။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ

(ပဌမော ဘာဂေါ)

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

(က)

အာဒိစ္စဝံသမ္ဗရပါတုဘူတံ ။
ဗျာမပ္ပဘာမဏ္ဍလဒေဝစာပံ။
ဓမ္မမ္ဗုနိဇ္ဈာပိတပါပဃမ္မံ။
ဝန္ဒာမဟံ **ဗုဒ္ဓ** မဟမ္ဗုဝန္တံ။

(ခ)

ပသန္နဂမ္ဘီရပဒတ္ထသောတံ။
နာနာနယာနန္တတရင္ဂမာလံ။
သီလာဒိခန္ဓာမိတမစ္ဆဂုမ္ဗံ ။
ဝန္ဒာမဟံ **ဓမ္မ** မဟာသဝန္တိံ။

(ဂ)

သီလောရုဝေလံ ဓုတသင္ခမာလံ။
သန္တောသတောယံ သမထူမိစိတ္တံ။
ပဓာနကိစ္စံ အဓိစိတ္တသာရံ။
ဝန္ဒာမဟံ **သင္ဃ** မဟာသမုဒ္ဒံ။

(ဃ)

ယေ တန္တိဓမ္မံ မုနိရာဇပုတ္တာ။
ယာဝဇ္ဇကာလံ ပရိပါလယန္တာ။
သံဝဏ္ဏနံ နိမ္မလမာနယိံသု။
တေ ပုဗ္ဗကေ စာစရိယေ နမာမိ။

(င)

ယော ဓမ္မသေနာပတိတုလျနာမော။
တထူပမော သီဟဠဒီပဒီပေါ။
မမံ မဟာသာမိမဟာယတိန္ဒော။
ဌပေသိ ဝုဍ္ဎိံ ဇိနသာသနမှိ။

(စ)

ဋီကာ ကတာ အဋ္ဌကထာယ ယေန။
သမန္တပာသာဒိကနာမိကာယ။
အင္ဂုတ္တရာယဋ္ဌကထာယ စေဝ။
သတ္ထန္တရဿာပိ စ **ဇောတိသတ္ထံ** ။

(ဆ)

နိကာယသာမဂ္ဂိဝိဓာယကေန။
ရညာ **ပရက္ကန္တိဘုဇေန** သမ္မာ။
လင္ကိဿရေနာပိ ကတောပဟာရံ။
ဝန္ဒေ **ဂရုံ** ကရဝဘာဇနံ တံ။

(ဇ)

နမဿမာနောဟမလတ္ထမေဝံ ။
ဝတ္ထုတ္တယံ ဝန္ဒိတဝန္ဒနေယ္ယံ။
ယံ ပုညသန္ဒောဟမမန္ဒဘူတံ။
တဿာနုဘာဝေန ဟတန္တရာယော။

(ဈ)

ယော **ဗုဒ္ဓဃောသာ**စရိယာသဘေန။
ဝိညုပ္ပသတ္ထေနပိ သုပ္ပသတ္ထော။
သော **ဗုဒ္ဓဒတ္တာ** စရိယာဘိဓာနော။
မဟာကဝီ ထေရိယဝံသဒီပော။

(ဉ)

အကာသိ ယံ **ဝိနယဝိနိစ္ဆယ** ဝ္ဟယံ။
သဥတ္တရံ ပကရဏမုတ္တမံ ဟိတံ။
အပေက္ခတံ ဝိနယနယေသု ဟဋ္ဌဝံ။
ပုရာသိ ယံ ဝိဝရဏမဿ သီဟဋ္ဌံ။

(ည)

ယသ္မာ န ဒီပန္တရိကာနမတ္ထံ။
သာခေတိ ဘိက္ခူနမသေသတော တံ။
တသ္မာ ဟိ သဗ္ဗတ္ထ ယတီနမတ္ထံ။
အာသီသမာနေန ဒယာလယေန။

(ဋ)

သုမင္ဂလ တ္ထေရဝရေန ယသ္မာ။
သက္ကစ္စ ကလ္ယာဏမနောရထေန။
နယညုနာရညနိတသိကေန။
အဇ္ဈေသိတော သာဓုဂုဏာကရေန။

(၃)

အာကင္ခမာနေန စိရပ္ပဝတ္တိံ။
ဓမ္မဿ ဓမ္မိဿရဒေသိတဿ။
စောဋ္ဌုပ္ပဒီပေန   စ **ဗုဒ္ဓမိတ္တ**   -
တ္ထေရေန သဒ္ဓါဒိဂုဏောဒိတေန။

(ပ)

တထာ **မဟာကဿပ**   အဝှယေန။
ထေရေန သိက္ခာသု သကာရဝေန။
ကုဒိဋ္ဌိမတ္တေဘဝိဒါရကေန။
သီဟေန စောဋ္ဌာဝနိပူဇိတေန။

(ဃ)

ယော **ဓမ္မကိတ္တိ**   တိ ပသတ္ထနာမော။
တေနာပိ သဒ္ဓေန ဥဟာသကေန။
သီလာဒိနာနာဂုဏမဏ္ဍိတေန။
သဒ္ဓမ္မကာမေနိဓ ပဏ္ဍိတေန။

(တ)

သဒ္ဓေန ပညာဏဝတာ ဝဋ္ဌတ္တာ-။
မင္ဂလ္လဝံသေန မဟာယသေန။
အာယာစိတော **တဏိဇဘာဏုနာ**ပိ။
ဝရညုနာ သာဓုဂုဏောဒယေန။

(ထ)

တသ္မာ   တမာရောပိယ ဟဋ္ဌဘာသံ။
နိဿာယ ပုဗ္ဗာစရိယောပဒေသံ။
ဟိတွတ နိကာယန္တရလဒ္ဓိဒောသံ။
ကတွတတိဝိတ္ထာရနယံ သမာသံ။

(ဒ)

အဝုတ္တမတ္ထဉ္စ ပကာသယန္တော။
ဟဠက္ကမဉ္စာပိ အတေက္ကမန္တော။
သံဝဏ္ဏယိဿာမိ တဒတ္ထသာရံ။
အာဒာယ ဂန္ထန္တရတောပိ သာရံ။

(ဓ)

စိရဋ္ဌိတိံ   ပတ္ထယတာ ဇနာနံ။
ဟိတာဝဟဿာမလသာသနဿ။

မယာ သမာသေန ဝိဓိယမာနံ။
သံဝဏ္ဏနံ သာဓု သုဏာန္တု သန္တောတိ။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ

၁-၅

. သုဝိပုလာမလသဒ္ဓါပညာဒိဂုဏာသမုဒယာဝဟံ သကလဇနဟိတေကဟေတုဇိနသာသနဋ္ဌိတိမူလဘူတံ ဝိနယပ္ပကရဏမိဒမာရဘန္တော့ယမာစရိယော ပကရဏာရမ္ဘေ ရတနတ္တယပ္ပဏာမပကရဏာဘိဓာနာဘိဓေယ္ယကရဏပ္ပကာရပယောဇနနိမိတ္တကတ္တုပရိမာဏာဒီနိ ဒဿေတုမာဟ **"ဝန္ဒိတွာ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ရတနတ္တယံ** နာမ။

"စိတ္တီကတံ မဟဂ္ဃဉ္စ၊ အတုလံ ဒုလ္လဘဒဿနံ။
အနောမသတ္တပရိဘောဂံ၊ ရတနံ တေန ဝုစ္စတီ"တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၃; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၂၂၃; ခု. ပ. အဋ္ဌ. ၆.၃; သု. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၂၆; မဟာနိ. အဋ္ဌ. ၅၀) –

နိဒ္ဒိဋ္ဌသဘာဝံ

"ဗုဒ္ဓော သဗ္ဗညုတညာဏံ၊ ဓမ္မော လောကုတ္တရော နဝ။
သင်္ဃော မဂ္ဂဖလဋ္ဌော စ၊ ဣစ္စေတံ ရတနတ္တယ"န္တိ။ –

ဝိဘာဝိတပ္ပဘေဒံ သကလဘဝဒုက္ခဝိနိတရဏံ တိဘဝေနေကပဋိသရဏံ ဝတ္ထုတ္တယံ။

တဿ **ပဏာမော** နာမ ပဏာမကိရိယာနိပ္ဖာဒိကာ စေတနာ။ သာ တိဝိဓာ ကာယပဏာမော ဝစီပဏာမော မနောပဏာမောတိ။ တတ္ထ **ကာယပဏာမော** နာမ ရတနတ္တယဂုဏာနုဿရဏပုဗ္ဗိကာ အဉ္ဇလိကမ္မာဒိကာယကိရိယာဝသပ္ပဝတ္တိကာ ကာယဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ။ **ဝစီပဏာမော** နာမ တထေဝ ပဝတ္တာ နာနာဝိဂုဏဝိသေသဝိဘာဝန သဘာဝထောမနာကိရိယာဝသပ္ပဝတ္တိကာ ဝစီဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ။ **မနောပဏာမော** နာမ ဥဘယဝိညတ္တိယော အသမုဋ္ဌာပေတွာ ကေဝလံ ဂုဏာနုဿရဏေန စိတ္တသန္တာနဿ တန္နိန္နတပ္ပောဏတပ္ပဗ္ဘာရတာယ ကရဝဗဟုမာနနဝသပ္ပဝတ္တိသာဓိကာ စေတနာ။

ဣမဿ တာဝ ရတနတ္တယပဏာမဿ ဒဿနံ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထသာဓနတ္ထံ။ ဂုဏာတိသယယောဂေန ဟိ ပဏာမာရဟာ ရတနတ္တယေ ကတော ပဏာမော ပုညဝိသေသဘာဝတော ဣဋ္ဌိတတ္ထာဘိနိပ္ဖတ္တိဝိဗန္ဓကေန ဥပဃာတကေန, ဥပပီဠကေန စ အပုညကမ္မေန ဥပနီယမာနဿ ဥပဒ္ဒဝဇာလဿ ဝိနိဝါရဏေန ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိနိမိတ္တကဿ ပုညကမ္မဿ အနုဗလပ္ပဒါနေန စ တဗ္ဗိပာကသန္တတိယာ အာယုသုခဗလာဒိဝဍ္ဎနေန စ စိရကာလပ္ပဝတ္တိ ဟေတုကောတိ ယထာဓိပ္ပေတပကရဏနိပ္ဖတ္တိနိဗန္ဓနကော ဟောတိ။ အထာပိ သောတူနဉ္စ ဝန္ဒနီယဝန္ဒနာပုဗ္ဗကေနာရမ္ဘေန အနန္တရာယေန ဥဂ္ဂဟဏဓာရဏာဒိက္ကမေန ပကရဏာဝဗောဓပ္ပယောဇနသာဓနတ္ထံ။ အပိစ သောတူနမေဝ ဝိညာတသတ္ထုကာနံ ဘဂဝတော ယထာဘူတဂုဏဝိသေသာနုဿဝနေန သမုပဇာတပ္ပသာအနံ ပကရဏေ ကရဝုပ္ပာဒနတ္ထံ, အဝိညာတသတ္ထုကာနံ ပန ပကရဏဿ သုတ္တဉ္ဇာတတာယ တပ္ပဘဝေ သတ္ထရိ ကရဝုပ္ပာဒနတ္ထဉ္စ သောတုဇနာနုဂ္ဂဟမေဝ ပဓာနံ ကတွာ အာစရိယေဟိ ဂန္ထာရမ္ဘေ ထုတိပ္ပဏာမပရိဒီပကာနံ ကထာတဏ္ဍာနံ နိက္ခေပေ ဝိဓိယတိ။ ဣတရထာ ဝိနာပိ တန္နိက္ခေပံ ကာယမနောပဏာမေနာပိ ယထာဓိပ္ပေတပ္ပယောဇနသိဒ္ဓိတော ကိမေတေန ဂန္ထကရဝကရေနာတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော။ ဝိတ္ထာရတော ပန ပဏာမပ္ပယောဇနံ **သာရတ္ထဒီပနိယာ** ဒီသု (သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ; ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၂.ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ) ဒဿိတနယေနေဝ ဉာတဗ္ဗံ။

အဘိဓာနကထနံ ပန တေဟာရသုခတ္ထံ။ **အဘိဓေယ္ယဿ** သမုဒိတေန ပကရဏေန ပဋိပာဒေတဗ္ဗဿ ကထနံ ပကရဏဿ အာရဘိတဗ္ဗသဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ဝိဒိတာနိန္ဒိတသာတ္ထကသုကရာနုဋ္ဌာနာဘိ ဓေယ္ယမေဝ ဟိ ပကရဏံ ပရိက္ခကဇနာ အာရဘိတဗ္ဗံ မညန္တီတိ။ **ကရဏပ္ပကာရ** သန္ဒဿနံ သောတုဇနသမုဿာဟနတ္ထံ။ အနာကုလမ

သံကိဏ္ဏတာဒိပ္ပကာရေန ဟိ ဝိရစိတံ ပကရဏံ သောတာရော သောတုမုဿဟန္တီတိ။ **ပယောဇန**ကထနံ ပန ပကရဏ
ဗျာယနေ သောတုဇနသမုတ္တေဇနတ္ထံ။ အသတိ ဟိ ပယောဇနကထနေ အဝိညာတပ္ပယောဇနာ အဗျာယနေ ဖလာဝ
ဋ္ဌာ န ဟောန္တီတိ။ **နိမိတ္တ** ကထနံ သရိက္ခကဇနာနံ ပကရဏေ ကရဝုပ္ပာဒနတ္ထံ။ ပသတ္ထကာရဏုပ္ပန္နေယေဝ ဟိ ပ
ကရဏေ သရိက္ခကာ ကရဝံ ဇနေန္တီတိ။

ကတ္တု ကထနံ ပုဂ္ဂလဂရုကဿ ပကရဏေ ကရဝေ ပုဂ္ဂလကရဝေနပိ ဟောတူတိ။ **ပရိမာဏ**ကထနံ အသဗျာယ
နာဒိပသုတာနံ သမ္ပဟံသနတ္ထံ။ ပကရဏပရိမာဏဿဝနေန ဟိ တေ သမ္ပဟဋ္ဌာ "ကိတ္တကမိဒမပ္ပကံ န စိရေနေဝ
ပရိသမာပေဿာမာ"တိ သဗျာယနာဒီသု ဝတ္တန္တီတိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သက္ကစ္စသဝနနိယောဇနံ သင်္ဂဟိတံ, တံ
သဗ္ဗသမ္ပတ္တိနိဒါနသုတမယဉာဏနိပ္ဖာဒနတ္ထံ။ အသက္ကစ္စံ သုဏမာနဿ စ သဝနာဘာဝတော တံဟေတုကဿ
သုတမယဉာဏဿာပိ အဘာဝတောတိ။ တထာ ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ ဝုစ္စမာနောပိ "န မယာ
သုတံ, ပုန ဘဏိတဗ္ဗ"န္တိ ဘဏတိ။

တတ္ထ ပဌမကထာယံ တာဝ **"ဝန္ဒိတွ"** တိ က္တ္တမိနာ တိဝိဓာပိ ပဏာမော အဝိသေသတော ဒဿိတော။ ဝိသေသ
တော ပန **"သေဋ္ဌံ, အပ္ပဋိပုဂ္ဂလံ, ဘတဘာဝကရံ, နိရင်္ဂဏ"** န္တိ က္တ္တမေဟိ စတူဟိ ပဒေဟိ ဝစီပဏာမော, **"သိရသာ"**တိ
က္တ္တမိနာ ကာယပ္ပဏာမော, **"ဗုဒ္ဓံ, ဓမ္မံ, ဂဏုတ္တမ"** တိ က္တ္တမေဟိ ပန တီဟိ ပဒေဟိ ပဏာမကိရိယာယ ကမ္မဘူတံ ရတနတ္တ
ယံ ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

"ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယ" န္တိ က္တ္တမိနာ အဘိဓာနံ ဒဿိတံ အလုတ္တသမာသေန ဝိနယဝိနိစ္ဆယနာမဿ ဒဿန
တော။ တဿ အန္ဝတ္ထဘာဝေန သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တဘူတံ သကလေနာနေန ပကရဏေန ပဋိပာဒေတဗ္ဗမဘိဓေယျ
မ္ပိ တေနေဝ ဒဿိတံ။ **"သမာသေနာ"**တိ စ **"အနာကုလမသံကိဏ္ဏံ, မဓုရတ္ထပဒက္ကမ"** န္တိ စ တေဟိ ကရဏပ္
ပကာရော ဒဿိတော။ **"ဟိတတ္ထာယာ"** တိ စ **"ပဋ္ဌဘာဝကရံ ဝိနယက္ကမေ"** တိ စ **"အဟာရံ ဩတရန္တာန"** န္တိ
အာဒိနာ စ ပယောဇနံ။ **"ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီန"** န္တိ က္တ္တမိနာ ဗာဟိရနိမိတ္တံ ဒဿိတံ။ အဗ္ဘန္တရနိမိတ္တံ ပန ဗာဟိရနိမိတ္
တဘူတဘိက္ခုဘိက္ခုနိဝိသယာ ကရုဏာ, သာ အာစရိယဿ ပကရဏာရမ္ဘေနေဝ ဝိညာယတီတိ ဝိသုံ န ဝုတ္တာ။ **"ပဝက္
ခာမီ"**တိ က္တ္တမိနာ သမာနာဓိကရဏဘာဝေန လဗ္ဘမာနော "အဟ"န္တိ သုဒ္ဓကတ္တာ သာမဉေန ဒဿိတော။ ဝိသေသ
တော ပန ပကရဏာဝသာနေ –

"ရစိတော **ဗုဒ္ဓဒတ္တေန**၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဓီမတာ။
သုစိရဋ္ဌိတိကာမေန၊ သာသနဿ မဟေသိနော"တိ။ (ဉ. ဝိ. ၉၆၁) –

က္တ္တမာယ ကထာယ စေဝ "က္တ္တတိ တမ္ဗပဏ္ဏိယေန ပရမဝေယျာကရဏေန တိပိဋကနယဝိဓိကုသလေန ပရမကဝိဇနဇန
ဟဒယပဒုမဝနဝိကာသနကရေန ကဝိဝရာသဘေန ပရမရတိကရဝရမဓုရဝစနုဂ္ဂာရေန ဥရဂပုရေန **ဗုဒ္ဓဒတ္တေန** ရစိတောယံ
ဝိနယဝိနိစ္ဆယော"တိ (ဝိ. ဝိ. ၃၁၈၃) က္တ္တမိနာ တဗ္ဗေန စ ဒဿိတော – "မာဒိသာပိ ကဝီ ဟောန္တိ, ဗုဒ္ဓဒတ္တေ ဒိဝင်္ဂ
တေ"တိအာဒိနာ ပစ္ဆိမကေဟိ စ ပသတ္ထတရေဟိ ကဝိဝရေဟိ အဘိတ္ထုတဂုဏော **ဘဒန္တဗုဒ္ဓဒတ္တာစရိယော** ဝေဒိတ
ဗ္ဗော။ ဟေတုကတ္တာ စ တတ္ထေဝ ဝက္ခမာနော ပကရဏဇ္ဈေသနေ ကတာဓိနော **ဗုဒ္ဓသီဟမဟာ**ထေရော, သော –

"ဝုတ္တဿ ဗုဒ္ဓသီဟေန။
ဝိနယဿ ဝိနိစ္ဆယော။
ဗုဒ္ဓသီဟံ သမုဒ္ဒိဿ။
မမ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ။
ကတောယံ ပန ဘိက္ခူနံ။
ဟိတတ္ထာယ သမာသတော"တိ။ (ဝိ. ဝိ. ၃၁၇၇-၃၁၇၈) –

ဧဝံ ဒဿိတော။

ဥတ္တရပ္ပကရဏဿ ဟေတုကတ္တာ ပန **သင်္ဃပာလ** မဟာထေရော, သောပိ –

“ခန္တိသောရစ္စသောသိလ္လ-ဗုဒ္ဓိသအ္ဘဒယာဒယော။
ပတိဋ္ဌိတာ ဂုဏာ ယသ္မိံ၊ ရတနာနီဝ သာဂရေ။

“ဝိနယာစာရယုတ္တေန၊ တေန သက္ကစ္စ သာဒရံ။
ယာစိတော **သင္ဃပာလေန၊** ထေရေန ထိရစေတသာ။

“သုစိရဋ္ဌိတိကာမေန ၊ ဝိနယဿ မဟေသိနော။
ဘိက္ခုနံ ဟဋ္ဌဝတ္ထာယ၊ ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယေ။
အကာသိံ ပရမံ ဇော၊ **ဥတ္တရံ** နာမ နာမတော”တိ။ (ဥ. ဝိ. ၉၆၅-၉၆၈) –

ဇဝံ ဒဿိတော။ န ကေဝလမေတေ ဒွေဝယေဝ မဟာထေရာ ဟေတုကတ္တာရော, အထ ခော **မဟာဝံသာဒီသု** –

“ဗုဒ္ဓဿ ဝိယ ဂမ္ဘီရ-
ဃောသတ္တာ တံ ဝိယာကရုံ။
‘ဗုဒ္ဓဃောသော’တိ ဃော သော ဟိ။
ဗုဒ္ဓော ဝိယ မဟီတလေ”တိ။ –

အာဒိနာ နယေန အဘိတ္ထုတဂုဏော တိပိဋကပရိယတ္တိယာ အဋ္ဌကထာကာရော **ဘဒန္တဗုဒ္ဓဃောသာ** စရိယော စ အနုသ္ဝ သုတိဝသေန “ဟေတုကတ္တာ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကထံ? အယံ ကိရ **ဘဒန္တဗုဒ္ဓဒတ္တာ** စရိယော လင်္ကာဒီပတော သဇာတိဘူမိံ ဇမ္ဗုဒီပမာဂစ္ဆန္တော **ဘဒန္တဗုဒ္ဓဃောသာစ**ရိယံ ဇမ္ဗုဒီပတသိကေဟိ ပဋိပတ္တိပရာယနေဟိ ယုတ္တဗုတ္တဂုဏောပေတေဟိ မဟာထေရဝရေဟိ ကတာရာခနံ သီဟဋ္ဌကထံ ပရိဝတ္တေတုတ သကလဇနသာဓာရဏာယ မူလဘာသာယ တိပိဋကပရိယတ္တိယာ အဋ္ဌကထံ လိခိတုံ လင်္ကာဒီပံ ဂစ္ဆန္တံ အန္တရာမဂ္ဂေ ဒိသွတ သာကစ္ဆာယ သမုပပရိက္ခိတွတ သဗ္ဗလောကာတီတေန အသဒိသေန ပဏ္ဍိစ္စဂုဏေန ရတနနိဓိဒဿနေ ပရမဒလိဒ္ဒော ဝိယ ဗလဝပရိတောသံ ပတွတ အဋ္ဌကထမဿ ကာတုကာမတံ ဥတွတ “တုမှေဟ ယထာဓိပ္ပေတပရိယန္တလိခိတမဋ္ဌကထံ အမှာကံ ပေသေထ, မယမဿာ ပကရဏံ လိခာမာ”တိ တဿ သမ္မုခာ ပဋိဇာနိတွတ တေန စ “သာဓု တထာ ကာတဗ္ဗ”န္တိ အဇ္ဈေသိတော အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာယ **အဘိဓမ္မာဝတာရံ,** ဝိနယဋ္ဌကထာယ **သဥတ္တရံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယပကရဏဥ္စ** အကာသီတိ အနုဿုယ္ယတေတိ။

“သမာသေနာ”တိ ဣမိနာ စ ပရိမာဏမ္ပိ သာမညေန ဒဿိတံ ဝိတ္ထာရပရိမာဏေ တဿ ပရိမာဏသာမညဿ ဝိညာယမာနတ္တာ။ ဝိသေသတော ပန ပရိစ္ဆေဒပရိမာဏံ ဂန္ထပရိမာဏန္တိ ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ ပရိစ္ဆေဒပရိမာဏံ ဣမသ္မိံ ပကရဏေ ကထာတေဟာရေန ဝုစ္စတိ။

သေယ္ယထိဒံ? – ဟရာဇိကကထာ သင္ဃာဒိသေသကထာ အနိယတကထာ နိဿဂ္ဂိယကထာ ပာစိတ္တိယကထာ ပာဋိဒေသနီယကထာ သေခိယကထာတိ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂကထာ သတ္တဝိဓာ, တတော အနိယတကထံ ဝဇ္ဇေတွတ တထေဝ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂကထာ ဆဗ္ဗိဓာ, မဟာခန္ဓကကထာဒိကာ ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကကထာဝသာနာ ဝီသတိဝိဓာ ခန္ဓကကထာ, ကမ္မကထာ, ကမ္မဝိပတ္တိကထာ, ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယော, ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာဝိဓာနန္တိ **ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ ကထာပရိစ္ဆေ ဒေ သတ္တတိံသ**။

ဥတ္တရပ္ပကရဏေ စ ဝုတ္တနယေန ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ သတ္တဝိဓာ ကထာ, ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ ဆဗ္ဗိဓာ, တဒနန္တရာ ဝိပတ္တိကထာ, အဓိကရဏပစ္စယကထာ, ခန္ဓကပဥှာကထာ, သမုဋ္ဌာနသီသကထာ, အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနကထာ, ဧကုတ္တရနယကထာ, သေဒမောစနကထာ, ဝိဘင်္ဂဒွယနိဒါနာဒိကထာ, သဗ္ဗင်္ဂလက္ခဏကထာ, ပရိတရသင်္ကလနကထာတိ **ဆတ္တိံသ ကထာပရိစ္ဆေဒာ** ။

နိဿန္ဒေဟေ ပန ''အဋ္ဌတိံသ ကထာပရိစ္ဆေဒာ''တိ ဝုတ္တံ, တံ ဧကေုတ္တရနယေ အဒဿိတေဟိပိ ဒွတဒသက ပန္နရသကနယေဟိ သဟ သောဠသပရိစ္ဆေဒေ ဂဟေတွာ အပုဂ္ဂံ ဥဒိနမဓိကံ ဂဏနူပဂံ န ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဥဘယတ္ထ ကထာပရိစ္ဆေဒပရိမာဏံ **တေသတ္တတိဝိဓံ** ဟောတိ။ **နိဿန္ဒေဟေ** ''ပဉ္စသတ္တတိဝိဓာ''တိ ဝစနေ ပရိဟာရော ဝုတ္တနယောဝ။ ဂန္ထပရိမာဏံ ပန ဝိနယပိဋကဿ **အသီတိဂန္ထာဓိကာနိ စတ္တာရိ ဂန္ထသဟဿာနိ** , ဥတ္တရေ **ပညာသဂန္ထာဓိကာနိ နဝ ဂန္ထသတာနိ** ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **ဥတ္တရာဝသာနေ** –

''ကထာ စတုသဟဿာနိ, သတဉ္စ ဥဒိနဝီသတိ။
ပရိမာဏတောတိ ဝိညေယျော, ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယော။

ပညာသာဓိကသတ္ဘာနိ, နဝ ကထာသတာနိ ဟိ။
ဂဏနာ ဥတ္တရဿာယံ, ဆန္ဒသာနုဋ္ဌုဘေန တု''တိ။ (ဥ. ဝိ. ၉၆၉-၉၇၀)။

ဣစ္စေဝံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယော ဥတ္တရော စာတိ ဒွေဝ ပကရဏာနိ တိံသာဓိကာနိ ပဉ္စကထာသဟဿာနိ။ ဧတ္ထ စ ဝိ
နယဝိနိစ္ဆယော နာမ ဥဘတောဝိဘင်္ဂခန္ဓကာဂတဝိနိစ္ဆယသင်္ဂဟကပကရဏံ။ တတော ပရံ ပရိတရတ္ထသင်္ဂဟကပကရဏံ **ဥတ္တရော** နာမ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ –

''ယော မယာ ရစိတော သာရော, ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယော။
တဿ အနိ ကရိဿာမိ, သဗ္ဗာနုတ္တရမုတ္တရ''န္တိ။ (ဥ. ဝိ. ၂)

တံ ကသ္မာ ဥတ္တရနာမေန တေဟရိယတီတိ? ပဥှုတ္တရဝသေန ဌိတေ ပရိတရေ တထေဝ သင်္ဂဟေတဗ္ဗေပိ တေန ပကာရေန ဟရာဇိကကထာမတ္တံ ဒဿေတွာ –

''ဣတော ပဋ္ဌာယ မုဥ္စိတွာ, ပဥှာပုစ္ဆနမတ္တကံ။
ဝိဿဇ္ဇနဝသေနေဝ, ဟောတိ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော''တိ။ (ဥ. ဝိ. ၁၄) –

ဝတွာ ပဉှံ ပဟာယ တတော ပဋ္ဌာယ ဥတ္တရမတ္တဿေဝ ဒဿိတတ္တာ တထာ တေဟရီယန္တိ။

''တသ္မာ ဝိနယနူပာယ'' န္တိအာဒိနာ ပန သောတုဇနံ သက္ကစ္စသဝနေ နိယောဇေတိ။ သက္ကစ္စသဝနပဋိဗဒ္ဓာ ဟိ သဗ္ဗာပိ လောကိယလောကုတ္တရသမ္ပတ္တီတိ အယမေတ္ထ သမုဒာယတ္ထော။ အယံ ပန အဝယဝတ္ထော – သော ယသ္မာ အတ္ထယောဇနက္ကမေန ပဒယောဇနံ ကတွာ ဝဏ္ဏိတေ သုဝိညေယျော ဟောတိ, တသ္မာ တထာ ပဒယောဇနံ ကတွာ အတ္ထဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမ –

သေဋ္ဌံ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလံ ဗုဒ္ဓဉ္စေဝ ဘဝဘာဝကရံ ဓမ္မဉ္စေဝ နိရင်္ဂဏံ ဂဏဉ္စေဝ သိရသာ ဝန္ဒိတွာ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဟိတတ္ထာယ သမာသေန သမာဟိတော ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယံ ဝက္ခာမီတိ ယောဇနာ။

တတ္ထ **သေဋ္ဌ** န္တိ သဗ္ဗေ ဣမေ ပသတ္ထာ အယမေတေသံ အတိသယေန ပသတ္ထောတိ သေဋ္ဌော။ တထာ ဟိ သော ဘဂဝါ ''အဟဉှိ ဗြာဟ္မဏ ဇေဋ္ဌော သေဋ္ဌော လောကဿာ''တိ (ပါရာ. ၁၁) ဝေရဉ္ဇဗြာဟ္မဏဿ အတ္တနော ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌဘာဝဿ ပရိဇာနနဝိနိစ္ဆယဟေတုဘူတာဟိ ဈာနာဒီဟိ နိရတိသယဂုဏသမ္ပတ္တီဟိ သမန္နာဂတတ္တာ –

''တွံဝမေဝ အသိ သမ္ဗုဒ္ဓော, တုဝံ သတ္ထာ အနုတ္တရော။
သဒေဝကသ္မိံ လောကသ္မိံ, နတ္ထိ တေ ပဋိပုဂ္ဂလော။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၇၀)။

တုဝံ ဗုဒ္ဓေါ တုဝံ သတ္ထာ, တုဝံ မာရာဘိဘူ မုနိ။
တုဝံ အနုသယေ ဆေတွာ, တိဏ္ဏော တာရေသိမံ ပဇံ။

ဥပမိ တေ သမတိက္ကန္တာ၊ အာသဝါ တေ ပဒါလိတာ။
သီဟောသိ အနုပါဒါနော၊ ပဟီနဘယဘေရဝေါ။ (မ. နိ. ၂.၄၀၀; သု. နိ. ၅၅၀-၅၅၁; ထေရဂါ. ၈၃၉-၈၄၀)။

မဟာဝီရ မဟာပညာ၊ ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလ။
သဗ္ဗဝေရဘယာတီတ၊ ပါဒေ ဝန္ဒာမိ စက္ခုမာ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၅၉; ခ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၅၆)။ –

အာဒီဟိ နာနာနယေဟိ သဒေဝကေန လောကေန အဘိတ္ထဝိယတာယ ပသတ္ထတမော, တမေဝ သေဋ္ဌံ ပသတ္ထတမန္တိ အတ္ထော။

အပ္ပဋိပုဂ္ဂလ န္တိ နတ္ထိ ဧတဿ ပဋိပုဂ္ဂလော အဓိကော, သဒိသော ဝါတိ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော။ တထာ ဟိ ဂုဏဝသေန အနန္တာပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု အတ္တနာ အဓိကဿ, သဒိသဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ အဘာဝတော –

''န မေ အာစရိယော အတ္ထိ၊ သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။
သဒေဝကသ္မိံ လောကသ္မိံ၊ နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂလော''တိ။ (မဟာဝ. ၁၁) –

အတ္တနာဝ အတ္တနော အဝိပရီတော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလဘာဝေ ပဋိညာတော, တသ္မာ တံ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလံ သဗ္ဗလောကုတ္တမန္တိ အတ္ထော။

ဗုဒ္ဓန္တိ အနန္တမပရိမေယျံ ဉေယျမဏ္ဍလမနဝသေသံ ဗုဒ္ဓတီတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဧတေန အနေကကပ္ပကောဋိသတသဟဿသံ သမ္ဘတပုညဉာဏသမ္ဘာရာနုဘာဝသိဒ္ဓိဓမ္မရူပကာယသိရိဝိလာသပဋိမဏ္ဍိတော သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တီ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒဿိတော။ အထ ဝါ စတ္တာရိ သစ္စာနိ သယံ ဝိစိတောပစိတပါရမိတာပရိဟာစိတေန သတသနာနဝသေသကိလေသပ္ပဟာယကေန သယမ္ဘုဉာဏေန ဗုဇ္ဈီတိ **ဗုဒ္ဓေါ**။ ယထာဟ –

''အဘိညေယျံ အဘိညာတံ၊ ဘာဝေတဗ္ဗဉ္စ ဘာဝိတံ။
ပဟာတဗ္ဗံ ပဟီနံ မေ၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါသ္မိ ဗြာဟ္မဏာ''တိ။ (မ. နိ. ၂.၃၉၂၊ ၃၉၉; သု. နိ. ၅၆၃; ထေရဂါ. ၈၂၈)။

ဝိတ္ထာရော ပနဿ ''ဗုဇ္ဈိတာ သစ္စာနီတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဗောဓေတာ ပဇာယာတိ ဗုဒ္ဓေါ''တိအာဒိနာ (မဟာနိ. ၁၉၂; စူဠနိ. ပါရာယနတ္ထုတိကထာနိဒ္ဒေသ ၉၇; ပဋိ. မ. ၁.၁၆၂) **နိဒ္ဒေသာ** ဒီသု ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဒ္ဒသိဒ္ဓိ သာသနိကာနံ အဝဂမနတ္ထေ ဝတ္တမာနာ ဗုဓ-ဓာတုတော ''ဘာဝကမ္မေသု တ'' ဣတိ ဣတော တာတိဝတ္တမာနေ ''ဗုဓဂမာဒိတ္ထေ ကတ္တရိ''တိ ဣမိနာ **ကစ္စာယန** သုတ္တေန ကတ္တရိ တပ္ပစ္စယဝိဓာနတော ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ လောကိယာနံ ပန ဗောဓနေ တ္တဓာတူနမ္ပိ ဂမနတ္ထတာယ ဝုတ္တတ္တာ ဂတျတ္ထာကမ္မကာဒိ သုတ္တတော ကတ္တရိ တ-ပ္ပစ္စယကရဏေန ဝေ ဒိတဗ္ဗာ။

အထ ဝါ ဓာတူနံ အနေကတ္ထတာယ ဗုဓ-ဣစ္စယံ ဓာတု ဇာဂရဏဝိကာသနတ္ထေသု ဝတ္တမာနော အကမ္မကောတိ ''ပဗုဒ္ဓေါ ပုရိသော, ပဗုဒ္ဓံ ပဒုမ''န္တိအာဒီသု ဝိယ ဗုဒ္ဓတ အညာဏနိဒ္ဒါဝိဂမေန ဉာဏစက္ခုနိ ဥမ္မီလန္တော ပဗုဒ္ဓေါ, ဂုဏေဟိ ဝါ ဝိကသိတောတိ ကတ္တရိ သိဒ္ဓေန ဗုဒ္ဓ-သဒ္ဒေန ''ဗုဒ္ဓေါ''တိ တိဘဝနေကစူဠာမဏိဟဒပင္ကဇရာဂရတနော ဘဂဝါ လောကနာထော ဝုစ္စတိ, ဣမသ္မိံ ပက္ခေပိ ဂတျတ္ထာဒိသုတ္တေ အကမ္မကဂ္ဂဟဏေန ပစ္စယဝိဓာနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အထ ဝါ သကမ္မကာနံ ဓာတူနံ ကမ္မဝစနိစ္ဆာယ အဘာဝေ အကမ္မကဘာဝတော ''ဖလံ သယမေဝ ပက္က''န္တိအာဒီ သု ဝိယ ဗောဓနတ္ထေယေဝ ဗုဓ-ဓာတုတော ကတ္တရိ ဝိဓာနံ သိဇ္ဈတိ။ အထ ဝါ နီလဂုဏယောဂေန ပဋာဒီသု နီလတေ ဟာရော ဝိယ ဘာဝသာဓနံ ဗုဒ္ဓ-သဒ္ဒံ ဂဟေတွာ ဗုဒ္ဓဂုဏယောဂတော ''ဗုဒ္ဓေါ''တိ ဝေဟရီယတိ။ ဝေမနေကဓာ သိဒ္ဓေန ဗုဒ္ဓ-သဒ္ဒေန ဝုစ္စမာနံ တံ ဘဂဝန္တံ တံ ဓမ္မရာဇန္တိ အတ္ထော။

''သေဋ္ဌံ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလ'' န္တိ ပဒဒွယံ ''ဗုဒ္ဓ''န္တိ ဧတဿ ဝိသေသနံ။ ဧတ္ထ စ ''ဗုဒ္ဓံ, သေဋ္ဌံ, အပ္ပဋိပုဂ္ဂလ''န္တိ ဣမေဟိ တီဟိ ပဒေဟိ နယတော ''ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၁၅၇; ၃.၆; မ. နိ.

၁.၁၄၇, ၁၄၄; ၃.၄၃၄; သံ. နိ. ၁.၂၄၉; ၅.၄၇၉; အ. နိ. ၅.၁၄, ၃၀; ၆.၂၅, ၂၆; နေတ္တိ. ၉၃), ''ယော ဝဒတံ ပဝရော မနုဇေသု, သက္ယမုနိ ဘဂဝါ ကတကိစ္စော''တိအာဒီဟိ (ဝိ. ဝ. ၈၈၆) စ အနေကေဟိ သုတ္တပဒေဟိ ဒဿိတဒူရာဝိဒူရသန္တိကနိဒါနဟေတုဖလသတ္တောပကာရာဝတ္ထာဓမ္မတ္တ- လောကုဒ္ဒါရတ္ထိကတ္တယသင်္ဂဟိတံ သုပရိသုဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓဂုဏသမုဒယံ နိရဝသေသံ ဒဿေတိ။ အယမေဝ ဟိ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ နိရဝသေသတော ဒဿနူပါယော, ယဒိဒံ နယဒဿနံ။ ဣတရထာ ပဋိပဒဝဏ္ဏနာယ အပရိမိတာနံ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ကော ဟိ နာမ သမတ္ထော ပရိယန္တံ ဂန္တုံ။ ယထာဟ –

> ''ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဏေယျ ဝဏ္ဏံ။
> ကပ္ပမ္ပိ စေ အညမဘာသမာနော။
> ခီယေထ ကပ္ပော စိရဒီဃမန္တရေ။
> ဝဏ္ဏော န ခီယေထ တထာဂတဿာ''တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၁၄၁; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄၂၅; ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၅၃; အပ. အဋ္ဌ. ၂.၇.၂၀; ဗု. ဝံ. အဋ္ဌ. ၄.၄; စရိယာ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ၊ ပကိဏ္ဏကကထာ; ဒီ. နိ. ဋီ. ၁.ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ; မ. နိ. ဋီ. ၁.ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ; သံ. နိ. ဋီ. ၁.၁.ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ; အ. နိ. ဋီ. ၁.၁.ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ; ဝဇိရ. ဋီ. ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ; သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ; နေတ္တိ. ဋီ. ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ)။

ဧဝမေတေဟိ တီဟိ ပဒေဟိ နိရဝသေသဂုဏသံကိတ္တနထုတိယာ ဝသေန ''ဝန္ဒိတွာ''တိ ဣမိနာ ပဏာမဿ စ ဝုတ္တတ္တာ ဣမာယ အဘိကထာယ ဗုဒ္ဓရတနသင်္ခါတပဌမဝန္ဒနီယဝတ္ထုဝိသယာ ထုတိပဏာမသဘာဝ ဝန္ဒနာ ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တဒနန္တရံ ဓမ္မရတနဿ ပဏာမံ ဒဿေတုမာဟ **''ဘဝါဘဝကရံ ဓမ္မ''**န္တိ။ တတ္ထ **ဘဝ**-သဒ္ဒေန ဒွေ ဘဝါ ဝုတ္တာ ကမ္မဘဝေါ, ဥပပတ္တိဘဝေါတိ။ တတ္ထ ကမ္မဘဝေါ ဘဝတိ ဧတသ္မာ ဖလန္တိ **''ဘဝေါ''**တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိပါကက္ခန္ဓကဋတ္တာရူပသင်္ခါတော ပန ဥပပတ္တိဘဝေါ အဝိဇ္ဇာတဏှာဟုပာဒါနသင်္ခါရာဒိသဟကာရိကာရဏယုတ္တေန ကုသလာကုသလစေတနာသင်္ခါတကမ္မဘဝပစ္စယေန ယထာရဟံ ဘဝတီတိ **''ဘဝေါ''**တိ ဝုစ္စတိ။ သော ပန ကာမဘဝရူပဘဝအရူပဘဝသညီဘဝအသညီဘဝနေဝသညီနာသညီဘဝ- ဧကဝေါကာရဘဝစတုဝေါကာရဘဝပဉ္စဝေါကာရဘဝဝသေန နဝဝိဓော။ ဧဝမေတေသု နဝသု ဘဝေသု ဒသဝိဓောပိ ဓမ္မော အတ္တာနံ ဓာရေန္တဿ ပုဂ္ဂလဿ္ကာနဿ အနုဟဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရံ အပ္ပဋိသန္ဓိကတာသာဓနေန ဘဝေသု , ဘဝဿ တ အဘာဝံ ကရောတီတိ **ဘဝါဘဝကရော,** တံ, အပရာပရဇာတိပ္ပဗန္ဓဿ ဟေတုသမုစ္ဆေဒန အပ္ပဝတ္တိဓမ္မတာဟဒကန္တိ အတ္ထော။

ဓမ္မန္တိ အတ္တာနံ ဓာရေန္တေ စတူသု အပာယေသု, သံသာရေ စ အပတမာနေ ဓာရေတီတိ ဓမ္မော, သော စတုမဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနသင်္ခါတနဝလောကုတ္တရဓမ္မော စ တပ္ပဋိပဟဒကော နဝင်္ဂသာသနာပရနာမဓေယျော စတုရာသီတိသဟဿဓမ္မက္ခန္ဓပ္ပဘေဒဘိန္နော ပရိယတ္တိဓမ္မော စာတိ ဒသဝိဓော။ သောပိ နိပ္ပရိယာယဓမ္မော, ပရိယာယဓမ္မော စာတိ ဒုဝိဓော။ တတ္ထ နိပ္ပရိယာယဓမ္မော နာမ အပာယေ, သံသာရေ တ ပဓာနဟေတုဘူတာနံ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနံ, သြရမ္ဘာဂိယာနဉ္စ ဒသန္နံ သံယောဇနာနံ သမုစ္ဆိန္ဒနေန မဂ္ဂဓမ္မော, တဿ တံကိစ္စနိပ္ဖတ္တိနိမိတ္တဘာဝေန နိဗ္ဗာနဓမ္မော စာတိ ပဉ္စဝိဓောပိ နိပ္ပရိယာယေန ပုဂ္ဂလဿ္ကာနံ ဓာရေတီတိ ကတွာ ''နိပ္ပရိယာယဓမ္မော''တိ ဝုစ္စတိ။ စတ္တာရိ ပန သာမညဖလာနိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပဟာနေန မဂ္ဂါနုဂုဏပ္ပဝတ္တိယာ, ပရိယတ္တိ စ မဂ္ဂနိဗ္ဗာနာဓိဂမဿ မူလကာရဏဘာဝတောတိ ပဉ္စဝိဓောပိ **ပရိယာယဓမ္မော** နာမ။

တေနာဝတာ ''သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော''တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၁.၂၄၉; အ. နိ. ၃.၇၆; ဒီ. နိ. ၃.၆; အ. နိ. ၆.၁၀, ၂၅, ၂၆), ''ရာဂဝိရာဂမနေဇမသောက''န္တိအာဒီဟိ (ဝိ. ဝ. ၈၈၇) စ သုတ္တန္တေဟိ ဝုတ္တဿ, **တဒဋ္ဌကထာဒီသု** စ ဝဏ္ဏိတဿ သရဏာနုဿရဏဝသေနာပိ သင်္ဂမောက္ခသမ္ပတ္တိပဋိလာဘကာရဏဿ အနဝသေသဿ ဓမ္မရတနဂုဏဿ နယတော ဥဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ စ ''ဝန္ဒိတွာ''တိ ဣမိနာ ပဏာမဿ ဒဿိတတ္တာ စ ဓမ္မရတနသင်္ခါတဿ ဒုတိယဿ ဝန္ဒနီယဿ ထုတိပဏာမသဘာဝ ဝန္ဒနာ ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တဒနန္တရံ သင်္ဃရတနဿ ဝန္ဒနာသန္ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ **“ဂဏဉ္စေဝ နိရင်္ဂဏ”** န္တိ။ တတ္ထ “ရာဂေါ အင်္ဂဏံ ဒေါသော အင်္ဂဏံ မောဟော အင်္ဂဏ”န္တိ (ဝိဘ. ၉၂၄) ဝုတ္တေဟိ ရာဂါဒိအင်္ဂဏေဟိ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနိဿရဏဝိမုတ္တိဝသေန နိဂ္ဂတော ဝိမုတ္တောတိ **နိရင်္ဂဏော,** တံ နိရင်္ဂဏံ။ အရိယဝံသေ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသင်္ခာတေဟိ ဂုဏဂဏေဟိ ဂဏီယတီတိ **ဂဏော,** တံ။

တတ္ထာဝတာ “သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော”တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၁.၂၄၉; အ. နိ. ၃.၇၆; ဒီ. နိ. ၃.၆; အ. နိ. ၆.၁၀, ၂၅, ၂၆;), “ယတ္ထ စ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလမာဟု, စတူသု သုစီသု ပုရိသယုဂေသူ”တိအာဒီဟိ (ဝိ. ဝ. ၈၈၈) စ တေဟိ တေဟိ သုတ္တပဒေဟိ ဝုတ္တာနံ, **တဒဋ္ဌကထာ** ဒီသု စ ဝဏ္ဏိတာနံ ဝိမလာတုလနိခိလဝိသာလပေသလသီလာဒိနာနပ္ပကာရာနဂ္ဃသင်္ဃရတနဂုဏာနံ သံကိတ္တနသဘာတယ ထုတိယာ စ “ဝန္ဒိတွတ”တိ တေန ယထာဝုတ္တာသရူပပဘေဒပဏာမဿ ဝုတ္တတ္တာ စ သင်္ဃရတနသင်္ခာတတတိယဝန္ဒနီယဝတ္ထုဝိသယာ ထုတိပ္ပဏာမသင်္ခာတာ ဝန္ဒနာ ဒသ္သိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သိရသာ**တိ အတ္တပ္ပသာဒကရတဝဟန္တေန မုဒ္ဓနာ။ **ဝန္ဒိတွတ** တိ ပဏာမိတွတ ထောမိတွတ တ။

ဧဝံ ပဋ္ဌမကထာယ ဝန္ဒနီယဿ ရတနတ္တယဿ ထုတိပ္ပဏာမသင်္ခာတံ ဝန္ဒနံ ဒဿေတွတ တဒနန္တရာယ သန္ဒဿေတဗ္ဗပယောဇနာဒိပဋိဟဒိကာယ ကထာယ “ဘိက္ခူန”န္တိ ဣမိနာ ကိဉ္စာပိ သံသာရေ ဘယံ ဣက္ခတီတိ “ဘိက္ခူ”တိ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌ အရိယပုဂ္ဂလာ ဝုစ္စန္တိ, **ဟဋ္ဌိယံ** (ဟရာ. ၄၄-၄၅; ဝိဘ. ၅၁၀) ပန “ဘိန္နပဋံ့ ဓာရေတီတိ ဘိက္ခု, ဘိက္ခနသီလောတိ ဘိက္ခူ”တိအာဒိနာ ဘိက္ခုသဒ္ဒဿ အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေန နိဗ္ဗစနန္တရာနိ ဒဿေတွတ ဟတိမောက္ခသံဝရသံဝရဏာရဟဿေဝ အဓိပ္ပေတဘာဝံ ဒဿေတုံ “သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန အကုပ္ပေန ဌာနာရဟေန ဥပသမ္ပန္နော, အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော ဘိက္ခူ”တိ ဒဿိတာ သိက္ခာကာမာ သာသနာဝစာရာ ကုလပုတ္တာ ဣဓာဓိပ္ပေတာ, တေသံ ဘိက္ခူနဉ္စ။ **ဘိက္ခုနီနဉ္စာ** တိ အဋ္ဌဝါစိကဥပသမ္ပဒာကမ္မေန ဥဘတောသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာတာဒိသာယေဝ ကုလဓီတရော ဒဿိတာ။ ဧကတောပသမ္ပန္နာပိ သာမညေန ဂယှတိ။ **ဧကတောပသမ္ပန္နာ** တိ စ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတွတ ယာဝ ဘိက္ခုသင်္ဃေ န ဥပသမ္ပဇ္ဇန္တိ, တာဝ, ဘိက္ခုနီ စ လိင်္ဂပရိဝတ္တနေန ဘိက္ခုနိဘာဝပ္ပတ္တာ အဓိပ္ပေတာ, တာသံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ။

ဟိတတ္ထာယာ တိ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိနိပ္ဖာဒကရဏတ္ထာယ ဟိနောတိ ဂစ္ဆတိ ယထာဓိပ္ပေတဖလသာဓနေ ပဝတ္တတီတိ ဟိတန္တိ အရောဂတာဒိကာရဏံ အမတောသဓာဒိ ဝုစ္စတိ။ ဣဓ ပန သဂ္ဂမောက္ခသမ္ပတ္တိသိဒ္ဓိကာရဏံ ဟာတိမောက္ခသံဝရသီလရက္ခနံ ဝုစ္စတိ, တဒတ္ထာယ။

သမာဟိတော သမ္မာ အာဟိတော ပဝတ္တိတော ဝိနိစ္ဆယမဂ္ဂေ တေနာတိ “သမာဟိတော”တိ ပကရဏကာရကော ဒဿိတော။ အထ ဝါ သမ္မာ အာဟိတံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ ဌပိတံ ပဝတ္တိတံ စိတ္တမေတဿာတိ “သမာဟိတစိတ္တော”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဥတ္တရပဒလောပေန **“သမာဟိတော”**တိ ဝုတ္တော။ ပရမဂမ္ဘီရသုဒုတ္တရဝိနယပိဋကတ္ထဝိနိစ္ဆယေ ပဝတ္တနာရဟဿ ဣမိနာ ဝိသေသနေန အတ္တနိ သမာဟိတစိတ္တပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တဘူတော အတ္တနော ဉာဏဿ ပဒဋ္ဌာနဘူတော သမာဓိ ဒဿိတော တေန သမာဓိနာ သမာဟိတော ဟုတွတာတိ အတ္ထော။

ပဝက္ခာမိ တိ ပကာရေန ဝက္ခာမိ, ယေန ပကာရေန ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ ဝုတ္တေ အဇ္ဇတနာ မန္ဒသတိမတိဝီရိယာ ပဋိပဇ္ဇနကာ ဂမ္ဘီရတရံ ဝိနယပိဋကတ္ထဝိနိစ္ဆယံ သုခေန ဥဂ္ဂဏှိတုံ, ဓာရေတုဉ္စ သက္ကောန္တိ, တာဒိသေန ပကာရဝိသေသေန ဝက္ခာမီတိ အတ္ထော။ **သမာသေနာ**တိ သမသနံ သံခိပနံ သမာသော, တေန, သံခိတ္တရုစိကာနမုဃဋိတညူနံ ကတာဓိကာရာနံ ဉာဏုတ္တရာနံ ပုဂ္ဂလာနဉ္စ ပပဉ္စဘီရုကာနံ ဂဟဏဓာရဏေ မန္ဒယန္တာနံ မန္ဒဗုဒ္ဓီနဉ္စ ဥပကာရကေန နာတိဝိတ္ထာရက္ကမေနာတိ အတ္ထော။ **ဝိနယဿာ** တိ ဝိနယပိဋကဿ။ တဉှိ –

“ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္တာ။
ဝိနယနတော စေဝ ကာယဝါစာနံ။
ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ အယံ။
ဝိနယော ‘ဝိနယော’တိ အက္ခာတော”တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမသင်္ဂီတိကထာ; ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ; ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ) –

ဝုတ္တောဟိ အတ္ထဝိသေသေဟိ “ဝိနယော”တိ ဝုစ္စတိ။ တဿ ဧဝံ သန္ဒဿိတသဘာဝဿ “ဝိနယော နာမ သာသနဿ အာယူ”တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမသင်္ဂီတိကထာ; ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမသင်္ဂီတိကထာ; ခု. ပါ. အဋ္ဌ. ၅.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ) သင်္ဂီတိကာရကေဟိ မဟာကဿပါဒီဟိ အဘိတ္ထုတဂုဏဿ ဝိနယပိဋကဿ ဝုတ္တမဿ။ **ဝိနိစ္ဆယ**န္တိ ဝိသေသေန, ဝိဝိဓေန ဝါ အာကာရေန ဝိပ္ပဋိပတ္တိနီဟရဏဝသေန စီယတိ ဝိဘဇီယတီတိ “ဝိနိစ္ဆယော”တိ လဒ္ဓနာမံ ဝိဘဇနံ, ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ နာမ ပကရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **“ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယ”**န္တိ စ အလုတ္တသမာသောယံ “ဒေဝါနံပိယတိဿော, ကဏ္ဌေကာဠော”တိအာဒီသု ဝိယ။

ဧဝံ ဒုတိယကထာယ ကတ္တုနိမိတ္တပယောဇနာဘိဓာနာဘိဓေယျပကရဏပ္ပကာရေကဒေသံ ဒဿေတွာ သက္ကစ္စသဝနကာရဏနိဒဿနမုခေနာပိ ပကရဏပ္ပကာရာဒိံ ဒဿေတုမာဟ **“အနာကုလ”**မိစ္စာဒိ။ တတ္ထ **အနာကုလ**န္တိ နတ္ထိ ဧတ္ထ သဒ္ဒတော, အတ္ထတော, ဝိနိစ္ဆယတော ဝါ အာကုလံ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓော, မိဿတာ ဝါတိ အနာကုလော, ဝိနယဝိနိစ္ဆယော, တံ ဝဒတော မေ နိဗောဓထာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အသံကိဏ္ဏ**န္တိ နိကာယန္တရလဒ္ဓီဟိ အသမ္မိဿံ။

မဓုရတ္ထပဒက္ကမန္တိ ပဒါနံ ကမော ပဒက္ကမော, ပဒဂတိ, သဒ္ဒါနုပုစ္စာရဏန္တိ အတ္ထော။ မဓုရော အတ္ထော စ ပဒက္ကမော စ ယဿ သော မဓုရတ္ထပဒက္ကမော, တံ –

“ပဒါသတ္တံ ပဒတ္ထာနံ, မဓုရတ္ထမုဒီရိတံ။
ယေန မဇ္ဇန္တိ ဓီမန္တော, မဓုနေဝ မဓုဗ္ဗတာ”တိ။ –

ဣမိနာ လက္ခဏေန သဒ္ဒါနမတ္ထာနဉ္စ ဝသေန ပဒါသတ္တာပရနာမဓေယျမာဓုရိယာလင်္ကာရေန သမလင်္ကတတ္တာ မဓုရတ္ထပဒက္ကမံ။

ပဋုဘာဝကရန္တိ ပဋတိ ဂစ္ဆတိ ပဇာနာတီတိ ပဋု, ပညဝါ, ပဋုနော ဘာဝေါ, သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တဘူတာ ပညာ, တံ ပဋုဘာဝံ ပညာဝိသေသံ ကရောတိ ဇနေတီတိ ပဋုဘာဝကရော, တံ, ပညာဝိသေသဇနကန္တိ အတ္ထော။ ဧတံ ဝိနယဿ ဝိနိစ္ဆယန္တိ ယောဇနာ။ **ပရမ**န္တိ ဥတ္တမံ။ **ဝိနယက္ကမေ**တိ ဝိနယပိဋကေ, တဒတ္ထေ ဝါ, ပဝတ္တိက္ကမေ ပဋုဘာဝကရန္တိ အတ္ထော။

ဧဝံ တတိယကထာယ ပကရဏဂုဏာပဒေသေန သောတုဇနံ သမုဿာဟေတွာ ဣဒါနိ **“အဟာရ”**န္တိအာဒိစတုတ္ထကထာယ ပကရဏဉ္စ တန္နိဿယံ ဝိနယပိဋကဉ္စ နာတသာဂရဘာဝေန ဒဿေတွာ တိရောဘူတောပမေယျော ပမာနဘေဒေန ရူပကာလင်္ကာရေန ပကရဏဂုဏံ ပကာသေန္တော သောတုဇနံ သမုတ္တေဇေတိ။ တတ္ထ **အဟာရ**န္တိ နတ္ထိ ဟာရံ ဧတဿာတိ အဟာရော, ဝိနယသာဂရော။ သော ဟိ ပုရိမဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေသု သာသနံ ပသီဒိတွာ ဝိနယပိဋကေ ဥဂ္ဂဟဏဓာရဏပဋိပုစ္ဆနပဋိပတ္တိဝသေန အကတာဓိကာရေဟိ ပုဂ္ဂလေဟိ ဒုရဓိဂမနီယဓမ္မတ္ထနိရုတ္တိပဋိဘာနပရိယန္တတာယ “အဟာရော”တိ ဝုစ္စတိ။

ဩတရန္တာနန္တိ သဇ္ဈာယနသဝနဓာရဏာဒိဝသေန အဇ္ဈောဂါဟန္တာနံ။ **သာရ**န္တိ နိဗ္ဗာနသမ္ပာပကဘာဝေန သာရဘူတာယ အရိယမဂ္ဂသမ္ဘာရာယ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပတ္တိယာ မူလဘူတပါတိမောက္ခသံဝရသင်္ခါတသီလသာရပ္ပကာသကတာယ သာရံ။ **ဝိနယသာဂရ**န္တိ ဝိနယပိဋကသင်္ခါတံ သာဂရံ။ ဝိနယော ဟိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ကာလပ္ပတ္တဇာနနဿာပိ ဓမ္မသေနာပတိအာဒီနမ္ပိ အဝိသယတ္တာ အတိဂမ္ဘီရတိဝိတ္ထိဏ္ဏဘာဝေန သာဂရော ဝိယာတိ သာဂရော, ဝိနယော စ သော သာဂရော စာတိ ဝိနယသာဂရော, တံ, အကဏှာဟရဂုဏယောဂတော သာဂရောပမံ ဝိနယပိဋကန္တိ အတ္ထော။

ဒုတိယကထာယ “ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီန”န္တိ ဝတွာပိ “ဟိတတ္ထာယာ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓတ္တာ စ တက္ကန္တရေ ဟိ အန္တရိတဘာဝေန ဒူရတ္တာ စ တံ အနာဒိယိတွာ ဧတ္ထ ဝိနယသာဂရဇ္ဈောဂါဟနတဒတ္ထပဋိပဇ္ဇနာရဟကတ္တုဝိသေသသန္ဒဿနတ္ထာယ **“ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီန”** န္တိ ပုန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နာတ ဝိယ ဘူတော **နာတဘူတော,** တံ,

နာတဌာနိယံ မဟာနာတသဒိသန္တိ အတ္ထော။ **မနောရမန္တိ** မနော ရမတိ ဧတ္ထ, ဧတေနာတိ တ မနောရမော, တံ, အဇ္ဈာယနတေဟာရပသုတာနံ ပဋ္ဌိပတ္တိပရာယနာနဉ္စ သာဓူနံ မနောရမန္တိ အတ္ထော။

ဧတ္တာဝတာ ပကရဏဂုဏသံကိတ္တနေန သောတုဇနံ သမုတ္တေဇေတွတ ဣဒါနိ သက္ကစ္စသဝနေ နိယောဇေန္တော **“တသ္မာ ဝိနယနူဟာယ”** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ယထာဝုတ္တံ အနာကုလတာဒိဝိဝိဓာနဂ္ဃဂုဏာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ, တေန ဟေတုနာတိ အတ္ထော။ **ဝိနယနူဟာယန္တိ** ဝိဝိဓာကာရေန, ဝိသေသနယတော တ ကာယတစာနံ နယနံ ဒမနံ အကတ္တဗ္ဗတော နိဝတ္တေတွတ ကတ္တဗ္ဗေသု နိယောဇနံ ဝိနယနံ, ဥပေစ္စ တံ ဖလံ အာယတိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဥပဟယော, ဟေတု, ဝိနယနဿ ဥပဟယော ဝိနယနူဟယော, တံ, ကာယဇီဝိတာနပေက္ခာနံ သိက္ခာကာမာနံ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနံ ကာယတစာနံ အနနုလောမိကဝိပ္ဖန္ဒိတာပနယနသင်္ခာတဒမနဿ ကာရဏဘူတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧတ္တာဝတာ အတ္တနာ ကတ္တုမိစ္ဆိတေ ပကရဏေ ပဏ္ဍိတာနံ ပဝတ္တိဟေတုဘူတာနံ အနာကုလတာဒိဂုဏာနံ ဝိဘာဝနဝသေန “အနာကုလ”န္တိအာဒိဝိသေသနာနိ ဝတွာ ဣဒါနိ သက္ကစ္စသဝနာဝဗောဓေ ဝိသယံ ဝိသေသိတဗ္ဗံ ဒဿေတုမာဟ **“ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယ”** န္တိ။ ဧတ္ထ စ ဒုတိယကထာယ “ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယ”န္တိ “ပဝက္ခာမိ”တိ ကိရိယာယ ကမ္မဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ, တံ ဣဓ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိယမာနမ္ပိ ဒူရသမ္ဗန္ဓံ ဟောတီတိ တမနာနေတွာ “နိဗောဓထော”တိ ဣမိဿာ ကိရိယာယ ကမ္မသန္ဒဿနတ္ထံ “ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုနရုတ္တိဒေါသာဘာတေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အဝိက္ခိတ္တေန စိတ္တေနာ တိ ဧတ္ထ ဝိဝိဓေ အာရမ္မဏေ ခိတ္တံ ပေသိတံ ဝိက္ခိတ္တံ, ဥဒ္ဓစ္စဝိစိကိစ္ဆာဒိပရေတံ အသမာဟိတံ စိတ္တံ, န ဝိက္ခိတ္တံ အဝိက္ခိတ္တံ, တပ္ပဋိပက္ခံ သမာဟိတံ ကုသလစိတ္တံ, တေန, ဧတဿ ပကရဏတ္တမဿ သဝနာဒိဗျာပာရံ ဝိနာ နာနာရမ္မဏေသု ပဝတ္တိဝသေန ဝိက္ခေပမနာပန္နေန သမာဟိတေန စိတ္တေနာတိ အတ္ထော။ “အဝိက္ခိတ္တေန။ပေ။ နိဗောဓထော”တိ ဝဒန္တေန စ “အဝိက္ခိတ္တဿာယံ ဓမ္မော, နာယံ ဓမ္မော ဝိက္ခိတ္တဿာ”တိ ဝစနတော ဝိက္ခိတ္တဿ ဓမ္မေသု အယာအဘာဝတော အတ္တနော ပကရဏတ္ထဘူတာယ အဓိသီလသိက္ခာယ သမ္မာပဋိပဇ္ဇနာပဒေသော ကတော ဟောတိ။

ဝဒတော မေတိ ဧတ္ထ “ကရဝေန စာ”တိ ဟဌသေသော။ တတ္ထာယမတ္ထော – ဘာသမာနေ မယိ ကရဝေန, ယထာဝုတ္တေန ကာရဏေန စာတိ သာမိဘုမ္မာနမဝိသေသတာယ “မေ”တိ သာမိဝစနဿ “မယီ”တိ အတ္ထသမ္ဘဝတော အယမတ္ထော ဝုတ္တော။ ပကရဏဿ အနာကုလတာဒိဂုဏသမန္နာဂတတ္တာ စ ဝတ္တရိ မယိ ကရဝေန စ သမာဟိတေန စေတသာတိ အဓိပ္ပာယော။ **နိဗောဓထာ**တိ တက္ကုတ္တပဒတ္ထံ သန္ဓာယဘာသိတတ္ထဘာဝတ္ထာဒိဝသေန နိသေသတော ဗောဓထ, သက္ကစ္စံ သုတွာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ ဗုဇ္ဈထ ဝိဇာနာထာတိ အတ္ထော, စိန္တာဘာဝနာမယဉာဏာနံ မူလဘူတပကရဏဝိသယံ သုတမယဉာဏံ နိပ္ဖာဒေထာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘိက္ခုဝိဘင္ဂော

ဟာရာဇိကကထာ

ပဌမပါရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ

၆. ဧဝံ ပဌမဟိ ကထာဟိ ရတနတ္တယပဏာမာဒိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယထာပဋိညာတဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“တိဝိဓေ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **“တိဝိဓေ”**တိအာဒိနာ ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပဒဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတိ။ **တိဝိဓေ**တိ ဝစ္စပဿာဝမုခမဂ္ဂါနံ ဝသေန တိပ္ပကာရေ **မဂ္ဂေ** တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **တိလမတ္တမ္ပိ** တိ တိလဗီဇမတ္တမ္ပိ အင်္ဂဇာတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **မဂ္ဂေ** တိ ဝစ္စပဿာဝါနံ နိက္ခမနဒွါရတာယ, အန္နပါနပိတ္တသေမှာဒီနံ ပဝေသနနိက္ခမနဒွါရတာယ စ မဂ္ဂဝေါဟာရဂတေ သရီရပ္ပဒေသေ, အလ္လောကာသေတိ သမ္ဗန္ဓော။ “မဂ္ဂေသု တိလမတ္တမ္ပိ, တီသု သေဝန စေတနော”တိ ဝတ္တဗ္ဗေပိ “တိဝိဓေ”တိ ပကာရတစိဝိဓေဒွေဟာအနေန သဇာတိသင်္ဂဟဝသေန တီဟိ ရာသီဟိ သင်္ဂဟေတွာ ပဘေဒဝသေန တိံသဝိဓော မဂ္ဂေ ဒဿိတော ဟောတိ။

သေယျထိဒံ? ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတမုခါဒိမဂ္ဂါနံ နိဿယဘူတေ သတ္တေ ဒဿေတုံ “တိဿော ဣတ္ထိယော မနုဿိတ္ထီ အမနုဿိတ္ထီ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ”တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၅၆) နယေန **ဟဋ္ဌိယံ** ဒဿိတမနုဿာမနုဿတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီနံ ပစ္စေကံ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ဝသေန နဝ မဂ္ဂါ, တထေဝ ဒဿိတာနံ တိဏ္ဏံ ဥဘတောဗျဥ္ဇနကာနံ ဝသေန နဝ မဂ္ဂါ, တိဏ္ဏံ ပန ပဏ္ဍကာနံ မုခမဂ္ဂဝစ္စမဂ္ဂါနံ ဝသေန ပစ္စေကံ ဒွေ ဒွေ မဂ္ဂါတိ ဆ မဂ္ဂါ, တထာ တိဏ္ဏံ ပန ပုရိသာနန္တိ ဧဝံ တိံသဝိဓော ဟောတိ။

သေဝနစေတနောတိ သေဝနေ မေထုနပယောဂေ စေတနာ အဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော, မေထုနရာဂူပသံဟိတာယ စေတနာယ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **အလ္လောကာသေ** တိ တိံသမဂ္ဂါနမညတရေ မဂ္ဂေ ပကတိဝါတေန အသံဖုဋ္ဌေ အလ္လပဒေသေ, ဣမိနာ ဗာဟိရံ ပါရာဇိကက္ခေတ္တံ န ဟောတီတိ ဒီပေတိ။ ဝိသေသနဿ ဝိသေသာပေက္ခတ္တာ ဒုတိယကထာယ “သသိက္ခော သော”တိ ပဒဒွယံ အာဟရိတွာ “သေဝနစေတနော သသိက္ခော သော ဘိက္ခု”တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

အင်္ဂေ သရီရေ ဇာတန္တိ **အင်္ဂဇာတံ,** ပုရိသနိမိတ္တံ။ သတိပိ အဝသေသသရီရာဝယဝါနံ တထာဘာဝေ ရုဠှိဝသေန တဒေဝ တထာ ဝုတ္တံ။ **ပဝေသေန္တော** တိ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိသင်္ခါတကာယိကကိရိယံ နိပ္ဖာဒေန္တော။ **ပါရာဇိ တော**တိ ဒုလ္လဘာယ ခဏသမ္ပတ္တိယာ လဒ္ဓဗ္ဗတော ဒုလ္လဘာ လောကိယလောကုတ္တရဂုဏသမ္ပတ္တိသုခတော ပရိဟာပေတွာ ကိလေသသပတ္တေဟိ ပရာဇယမာပာဒိတောတိ အတ္ထော။

အယမေတ္ထ ယောဇနာ – သသိက္ခော သေဝနစေတနော တိဝိဓေ မဂ္ဂေ အလ္လောကာသေ အင်္ဂဇာတံ တိလမတ္တမ္ပိ ပဝေသေန္တော သော ဘိက္ခု ပါရာဇိတော ဟောတီတိ။ ဝုတ္တဥ္စေတံ ဘဂဝတာ –

> “ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ, အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတာယပိ, ပါရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသော”တိ (ပါရာ. ၄၄) –

ဘဂဝတာ ပညတ္တသိက္ခာပဒံ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၇. ဧဝံ ဣမိဿာ ကထာယ အတ္တူပက္ကမမူလကံ ပါရာဇိကံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ “ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ မနုဿိတ္ထိံ ဘိက္ခုဿ သန္တိကေ အာနေတွာ ဝစ္စမဂ္ဂေန (ပါရာ. ၅၈) အင်္ဂဇာတံ အဘိနိသီဒေန္တီ”တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ ပရောပက္ကမမူလကံ ပါရာဇိကဥ္စ ဒဿေတုမာဟ **“ပဝေသန”**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **ပဝေသန**န္တိ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကေဟိ သုတ္တပမတ္တာဒိမနုဿိတ္ထိအာဒီနမညတရံ အာနေတွာ ယထာဝုတ္တမဂ္ဂါနမညတရံ မဂ္ဂံ ယထာ ပဝိသတိ, တထာ ဘိက္ခုနော အင်္ဂဇာတေ အဘိနိသီဒါပနေ သမ္ပတ္တေ မဂ္ဂပ္ပဝေသနမာဟ။ ပဝေသနံ သာဒိယန္တော သသိက္ခော သောတိ ယောဇနာ။ ဝုတ္တဥ္စ “ပဝေသနံ သာဒိယတိ အဓိဝါသေတိ, တသ္မိံ ခဏေ သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတီ”တိ (ပါရာ.

အဋ္ဌ. ၁.၅၈) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော အဂ္ဂတော ယာဝ မူလံ ပဝေသေန္တော်သု အဿာဒစိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေန္တော တင္ခ ဏေယေဝ သာသနတော စုတောတိ အတ္တော။ **ပဝိဋ္ဌ** န္တိအာဒီသု ပဒေသုပိ ဧဝမေဝ ယောဇနာ။

ပဝိဋ္ဌ န္တိ ပဝိဋ္ဌက္ခဏော။ ''ပဝိဋ္ဌ''န္တိအာဒိနာ တာယ တာယ ကိရိယာယ ဥပလက္ခိတော ခဏော ဂဟေတဗ္ဗော။ တေနေဝေတ္တ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။ **ဌိတ**န္တိ ဧတ္တ ''သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသမယေ''တိ အဋ္ဌကထာ ဝစနဿ သဗ္ဗထာ ဗျာဟရရဟိတံ ကာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသမယောပိ ဂဟေတဗ္ဗော။ တေ နေဝ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တနယေန ပဝိဋ္ဌဿ စ ယာဝ ဥဒ္ဓရဏာရမ္ဘော, တာဝ သမ္ပဝေန္တော ဌိတကာလောပိ ဂဟေတဗ္ ဗော။ **ဥဒ္ဓရဏ** န္တိ နီဟရဏကာလော။

တတိ ဝိကပ္ပေ, **အပီ**တိ သမုစ္စယေ, သော **တ**-သဒ္ဒေန ဝိကပ္ပိတာနံ ပက္ခာနံ တုလျဗလတံ ဇောတေတိ။ ကြတိ က္က မေဟိ ဒ္ဝီဟိပိ ''သော စေ ပဝေသနံ သာဒိယတိ, ပဝိဋ္ဌံ သာဒိယတီ''တိအာဒိနာ (ပာရာ. ၅၈) **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတနယေန လဗ္ဘ မာနံ ပဝေသနာဒိကောက္ခဏမ္ပိ သာဒိယနပစ္စယာ အာပဇ္ဇမာနံ ပာရာဇိကံ ဒဿေတိ။ **သသိက္ခော** တိ သိက္ခာယ သဟ ဝတ္ တတီတိ သသိက္ခော, အပစ္စက္ခာတသိက္ခောတိ အတ္တော။ **သာဒိယန္တော** တိ သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေန္တော။ **သော** ဘိက္ခု။ **ဌပေတွာ ကိရိယ**န္တိ အတ္တူပက္ကမနံ ဝိနာ။ **စုတော**တိ ''ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကေဟိ ကတမိဒံ, န မယာ''တိ လေသေ န န မုစ္စတိ, သာဒိယနစိတ္တေ သတိ သာသနတော စုတောယေဝ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဧတ္တ စ **သသိက္ခော** တိ ဣဒံ ''သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ''တိ (ပာရာ. ၄၄) သိက္ခာပဒပာဌဿ သ အတ္တဒဿနဝသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ တဿ **ပဒဘာဇနေ** (ပာရာ. ၄၅), **တဒဋ္ဌကထာယ** စ ဝိဘတ္တံ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ သင်္ခေပတော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – စိတ္တခေတ္တကာလပယောဂပုဂ္ဂလဝိဇာနနဝသေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာ ဝေန။ ဥပသမ္ပန္နဘာဝတော စဝိတုကာမတာစိတ္တေနေဝ ဟိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န ဒဝ တ ရဝ တ ဝဒန္တဿ။ ဧဝံ စိတ္တဝသေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။

တထာ ''ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ, ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ, သင်္ဃံ ပစ္စက္ခာမိ, သိက္ခံ, ဝိနယံ, ပာတိမောက္ခံ, ဥဒ္ဒေသံ, ဥပဇ္ဈာ ယံ, အာစရိယံ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ, အန္တေဝါသိကံ, သမာနုပဇ္ဈာယကံ, သမာနာစရိယကံ, သဗြဟ္မစာရိံ ပစ္စက္ခာမီ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တာနံ ဗုဒ္ဓာဒီနံ စတုဒ္ဒသန္နံ, ''ဂိဟီတိ မံ ဓာရေဟိ, ဥပာသကော, အာရာမိကော, သာမဏေရော, တိတ္ထိယော, တိတ္ထိ ယသာဝကော, အဿမဏော, အသက္ယပုတ္တိယောတိ မံ ဓာရေဟီ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တာနံ ဂိဟိအာဒီနံ အဋ္ဌန္နဉ္စာတိ ဣမေ သံ ဗာဝီသတိယာ ခေတ္တပဒာနံ ယဿ ကဿစိ သဝေဝစနဿ ဝသေန တေသု ယံ ကိဉ္စိ ဝတ္တုကာမဿ ယံ ကိဉ္စိ ဝ ဒတော သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န ရုက္ခာဒီနံ အညတရဿ နာမံ ဂဟေတွာ သိက္ခံ ပစ္စက္ခန္တဿ။ ဧဝံ ခေတ္တဝ သေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။

တတ္တ ယဒေတံ ''ပစ္စက္ခာမီ''တိ စ ''မံ ဓာရေဟီ''တိ စာတိ ဝုတ္တံ ဝတ္တမာနကာလဝစနံ, ယာနိ စ ''အလံ မေ ဗုဒ္ဓေန, ကိံ နု မေ ဗုဒ္ဓေန, န မမတ္တော ဗုဒ္ဓေန, သုမုတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓေနာ''တိအာဒိနာ နယေန အာချာတဝသေန ကာလံ အနာမ သိတွာ ပုရိမေဟိ စုဒ္ဒသဟိ ပဒေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ဝုတ္တာနိ ''အလံ မေ''တိအာဒီနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ, တေသံယေဝ သဝေဝစနာနံ ဝသေန ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န ''ပစ္စက္ခာသိ''န္တိ ဝါ ''ပစ္စက္ခိဿ''န္တိ ဝါ ''မံ ဓာရေသီ''တိ ဝါ ''မံ ဓာရေဿတီ''တိ ဝါ ''ယံ နူနာဟံ ပစ္စက္ခေယျ''န္တိ ဝါတိအာဒီနိ အတီတာနာဂတပရိကပ္ပဝစနာနိ ဘဏန္တဿ။ ဧဝံ ဝတ္တမာနကာလဝသေန စေဝ အနာမဋ္ဌကာလဝသေန စ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။

ပယောဂေ ပန ဒုဝိဓော ကာယိကော စ ဝါစသိကော စ။ တတ္တ ''ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ''တိအာဒိနာ နယေန ယာယ ကာယ စိ ဘာသာယ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဝါစသိကပယောဂေနေဝ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န အက္ခရလိခနံ ဝါ ဟတ္ထမုဒ္ဒါဒိဒဿ နံ ဝါ ကာယပယောဂံ ကရောန္တဿ။ ဧဝံ ဝါစသိကပယောဂေနေဝ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။

ပုဂ္ဂလော ပန ဒုဝိဓော ယော စ ပစ္စက္ခာတိ, ယဿ စ ပစ္စက္ခာတိ။ တတ္တ ယော ပစ္စက္ခာတိ, သော သစေ ဥမ္မ မတ္တကခိတ္တစိတ္တဝေဒနဋ္ဋာနံ အညတရော န ဟောတိ။ ယဿ ပန ပစ္စက္ခာတိ, သော သစေ မနုဿဇာတိကော ဟောတိ, န စ ဥမ္မတ္တကာဒီနံ အညတရော, သမ္မုခီဘူတော စ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။ န ဟိ အသမ္မုခီဘူတဿ ဒူ

တေန တ ပဏ္ဏေန တ အာရောစနံ ရုဟတိ။ ဧဝံ ယထာဝုတ္တသ္သ ပုဂ္ဂလသ္သ ဝသေန ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။

ဝိဇာနနမ္ပိ နိယမိတာနိယမိတဝသေန ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ ယသ္သ, ယေသံ တ နိယမေတ္ဝတ “ဣမသ္သ, ဣမေသံ တ အာရောစေမိ”တိ ဝဒတိ။ သစေ တေ ယထာ ပကတိယာ လောကေ မနုသ္သာ ဝစနံ သုတ္ဝတ အာဝဇ္ဇနသမယေ ဇာနန္တိ, ဧဝံ တသ္သ ဝစနာနန္တရမေဝ တသ္သ “အယံ ဥက္ကဏ္ဌိတော”တိ တ “ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယတီ”တိ တ ယေန ကေနစိ အာကာရေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနဘာဝံ ဇာနန္တိ, ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။ အထ အပရဘာဂေ “ကိံ ဣမိနာ ဝုတ္တ”န္တိ စိန္တေတ္ဝတ ဇာနန္တိ, အညေ တ ဇာနန္တိ, အပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။ အနိယမေတ္ဝတ အာရောစေန္တသ္သ ပန သစေ ဝုတ္တနယေန ယော ကောစိ မနုသ္သဇာတိကော ဝစနတ္ထံ ဇာနာတိ, ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။ ဧဝံ ဝိဇာနနဝသေန ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။ ယော ပန အန္တမသော ဒတယပိ ပစ္စက္ခာတိ, တေန အပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။

ဣတိ ဣမေသံ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ စိတ္တာဒီနံ ဝသေန အပစ္စက္ခာတသိက္ခော “သသိက္ခော”တိ ဝုတ္တော။

၈-၁၀. “ဣအနိ သန္ထတေန သန္ထတသ္သ ဃဋ္ဋနေ ဥပဟာဒိန္နကဃဋ္ဋနာဘာဝတော ဒေသော နတ္ထီ”တိ ဟပဘိက္ခူနံ လေသကပ္ပနံ ပဋိက္ခိပိတုံ “ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ မနုသ္သိတ္ထိံ ဘိက္ခုသ္သ သန္တိကေ အာနေတ္ဝတ ဝစ္စမဂ္ဂေန, ပသ္သာဝမဂ္ဂေန, မုခေန အင်္ဂဇာတံ အဘိနိသီဒေန္တိ သန္ထတာယ အသန္ထတသ္သာ”တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၆၁) နယေန **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တသန္ထတတရာနမတ္ထံ သင်္ဂဏှေတ္ဝတ အာဟ **“သန္ထတေနာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **သန္ထတေနာ** တိ စမ္မစောဠတိပုပဋ္ဋာဒီဟိ ပဋိစ္ဆာဒိတေန။ **“ပဝေသေန္တော”** တိ ဣမိနာ သန္ထတတရဿ ပရောပက္ကမံ နိသ္သာယ ဒသ္ဝတ သနမုပလက္ခဏန္တိ အတ္တူပက္ကမေပိ ယောဇေတဗ္ဗတံ ဒသ္သေတိ, တဿ ဝက္ခမာနေန “ပရာဇိတော”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **“တထေတ”**တိ ဣမိနာ ပဝေသေန္တောတိအာဒိပ္ပကာရံ ပရာမသတိ။

ဧဝံ ပဝေသေန္တော ကအာ ပရာဇိတော ဟောတီတိ အာဟ **“ဥပဟာဒိန္နေနာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဥပဟာဒိန္နေနာ** တိ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ ဥပေတေန ကမ္မုနာ အတ္တနော ဖလဘာဝေန ဝ အာဒိန္နံ ဂဟိတန္တိ ဥပဟာဒိန္နံ, တေန အတ္တနော အင်္ဂဇာတေန သ, ဝတ္ထုပုဂ္ဂလာနံ မဂ္ဂဿ စ ဃဋ္ဋနဋ္ဌာနဂတံ ကာယပ္ပသာဒံ ဒသ္သေတိ။ ဣမိနာဝ အင်္ဂဇာတဂတံ အနဋ္ဌကာယပ္ပသာဒံ စမ္မခိလံ, ပိဠကာဒိ စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ “ဥပဟာဒိန္နကံ နာမ ကာယိန္ဒြိယ”န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ တဗ္ဗိပရိယာယေန “အနုပဟာဒိန္နက”န္တိ တပ္ပဋိစ္ဆာဒကံ စောဠာဒိ ဝုတ္တံ။ ဥပဟာဒိန္နေန ဥပဟာဒိန္နေ, အနုပဟာဒိန္နေ တ ဟရာဇိကက္ခေတ္တေ ဃဋ္ဋိတေ, အနုပဟာဒိန္နကေန တ ဥပဟာဒိန္နေ အနုပဟာဒိန္နေ တ ဟရာဇိကက္ခေတ္တေ ဃဋ္ဋိတေတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ စ ကရဏဝစနန္တာနိ ပအနိ “အင်္ဂဇာတေနာ”တိ ဣမဿ ဝိသေသနာနိ။

ဧတ္တာဝတာ သန္ထတစတုက္ကဝသေန အတ္တူပက္ကမေ သတိ ဟရာဇိကက္ခေတ္တေ ဟရာဇိကံ ဒသ္သေတ္ဝတ ဣအနိ ပရူပက္ကမေပိ ဒသ္သေတုမာဟ **“သစေ”**တိအာဒိ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဧတေသု စတူသု ဝိကပ္ပေသု။ **ဟရာဇိကက္ခေတ္ဝတေ ပဝိဋ္ဌေ တူ**တိ ဧတ္ထ **တု**-သဒ္ဒေန ပဝေသနဋ္ဌိတုဒ္ဓရဏက္ခဏတ္တယံ သမုစ္စိနောတိ။ ယံတံ-သဒ္ဒာနံ နိစ္စသမ္ဗန္ဓတ္တာ ဟိ “သော”တိ တံ-သဒ္ဒေဟာနေ “ယော”တိ ယံ-သဒ္ဒောပိ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗော, သာမတ္ထိယေန သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော အပိသဒ္ဒော စ။ အယမေတ္ထ အတ္ထယောဇနာ – ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကေဟိ အာနေတ္ဝတ ဘိက္ခုနော အင်္ဂဇာတေ အဘိနိသီဒါပိတမနုသ္သိတ္ထိအာဒီနံ တီသု မဂ္ဂေသု အညတရမဂ္ဂသင်္ခါတံ ဟရာဇိကက္ခေတ္တံ ပဝိဋ္ဌေ တ **တု**-သဒ္ဒေန သမ္ပိဏ္ဍိတပဝေသနဋ္ဌိတုဒ္ဓရာနမညတရက္ခဏေ တ သစေ ယော **သာဒိယတိ,** သပ္ပမုခာဒိပ္ပဝေသနကာလေ ဝိယ အနုတ္တသိတ္ဝတ ကာမရာဂပိပာသာဘိဘူတော ယဒိ သာဒိယတိ, သောပိ ဘိက္ခု ပရာဇိတော ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **“သစေ သာဒိယတီ”**တိ ဣမိနာ သာသင်္ကဝစနေန န သာဒိယတိ, အနာပတ္တီတိ သူစိတံ ဟောတိ။

“ဟရာဇိကက္ခေတ္တေ”တိ ဣမိနာ ဗ္ယဝစ္ဆိန္နေ အညသ္မိံ ဌာနေ ဝီတိက္ကမန္တသ္သ ဣမသ္မိံယေဝ ဝိကပ္ပေ သမ္ဘဝန္တိယော ဣတရာပတ္တိယော ဒသ္သေတုမာဟ **“ခေတ္တေ”** တိအာဒိ။ “ဧတ္ထာ”တိ အာနေတ္ဝတ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **“ခေတ္တေ”** တိ သာမညနိဒ္ဒေသေပိ ဟေဋ္ဌာ “ဟရာဇိကက္ခေတ္တေ”တိ ဝိသေသိတတ္တာ, ဥပရိ ထုလ္လစ္စယာဒီနဥ္စ ဝိဓိယမာနတ္တာ အညထာနုပပတ္တိလက္ခဏာယ သာမတ္ထိယာ ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋာနံ ခေတ္တေတိ အယမတ္ထော လ

ဇ္ဈတိ။ ‘‘ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒကုဋိကနာသာသူ’’တိအာဒိနာ နယေန ဝက္ခမာနေသု ဇီဝမာနကသရီရဂတထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋေသု ခေတ္တေသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

က္ကမေသု ဒွီသု ခေတ္တေသု ‘‘သန္ထတာဒိနာ သန္ထတာဒိံ ပဝေသေန္တဿ ဥပဟဒိန္နာဒီဟိ ဥပဟဒိန္နာဒီနံ ဃဋ္ဋနေ အဓိတသေန္တဿ အနာပတ္တိ’’တိ ဝတ္တုမသက္ကုဏေယျတာယ ဟာရာဇိကက္ခေတ္တေ ဝုတ္တသဗ္ဗဝိကပ္ပေ တေ ထ ယောဇေတ္ဗေဟိ ဇေ ယောဇေတဗ္ဗံ – ထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တေ သန္ထတေ တ အသန္ထတေ တ သန္ထတေန တ အ သန္ထတေန တ အင်္ဂဇာတေန သေဝန္တဿ ဥပဟဒိန္နေ တ အနုပဟဒိန္နေ တ ဥပဟဒိန္နေန, တထာ အနုပဟဒိန္နေန တ ဃဋ္ဋိတေ ထုလ္လစ္စယံ တဿ ဝိနိဒ္ဒိသေတိ။ ဇေ ဒုက္ကဋက္ခေတ္တေ သန္ထတေ တ။ပေ။ ဃဋ္ဋိတေ ဒုက္ကဋံ တဿ ဝိနိဒ္ဒိသေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

က္ကဟ သဗ္ဗတ္ထ တီသုပိ ခေတ္တေသု **ဥပဟဒိန္န** -သဒ္ဒေန အနဋ္ဌကာယပ္ပသာဒံ အင်္ဂဇာတဥ္စ တတ္ထဇာတစမ္မခိလပိဋ္ဌကာ စ ဂယှန္တိ, ဒုက္ကဋက္ခေတ္တေ ပန အင်္ဂုလိအာဒိက္ကတရာဝယတပိ။ တီသုပိ ခေတ္တေသု **အနုပဟဒိန္န** -သဒ္ဒေန အင်္ဂဇာတာဒိပဋိစ္ဆာဒိတဝတ္ထာဒယော စ ဂယှန္တိ, ဒုက္ကဋက္ခေတ္တေ ပန နိမိတ္တေ နဋ္ဌကာယပ္ပသာဒစမ္မခိလပိဋ္ဌကရောမာဒီနိ။ က္ကမာနိ စ အနုပဟဒိန္နာနိ။ အင်္ဂဇာတေတရောပဟဒိန္နာဝယဝေ စ တီသုပိ ခေတ္တေသု ပဝေသေန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ။

၁၁. တ္တောဝတာ ဇီဝမာနသရီရေ သန္ထတာသန္ထတဝသေန ပဓ္ဓေကံ တိဝိဓေသုပိ ဟာရာဇိကထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋက္ခေတ္တေသု သန္ထတာသန္ထတဝသေနေဝ ဒုဝိဓေန နိမိတ္တေန သေဝန္တဿ ပရောပက္ကမေ သတိ သာဒိယန္တဿ လဗ္ဘမာနဟာရာဇိကထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋာပတ္တိယော ယထာသမ္ဘဝံ ဒဿေတွာ က္ကာနိ ‘‘မတသရီရေ ပန တထာ တထာ သေဝန္တာနံ အေသော နတ္ထိ’’တိ ဟပဘိက္ခူနံ လေသောကာသပဋိဗာဟနတ္ထံ **ဟဋ္ဌိယံ** ဒဿိတေသု ယထာဝုတ္တေသု တီသု ခေတ္တေသု လဗ္ဘမာနာ တိဿော အာပတ္တိယော ဒဿေတုမာဟ **‘‘မတေ’’**တိအာဒိ။

တတ္ထ **‘‘မတေ’’**တိ တေဿ ‘‘မနုဿိတ္ထိအာဒီနံ သရီရေ’’တိ အဇ္ဈာဟရိတွာ အတ္ထယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ က္ကမိနာ **‘‘အက္ခာယိတေ’’** တိအာဒိနာ ဒဿိတာနံ နိမိတ္တာနံ နိဿယံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ‘‘နိမိတ္တမတ္တံ သေသေတွာ’’တိအာဒိနာ နယေန ဝက္ခမာနကထာယ ဝိယ သကလသရီရေ ခာဒိတေပိ နိမိတ္တဿ ဝိဇ္ဇမာနာဝိဇ္ဇမာနဘာတေယေဝ အာပတ္တိယာဘာဘတဘာဝဿ ပမာဏန္တိ ‘‘အက္ခာယိတေ’’တိ တေနေ ‘‘မတေ’’တိ တေံ အဝိသေသေတွာ ‘‘နိမိတ္တေ’’တိ အဇ္ဈာဟရိတွာ တံ တေနေ ဝိသေသိတဗ္ဗံ။ အထ တ ‘‘နိမိတ္တမတ္တ’’န္တိအာဒိနာ ဝက္ခမာနကထာယ ‘‘နိမိတ္တေ’’တိ ပဒံ အာနေတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။

အက္ခာယိတေ တိ သဗ္ဗထာ အက္ခာယိတေ ဟာရာဇိကဝတ္ထုဘူတေ နိမိတ္တေ။ **ယေဘုယ္ယက္ခာယိတေပိ စာ** တိ ကိဥ္စိ ကိဥ္စိ ခာဒိတွာ ဗဟုကာဝသိဋ္ဌေ နိမိတ္တေ။ ‘‘ယဿ စတူသု ဘာဂေသု တိဘာဂမတ္တံ ခာဒိတံ, တံ နိမိတ္တံ ယေဘုယ္ယက္ခာယိတံ နာမာ’’တိ ဝဒန္တိ။ **မေထုန**န္တိ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနေန သဒိသဘာတပတ္တိယာ မိထုနာနံ က္ကဒံ မေထုနံ, မ တိတ္ထိအာဒီနံ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနေန သဒိသတ္တာဘာဝေပိ တတ္ထ ဝီတိက္ကမော ရုဠှိယာ ‘‘မေထုန’’န္တိ ဝုစ္စတိ။

ဟာရာဇိကောတိပရာဇိတော, ပရာဇယမာပန္နောတိ အတ္ထော။ အယဥ္ဟိ ဟာရာဇိက-သဒ္ဒော သိက္ခာပဒအာပတ္တိပုဂ္ဂလေသု ဝတ္တတိ။ တတ္ထ ‘‘အဋ္ဌာနမေတံ အာနန္ဒ အနဝကာသော, ယံ တထာဂတော ဝဇ္ဇီနံ တ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာနံ တ ကာရဏာ သာဝကာနံ ဟာရာဇိကံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ သမူဟနေယျာ’’တိ (ဟာရာ. ၄၃) ဇေ သိက္ခာပဒေ ဝတ္တမာနော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ‘‘အာပတ္တိ တွံ ဘိက္ခု အာပန္နော ဟာရာဇိက’’န္တိ (ဟာရာ. ၆၇) အာပတ္တိယာ။ ‘‘န မယံ ဟာရာဇိကာ, ယော အဝဟဋော, သော ဟာရာဇိကော’’တိ (ဟာရာ. ၁၅၅) ဇေ ပုဂ္ဂလေ။ ‘‘ဟာရာဇိကေန ဓမ္မေန အနုဒ္ဓံသေယျာ’’တိအာဒီသု (ဟာရာ. ၃၈၄) ပန ဓမ္မေ ဝတ္တတီတိ ဝဒန္တိ။ ယသ္မာ ပန တတ္ထ ဓမ္မောတိ ကတ္ထစိ အာပတ္တိ, ကတ္ထစိ သိက္ခာပဒ မေဝ အဓိပ္ပေတံ, တသ္မာ သော ဝိသုံ န ဝတ္တဗ္ဗော။

တတ္ထ သိက္ခာပဒံ ယော တံ အတိက္ကမတိ တံ ပရာဇေတိ, တသ္မာ ‘‘ဟာရာဇိက’’န္တိ ဝုစ္စတိ။ အာပတ္တိ ပန ယော နံ အဇ္ဈာပဇ္ဇတိ တံ ပရာဇေတိ, တသ္မာ ‘‘ဟာရာဇိကာ’’တိ ဝုစ္စတိ။ ပုဂ္ဂလော ယသ္မာ ပရာဇိတော ပရာဇယမာပန္နော, တသ္မာ ‘‘ဟာရာဇိကော’’တိ ဝုစ္စတိ။ သိက္ခာပဒအာပတ္တီသု ဟာရာဇိက-သဒ္ဒော ပရာဇေတီတိ ‘‘ဟာရာဇိကော’’တိ ကတ္တု

သာဓနော, ပုဂ္ဂလေ ပန ပရာဇိယတိတိ ကမ္မသာဓနောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **"နရော"**တိ ဣမိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဘိက္ခုယေဝ အဓိပ္ပေတော။ သာမညဇောတနာ ဝိသေသေ အဝတိဋ္ဌတီတိ။

၁၂. **ယေဘုယျက္ခာယိတေ** တိ စတူသု ကောဋ္ဌာသေသု ဧကကောဋ္ဌာသာဝသေသံ ကတ္ဝာ ခါဒိတေ။ **ဥပဍ္ဎက္ခာယိတေ**တိ သမဘာဂကဝသေသံ ခါဒိတေ။ ထုလ္လော အစ္စယော **ထုလ္လစ္စယော,** သောယေဝ အာပဇ္ဇိယတီတိ **အာပတ္တီတိ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိ**။ ဟစိတ္တိယာဒယော သန္ဓာယေတ္ထ ထုလ္လစ္စယတေဟာရော, န ဟရာဇိကသင္ဃာဒိသေသေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သေသေ**တိ အဝသေသေ ဥပကစ္ဆကာဒီသု။ ဝုတ္တဥဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** "အဝသေသသရီရေ ဥပကစ္ဆကာဒီသု ဒုက္ကဋ္ဌ"န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၅၉-၆၀)။ ဒုဋ္ဌု ကတန္တိ **ဒုက္ကဋံ, ဒုက္ကဋ္ဌ** -သဒ္ဒော နိယတနပုံသကတ္တာ ဣတ္ထိလိင်္ဂသ္သာပိ **အာပတ္တိ** -သဒ္ဒသ္သ သလိင်္ဂေန ဝိသေသနံ ဟောတိ။

၁၃. **နိမိတ္တမတ္တံ သေသေတွာ ခါယိတေပီ** တိ ဧတ္ထ တိဏ္ဏမညတရံ နိမိတ္တံ သေသေတွာ သကလသရီရေ ခါဒိတေပိ။ **ပိ**-သဒ္ဒေါ ဗျတိရေကေ, ပဂေဝ ဣတရေတိ ဒီပေတိ။ တသ္မိံ **နိမိတ္တေ** အက္ခာယိတေ တ ယေဘုယျက္ခာယိတေ တတိ ဒွိဓာ ဝုတ္တေသု တီသု နိမိတ္တေသု အညတရသ္မိံ နိမိတ္တေ မေထုနံ သေဝတောပိ **ပရာဇယော** ဟရာဇိကာပတ္တိ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော ။ **သေဝတောပီ**တိ ဧတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒေါ အပေက္ခာယံ။ တသ္မာ န ကေဝလံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနမေတတိ အပေက္ခတိ။ သန္ထတာဒယော ဝိကပ္ပာ ယထာဝုတ္တနယေန ဧတ္ထာပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

၁၄. "ဥဒ္ဓုမာတာဒိသမ္ပတ္တေ"တိ ဧတ္ထ "ယဒါ ပန သရီရံ ဥဒ္ဓုမာတကံ ဟောတိ ကုထိတံ နီလမက္ခိကာသမာကိဏ္ဏံ ကိမိကုလသမာကုလံ နဝဟိ ဝဏမုခေဟိ ပဂ္ဃရိတပုဗ္ဗကုဏပဘာဝေန ဥပဂန္တုမ္ပိ အသက္ကုဏေယျံ, တဒါ ဟရာဇိကဝတ္ထုဉ္စ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုဉ္စ ဇဟတိ, တာဒိသေ သရီရေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥပက္ကမတော ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ"တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၅၉-၆၀) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော **သဗ္ဗတ္ထာပိ စာ** တိ အက္ခာယိတာဒိသဗ္ဗဝိကပ္ပေပဂတာနိ ဟရာဇိကထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋ္ဌက္ခေတ္တာနိ ဂဟိတာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထာပိ ဝိတိက္ကမော အနာပတ္တိ န ဟောတီတိ ဒသ္သေတုမာဟ **"ဒုက္ကဋ္ဌ"** န္တိ။ **"ခါယိတက္ခာယိတ"** န္တိအာဒီသု ခါယိတက္ခာယိတဉ္စ နာမေတံ သဗ္ဗံ မတသရီရကေယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န ဇီဝမာနေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၁၅. ဇီဝမာနေ ကထန္တိ အာဟ **"ဆိန္နိတွာ ပနာ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဝဏသင်္ခေပတော** တိ ဝဏသင်္ဂဟတော။ **တသ္မိံ**န္တိ ယတ္ထ ဌိတံ နိမိတ္တံ ဥပ္ပာဋိတံ, တသ္မိံ ပဒေသေ။ ဧတ္ထ ဒုတိယော **ပန**-သဒ္ဒေါ ဣဓ အဒဿိတံ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယေန ဝိညာယမာနံ အတ္ထဝိသေသံ ဇောတေတိ။ **အဋ္ဌကထာယ**ဟိ "ယဒိပိ နိမိတ္တံ သဗ္ဗသော ခါယိတံ, ဆဝိစမ္မမ္ပိ နတ္ထိ, နိမိတ္တသဏ္ဌာနံ ပညာယတိ, ပဝေသနံ ဇာယတိ, ဟရာဇိကမေဝ"တိ ဧဝံ အဇီဝမာနေ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယာနုသာရေန ဇီဝမာနေပိ ဆဝိစမ္မမတ္တံ စေ သဗ္ဗသော ဥပ္ပာဋိတံ, နိမိတ္တသဏ္ဌာနံ ပညာယတိ, ပဝေသနက္ခမံ ဟောတိ, တတ္ထ သေဝန္တသ္သ ဟရာဇိကမေဝတိ ဝိညာယမာနမတ္ထံ ဇောတေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၆. တတော နိမိတ္တတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပတိတာယာ**တိ ပတိတာယံ, အယမေဝ တ ဟာဌော။ **နိမိတ္တတော** တိ နိမိတ္တပ္ပဒေသတော ပတိတာယံ မံသပေသိယန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဆိန္နိတွာ တ တစ္ဆေတွာ တ ပတိတာယံ တသ္မံ နိမိတ္တမံသပေသိယန္တိ အတ္ထော။ မေထုနရာဂေန ဥပက္ကမန္တသ္သ ဒုက္ကဋံ ဝိနိဒ္ဒိသေတိ ယောဇနာ။

၁၇. **"နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏေပီ"** တိအာဒိကထာယ "ဆိန္နိတွာ"တိအာဒိကာ အဋ္ဌကထာ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗာ။ **သတီ**တိ ဧတ္ထ "အဝသိဋ္ဌေ"တိ ဟဋ္ဌသေသော။ **ဇီဝမာနေ**တိ ဧတ္ထ "သရီရေ"တိ ဟဋ္ဌသေသော။ ဇီဝမာနသရီရေ ပန ဆိန္နိတွာ တစ္ဆေတွာ နိမိတ္တေ ဥပ္ပာဋိတေ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏေပိ မံသေ, နှာရုမှိ တ အဝသိဋ္ဌေ သတိ မေထုနံ ပဋိသေဝန္တော ပရာဇိတောတိ ယောဇနာ။

၁၈. "ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒက္ခိ"တိ ကထာယ "ဇီဝမာနေ"တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, "သရီရေ"တိ ဟဋ္ဌသေသော။ "အသ္သကေမဟိသာဒီန"န္တိအာဒိနာ အသ္သာဒီနံ ဝက္ခမာနတ္တာ ဟရိသေသတော "မနုဿာန"န္တိ လဗ္ဘတိ။ မနုဿာနံ ဇီဝမာနသရီရေ ကဏ္ဏ။ပေ.။ ဝဏေသု တတိ ယောဇနာ။ **ဝတ္ထိကောသေ** တိ မုတ္တပထဗ္ဘန္တရေ။ **ဝဏေသု တ** တိ သတ္ထကာဒီဟိ ကတဝဏေသု။ **အင်္ဂဇာတ** န္တိ တိလမတ္တမ္ပိ အင်္ဂဇာတေကဒေသံ။ **ရာဂ**တိ မေထုနရာဂေန။

၁၉. အဝသေသသရီရသ္မိံန္တိ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒါဒိယထာဝုတ္တသရီရာဝယဝဝဇ္ဇိတသရီရပ္ပဒေသေ။ တေနာဟ **"ဥပကစ္ဆူရုကာဒိသူ"**တိ **ဥပကစ္ဆံ** နာမ ဗာဟုမူလန္တရံ။ **ဦရုကာဒိသူ**တိ ဦရုဝေမဇ္ဈာဒိသု။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝုတ္တာဝသေသံ သရီရပ္ပဒေသံ သင်္ဂဏှာတိ။ "အင်္ဂဇာတ"န္တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ "ပဝေသေတွာ"တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ, အင်္ဂဇာတံ တိလဗီဇမတ္တံ ပဝေသေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝသာ မေထုနရာဂဿ သေဝမာနဿာ**တိ မေထုနရာဂေန ဝီတိက္ကမန္တဿာတိ အတ္ထော။ "သန္ထတေနာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရော ဧတ္ထာပိ ယောဇေတဗ္ဗော။

၂၀. အဿကေမဟိသာဒီနန္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကေကဏ္ဏဂဝဇာဒယော သင်္ဂဟိတာ။ အဿာဒယော ပါကဋာယေဝ။ "မတာန"န္တိ ဝက္ခမာနတ္တာ "ဇီဝမာနာန"န္တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ **သေဝ**န္တိ "ဝသာ မေထုနရာဂဿာ"တိ အနုဝတ္တမာနတ္တာ မေထုနရာဂဝသေန တိလဗီဇမတ္တမ္ပိ အင်္ဂဇာတပ္ပဒေသံ ပဝေသေန္တော ထုလ္လစ္စယံ ဖုသေတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ စ "ဩဋ္ဌဂဒြဘဒန္တီနံ, အဿကေမဟိသာဒီန"န္တိ ပါဌေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝဉှိ သတိ အဋ္ဌကထာဝသာနေ နိဒ္ဒိဋ္ဌေန ပကာရတ္ထဝါစိနာ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ထုလ္လစ္စယဝီတိက္ကမာရဟနာသာဝတ္ထိကောသဝန္တော အဝုတ္တာ သဗ္ဗေပိ သတ္တာ ဂယှန္တိ။ "အဿကေမဟိသာဒီန"န္တိ ပဌမပါဒဝသာနေ နိဒ္ဒိဋ္ဌေန **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဩဋ္ဌဂဒြဘဒန္တီနမ္ပိ သင်္ဂဟော ဟောတီတိ တေသံ ပုနဝစနံ နိရတ္ထကံ သိယာတိ။

၂၁. တထာ သေဝမာနဿ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဗ္ဗတိရစ္ဆာန**န္တိ တိရိယံ အဉ္စန္တိ ဝဍ္ဎန္တီတိ တိရစ္ဆာ, သဗ္ဗေ စ တေ တိရစ္ဆာစာတိ သဗ္ဗတိရစ္ဆာ, တေသံ သဗ္ဗတိရစ္ဆာနံ။ **"တထာ"**တိ ဣမိနာ "ဝသာ မေထုနရာဂဿာ"တိအာဒီနံ ပရာမဋ္ဌတ္တာ သဗ္ဗတိရစ္ဆာနာနံ အက္ခိအာဒီသု တိလဗီဇမတ္တမ္ပိ အင်္ဂဇာတပ္ပဒေသံ မေထုနရာဂေန ပဝေသေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္ထာပိ သန္ထတာဒိဝိကပ္ပေ နိဒ္ဒောသဘာဝေ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ တမ္ပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၂၂. ဧဝံ တိရစ္ဆာနာနံ ဇီဝမာနကသရီရေ လဗ္ဘမာနာ အာပတ္တိယော ဒဿေတွာ တေသံယေဝ မတသရီရေပိ သမ္ဘဝနကအာပတ္တိယော ဒဿေတုမာဟ **"တေသ"**န္တိအာဒိ။ **"တေသ"**န္တိ ဣမိနာ မနုဿတိရစ္ဆာနဂတာနံ ဂဟဏန္တိ ဝဒန္တိ။ မနုဿာနံ မတာမတသရီရေ ပါရာဇိကထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋက္ခေတ္တေသု တိဿန္နံ အာပတ္တီနံ ဒဿိတတ္တာ, ပုန ဂဟဏေ ပယောဇနာဘာဝတော တေ ဝဇ္ဇေတွာ အနုဝတ္တမာနသဗ္ဗတိရစ္ဆာနန္တိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ, တေသံ သဗ္ဗတိရစ္ဆာနဂတာနန္တိ အတ္ထော။ **အလ္လသရီရေသူ**တိ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဘာဝမသမ္ပတ္တေသု အလ္လမတသရီရေသု **တိဝိဓေ ခေတ္တသ္မိံ** အသန္ထတေ, သန္ထတေ ဝါ သတိ မေထုနရာဂဿ ဝသာ သေဝတော တိဝိဓာပိ အာပတ္တိ သိယာတိ အနုဝတ္တမာနပဒေဟိ သဟ ယောဇနာ။

တိဝိဓေ ခေတ္တသ္မိံန္တိ မတမနုဿသရီရေ ဝုတ္တနယေန အက္ခာယိတယေဘုယျက္ခာယိတဘေဒေ မဂ္ဂတ္တယသင်္ခါတေ ပါရာဇိကက္ခေတ္တေ စ ယေဘုယျက္ခာယိတဥပမုက္ခာယိတဘေဒေ တသ္မိံယေဝ မဂ္ဂတ္တယသင်္ခါတေ စ, အက္ခာယိတယေဘုယျက္ခာယိတဘေဒေ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒက္ခိနာသာဝတ္ထိကောသဝဏသင်္ခါတေ စ ထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တေ ဥပမုက္ခာယိတယေဘုယျက္ခာယိတဘေဒေ တသ္မိံယေဝ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒက္ခိနာသာဝတ္ထိကောသဝဏသင်္ခါတေ စ, အက္ခာယိတယေဘုယျက္ခာယိတဥပမုက္ခာယိတ ယေဘုယျက္ခာယိတဘေဒေ အဝသေသသရီရသင်္ခါတေ ဒုက္ကဋက္ခေတ္တေ စာတိ တိဝိဓေပိ ခေတ္တေ။ **သတီ**တိ ဝိဇ္ဇမာနေ။ သန္ထတေ ဝါ အသန္ထတေ ဝါ မေထုနရာဂဿ ဝသာ သေဝတော ယထာရဟံ ပါရာဇိကထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋသင်္ခါတာ တိဝိဓာ အာပတ္တိ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။

ဧတေသမေဝ စ ဥဒ္ဓုမာတာဒိဘာဝံ သမ္ပတ္တေ သရီရေ သန္ထတာဒိဝုတ္တဝိကပ္ပယုတ္တေသု တီသု မဂ္ဂေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ မေထုနရာဂေန သေဝတော အာပဇ္ဇိတဗ္ဗဒုက္ကဋဉ္စ ဥဒ္ဓုမာတာဒိသမ္ပတ္တေ သဗ္ဗတ္ထာပိ စ ဒုက္ကဋန္တိ မနုဿသရီရေ ဝုတ္တနယေန ဝိညာတုံ သက္ကာတိ ဣမသ္မိံ တိရစ္ဆာနဂတသရီရေ ဝိသေသမတ္တံ ဒဿေတုံ "တေသံ အလ္လသရီရေသူ"တိအာဒီနံ ဝုတ္တတ္တာ ဒုက္ကဋံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ကုထိတကုဏပေ ပန ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋ"န္တိ။

၂၃. ဗဟိ ဆုပန္တဿာတိ ယောဇနာ။ **နိမိတ္တံ** မုတ္တကရဏံ။ **"ဣတ္ထိယာ"** တိ သာမညေန ဝုတ္တေပိ စတုတ္ထက ထာယ "တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ ပာရိသေသတော ဣမိနာ မနုဿာမနုဿိတ္ထီနမေဝ ဂဟဏံ, ဣမိ နာ အမနုဿိတ္ထိယာပိ ဂဟဏဿ။ ဣမိဿာနန္တရကထာယ ဣတော "ဣတ္ထိယာ"တိ အနုဝတ္တိတေ တတ္ရာပိ အမနုဿိတ္ထိယာပိ ဂဟဏံ သိယာတိ တမ္ပိ ဝဇ္ဇေတုံ ကာယသံသဂ္ဂသင်္ဃာဒိသေသဿ ဝတ္ထုဘူတံ မနုဿိတ္ထိ မေဝ ဒဿေတုံ တတ္ထ ဝုတ္တံ "ဣတ္ထိယာ"တိအဓိကဝစနမေဝ ဉာပကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မဟာအဋ္ဌကထာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၅၉-၆၀) "ဣတ္ထိနိမိတ္တံ မေထုနရာဂေန မုခေန ဆုပတိ, ထုလ္လစ္စယ"န္တိ သာမညေန ဝုတ္တတ္တာ စ **ဓမ္မက္ခန္ဓကေ** "န စ ဘိက္ခဝေ ရတ္တစိတ္တေန အင်္ဂဇာတံ ဆုပိတဗ္ဗံ, ယော ဆုပေယျ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ"တိ (မဟာဝ. ၂၅၂) သာမညဝစနတော စ ဥဒ္ဒိဗ္ဘမာတာဒိဘာဝမသမ္ပတ္တာယ အလ္လမတမနု ဿိတ္ထိယာ စ အက္ခာယိတေ တ ယေဘုယျက္ခာယိတေ တ နိမိတ္တေ သတိ ပါရာဇိကဝတ္ထုဘာဝတော တတ္ထာပိ ဗဟိ ဆုပန္တဿ ထုလ္လစ္စယန္တိ အယမတ္ထောပိ မတာမတဝိသေသံ အကတွာ "ဣတ္ထိယာ"တိ ဣမိနာဝ သာမည ဝစနေန ဂဟေတဗ္ဗော။

၂၄. **နိမိတ္တေနာ** တိ အတ္တနော အင်္ဂဇာတေန။ **မုခေနာ**တိ ပကတိမုခေန။ **နိမိတ္တံ ဣတ္ထိယာ** တိ ဇီဝမာနကမနုဿိ တ္ထိယာ အင်္ဂဇာတံ။ ယသ္မာ ပန ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒဝိနီတဝတ္ထုသု **မတိတ္ထိဝတ္ထုမှိ** မတိတ္ထိယာ သရီရေ ကာယ သံသဂ္ဂရာဂေန ယော ဆုပတိ, တဿ "အနာပတ္တိ ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသဿ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ"တိ (ပါရာ. ၂၈၁) ဝုတ္တတ္တာ မတမနုဿိတ္ထီ န ဂဟေတဗ္ဗာ။ တထေဝ **ယက္ခိဝတ္ထုမှိ** ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ယက္ ခိနိယာ သရီရံ ယေန ဖုဋ္ဌံ, တဿ "အနာပတ္တိ ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသဿ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ"တိ ဝုတ္ တတ္တာ, ဣမဿေဝ ဥပရိ ဒုတိယသင်္ဃာဒိသေသေ "ပဏ္ဍကေ ယက္ခိပေတီသု, တဿ ထုလ္လစ္စယံ သိယာ"တိ (ဝိ. ဝိ. ၃၄၁) ဝက္ခမာနတ္တာ စ အမနုဿိတ္ထီပိ န ဂဟေတဗ္ဗာ။ တေန ဝုတ္တံ "ဇီဝမာနကမနုဿိတ္ထိယာ အင်္ဂဇာတ"န္ တိ။ အန္တော ပဝေသေတုကာမတာယ သတိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂဿဘာဝတော "ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနာ"တိ ဣမိနာ စ ဗဟိ ဆုပိတုကာမတာ ဝိညာယတီတိ "ဗဟီ"တိ အနုဝတ္တနံ ဝိနာပိ တဒတ္ထော လဗ္ဘတိ။ **ဂရုကန္တိ** သင်္ဃာဒိသေသော။

၂၅. တထေဝ ဗဟိ ဆုပန္တဿာတိ ယောဇနာ, အန္တော အပ္ပဝေသေတွာ ဗဟိယေဝ ဆုပန္တဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥဘယရာဂေနာ**တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန, မေထုနရာဂေန တ။ **ပုရိသဿာပိ** တိ ဇီဝမာနကပုရိသဿပိ။ ပိ-သဒ္ အေ န ကေဝလံ ဝုတ္တနယေန ဣတ္ထိယာ နိမိတ္တံ ဖုသန္တဿေဝ အာပတ္တိ, အထ ခော ပုရိသဿာပီတိ ဒီပေတိ။ **"နိမိတ္တ"** န္တိ မုတ္တကရဏမေဝ ဝုစ္စတိ။ "ဇီဝမာနကပုရိသဿာ"တိ အယံ ဝိသေသော ကုတော လဗ္ဘတီတိ စေ? "ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန တ မေထုနရာဂေန တ ဇီဝမာနကပုရိသဿ ဝတ္ထိကောသံ အပ္ပဝေသေန္တော နိမိတ္တေန နိမိတ္ တံ ဆုပတိ, ဒုက္ကဋ"န္တိ ဣတော **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၅၉-၆၀) လဗ္ဘတိ။

၂၆. အစိရဝတီတရန္တာနံ ဂုန္နံ ပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟန္တာ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ မေထုနရာဂေန အင်္ဂဇာတေန အင်္ဂဇာတံ ဆုပိံသူတိ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုမှိ "န စ ဘိက္ခဝေ ရတ္တစိတ္တေန အင်္ဂဇာတံ ဆုပိတဗ္ဗံ, ယော ဆုပေယျ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ"တိ (မဟာဝ. ၂၅၂) အာဂတနယံ ဒဿေတုမာဟ **"နိမိတ္တေနာ"** တိအာဒိ။ ဧတ္ထာပိ "တထာ"တိ ဣမဿာနုဝတ္တနတော "ဗဟီ"တိ လဗ္ဘတိ။ အတ္တနော **နိမိတ္တေန** တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ နိမိတ္တံ မေထုနရာဂတော ဗဟိ ဆုပန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၇. "မေထုနရာဂတော"တိ ဣမိနာ ဗျတိရိတ္တမတ္ထံ ဒဿေတုမာဟ **"ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနာ"** တိအာဒိ။ ဧတ္ ထာပိ **"ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနာ"** တိဝစနသာမတ္ထိယာ ဗဟိ ဆုပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **နိမိတ္တဿာ** တိ ပဿာဝမဂ္ဂဿ။ **ဆုပနေ**တိ ဖုသနေ။

၂၈. **တမာဝဋ္ဋကတေ** တိ ဧတ္ထ "တံ အာဝဋ္ဋကတေ"တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ **အာဝဋ္ဋကတေ** တိ ဝိဝဋေ။ "မုခေ"တိ သမ္ ဗန္ဓိသဒ္ဒတ္တာ, အညဿ သမ္ဗန္ဓိနော စ အနိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ သုတာနုလောမိကာနံ သုတသမ္ဗန္ဓဿေဝ ဗလဝတ္တာ စ ပုရိမာနန္တရကထာယ "တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ မုခေ"တိ ကိဋ္ဌာပိ သုတဿေဝ သမ္ဗန္ဓော ဝိညာယတိ, တထာပိ ဣမာ ယ ကထာယ **ဝိနီတဝတ္ထုမှိ** (ပါရာ. ၇၃) **"အညတရော ဘိက္ခု သိဝထိကံ ဂန္တွာ ဆိန္နသီသံ ပဿိတွာ ဝဋ္ဋက**

တေ မုခေ အစ္ဆုပန္တံ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေသီ”တိ ဒဿိတဆိန္နသီသဝတ္ထုဿ သင်္ဂဟိတတ္တာ မနုဿမုခမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ သိယာ။ တိရစ္ဆာနဂတာနံ, ပန အမနုဿာနဉ္စ မုခေ တထာ ပဝေသော နိဒ္ဒေသောတိ ဝတ္ထုမသင်္ကုဏော ယုတ္တော တတ္ထာပိ ဣဒမေဝ ဥပလက္ခဏန္တိ ဟရာဇိကပ္ပဟောနကာနံ သဗ္ဗေသံ မုခေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တံ အင်္ဂဇာတံ။ တတ္ထ အာဝဋ္ဋကတေ ဟရာဇိကပ္ပဟောနကာနံ **မုခေ အာကာသဂတံ ကတ္ွာ** ကတ္တစိ အဖုသာပေတ္ွာ **နီဟရန္တဿ** ဥက္ခိပန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ အထ တ တိရစ္ဆာနာနံ အာဝဋ္ဋကတေ မုခေတိ ယောဇေတ္ွာ တဒဉသင်္ဂဟော ဥပလက္ခဏဝသေန ကာတဗ္ဗော။

၂၉. **တထာ**တိ “အာကာသဂတံ ကတ္ွာ”တိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရံ ပရာမသတိ။ **စတူဟိ ပဿေဟီ** တိ သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ **“ပဿေဟီ”** တိ သမ္ဗန္ဓိသဒ္ဒတ္တာ “နိမိတ္တဿာ”တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ **“ဣတ္ထိယာ”** တိ သာမညသဒ္ဒတ္တာ “သဗ္ဗဿာ”တိ ဟဋ္ဌေသော။ ဇာတိတစကတ္တာ ဧကဝစနံ။ **“စတူဟိ ပဿေဟိ, ဟေဋ္ဌိမတ္တလ”**န္တိ စ ဣမေသံ သမ္ဗန္ဓိပဒဿ အနိဒ္ဒေသေပိ မေထုနဟရာဇိကာဓိကာရတ္တာ စ သန္တတစတုက္ကဿ အဋ္ဌကထာဝသာနေ ဣမာယ ကထာယ သင်္ဂဟိတဿ ဣမဿ ဝိနိစ္ဆယဿ ပရိယောသာနေ “ယထာ စ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ ဝုတ္တံ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ လက္ခဏံ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၆၁-၆၂) နိမိတ္တဝိနိစ္ဆယဿာတိဒေသသ္သ ကတတ္တာ စ သာမတ္ထိယေန “နိမိတ္တဿာ”တိ လဗ္ဘတိ။ ဣဒမေဝ **“ပဝေသေတ္ွာ”**တိ ဧတဿ အာဓာရဝသေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ “အင်္ဂဇာတ”န္တိ အနုဝတ္တတိ။

ဧဝံ တက္ကံ ပူရေတ္ွာ “ယထာ အာဝဋ္ဋကတေ မုခေ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေတ္ွာ တမာကာသဂတံ ကတ္ွာ နီဟရန္တဿ ဒုက္ကဋံ, တထာ သဗ္ဗဿာ **ဣတ္ထိယာ** နိမိတ္တေ ပဿာဝမဂ္ဂသင်္ခါတေ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေတ္ွာ တသ္သ စတူဟိ ပဿေဟိ သဟ **ဟေဋ္ဌိမတ္တလံ** စတ္တာရော ပဿေ, ဟေဋ္ဌိမတ္တလဉ္စ အစ္ဆုပန္တံ အာကာသဂတံ ကတ္ွာ နီဟရန္တဿ ဒုက္ကဋ”န္တိ ယောဇေတ္ွာ အတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗော။

၃၀. **ဥပ္ပာဋိတောဋ္ဌမံသေသူ** တိ ဥပ္ပာဋိတံ သြဋ္ဌမံသံ ယေသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ **တေသု** ဒန္တေသု။ **ဗဟိနိက္ခန္တ ကေသု တ**တိ ပကတိယာ သြဋ္ဌမံသတော ဗဟိ နိက္ခမိတ္ွာ ဌိတေသု တ ဒန္တေသု။ **တယမန္တဿာ** တိ အင်္ဂဇာတေန ဆုပန္တဿ။

၃၁. **အဋ္ဌိသင်္ဃဋ္ဋနံ ကတ္ွာ** တိ နိမိတ္တမံသသန္နိဿယာနိ အဋ္ဌီနိ သင်္ဃဋ္ဋေတ္ွာ။ **မင်္ဂေ** တိ အဋ္ဌိသင်္ဃာတမယေ မင်္ဂေ။ **ဒုဝိဓရောဂတော**တိ မေထုနရာဂေန တ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန တ။ **တယမန္တဿာ** တိ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေတ္ွာ စာရေန္တဿ။

၃၂. **အာလိင်္ဂန္တဿာ** တိ ပရိဿဇန္တဿ။ **ဟတ္ထကဟာ** ဒီသု **ဟတ္ထော** နာမ ကပ္ပရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အဂ္ဂနခါ။ ဟတ္ထဿ, တပ္ပဋိဗဒ္ဓဿ စ ဂဟဏံ **ဟတ္ထဂ္ဂဟော** ။ အဝသေသသရီရဿ, တပ္ပဋိဗဒ္ဓဿ စ ပ ရာမသနံ **ပရာမာသော။ နိဿန္ဒေဟော** ပန “မာတုကမဿ သရီရဿ တ တပ္ပဋိဗဒ္ဓဿ တ ဟတ္ထေန ဂဟဏံ ဟ တ္ထဂ္ဂဟော”တိ ဝုတ္တံ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ။ တသ္မာ ယထာဝုတ္တနယဿေဝ အဋ္ဌကထာသု အာဂတတ္ တာ သောဃေဝ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗော။ ပရာမသေပိ “ဟတ္ထေန သရီရဿ, တပ္ပဋိဗဒ္ဓဿ စ ပရာမသန”န္တိ ယံ တတ္ထ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ န ယုဇ္ဇတိ။ အဝသေသသရီရာဝယဝေနာပိ ပရာမသတော ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတီတိ။ **စုမ္ဗနာဒီ သူ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝေဏိဂ္ဂဟာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **“အယံ နယော”**တိ ဧတေန “ဣတ္ထိယာ မေထုနရာဂေန ဟတ္ထဂ္ ဂဟာဒီသု ဒုက္ကဋ”န္တိ ဣမမတ္ထံ အတိဒိသတိ။

၃၃. မနုဿာမနုဿေဟိ အညေသု တိရစ္ဆာနဂတေသု ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန မေထုနဓမ္မဟရာဇိကဝတ္ထုဘူတေ သတ္တေ ဒဿေတုမာဟ **“အပဒေ”**တိအာဒိ။ **“အပဒေ, ဒွိပဒေ, စတုပ္ပဒေ”** တိ ဣမေဟိ ဝိသေသနေဟိ ဝိသေသိတဗ္ဗံ “သတ္တနိကာယေ”တိ ဣဒံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **အပဒေ** သတ္တနိကာယေ။ **အဟယော**တိ ထလစရေသု ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒတော ဟတ္ထိဂိ လနကေ အဇဂရေ ဥပာဒါယ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန နာဂ စ။ **မစ္ဆာ** တိ ဇလစရေသု ဥပရိမကောဋိယာ ပဉ္စသတယောဇနိကာ နိ တိမိရပိင်္ဂလာဒိမစ္ဆေ ဥပာဒါယ ဟေဋ္ဌိမန္တတော ဟဋ္ဌီနဟဝုသာဒယော မစ္ဆာ စ။ **ဒွိပဒေ** သတ္တနိကာယေ။ **ကပေ တာ**တိ ဥပရိမကောဋိယာ ဂရုဠေ ဥပာဒါယ ဟေဋ္ဌိမန္တတော ကပေတာကပေတပက္ခီ စ။ ဟရာဝတာတိ ဧကေ။ **စတုပ္ပ**

ဒေ သတ္တနိကာယေ။ **ကေဏာတိ** ဥပရိမကောဋိယာ ဟတ္ထိံ ဥပဟာအယ ပေဟဋ္ဌိမန္တတော ကေဏာ စာတိ **က္လမေ** သတ္တာ။ **ပေဟဋ္ဌာ** တိ ပေဟဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒတော။ **ဟရာဇိကသ္သဝတ္ထု** တိ မေထုနဓမ္မဟာရာဇိကသ္သ ဝတ္ထုနီတိ ဟဌ္ဌသေသော။

၃၄. **သေဝေတုကာမတာ** မေထုနသေတယ တဏှာ, တာယ မေထုနရာဂသင္ခာတာယ သမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ **သေဝေတုကာမတာစိတ္တံ။ မဂ္ဂေတိ** ဝစ္စမဂ္ဂာဒီနံ အညတရေ **မဂ္ဂေ** ။ မဂ္ဂသ္သ အတ္တနော မုတ္တကရဏာသ္သ ပဝေသနံ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ, ဟတိမောက္ခသံဝရသီလသ္သ တ အန္တေ ဝိနာသေ ဘတေတိ **အန္တိမော,** ဟာရာဇိကာပန္နော ပုဂ္ဂလော, တသ္သ ဝတ္ထု အန္တိမဘာဝသ္သ ကာရဏတ္တာ ဟာရာဇိကာပတ္တိ **အန္တိမဝတ္ထု** တိ ဝုစ္စတိ, တဒေဝ ပဌမံ စတုန္နံ ဟာရာဇိကာနံ အာဒိမ္ပတိ ဒေသိတတ္တာ ပဌမန္တိမဝတ္ထု, တသ္သ **ပဌမန္တိမဝတ္ထုနော,** ပဌမဟာရာဇိကသ္သာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၅. သာမန္တာ အာပတ္တိသမီပေ ဘဝံ **သာမန္တံ,** ဟာရာဇိကာပတ္တိယာ သမီပေ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဘဝန္တိ အတ္ထော။ **သေသာနံ ပန တိဏ္ဏမ္ပိ** တိ အဝသေသာနံ အဒိန္နာအနာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဟာရာဇိကဓမ္မာနံ။ ထုလ္လစ္စယံ သာမန္တမ္ပိတိ ဥဒိရိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ကထမုဒီရိတံ? "ဖန္ဒာပေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယသ္သာ"တိ (ဟရာ. ၉၄) ဒုတိယေ, "မနုသ္သံ ဥဒ္ဒိသ္သ ဩပာတံ ခဏတိ, ပတိတ္တ တ ဒုက္ခဝေဒနံ ဥပ္ပာဒေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယသ္သာ"တိ, တတိယေ, "ပဋိဝိဇာနန္တသ္သ အာပတ္တိ ဟရာဇိကသ္သ, အပ္ပဋိဝိဇာနန္တသ္သ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယသ္သာ"တိ (ဟရာ. ၂၁၅) စတုတ္ထေ သမုဒီရိတံ။

ဧတ္ထ စ စတုတ္ထဟာရာဇိကသ္သ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိယာ သာမန္တာပတ္တိဘာဝေ ယသ္သ ဥတ္တရိမနုသ္သဓမ္မံ သမုလ္လပတိ, သော ယာဝ န ပဋိဝိဇာနာတိ, တာဝ သမုလ္လပနပစ္စယာ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိသမ္ဘာဝေ, သမုလ္လပိတေ တသ္မိံ သမုလ္လပိတမတ္တေ ပဋိဝိဇာနန္တေ ဟာရာဇိကာပတ္တိသမ္ဘာဝေ စ ယုဇ္ဇတိ။ သော စ "အပ္ပဋိဝိဇာနန္တသ္သ ဝုတ္တေ ထုလ္လစ္စယ"န္တိ က္လမိနာဝ သင္ဂဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၃၆. **အဇာနန္တသ္သ** တတ္ထုပတ္တဒ္ဓံ အင္ဂဇာတံ ဒိသ္သတ အတ္တနော ရုစိယာ ဝီတိက္ကမံ ကတ္တ မာတုကမေသု ဂစ္ဆန္တေသု အဇာနမာနသ္သ, မဟာဝနေ ဒိတ နိဒ္ဒုပဂတဘိက္ခုနော ဝိယ ပရေဟိ ကိရိယမာနံ အဇာနန္တသ္သာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တထေတ** တိ က္လမိနာ "အနာပတ္တီတိ ဉာတဗ္ဗ"န္တိ က္လဒမာကမုတိ။ **အသ္သာဒိယန္တသ္သာ** တိ ဘိက္ခုပစ္စတ္တ ထိကေသု အဘိဘဝိတ္တ ဝီတိက္ကမံ ကရောန္တေသု စ ကာရာပေန္တေသု စ, သပ္ပမုခံ ပဝိဋ္ဌကာလေ ဝိယ ဥတ္တသိတ္တ တ အနဓိတသေန္တသ္သ စ, မဟာဝနေ ဒိတဝိဟာရောပဂတဘိက္ခုနော ဝိယ ပရောပက္ကမံ ဥတ္တတပိ ကာယေ အာဒိတ္တအဂ္ဂိနာ ဝိယ ဥတ္တသိတ္တတ အနဓိတသေန္တသ္သာတိ အတ္တော။ "အဇာနန္တသ္သာ"တိ ဧတ္ထ အပိ-သဒ္ဒော ယောဇေ တဗ္ဗော။ ဗုဒ္ဓသာသနေ ခီရသာဂရသလိလနိမ္မလေ သဗ္ဗပဌမံ ဟတုဘူတတ္တာ အာဒိ စ တံ ဝီတိက္ကမသင္ခာတံ ကမ္မဥ္စာတိ **အာဒိကမ္မံ,** တံ ဧတသ္သ အတ္ထီတိ အာဒိကမ္မီ, ဧတ္ထ သုဒိန္နော ဘိက္ခု, တသ္သ **အာဒိကမ္မိနော** တိ ဂဟေတဗ္ဗော။ ဥပရိပိ က္လမေသံ ပအနံ အာဂတာဂတဌာနေ က္လမိနာဝ နယေန အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ က္လဓ စ ဥပရိ သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု စ နိအနာဒိဝသေန သတ္တရသဝိဓော သာဓာရဏဝိနိစ္ဆယော ပကိဏ္ဏကေ သင္ခေပတော, ဥတ္တရေ ဝိတ္ထာရတော စ အာဝိ ဘဝိသ္သတိ။ တသ္မာ ဧတ္ထ န ဒဿိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၇-၃၈. **ဝိနယေတိ** ဝိနယပိဋကေ။ **အနယူပရမေတိ** နေတိ ဟပေတိ သီလသမ္ပဒံ သမာဓိသမ္ပဒံ ပညာသမ္ပဒဥ္စာတိ **နယော,** ကာယဝစီဒ္ဒတရေဟိ အဝီတိက္ကမသင္ခာတော သံဝရော, တပ္ပဋိပက္ခော အသံဝရော **အနယော** နာမ, တသ္သ ဥပရမော နိဝတ္တိ ဧတ္ထာတိ အနယူပရမော, ဝိနယော, တတ္ထ အနယူပရမေ ဝိနယေ။

တတော ဧဝ **ပရမေ** ဥက္ကဋ္ဌေ။ အနယသ္သ တ ဥပရမေ နိဝတ္တနေ **ပရမေ** ဥက္ကဋ္ဌေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပရာ ဥတ္တမာ မာ သာသနသိရီ ဧတ္ထာတိ **ပရမော,** ဝိနယောတိ ဧဝမ္ပိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ "ဝိနယော နာမ သာသနသ္သ အာယူ"တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမသင်္ဂီတိကထာ; ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမသင်္ဂီတိကထာ; ခု. ဟ. အဋ္ဌ. ၅.မဟာသင်္ဂီတိကထာ; ထေရကာ. အဋ္ဌ. ၁.၂၅၁) ဝစနတော ဥတ္တမသာသနသမ္ပတ္တိယုတ္တောတိ အတ္တော။

သုဇနသ္သာ တိ သောဘဏော ဇနော သုဇနော, သိက္ခာကာမော အဓိသီလသိက္ခာယ သောဘမာနော ပိယသီလော ကုလပုတ္တော, တသ္သ နယနေ နယန္ဒူပမေ ဝိနယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ အနယူပရမတ္တာ, ပရမတ္တာ စ သုဇနသ္သ ကုလပုတ္တ

ဿ **နယနေ** နယနူပမေ။ **သုခာနယနေ**တိ လောကိယလောကုတ္တရဘေဒံ သုခံ အာနေတီတိ သုခာနယနံ, တဿိံ။ ဣဒဥ္စ "နယနေ"တိ ဧတဿ ဝိသေသနံ။

ဧတံ ဝိသေသနံ ကိမတ္ထန္တိ စေ? ဥပမာဘာဝေန ဂဟိတပကတိနယနတော ဣဓ သမ္ဘဝန္တံ ဝိသေသံ ဒဿေတုန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကတရော သော ဝိသေသောတိ စေ? ပကတိနယနံ ရာဂါဒိသာဘိကိလေသူပနိဿယော ဟုတွာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဒုက္ခဿ စ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣဒံ ပန ဝိနယနယနံ ဣမဿ ကုလပုတ္တဿ ဇဝံ အဟုတွာ ဧကံသေန မောက္ခာဝဟနသုခဿေဝ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဣမဿ ဝိသေသဿ ဒဿနတ္ထံ။ ယထာ ဝိနယမဝိရာဓေတွာ ပဋိပဇ္ဇနေန သိက္ခာနကသီလသံဝရမူလကအဝိပ္ပဋိသာရာဒိအနုပုဗ္ဗိသေသပရိနိဗ္ဗာနာဝသာ- နဖလသမ္ပတ္တိဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနကလောကိယလောကုတ္တရသုခာဝဟနေ ဝိနယေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပဓာနရတောတိ ဧတ္ထ "အပိ"တိ ဟဌသေသော။ ပဓာနေ ဝိနယာဘိယောဂေ ရတောပိ, ဝိနယေ အဇ္ဈာယနသဝနစိန္တနာဒိဝသေန တယမန္တော်ပီတိ အတ္ထော။ အထ တ "ဝိရာဂေ သေဋ္ဌော ဓမ္မာန"န္တိ (ဓ. ပ. ၂၇၃; နေတ္တိ. ၁၇၀; ကထာ. ၈၇၂) ဝစနတော **ပဓာနံ** နိဗ္ဗာနံ, တဿိံ ရတောတိ အတ္ထော ။ **သာရမတေ**တိ "သာရ"န္တိ အဓိမတေ။ အထ တ သာရံ အဖေဂ္ဂုမတံ မဟာဝိဟာရတသီနံ အာစရိယမတံ ဧတ္ထာတိ **"သာရမတော"**တိ ဝိနယဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော, တဿ မိံ။ **ဣဓာ**တိ ဣမဿိံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ။ **ရတော**တိ အစ္စန္တာဘိရတော။ **"န ရတော"**တိ ဧတ္ထ န-ကာရံ "ရမတေ"တိ သြသာနပဒေန ယောဇေတွာ ယော ပန န ရမတေတိ သမ္ဗန္ဓော။

ထေရနဝမဇ္ဈိမဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ အန္တရေ **ယော ပန** ပုဂ္ဂလော နိစ္စပရိဝတ္တနသဝနာနုဿရဏစိန္တနဝသေန **န ရမတေ န** ကီဠတိ, သော ပုဂ္ဂလော **ဝိနယေ ပဓာနရတောပိ** ဝိနယပိဋကေ အဇ္ဈယနသဝနာဒိဝသေန ယုတ္တပယုတ္တောပိ ပဋ္ဌ ဟောတိ ကိံ, န ဟောတေဝါတိ ဒဿေတိ။ ဝိနယပိဋကေ ဟဋ္ဌဝမာကဥ္စန္တောဟိ ပဌမံ တာဝေတ္ထ သက္ကစ္စံ အဘိယောဂေ ကာတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣမမေဝတ္ထံ အာနိသံသဟာရံပရိယာယေဇနေန သဟ ဒဿေတုမာဟ **"ဣမ"**န္တိအာဒိ။ **ဣမ**န္တိ ဝုစ္စမာနံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ, "အဝေဒီ"တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ "ယော"တိ ဟဌသေသော။ ယော ကုလပုတ္တော သတိသမ္ပဇညသဒ္ဓာသမ္ပန္နော **ဣမံ** ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ သမ္မာ **အဝေဒီ** အညာသိ။ ကိံ ဘူတန္တိ အာဟ **"ဟိတဝိဘာဝန"**န္တိ။ လောကိယလောကုတ္တရသမ္ပတ္တိယာ မူလသာနေတ္တာ သီလမိဓ ဟိတံ နာမ, တံ ဝိဘာဝေတိ ပကာသေတီတိ ဟိတဝိဘာဝနောတိ ဝိဂ္ဂဟော။ "သီလေ ပတိဋ္ဌာယ။ပေ။ ဝိဇဋယေ ဇဋ"န္တိ (သံ. နိ. ၁.၂၃, ၁၉၂; မိ. ပ. ၂.၁.၉) ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗကိလေသဇဋ္ဌာဝိဇဋနလောကုတ္တရဉာဏဿ ပဒဋ္ဌာနသောပစာရသာဘိညာရူပာရူပအဋ္ဌသမာဓိနံ ပဒဋ္ဌာနတယ သဗ္ဗလောကိယလောကုတ္တရဂုဏသမ္ပအနံ မူလဘူတေသု စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလေသု ပဓာနံ ပာတိမောက္ခသံဝရသီလံ, တပ္ပကာသကတ္တာ အယံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယော "ဟိတဝိဘာဝနော"တိ ဝုတ္တော။

ဘာဝနန္တိ ဘာဝီယတိ ပုနပ္ပုနံ စေတသိ နိဝေသီယတီတိ ဘာဝနော, ဘာဝနီယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟိတဝိဘာဝကတ္တာယေဝ ဟိတတ္ထီဟိ ပုနပ္ပုနံ စိတ္တေ တသေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တံ ဇဝံဝိဓံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ။ **သုရသမ္ဘဝ**န္တိ ရသီယတိ အဿာဒီယတီတိ ရသော, သဒ္ဒရသော အတ္ထရသော ကရုဏာဒိရသော ဝိမုတ္တိရသော စ, သောဘဏော ရသော ဧတဿာတိ **သုရသော,** ဝိနယဝိနိစ္ဆယော, တံ သုရသံ။ **ဘဝံ** ဘဝန္တံ, သန္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, သုရသံ သမာနံ, သုရသံ ဘူတန္တိ အတ္ထော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? "သိလေသော ပသာဒေ သမတာ မဓုရတာ သုခုမာလတာ အတ္ထဗ္ဗယတ္တိ ဥဒာရတာ ဩဇော ကန္တိ သမာဓီ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ ကဝိဇနေဟိ အဿာဒေတဗ္ဗသိလေသာဒိဒသဝိဓသဒ္ဒဇီဝိတဂုဏသင်္ခာတသဒ္ဒရသသမ္ပတ္တီဟိ စ သဘာဝတ္ထာနံ ဥပမာ ရူပကံ ဒီပကံ အာဝုတ္တီတိ ဧဝမာဒိက္ကမနိဒ္ဒိဋ္ဌပဥ္စတိံသအတ္ထာလင်္ကာရေသု အနုရူပသဘာဝတ္ထာနာဒိပ္ပဓာနအတ္ထာလင်္ကာရသင်္ခါတအတ္ထရသသမ္ပတ္တီဟိ စ ယထာသမ္ဘဝံ ပကာသိတဗ္ဗကရုဏာရသအဗ္ဘုတရသသန္တရသာဒီဟိ စ ယုတ္တတ္တာ သုရသံ ဣမံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အထ တ ဣမိနာ ပကရဏေန ပဓာနတော ဝိဓီယမာနပာတိမောက္ခသံဝရသီလဿ ဧကန္တေန သမာဓိသံဝတ္တနိကတ္တာ သမာဓိဿ စ ပညာယ ပဒဋ္ဌာနတ္တာ ပညာယ စ နိဗ္ဗာနဟာပနတော မူလကာရဏံ ဟုတွာ ကမေန နိဗ္ဗာနာမတဖ

လရသသမ္ပဒာယကံ က္ကမံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ ပရမဿာဒနီယရူပေန ခိတိဝိမုတ္တိရသေန သုရသဘူတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သမ္ဘဝ** န္တိ ဧတ္ထ **သံ** ဝုစ္စတိ သုခံ ကာယိကံ စေတသိကဉ္စ, တံ ဘဝတိ ဧတသ္မာတိ သမ္ဘဝေါ, ဝိနယဝိနိစ္ဆယော, တံ, ကာယစိတ္တသုခါနံ မူလကာရဏဘူတံ, ဝုတ္တနယေန သုရသတ္တာ စ ယထာဝုတ္တရသသမ္ပဒသာရမ ဟုဿဝေန သမ္ဘူတမာနသိကသုခဿ, တံသမုဋ္ဌာနရူပနိဿယကာယိကသုခဿ စ ပဘဝဘူတန္တိ အတ္ထော။ ဧ တ္တာဝတာ က္ကမဿ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဿ သမ္မာ ဝိညာတဗ္ဗတာယ ကာရဏံ ဒဿိတံ ဟောတိ။

ဧဝံ နာနာဂုဏရတနာကရံ က္ကမံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ သမ္ပဇာနန္တော သော ကုလပုတ္တော ကီ ဟောတီတိ စေ? ဟလိနာ ဥပာလိနာ သမော ဘဝတိ။ **ဟလိနာ**တိ သာသနံ ဟလေတီတိ **"ဟလော"**တိ ဝိနယော ဝုစ္စတိ, ဝုတ္တဉ္ဟိ "ဝိနယော နာမ သာသနဿ အာယူ"တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမသင်္ဂီတိကထာ; ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမသင်္ဂီတိကထာ; ခု. ပာ. အဋ္ဌ. ၅.မဟာသင်္ဂီတိကထာ; ထေရက. အဋ္ဌ. ၁.၂၅၁) သော အဿ အတ္ထီတိ **ဟလီ,** ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဝသေန တိဝိဓသာသနဿ ဇီဝိတဘူတဝိနယပညတ္တိသင်္ခါတသာသနရေတ္တာ "ဟလီ"တိ လဒ္ဓနာမေန ဥပာလိနာ, "ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ဥပာလီ"တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉, ၂၂၈) စတုပရိသမဇ္ဈေ နိသိန္နေန သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တိနာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန မုခပဒုမံ ဝိကာသေတွာ ပကာသိတဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနေန ဝိသေသတော သာယနရက္ခနကဘာဝေန ပဋိလဒ္ဓဟလီတိနာမဓေယ្យေန ဥပာလိမဟာထေရေန သမော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကသ္မိံ ဝိသယေ သမော ဘဝတီတိ စေ? သာသနေ။ **သာသနေ**တိ ယထာဝုတ္တေ တိဝိဓေ သာသနေ, တတ္ရာပိ ထာဝရဇင်္ဂမသကလဝတ္ထုဝိတ္ထာရာရေမဏ္ဍလသဒိသေ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဒွေဝယဓာရေ ပရိယတ္တိသာသနေ, တတ္ထာပိ ဝိနယကထာဓိကာရတ္တာ လဗ္ဘမာနေ ဝိနယပိဋကသင်္ခါတပရိယတ္တိသာသနေကဒေသေ သမော ဘဝတီတိ အတ္ထော။

ကီဘူတေ သာသနေ? မာရဗလိသာသနေ။ မာရဿ ဗလိ **မာရဗလိ,** မာရကေစရော, တဿ သာသနံ ဟိံသကံ **မာရဗလိသာသနံ,** တသ္မိံ။ ခန္ဓာဒီသု ပဉ္စသု မာရေသု ပဓာနဘူတကာမရာဂါဒိပဘဝကိလေသမာရဿ ကေစရဘာဝေန ဗလိသင်္ခါတက္ကတ္တိသရီရာဒိနိဿယဖေဌဗ္ဗာဒိဝိသယဿ ပရိစ္စဇာပနတ္ထံ "ယော ပန ဘိက္ခု။ပေ.။ အသံဝာသော"တိ အာဒိနာ (ပါရာ. ၄၄) နယေန ဝုတ္တတ္တာ တဿ မာရဗလိဿ ဟိံသကံ ဟောတီတိ မာရဗလိသာသနနာမဓေယျဝိနယ ပညတ္တိသင်္ခါတသာသနေတိ အတ္ထော။

အထ ဝါ "ဗဋိသေနပိ ဇာလေန, ဟတ္ထေန ကုမိနေန ဝါ"တိ **ဥဒကဋ္ဌကထာယ** ဝက္ခမာနတ္တာ ဗဋိသ-သဒ္ဒေန မစ္ဆမာရဏကဏ္ဍကမာဟ, တံ မာရဿ ဗဋိသံ အသတိ ခိပတိ ဝဓေတီတိ **မာရဗဋိသာသနံ,** တသ္မိံ, "သမန္တဟာသော မာရဿာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ သံသာရသာဂရေ ပရိဝတ္တမာနကသံကိလေသအာသပုထုဇ္ဇနသင်္ခါတမစ္ဆေ ဂဏှိတုံ မာရမဟာကေဝဋ္ဋေန ပက္ခိတ္တဗဋိသသင်္ခါတက္ကတ္တိရူပသဒ္ဒာဒိပဉ္စကာမဂုဏာ- မိသာဝုတကာမရာဂါဒိကိလေသမဟာ ဗဋိသံ တဒင်္ဂပ္ပဟာနဝိတိက္ကမပ္ပဟာနာဒိဝသေန ပဇဟန္တေ ဝိနယပညတ္တိသင်္ခါတေ သာသနေတိ အဓိပ္ပာယော။

ဧတ္ထ စ သာရမတေ **က္ကမေ** က္ကမသ္မိံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ ယော ပန န ရမတေ, သော ပုဂ္ဂလော အနယူပရမေ တတော ဧဝ **ပရမေ** ဥတ္တမေ သုဇနဿ သုခါနယနေ **နယနေ** နယနုပမေ ဝိနယေ **ရတော** အဘိရတော **ပဓာနရတောပိ** ဝိနယေ အ ဇ္ဈာယနာဒီသု ယောဂမာပဇ္ဇန္တောပိ **ပဋ္ဋု ဟောတိ** ပဋ္ဋုတရော ဟောတိ ကိံ, န ဟောတေဝ။ တသ္မာ ဝိနယေ ဟာဋ္ဋဝတ္တိနာ ဧတ္ထေဝ သက္ကစ္စာဘိယောဂေ ကာတဗ္ဗောတိ သင္ခေပတော သာဓိပ္ပာယာ အတ္ထယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အထ ဝါ ပဓာနေ စတုဗ္ဗိဓေ သမ္မပ္ပဓာနေ ဝီရိယေ **ရတော** အဘိရတော **ယော ပန** နရော သာရမတေ **က္ကမေ** က္ကမသ္မိံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ ယတော ရမတေ, အတော တသ္မာ သော အနယူပရမေ သုဇနဿ သုခါနယနေ ဝိနယေ **ပဋ္ဋု ဟောတိ** ကုသလော ဟောတီတိ ယောဇနာတိ နော ခန္တိ။

ဟိတဝိဘာဝနံ ဟိတပ္ပကာသကံ **ဘာဝနံ** ဘာဝနီယံ အာသေဝိတဗ္ဗံ **သုရသမ္ဘဝံ** သုရသံ သမာနံ သုရသံ ဘူတံ **သမ္ဘဝံ** သုခပဟေတုကံ **က္ကမံ** ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ ယော **အဝေဒိ** အညာသိ, သော ပုဂ္ဂလော **မာရဗဋိသာသနေ** မာရဝိသယပ္ပဟာန ကရေ, အထ ဝါ မာရဗဋိသဿ မာရဿ ဝတ္ထုကာမာမိသာဝုတကိလေသကာမဗဋိသဿ အသနေ ဝဓမာနေ **သာသနေ** တိဝိဓေပိ ဇိနသာသနေ, တတ္ထာပိ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓာနံ ပတိဋ္ဌာနဘူတေ ပရိယတ္တိသာသနေ, တတ္ရာပိ သကလသာသ

နသ္သ ဇီဝိတသမာနေ ဝိနယပညတ္တိသင်္ခာတပရိယတ္တိသာသနေကဒေသေ **ဟာလိနာ** ဝိနယပရိယတ္တိယံ တေဒင်္ဂေ ဌပနေန သာသနဟလနေ တံမူလဘာဝတော ဟာလသင်္ခာတဝိနယပရိယတ္တိယာ ပသတ္ထတရေန **ဥပဟာလိနာ** ဥပဟာလိမဟာထေရေန သမော ဘဝတီတိ ယောဇနာ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ပဌမပာရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယပာရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉. ဣဒါနိ ဒုတိယံ ပာရာဇိကဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"အာဒိယန္တော"** တိအာဒိ။ တတ္ထ ''ထေယျစိတ္တော နာ''တိ ပဠမသေသော။ သော စ ပစ္စတ္တေကဝစနန္တေဟိ သဗ္ဗပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗော, ထေယျစိတ္တေန **အာဒိယန္တော** ပရာဇိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပရသန္တကံ အာရာမာဒိံ အဘိယုဉ္ဇိတွာ သာမိကံ ပရာဇေတွာ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှန္တော တဒတ္ထာယ ကတေ ပုဗ္ဗပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, သာမိကဿ ဝိမတုပ္ပာဒနေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ အာပဇ္ဇိတွာ တဿ စ အတ္တနော စ ဓုရနိက္ခေပေန ဟတိမောက္ခသံဝရသီလသမ္ပတ္တိယာ အအယာအေ ဟုတွာ ပရာဇိတော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

"တထာ"တိ စ **"အပိ"**တိ စ **"ပရာဇိတော"**တိ စ ''ထေယျစိတ္တေနာ''တိ ဣမိနာ သဟ ဧတေ ကတွာ **"ဟရန္တော"**တိအာဒီဟိ စတူဟိပိ ပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ထေယျစိတ္တေန **ဟရန္တောပိ** တထာ ပရာဇိတောတိ ယောဇနာ သီသာဒီဟိ ပရသန္တကံ ဘဏ္ဍံ ဟရန္တော ထေယျစိတ္တေန ဘဏ္ဍဿ အာမသနေ ဒုက္ကဋဉ္စ ဖန္ဒာပနေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ အာပဇ္ဇိတွာ သီသတော ခန္ဓောဟရဏာဒိပယောဂံ ကရောန္တောပိ တထာ ပရာဇိတော ဟောတီတိ အတ္ထော။

ထေယျစိတ္တေန **အဝဟရန္တောပိ** တထာ ပရာဇိတောတိ ယောဇနာ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – အညေဟိ သင်္ဂေါပနာဒိံ သန္ဓာယ အတ္တနိ ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍံ ''ဒေဟိ မေ ဘဏ္ဍ''န္တိ စောဒိယမာနော ''န မယာ ဂဟိတ''န္တိအာဒိနာ မုသာ ဝတွာ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှန္တောပိ တဿ ဝိမတုပ္ပာဒနေ ထုလ္လစ္စယမာပဇ္ဇိတွာ တထေဝ ဓုရနိက္ခေပေန ပရာဇိတော ဟောတီတိ။ ''နာဟံ အဂ္ဂဟေသိ''န္တိအာဒိနာ အဝဇာနိတွာ ပဋိက္ခိပိတွာ ဟရန္တော ''အဝဟရန္တော''တိ ဝုတ္တော။

ထေယျစိတ္တေန **ဣရိယာပထံ ဝိကောပေန္တောပိ** တထာ ပရာဇိတောတိ ယောဇနာ။ ယံ ပန အညေသံ ဘဏ္ဍဟရဏကမနုဿာဒီနမညတရံ ''တေန ဘဏ္ဍေန သဟ ဂဏှာမီ''တိ ဘဏ္ဍံ ဟရန္တံ ထေယျစိတ္တေန နိတရေတွာ အတ္တနာ ဣစ္ဆိတဒိသာဘိမုခံ ကတွာ တဿ ပကတိဣရိယာပထံ ဝိကောပေန္တောပိ ပဌမပာဒုဒ္ဓါရေန ထုလ္လစ္စယမာပဇ္ဇိတွာ ဒုတိယပဒတရာတိက္ကမေန တထေဝ ပရာဇိတော ဟောတီတိ အတ္ထော။

ထေယျစိတ္တေန **ဌာနာ စာဝေန္တောပိ** တထာ ပရာဇိတောတိ ယောဇနာ။ ထလာဒီသု ဌိတံ ဘဏ္ဍံ ထေယျစိတ္တေန အဝဟရိတုကာမတာယ ဌိတဋ္ဌာနတော အပနေန္တောပိ ဒုတိယပရိယေသနာဒီသု အာမသနာဝသာနေသု သဗ္ဗေသုပိ ပယောဂေသု ဒုက္ကဋာနိ စ ဖန္ဒာပနေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ အာပဇ္ဇိတွာ ဥပရိ ဝက္ခမာနပ္ပကာရေသု ဝိယ ဌိတဋ္ဌာနတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အပနေန္တော တထေဝ ပရာဇိတော ဟောတီတိ အတ္ထော။

ဧဝမေတာယ ကထာယ ''အာဒိယေယျ ဟရေယျ အဝဟရေယျ ဣရိယာပထံ ဝိကောပေယျ ဌာနာစာဝေယျ သင်္ကေတံ ဝီတိနာမေယျာ''တိ (ပာရာ. ၉၂) ပဒဘာဇနာဂတေသု ဆသု ပဒေသု အာဒေ ပဉ္စ ပဒါနိ သင်္ဂဟေတွာ ဆဋ္ဌံ ပဒံ ကသ္မာ န သင်္ဂဟိတန္တိ စေ? အယံ ကထာ န တံပဒဘာဇနံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တာ, အထ ခော တေသံ ပဒါနံ ဝိနိစ္ဆယံ သန္ဓာယ **အဋ္ဌကထာသု** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၂) ဝုတ္တပဉ္စဝီသတိအဝဟာရေ ဒဿေတုံ တဒဝယဝဘူတပဉ္စပဉ္စကာနိ ဒဿေတုကာမေန ဝုတ္တာ, တသ္မာ ဧတ္ထ ဆဋ္ဌံ ပဒံ န ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ တ ဝက္ခမာနေ တတိယပဉ္စကေ နိဿဂ္ဂ

ဂိယာဝဟာရပဒေန, ပဉ္စမပဉ္စကေ ပရိကပ္ပါဝဟာရပဒေန စ သင်္ဂယှမာနတ္တာ ဧတ္ထ နာနေကဘဏ္ဍပဉ္စကဒွယံ အသင်္ကရတော ဒဿေတုံ ဆဋ္ဌ ပဒံ န ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၀. ဣမသ္မိံ အဒိန္နာဒာနပါရာဇိကေ ဝတ္ထုမှိ ဩတိဏ္ဏေ ကတ္တဗ္ဗဝိနိစ္ဆယဿ ပဉ္စဝီသတိအဝဟာရာနံ အင်္ဂါနိ ဟောန္တိ, တေ စ နာနာဘဏ္ဍပဉ္စကံ ဧကဘဏ္ဍပဉ္စကံ သာဟတ္ထိကပဉ္စကံ ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စကံ ထေယျာဝဟာရပဉ္စကန္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ပဉ္စပဉ္စကဘာဝေန, တတ္ထ ဣမာယ ကထာယ နာနေကဘဏ္ဍပဉ္စကဒွယပ္ပဘေဒေ ဒသ အဝဟာရေ သင်္ဂဟေတွာ အဝသေသပဉ္စကတ္တယံ ဒဿေတုံ **"တတ္ထာ"** တိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **တတ္ထာ** တိ တိဿံ ကထာယံ။ **နာနေကဘဏ္ဍာန**န္တိ နာနာ, ဧကော စ ဘဏ္ဍော ယေသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ သဝိညာဏကအဝိညာဏကဘဏ္ဍဝသေန နာနာဘဏ္ဍပဉ္စကဉ္စ သဝိညာဏကဘဏ္ဍဝသေနေဝ ဧကဘဏ္ဍပဉ္စကဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပဉ္စ ပရိမာဏာ ယေသန္တေ **ပဉ္စကာ,** တေသံ။ **အဝဟာရာ**တိ အဝဟရဏာနိ, စောရကမ္မာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဧတေ**တိ အနန္တရကထာယ "အာဒိယေယျာ"တိ အာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ အာဒိယနာဒယော။ ပဋိပတ္တိသန္တာနေ ဝိသေသံ ဝိနိစ္ဆယံ ဘာဝေတီတိ ဥပ္ပာဒေတီတိ ဝိဘာဝီ, ဝိနယဓရော, တေန **ဝိဘာဝိနာ။ ဝိညာတဗ္ဗာ** တိ ပရေသံ အာရာမာဒိသဝိညာဏကဝတ္ထုနိ ဝါ အဿမယူရာဒိံ ကေဝလံ သဝိညာဏကဝတ္ထုမတ္တံ ဝါ အဝဟရိတုံ ကတာ ယထာဝုတ္တသရူပါ အာဒိယနာဒယော ဌာနာစာဝနပရိယောသာနာ ပဉ္စ အဝဟာရာ ယထာဝုတ္တနာနာဘဏ္ဍဧကဘဏ္ဍဝိသယာ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တီတိ နာနာဘဏ္ဍပဉ္စကံ ဧကဘဏ္ဍပဉ္စကန္တိ ဒသ အဝဟာရာ ဘဝန္တီတိ ဝိနယဓရေန ဩတိဏ္ဏဿ ဝတ္ထုနော ဝိနိစ္ဆယောပကာရကတ္တာ တထတော ဉာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

၄၁. ဧဝံ ပဉ္စဝီသတိ အဝဟာရေ ဒဿေတုံ ဝတ္တဗ္ဗေသု ပဉ္စသု ပဉ္စကေသု နာနေကဘဏ္ဍပဉ္စကာနိ ဒွေဝ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အဝသေသပဉ္စကတ္တယံ ဒဿေတုမာဟ **"သာဟတ္ထာ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **သာဟတ္ထော** တိ သကော ဟတ္ထော, တေန နိဗ္ဗတ္တော, တဿ ဝါ သမ္ဗန္ဓီတိ သာဟတ္ထော, အဝဟာရော, စောရေန သဟတ္ထာ ကတော အဝဟာရောတိ အတ္ထော။ **အာဏတ္တိကော စေဝ** တိ အာဏတ္တိယာ နိဗ္ဗတ္တော အာဏတ္တိကော, အဝဟာရော, စောရဿ "ဣမံ နာမ ဘဏ္ဍံ ဂဏှာ"တိ ယဿ ကဿစိ အာဏာပနေန သိဒ္ဓေါ အဝဟာရော စ။ **နိဿဂ္ဂေါ** တိ နိဿဇ္ဇနံ နိဿဂ္ဂေါ, အဝဟာရော, သုင်္ကဃာတဋ္ဌာနေ, ပရိကပ္ပိတောကာသေ ဝါ ဌတွာ ဘဏ္ဍဿ ဗဟိ ပါတနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အတ္ထသာဓကော တိ ပါရာဇိကာပတ္တိသင်္ခါတံ အတ္ထံ သာဓေတီတိ အတ္ထသာဓကော, သော အဝဟာရော စ ယထာဏတ္တိကံ အဝိရာဓေတွာ ဧကံသေန အဝဟရန္တဿ "အသုကဿ ဘဏ္ဍံ အဝဟရာ"တိ အဝိသေသေန ဝါ အဝဟရိတဗ္ဗဝတ္ထုဝိသေသော ဂဟဏကာလော ဂဟဏဒေသော ဂဟဏာကာရော စာတိ ဧဝမာဒိဝိသေသာနမညတရေန ဝါ ဝိသေသေတွာ ဝါ အာဏာပနဉ္စ ဧကံသေန ပါဒဂ္ဃနကတေလပိဝနကံ ဥပါဟနာဒိကိဉ္စိဝတ္ထုံ တေလဘာဇနာဒီသု ပါတနာဒိပ္ပယောဂေါ စာတိ ဧဝမာဒိပ္ပယောဂေါ စ ကိရိယာသိဒ္ဓိယာ ပုရေတရမေဝ ပါရာဇိကသင်္ခါတဿ အတ္ထဿ သာဓနတော အတ္ထသာဓကော အဝဟာရော စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဓုရနိက္ခေပနဉ္စာ တိ ဓုရဿ နိက္ခေပနံ ဓုရနိက္ခေပနံ, တဉ္စ အဝဟာရော, ပရသန္တကာနံ အာရာမာဒီနံ အဘိယောဂဝသေန စ ဥပနိက္ခိတ္တဿ ဘဏ္ဍာဒိနော ဝသေန စ စောရဿ သာမိနော ဝိဿဇ္ဇနေ စ သာမိနော စ, ယဒါ ကဒါစိ ယထာကထဉ္စိ ဂဏှိဿာမီတိ ဂဟဏေ နိရုဿာဟဘာဝသင်္ခါတော ဓုရနိက္ခေပဝဟာရော စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣတိ ဣဒံ ဓုရနိက္ခေပနဉ္စ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရံ သာဟတ္ထာဒိစတုက္ကဉ္စ ပဉ္စန္နံ အဝဟာရာနံ သမူဟော **ပဉ္စကံ,** သာဟတ္ထာဒိပဉ္စကံ **"သာဟတ္ထပဉ္စက"** န္တိ ဝုစ္စတိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေါ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၂. **ပုဗ္ဗသဟပယောဂ စာ**တိ ဧတ္ထ "ပုဗ္ဗပယောဂေါ သဟပယောဂေါ"တိ ပယောဂ-သဒ္ဒေါ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ "အာဏတ္တိဝသေန ပုဗ္ဗပယောဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော"တိ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၂) ယထာဏတ္တိကမဝိရာဓေတွာ ဂဏှတော "အသုကဿ ဣတ္ထန္နာမံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရာ"တိ အာဏာပနံ **ပုဗ္ဗပယောဂေါ** နာမ အဝဟာရော။ ကာယေန, ဝါစာယ ဝါ ပယုဇ္ဇနံ အာဏာပနံ **ပယောဂေါ,** အာဏတ္တဿ ဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏတော ပုဗ္ဗတ္တာ ပုဗ္ဗော စ သော ပယောဂေါ စာတိ **ပုဗ္ဗပယောဂေါ** အဝဟာရောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ "ဌာနာစာဝနဝသေန သဟပယောဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော"တိ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနဿ ဥပလက္ခဏပဒတ္တာ ဌာနာစာဝနဉ္စ ပရာယတ္တဘူမိဂဟဏေ ခီလသင်္ကမနာဒိကဉ္စ သဟပယောဂေါ အဝဟာရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သံဝိဒဟာရဏန္တိ ဗဟူဟိ ကေတော ဟုတ္တတ ''ဣဒံ နာမ ဘဏ္ဍံ အဝဟရိသ္သာမာ''တိ သံဝိဒဟိတ္တတ သဗ္ဗေဟိ, ကေတော တ သဗ္ဗေသံ အနုမတိယာ ဧကေန တ ဂန္တတ္တ ပရသန္တကသ္သ ထေယ္ယစိတ္တေန ဟရဏသင်္ခါတော သံဝိ အာဝဟာရော စ။ သမ် ကော ဟုတ္တတ ဝိသုံ ဧကေနာပိ ထေယ္ယစိတ္တေန ဟဒေ တ ဟာအရဟေ တ ဂဟိတေ ကတမန္တနာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဟရာဇိကံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ။ သံဝိဒဟိတ္တတ မန္တေတ္တတ အဝဟရဏံ **သံဝိဒအာဟရဏံ**။ နိရုတ္တိနယေန သ ဒ္ဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ''သံဝိဒအာဟရဏ''န္တိ ''သံဝိဒအဝဟာရော''တိ ဣမဿ ဝေဝစနံ။ ''သမ္ဗဟုလာ သံဝိဒဟိတ္တတ ဧ ကော ဘဏ္ဍံ အဝဟရတိ, အာပတ္တိ သဗ္ဗေသံ ဟရာဇိကဿာ''တိ (ဟရာ. ၁၁၈) ဝစနတော ဧဝံ သဟာကတမန္တနေသု ဧကေနာပိ ထေယ္ယစိတ္တေန ဟဒေ တ ဟာအရဟေ တ ဂဟိတေ ကတမန္တနာနံ သဗ္ဗေသံ ဟရာဇိကံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သင်္ကေတကမ္မ န္တိ ပုဗ္ဗဏှာဟာဒိကာလပရိစ္ဆေဒေန သညာနနံ **သင်္ကေတော,** တေန ကတံ ကမ္မံ အဝဟရဏံ သင် ကေတကမ္မံ နာမ။ တံ ပန ပုရေဘတ္တာဒီသု ကဉ္စိ ကာလံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္တတ ''ဣမသ္မိံ ကာလေ ဣတ္ထန္နာမံ ဘဏ္ဍံ အဝ ဟရာ''တိ ဝုတ္တေ တသ္မိံယေဝ ကာလေ တံယေဝ ယထာဝုတ္တံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရတိ စေ, သင်္ကေတကာရကဿ သင် ကေတကဉ္စဏေယေဝ ဟရာဇိကန္တိ သင်္ခေပတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နေမိတ္တ န္တိ ပရဘဏ္ဍာဝဟာရဿ ဟေတုတ္တာ အက္ခိနိခဏနာဒိ **နိမိတ္တံ** နာမ, တေန နိဗ္ဗတ္တံ နေမိတ္တံ, အဝဟရဏသင်္ခါတကမ္မံ အဝဟာရော။ ''မယာ အက္ခိမ္ဟိ နိခဏိတေ တ ဘမုမ္ဟိ ဥက္ခိတ္တေ တ ဣတ္ထန္နာမံ ဘဏ္ ဍံ အဝဟရာ''တိ အာဏတ္တေန တံ နိမိတ္တံ ဒိသ္ဝာ ဝုတ္တမေဝ ဘဏ္ဍံ ဝုတ္တနိယာမမဝိရာဓေတ္တတ ဂဟိတံ စေ, နိမိတ္ တကာရကဿ နိမိတ္တကရဏက္ခဏေယေဝ ဟရာဇိကံ ဟောတိ။ ဝုတ္တနိယာမံ ဝိရာဓေတ္တတ ဂဟိတံ စေ, နိမိတ္တကာ ရကော မုစ္စတိ, အဝဟာရကဿေဝ ဟရာဇိကံ။ ပုဗ္ဗပယောဂေ အာဒိ ယဿ တံ **ပုဗ္ဗပယောဂါဒိ,** ပုဗ္ဗပယောဂါဒိ စ တံ ပဉ္စကဉ္စာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၄၃. ထေယ္ယဉ္စ ပသယှဉ္စ ပရိကပ္ပော စ ပဋိစ္ဆန္နော စ ကုသော စ **ထေယ္ယပသယှပရိကပ္ပပဋိစ္ဆန္နကု သာ,** တေ အာဒီ ဥပပဒဘူတာ ယေသံ အဝဟာရာနံ တေ **ထေယ္ယ။ပေ။ ကုသာဒိကာ** , အဝဟာရာ, ဣမိနာ ထေယ္ယာဝဟာ ရော စ။ပေ။ ကုသာဝဟာရော စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ထေယ္ယာဝဟာရော** တိ **ထေနော** ဝုစ္စတိ စောရော, တဿ သ ဘာဝေ **ထေယ္ယံ,** တ္တေ န-ကာရလောပေ နိရုတ္တိနယေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တေန အဝဟရဏံ ထေယ္ယာဝဟာရော, သန္ ဓိစ္ဆေဒာဒိဝသေန အဒိဿမာနေန ဂဟဏဉ္စ ကူဋမာနကူဋကဟာပဏာဒီဟိ ဝဉ္စေတ္တတ ဂဟဏဉ္စ ထေယ္ယာဝဟာ ရော။

ပသယှ အဘိဘဝိတ္တတ အဝဟရဏံ **ပသယှာဝဟာရော,** ကမဝိလောပကာ ဝိယ သာမိကေ အဘိဘဝိတ္တတ ဂဟဏ ဉ္စ ရာဇဘဋာဒယော ဝိယ အဘိဘဝိတ္တတ နိဗဒ္ဓကရတော ဂဟဏေ အဓိကဂ္ဂဟဏဉ္စ ပသယှာဝဟာရော။

ဝတ္ထသုတ္တာဒိကံ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ကပ္ပေတ္တတ အဝဟရဏံ **ပရိကပ္ပာဝဟာရော,** သော စ ဘဏ္ဍောကာသပရိကပ္ပဝ သေန ဒုဝိဓော ဟောတိ။ တတ္ထ နိက္ခိတ္တဘဏ္ဍံ အန္ဓကာရပ္ပဒေသံ ပဝိသိတ္တတ သုတ္တာဒိဘဏ္ဍာနိ တတ္ထ နိက္ခိတ္ တာနိ, တေ ပေဋဒယော ဂဏှန္တဿ ''ဝတ္ထာနိ စေ ဂဏှိဿာမိ, သုတ္တာနိ စေ န ဂဏှိဿာမီ''တိအာဒိနာ န ယေန ပရိကပ္ပေတ္တတ ဥက္ခိပနံ ဘဏ္ဍပရိကပ္ပပုဗ္ဗကတ္တာ **ဘဏ္ဍပရိကပ္ပာဝဟာရော** နာမ။ အာရာမပရိဝေဏာဒီနိ ပဝိသိ တ္တတ လောဘနီယံ ဘဏ္ဍံ ဒိသ္ဝာ ဂဗ္ဘဟာသာဒတလပမုခမာဠကဟာကာရဒ္ဒတရကောဋ္ဌကာဒိံ ယံ ကိဉ္စိ ဌာနံ ပရိကပ္ပေတ္ တ ''တ္တေတ္တန္တရေ ဒိဋ္ဌော စေ, ဩလောကေတုံ ဂဟိတံ ဝိယ ဒဿာမိ, နော စေ, ဟရိဿာမီ''တိ ပရိကပ္ပေတ္တတ အာ အာဃ ဂန္တတ္တ ပရိကပ္ပိတဋ္ဌာနာတိက္ကမေ ဩကာသပရိကပ္ပပုဗ္ဗကတ္တာ **ဩကာသပရိကပ္ပာဝဟာရော** နာမာတိ သင် ခေပတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တိဏပဏ္ဏာဒီဟိ ပဋိစ္ဆန္နဿ ဘဏ္ဍဿ အဝဟရဏံ **ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော,** ဥယျာနာဒီသု ကီဠမာနေဟိ တ သ ဠ္ဌပရိဝိသန္တေဟိ တ မနုဿေဟိ ဩမုဉ္စိတ္တတ ဌပိတံ အလင်္ကာရာဒိကံ ယံ ကိဉ္စိ ဘဏ္ဍံ ဒိသ္ဝာ ''ဩဏမိတ္တတ ဂဏှ ဟန္တေ အာသင်္ကန္တိ''တိ ဌတ္တတ တိဏပဏ္ဏပံသုတလုကာဒီဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတ္တတ သာမိကေသု ပရိယေသိတ္တတ အဒိသ္ဝ တ သာလယေသု ဂတေသု ပစ္ဆာ ထေယ္ယစိတ္တေန ဂဟဏဉ္စ တဒေဝ ဘဏ္ဍံ ကဒ္ဒမာဒီသု ထေယ္ယစိတ္တေန အဂ္ဂု

ဋ္ဌာဒီဟိ ပီဠေတွာ ဩသီဒါပေတွာ ဟေဋ္ဌာဘာဂေန ဖုဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဥပရိဘာဂေန အတိက္ကမနဉ္စ ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကုသေန အဝဟာရော **ကုသာဝဟာရော,** ထေယျစိတ္တေန ကုသံ သင်္ကာမေတွာ ပရကောဋ္ဌာသဿ အပ္ပဂ္ဃေန မဟဂ္ဃဿ ဝါ သမသမဿ ဝါ ဂဟဏန္တိ အတ္ထော။ ယော ပန ဘိက္ခု ကုသပါတနေန သင်္ဃဿ စီဝရေသု ဘာဇိယမာနေသု အတ္တနော ကောဋ္ဌာသေန သမံ ဝါ အဓိကံ ဝါ ဦနကံ ဝါ အဂ္ဃေန ပဉ္စမာသကံ ဝါ အတိရေကပဉ္စမာသကံ ဝါ အဂ္ဃနကံ အညဿ ကောဋ္ဌာသံ အဝဟရိတုကာမော အတ္တနော ကောဋ္ဌာသေ ပတိတံ ကုသံ ပရကောဋ္ဌာသေ ပါတေတုကာမော ဥဒ္ဓရတိ, တင်္ခဏေ စ ပရဿ ကောဋ္ဌာသေ ပါတိတက္ခဏေ စ န ပါရာဇိကံ အနာပဇ္ဇိတွာ ပရကောဋ္ဌာသတော ပရနာမလိခိတံ ကုသံ ဥက္ခိပေန္တော တတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အပနာမေတိ, ပါရာဇိကော ဟောတိ။ ယဒိ ပဌမံ ပရကောဋ္ဌာသတော ကုသံ ဥဒ္ဓရတိ, ဥဒ္ဓဋက္ခဏေ စ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသေ ပါတိတက္ခဏေ စ သကနာမလိခိတံ ကုသံ ဥဒ္ဓရဏက္ခဏေ စ ပါရာဇိကံ အနာပဇ္ဇိတွာ ပရကောဋ္ဌာသေ ပါတနက္ခဏေ ပါတ္ထတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ မုတ္တေ ပါရာဇိကော ဟောတိ။

ယဒိ ဒွေပိ ကုသေ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ သဗ္ဗေသု ဘိက္ခူသု သကသကကောဋ္ဌာသံ အာဒါယ ဂတေသု ယသ္မိံ ကုသံ ပဋိစ္ဆာဒေသိ, တဿ သာမိကေန အာဂန္တွာ "မယှံ ကုသော ကသ္မာ န ဒိဿတီ"တိ ဝုတ္တေ စောရော "မယှမ္ပိ ကုသော န ဒိဿတီ"တိ ဝတွာ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသံ တဿ သန္တကံ ဝိယ ဒဿေတွာ တသ္မိံ ဝိဝဒိတွာ ဝါ အဝိဝဒိတွာ ဝါ ဂဟေတွာ ဂတေ ဣတရံ ကောဋ္ဌာသံ ဥဒ္ဓရတိ စေ, ဥဒ္ဓဋက္ခဏေယေဝ ပါရာဇိကော ဟောတိ။ ယဒိ ပရော "မယှံ ကောဋ္ဌာသံ တုယှံ န ဒေမိ, တွံ တုယှံ ကောဋ္ဌာသံ ဝိစိနိတွာ ဂဏှာဟီ"တိ ဝဒတိ, ဧဝံ ဝုတ္တေ သော အတ္တနော အဿာမိကဘာဝံ ဇာနန္တောပိ ပရဿ ကောဋ္ဌာသံ ဥဒ္ဓရတိ, ဥဒ္ဓဋက္ခဏေ ပါရာဇိကော ဟောတိ။ ယဒိ ပရော ဝိဝါဒဘီရုကတ္တာ "ကိံ ဝိဝါဒေနာ"တိ စိန္တေတွာ "မယှံ ဝါ ပတ္တံ ဟောတု တုယှံ ဝါ, ဝရကောဋ္ဌာသံ တွံ ဂဏှာဟီ"တိ ဝဒေယျ, ဒိန္နကံ နာမ ဂဟိတံ ဟောတီတိ ပါရာဇိကံ န ဟောတီတိ။ ယဒိ "တဝ ရုစ္စနကံ ဂဏှာဟီ"တိ ဝုတ္တော ဝိဝါဒဘယေန အတ္တနော ပတ္တံ ဝရဘာဂံ ဌပေတွာ လာမကဘာဂံ ဂဟေတွာ ဂတော, စောရော ပစ္ဆာ ဂဏှန္တော ဝိစိတာဝသေသံ နာမ အဂ္ဂဟေသီတိ ပါရာဇိကော န ဟောတိ။ ဧဝံ ကုသာဝဟာရဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယမေတ္ထ ပဉ္စဝီသတိယာ အဝဟာရေသု သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန **သမန္တပါသာဒိကာယ** ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၄. ဧတ္တာဝတာ အဒိန္နာဒါနပါရာဇိကဿ ဝိနိစ္ဆယာဝယဝရူပေန ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗေ ပဉ္စဝီသတိ အဝဟာရေ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အဒိန္နာဒါနဝိနိစ္ဆယေ သမ္ပတ္တေ သဟသာ အာပတ္တိံ အနာရောပေတွာ ပဌမံ ဩလောကေတဗ္ဗာနိ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဒဿေတုံ **"ဝတ္ထုကာလဂ္ဃဒေသေ စာ"** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။

တတ္ထ **ဝတ္ထု** နာမ အဝဟဋဘဏ္ဍံ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? အဝဟာရကေန "မယာ ဣတ္ထန္နာမံ ဘဏ္ဍံ အဝဟဋ"န္တိ ဝုတ္တေပိ တဿ ဘဏ္ဍဿ သဿာမိကအဿာမိကဘာဝံ ဥပပရိက္ခိတွာ သဿာမိကံ စေ, အဝဟာရကာလေ တေသံ သာလယဘာဝံ ဝါ နိရာလယဘာဝံ ဝါ နိယမေတွာ သာလယကာလေ စေ ဂဟိတံ, ဘဏ္ဍံ အဂ္ဃာပေတွာ မာသကံ ဝါ ဦနမာသကံ ဝါ ဟောတိ, ဒုက္ကဋေန, အတိရေကမာသကံ ဝါ ဦနပဉ္စမာသကံ ဝါ ဟောတိ, ထုလ္လစ္စယေန, ပဉ္စမာသကံ ဝါ အတိရေကပဉ္စမာသကံ ဝါ ဟောတိ, ပါရာဇိကေန ကာတဗ္ဗော။ သာမိကာနံ နိရာလယကာလေ စေ ဂဟိတံ, နတ္ထိ ပါရာဇိကံ။ ဘဏ္ဍသာမိကေ ပန ဘဏ္ဍံ အာဟရာပေန္တေ တံ ဝါ ဘဏ္ဍံ တဒဂ္ဃနကံ ဝါ ဒါတဗ္ဗန္တိ။

ကာလော နာမ အဝဟာရကာလော။ ဘဏ္ဍံ နာမေတံ ကဒါစိ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ, ကဒါစိ သမဂ္ဃံ။ တသ္မာ အဝဟဋဘဏ္ဍဿ အဂ္ဃံ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တေဟိ အဝဟဋကာလာနုရူပံ ကတွာ ပရိစ္ဆိန္ဒနတ္ထံ ကာလဝိနိစ္ဆယော ကာတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အဂ္ဃော နာမ အဝဟဋဘဏ္ဍဿ အဂ္ဃော။ ဧတ္ထ စ သဗ္ဗဒါ ဘဏ္ဍာနံ အဂ္ဃော သမာနရူပေါ န ဟောတိ, နဝ ဘဏ္ဍံ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ, ပုရာဏံ စေ သမဂ္ဃံ။ တသ္မာ အဝဟာရကာလေ ဘဏ္ဍဿ နဝဘာဝံ ဝါ ပုရာဏဘာဝံ ဝါ နိယမေတွာ အဂ္ဃော ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။

ဒေသော စာတိ ဘဏ္ဍာဝဟာရဒေသော။ ဧတ္ထ စ သဗ္ဗဿာပိ ဘဏ္ဍဿ ဥဋ္ဌာနဒေသေ သမဂ္ဃံ ဟုတွာ အညတ္ထ မဟဂ္ဃတ္တာ အဝဟဋ္ဌဘဏ္ဍေ အဂ္ဃံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တဒနုရူပာ အာပတ္တိယော နိယမန္တေဟိ အဂ္ဃံ ပရိစ္ဆိန္ဒနတ္ထာယ အဝဟာရဒေသံ နိယမေတွာ တသ္မိံ ဒေသေ အဂ္ဃဝသေန တဒနုရူပာ အာပတ္တိယော ကာရေတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။

ပရိဘောဂေ နာမ အဝဟဋ္ဌဘဏ္ဍေ အဝဟာရတော ပုဗ္ဗေ ပရေဟိ ကတပရိဘောဂေ။ ဧတ္ထ စ ယဿ ကဿစိ ဘဏ္ဍဿ ပရိဘောဂေန အဂ္ဃေ ပရိဟာယတီတိ ဘဏ္ဍသာမိကံ ပုစ္ဆိတွာ တသ္မိံ ဘဏ္ဍေ နဝေပိ ဇေတရမ္ပိ ယေန ကေနစိ ပကာရေန ပရိဘုတ္တေ ပရိဟာပေတွာ အဂ္ဃော ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧဝမာဒိနာ နယေန ဇာနိ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဥပပရိက္ခိတွာတဝ ဝိနိစ္ဆယော ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတုမာဟ **“ပဉ္စပိ ဉတွာ ဇာနိ ကတ္တဗ္ဗော ပဏ္ဍိတေန ဝိနိစ္ဆယော”**တိ။

၄၅. ဧတ္တာဝတာ အဒိန္နာဒာနဝိနိစ္ဆယာဝယဝဘူတေ ပဉ္စဝီသတိ အဝဟာရေ စ ပဉ္စဌာနာဝလောကနဉ္စ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အနာဂတေ ဟပဘိက္ခူနံ လေသောကာသပိဒဟနတ္ထံ ပရသန္တကံ ယံ ကိဉ္စိ ဝတ္ထုံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတံ ယေန ကေနစိ ပကာရေန ဂဏှတော မောက္ခာဘာဝံ ဒဿေတုကာမေန တထာဂတေန ယာ ပနေတာ –

ဘူမဋ္ဌဉ္စ ထလဋ္ဌဉ္စ။
အာကာသဋ္ဌ မထာပရံ။
ဝေဟာသဋ္ဌော ဒကဋ္ဌဉ္စ။
နာဝ ယာနဋ္ဌမေဝ စ။

ဘာရာ ရာမ ဝိဟာရဋ္ဌံ။
ခေတ္တ ဝတ္ထုဋ္ဌမေဝ စ။
ကမာ ရညဋ္ဌ မုဒကံ။
ဒန္တပောနော ဝနပ္ပတိ။

ဟရဏကော ပနိဓိ စေဝ။
သုင္ကဃာတကံ ပာဏကာ။
အပဒံ ဒွိပဒဉ္စေဝ။
စတုပ္ပဒံ ဗဟုပ္ပဒံ။

ဩစရကောဏိရက္ခော စ။
သံဝိအာဟရဏမ္ပိ စ။
သင္ကေတကမ္မံ နိမိတ္တ-
မိတိ တိံ သေတ္ထ မာတိကာ။ –

နိက္ခိတ္တာ, တာသံ ယထာက္ကမံ **ပဒဘာဇနေ, တဒဋ္ဌကထာယ** စ အာဂတနယေန ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုကာမော ပဌမံ တာဝ ဘူမဋ္ဌေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“ဒုတိယံ တပီ”**တိအာဒိ။

တတ္ထ ဒုတိယံ ထေယ္ယစိတ္တေန ပရိယေသတော ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု။ ဥပရိ သဉ္ဇာတာဟိ ရုက္ခလတာဟိ, ကဋ္ဌကပာသာဏာဒီဟိ စ သဉ္ဆန္နံ မဟာနိဓိံ ဥဒ္ဓရိတုကာမေန “မယာ ဧကေနေဝ န သက္ကာ”တိ အတ္တနော အညံ သဟာယံ ပရိယေသိတုံ ထေယ္ယစိတ္တေန သယိတဋ္ဌာနာ ဥဋ္ဌာနာဒီသု သဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ကုအလံ** ဘူမိခဏနတ္ထာယ **ပိဋ္ဌကံ တပိ** ပံသုဥဒ္ဓရဏတ္ထာယ ယံ ကိဉ္စိ ဘာဇနံ။ ဣမေသု ဒွီသု ကုအလသ္သ စေ ဒဏ္ဍော နတ္ထိ, ဒဏ္ဍတ္ထာယ ရုက္ခတော ဒဏ္ဍံ ဆိန္ဒတော စ ကုအလော စေ န ဟောတိ, ကုအလကရဏတ္ထာယ အယောဗီဇံ ဥဒ္ဓရဏတ္ထာယ အကပ္ပိယပထဝိံ ခဏန္တဿပိ ပစ္ဆိကရဏတ္ထာယ ပဏ္ဏာနိ ဆိန္ဒတောပိ ပိဋ္ဌကတထာယန

တ္တာယ ဝလ္လိံ ဆိန္ဒတောပိ ဥဘယတ္ထာပိ ပရိယေသနေ မုသာ ဘဏတောပိ ဒုက္ကဋမေဝ္ဝ ဟစိတ္တိယဉ္စ, ဣတရပယောဂေသု ဒုက္ကဋမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဂစ္ဆတော တိ ဒုတိယာဒီ ပရိယေသိတုံ့တ လဒ္ဓာ တ အလဒ္ဓာ တ နိဝိဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တဿ ပဒေ ပဒေ **ဒုက္ကဋ** န္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ "ထေယျစိတ္တော ဒုတိယံ တ ပရိယေသတိ"တိအာဒိ **ဟဋ္ဌိယံ** (ဟရာ. ၉၄) "ထေယျစိတ္တော"တိ ဝုတ္တတ္တာ, ဣဓ "ထေယျစိတ္တေနာ"တိ ဝစနတော "ဣမံ နိမိံ လဘိတ္တုံ့တ ဗုဒ္ဓပူဇံ တ ကရိဿာမိ, သင်္ဃဘတ္တံ တ ကရိဿာမီ"တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ကုသလစိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ သတိ အနာပတ္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပုဗ္ဗယောဂတော**တိ အဒိန္နာအနဿ ပုဗ္ဗပယောဂဘာဝတော, ဒုတိယပရိယေသနာဒီသု ပုဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။

ဒုက္ကဋဉ္စ အဋ္ဌဝိဓံ ဟောတိ ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋံ သဟပယောဂဒုက္ကဋံ အနာမာသဒုက္ကဋံ ဒုရုပစိဏ္ဏဒုက္ကဋံ ဝိနယဒုက္ကဋံ ဉာတဒုက္ကဋံ ဉတ္တိဒုက္ကဋံ ပဋိဿဝဒုက္ကဋန္တိ။ တတ္ထ "ထေယျစိတ္တော ဒုတိယံ တ ကုအာလံ တ ပိဋကံ တ ပရိယေသတိ ဂစ္ဆတိ တ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ ဝုတ္တံ **ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋံ** နာမ။ ဣဓ ဟစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဟစိတ္တိယံ, ဣတရေသု ပုဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋံ။ "တတ္ထဇာတကံ ကဋ္ဌံ တ လတံ တ ဆိန္ဒတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ ဝုတ္တံ **သဟပယောဂဒုက္ကဋံ** ။ ဣဓ အဒိန္နာအနသဟိတပယောဂတ္တာ ဟစိတ္တိယဝတ္ထုမ္ပိ, ဣတရတ္ထ စ ဒုက္ကဋမေဝါတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ မုတ္တာမဏိအာဒီသု ဒသသု ရတနေသု, သာလိအာဒီသု သတ္တသု ဓညေသု, သဗ္ဗေသု စ အာဝုဓဘဏ္ဍာဒီသု အာမသနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ **အနာမာသဒုက္ကဋံ** ။ ကဒလိနာဠိကေရပနသာဒိရုက္ခဋ္ဌမေဝ ဖလံ အာမသန္တဿ ဝုတ္တံ ဒုက္ကဋံ **ဒုရုပစိဏ္ဏဒုက္ကဋံ** ။ ဥပစရဏံ **ဥပစိဏ္ဏံ,** ပရာမသနန္တိ အတ္ထော။ ဒုဋ္ဌု ဥပစိဏ္ဏံ ဒုရုပစိဏ္ဏံ, ဒုရုပစိဏ္ဏေ ဒုက္ကဋံ ဒုရုပစိဏ္ဏဒုက္ကဋံ။ ဘိက္ခာစာရကာလေ ပတ္တေ ရဇသ္မိံ ပတိတေ ပတ္တံ့ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတုံ့တ တ အဓောဝိတုံ့တ တ ဘိက္ခာပဋိဂ္ဂဟဏေန ဒုက္ကဋံ **ဝိနယဒုက္ကဋံ,** ဝိနယေ ပညတ္တံ ဒုက္ကဋံ ဝိနယဒုက္ကဋံ။ ကိဉ္စာပိ အဝသေသဒုက္ကဋာနိပိ ဝိနယေ ပညတ္တာနေဝ, တထာပိ ရူဠှိဟိယာ မယူရာဒိသဒ္ဒေဟိ မောရာဒယော ဝိယ ဣဒမေဝ တထာ ဝုစ္စတိ။ "သုတွာတ န ဝဒန္တိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ ဝုတ္တံ **ဉာတဒုက္ကဋံ** နာမ။ ဧကာဒသသု သမနုဘာသနာသု "ဉတ္တိယာ ဒုက္ကဋ"န္တိ ဝုတ္တံ **ဉတ္တိဒုက္ကဋံ** ။ "တဿ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော ပုရိမိကာ စ န ပညာယတိ, ပဋိဿဝေ စ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၂၀၇) ဝုတ္တံ **ပဋိဿဝဒုက္ကဋံ** နာမ။ ဣမေသု အဋ္ဌသု ဒုက္ကဋေသု ဣဓ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဒုက္ကဋံ ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋံ နာမ။ တေနာဟ "ပုဗ္ဗယောဂတော"တိ။ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ဥပသဂ္ဂံ အနာဒိယိတုံ့တ "ပုဗ္ဗပယောဂတော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ပုဗ္ဗယောဂတော"တိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ဣမေသု ဒုက္ကဋေသု အသင်္ဂဟိတာနိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂဂတာနိ ဒိတသေယျာဒိဒုက္ကဋာနိ ဓေဝ ခန္ဓကာဂတာနိ စ ဗဟူနိ ဒုက္ကဋာနိ သန္တိ, တာနိ ပနေတ္ထ ဝိနယဒုက္ကဋေယေဝ သင်္ဂဟိတဗ္ဗာနိ။ "ဝိနယေ ပညတ္တံ ဒုက္ကဋံ ဝိနယဒုက္ကဋ"န္တိ ဟိ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၉၄) ဝုတ္တန္တိ။ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၄) ပန ရဇောကိဏ္ဏဒုက္ကဋဿေဝ "ဝိနယဒုက္ကဋ"န္တိ ဂဟဏံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။ ဣတရထာ အဋ္ဌ ဒုက္ကဋာနီတိ ဂဏနာပရိစ္ဆေဒေယေဝ နိရတ္ထကော သိယာတိ ပုဗ္ဗပယောဂေ ဒုက္ကဋာဒီနမ္ပိ ဝိနယဒုက္ကဋေယေဝ သင်္ဂဟေတဗ္ဗဘာဝေပိ ကတိပယာနိ ဒဿေတုံ့တ ဣတရေသမေကတော ဒဿနတ္ထံ တေသံ ဝိသုံ ဂဟဏံ သုတ္တင်္ဂသင်္ဂဟိတတ္တေပိ ဂေယျကထာဒီနံ အဋ္ဌန္နံ ဝိသုံ ဒဿနံ ဝိယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၆. တတ္ထဇာတကံ ကဋ္ဌံ တ တိ တသ္မိံ စိရနိဟိတနိဓိပရိ ဇာတံ အလ္လံ သုက္ခံ ကဋ္ဌံ တ။ **လတံ တ**တိ တာဒိသံ ဝလ္လိံ တ။ ဣဒံ ဥပလက္ခဏံ တိဏာဒီနံ ခုဒ္ဒကဂစ္ဆာနဉ္စ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ။ **ဥဘယတ္ထာပိ** တိ အလ္လေ စ သုက္ခေ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အလ္လရုက္ခာဒီနိ ဆိန္ဒတော ဟစိတ္တိယံ အဟုတွာတ ဒုက္ကဋမတ္တဿ ဘဝနေ ကာရဏံ ဒဿေတိ **"သဟပယောဂတော"**တိ။ အဝဟာရေန သဟိတပယောဂတ္တာ ဟစိတ္တိယဋ္ဌာနေပိ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ "သဟပယောဂတော ဥဘယတ္ထာပိ ဒုက္ကဋ"န္တိ ဝဒန္တော ပဌမကထာယ ဒဿိတပုဗ္ဗပယောဂတော ဣမာယ ဒဿိတသဟပယောဂဿ ဝိသေသံ ဒဿေတိ။

၄၇. ပထဝိန္တိ ကပ္ပိယံ တ အကပ္ပိယံ တ ပထဝိံ။ အကပ္ပိယပထဝိံ ခဏတော သဟပယောဂတ္တာ ဒုက္ကဋမေဝ။ **ဗျူဟတော**တိ ပံသုံ ဧကတော ရာသိံ ကရောန္တဿ။ "ဝိယူဟတိ ဧကပဿေ ရာသိံ ကရောတီ"တိ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော

ဦဟ-ဣစ္စေတသ္မာ ဓာတုနော ဝိတက္ကော ဥပ္ပန္နောပိ ဓာတူနမနေကတ္ထတ္တာ ဝိ-ဥပသဂ္ဂဝသေန ဣဓ ရာသိကရဏော ဝတ္တတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ရာသိဘူတံ ပံသုံ ကုဒ္ဒါလေန ဝါ ဟတ္ထေန ဝါ ပစ္ဆိယာ ဝါ ဥဒ္ဓရန္တဿ စ အပနေန္တဿ စ ပယောဂဂဏနာယ ဒုက္ကဋံ **ပံသုမေဝ ဝါ**တိ ဧတ္ထ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန **ဝါ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အာမသန္တဿာ** တိ နိမိကုမ္ဘိ ဟတ္ထေန ပရာမသန္တဿ။ **ဝါ**တိ သမုစ္စယေ။ **ဒုက္ကဋ** န္တိ ဒုဋ္ဌု ကတံ ကိရိယံ သတ္ထာရာ ဝုတ္တံ ဝိရာဓေတွာ ခလိတွာ ကတတ္တာတိ ဒုက္ကဋံ။ ဝုတ္တဉှေတံ **ပရိဝါရေ** (ပရိ. ၃၃၉) –

“ဒုက္ကဋန္တိ ဟိ ယံ ဝုတ္တံ၊ တံ သုဏောဟိ ယထာတထံ။
အပရဒ္ဓံ ဝိရဒ္ဓဉ္စ၊ ခလိတံ ယဉ္စ ဒုက္ကဋံ”န္တိ။

ဒုဋ္ဌု ဝါ ဝိရူပံ ကတံ ကိရိယာတိ ဒုက္ကဋံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ **ပရိဝါရေ** (ပရိ. ၃၃၉) –

“ယံ မနုဿော ကရေ ပါပံ၊ အာဝိ ဝါ ယဒိ ဝါ ရဟော။
‘ဒုက္ကဋ’န္တိ ပဝေဒေန္တိ၊ တေနေတံ ဣတိ ဝုစ္စတီ”တိ။

ဧဝံ “တတ္ထဇာတက”န္တိအာဒိကထာဒွယာဂတံ ဆေဒနဒုက္ကဋံ ခဏနဒုက္ကဋံ ဗျူဟနဒုက္ကဋံ ဥဒ္ဓရဏဒုက္ကဋံ အာမသနဒုက္ကဋန္တိ ပဉ္စသု သဟပယောဂဒုက္ကဋေသု ပုရိမပုရိမပယောဂေဟိ အာပန္နာ ဒုက္ကဋာပတ္တိယော ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ ဒုက္ကဋံ ပတွာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ, တံတံပယောဂဝသာနေ လဇ္ဇိဓမ္မံ ဩက္ကမိတွာ ဩရမတိ စေ, တံတံဒုက္ကဋမတ္တံ ဒေသေတွာ ပရိသုဒ္ဓေါ ဟောတိ။ ဓုရနိက္ခေပမကတွာ ဖန္ဒာပေန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ ပတွာ အာမသနဒုက္ကဋံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၄) ဝုတ္တံ။ ယထာပါဠိယာ ဂယှမာနေ ပုရိမပုရိမာပတ္တီနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ “ဉတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ, ဒွီဟိ ကမ္မဝါစာဟိ ထုလ္လစ္စယာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီ”တိ **ပါဠိယံ** (ပါရာ. ၄၁၄, ၄၂၁, ၄၂၈, ၄၃၉) အာဂတတ္တာ အနုဿာဝနာယ ဧဝ လဗ္ဘတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣမဿ ပန သုတ္တဿ အနုလောမဝသေန **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တာ ဣမသ္မိံ အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပဒေပိ အာပတ္တိပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ပမာဏန္တိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

၄၈. “ဖန္ဒာပေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ ဌာနာ စာဝေတိ, အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ”တိ (ပါရာ. ၉၄) ဝုတ္တံ ဌာနာစာဝနေ ပါရာဇိကဉ္စ တဿ သာမန္တာပတ္တိဘူတံ ထုလ္လစ္စယဉ္စ ဌာနဘေဒဝိညာပနမုခေန ဝတ္တုမ္ပန္တိ ဣဒါနိ တံ ဒဿေတုမာဟ **“မုခေပါသ”**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **မုခေ** ကုမ္ဘိမုခဝဋ္ဋိယံ။ **ပါသံ ပဝေသေတွာ**တိ ဗန္ဓနံ ပါသံ ပက္ခိပိတွာ။ **ခာဏုကေ**တိ အယောခာဏုမှိ, ခဒိရခာဏုကေ ဝါ။ ဗဒ္ဓကုမ္ဘိယာ ဌာနဘေဒော ဗန္ဓနာနံ ဝသာ ဉေယျောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၉. ဣဒါနိ ဌာနဘေဒံ ဒဿေတိ **“ဒွေဝ”**တိအာဒိနာ။ **“ဧကသ္မိံ ခာဏုကေ”** တိ ဣမိနာ ဒွီသု ဒိသာသု ဝါ တီသု ဝါ စတူသု ဝါ ဒိသာသု ခာဏုကေ ခဏိတွာ ဗဒ္ဓခာဏုကဂဏနာယ သမ္ဘဝန္တော ဌာနဘေဒော ဥပလက္ခိတော ဟောတိ။ ဝလယံ။ပေ.။ ကတာယ ဝါ ဒွေဝ ဌာနာနီတိ ယောဇနာ။ **ဝါ**တိ သမုစ္စယေ ဥပလက္ခိတော ဟောတိ။

၅၀. ဧဝံ ဌာနဘေဒံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဌာနဝသေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ အာပတ္တိယော ဒဿေတုမာဟ **“ဥဒ္ဓရန္တဿာ”**တိအာဒိ။ **သင်္ခလိ** န္တိ အမံ။ **ထုလ္လစ္စယ** န္တိ ဧကဿ သန္တိကေ ဒေသေတဗ္ဗာသု အာပတ္တီသု ထူလတ္တာ, အစ္စယတ္တာ စ ထုလ္လစ္စယံ နာမ။ ဝုတ္တဉှိ **ပရိဝါရေ** –

“ထုလ္လစ္စယန္တိ ယံ ဝုတ္တံ။
တံ သုဏောဟိ ယထာတထံ။
ဧကဿ မူလေ ယော ဒေသေတိ။
ယော စ တံ ပဋိဂဏှာတိ။
အစ္စယော တေန သမော နတ္ထိ။
တေနေတံ ဣတိ ဝုစ္စတီ”တိ။ (ပရိ. ၃၃၉)။

ဇတ္တ စ ထူလစ္စယန္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “သမ္ပရာယေ စ (သံ. နိ. ၁.၄၉) သုဂ္ဂတိ, တံ ဟောတိ ကဋ္ဌုကပ္ဖလ”န္တိအာဒီသု (ခ. ပ. ၆၆) ဝိယ လကာရဿ ဒ္ဝိတ္တံ, သံယောဂေ ဥကာရဿ ရဿော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တတော** သင္ခလိကဘေဒတော ပရံ။ **ဌာနာ စာဝေတိ**တိ ဌိတဋ္ဌာနတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အပနေတိ။ ဇတ္တ စ **နာဝဌကထာယံ** “ဥဒ္ဓံ တအဓော တ တိရိယံ တ အန္တမသော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ သင္ကာမေတိ, အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ”တိ (ပာရာ. ၉၉) ဝုတ္တနယေန “တိရိယ”န္တိ ဝုတ္တာ စတဿော ဒိသာ, ဥဒ္ဓမဓော စာတိ ဆဋ္ဌာနာနိ။ တာသု ဇကံ ဒိသံ အပနီယမာနာယကုမ္ဘိယာ တံဒိသာဘိမုခံ ဣတရဒိသာယံ ဌိတပဿေ ဩရိမဒိသာယ ဌိတပဿေန ဖုဋ္ဌောကာသဿ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အနတိက္ကန္တေ ဖန္ဒာပနဝသေန ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ, အတိက္ကန္တေ ဌာနာ စာဝိတတ္တာ ပာရာဇိကံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမမေဝ သန္ဓာယာဟ **“ဌာနာ စာဝေတိ စေ စုတော”**တိ။ ဇသေဝ နယော ဖန္ဒနရဟိတာယ နိခိကုမ္ဘိယာ ဌာနာစာဝနေပိ။

၅၁. ဇဝံ ပဌမံ ဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ပဋ္ဌာ ကုမ္ဘိဂ္ဂဟဏေ နယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပဌမံ ကုမ္ဘိံ အပနေတွာ ပစ္ဆာ ဗန္ဓနာပနယနေ နယံ ဒဿေတုမာဟ **“ပဌမ”**န္တိအာဒိ။ **သော နယော**တိ “ပဌမုဒ္ဓာရေ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုတိယုဒ္ဓာရေ ပာရာဇိက”န္တိ တမေဝတ္ထမတိဒိသတိ။

၅၂. **ဝလယန္တိ** ကုမ္ဘိယာ ဗဒ္ဓသင္ခလိကာယ မူလေ ပဝေသိတံ ဝလယံ။ မူလေ **ဃံသန္တော** ဣတော စိတော စ သာရေတီတိ ယောဇနာ။ **ဃံသန္တော** တိ ဖုသာပေန္တော။ **ဣတော စိတော စ သာရေတီ**တိ ဩရတော စ ပာရတော စ သဉ္စာလေတိ။ **ရက္ခတီ** တိ ဇတ္တ “သီလံ ဘိက္ခု”န္တိ ပာဌသေသော, ပာရာဇိကံ နာပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ မူလေ။ **ခေဂတံ ကရောန္တောတ** တိ သဗ္ဗပဿတော မူလံ အဖုသာပေတွာ အာကာသဂတံ ကရောန္တော။ **ပရာဇိ တော**တိ ဌာနာစာဝနဿ ကတတ္တာ ပရာဇယမာပန္နော ဟောတိ။

၅၃. ကုမ္ဘိမတ္ထကေ ဇာတန္တိ ယောဇနာ။ စိရကာလံ နိဟိတတ္တာ မူလေဟိ ကုမ္ဘိံ ဝိနန္ဓိတွာ ဌိတန္တိ အတ္ထော။ သမီပေ ဇာတံ ရုက္ခံ ဆိန္ဒတောတိ ယောဇနာ။ ဇတ္တ စ “တတ္ထဇာတကံ ကဋ္ဌံ တ”တိအာဒိကာယ ကထာယ နိခိမတ္ထကေ ဘူမိယံ ဌိတရုက္ခလတာဒိံ ဆိန္ဒန္တဿ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ, ဣမာယ ပန ကထာယ ဘူမိံ နိခဏိတွာ ဩတိဏ္ဏကာလေ နိခိံ ဝိနန္ဓိတွာ ဌိတမူလံ အလ္လရုက္ခံ, ခာဏုကံ တ ဂဟေတွာ အာဟာတိ ပုနရုတ္တိဒေါသာဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **“အတတ္ထဇ”** န္တိ ဣမိနာ သဟပယောကဘာဝမာဟ။ ဣမိနာဝ ပုရိမကထာယ ဝုတ္တံ ကဋ္ဌလတာဒိနိ နိခိသမ္ဗန္ဓာနိ စေ, ယထာဝုတ္တဒုက္ကဋ္ဌဿ ဝတ္ထူနိ, သမီပာနိ စေ, ပာစိတ္တိယဿေဝ ဝတ္ထူနီတိ ဒီပေတိ။

၅၄. ဣဒါနိ ဇဝံ ပရိယေသိတွာ ဒိဋ္ဌနိခိဘာဇနံ ဌိတဋ္ဌာနတော အစာလေတွာ အန္တောဌိတံ ဘဏ္ဍမတ္တံ ဂဏှာတော ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“အန္တောကုမ္ဘိဂတ”** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဖန္ဒာပေတီ** တိ အန္တောစာဋိယာ ပက္ခိတ္တေ အတ္တနော ဘာဇနေ ပက္ခိပိတုံ ရာသိကရဏာဒိဝသေန ဖန္ဒာပေတိ။ **အပဗ္ဗူဟတိ တ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဌိတံ ဂဏှိတုံ ဥပရိဌိတာနိ အပနေန္တော ဝိယူဟတိ တ။ အထ တ အပဗ္ဗူဟန္တောတိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၄) အဋ္ဌကထာဝစနဿ ဒ္ဝိဓာ ကရောန္တောတိ **ဂဏှိပဒေ** အတ္ထော ဝုတ္တောတိ အတ္တနော ဘာဇနေ ပက္ခိပိတုံ ဣတော စိတော စ ရာသိံ ကရောန္တောတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တတ္ထေတတ** တိ အန္တောကုမ္ဘိယမေဝ။

၅၅. **ဟရန္တော** တိ အဝဟရန္တော။ **မုဋ္ဌိံ ဆိန္ဒတီ** တိ အတ္တနော ဘာဇနံ ပက္ခိပိတွာ ဂဏှိတုံ အသက္ကုဏေယျယော အန္တောကုမ္ဘိမ္ဘိ ဟတ္ထံ ဩတာရေတွာ ကုမ္ဘိဂတဘဏ္ဍေန ယထာ အဗဒ္ဓံ ဟောတိ, တထာ မုဋ္ဌိယာ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ, ကုမ္ဘိဂတံ မုဋ္ဌိယာ ဂဏှာန္တော ကုမ္ဘိဂတေန မုဋ္ဌိဂတံ ယထာ အသမ္ဗိဿံ ဟောတိ, တထာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တ ဟာဒ္ဒဂ္ဂနကံ တ အတိရေကဟာဒ္ဒဂ္ဂနကံ တ ဂဏှာတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အတ္တနော ဘာဇနေ ဂတံ ကတွာ တ ဆိန္ဒတီတိ ယောဇနာ။ အတ္တနော ဘာဇနဂတံ ကတွာ ကုမ္ဘိဂတေန ယထာ အသမ္ဗိဿံ ဟောတိ, တထာ ပရိစ္ဆိန္ဒတီတိ အတ္တော, သစေ အတ္တနော ဘာဇနဂတံ ဟုတွာ ကုမ္ဘိဂတေန အသမ္ဗိဿံ ဘဏ္ဍံ ပဉ္စမာသကံ တ အတိရေကပဉ္စမာသကံ တ အဂ္ဃတိ, ပာရာဇိကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၅၆. **ဟာရံ တ**တိ မုတ္တာဟာရံ တ။ **ဟာမင္ဂံ တ** တိ သုဝဏ္ဏမယံ, ရဇတမယံ တ ဟာမင္ဂံ အာမံ။ **သုတ္တာရု** ဋ္ဌဟန္တိ သုတ္တေ အာရုဋ္ဌဟံ သုတ္တာရုဋ္ဌဟံ, သုတ္တဉ္စ သုတ္တာရုဋ္ဌဟဉ္စ သုတ္တာရုဋ္ဌဟန္တိ ဧကဒေသသရူပေကသေသော ဒဋ္ဌ

ဗ္ဗော။ ''သုတ္တေန အာဝုတသ္သာပိ သုတ္တမယသ္သာပိ ဇေတံ အဓိဝစနႜ'န္တိ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၄) ပဋ္ဌမမုတ္တာဟာရံ ဝိနာ သုဝဏ္ဏာရဇတပတဋ္ဌာဒိမဏိကံ တ သုတ္တေသု အာဝုဏိတ္ဝာ ကတာ နာနာဝလိယော စေဝ သုတ္တမယာနိ စ ဘဏ္ဍာနိ ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ ကုမ္ဘိယာ ဌိတန္တိ ဟဋ္ဌသေသော။ **ဖန္ဒာပေတိ** တိ ထေယ္ယစိတ္တေန ဂဏှိတုကာမတာယ စာလေတိ။ **ယထာဝတ္ထုန္တိ** ဝီတိက္ကမာနုရူပံ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဌာနာ စာဝေတီ**တိ ဌိတဋ္ဌာနတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတိက္ကာမေတိ ။ **စုတော**တိ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလာ ပရိဟီနောတိ အတ္ထော။

အပရိပုဏ္ဏာယ ကုမ္ဘိယာကေဒေသင့္ ဘဏ္ဍံ တတော တတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဌာနံ အပနေတွ္ တ တတ္ထေဝ အန္တောကုမ္ဘိယာ အညံ ဌာနံ နေန္တသ္သ စ တတ္ထေဝ အာကာသဂတံ ကရောန္တသ္သ စ ''အတ္တနော ဘာဇနဂတံ တ ကရောတိ, မုဋ္ဌိံ တ ဆိန္ဒတီ''တိ (ပာရာ. ၉၄) ဧတေဟိ သဒိသတ္တာ ဝတ္ထုမ္ပိ ဟဒံ အဂ္ဃန္တေ ပာရာဇိကာ ဟောတီတိ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၄) ဤဒံ သန္နိဋ္ဌာနံ။ ဘာဇနတလေ ကောဋ္ဌိ ဌပေတွ္ တ ကမေန သကလဘာဇနကုစ္ဆိံ တေနေဝ ပူရေတွ္ တ မုခဝဋ္ဋိယာ ဧကော ကောဋ္ဌိ နိက္ခိတ္တာ စေ, တထာဌပိတသ္သ ဟာရာဒိနော သကလဘာဇနံ အဋ္ဌာနန္တိ ကောဋ္ဌိ ဂဟေတွ္ တ ဥဇုကံ ဥက္ခိပန္တသ္သ ဩသာနကောဋ္ဌိ ဘာဇနတလတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အာကာသဂတံ ကရောတော စ မုခဝဋ္ဋိယံ ဃံသိတွ္ တ အာကမုန္တသ္သ သကလဘာဇနနောဒရံ ခေပေတွ္ တ မုခဝဋ္ဋိယာ ဌပိတကောဋ္ဌိယာ ဖုဋ္ဌဌာနံ အပရာယ ကောဋ္ဌိယာ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတိက္ကာမယတော စ ဘာဇနကုစ္ဆိယာ ဥပမုံ ဝတ္ထာဒိနာ ကေနစိ ပူရေတွ္ တ တသ္သောပရိ ဌပိတဟာရာဒိသုတ္တာရုဋ္ဌဟသ္သ ဌိတောကာသမေဝ ဌာနန္တိ တတော ကေသဂ္ဂမတ္တံ အပနေန္တသ္သပိ ပာရာဇိကံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၅၇. သပ္ပိအာဒီသု တိ ဘာဇနဂတေသု သပ္ပိအာဒိဒ္ရဝဝတ္ထူသု ယံ ကိဉ္စိ။ **ဟာဒပူရဏ**န္တိ ဟဒံ ပူရေတီတိ ဟာဒပူရဏံ, ဟာဒဂ္ဃနကန္တိ အတ္ထော။ ပိဝတော ပရာဇယောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကအတိ စေ? ဧကေနေဝ ပယောဂေန ပီတမတ္တေ ဟာဒပူရဏေတိ ယောဇနာ။ ''မုခဂတံ ဝိနာ''တိ ဟဋ္ဌသေသော။ တတ္ထ **ဧကေနေဝ ပယောဂေနာ**တိ ခုရနိက္ခေပမကတွ္ တ ဧကာဗဒ္ဓံ ကတွ္ တ အာကမေတွ္ တ ပိဝနပယောဂေန။ ''မုခဂတံ ဝိနာ''တိ ဣမိနာ သစေ ဂလဂတေနေဝ ဟာဒေ ပူရတိ, အန္တောဂလံ ပဝိဋ္ဌေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မုခဂတေန ပူရတိ, မုခဂတံ ဘာဇနဂတေန ဝိယောဇေတွ္ တ ဩဋ္ဌေသု ပိဟိတေသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝေဠုနဠာဒီဟိ အာကမေတွ္ တ ပိဝန္တသ္သ နာဠဂတေန ပူရတိ, နာဠဂတံ ဘာဇနဂတေန ဝိယောဇေတွ္ တ နာဠိဂ္ဂကောဋ္ဌိယံ အင်္ဂုလိယာ ပိဟိတာယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဤဒံ ''အတ္တနော ဘာဇနဂတံ တ ကရောတိ, မုဋ္ဌိံ တ ဆိန္ဒတီ''တိ (ပာရာ. ၉၄) ဝုတ္တနယသ္သ အနုလောမဝသေန မဟာပစ္စရိယာဒီသု (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၄) အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တနယေန ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

''ဧကေနေဝ ပယောဂေန ပီတမတ္တေ ပရာဇယော''တိ ဣမိနာ သပ္ပိအာဒီသု မဟဂ္ဃေသု တတ္တကေနေဝ ဟာဒပူရဏန္တေ ဟောတိ, ဧကတရမေဝ မုခေန တ သပ္ပိအာဒိနာ တ ဘာဇနဂတေန ဧကာဗဒ္ဓဘာဝေ ဆိန္နမတ္တေပိ အတ္တနော ဘာဇနေ ကုမ္ဘိံ ပဏ္ဏာမေတွ္ တ ပက္ခိတ္တေန ကုမ္ဘိဂတေ ဆိန္နမတ္တေပိ ပာရာဇိကော ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၅၈. ''ခုရနိက္ခေပံ ကတွ္ တ ပုနပ္ပုနံ ပိဝန္တသ္သ န ပရာဇယော''တိ ဣမိနာ ခုရနိက္ခေပမကတွ္ တ ပုနပ္ပုနံ ပိဝတော ပရာဇယောတိ သာမတ္ထိယာ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ခုရနိက္ခေပံ အကတွ္ တ ပုနပ္ပုနံ မုခေန ဂဟေတွ္ တ တ ပုဋ္ဌာဒီဟိ တ ဂဟေတွ္ တ ဟာဒပူရဏမတ္တံ ပိဝန္တသ္သ ပရာဇယော ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၅၉-၆၀. သစေ ခိပတိ ထေယ္ယစိတ္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယံ ကိဉ္စိ ဘဏ္ဍက** န္တိ တေလပိဝနာရဟံ ဒုကူလသာဋကစမ္မခဏ္ဍာဒိကံ ဘဏ္ဍံ။ **တေလကုမ္ဘိယံ** ပရသ္သာတိ လဗ္ဘတိ။ **တံ** နိက္ခိတ္တဘဏ္ဍံ။ **ခုဝ**န္တိ ဧကံသေန။ တာဝဒေ ဝိနဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တာဝဒေ**တိ တသ္မိံ ခဏေယေဝ။ ကတရသ္မိံ ခဏေတိ အာဟ **''ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ''**တိ, တေလသ္သ ပီတကာလံ အနာဂမ္မ ပုဗ္ဗပယောဂတ္တာ ပဋ္ဌမမေဝ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝိနဿတီ** တိ သီလဝိနာသံ ဟာပုဏာတိ။ **အာဝိဉ္ဆေတွ္ တ** တိ ပဏာမေတွ္ တ။ **ကဋ္ဌေတီ**တိ ပဂ္ဃရာပေတိ။ ''သာဋ္ဌေတီ''တိပိ ပဋ္ဌန္တိ, သောယေဝ အတ္ထော။ သာဋ္ဌ သဝနေတိ ဓာတု။ **တထာ**တိ ''ထေယ္ယစိတ္တော ဝိနဿတီ''တိ အာကမုတိ, ထေယ္ယစိတ္တေန ဇဝံ ကရောန္တသ္သ ပာရာဇိကော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၆၁. **တန္တိ** တေလသ္သ ဩကိရဏဘာဝံ ဥတ္တ ပဌမမေဝ တုစ္ဆဘာဇနေ ထေယ္ယစိတ္တေန နိက္ခိတ္တံ ဟဒဂ္ဃ
နကတေလပိဝနကံ တံ ဝတ္ထာဒိဘဏ္ဍံ။ **"ဥဒ္ဓရန္တောတ"** တိ သာဝဏာရဏဝစနေန "ပီတမတ္တေ ပရာဇယော"တိ ဒသ္
သိတံ မဟာအဋ္ဌကထာမတံ ပဋိက္ခိတ္တံ ဟောတိ။ **ခံသိတော**တိ "သာသနကပ္ပရုက္ခာ ဟတိတော, ဟရာဇိကာပန္နောတိ
အဓိပ္ပာယော။ "ထေယ္ယစိတ္တော"တိ အာကမုနတ္ထံ "တထာ"တိ အာနေတ္တ သမ္ဗန္ဓိနီယံ။ ဣမိနာ သုဒ္ဓစိတ္တေန
ကေပနတ္ထာယ တုစ္ဆဘာဇနေ ဝတ္ထာဒိံ နိက္ခိပိတ္တ အညေန တံ အနောလောကေတ္တ တေလေ အာသိတ္တေ ပစ္
ဆာ သုဒ္ဓစိတ္တေနေဝ ဥဒ္ဓရတော န အောသောတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။

၆၂. **တတ္ထေတ** တိ ဋ္ဌိတဌာနေယေဝ။ **ဘိန္ဒတော** တိ ဌာနာ အစာဝေတ္တ တိဏဇ္ဈောပကသ္သ ဝိယ ဘိက္ခုနော ဌာနာ
စာဝနာဓိပ္ပာယံ ဝိနာ ဟသာဏာဒိနာ ကေနစိ ပဟရိတ္တ ဘိန္ဒတော။ "မန္တောသဏာနုဘာဝေန ဘိန္ဒတော"တိ စ ဝဒန္တိ။
ဆဍ္ဍေန္တသ္သာ တိ အဆဍ္ဍေတုကာမသ္သာပိ သတော ပရိပုဏ္ဏတေလဃဋ္ဋာဒိသု စာပလ္လေန တလုကံ တ ဥဒကံ တ
ဩကိရိတ္တ ဥတ္တရာပေန္တသ္သာတိ အတ္ထော။ "ဥဒကမာတိကံ ဃဋ္ဋာဘိမုခံ ကတ္တ ဩပိလာပေန္တသ္သာ"တိ ဝဒန္
တိ။ ဌာနာစာဝနာဓိပ္ပာယေ သတိပိ ထေယ္ယစိတ္တာဘာဝေန ဟရာဇိကာ န ဝိဇ္ဇတိ, ဘဏ္ဍဒေယ္ယံ ပန ဟောတီတိ သန္နိ
ဋ္ဌာနံ။ **စျာပေန္တသ္သာ** တိ ကဋ္ဌာနိ ပက္ခိပိတ္တ စျာပေန္တသ္သ။ **အပရိဘောဂံ ကရောန္တသ္သာ** တိ ဥစ္စာရပသ္သာဝတဒိ
မောကိရိတ္တ အပရိဘောဂံ ကရောန္တသ္သ။ **ဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ ဧတေသု ဘိန္ဒနာဒီသု စတူသုပိ ဌာနေသု **ပဒဘာဇနိယံ** ဒုက္က
ဋ္ဌမေဝ အာဂတတ္တာ ဝုတ္တံ။

ဘူမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၃. ဣအနိ ထလဋ္ဌေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒသ္သေတုမာဟ **"ဌပိတ"**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **ပတ္ထရိတ္တ** တိ အတ္ထရိတ္တ။ ဧ
တ္ထ **စ**-သဒ္ဒော အဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, တေန ထလေ ရာသိကတဉ္ဇာဒီသု ဝိနိစ္ဆယော နိမိကုမ္ဘိယာ ဝုတ္တဝိနိ
စ္ဆယာနုသာရေန ဝိညာတုံ သက္ကာတိ တံ သရူပတော အဝုတ္တံ သမုစ္စိနောတိ။ **အတ္ထရဏာဒိက** န္တိ ပစ္စတ္ထရဏာဒိ
ကံ။ **ဝေဌေတ္တ ဥဒ္ဓရန္တသ္သာ** တိ ကိလဉ္ဇသံဟရဏနိယာမေန ဝေဌေတ္တ သံဟရိတ္တ ဥဒ္ဓရန္တသ္သ။ **မုတ္တေ ဌာ
နာ**တိ ကမေန သံဟရိတ္တ ဋ္ဌိတဌာနတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ မုတ္တေ သတိ။ **ပရာဘတေ**တိ သာသနတော ပရိဟီနော။

၆၄. ဧဝံ အတ္ထရိတ္တ ဌပိတဝတ္ထာဒီနံ သံဟရိတ္တ ဂဟဏေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒသ္သေတ္တ တိရိယတော အာကမုနေ
ဝိနိစ္ဆယံ ဒသ္သေတုမာဟ **"ဩရိမန္တေနာ"** တိအာဒိ။ **ပိ, တ**တိ ပကာရန္တရမေဝ သမုစ္စိနောတိ။ **ဥဇုကံ ကမုတောပိ
တ**တိ အတ္ထရိတ္တ ဌပိတဝတ္ထာဒိကံ စတူသု ဒိသာသု ဧကံ ဒိသံ ဥဇုကမာကမုတော စ ဟရာဇိကံ ဟောတိ။ ကအာတိ
စေ? တ္တောပိ ဩရိမန္တေန ဖုဋ္ဌမောကာသံ ဟရိမန္တတော အတိက္ကန္တေ ဟရာဇိကန္တိ ယောဇနာ။ **ဩရိမန္တေန ဖု
ဋ္ဌမောကာသ**န္တိ ဂဟေတ္တ အာကမုန္တသ္သ အတ္တနော ဋ္ဌိတဒိသာဂတပရိယန္တေန ဖုသိတ္တ ဋ္ဌိတဌာနံ။ **ဟရိမန္တ
တော**တိ ဟရိမန္တေန, ကရဏတ္ထေ တော-ပစ္စယော။

ထလံ နာမ ပဋ္ဋိစ္ဆန္နာပဋ္ဋိစ္ဆန္နဘူမိပဟသာဒပဗ္ဗတတလာဒီနိ, တတ္ရဋ္ဌံ ဉာဒိဘဏ္ဍံ **ထလဋ္ဌံ** နာမ ဟောတိ။ တ
တ္ထ သဗ္ဗတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

ထလဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၅-၆. **ပရိစ္ဆေဒ** တိ ဌာနပရိစ္ဆေဒ။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

၆၇-၈. **ခေဂတ**န္တိ အာကာသဂတံ။ **အသ္သာ** တိ မောရသ္သ။ **တန္တိ** မောရံ။

၆၉. **ဌာနာ**တိ ယထာပရိစ္ဆိန္နာ ဆဗ္ဗိဓာ ဌာနာ။ **တသ္သာ** တိ မောရသ္သ ဖန္ဒာပနေတိ ယောဇနာ။ **တသ္သာ** တိ တ
ဘိက္ခုသ္သ ထုလ္လစ္စယမုဒီရိတံ။

၇၀. အဂ္ဂဟေတ္တ ဟတ္ထေန လေဍ္ဍုခိပနာဒိပယောဂေန မောရံ တာသေတ္တ ဋ္ဌိတဌာနတော အပနေတိ။ **အတ္တ
နော ဌာနာ**တိ မောရသ္သ အတ္တနော ဆပ္ပကာရဋ္ဌာနာ။ **သယံ ဌာနာ**တိ ဘိက္ခု သကဋ္ဌာနာ, သမဏဘာဝတောတိ ဝုတ္တံ

ဟောတိ။

၇၁-၂. ဣတာနိ “ဌာနာ စာဝေတိ စေ မောရ”န္တိ ဒဿိတံ ဌာနာစာဝနံ ဝိဘာဝေတုမာဟ **“ဖုဋ္ဌောကာသ”** န္တိအာဒိ။

၇၃. **ကရေ နိလီယတီ**တိ ပသာရိတဟတ္ထတလေ နိသီဒတိ။

၇၅. **ဥဋ္ဌေတွာ** တိ အာကာသံ ဥပ္ပတိတွာ။

၇၆. **အင္ဂေ နိလီနန္တိ** အံသကူဋ္ဌာဒိသရီရာဝယဝေ နိလီနံ။ **ဟဒေ**တိ အတ္တနော ပဌမုဒ္ဓရဟဒေ။ **ဒုတိယေ** ဟဒေ။

၇၇. **ဟအနန္တိ** ဒ္ဝိန္နံ ဟအနံ။ **ကလာပဿာ** တိ ဘူမိယံ ဖုသိယမာနဿ ကလာပဂ္ဂဿ။

၇၈. **တတော ပထဝိတော**တိ တီဟိ အဝယဝေဟိ ပတိဋ္ဌိတပထဝိပ္ပဒေသတော, န ပဌမတော တတ္ထ ဒုက္ကဋ္ဌတ္တာ, န ဒုတိယတော တတ္ထ ထုလ္လစ္စယတ္တာ, တတိယာ ပန ဌာနာ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ စာဝယတော ဟရာဇိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တွတ္တာဝတာ –

> “ပဥ္စရေ ဌိတံ မောရံ သဟ ပဥ္စရေန ဥဒ္ဓရတိ, ဟရာဇိကံ။ ယဒိ ပန ဟဒံ နဂ္ဃတိ, သဗ္ဗတ္ထ အဂ္ဃဝသေန ကတ္တဗ္ဗံ။ အန္တောဝတ္ထုမှိ စရန္တံ မောရံ ထေယျစိတ္တော ပဒသာ ဗဟိဝတ္ထုံ နီဟရန္တော ဒွါရပရိစ္ဆေဒံ အတိက္ကာမေတိ, ဟရာဇိကံ။ ဝဇေ ဌိတဗလိဗဒ္ဒဿ ဟိ ဝဇော ဝိယ အန္တောဝတ္ထု တဿ ဌာနံ။ ဟတ္ထေန ပန ဂဟေတွာ အန္တောဝတ္ထုသ္မိမ္ပိ အာကာသဂတံ ကရောန္တဿ ဟရာဇိကမေဝ။ အန္တောကာမေ စရန္တမ္ပိ ကာမပရိစ္ဆေဒံ အတိက္ကာမေန္တဿ ဟရာဇိကံ။ သယမေဝ နိက္ခမိတွာ ကာမူပစာရေ ဝါ ဝတ္ထုပစာရေ ဝါ စရန္တံ ပန ထေယျစိတ္တော ကဋ္ဌေန ဝါ ကထလာယ ဝါ ဥတ္တာသေတွာ အဋ္ဌဝီဘိမုခံ ကရောတိ, မောရော ဥဋ္ဌေတွာ အန္တောကာမေ ဝါ အန္တောဝတ္ထုမှိ ဝါ ဆဒနပိဋ္ဌေ ဝါ နိလီယတိ, ရက္ခတိ။ သစေ ပန အဋ္ဌဝီဘိမုခော ဥဋ္ဌေတိ ဝါ ဂစ္ဆတိ ဝါ, ‘အဋ္ဌဝိံ ပဝေသေတွာ ဂဟေဿာမိ’တိ ပရိကပ္ပေ အသတိ ပထဝိတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဥပ္ပတိတမတ္တေ ဝါ ဒုတိယပဒဝါရေ ဝါ ဟရာဇိကံ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ကာမတော နိက္ခမန္တဿ ဌိတဋ္ဌာနမေဝ ဌာနံ ဟောတီ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၆) –

အဋ္ဌကထာဂတော ဝိနိစ္ဆယော ဥပလက္ခိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကပိဉ္ဇရာဒိပရသန္တကသကုဏေသု စ ဧသေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၇၉. **ပတ္တေ** တိ ဒွါရေ ဘိက္ခာယ ဌိတံ ဘိက္ခုနော ဟတ္ထဂတေ ပတ္တေ။ **တဿ** ထေယျစိတ္တဿ။

၈၀. **အနုဒ္ဓရိတွာတတ** တိ ပတ္တေ ပတိတံ သုဝဏ္ဏာဒိံ ဟတ္ထေန အနုက္ခိပိတွာဝ ပဌမပဒဝါရေ ထုလ္လစ္စယံ ဂမ္မမာနတ္တာ န ဝုတ္တံ။

၈၁. **ဟတ္ထေ** တိ ဟတ္ထတလေ။ **ဝတ္ထေ** တိ စီဝရေ။ **မတ္ထကေ** တိ သီရသိ။ ကထာဆန္ဒဝသေန တ-သဒ္ဒေ အာကာရဿ ရဿတ္တံ။ **ပတိဋ္ဌိတ** န္တိ ပတိတံ။ **တ**န္တိ ဆဋ္ဌိမာနံ တံ သုဝဏ္ဏခဏ္ဍာဒိံ။ ယဒိ အာကာသေ ဂစ္ဆန္တံ, ပတန္တံ တ ဟတ္ထေန ဂဏှာတိ။ ဂဟိတဟတ္ထေ ဌိတဋ္ဌာနမေဝ ဌာနံ, တတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အပနေန္တဿ ဟရာဇိကံ။ တထာ ဂဟေတွာ ထေယျစိတ္တေန ဂစ္ဆတော ဒုတိယဟဒုဒ္ဓာရေ။ ဝတ္ထာဒီသု ပတိတေပိ ဧသေဝ နယော။

အာကာသဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၈၂. **မဉ္စပီဌာဒီသူ** တိ တွေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မဉ္စပီဌသဒိသေ ဝေဟာသဘူတေ အဋ္ဌဝိတာနာဒယော သင်္ဂဏှာတိ။ **အာမာသမ္ပိ** တိ ဟတ္ထေန တ ကာယေန တ အာမသိတဗ္ဗံ ဝတ္ထာဒိဉ္စ။ **အနာမာသမ္ပိ** တိ တထာ အပရာမသိတဗ္ဗံ သုဝ

ဏ္ဏာဒီ။ **အာမသန္တဿာ** တိ ဟတ္ထာဒီဟိ ပရာမသန္တဿ။ **“ဒုက္ကဋ”** န္တိ ဣမိနာ ဖန္ဒာပနေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ ဌာနာစာဝနေ ဟရာဇိကဉ္စ ပေဟ္ဒာ ထလင္ဘေ ဝုတ္တနယေန ဝိညာတုံ သက္ကာတိ အတိဒိသတိ။ ဌာနပရိစ္ဆေဒေ ပန မဉ္စာဒီဟိ ဧဝ ဥက္ခိပန္တဿ စတုန္နံ ဟာအနံ ဝသေန, တတ္ထေဝ မေဝ ဂဏ္ဍဟန္တဿ မဉ္စဿ စတူသု ဟာဒသီသေသု ဖုသိတ္တတ မဇ္ဈေ အဖုသိတ္တတ ဌိတဿ ခလိမက္ခိတထဒ္ဓသာဋကဿ စတုန္နံ ဟာဒသီသာနံ ဝသေန, အဋ္ဌနီသု ဖုသိတ္တတ ဌိတဿ အဋ္ဌနီနံ ဝသေန တ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၃. ဝံသေတိ စီဝရဝံသေ, ဣမိနာ စီဝရနိက္ခေပနတ္ထာယ ဌပိတရုက္ခဒဏ္ဍသလာကာရဇ္ဇုအာဒယော ဥပလက္ခိတာ။ **ဩရတော**တိ အတ္တနော ဌိတဒိသာဘိမုခတော။ **ဘောဂ**န္တိ သံဟရိတ္တတ စီဝရံ တဿ နာမေတ္တတ ဌပိတမဇ္ဈဌာနံ။ **အန္တ**န္တိ နာမေတ္တတ ဧကတော ကတံ, ဥဘယာနံ တ အန္တံ။ **ဟရတော ကတ္တတ**တိ ဝံသတော ပရဘာဂေ ကတ္တတ။

၈၄. စီဝရေန ဖုဋ္ဌောကာသော တိ စီဝရေန ဖုဋ္ဌဌာနံ။ **တဿာ** တိ တထာ ဌပိတဿ စီဝရဿ။ **သော သကလော** စီဝရဝံသော ဌာနံ န တု ဟောတီတိ မတောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၈၅-၆. ဩရိမန္တေန ဖုဋ္ဌ တ တံ ဩကာသန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ စီဝရဘောဂံ ဂဟေတ္တတ ထေယ္ယစိတ္တေန အတ္တနော အဘိမုခံ အာကမုတော အတ္တနော ဌိတဒိသာယ စီဝရဝံသေ စီဝရေန ဖုသိတ္တတ ဌိတဌာနပရိယန္တံ ဣတရေန အတိက္ကာမယတော စုတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဣတရေန** ပါရိမန္တေန ဘိတ္တိဒိသာယ စီဝရဿ ဖုဋ္ဌောကာသပရိယန္တံ ဣတရေန ဖုဋ္ဌ တံ ဩကာသံ ဩရိမန္တေန အတိက္ကာမယတော တ စုတီတိ ယောဇနာ။ **ဣတရေနာ**တိ ပါရိမန္တေန ဘိတ္တိပသ္သေ စီဝရဝံသေ ဖုသိတ္တတ ဌိတစီဝရပရိယန္တေန။ **ဖုဋ္ဌ** စီဝရဝံသောကာသံ။ **ဩရိမန္တေနာ** တိ အတ္တနော ဌိတဒိသာယ စီဝရဝံသေ ဖုသိတ္တတ ဌပိတစီဝရပ္ပဒေသေန။ **အတိက္ကာမယတော** တိ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတိက္ကာမေန္တဿ။

ဧဝံ ဒီဃန္တာကမုနေ သမ္ဗာဝန္တံ ဝိကပ္ပံ ဒဿေတ္တတ ဣဒါနိ တိရိယန္တေန အတိက္ကမနဝိဓိံ ဒဿေတုမာဟ **“ဒက္ခိဏန္တေနာ”** တိအာဒိ။ **ပုနာ**တိ အထ တ။ ဒက္ခိဏန္တေန ဖုဋ္ဌဌာနံ တမန္တေန အတိက္ကာမယတော စုတီတိ ယောဇနာ။ စီဝရံ ဟရိတုံ စီဝရာဘိမုခံ ဌိတဿ အတ္တနော ဒက္ခိဏပဿေ စီဝရကောဋိယာ ဖုဋ္ဌ စီဝရဋ္ဌိတပ္ပဒေသံ တမပဿေ စီဝရန္တေန အတိက္ကာမယတော ပါရာဇိကမေတတိ အတ္ထော။ တမန္တေန ဖုဋ္ဌဌာနံ ဣတရေန အတိက္ကာမယတော တ စုတီတိ ယောဇနာ။ **တမန္တေန ဖုဋ္ဌဌာန** န္တိ စီဝရာဘိမုခံ ဌိတဿ တမပဿေ စီဝရန္တေန ဖုဋ္ဌ စီဝရဋ္ဌိတပ္ပဒေသံ။ **ဣတရေန** ဒက္ခိဏပဿေ စီဝရန္တေန အတိက္ကာမယတော တ **စုတိ** ပါရာဇိကာ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၈၇. ဝံသတောတိ စီဝရေန ဖုသိတ္တတ ဌိတစီဝရဝံသပ္ပဒေသတော။ “ကေသဂ္ဂမတ္တ” န္တိ ကတ္ထစိ ပေါတ္ထကေ လိခန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ **“ဥက္ခိတ္တေ”** တိ ဘုမ္မေကဝစနန္တေန သမာနာဓိကရဏတ္တာ ပစ္စတ္တေကဝစနန္တတာ န ယုဇ္ဇတီတိ။ “ကေသဂ္ဂမတ္တေ ဥက္ခိတ္တေ” တိ ကတ္ထစိ ပာဌော ဒိဿတိ, သော စ ပမာဏံ။

၈၈. ဝိမောစေန္တော ထုလ္လစ္စယံ ဖုသေတိ ယောဇနာ။ စီဝရဝံသေ ဖုသာပေတ္တတ, အဖုသာပေတ္တတ တ ရဇ္ဇုယာ ဗန္ဓိတ္တတ ဌပိတစီဝရံ ဂဏ္ဍဟိတုကာမော ထေယ္ယစိတ္တေန ဗန္ဓနံ မောစေန္တော ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **မုတ္တေ** တိ မုတ္တမတ္တေ။ ပါရာဇိကော ဟောတိ ဌာနာ စုတဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။

၈၉. ဝေဌေတ္တတတိ တတ္ထေ “ဝံသမေတ”တိ သာမတ္ထိယတော လဗ္ဘတိ။ စီဝရဝံသံ ပလိဝေဌေတ္တတ တတ္ထေဝ ဌပိတစီဝရံ နိဗ္ဗေဌေန္တဿ ဘိက္ခုနောပိ အယံ နယောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **နိဗ္ဗေဌေန္တဿာ** တိ ဝိနိဝေဌေန္တဿ။ **အယံ နယော**တိ “နိဗ္ဗေဌေန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ, နိဗ္ဗေဌိတေ ပါရာဇိက” န္တိ ယထာဝုတ္တနယမတိဒိသတိ ။ ဝလယံ ဆိန္ဒတော တပိ အယံ နယောတိ သမ္ဗန္ဓော။ “ဘိက္ခုနော, ဝံသေ, ဌပိတံ, စီဝရ” န္တိ စ အာနေတ္တတ ယောဇေတဗ္ဗံ။ စီဝရဝံသေ ပဝေသေတ္တတ ဌပိတံ စီဝရဝလယံ ယထာ ဆိန္နမတ္တေ ဌာနာ စဝတိ, တထာ ဆိန္ဒန္တဿ ဘိက္ခုနော ဆေဒနေ ထုလ္လစ္စယံ, ဆိန္နေ ပါရာဇိက န္တိ အတ္ထော။ **မောစေန္တဿာပ္ယယံ နယော** တိ တတ္ထာပိ “ဝလယ” န္တိ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ “ဘိက္ခုနော” တိအာဒိပဒါနိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ စီဝရဝံသေ ဌပိတံ စီဝရံ ဝလယံ မောစေန္တဿာပိ ထုလ္လစ္စယပါရာဇိကာနိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယာနေဝ။

ဣဟ ပုရိမေန **အပိ**-သဒ္ဒေန ယထာဝုတ္တပကာရဒ္ဒ၀ယေ သမ္ပိဏ္ဍိတေ ဣတရေန **အပိ**-သဒ္ဒေန အဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဍနမတ္တရေန အတ္ထဝိသေသာဘာဝတော အဝုတ္တမတ္တံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ, တေန "အာကာသဂတံ တ ကရောတိ, နီဟရတိ တ"တိ ပကာရဒ္ဒ၀ယံ သင်္ဂဏှာတိ။ တေန ရုက္ခမူလေ ပဝေသေတွာ ဥပိတနိမိသင်္ခလိကဝလယမိပ စီဝရဝံသေ သဗ္ဗဌာနေဟိပိ အဖုသာပေတွာ စီဝရဝလယံ အာကာသဂတံ ကရောန္တဿာပိ စီဝရဝံသကောဋိယာ ဗဟိ နီဟရန္တဿာပိ ထုလ္လစ္စယဟရာဇိကာနိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဉာတဗ္ဗာနီတိ ဧတေယေဝ သင်္ဂဏှာတိ။ "ဝလယံ ဆိန္ဒတော တပိ, မောစေန္တဿ တပိ, ဝလယံ အာကာသဂတံ တ ကရောတိ, နီဟရတိ တ"တိ ဣမေသု စတူသု ဝိကပ္ပေသု ဧကမ္ပိ တထာ အကတွာ စီဝရဝလယံ စီဝရဝံသေ ဃံသေတွာ ဣတော စိတော စ သဉ္စာရေန္တဿ စီဝရဝလယဿ သဗ္ဗောပိ စီဝရဝံသော ဌာနန္တိ "ဌာနာစာဝနံ နတ္ထီ"တိ ဝုတ္တဗ္ဗတိရေကဝသေန ဒဿိတဗ္ဗန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၉၀. **ဥပိတဿ ဟီ** တိ ဧတ္ထ ပသိဒ္ဓိသူစကံ **ဟိ**-သဒ္ဒံ အာနေတွာ "စီဝရေ ဝိယ ဟီ"တိ ယောဇေတွာ ဝိသေသတွာ ထဇောတကံ **တု**-သဒ္ဒံ အာနေတွာ "ဥပိတဿ တူ"တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ အထ တ နိဟာတာနမနေကတ္ထတ္တာ ယထာဌာနေ ဌိတာနမေဝ ဝိသေသတ္ထေ **ဟိ**-သဒ္ဒော, ပသိဒ္ဓိယံ **တု**-သဒ္ဒော စ ယောဇေတဗ္ဗော။ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ ဒီဃတော တ တိရိယတော တ ပသာရေတွာ စီဝရဝံသေ နိက္ခိတ္တဿ စီဝရဿ ဝိနိစ္ဆယော ပန သံဟရိတွာ စီဝရဝံသေ ဥပိတစီဝရဝိနိစ္ဆယော ဝိယ ဝုတ္တော, "သြရိမန္တေန။ပေ.။ ဟရာဇိကံ ဘဝေ"တိ ကထာတ္တယေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၉၁. **သိက္ကာယာ** တိ သြလမ္ဗိကာဓာရေ။ ယံ ဘဏ္ဍကန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပက္ခိပိတွာ** တိ နိဝေသေတွာ။ **လဂ္ဂိတံ ဟောတီ**တိ သြလမ္ဗိတံ ဟောတိ။ **"သိက္ကာတော တံ ဟရန္တော တ စုတော"** တိ ဧတသ္မိံ ဝိကပ္ပေ သိက္ကာယ ဖုဋ္ဌဌာနဝသေန ဌာနာစာဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒုတိယဝိကပ္ပေ သိက္ကာယ, ဗန္ဓနဋ္ဌာနဿ စ ဘိတ္တိပဿေ ဖုဋ္ဌဌာနံ ယဒိ သိယာ, တဿ စ ဝသေန ဌာနာစာဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၉၂-၃. **ကုန္တာဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဘိန္ဒိတလာဒိ ဒီဃဝတ္ထု ဂဟေတဗ္ဗံ။ တင္ဂိကာဓာဏုကာ ဝိယ ဘိတ္တိယံ ပဋိဟဋိယာ နိဝေသိတာနိ မိဂသိင်္ဂါနိ တ သူလာနိ တ **နာဂဒန္တာ** နာမ။ **အဂ္ဂေ တ** တိ ကုန္တဖလကောဋိယံ တ။ **ဗုန္ဒေ တ** တိ ကုန္တဒန္တမူလေ တ။ **ပရိကမုတော** တိ ဥဇုကံ အာကမုတော။

ဖုဋ္ဌောကာသ န္တိ တသ္မိံ တသ္မိံ နာဂဒန္တေ ဖုဋ္ဌဌာနံ အတိက္ကာမယတော ကေသဂ္ဂမတ္တေန ပရာဇယော သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော, ဥပိတဥပိတဌာနံ ဝိဟာယ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတိက္ကာမယတော ဟရာဇိကန္တိ အတ္ထော။ ကေသဂ္ဂေန အန္တရေန ဟေတုနာ ပရာဇယောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အပနယနဟေတု ဟရာဇိကံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၉၄-၅. ဇဝံ ဒီဃတော အာကမုနေ, ဥက္ခိပနေ စ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ တိရိယံ အာကမုနေ, ပရတော နယနေ စ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"ဟကာရာဘိမုခော"**တိအာဒိ။ **အာကမုတီ** တိ အတ္တနော ဌိတဌာနာဘိမုခံ အာဝိဋ္ဌတိ။ **သြရိမန္တဖုဋ္ဌောကာသ**န္တိ သြရိမန္တေန ဖုဋ္ဌောကာသံ, အတ္တနော ဒိသာယ ကုန္တဒဏ္ဍေန ဖုဋ္ဌောကာသန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ အစ္စယနကိရိယာသမ္ဗန္ဓေ သာမိဝစနပ္ပသင်္ဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ "သကမ္မကဓာတုပ္ပယောဂေ ဥပယောဂဝစနသ္သ မာဂဓိကတေဟာရေ ဒဿနတော ကမ္မတ္ထေယေဝ ဥပယောဂဝစန"န္တိ ဧကေ ဝဒန္တိ, ဧတံ ကစ္စာယနလက္ခဏေန သမာနံ။ **ဣတရန္တစ္စယေ** တိ ဣတရန္တေန ကတော အစ္စယောတိ ဣတရန္တစ္စယော, မဇ္ဈေပဒလောပသမာသော, ဟရိမန္တေန ကတ္တဗ္ဗာတိက္ကမေ ကတေတိ အတ္ထော။ ကေသဂ္ဂေန စုတောတိ ယောဇနာ။ ယထာဝုတ္တောယေဝ အတ္ထော။

ပရတော ပေလ္လန္တဿာ တိ ပရတော ကတွာ ပေလ္လန္တဿ, ဘိတ္တိပဿာဘိမုခံ ကတွာ နိပ္ပီဠေန္တဿာတိ အတ္ထော။ **တထေဝ**တိ "ကေသဂ္ဂေန စုတော"တိ အာကမုတိ။ **ဥပိတေပိ စ** ကုန္တာဒိမှိ အယံ နယောတိ ယောဇနာ။ "ကေသဂ္ဂေနာ"တိအာဒိနာ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယနယော ဝတ္တဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၉၆. တာလဿ ဖလံ စာလေန္တဿ **အဿ** ဘိက္ခုနော **ယေန** ဖလေန **ဝတ္ထု** ပဉ္စမာသကံ ပူရတိ, **တသ္မိံ** ဖလေ ဗန္ဓနာ မုတ္တေ ဟရာဇိကံ ဘဝေတိ ယောဇနာ။

၉၇. တာလသ္မိံ ပိဏ္ဍိံ ဆိန္ဒတိ တိ တာလဖလကဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒတိ။ ယာယ ဝတ္ထု ပူရတိ, တသ္သာ ဆိန္နမတ္တာယ “အသ္သု ဟာရာဗိကံ သိယာ”တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယော ဣဓာပိ ယောဇေတဗ္ဗော။ တာလပိဏ္ဍိ သစေ အာကာသဂတာ ဟောတိ, ပိဏ္ဍိမူလမေဝ ဌာနံ။ ပဏ္ဏာဒဏ္ဍေ တ ပဏ္ဏေ တ အပဿာယ ဌိတာ စေ, ဌိတဋ္ဌာနေဟိ သဟ ပိဏ္ဍိမူလံ ဂ ဟေတ္ဝာ ဌာနဘေဒံ ဥတ္ဝာ ဌာနာစာဝနေန ဟာရာဗိကမ္ပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဧသေဝ နယော**တိ “ယေန ဝတ္ထု ပူရတိ, တသ္မိံ ဗန္ဓနာ မုတ္တေ အသ္သု ဟာရာဗိကံ သိယာ”တိ ယထာဝုတ္တော ဧဝ နယော။ ဧတေသု သဗ္ဗေသု ဌာနေသု ဟာရာဗိကဝီတိက္ကမတော ပုဗ္ဗဘာဂကန္တ္တရပ္ပယောဂေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ သဟပယောဂေ ဟာစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဒုက္ကဋဉ္စ တတောပိ ပုဗ္ဗပ ယောဂေ ဟာစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဟာစိတ္တိယဉ္စ ဒုက္ကဋဉ္စ ဂမနဒုတိယပရိယေသနာဒိအဝသေသပယောဂေသု အဒိန္နာအန ပုဗ္ဗကတ္တာ ဒုက္ကဋဉ္စ အသမ္မုယှ္ဝဟန္တေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝေဟာသဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၉၈. ဥဒကေ နိမိဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ အဂမ္ဘိရောဒကေ နိမိဋ္ဌာနံ ပဒတရေန ဂစ္ဆတော ပဒေ ပဒေ ပုဗ္ဗ ပယောဂေ **ဒုက္ကဋံ** ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **ဂမ္ဘီရေ ပန တထာ** တိ “ပဒတရေန ဂစ္ဆတော ဒုက္ကဋ”န္တိ ယထာဝုတ္တမ တိဒိသတိ။ **ဂစ္ဆတော** တိ တရတော, ဟတ္ထံ အစာလေတ္ဝာ တရန္တဿ ပဒတရဂဏနာယ, ဟတ္ထေန စ တယမန္တ ဿ “ပဒတရေနာ”တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏန္တိ ကတ္ဝာ ဟတ္ထတရဂဏနာယ ပဒတရဂဏနာယ ဒုက္ကဋာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တေန ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဂမ္ဘီရေ ဟတ္ထေဟိ တ ဟာဒေဟိ တ ပယောဂံ ကရောန္တဿ ဟတ္ထတရေဟိ တ ပဒ တရေဟိ တ ပယောဂေ ပယောဂေ ဒုက္ကဋ”န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၈)။

ဥမ္မုဇ္ဇနာဒိသူ တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နိမုဇ္ဇနံ သင်္ဂဏှာတိ။ ဧတ္ထာပိ “တထာ”တိ အနုဝတ္တမာနတ္တာ ပ ယောဂေ ပယောဂေ ဒုက္ကဋန္တိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ နိဟိတကုမ္ဘိယာ ဂဟဏတ္ထံ နိမုဇ္ဇနုမ္မုဇ္ဇနေသုပိ ဟ တ္ထတရေန, ပဒတရေန, ဟတ္ထပဒတရေဟိ စ ဒုက္ကဋမေဝာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဧသေဝ န ယော ကုမ္ဘိဂဟဏတ္ထံ နိမုဇ္ဇနုမ္မုဇ္ဇနေသူ”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၈)။

ဣမိဿာ ကထာယ “နိမိဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတော ဒုက္ကဋ”န္တိ ဝစနတော တထာ ဂစ္ဆန္တဿ ဥဒကသပ္ပစဏ္ဍမစ္ဆ ဆဒဿနေန ဘာယိတ္ဝာ ပလာယန္တဿ ဂမနဿ အတဒတ္ထတ္တာ အနာပတ္တီတိ ဗျတိရေကေန ဝိညာယတိ။ ဧ တ္ထ ဒုတိယပရိယေသနာဒိသဗ္ဗပယောဂေသု ဟာစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဟာစိတ္တိယဉ္စ ဟာစိတ္တိယေန သဟ ဒုက္ကဋဉ္စ အဝ သေသပယောဂေသု သုဒ္ဓဒုက္ကဋဉ္စ သဟပယောဂေ ဘာဇနာမသနေ အနာမာသဒုက္ကဋဉ္စ ဖန္ဒာပနေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ ဌာနာစာဝနေ ဟာရာဗိကဉ္စ နိမိကုမ္ဘိယာ ဝုတ္တနယေန ဝိညာတုံ သက္ကာတိ န ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဌာနဘေ ဒေ ပဉ္စဓာ ဟောတိ, ဣဓ ပိဋ္ဌေတွာ သြသာရေတုံ သက္ကုဏေယျတ္တာ အဓောဒိသာယ သဟ ဆဗ္ဗိဓံ ဟောတီတိ အ ယမေတေသံ ဝိသေသော။

၉၉. တတ္ထ ဇာတကပုပ္ဖေသူ တိ တသ္မိံ ဇလေ ရုဋ္ဌေဟသု ဥပ္ပလာဒိကုသုမေသု, နိဒ္ဓာရဏေ ဘုမ္မံ။ **ယေန ပုပ္ဖေ နာ**တိ နိဒ္ဓာရိတဗ္ဗံ။ **ဆိန္ဒတော** တိ ဧတ္ထ ဝတ္တမာနကာလဝသေန အတ္ထံ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ “ဆိန္နဝတော”တိ ဘူတဝ သေန အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဧဝံ အဂ္ဂဟိတေ အနန္တိမဿ ပယောဂဿ ယာဝ အနုပရမော, ထုလ္လစ္စယာရဟတ္ တာ ဟာရာဗိကဝစနဿ ဝတ္ထုဝိရောဓိတာယ စ ဣမဿေဝ ပဠမကုသုမဿ ကန္တနကာလေ ပုပ္ဖနာဋ္ဌပသ္သေ တစမတ္ တေပိ အစ္ဆိန္နေ ဟာရာဗိကံ နတ္ထီတိ ဒဿေတုံ “ဧကေနာဋ္ဌ။ပေ.။ ပရိရက္ခတီ”တိ ဧတ္တေဝ အနန္တရေ ဝုစ္စမာနနယဿ သ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ စ ဣမံ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုံ လိခိတဿ “ယသ္မိံ ပုပ္ဖေ ဝတ္ထု ပူရတိ, တသ္မိံ ဆိန္နမတ္တေ ဟာရာဗိ က”န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၈) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနဿ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ စ ဝတ္တမာနကာလမဂဟေတ္ဝာ ဘူတကာလဿေဝ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ “ကအ ဒေဝဒတ္တ အာဂတောသီ”တိ ပဉ္စဟဿ “ဧသောဟမာဂစ္ဆာမိ, အာဂစ္ဆန္တံ မာ မံ ဝိဇ္ဇ ဈာ”တိ ဥတ္တရေ ဝိယ ဝတ္တမာနသမီပေ ဝတ္တမာနေတတိ ဘူတေ ဝတ္တမာနဗ္ဗုပဒေသတော ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၀၀. “ဥပ္ပလဇာတိယာ” တိ ဣမိနာ “ပဒုမဇာတိယာ”တိ ဗျတိရေကတော ဝုတ္တတ္တာ “ပဒုမဇာတိကာနံ ပန ဒ ဏ္ဍေ ဆိန္နေ အဗ္ဘန္တရေ သုတ္တံ အစ္ဆိန္နမ္ပိ ရက္ခတီ”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၈) **အဋ္ဌကထာ**နယော သင်္ဂဟိတော

တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကေနာဋ္ဌသ္သ တ ပဿေ** တိ “နာဋ္ဌသ္သ ကေပဿေ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဝေ ဒိတဗ္ဗံ။ **တတောတိ** နာဋ္ဌတော။

၁၀၁. ဘာရဗဒ္ဓကုသုမေသု ဝိနိစ္ဆယသ္သ ဝက္ခမာနတ္တာ **ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဌပိတေသူ** တိ အဗဒ္ဓကုသုမဝသေန ဂဟေ တဗ္ဗံ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနာ** တိ တတ္ထဇာတကကုသုမေသု ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယာနုသာရေန။ “ယေန ပုပ္ဖေန ပူရတိ, တသ္မိံ ဆိန္နမတ္တေ”တိ အဝတွာ ဂဟိတမတ္တေ ဟရာဇိကန္တိ ယောဇနာ စေတ္ထ ဝိသေသော။

၁၀၂. ဘာရံ ကတွာ ဗဒ္ဓာနိ **ဘာရဗဒ္ဓာနိ** တိ မဇ္ဈပဒလောပီသမာသော။ **ပုပ္ဖာနိ** တိ ဟဒဋ္ဌနကာနိ ဥပ္ပလာဒိကုသု မာနိ။ **ဆသ္ဝတကာရေသူ**တိ ဥဒကေ ဩသီဒာပေတုံ သက္ကုဏေယျတ္တာ အဓောဒိသာယ သဟ စတဿော ဒိသာ, ဥဒ္ဓ န္တိ ဣမာသု ဆသု ဒိသာသု, နိဒ္ဒာရဏေ ဘုမ္မံ။ **ကေနစိ အာကာရေနာ**တိ နိဒ္ဒာရေတဗ္ဗဒဿနံ။ ဌာနာစာဝနဿ သာဓကေတမတ္တာ ကရဏေယေဝ ကရဏဝစနံ။ **နဿတီ** တိ ဟဒဋ္ဌနကပုပ္ဖာနံ ဌာနာစာဝနေန ဟရာဇိကမာပဇ္ဇိတွာ လောကိယလောကုတ္တရာနံ အနဝသေသဂုဏာနံ ပတိဋ္ဌာနဘူတံ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလံ နာသေတွာ သယံ ဂုဏမရဏေန မိယတီတိ အတ္ထော။

၁၀၃. ပုပ္ဖာနံ ကလာပ န္တိ ဟဒဋ္ဌနကဥပ္ပလာဒိကုသုမကလာပံ။ **ဥဒကံ စာလေတ္ဝာတ**တိ ယထာ ဝီစိ ဥဋ္ဌာတိ, တထာ စာလေတွာ။ **ပုပ္ဖဋ္ဌာနာ** တိ ပုပ္ဖာနံ ဌိတဋ္ဌာနာ။ **စာဝေတီ**တိ ကလာပံ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အပနေတိ။ “ပုပ္ဖံ ဌာ နာ စာဝေတီ”တိ ကတ္ထစိ ပေါတ္ထကေသု ဟဋ္ဌော ဒိဿတိ။ ပုပ္ဖကလာပဿေဝ ဂဟိတတ္တာ ပုရိမောယေဝ ဂဟေ တဗ္ဗော။

၁၀၄. “တ္တေ ဂတံ ဂဟေဿာမီ” တိ သဟ ဟဌသေသေန ယောဇနာ။ **ပရိကပ္ပေတီ** တိ “တ္တေ ဂတံ ဂဟေဿ သာမီ”တိ ဌာနံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တက္ကေတိ။ **ရက္ခတီ** တိ ဌာနာစာဝနေပိ သတိ သော ပရိကပ္ပော ဟရာဇိကာပတ္တိတော တံ ဘိက္ခုံ ရက္ခတိ။ **ဂတဋ္ဌာနာ** တိ ပုပ္ဖကလာပေန ဂတံ သမ္ပတ္တဥ္စ တံ ဌာနဥ္စာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **“ဥဒ္ဓရန္တော”** တိ ဧ တေန “ပုပ္ဖာနံ ကလာပ”န္တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **“ကတဋ္ဌာနာ”** တိပိ ဟဋ္ဌော, ကတာ ပုပ္ဖာနံ ဌာနာ ဥဒ္ဓရန္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဥဒကံ စာလေတွာ ဝီစိယော ဥဋ္ဌာပေတွာ ဝီစိပ္ပဟာရေန ဥဒကပိဋ္ဌေန ပရိကပ္ပိတဋ္ဌာနံ သမ္ပတ္တံ ပုပ္ဖကလာပံ ဌိတဋ္ဌာနာ ဥဒ္ဓရန္တော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဌာနာ စာဝေန္တောတိ အတ္ထော။ **“ဌာနာ”**တိ ဣဒံ “ဘဋ္ဌ ဌော”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **ဘဋ္ဌော နာမ ပဝုစ္စတီ** တိ အတ္တနာ သမာဒာယ ရက္ခိယမာနာ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလသင် ခါတသဗ္ဗဂုဏရတနဥ္ဇုရာဘိနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနာ ပတိတော နာမ ဟောတီတိ ပဝုစ္စတိ။

၁၀၅. ဇလတော အစ္စုဂ္ဂတဿာ တိ တ္တေ “ပုပ္ဖဿာ”တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ ဇလပိဋ္ဌိတော အစ္စုဂ္ဂ တဿ ပုပ္ဖဿ သကလဇလံ ဌာနံ, ကဒ္ဒမပိဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယ ဥဒကပိဋ္ဌိပရိယန္တံ ပုပ္ဖဒဏ္ဍေန ဖရိတွာ ဌိတံ သဗ္ဗမု ဒကံ ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပ္ပာဋ္ဌေတွာ** တိ ပုပ္ဖဂ္ဂံ အာကမိုတွာ ဥပ္ပိဋ္ဌေတွာ။ **တတော**တိ တသ္မာ ပုပ္ဖဋ္ဌာန ဘူတသကလဇလရာသိတော။ **ဥဇုန္တိ** ဥဇုံ ကတွာ။ **ဥဒ္ဓရတော** တိ ဥပ္ပာဋ္ဌေန္တဿ။

၁၀၆. နာဋ္ဌန္တော တိ ဥပ္ပာဋ္ဌိတပုပ္ဖနာဋ္ဌဿ မူလကောဋ္ဌိယာ။ **ဇလတော**တိ ဥဒကပိဋ္ဌိတော။ မုတ္တမတ္တေ ကေသဂ္ဂ မတ္တံ ဒူရံ ကတွာတိ ဟဌသေသယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ “ဇလတော”တိ ပဌမတတိယဟဒေသု ဒုတိက္ခတ္တုံ ဝစနံ အတ္ ထာဝိသေသသေပိ ပအာဝုတ္တိအလင်္ကာရေ အမုယမကဝသေန ဝုတ္တတ္တာ ပုနရုတ္တိအေသော န ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ ဗံ။ “မုတ္တမတ္တေ, အမုတ္တေ”တိ စ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, အတ္ထာနံ တ ဝိသေသတော ဥဘယတ္ထ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မိံ နာဋ္ဌန္တေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၀၇. တဿ နာမေတွာ ဥပ္ပာဋ္ဌိတဿ။ သဟ ဂစ္ဆေန ဥပ္ပာဋ္ဌိတဿာပိ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော။ ဣမ ပန သဗ္ဗပုပ္ဖပဏ္ဏနာဋ္ဌာနိ မူလတော ပဘုတိ ပဌမံ ဌိတဋ္ဌာနတော အပနာမနဝသေန ဌာနာစာဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပုပ္ဖာဒီနိ ဥပ္ ပာဋ္ဌေန္တဿ ဘူတဂါမပါစိတ္တိယာ ဌာနေ သဟပယောဂဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၀၈-၉. ဗဋ္ဋိသာဒိမစ္ဆဂ္ဂဟဏောပကရဏာနံ ဝစနတော, ဇလေ ဌိတမတမစ္ဆာနံ ဝိနိစ္ဆယဿ စ ဝက္ခမာနတ္ တာ **မစ္ဆေ** တိ ဇီဝမာနကမစ္ဆာနံ ဂဟဏံ။ ဥပလက္ခဏဝသေန တ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထ **တ-**သဒ္ဒေန တ ခိပကာဒီနိ

မစ္ဆဝဓောပကရဏာနိ ဝုတ္တာနေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဝတ္ထု** တိ ပါဒေ။ **တသ္မိံ** မစ္ဆေ။ ဥဒ္ဒဋ္ဌောယေဝ **ဥဒ္ဒဋ္ဌမတ္တော,** မစ္ဆော, တသ္မိံ။ **ဇလာ**တိ ဥဒကတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အပနေတွာ ဥက္ခိတ္တမတ္တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၁၀. ပုပ္ဖာနံ ဝိယ မစ္ဆာနမ္ပိ ဌိတဋ္ဌာနမေဝ ဌာနန္တိ အဂ္ဂဟေတွာ သကလဇလံ ဌာနံ ကတွာ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဌာနံ သလိလဇာနံ ဟိ"**တိအာဒိ။ သလိလေ ဇာတာ **သလိလဇာ,** ဣတိ ပကရဏတော မစ္ဆာယေဝ ဝုစ္စန္တိ။ အတ္ထပ္ပကရဏသဒ္ဒန္တရသန္နိဓာနာဒီဟိ သဒ္ဒာ ဝိသေသတ္ထံ ဝဒန္တီတိ။ **ဟီ**တိ ပသိဒ္ဓိယံ။ **ကေဝလန္တိ** အဝဓာရဏေ, ဇလမေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမိနာ ဗဟိဥဒကံ နိဝတ္တိတံ ဟောတိ။ သကလံ ဇလမေဝ ဌာနံ ယသ္မာ, တသ္မာ သလိလဇံ ဇလာ ဝိမောစေန္တော ပါရာဇိကော ဟောတီတိ ဟေတုဟေတုမန္တဘာဝေန ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အာပန္နံ ပရာဇေတီတိ **ပါရာဇိကာ,** အာပတ္တိ, သာ ဧတဿ အတ္ထီတိ **ပါရာဇိကော,** ပုဂ္ဂလော။

၁၁၁. နီရံ ဥဒကံ။ တရိမှိ ဇလေ ဇာတော **တရိဇော,** ဣတိ ပကရဏတော မစ္ဆောဝ ဂယှတိ။ တေနေဝ အာကာသေ ဥပ္ပတိတမစ္ဆော, ကေစရတ္တာယ စ ထလမုဂ္ဂတကုမ္မာဒယော ဥပလက္ခိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေသံ ဂဟဏေ ဝိနိစ္ဆယော အာကာသဋ္ဌထလဋ္ဌကထာယ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ဝိနိဒ္ဒိသေ** တိ ဒုက္ကဋ္ဌာဒိဝတ္ထု နော ဘဏ္ဍဿ အဂ္ဃဝသေန ဒုက္ကဋ္ဌထုလ္လစ္စယပါရာဇိကာပတ္တိယော ဝဒေယျာတိ အတ္ထော။

၁၁၂. တဋ္ဌာကေတိ သရသ္မိံ, ဣမိနာ စ တပိဟေက္ခရဏိသောဗ္ဘာဒိဇလာသယာ သင်္ဂယှန္တိ။ **နဒိယာ**တိ နိန္နကယ, ဣမိနာ စ ကန္ဒရာဒယော သင်္ဂယှန္တိ။ **နိန္နေ** တိ အာတဋ္ဌေ။ **မစ္ဆဝိသံ နာမာ** တိ တေတ္ထ **နာမ**-သဒ္ဒေါ သညာယံ။ မစ္ဆဝိသနာမကံ မဒနဖလာဒိကံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဂတေ**တိ ဝိသပက္ခိပနေ မစ္ဆဃာတကေ ဂတေ။

၁၁၃. သာမိကေသူတိ ဝိသံ ယောဇေတွာ ဂတေသု မစ္ဆသာမိကေသု။ **အာဟရန္တေသူ** တိ အာဟရာပေန္တေသု။ **ဘဏ္ဍဒေယျ** န္တိ ဘဏ္ဍဉ္စ တံ ဒေယျဉ္စာတိ ဝိဂ္ဂဟော, အတ္တနာ ဂဟိတဝတ္ထုံ ဝါ တဒဂ္ဃနကံ ဝါ ဘဏ္ဍံ အတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၁၁၅. မစ္ဆေ တိ မတမစ္ဆေ။ **သေသေ**တိ နမတမစ္ဆေ။

၁၁၆. အမတေသု ဂဟိတေသူတိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ, နိမိတ္တတ္ထေ စေတံ ဘုမ္မံ။ **အနာပတ္တိံ ဝဒန္တိ** တိ အဒိန္နာဒါနာပတ္တိယာ အနာပတ္တိံ ဝဒန္တိ, မာရဏာပတ္တိယာ ပါစိတ္တိယံ ဟောတေဝ။ အယဉ္စ ဝိနိစ္ဆယော အရက္ခိတအဂေါပိတေသု အဿာမိကတဋ္ဌာကာဒီသု ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥဒကဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၁၇. နာဝန္တိ တေတ္ထ "နာဝါ နာမ ယာယ တရတီ"တိ (ပါရာ. ၉၉) ဝစနတော ဇလတာရဏာရဟံ အန္တမသော ကေမ္ပိ ဝဟန္တံ ရဇနဒောဏိဝေဏုကလာပါဒိကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **နာဝဋ္ဌံ** နာမ **ဘဏ္ဍံ** ယံ ကိဉ္စိ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓံ ဝါ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓံ ဝါ။ **"ထေနေတွာ ဂဏှိဿာမီ"** တိ ဣမိနာ "ထေယျစိတ္တော"တိ ဣမမတ္ထံ ဝိညာပေတိ။ **ပါဒုဒ္ဓါရေ** တိ ဒုတိယပရိယေသနာဒိအတ္ထံ ဂစ္ဆန္တဿ ပဒေ ပဒေ။ **အဒေသာ**တိ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိယော။ **ဝုတ္တာ** တိ "နာဝဋ္ဌံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရိဿာမီ'တိ ထေယျစိတ္တော ဒုတိယံ ဝါ ပရိယေသတိ ဂစ္ဆတိ ဝါ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (ပါရာ. ၉၉) **ပဒဘာဇနီယံ** ဘဂဝတာ ဝုတ္တာ, ဣမိနာ ပုဗ္ဗပယောဂသဟပယောဂဒုက္ကဋ္ဌာနိ, ဖန္ဒာပနေ ထုလ္လစ္စယံ, ဌာနာစာဝနေ ပါရာဇိကဉ္စ ဥပလက္ခဏဝသေန ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၁၈. စဏ္ဍသောတေ တိ ဝေဂေန ဂစ္ဆန္တေ ဥဒကပ္ပဝါဟေ, "စဏ္ဍသောတေ"တိ ဣမိနာ ဗန္ဓနံ ဝိနာ သဘာဝေန အဋ္ဌိတဘာဝဿ သူစနတော **"ဗန္ဓနမေဝ ဌာန"** န္တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒဿ ကာရဏံ ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ စဏ္ဍသောတေ ဗဒ္ဓါ, တသ္မာ ဗန္ဓနမေဝ ဌာနံ မတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တသ္မိံ** န္တိ ဗန္ဓနေ။ **မီရာ** ဝိနယဓရာ။

၁၁၉-၁၂၀. **“နိစ္စလေ ဥဒကေ နာဝ-မဗန္ဓနမဝဋ္ဋိတ”**န္တိ ဣမိနာ ဆဓာ ဌာနပရိစ္ဆေဒသ္သ လဗ္ဘမာနတ္တေ ကာရဏံ ဒသ္သေတိ။ နာဝံ ကမုတော တသ္သ ဟရာဇိကန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ပုနပိ ကိံ ကရောန္တောတိ အာဟ **“ဧကေနန္တေန သမ္ဖုဋ္ဌ”**န္တိအာဒိ။ တံ နာဝံ အတိက္ကာမယတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧတ္တာပိ “ကမိုတဝတော အတိက္ကမိတဝတော”တိ ဘူတဝသေန အတ္ထော ယောဇေတဗ္ဗော။ ယမေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

၁၂၁. ဧဝံ စတုပဿာကမုနေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒသ္သေတွာ ဣဒါနိ ဥဒ္ဒံ, အဓော စ ဥက္ခိပနဩသီဒါပနေသု ဝိနိစ္ဆယံ ဒသ္သေတုမာဟ **“တထာ”**တိအာဒိ။ **တထာ**တိ “တသ္သ ဟရာဇိက”န္တိ အာကမုတိ။ ကသ္မိံ ကာလေတိ အာဟ **“ဥဒ္ဒံ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ”**တိအာဒိ။ **အဓောနာတတလ**န္တိ နာတတလသ္သ အဓော အဓောနာတတလံ, တသ္မိံ ဥဒ္ဒံ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဥဒကမ္ဟာ ဝိမောစိတေတိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ တေန ဖုဋ္ဌံ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ မုခဝဋ္ဋိယာ ဝိမောစိတေတိ ယောဇနာ။ **တေနာ**တိ အဓောနာတတလေန ဖုဋ္ဌေ ဥဒကေ မုခဝဋ္ဋိယာ ကရဏဘူတာယ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဝိမောစိတေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၂၂. တီရေ ဗန္ဓိတွာ ပန နိစ္စလေ ဇလေ ဌပိတာ **ယာ** နာတ, **တသ္သာ** နာတယ **ဌာနံ** ဗန္ဓနဉ္စ ဌိတောကာသော စာတိ ဒွိဓာ မတန္တိ ယောဇနာ။

၁၂၃. **ပုဗ္ဗံ** ပဌမံ ဗန္ဓနသ္သ ဝိမောစနေ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **ကေနစုပဟယေနာ**တိ “ပုရတော ပစ္ဆတော တပိ”တိအာဒိက္ကမေန ယထာဝုတ္တောပဟယဆက္ကေသု ယေန ကေနစိ ဥပဟယေနာတိ အတ္ထော။ **ဌာနာ စာဝေတိ** နာဝံ။

၁၂၄. **ပဌမံ ဌာနာ စာဝေတွာ**တိ “ပုရတော ပစ္ဆတော တ”တိအာဒိနာ ယထာဝုတ္တေသု ဆသု အာကာရေသု အညတရေန အာကာရေန နာဝံ ဌပိတဌာနတော ပဌမံ စာဝေတွာ။ **ဧသေဝ စ နယော**တိ နာတယ ပဌမံ ဌိတဌာနတော စာဝနေ ထုလ္လစ္စယံ, ပစ္ဆာ ဗန္ဓနမောစနေ ဟရာဇိကန္တိ ဧသေဝ နယော နေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ “တီရေ ဗန္ဓိတွာ နိစ္စလေ ဥဒကေ ဌပိတနာတယ ဗန္ဓနဉ္စ ဌိတောကာသော စာတိ ဒွေဝ ဌာနာနိ, တံ ပဌမံ ဗန္ဓနာ မောစေတိ, ထုလ္လစ္စယံ။ ပစ္ဆာ ဆန္နံ အာကာရာနံ အညတရေန ဌာနာ စာဝေတိ, ဟရာဇိကံ။ ပဌမံ ဌာနာ စာဝေတွာ ပစ္ဆာ ဗန္ဓနမောစနေပိ ဧသေဝ နယော”တိ (ဟရာ. ၉၉) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယော သင်္ဂဟိတော။ အာမသနဖန္ဒာပနေသု ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယာနိ ဟေဋ္ဌာ ကုမ္ဘိယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဉာတုံ သက္ကုဏေယျတ္တာ န ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝမုပရိပိ။

၁၂၅. **ဥဿာရေတွာ** တိ ဥဒကတော ထလံ အာရောပေတွာ။ **နိကုဇ္ဇိတွာ** တိ အဓောမုခံ ကတွာ။ ထလေ ဌပိတာယ နာတယ မုခဝဋ္ဋိယာ ဖုဋ္ဌောကာသော ဧဝ ဌာနန္တိ ယောဇနာ။ **ဟီ**တိ ဝိသေသော, တေန ဇလဋ္ဌတော ထလဋ္ဌာယ နာတယ ဝုတ္တံ ဝိသေသံ ဇောတေတိ။

၁၂၆. ဧတ္ထ အဓော ဩသီဒါပနသ္သ အလဗ္ဘမာနတာယ တံ ဝိနာ ဣတရေသံ ပဉ္စန္နံ အာကာရာနံ ဝသေန ဌာနာ စာဝနံ ဒသ္သေတုမာဟ **“ဍေယျော”** တိအာဒိ။ **ယတော ကုတောစီ**တိ တိရိယံ စတုန္နံ, ဥပရိဒိသာယ စ ဝသေန ယံ ကိဉ္စိ ဒိသာဘိမုခံ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတိက္ကမေန္တော။

၁၂၇. **ဥက္ကုဇ္ဇိတာယပိ** တိ ဥဒ္ဒံမုခံ ဌပိတာယပိ။ **ဃဋိကာန**န္တိ အရခဏ္ဍာနံ။ **“တထာ”**တိ ဣမိနာ “ဍေယျော ဌာနပရိစ္ဆေဒော”တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယံ အတိဒိသတိ။ သော ပန ဥက္ကုဇ္ဇိတွာ ဘူမိယံ ဌပိတနာတယ ယုဇ္ဇတိ။ ဃဋိကာနံ ဥပရိ ဌပိတာယ ပန နာဂဒန္တေသု ဌပိတကုန္တေ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယော ယုဇ္ဇတိ။

၁၂၈. **“ထေယျာ”** တိ ဣဒံ “ဟဇေန္တေဿာ”တိ ဝိသေသနံ။ **တိတ္ထေ** တိ တိတ္ထာသန္နဇလေ။ **အရိတ္တေနာ** တိ ကေနိပာတေန။ **ဖိယေနာ**တိ ဟဇနဖလကေန။ **ဟဇေန္တေဿာ** တိ ပေသေန္တဿ။ **“တံ ဟဇေတိ”**တိပိ ဟဌော ဒိသ္သတိ, **တံ** နာဝံ ယော **ဟဇေတိ,** တသ္သ **ပရာဇယော**တိ အတ္ထော။

၁၂၉-၁၃၀. **ဆတ္တ** န္တိ အာတပတရဏံ။ **ပဏာမေတွာ**တိ ယထာ တတံ ဂဏှာတိ, တထာ ပဏာမေတွာ။ **ဥဿာပေတွာဝ စီဝရ**န္တိ စီဝရံ ဥဒ္ဒံ ဥစ္စာရေတွာ ဝ။ ကထာဆန္ဒဝသေန ‘ဝ’က္ကတိ ရဿတ္တံ။ **လင်္ကာရသဒိသ** န္တိ ပသာရိ

တပဋ္ဌသရိက္ခကံ။ **သမီရဏန္တိ** မာလုတံ။ **န အေသော တဿ ဝိဇ္ဇတီ** တိ ဣဒံ တတဿ အဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေ ဇေံ ကရောတော ပစ္ဆာ အာဂတေန တတေန နီတနာတယ ဝသေန ဝုတ္တံ။ တယမာနေ ပန တတေ ဇေံ ကရောန္တဿ အာပတ္တိယေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၃၁-၂. သယမေဝ ဥပာဂတန္တိ သမ္ပန္နော။ ကမသမိပေ တိတ္ထံ **ကမတိတ္ထံ။ တ** န္တိ နာဝံ။ **ဌာနာ**တိ ဆတ္တေန တ စီဝရေန တ ဂဟိတတတေန ဂန္တတ္တ ကမတိတ္တေ ဌိတဌာနာ။ **အစာလေန္တော** တိ ဖန္ဒာပနမ္ပိ အကရောန္တော, ဣမိနာ ထုလ္လစ္စယဿာပိ အဘာဝံ ဒဿေတိ။ **"အစာဝေန္တော"** တိပိ ပာဌော, ဌိတဌာနတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အနပနေန္တောတိ အတ္ထော, ဣမိနာ ပာရာဇိကာဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ကိဏိတ္ဝာတ**တိ မူလေန ဝိက္ကိဏိတ္ဝာတ။ **သယမေဝ စ ဂစ္ဆန္တိန္တိ** ဇတ္တေ **စ**-ကာရော ဝတ္တဗ္ဗန္တရသမုစ္စယေ။ တထာ ပဏာမိတဆတ္တေန တ ဥဿာပိတစီဝရေန တ ဂဟိတတတေန အတ္တနာ ဂစ္ဆန္တိံ။ **ဌာနာ စာဝေတီ**တိ အတ္တနာ ဣစ္ဆိတဒိသာဘိမုခံ ကတ္ဝာတ ပာဇနဝသေန ဂမနဌာနာ စာဝေတိ။

နာဝဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၃၃-၄. ယန္တိ ဇတေနာတိ **ယာနံ**။ ရမယတီတိ **ရထော**။ ဝဟတိ, ဝုယှဟတိ, ဝဟန္တိ ဇတေနာတိ တ **ဝယှဟံ**။ "ဥပရိ မဏ္ဍပသဒိသံ ပဒရစ္ဆန္နံ, သဗ္ဗပာလိဂုဏ္ဌိမံ တ ဆာဒေတ္ဝာတ"တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၀) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန ကတံ သကဋ္ဋံ ဝယှဟံ နာမ။ **သန္ဒမာနိကာ** တိ "ဥဘောသု ပဿေသု သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယာ ဂေဟနသိယော ဒတ္ဝာတ ဂရုဋ္ဌပက္ခကနယေန ကတာ သန္ဒမာနိကာ"တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၀) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန ကတယာနဝိသေသော။ **ဌာနာ စာဝနယောဂသ္မိန္တိ** ဌာနာ စာဝနပ္ပယောဂေ။

၁၃၅-၆. ဒသဌာနာစာဝနဝသေန ပာရာဇိကံ ဝဒန္တော်ဟိ ပဌမံ ဌာနဘေဒဿ ဉာတဗ္ဗတ္တာ တံ ဒဿေတ္ဝာတ အာပတ္တိဘေဒံ ဒဿေတုမာဟ **"ယာနဿ ဒုကယုတ္တဿာ"** တိအာဒိ။ **ဒုကယုတ္တဿာ** တိ ဒုကံ ဂေယုဂံ ယုတ္တဿ္ဝ သ ယဿာတိ, ယုတ္တော ယသ္မိန္တိ တ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဒသ ဌာနာနီ**တိ ဒ္ဝိန္နံ ဂေဏာနံ အဋ္ဌ ပာဒာ, ဒ္ဝေ စ စက္ကာနီတိ ဇ တေသံ ဒသန္နံ ပတိဋ္ဌိတဌာနာနံ ဝသေန ဒသ ဌာနာနိ ဝဒေယျာတိ အတ္ထော။ ဇတေနေဝ နယေန စတုယုတ္တာဒိယာနေ အဋ္ဌာရသာတိ ဌာနဘေဒဿ နယော ဒဿိတော ဟောတိ။ **ယာနံ ပာဇယတော**တိ သကဋ္ဋာဒိယာနံ ပေသယတော။ "ဓုရေတိ ယုကသန္ဓေ"တိ အဋ္ဌကထာယ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ရထီသာယ ယုဂေန သဒ္ဓိံ ဗန္ဓနဌာနာသန္ဓေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **"ဓုရ"**န္တိ စ ယုဂဿေဝ နာမံ။ "ဓုရံ ဆဒ္ဒေတ္ဝာတ, ဓုရံ အာရောပေတ္ဝာတ"တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၀) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော တံသပာစရိယာယ သမ္ဗန္ဓနဌာနမ္ပိ ဓုရံ နာမ။ ဣဓ ပန ဂဏ္ဍ-သဒ္ဒော ဝိယ ဂဏ္ဍသမိပေ ဓုရသမိပေ ပာဇကဿ နိသဇ္ဇာရပာဌာနေ ဓုရဿ ဝတ္တမာနတာ လဗ္ဘတိ။

ဂေဏာနံ ပာဒုဒ္ဓါရေ တဿ ထုလ္လစ္စယံ ဝိနိဒ္ဒိသေတိ ယောဇနာ။ ဣဒဥ္စ ဂေဏာနံ အဝိလောမကာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝိလောမကာလေ သမ္ဗဝန္တံ ဝိသေသံ ဇောတေတုံ **"ထုလ္လစ္စယံ တု"** ဣစ္စတ္ဝ **တု**-သဒ္ဒေန **အဋ္ဌကထာယံ** "သစေ ပန ဂေဏာ 'နာယံ အမှာကံ သာမိကော'တိ ဉတ္ဝာတ ဓုရံ ဆဒ္ဒေတ္ဝာတ အာကမုန္တာ တိဋ္ဌန္တိ တ ဖန္ဒန္တိ တ, ရက္ခတိ တာဝ။ ဂေဏေ ပုန ဥဇုကံ ပဋိပာဒေတ္ဝာတ ဓုရံ အာရောပေတ္ဝာတ ဒဠှံ ယောဇေတ္ဝာတ ပာစနေန ဝိဇ္ဈိတ္ဝာတ ပာဇေန္တဿ ဝုတ္တနယေနေဝ တေသံ ပာဒုဒ္ဓါရေန ထုလ္လစ္စယ"န္တိ ဝုတ္တဝိသေသော သင်္ဂဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **စက္ကာနံ ဟိ** တိ ဇတ္တ အဓိကေန **ဟိ**-သဒ္ဒေန "သစေပိ သကဒ္ဒမေ မဂ္ဂေ ဇေကံ စက္ကံ ကဒ္ဒမေ လဂ္ဂံ ဟောတိ, ဒုတိယံ စက္ကံ ဂေဏာ ပရိဝတ္တေန္တာ ပဝတ္တေန္တိ, ဇေဿ ပန ဌိတတ္တာ န တာဝ အဝဟာရော ဟောတိ။ ဂေဏေ ပန ပုန ဥဇုကံ ပဋိပာဒေတ္ဝာတ ပာဇေန္တဿ ဌိတစက္ကေ ကေသဂ္ဂမတ္တံ ဖုဋ္ဌောကာသံ အတိက္ကန္တေ ပာရာဇိက"န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၀) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တဝိသေသော ဒဿိတော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၃၇-၉. ဇတ္တာဝတာ ယုတ္တယာနဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတ္ဝာတ ဣဒါနိ အယုတ္တယာနဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"အယုတ္တကဿာ"** တိအာဒိ။ ဓုရေန ဥပတ္ထမ္ဘနိယံ ဌိတဿ တဿ အယုတ္တကဿာပိ စ ယာနကဿ ဥပတ္ထမ္ဘနိစက္ကကာနံ ဝသေန တီဏေဝ ဌာနာနိ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **အယုတ္တကဿာ** တိ ဂေဏေဟိ အယုတ္တကဿ။ **ဓုရေနာ**တိ ယထာဝုတ္တနယေန ဓုရယုတ္တဌာနသမီပဒေသေန, သကဋ္ဋသီသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဥပတ္

ထမ္ဘနိယန္တိ သကဋသီသောပတ္ထမ္ဘနိယာ ဥပရိ ဌိတဿ။ ဥပတ္ထမ္ဘယတိ ဓုရန္တိ ဥပတ္ထမ္ဘနီ။ သကဋဿ ပစ္ဆိမဘာဂေ ဥပတ္ထမ္ဘနတ္ထံ ဒီယမာနံ ဒဏ္ဍဒွယံ ပစ္ဆိမောပတ္ထမ္ဘနီ နာမ, ပုရိမဘာဂဿ ဒီယမာနဿ ဥပတ္ထမ္ဘနီ ပုရိမောပတ္ထမ္ဘနီ နာမာတိ အယမုပတ္ထမ္ဘနီနံ ဝိသေသော။ ဣဓ ပုရိမောပတ္ထမ္ဘနီ အဓိပ္ပေတာ။ **"ဥပတ္ထမ္ဘနိစက္ကကာနံ ဝသေန တီဏေဝ ဌာနာနီ"**တိ ဣဒံ ဟေဋ္ဌာ အကပ္ပကတာယ ဥပတ္ထမ္ဘနိယာ ဝသေန ဝုတ္တံ, ကပ္ပကတာယ ပန ဝသေန "စတ္တာရီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

"တထာ"တိ ဣမိနာ "ဌာနာနိ တီဏေဝ"တိ အာကဍ္ဎတိ, အရစက္ကဒွယဝသေန တီဏိ ဌာနာနီတိ အတ္ထော။ **"အာရူန"**န္တိ ဣမိနာ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသေန ရာသိကတအာရူနံ အရကဿ ကေဿာပိ ဖလကဿာပိ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **"ဘူမိယမ္ပိ ဓုရေနေဝ, တထေဝ ဌပိတဿ စာ"**တိ ဣမိနာ တီဏိယေဝ ဌာနာနီတိ အတိဒိသတိ။ ဧတ္ထ ဓုရစက္ကာနံ ပတိဋ္ဌိတောကာသဝသေန တီဏိ ဌာနာနိ။ ဧတ္ထ စ **ဥပရိဋ္ဌပိတဿ စာ**တိ **စ**-ကာရံ "ဘူမိယံ ဌပိတဿာ"တိ ဧတ္ထာပိ ယောဇေတွာ သမုစ္စယံ ကာတုံ သက္ကာတိ။ တတ္ထ အဓိကဝစနေန စ-ကာရေန **အဋ္ဌကထာယံ** "ယံ ပန အယုတ္တကံ ဓုရေ ဧကာယ, ပစ္ဆတော စ ဒွီဟိ ဥပတ္ထမ္ဘနီဟိ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ ဌပိတံ, တဿ တိဏ္ဏံ ဥပတ္ထမ္ဘနီနံ, စက္ကာနဉ္စ ဝသေန ပဉ္စ ဌာနာနိ။ သစေ ဓုရေ ဥပတ္ထမ္ဘနီ ဟေဋ္ဌာဘာဂေ ကပ္ပကတာ ဟောတိ, ဆ ဌာနာနီ"တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၀) ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယံ သင်္ဂဏှာတိ။

ပုရတော ပစ္ဆတော ဝါပီတိ ဧတ္ထ "ကဍ္ဎိတွာ"တိ ပါဌသေသော။ **အပိ**-သဒ္ဒေန "ဥက္ခိပိတွာပီ"တိ အဝုတ္တံ သမုစ္စိနောတိ။ ယော ပန ပုရတော ကဍ္ဎိတွာ ဌာနာ စာဝေတိ, ယော ဝါ ပန ပစ္ဆတော ကဍ္ဎိတွာ ဌာနာ စာဝေတိ, ယော ဝါ ပန ဥက္ခိပိတွာ ဌာနာ စာဝေတီတိ ယောဇနာ။ **တိဏ္ဏံ**န္တိ ဣမေ တယော ဂဟိတာ, "တေသ"န္တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ, တေသံ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကထံ ကိံ ဟောတီတိ အာဟ **"ထုလ္လစ္စယံ တု။ပေ။ ပရာဇယော"**တိ။ **"ဌာနာ စာဝေ"**တိ ဣဒံ "ထုလ္လစ္စယ"န္တိ ဣမိနာပိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **တု**-သဒ္ဒေါ ဝိသေသဇောတနတ္ထံ ဥပါတ္တတ္တာ သာဝသေသဌာနာစာဝနေ ဖန္ဒာပနထုလ္လစ္စယံ, နိရဝသေသဌာနာစာဝနေ ပန ကတေ ဌာနာစာဝနပါရာဇိကာ ဝုတ္တာ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၄၀. အက္ခာနံ သီသကေဟီတိ အက္ခဿ ဥဘယကောဋီဟိ။ "ဇာတျာချာယမေကသ္မိံ ဗဟုဝစနမညတရာယ"မိတိ ဝစနတော ကေသ္မိံ အတ္ထေ ဗဟုဝစနံ ယုဇ္ဇတိ။ **"ဌိတဿာ"**တိ ဧတဿ ဝိသေသနဿ "ယာနဿာ"တိ ဝိသေသိတဗ္ဗံ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ "ဌာနာနိ ဒွေဝ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ယထာ သကဋဓုရံ ဘူမိံ န ဖုသတိ, ဧဝံ ဥစ္စတရေသု ဒွီသု တုလာဒိအရူသု ဒွေဝ အက္ခသီသေ အာရောပေတွာ ဌပိတံ ယာနမေဝ ဂယှတိ။

၁၄၁. ကဍ္ဎန္တောတိ ဒွိန္နံ အက္ခသီသာနံ အာဓာရဘူတေသု အရူသု ဃံသိတွာ ပုရတော ဝါ ပစ္ဆတော ဝါ ကဍ္ဎန္တော။ **ဥက္ခိပန္တော**တိ ဥဇုံ ဌိတဋ္ဌာနတော ဥစ္စာရေန္တော။ **ဖုဋ္ဌောကာသစ္စယေ**တိ ဖုဋ္ဌောကာသတော ကေသဂ္ဂမတ္တာတိက္ကမေ။ **အညဿာ**တိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရတော ဣတရဿ။ **ယဿ ကဿစိ** ရထာဒိကဿ ယာနဿ။

၁၄၂. အက္ခုဒ္ဓီနန္တိ စတုန္နံ အက္ခရုဒ္ဓနကအာဏီနံ။ အက္ခဿ ဥဘယကောဋီသု စက္ကာဝုဏနဋ္ဌာနတော အန္တော ဒွီသု သကဋဗာဟာသု အက္ခရုဒ္ဓနတ္ထာယ ဒွေ ဒွေ အင်္ဂုလိယော ဝိယ အာကောဋိတာ စတဿော အာဏိယော အက္ခုဒ္ဓိ နာမ။ **ဓုရဿာ**တိ ဓုရဗန္ဓနဋ္ဌာနာသန္နဿ ရထသီသဂ္ဂဿ။ **တံ** ယာနံ။ **ဝါ**-သဒ္ဒေန ပဿေ ဝါ ဂဟေတွာ ကဍ္ဎန္တော, မဇ္ဈေ ဝါ ဂဟေတွာ ဥက္ခိပန္တောတိ ကိရိယန္တရံ ဝိကပ္ပေတိ။ **ဂဟေတွာ**တိ ဧတ္ထ "ကဍ္ဎန္တော"တိ ပါဌသေသော။ **ဌာနာ စာဝေတီ**တိ **ဥဒ္ဓီသု** ဂဟေတွာ ကဍ္ဎန္တော အတ္တနော ဒိသာယ ဥဒ္ဓိအန္တေန ဖုဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဣတရေန ဥဒ္ဓိပရိယန္တေန ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတိက္ကာမေတိ။

"ဥဒ္ဓီသု ဝါ"တိ သာသင်္ကဝစနေန အနုဒ္ဓိကယာနဿာပိ ဝိဇ္ဇမာနတ္တံ သူစိတံ ဟောတိ။ **အဋ္ဌကထာယံ** "အထ ဥဒ္ဓိခါဏုကာ န ဟောန္တိ, သမမေဝ ဗာဟံ ကတွာ မဇ္ဈေ ဝိဇ္ဈိတွာ အက္ခသီသာနိ ပဝေသိတာနိ ဟောန္တိ, တံ ဟေဋ္ဌိမတလဿ သမန္တာ သဗ္ဗံ ပထဝိံ ဖုသိတွာ တိဋ္ဌတိ, တတ္ထ စတူသု ဒိသာသု, ဥဒ္ဓဉ္စ ဖုဋ္ဌဋ္ဌာနာတိက္ကမဝသေန ပါရာဇိကံ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၀) ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဗျတိရေကဝသေန သင်္ဂဏှာတိ။

၁၄၃. နာဘိယာတိ နာဘိမုခေန။ **ကေမေဝ သိယာ ဌာန**န္တိ ကေ၊ နာဘိယာ ဖုဋ္ဌဌာနမေဝ ဌာနံ ဘဝတီတိ အတ္ထော။ “ကေမဿ သိယာ ဌာန”န္တိ ဟောတ္တကေသု ဒိဿတိ, တတော ပုရိမပာဌောဝ သုန္ဒရတရော။ **ပရိစ္ဆေဒေပီ** တိ တေ့ ထ ပိ-သဒ္ဒော ဝိသေသတ္ထဇောတကော, ပရိစ္ဆေဒေ ပနာတိ အတ္ထော။ **ပဉ္စ္ဆာ**တိ နာဘိယာ စတုပဿပရိယန္တံ, ဥဒ္ဓ ဓဇ္ဇ ပဉ္စ္ဆာ, ဌာနာစာဝနာကာရော ဟောတီတိ အတ္ထော။

၁၄၄. ဌာနာနိ ဒွေဝတိ နေမိယာ, နာဘိယာ စ ဖုဋ္ဌဌာနဝသေန ဒွေဝ ဌာနာနိ။ **အဿာ** တိ စက္ကဿ။ **တေသံ** ဒ္ဝိန္နံ ဌာနာနံ။ ဘိတ္တိအာဒိံ အပဿာယ ဌပိတစက္ကဿာပိ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တော အယမ္ပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော, ယောပိ ဣမိနာ စ ဟဒ္ဒေန ဒဿိတော ဟောတိ။

၁၄၅. အနာရက္ခ န္တိ သာမိကေန အသံဝိဟိတာရက္ခံ။ **အဓောဒေတ္တတ**တိ ကေဏော အပေသေတ္တတ။ **ဝဋ္ဋတိ,** ဟရာ ဇိကံ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ သာမိကေ အာဟရာပေန္တေ ပန ဘဏ္ဍဒေယျံ ဟောတိ။

ယာနဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၄၆. ဘာရဋ္ဌကထာယ **သီသက္ခန္ဓကဋ္ဋောလမ္ဗဝသာ** တိ ဧဝံနာမကာနံ သရီရာဝယဝါနံ ဝသေန ဘာရော စတုဗ္ဗိ ဓော ဟောတိ။ တတ္ထ သီသဘာရာဒီသု အသမ္မောဟတ္ထံ သီသာဒီနံ ပရိစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော – သီသဿ တာဝ ပုရိ မဂလေ ဂလဝဋ္ဋကော ပိဋ္ဌိဂလေ ကေသဉ္စိ ကေသန္တေ အာဝဋ္ဋော ဟောတိ, ဂလဿေဝ ဥဘောသု ပဿေသု ကေသ ဉ္စိ ကေသာဝဋ္ဋာ ဩရုယှ ဟ ဇာယန္တိ, ယေ “ကဏ္ဏစူဠိကာ”တိ ဝုစ္စန္တိ, တေသံ အဓောဘာဂေ စာတိ အယံ ဟေဋ္ဌိ မပရိစ္ဆေဒော, တတော ဥပရိ **သီသံ,** တတ္ထဌိတဘာရော **သီသဘာရော** နာမ။

ဥဘောသု ပဿေသု ကဏ္ဏစူဠိကာဟိ ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ, ကပ္ပရေဟိ ပဋ္ဌာယ ဥပရိ, ပိဋ္ဌိဂလာဝဋ္ဋတော စ ဂလ တဋ္ဋကတော စ ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ, ပိဋ္ဌိဝေမဇ္ဈာဝဋ္ဋတော စ ဥရပရိစ္ဆေဒမဇ္ဈေ ဟဒယအာဝဋ္ဋတော စ ပဋ္ဌာယ ဥပရိ **ခန္ဓော,** တတ္ထဌိတဘာရော **ခန္ဓဘာရော** နာမ။

ပိဋ္ဌိဝေမဇ္ဈာဝဋ္ဋတော , ပန ဟဒယအာဝဋ္ဋတော စ ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ ယာဝ ပာဒနခသိခါ, အယံ **ကဋိပရိစ္ဆေဒော,** တတ္ထဌိတဘာရော သမန္တတော သရီရေ ဌိတဘာရော **ကဋိဘာရော** နာမ။

ကပ္ပရတော ပဋ္ဌာယ ပန ဟေဋ္ဌာ ယာဝ ဟတ္ထနခသိခါ, အယံ **ဩလမ္ဗက** ပရိစ္ဆေဒော, တတ္ထဌိတဘာ ရော **ဩလမ္ဗကော** နာမ။

ဘရတီတိ **ဘာရော,** ဘရတိ ဧတေန, ဧတသ္မိန္တိ တ **ဘာရော,** ဣတိ ယထာဝုတ္တသီသာဒယော အဝယဝ ဝုစ္စန္တိ။ ဘာရေ တိဋ္ဌတီတိ **ဘာရဋ္ဌံ** ။ ဣတိ သီသာဒီသု ဌိတံ ဘဏ္ဍံ ဝုစ္စတိ။ “ဘာရောယေဝ ဘာရဋ္ဌ”န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၁) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ဘရီယတီတိ **ဘာရော,** ကမ္မနိ သိဒ္ဓေန ဘာရ-သဒ္ဒေန ဘဏ္ဍမေဝ ဝုစ္စတိ။

၁၄၇. သိရသ္မိံ ယေတ တိ ယထာပရိစ္ဆိန္နေ သိရသိ ဧဝ။ **သာရေတီ**တိ အနုက္ခိပန္တော ဣတော စိတော စ သာရေ တိ။ **ထုလ္လစ္စယံ သိယာ** တိ ဖန္ဒာပနထုလ္လစ္စယံ ဘဝေယျ။

၁၄၈. ခန္ဓ န္တိ ယထာပရိစ္ဆိန္နမေဝ ခန္ဓံ။ **ဩရောပိတေ**တိ ဩဟာရိတေ။ **သီသတော**တိ တတ္ထ “ဥဒ္ဓ”န္တိ ဟဋ္ဌ သေသော, ယထာပရိစ္ဆိန္နသီသတော ဥပရီတိ အတ္ထော။ **ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ** တိ ကေသဂ္ဂမတ္တံ ဒူရံ ကတ္တတ။ ပိ-သ ဒ္ဒော ပဂေဝ တတော အဓိကန္တိ ဒီပေတိ။ **မောစေန္တောပီ** တိ ကေသဂ္ဂေန အဖုသန္တံ အပနေန္တော။ ဧတ္တာပိ ပိ-သဒ္ ဒေန န ကေဝလံ ခန္ဓံ ဩရောပေန္တဿေဝ ဟရာဇိကံ, အပိစ ခော မောစေန္တောပိ ပရာဇိတောတိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမပေ က္ခတိ။ ပသိဗ္ဗကာဒိယမကဘာရံ ပန သီသေ စ ပိဋ္ဌိယဉ္စာတိ ဒ္ဝီသု ဌာနေသု ဌိတတ္တာ ဒ္ဝီဟိ ဌာနေဟိ အပနယနေန ဟ ရာဇိကံ ဟောတိ, တဉ္စ **“သီသတော မောစေန္တော”** တိ ဣမိနာဝ ကေဒေသဝသေန သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၄၉-၅၀. ဧဝံ သီသဘာရေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ တဒနန္တရံ ဥဒ္ဒေသက္ကမေသု ခန္ဓဘာရာဒီသု ဝိနိစ္ဆယေ ဒဿေတဗ္ဗေပိ အဝသာနေ ဝုတ္တဩလမ္ဗကဘာရေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ အာဒျန္တဘာရာနံ ဝုတ္တနယာနုသာရေန သေသေသုပိ ဝိနိစ္ဆယံ အတိဒိသိတုမာဟ **“ဘာရ”**န္တိအာဒိ။ **သုဒ္ဓမာနသော** တိ ပါတရာသာဒိကာရဏေန အထေယျစိတ္တော, ဟတ္ထဂတဘာရံ ထေယျစိတ္တေန ဘူမိယံ ဌပနနိဿဇ္ဇနာဒိံ ကရောန္တဿ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ ပါရာဇိကန္တိ ဣဒမေတေန ဥပလက္ခိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေနေတ တိ သီသဘာရဩလမ္ဗကဘာရေသု ဝုတ္တာနုသာရေန။ **သေသေသုပိ ဘာရေသူ**တိ ခန္ဓဘာရာဒိကေသုပိ။ **မတိသာရေန** သာရမတိနာ။ **ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော** တိ ယထာပရိစ္ဆိန္နေသု ဌာနေသု ဌိတံ ပါဒဂ္ဃနကံ ယံ ကိဉ္စိ ဝတ္ထုံ ထေယျစိတ္တေန “ဂဏှိဿာမီ”တိ အာမသန္တဿ ဒုက္ကဋံ, ဌာနာ အစာဝေတွာ ဖန္ဒာပေန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ, ယထာပရိစ္ဆိန္နဋ္ဌာနာတိက္ကမနဝသေန ဝါ ဥဒ္ဓံဥက္ခိပနဝသေန ဝါ ဌာနာ စာဝေန္တဿ ပါရာဇိကံ ဟောတီတိ အယံ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

ဘာရဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၁-၃. ဣဒါနိ အာရာမဋ္ဌဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“ဒုက္ကဋ”** န္တိအာဒိ။ **အာရာမန္တိ** စမ္ပကာဒိပုပ္ဖာရာမဉ္စ အမ္ဗာဒိဖလာရာမဉ္စာတိ ဒွီသု အာရာမေသု ယံ ကိဉ္စိ အာရာမံ။ အာရမန္တိ ဧတ္ထ ပုပ္ဖာဒိကာမိနောတိ ဝိဂ္ဂဟော, တံ **အာရာမံ, အဘိ**-သဒ္ဒယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **အဘိယုဉ္ဇတော** တိ ပရာယတ္တဘာဝံ ဇာနန္တော “မမ သန္တက”န္တိ အဋ္ဋံ ကတွာ ဂဏှိတုံ ထေယျစိတ္တေန သဟာယာဒိဘာဝတ္ထံ ဒုတိယကပရိယေသနာဒိဝသေန အဘိယုဉ္ဇန္တဿ ဒုက္ကဋံ မုနိနာ ဝုတ္တန္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓနီယံ, အဒိန္နာဒာနဿ ပုဗ္ဗပယောဂတ္တာ သဟပယောဂဂဏနာယ ဒုက္ကဋန္တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဓမ္မံ စရန္တော** တိ အဋ္ဋံ ကရောန္တော။ **ပရံ** သာမိကံ **ပရာဇေတိ စေ,** သယံ သာသန တော **ပရာဇိတော**တိ ယောဇနာ။

တဿာ တိ ဘဏ္ဍသာမိနော။ **ဝိမတိံ ဇနယန္တဿာ** တိ “ကိမိနာ သဟ အဋ္ဋံ ကတွာ မမ သန္တကံ လဘိဿာမိ ဝါ, န ဝါ”တိ သံသယံ ဥပ္ပါဒေန္တဿ စောရဿ။ ယောပိ ဓမ္မံ စရန္တော သယံ ပရဇ္ဇတိ, တဿ စ ထုလ္လစ္စယန္တိ ယောဇနာ။

သာမိနော ဓုရနိက္ခေပေ တိ “အယံ ထဒ္ဓေါ ကက္ခဠော ဇီဝိတဗြဟ္မစရိယန္တရာယမ္ပိ မေ ကရေယျ, အလံ ဒါနိ မယှံ ဣမိနာ အာရာမေနာ”တိ သာမိနော ဓုရနိက္ခေပေ သတိ, အတ္တနော “န ဒဿာမီ”တိ ဓုရနိက္ခေပေ စာတိ ယောဇနာ။ ဧဝံ ဥဘိန္နံ ဓုရနိက္ခေပေ ပါရာဇိကံ။ **တဿာ** တိ အဘိယုဉ္ဇန္တဿ။ **သဗ္ဗေသံ ကူဋသက္ခီနဉ္စာ** တိ စ-ကာရော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ စောရဿ အဿာမိကဘာဝံ ဉတွာပိ တဒါယတ္တကရဏတ္ထံ ယံ ကိဉ္စိ ဝဒန္တာ ကူဋသက္ခိနော, တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဘိက္ခူနံ ပါရာဇိကံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

အာရာမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၄. ဝိဟာရဋ္ဌကထာယံ **ဝိဟာရန္တိ** ဥပလက္ခဏတ္တာ “ပရိဝေဏံ ဝါ, အာဝါသံ ဝါ”တိ စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သင်္ဃိကန္တိ** စာတုဒ္ဒိသံ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဘိက္ခူနံ ဒိန္နတ္တာ သင်္ဃသန္တကံ။ **ကဉ္စီ** တိ ခုဒ္ဒကံ, မဟန္တံ ဝါတိ အတ္ထော။ အစ္ဆိန္ဒိတွာန ဂဏှိတုံ အဘိယုဉ္ဇန္တဿ ပါရာဇိကာ န သိဇ္ဈတီတိပိ ပါဌသေသယောဇနာ။ ဟေတုံ ဒဿေတိ **“သဗ္ဗေသံ ဓုရနိက္ခေပါဘာဝတော”** တိ, သဗ္ဗဒဿေဝ စာတုဒ္ဒိသိကသင်္ဃဿ ဓုရနိက္ခေပဿ အသမ္ဘဝတောတိ အတ္ထော။ “ဝိဟာရ”န္တိ ဧတ္ထကမေဝ အဝတွာ “သင်္ဃိက”န္တိ ဝိသေသနေန ဒီဃဘာဏကာဒိဘေဒဿ ဂဏဿ, ဧကပုဂ္ဂလဿ ဝါ ဒိန္နဝိဟာရာဒိံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှန္တေ ဓုရနိက္ခေပသမ္ဘဝတော ပါရာဇိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော အာရာမေ ဝိယ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမေသု တတ္ရဋ္ဌဘဏ္ဍေ ဝိနိစ္ဆယော ဘူမဋ္ဌထလဋ္ဌအာကာသဋ္ဌဝေဟာသဋ္ဌေသု ဝုတ္တနယေန ဉာတုံ သက္ကာတိ န ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိဟာရဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၅-၆. ခေတ္တင္ဟေ **သီသာနီ**တိ ဝလ္လိယော။ **နိဒမ္ပိတ္တတနာ** တိ ယထာ ညေမတ္တံ ဟတ္တဂတံ ဟောတိ, တထာ ကတ္တတာ။ **အသိတေနာ**တိ အတ္တေန။ **လာယိတ္တတ**တိ အာယိတ္တတာ။ သဗ္ဗကိရိယာပဒေသု **"သာလိအာဒီနံ သီသာနီ"**တိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ သာလိအာဒီနံ သီသာနိ နိဒမ္ပိတ္တတ ဂဏှဟတော ယသ္မိံ ဗီဇေ ဂဟိတေ ဝတ္ထု ပူရတိ, တသ္မိံ ဗန္ဓနာ မောစိတေ တသ္သ ဟရာဇိကံ ဘဝေတိ ယောဇနာ။ အသိတေန လာယိတ္တတ ဂဏှဟတော ယသ္မိံ သီသေ ဂဟိတေ။ပေ.။ ဘဝေ, ကရေန ဆိန္ဒိတ္တတ ဂဏှဟတော ယသ္သံ မုဋ္ဌိယံ ဂဟိတာယံ။ပေ.။ ဘဝေတိ ယောဇနာ။ **ဗီဇေ**တိ ဝီဟာဒိဖလေ။ **ဝတ္ထု ပူရတီ**တိ ဟာဒဣနကံ ဟောတီတိ။ **မုဋ္ဌိယ** န္တိ သီသမုဋ္ဌိယံ, ဗီဇမုဋ္ဌိယံ တာ။ **ဗန္ဓနာ မောစိတေ** တိ ဗန္ဓနဋ္ဌာနတော မောစိတေ။

၁၅၇. ဒဏ္ဍော တ တိ ဝတ္ထုပူရကဝီဟိဒဏ္ဍော တာ။ အစ္ဆိန္နော ရက္ခတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တစော တ**တိ တသ္သ ဒဏ္ဍဉဿ ကေပဿေ ဆလ္လိ တ အစ္ဆိန္နော ရက္ခတီစ္စေ၀ သမ္ဗန္ဓော။ **တ**-ဂ္ဂဟဏေန ဣဓာဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာ**ဂတံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၄) "တကောာ"တိ ဣဒံ သင်္ဂဏှဟာတိ။ **တကော** နာမ ဒဏ္ဍော တ တစေ တ ဗာဟိရံ။ ဣဓာပိ တစော တ အစ္ဆိန္နော ရက္ခတီတိ ယောဇနာ။ **ဝီဟိနာဠမ္ပိ တ** တိ ဂဟိတညေသာလိသီသေန ပတိဋ္ဌိတံ ဝီဟိကုဒ္ဒျသာဒိဂစ္ဆာနံ နာဠံ, တစဂဏ္ဍောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဒီဃ**န္တိ ဒီဃံ စေ ဟောတိ။ **"အနိက္ခန္တောတ"** တိ ဣမိနာ "ဒဏ္ဍော"တိ သမ္ဗန္ဓော။ "တတော"တိ ဟဌသေသော။ တတော ဒီဃဝီဟိနာဠတော သဗီဇဝီဟိသီသဒဏ္ဍော သဗ္ဗသော ဆိန္နော ဆိန္နကောဋိယာ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဗဟိ အနိက္ခန္တောတိ အတ္တော။ **ရက္ခတီ** တိ တံ ဘိက္ခုံ ဒုက္ကဋ္ဌထုလ္လစ္စယဟရာဇိကဝတ္ထုနံ အနုရူပာပတ္တိတော ဟလေတိ။ မုတ္တော စေ, န ရက္ခတီတိ အတ္တော။

ဝုတ္တဉ္စေတံ **အဋ္ဌကထာယံ** "ဝီဟိနာဠံ ဒီဃမ္ပိ ဟောတိ, ယာဝ အန္တောနာဠတော ဝီဟိသီသဒဏ္ဍကော န နိက္ခမတိ, တာဝ ရက္ခတိ။ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ နာဠတော ဒဏ္ဍကဿ ဟေဋ္ဌိမတလေ နိက္ခန္တမတ္တေ ဘဏ္ဍဂ္ဃဝသေန ကာရေတဗ္ဗော"တိ (ဟရာ. ၁.၁၀၄)။ တထာ ဣမိနာဝ ဝိနိစ္ဆယေန **အဋ္ဌကထာယံ** "လာယိတဗ္ဗဝတ္ထုပူရကဝီဟိသီသမုဋ္ဌိယာ မူလေ ဆိန္နေပိ သီသေသု အစ္ဆိန္နဝီဟိသီသဂ္ဂေဟိ သဒ္ဓိံ ဇဋ္ဌေတ္တတ ဌိတေသု ရက္ခတိ, ဇဋံ ဝိဇဋ္ဌေတ္တတ ဝိယောဇိတေသု ယထာဝုတ္တဟရာဇိကာဒိအာပတ္တိယော ဟောန္တီ"တိ ဧဝမာဒိကော ဝိနိစ္ဆယော စ သူစိတောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။

၁၅၈. မဒ္ဒိတ္တတ တိ ဝီဟိသီသာနိ မဒ္ဒိတ္တတာ။ **ပပ္ဖောဋေ္ဌတ္တတ** တိ ဘုသာဒီနိ ဩဖုနိတ္တတာ။ ဣတော သာရံ ဂဏှဟိသ္သာမီတိ ပရိကပ္ပေတီတိ ယောဇနာ။ **ဣတော**တိ ဝီဟိသီသတော။ **သာရံ ဂဏှဟိသ္သာမီ** တိ သာရဘာဂံ အာဒိယိသ္သာမိ။ သစေ ပရိကပ္ပေတီတိ ယောဇနာ။ **ရက္ခတီ** တိ ဝတ္ထုပဟောနကပ္ပမာဏံ အတ္တေန လာယိတ္တတ တ ဟတ္တေန ဆိန္ဒိတ္တတ တ ဌာနာ စာဝေတ္တတ ဂဟိတမ္ပိ ယာဝ ပရိကပ္ပော န နိဋ္ဌာတိ, တာဝ အာပတ္တိတော ရက္ခတီတိ အတ္တော။

၁၅၉. မဒ္ဒနေပီ တိ ဝီဟိသီသမဒ္ဒနေပိ။ **ဥဒ္ဓရဏေပီ** တိ ပလာလာပနယနေပိ။ **ပပ္ဖောဋနေပီ** တိ ဘုသာဒိကစဝရာပနယနေပိ ။ **အေသော နတ္ထီ** တိ အဂ္ဃဝသေန ဟရာဇိကာဒိအာပတ္တိယော န ဘဝန္တိ, သဟပယောဂဒုက္ကဋ္ဌံ ပန ဟောတေဝ။ **အတ္တနော။ပေ.။ ပရာဇယော**တိ အတ္တနော ပဌမံ ပရိကပ္ပိတာကာရေန သဗ္ဗံ ကတ္တတ သာရဘာဂံ ဂဏှဟိတုံ အတ္တနော ဘာဇနေ ပက္ခိတ္တမတ္တေ ယထာဝုတ္တဟရာဇိကာဒယော ဟောန္တီတိ အတ္တော။

၁၆၀. တွောဝတာ "ခေတ္တဋ္ဌံ နာမ ဘဏ္ဍံ ခေတ္တေ စတူဟိ ဌာနေဟိ နိက္ခိတ္တံ ဟောတိ ဘူမဋ္ဌံ ထလဋ္ဌံ အာကာသဋ္ဌံ ဝေဟာသဋ္ဌ"န္တိ (ဟရာ. ၁၀၄) ဝုတ္တာနိ ခေတ္တဋ္ဌာနိ စတ္တာရိ ယထာဝုတ္တသဒိသာနီတိ တာနိ ပဟာယ "တတ္ထဇာတက"န္တိအာဒိ **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတေ တတ္ရဇာတေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတ္တတ ဣာအနိ "ခေတ္တံ နာမ ယတ္ထ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ တ အပရဏ္ဏံ တ ဇာယတီ"တိ (ဟရာ. ၁၀၄) ဧဝမာဂတေ ခေတ္တေပိ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"ဇာန"**န္တိအာဒိ။ **ဇာန**န္တိ ပရသန္တကဘာဝံ ဇာနန္တော။ **ခီလ**န္တိ အပ္ပိတက္ခရံ တ ဣတရံ တ ဟသာဏာဒိခီလံ။ **သင်္ကာမေတီ**တိ ပရာယတ္တဘူမိံ သာမိကာ ယထာ ပဿန္တိ, တထာ တ အညထာ တ အတ္တနော သန္တကံ ကာတုကာမတာယ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဌာနံ ယထာ သသန္တကံ ဟောတိ, တထာ ထေယျစိတ္တေန နိခဏတီတိ အတ္တော။

၁၆၁. တံ ဟရာဇိကတ္တံ တသ္သ ကအ ဟောတီတိ အာဟ **"သာမိကာနံ တု ဓုရနိက္ခေပနေ သတီ"** တိ။ "ဟောတီ"တိ ဟဌသေသော။ **တု**-သဒ္ဒေန "အတ္တနော တ"တိ ဝိသေသသ္သ သင်္ဂဟိတတ္တာ သာမိနော နိရာလယဘာဝသင္ခာ

တစုရနိက္ခေပေ စ ‘‘သာမိကဿ န ဒဿာမီ’’တိ အတ္တနော ခုရနိက္ခေပေ စ တဿ ဟရာဇိကတ္တံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဝေမုဒီရိတန္တိ** ‘‘ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ’’တိ ဧဝံ နိယမိတံ ကထိတံ။

၁၆၂. ယာ ပနာတိ ယာ ဘူမိ ပန။ **တေသု** ဒွီသု ခီလေသု။ **အာဒော ထုလ္လစ္စယ** န္တိ ပဌမေ ခီလေ သင်္ကာမိတေ သော ဘိက္ခု ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇတိ။ **ဒုတိယေ**တိ ဒုတိယေ ခီလေ သင်္ကာမိတေ ပရာဇယော ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ဗဟူဟိ ခီလေဟိ ဂဟေတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ပရိယန္တခီလေသု ဒွီသု ဝိနိစ္ဆယော စ ဧတေနေဝ ဝုတ္တော ဟောတိ။ တ္ထေ ပန အန္တေ ခီလဒွယံ ဝိနာ အဝသေသခီလနိခဏနေ စ ဣတရေသု တဒတ္ထေသု သဗ္ဗပယောဂေသု စ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဝိသေသော။

၁၆၃-၄. ‘‘မမေဒံ သန္တက’’န္တိ ဉာပေတုကာမောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပရသန္တကာယ ဘူမိယာ ပရာယတ္တဘာဝံ ဥတ္တ ဝ ထေယ္ယစိတ္တေန ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဌာနံ ဂဏှိတုကာမတာယ ‘‘တွေကံ ဌာနံ မမ သန္တက’’န္တိ ရဇ္ဇုယာ တ ယဋ္ဌိယာ တ မိနိတွာ ပရဿ ဉာပေတုကာမောတိ အတ္ထော။ **ယေဟိ ဒွီဟိ ပယောဂေဟီ**တိ သဗ္ဗပစ္ဆိမကေဟိ ရဇ္ဇုပသာရဏယဋ္ဌိပာတနာနမညတရေဟိ ဒွိဟိ ပယောဂေဟိ။ **တေသူ**တိ နိဒ္ဓါရဏေ ဘုမ္မံ။

ဣမ **ရဇ္ဇုံ တပီ** တိ ဝိကပ္ပတ္ထ **တ**-သဒ္ဒေန ‘‘ယဋ္ဌိံ တ’’တိ ယောဇေတဗ္ဗေပိ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထံ အဓိကဝစန ဘာဝေန ဝုတ္တပိ-သဒ္ဒေန ဣဓာဝုတ္တမရိယာဒဝတီနံ ဝိနိစ္ဆယဿ ဉာပိတတ္တာ ယထာဝုတ္တရဇ္ဇုယဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယေသု ဝိယ ပရသန္တကာယ ဘူမိယာ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဌာနံ ထေယ္ယစိတ္တေန ဂဏှိတုကာမတာယ ဝတိဟဒေ နိခဏိ တွတ တ သာခာမတ္တေန တ ဝတိံ ကရောန္တဿ မရိယာဒံ တ ဗန္ဓန္တဿ ဟကာရံ တ စိနန္တဿ ပံသုမတ္တိကာ တ ဝမေန္တဿ ပုဗ္ဗပယောဂေ ဟစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဟစိတ္တိယဥ္စ ဒုက္ကဋဉ္စ သဟပယောဂေ ကေဝလဒုက္ကဋဥ္စ ပစ္ဆိမပယောဂေသု ဒွီသု ပဌမပယောဂေ ထုလ္လစ္စယဥ္စ အဝသာနပယောဂေ ဟရာဇိကဥ္စ ဟောတီတိ ဝိနိစ္ဆယောပိ သ ဂ္ဂဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ခေတ္တာဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၅. ဝတ္ထုဋ္ဌာဒီသု **ဝတ္ထုဋ္ဌဿာ** တိ တ္ထေ ‘‘ဝတ္ထု နာမ အာရာမဝတ္ထု ဝိဟာရဝတ္ထူ’’တိ (ပာရာ. ၁၀၅) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တတ္တာ ပုပ္ဖာဒိအာရာမေ ကာတုံ သင္ခရိတ္တ ဌပိတဘူမိ စ ပုဗ္ဗကတာရာမာနံ ဝိနာသေ တုစ္ဆဘူမိ စ ဝိဟာရံ ကာတုံ အဘိသင်္ခတာ ဘူမိ စ နဋ္ဌဝိဟာရဘူမိ စာတိ ဧဝံ ဝိဘာဂဝတီ ဝသတိ တ္ထေ ဥပရောပေဟ တ ဝိဟာရော တတိ ‘‘ဝ ထုံ’’တိ ဝုစ္စတိ ဣစ္စေဝံ ဒုဝိဓံ ဝတ္ထုဉ္စ ‘‘ဝတ္ထုဉ္စ နာမ ဘဏ္ဍံ ဝတ္ထုသ္မိံ စတုဟိ ဌာနေဟိ နိက္ခိတ္တံ ဟောတိ ဘူမဋ္ဌံ ထလဋ္ဌံ အာကာသဋ္ဌံ ဝေဟာသဋ္ဌ’’န္တိ (ပာရာ. ၁၀၅) ဝစနတော ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓံ ဘဏ္ဍဥ္စာတိ ဣဒံ ဒွယံ ဝတ္ထု စ ဝ တ္ထုဋ္ဌဥ္စ ဝတ္ထုဝတ္ထုဋ္ဌန္တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ ဧကေဒေသသရူပေကသေသဝသေန သမာသေတွတ, ဥ-ကာရဿ စ အကာရံ ကတွတ ‘‘ဝတ္ထုဋ္ဌဿာ’’တိ ဒဿိတန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာဝုတ္တဒုဝိဓဝတ္ထုနော, ဝတ္ထုဋ္ဌဿ စ ဘဏ္ဍဿာ တိ အတ္ထော။ **ခေတ္တဋ္ဌေ** တိ တ္ထောပိ အယမေဝ သမာသောတိ ခေတ္တေ စ ခေတ္တဋ္ဌေ စာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ နာဝဋ္ဌ ဌာဒိတေဟာရေပိ ဧသေဝ နယော။ **ကမဋ္ဌေပိ စာ** တိ ‘‘ကမဋ္ဌံ နာမ ဘဏ္ဍံ ကမေ စတူဟိ ဌာနေဟိ နိက္ခိတ္တံ ဟောတိ ဘူမဋ္ဌံ။ပေ.။ ဝေဟာသဋ္ဌ’’န္တိ (ပာရာ. ၁၀၆) ဝုတ္တေ စတုဗ္ဗိဓေ ကမဋ္ဌဘဏ္ဍေပီတိ အတ္ထော။

ဝတ္ထုဋ္ဌကမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၆. အရညဋ္ဌကထာယံ **‘‘တိဏံ တ’’**တိအာဒိပဒာနံ ‘‘တတ္ထဇာတက’’န္တိ ပဒေန သမ္ဗန္ဓော။ **တတ္ထဇာတက** န္တိ ‘‘အရညံ နာမ ယံ မနုဿာနံ ပရိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီ’’တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၇) ဝစနတော တတ္ထဇာတံ ယံ ကိဉ္စိ မနုဿသန္တကံ သာမိကာနံ အကာမာ အဂဟေတဗ္ဗတော သာရက္ခေ အရညေ ဥပ္ပန္နန္တိ အတ္ထော။ **တိဏံ တာ**တိ ပရေဟိ လာယိတွတ ဌပိတံ တ အတ္တနာ လာယိတဗ္ဗံ တ ဂေဟစ္ဆာဒနာရဟံ တိဏံ တ။ **ပဏ္ဏံ တ** တိ ဧဝရူပမေဝ ဂေဟစ္ဆာဒ နာရဟံ တာလပဏ္ဏာဒိပဏ္ဏံ တ။ **လတံ တ**တိ တထာရူပမေဝ ဝေတ္တလတာဒိကံ ဝလ္လိံ တ။ ယာ ပန ဒီဃာ ဟောတိ , မဟာရုက္ခေ စ ဂစ္ဆေ စ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွတ တ ဝေဌေတွတ တ ဂတာ, သာ မူလေ ဆိန္နာပိ အဝဟာရံ န ဇနေတိ, အဂ္ဂေ ဆိန္နာပိ။ ယဒာ ပန အဂ္ဂေပိ မူလေပိ ဆိန္နာ ဟောတိ, တဒာ အဝဟာရံ ဇနေတိ။ သစေ ပန ဝေဌေတွတ ဌိတာ ဟောတိ, ဝေဌေ တွတ ဌိတာ ပန ရုက္ခတော မောစိတမတ္တာ အဝဟာရံ ဇနေတီတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ သာမိကေန အဝိဿဇ္ဇိတာ

လယံ ဆလ္လိတကာဒိအဝသေသဘဏ္ဍာဥ္စ ကမိနာဝ ဥပလက္ခိတွာ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကဋ္ဌမေဝ တ** တိ အရုံတ။ **ဘဏ္ဍာဥ္စေဝ ကာတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ အနေ္တာဘူတဟေတုတ္ထဝသေန ကာရေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ တေနာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘ဘဏ္ဍာဥ္စေန ကာရေတဗ္ဗော’’တိ။ အဝဟဋ္ဌတိဏာဒိဘဏ္ဍေသု အဂ္ဃဝသေန မာသကံ တ ဦနမာသကံ တ ဟောတိ, ဒုက္ကဋံ။ အတိရေကမာသကံ တ ဦနပဥ္စမာသကံ တ ဟောတိ, ထုလ္လစ္စယံ။ ပဥ္စမာသကံ တ အတိရေကပဥ္စမာသကံ တ ဟောတိ, ဟာရာဇိကံ။ ဟာရာဇိကံ စေ အနာပန္နော, အာမသနဒုက္ကဋံ, ဖန္ဒာပနထုလ္လစ္စယဥ္စ ကာရေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ဂဏှဟန္တော** တိ အဝဟရန္တော။

၁၆၇-၇၄. ကုအနိ ‘‘ကဋ္ဌမေဝ တ’’တိ ဝုတ္တရက္ခအရူသု ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **‘‘မဟာဋ္ဌေ’’** တိအာဒိ။ **မဟာဂ္ဃေ**တိ ပဥ္စမာသကံ တ အတိရေကပဥ္စမာသကံ တ အဂ္ဃကံ ဟုတွာ မဟာဋ္ဌေ။ **နဿတိ** တိ ထေယျစိတ္တသမင်္ဂီ ဟုတွာ ဆိန္နမတ္တေပိ ဟာရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ။ **ပိ-**သဒ္ဒော အဝဓာရဏော။ **‘‘ကောစိပီ’’**တိ ကုမိနာ အဒ္ဓဂတောပိ အလ္လံ တ ဟောတု ပုရာဏံ တ, တစ္ဆေတွာ ဌပိတံ န ဂဟေတဗ္ဗမေတတိ အတ္ထော။

မူလေတိ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။ ‘‘အဂ္ဂေ စ မူလေ စ ဆိန္နေ ဟောတိ’’တိ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၇) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော မူလဥ္စ အဂ္ဂဥ္စ ဆိန္ဒိတွာတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ **အဒ္ဓဂတ** န္တိ ဖိဏ္ဏောဂဋ္ဌိတပတိတတစံ, စိရကာလံ ဌိတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

လက္ခဏေ တိ အတ္တနော သန္တကံ ဉာပေတုံ ရုက္ခက္ခန္ဓေ တစံ ဆိန္ဒိတွာ ကတသလ္လက္ခဏေ။ **ဆလ္လိယောနဒ္ဓေ**တိ သမန္တတော အဘိနဝုပ္ပန္နာဟိ ဆလ္လိဟိ ပရိယောနဒ္ဓိတွာ အဒဿနံ ဂမိတေ။ **အဇ္ဈောဝုတ္ထဥ္စ** တိ ဧတ္ထ ‘‘ဂေဟ’’န္တိ ဟဌသေသော။ ဂေဟံ ကတဥ္စ အဇ္ဈောဝုတ္ထဥ္စာတိ ယောဇနာ။ ဂေဟံ ကာတုံ အရညသာမိကာနံ မူလံ ဒတွာ ရုက္ခေ ကိဏိတွာ ဆိန္နအရူပဟိ တံ ဂေဟံ ကတဥ္စ ပရိဘုတ္တဥ္စာတိ အတ္ထော။ **ဝိနဿန္တဥ္စ** တိ ဧတ္ထာပိ ‘‘အဝသိဋ္ဌံ အရု’’န္တိ ဟဌသေသော။ တံ ဂေဟံ ကတွာ အဝသိဋ္ဌံ ဝဿာတပာဒီဟိ ဝိဝိဓာ ဇီရိတွာ ဝိနဿမာနံ, ဝိပန္နနအရုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဂဏှဟတော န ဒေါသော ကောစီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ‘‘သာမိကာ နိရာလယာ’’တိ ဂဏှဟတော ကာစိပိ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ ကိံကာရဏန္တိ စေ? အရညသာမိကေဟိ မူလံ ဂဟေတွာ အညေသံ ဒိန္နတ္တာ, တေသဥ္စ နိရာလယံ ဆဍ္ဍိတတ္တာတိ ကုဒမေတ္ထ ကာရဏံ။

ဝုတ္တဥ္စေဟတံ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘ဂေဟာဒီနံ အတ္ထာယ ရုက္ခေ ဆိန္ဒိတွာ ယဒာ တာနိ ကတာနိ, အဇ္ဈောဝုတ္ထာနိ စ ဟောန္တိ, အရူနိပိ အရညေ ဝဿေန စ အာတပေန စ ဝိနဿန္တိ, ဤဒိသာနိပိ ဒိသွာ ‘ဆဍ္ဍိတာနီ’တိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ အရညသာမိကာ ဧတေသံ အနိဿရာ။ ယေဟိ အရညသာမိကာနံ ဒေယျဓမ္မံ ဒတွာ ဆိန္နာနိ, တေ ဧဝ ကုဿရာ, တေဟိ စ တာနိ ဆဍ္ဍိတာနိ, နိရာလယာ တတ္ထ ဇာတာ’’တိ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၇)။ ဧဝမ္ပိ သတိ ပစ္ဆာ သာမိကေသု အာဟရာပေန္တေသု ဘဏ္ဍဒေယျံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယော စာတိ အရညသာမိကာနံ ဒေယျဓမ္မံ ပဝိသန္တော အဒတွာ ‘‘နိက္ခမန္တော ဒဿာမီ’’တိ ရုက္ခေ ကဟာပေတွာ နိက္ခမန္တော ယော စ ဘိက္ခု။ **အာရက္ခဋ္ဌာနံ ပတွာ** တိ အရညပာလကာ ယတ္ထ နိသိန္နာ အရညံ ရက္ခန္တိ, တံ ဌာနံ ပတွာ။ **‘‘စိန္တေန္တော’’** တိ ကိရိယန္တရသာပေက္ခတ္တာ ‘‘အတိက္ကမေယျာ’’တိ သာမတ္ထိယတော လဗ္ဘတိ။ တသ္မာ **စိတ္တေ ကမ္မဋ္ဌာနာဒီနိ ကတွာ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ပကာရတ္ထေန ကုသလပက္ခိယာ ဝိတက္ကာ သင်္ဂယှန္တိ။ အညံ စိန္တေန္တော တ အာရက္ခနဋ္ဌာနံ ပတွာယေဝ အတိက္ကာမေယျာတိ ယောဇေတွာ အတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗော။ တတ္ထ **အညံ စိန္တေန္တော တ** တိ အညံ ဝိဟိတော တ, ကုမိနာ ယထာဝုတ္တဝိတက္ကာနံ သင်္ဂဟော။ **အဿာ** တိ ဧတ္ထ ‘‘ဒေယျ’’န္တိ ကိတယောဂေ ကတ္တရိ သာမိဝစနတ္တာ အနေနာတိ အတ္ထော။

‘‘ယော စာ’’တိ ဧတ္ထ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန **စ-**သဒ္ဒေန အရညပဝိသနကာလေ ယထာဝုတ္တနယေန မူလံ အဒတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ အရူနိ ဂဟေတွာ ဂမနကာလေ ‘‘အရညပာလကာ သစေ ယာစန္တိ, ဒဿာမီ’’တိ ပရိကပ္ပေတွာ ဂန္တွာ တေဟိ အယာစိတတ္တာ အဒတွာ ဂစ္ဆန္တောပိ တထေဝ အာဂန္တွာ အာရက္ခကေသု ကီဠာပသုတေသု တ နိဒ္ဒာယန္တေသု တ ဗဟိ နိက္ခန္တေသု တ တတ္ထ ဌတွာ အာရက္ခကေ ပရိယေသိတွာ အဒိသွာ ဂစ္ဆန္တောပိ တထေဝ အာဂန္တွာ တတ္ထ နိယုတ္တကုဿရဇနေဟိ အတ္တနော ဟတ္ထတော အတဗ္ဗံ ဒတွာ တ အတ္တာနံ သမ္မာနံ

ကတ္ဝတ တ ဟာလကေ သညာပေတ္ဝတ တ ဟာလကေ ဩကာသံ ယာစိတ္ဝတ တေဟိ ဒိန္နောကာသော တ ဂစ္ဆန္တောပီတိ ဧ တ္တကာ ဝုတ္တေန သဒိသတ္တာ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဝရာဟာတိ သူကရာ။ **ဝဋ္ဋာ** တိ ဗျဂ္ဃာ။ **အစ္ဆာ** တိ ဣက္ကာ။ **တရစ္ဆာ** တိ ကာဠသီဟာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒီပိမတ္တ ဟတ္ထိသီဟာဒယော တဋ္ဌမိက သင်္ဂယှတ္ထိ။ တေဝယေဝ ဝရာဟာဒယော သမာဂမဝသေန မရဏာဒိအနိဋ္ဌသမီပစာရိ တာယ ဥပ အနိဋ္ဌသမီပေ ဒဝန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ **“ဥပဒ္ဒုတ”** တိ ဝုစ္စန္တိ။ အာရက္ခဋ္ဌာနံ အာဂတကာလေ ဒိဋ္ဌဝရာဟာဒိ ဥပဒ္ဒဝတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မုစ္စိတုကာမတာယာ** တိ မောက္ခာဓိပ္ပာယေန။ **“တထေတ”**တိ ဣမိနာ ပဝိသနကာလေ ဒေဃ္ယဓမ္မံ အဒတွာ “နိက္ခမနကာလေ ဒဿာမီ”တိ ပဝိသိတွာ အရုံ ဂဟေတွာ အာရက္ခဋ္ဌာနံ ပတ္တောတိ ပုရိမက ထာယ သာမတ္ထိယတော လဗ္ဘမာနောယေဝတ္ထော ဒဿိတော။ **တံ ဌာနန္တိ** တံ အာရက္ခဋ္ဌာနံ။ **အတိက္ကာမေတိ** တိ “ဣဒံ တံ ဌာန”န္တိ ပိ အသလ္လက္ခဏမတ္တဘာယုပဒ္ဒုတေ ဟုတွာ ပလာယန္တော အတိက္ကမတိ, ဘဏ္ဍဒေယ္ယံ ပန ဟောတီတိ ယောဇနာ။

သုင်္ကဃာတတော တိ ဇော္တာပိ **ပိ**-သဒ္ဒော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, သုင်္ကဂဟဏဋ္ဌာနတောပီတိ အတ္ထော။ သုင်္ကဿ ရညော အတဗ္ဗဘာဂဿ ဃာတတော မုသိတွာ ဂဟဏမတ္တော, သုင္ကော ဟညတိ ဇော္တာတိ တ သုင်္ကဃာတတောတိ ဝိဂ္ဂဟော။ သုင်္ကဃာတတသရူပံ ပရတော အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **တသ္မာ** တိ သုင်္ကဃာတတော တဿ ဂရုကတ္တာ ဝေ။ **တန္တိ** တံ သုင်္ကဃာတဋ္ဌာနံ။ **အနောက္ကမ္မ ဂစ္ဆတော** တိ အပဝိသိတွာ ဂစ္ဆန္တဿ။ **ဒုက္ကဋံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ** “သုင်္က ပရိဟရတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ဟရာ. ၁၁၃)။

တေန္တိ ယထာဝုတ္တအာရက္ခဋ္ဌာနံ။ **ထေယ္ယစိတ္တေန ပရိဟရန္တဿာ** တိ ထေယ္ယစိတ္တေန ပရိဟရိတွာ ဒူရတော ဂစ္ဆန္တဿ။ အာကာသေနပိ ဂစ္ဆတော ဟရာဇိကမနုဒ္ဒိဋ္ဌံ သတ္ထုနာတိ သမ္ဗန္ဓော။

နနု စ “ဣဒံ ပန ထေယ္ယစိတ္တေန ပရိဟရန္တဿ အာကာသေန ဂစ္ဆတောပိ ဟရာဇိကမေဝ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၅. ၁.၁၀၇) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံဝစနံ ဝိနာ **ဟဠိယံ** “အရညဋ္ဌ”န္တိ မာတိကာပဒဿ **ဝိဘင်္ဂေ** “တတ္ထဇာတကံ ကဋ္ဌံ တ လတံ တ တိဏံ တ ပဉ္စမာသကံ တ အတိရေကပဉ္စမာသကံ တ အဂ္ဃနကံ ထေယ္ယစိတ္တော အာမသတိ, အာပတ္တိ ဒု က္ကဋဿ။ ဖန္ဒာပေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ ဌာနာ စာဝေတိ, အာပတ္တိ ဟရာဇိကဿာ”တိ (ဟရာ. ၁၀၆) သာမညဝစနတော သုင်္ကဃာတေ “သုင်္က ပရိဟရတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဝစနံ ဝိယ ဇော္တ အာရက္ခဋ္ဌာနံ ပရိဟရန္တဿ ဝိသုံ ဝုတ္တဟရာဇိကာပတ္တိဝစနေ အသတိပိ “အဋ္ဌကထာယ”န္တိ အဝတွာ “သတ္ထုနာ”တိ ကသ္မာ အာဟာတိ? ဝုစ္စတေ – အဋ္ဌကထာစရိယေန တထေဝ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ။ ကသ္မာ ပန အဋ္ဌကထာစရိယေန “အပည တ္တံ န ပညပေဿာမ, ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒိဿာမာ”တိ (ဟရာ. ၅၆၅) ဟဠိဟဠံ ဇာနန္တေနပိ ဟဠိယံ အဝုတ္တဟ ရာဇိကံ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ? ဇော္တ ဝိနိစ္ဆယံ ဘိက္ခူဟိ ပုဋ္ဌေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တနယဿ မဟာအဋ္ဌကထာယ အာဂတတ္တာ တဒ္သေဝ နယဿ သမန္တဟာသာဒိကာယံ နိဒ္ဒိဋ္ဌဘာဝံ ဇာနန္တေန ဣမိနာပိ အာစရိယေန ဣဓ “သတ္ထုနာ”တိ ဝုတ္တ န္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အထ တ “သုင်္က ပရိဟရတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဝတွာ အာရက္ခဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယေ အဝစနံ ယထာဝုတ္တ တဝိသယဿ အဒိဋ္ဌဘာဝေန တ သိယာ, ဣမဿ တထာ အနဝဇ္ဇတာ တ သိယာ, ဝုတ္တာနုသာရေန သုဝိညေယ္ယတာ တ သိယာတိ တယော ဝိကပ္ပာ။ တေသု ပဌမဝိကပ္ပော သဗ္ဗညုဘာဝဗာဓနတော ဒုဗ္ဗိကပ္ပမတ္တံ ဟောတိ။ ဒုတိယဝိကပ္ပ ဟေ လောကဝဇ္ဇဿ ဣမဿ အနဝဇ္ဇဘာဝေ နာမ အနုပပန္နောတိ အနာဒာတဗ္ဗော။ ဟရိသေသတော တတိယဝိက ပ္ပော ယုဇ္ဇတိ။

တတ္ထ “ဝုတ္တာနုသာရေနာ”တိ ကိမေတ္ထ ဝုတ္တံ နာမ, တဒနုသာရေန ဣမဿာပိ သုဝိညေယ္ယတာ ကထန္တိ စေ? ပဌမနိဒ္ဒိဋ္ဌေ အရညဋ္ဌနိဒ္ဒေသေ သာမညေန “ဌာနာ စာဝေတိ, အာပတ္တိ ဟရာဇိကဿာ”တိ (ဟရာ. ၁၀၆) ဣဒံ ဝုတ္တံ, န ပန ထေယ္ယစိတ္တေန အာရက္ခဋ္ဌာနပရိဟရဏဉ္စ။ “ဂမနကာလေ ‘မူလံ ဒတွာ ဂမိဿာမီ’တိ ပုဗ္ဗပရိကပ္ပိ တနိယာမေန အဒတွာ ဂစ္ဆတော ပရိကပ္ပာဝဟာရော ဝ ဟောတီ”တိ စ “တံ ပန ယေန ကေနစိ အာကာရေန ပရိကပ္ပိတဋ္ဌ ဌာနံ ပဟာယ ဂမနံ ဌာနာစာဝနံ နာမ ဟောတေတတိ တေန ဝတ္ထုနာ ဟရာဇိကမေဝ ဟောတီ”တိ စ “ဌာနာ စာဝေတိ, အာပ

တ္တိ ဟရာဇိကသ္သာ’တိ ဣမိနာ စ ဝိညာတတ္တမေဝ ဟောတီ’’တိ စ ဝိသုံ န ဝုတ္တံ။ သုင္ကဋ္ဌာနပရိဟရဏံ ပန ဌာနပရိဟရဏသဘာဝတ္တာ သဘာဝတော ဤဒိသံ ဝ သန္တမ္ပိ ဣဒံ ဝိယ ပရိကပ္ပိတဋ္ဌာနံ န ဟောတီတိ ဝက္ခမာနရာဇသမ္မတဋ္ဌာနတော အညံ ပရိကပ္ပိတဋ္ဌာနံ သမာနမ္ပိ ထေယ္ယစိတ္တုပ္ပတ္တိမတ္တေန တံ ပရိဟရိတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တဿ ထေယ္ယစိတ္တေန အတ္တနော ပတ္တံ ဂဏ္ဟန္တဿ ဝိယ ဟရာဇိကာယ အဝတ္ထုတ္တာ ဒုက္ကဋဿေဝ ဝတ္ထုဘာဝတ္တာ ဝိညာပေတုံ ‘‘သုင္ကံ ပရိဟရတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ ဝုတ္တန္တိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယညုနာ အဋ္ဌကထာစရိယေန ‘‘ဟရာဇိကမေဝ’’တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၇) ဝုတ္တတ္တာ တေန အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနိဟာရမေဝ ဒဿေတုံ အဃမာစရိယောပိ ‘‘သတ္ထုနာ ဟရာဇိကမနုဒ္ဒိဋ္ဌ’’န္တိ အာဟာတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ ဇဝံ ပရိဟရိတ္ဝာ ထေယ္ယစိတ္တေန ဒူရတော ဝဇ္ဇေတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တဿာပိ ဟရာဇိကပ္ပ ဟောနကတာယ အစ္စန္တဘာရိယံ ဟောတိ, တသ္မာ။ **တ္တော** တိ ဣမသ္မိံ အရညာရက္ခဋ္ဌာနေ။ **‘‘ဝိသေသေနာ’’**တိ ဣဒံ ‘‘အပ္ပမတ္တေန ဟောတဗ္ဗ’’န္တိ ဣမိနာ ပဟေတုဘာဝေန သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **သတိသမ္ပန္နစေတသာ** တိ စ **ပိယသီလေနာ**တိ စ ‘‘ဘိက္ခုနာ’’တိ တေဿ ဝိသေသနံ။ အသိက္ခာကာမဿ ဘိက္ခုနော ဣမဿ ဩတဒဿ အဘာဇနတာယ တံ ပရိဝဇ္ဇေတုမာဟ **‘‘ပိယသီလေနာ’’**တိ။ ပိယသီလဿာပိ သတိဝိရဟိတဿ ပမတ္တဋ္ဌာနေ သရဏာသမ္ဘဝတော ဣမဿ အဘာဇနတာယ တံ ဝဇ္ဇေတုမာဟ **‘‘သတိသမ္ပန္နစေတသာ’’** တိ။

အရညဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၅-၆. တောယဒုလ္လဘကာလသ္မိံ န္တိ တောယံ ဒုလ္လဘံ ယသ္မိံ သော တောယဒုလ္လဘော, တောယဒုလ္လဘော စ သော ကာလော စာတိ တောယဒုလ္လဘကာလော, တသ္မိံ။ **အာဝဇ္ဇေတ္ဝာ တ** တိ ဥဒကဘာဇနံ နာမေတ္ဝာ တ။ **ပဝေသေတ္ဝာ တ**တိ အတ္တနော ဘာဇနံ တသ္မိံ ပက္ခိပိတ္ဝာ တ။ **ဆိဒ္ဒံ ကတ္ဝာပိ တ** တိ ဥဒကဘာဇနေ ဩမဋ္ဌာဒိဘေဒံ ဆိဒ္ဒံ ကတ္ဝာ တ ဂဏ္ဟန္တဿ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ဝိနိဒ္ဒိသေတိ ဝက္ခမာနေန သမ္ဗန္ဓနီယံ။

တထာတိ ယထာ တောယဒုလ္လဘကာလသ္မိံ ဘာဇနေ ရက္ခိတကေပိတံ ဥဒကံ အဝဟရန္တဿ ဟရာဇိကံ ဝုတ္တံ, တေနေဝ နီဟာရေန။ **တပိယံ တ**တိ ပရသန္တကာယ သာရက္ခာယ တပိယံ တ။ **တဋ္ဌာကေ တ**တိ တာဒိသေ ဇာတသ္သရေ တ။ ဇဝံ သာရက္ခာနံ ဟောက္ခရဏီအာဒီနံ ဧတေဟိ တ အဝုတ္တသမုစ္စယေန **တ**-သဒ္ဒေန တ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အတ္တနော ဘာဇနံ ပဝေသေတ္ဝာ ဂဏ္ဟန္တဿာ** တိ ဥပလက္ခဏပဒန္တိ ဘာဇနဂတဇလေ စ ဣမ စ တေလဘာဇနေ ဝိယ မုခေန တ ဝံသာဒီဟိ တ အာကမိတ္ဝာ ထေယ္ယစိတ္တေန ပိဝန္တဿ ယထာဝတ္ထုကမာပတ္တိဝိဓာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၇၇. မရိယာဒန္တိ တပိအာဒီနံ ဟဋ္ဌိဝဋ္ဋဇန္ခံ။ **ဆိန္ဒတော** တိ ကုအလာဒီဟိ ပံသုအာဒီနိ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ဒ္ဝိဓာ ကရောန္တဿ။ ဝိသေသတ္ထာဝဇောတကေန **တု**-သဒ္ဒေန ‘‘မရိယာဒံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဒုဗ္ဗလံ ကတ္ဝာ တဿ ဆိန္ဒနတ္ထာယ ဝီစိ ယော ဥဋ္ဌာပေတုံ ဥဒကံ သယံ ဩတရိတ္ဝာ တ ကေမဟိသေ တ အညေ မနုဿေ တ ကီဠန္တေ အရကေ တ ဩတာရေ တ္ဝာ တ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဩတိဏ္ဏေ တာသေတ္ဝာ တ ဥဒကေ ဌိတံ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ တ ဆေအပေတ္ဝာ တ ဟ တေတ္ဝာ တ ဟတာပေတ္ဝာ တ ဇလံ ခောဘေတိ, တတော ဥဋ္ဌိတာဟိ ဝီစီဟိ မရိယာဒေ ဆိန္နေပိ တေနေဝ ဆိန္နော ဟောတိ။ ဧဝမေဝ ကေမဟိံသာဒယော မရိယာဒံ အာရောဟန္တေနာပိ အညေဟိ အာရောဟာပေန္တေနာပိ တေသံ ခုရေဟိ မရိယာဒေ ဆိန္နေပိ, ဥဒကနိဒ္ဓမနာဒိ ပိဒဟိတ္ဝာ တ ပိဒဟာပေတ္ဝာ တ တပိမရိယာဒာယ နီစဋ္ဌာနံ ဗန္ဓိတ္ဝာ တ ဗန္ဓာပေ တ္ဝာ တ အတိရေကဇလာပဂမနမဂ္ဂတော နီဟရိတဗ္ဗောဒကံ တရေတ္ဝာ တ ဗာဟိရတော ဥဒကံ ပဝေသေတ္ဝာ တ ပူရေ တိ, ဩဃေန မရိယာဒေ ဆိန္နေပိ တေနေဝ ဆိန္နံ ဟောတီ’’တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၈ အတ္ထတော သမာနံ) ဧဝမာဒိကံ **အဋ္ဌကထာ**ဂတဝိသေသံ သင်္ဂဏှာတိ။ **အဒိန္နာအနပုဗ္ဗတော** တိ အဒိန္နာအနဿ ပုဗ္ဗပယောဂတ္တာ။ **ဘူတကမေန သ ဒ္ဒိမ္ပီ**တိ ဘူတကမေနပိ သဒ္ဓိံ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန ပထဝိခဏနံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ မရိယာဒံ ဆိန္ဒန္တော တတ္ထဇာတံ တိဏာဒိံ ဆိန္ဒတိ, ဘူတကမဟစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋံ။ ဇာတပထဝိံ ဆိန္ဒတိ, ပထဝိခဏနဟစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋံ အာ ပဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၇၈. ကာတဗ္ဗော တိ ဧတ္တ ‘‘ဘဏ္ဍဂ္ဃေန အာပတ္တိယာ’’တိ ဟဌသေသော။ အန္တောဘူတဟောတ္ဝတ္ထဝ သေန ကာရေတဗ္ဗောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ အန္တော ဌတ္ဝာ ဆိန္ဒန္တော ဗဟိအန္တေန, ဗဟိ ဌတ္ဝာ ဆိန္ဒန္တော အန္တ

တောအန္တေန, ဥဘယတ္ထာပိ ဌတွာ ဆိန္ဒန္တော မဇ္ဈတော ဘဏ္ဍာဝဋ္ဋေန အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – အန္တောတပိယံ ဌတွာ မရိယာဒံ ဆိန္ဒိတွာ ဥဒကေ ဗဟိ နိက္ခမိတေ နိက္ခန္တဥဒကဂ္ဃေန ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယပာရာဇိကာသု ယထာပန္နာယ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော။ ဗဟိ ဌတွာ မရိယာဒံ ဆိန္ဒိတွာ အန္တောတပိယံ ပဝိသန္တောဒကဿ ဌိတဋ္ဌာနတော စာဝိတက္ခဏေ နိက္ခန္တဥဒကဂ္ဃေန အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော။ ကအာစိ အန္တော ကအာစိ ဗဟိ ဌတွာ မရိယာဒံ မဇ္ဈေ ဌပေတွာ ဆိန္ဒန္တော မဇ္ဈေ ဌိတဋ္ဌာနံ ဆိန္ဒိတွာ ဥဒကဿ နိဟဋ္ဋက္ခဏေ နိဟဋ္ဋဥဒကဿ အဂ္ဃေန အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗောတိ။

ဥဒကဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၉-၈၀. တရေနာတိ တရေန တရေန သာမဏေရာ အရညတော ယံ ဒန္တကဋ္ဌံ သင္ဃဿတ္ထာယ အာနေတွာ သစေ အာစရိယာနမ္ပိ အာဟရန္တိ, ယာဝ တေ ဒန္တကဋ္ဌံ ပမာဏေန **ဆိန္ဒိတွာ** သင္ဃဿ စ အာစရိယာနဉ္စ **န နိယ္ယာဒေန္တိ,** တာဝ အရညတော အာဘတတ္တာ **တံ သဗ္ဗံ** သင္ဃဿ စ သကသကအာစရိယာနဉ္စ **အာဘတံ** ဒန္တကဋ္ဌံ **တေသမေဝ စ** ဒန္တကဋ္ဌဟာရကာနံ သာမဏေရာနံ **သန္တကံ** ဟောတီတိ အတ္ထယောဇနာ။

၁၈၁. တသ္မာ တိ ယသ္မာ တေသမေဝ သာမဏေရာနံ သန္တကံ ဟောတိ, တသ္မာ။ **တံ** အရညတော အာဘတံ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ သင္ဃဿ ဂရုဘဏ္ဍဉ္စ ဒန္တကဋ္ဌန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သင္ဃိကာယ ဘူမိယံ ဥပ္ပန္နံ သင္ဃေန ရက္ခိတဂောပိ တတ္တာ ဂရုဘဏ္ဍဘူတံ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဂဏှတဿ စာ** တိ အဓိကစ-ကာရေန ဣဟာဝုတ္တဿ **အဋ္ဌကထာ**ဂတဿ ဂဏပုဂ္ဂလဂိဟိပရိဗဒ္ဓ အာရာမုယ္ယာနသဉ္ဇာတဆိန္နာဆိန္နရက္ခိတဂောပိတဒန္တကဋ္ဌဿ သမုစ္စိတတ္တာ တဉ္စ ထေယ္ယစိတ္တေန ဂဏှတဿ အဝဟာရဒန္တကဋ္ဌဿ အဂ္ဃဝသေန အာပတ္တိယော ဝ တ္တဗ္ဗာတိ အယမတ္ထော ဒီပိတော ဟောတိ။

၁၈၂. တေဟိ ဒန္တကဋ္ဌဟာရကေဟိ သာမဏေရေဟိ။ **နိယ္ယာဒိတ** န္တိ မဟာသင္ဃဿ ပဋိဟဒိတံ။

၁၈၃. သင္ဃိကကာလတော ပဋ္ဌာယ ထေယ္ယစိတ္တေန ဂဏှတောပိ အဝဟာရာဘာဝေ ကာရဏံ ဒဿေတုမာဟ **"အရက္ခတ္တာ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **အရက္ခတ္တာ** တိ သင္ဃိကဘာဝေန လဒ္ဓေပိ ရက္ခိတဂောပိတဒန္တကဋ္ဌေ ဝိယ သင္ဃေန ကတာရက္ခာယာဘာဝတ။ **ယထာဝုမုမဘာဇေတဗ္ဗတော** တိ သင္ဃိကတ္တဿာပိ သတော ယထာဝုမုံ ပဋိဟဒိ မနတိက္ကမ္မ ဘာဇေတဗ္ဗဖလပုပ္ဖာဒီနံ ဝိယ ဘာဇေတဗ္ဗတာဘာဝတော။ **သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ စာ** တိ သင္ဃပရိယာပန္နာနံ သဗ္ဗေသမေဝ သာဓာရဏတ္တာ။

ဣဒန္တိ သင္ဃဿ နိယ္ယာဒိတဒန္တကဋ္ဌံ။ **အညံ ဝိယာ**တိ အညံ ဂဏပုဂ္ဂလာဒိသန္တကံ ရက္ခိတဂောပိတဒန္တ ကဋ္ဌံ ဝိယ။ ဧဝံ စောရိကာယ ဂဏှတော အဝဟာရာဘာဝေ ကာရဏေန သာဓိတေပိ ထေယ္ယစိတ္တေန သကပရိက္ခာရမ္ပိ ဂဏှတော ဒုက္ကဋဿ ဝုတ္တတ္တာ တထာ ဂဏှန္တော ဒုက္ကဋာ န မုစ္စတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝတ္တံ ပန ဇာနိတဗ္ဗံ – သင္ဃိကဒန္တကဋ္ဌံ ဂဏှန္တေန ပဏနဃရာဒီသု ပဝိသိတွာ စိရေန ဩသရန္တေန ဗဟိ ဝီတိနာမေတဗ္ဗဒိဝသေ ဂ ဏေတွာ တံပမာဏေန ဂဟေတဗ္ဗံ, မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တေန ဧကံ ဒွေ ဝ ဒန္တကဋ္ဌာနိ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ ဂန္တဗ္ဗံ, တ တ္ထေဝ ဝသန္တေန ဒိဝသေ ခာဒိတဗ္ဗဒန္တကဋ္ဌံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ။

ဒန္တကဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၄. "အင်္ဂုံ တ ဒေတိ"တိအာဒီသု ''ရုက္ခေ''တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ ''ရုက္ခော ဝိနဿတီ''တိ ဝက္ခမာနတ္တာ, ရုက္ခော စ ''ဝနပ္ပတိ နာမ ယော မနုဿာနံ ပရိဂ္ဂဟိတော ဟောတိ ရုက္ခော ပရိဘောဂေ''တိ (ပာရာ. ၁၁၀) **ပာဠိ ယံ** အာဂတတ္တာ စ **အဋ္ဌကထာယ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁၀) စ ဝုတ္တနယေန အမ္ဗလဗုဇပနသာဒိကော မနုဿာနံ ပရိ ဘောဂရုက္ခော မနုဿာယတ္တော ရက္ခိတဂောပိတောယေဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ **အင်္ဂုံ တ ဒေတိ** တိ စောရိကာယ အင်္ဂုံ အာလိမ္ပေတိ တ။ **သတ္တေန** ရုက္ခေ **သမန္တတော အာကောဋ္ဋေတိ** တိ တသိဖရသုအာဒိသတ္တေန ရုက္ခတစံ ဆိန္ဒန္တော သမန္တတော အာတဋ္ဋံ ဒဿေတိ။ **မဏ္ဍူကကဏ္ဍကနာမကံ ဝိသံ တ** ရုက္ခေ **အာကောဋ္ဋေတီ**တိ စောရိကာယ ရု က္ခံ နာသေတုကာမော ရုက္ခေ မဏ္ဍူကကဏ္ဍကနာမကံ ဝိသံ ပဝေသေတိ။

၁၈၅. **ယေန တ တေန တ**တိ ယထာဝုတ္တေန တ အဝုတ္တေန တ ယေန ကေနစိ ဥပာယေန။ **ရုက္ခော ဝိနဿတီ** တိ အဂ္ဂိ ဒတွာ ဈာပိတော ဧဒေကလာဟေ ဝိယ, တေလကုမ္ဘိ ဝိယ စ ဝိနာဝ ဌာနာစာဝနေန ယထာဌိတမေဝနဿတိ။ **"ဒွယွှတီ"**တိ ဣဒံ "အဂ္ဂိံ ဒေတီ"တိ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိနဿတီ** တိ မဏ္ဍူကကဏ္ဋကာကောဋ္ဌနာဒိအဝသေသပ ယောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ "ထေယျစိတ္တော ဆိန္ဒတိ, ပဟာရေ ပဟာရေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ, ဧကံ ပ ဟာရံ အနာဂတေ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ, တသ္မိံ ပဟာရေ အာဂတေ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ"တိ (ပာရာ. ၁၁၀) ဌာနာစာဝနေန ပာရာဇိကဿ အာဂတတ္တာ။ **ပကာသိတ**န္တိ ဧတ္ထ "အဋ္ဌကထာယ"န္တိ လဗ္ဘတိ။ ပာဌာဂတံ ပာရာဇိကံ ပန ပာရိသေသတော စ သူစီယတီတိ တဗ္ဗာစကဿ တ သင်္ဂာဟကဿ တ ဝစနဿ ဣဟာဝိဇ္ဇမာနတ္တာ တတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဟာသံသိကောပိ ဣဟာဝုတ္တော။

ဝနပ္ပတိကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၆-၇. "ဟရဏကံ နာမ အညဿ ဟရဏကံ ဘဏ္ဍံ။ ထေယျစိတ္တော အာမသတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဖန္ဒာပေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ ဌာနာ စာဝေတိ, အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ"တိ (ပာရာ. ၁၁၁) ဝုတ္တဟရဏ ကနိဒ္ဒေသေ "ဌာနာ စာဝေတိ, အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ"တိ (ပာရာ. ၁၁၁) ဟဌေ "ဌာန"န္တိ ဂဟိတသီသာဒိဌာနပ္ပ ဘေဒဝသေန **အဋ္ဌကထာယ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁၀) အာဂတဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"ဆိန္ဒိတွာ မောစေတွာ ဂဏ္ဌိ ဟတော"**တိ။ ကိရိယာနံ သကမ္မကတ္တာ "အလင်္ကာရ"န္တိ ဟဌသေသော။ **ဆိန္ဒိတွာ** တိ ဂီဝေယျကာဒိံ။ **မောစေတွာ** တိ ကဏ္ဍာပိဋ္ဌန္ဓနာဒိံ။

သီသာဒီဟိ မောစိတမတ္တသ္မိံ န္တိ ဧတ္ထာပိ ဝိသေသိတဗ္ဗဒဿနတ္ထံ "အလင်္ကာရသ္မိံ"န္တိ တမေဝ ဘုမ္မေ ကဝစနန္တဝသေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အာကမုနဝိကမုန** န္တိ ဧတ္ထ အဘိမုခံ ကမုနံ အာကမုနန္တိ ကတွာ အတ္တနော သမီ ပမာဝိဍ္ဍနံ **အာကမုနံ,** ဝိပရီတံ ကမုနံ ဝိကမုနန္တိ ကတွာ တဗ္ဗိပရီတံ **ဝိကမုနံ** ။

၁၈၈-၉. ဝလယန္တိ အဝင်္ကံ မဋ္ဌဟတ္တူပဂံ။ **ကဋ္ဌကမ္ပိ တ** တိ အနေကဝင်္ကေ ယောဇေတွာ ဗဒ္ဓူဋ္ဌာဒီနိ ဒဿေ တွာ တ အဒဿေတွာ တ ကတံ ဟတ္ထူပဂံ။ **အဂ္ဂဗာဟု** န္တိ ကပ္ပရတော ပဋ္ဌာယ အဂ္ဂဟတ္ထံ။ **အပရာပရံ စာရေ တီ**တိ ဣတော စိတော စ သဉ္စာရေတိ။ **"သာရေတီ"**တိ တ ပာဌော, သောယေဝ အတ္ထော။ **တံ** ဝလယံ တ ကဋ္ဌကံ တ။ **အာကာသဂတံ ကရောတီ**တိ သဗ္ဗဒိသာဟိ ယထာ ဟတ္ထံ န ဖုသတိ, တထာ အာကာသဂတံ ကရောတိ။ နိမိဝလယဿ ပ ဝေသိတရုက္ခမူလေ သဗ္ဗဒိသာဟိ အဖုသန္တံ အာကာသဂတကရဏေ ပာရာဇိကံ ဟောတိ, ဣဓ "ရက္ခတီ"တိ ကသ္မာ ဝုတ္ တန္တိ အာဟ **"သဝိညာဏကတော"**တိအာဒိ။ **ဣဒ**န္တိ ဝလယံ ကဋ္ဌကဉ္စ။

၁၉၀. **"နိဝတ္ထံ ဝတ္ထ"** န္တိ ဣမိနာ စီဝရမ္ပိ ဂယှတိ။ **ပရဿ** ဝတ္ထသာမိကဿ။ **ပရောပီ**တိ ဝတ္ထသာမိ ကောပိ။ **တ**န္တိ စောရေန အစ္ဆိဇ္ဇမာနံ အတ္တနာ နိဝတ္ထဝတ္ထံ။ **လဇ္ဇာယ သဟသာ န မုဉ္စတီ** တိ လဇ္ဇာယ သီဃတရံ န ပရိစ္စဇတိ။

၁၉၁. စောရောပိ အာကမုတိ, သော ပရောပိ အာကမုတီတိ ယောဇနာ။ **သော ပရော** စောရတော အညော, ဝတ္ထ သာမိကောတိ အတ္ထော။ **ပရဿာ** တိ ဝတ္ထသာမိကဿ။

၁၉၂. "ဌာနာ စာဝေယျာ"တိ ဟဌေ **ဌာန**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတသီသာဒိဌာနတော ဟရိယတေတိ ဟရဏကန္တိ ဝု တ္တာလင်္ကာရာဒိဘဏ္ဍဿ စာဝနေန ပာရာဇိကံ ဒဿေတွာ ဣအနိ တဒေဝ ဟရဏကံ ဟာရကေန သဟ ဟရန္တဿ သ ဟာရကဿ ဌိတဌာနတော အပနယနေန ဌာနာစာဝနဉ္စ "ဌာနာ စာဝေယျာ"တိ ဣမိနာဝ သင်္ဂယှတီတိ တတ္ ထာပိ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"သဘဏ္ဍဟာရက"** န္တိအာဒိ။ ဘဏ္ဍံ ဟရတိ နေတီတိ **ဘဏ္ဍဟာရကော,** ပုရိသာဒိ ကော, တေန သဟာတိ **သဘဏ္ဍဟာရကံ,** အလင်္ကာရဝတ္ထာဒိနိ အာဒာယ ဂစ္ဆန္တေဟိ ဣတ္ထိပုရိသာဒိဟဏေဟိ သဟောဝ။ **ဘဏ္ဍာ** န္တိ တေဟိ ဟရိယမာနတ္တာ ဟရဏကသင်္ခါတဝတ္ထာဘရဏာဒိဘဏ္ဍံ ။ **နေန္တဿာ** တိ "နေန္ တော အဿာ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **နေန္တော** တိ ဌိတဌာနတော စာဝေတွာ အတ္တနာ ဣစ္ဆိတဒိသာဘိမုခံ ဟာပေန္တော။ အဿ ပဌမေ ပာဒေ အတိက္ကန္တေ ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇိတွာတိ ပာဌသေသယောဇနာ။ **အဿာ** တိ ဣမဿ ဘ

ဏ္ဍာဟာရကသ္သ။ ပဌမဟာဒေ အတိက္ကန္တေ အတ္တနာ ပဌမံ ဂန္ထဗ္ဗဒိသတော စောရသ္သာဘိမတဒိသံ ဂတေ ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဒုတိယေ အတိက္ကန္တေ စုတော သိယာတိ ယောဇနာ။

၁၉၃. ထေယ်္ယစေတနာ သစေ တဇ္ဇေတ္ဝာ ပရဿ ဟတ္ထတော ဘဏ္ဍံ ဟာတာပေတိ, ပရဿ ဟတ္ထတော ဘဏ္ဍေ မုတ္တမတ္တေ တဇ္ဇေတ္ဝာ ဟာတာပကဿ ပရာဇယောတိ ယောဇနာ။ **ဘဏ္ဍေ မုတ္တမတ္တေ** တိ ဘဏ္ဍေ ဟတ္ထတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ မုတ္တက္ခဏေ။

၁၉၄. **အထာပီ**တိ အထ တ။ **ပရိကပ္ပေတ္ဝာ ဟာတာပေတိ တ** တိ ဧတ္ထ ''ယံ မယှံ ရုစ္စတိ, တံ ဂဏှိဿာမီ''တိ တ ''ဝေဠုပံ စေ ဟောတိ, ဂဏှိဿာမီ''တိ ဝိသေသေတ္ဝာ တ ပရိကပ္ပေတ္ဝာ တဇ္ဇေတ္ဝာ ဟာတေတိ, ဒုက္ကဋံ။ ဇံ ဟာတိတံ ဘဏ္ဍံ **တဿ** စောရဿ အာမသနေ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

၁၉၅. **ယထာဝတ္ထု**န္တိ ဘဏ္ဍဿ အဏ္ဏနုရူပံ, ထုလ္လစ္စယံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဆဍ္ဍိတေပီ** တိ တဿ စောရဘာဝံ ဇာနိတ္ဝာ ဘီတတသိတေန အတ္တနာ နီယမာနေ ဘဏ္ဍေ ဆဍ္ဍိတေပိ သတိ။ တေနေဝ ဌာနာစာဝနံ ကာရာပိတန္တိ ဟာရာဖိကန္တိ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာဟ **''န အေသော''**တိ။ ''တိဋ္ဌ တိဋ္ဌာ''တိ ဝုတ္တေ ပန ဥတ္တသိတ္ဝာ ဆဍ္ဍနံ တဿ အာဏတ္တိယာ ဝိနာ ဟောတီတိ တတ္ထ တဿ အနာပတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ တထာ ဝဒတော ပန အဒိန္နာဒာနပုဗ္ဗပယောဂတ္တာ ဒုက္ကဋမေဝ။

၁၉၆. တန္တိ တံ ဆဍ္ဍိတံ ဘဏ္ဍံ။ **တဒုဒ္ဓာရေ** တိ တဿ ဆဍ္ဍိတဿ ဘဏ္ဍဿ ဥဒ္ဓာရေ ဟာရာဖိကံ။ ဟာရာဖိကံ ကအာ သိယာတိ အာဟ **''သာမိကေ သာလယေ ဂတေ''**တိ။ နိရာလယံ ဆဍ္ဍိတံ ပန ဂဏှတော အသတိ ထေယ်္ယစိတ္တေ န အေသောတိ ဗျတိရေကတော ဒဿေတိ။

၁၉၇. သာမိကဿ သာလယကာလေ ဂဏှတဿာပိ ဟာရာဖိကာဘာဝပ္ပကာရံ ဒဿေတုမာဟ **''ဂဏှဟတော''**တိ။ ပုဗ္ဗကထာယ ''တ''န္တိ ဣဓာနုဝတ္တတေ။ **သကသညာယဂဏှဟတော**တိ ''တိဋ္ဌ တိဋ္ဌာ''တိ ဝစနတော ဥတ္တသိတ္ဝာ သာလယံ ဆဍ္ဍိတံ တံ ဝတ္ထုံ သကသညာယ ဂဏှဟန္တဿ။ **ဂဟဏေ**တိ သကသညာယ ဂဟဏဟေတု, သကသညာယ ဂဟိတဘဏ္ဍံ အတ္တနော ဂဟဏကာရဏာ ဘိက္ခုံ အဝဟာရာပတ္တိတော ရက္ခတီတိ အဓိပ္ပာယော ။ တေနာဟ **''ဂဟဏေ ပန ရက္ခတီ''** တိ။ ဘဏ္ဍဒေယျံ ပန ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **''တထာ''**တိ ဣမိနာ ဂဟဏေ ရက္ခတီတိ အတိဒိသတိ။

၁၉၈-၉. **စုရနိက္ခေပံ ကတ္ဝာ** တိ ''မယှံ ကိမေတေန ဘဏ္ဍေန, ဇီဝိတရက္ခနမေဝ ဝရတရ''န္တိ နိရာလယော ဟုတွာ။ တေနာဟ **''ဘီတော စောရာ ပလာယတီ''**တိ။ **စောရာ**တိ ဧတ္ထ စ ဟေတုမှိ နိဿက္ကံ။ **ဂဏှဟတော**တိ ဧတ္ထ ''တ''န္တိ ဟဋသေသော, တထာ ဆဍ္ဍိတံ တံ ဘဏ္ဍန္တိ အတ္ထော။ **ဥဒ္ဓာရေ ဒုက္ကဋ**န္တိ ဝတ္ထုမှိ အနဝဇ္ဇေပိ ထေယ်္ယစိတ္တဝသေန ဒုက္ကဋံ ဟောတိ, အသတိ ထေယ်္ယစိတ္တေ ဒုက္ကဋမ္ပိ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာဟ ရာပေန္တေ**တိ ဧတ္ထ ဘာဝလက္ခဏေ ဘုမ္မံ, တသ္မိံ ဘဏ္ဍသာမိနိ အာဟရာပေန္တေ သတီတိ အတ္ထော။

၂၀၀. နိရာလယေန ဆဍ္ဍိတဝတ္ထုနော ဂဟဏေ ဘဏ္ဍဒေယ်္ယဉ္စ အဒေန္တဿ ပရာဇယော စ ကသ္မာတိ အာဟ **''တဿာ''** တိအာဒိ။ **အညာသူ**တိ မဟာပစ္စရိယာဒီသု ဣတရာသု အဋ္ဌကထာသု။

ဟာရဏကကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၀၁. ဥပနိဓိကထာယ ''န ဂဏှာမီ''တိ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒံ ဘာသတောတိ ယောဇနာ။ ယေန ကေနစိ ရဟသိ ''ဣဒံ မယှံ ဘဏ္ဍံ ပဋိသာမေတွာ ဒေဟီ''တိ နိယျာဒိတံ ဘဏ္ဍံ ပစ္ဆာ သာမိကေန ''ဒေဟိ မေ တံ ဘဏ္ဍ''န္တိ ဝုတ္တေ အစ္စန္တမုပဂန္တုံ ''နာဟံ ဂဏှာမီ''တိ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒံ ဘာသတောတိ အတ္ထော။ **ဂဏှာမီ**တိ အဂ္ဂဟေသိံ။ အစ္စန္တာ ဟေသော အတီတေ ဝတ္တမာနပ္ပယောဂကေယံ။ ''သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ပါစိတ္တိယ''န္တိ (ပါစိ. ၂) ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ ဝိသယေ ကသ္မာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **''အဒိန္နာဒာနပုဗ္ဗကတ္တာ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ **အဒိန္နာဒာနပုဗ္ဗ**

ကတ္တာတိ အဒိန္နာအနည္သြ သဟပယောဂဝသေန ပုဗ္ဗင်္ဂမတ္တာ, န ပုဗ္ဗပယောဂတ္တာ။ န ဟိ အဒိန္နာအနည္သြ ပုဗ္ဗပယောဂေ ဟာစိတ္တိယဥ္ဘာနေ ဒုက္ကဋမတ္တီတိ။ တေနေတဟ **အဥ္ဌကထာယံ** ''အဒိန္နာအနည္သြ ပယောဂတ္တာ''တိ။

၂၀၂. **တေသ္သာ** တိ တေသ္သ သမီပေ။ **ကိံ နု ဒသ္သတီ** တိ ဒသ္သတိ ကိံ နု။ **ဝိမတုပ္ပာဒေ** တိ ဟေတုမှတိ ဘုမ္မံ။ **တသ္သာ**တိ ယည္သ ဘိက္ခုနော သန္တိကေ ဥပနိက္ခိတ္တံ, တသ္သ။

၂၀၃. **တသ္မိံ** န္တိ ယသ္မိံ ဥပနိက္ခိတ္တံ, တသ္မိံ ဘိက္ခုမှတိ။ **အနေ နိရုသ္သာပေ** တိ အတ္တနိ နိက္ခိတ္တသ္သ ဘဏ္ဍဥ္သ သာမိကသ္သ အနဝိသယေ ဥဿ္သာဟရဟိတေ သတိ, ''န အနိ တံ ဒသ္သာမီ''တိ ဓုရနိက္ခေပေ ကတေတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနေတဟ **''ဥဘိန္နံ ဓုရနိက္ခေပေ''** တိ။ **ပရော**တိ ဘဏ္ဍသာမိကော။ **ဓုရန္တိ** ''ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဂဏ္ဍ ဟိသ္သာမီ''တိ ဥဿ္သာဟံ။ **နိက္ခိပေ** တိ နိက္ခိပေယ္ယ။

၂၀၄. **စိတ္တေနာအတုကာမောတ** တိ ဇ္ဇေ ''ယော တသ္သာ''တိ ဟဥ္ဌသေသော။ **စေ**တိ အပိ-သဒ္ဒတ္ထော။ ယော စောရော စိတ္တေန အအတုကာမော၀, တသ္သ စောရသ္သ ''ဒသ္သာမီ''တိ မုခေန ဝဒတောပိတိ ယောဇနာ။ အထ တ **အ အတုကာမော**တိ ဇ္ဇေ ''ဟုတ္ဝာ''တိ ဟဥ္ဌသေသော။ **စေ**တိ ဝုတ္တတ္ထော။ **တေ**တိ ''ပရာဇယော''တိ ဣမိနာ ယုဇ္ဇတိ။ **စိတ္တေန အအတုကာမော** ဟုတ္ဝာ မုခေန ''ဒသ္သာမီ''တိ ဝဒတောပိ **သာမိနော ဓုရနိက္ခေပေ** သတိ **ပရာဇယော** ဟော တေတာတိ ယောဇနာ။

ဥပနိဓိကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၀၅. **သုင်္ကဃာတသ္သာ** တိ ''သုင်္ကဃာတံ နာမ ရညာ ဌပိတံ ဟောတိ ပဗ္ဗတခဏ္ဍေ တ နဒီတိတ္ထေ တ ကမဒ္ဒ တရေ တ''တိ (ပာရာ. ၁၁၃) **ဟဋ္ဋိယံ** အာဂတသ္သ ''သုင်္ကံ တတော ဟနန္တိ။ပေ။ ဝိနာသေန္တီ''တိ (ပာရာ. အဥ္ဌ. ၁.၁၁၃) **အဥ္ဌကထာယံ** နိရုတ္တသ္သ ''ဣတော ပဥ္စာယ နိယမာနေ ဘဏ္ဍေ ဇ္ဇကတော ဇ္ဇကံ ရာဇဘာဂံ ဂဟေ တဗ္ဗ''န္တိ ရာဇာဒီဟိ တံတံပဒေသသာမိကေဟိ နိယမိတသ္သ ပဗ္ဗတခဏ္ဍာဒိဥ္ဘာနသ္သ။ **ဗဟီ**တိ သုင်္ကဟာဏတ္တာ ယ ပရိကပ္ပိတသီမတော ဗဟိ။ **ဟာတေတီ**တိ ဇ္ဇေ ''ထေယ္ယစိတ္တော''တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ ''ရာဇာရဟံ ဘဏ္ဍ ဍ''န္တိ ဟဥ္ဌသေသော။ ယတော ကုတောစိ ဘဏ္ဍတော ပဥ္စမာသကံ တ အတိရေကပဥ္စမာသကံ တ အဂ္ဃနကော ဘာဂေ ရာဇာဒိဒေသသာမိကသ္သ အတဗ္ဗော ဟောတိ, တာဒိသံ ဘဏ္ဍံ ထေယ္ယစိတ္တော ယထာ ဗဟိ ပတတိ, ဇ္ဇံ ခိပတီတိ အ တ္တော။ **ဓုဝံ ပတတီ**တိ ဇ္ဇောပိ ''တ''န္တိ ဟဥ္ဌသေသော, ''ဘဏ္ဍ''န္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ ယထာ ခိတ္တံ တံ ဘဏ္ဍံ ကေန္တေနေ ဗဟိ ပတတီတိ။ ဟတ္ထတော **မုတ္တမတ္တေ** တသ္မိံ ဘဏ္ဍေ။

၂၀၆. ''ဓုဝံ ပတတီ''တိ ဇ္ဇေ ဗျတိရေကံ ဒသ္သေတုမာဟ **''တံ ရုက္ခေ''** တိအာဒိ။ **တန္တိ** ထေယ္ယာယ ဗဟိ ဟ တေတုံ ခိတ္တံ ဘဏ္ဍံ ပဋိဟတံ ဟုတ္ဝာတိ ယောဇနာ။ **တတကၡိတ္တမ္ပိ တ** တိ ဟဥ္ဇော ဂဟေတဗ္ဗော။ ''တတကၡိတ္တ တော''တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော တ ဒဥ္ဌဗ္ဗော။

၂၀၇. **ပဏ္ဍ** တိ ပတိတဥ္ဘာနေ ထောကံ စိရာယိတ္ဝာ, ဣမိနာ ထောကမ္ပိ စိရာယိတမတ္တော ပယောဂသာမိယံ ကာရိ ယံ သိဒ္ဓမေတာတိ ဟာရာဇိကသ္သ ကာရဏံ သမ္ပန္နမေတာတိ ဒသ္သေတိ။ တေနာဟ **''ဟာရာဇိကံ သိယာ''**တိ။

၂၀၈. **''ဌတ္ဝာ''**တိအာဒိနာ ပတိတဥ္ဘာနေ အစိရာယိတ္ဝာ ဂတေပိ တသ္မိံ ဗဟိ ပတိတဥ္ဘာနတော ဣတရတ္ထာပိ စိ ရာယိတေန ဗဟိ ဟာတနပ္ပယောဂေန သာမိယံ ကာရိယံ သိဒ္ဓမေတာတိ ဟာရာဇိကကာရဏသ္သ သိဒ္ဓတံ ဒသ္သေတိ။ တေ နေတဟ **''ပရာဇယော''**တိ။ **''အတိဋ္ဌမာန''** န္တိအာဒိနာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အစိရာယနေန ပယောဂသ္သ နိရတ္ထကတံ ဒ သ္သေတိ။ တေနေတဟ **''ရက္ခတီ''** တိ။

၂၀၉. **တန္တိ** အဥ္ဌကထာဝစနံ။

၂၁၀. **သယံ တ ဝဋ္ဋေတီ** တိ အန္တော ဌိတော သယံ တ ဟတ္တေန တ ဟာဒေန တ ယဋ္ဌိယာ တ ဗဟိသီမာယ နိန္နဋ္ဌ ဌာနံ ပရိဝဋ္ဋေတိ။ **အဥ္ဌတ္ဝာ** တိ ပဝဋ္ဋိတမတ္တော အန္တော ကတ္ထစိပိ အဥ္ဌတ္ဝာ။ **ဝဋ္ဋမာန** န္တိ ပဝဋ္ဋန္တံ။ **ဂတ**န္တိ

ဗဟိသီမံ ကေသဂ္ဂမတ္တဌာနမ္ပိ အန္တောသီမမတိက္ကမမတ္တံ။

၂၁၁. တံ ဘဏ္ဍံ သစေ အန္တော ဌတွာ ဌတွာ ဗဟိ ဂစ္ဆတီတိ ယောဇနာ။ ယဒိ အန္တောသီမာယ ဌတွာ ဌတွာ ဗဟိသီမံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **ရက္ခတီ** တိ အန္တောသီမာယ ပဌမဂတိနိဝတ္တနေနေဝ တေသ္သ ဘိက္ခုနော ပယောဂဝေဂသ္သ နိဝတ္တတ္တာ, တတော ဥပရိ နိဝတ္တနာရဟာကာရဏာသ္သ အလဒ္ဓဘာဝေန အတ္တနာ စ ဂတတ္တာ တထာ ဗဟိသီမပ္ပတ္တံ တံ ဘဏ္ဍံ တံမူလကပယောဇကံ ဘိက္ခုံ အာပတ္တိယာ ရက္ခတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သုဒ္ဓစိတ္တေန ဌပိတေတိ** "ဧဝံ ဌပိတေ ဝဋ္ဋိတွာ ဂမိဿတီ"တိ ထေယျစိတ္တေန ဝိနာ "ကေဝလံ ဌပေဿာမီ"တိ စိတ္တေန ဗဟိသီမာဘိမုခံ နိန္နဌာနံ ဩတာရေတွာ ဌပိတေ။ **သယံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဘဏ္ဍံ သယမေဝ နိန္နဌာနံ နိန္န ဟုတွာ ဗဟိသီမံ စေ ပဝဋ္ဋန္တံ ဂစ္ဆတိ။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ အာပတ္တိယာ အကာရဏာတော ဝဋ္ဋတိ။

၂၁၂. **ဂစ္ဆန္တေ** တိ စောရသ္သ ပယောဂံ ဝိနာ အတ္တနာဝ ဂစ္ဆန္တေ။ **တန္တိ** ရာဇဒေယျပဋ္ဋမာသကအတိရေကပဋ္ဋမာသကမတ္တံ သုင္ကဝတ္ထုံ ဘဏ္ဍံ။ နီဟဋေပိ နာဝဟာရောတိ ယောဇနာ။ ကေဝလံ ထေယျစိတ္တသ္သ အာပတ္တိယာ အနင်္ဂဘာဝတော, ယာနာဒိပယောဇကကာယဝစီပယောဂသ္သ အဘာဝတော, ဘဏ္ဍဌပိတယာနာဒိနော အတ္တနာဝ ဗဟိသီမပ္ပတ္တတ္တာ, တေနေဝ ဘဏ္ဍဿာပိ ဂတတ္တာ စ ဘိက္ခုနော အဝဟာရော နတ္ထီတိ အတ္ထော။

၂၁၃. **ပယောဂေန ဝိနာတိ** စောရသ္သ သကပယောဂမန္တရေန။ **အဝဟာရော န ဝိဇ္ဇတီ** တိ ဧတ္ထ ယုတ္တိ ဝုတ္တနယာဝ။

၂၁၄. **မဏိန္တိ** ဟာအာရဟံ သုင်္ကအာတဗ္ဗမဏိရတနံ, ဧတေနေဝ ဥပလက္ခဏပဒတ္တာ ယံကိဉ္စိ ဘဏ္ဍံ သင်္ဂဟိတမေဝ။ **ဟရာဇိကံ သိယာ**တိ ယာနသ္သ အတ္တနာ ဟဇိတတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **သီမာတိက္ကမနေ** တိ သုင်္ကဂ္ဂဟဏာသ္သ နိယမိတဌာနာတိက္ကမနေ။

၂၁၅. မတန္တိ "ဧတ္တကဘဏ္ဍတော ဧတ္တကံ ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ရာဇူဟိ အနုမတံ။ **သေသော ကထာမဂ္ဂေ** တိ "သုင်္ကဌာနံ ပတွာ သုင်္ကိကေသု နိဒ္ဒာယမာနေသု, ကီဠန္တေသု, ဗဟိဂတေသု တ ပရိယေသိတွာ အဒိသွာ ဂစ္ဆတော န အဒေသော, ဘဏ္ဍဒေယျံ ဟောတီ"တိ ဧဝမာဒိကော ဝိနိစ္ဆယကထာမဂ္ဂေါ။ **အရညဋ္ဌကထာသမော** တိ "ယော စာရက္ခဌာနံ ပတွာ"တိအာဒိနာ (ဝိ. ဝိ. ၁၇၀) ယထာဝုတ္တအရညဋ္ဌကထာယ သဒိသော,

"ကမ္မဋ္ဌာနံ စိတ္တေ ကတွာ။
စိန္တေန္တော အညဝိဟိတော။
သုင်္ကဌာနံ ပတွာ ဂန္တွေ။
ဘဏ္ဍဒေယျံ ဟောတေဝသ္သာ"တိ။ –

အာဒိနာ နယေန ဝုစ္စမာနသဒိသောယေဝ။ တေနေဝ ဂတတ္ထတာယ ဣ္လအနိ န ဝိစာရိယတီတိ အဓိပ္ပာယော။

သုင်္ကဃာတကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၁၆. "ဟဏော နာမ မနုဿဟဏော ဝုစ္စတီ"တိ (ဟရာ. ၁၁၄) **ဟဋ္ဌိတော** စ "တမ္ပိ ဘုဇိဿံ ဟရန္တဿ အဝဟာရော နတ္ထိ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁၄) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော စ ပရအာသမနုဿောယေဝ အဓိပ္ပေတောတိ တမေဝ ဒဿေတုမာဟ **"အန္တောဇာတ"** န္တိအာဒိ။ ဂေဟအာသိယာ ကုစ္ဆိမှိ အာသဿ ဇာတော **အန္တောဇာတော** နာမ, တံ တ။ ဓနေန ကီတော **ဓနက္ကီတော,** တံ တ။ **ဒိန္နံ တ ပန ကေနစီ** တိ မာတုလအဿုကာဒီသု ယေန ကေနစိ အဿံ ကတွာ ဒိန္နံ တ။ **အဿန္တိ** ပစ္စေကံ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **ကရမရာနီတံ တ အဿန္တိ** ပရဝိသယံ ဝိလုမ္ပိတွာ အာနေတွာ အဿဘာဝာယ ဂဟိတသဒ္ဒါတံ ကရမရာနီတအဿံ တ။ **ဟရန္တဿ ပရာဇယော** တိ ဧတ္ထ "စောရိကာယ ဟရိဿာမီ"တိ အာမသနေ ဒုက္ကဋံ, ဖန္ဒာပနေ ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇိတွာ ဌိတဌာနတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတိက္ကာမယတော ဟရာဇိကံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၁၇. **ဘုဇိသ္သံ တ** တိ ယသ္သ ကသ္သစိ မနုသ္သသ္သ အအာသဘူတံ။ **မာနုသန္တိ** မနုသ္သဇာတိကံ သတ္တံ။ **အာဌ
ပိတန္တိ** ဥပနိက္ခိတ္တံ။

၂၁၈. **တန္တိ** အန္တောဇာတာဒီသု အသေသု ယံ ကဉ္စိ အသံ။ **ပလာယိတုကာမောတ**တိ ပလာပေတုကာမော နီဟရိတု
ကာမော။ အထ တ တံ အသံ ဘုဇေဟိ ဥက္ခိပိတ္ွတ အယံ ပလာယိတုကာမောတိပိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဘုဇေဟီ**တိ
ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ။ **တံ ဌိတဋ္ဌာနတော** တိ တသ္သ ဌိတဋ္ဌာနံ တံဌိတဋ္ဌာနံ, တတော တံဌိတဋ္ဌာနတော, စောရေန
အတ္တနာ ဌိတဋ္ဌာနတောတိ အတ္ထော န ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒသ္သေတုမေဝံ ဝုတ္တံ။ **ကိဉ္စိ သင္ကာမေတီ** တိ ကေသဂ္ဂမ
တ္တမ္ပိ တတော အညံ ဌာနံ ဟပေတိ။ **ဘုဇေဟိ တ**တိ ဇွေ **တ**-သဒ္ဒော ဝက္ခမာနပကာရန္တရာပေက္ခော, ‘‘သင္ကာ
မေတိ တ’’တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၂၁၉. **တဇ္ဇေတ္ွတ** တိ ဘယကရေန ဝစနေန လေသေန, ဣင္ဂိတေန တ တာသေတ္ွတ နေန္တသ္သ တသ္သာတိ သမ္ွ
ဗန္ဓော။ **ပဒတရတော**တိ ပဒတရေန ယုတ္တာ ထုလ္လစ္စယာဒယော အာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။ ပဌမပဒတ
ရယုတ္တာ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိ, ဒုတိယပဒတရယုတ္တာ ဟရာဇိကာပတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၂၀. **ဟတ္ထာဒီသူ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကေသဝတ္ထာဒိံ သင္ဂဏ္ဟာတိ။ **တန္တိ** အသံ။ **ကမုတောပီ** တိ အာကမု
တောပိ။ **ပရာဇယော**တိ ‘‘ပဒတရတော’’တိ အနုဝတ္တမာနတ္တာ ပဌမပဒတရေ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုတိယပဒတရေ အတိက္ွ
ကန္တေ ဟရာဇိကန္တိ အတ္ထော။ **အယံ နယော**တိ ‘‘ပဒတရတော ယုတ္တာ ထုလ္လစ္စယာဒယော အာပတ္တိယော
ဟောန္တီ’’တိ ဝုတ္တနယော။

၂၂၁. **ဝေဂသာတ**တိ ဝေဂေနေဝ, စောရသ္သ ဝစနေန ကာတဗ္ဗဝိသေသရဟိတေန ဗလဝဂမနဝေဂေနာတိ ဝုတ္တံ
ဟောတိ။ ဣမိနာ အနာပတ္တိဘာဝသ္သ ကာရဏံ ဒသ္သေတိ။

၂၂၂. **သဏိကန္တိ** မန္ဒဂတိယာ။ **ဝဒတီ**တိ ‘‘ဂစ္ဆ, ယာဟိ, ပလာယာ’’တိအာဒိကံ ဝစနံ ကထေတိ။ **သောပိ စာ**တိ
ယော မန္ဒဂတိယာ ဂစ္ဆန္တော ဧဝံ ဝုတ္တော, သောပိ စ။

၂၂၃. **ပလာယိတ္ွတ**တိ သာမိကံ ပဟာယ ဂန္တ္ွတ။ **အညန္တိ** သာမိကာယတ္တဋ္ဌာနတော အညံ ဌာနံ။ သာပဏံ ဝိထိ
သန္ဓိဝေသယုတ္တံ **နိဂမမ္ပိ တ** ။ **တတော**တိ ပလာယိတ္ွတ ပဝိဋ္ဌကမာဒိတော။ **တန္တိ** ပလာယိတ္ွတ ပဝိဋ္ဌံ တံ အသံ။

ဟဏ္ဏကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၂၄. **ထေယ္ယာ** တိ ထေယ္ယစိတ္တေန။ **သပ္ပကရဏ္ဍ** န္တိ သပ္ပသယနပေဠံ။ **ယထာဝတ္ထုန္တိ** ထုလ္လစ္စယမာ
ဟ။ **ဌာနတော**တိ သပ္ပပေဠာယ ဌိတဋ္ဌာနတော။ **စာဝနေ**တိ ကေသဂ္ဂမတ္တာတိက္ကမေ။

၂၂၅. **ကရဏ္ဍ** န္တိ သပ္ပပေဠံ။ **ဥဃ္ဃာဋေတ္ွတ** တိ ဝိဝရိတ္ွတ။ **ကရဏ္ဍတလတော** တိ အန္တောပေဠာယ တလ
တော။ **နင္ဂုဋ္ဌေ** တိ နင္ဂုဋ္ဌပရိယန္တေ။

၂၂၆. **ဃံသိတ္ွတ**တိ ပေဠာပသ္သေ ဖုသာပေတ္ွတ။ **သပ္ပကရဏ္ဍသ္သ မုခဝဋ္ဋိတော** တိ ကရဏ္ဍပုဋ္ဌမုခဝဋ္ဋိတော။
တသ္သ နင္ဂုဋ္ဌေ မုတ္တမတ္တေတိ ယောဇနာ။

၂၂၇. **နာမတော**တိ နာမေန, နာမံ ဝတ္ွတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပက္ကောသန္တသ္သာ** တိ အဝ္ွဟာယန္တသ္သ။ **တသ္ွ
သာ**တိ ပက္ကောသကသ္သ။

၂၂၈. **တထာ**တိ ကရဏ္ဍံ ဝိဝရိတ္ွတ။ မဏ္ဍူကမူသိကာနံ ရဝံ ကတ္ွတ နာမေန ပက္ကောသန္တသ္သာတိ ယောဇနာ။
တ-သဒ္ဒေန လာဇာဝိကိရဏအစ္ဆရပဟာရာဒိကံ သင္ဂဏ္ဟာတိ။

၂၂၉. **မုခန္တိ** သပ္ပကရဏ္ဍသ္သ မုခံ။ **ဝေမေဝ စ ကရောန္တဿာ** တိ မဏ္ဍူကသည္ခံ, မူသိကသည္ခံ ကတ္ဝာ တ လာဇာ ဝိကိရိတ္ဝာ တ အစ္ဆရံ ပဟရိတ္ဝာ တ နာမံ ဝတ္ဝာ ပက္ကောသန္တဿ။ **ယေန ကေနစီ**တိ ဝုတ္တနီဟာရတော ယေန တ တေန တ။

၂၃၀. **န ပက္ကောသတိ စေ** တိ ယထာဝုတ္တနယေန ယောဇေတ္ဝာ နာမံ ဝတ္ဝာ န ပက္ကောသတိ။ **တဿာ** တိ ကရဏ္ဍမုခဝိဝရကဿ ဘိက္ခုနော။

အပဒကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၃၁. **ဟတ္ထိ** န္တိ ဟတ္ထိမ္ဝဟိ, ဘုမ္မတ္ထေ ဝေ ဥပယောဂဝစနံ။

၂၃၂. **သာလာယန္တိ** ဟတ္ထိသာလာယံ။ ဝသတိ ဧတ္ထာတိ **ဝတ္ထု,** ရာဇာကရံ, တဿ အန္တော **အန္တောဝတ္ထု,** အန္တောရာဇဂေဟန္တိ အတ္ထော။ **အင္ဂဏေ** တိ အန္တောရာဇင္ဂဏေ။ **ပိ**-သဒ္ဒော "အန္တောနဂရေ"တိ အဝုတ္တမ္ပိ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ **ဝတ္ထု စာ**တိ **စ**-သဒ္ဒေန အင္ဂဏံ သမုစ္စိနောတိ။ **သကလံ အင္ဂဏံ ဌာန** န္တိ ဟတ္ထိနော ဝိစရဏယောဂ္ဂံ အင္ဂဏဋ္ဌာနံ သန္ဓာယာဟ, သကလသာလာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၂၃၃. **အဗဒ္ဓဿာ** တိ ယထာဝုတ္တသာလာရာဇဝတ္ထင္ဂဏာပေက္ခာယ ဝုတ္တံ။ အဗဒ္ဓဿ ဟိ ဟတ္ထိနော သကလသာလာဒယော ဌာနံ, တဒတိက္ကမေ ဌာနာစာဝနံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဟီ**တိ အဝဓာရဏေ တ။ **"ဗဒ္ဓဿ ဟိ"** တိ ယောဇနာယ ဝိသေသတ္ထော ဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဗဒ္ဓဿ ပနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဗဒ္ဓဿ ပနာ** တိ သာလာဒီသု သန္နိဟိတဿ ပန။ **ဌိတဋ္ဌာနဋ္ဌာ** တိ သာလာဒီသု ဌိတဋ္ဌာနဋ္ဌ, စတူဟိ ပာဒေဟိ အက္ကန္တဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဗန္ဓနဋ္ဌ စာ**တိ ဂီဝာယ တ ပစ္ဆာ ပာဒဒ္ဝယဗန္ဓနဝလယေ တ ဥဘယတ္ထ တ ဗန္ဓနဋ္ဌာနဋ္ဌ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဌိတဋ္ဌာနဋ္ဌ ဗန္ဓနဋ္ဌ ဌာနန္တိ ဆ တ ပဋ္ဌ တ ဌာနာနိ လဗ္ဘန္တိ, တသ္မာ။ **တေသံ** ဌာနာနံ။ **ကာရယေ**တိ ဧတ္ထ "အာပတ္တိ"န္တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတီတိ။ **ဟရတော**တိ ဟတ္ထိသာလာဒိတော စောရိကာယ ဟရန္တဿ ။ **ကာရယေ**တိ အာမသနေ ဒုက္ကဋံ, ဌာနဘေဒဂဏနာယ ယာဝ ပစ္ဆိမဌာနာ ပုရိမေသု ထုလ္လစ္စယာနိ, အန္တိမဌာနာ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ စာဝနေ ဟရာဇိကံ ကာရေယျာတိ အတ္ထော။

၂၃၄. **ဌိတဋ္ဌာန** န္တိ စတူဟိ ပာဒေဟိ အက္ကန္တဋ္ဌာနံ, က္ကဒဋ္ဌ အဗဒ္ဓဟတ္ထိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဗဒ္ဓဿ ဝိနိစ္ဆယော သာလာဒီသု ဗဒ္ဓဿ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယသဒိသောတိ ဂတတ္ထတာယ န ဝုတ္တော။

၂၃၅. **ဧကံ ဌာန**န္တိ သယိတဋ္ဌာနမတ္တံ။ **တသ္မိ** န္တိ ဂဇေ။ **တဿာ** တိ ဘိက္ခုနော။ တုရင္ဂမဟိသာဒီသု ဒ္ဝိပဒေ စ ဗဟုပ္ပဒေ စ။

၂၃၆. ဧသေဝ နယော ဥဋ္ဌေယျော, ဝတ္တဗ္ဗံ ကိဉ္စိပိ နတ္ထီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **တုရင္ဂာ** အဿာ။ **မဟိသာ** လုလာယာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကေဂဒ္ရဘသြဋ္ဌာဒိစတုပ္ပဒါနံ သင္ဂဟော။ **နတ္ထိ ကိဉ္စိပိ ဝတ္တဗ္ဗ** န္တိ အဿသာလာရာဇာကရင္ဂဏဗဟိနဂရာဒီသု အဗန္ဓိတသယနအဿာဒီနံ ဌာနဘေဒော ယထာဝုတ္တသဒိသတ္တာ န ဝုတ္တော။

ဗန္ဓိတ္ဝာ ဌပိတအဿဿ ပန သစေ သော စတူသု ပာဒေသု ဗဒ္ဓော ဟောတိ, ဗန္ဓနာနံ, ခုရာနဋ္ဌ ဂဏနာယ အဋ္ဌ ဌာနာနိ, သစေ မုခေ စ ဗဒ္ဓော ဟောတိ, နဝ ဌာနာနိ, မုခေယေဝ ဗဒ္ဓော, ပဉ္စ ဌာနာနီတိ ဌာနဘေဒော စ တထေဝ သသမိဂသူကရာဒိစတုပ္ပဒေသု ဗန္ဓိတ္ဝာ ဌပိတေသု ဗဒ္ဓဗဒ္ဓဋ္ဌာနေဟိ သဟ စတူဟိ ပာဒေဟိ အက္ကန္တဋ္ဌာနဝသေန လဗ္ဘမာနော ဌာနဘေဒော စ ကေမဟိသေသု ဗဒ္ဓေသု ဝေမေဝ လဗ္ဘမာနော ဌာနဘေဒော စ ဝဇာဒီသု ပဒေသေသု ပဝေသိတေသု ဒ္ဝာရေသု ရုက္ခသူစိယော အပနေတ္ဝာ တ အနပနေတ္ဝာ တ နာမံ ဝတ္ဝာ တ အဝတ္ဝာ တ ပက္ကောသန္တဿ, သာခာဘင္ဂတိဏာဒီနိ ဒဿေတ္ဝာ ပက္ကောသိတ္ဝာ တ အပက္ကောသိတ္ဝာ တ ပလောဘေန္တဿ တာသေတ္ဝာ နိက္ခမန္တဿ သပ္ပကရဏ္ဍကေ သပ္ပဿ ဝုတ္တနယေန လဗ္ဘမာနော ဝိသေသော စ နေတဗ္ဗော။ က္ကဟ သဗ္ဗတ္ထ ဌာနဘေဒေသု ဗဟုကေသုပိ ဥပန္တဋ္ဌာနေသု ထုလ္လစ္စယံ, အန္တဋ္ဌာနေ ဟရာဇိကံ ဝုတ္တသဒိသန္တိ က္ကမဿ သဗ္ဗ

သ္သ ဝိနိစ္ဆယသ္သ “ဧသေဝ နယော”တိ ဣမိနာဝ ဂတတ္တာ, အာဟဋ္ဋော အဝိညာယမာနသ္သ ကသ္သစိ ဝိသေသသ္သ သာဘာတ စ ဝုတ္တံ “နတ္ထိ ကိဉ္စိပိ ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ။

ဒ္ဝိပဒေပီတိ “ဒ္ဝိပဒံ နာမ မနုဿာ ပက္ခဇာတာ”တိ (ပာရာ. ၁၁၅) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တာ မနုဿာ စ မယူရာဒိလောမပက္ခာ စ ဝဂ္ဂုလိအာဒိစမ္မပက္ခာ စ ဘမရာဒိအဋ္ဌိပက္ခာ စာတိ ဧဝမာဒိကေ သတ္တေ စ။ **ဗဟုပ္ပဒေ** တိ “ဗဟုပ္ပဒံ နာမ ဝိစ္ဆိကာ သတပဒီ ဥစ္စာလိင်္ဂပာဏကာ”တိ (ပာရာ. ၁၁၇) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တဗဟုပ္ပဒသတ္တေ စာတိ အတ္ထော။

တ္တောဝတာ ဟပဘိက္ခုနံ လေသောကာသပိဒဟနတ္ထံ ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တာဘူမဋ္ဌာဒိတိံသဝိနိစ္ဆယမာတိကာက ထာသု ပဉ္စဝီသတိ မာတိကာကထာ ဒဿေတွာ အဝသိဋ္ဌာသု ပဉ္စမာတိကာကထာသု သံဝိဒါဝဟာရော, သင်္ကေတကမ္မံ, နိမိတ္တကမ္မန္တိ မာတိကတ္တယကထာ ပဌမမေဝ အဒိန္နာအနဝိနိစ္ဆယသမ္ဘာရဘူတာနံ ပဉ္စဝီသတိယာ အဝဟာရာနံ ဒဿနဋ္ဌာနေ ဌတွာ –

“ပုဗ္ဗသဟပယောကော စ, သံဝိဒါဟရဏမ္ပိ စ။
သင်္ကေတကမ္မံ နေမိတ္တံ, ပုဗ္ဗယောကာဒိပဉ္စက”န္တိ။ (ဝိ. ဝိ. ၄၂) –

ဣမိနာ သင်္ဂဟိတာတိ တံ ပဟာယ အဝသေသေ သြစရကော, သြဏိရက္ခကောတိ ကထာဒ္ဝယေ သြစရဏကကထာယ အာဏတ္တိကပ္ပယောဂတ္တာ, တဥ္စ သြဏိရက္ခကေန ကရိယမာနံ ဌာနာစာဝနံ သာဟတ္ထိကေန တ အာဏတ္တိကေန တ ပယောဂေန ဟောတီတိ တသ္သာပိ “သာဟတ္ထာဏတ္တိကော စေတ”တိ သာဟတ္ထိကပဉ္စကေ ပဌမမေဝ သင်္ဂဟိတတ္တာ စ ထလဋ္ဌဝေဟာသဋ္ဌကထာဒီသု သင်္ဂဟိတတ္တာ စ တဥ္စ ဒ္ဝယံ န ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ “သြစရကော နာမ ဘဏ္ဍံ သြစရိတွာ အာစိက္ခတီ”တိ (ပာရာ. ၁၁၈) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တော စောရာပနပုရိသော “သြစရကော”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သြစရတီတိ **သြစရကော,** တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ အန္တော အနုပဝိသတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ။ “သြဏိရက္ခော နာမ အာဟဋံ ဘဏ္ဍံ ဂောပေန္တော”တိ (ပာရာ. ၁၁၈) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တော မုဟုတ္တံ အတ္တနိ ဌပိတဿ ပရဘဏ္ဍဿ ရက္ခကော “သြဏိရက္ခော”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သြဏိတံ ရက္ခတီတိ **သြဏိရက္ခော,** ယော ပရေန အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ အာဘတံ ဘဏ္ဍံ “ဣဒံ တာဝ ဘန္တေ မုဟုတ္တံ သြလောကေထ, ယာဝ တဟံ ဣဒံ နာမ ကိစ္စံ ကတွာ အာဂစ္ဆာမီ”တိ ဝုတ္တော ရက္ခတိ, တဿေတံ အဓိဝစနံ။

ဒ္ဝိစတုဗဟုပ္ပဒကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၃၇. “ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ အဒိန္နံ အာဒိယန္တဿ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ”တိအာဒိနာ (ပာရာ. ၁၂၂) နယေန **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတာနိ ပဉ္စင်္ဂါနိ သင်္ဂဟေတုမာဟ **“ပရေသ”**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **“ပရေသံ သန္တကံ ခန”** န္တိ ဣမိနာ ပရမနုဿသန္တကတာ, **“ပရေသန္တိ ဝိဇာနိတွာ”** တိ ဣမိနာ ပရာယတ္တဘာဝဿ ဇာနနံ, **“ဂရုက”**န္တိ ဣမိနာ ဟာဒံ တ အတိရေကပာဒံ တ အဂ္ဃနကတာ, **“ထေယျစိတ္တေနာ”** တိ ဣမိနာ ထေယျစိတ္တတာ, **“ဌာနာ စာဝေတိ”**တိ ဣမိနာ ပဉ္စဝီသတိယာ အဝဟာရာနံ အညတရဿ သမင်္ဂိတာတိ ဧဝမေတ္ထ ပဉ္စင်္ဂသင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၃၈. တ္တောဝတာ တိံသမာတိကာကထာဝိနိစ္ဆယံ သင်္ဂဟေတွာ ဣဒါနိ “အနာပတ္တိ သသညိဿ ဝိဿာသ ဂ္ဂါဟေ တာဝကာလိကေ ပေတပရိဂ္ဂဟေ တိရစ္ဆာနဂတပရိဂ္ဂဟေ ပံသုကူလသညိဿာ”တိအာဒိနာ (ပာရာ. ၁၃၁) နယေန **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတံ အနာပတ္တိတရံ သင်္ဂဟေတုမာဟ **“အနာပတ္တီ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **သသညိဿာ** တိ ပရသန္တကမ္ပိ “သသန္တက”န္တိ သုဒ္ဓသညာယ ဂဏှာဟန္တဿ အနာပတ္တီတိ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဂဟိတံ သာမိကေဟိ ဒိဿွာ ယာစိတေ အဒေန္တဿ ဥဘိန္နံ ဓုရနိက္ခေပေန ပာရာဇိကံ။

တိရစ္ဆာနပရိဂ္ဂဟေ တိ တိရစ္ဆာနေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတဝတ္ထုမ္ဟိ။ သစေပိ ဟိ နာဂဂရုဠမာဏဝကမာဏဝိကာပိ မနုဿဝေသေန အာပဏံ ပသာရေတွာ နိသိန္နာ ဟောန္တိ, ဘိက္ခု စ ထေယျစိတ္တေန တေသံ သန္တကံ ဂဏှာတိ, အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သီဟဗျဂ္ဃဒီပိပဘုတီဟိ တင်္ဃမိဂေဟိ ဂဟိတကေစရံ ပဌမံ မောစာပေန္တဿ တံ မုဉ္စိတွာ အတ္တနောပိ ဟိံသနတော ထောကံ ခာယိတေ တရေန္တဿ အောသော နတ္ထိ။ သေနာဒီသု တိရစ္ဆာနေသု ယေန ကေနစိ ဂ

ဟိတံ ကေစရံ မောစာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝုတ္တဥ္စေဟတံ **အဋ္ဌကထာယံ** ''သေနာဒယောပိ အာမိသံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တေ ဟ တာပေတွာ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၃၁)။ ဧဝမေဝ ဓမ္မနိဒ္ဒေသဥ္ဗာဒီဟိ ဂဟိတမဏ္ဍူကာဒယော ဇီဝိတရ က္ခနတ္ထာယ မောစာပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တာဝကာလိကဂ္ဂဟေ တိ ''ပဋိဒဿာမိ''တိ တာဝကာလိကံ ဂဏှာတဿ ဧဝံ ဂဟိတံ သစေ ဘဏ္ဍသာမိ ကော ပုဂ္ဂလော တ ဂဏှော တ ''တုမှေဟဝ ဂဏှထာ''တိ အနုဇာနေယျ, ဝဋ္ဋတိ။ နာနုဇာနေယျ, န ဂဏှေယျ, အာတဗ္ဗံ။ အဒေန္တဿ ဥဘိန္နံ ဓုရနိက္ခေပေန ပါရာဇိကံ။ ''သင်္ဃသန္တကံ ပန ပဋိအာတုမေဝ ဝဋ္ဋတီ''တိ **အဋ္ဌကထာ ယံ** ဝုတ္တံ။

ဝိဿာသဂ္ဂဟေ တိ ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ ဝိဿာသံ ဂဟေတုံ, သန္ဒိဋ္ဌော စ ဟောတိ, သမ္ဘတ္တော စ, အာလပိတော စ, ဇီဝတိ စ, ဂဟိတေ စ အတ္တမနော ဟောတီ''တိ (မဟာဝ. ၃၅၆) **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂ တံ ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ သန္တကံ ဝိဿာသေန ဂဏှန္တဿ ဂဟဏေ ဝိနိစ္ဆယော ယထာဝုတ္တသုတ္တ တာဝဏ္ဏနာယံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာဟ **သမန္တပါသာဒိကာယံ** –

> တတ္ထ သန္ဒိဋ္ဌောတိ ဒိဋ္ဌမတ္တကမိတ္တော။ သမ္ဘတ္တောတိ ဒဠှမိတ္တော။ အာလပိတောတိ ''မမ သန္တကံ ယံ ဣစ္ဆသိ, တံ ဂဏှေယျာသိ, အာပုစ္ဆိတွာ ဂဟဏေ ကာရဏံ နတ္ထီ''တိ ဝုတ္တော။ ဇီဝတီတိ အ နုဋ္ဌာနသေယျာယ သယိတောပိ ယာဝ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒံ န ပါပုဏာတိ။ ဂဟိတေ စ အတ္တမနောတိ ဂဟိတေ တုဋ္ဌစိတ္တော ဟောတိ, ဧဝရူပဿ သန္တကံ ''ဂဟိတေ မေ အတ္တမနော ဘဝိဿတီ''တိ ဇာနန္တေန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အနဝသေသပရိယာဒါနဝသေန စေတာနိ ပဉ္စင်္ဂါနိ ဝုတ္တာနိ, ဝိဿာသဂ္ဂဟော ပန တီဟင်္ဂေဟိ ရု ဟတိ – သန္ဒိဋ္ဌော, ဇီဝတိ, ဂဟိတေ အတ္တမနော, သမ္ဘတ္တော, ဇီဝတိ, ဂဟိတေ အတ္တမနော, အာလပိတော, ဇီဝ တိ, ဂဟိတေ အတ္တမနောတိ။
>
> ယော ပန ဇီဝတိ, န စ ဂဟိတေ အတ္တမနော ဟောတိ, တဿ သန္တကံ ဝိဿာသဂ္ဂဟေန ဂဟိတမ္ပိ ပုန အာတဗ္ဗံ။ ဒဒမာနေန စ မတကဓနံ တာဝ ယေ တဿ ဓနေ ဣဿရာ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ, တေသံ အာတဗ္ဗံ။ အနတ္တမနဿ သန္တကံ တဿေဝ အာတဗ္ဗံ။ ယော ပန ပဌမံယေဝ ''သုဋ္ဌု ကတံ တယာ မမ သန္တကံ ဂဏှ ဟန္တေနာ''တိ ဝစီဘေဒေန ဝါ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တေန ဝါ အနုမောဒိတွာ ပစ္ဆာ ကေနစိ ကာရဏေန ကုပိတော ပစ္စာဟရာပေတုံ န လဘတိ။ ယောပိ အဒာတုကာမော, စိတ္တေန ပန အဓိဝါသေတိ, န ကိဉ္စိ ဝဒတိ, သောပိ ပုန ပစ္စာဟရာပေတုံ န လဘတိ။ ယော ပန ''မယာ တုမှာကံ သန္တကံ ဂဟိတံ ဝါ ပရိဘုတ္တံ ဝါ''တိ ဝုတ္တေ ''ဂ ဟိတံ ဝါ ဟောတု ပရိဘုတ္တံ ဝါ, မယာ ပန တံ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဌပိတံ, တံ ပါကတိကံ ကာတုံ ဝဋ္ဋ တီ''တိ ဝဒတိ, အယံ ပစ္စာဟရာပေတုံ လဘတီတိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၃၁)။

ပေတပရိဂ္ဂဟေတိ ပေတ္တိဝိသယုပ္ပန္နာ စ မရိတွာ တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ နိဗ္ဗတ္တာ စ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒယော ဒေဝတာ စ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ပေတာ နာမ, တေသံ သန္တကံ ဂဏှန္တဿ စ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ သစေပိ ဟိ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အာပဏံ ပသာရေတွာ နိသိန္နော ဟောတိ, ဒိဗ္ဗစက္ခုကော စ ဘိက္ခု တံ ဥတွာ သတသဟဿ ဂ္ဃနကမ္ပိ ဝတ္ထံ တဿ ဝိရဝန္တဿေဝ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဒေဝပူဇတ္ထံ ရုက္ခာဒီသု မဋ္ဌဝတ္ထာ ဒီနိ ဂဏှတော နိဒ္ဒောသတာယ ကိမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပံသုကူလသညာယ ဂဏှတောပိ အနာပတ္တိ။ တထာ ဂဟိတမ္ပိ သစေ သဿာမိကံ ဟောတိ, သာမိကေ အာဟရာပေန္တေ အာတဗ္ဗန္တိ ဥပလက္ခဏတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၃၉. ဌဗ္ဗော တိ ဒုတိယပါရာဇိကဝိနိစ္ဆယေ။ **စ**-သဒ္ဒေန အဝုတ္တသမုစ္စယတ္တေန အဝသေသသိက္ခာပဒဝိနိစ္ဆ ယေ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဝတ္တဗ္ဗော** တိ မာတိကဋ္ဌကထာဒီသု ဝိယ အဝသာနေ ကထေတဗ္ဗော။ **ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယော** တိ သမုဋ္ဌာနာဒိကော တံတံသိက္ခာပဒဟဋ္ဌိယံ အနာဂတော ဥပာလိတ္ထေရာဒီဟိ ဌပိတော ဝိနိစ္ဆယော။

၂၄၀. ပရာဇိတာနေကမလေနာတိ အပရိမေယ္ယကပ္ပကောဋိသတသဟဿောပစိတဟရမိတာသမ္ဘူတေန သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနေန အာသဝက္ခယညာဏေန သဟ တသနာယ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနေန ပရာဇိတာ ရာကဒယော အနေကကိလေသမလာ ယေန သော ပရာဇိတာနေကမလော, တေန ပရာဇိတာနေကမလေန ။ ဇိနေန ယံ ဒုတိယံ ပါရာဇိကံ ဝု

တ္တံ, **အသ္သ** ဒုတိယပာရာဇိကဿ စ အတ္ထော မယာ သမာသေန ဝုတ္တော။ **အသေသေန** အတိဝိတ္ထာရနယေန **ဝတ္တုံ** တဿ အတ္ထံ ကထေတုံ ကော ဟိ သမတ္ထောတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒော ပဌမပာရာဇိကသမုစ္စယတ္ထော။ **ဟိ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏေ, တေန အသေသေန တဒတ္ထံ ဝတ္တုံ သမတ္ထော နတ္ထေဝ အညတြ တထာဂတာတိ ဒီပေတိ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ဒုတိယပာရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယပာရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၁-၂. ဧဝမတိသုခုမနယသမာကုလံ ဒုတိယပာရာဇိကံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တတိယပာရာဇိကံ ဒဿေတုမာဟ **"မနုဿဇာတိ"**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **မနုဿဇာတိ**န္တိ ဇာယတီတိ ဇာတိ, ရူပါရူပပဋိသန္ဓိ, မနုဿေသု ဇာတိ ယဿ သော မနုဿဇာတိ, မနုဿဇာတိကော မနုဿဝိဂ္ဂဟောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တံ မနုဿဇာတိံ။

ဧတ္ထ စ **မနုဿေသု**တိ ကုသလာကုသလမနဿ ဥဿန္နတ္တာ မနုဿသင်္ခာတေသု နရေသု။ "ယံ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဌမံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္န"န္တိ (ပါရာ. ၁၇၂) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တနယေန မာတုကုစ္ဆိမှိ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနပဋိသန္ဓိစိတ္တဉ္စ တံသမ္ပယုတ္တဝေဒနာသညာသင်္ခါရသင်္ခါတခန္ဓတ္တယဉ္စ တံသဟဇာတာနိ –

> "တိလတေလဿ ယထာ ဗိန္ဒု၊ သပ္ပိမဏ္ဍော အနာဝိလော။
> ဧဝံ ဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ၊ 'ကလလ'န္တိ ပဝုစ္စတီ"တိ။ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၂; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၂၆) –

ဝုတ္တာနိ ဇာတိဥဏ္ဏံသုမှိ ပသန္နတိလတေလေ တ သပ္ပိမဏ္ဍေ တ ဩတာရေတွာ ဥက္ခိပိတွာ ဝိဓုနိတေ အဂ္ဂေ လမ္ဗမာနဗိန္ဒုပ္ပမာဏကလလသင်္ခါတာနိ သဘာဝကာနံ ကာယဘာဝဝတ္ထုဒသကဝသေန တိံသ ရူပါနိ စ အဘာဝကာနံ ကာယဝတ္ထုဒသကဝသေန ဝီသတိ ရူပါနိ စာတိ အယံ နာမရူပပဋိသန္ဓိ ဣဓ **"ဇာတီ"**တိ ဂဟိတာ။ **"ယဿာ"** တိ ဣမိနာ အညပဒေန "ယာဝ မရဏကာလာ ဧတ္ထန္တရေ ဧသော မနုဿဝိဂ္ဂဟော နာမာ"တိ (ပါရာ. ၁၇၂) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တနယေန ပဌမဘဝင်္ဂတော ပဋ္ဌာယ စုတိစိတ္တာသန္နဘဝင်္ဂပရိယန္တသန္တာနသင်္ခါတသတ္တော ဂဟိတော။ ဣမိနာ မနုဿဝိဂ္ဂဟဿ ပဋိသန္ဓိတော ပဋ္ဌာယ ပာရာဇိကဝတ္ထုဘာဝံ ဒဿေတိ။

ဇာနန္တော တိ "သတ္တော အယ"န္တိ ဇာနန္တော။ **ဇီဝိတာ ယော ဝိယောဇယေ**တိ ယော ဘိက္ခု ဇီဝိတိန္ဒြိယာ ဝိယောဇေယျ တောရောပေယျ, တဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒေယျ ဥပရောဓေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ **ပဒဘာဇနေ** "ဇီဝိတာ တောရောပေယျာတိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ ဥပရောဓေတီ"တိ (ပါရာ. ၁၇၂)။

တဉ္စ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ရူပါရူပဝသေန ဒုဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ အဝိဂ္ဂဟတ္တာ ဥပက္ကမဝိသယံ န ဟောတိ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒေန ပန တအယတ္တဝုတ္တိတာယ တံသမကာလမေဝ ဩစ္ဆိဇ္ဇမာနတာယ ဧတ္ထ သာမညေန ဥဘယမ္ပိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣဒဉ္စ အတီတာနာဂတံ န ဂဟေတဗ္ဗံ တဿ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ ဥပက္ကမဝိသယာရဟံ ပန ပစ္စုပ္ပန္နမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တဉ္စ ခဏသန္တတိအဒ္ဓါဝသေန တိဝိဓံ ဟောတိ။

တတ္ထ ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိဘင်္ဂဝသေန ခဏတ္တယပရိယာပန္နော ဘာဝေ **ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ** နာမ။ တံ သရသဘင်္ဂဘူတတ္တာ သယံ ဘိဇ္ဇမာနံ ဥပက္ကမသာဓိယံ ဝိနာသဝတ္တံ န ဟောတိ။ အာတပေ ဌတွာ ဂဗ္ဘံ ပဝိဋ္ဌဿ အန္ဓကာရဝိဂမနံ တရဉ္စ သီတေန ဩဝရကံ ပဝိဋ္ဌဿ ဝိသဘာဂဥတုသမုဋ္ဌာနေန သီတပနူဒန္တရဉ္စ ရူပသန္တတိ **သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ** နာမ။ ပဋိသန္ဓိစုတိနမန္တရာဋ္ဌပ္ပဝတ္တိ ခန္ဓသန္တတိ **အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ** နာမ။ ဣမသ္မိံ ဒုဝယေ ဥပက္ကမသမ္ဘဝေ, တံဝသေန ဥပစ္ဆိဇ္ဇမာနံ ဇီဝိတံ သန္တာနပရိဟာနိပစ္စယဘာဝတော သန္တတိအဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နဒွယံ ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလမပ္ပ

ပတ္တတ ဥပက္ကမဝသေန အန္တရာယေဝ နိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ သန္တတိအဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဥ္စ တံနိရောဓေန နိရုဇ္ဈမာနအရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဥ္စာတိ ဥဘယံ တွေ “ဇီဝိတာ”တိ ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒမေဝ သန္ဓာယာဟ **ပဒဘာဇနေ** “သန္တတိ ဝိကောပေတီ”တိ (ပါရာ. ၁၇၂)။

ဣမိဿာဝ ပါဏာတိပါတဘာဝေ အာပတ္တိဘာဝတော တွေ ဌတ္တတ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၂) ပါဏ ပါဏာတိပါတပါဏာတိပါတီပါဏာတိပါတပယောဂနံ ဝိဘာဂေ ဒဿိတော။ တတ္ထ **ပါဏောတိ** ဝေါဟာရတော သ တ္တော, ပရမတ္ထတော ဥပစ္ဆိဇ္ဇမာနံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, တံ “ဇီဝိတာ”တိ ဣမိနာ ဝုတ္တံ။ **ပါဏာတိပါတော** နာမ ဝဓက စေတနာ, သော စ “ဝိယောဇေယျ”တိ ဣမိနာ သန္ဒဿိတော။ **ပါဏာတိပါတီ** နာမ ပုဂ္ဂလော, သော စ “ယော”တိ ဣမိ နာ သန္ဒဿိတော။ **ပါဏာတိပါတပယောဂေ** ပန –

“ဝုတ္တာ ပါဏာတိပါတဿ။
ပယောဂ ဆ မဟေသိနာ”တိ –

အာဒိနာ နယေန ဣဓေဝ ဝက္ခမာနဝိဘာဂတ္တာ ဝက္ခမာနနယေနေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အဿ သတ္ထံ နိက္ခိပေယျ တတိ ယောဇနာ။ **အဿာ** တိ မနုဿဇာတိကဿ။ “ဟတ္ထဟသေ”တိ ဟဌသေ သော။ **ဟတ္ထဟသော** နာမ သမီပေဟတိ။ **အဿာ** တိ သမီပသမ္ဗန္ဓေ သာမိဝစနံ။ **သတ္ထံ** နွိ တွေ ဇီဝိတဝိဟိံ သနုပ ကရဏဘာဝေန သမ္မတာ ဓာရာဝန္တအသိအာဒိ စ ဓာရာရဟိတယဋ္ဌိဘိန္ဒိတလလဂုဠာဒိ စ ဥပလက္ခဏဝသေန ဂဟေတ ဗ္ဗာ။ သသတိ ဟိံသတီတိ သတ္ထံ။ တေနေတဟ **ပဒဘာဇနေ** “အသိံ တ သတ္တိံ တ ဘိန္ဒိတလံ တ လဂုဠံ တ ပါသာဏံ တ သတ္ထံ တ ဝိသံ တ ရဇ္ဇုံ တ”တိ။ ဣဓာဝုတ္တံ ကရပာလိကာဆုရိကာဒိ သမုခံ “သတ္ထံ တ”တိ ဣမိနာ သင်္ဂဟိတံ။ **နိ က္ခိပေယျာ**တိ ယထာ ဘောဂဟေတုံ လဘတိ, တထာ ဥပနိက္ခိပေယျ, အတ္တဝဓာယ ဣစ္ဆိတက္ခဏေ ယထာ ဂဏှာ ဟာတိ, တထာ သမီပေ တေနေဝ စိတ္တေန ဌပေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမိနာ ထာဝရပယောဂေ သန္ဒဿိတော။

မရဏေ ဂုဏံ တ ဝဒေယျာတိ ယောဇနာ, မရဏတ္ထာယ မရဏေ ဂုဏံ ဝဏ္ဏေတီတိ အတ္ထော။ “ဇီဝိတေ အာဒီန ဝံ ဒဿေတိ, မရဏေ ဂုဏံ ဘဏာတီ”တိ (ပါရာ. ၁၇၂) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တတ္တာ “ကိံ တုယှိမိနာ ပါပကေန ဒုဇ္ဇီဝိတေ န, ယော တွံ န လဘသိ ပဏီတဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတု”မိစ္စာဒိနာ နယေန မရဏတ္ထာယ ဇီဝိတေ အဝဏ္ဏံ ဝဒန္တော စ “တွံ ခေါသိ ဥပါသက ကတကလျာဏော အကတပါပေ, မတံ တေ ဇီဝိတာ သေယျော, ဣတော တွံ ကာလကတော ဝိဝိဓဝိပုလဂုဏဝိကူဇိတေ ပရမသုရဘိကုသုမဘူသိတတရုဝရနိစိတေ ပရမရတိကရလဋ္ဌိတဂတိဘာသိတဝိလပိတသုရယုဝတိ ဂဏဝိစရိတေ ဝရနန္ဒနေ အစ္ဆရာသင်္ဃပရိဝုတရိတော ဝိစရိဿသီ”တိအာဒိနာ နယေန မရဏတ္ထာယ မရဏာနိသံသံ ဒ ဿေန္တော စ “မရဏေ ဂုဏံ ဝဒေယျ”ဣစ္စေဝ ဝုစ္စတိ။

မရဏူပါယံ ဒေသေယျာတိ ယောဇနာ။ မရဏာဓိပ္ပာယေနေဝ “သတ္ထံ တ အာဟရ, ဝိသံ တ ခါဒ, ရဇ္ဇုယာ တ ဥဗ္ဗ ဗန္ဓိတွာ ကာလင်္ကရောဟီ”တိ **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တသတ္ထဟရဏာနိ စ အဝုတ္တမ္ပိ သောဗ္ဘနရကပပါတာဒီသု ပပတ နဉ္စာတိ ဧဝမာဒိကံ မရဏူပါယံ အာစိက္ခေယျ။ “ဟောတိ အယမ္ပီ”တိ ပဒစ္ဆေဒော, **အပီ**တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဒွယံ သမု စ္စိနောတိ။ **ဒွေဝဓာ ဘိန္နသိလာ ဝိယ အသန္ဓေယျော** **သော ဧဝေယျော** တိ ဒွိဓာ ဘိန္နပါသာဏော ဝိယ ဘဂဝတော ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓသာသနဒွယေန သော ပစ္စုပ္ပန္နေ အတ္တဘာဝေ သန္ဓာတုမသက္ကုဏေယျောတတိ ဉာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၂၄၃. **ထာဝရာဒယောတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝိဇ္ဇာမယကဒ္ဓိမယပယောဂဒွယံ သင်္ဂဟိတံ။

၂၄၄. **တတ္ထာ** တိ တေသု ဆသု ပယောဂေသု။ သကော ဟတ္ထော **သဟတ္ထော,** တေန နိဗ္ဗတ္တော **သာဟတ္ထိ ကော,** ပယောဂေါ။ ဣဓ **ဟတ္ထ** ဂ္ဂဟဏံ ဥပလက္ခဏံ, တသ္မာ ဟတ္ထာဒိနာ အတ္တနော အင်္ဂပစ္စင်္ဂေန နိပ္ဖာဒိတော ဝ ဓပယောဂေ သာဟတ္ထိကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၄၅. ''တ္ဝံ တံ ဇံ ပဟရိတ္ဝာ မာရေဟီ''တိ ဘိက္ခုနော ပရဿ ယံ အာဏာပနံ, အယမာဏတ္တိကော နယောတိ ယောဇနာ။ **အာဏတ္တိကော နယော** တိ အာဏတ္တိယေဝ အာဏတ္တိကော။ နေတိ ပဝတ္တေတီတိ နယော, ပယောဂဿ သေတံ နာမံ။

၂၄၆. ဒူရန္တိ ဒူရဋ္ဌံ။ **ကာယေန ပဋိဗဒ္ဓေနာ** တိ ဧတ္ထ ကာယေကဒေသော ဟတ္ထာဒိ ကာယော အဝယဝေ သမုဒာယောပစာရတော ''ကမော ဒဍ္ဎော''တိ ယထာ။ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ စာဟာဒိကံ ပဋိဗဒ္ဓံ နာမ ပုဗ္ဗပဒလောပေန ''ဒေဝဒတ္တော ဒတ္တော''တိ ယထာ။ တ-သဒ္ဒော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော, ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ''ဥသုအာဒိနိ ဟာတန''န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ဝိဓာနံ **ဝိဓိ,** ပယောကေတိ အတ္ထော။

၂၄၇. **အသဉ္ဇာရိမုပဟယေနာ** တိ အသဉ္ဇာရိမေန နိစ္စလေန ဥပဟယေန။ ဩပတန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဩပဟာတော,** သော အာဒိ ယေသံ အပဿေနဝိသဘေသဇ္ဇသံဝိဓာနာဒီနံ တေ **ဩပဟာတာဒယော,** တေသံ ဝိဓာနံ **ဩပဟာတာဒိဝိဓာနံ,** ဩပဟာတက္ခဏနာဒိကိရိယာ။

၂၄၈. **ဝိဇ္ဇာယာ**တိ အာထဗ္ဗနဝေဒအာဂတမရဏမန္တသင်္ခာတဝိဇ္ဇာယ။ **ဇပ္ပနန္တိ** ယထာ ပရော န သုဏာတိ, တထာ ပုနပ္ပုနံ ဝစနံ။

၂၄၉. မာရဏေ သမတ္ထာ ယာ ကမ္မဝိပာကဇာ ဣဒ္ဓိ, အယံ ဣဒ္ဓိမယော ပယောကေ နာမာတိ သမုဒီရိတောတိ ယောဇနာ။ ကမ္မဝိပာကေ ဇာတာ **ကမ္မဝိပာကဇာ,** ဣဒ္ဓိ, ယာ ''နာကနံ နာဂိဒ္ဓိ သုပဏ္ဏာနံ သုပဏ္ဏိဒ္ဓိ ယက္ခာနံ ယက္ခိဒ္ဓိ''တိအာဒိနာ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၂) ဗဟုဓာ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တာ။ တတ္ထ ဒိဋ္ဌဒဋ္ဌဖုဋ္ဌဝိသာနံ နာကနံ ဒိသွတ, ဍံသိတ္ဝ တ, ဖုသိတ္ဝတ စ ပရူပဃာတကရဏေ **နာဂိဒ္ဓိ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဇံ သေသာနမ္ပိ။ ဣဒ္ဓိယေဝ **ဣဒ္ဓိမယော,** ဘာဝနာမယော ဣဒ္ဓိပ္ပယောကေ ပနေတ္ထ န ဂဟေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ **အဋ္ဌကထာယံ** –

> ''ကေစိ ပန ဘာဝနာမယိဒ္ဓိယာပိ ပရူပဃာတကရဏံ ဝဒန္တိ။ သဟ ပရူပဃာတကရဏေန စ အာဒိတ္တဃရူပရိ ခိတ္တဿ ဥဒကဃဋဿ ဘေဒနံ ဝိယ ဣဒ္ဓိဝိနာသဉ္စ ဣစ္ဆန္တိ, တံ တေသံ ဣစ္ဆာမတ္တမေဝ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ တံ ကုသလဝေဒနာဝိတက္ကပရိတ္တတ္တိကာဒီဟိ န သမေတိ။ ကထံ? အယဉှိ ဘာဝနာမယိဒ္ဓိ နာမ စတုတ္ထဇ္ဈာနမယာ ကုသလတ္တိကေ ကုသလာ ဇေဝ အဗျာကတာ စ, ဟဏာတိဟတော အကုသလော။ ဝေဒနာတ္တိကေ အဒုက္ခမသုခသမ္ပယုတ္တာ, ဟဏာတိဟတော ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တော။ ဝိတက္ကတ္တိကေ အဝိတက္က အဝိစာရာ, ဟဏာတိဟတော သဝိတက္ကသဝိစာရော။ ပရိတ္တတ္တိကေ မဟဂ္ဂတာ, ဟဏာတိဟတော ပရိတ္တော ယေတ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၂)။

၂၅၀. **တတ္ထာ** တိ တေသု ဆဗ္ဗိဓေသု ပယောဂေသု။ **ဥဒ္ဒေသောပီ** တိ ဥဒ္ဒိသနံ ဥဒ္ဒေသော, တံသဟိတော ပယောကောပိ ဥဒ္ဒေသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ''ကုန္တော ပဝေသေဟီ''တိ ယထာ။ ဇံ ဝတ္တဗ္ဗတာယ စ **အနုဒ္ဒေသော** တိ တဗ္ဗိပရီတဝစနမေဝ ဉာပကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ ဧကေကော ဥဒ္ဒေသောပိ အနုဒ္ဒေသောပိ ဟောတီတိ တေသမယံ ဘေအော ပန ဒုဝိဓော ဟောတီတိ ပရိဒီပိတောတိ ယောဇနာ။ ဣမေသု ဆသု ပယောဂေသ္ဝေဝ ဧကေကသ္မိံ ဥဒ္ဒိဿာနုဒ္ဒိဿ ကိရိယမာနတာယ ဒုဝိဓဘာဝတော တေသံ ဒွတဒသဝိဓော ဘေအော **ပဒဘာဇနေ** စ **အဋ္ဌကထာယ** စ ဒီပိတော, တတ္ထ ဝိနိစ္ဆယမိအာနိ ဒဿယိဿာမီတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၅၁. ဗဟူသုပီတိ မနုဿေသု ဗဟူသုပိ။ **တေန ကမ္မေနာ** တိ ပဟာရအာနသင်္ခာတေန ကမ္မေန။ **ဗဇ္ဈတီ** တိ အဟ ယံ နေတုံ ကမ္မဟသေန ကမ္မန္တရံ နိတရေတ္ဝတ ဗဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။

၂၅၂. **ပဟာရေပီ**တိ ပဟရဏေပိ။ **ဒေဟိနော**တိ မနုဿဝိဂ္ဂဟဿ။ **တဿာ** တိ ပဟဋဿ။

၂၅၃. **ပဟဋမတ္တေ တ** တိ ပဟဋက္ခဏေ တ။ **ပစ္ဆာ** တိ တပ္ပစ္စယာ ကာလန္တရေ တ။ **ဥဘယထာပိ စ မတေတိ** ဒွိန္နံ အာကာရာနမညတရေန မတေပိ။ **ဟန္တာ** ဝဓကော။ **ပဟဋမတ္တသ္မိံ** န္တိ တသ္မိံ မရဏာရဟပဟာရဿ လဒ္ဓက္ခဏေယေဝ, မရဏတော ပုဗ္ဗဘာဂေယေဝတိ မတ္တသဒ္ဒေန ဒီပေတိ။ မရဏတ္ထာယ စ အညတ္ထာယ စ ဒိန္နေသု အနေကေ

သု ပဟာရေသု မရဏတ္တာယ ဒိန္နပ္ပဟာရေနေဝ ယအ ကအစိ မရိသ္သတိ, ပဟာရအနက္ခဏေယေဝ ဟရာဇိကံ ဟောတိ။ အမရဏာဓိပ္ပာယေန ဒိန္နပ္ပဟာရဗလေန စေ မရေယ္ယ, န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ။

၂၅၄. **ဒ္ဝေဝ ပယောဂက**တိ ဥဒ္ဒိသ္သာနုဒ္ဒိသ္သကိရိယာဘေဒဘိန္နာ သာဟတ္ထိကာဏတ္တိကာ ဒ္ဝေဝ ပယောဂါ။

၂၅၅. **ကရဏသ္သာ** တိ ကိရိယာယ။ **ဝိသေသော**တိ နာနတ္တံ။ **အာဏတ္တိနိယာမကာ** တိ အာဏတ္တိံ နိယာမေန္တိ ဝဝတ္ထာပေန္တီတိ အာဏတ္တိနိယာမကာ။

၂၅၆. **တတ္ထာ** တိ တေသု အာဏတ္တိနိယာမကေသု ဆသု အာကာရေသု။ **ယောဗ္ဗနာဒိ စာ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ထာဝရိယမန္ဒခိဍ္ဍုဝုဍ္ဍာဒိအဝတ္ထာဝိသေသော သင်္ဂဟိတော။

၂၅၇. ယံ မာတိကာယ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ **သတ္ထံ, တံ** ကတမံ?။ **သတ္တမာရဏ**န္တိ သတ္တေ မာရေန္တိ ဧတေနာတိ သတ္တမာရဏံ, အသိအာဒိဝဓောပကရဏံ။

၂၅၈. **ဝိဇ္ဈန** န္တိ ဥသုအာဒီဟိ ဝိဇ္ဈနံ။ **ဘေဒန**န္တိ ကကစာဒီဟိ ဒ္ဝိဓာကရဏံ။ **ဆေဒန**န္တိ ခဂ္ဂာဒီဟိ ဒ္ဝိဓာကရဏံ။ **တာဠန**န္တိ မုဂ္ဂရာဒီဟိ အာဃာတနံ။ **ဧဝမာဒိဝိဓော**တိ ဧဝမာဒိပ္ပကာရော။ **အနေကော**တိ ဗဟုကော ဘေဒော။ **ကရဏသ္သ ဝိသေသော** ကိရိယာဝိသေသောတိ အတ္ထော။

၂၅၉-၆၀. ''ပုရတော ပဟရိတ္ဝာတန မာရေဟီ''တိ ယော **ဘာသိတော** အာဏာပကေန, တေန အာဏတ္တေန ပစ္ဆတော။ပေ။ မာရိတေတိ ယောဇနာ။ **ဝတ္ထာဏတ္တိ ဝိသင်္ကေတော** တိ ဧတ္ထ ''ယံ 'မာရေဟီ'တိ။ပေ။ တတော''တိ ဝတ္ထုဝိသင်္ကေတော ဒဿိတော။ ''ပုရတော။ပေ။ မာရိတေ''တိ အာဏတ္တိဝိသင်္ကေတော ဒဿိတော။ **မူလဋ္ဌော** တိ အာဏာပကော။ **မူလ**န္တိ ဟိ ပုဗ္ဗကိရိယာနုရူပံ အာဏာပနံ, တတ္ထ ဌိတောတိ **မူလဋ္ဌော** ။

၂၆၁. ဣမိနာ ဝိသင်္ကေတေ အာဏာပကဿ အနာပတ္တိံ ဒဿေတွာတ သင်္ကေတေ အဝိရာဓိတေ ဥဘိန္နမ္ပိ ဟရာဇိကံ ဒဿေတုမာဟ **''ဝတ္ထု''**န္တိအာဒိ။ တံ ဝတ္ထုံ အဝိရဇ္ဈိတွာတ မာရိတေ ဥဘယေသံ။ပေ။ ဥဒီရိတော, ယထာဏတ္တိ စ မာရိတေ။ပေ။ ဥဒီရိတောတိ ယောဇနာ။ **မာရိတေ** ဝတ္ထုသ္မိန္တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ **ဥဘယေသ**န္တိ အာဏာပကအာဏတ္တာနံ။ **ယထာကာလ**န္တိ အာဏာပကဿ အာဏတ္တိက္ခဏံ, အာဏတ္တဿ မာရဏက္ခဏဉ္စ အနတိက္ကမိတွာတ။ ဗန္ဓနံ ဗန္ဓော, ကမ္မုနာ ဗန္ဓော **ကမ္မဗန္ဓော** ။ အထ တ ဗဇ္ဈတိ ဧတေနာတိ ဗန္ဓော, ကမ္မမေဝ ဗန္ဓော **ကမ္မဗန္ဓော**။

၂၆၄. **ဝိသင်္ကေတော နာ** တိ ဝိသင်္ကေတော နတ္ထိ, ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ယထာကာလပရိစ္ဆေဒံ ကမ္မဗန္ဓောယေဝါတိ အတ္ထော။

၂၆၅. **သဗ္ဗသော**တိ သဗ္ဗေသု ကာလဘေဒေသု, သဗ္ဗသော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ တ သမ္ဗန္ဓော။ **သဗ္ဗသော**တိ သဗ္ဗပ္ပကာရေန။ **ဝိဘာဝိနာ**တိ ပဏ္ဍိတေန။ သော ဟိ အတ္ထံ ဝိဘာဝေတီတိ တထာ ဝုတ္တော။

၂၆၆-၇-၈. **''ဣမံ ကမေ ဌိတ''**န္တိ ဣဒံ တံ သဉ္ဇာနိတုံ ဝုတ္တံ, န မာရဏက္ခဏဋ္ဌာနနိယမတ္ထာယာတိ ''ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတ''န္တိ ဝတွာတပိ **''နတ္ထိ တဿ ဝိသင်္ကေတော''** တိ အာဟ။ **တဿာ** တိ အာဏာပကဿ။ **''တတွာထာ''**တိ တ ဟဋ္ဌော, တဿံ အာဏတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ **''ကမေယေဝ** ဌိတံ ဝေရိံ မာရေဟီ''တိ သာဝဓာရဏံ အာဏတ္တော ဝနေ စေ ဌိတံ မာရေတိ တ **''ဝနေယေဝ** ဌိတံ ဝေရိံ မာရေဟီ''တိ သာဝဓာရဏံ ဝုတ္တော ကမေ ဌိတံ စေ မာရေတိ တတိ ယောဇနာ။ ''ဘိက္ခုနာ သာဝဓာရဏ''န္တိ စ ဟေတ္ထကေသု လိခန္တိ, တံ အဂ္ဂဟေတွာတ **''ဝနေ တ သာဝဓာရဏ''**န္တိ ဟဋ္ဌောယေဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ ဝိဂတော သင်္ကေတော အာဏတ္တိနိယာမော ဧတ္ထာတိ **ဝိသင်္ကေတော** ။

၂၆၉. **သဗ္ဗဒေသေသူ**တိ ကမဝနအင်္ဂဏဂေဟာဒီသု သဗ္ဗေသု ဌာနေသု။ **ဘေဒတော**တိ နာနတ္တတော။

၂၇၀. “သတ္တေန ပန မာရေဟီ”တိ ယေန ကေနစိ ယော **အာဏတ္တော,** တေန ယေန ကေနစိ သတ္တေန မာရိတေ ဝိသင်္ကေတော နတ္ထီတိ ယောဇနာ။

၂၇၁-၂. **ကမ္မိနာ တသိနာ ဟီ**တိ ဧတ္ထ **ဟီ**တိ ပဒပူရဏေ။ **“ကမ္မိနာ အသိနာ** မာရေဟိ”တိ ဝုတ္တော **အညေန အသိနာ** မာရေတိ တ “တွံ ကမ္မသ္သ အသိဿ ဧတာယ ဓာရာယ မာရယ” ကတိ ဝုတ္တော တံ **ဝေရီ** သစေ **ကတရာယ ဓာရာယ** မာရေတိ **တ ထရုနာ** မာရေတိ **တ တုဏ္ဍေန** မာရေတိ **တ,** တထာ မာရိတေ ဝိသင်္ကေတောယေဝ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **ထရုနာ**တိ ခဂ္ဂမုဋ္ဌိနာ။ **တုဏ္ဍေနာ** တိ ခဂ္ဂတုဏ္ဍေန။ **“ဝိသင်္ကေတောတ”** တိ သင်္ကေတဝိရာဓနေနေဝ ဟာရာဇိကံ န ဟောတီတိ ဒဿနပဒမေတံ။

၂၇၃. **သဗ္ဗာဝုဓကေဇာတိသူ** တိ ကဓာဝုတ္တကရဟလိကာဆုရိကာဒိသဗ္ဗပဟရဏသာမညေသု။ **ဝိသေသသတော**တိ ဘေဒတော။

၂၇၄. **ပရေနာ**တိ ဘိက္ခုနာ။ **သော**တိ အာဏတ္တော။ **နိသိန္နံ နံ မာရေတိ, ဝိသင်္ကေတော န ဝိဇ္ဇတီ** တိ “ဂစ္ဆန္တံ မေဝ မာရေဟီ”တိ သာဝဓာရဏံ အဝုတ္တတ္တာ “နိသိန္နောပိ သောယေဝ”တိ တံ မာရေန္တဿ ဝိသင်္ကေတော န ဟောတိ, အဝဓာရဏံ အန္တရေန ကထနံ တံ သညာနာပေတုံ ဝုစ္စတီတိ ကရိယာပထနိယာမကံ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၇၅-၆. အသတိ သာဝဓာရဏေ ဝိသင်္ကေတာဘာဝံ ဒဿေတွာ ကအနိ သာဝဓာရဏေ ကရိယာပထန္တရေသု ဝိသင်္ကေတံ ဒဿေတုမာဟ **“နိသိန္နံယေဝ”** တိအာဒိ။ “နိသိန္နံယေဝ မာရေဟီ”တိ ဝုတ္တော ဂစ္ဆန္တံ မာရေတိ, ဝိသင်္ကေတန္တိ ဉာတဗ္ဗံ။ “ဂစ္ဆန္တံယေဝ မာရေဟီ”တိ ဝုတ္တော နိသိန္နံ မာရေတိ, ဝိသင်္ကေတန္တိ ဉာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ ကမမေဝ ယောဇနာကမံ သန္ဓာယာဟ **“ယထာကမ”** န္တိ။

၂၇၇. **ဝိဇ္ဈိတွာ** တိ သရာဒီဟိ ဝိဇ္ဈိတွာ။

၂၇၈. **ဆိန္ဒိတွာ** တိ အသိအာဒီဟိ ဆိန္ဒိတွာ။ ပုန **သော**တိ ပယောဂေါ။

၂၇၉. **ကရဏေသူ**တိ ဝိဇ္ဈနာဒိကိရိယာဝိသေသေသု။

၂၈၀-၁. ဧတ္တာဝတာ အာဏတ္တိနိယာမကနိဒ္ဒေသံ ဒဿေတွာ ကအနိ ဒီဃာဒိလိင်္ဂဝသေနာပိ သမ္ဘဝန္တံ ဝိသင်္ကေတံ ဒဿေတုမာဟ **“ဒီဃ”**န္တိအာဒိ။ “ဒီဃံ။ပေ။ ထူလံ မာရေဟီတိ အနိယမေတွာ အာဏာပေတီ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၄) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ဧဝ-ကာရံ ဝိနာ “ဒီဃံ မာရေဟီ”တိ အနိယမေတွာ ကေနစိ ယော **အာဏတ္တော** ဟောတိ, သောပိ အာဏတ္တော ယံ ကိဉ္စိ တာဒိသံ သစေ မာရေတိ, နတ္ထိ တတ္ထ ဝိသင်္ကေတော, ဥဘိန္နမ္ပိ ပရာဇယော တိ ယောဇနာ။ ဧဝံ **“ရဿ”** န္တိအာဒိသဗ္ဗပဒေဟိပိ ပစ္စေကံ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ **အနိယမေတွာ**တိ ဝိသင်္ကေတာဘာဝဿ ဟေတုဒဿနံ။ **ဧဝ**ကာရော တက္ကာလင်္ကာရော။ **တတ္ထာ** တိ အာဏတ္တိကပ္ပယောဂေ။ “ဥဘိန္နမ္ပိ ပရာဇယော”တိ ဝုတ္တတ္တာ အာဏာပကံ ဝိနာ အညံ ယထာဝုတ္တကခဏံ မနုဿဝိဂ္ဂဟံ **“ယံ ကိဉ္စိ တာဒိသ”** န္တိ ကမ္မိနာ ဒဿေတိ။

သစေ အာဏာပကော အာဏာပေတွာ အတ္တာနမေဝ မာရေတိ, အာဏာပကော ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇိတွာ မရတိ, အာဏတ္တဿ ဟာရာဇိကံ။ အာဏာပကေန အတ္တာနမုဒ္ဒိဿ အာဏတ္တိယာ ကတာယ အာဏတ္တော အဇာနိတွာ တာဒိသံ အညံ မာရေတိ, ဩကာသဿ အနိယမိတတ္တာ အာဏာပကော မုစ္စတိ, ကတရော ကမ္မုနာ ဗဇ္ဈတိ။ ယဒိ “အမုက သ္မိံ ရတ္တိဋ္ဌာနေ တ ဒိဝါဋ္ဌာနေ တ နိသိန္နံ ဤဒိသံ မာရေဟီ”တိ ဩကာသံ နိယမေတွာ အာဏာပေတိ, တတ္ထ အာဏာပကတော အညသ္မိံ မာရိတေ ဥဘိန္နမ္ပိ ဟာရာဇိကံ။ တတော ဗဟိ မာရိတေ ဝဓကေဿဝ ကမ္မဗန္ဓော။ အာဏာပကော အတ္တာနမေဝ ဥဒ္ဒိဿ အာဏာပေတိ, ကတရော စ တမေဝ တတ္ထ မာရေတိ, အာဏာပကဿ ဒုက္ကဋံ, အာဏတ္တဿ ဟာရာဇိကံ။ သစေ အညတ္ထ မာရေတိ, မူလဋ္ဌော မုစ္စတိ။ အဇာနိတွာ အညံ တတ္ထ တ အညတ္ထ တ မာ

ရေတိ, ဝဓကော ဟရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ, မူလဋ္ဌော မုစ္စတိ။ အာနန္တရိယဝတ္ထုမ္ပိ အာနန္တရိယေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၂၈၂. ယော မနုဿံ ကဉ္စိ ဥဒ္ဒိဿ သစေ ဩပာတံ ခဏတိ, တထာ ဩပာတံ ခဏန္တဿ တဿ ဒုက္ကဋံ နာမ အာပတ္တိ ဟောတီတိ အဓ္ဈာဟာရယောဇနာ။ ယောဇနာ စ နာမေသာ ယထာရုတယောဇနာ, အဓ္ဈာဟာရယောဇနာတိ ဒုဝိဓာ။ တတ္ထ ဟဋ္ဌာဂတပဒာနမေဝ ယောဇနာ **ယထာရုတယောဇနာ,** ဥိနပူရဏတ္ထမဇ္ဈာဟာရပဒေဟိ သဟ ဟဋ္ဌာဂတပဒာနံ ယောဇနာ **အဓ္ဈာဟာရယောဇနာ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **“ခဏန္တဿ စ ဩပာတ”**န္တိ ပောတ္ထကေသု ပာဌော ဒိဿတိ။ **“ခဏန္တဿ တထောပာတ”န္တိ** ပာဌော သုန္ဒရော”တိ **နိဿန္ဒေဟေ** ဝုတ္တံ။ **“အာတပ္ပန္တိ** တေဿ ‘ဩပာတ’န္တိ ပရိယာယော”တိ စ ဝုတ္တံ။ တတောပိ –

> “မနုဿံ ကဉ္စိ ဥဒ္ဒိဿ။
> ယော စေ ခဏတိတပ္ပနံ။
> ခဏတော တံ တထာ တဿ။
> ဟောတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ”န္တိ။ –

ပာဌော သုန္ဒရတရော။ ဇာတပထဝိံ ခဏန္တဿ ပာရာဇိကပယောဂတ္တာ ပယောဂဂဏနာယ ဒုက္ကဋံ။

၂၈၃. **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ အာတပ္ပေ။ **တဿာ** တိ ပတိတဿ မနုဿဝိဂ္ဂဟဿ။ **ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာ** တိ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိဟေတု။ **တဿာ** တိ ယေန အာတပ္ပေန ခဏော, တဿ ဘိက္ခုနော။ **ပတိတ္ဝာ** သော စေ မရတိ, တသ္မိံ **မတေ တဿ** ဘိက္ခုနော ပာရာဇိကံ ဘဝေတိ ယောဇနာ။

၂၈၄. **အညသ္မိံ** န္တိ ယံ သမုဒ္ဒိဿ အာတပ္ပော ခဏော, တတော အညသ္မိံ။ **အနုဒ္ဒိဿက** န္တိ ကိရိယာဝိသေသနံ, အနုဒ္ဒိဿကံ ကတ္ဝာတိ အတ္ထော။ ဩပာတဝိသေသနံ စေ, “အနုဒ္ဒိဿကော ဩပာတော”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ “အဂ္ဂမက္ခာယတီ”တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၅.၁၃၉; အ. နိ. ၄.၃၄; ၁၀.၁၅; ဣတိဝု. ၉၀; နေတ္တိ. ၁၇၀) ဝိယ ဩ-ကာရဋ္ဌာနေ အ-ကာရော, မ-ကာရာဂမော စ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အနောဒိဿကော ဩပာတော ခဏော ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၈၅. “ဧတ္ထ ပတိတ္ဝာ ယော ကောစိ မရတူ”တိ အနောဒိဿကော ဩပာတော သစေ ခဏော ဟောတိ, ယတ္ထ တကာ နိပတိတ္ဝာ မရန္တိ စေ, အဿ တတ္တကာ အေသာ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။ **“ယော ကောစီ”**တိ ဣမိနာ အတ္တနော မာတာပိတရော စ သင်္ဂဟိတာ။ **အေသာ**တိ ကမ္မဗန္ဓအေသာ, ပာရာဇိကံ ပန ဧကမေဝ။ **အဿာ** တိ ယေန အနောဒိဿ ဩပာတော ခဏော, တဿ။

၂၈၆. **အာနန္တရိယဝတ္ထုသ္မိံ** မတေတိ ဟဋ္ဌေသေသော, “တတ္ထ ပတိတ္ဝာ”တိ အဓိကာရော, အရဟန္တေ, မာတရိ, ပိတရိ စ တသ္မိံ ပတိတ္ဝာ မတေ ကာလကတေတိ အတ္ထော။ **အာနန္တရိယက** န္တိ ဧတ္ထ သကတ္ထေ, ကုစ္ဆိတေ, သညာယံ တ က-ပစ္စယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **“တထာ”**တိ ဣမိနာ “အာနန္တရိယဝတ္ထုသ္မိ”န္တိ ဣမသ္မိံ သမာသပဒေ အဝယဝဘူတမ္ပိ “ဝတ္ထုသ္မိ”န္တိ ဣဒဉ္စ “တတ္ထ ပတိတ္ဝာ မတေ”တိ ဣဒဉ္စ အာကမုတိ။ **ထုလ္လစ္စယာဒီနံ** ဝတ္ထုသ္မိံ တတ္ထ ပတိတ္ဝာ မတေ **ထုလ္လစ္စယာဒယော ဟောန္တိ** တိ ယောဇနာ။ တသ္မိံ အာတပ္ပေ ပတိတ္ဝာ ယက္ခာဒီသု မတေသု, ပာရာဇိကဝတ္ထုနော ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယဉ္စ ထုလ္လစ္စယံ, မနုဿဝိဂ္ဂဟေ မတေ ပာရာဇိကံ, တိရစ္ဆာနေ မတေ ပာစိတ္တိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၈၇. **ပာဏာတိပာတာ ဒွေဝ**တိ ဒွိန္နံ မတတ္တာ ဒွေ ပာဏာတိပာတာ, ဧကေန ပာရာဇိကံ, ဣတရေန ကမ္မဗန္ဓော ယေဝ။ **ဧကောဝေကေကမံသနေ**တိ မာတု တ အရကဿ တ မရဏေ ဧကော ပာဏာတိပာတောဝ။

၂၈၈. စောရေဟိ အနုဗဒ္ဓော **ဧတ္ထ** အာတပ္ပေ ပတိတ္ဝာ မရိဿတိ စေ, ဩပာတခဏကဿေဝ ပာရာဇိကံ ဟောတိ ကိရာတိ ယောဇနာ။ **ကိရာ**တိ အနုဿဝနေ အရုစိသူစကံ။

၂၈၉-၉၀. **ဝေရိနော** ဘိက္ခုတော အညေ ဝေရိပုဂ္ဂလာ။ **တတ္ထ** တသ္မိံ ဩဟတေ သစေ မနုဿံ **ဟတေတ္တ မာရေန္တိ,** တထာ ဝေရိနော တတ္ထ သယမေဝ ပတိတံ မနုဿံ ဗဟိ နီဟရိတ္တ သစေ မာရေန္တိ, တတ္ထ **ဩပဟတိကာ** မနုဿာ ဩဟတေ နိပ္ပတ္တိတ္တ တတော **နိက္ခန္တုံ အသက္ကောန္တာ မတာ စေ** သိယုံ, **သဗ္ဗတ္ထ စ** ယထာဝုတ္တ သဗ္ဗတရေသု ဩဟတခဏကသ္သေဝ ပရာဇယောတိ ယောဇနာ။ **နိဗ္ဗတ္တိတ္တ ဟီ** တိ ဧတ္တ **ဟီ**တိ ပဒပူရဏေ။ ယတ္ထ ယတ္ထ နိဟတသဒ္ဒါနံ အတ္ထော န ဒဿိတော, တတ္ထ တတ္ထ ပဒပူရဏမတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၉၁. **ယက္ခာဒယော** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တိရစ္ဆာနာနံ သင်္ဂဟော။ **ဝတ္ထုဝသာ**တိ ထုလ္လစ္စယဟာစိတ္တိယာနံ ဝတ္ထု ဘူတယက္ခတိရစ္ဆာနာနံ ဝသာ။ **ထုလ္လစ္စယာဒယော** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟာစိတ္တိယသင်္ဂဟော။

၂၉၃. **အယံ နယော**တိ "အနာပတ္တိ"တိ ယထာဝုတ္တော နယော။

၂၉၄-၅. **ဗဇ္ဈန္တိ** တိ သစေ အဝဿံ ဗဇ္ဈန္တိ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဟသေ။ **"ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တသ္မိံ"** န္တိ က္လမိနာ ပယောဂဿ အတ္ထသာကေတံ ဒီပေတိ။

၂၉၆. ယံ ပန ဥဒ္ဒိဿ ဟသော **ဩဋ္ဌိတော,** တတော အညဿ ဗန္ဓနေ တု အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

၂၉၇. **မုစာ တပီ**တိ အမူလေန တပိ။ **မူလဋ္ဌဿေတ** တိ ဟသကာရကဿေဝ။ **ကမ္မဗန္ဓော** တိ ဟဏာတိပာတော။ ဗဇ္ဈတိ ဧတေနာတိ ဗန္ဓော, ကမ္မမေဝ ဗန္ဓော ကမ္မဗန္ဓော။ ဟရာဇိကမတ္တေ ဝတ္ထဗ္ဗေပိ ယာဝ သော ဝတ္တတိ, တာဝ တတ္ထ ဗဇ္ဈိတ္တ မတသတ္တေသု ပဌမမတဿ ဝသေန ဟရာဇိကံ, အဝသေသာနံ ဟဏာတိပာတသင်္ခါတဿ အကုသလရာသိနော သမ္ဘဝတော တံ သဗ္ဗံ သင်္ဂဟေတ္တ သာမညေန ဒ္ဝယမ္ပိ ဒဿေတုမာဟ "ကမ္မဗန္ဓော"တိ။

၂၉၈. "သစေ ယေန လဒ္ဓော, သော ဥဂ္ဂဋ္ဌိတံ တ ဟသံ သဏ္ဌပေတိ, တဿ ပဿေန တ ဂစ္ဆန္တော ဒိသ္တ ဝ တိံ ကတ္တ သမ္မုခေ ပဝေသေတိ, ထဒ္ဓတရံ တ ဟသယဋ္ဌိံ ဌပေတိ, ဒဋ္ဌဟတရံ တ ဟသရဇ္ဇုံ ဗန္ဓတိ, ထိရတရံ တ ခာဏုကံ အာကောဋ္ဌေတိ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၆) **အဋ္ဌကထာ**ဂတံ ဝိနိစ္ဆယံ သင်္ဂဟိတုမာဟ **"ဟသမုဂ္ဂဋ္ဌိတမ္ပိ တ"**တိ။ ဧတ္ထ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန **ပိ**-သဒ္ဒေန "သဏ္ဌပေတိ"တိအာဒိကာ "ဗန္ဓတိ"တိ ဒဿိတကိရိယာဝ သာနာ ပယောက ဒဿိတာ။ **ထိရံ တပီ**တိ ဧတ္ထ **အပိ**-သဒ္ဒော အဋ္ဌကထာယ အဝသိဋ္ဌံ "ခာဏုကံ အာကောဋ္ဌေတိ"တိ ကိရိယံ သမုစ္စိနောတိ ဥဘယတ္ထပိ ပကာရန္တရဝိကပ္ပတ္တတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **ဧဝန္တိ** ဧဝံ သတိ။ ယေန ဟသော လဒ္ဓော, တေနာပိ ဧဝံ ဟသေ ကတဝိသေသေ သတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥဘိန္နံ** န္တိ ဟသကာရကဿ စ က္လအနိ လဘိ တ္တ ပဋ္ဌိဇဂ္ဂန္တဿ စာတိ ဥဘယေသံ။

၂၉၉-၃၀၀. **ယော**တိ ဟသကာရကော, လဒ္ဓဟသကောတိ က္လမေသံ ယော ကောစိ။ **ဥဂ္ဂဋ္ဌာပေတ္တ** တိ ဝိယာဋ္ဌေတ္တ, ယထာ တတ္ထ ဟဏိနော န ဗဇ္ဈန္တိ, ဧဝံ ကတ္တတိ အတ္ထော။ **တတ္ထ စာ** တိ ပုန သဏ္ဌပိတေ ဟသေ စ။ ကော ဝိမုစ္စတိ? ယေန လဒ္ဓော, သော။

၃၀၁-၂. **ကောပေတ္တ**တိ ကောပနဟေတု မောက္ခော န ဟောတီတိ ယောဇနာ။ "သီဟံ ဒိသ္တ ဘယံ ဟောတိ"တိအာဒီသု ဝိယ ဟေတုမ္ဟိ တ္တ-ပစ္စယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **တမညော။ပေ။ န စ မုစ္စတီ** တိ ဧတ္ထ **န စာ**တိ နေဝ။ **နာသေတ္တ သဗ္ဗသော တ**တိ သော ယထာ ယဿ ကဿစိ သတ္တဿ ဝိနာသောပကရဏံ န ဟောတိ, တထာ ဆိန္နနာဒီဟိ နာသေတ္တ။ **တံ** ဟသယဋ္ဌိံ။ ကော ဝိမုစ္စတိ? ဟသကာရကော။

၃၀၃. **သူလံ ရောပေန္တဿာ** တိ သူလံ နိခဏန္တဿ။ **သဇ္ဇေန္တဿာ** တိ သဏ္ဌပေန္တဿ။

၃၀၄. **အသဉ္စိစ္စာ** တိ ဧတ္ထ "ကတေန ပယောဂေနာ"တိ ဟဌသေသော, "မတေပိ အနာပတ္တိ"တိ ဧတေဟိ သမ္ဗန္ဓော။ "က္လမိနာဟံ ဥပက္ကမေန က္လမံ မာရေဿာမီ"တိ အစေတေတ္တ အပကပ္ပေတ္တ အဝဓကစေတနော ဟုတ္တ ကတေန အညတ္ထိကေနပိ ဥပက္ကမေန ပရေ မတေပိ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ အတ္ထော, **မုသလုဿာပနာဒိဝတ္ထူသု** (ဟ

ရာ. ၁၈၀) ဝိယ အယံ သတ္တောတိသညီ ဟုတ္တ ''ဣမိနာ ဥပက္ကမေန ဣမံ မာရေဿာမီ''တိ ဝီတိက္ကမသမုဋ္ဌာပက စေတနာသမ္ပယုတ္တဝိကပ္ပရဟိတော ဟုတ္တ အညတ္ထိကေန ပယောဂေန မနုဿေ မတေပိ ဟာရာဇိကံ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အဇာနန္တဿာ တိ ''ဣမိနာ အယံ မရိဿတီ''တိ အဇာနန္တဿ ဥပက္ကမေန ပရေ မတေပိ အနာပတ္တိ, **ဝိသဂတပိဏ္ဍပါတဝတ္ထုမ္ပိ** (ဟာရာ. ၁၈၁) ဝိယ ''ဣဒံ ကာရဏ''န္တိ အဇာနိတ္တ ကတေန မနုဿေ မတေပိ အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **''တထာ''**တိ ဣမိနာ ''အနာပတ္တီ''တိ အာကမ္ပတိ။ **အမရဏာစိတ္တဿ** အမရဏာစိတ္တဿဟိတစိတ္တဿ ဥပက္ကမေန ပရေ မတေပိ အနာပတ္တိ **ဝုဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာဒိဝတ္ထုသု** (ဟာရာ. ၁၈၀) ဝိယာတိ အတ္ထော။ ဥမ္မတ္တကာဒယော ဝုတ္တသရူပာယေဝ။

၁၀၅. **''မနုဿဟဏိမ္ပိ''** တိ ဣမိနာ မနုဿဘာဝေ အင်္ဂဘာဝေန ဒဿိတော။ **''သစဿ စိတ္တံ မရဏူပသံဟိတ''**န္တိ ဣမိနာ မရဏူပသံဟိတစိတ္တတာ ဒဿိတာ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

တတိယဟာရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထဟာရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၆-၇. ဧဝံ နာတိသင်္ခေပဝိတ္ထာရနယေန တတိယဟာရာဇိကဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတ္တ ဣအနိ စတုတ္ထဟာရာဇိကဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **''အသန္တံ''** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ ''အသန္တ''န္တိ အပေက္ခိတ္တ ''အတ္တနိ''တိ စ ''ဈာနာဒိဘေဒ''န္တိ အပေက္ခိတ္တ ''ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ''န္တိ စ ''သမုဒာစရေယျာ''တိ အပေက္ခိတ္တ ''ယော ဘိက္ခူ''တိ စ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတီတိ အဇ္ဈာဟရိတ္တ ''အတ္တနိ အသန္တ''န္တိအာဒိနာ နယေန ယောဇေတဗ္ဗံ။

အတ္တနိ အသန္တ န္တိ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အတ္တနော သန္တာနေ အနုပ္ပာဒိတတာယ အဝိဇ္ဇမာနံ။ **အတ္တဿိတမေဝ ကတ္တာ**တိ အတ္တုပနာယိကံ ကတ္တ အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနံ ဝိယ ကတ္တ တံ ဥပနေတ္တ ။ **ဘဝံ အဓိဋ္ဌာယ စ ဝတ္တမာန** န္တိ ပဋိသန္ဓိတော ပဋ္ဌာယ စ ဝတ္တန္တံ ဘဝံ စိတ္တေန အဓိဋ္ဌဟိတ္တ တက္ကေတ္တ, စိတ္တေ ဌပေတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အညာပဒေသဥ္စ ဝိနာ** တိ ''ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ၊ ဘိက္ခူ''တိအာဒိနာ နယေန ဝက္ခမာနံ ပရိယာယကထံ ဌပေတ္တ။ **အဓိမာနဥ္စ ဝိနာ** တိ အဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌသညိတာဒိသဘာဝံ အဓိဂတမာနသင်္ခာတံ ''အဓိဂတဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော အဟမ္ပီ''တိ အဓိမာနဥ္စ ဌပေတ္တ။ **ဈာနာဒိဘေဒ**န္တိ ဈာနာဒယော ဘေဒါ ဝိသေသာ ယဿ တံ ဈာနာဒိဘေဒံ, ''ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော နာမ ဈာနံ ဝိမောက္ခော သမာဓိ သမာပတ္တိ ဉာဏဒဿနံ မဂ္ဂဘာဝနာ ဖလသစ္ဆိကိရိယာ ကိလေသပ္ပဟာနံ ဝိနီဝရဏတာ စိတ္တဿ သုညာဂါရေ အဘိရတီ''တိ (ဟာရာ. ၁၉၈, ၁၉၉) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တံ ဈာနာဒိမ္ပိဝိသေသန္တိ အတ္ထော။ ''ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မန္တိ ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဈာယီနဉ္စေဝ အရိယာနဥ္စ ဓမ္မ''န္တိ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၉၇) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တံ ဈာနလာဘီဟိ စေဝ အဋ္ဌဟိ အရိယပုဂ္ဂလေဟိ စ အဓိဂတတ္တာ တေသံ သန္တကန္တိ သင်္ခံ ဂတံ **ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ** ။

ဝိညတ္တိပထေ ဋ္ဌိတဿ ကာယေန တ တစာယ တ ယော ဘိက္ခု သမုဒာစရေယျာတိ အဇ္ဈာဟရိတ္တ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဝိညတ္တိပထေ ဋ္ဌိတဿာ** တိ ဒ္ဓတဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ ပဒေသေ ဋ္ဌိတဿ ''ဣတ္ထိယာ တ ပုရိသဿ တ ဂဟဋ္ဌဿ တ ပဗ္ဗဇိတဿ တ''တိ (ဟာရာ. ၁၉၈) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တဿ ယဿ ကဿစိ။ **ကာယေန တာ**တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒာဒိဝသေန ကာယေန တ။ ''သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ သီသံ န ဩတရတိ, ဣဒံ အဘူတာရောစနံ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယပိ ဩတရတီ''တိ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၁၅) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ ဣဓ ဟတ္ထမုဒ္ဒာဒိဟတ္ထဝိကာရော စ အင်္ဂပစ္စင်္ဂစောပနဥ္စ ''ကာယေနာ''တိ ဣမိနာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တစာယ တာ**တိ ယော သဝနူပစာရေ ဋ္ဌိတော တေန ဝိညာတုံ သက္ကုဏေယျေန ယေန ကေနစိ တေဟာရေန တ။ **ယော ဘိက္ခူ** တိ ယော ဥပသမ္ပန္နော ထေရော တ နဝေ တ မဇ္ဈိမော တ။

သမုဒာစရေယျော တိ ''ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမီ''တိအာဒိဝစနပ္ပကာရေသု ယံ ကဉ္စိ ပကာရံ ဝဒေယျ။ **တဒတ္တေ** တိ တေန ဝုတ္တတက္ကသ္မိ အတ္တေ။ **ဉာတေတတ**တိ ဉာတေ ဧဝ။ မာတုကမံ တ ပုရိသံ တ ယံ ကိဉ္စိ ဥဒ္ဒိသ္သ ဝုတ္တေ, တေနေဝ တ အနုဒ္ဒိသ္သ ဝုတ္တေ သဝနူပစာရေ ဌိတေန ယေန ကေနစိ မနုဿဘူတေန ဝစနသမနန္တရမေဝ ''အယံ ပဌမဇ္ဈာနလာဘီ''တိအာဒိကေ ယထာဝုတ္တေ အတ္ထပ္ပကာရေ ဉာတေယေဝ။ ''သော''တိ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗတ ''သော ပုန ရုဋ္ဌုဟိဘာဝေ အဘဗ္ဗော''တိ ယောဇေတဗ္ဗံ, အတ္တနိ အဝိဇ္ဇမာနဂုဏာံ သန္တံ ဝိယ ကတ္ဝာ ဣဏ္ဍာစာရေ ဌတ္ဝာ ဇဝံ ကထိ တပုဂ္ဂလော သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဥပရူပရိ လဗ္ဘမာနလောကိယလောကုတ္တရဂုဏောဟိ ဗုဒ္ဓိသင္ခာတံ သာသနေ ဗုဒ္ဓိမဓိဂန္တုံ အနရဟောတိ အတ္တော ။ ကိံ ဝိယာတိ အာဟ **''ယထေဝ။ပေ။ ရုဋ္ဌိဘာဝေ''**တိ။ **''ယထာ''**တိ ဧတေန သမ္ဗန္ဓော ''တထာ''တိ, ယထာ တာလော မတ္တကစ္ဆိန္နော အဘဗ္ဗော ပုန ဝိရုဋ္ဌုဟိယာ, သောပိ ဟရာဇိကံ အာပန္နော တထေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဌဗ္ဗောတိ အတ္တော။

၃၀၈-၉. ဣအနိ ''ဉာတေဝ အဘဗ္ဗော''တိ စ ''အညာပဒေသေန္တ ဝိနာ''တိ စ ဧတေသံ တက္ကဒ္ဒဝယေ ဗျတိရေက တ္ထဝသေန သမ္ဘဝန္တံ အာပတ္တိဘေဒံ ဒဿေတုမာဟ **''အသန္တမေတ''** တိအာဒိ။

အနန္တရန္တိ ''ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမီ''တိအာဒိဝစနသမနန္တရမေဝ။ **သော**တိ ဒ္ဒတဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ ဌတ္ဝာတ ယေန တံ ဝစနံ သုတံ, သော ပရော ပုဂ္ဂလော။ **ဇာနာတိ စေ**တိ ''အယံ ပဌမဇ္ဈာနလာဘီ''တိအာဒိဝသေန တေန ဝုတ္တဝစနပ္ပကာရေန အတ္တံ အဝိရာဓေတ္ဝာတ အစိရေနေဝ သစေ ဇာနာတီတိ အတ္တော။ ယော ပန ဈာနာဒီနံ အတ္တနာ အလဒ္ဓဘာဝေန တ အာဂမေ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိဝသေန အပရိစိတတ္တာ တ ဈာနာဒိသရူပံ အဇာနန္တောပိ ကေဝလံ ''ဈာနံ ဝိမောက္ခော သမာဓိ သမာပတ္တိ''တိအာဒိဝစနာနံ သုတပုဗ္ဗတ္တာ တေန ''ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမီ''တိအာဒိဝစနေ ဝုတ္တေ ''ဈာနံ ကိရ ဧသ သမာပဇ္ဇတီ''တိ ယဒိ တ္တေကမတ္တမ္ပိ ဇာနာတိ, သောပိ ''ဇာနာတီ''စ္စေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၁၅) ဝုတ္တောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ **စတော ဟီ**တိ **ဟိ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏေ, အတ္တနာ ဝုတ္တေ တေန တတ္တကေယေဝ ဉာတေ သော အသန္တဂုဏာဒီပကော ဟပပုဂ္ဂလော ဖလသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နံ ဣမံ သာသနာမတမဟာဟဒပံ အာရုယ္ဟာပိ ဖလံ အပရိဘုဉ္ဇိတ္ဝာတ ဝိရာဓေတ္ဝာတ ပတိတ္ဝာတ မတော နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမဿေဝတ္ထဿ ''အသန္တ''မိစ္စာဒိနာ ပဌမံ ဝုတ္တဿပိ ဗျတိရေကတ္ထံ ဒဿေတုံ အနုတဒဝသေန ဝုတ္တတ္တာ ပုနရုတ္တိဒောသော န ဟောတီ တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣအနိ တံ ဗျတိရေကတ္ထံ ဒဿေတုမာဟ **''နော စေ။ပေ။ ဟောတီ''**တိ။ ယဿ သော အာရောစေတိ, သော **စေ န ဇာနာတိ, အဿ** အသန္တဂုဏာဒီပကဿ မုသာတဒိနော။

''အညာပဒေသေန္တ ဝိနာ''တိ ဣမိနာ ဒဿိတဗျတိရေကတ္တဿ ဘာတတဘာဝေ သမ္ဘဝန္တံ အာပတ္တိဘေဒံ ဒဿေတုမာဟ **''ယော တေ''**တိအာဒိ။ ယော ဘိက္ခု **တေ** တဝ **ဣ**စ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသတီတိ ယောဇနာ။ **ဒီပိတေ**တိ အတ္တနော အဓိပ္ပာယေ ပကာသိတေ။ **ဇာနာတိ စေ**တိ ယော တထာ ဝုတ္တဝစနံ အဿောသိ, သော ''ဧသ အညာပဒေသေန အတ္တနော ဈာနလာဘိတံ ဒီပေတီ''တိ တ ''ဧသော ဈာနလာဘီ''တိ တ ဝစနသမနန္တရမေဝ သစေ ဇာနာတိ။ **အဿာ** တိ ဇဝံ ကထိတဝစနဝတော တဿ ဘိက္ခုနော။ **တံ** တေန ဝုတ္တဝစနံ။ **ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိ,** န ထုလ္လစ္စယန္တိ အတ္ထော။ အတ္တနော အာတသကာရာနံ အယကာနံ အညဿ ပဝတ္တံ ကထေန္တဿ ဝိယ အတ္တနောယေဝ အသန္တဂုဏာံ သန္တမိဝ ကတ္ဝာတ ကထနာကာရော ဣမာယ ကထာယ အတ္ထတော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ **ဈာနလာဘီတိ စာ**တိ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန **စ**-သဒ္ဒေန **ဟဋ္ဌိယံ** (ဟရာ. ၂၂၀) အာဂတာ အဝသေသပရိယာယတရာ စ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တထာ **ဈာနလာဘီ**တိ ဧတ္ထ **ဈာန**ဂ္ဂဟဏေန ဝိမောက္ခာဒီနဉ္စ ဥပလက္ခိတတ္တာ ဈာနာဒိဒသဝိဓဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဝိသယပရိယာယကထံ သုတဝတော တင္ခဏေ တဒတ္တေ ဉာတေ ပရိယာယသမုလ္လာပကေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ထုလ္လစ္စယဉ္စ အဝိညာတေ တ စိရေန ဝိညာတေ တ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဒုက္ကဋဉ္စ ဣမာယ ကထာယ အတ္ထတော ဒဿိတမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၃၁၀. တေန္တိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရံ ဈာနာဒိဘေဒံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ။ **အဓိမာနာ**တိ ''အဓိဂတောဟ''န္တိ ဇဝံ ဥပ္ပန္နမာနာ, အဓိကမာနာတိ အတ္တော, ''အယံ ဓမ္မော မယာ အဓိဂတော''တိ ဒဋ္ဌဟမုပ္ပန္နေန မာနေန ကထေန္တဿာ

တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝုတ္တော အနာပတ္တိနယော** တိ အာပတ္တိယာ အဘာဝေ **အနာပတ္တိ,** သာ ဧဝ နယော နေတဗ္ဗော ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗောတိ ကတွာ, အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''အဓိမာနေနာ''တိ **ဧဝံ ဝုတ္တော** ဘဂဝတာတိ အတ္ထော, ''အဓိဂတမဓိမာဟ''န္တိ အဓိမာနေန ''အဟံ ပဌမဇ္ဈာနလာဘီ''တိအာဒီနိ ဝဒန္တဿ အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အယမဓိမာနော ကဿ ဟောတိ, ကဿ န ဟောတီတိ စေ? အရိယာနံ န ဟောတိ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏာဒီဟိ ပဉ္စဟိ ပစ္စဝေက္ခဏာဟိ သဉ္ဇာတသောမနဿာနံ ဝိတိဏ္ဏကင်္ခတ္တာ။ ဒုဿီလဿာပိ န ဟောတိ တဿ အရိယဂုဏာဓိဂမေ နိရာသတ္တာ။ သုသီလဿာပိ ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂရဟိတဿ နိဒ္ဒါရာမတာဒိမနုယုတ္တဿ န ဟောတိ ဝိသုဒ္ဓဘာဝနာဘိယောဂတ္တာ။ သုပရိသုဒ္ဓာယ သီလသမ္ပတ္တိယာ ပတိဋ္ဌာယ သမထဘာဝနာမနုယုတ္တဿ ရူပာရူပသမာပတ္တိယံ ပတ္တာသိနော တ ဝိပဿနာဘိယုတ္တဿ သောပက္ကိလေသောဒယဗ္ဗယဉာဏလာဘိနော တ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သော သမထဝိပဿနာဘာဝနာဟိ ကိလေသသမုဒာစာရဿ အဘာဝေ ဥပ္ပန္နေ တေ ဝိသေသဘာဂိနော ဘဝိတုံ အဒတွာ ဌိတိဘာဂိနော ကတွာ ဌပေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပနာတိ အပိ-သဒ္ဒတ္ထော။ **''ဧဝ''**န္တိ ဣမိနာ ''အနာပတ္တိနယော ဝုတ္တော''တိ ပစ္စာမသတိ။ **''အဝတ္တုကာမဿာ''**တိ ဣဒဉ္စ **ဟဥ္ဌိယံ** အာဂတံ ''အနုလ္လပနာဓိပ္ပာယဿာ''တိ (ဟရာ. ၂၂၂, ၂၂၅) ဣဒဉ္စ အနတ္တန္ဓရံ။ အဝတ္တုကာမဿာတိ ဧဝံ ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။ ကောဟညေန ဟပိစ္ဆာပကတဿ ''ဈာနာဒီနံ လာဘိမှီ''တိ ဝဒန္တဿ အဇ္ဈာသယော ဥလ္လပနာဓိပ္ပာယော နာမ, တထာ အဟုတွာ သဗ္ရဟ္မစာရီသု အညံ ဗျာကရောန္တဿ ဧဝမေဝ အနာပတ္တိဘာဝေ ဝုတ္တော ဘဂဝတာတိ အတ္ထော။ **အာဒိကဿာပိ** ဧဝံ ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။ ''အနာပတ္တိ အာဒိကမ္မိကဿာ''တိ (ဟရာ. ၂၂၂) အာဒိကမ္မိကဿာပိ အနာပတ္တိဘာဝေ ဝုတ္တော ဘဂဝတာတိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ဝဂ္ဂုမုဒာတီရိယာ ဘိက္ခူ အာဒိကမ္မိကာ။ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန **တထာ-**သဒ္ဒေန ဣဓ အဝုတ္တ ဥမ္မတ္တကခိတ္တစိတ္တဝေဒနဋ္ဋာ ဂဟိတာ။

၁၁၁. ဟပိစ္ဆတာ တိ ''ဧဝံ မံ ဇနော သမ္ဘာဝေဿတီ''တိ ဈာနလာဘိတာဒိဟေတုကာယ သမ္ဘာဝနာယ သမ္ဘာဝနာနိမိတ္တဿ ပစ္စယပဋိလာဘဿ ပတ္ထနာသင်္ခါတာယ ဟပိကာယ လာမိကာယ ဣစ္ဆာယ သမန္နာဂတဘာဝေ စ။ **တ ဿာ**တိ ယံ ဈာနာဒိဘေဒဘိန္နံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ သမုလ္လပိ, တဿ ဓမ္မဿ။ **အသန္တဘာဝေ** တိ အတ္တသန္တာနေ ပစ္စုပ္ပန္နဇာတိယံ အနုပ္ပာဒိတဘာဝေန အဝိဇ္ဇမာနဘာဝေ။ **မနုဿကဿ အာရောစနဥ္စေတ** တိ ဝုတ္တဝစနဿ အတ္ထံ တင်္ခဏေ ဇာနနကဿ မနုဿဇာတိကဿ ''ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ''န္တိအာဒိနာ နယေန သဝန္ထုပစာရေ ဌတွာ အာရောစနဥ္စ။ နညာပဒေသေန အာရောစနဥ္စာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ''ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော ဘိက္ခု ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ''တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၂၂၀) နယေန ပဝတ္တအညာပဒေသံ ဝိနာ ဥဇုကမေဝ အာရောစနဥ္စ။ **တဒေဝ ဉာဏ**န္တိ တအာ ဧဝ ဉာဏံ, အစိရာယိတွာ ဝုတ္တက္ခဏေယေဝ ဇာနနန္တိ အတ္ထော။ **ထွော** တိ ဣမသ္မိံ စတုတ္ထဟရာဇိကာပတ္တိယံ။ **မီရာ** ဝိနယဓရော။

၁၁၂. ပဌမေ ဒုတိယေ စန္တေ တိ မနုဿဝိဂ္ဂဟဟရာဇိကဝဇ္ဇိတေ ယထာဝုတ္တဟရာဇိကတ္တယေ။ **ပရိယာယော န ဝိဇ္ဇတီ**တိ ဟရာဇိကာပတ္တိပထံ ပရိယာယဝစနံ န လဘတိ။ ''န ပနေတရေ''တိ ဣဒံ ထွောပိ ယောဇေတဗ္ဗံ, ဣတရေ ပန တတိယဟရာဇိကေ ပရိယာယော န ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ''မရဏဝဏ္ဏံ တ သံဝဏ္ဏေယျာ''တိ (ဟရာ. ၁၇၂) စ ''အမ္ဘော ပုရိသ ကိံ တုယှိမိနာ''တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၁၇၁) စ ''ယော ဧဝံ မရတိ, သော ဓနံ တ လဘတီ''တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၁၇၅) စ ပရိယာယေန ဝဒန္တဿ ဟရာဇိကမေဝတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာဏတ္တိ** ဟရာဇိကဟေတုအာဏတ္တိကပ္ပယောဂေ။ **န ပနေတရေ**တိ ပဌမစတုတ္ထဟရာဇိကဒွယေ ပန ဟရာဇိကဟေတုဘူတာ အာဏတ္တိ န လဘတီတိ အတ္ထော။

၁၁၃. အာဒီတိ ပဌမဟရာဇိကံ။ **ကေသမုဋ္ဌာန** န္တိ ဧကကာရဏံ။ သမုဋ္ဌာတိ အာပတ္တိ ဧတသ္မာတိ သမုဋ္ဌာနံ, ကာရဏံ ကာယာဒိ။ တံ ပန ဆဗ္ဗိဓံ ကာယော, ဝါစာ, ကာယဝါစာ, ကာယစိတ္တံ, ဝါစာစိတ္တံ, ကာယဝါစာစိတ္တန္တိ။ တေသံ ဝိနိစ္ဆယံ **ဥတ္တရေ** (ဥ. ဝိ. ၃၂၅ အာဒယော) ယထာဂတဋ္ဌာနေယေဝ စ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ တတ္ထိဒံ ဧကသမုဋ္ဌာနံ ဧကံ ကာယစိတ္တံ သမုဋ္ဌာနံ ဧတဿာတိ ကတွာ။ တေနာဟ **''ဒုဝင်္ဂံ ကာယစိတ္တတော''** တိ။ ''တံ သမုဋ္ဌာန''န္တိ အဇ္ဈာ

ဟာရော။ ယေန သမုဋ္ဌာနေန ပဌမပာရာဇိကာပတ္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံသမုဋ္ဌာနသင်္ခာတံ ကာရဏံ။ အင်္ဂဇာတသင်္ခာတံ ကာယဉ္စ သေဝနစိတ္တဉ္စာတိ ဒွယံ အင်္ဂံ အဝယဝံ ဧတဿာတိ **ဒုဝင်္ဂံ,** တဒုဘယသဘာဝန္တိ အတ္ထော ယထာ ''ဒုဝင်္ဂံ စတုတ္ထဇ္ဈာန''န္တိ။ **သေသာ**တိ အဝသိဋ္ဌာနိ တီဏိ ပာရာဇိကာနိ။ **တိသမုဋ္ဌာနာ** တိ ကာယစိတ္တံ, ဝါစာစိတ္တံ, ကာယဝါစာစိတ္တန္တိ တိသမုဋ္ဌာနာ တီဏိ သမုဋ္ဌာနာနိ ဧတေသန္တိ ကတွာ။ **ဧတေသ**န္တိ ဧတေသံ တိဏ္ဏံ သမုဋ္ဌာနာနံ။ **အင်္ဂါနိ** တိ အဝယဝါနိ။ **သတ္တ** ကာယော, စိတ္တံ, ဝါစာ, စိတ္တံ, ကာယော, ဝါစာ, စိတ္တန္တိ, တံသဘာဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၁၄. **အာဒီ**တိ မေထုနဓမ္မပဋိသေဝနစိတ္တသမ္ပယုတ္တစေတနာသဘာဝံ ပဌမပာရာဇိကံ။ သုခေါပေက္ခာယုတံ ဥဒီရိတန္တိ ယောဇနာ။ ကြဋ္ဌာလမ္ဗဏပဋိလာဘာဒိသောမနဿဟေတုမှိ သတိ သုခဝေဒနာသမ္ပယုတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ အသတိ ဥပေက္ခာဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဟောတီတိ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။

တတိယံ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ တတိယံ မနုဿဝိဂ္ဂဟပာရာဇိကံ ဒေါသစိတ္တသမ္ပယုတ္တစေတနာသဘာဝတ္တာ ဒုက္ခဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တန္တိ အတ္ထော။

ဒုတိယန္တိ အဒိန္နာဒာနစေတနာလက္ခဏံ ဒုတိယပာရာဇိကံ။ လောဘေန ပရသန္တကံ ဓောရိကာယ ဂဏှတော ဟဋ္ဌတုဋ္ဌဿ သောမနဿသမ္ပယုတ္တံ ဟောတိ, ကောဓေန အဘိဘူတဿ ဝိလုမ္ပိတ္ဝာ တ ဝိလုမ္ပာပေတ္ဝာ တ ဂဏှတော ဒေါမနဿသမ္ပယုတ္တံ ဟောတိ, သောမနဿံ, ဒေါမနဿဉ္စ ဝိနာ အင်္ဂဟေတုကာမော ဝိယ ဟုတ္ဝာ ဥဒာသီနဿ ဂဏှတော ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တံ ဟောတီတိ **''တိဝေဒနမုဒီရိတ''**န္တိ အာဟ။

စတုတ္ထဉ္စ တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မသမုလ္လပနစေတနာလက္ခဏံ စတုတ္ထပာရာဇိကဉ္စ။ သမ္ဘာဝနိစ္ဆာယ ပစ္စယာသာယ တ တုဋ္ဌတုဋ္ဌဿဝ ''အဟံ ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမီ''တိအာဒိနာ နယေန အတ္တနော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မလာဘိတံ ဝဒန္တဿ သောမနဿသမ္ပယုတ္တံ ဟောတိ, အညပုဂ္ဂလေသု ပဋိဟတစိတ္တဿ ကလဟပုရေက္ခာရတာယ ဝဒတော ဒေါမနဿသမ္ပယုတ္တံ ဟောတိ, ပစ္စယာလာဘေန ဖိဃစ္ဆာဒိဒုက္ခံ သဟိတုမသက္ကုဏေယျတာယ ဥဒာသီနဿ ဝဒတော ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တံ ဟောတီတိ **''တိဝေဒနမုဒီရိတ''**န္တိ အာဟ။

၃၁၅. **အဋ္ဌ စိတ္တာနိ** တိ လောဘသဟဂတာနိ အဋ္ဌ စိတ္တာနိ လဗ္ဘရေတိ ယောဇနာ, လဗ္ဘန္တီတိ အတ္ထော, စေတနာသဘာဝေန ပဌမပာရာဇိကေန သမ္ပယုတ္တာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝမုပရိပိ။ **ဒုဝေ**တိ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာနိ ဒွေ စိတ္တာနိ။ **ဒသ စိတ္တာနိ** တိ လောဘသဟဂတာနိ အဋ္ဌ, ဒွေ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာနီတိ။ **လဗ္ဘရေ** တိ သမ္ပယုတ္တဘာဝေန လဗ္ဘန္တိ။

၃၁၆. **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ယထာဝုတ္တစိတ္တေဟိ သမ္ပယုတ္တံ, တေန ဟေတုနာ။ **ကိရိယာ** တိ ကရဏေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ ကိရိယာ။ ဝီတိက္ကမသညာယ အဘာဝေန မုစ္စနတော သညာယ ဝိမောက္ခော ဧတဿာတိ **သညာဝိမောက္ခံ။ လောကဝဇ္ဇ**န္တိ လောကေန အကုသလဘာဝတော ဝဇ္ဇနီယန္တိ **ဒီပိတံ** ပကာသိတံ။

၃၁၇. **အာပတ္တိယံယေဝ** တိ ဧဝကာရေန န သိက္ခာပဒေတိ ဒဿေတိ။ **ကြဒံ ဝိဓာန**န္တိ သမုဋ္ဌာနာဒိကံ ဣဒံ ယထာဝုတ္တံ ဝိဓာနံ။ **ဝိဘာဝိနာ**တိ ပညဝတာ ဝိနယဓရေန။

၃၁၈-၉. **မုဒုပိဋ္ဌိ စာ** တိ လတာ ဝိယ နမိတ္ဝာ ကရဏံ ဒဿေတ္ဝာ နစ္စိတုံ သမတ္ထဟိတ္ဝာ မုဒုကတပိဋ္ဌိကော စ။ **လမ္ဗီ စာ**တိ ပလမ္ဗမာနေန ဒီဃေန အင်္ဂဇာတေန ယုတ္တော။ လမ္ဗတီတိ **လမ္ဗံ,** အင်္ဂဇာတံ, တံ ယဿ အတ္ထိ သော လမ္ဗီ။ ကြမေ ဒွေပိ ကာမပရိဠာဟာတုရဘာဝေ သတိ အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော မုခံ, ဝစ္စမဂ္ဂဉ္စ ပဝေသေတ္ဝာ ဝီတိက္ကမိတုမရဟတ္တာ ပာရာဇိကာပန္နသဒိသတ္တာ ပရိဝဇ္ဇိတာ။ **မုခဂ္ဂါဟီ** တိ မုခေန ဂဟဏံ **မုခဂ္ဂဟော,** သော ဧတဿ အတ္ထီတိ မုခဂ္ဂါဟီ, ပရဿ အင်္ဂဇာတံ မုခေန ဂဏှန္တောတိ အတ္ထော။ **နိသီဒကော**တိ ပရဿ အင်္ဂဇာတေ အတ္တနော ဝစ္စမဂ္ဂေန နိသီဒန္တော။ ကြမေ ဒွေ သဟတသိကာနံ သီလဝိနာသနတော အညေဟိ သံဝသိတုံ အနရဟာတိ ပာရာဇိကာပန္နသဒိသတ္တာ ဝိဝဇ္ဇိတာ။ **ဧတေသ**န္တိ အသံတသတာသာမညေန စတ္တာရော ပာရာဇိကာပန္နေ သင်္ဂဏှာတိ။ ''ဧတေသဉ္စ မဂ္ဂေနမဂ္ဂပဋိပတ္တိသာမညေန ပဌမပာရာဇိကာပန္နဿဝ အနုလောမိကာတိ ဂဟေတဗ္ဗာ''

ကစ္စေဝံ **နိဿန္ဒေဟေ** ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ စ အကတဝီတိက္ကမာနမ္ပိ မုဒုပိဋ္ဌိအာဒီနံ စတုန္နံ အနုလောမပာရာဇိကဘာဝေ ဝုတ္တေတိ ဝိညာယတိ။

သမန္တပါသာဒိကာယံ ပန –

“အပရာနိပိ လမ္ဗီ, မုဒုပိဋ္ဌိကော, ပရဿ အင်္ဂဇာတံ မုခေန ဂဏှာတိ, ပရဿ အင်္ဂဇာတေ အဘိနိသီဒတီတိ ဣမေသံ စတုန္နံ ဝသေန စတ္တာရိ အနုလောမပါရာဇိကာနီတိ ဝဒန္တိ။ တောနိ ဟိ ယသ္မာ ဥဘိန္နံ ရာဂဝသေန သဒိသဘာဝူပဂတာနံ ဓမ္မော ‘မေထုနဓမ္မော’တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ဧတေန ပရိယာယေန မေထုနံ ဓမ္မံ အပ္ပဋိသေဝိတ္ဝာယေဝ ကေဝလံ မဂ္ဂေန မဂ္ဂပ္ပဝေသနဝသေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ မေထုနဓမ္မပါရာဇိကဿ အနုလောမေန္တီတိ ‘အနုလောမပါရာဇိကာနီ’တိ ဝုစ္စန္တီ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၇၃) –

ဝုတ္တတ္တာ စ တဗ္ဗဏ္ဏနာယ စ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** –

“လမ္ဗီဒီဃတာယ ပလမ္ဗမာနံ အင်္ဂဇာတမေတဿာတိ လမ္ဗီ။ သော ဧတ္တာဝတာ န ပါရာဇိကော, အထ ခေါ ယဒါ အနဘိရတိယာ ပီဠိတော အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ မုခေ တ ဝစ္စမဂ္ဂေ တ ပဝေသေတိ, တဒါ ပါရာဇိကော ဟောတိ။ မုဒုကာ ပိဋ္ဌိ ဧတဿာတိ မုဒုပိဋ္ဌိကော, ကတပရိကမ္မာယ မုဒုကာယ ပိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော။ သောပိ ယဒါ အနဘိရတိယာ ပီဠိတော အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော မုခေ ပဝေသေတိ တဒါ ပါရာဇိကော ဟောတိ။ ပရဿ အင်္ဂဇာတံ မုခေန ဂဏှာတီတိ ယော အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ပရဿ သုတ္တဿ တ ပမတ္တဿ တ အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော မုခေန ဂဏှာတိ။ ပရဿ အင်္ဂဇာတေ အဘိနိသီဒတီတိ ယော အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ပရဿ အင်္ဂဇာတံ ကမ္မနိယံ ဒိသွာ တ အတ္တနော ဝစ္စမဂ္ဂေန တဿူပရိ အဘိနိသီဒတိ, တံ အတ္တနော ဝစ္စမဂ္ဂံ ပဝေသေတီတိ အတ္ထော။ လမ္ဗီအာဒယော စတ္တာရော ကိဉ္စာပိ ပဌမပါရာဇိကေန သင်္ဂဟိတာ, ယသ္မာ ပန ဥဘိန္နံ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနသဒိသဘာဝေန ပရိယာယေန မေထုနံ ဓမ္မံ အပ္ပဋိသေဝိနော ဟောန္တိ, တသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တာ”တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၂၇၃) –

ဝုတ္တတ္တာ စ ကတဝီတိက္ကမာယေဝေတေ “ပါရာဇိကာ”တိ ဂဟေတဗ္ဗာ။

ဘိက္ခုနီနဉ္စ စတ္တာရီ တိ ဧတ္ထ “အသာဓာရဏာနိ”တိ ပဌသေသော, ဘိက္ခုဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနီနမေဝ နိယတာနိ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလိကာ, ဝဇ္ဇပ္ပဋိစ္ဆာဒိကာ, ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ, အဋ္ဌဝတ္ထုကာတိ စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိ စ။ **ဝိဗ္ဘန္တာ ဘိက္ခုနီ သဃ** န္တိ ဧတ္ထ “တေသံ အနုလောမိကာ”တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ တေသံ စတုန္နံ ပါရာဇိကာနံ အနုလောမိကာ သယံ ဝိဗ္ဘန္တာ ဘိက္ခုနီ စာတိ ယောဇနာ။ စိတ္တဝသိကာ ဟုတွာ အတ္တနာ နိဝတ္ထစီဝရမ္ပိ ဟိမာတုကာမာနံ နိတသနနီဟာရေန သယမေဝ နိတသေတွာ ဂိဟိဝေသံ ရောစေတွာ ဂဟိတမတ္တေ သာသနတော စုတာ ဘိက္ခုနီ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဇိဝကရဏေန ဂိဟိဘာဝပဋ္ဌာနသာမညေန သံဝါသာရဟာ န ဟောန္တီတိ ဣမေသံ စတုန္နံ ပါရာဇိကာနံ အနုလောမိကာ ဇာတာ။

တထာ တိ ယထာ ဣမေ ဒသ္သိတာ တေန အသံဝါသာရဟတာယ, ဘိက္ခုဘာဝာယ အဘဗ္ဗတာယ စ ပါရာဇိကာဝ, တထာ ကောဒသ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလာပိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **ကောဒသာဘဗ္ဗာ** တိ မာတုဃာတကော, ပိတုဃာတကော, အရဟန္တဃာတကော, သင်္ဃဘေဒကော, လောဟိတုပ္ပာဒကော, ပဏ္ဍကော, တိရစ္ဆာနဂတော, ဥဘတောဗျဉ္ဇန ကော, ထေယျသံဝါသကော, ဘိက္ခုနိဒူသကော, တိတ္ထိယပက္ကန္တကောတိ ကောဒသ။ **သဗ္ဗေတေ စတုဝီသတိ** ဧတေ သဗ္ဗေ စတုဝီသတိ ပုဂ္ဂလာ သမောဓာနတော ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၂၀. ဣမေ စတုဝီသတိ ပါရာဇိကာ ပုဂ္ဂလာ သီသစ္ဆိန္နော ဇီဝိတုံ ဣဝ ဘိက္ခုဘာဝာယ အဘဗ္ဗာတိ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

၃၂၁. ဣမေသံ ကောဒသန္နံ အဘဗ္ဗတာယ ဟေတုဒဿနတ္ထမာဟ **“ပဏ္ဍကော စ”** တိအာဒိ။ **ပဏ္ဍကော စ** တိ အာသိတ္တပဏ္ဍကော, ဥသူယပဏ္ဍကော, ပက္ခပဏ္ဍကော, ဩပက္ကမိကပဏ္ဍကော, နပုံသကပဏ္ဍကောတိ ဝုတ္တ

တော ပဋိဝိဓော ပဏ္ဏကော စ။ **တိရစ္ဆာနော** တိ တိရိယံ အဉ္စတိ ဂစ္ဆတီတိ ''တိရစ္ဆာနော''တိ ဂဟိတော နာဂသုပဏ္ဏာ ဒိကော သဗ္ဗတိရစ္ဆာနယောနိကော စ။ ယက္ခာဒယော သဗ္ဗေ အမနုဿာပိ ဣဓ တိရစ္ဆာနေယေဝ သင်္ဂဟိတာတိ ဝေဒိ တဗ္ဗာ။ **ဥဘတောဗျဥ္ဇနောပိ စာ** တိ ဣတ္ထိပုရိသဗျဥ္ဇနသာဓကေဟိ ဥဘတော ကမ္မတော ဇာတာနိ ထနာဒိကာနိ ဗျ ဥ္ဇနာနိ ယဿာတိ နိရုတ္တော ဣတ္ထိဥဘတောဗျဥ္ဇနော , ပုရိသဥဘတောဗျဥ္ဇနောတိ ဒုဝိဓော ဥဘတောဗျဥ္ဇ နော စ။ **ဝတ္ထုဝိပန္နာ** တိ တဗ္ဘာဝဘာဝိတာယ ဘိက္ခုဘာဝေ ဝသတိ တိဋ္ဌတီတိ **ဝတ္ထု,** ပုဂ္ဂလာနံ ဘိက္ခုဘာဝတရဟိတာ, သာ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာက္ခန္ဓကာဂတသဗ္ဗဒေသဝိရဟိတဂုဏသမ္ပယုတ္တတာ, တံ ဝိပန္နံ ပဏ္ဍကဘာဝါဒိယောဂေန ယေ သံ တေ ''ဝတ္ထုဝိပန္နာ''တိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **ဟိ**-သဒ္ဒေါ ဟေတုမှိ။ ယသ္မာ ဝတ္ထုဝိပန္နာ, တသ္မာ ဣဓ အတ္တဘာဝေ ပဗ္ဗ ဇ္ဇာယ အဘဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **''အဟေတုပဋိသန္ဓိကာ''**တိ ဝစနေန ဣမေသံ ဝိပါကာဝရဏယုတ္တဘာဝမာဟ, ဣ မိနာ ဧတေသံ မဂ္ဂဓိဂမဿ တရိတဘာဝေ ဒဿိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၂၂. **ပဋ္ဌာနန္တရိကာ** တိ ကမ္မာဝရဏေန ယုတ္တတာယ သဂ္ဂမောက္ခသမ္ပတ္တိတော ပရိဟာယိတ္ဝာ မရဏာနန္တ ရံ အဟာယပဋိသန္ဓိယံ နိယတာ မာတုဃာတကာဒယော ပဋ္ဌာနန္တရိကာ စ။ **ထေယျသံဝါသကောပိ စာ** တိ လိင်္ဂတ္ထေန ကော, သံဝါသတ္ထေနကော, ဥဘယတ္ထေနကောတိ တိဝိဓော ထေယျသံဝါသကော စ။ **ဒူသကော**တိ ပကတတ္တာယ ဘိက္ခုနိယာ မေထုနံ ပဋိသေဝိတ္ဝာ တဿာ ဒူသိတတ္တာ ဘိက္ခုနိ ဒူသေတီတိ ''ဘိက္ခုနိဒူသကော''တိ ဝုတ္တော စ။ **တိတ္ထိပက္ကန္တကော စာ** တိ တိတ္ထိယာနံ လဒ္ဓိံ, ဝေသဥ္စ ရောစေတွာ တံ ဂဟေတွာ တေသမန္တရံ ပဝိဋ္ဌော စ။ ဣတိ အဋ္ဌ ပန ကိရိယာနဋ္ဌာတိ ယောဇနာ။ **ဣတီ**တိ ဣဒမတ္ထတ္တာ ဣမေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေ ဣမေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တေ ဣမေ အဋ္ဌ ပန မာတုဝဓာဒိကိရိယာယ ဣဟတ္တဘာဝေ ဘိက္ခုဘာဝတာယ အနရဟာ ဟုတ္ဝာ နဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ ဧ တ္တာဝတာ ကောဒသအဘဗ္ဗာနံ အဘဗ္ဗတာယ ကာရဏံ ဒဿိတံ ဟောတိ။

၃၂၃. မယာ ဟရာဇိကာနံ သာရဘူတော ယော အယံ ဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော, **တဿ** ဝိနိစ္ဆယဿ **အနုသာရေန** အနုဂမနေန **သေသောပိ** ဝိနိစ္ဆယော **ဗုဓေန** ပဏ္ဍိတေန အသေသတော ဝိညာတုံ သက္ကာတိ ယောဇနာ။

၃၂၄. ပဋ္ဌျဘာဝကရေ ပရမေ ဝိဝိဓေဟိ နယေဟိ ယုတ္တေ ဝိနယပိဋကေ ပရမတ္ထနယံ အဘိပတ္ထယတာ အယံ သ တတံ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဝိဝိဓေဟိ** နာနပ္ပကာရေဟိ။ **နယေဟီ**တိ နီယန္တိ ဝုတ္တာနုသာရေန ဥဒ္ဒိ ရိယန္တီတိ ''နယာ''တိ ဝုတ္တေဟိ စက္ကပေယျာလာဒီဟိ နယေဟိ။ **ပရမတ္ထနယ** န္တိ ပရမော စ သော အတ္ထော စာ တိ **ပရမတ္ထော,** ပရမော တ ဝိသေသေန နိစ္ဆိတဗ္ဗော အတ္ထော **ပရမတ္ထော,** သောယေဝ ဝိနိစ္ဆယတ္ထိကာနံ ဗုဒ္ဓိ ယာ နေတဗ္ဗောတိ ပရမတ္ထနယော, ဝိနိစ္ဆယူဟယော နီယတိ ဧတေနာတိ ကတွာ ''ပရမတ္ထနယော''တိ ဝုစ္စတိ, တံ ပရမတ္ထနယံ။ **အဘိပတ္ထယတာ** တိ ဝိနယပိဋကေ ဝိနိစ္ဆယံ တ တဒုဟယံ တ ပတ္ထယတာ, ဣစ္ဆန္တေနာတိ အတ္ထော။ ''ပရိယာပုဏိတဗ္ဗော အယ''န္တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ မ-ကာရော အာဂမသန္ဓိဇော, ဩ-ကာရဿ အ-ကာရာဒေသော။ **ပ ရိယာပုဏိတဗ္ဗော**တိ ပဌိတဗ္ဗော, သောတဗ္ဗော စိန္တေတဗ္ဗော ဓာရေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အယ**န္တိ ဝိနယဝိနိ စ္ဆယော။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

စတုတ္ထပာရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ဃာဒိသေသကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၅. ဧဝံ နာနာနယပဋိမဏ္ဍိတသ္သ ဟရာဇိကကဏ္ဍသ္သ ဝိနိစ္ဆယံ ဒသ္သေတွာ က္လအာနိ တဒနန္တရမုဒ္ဒိဋ္ဌသ္သ တေရသကဏ္ဍသ္သ ဝိနိစ္ဆယံ ဒသ္သေတုမာဟ **“မောစေတုကာမတာ”**တိအာဒိ။ မောစေတုံ ကာမေတီတိ **မောစေတုကာမော,** တသ္သ ဘာတေ **မောစေတုကာမတာ,** တာယ သမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ **မောစေတုကာမတာစိတ္တံ**။ ဧတ္ထ “မောစေတုကာမတာ”တိ ဣမိနာ ကောဒသသု ရာဂေသု “မောစနသ္သာအေ”တိ ဝုတ္တံ ဣမသ္သ သင်္ဃာဒိသေသသ္သ မူလကာရဏံ သုက္ကမောစနဝိသယံ ရာဂမာဟ။

ကောဒသ ရာက နာမ “မောစနသ္သာအေ, မုစ္စနသ္သာအေ, မုတ္တသ္သာအေ, မေထုနသ္သာအေ, ဖသ္သသ္သာအေ, ကဏ္ဍုဝနသ္သာအေ, ဒသ္သနသ္သာအေ, နိသဇ္ဇသ္သာအေ, တစသ္သာအေ, ဂေဟသ္သိတပေမံ, ဝနဘင်္ဂိယ”န္တိ ဧဝမာဂတာ။ တတ္ထ **မောစနံ** နာမ သမ္ဘဝဏာတုမောစနံ, တဒတ္ထာယ တဗ္ဗိသယရာဂသမ္ပယုတ္တဝေဒနာ **မောစနသ္သာအေ** နာမ။ တေနာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “မောစေတုံ အသ္သာအေ မောစနသ္သာအေ”တိ။ မုစ္စမာနေ အသ္သာအေ မုစ္စနသ္သာအေ, သမ္ဘဝဏာတုမှိ မုစ္စမာနေ တံရာဂသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ **မုစ္စနသ္သာအေ** နာမ။ ဧတေနေဝ နယေန မုတ္တသ္သာအဒိတစသ္သာအဝသာနေသု ပဒေသု အတ္ထက္ကမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမေဟိ နဝဟိ ပဒေဟိ အသ္သာဒသီသေန ကုန္တယဋ္ဌိဉာယေန တံသဟစရိတော ရာဂေ ဒသ္သိတော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “နဝဟိ ပဒေဟိ သမ္ပယုတ္တအသ္သာဒသီသေန ရာဂေ ဝုတ္တော”တိ။

ဂေဟသ္သိတပေမန္တိ ဧတ္ထ ဂေဟဋ္ဌာ မာတုအာဒယော အာဓေယျအာဓာရတေဟာရေန **“ဂေဟာ”**တိ ဝုစ္စန္တိ။ “မဉ္စာ ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရောန္တီ”တိအာဒီသု ဝိယ တန္နိသ္သိတော သိနေဟပရိယာယော ရာဂေ “ဂေဟသ္သိတပေမ”န္တိ ဝုတ္တော။ ဣမိနာ ပဒေန ရာဂသ္သ သဘာဝေ သန္ဒသ္သိတော။ ဝနတော ဘဉ္စိတွာ အာဘတံ ယံ ကိဉ္စိ ဖလပုပ္ဖာဒိ **ဝနဘင်္ဂိယံ** နာမ။ တတ္ထ ပန ရာဂဝသေန ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တံ မာတုကမေဟိ ဝိရဟာဒုက္ခာပနယနတ္ထံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၄၀) တေသံ ဌာနေ ဌပေတွာ ဒသ္သနဖုသနဝသေန ဝိနိဒ္ဒိတုံ ရာဂီဟိ ဂဟေတဗ္ဗတော တေဟိ ပိဋ္ဌနိတမာလသဟိတံ တမ္ဗူလန္တိ ဧဝမာဒိ “ဝနဘင်္ဂိယ”န္တိ အဓိပ္ပေတံ။ ဣမိနာ ပတ္ထိတဝိသယကေစရော ရာဂေ တဒာယတ္တဝတ္ထုဝသေန သန္ဒသ္သိတော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဧကေန ပဒေန သရူပေနေဝ ရာဂေ, ဧကေန ပဒေန ဝတ္ထုနာ ဝုတ္တော။ ဝနဘင်္ဂေ ဟိ ရာဂသ္သ ဝတ္ထု, န ရာဂေယေဝါ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၄၀)။

“မောစေတုကာမတာ”တိ ဣဒမေဝ အဝတွာ “စိတ္တ”န္တိ ဝစနေန ဝီတိက္ကမသာဓိကာယ ကာယဝိညတ္တိယာ သမုဋ္ဌာပကံ ရာဂသမ္ပယုတ္တံ စိတ္တဝိသေသံ ဒသ္သေတိ။ တေန စိတ္တေန သမုဋ္ဌာပိယမာနံ ဝိညတ္တိသင်္ခါတံ ဝီတိက္ကမံ **“ဝါယာမော”**တိ ဣမိနာ ဒသ္သေတိ။ **ဝါယာမော** နာမ တံစိတ္တသမ္ပယုတ္တဝီရိယံ။ ဧတ္ထ ပန “သေမှေဟာ ဂုဏ္ဌော”တိအာဒီသု ဝိယ ဖလေ ဟေတူပစာရဉာယေန ဝီတိက္ကမသ္သ ဝိသေသဟေတုဘူတဝီရိယဝသေန စ ပဒေန ဝီတိက္ကမော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဇ္ဈတ္တဗာဟိရဝတ္ထုယဥ္ဆနံ, အာကာသေ ကဋိကမ္ပနန္တိ သုက္ကမောစနတ္ထော ဝါယာမောတိ အတ္ထော။ သုက္ကဿ မောစနံ သုက္ကမောစနံ။

ဧတ္ထ စ **သုက္ကသ္သာ**တိ “သုက္ကန္တိ ဒသ သုက္ကာနိ နီလံ ပီတကံ လောဟိတကံ ဩဒါတံ တက္ကဝဏ္ဏံ ဒကဝဏ္ဏံ တေလဝဏ္ဏံ ခီရဝဏ္ဏံ ဒဓိဝဏ္ဏံ သပ္ပိဝဏ္ဏ”န္တိ (ဟရာ. ၂၃၇) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တာနိ သတ္တာနံ ပိတ္တာဒိအာသယဘေဒေန, ပထဝီဓာတုအာဒီနံ စတုန္နံ တ ရသသောဏိတမံသမေဒအဋ္ဌိအဋ္ဌိမိဉ္ဇာနံ ဆန္နံ ဒေဟဓာတူနံ တ ဘေဒေန အနေကဓာ ဘိန္နေ ဒသဝိဓေ သုက္ကေ အညတရသ္သ သုက္ကသ္သာတိ အတ္ထော။ မောစနံ ဝိဿဋ္ဌီတိ ပရိယာယံ, ပကတိယာ ဌိတသကဋ္ဌာနတော မောစနန္တိ အတ္ထော။ ယထာဟ **ပဒဘာဇနေ** “ဝိသ္သဋ္ဌီတိ ဌာနတော စာဝနာ ဝုစ္စတီ”တိ (ဟရာ. ၂၃၇)။ ဣဓဟ “ဌာနံ နာမ ဝတ္ထိသီသသင်္ခါတံ မုတ္တကရဏမူလ”န္တိ ကေစိ။ “ကဋီ”တိ အပရေ။ “သကလကာယော”တိ အညေ။ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ဝစနေသု “တတိယဿ ဘာသိတံ သုဘာသိတ”န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၃၇) **အဋ္ဌကထာယံ** တတိယတဒဿ ကတဟာသံသတ္တာ ကေသလောမနခဒန္တာနံ မံသဝိနိမုတ္တဋ္ဌာနဉ္စ မုတ္တကရီသခေဠသိင်္ဃာဏိကာထဒ္ဒသုက္ခစမ္မဉ္စ ဝဇ္ဇေတွာ အဝသေသံ သကလသရီရံ ကာယပ္ပသာဒဘာဝဇီဝိတိန္ဒြိယအဗဒ္ဓပိတ္တာနံ ဝိယ သမ္ဘဝဏာတုယာ စ ဌာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

“သုက္ကမောစန”န္တိ ကမ္မိနာကိံ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ? “အာရောဂျတ္ထာယ, သုခတ္ထာယ, ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ, အနတ္ထာယ, ပုညတ္ထာယ, ယညတ္ထာယ, သဂ္ဂတ္ထာယ, ဗီဇတ္ထာယ, ဝီမံသတ္ထာယ, ဒဝတ္ထာယ မောစေတီ”တိ (ဟရာ. ၂၃၇) ဝုတ္တဒသဝိဓအဓိပ္ပာယန္တောဂဓေညတရအဓိပ္ပာယော ဟုတွာ “ရာဂူပတ္ထမ္ဘေ, ဝစ္စူပတ္ထမ္ဘေ, ပဿာဝူပတ္ထမ္ဘေ, ဝာတူပတ္ထမ္ဘေ, ဥစ္စာလိင်္ဂပါဏကဒဋ္ဌူပတ္ထမ္ဘေ မောစေတီ”တိ (ဟရာ. ၂၃၇) ဝုတ္တပဉ္စဝိဓကာလာနမညတရကာလေ “အဇ္ဈတ္တရူပေ, ဗဟိဒ္ဓာရူပေ, အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရူပေ, အာကာသေ ကဋိံ ကမ္ပေန္တော မောစေတီ”တိ (ဟရာ. ၂၃၇) ဝုတ္တစတုရူပါယာနမညတရေန ဥပါယေန ယထာဝုတ္တရာဂပိသာစဝသေန ဝိဝသော ဟုတွာ ယထာဝုတ္တနီလာဒိဒသဝိဓသေမ္ဘဝဓာတူနမညတရံ ယထာဝုတ္တဋ္ဌာနတော ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ ပိဝနမတ္တမ္ပိ သစေ မောစေတီတိ သင်္ခေပတော ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ **ဥစ္စာလိင်္ဂပါဏကာ** နာမ လောမသပါဏာ, ယေသံ လောမေ အလ္လီနေ အင်္ဂဇာတံ ကမ္မနိယံ ဟောတိ။

အညတ္ရ သုပိနန္တေနာ တိ သုပိနော ဧဝ သုပိနန္တော, နိဒ္ဒက္ကဝစနပ္ပသင်္ဂေ ကရဏဝစနတော သုပိနန္တာတိ အတ္ထော။ **သုပိနာ** နာမ “ဝါတာဒိဓာတုက္ခောဘဝသေန ဝါ ပုဗ္ဗာနုဘူတက္ကတ္ထိရူပါဒိဝိသယဝသေန ဝါ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဒေဝတာနုဘာဝေန ဝါ ပုညေန ပဋိလဘိတဗ္ဗအတ္ထဿ, အပုညေန ပတ္တဗ္ဗာနတ္ထဿ စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဝသေန ဝါ ဟောတီ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၃၇) ဝုတ္တေသု စတူသု ကာရဏေသု ဧကေန ကာရဏေန ကပိနိဒ္ဒါယ သုပိနေ ဒိဿမာနာရမ္မဏတော ယံ သုက္ကမောစနံ ဟောတိ, တံ အဝိသယံ သုက္ကမောစနံ ဝိနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သင်္ဃာဒိသေသောဝ **သင်္ဃာဒိသေသတာ** ။ သင်္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌာတုကာမဿ ကုလပုတ္တဿ အာဒိမှိ ပရိဝါသအနတ္ထံ , မဇ္ဈေ စ မူလာယပဋိကဿနေန ဝိနာ ဝါ သဟ ဝါ မာနတ္တအနတ္ထံ, အဝသာနေ အဗ္ဘာနတ္ထဉ္စ သင်္ဃော ဧသိတဗ္ဗောတိ “သင်္ဃော အာဒိမှိ စေဝ သေသေ စ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော အဿာတိ သင်္ဃာဒိသေသော”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၃၇; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တတ္တာ သင်္ဃာဒိသေသာ နာမ, သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **ပဒဘာဇနေ** “သင်္ဃောဝ တဿာ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသံ ဒေတိ, မူလာယ ပဋိကဿတိ, မာနတ္တံ ဒေတိ, အဗ္ဘေတိ, န သမ္ဗဟုလာ, န ဧကပုဂ္ဂလော, တေန ဝုစ္စတိ ‘သင်္ဃာဒိသေသော’တိ။ တဿေဝ အာပတ္တိနိကာယဿ နာမံ နာမကမ္မံ အဓိဝစနံ, တေနပိ ဝုစ္စတိ ‘သင်္ဃာဒိသေသော’”တိ (ဟရာ. ၂၃၇)။ ဧတ္ထ စ ပရိဝါသာဒိကထာ သင်္ဃာဒိသေသာဝသာနေ အာဂတဋ္ဌာနေယေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

၃၂၆. ဧတ္တာဝတာ မူလသိက္ခာပဒအာဂတံ အတ္တူပက္ကမမူလကံ အာပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒာနိ ကမ္မိဿာ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိယာ ပရူပက္ကမေနပိ အာပဇ္ဇနံ ဒဿေတုမာဟ **“ပရေနာ”**တိအာဒိ။ **ဥပက္ကမာပေတွာ** တိ အင်္ဂဇာတဿ ဂဟဏံ ဝါ ဃဋ္ဋနံ ဝါ ကာရေတွာ။

၃၂၇. **သဥ္စိစ္စာ** တိ “ဥပက္ကမာမိ မောစေဿာမီ”တိ စေတေတွာ ပကပ္ပေတွာ။ **ဥပက္ကမန္တဿာ** တိ အဇ္ဈတ္တရူပါဒီသု တီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဃဋ္ဋေန္တဿ။ **သမုဒ္ဒိဋ္ဌ** န္တိ “စေတေတိ ဥပက္ကမတိ န မုစ္စတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ (ဟရာ. ၂၆၂) **ပဒဘာဇနေ** ဘဂဝတာ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၃၂၈. ကမ္မိဿံ ကထာယံ “အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ ဥပက္ကမန္တဿာ”တိ ကမ္မိနာ အဇ္ဈတ္တရူပေ ဝါ ဗဟိဒ္ဓာရူပေ ဝါ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရူပေ ဝါ အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ ဃဋ္ဋေန္တဿာတိ ကမဿ အတ္ထဿ ဝုတ္တတ္တာ အင်္ဂဇာတ ဃဋ္ဋနေန ဝိနာဘာဝတော ကမ္မိနာ အသင်္ဂယှဟမာနဿာပိ အာကာသေ ကဋိကမ္ပနေန သုက္ကမောစနေ သင်္ဃာဒိသေသဿ ပဌမကထာယံ “ဝါယာမော”တိ သာမညဝစနေန သင်္ဂဟိတတ္တာ တံ ဌပေတွာ “တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရဿ ဘိက္ခုနော မောစနာဓိပ္ပာယဿ အာကာသေ ကဋိံ ကမ္ပေန္တဿ အသုစိ မုစ္စိ။ပေ.။ အသုစိ န မုစ္စိ။ တဿ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ။ပေ.။ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသဿ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ **အာကာသေကဋိကမ္ပနဝတ္ထုမှိ** ဝုတ္တတ္တာ အမုတ္တေ ထုလ္လစ္စယံ သင်္ဂဟေတုမာဟ **“သဥ္စိစ္စာ”** တိအာဒိ။

တတ္ထ **သဥ္စိစ္စာ** တိ “ဥပက္ကမာမိ မောစေဿာမီ”တိ ဇာနိတွာ သဉ္ဇာနိတွာတိ အတ္ထော။ “ဥပက္ကမန္တဿာ”တိ သာမညတော တံ ဝိသေသေတုံ **“အာကာသေ ကမ္ပနေနပိ”** တိ အာဟ, ကဋိကမ္ပနေနာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကထမိ

ဒံ လဗ္ဘတီတိ စေ? ဣမာယ ကထာယ သင်္ဂဟေတဗ္ဗဝတ္ထုမှိ “အာကာသေ ကဋိံ ကမ္ပေန္တဿာ”တိ (ပါရာ. ၂၆၆) ပါဠိယံ “ကဋိံ ကမ္ပေန္တဿာ”တိ ဝစနသဟစရဿ “အာကာသေ”တိ ဝစနဿ သန္နိဓာနဗလေန လဗ္ဘတိ အတ္ထပ္ပကရဏသဒ္ဒန္တရသန္နိဓာနာ သဒ္ဒာနံ ဝိသေသတ္ထဒီပနတော။

၃၂၉. **ဝတ္ထိ**န္တိ မုတ္တဝတ္ထိံ, မုတ္တကရဏဿ ဝတ္ထိန္တိ အတ္ထော။ **ကီဠာယ ပူရေတွာ**တိ ကုမာရကော ဝိယ ကီဠိတုကာမတာယ မုတ္တဝတ္ထိံ ဒဠှံ ဂဟေတွာ ပူရေတွာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **ဝတ္ထိဝတ္ထုမှိ အဋ္ဌကထာယံ** “တေ ဘိက္ခူ ဝတ္ထိံ ဒဠှံ ဂဟေတွာ ပူရေတွာ ပူရေတွာ ဝိဿဇ္ဇေန္တာ ကုမာရကာဝိယ ပဿာဝမကံသူ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၆၄)။ “န ဝဋ္ဋတီ”တိ သာမညေန ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ဝုတ္တနယေန မောစနာဓိပ္ပာယေန ဒဠှံ ဂဟေတွာ ပူရေတွာ ပူရေတွာ ဝိဿဇ္ဇေန္တဿ သုက္ကေ မုတ္တေ မောစနာဓိပ္ပာယော စေတေတိ, ဥပက္ကမတိ, မုစ္စတီတိ အင်္ဂါနံ သမ္ပန္နတ္တာ သင်္ဃာဒိသေသဿ , အမုတ္တေ ထုလ္လစ္စယဿ သမ္ဘဝတော ဥဘယသင်္ဂဟတ္ထမာဟ။

၃၃၀. **ဥပနိဇ္ဈာယနဝတ္ထုမှိ** “န စ ဘိက္ခဝေ သာရတ္တေန မာတုဂါမဿ အင်္ဂဇာတံ ဥပနိဇ္ဈာယိတဗ္ဗံ, ယော ဥပနိဇ္ဈာယေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ပါရာ. ၂၆၆) **ပါဠိယံ** “မာတုဂါမဿာ”တိ သာမညေန ဝုတ္တတ္တာ **“တိဿန္န”**န္တိ ဝဒတိ။ **တိဿန္နံ ပန ဣတ္ထီန**န္တိ မနုဿာမနုဿတိရစ္ဆာနဂတဝသေန တိဿန္နံ ဣတ္ထီနံ။ “အင်္ဂဇာတ”န္တိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တတ္တာ **“နိမိတ္တ”**န္တိ မုတ္တကရဏမေဝ ဝုစ္စတိ, ပဋ္ဋသတေနာပိ ပဋိစ္ဆာဒိတံ ဝါ အပ္ပဋိစ္ဆာဒိတံ ဝါ ယောနိမဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “သစေပိ ပဋ္ဋသတံ နိဝတ္ထာ ဟောတိ, ပုရတော ဝါ ပစ္ဆတော ဝါ ဌတွာ ‘ဣမသ္မိံ နာမ ဩကာသေ နိမိတ္တ’န္တိ ဥပနိဇ္ဈာယန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ။ အနိဝတ္ထာနံ ကုမာရိကာနံ နိမိတ္တံ ဥပနိဇ္ဈာယန္တဿ ပန ကိမေဝ ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၆၆)။ **ပုရတော ဝါ**တိ ဧတ္ထ “ဌတွာ”တိ ပါဌသေသော။

၃၃၁. ဧကေန။ပေ။ ပဿတော **ဧကံ** ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ “ဧကေန ပယောဂေန ဧကံ ဒုက္ကဋ”န္တိ ဝစနတော အနေကေဟိ ပယောဂေဟိ အနေကာနိ ဒုက္ကဋာနီတိ ဗျတိရေကတော လဗ္ဘတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဣတော စိတော စ ဝိလောကေတွာ ပုနပ္ပုနံ ဥပနိဇ္ဈာယန္တဿ ပယောဂေ ပယောဂေ ဒုက္ကဋ”န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၆၆)။ ဣမိဿာ အဋ္ဌကထာယ “ဣတော စိတော စာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ **ဥမ္မီလနနိမီလန**န္တိ ဧတ္ထ “ဝိဝိဓာ တံ အနောလောကေတွာ ဝါ တမေဝ ဩလောကေန္တဿာ”တိ လဗ္ဘတိ။

၃၃၂. အမောစနာဓိပ္ပာယဿ မုတ္တသ္မိံ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။ မောစနာဓိပ္ပာယံ ဝိနာ ဘေသဇ္ဇကရဏတ္ထံ သုဒ္ဓစိတ္တေန အင်္ဂဇာတေ ဘေသဇ္ဇလေပံ ကရောန္တဿ ဝါ သုဒ္ဓစိတ္တေနေဝ ဥစ္စာရပဿာဝါဒီနိ ကရောန္တဿ ဝါ မုတ္တေပိ အနာပတ္တီတိ ဣဒံ “အနာပတ္တိ သုပိနန္တေန နမောစနာဓိပ္ပာယဿာ”တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၂၆၃) နယေန **အနာပတ္တိဝါရေ** ဝုတ္တမေဝါတိ အတ္ထော။

ဣမသ္မိံ ပါဌေ “အနုပက္ကမန္တဿာ”တိ အဝုတ္တေပိ ဣမဿ ပါဌဿ ပုရတော “စေတေတိ န ဥပက္ကမတိ မုစ္စတိ, အနာပတ္တီ”တိ (ပါရာ. ၂၆၂) စ “န စေတေတိ န ဥပက္ကမတိ မုစ္စတိ, အနာပတ္တီ”တိ (ပါရာ. ၂၆၂) စ ဝစနတော တံ သင်္ဂဟေတုမာဟ **“အနုပက္ကမတောပိ စ မုတ္တသ္မိံ အနာပတ္တိ ပကာသိတာ”**တိ။ မောစနဿာဒရာဂေန ပီဠိတော ဟုတွာ “အဟော ဝတ မေ မုစ္စေယျာ”တိ စိန္တေတွာ ဝါ ဧဝရူပမောစနဿာဒရာဂပီဠာပုဗ္ဗင်္ဂမစိတ္တေ အသတိပိ ကေဝလံ ကာမဝိတက္ကမတ္တေန ဥပဟတော ဟုတွာ တာဒိသအဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဝတ္ထုသု ဃဋ္ဋနဝသေန ဝါ အာကာသေ ကဋိကမ္ပနဝသေန ဝါ ဥပက္ကမံ အကရောန္တဿ တာဒိသစိန္တာဗလေန ဝါ ကာမဝိတက္ကဗလေန ဝါ သုက္ကေ မုတ္တေပိ အနာပတ္တီတိ ဣဒံ ယထာဝုတ္တပါဌဝသေန ပကာသိတန္တိ အတ္ထော။

သုပိနန္တေန မုတ္တသ္မိံ, အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ဧတ္ထ အန္တသဒ္ဒဿ ဘာဝတော သုပိနေတိ အတ္ထော။ သုပိနေ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ ဝါ မာတုဂါမေဟိ ကာယသံသဂ္ဂံ အာပဇ္ဇန္တဿ ဝါ သုက္ကေ မုတ္တေပိ အဝိသယတ္တာ အနာပတ္တိ **ပါဠိယံ** “အနာပတ္တိ ဘိက္ခု သုပိနန္တေနာ”တိ (ပါရာ. ၂၆၃) ဣမိနာ ပကာသိတာတိ အတ္ထော။

ဧတ္ထ ဌတွာတိ အဋ္ဌကထာယံ "သုပိနေ ပန ဥပ္ပန္နာယ အဿာဒစေတနာယ သစဿ ဝိသယော ဟောတိ, နိစ္စလေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ န ဟတ္ထေန နိမိတ္တံ ကီဠာပေတဗ္ဗံ။ ကာသာဝပစ္စတ္ထရဏရက္ခနတ္ထံ ပန ဟတ္ထပုဋေန ဂဟေတွာ ဇဂ္ဂနတ္ထာယ ဥဒကဋ္ဌာနံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၆၂) ဝုတ္တတ္တာ အဏ္ဍဟလိကာ ကိကီသကုဏာ ဝိယ, တလဟလိကာ စမရီ ဝိယ, ကေနေတ္တဟလကော ပုရိသော ဝိယ စ ကာယဇီဝိတေပိ အပေက္ခံ ပဟာယ သီလံ ရက္ခိတုကာမေန သိက္ခာကာမေန နိဗ္ဗာနကာမိနိပဋိပတ္တိံ ပူရေတုကာမေန ကုလပုတ္တေန "အညတ္ရ သုပိနန္တာ"တိ (ဟရာ. ၂၃၇) ဝဒတော တထာဂတဿ အဓိပ္ပာယာနုကူလံ အဋ္ဌကထာတော ဥဒ္ဓဋွာတ အပ္ပမတ္တေန ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အယမတ္ထာနုသာသနီ။

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိကထာဝဏ္ဏနာ။

၃၃၃. **မနုဿိတ္ထိ** န္တိ မနုဿဇာတိကံ ဣတ္ထိံ, "မာတုကမော နာမ မနုဿိတ္ထီ, န ယက္ခီ, န ပေတီ, န တိရစ္ဆာနဂတာ, အန္တမသော တဒဟုဇာတာပိ အရိကာ, ပဂေဝ မဟတ္တရီ"တိ (ဟရာ. ၂၇၁) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တတ္တာ တဒဟုဇာတကုမာရိကာဘာဝေနပိ ဌိတံ ဇီဝမာနကမနုဿမာတုကမန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ "မနုဿိတ္ထီ"န္တိ သာမညဝစနေန ဇီဝမာနကမနုဿိတ္ထိန္တိ အယံ ဝိသေသော ကုတော လဗ္ဘတီတိ? **ဝိနီတဝတ္ထုမှိ** (ဟရာ. ၂၈၁ အာဒယော) မတိတ္ထိယာ ကာယံ ဖုသန္တဿ ထုလ္လစ္စယဝစနတော ဟရိသေသတော လဗ္ဘတိ။ **အာမသန္တော** တိ "ဟတ္ထဂ္ဂဟံ တ ဝေဏိဂ္ဂဟံ တ အညတရဿ တ အညတရဿ တ အင်္ဂဿ ပရာမသန"န္တိ (ဟရာ. ၂၇၀) ဝုတ္တတ္တာ ဟတ္ထာဒိအင်္ဂပစ္စင်္ဂဖုသနာဒိနာနပ္ပကာရာနံ အညတရေန ပကာရေန အာမသန္တောတိ အတ္ထော။ အတ္တနော ကာယေန ဣတ္ထိယာ ကာယဿ သံသဂ္ဂေ မိဿီဘာဝေ ရာဂေ **ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ** ။ သင်္ဃာဒိသေသော ဧတဿ အတ္ထီတိ **သင်္ဃာဒိသေသိကော,** ကာယသံသဂ္ဂသင်္ဃာဒိသေသော အာပန္နော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၃၄. ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဣတ္ထိယာ အန္တမသော လောမမ္ပိ အတ္တနော သရီရေ **လောမေန** ဖုသန္တဿ ဘိက္ခုနော သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၇၄) "လောမဂဏနာယ သင်္ဃာဒိသေသာ ဟောန္တီ"တိ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာမတဿ အဌိတတ္တာ , "ကောဋ္ဌာသဂဏနာယ န ဟောတိ, ဣတ္ထိဂဏနာယ ဟောတီ"တိ မဟာအဋ္ဌကထာမတဿ ဌိတတ္တာ သင်္ဃသန္တကေ မဉ္စပီဌေ ပစ္စတ္ထရဏာဒိနာ ကေနစိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာဒိ တေ ဖုသန္တဿ ဝိယ လောမဂဏနာယ အဟုတွာ ဖုဋ္ဌလောမာနံ ဗဟုတ္တေပိ ဧကသ္မိံ ပယောဂေ ဧကာ ဧဝ အာပတ္တိ, ဗဟူသု ပယောဂေသု ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ သန္နိဋ္ဌာနံ။

၃၃၅. **ဣတ္ထိယာ** တိ မနုဿိတ္ထိယာ။ **သမ္ဗဟုလော** တိ ဟတ္ထာဒိသရီရာဝယဝေ သံသဂ္ဂံ သမာပန္နော။ သေဝနစေတနော **တဃမိတွတ** ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန အတ္တနော ကာယံ စာလေတွာတိ အတ္ထော။ **သင်္ဃာဒိသေသတာ** တိ ဧတ္ထ သကတ္ထေ တဒ္ဓိတပ္ပစ္စယော။ **"သင်္ဃာဒိသေသိတာ"** တိ ပန ဟဋ္ဌော သုန္ဒရော, သင်္ဃာဒိသေသဿ အတ္ထိတာ ဝိဇ္ဇမာနဘာဝေတိ အတ္ထော။ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိယာ သဗ္ဗာဝသဋ္ဌာတာ အတ္ထိတာ ဤပစ္စယတ္တေ ပုဂ္ဂလေ သင်္ဃာဒိသေသီသဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ္တံ ဟောတီတိ ဘာဝပစ္စယော တံအတ္ထဝသေန လဗ္ဘတိ။ ယထာဟု "ယဿ ဂုဏဿ ဟိ ဘာတ ဒဗ္ဗေ သဒ္ဒသန္နိဝေသော, တဒဘိဓာနေ တ္တတာဒယော"တိ။

၃၃၆. **ဧကေန ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ** တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဧတ္ထ "ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနာ"တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ "မနုဿိတ္ထီ"န္တိ အဓိကာရော။ **တံ** မနုဿိတ္ထိံ။ **တတ္ထ တတ္ထာ** တိ ဣတ္ထိယာ တသ္မိံ တသ္မိံ သရီရာဝယဝေ။ **"ကောတပတ္တီ"** တိ ပဌမံ ဂဟိတဟတ္ထဿ အနပနီတတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဂဟိတဟတ္ထံ ပန မောစေတွာ ပုနပ္ပုနံ ဖုသန္တဿ ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဗျတိရေကတော လဗ္ဘတိ။

၃၃၇. ဧကေန ဟတ္ထေန **အင်္ဂဟေတွာ** သီသတော ယာဝ ဟဒံ, ဟဒတော ယာဝ သီသဉ္စ ကာယာ ဟတ္ထံ အမောစေတွာ ဒိဝသမ္ပိ တံ ဣတ္ထိံ ဖုသန္တဿ ကောတပတ္တီတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထာပိ "အမောစေတွာ"တိ ဗျတိရေကတော မောစေတွာ ဖုသန္တဿ ပယောဂဂဏနာယ အနေကာပတ္တိယောတိ လဗ္ဘတိ။

၃၃၈. ကေတော ဂဟိတပဋ္ဌင့္ဂုလီနံ ဂဏနာယ သစေ အာပတ္တိ သိယာ, ကေသ္ဝ မာတုကမသ္ဝ သရီရံ ရာဂစိတ္တေန ဖုသန္တဿ ဒုဝတ္တိံသကလာပကောဋ္ဌာသတော ဗ္ဗတိရေကဿ သရီရဿာဘာတ ဒုဝတ္တိံသကလာပကောဋ္ဌာသဂဏနာယ အာပတ္တိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ, တထာ အဘာဝတော ဣဒမ္ပိ န ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ **"န ဟိ ကောဋ္ဌာသတော သိယာ"**တိ အာဟ။

၃၄၀-၁. **ကြတ္တိယာ ဝိမတိဿာပိ** အတ္တနော **ကာယေန ကြတ္တိယာ** ကာယံ ဖုသတော တဿ ထုလ္လစ္စယံ သိယာ, ကြတ္တိယာ ပဏ္ဍကာဒိသညိနောပိ အတ္တနောပိ **ကာယေန ကြတ္တိယာ** ကာယံ ဖုသတော တဿ ထုလ္လစ္စယံ သိယာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပုရိသတိရစ္ဆာနဂတာနံ သင်္ဂဟော။ ကြတ္တိယာ ကြတ္တိသညိနော အတ္တနော **ကာယေန** ကြတ္တိယာ ကာယသမ္ဗဒ္ဓံ ဖုသတော တဿ ထုလ္လစ္စယံ သိယာ။ **ပဏ္ဍကေ** ပဏ္ဍကသညိနော အတ္တနော **ကာယေန** ပဏ္ဍကဿ ကာယံ ဖုသတော တဿ ထုလ္လစ္စယံ သိယာ။ **ယက္ခိပေတီသု** ယက္ခိပေတိသညိနော အတ္တနော **ကာယေန** တာသံ ကာယံ ဖုသတော တဿ ထုလ္လစ္စယံ သိယာတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ "ပဏ္ဍကဂ္ဂဟဏေန ဥဘတောဗျဉ္ဇနကောပိ ဂဟိတော"တိ **ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ** ဝုတ္တံ။ "ကြတ္တိယာ ဝေမတိကဿာပိ ပဏ္ဍကာဒိသညိနောပိ အတ္တနော **ကာယေန** ကြတ္တိယာ ကာယသမ္ဗဒ္ဓံ ဖုသတော တဿ ထုလ္လစ္စယံ သိယာ"တိ န ယောဇေတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? တထာ ယောဇနာယံ ဟဋ္ဌိယံ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, န ထုလ္လစ္စယန္တိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော။

"ဒုက္ကဋံ ကာယသံသဂ္ဂေ, တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ" တိ ဣမိနာ **ဝိနီတဝတ္ထုမ္ပိ** အာဂတနယေ သင်္ဂဟိတေပိ တေနေဝ နယေန ပဏ္ဍကေ ဝိမတိကြတ္တိသညိတာဒိအညမတိပက္ခေ စ ပုရိသတိရစ္ဆာနဂတေသု ပုရိသတိရစ္ဆာနဂတသညိဝိမတိပဏ္ဍကာဒိအညမတိပက္ခေ စ ဣတိ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ကာယပဋိဗဒ္ဓာမသနာဒီသု စ **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တသဗ္ဗဒုက္ကဋာပတ္တိယော ဥပလက္ခိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၃၄၂. အတ္တနော **ကာယေန ပဋိဗဒ္ဓေန** ကြတ္တိယာ ကာယေန ပဋိဗဒ္ဓံ ဖုသန္တဿ ဘိက္ခုနော ပန ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒော ဝုတ္တဒုက္ကဋာနံ သမုစ္စယတ္ထော။ **စ**-သဒ္ဒေန ပန အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန "နိဿဂ္ဂိယေန ကာယံ အာမသတိ။ နိဿဂ္ဂိယေန ကာယပဋိဗဒ္ဓံ အာမသတိ။ နိဿဂ္ဂိယေန နိဿဂ္ဂိယံ အာမသတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (ပါရာ. ၂၇၉) **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတဒုက္ကဋာနံ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၄၃-၄. န ကေဝလံ ပဒဘာဇနာဂတကြတ္တိသရီရာဒိကမေဝ အနာမာသံ, **ဝိနီတဝတ္ထူသု** အာရုဠှတလိကဝတ္ထု အနုလောမတော ပေတ္တလိကာဒိကြတ္တိရူပကဉ္စ နိဿဂ္ဂိယတရာနုလောမတော အသရီရဋ္ဌံ မာတုကမေဟိ ပရိဘုတ္တတဝတ္တာဘရဏာဒိဉ္စ ဝိဘင်္ဂက္ခန္ဓကာဒီသု ဝုတ္တနယာနုသာရေန အဋ္ဌကထာဂတံ အဝသေသံ အနာမာသဝတ္ထုဉ္စ အာမသန္တဿ အာပတ္တိံ သင်္ဂဟေတုမာဟ **"ကြတ္တီန"** န္တိအာဒိ။

"ကြတ္တီနံ ကြတ္တိရူပဉ္စာ" တိ ဣဒံ "ကြတ္တိကာယ ကြတ္တိဓနံ (ပါရာ. ၃၄), သဒ္ဓာနံ သဒ္ဓာပရာယနန္တိ"န္တိအာဒီသု ဝိယ လောကတေဟာရဝသေန ဝုတ္တံ။ ကြတ္တီနံ အရုလောဟမယာဒိကံ ကြတ္တိရူပဉ္စာတိ ယောဇနာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒတော မတ္တိကာယ, ပိဋ္ဌေန တ ကတံ မာတုကမရူပံ သင်္ဂဏှာတိ။ မာတုကမရူပံ ယေန ကေနစိ ဒိန္နံ သဗ္ဗရတနမယံ ဝိနာ အဝသေသံ သာဒိယိတ္ဝာ ဘိန္ဒိတ္ဝာ သမဏသာရုပ္ပပရိက္ခာရံ ကာရာပေတုံ, အဖုသိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ တ ယောဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

"ဝတ္ထ" န္တိ ဣမိနာ နိတသနပာရုပနဒုဝယမ္ပိ သာမညေန ဂဟိတံ။ ဣဒဉ္စ မာတုကမေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဌပိတမ္ပိ အနာမာသမေဝ, စီဝရတ္ထာယ ဒိန္နံ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝာ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန တိဏစုမ္ဗဋကံ, အင်္ဂုလိယာ ပဏ္ဏမုဒ္ဒိကံ ဥပာဒာယ **အလင်္ကာရမေဝ** ။ ဧတ္ထ စ တလကေသဝဋ္ဋကေသေသု ပဝေသနကဒန္တသူစိအာဒိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဒိယျမာနံ သမဏသာရုပ္ပပရိက္ခာရတ္ထာယ ဂဟေတဗ္ဗံ။

တတ္ထဇာတဖလံ ခဇ္ဇ န္တိ ရုက္ခေ ဌိတံ ခာဒိတဗ္ဗံ ပနသနာဠိကေရာဒိဖလဉ္စ မနုဿေဟိ ရာသိကတံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဖလဉ္စ "မနုဿေဟိ ရာသိကတေသုပိ ဧသေဝ နယော"တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၁) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ အနာမာသန္တိ ဥပလက္ခဏတော ဣမိနာဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အရညေ ရုက္ခတော ပတိတံ ဖလံ "အနုပသမ္ပန္နဿ ဒဿာမီ"တိ

ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **“မုဂ္ဂတိံ တတ္ထဇာတက”**န္တိ ဥပလက္ခဏပဒတ္တာ ဂစ္ဆတော ဝိယုတ္တမ္ပိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **မုဂ္ဂါဒိ**န္တိ ဧတ္ထ “အပရဏ္ဏ”န္တိ ပါဌသေသော။

သဗ္ဗာနိ ဓညာနီတိ “သာလိ ဝီဟိ ယဝေါ ကင်္ဂု, ကုဒ္ရူသဝရကဂေါဓုမာ”တိ ဝုတ္တာနိ သတ္တ ဓညာနိ။ ခေတ္တမဂ္ဂေန ဂစ္ဆတာ သာလိသီသေ ဟတ္ထေန အဖုသန္တေန ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ မဂ္ဂေါ သမ္ဗာဓော ဟောတိ, သရီရေ ဓညံ ဖုသန္တေပိ မဂ္ဂတ္တာ န ဒေါသော။ ဝီထိယံ, ဂေဟင်္ဂဏေ ဝါ ဓညေသု ပသာရိတေသု အပသက္ကိတွာ စေ ဂန္တုံ န သက္ကာ, “မဂ္ဂံ အဓိဋ္ဌာယ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၁) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော “ဣမံ မဂ္ဂံ ဂမိဿာမီ”တိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ “ကုလဂေဟေ ဓညမတ္ထကေ ဝါ အာသနံ ပညာပေတွာ ဒိန္နံ ဟောတိ, နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၁ အတ္ထတော သမာနံ) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ “အာသနသာလာယံ ဓညေ ဝိပ္ပကိဏ္ဏေ အနုက္ကမိတွာ ဧကမန္တေ ပီဌကံ ပညာပေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ သစေ မနုဿာ တသ္မိံ ဓညမတ္ထကေ အာသနံ ပညာပေတွာ ဒေန္တိ, နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၁ အတ္ထတော သမာနံ) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနာ တတ္ထ အာသနံ ပညာပေတွာ နိသီဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၃၄၅. ဓမနသင်္ခါဒိံ သဗ္ဗံ ပဉ္စင်္ဂတုရိယမ္ပိ ဝါတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဓမနသင်္ခေါ** နာမ သဒ္ဒကရဏသင်္ခေါ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝံသသိင်္ဂတာဠာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **ပဉ္စင်္ဂတုရိယ**န္တိ အာတတံ, ဝိတတံ, အာတတဝိတတံ, ဃနံ, သုသိရန္တိ ပဉ္စင်္ဂသင်္ခါတံ တုရိယံ။ တတ္ထ **အာတတံ** နာမ စမ္မပရိယောနဒ္ဓေသု ဘေရိအာဒီသု ဧကတော အာကမိတွာ ဩနဒ္ဓံ ဧကတလတုရိယံ။ **ဝိတတံ** နာမ ဥဘတော အာကမိတွာ ဩနဒ္ဓံ ဥဘယတလတုရိယံ။ **အာတတဝိတတံ** နာမ ဥဘယတော စ မဇ္ဈတော စ သဗ္ဗတော ပရိယောနဒ္ဓံ။ **ဃနံ** သမ္မာဒိ။ **သမ္မ**န္တိ တာဠံ, ဃဏ္ဋာကိင်္ကဏိအာဒီနမ္ပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟော။ **သုသိရ**န္တိ ဝံသာဒိ။

ဣဓ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၁) **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန ဘေရိပေါက္ခရဉ္စ ဘေရိတလစမ္မဉ္စ ဝီဏာ စ ဝီဏာပေါက္ခရစမ္မဉ္စ ဒဏ္ဍော စ အနာမာသံ။ “ပူဇံ ကတွာ စေတိယင်္ဂဏာဒီသု ဌပိတဘေရိယော အစာလေန္တေန အဝသေသဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကစဝရဆဍ္ဍနကာလေ ကစဝရံ ဝိယ ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌပေတဗ္ဗ”န္တိ **မဟာပစ္စရိယံ** ဝုတ္တံ။ တုရိယဘဏ္ဍေသု ယံ ကိဉ္စိ အတ္တနော ဒီယမာနံ တံ ပရိဝတ္တေတွာ ကပ္ပိယပရိက္ခာရံ ဂဟေတုံ အဓိဝါသေတဗ္ဗံ။ အေဏိ ဝါ ပေါက္ခရံ ဝါ ဒန္တကဋ္ဌနိက္ခိပနတ္ထာယ, စမ္မဉ္စ သတ္ထကောသကရဏတ္ထာယ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ရတနာနိ စ သဗ္ဗာနီတိ မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော သင်္ခေါ သိလာ ပဝါဠံ ရဇတံ ဇာတရူပံ လောဟိတင်္ကော မသာရဂလ္လန္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၁) ဝုတ္တာနိ သဗ္ဗာနိ ရတနာနိ စ။ ဧတ္ထ စ ဝိဒ္ဓါ, အဝိဒ္ဓါ ဝါ သာမုဒ္ဒိကာဒီ သဗ္ဗာပိ **မုတ္တာ** အနာမာသာ။ ဘဏ္ဍမူလတ္ထဉ္စ ဂဏှိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အန္တမသော ဇာတိဖလိကံ ဥပါဒါယ နီလပီတာဒိဘေဒော သဗ္ဗောပိ **မဏိ** ဓောတဝိဒ္ဓေါ အနာမာသော။ အာဟတာကာရေနေဝ ဌိတော အဝိဒ္ဓဓောတော မဏိ ပတ္တာဒိ ဘဏ္ဍမူလတ္ထံ အဓိဝါသေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန ပဋိက္ခိတ္တံ။ ပစိတွာ ကတော ကာစမဏိယေဝေကော ဝဋ္ဋတိ။ **ဝေဠုရိယေ** စ မဏိသဒိသောယေဝ ဝိနိစ္ဆယော။

ဓမနသင်္ခေါ “သဗ္ဗံ ဓမနသင်္ခါဒိ”န္တိအာဒိကထာယ တုရိယေသု ဂဟိတော။ ရတနခစိတော သင်္ခေါ အနာမာသော။ ပါနီယသင်္ခေါ ဓောတောပိ အဓောတောပိ အာမာသော။ အဝသေသသင်္ခေါ ပန အဉ္ဇနာဒိဘေသဇ္ဇတ္ထံ, ပတ္တာဒိ ဘဏ္ဍမူလတ္ထဉ္စ အဓိဝါသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သုဝဏ္ဏေန ဧကတော ဝိလိယာပေတွာ ကတာ မုဂ္ဂဝဏ္ဏာ **သိလာ** အနာမာသာ။ သေသာ သိလာ ခုဒ္ဒကနိသာနာဒိကမ္မတ္ထံ အဓိဝါသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **“ပဝါဠံ** ဓောတမဓောတဉ္စ ဝိဒ္ဓမဝိဒ္ဓဉ္စ သဗ္ဗထာ အနာမာသံ, နာပိ အဓိဝါသေတဗ္ဗ”န္တိ **မဟာပစ္စရိယံ** ဝုတ္တတ္တာ **ပဝါဠ**ပဋိမာစေတိယာနိ စေဝ ဟောတ္ထကေသု ပဝေသေတဗ္ဗအာဏိယာ မူလေ, အင်္ဂေစ ပဝေသေတဗ္ဗံ ပဒုမာဒိအာကာရေန ကတံ ဝဋ္ဋဉ္စ န ဂဟေတဗ္ဗံ န ဖုသိတဗ္ဗံ။

ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ **ရဇတံ, ဇာတရူပဉ္စ** ကတံ ဝါ ဟောတု အကတံ ဝါ, သဗ္ဗသော အနာမာသံ, န စ သာဒိတဗ္ဗံ။ ဣမိနာ ကတံ ပဋိမာဒိကဉ္စ အာရကူဋလောဟဉ္စ အနာမာသန္တိ ဝက္ခတိ။ ကတာကတသုဝဏ္ဏရဇတာနံ အသာဒိယိတဗ္ဗတာယ ဣဓ အဋ္ဌကထာယ အာဂတတ္တာ ဥတ္တရေန ရာဇပုတ္တေန ကာရေတွာ အာဟဋံ သုဝဏ္ဏစေတိယံ န ဝဋ္ဋတီတိ **မဟာပဒု**

မတ္တေရေန ပဋိက္ခိတ္တန္တိ သုဝဏ္ဏပဋိမာစေတိယဟေတ္ထကာဝဍ္ဍာဒကမဏိပဒုမဝဋ္ဋာဒိ ယံ ကိဉ္စိ န သာဒိတဗ္ဗမေ
ဝ, န စ အာမသိတဗ္ဗံ။ ဧတေန ကတံ သေနာသနောပကရဏံ ပန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဓမ္မမဏ္ဍပေ ကတမ္ပိ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ ဝဍ္ဎ
ဍ္ဎတိ။ လောဟိတဝဏ္ဏော မဏိ, **မသာရဂလ္လ** မဏိ စ သဗ္ဗထာ အနာမာသော, န စ အဓိတသေတဗ္ဗောတိ **မဟာပစ္စရိယံ** ဝု
တ္တံ။

၃၄၆. **သဗ္ဗမာဝုဓဘဏ္ဍ** န္တိ ခဂ္ဂာဒိ သဗ္ဗံ အာဝုဓောပကရဏံ ပတ္တာဒိကပ္ပိယပရိက္ခာရမူလတ္ထာယ ဒီယမာနံ သတ္ထ
တဏိဇာယ အကာတဗ္ဗတ္တာ န ဂဟေတဗ္ဗံ, “ဣမံ ဂဏှထာ”တိ ဒိန္နံ ဘိန္ဒိတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ကတွာ “ခုရာဒိ
ကပ္ပိယပရိက္ခာရံ ကာရေဿာမီ”တိ သာဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သင်္ဂါမဘူမိယံ မဂ္ဂေ ပတိတခဂ္ဂါဒိံ ဒိသွာ ပာသာဏေန ဘိန္ဒိတွာ
တ “ခုရာဒိကပ္ပိယဘဏ္ဍာနိ ကာရေဿာမီ”တိ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥသုသတ္တိအာဒိကံ ဖလတော ဒဏ္ဍံ အပနေတွာ ကပ္ပိယ
ပရိက္ခာရကာရာပနတ္ထာယ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဇိယာတိ ဓနုဂုဏော။ **စ**-ကာရေန ဣမိဿာ ကထာယ အဝုတ္တံ အဓ္ဓူသတောမရာဒိံ ပရိဟိံ သောပကရဏံ သင်္ဂဏှာ
ဟာတိ။ **ဓနုဒဏ္ဍကော** တိ ဇိယာဝိရဟိတော ဓနုဒဏ္ဍကော။ ဣဒံ ပရဟိံသောပကရဏဘဏ္ဍာဒိကံ ဝိဟာရေ သမ္ပတ္တိတဗ္ဗဋ္ဌ
ဌာနေ ဌပိတံ စေ, သာမိကာနံ ဝတွာ တေဟိ အဂ္ဂဟိတံ စေ, အစာလေန္တေန သမ္ပဋိတဗ္ဗံ။

ဇာလဥ္စာ တိ မစ္ဆဇာလပက္ခိဇာလာဒိဇာလဉ္စ။ ဇာလံ ဒီယမာနံ ဆတ္တဝေဌနတ္ထံ, အာသနစေတိယာဒိမတ္ထကေ
ဗန္ဓနာဒိပယောဇနေ သတိ တဒတ္ထဉ္စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သရတရဏံ** နာမ ဖလကာဒိကံ အညေဟိ အတ္တနော ဝိဇ္ဈနတ္ထာယ
ဝိသ္သဇ္ဇသရနိဝတ္တရဏံ ဝိနာသနောပရောဓကောရဏံ ဟောတီတိ ဘဏ္ဍမူလတ္ထံ သာဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “ဒန္တကဋ္ဌာဓာရဖလ
ကာဒိ ယဒိစ္ဆိတံ ကရောမီ”တိ မုဋ္ဌိံ အပနေတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၃၄၇. **စေတိယ**န္တိ ဧတ္ထ “သုဝဏ္ဏစေတိယ”န္တိ ဣဒံ “သုဝဏ္ဏပဋိဗိမ္ဗာဒီ”တိ အနန္တရံ ဝုတ္တတ္တာ လဗ္ဘတိ။ သု
ဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏဉ္စုပလက္ခဏန္တိ ရဇတမယဉ္စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အာရကူဋက**န္တိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ လောဟဝိသေသမာဟ ။
“အနာမာသ”န္တိ ဣဒံ “အသမ္ပဋိစ္ဆိယံ တ”တိ ဧတဿ ဥပလက္ခဏံ။

၃၄၈. သဗ္ဗံ တဒိတမိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဩနဟိတု**န္တိ စမ္မဝရတ္တတန္တီဟိ ဗန္ဓိတုံ။ **ဩနဟာပေတု**န္တိ တထေဝ
အညေဟိ ကာရာပေတုံ။ **တအာပေတု**န္တိ အညေဟိ တအာပေတုံ။ **တဒေတု**န္တိ အတ္တနာ တဒေတုံ။ **တဒိတ**န္တိ တဒနီယံ
ယထာ “ကရဏီယံ ကာရိတ”န္တိ, တဒနာရဟံ တုရိယဘဏ္ဍန္တိ အတ္ထော။ ဣဒဉ္စ ဩနဟနာဒိကိရိယာယ ကမ္မံ။

၃၄၉. **ဥပဟာရံ ကရိဿာမာ** တိ ပူဇံ ကရိဿာမ။ ဣတိ အနုမတိဂ္ဂဟဏတ္ထာယ။ **ဝတ္တဗ္ဗာ** တိ တေ ဝတ္တာ
ရော ဝတ္တဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။

၃၅၀-၁. **ခုတ္တိယာ ဣတ္ထိယာ** တိ ဝိပန္နာစာရာယ လောဠိတ္ထိယာ။ **သယံ ဖုသိယမာနဿာ** တိ ဘိက္ခုနော ပယော
ဂံ ဝိနာ ဣတ္ထိယာ အတ္တနာဝ ဖုသိယမာနဿ။ **ကာယေန အတယမိတွာတ**တိ တဿာ သရီရသမ္ဖဿာနုဘဝနတ္ထံ
အတ္တနော ကာယံ အစာလေတွာ။ **ဖဿံ ပဋိဝိဇာနတော** တိ ဖဿံ အနုဘဝန္တဿ။

အသဥ္စိစ္စာ တိ ဧတ္ထ “ဖုသနေ”တိ ပာဌသေသော, “ဣမိနာ ဥပာယေန ဣမံ ဖုသာမီ”တိ အစေတေတွာ။ ကိံ ဝုတ္တံ
တံ ဟောတိ? “ဣမိနာ ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏာဒိနာ ဥပာယေန ဧတိဿာ သရီရသမ္ဖဿံ အနုဘဝိဿာမီ”တိ အစိန္တေတွာ
တ ပတ္တထာလကတဋ္ဋကပဏ္ဏပုဋဘေသဇ္ဇာဒိံ ပဋိဂ္ဂဏှာပေန္တိယာ ဟတ္ထေ အတ္တနော ဟတ္ထေန ဖုသနာဒီသု
အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ “အဿတိယာ”တိ ဣဒံ ပန ဣမိနာဝ သင်္ဂဟိတတ္တာ ဣဓ ဝိသုံ န ဝုတ္တံ, မာတုကမ
ဿ သရီရေ ဖုသနဘာဝံ အဇာနိတွာ အညဝိဟိတော ဟုတွာ သတိံ အနုပဋ္ဌပေတွာ ဟတ္ထပာဒပသာရဏာဒီသု ဖုသန္
တဿာတိ အတ္ထော။

အဇာနန္တဿာ တိ အရကာကာရံ အရိက ံ “မာတုကမော”တိ အဇာနိတွာ ကေနစိ ကရဏီယေန ဖုသန္တဿ ။
မောက္ခာဓိပ္ပာယိနော စာ တိ “မောက္ခာဓိပ္ပာယော ကာယေန တယမတိ, ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ, အနာပတ္တိ။ မောက္ခာဓိ
ပ္ပာယော ကာယေန တယမတိ, န စ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ, အနာပတ္တိ။ မောက္ခာဓိပ္ပာယော န စ ကာယေန တယမတိ, ဖ

သ္သံ ပဋိဝိဇာနာတိ, အနာပတ္တိ။ မောက္ခာဓိပ္ပာယော န စ ကာယေန တယမတိ, န စ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ, အနာပတ္တီ''တိ (ပာရာ. ၂၇၉) ဝုတ္တမောက္ခာဓိပ္ပာယဝတော စတုဗ္ဗိဓဿ ပုဂ္ဂလဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''အနာပတ္တီ''တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။

ဣမေသု ယော မာတုကမေန အာလိင်္ဂနာဒိပယောဂေန အဇ္ဈောတ္ထရယမာနော တံ အတ္တနော သရီရတော အပနေတုံ တ မုဋ္ဌိတုကာမော ဟတ္ထစာလေန, မုဋ္ဌိအာဒီဟိ တ ပဋိပဏာမနံ, ပဟရဏာဒိကဥ္စ ပယောဂံ ကရောတိ, အယံ **ပဌမော ပုဂ္ဂလော**။ အတ္တာနမဇ္ဈောတ္ထရိတုံ အာဂစ္ဆန္တိံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ ပဟရဏာကာရာဒိသဗ္ဗပယောဂံ ဒဿေတွာ တာသေတွာ အတ္တနော သရီရံ ဖုသိတုံ အဒေန္တော **ဒုတိယော**။ ဣတ္ထိယာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အာလိင်္ဂိတော စောပနရဟိတံ မံ ''အနတ္ထိကော''တိ မန္တွာ ''သယမေဝ ပလာယိဿတီ''တိ, ''အစောပနမေဝ မောက္ခောပာယော''တိ ဥတ္တာ နိစ္စလော ဟုတွာ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနန္တော **တတိယော**။ အတ္တာနံ အဇ္ဈောတ္ထရိတုမာဂစ္ဆန္တိံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ ဒုတိယော ဝိယ တာသေတုံ ကာယပ္ပယောဂံ အကတွာ ''အဂတေ ဟာတေဿာမိ, ပဟရိတွာ တာသေဿာမီ''တိ တ စိန္တေတွာ နိစ္စလော ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တော **စတုတ္ထော** တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၅၂. **ပဌမေနာ**တိ ဧတ္ထ ''ဟာရာဇိကေနာ''တိ ဟဋ္ဌသေသော, ကာယစိတ္တသမုဋ္ဌာနတ္တံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣဓ စိတ္တံ နာမ ကာယသံသဂ္ဂရာဂသမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ, သုက္ကဝိဿဋ္ဌိမှိ မောစေတုကာမတာယ သမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ။

ကာယသံသဂ္ဂကထာဝဏ္ဏနာ။

၃၅၃-၄. **ဒုဋ္ဌုလ္လတစဿာဒေနာ** တိ ဒုဋ္ဌု ကုစ္ဆိတဘာဝံ ဥလတိ ဂစ္ဆတီတိ **ဒုဋ္ဌုလ္လာ,** ဒုဋ္ဌုလ္လာ စ သာ တစာ စာတိ **ဒုဋ္ဌုလ္လတစာ,** ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂေ မေထုနဓမ္မပဋိသံယုတ္တာ တစာ, ယထာဟ ''ဒုဋ္ဌုလ္လာ နာမ တစာ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂမေထုနဓမ္မပဋိသံယုတ္တာ တစာ''တိ (ပာရာ. ၂၈၅), ဒုဋ္ဌုလ္လတစာယ အဿာဒေ ဒုဋ္ဌုလ္လတစဿာဒေ, တထာပဝတ္တဝစီဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ စေတနာ, တေန သမ္ပယုတ္တော ရာဂေ ဣဓ သဟစရိယေန ''ဒုဋ္ဌုလ္လတစဿာဒေ''တိ ဝုတ္တော, တေန, ဒုဋ္ဌုလ္လတစဿာဒသမ္ပယုတ္တေန ရာဂေနာတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ''ဩဘာသေန္တဿ''တိ ဝက္ခမာနဩဘာသနဿ ဟေတု ဒဿိတော။

ဣတ္ထိယာ ဣတ္ထိသညိနော ဘိက္ခုနောတိ ယောဇနာ။ **ဣတ္ထိယာ ဣတ္ထိသညိနော** တိ ''မာတုကမော နာမ မနုဿိတ္ထီ, န ယက္ခီ, န ပေတီ, န တိရစ္ဆာနဂတာ, ဝိညူ ပဋိဗလာ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတံ ဒုဋ္ဌုလ္လာဒုဋ္ဌုလ္လံ အာဇာနိတု''န္တိ **ပဒဘာဇနေ** နိဒ္ဒိဋ္ဌသရူပာယ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတံ ဇာနန္တိယာ မနုဿိတ္ထိယာ ဣတ္ထိသညိနော ဘိက္ခုနောတိ အတ္ထော။ **''ဒွိဝိန္နံ မဂ္ဂါန''** န္တိ ဧတ္ထ သမ္ဗန္ဓီဝသေန ''ဣတ္ထိယာ''တိ ဣဒံ သာမိဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ, ယထာဝုတ္တသရူပဿ မာတုကာမဿ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂါနန္တိ အတ္ထော။ **ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဝသေန စာ** တိ ''ဝဏ္ဏံ ဘဏတိ နာမ ဒွေ ဝ မဂ္ဂေ ထောမေတိ ဝဏ္ဏေတိ ပသံသတိ။ အဝဏ္ဏံ ဘဏတိ နာမ ဒွေ ဝ မဂ္ဂေ ခုံသေတိ ဝမ္ဘေတိ ဂရဟတီ''တိ နိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေန ဥဘော မဂ္ဂေ ဥဒ္ဒိဿ ထောမနဂရဟဏဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

မေထုနဿ ယာစနာဒယော မေထုနယာစနာဒယော, တေဟိ **မေထုနယာစနာဒီဟိ,** ''ယာစတိပိ အာယာစတိပိ ပုစ္ဆတိပိ ပဋိပုစ္ဆတိပိ အာစိက္ခတိပိ အနုသာသတိပိ အက္ကောသတိပီ''တိ (ပာရာ. ၂၈၅) ဥဒ္ဒေသေ ဝုတ္တမေထုနယာစနာဒိဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ''ဩဘာသန္တဿ''တိ ဝုတ္တဩဘာသနာ ဒဿိတာ။ **ဩဘာသန္တဿ သာ**တိ ဥဒ္ဒေသယန္တဿ, ပကာသေန္တဿာတိ အတ္ထော။ **''ဝိညု''**န္တိ ဣမိနာ ဩဘာသနကိရိယာယ ကမ္မမာဟ, ဣမိနာ ဝိသေသိတဗ္ဗံ ''မနုဿိတ္ထိ''န္တိ ဣဒံ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ, ယထာဒဿိတပဒဘာဇနာဂတသရူပံ ဝိညုံ ပဋိဗလံ မနုဿိတ္ထိန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အန္တမသော ဟတ္ထမုဒ္ဒာယပီ** တိ ဩဘာသနေ အန္တိမပရိစ္ဆေဒဒဿနံ။ ဒုဋ္ဌုလ္လဝစနဿာဒဘာဝေ သတိ ယော ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂပဋိဗဒ္ဓံ ဂုဏာဒေသံ တ မေထုနဓမ္မယာစနာဒိဝသေန တ ဒုဋ္ဌုလ္လာဒုဋ္ဌုလ္လံ ဇာနန္တိံ မနုဿိတ္ထိံ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန ဟတ္ထမုဒ္ဒာယပိ ဝဒေယျာတိ အတ္ထော။

ဣမသ္မိံ ကထာဒွယေ ဒုဋ္ဌုလ္လတစဿာဒေန ဣတ္ထိယာ ဣတ္ထိသညိနော ဝိညုံ တံ ဣတ္ထိံ ဒွိဝိန္နံ မဂ္ဂါနံ ဝဏ္ဏာဝသေန အန္တမသော ဟတ္ထမုဒ္ဒာယပိ ဩဘာသန္တဿ ဘိက္ခုနော ဂရုကံ သိယာတိ ဧကံ တက္ကံ, တထာ ''ဒွိဝိန္နံ

မဂ္ဂနံ့ အဝဏ္ဏဝသေနာ''တိ ဣမိနာ စ ''မေထုနယာစနာဒီဟီ''တိ ဣမိနာ စ ယောဇနာယ တဂ္ဂုဒ္ဓဝယန္တိ ဇဝံ ယောဇနာဝ သေန တီဏိ တဂ္ဂုဏာနိ ဟောန္တိ။

တတ္ထ ပဌမတဂ္ဂေ **ဝဏ္ဏာ**ဝစနေန သင်္ဂဟိတံ ထောမနာဒိကထံ ကထေန္တဿ သင်္ဃာဒိသေသော ဟောတိ။ ''ဣတ္ထိလက္ခဏေန သုဘလက္ခဏေန သမန္နာဂတာသီ''တိ ဧတ္တကမေဝ ထောမနတ္ထံ ဝဒတော သင်္ဃာဒိသေသော န ဟောတိ, ''တဝ ဝစ္စမဂ္ဂေ စ ပဿာဝမဂ္ဂေ စ ဤဒိသော သုဘော သုသဏ္ဌာနော, တေန နာမ ဤဒိသေန ဣတ္ထိလက္ခဏေန သုဘလက္ခဏေန သမန္နာဂတာသီ''တိ ဝဒန္တဿ ဟောတိ။ ''ဝဏ္ဏေတိ, ပသံသတီ''တိ ပဒဒ္ဝယဉ္စ ''ထောမေတီ''တိ ပဒဿ ပရိယာယော။

ဒုတိယတဂ္ဂေ **အဝဏ္ဏ**ပဒသင်္ဂဟိတံ ခုံသနာဒိတ္တယေ **ခုံသနံ** နာမ ပတောဒေါပမေဟိ ဖရုသဝစနေဟိ တုဒနံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ခုံသေတီတိ တစာပတောဒေန ဃဋ္ဋေတီ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၅)။ ပတုဇ္ဇတေနေနာတိ **''ပတော ဒေါ''**တိအဂစ္ဆန္တေ အဿာဒယော ပဝတ္တေတုံ ဝိဇ္ဈနကဟစနဒဏ္ဍော ဝုစ္စတိ။ **ဝမ္ဘနံ** နာမ အပသာဒနံ။ **အပသာ ဒနံ** နာမ ဂုဏတော ပရိဟာပနံ။ ယထာဟ ''ဝမ္ဘေတီတိ အပသာဒေတီ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၅)။ **ဂရဟာ** နာမ ဒေါသာ ရောပနံ။ ယထာဟ ''ဂရဟတီတိ ဒေါသံ ဒေတီ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၅)။ ဣမံ ခုံသနာဒိပဋိသံယုတ္တဝစနံ ဝက္ခမာနေသု ''သိခရဏီသိ, သမ္ဘိန္နာသိ, ဥဘတောဗျဉ္ဇနာသီ''တိ ဣမေသု တီသု ပဒေသု အညတရေန ယောဇေတွာ ကထေန္တ ဿေဝ သင်္ဃာဒိသေသော, န ဣတရဿ။

တတိယတဂ္ဂေ **မေထုနယာစနာ**ဒိဝစနေဟိ သင်္ဂဟိတံ အာယာစနာဒိ ကရောန္တဿာပိ သင်္ဃာဒိသေသော။ ''ယာစတိ နာမ ဒေဟိ မေ အရဟာသိ မေ အတု''န္တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၂၈၅) နယေန ဧကေကံ ပဒံ ''ဒေဟိ မေ မေထုနံ ဓမ္မံ''န္တိအာဒိဝသေန မေထုနဓမ္မပဒေန သဟ ဃဋ္ဋေတွာ မေထုနဓမ္မံ ယာစန္တဿေဝ ဟောတိ။

''ကဒါ တေ မာတာ ပသီဒိဿတိ, ကဒါ တေ ပိတာ ပသီဒိဿတိ, ကဒါ တေ ဒေဝတာယော ပသီဒိဿန္တိ, ကဒါ တေ သုခဏော သုလယော သုမုဟုတ္တော ဘဝိဿတီ''တိအာဒိအာယာစနပဒနိဒ္ဒေသေ ဧကေကံ ပဒံ တတ္တေဝ ဩသာ နေ ဝုတ္တေန ''ကဒါ တေ မေထုနံ ဓမ္မံ လဘိဿာမီ''တိ ပဒေန ဃဋ္ဋေတွာ မေထုနံ ယာစန္တဿေဝ ဟောတိ။

''ကထံ တွံ သာမိကဿ ဒေသိ, ကထံ ဇာရဿ ဒေသီ''တိ (ဟရာ. ၂၈၅) ပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသဝစနေသု စ အညတရံ မေထု နဓမ္မပဒေန ဃဋ္ဋေတွာ ပုစ္ဆန္တဿေဝ ဟောတိ။

''ဇဝံ ကိရ တွံ သာမိကဿ ဒေသိ, ဇဝံ ဇာရဿ ဒေသီ''တိ (ဟရာ. ၂၈၅) ပဋိပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသဝစနေသု အညတရံ မေ ထုနဓမ္မပဒေန ဃဋ္ဋေတွာ ဝိသေသေတွာ ပဋိပုစ္ဆန္တဿေဝ ဟောတိ။

''ကထံ ဒဒမာနာ သာမိကဿ ပိယာ ဟောတီ''တိ ပုစ္ဆိတော မာတုကမဿ ''ဇဝံ ဒေဟိ, ဇဝံ ဒေန္တီ သာမိကဿ ပိယာ ဘဝိဿတိ မနာပာ စာ''တိ အာဏတ္တိဝစနေ, အနုသာသနိဝစနေ စ ဇသေဝ နယော။

၃၅၅. အက္ကောသနိဒ္ဒေသာဂတေသု ''အနိမိတ္တာသိ နိမိတ္တမတ္တာသိ အလောဟိတာသိ ဓုဝလောဟိတာသိ ဓုဝ စောဠာသိ ပဂ္ဃရန္တီသိ သိခရဏီသိ ဣတ္ထိပဏ္ဍကာသိ ဝေပုရိသိကာသိ သမ္ဘိန္နာသိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနာသီ''တိ ဧ ကာဒသသု ပဒေသု ''သိခရဏီသိ သမ္ဘိန္နာသိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနာသီ''တိ ပဒတ္တယံ ပစ္စေကံ အာပတ္တိကရံ, ဣမိနာ ပဒတ္တယေန သဟ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာနိ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂမေထုနဓမ္မပဒာနိ တီဏိ စာတိ ဆပ္ပဒာနံ ပစ္စေကံ အာပတ္ တိကရတ္တာ ဣတော ပရာနိ အနိမိတ္တာဒီနိ အဋ္ဌ ပဒာနိ ''အနိမိတ္တာသိ မေထုနဓမ္မံ ဒေဟီ''တိအာဒိနာ နယေန မေထုန ဓမ္မပဒေန သဟ ဃဋ္ဋေတွာ ဝုတ္တာနေဝ အာပတ္တိကရာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, ''မေထုနယာစနာဒီဟီ''တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ ဒသင်္ဂဟိတေသု ''အနိမိတ္တာသီ''တိအာဒီသု ဧကာဒသသု အက္ကောသပဒေသု အန္တောဂဓတ္တေပိ ကေဝလံ အာပတ္ တိကရတ္တာ ဂရုတရံ ပဒတ္တယံ ဝိသုံ သင်္ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဉာပေတုမာဟ **''သိခရဏီသီ''**တိအာဒိ။

သိခရဏီသီတိ ဧတ္ထ ''သိခရဏီ အသီ''တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ ''အသီ''တိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တု**-သဒ္ဒေါ ကေဝ လယုတ္တမ္ပိ အာပတ္တိကရံ ဟောတီတိ ဝိသေသံ ဇောတေတိ။ ကေဝလေနာပိ အက္ကောသဝစနေနာတိ ယောဇနာ။ **သိခရ**

ဏီသီတိ ဗဟိ နိက္ခန္တအာဏိမံသာ ဘဝသိ။ **သမ္ပိန္ဒနာသီ** တိ မိသ္သီဘူတဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂါ။ **ဥဘတောဗျဉ္ဇနာသီ**တိ ကုတ္တိနိမိတ္တေန, ပုရိသနိမိတ္တေန စာတိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနေဟိ သမန္နာဂတာ။ ''အယံ ကုတ္တိ, အယံ ပုရိသော''တိ ဗျဉ္ဇယတီတိ **ဗျဉ္ဇနံ,** မုတ္တကရဏာနိ။ **သုဏန္တိယာ** တိ တွေ ''ဝိညုမနုဿိတ္ထိယာ''တိ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ, ကုမိနာ အက္ကောသိတဗ္ဗဝတ္ထု ဒဿိတံ ဟောတိ။ ဘာသိတံ **သုဏန္တိယာ** သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတံ ဇာနန္တိယာ မနုဿိတ္ထိယာ ဝိသယေ ပဝတ္တအက္ကောသဝစနေန သင္ဃာဒိသေသော ဟောတီတိ အတ္ထော။

၃၅၆. ပုနပ္ပုနံ ဩဘာသန္တဿ တစာနံ ဂဏနာယ ဂရုကာ သိယုန္တိ ယောဇနာ။ တွေ ''ဇေဂံ ကုတ္တိ''န္တိ အဇ္ဈာပရိတဗ္ဗံ။ ကေတစာယ ဗဟူ ဩဘာသန္တဿ စ ကုတ္တိနံ ဂဏနာယ ဂရုကာ သိယုန္တိ ယောဇနာ။ တွေ့ပိ ''ကုတ္တိယောပီ''တိ လဗ္ဘတိ။

၃၅၇. **သာ စေ နပ္ပဋိဇာနာတီ** တိ တွေ ''ယံ သုဏန္တိ မနုဿိတ္ထိ ဒုဝိန္နံ မဂ္ဂါနံ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဝသေန ဩဘာသတိ, သာ စေ န ပဋိဇာနာတီ''တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘမာနံ အာအယ ယောဇေတဗ္ဗံ။ အတ္တနော ဘာသိတံ ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဝုတ္တသမနန္တရမေဝ အတ္ထဝသေန သစေ န ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ **တဿာ** တိ တဿ ဒုဋ္ဌုလ္လဘာသိတဘိက္ခုဿ။ ဥဗ္ဘဇာဏုံ, အဓက္ခကံ တ အာဒိဿ ဘဏနေ စာပိ တဿ ထုလ္လစ္စယံ သိယာတိ ယောဇနာ။ **ဘဏနေ**တိ ဒုဝိန္နံ မဂ္ဂါနံ ဝဏ္ဏာဒိကထနေ, ''ဘဏတော''တိပိ လိခန္တိ, ဘဏန္တဿ, ဘဏနဟေတူတိ အတ္ထော။ ဟေတုမ္ဟိ အယမန္တပစ္စယော ''အသမ္ဘုဓ''န္တိအာဒီသု (ဟရာ. အဌ. ၁.ဂန္ထာရမ္ဘကထာ) ဝိယ။ **ဥဗ္ဘဇာဏု** န္တိ ဇာဏုတော ဥဒ္ဓံ။ **အဓက္ခက**န္တိ အက္ခကတော ဟေဌာ။

၃၅၈. **ဥဗ္ဘက္ခက** န္တိ အက္ခကတော ဥဒ္ဓံ။ **အဓောဇာဏုမဏ္ဍလ** န္တိ ဇာဏုမဏ္ဍလတော အဓော။ **ဥဒ္ဒိဿ** န္တိ ဥဒ္ဒိဿ။ ''ဥဒ္ဒိဿုဗ္ဘက္ခံ တ တထာ, အဓောဇာဏုမဏ္ဍလ''န္တိ စ လိခန္တိ, သော ဟဉ္စော သုန္ဒရော။ ဝဏ္ဏာဒိဘဏနေ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ''ဝိညုမနုဿိတ္ထိယာ''တိ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ။ **ကာယပဋိဗဒ္ဓေ ဝဏ္ဏာဒိဘဏနေ ဒုက္ကဋ**န္တိ တွေ့ပိ ဧသေဝ နယော။ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂေ သင္ဃာဒိသေသက္ခေတ္တံ, အဓက္ခကံ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလံ ထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တံ, ဥဒ္ဓက္ခကံ အဓောဇာဏုမဏ္ဍလံ ဒုက္ကဋက္ခေတ္တန္တိ ကုမေသု တီသု ခေတ္တေသု အက္ခကဥ္စ ဇာဏုမဏ္ဍလဉ္စ ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋာနံ ဒုဝိန္နံ အဝဓိဘူတံ ကတ္ထ သင်္ဂယှတီတိ? ဒုက္ကဋက္ခေတ္တေယေဝ သင်္ဂယှတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အက္ခကံ, ပန ဇာဏုမဏ္ဍလဉ္စ တေတ္ထဝ ဒုက္ကဋက္ခေတ္တေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ''တိ (ဟရာ. အဌ. ၂.၂၈၆)။

၃၅၉. ပဏ္ဏကေ ယက္ခိပေတီသု ဒုဝိန္နံ မဂ္ဂါနံ ဝဏ္ဏာဒိဘဏနေ **တဿ** ဘဏန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ ဘဝေတိ အဓိကာရဝသေန အာဂတပဒေဟိ သဟ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ပဏ္ဍကာဒီသူ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ယက္ခိပေတီနံ ဂဟဏံ။

၃၆၀. **ဥဗ္ဘက္ခက။ပေ။ အယံ နယော** တိ ''ပဏ္ဍကာဒီသူ''တိ ကုမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အယံ နယော**တိ ''ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတီ''တိ ဝုတ္တော နယော။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သင်္ဃာဒိသေသထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋက္ခေတ္တဝသေန သဗ္ဗေသု ခေတ္တေသု။

၃၆၁. အတ္ထပုရေက္ခာရော ဟုတွာ ဩဘာသတောပိ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ မာတုကမာနံ ''အနိမိတ္တာသိ''တိ အာဒီသု ပဒေသု အတ္ထကထနံ ပုရေက္ခတွာ ''အနိမိတ္တာသီ''တိအာဒိပဒံ ဘဏန္တဿ တ မာတုကမေဟိ သဟ အဋ္ဌကထံ သဇ္ဈာယန္တာနံ တ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ ဓမ္မပုရေက္ခာရော ဟုတွာ ဩဘာသတော အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ ဟဋ္ဌိဓမ္မံ တစေန္တဿ တ တာသံ သုဏန္တီနံ သဇ္ဈာယနံ တ ပုရေက္ခတွာ ''အနိမိတ္တာသီ''တိအာဒီသု ပဒေသု ယံ ကိဉ္စိ ပဗ္ဗဇိတဿ တ ကုတရဿ တ မာတုကမဿ ကထေန္တဿ အနာပတ္တီတိ။ **ပုရေက္ခတွာနုသာသနိ**န္တိ ''ကုအနိ အနိမိတ္တာသိ။ပေ။ ဥဘတောဗျဉ္ဇနာသိ, အပ္ပမာဒံ အနိ ကရေယျာသိ, ယထာ အာယတိမ္ပိ ဧဝရူပါ နာဟောသီ''တိ အနုသာသနိံ ပုရေက္ခတွာ။

၃၆၂. **ဥမ္မတ္တကာဒီန** န္တိ ပိတ္တုမ္မတ္တကယက္ခုမ္မတ္တကဝသေန ဒုဝိန္နံ ဥမ္မတ္တကာနဉ္စ **အာဒိ**-သဒ္ဒသင်္ဂဟိတဿ ကုမသ္မိံ အာဒိကမ္မိကဿ ဥဒာယိတ္ထေရဿ စ အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''ကုဒံ သိက္ခာပဒံ တိသမုဋ္ဌာနံ ကာယစိတ္တတော စ တစာစိတ္တတော စ ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ။ ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တ

ကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တ’’န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၇) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတိ **“သမုဋ္ဌာနာဒယော။ပေ။ တုလ္လာတ”** တိ။ ဝေဒနာယ အဒိန္နာအနေန အသမတ္တာ **“ဝေဒနေတ္ထ ဒွိဝိဓာ မတာ”**တိ အာဟ, သုခေပေက္ခာဝေဒနာဝသေန ဒွိဝိဓာ မတာတိ အတ္ထော။

ဒုဇ္ဇုလ္လတစာကထာဝဏ္ဏနာ။

၃၆၃. ကာမဟာရိစရိယာယာတိ မေထုနဓမ္မသင်္ခါတေန ကာမေန ဟာရိစရိယာယ, မေထုနဓမ္မေန ဟာရိစရိယာယာတိ အတ္ထော။ အထ တ ကာမိတာ ပတ္ထိတာတိ **ကာမာ,** မေထုနရာဂဝသေန ပတ္ထိတာတိ အတ္ထော, ကာမာ စ သာ ဟာရိစရိယာ စာတိ ကာမဟာရိစရိယာ, တဿာ **ကာမဟာရိစရိယာယာ**တိပိ ဂဟေတဗ္ဗံ, မေထုနရာဂစိတ္တေန အဘိပတ္ထိတဟာရိစရိယာယာတိအတ္ထော။ ‘‘ဝဏ္ဏံ ဘာသတော’’တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော, ‘‘တေဒဂ္ဂံ ဘဂိနိ ဟာရိစရိယာနံ ယာ မာဒိသံ သီလဝန္တံ ကလျာဏဓမ္မံ ဗ္ရဟ္မစာရိံ ဧတေန ဓမ္မေန ပရိစရေယျာ’’တိ အတ္တကာမော မေထုနဓမ္မေန ဟာရိစရိယာယ ဂုဏံ အာနိသံသံ ကထေန္တဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တသ္မိံယေဝ ခဏေ** တိ တသ္မိံ ဘဏိတက္ခဏေယေဝ။ **သာ စေ ဇာနာတီ**တိ ယံ ဥဒ္ဒိဿ အဘာသိ, သစေ သာ ဝစနသမနန္တရမေဝ ဇာနာတိ။

၃၆၄. သာ မနုဿိတ္ထီ နော ဇာနာတိ စေ, တဿ ထုလ္လစ္စယန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယက္ခိပေတိဒေဝီသု** ဇာနန္တီသု, ပဏ္ဍကေ စ ဇာနန္တေ အတ္တကာမဟာရိစရိယာယ ဝဏ္ဏံ ဘာသတော **တဿ** ဘိက္ခုနော ထုလ္လစ္စယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **သေသေ**တိ ပုရိသတိရစ္ဆာနဂတဝိသယေ, ယက္ခိအာဒီနံ အဇာနနဝိသယေ စ အတ္တကာမဟာရိစရိယာယ ဝဏ္ဏံ ဘာသတော တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၃၆၅. စီဝရာဒီဟီတိ စီဝရပိဏ္ဍပာတာဒီဟိ။ **ဝတ္ထုကာမေဟီ**တိ တဏှာယ ဝတ္ထုဘာဝေန ဝတ္ထူ စ ကာမိတတ္တာ ကာမာတိ စ သင်္ခါတေဟိ ပစ္စယေဟိ။

၃၆၆. ရာဂေ ဧဝ **ရာဂတာ။ “ရာဂိတာ”**တိ တ ပါဌော, ရာဂေ အဿ အတ္ထီတိ ရာဂီ, တဿ ဘာဝေ **ရာဂိတာ,** အတ္တကာမဟာရိစရိယာယ ရာဂေတိ အတ္ထော။ **သြဘာသော**တိ အတ္တကာမဟာရိစရိယာယ ဂုဏဘဏနံ။ **တေန ရာဂေနာ**တိ ကာမဟာရိစရိယာယ ရာဂေန။ **ခဏေ တသ္မိံ** န္တိ ဘဏိတက္ခဏေ။ **ဝိဇာနနန္တိ** ယံ မနုဿိတ္ထိံ ဥဒ္ဒိဿ အတ္တကာမဟာရိစရိယာယ ဝဏ္ဏံ ဘဏတိ, တာယ တဿ ဝစနတ္ထဿ ဝိဇာနနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၆၇. ပဉ္စင်္ဂါနီ တိ မနုဿိတ္ထိတာ, တံသညိတာ, ဟာရိစရိယာယ ရာဂိတာ, တေန ရာဂေန သြဘာသနံ, ခဏေ တသ္မိံ ဝိဇာနနန္တိ ဣမာနိ **ဧတ္ထ** အတ္တကာမဟာရိစရိယသိက္ခာပဒေ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ, ပဉ္စ အာပတ္တိကာရဏာနီတိ အတ္ထော။ **အဿာ**တိ အတ္တကာမဟာရိစရိယသိက္ခာပဒဿ။

အတ္တကာမဟာရိစရိယကထာဝဏ္ဏနာ။

၃၆၈. ‘‘ပဋိဂ္ဂဏှာတီ’’တိအာဒိကိရိယာတ္တယောဟအနုသာမတ္ထိယေန တိက္ခတ္တုံ ပဋိဟဒနကံ ‘‘ယော ဘိက္ခူ’’တိ စ ‘‘ဂရု ဟောတီ’’တိ ပဒသာမတ္ထိယေန ‘‘တဿာ’’တိ စ လဗ္ဘမာနတ္တာ တိဝိဓေဟိ သဟ ‘‘ယော ဘိက္ခု ပုရိသဿ သန္ဒေသံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဝီမံသတိ ပစ္စာဟရတိ စေ, တဿ ဂရု ဟောတီ’’တိ ဧကံ တက္ကံ ဟောတိ။ ဧဝံ ‘‘ဣတ္ထိယာပိ တ’’တိ ဣမိနာ ယောဇနာယပိ ဧကံ တက္ကံ ဟောတီတိ ဣမိဿာ ကထာယ တက္ကဒွယံ ယုဇ္ဇတိ။

ဣဓ သန္ဒေသကက္ကမဉ္စ ယောဇနာက္ကမဉ္စ ဇာနနတ္ထံ ပဌမံ တာဝ ဣတ္ထီနဉ္စ ဘရိယာနဉ္စ ပဘေဒော စ သရူပဉ္စ ဝိဘာဝီယတိ – တေသု **ဣတ္ထိယော** ဒသဝိဓာ ဟောန္တိ။ ယထာဟ **ပဒဘာဇနေ** ‘‘ဒသ ဣတ္ထိယော မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိတာ မာတာပိတုရက္ခိတာ ဘာတုရက္ခိတာ ဘဂိနိရက္ခိတာ ဉာတိရက္ခိတာ ဂေါတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာ သာရက္ခာ သပရိဒဏ္ဍာ’’တိ။ **ဘရိယာ စ** ဒသဝိဓာ ဟောန္တိ။ ယထာဟ **ပဒဘာဇနေ** ‘‘ဒသ ဘရိယာယော ဓနက္ကီတာ ဆန္ဒဝါသိနီ ဘောဂဝါသိနီ သြဒပတ္တကိနီ သြဘဋစုမ္ဗဋာ အာသီ စ ဘရိယာ စ ကမ္မကာရီ စ ဘရိယာ စ ဓဇာဟဋာ မုဟုတ္တိကာ’’တိ (ဟရာ. ၃၀၃)။ ဣမာသံ ပဘေဒော စ သရူပဟာနိ စ သင္ခေပတော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ –

ပုရိသေဟိ သဟ ယထာ သံဝါသံ န ကရောတိ, ဧဝံ မာတရာ ရက္ခိတာ **မာတုရက္ခိတာ**။ ယထာဟ ''မာတုရက္ခိတာ နာမ မာတာ ရက္ခတိ ဂောပေတိ ဣဿရိယံ ကာရေတိ ဝသံ ဝတ္တေတီ''တိ။ **ပိတုရက္ခိတာဒီ** သုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ ယသ္မိံ ကောဋ္ဌာသာဒိကေ ဇာတာ, တသ္မိံယေဝ ဂေါတ္တေ ဇာတာဟိ ရက္ခိတာ **ဂေါတ္တရက္ခိတာ**။ ယထာဟ ''ဂေါတ္တရက္ခိတာ နာမ သဂေါတ္တာ ရက္ခန္တီ''တိအာဒိ။ ဧကံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတေဟိ တ ဧကဂဏပရိယာပန္နေဟိ တ ရက္ခိတာ **ဓမ္မရက္ခိတာ** နာမ။ ယထာဟ ''ဓမ္မရက္ခိတာ နာမ သဟဓမ္မိကာ ရက္ခန္တီ''တိအာဒိ (ဟရာ. ၃၀၄)။ **သာရက္ခာ** နာမ ''ဂဗ္ဘေပိ ပရိဂ္ဂဟိတာ ဟောတိ 'မယှံ ဧသာ'တိ အန္တမသော မာလာဂုဏပရိက္ခိတ္တာပီ''တိ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တသရူပာ။ **သပရိဒဏ္ဍာ** နာမ ''ကေဟိစိ ဒဏ္ဍော ဌပိတော ဟောတိ 'ယော ဣတ္ထန္နာမံ ဣတ္ထိံ ဂစ္ဆတိ, တဿ ဧတ္တကော ဒဏ္ဍော''တိ ဝုတ္တသရူပာတိ အယံ ဒသန္နံ ဣတ္ထီနံ သရူပသင်္ခေပေါ။ ဣမာသု ဒသသု သာရက္ခသပရိဒဏ္ဍာနံ ဒွိန္နံ ပရပုရိသသေဝနာယံ မိစ္ဆာစာရော ဟောတိ, ဣတရာသံ န ဟောတိ။ ဣမာ ဒသပိ ပဉ္စသီလံ ရက္ခန္တေဟိ အဂမနီယာ။

ဒသသု ဘရိယာသု ''ဓနက္ကီတာ နာမ ဓနေန ကိဏိတွာ တသေတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဘရိယဘာဝါယ အပ္ပကံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဓနံ ဒတွာ ဂဟိတာ **ဓနက္ကီတာ** နာမ။ ''ဆန္ဒဝါသိနီ နာမ ပိယော ပိယံ ဝါသေတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ အတ္တရုစိယာ သံဝါသိတေန ပုရိသေန သမ္ပဋိစ္ဆိတာ **ဆန္ဒဝါသိနီ** နာမ။ ''ဘောဂဝါသိနီ နာမ ဘောဂံ ဒတွာ ဝါသေတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဥဒုက္ခလမုသလာဒိဂေဟောပကရဏံ လဘိတွာ ဘရိယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တီ ဇနပဒိတ္ထီ **ဘောဂဝါသိနီ** နာမ။ ''ပဋဝါသိနီ နာမ ပဋံ ဒတွာ ဝါသေတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ နိဝါသနမတ္တံ ဝါ ပါရုပနမတ္တံ ဝါ လဒ္ဓာ ဘရိယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တီ ဒလိဒ္ဒိတ္ထီ **ပဋဝါသိနီ** နာမ။ **ဩဒပတ္တကိနီ** နာမ ''ဥဒကပတ္တံ အာမသိတွာ ဝါသေတီ''တိ (ဟရာ. ၃၀၄) ဝုတ္တတ္တာ ''ဣဒံ ဥဒကံ ဝိယ သံသဋ္ဌာ အဘေဇ္ဇာ ဟောထာ''တိ ဝတွာ ဧကသ္မိံ ဥဒကပတ္တေ ပုရိသေန သဒ္ဓိံ ဟတ္ထံ ဩတာရေတွာ ဘရိယဘာဝံ နီတာ မာတုကာမော ဝုစ္စတိ။ ''ဩဘဋစုမ္ဗဋာ နာမ စုမ္ဗဋံ ဩရောပေတွာ ဝါသေတီ''တိ (ဟရာ. ၃၀၄) ဝုတ္တတ္တာ သီသတော စုမ္ဗဋံ ဩရောပေတွာ ဘရိယဘာဝမုပနီတာ ကဋ္ဌဟာရိကာဒိဣတ္ထီ **ဩဘဋစုမ္ဗဋာ** နာမ။ **ဒာသီ စ ဘရိယာ စ** နာမ ''ဒာသီ စေဝ ဟောတိ ဘရိယာ စာ''တိ (ဟရာ. ၃၀၄) ဝုတ္တတ္တာ ဘရိယံ ကတွာ ဝါသိတာ ''တဿေဝ ဒာသီ စ ဘရိယာ စာ''တိ ဝုတ္တာ။ **ကမ္မကာရီ စ ဘရိယာ စ** နာမ ''ကမ္မကာရီ စေဝ ဟောတိ ဘရိယာ စာ''တိ (ဟရာ. ၃၀၄) ဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဏနိတ္ထိနိရပေက္ခေန ကုဋုမ္ဗကိစ္စံ ကာရေတွာ ဘရိယဘာဝံ နီတာ ဘရိယာ ဝ တကမ္မာ ''ကမ္မကာရီ စ ဘရိယာ စာ''တိ ဝုတ္တာ။ ''ဓဇာဟဋာ နာမ ကရမရာနီတာ ဝုစ္စတီ''တိ (ဟရာ. ၃၀၄) ဝုတ္တတ္တာ ဓဇံ ဥဿာပေတွာ ဂစ္ဆန္တိယာ မဟာသေနာယ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ပရဝိသယံ ဝိလုမ္ပန္တေဟိ ပစ္ဆိန္နိတွာ အာနေတွာ ဘရိယဘာဝမုပနီတာ ဣတ္ထီ **ဓဇာဟဋာ** နာမ။ ''မုဟုတ္တိကာ နာမ တင်္ခဏိကာ ဝုစ္စတီ''တိ (ဟရာ. ၃၀၄) ဝုတ္တတ္တာ အစိရကာလံ သံဝါသတ္ထာယ ဂဟိတာ ဣတ္ထီ **မုဟုတ္တိကာ** နာမာတိ အယံ ဒသန္နံ ဘရိယာနံ သရူပသင်္ခေပေါ။ ယထာဝုတ္တာသု ဒသသု ဣတ္ထီသု အညတရံ ဒသန္နံ ဘရိယာနံ အညတရဋ္ဌာနေ ဌပနတ္ထမဓိပ္ပေတဘာဝံ ဝတ္တုံ ပုရိသေန ''ဂစ္ဆ ဘန္တေ ဣတ္ထန္နာမံ မာတုရက္ခိတံ ဗြူဟိ 'ဟောဟိ ကိရ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘရိယာ ဓနက္ကီတာ'တိ''အာဒိနာ နယေန ဒိန္နသန္ဒေသံ ''သာဓု ဥပာသကာ''တိအာဒိနာ နယေန ဝစီဘေဒံ ကတွာ တ သီသကမ္ပနာဒိဝသေန တ ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ အာဟ **''ပဋိဂ္ဂဏှာတိ သန္ဒေသံ ပုရိသဿာ''** တိ။

တတ္ထ **ပုရိသဿာ** တိ ဥပလက္ခဏတ္တာ ''ပုရိသဿ မာတာ ဘိက္ခုံ ပဟိဏတီ''တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၃၂၁) နယေန **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တပုရိသဿ မာတာပိတုအာဒယော စ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **ဝီမံသတီ**တိ ဧဝံ ပဋိဂ္ဂဟိတသာသနံ တဿာယေဝ ဧကံသေန အဝိရာဓေတွာ ဝဒန္တဿ မာတာပိတုအာဒီနမညတရဿ ဝါ အာရောစေတီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထာပိ **ဝီမံသတီ**တိ ဥပလက္ခဏတ္တာ ''ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အန္တေဝါသီ ဝီမံသာပေတွာ အတ္တနာ ပစ္စာဟရတိ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿာ''တိ (ဟရာ. ၃၃၈) ဝုတ္တတ္တာ ဝီမံသာပေတီတိပိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပစ္စာဟရတီ** တိ တထာ အာဟဋံ သာသနံ သုတွာ တဿာ ဣတ္ထိယာ သမ္ပဋိစ္ဆိတေ စ အသမ္ပဋိစ္ဆိတေ စ လဇ္ဇာယ တုဏှီဘူတာယ စ တံ ပဝတ္တိံ ပစ္စာဟရိတွာ အာစိက္ခတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣဓာပိ **ပစ္စာဟရတီ** တိ ဥပလက္ခဏတ္တာ ''ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ဝီမံသတိ အန္တေဝါသိံ ပစ္စာဟရာပေတိ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿာ''တိ (ဟရာ. ၃၃၈) ဝုတ္တတ္တာ ပစ္စာဟရာပေတီတိ စ ဂဟေတဗ္ဗံ။

''ဣတ္ထိယာပိ ဝါ'' တိ ဣမိနာ ယောဇေတွာ ဂဟိတဒုတိယတက္ကေ စ ဧဝမေဝ အတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗော။ တတ္ထ သန္ဒေသက္ကမော ပန ''မာတုရက္ခိတာ ဘိက္ခုံ ပဟိဏတိ 'ဂစ္ဆ ဘန္တေ ဣတ္ထန္နာမံ ဗြူဟိ 'ဟောမိ ဣတ္ထန္နာမ

ဿ ဘရိယာ ဓနက္ကီတာ’တိ’’အာဒိဟဋ္ဌိနယေန (ဟရာ. ၃၃၀) ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဇတ္တောပိ ‘‘ဝီမံသာပေတိ ပစ္စာဟရာပေ တီ’’တိ ဣဒဥ္စ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣမိနာ နိယာမေန ဒသန္နံ ဣတ္ထီနံ နာမံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝတွာ ဒသန္နံ ဘရိယာ နံ အညတရတ္တာယ ဒီယမာနသန္ဒေသက္ကမော ယောဇေတဗ္ဗော။ ဣဓာပိ **ဣတ္ထိယာပိ တ** တိ ဥပလက္ခဏတ္တာ ‘‘မာတုရက္ခိတာယ မာတာ ဘိက္ခုံ ပဟိဏတိ ‘ဂစ္ဆ ဘန္တေ ဣတ္ထန္နာမံ ဗျူဟိ ‘ဟောတု ဣတ္ထန္နာမဿ ဘရိယာ ဓနက္ကီတာ’’တိအာဒိဟဋ္ဌိဝသေန (ဟရာ. ၃၂၄) ဣတ္ထိယာ မာတုပိတုအာဒီနဥ္စ သန္ဒေသက္ကမော ယောဇေတဗ္ဗော။

၃၇၀. **တံ** ပဝတ္တိံ။ **သဥ္စရိတ္တာ** သဥ္စရဏဟေတု။ **န မုစ္စတီ** တိ ဣတ္ထိပုရိသာနံ အန္တရေ သာသနံ ပဋိဂ္ဂဟေ တွာ သဥ္စရဏဟေတု အာပဇ္ဇိတဗ္ဗသင်္ဃာဒိသေသသတော န မုစ္စတီတိ အတ္ထော။

၃၇၁. **အညံ တ**တိ မာတာပိတုရက္ခိတာဒိသု အညတရံ တ။ **‘‘ဘာသတော’’**တိ လိခန္တိ။ ‘‘ပေသိတော’’တိ ဣမိနာ ဝိရု ဒ္ဓတ္တာ တံ ပဟာယ ‘‘ဘာသတီ’’တိ ဟဋ္ဌော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဟဋ္ဌသေသော တ ကာတဗ္ဗော။ ‘‘ယော အညံ ဘာသတိ စေ, တဿ ဘာသတောတိ ယောဇနာ’’တိ **နိဿန္ဒေဟေ** ဝုတ္တံ။ ‘‘မာတရာ ရက္ခိတံ ဣတ္ထိံ ‘ဂစ္ဆ ဗျူဟီ’တိ ယော ပေ သိတော ဟောတိ, တဿ ပိတုရက္ခိတံ တ အညံ တ ဘာသတော ဝိသင်္ကေတောတ’’တိ, ‘‘မာတရာ။ပေ.။ ဗျူဟီ’တိ ပေ သိတော ဟုတွာ ပိတုရက္ခိတံ တ အညံ တ ဘာသတော ဝိသင်္ကေတောတ’’တိ ယောဇနာ ယုတ္တတရာတိ အမှာကံ ခန္တိ။

၃၇၂. **ပဋိဂ္ဂဏှာဟနတာဒီဟိ** တိ ပဋိဂ္ဂဏှာဟနမေဝ ပဋိဂ္ဂဏှာဟနတာ။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ဝီမံသနပစ္စာဟရဏာနိ ဂဟိတာ နိ။ **သဥ္စရိတ္တေ** တိ သဥ္စရဏေ။ **သမာပန္နေ** တိ ဂတေ သတိ။ **ဂရုကာပတ္တိမာဒိသေ** တိ ဇတ္တ ‘‘တဿာ’’တိ သေ သော။ **အာဒိသေ**တိ ကထေယျ။

၃၇၃. **ဒွီဟိ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တ** န္တိ ဇတ္ထ ဒွီဟိ ဒွီဟိ အင်္ဂေဟိ သဥ္စရိတ္တေ သမာပန္နေ ထုလ္လစ္စယံ ဝု တ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ‘‘ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ဝီမံသတိ န ပစ္စာဟရတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ န ဝီ မံသတိ ပစ္စာဟရတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ဝီမံသတိ ပစ္စာဟရတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယ ဿာ’’တိ (ဟရာ. ၃၃၈) ဒွီဟိ ဒွီဟိ အင်္ဂေဟိ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ပဏ္ဏကာဒီသူ** တိ ပဏ္ဏကယက္ခိ ပေတီသု။ **တီဟိပိ** အင်္ဂေဟိ သဥ္စရိတ္တေ သမာပန္နေ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

ဧကေနေတတိ ဧကေနေဝ အင်္ဂေန။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ မာတုရက္ခိတာဒီသု သဗ္ဗမာတုကမေသု စ **ဝိနီတဝတ္ထုမှုပိ** ‘‘တေန ခော ပန သမယေန အညတရော ပုရိသော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာဏာပေသိ ‘ဂစ္ဆ ဘန္တေ ဣတ္ထန္နာမံ ဣတ္ထိံ ဝီမံသာ’တိ။ သော ဂန္တွာ မနုဿေ ပုစ္ဆိ ‘ကဟံ ဣတ္ထန္နာမာ’တိ။ သုတ္တာ ဘန္တေတိ။ပေ.။ မတာ ဘန္တေတိ။ နိ က္ခန္တာ ဘန္တေတိ။ အနိတ္ထီ ဘန္တေတိ။ ဣတ္ထိပဏ္ဏကာ ဘန္တေတိ။ တဿ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ။ အနာပတ္ တိ ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသဿ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ (ဟရာ. ၃၄၁) အာဂတာသု သုတ္တာဒီသု ပဥ္စသု စ။

၃၇၄. **အနာပတ္တိ ပကာသိတာ** တိ စေတိယာဒီသု ကတ္တဗ္ဗံ နိဿာယ ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ, ပုရိသေန စ ဣတ္ ထိယာ ဒိန္နသာသနံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝီမံသိတွာ ပစ္စာဟရိတွာ အာရောစေန္တဿ အနာပတ္တိဘာတော ‘‘အနာပတ္တိ သင်္ဃဿ တ စေတိယဿ တ ဂိလာနဿ တ ကရဏီယေန ဂစ္ဆတိ, ဥမ္မတ္တကဿ အာဒိကမ္မိကဿာ’’တိ (ဟ ရာ. ၃၄၀) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တာတိ အတ္ထော။

၃၇၅. **တထာ တဿာ** တိ မနုဿဇာတိကာယ တဿာ။ **နနာလံဝစနီယတာ**တိ ‘‘မမာယ’’န္တိ တ နိဂ္ဂဟပဂ္ဂဟေ တ နိရာသင်္ကံ ဝတ္တုံ နာဟရတီတိ **အလံဝစနီယာ,** အဿာမိကာ, သာ ဟိ ကေနစိ ‘‘မယှံ သော’’တိ ဝတ္တုံ တ နိရာသ င်္ကေန နိဂ္ဂဟပဂ္ဂဟာဝစနံ တ ဝတ္တုံ အသက္ကုဏေယျာ, အလံဝစနီယာ န ဘဝတီတိ **နာလံဝစနီယာ,** သဿာမိကာ, သာ ဟိ သာမိကေန တထာ ကာတုံ သက္ကုဏေယျာတိ **နာလံဝစနီယာ,** နာလံဝစနီယာ န ဘဝတီတိ **နနာလံဝစနီယာ,** အလံ ဝစနီယပဒေန ဝုတ္တာ အဿာမိကာ ဧဝ, ပဋိသေဓာ ဒွေဝ ပကတိမတ္ထံ ဂမယန္တီတိ, နနာလံဝစနီယာယ ဘာတော နနာလံ ဝစနီယတာ, နိရာသင်္ကေန အဝစနီယတာ အဿာမိကဘာတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သဥ္စရိတ္တဝသေန ဘိက္ခုနာ ဝစနီ ယာ န ဟောတီတိ တ ‘‘အလံဝစနီယာ’’တိပိ ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။ **ပဋိဂ္ဂဏှာဟနတာဒီနံ ဝသာ** တိ ဇတ္တ စကာရော လုတ္တနိဒ္ ဒိဋ္ဌော။ တတော ပဋိဂ္ဂဏှာဟနဝီမံသနပစ္စာဟရဏသင်္ခာတာနံ တိဏ္ဏံ အင်္ဂာနံ ဝသေန စ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမနုဿိတ္ထိ

တာ နနာလံ၀စနီယတာတိ ၀ုတ္တာနံ ဒွိန္နံ အင္ဂါနံ ၀သေန စ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ အာပတ္တိကာရဏေဟိ ပဥ္စဟိ အင္ဂေဟိ ယု တ္တန္တိ အတ္ထော။

၂၇၆. **ဣဒံ** သဥ္စရိတ္တသိက္ခာပဒံ။ အထ တ လိင်္ဂ၀ိပလ္လာသေန စ အယံ သင်္ဃာဒိသေသောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ ကာယတော, တစတော, ကာယတစတော, ကာယစိတ္တတော, တစာစိတ္တတော, ကာယတစာစိတ္တတော တ ဥပ္ပဇ္ဇန တော **ဆသမုဋ္ဌာနံ** ။ တတော ဧ၀ **အစိတ္တကမုဒီရိတံ** ။ မိဿကသမုဋ္ဌာနဥပ္ပဟိ အစိတ္တကံ။ အ၀သေသစိတ္တေသုပိ ယ သ္မိံ စိတ္တေ အသတိ အစိတ္တကံ နာမ ဟောတိ, တံ ဒဿေတုမာဟ **“အလံ၀စနီယတ္တံ တ”**တိအာဒိ။ ကထာဗန္ဓ၀ သေန ရဿော, “အလံ၀စနီယတ္တ”န္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယော သန္ဓေသံ ပေသေတိ, တသ္မိံ ပဋိဗဒ္ဓဘာ၀န္တိ အတ္ ထော။ **ပဏ္ဏတ္တိံ တ** တိ သဥ္စရိတ္တသိက္ခာပဒသင်္ခာတံ ပဏ္ဏတ္တိံ တ အဇာနတော အစိတ္တကမုဒီရိတန္တိ သမ္ဗန္ ဓော။

၂၇၇. **သာသန**န္တိ မာတုကမဿ, ပုရိသဿ တ သာသနံ။ **ကာယ၀ိကာရေနော**တိ သီသကမ္ပနာဒိနာ ကာယ၀ိကာရေ န။ **ဂဟေတွ္တတ**တိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ွတ။ **တံ ဥပဂမ္မာ** တိ ပဋိဂ္ဂဟိတသာသနံ ယဿ ၀တ္တဗ္ဗံ ဟောတိ, တံ မာတုကမံ, ပုရိသံ တ ဥပဂမ္မ။ **ဝီမံသိတွ္တတ**တိ တံ ကိစ္စံ တီရေတ္ွတ။ **ဟရန္တဿာ** တိ ပစ္စာဟရန္တဿ။ **ကာယတော သိယာ**တိ ၀စီဘေ ဒံ ၀ိနာ ပဋိဂ္ဂဟဏာဒီနံ ကာယေနေ၀ ကတတ္တာ ကာယသမုဋ္ဌာနတော၀ သင်္ဃာဒိသေသော ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၇၈. ဣတ္ထိယာ ၀စနံ သုတွ္တတ ယောဇနာ။ **ယထာ နိသိန္နောတ** တိ ပကတိယာ နိသိန္နဋ္ဌာနေယေ၀ နိသိန္နော။ **တံ** ၀စနံ။ **တတ္ထေတဂတဿေတ** တိ ယတ္ထ နိသိန္နော ဣတ္ထိယာ သာသနံ ပဋိဂ္ဂဏှိ, တမေ၀ အာသနံ အ၀ိဇဟိတွ္ တ အတ္တနာ နိသိန္နဋ္ဌာနမေ၀ အာဂတဿ သန္ဒိသိတဗ္ဗပုရိသဿေ၀, တွေ “အာရောစေတွ္တတ”တိ ဟဌသေသော။ ပုန **“အာရောစေန္တဿာ”** တိ ဣဒံ တတ္ထေတဂတာယ တဿာ ဧ၀ ဣတ္ထိယာ ဇဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သာသနံ ဒတွ္တတ ဂန္တွ္တတ ပုန တတ္ထေ၀ အာဂတဿ မာတုကမဿေ၀ ဉာတမနုဿရံ ကာယိကကိရိယံ ၀ိနာ ၀စနေနေ၀ အာရောစေန္တ ဿာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဣတ္ထိယာ သာသနံ ပဋိဂ္ဂဟဏာဒိ၀သေန ၀ုတ္တံ။

အထ တ ပုရိသဿ ၀စနံ သုတွ္တတ ယထာနိသိန္နော၀ တံ ၀စနံ ဣတ္ထိယာ အာရောစေတွ္တတ ပုန တတ္ထေတဂတဿ ေသ၀ ပုရိသဿ အာရောစေန္တဿာတိ ဇဝံ ပုရိသသန္ဒေသံ ပဋိဂ္ဂဟဏာဒိ၀သေနာပိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ တွေ စ **တတ္ထေတဂတဿာ** တိ ဥပလက္ခဏံ။ သာသန၀စနမတ္တေနေ၀ ပဋိဂ္ဂဟေတွ္တတ, ကိစ္စန္တရေန ဂန္တွ္တတ တ ယဒိစ္ ဆာ၀သေန ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ တ ၀တွ္တတ ပုနပိ တတ္ထေ၀ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ပုန အာရောစေန္တဿ စ ၀စနေနေ၀ သမုဋ္ဌာနဘာတေ ၀ေဒိတဗ္ဗော။

၂၇၉. “အလံ။ပေ။ အဇာနတော”တိ အစိတ္တကတ္တကာရဏံ ၀ုတ္တမေ၀, ကသ္မာ ပုန “အဇာနန္တဿ ပဏ္ဏ တ္တိ”န္တိ ၀ုတ္တန္တိ စေ? တဒုဘယဿာပိ ၀ိသုံ ကာရဏဘာ၀ံ ၀ိညာပေတုံ ၀ုတ္တန္တိ ၀ေဒိတဗ္ဗံ။ **နံ ၀ိမိ**န္တိ သာသနံ ပဋိဂ္ဂဟေတွ္တတ အာဟရိတွ္တတ အာရောစေတွ္တတ ပစ္စာဟရိတွ္တတ အာရောစနသင်္ခာတံ ၀ိဓာနံ။ **အရဟာတောပီ**တိ ခီဏာသ၀ ဿပိ, သေခပုထုဇ္ဇနာနံ ပဂေတတိ အယမတ္ထော သမ္ဗာ၀နတ္ထေန **အပိ**-သဒ္ဒေန ဇောတိတော။

၂၈၀. **ဇာနိတွ္တတ**တိ အလံ၀စနီယဘာ၀ံ တ ပဏ္ဏတ္တိံ တ ဥဘယမေ၀ တ ဇာနိတ္ွတ။ **တထာ**တိ ကာယတစတော က ရောန္တဿာတိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သစိတ္တကေဟီ** တိ ယထာ၀ုတ္တစိတ္တေန သစိတ္တကေဟိ။ **တေဟေတတ**တိ ကာယာဒီဟိ တေဟိ ဧ၀, **“တီဟေတ”**တိပိ ဟဌော။

သဥ္စရိတ္တကထာ၀ဏ္ဏနာ။

၂၈၁-၂. **သယံယာစိတကေဟေတ**တိ တွေ “ဥပကရဏေဟီ”တိ ဟဌသေသော, “ပုရိသံ ဒေထာ”တိအာဒိနာ နယေ န အတ္တနာ၀ ယာစိတွ္တတ ဂဟိတေဟိ ဥပကရဏေဟေတတိ အတ္ထော။ ယထာဟ “သညာစိကာ နာမ သယံ ယာစိတွ္တတ ပုရိ သမ္ပိ ပုရိသတ္တကရမ္ပိ ဂေဏမ္ပိ သကဋမ္ပိ တသိမ္ပိ ပရသုမ္ပိ ကုဌာရိမ္ပိ ကုအာလမ္ပိ နိခါဒနမ္ပီ”တိ ။ တွေ ဧ၀-ကာ ရေန အယာစိတံ နိ၀တ္တေတိ။ တေန အဿာမိကန္တိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **“ကုဋိက”**န္တိ ဣမိနာ “ကုဋိ နာမ ဥလ္လိတ္တာ တ ဟောတိ အ၀လိတ္တာ တ ဥလ္လိတ္တာ၀လိတ္တာ တ”တိ (ဟရာ. ၃၄၉) ၀ုတ္တတ္တာ ဘူမိတော ပဋ္ဌာယ ဘိတ္တိစ္ဆဒနာနိ ပဋိစ္

ဆာဒေတွာ မတ္တိကာယ စ သုဓာယ စ ဒွါရဝါတပါနာဒိအလင်္ကာရံ ဌပေတွာ အန္တော လိတ္တဘာဝေန ဥလ္လိတ္တနာမကံ စ တထာ ဗဟိ လိတ္တဘာဝေန အဝလိတ္တနာမကံ စ အန္တော စ ဗဟိ စ လိတ္တဘာဝေန ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တနာမကံ စ ကုဋိန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အပ္ပမာဏိကန္တိ "တတ္ရိဒံ ပမာဏံ, ဒီဃသော ဒွါဒသဝိဒတ္ထိယော သုဂတဝိဒတ္ထိယာ, တိရိယံ သတ္တန္တရာ"တိ (ပါရာ. ၃၄၈) ဒီဃပုထုလာနံ ဝုတ္တပ္ပမာဏေန အတိရေကတ္တာ အပ္ပမာဏိကန္တိ အတ္ထော။

ဧတ္ထ စ တိလက္ခဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတာ ကိလေသမူလာနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ကာလတ္တယဝတ္တံ သဗ္ဗဓမ္မေ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ တိဘုဝနေကပဋိသရဏဘူတဿ ဘဂဝတော ဓမ္မရာဇဿ အင်္ဂုလံ ပမာဏမဇ္ဈိမပုရိသဿ အင်္ဂုလတော တိဝင်္ဂုလံ ဟောတိ, ကော ဝိဒတ္ထိ တိဿော ဝိဒတ္ထိယော ဟောန္တိ, ဧကံ ရတနံ တီဏိ ရတနာနိ ဟောန္တီတိ ဧဝံ နိယမိတာ သုဂတဝိဒတ္ထိ စ ဝဍ္ဎကိရတနေန ဒီဃမုရတနပ္ပမာဏာ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "သုဂတဝိဒတ္ထိ နာမ ဣဒါနိ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ တိဿော ဝိဒတ္ထိယော ဝဍ္ဎကိဟတ္ထေန ဒိယဍ္ဎော ဟတ္ထော ဟောတီ"တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၈-၃၄၉)။ တသ္မာ သုဂတဝိဒတ္ထိယာ ဒွါဒသ ဝဍ္ဎကိဟတ္ထေန အဋ္ဌာရသ ဟတ္ထာ ဟောန္တိ။ "ဒီဃသော ဒွါဒသ ဝိဒတ္ထိယော သုဂတဝိဒတ္ထိယာတိ ဗာဟိရိမေန မာနေနာ"တိ (ပါရာ. ၃၄၉) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တတ္တာ အန္တိမံ သုဓာလေပံ အဂ္ဂဟေတွာ ထုသမတ္တိကပရိယန္တေန စ မဟာမတ္တိကပရိယန္တေန စ ဗာဟိရန္တတော အဋ္ဌာရသဟတ္ထပ္ပမာဏံ, "တိရိယံ သတ္တန္တရာတိ အဗ္ဘန္တရိမေန မာနေနာ"တိ (ပါရာ. ၃၄၉) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တတ္တာ အဗ္ဘန္တရိမေန ပုထုလတော ဒွါဒသင်္ဂုလာဓိကဒသဟတ္ထပ္ပမာဏဉ္စ ကုဋိယာ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဌိတပမာဏတော ဒီဃတော ပုထုလတော စ ဥဘတော စ ကေသဂ္ဂမတ္တာဓိကာပိ ကုဋိ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ ဟောတီတိ ဒဿေတုံ "အပ္ပမာဏိက"န္တိ အာဟာတိ သင်္ခေပတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အတ္တုဒ္ဒေသ န္တိ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗောတိ **ဥဒ္ဒေသော,** အတ္တာ ဥဒ္ဒေသော ဧတိဿာတိ အတ္တုဒ္ဒေသာ, ကုဋိ, တံ အတ္တုဒ္ဒေသံ။ "အတ္တုဒ္ဒေသန္တိ အတ္တနော အတ္ထာယာ"တိ **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တတ္တာ "မယှံ ဧသာ တဿတ္ထာယ ဘဝိဿတီ"တိ အတ္တာနံ ဥဒ္ဒိသိတွာတိ အတ္ထော။ **"ကရေယျသ္သာ"** တိ ဣဒံ "ကာရယမာနေနာတိ ကရောန္တော ဝါ ကာရာပေန္တော ဝါ"တိ **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တနယေန ပယောဇကကတ္တုနော စ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ ဥပလက္ခဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တထာ**တိ ဧဝနေဝ ပကာရေန, ယေဟိ အဿာမိကတာဒီဟိ ပကာရေဟိ ယုတ္တံ ပမာဏာတိက္ကန္တံ ကုဋိံ ကရေယျဿ အာပတ္တိ, တေဟေဝ ပကာရေဟိ ယုတ္တံ အဒေသိတဝတ္ထုကမ္ပိ ကုဋိံ ကရေယျဿာတိ။ ဣမိနာ အပ္ပမာဏိကံ ဝိယ အဒေသိတဝတ္ထုကမ္ပိ ဝိသုံယေဝ အာပတ္တိယာ ပဓာနင်္ဂန္တိ။ ဝသတိ ဧတ္ထာတိ **ဝတ္ထု,** ဘူမိ, သာ အဒေသိတာ ဧတိဿာတိ အဒေသိတဝတ္ထုကာ, ကုဋိ, တံ **အဒေသိတဝတ္ထုကံ**။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ဧတေန ကုဋိကာရေန ဘိက္ခုနာ ကုဋိဝတ္ထုံ သောဓေတွာ သမတလံ ကာရေတွာ သင်္ဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝုဍ္ဎာနံ ဘိက္ခူနံ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ "အဟံ ဘန္တေ သညာစိကာယ ကုဋိံ ကတ္တုကာမော အဿာမိကံ အတ္တုဒ္ဒေသံ, သောဟံ ဘန္တေ သင်္ဃံ ကုဋိဝတ္ထုဩလောကနံ ယာစာမီ"တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတွာ ယာစိတေန သင်္ဃေန စ သင်္ဃေန ဉတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ သမ္မတေဟိ ဗျတ္တေဟိ ပဋိဗလေဟိ ဒွီဟိ ဘိက္ခူဟိ စ ဧတေန သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ကုဋိဝတ္ထုံ ဩလောကေတွာ သာရမ္ဘဘာဝံ စ အပရိက္ကမနဘာဝံ စ ဥဘယမေဝ စ ပဿန္တေဟိ "မာယိဓ ကရီ"တိ နိဝါရေတွာ အနာရမ္ဘံ စေ ဟောတိ သပရိက္ကမနံ, အာဂန္တွာ သင်္ဃဿ အာရောစိတေ ကုဋိကာရကေနေဝ ဘိက္ခုနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန သင်္ဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝုဍ္ဎာနံ ဘိက္ခူနံ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ "အဟံ ဘန္တေ သညာစိကာယ ကုဋိံ ကတ္တုကာမော အဿာမိကံ အတ္တုဒ္ဒေသံ, သောဟံ ဘန္တေ သင်္ဃံ ကုဋိဝတ္ထုဒေသနံ ယာစာမီ"တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတွာ ယာစိတေ ဝုဍ္ဎာနုမတေန ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန ဉတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ ဒေသေတွာ နိယျာဒိတကုဋိဝတ္ထုဿ အဘာဝါ အဒေသိတဝတ္ထုကံ, ဧတေနေဝ အဿာမိကတာဒိပကာရေန ယုတ္တံ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရံ ကုဋိံ အတ္တနာ ယာစိတေဟိ ဥပကရဏေဟိ ကရေယျဿ, ကာရာပေယျဿ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဒွေဝ သင်္ဃာဒိသေသာ ဟောန္တီ တိ "ဘိက္ခူ ဝါ အနဘိနေယျ ဝတ္ထုဒေသနာယ, ပမာဏံ ဝါ အတိက္ကာမေယျ, သင်္ဃာဒိသေသော"တိ (ပါရာ. ၃၄၈) တုလျဖလတာသူစကေန **ဝါ**-သဒ္ဒေန သမ္ပိဏ္ဍိတွာ ဝုတ္တအင်္ဂဒွယသဟိတ

တ္တာ ဒွေဝ သင္ဃာဒိသေသာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ ယထာဟ ''ဘိက္ခု ကုဋိံ ကရောတိ အဒေသိတဝတ္ထုကံ ပမာဏာတိက္ကန္တံ အနာရမ္ဘံ သပရိက္ကမနံ, အာပတ္တိ ဒ္ဝိန္နံ သင္ဃာဒိသေသာန''န္တိ (ပာရာ. ၃၅၅) စ ''ဘိက္ခုကုဋိံ ကရောတိ အဒေသိတဝတ္ထုကံ အနာရမ္ဘံ သပရိက္ကမနံ, အာပတ္တိ သင္ဃာဒိသေသဿာ''တိ (ပာရာ. ၃၅၄) စ ''ဘိက္ခု ကုဋိံ ကရောတိ ပမာဏာတိက္ကန္တံ အနာရမ္ဘံ သပရိက္ကမနံ, အာပတ္တိ သင္ဃာဒိသေသဿာ''တိ (ပာရာ. ၃၅၅) စ ဝုတ္တံ။ တ္တာ ဒ္ဝီသု အင္ဂေသု ဧကံ စေ, ဧကောဝ သင္ဃာဒိသေသော ဟောတီတိ။ တံ ပန ''သစေ ဧကေဝိပန္နာ သာ, ဂရုကံ ဧကကံ သိယာ''တိ ဝက္ခတိ။

သာရမ္ဘာဒီသု တိ တွေ **သာရမ္ဘ** -သဒ္ဒော သောပဒ္ဒဝပရိယာယော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''သာရမ္ဘံ အနာရမ္ဘန္တိ သဥပဒ္ဒဝံ အနုပဒ္ဒဝ''န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၈-၃၄၉)။ တွေ ''သေတံ ဆာဂမာရဘေထ ယဇမာနော''တိ ပယောဂေ ဝိယ အာ-ပုဗ္ဗဿ ရဘဿ ဟိံသတ္ထေပိ ဒိဿမာနတ္တာ ကတ္တုသာဓနော **အာရမ္ဘ** -သဒ္ဒော ဟိံသကာနံ ကိပိလ္လိကာဒိသတ္တာနံ တစကော ဘဝတီတိ တံသဟိတဋ္ဌာနံ သာရမ္ဘံ နာမ ဟောတိ။ တေနေဝ **ပဒဘာဇနေ**ပိ ဝုတ္တံ ''သာရမ္ဘံ နာမ ကိပိလ္လိကာနံ ဝာ အာသယော ဟောတိ, ဥပစိကာနံ ဝာ, ဥန္ဒူရာနံ ဝာ, အဟီနံ ဝာ, ဝိစ္ဆိကာနံ ဝာ, သတပဒီနံ ဝာ, ဟတ္ထီနံ ဝာ, အဿာနံ ဝာ, သီဟာနံ ဝာ, ဗျဂ္ဃာနံ ဝာ။ပေ။ အာသယော ဟောတီ''တိ (ပာရာ. ၃၅၃)။

အာဒိ-သဒ္ဒေန အပရိက္ကမနံ သင်္ဂဏှာတိ။ ''သပရိက္ကမနံ နာမ သက္ကာ ဟောတိ ယထာယုတ္တေန သကဋေန အနုပရိဂန္တုံ, သမန္တာ နိဿေဏိယာ အနုပရိဂန္တုံ, ဧတံ သပရိက္ကမနံ နာမာ''တိ (ပာရာ. ၃၅၃) ဝုတ္တလက္ခဏဝိပရိယာယတော နိဗ္ဗကောသဿ ဥဒကပာတဋ္ဌာနေ ဧကံ စက္ကံ ဌပေတွာ ဣတရံ စက္ကံ ဗဟိ ဌပေတွာ ကုဋိံ ပရိက္ခိပိတွာ အာဝဇ္ဇိယမာနဿ ကေယုတ္တသကဋဿ တ နိဿေဏိယံ ဌတွာ ကုဋိံ ဆာဒယမာနာနံ နိဿေဏိယာ တ ပရတော ဂမိတုမသက္ကုဏေယျတ္တာ အပရိက္ကမနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဝုတ္တသာရမ္ဘအပရိက္ကမနသင်္ခာတအင်္ဂဒ္ဝယေန ယုတ္တံ စေ, ဒွေဝ ဒုက္ကဋာနိ ဟောန္တိ။ ယထာဟ ''ဘိက္ခု ကုဋိံ ကရောတိ ဒေသိတဝတ္ထုကံ ပမာဏိကံ သာရမ္ဘံ အပရိက္ကမနံ, အာပတ္တိ ဒ္ဝိန္နံ ဒုက္ကဋာန''န္တိ (ပာရာ. ၃၅၅)။ ဧကံ စေ, ဧကမေဝ ဟောတိ။ ယထာဟ ''ဘိက္ခု ကုဋိံ ကရောတိ ဒေသိတဝတ္ထုကံ ပမာဏိကံ သာရမ္ဘံ သပရိက္ကမနံ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဘိက္ခု ကုဋိံ ကရောတိ ဒေသိတဝတ္ထုကံ ပမာဏိကံ အနာရမ္ဘံ အပရိက္ကမနံ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပာရာ. ၃၅၅) တေနံ တယမ္ပိ ''သာရမ္ဘာဒီသု ဒုက္ကဋ''န္တိ သာမညေန သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧကံ အင်္ဂံ ပမာဏိကတ္တံ ဝါ ဒေသိတဝတ္ထုကတ္တံ ဝါ ဝိပန္နံ ဧတိဿာတိ **ဧကဝိပန္နာ** ။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္ထာနံ သင္ဃာဒိသေသာဒိပဒါနမတ္ထော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သာ**တိ ယထာဝုတ္တလက္ခဏာကုဋိ။

၃၈၃. က္လအနိ က္လမသိုံ သိက္ခာပဒေ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ ''တေ ယာစနဗဟုလာ ဝိညတ္တိဗဟုလာ ဝိဟရန္တိ 'ပုရိသံ ဒေထ ပုရိသတ္တကရံ ဒေထာ''တိအာဒိ**ပာဠိယာ** (ပာရာ. ၃၄၂) **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၂) အာဂတံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝိနိစ္ဆယံ သင်္ခေပတော ဒဿေတုမာဟ **''ပုရိသ''**န္တိအာဒိ။ **ကမ္မသဟာယတ္တာယာ** တိ ကိသ္မိဉ္စိ ကမ္မေ သဟာယဘာဝတယ, ကမ္မကရဏတ္ထာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''က္လတ္တန္နာမံ ကမ္မံ ကာတုံ ပုရိသံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ယာစိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ကမ္မကရဏတ္တာယ 'ပုရိသံ ဒေထာ'တိ ယာစိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၂)။ **မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေနာ** တိ သာမိကာနံ အာယတ္တဘာဝသင်္ခာတမူလဿ ဆိန္နနဝသေန, အတ္တနော အာယတ္တဘာဝကရဏဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၈၄. အဝဇ္ဇ န္တိ ဝဇ္ဇရဟိတံ, နိဒ္ဒောသန္တိ အတ္ထော။ မိဂလုဒ္ဒကမစ္ဆဗန္ဓကာဒီနံ သကကမ္မံ ဝဇ္ဇကမ္မံ နာမ။ တသ္မာ မိဂလုဒ္ဒကာဒယော ဟတ္ထကမ္မံ ယာစန္တေန ပန ''တုမှာကံ ဟတ္ထကမ္မံ ဒေထာ''တိ, ''ဟတ္ထကမ္မံ အတဗ္ဗ''န္တိ သာမညေန အဝတွာ ''က္လတ္တန္နာမံ ကမ္မံ အတဗ္ဗ''န္တိ ဝိသေသေတွာဝ ယာစိတဗ္ဗံ။ လုဒ္ဒကေ တ က္လတရေ တ နိက္ကမ္မေ အယာစိတွာပိ ယထာရုစိ ကမ္မံ ကာရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဟတ္ထကမ္မယာစနာယ သဗ္ဗထာပိ ကပ္ပိယဘာဝံ ဒီပေတုံ တံတံသိပ္ပိကေ ယာစိတွာ မဟန္တမ္ပိ ပာသာဒံ ကာရာပေန္တေန ဟတ္ထကမ္မေ ယာစိတေ အတ္တနော အနောကာသဘာဝံ ဥတွာ အညေသံ ကရေန္တာနံ အတဗ္ဗံ မူလံ ဒိယျမာနံ အဓိတသေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝိတ္ထာရတော **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၂ အတ္ထတောသမာနံ) ဝုတ္တတ္တာ ကုသလာနံ အတ္ထံ အပရိဟာပေန္တေန ကပ္ပိယေ

န သာရုပ္ပေန ပယောဂေန ယာစိတဗ္ဗံ။ ယာစိတကမ္မံ ကာတုံ အသမတ္တေဟိ ကရောန္တာနံ ဒိယ္ယမာနံ ဟတ္ထကမ္မမူလံ ကမ္မံ ကာရာပေတဗ္ဗံ ကမ္မကာရကေ ဒဿေတုံ အာပေတဗ္ဗံ။ ဇဝံ ယာစနာယ အနဝဇ္ဇဘာဝေ အဋ္ဌကထာဂတံ ကာရဏံ ဒဿေတုမာဟ **"ဟတ္ထကမ္မမ္ပိ"** တိအာဒိ။ **ပိ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏေ, ပဒပူရဏေ တ။ **ဟိ**-သဒ္ဒော ဟေတုမှိ။ ယသ္မာ ဣဒံ ဟတ္ထကမ္မံ ကိဉ္စိ ဝတ္ထု န ဟောတိ, တသ္မာ အနဝဇ္ဇမေဝ ဟတ္ထကမ္မံ ယာစိတုံ ပန ဝဋ္ဋတီတိ။

၃၈၅. ဉာတကာဒိကေတိ ဉာတကပဝါရိတေ။ **ဌပေတွာ**တိ ဝဇ္ဇေတွာ။ **ကေဏမာယာစမာနဿာ** တိ အညာတက အပ္ပဝါရိတေ တာဝကာလိကံ ဝိနာ ကေဝလံ ကမ္မကရဏတ္ထာယ ကေဏံ ယာစန္တဿ။ **တေသုပီ**တိ ဉာတကာဒီသုပိ မူလစ္ဆေဇ္ဇေန ကေဏမာယာစနဿ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ "တာဝကာလိကနယေန သဗ္ဗတ္ထ ဝဋ္ဋတီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၂) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ယာဝ ကမ္မကရဏကာလံ, တာဝ နိယမေတွာ ဉာတကအညာတကပဝါရိတအပ္ပဝါရိ တေ သဗ္ဗေပိ ယာစိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တထာ ယာစိတွာ တ အယာစိတွာ တ ဂဟိတော စေ, ရက္ခိတွာ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ သာမိ ကာနံ နိယ္ယာဒေတဗ္ဗော, ကေဏေ တ နဋ္ဌေ ဝိသာဏေ တ ဘိန္နေ သာမိကေသု အသမ္ပဋိစ္ဆန္တေသု ဘဏ္ဍဒေယ္ယံ။

၃၈၆. ဒေမာတိ ဧတ္ထ "တုမှာက"န္တိ ဟဋသေသော။ "ဝိဟာရဿ ဒေမာ'တိ ဝုတ္တေ ပန 'အာရာမိကာနံ အာစိ က္ခထ ပဋိဇဂ္ဂနတ္ထာယာ'တိ ဝတ္တဗ္ဗ"န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၂) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ သကဋဝိနိစ္ဆယဿာပိ ကေဏဝိနိစ္ဆယေန သမာနတ္တာ တံ အဝတွာ ဝိသေသမတ္တမေဝ ဒဿေတုမာဟ **"သကဋံ။ပေ.။ ဝဋ္ဋတီ"** တိ။ "တုမှာကံ ဒေမာတိ ဝုတ္တေ"တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "တုမှာကမေဝ ဒေမာတိ ဝုတ္တေ အရုဘဏ္ဍံ နာမ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၂)။

၃၈၇. ကုဌာရာဒီသူတိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နိခာဒနံ သင်္ဂဏှာတိ။ အယံ နယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဟဋသေသော။ "သကဋံ ကေဏော ဝိယ တာဝကာလိကံ အကတွာ အညာတကအပ္ပဝါရိတေ န ယာစိတဗ္ဗံ, မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန အညာ တကအပ္ပဝါရိတေ န ယာစိတဗ္ဗံ, တာဝကာလိကံ ယာစိတဗ္ဗ"န္တိ ဝိနိစ္ဆယော စ "သကဋံ။ပေ.။ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝိသေသဝိ နိစ္ဆယော စာတိ အယံ နယော တသိအာဒီသု စ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **အနဇ္ဈာဝုတ္ထက** န္တိ ကေနစိ "မမေတ"န္တိ အပရိဂ္ဂဟိတံ, "ရက္ခိတကေပိတဋ္ဌာနေယေဝ ဟိ ဝိညတ္တိ နာမ ဝုစ္စတီ"တိ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော အရက္ခိတာဂေ ပိတကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဋ္ဌကထာယ** ဝလ္လိအာဒိဝိနိစ္ဆယမ္ပိ ဝတွာ "အနဇ္ဈာဝုတ္ထကံ ပန ယံ ကိဉ္စိ အာဟရာ ပေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၂) ဝုတ္တတ္တာ **သဗ္ဗန္တိ** ဣဓ ဝုတ္တကေဏာဒိကဉ္စ ဝက္ခမာနဝလ္လိအာဒိကဉ္စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣမိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယဿ ရက္ခိတကေပိတဝိသယတ္တံ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **ဟရာပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ **အပိ**-သဒ္ဒေန ပဂေဝ ကေနစိ ဟရိတွာ ဒိန္နန္တိ ဒီပေတိ။

၃၈၈. ဝလ္လိအာဒိမှိ တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝေတ္တမုဉ္ဇတိဏမတ္တိကာ သင်္ဂဏှာတိ။ ဧတ္ထ မုဉ္ဇပဗ္ဗဇတိဏံ ဝိနာ ဂေဟစ္ဆာဒနတိဏံ **တိဏံ** နာမ။ **ဂရုဘဏ္ဍပ္ပဟောနကေ** တိ "ဝလ္လိ အမုဗာဟုမတ္တာပီ"တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တ လက္ခဏေ ဂရုဘဏ္ဍပ္ပဟောနကေ။ **ပရေသံ သန္တကေယေဝ** တိ အဝဓာရဏေန န အနဇ္ဈာဝုတ္ထကေ ဒုက္ကဋန္တိ ဗျတိရေကတော ဒီပေတိ။

၃၈၉. ပစ္စယေသူ တိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနသင်္ခါတေသု တီသု ပစ္စယေသု။ ဧဝ-ကာရေန ဂိလာနပစ္စယသင်္ခါ တေ စတုတ္ထပစ္စယေ ဝိညတ္တိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ **ဝိညတ္တိ** နာမ "အာဟရ, ဒေဟီ"တိ ဣစ္ဆိတပစ္စယေ နာမံ ဝတွာ ယာစနာ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ "သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၂) သာဝဓာရဏတ္ထံ ဒဿေတုံ **"န စ ဝဋ္ဋတီ"**တိ ဝုတ္တတ္တာ နေဝ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

ဝိညတ္တိယာ အလဗ္ဘမာနဘာဝေန သမတ္တာ ပစ္စယေသု တီသု အနန္တရံ သဟနိဒ္ဒိဋ္ဌပစ္စယတ္တယတော တတိယ ပစ္စယေယေဝ လဗ္ဘမာနဝိသေသံ ဒဿေတုံ **"တတိယေ ပရိကထောဘာသနိမိတ္တာနိ စ လဗ္ဘရေ"**တိ ဝုတ္တတ္တာ အဝသိဋ္ဌဒွယေ ပန ပရိကထာဒယော န လဗ္ဘန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အဝုတ္တေ စတုတ္ထပစ္စယေပိ သမုစ္စယတ္ထေန စ-ကာရေန ပရိကထာဒိတ္တယံ လဗ္ဘတီတိ သိဒ္ဓတ္တာ "တီသွေဝ"တိ ဧဝ-ကာရေန ဗျတိရေကမုခေန ဝိညတ္တိ ယာ စ အနုညာတတ္တာ စတုတ္ထေ ဂိလာနပစ္စယေ ပရိကထောဘာသနိမိတ္တကမ္မဝိညတ္တိယော ဝဋ္ဋန္တီတိ သိဒ္ဓံ။ ဇ

တ္တာဝတာ စတုတ္ထေ ပစ္စယေ ပရိကထာဒယော စတ္တာရောပိ ဝဋ္ဋန္တိ, တတိယပစ္စယေ ဝိညတ္တိံ ဝိနာ သေသတ္တယံ ဝဋ္ဋတိ, ပုရိမပစ္စယဒွယေ သဗ္ဗမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သေနာသနပစ္စယေ **ပရိကထာဒိက**န္တိ ဥပေါသထာဂါရာဒိကရဏာရဟဋ္ဌာနံ ဩလောကေတွာ ဥပါသကာနံ သုဏန္တာနံ “ဣမသ္မိံ ဝတ ဩကာသေ ဧဝရူပံ သေနာသနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝါ “ယုတ္တ”န္တိ ဝါ “အနုရူပ”န္တိ ဝါ ပဝတ္တိတာ ကထာ **ပရိကထာ** နာမ။ “ဥပါသကာ တုမှေ ကတ္ထ ဝသထာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ပါသာဒေ ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခူနံ ပန ဥပါသကာ ပါသာဒေါ န ဝဋ္ဋတီ”တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တာ ကထာ **ဩဘာသော** နာမ။ ဥပါသကေသု ပဿမာနေသု ဘူမိယံ ရဇ္ဇုံ ပသာရေတွာ ဘူမိံ ဘာဇေတွာ ခါဏုကေ အာကောဋ္ဋေတွာ “ကိမိဒံ ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ဧတ္ထ အာဝါသံ ကရောမ ဥပါသကာ”တိအာဒိကာ ကထာ **နိမိတ္တကထာ** နာမ။ ဂိလာနပစ္စယေ စ ဣမိနာ နယေန ယထာရဟံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗမေတံ **အဋ္ဌကထာယ** (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၂) ဝုတ္တံ။

၂၉၀-၂. ဣဒါနိ ကုဋိကာရဿ ဘိက္ခုနော အာပတ္တိဒဿနတ္ထမာဟ **“အဒေသိတေ”**တိအာဒိ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ **နိသေန္တဿာ** တိ ပါသာဏေ ဃံသိတွာ တိခိဏံ ကရောန္တဿ။ **ပါစိတ္တိယာ သဟာ** တိ “ဘူတဂါမပါတဗျတာယ ပါစိတ္တိယ”န္တိ (ပါစိ. ၉၀) ဝုတ္တပါစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ။

အာပတ္တိ န္တိ ပါစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ပါစိတ္တိယဉ္စေဝ ဒုက္ကဋဉ္စ ဣတရတ္ထ သုဒ္ဓပယောဂဒုက္ကဋဉ္စာတိ အာပတ္တိံ။

ယာ ပနာတိ ယာ ကုဋိ။ **ပဉ္စမေ ဒုတိယေ**တိ ဧတ္ထ “ပိဏ္ဍေဟီ”တိ ကရဏဗဟုဝစနံ ဝိဘတ္တိဝစနဝိပရိဏာမဝသေန “ပိဏ္ဍေ”တိ ဘုမ္မေကဝစနန္တံ ကတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ, “နိက္ခိတ္တေ”တိ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ, ဘာဝလက္ခဏေ ဘုမ္မံ, နိက္ခိတ္တေ သတီတိ အတ္ထော။

၂၉၄. “သစေ အညဿာ”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဝိပ္ပကတ** န္တိ အာရဒ္ဓမနိဋ္ဌိတံ။ **“အနာပတ္တီ”** တိ ဣဒံ နိဋ္ဌိတေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗသင်္ဃာဒိသေသာဘာဝံ သန္ဓာယာဟ။ ပုဗ္ဗပယောဂမတ္တေန ဟိ ပါစိတ္တိယဒုက္ကဋာနိပိ ဟောန္တိ, တာနိ ပန ဒေသေတဗ္ဗာနိ။ **“တထာ”**တိ ဣမိနာ “အနာပတ္တီ”တိ အာကဍ္ဎတိ, တေန သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိယာ အဘာဝတော ပုဗ္ဗဘာဂေ အာပန္နာနံ ပါစိတ္တိယဒုက္ကဋာနံ ဒေသေတဗ္ဗတာ စ ဒီပိတာ ဟောတိ။ **တံ ကုဋိ**န္တိ တံ ဝိပ္ပကတကုဋိံ။

၂၉၅. အညံ ဘောဇနသာလာဒိံ။ **တထာ**တိ အနာပတ္တိမာဟ။

၂၉၆. “ကရောတော”တိ ဣမိနာ “ကာရာပယတော”တိပိ လဗ္ဘတိ။ ဥဘယေနာပိ **“ကြိယတော”** တိ ဣမဿ ကာရဏံ ဒဿေတိ။ **“အပ္ပမာဏိက”**န္တိ ဣမိနာ သင်္ဃာဒိသေသဿ အင်္ဂံ ဒဿေတိ။

၂၉၇. တန္တိ “အပ္ပမာဏိက”န္တိ ဧဝံ ပစ္စာမသတိ။ **“ကြိယာကြိယတော”** တိ ဣဒံ ကုဋိယာ ကရဏဉ္စ ဝတ္ထုဒေသနာယ အကရဏဉ္စ ဥပါဒါယ ဝုတ္တံ။

ကုဋိကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ။

၂၉၈. ဝတ္ထုံ အဒေသေတွာတိ သမ္ဗန္ဓော, “တေန ဝိဟာရကာရကေန ဘိက္ခုနာ ဝိဟာရဝတ္ထုံ သောဓေတွာ သင်္ဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ”တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၃၆၇) **ပဒဘာဇနေ** အာဂတနယေန ဝိဟာရံ ကာရာပေန္တေန ဘိက္ခုနာ ဝိဟာရဝတ္ထုံ သောဓေတွာ သမတလံ ကာရေတွာ သင်္ဃံ ဥပသင်္ကမ္မ ဝုဍ္ဎာနံ ဘိက္ခူနံ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ “အဟံ ဘန္တေ မဟလ္လကံ ဝိဟာရံ ကတ္တုကာမော သဿာမိကံ အတ္တုဒ္ဒေသံ, သောဟံ ဘန္တေ သင်္ဃံ ဝိဟာရဝတ္ထုဩလောကနံ ယာစာမီ”တိ တိက္ခတ္တုံ ယာစိတွာ လဒ္ဓေ ဝုဍ္ဎေ ဝါ ဘိက္ခူ ဉတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ သင်္ဃေန သမ္မတေ ဝါ ဘိက္ခူ နေတွာ ကတပရိကမ္မံ ဝိဟာရဝတ္ထုံ ဒဿေတွာ ကုဋိဝတ္ထုဩလောကနေ ဝိယ ဂတဘိက္ခူဟိ ဩလောကေတွာ သာရမ္ဘာဒိဘာဝံ ဥပပရိက္ခိတွာ အနာရမ္ဘသပရိက္ကမနဘာဝံ ဉတွာ အာဂန္တွာ သင်္ဃဿ အာရောစိတေ ပုန တေန သင်္ဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝုဍ္ဎာနံ ဘိက္ခူနံ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီ

ဒိတ္ဝာ အဥ္စလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ''အဟံ ဘန္တေ မဟလ္လကံ ဝိဟာရံ ကတ္တုကာမော သညာမိကံ အတ္တုဒ္ဒေသံ, သောဟံ ဘန္တေ သင်္ဃံ ဝိဟာရဝတ္ထုဒေသနံ ယာစာမီ''တိ တိက္ခတ္တုံ ယာစိတွာ သင်္ဃေန ဉတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ ဝိဟာရဝတ္ထု ဒေသေတဗ္ဗံ , တထာ အကတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣဟ သာရမ္ဘာဒိ ပဋမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မဟလ္လက န္တိ ''သသာမိကဘာဝေန သညာစိကကုဋိတော မဟန္တဘာဝေ တေသ္သ အတ္ထီတိ မဟလ္လကော။ ယသ္မာ ဝ ဝတ္ထုံ ဒေသာပေတွာ ပမာဏာတိက္ကမေနာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ပမာဏမဟန္တတာယပိ မဟလ္လကော''တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၆၆) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန မဟန္တဘာဝေန ယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဝိဟာရန္တိ** ''ဝိဟာရော နာမ ဥလ္လိတ္တော ဝါ ဟောတိ အဝလိတ္တော ဝါ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တော ဝါ''တိ (ပါရာ. ၃၇၁) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တပ္ပကာရံ သေနာသနန္တိ အတ္ထော။ ဝိဟာရန္တိ အသမ္ဘိန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဥလ္လိတ္တာဒိသရူပံ ပုရိမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယမေဝ။ တံ ဝိဟာရံ ယော ကရေယျာတိ ယောဇနာ။ ကရေယျ ဝါ ကာရာပေယျ ဝါတိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယမေဝ။ **အတ္တုဒ္ဒေသ** န္တိ အတ္တနော တသံ ပဋ္ဌိစ္စ, ဣမိနာ ပရဿ ဝသတ္ထာယ ကရောတိ, အနာပတ္တီတိ ဗျတိရေကတော ဝိညာယတိ။ **''ဂရုက''**န္တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထုဒေသနာယ အကာရာပနေန ''ဧကောဝ သင်္ဃာဒိသေသော ဟောတီ''တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဝိကပ္ပတ္တယံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣဒ္ဓေ ဝက္ခတိ ''ပမာဏာ။ပေ။ သင်္ဃာဒိသေသတာ''တိ (ဝိ. ဝိ. ၃၉၉ အာဒယော)။

၃၉၉. ကိုရိယာသမုဋ္ဌာနာဘာဝ န္တိ ပမာဏာတိက္ကမေပိ အာပတ္တိယာ အသမ္ဘဝတော ကိရိယာသမုဋ္ဌာနည္သ ဣဓ အဘာဝေ ဉာတဗ္ဗော။ **ကိုရိယ။ပေ။ လက္ခယေ** တိ ဧတ္ထ ဗျတိရေကတော အဒေသိတဝတ္ထုကတာယ အကိရိယာ သမုဋ္ဌာနတာ အနုညာတာ။

မဟလ္လကဝိဟာရကထာဝဏ္ဏနာ။

၄၀၁-၃. တေသူတိ စတုဝီသတိယာ ပါရာဇိကေသု။ **ဘိက္ခုနော အနုရူပါနိ ဧကူနဝီသတီ**တိ ဘိက္ခုနီနံ ပဋ္ဌိနိယတာ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလိကာဒယော စတ္တာရော ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာယ ဝိဗ္ဘန္တကဘိက္ခုနိယာ သဟ ပဥ္စ ပါရာဇိကေ ဝိနာ ဘိက္ခုနော အနုရူပါ သေသာ ဧကူနဝီသတိ ပါရာဇိကာ။

ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ **ပဒဘာဇနေ** ''ပါရာဇိကေန ဓမ္မေနာတိ စတုန္နံ အညတရေနာ''တိ (ပါရာ. ၃၈၆) ဝုတ္တနယသ္သ ဣဓ ''ဧကူနဝီသတီ''တိ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ပဒဘာဇနံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသာဂတမတ္တံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တံ, ဣဒံ ပန ဗုဒ္ဓါနုမတိံ ဂဟေတွာ ဝိနယပရိယတ္တိပဝတ္တကာနံ အာစရိယာနံ မတံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တံ, တသ္မာ န ဝိရုဇ္ဈတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အာစရိယော သဗ္ဗပါရာဇိကာနံ ''ဗုဟ္မစရိယာ စာဝေယျ''န္တိ (ပါရာ. ၃၈၅) ဝုတ္တအနုဒ္ဓံသနသ္သ ဧကန္တသာဓနတ္တာ ဘိက္ခုနီနံ ပဋ္ဌိနိယတသာနုလောမပါရာဇိကပဥ္စကံ ဝိနာ အဝသေသံ သဗ္ဗံ သင်္ဂဏှိ, တေနေဝ ဝိနယဋ္ဌကထာယ **ဂဏ္ဌိပဒဝိဝရဏေ** ''စတုန္နံ အညတရေနာတိ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ ဧဝ အာဂတေ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ, ဣတရေသံ အညတရေနာပိ အနုဒ္ဓံသေန္တဿ သင်္ဃာဒိသေသောဝ''တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ''အနုဒ္ဓံသေယျာ''တိ (ပါရာ. ၃၈၄) ဟဋ္ဌေ အဓိပ္ပာယံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တတ္တာ ဣမေသံ အာစရိယာနံ မတံ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ''တေသု အညတရေနာ''တိ ဝက္ခမာနတ္တာ ''ဧကူနဝီသတီ''တိ ဧတ္ထ ''ယာနိ''တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။

အညတရေန အမူလကေနာတိ ယောဇနာ။ **အမူလကေနာ**တိ စောဒကဿ ဒဿနာဒီဟိ စောဒနာမူလေဟိ ဝိရဟိတတ္တာ အမူလကံ, ပါရာဇိကံ, တေန။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယံ ပါရာဇိကံ စောဒကေန စုဒိတကမှိ ပုဂ္ဂလေ နေဝ ဒိဋ္ဌံ န သုတံ န ပရိသင်္ကိတံ, ဣဒံ ဧတေသံ ဒဿနသဝနပရိသင်္ကာသင်္ခါတာနံ မူလာနံ အဘာဝေန အမူလကံ နာမာ''တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၅-၃၈၆)။ ဧတ္ထ စ မံသစက္ခုနာ ဝါ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဝါ ဒိဋ္ဌံ **ဒိဋ္ဌံ** နာမ ။ ပကတိသောတေန ဝါ ဒိဗ္ဗသောတေန ဝါ သုတံ **သုတံ** နာမ။ စိတ္တေန ပရိသင်္ကိတံ **ပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ တံ တိဝိဓံ ဒိဋ္ဌသုတမုတပရိသင်္ကိတဝသေန။

တတ္ထ တာဒိသေ ကမ္မနိယေ ဩကာသေ မာတုကာမေန သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုနော အညထိယံ ပဋ္ဌယာဂံ ဒိသ္ဝာ အညထာ ဂဟေတွာ ''ဝီတိက္ကမနံ နု ခေါယမကာသီ''တိ ဂဟဏံ **ဒိဋ္ဌပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ ကုဋ္ဋတိရောဟိတေ ဘိက္ခုမှိ မာတုကာမဿ

သဒ္ဒံ သုတ္ဝာ တတ္ထ အညဿ ဝိညုပုရိသဿ သဗ္ဗာဝံ အဇာနိတ္ဝာ “ဝီတိက္ကမနံ နု ခေါယမကာသီ”တိ ဇဝံ ဂဟဏံ **သုတပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ ဝိဟာရပရိယန္တေ တရုဏမာတုကမပုရိသာနံ ဒိဝသံ ဝီတိနာမေတ္ဝာ ဂတဒ္ဒာနေ ဝိပ္ပကိဏ္ဏပုပ္ဖာနိ ဩလောကေတ္ဝာ, မံသသုရာဂန္ဓဉ္စ ဃာယိတ္ဝာ “ကြဒံ ကဿ ကမ္မ”န္တိ ဥပပရိက္ခန္တေန ဘိက္ခုနော စေတိယပူဇိတမာလာဂန္ဓဿ ပီတာရိဋ္ဌဿ ဘိက္ခုနော သရီရဂန္ဓံ ဃာယိတ္ဝာ “တံ တေဿ ကမ္မံ နု ခေါ”တိ ကိရိယမာနသံ သယော **မုတပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ ဧဝရူပဿ ဒိဋ္ဌသုတပရိသင်္ကိတမူလကဿ အဘာဝတော အမူလကေန ပာရာဇိကေနာတိ အယမေတ္ထ သင္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန **သမန္တပာသာဒိကာယ** (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၅-၃၈၆) ဝုတ္တနယေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

စောဒေတီတိ “ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အာပန္နောသီ”တိအာဒိဝစနေန သယံ စောဒေတိ။ စောအာပနံ ပန ဝက္ခတိ။ **စာဝနစေတနော ဟုတ္ဝာ**တိ “အပ္ပေဝ နာမ နံ ဣမမှာ ဗြဟ္မစရိယာ စာဝေယျ”န္တိ ဥပ္ပန္နေန ပရံ သာသနာ စာဝေတုကာမေန စိတ္တေန သမန္နာဂတော ဟုတ္ဝာ။ **“သုဒ္ဓံ ဝ အသုဒ္ဓံ ဝ”** တိ ဣဒံ “စောဒေတီ”တိ ဣမိနာ ဝုတ္တစောဒနာကိရိယာယ ကမ္မနိဒ္ဒေသော, “အညံ ဘိက္ခု”န္တိ သေသော, ပါရာဇိကမနာပန္နံ ဝ အာပန္နံ ဝ အညံ ဘိက္ခုန္တိ အတ္ထော။ **ယော** တိ မာတိကာဂတဘိက္ခု, “ဒုဋ္ဌော ဒေါသော အပ္ပတီတော”တိ ဣဒံ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ, ဥပ္ပန္နေန ဒေါသလေသေန သယံ ဒူသိတော, ပရေဟိ ဒူသေန္တော ပီတိသုခါဒီဟိ အပဂတော ယော ဘိက္ခုတိ အတ္ထော။ ဝက္ခမာနေန “တဿ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။

“ကတေ ဩကာသမ္ဟီ”တိ ပဒစ္ဆေဒေါ, ဩကာသံ “ကာရာပေတ္ဝာ”တိ (ပါရာ. ၃၈၉) ဟဋ္ဌတော အနုဝတ္တိတဟေတ္ဝတ္ထတာယ **“ကတေ”**တိ “ကာရိတေ”တိ ဧဿ ပရိယာယော ဟောတိ, “ဩကာသံ မေ ကရောဟိ, အဟံ တံ ဝတ္တုကာမော”တိ ဩကာသေ ကာရာပိတေတိ အတ္ထော။ “အကတေ ဩကာသေ”တိ ပဒစ္ဆေဒော , ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တော ယေဝတ္ထော။ **ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိယာ သဟာ** တိ ဩကာသဿ အကာရာပိတတ္တာ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိယာ သဒ္ဓိံ။

၄၀၄-၅. **ကောဏ္ဍောသီ** တိ ခုတ္တောသိ။ **ဇေဋ္ဌဗ္ဗတိကောသီ** တိ ကာလီဒေဝိဝတနိယုတ္တောသိ။ ကာလီဒေဝီ ကိရ သိရိဒေဝိယာ ဇေဋ္ဌာ, တသ္မာ တဿာ ဝတဓရော ဇေဋ္ဌဗ္ဗတိကော ဝုစ္စတိ။ တံ ပန ဝတံ သမာဒိယိတ္ဝာ ပူရေန္တော သကလသရီရေ မသိံ မက္ခေတ္ဝာ ကာကပတ္တာနိ မုဋ္ဌိယံ ကတ္ဝာ ကာလီဒေဝီ ဖလကေ လိခါပေတ္ဝာ တံ ကာဇကောဋိယံ ဗန္ဓိတ္ဝာ ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒကာဒိအသုစိသန္နိစိတဩလိဂလ္လံ ပဝိသိတ္ဝာ “ဒုဿီလောသိ နိဿီလောသိ သီလဝိရဟိတော သီ”တိ ထောမေန္တော ဝိစရတီတိ။

ဒုဿီလတ္တာ ဧဝ ဟီနဇ္ဈာသယတာယ **ပါပဓမ္မော** လာမကသဘာဝတောသိ။ ပူတိနာ ကမ္မေန သီလဝိပတ္တိယာ အန္တော ပဝိဋ္ဌတ္တာ **အန္တောပူတိ** ။ ဆဟိ ဒွါရေဟိ ရာဂါဒိကိလေသာနုဿဝနေန တိန္တတ္တာ **အဝဿုတော** ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ **ဂရုကံ နိဒ္ဒိသေ** တိ ဧတ္ထ “ကတောကာသမ္ဟီ”တိ စ “တထေဝ အကတောကာသေ, ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိယာ သဟာ”တိ စ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ဧဝမုတ္တရတ္ရာပိ။

၄၀၆. **သမ္မုခါ** တိ စုဒိတကဿ သမ္မုခါ, အဝိဒူရေတိ အတ္ထော။ **ဟတ္ထမုဒ္ဒာယာ** တိ မုတ္တဟာဏာဒိဝသေန။ **တံ** ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ ကထိတံ။ **ပရော**တိ ယံ စောဒေသိ, သော စုဒိတကော ပရော။ **ဘိက္ခုနော**တိ စောဒကဿ ဘိက္ခုနော။

၄၀၇. **သမ္မုခေ ဌတ္ဝာ** တိ စုဒိတကဿ အာသန္နေ ဌတ္ဝာ။ **“စောအာပေန္တဿာ”** တိ ဧဿ ကမ္မဘာဝတော ပရောတိ ဣဒံ ဥပယောဂန္တဝသေန သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ဧဝမုတ္တရတ္ရ။ **ကေနစီ**တိ အညေန ကေနစိ ပုဂ္ဂလေန။ **တဿ** စောဒကဿ။ **“စောအာပေန္တဿာ”** တိ ပုန ဝစနံ နိယမတ္ထံ။

၄၀၈. **သောပီ**တိ ဥဂ္ဂဟာပိတတ္တာ စောဒနံ ကရောန္တော ဣတရော ပယောဇ္ဇကပုဂ္ဂလောပိ။ **တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ** တိ ပယောဇကပယောဇ္ဇကာနံ ဒွိန္နမ္ပိ။

၄၀၉. ဝုတ္တဋ္ဌာနံ ပဏ္ဏံ တ သန္ဒေသံ တ ဟာရန္တော ဒူတော နာမ, သော **“ပဏ္ဏံ တ သာသနံ တ ပေသေတ္ဝာ”**တိ ဣမိနာ သင်္ဂယှတီတိ တသ္မိံ ဝိသုံ အဝတ္တဗ္ဗေပိ **“ဒူတ”**န္တိ ဝစနေန နိဿဋ္ဌဒူတမာဟ ။ ပဏ္ဏံ တ အဒ

တ္တတ ‘‘ဝေဠု ဝေဠု ဝအာ’’တိ သာသနဋ္ဌ အဒတ္တတ ‘‘တံ စောဒေဟီ’’တိ အတ္ထမတ္တမေဝ ဒတ္တတ နိုသ္သင္ဓော ဘိက္ခု ဣစ ‘‘နိုသ္သင္ဓုဒူတော’’တိ ဂဟေတဗ္ဗော။

အထ တ **‘‘ဒူတ’’**န္တိ ဣမိနာ စောဒေတုံ ဥဂ္ဂဟာပေတ္တတ, တမနုဂ္ဂဟာပေတ္တတ တ နိုသ္သင္ဓော ဘိက္ခု ဒူတောယေဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ **‘‘ပဏ္ဏ’’** န္တိ ဣမိနာ ပဗ္ဗဇိတသ္သ တ အပဗ္ဗဇိတသ္သ တ ကသ္သစိ ဟတ္ထေ စောဒနံ လိခိတ္တတ ဒိန္နပဏ္ဏံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သာသန**န္တိ ‘‘ဟရာဇိကံ အာပန္နော’’တိအာဒိနာ နယေန ဝတ္တတ ပေသိယမာနံ သာသနံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ တယမ္ပိ ဒူရေ နိသီဒိတ္တတ အညေဟိ ကာရာပနတော **‘‘စောအာပေန္တသ္သာ’’** တိ အာဟ။ ‘‘ပရ’’န္တိ အာနေတ္တတ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ တ္တေ သြကာသကာရာပနံ နတ္ထိ။

၄၁၀. တထာတိ ယထာ အမူလကေန ဟရာဇိကေန သမ္မုခာ သြကာသေ ကာရိတေ, အကာရိတေ စ, တထာ အမူလကေဟိ သင္ဃာဒိသေသေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ‘‘ဝုတ္တေ သမ္မုခာ ပရေ’’တိ ဘုမ္မဝသေန အဓိကတေန ယောဇေတဗ္ဗံ, စောဒေတိ စောအာပေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ။ **ဟာစိတ္တိယာပတ္တီ** တိ သြကာသေ ကာရိတေ ကေဝလာ, အကာရိတေ ဒုက္ကဋ္ဌေန သဟာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သမ္မုခာ သေသာပတ္တိဟိ ပရေ ဝုတ္တေ စာဝနသညိနော ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ သြကာသာကာရာပနေနပိ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိ။

၄၁၁. အက္ကောသနာဓိပ္ပာယသ္သာ တိ ခုံသနာဓိပ္ပာယသ္သ။ **အကတောကာသ**န္တိ အကာရိတောကာသံ, ‘‘ပရ’’န္တိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အတ္တနာ**တိ စောဒကေန, ‘‘သယံ အကာရိတောကာသ’’န္တိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သဟ ဟာစိတ္တိယေနာ**တိ ‘‘ြမသတဒေ ဟာစိတ္တိယ’’န္တိ (ဟာရာ. ၁၄) ဝုတ္တဟာစိတ္တိယေန သဟ။ **ဝဒန္တသ္သာ** တိ စောဒေန္တသ္သ တ စောအာပေန္တသ္သ တ, တ္တေ ‘‘သမ္မုခာ’’တိ ဣဒံ ဝက္ခမာနသ္သ ‘‘အသမ္မုခာ’’တိ တေသ္သ ဝိပရိယာယတော လဗ္ဘတိ, စ-ကာရေန ကာရိတောကာသပက္ခေ ဒုက္ကဋ္ဌေန ဟာစိတ္တိယသမ္ဗန္ဓိ။

၄၁၂. အသမ္မုခာ ဝဒန္တသ္သာ တိ တ္တေ ‘‘အက္ကောသနာဓိပ္ပာယသ္သာ’’တိ အာနေတ္တတ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ‘‘အကတောကာသမတ္တနာ’’တိ နာနုဝတ္တတိ။ **သတ္တဟိ အာပတ္တီဟီ** တိ ဟရာဇိကသင္ဃာဒိသေသထုလ္လစ္စယဟာစိတ္တိယဟဋိဒေသနီယဒုက္ကဋဒုဗ္ဘာသိတသင္ခာတေသု သတ္တသု အာပတ္တိက္ခန္ဓေသု ယေန ကေနစီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **‘‘တထာ’’**တိ ဣမိနာ ‘‘အသမ္မုခာ’’တိ ဣဒံ သင္ဂဏ္ဟာတိ။ **ကမ္ဗ**န္တိ တဇ္ဇနီယာဒိသတ္တဝိဓံ ကမ္မံ။

၄၁၃. ဥမ္မတ္တကာဒီန န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ‘‘အနာပတ္တိ သုဒ္ဓေ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိသ္သ အသုဒ္ဓေ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိသ္သ ဥမ္မတ္တကသ္သ အာဒိကမ္မိကသ္သာ’’တိ (ဟာရာ. ၃၉၀) ဝုတ္တေ သင္ဂဏ္ဟာတိ။ **ပဉ္စင္ဂသံယုတ** န္တိ ယံ စောဒေတိ, တသ္သ ‘‘ဥပသမ္ပန္နော’’တိ သင္ချုပဂမနံ, တသ္မိံ သုဒ္ဓသညိတာ, ယေန ဟရာဇိကေန စောဒေတိ, တသ္သ ဒိဋ္ဌာဒိဝသေန အမူလကတာ, စာဝနာဓိပ္ပာယေန သမ္မုခာ စောဒနာ, တသ္သ တင္ခဏဝိဇာနနန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ အင္ဂေဟိ ယုတ္တံ ဟောတိ။

၄၁၅. ဣဒန္တိ ‘‘သိက္ခာပဒ’’န္တိ သေသော, ‘‘သိက္ခာပဒ’’န္တိ စ ဣမိနာ တပ္ပဋိဗဒ္ဓါ အာပတ္တိယေဝ ဂဟိတာ။ **တိသမုဋ္ဌာန** န္တိ ကာယစိတ္တတော, တစာစိတ္တတော, ကာယတစာစိတ္တတောတိ သစိတ္တကေဟိ တီဟိ သမုဋ္ဌာနတော တိသမုဋ္ဌာနံ။ တေနေတဟ **‘‘သစိတ္တ’’** န္တိ။ ပဋိဃစိတ္တာနံ ဒုဝိန္နံ အညတရေန သဟိတတ္တာ သစိတ္တကံ။ တံသမ္ပယုတ္တာယ ဒေမနသ္သဝေဒနာယ ဝသေန **ဒုက္ခဝေဒနံ**။

ဒုဋ္ဌဒေသကထာဝဏ္ဏနာ။

၄၁၆. လေသမတ္တန္တိ ‘‘အညမ္ပိ ဝတ္ထုံ လိသ္သတိ သိလိသ္သတိ တေဟာရမတ္တေနေဝ ဤသကံ အလ္လီယတီတိ လေသော, ဇာတိအာဒီနံယေဝ အညတရကောဋ္ဌာသသ္သေတံ အဓိဝစန’’န္တိ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၉၁) အဋ္ဌကထာယ ဒသ္သိတနိဗ္ဗစနေသု ‘‘လေသော နာမ ဒသ လေသာ ဇာတိလေသော နာမလေသော’’တိအာဒိနာ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၃၉၄) နယေန **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တေသု ဇာတိနာမကေတ္တာဒိသု ဒသသု လေသေသု အညတရလေသမတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ **ဇာတိ** နာမ ခတ္တိယဗ္ရာဟ္မဏာဒိဇာတိ။ **နာမံ** နာမ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ''ဆဂလကော ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော နာမ, ဆဂလိကာ မေတ္တိယာ ဘိက္ခုနီ နာမာ''တိ ဧဝံ နာမံ ဝိယ စောဒကေဟိ ဧပိတနာမဥ္စ ဗုဒ္ဓရက္ခိတာဒိသကနာမဥ္စာတိ ဒုဝိဓံ နာမံ။ **ဂေါတ္တံ** နာမ ဂေါတမမောဂ္ဂလ္လာနာဒိဂေါတ္တံ။ **လိင်္ဂံ** နာမ ဒီဃတာဒိသဏ္ဌာနနာနတ္တဉ္စ ကဏှတာဒိဝဏ္ဏနာနတ္တဉ္စာတိ ဒုဝိဓံ လိင်္ဂံ။ **အာပတ္တိလေသော** နာမ လဟုကာဒိရူပေန ဋ္ဌိတဟာစိတ္တိယာဒိအာပတ္တိ။ **ပတ္တော** နာမ လောဟပတ္တာဒိ။ **စီဝရံ** နာမ ပံသုကူလာဒိ။ **ဥပဇ္ဈာယော** နာမ စုဒိတကဿ ဥပဇ္ဈာယော။ **အာစရိယော** နာမ စုဒိတကဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယာဒိကော။ **သေနာသနံ** နာမ စုဒိတကဿေဝ နိဝသာဟသာဒိကံ။

စောဒေယျာ တိ အညခတ္တိယဇာတိကံ ပုဂ္ဂလံ ဟရာဇိကံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တံ ဒိသွာ အတ္တနော ဝေရိခတ္တိယဇာတိကံ ပုဂ္ဂလံ ''ခတ္တိယော မယာ ဒိဋ္ဌော, ဟရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နောသီ''တိအာဒိနာ နယေန စောဒေတိ။ **ဂရုကာပတ္တိ** နာမ သင်္ဃာဒိသေသော။ **သစေ စာဝနစေတနော**တိ ''အပေဝ နာမ နံ ဣမမှာ ဗြဟ္မစရိယာ စာဝေယျ''န္တိ (ဟရာ. ၃၉၂) ဝုတ္တတ္တာ သစေ ဣမံ သာသနာ စာဝေယျာမီတိ အဓိပ္ပာယော ဟုတွာ စောဒေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဣမိနာ ဇ္ဈတိ ရေကဝသေန န အညာဓိပ္ပာယောတိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ ပုရိမသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ ဒဿိတေသု ''စာဝနာဓိပ္ပာယော အက္ကောသာဓိပ္ပာယော''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၉) ဧဝမာဒိနာနပ္ပကာရာဓိပ္ပာယေသု အာပတ္တိယာ အင်္ဂဘူတံ စာဝနာဓိပ္ပာယံ ဒဿေတွာ သေသာဓိပ္ပာယေ ပဋိက္ခိပတိ။

၄၁၇. **တထာသညီ**တိ အယံ ဟရာဇိကမဇ္ဈာပန္နောယေတတိ တထာသညီ။ ''စောဒေတိ တ စောအပေတိ တ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ''တထာသညီ''တိ ဣဒံ ''စောအပေတီ''တိ ဣမိနာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သေသော**တိ ဧတ္ထ ''ဟရာဇိကာနိ ဝုတ္တာနီ''တိအာဒိ ကတွာ ''သစိတ္တံ ဒုက္ခဝေဒန''န္တိ ပရိယန္တံ ကတွာ ဒဿိတပဌမသိက္ခာပဒဝိနိစ္ဆယသင်္ဂဟကကထာပဗန္ဓေန ဝုတ္တသဗ္ဗဝိနိစ္ဆယေသု တံသိက္ခာပဒနိယတံ ''အမူလကေနာ''တိ ဣဒဉ္စ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ''ဘိက္ခုမန္တိမဝတ္ထုနာ။ပေ.။ အနာပတ္တိ သိယာ''တိ ဝုတ္တမတ္ထဉ္စ ဌပေတွာ အဝသိဋ္ဌသဗ္ဗဝိနိစ္ဆယောတိ အတ္ထော။ **အနန္တရသမော မတော** ဟေဋ္ဌာ အနန္တရံ ဝုတ္တသိက္ခာပဒေနေဝ သဒိသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒုတိယဒုဋ္ဌဒေါသကထာဝဏ္ဏနာ။

၄၁၈. **သမဂ္ဂဿ သင်္ဃဿာ** တိ ''သမဂ္ဂေါ နာမ သင်္ဃော သမာနသံဝါသကော သမာနသီမာယံ ဌိတော''တိ **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တတ္တာ စိတ္တေန စ ကာယေန စ ဧကီဘူတဿ သင်္ဃဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စ**-ကာရော ပဒပူရဏော, ဧဝ-ကာရတ္ထော ဝါ, နသမဂ္ဂဿာတိ ဗျတိရေကတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဘေဒတ္ထံ ဝါယမေယျာ** တိ ''ကထံ ဣမေ နာနာ ဘိန္ဒေယျုံ''တိ ရတ္တိန္ဒိဝံ စိန္တေတွာ ဥပာယံ ဂဝေသိတွာ ပက္ခပရိယေသနာဒိံ ကရေယျာ တိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္ဟိ **ပါဠိယံ** ''ဘေဒာယ ပရက္ကမေယျာတိ ကထံ ဣမေ နာနာ အဿု ဝိနာ အဿု ဝဂ္ဂါ အဿူတိ ပက္ခံ ပရိယေသတိ ဂဏံ ဗန္ဓတီ''တိ (ဟရာ. ၄၁၂)။

ဘေဒဟေတုန္တိ ''ဣဓုပါလိ ဘိက္ခု အဓမ္မံ 'ဓမ္မော'တိ ဒီပေတိ, ဓမ္မံ 'အဓမ္မော'တိ ဒီပေတီ''တိအာဒိနာ (ပရိ. ၄၅၉) နယေန **ခန္ဓကေ** ဝုတ္တံ အဋ္ဌာရသဘေဒကရဝတ္ထုသင်္ခါတံ သင်္ဃဘေဒကာရဏမာဟ ။ ဣဒမေဝ ဟိ **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တံ ''ဘေဒနသံဝတ္တနိကံ ဝါ အဓိကရဏန္တိ အဋ္ဌာရသဘေဒကရဝတ္ထူနီ''တိ။ **ဂဟေတွာ**တိ ပဂ္ဂယှ။ **တိဋ္ဌေယျာ**တိ နပ္ပဋိနိဿဇ္ဇေယျ။ **ပရိဒီပယန္တိ** ဧတ္ထ ပရိဒီပေန္တော, န ပဋိနိဿဇ္ဇန္တောတိ အတ္ထော။ ယထာဟ ''တိဋ္ဌေယျာတိ န ပဋိနိဿဇ္ဇေယျာ''တိ။

၄၁၉. **ဘိက္ခူဟီ** တိ တဿ သင်္ဃဘေဒကဿ ပရက္ကမနံ ပဿန္တေဟိ တ ဒူရေ စေ, ဌိတံ ပဝတ္တိံ သုဏန္တေဟိ တ လဇ္ဇီဟိ သုပေသလေဟိ သေသဘိက္ခူဟိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ''ဘိက္ခူဟီတိ အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ။ ယေ ပဿန္တိ ယေ သုဏန္တိ, တေဟိ ဝတ္တဗ္ဗော''တိ (ဟရာ. ၄၁၂)။ တဿ ဝဒန္တေဟိ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဝစနာကာရဒဿနတ္ထမာဟ ''မာယသ္မာ သမဂ္ဂဿ သင်္ဃဿ ဘေဒာယ ပရက္ကမိ, ဘေဒနသံဝတ္တနိကံ ဝါ အဓိကရဏံ သမာဒါယ ပဂ္ဂယှ အဋ္ဌာသိ, သမေတာယသ္မာ သင်္ဃေန, သမဂ္ဂေါ ဟိ သင်္ဃော သမ္မောဒမာနော အဝိဝဒမာနော ဧကုဒ္ဒေသော ဖာသု ဝိဟရတီ''တိ (ဟရာ. ၄၁၁) ဟဒံ, တံ ဧကဒေသသင်္ဂဟဝသေန ဥပလက္ခေတုမာဟ **''ဘေဒတ္ထံ။ပေ.။ ဘေဒကာရဏ''**န္တိ။ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။

၄၂၀. **ဝုစ္စမာနော ဟီ** တိ ဧတ္ထ **ဟိ**-သဒ္ဒော အပိ-သဒ္ဒတ္ထော။ **“ပီ”**တိ တ ဟဒ္ဓော, တေဟိ လဇ္ဇိဘိက္ခူဟိ “မာ ယသ္မာ”တိအာဒိနာ နယေန ဝိသုံ တိကၡတ္တုံ ဝုတ္တောပီတိ အတ္ထော။ **နိဿဇ္ဇေယျ န စေဝ န** န္တိ တံ ဘေဒာယ ပ ရက္ကမနံ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနပစ္စယာ ဒုက္ကဋာပတ္တိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတပိ န ဝိဿဇ္ဇေယျာတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ “နော စေ ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ပာရာ. ၄၁၂)။ တထာ ဟိ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇန္တော ဟတ္ထေသု, ဟဒေသု စ ဂဟေတွာ သင်္ဃမဇ္ဈေ အာနေတွာ တထေဝ တိကၡတ္တုံ ဝုတ္တောပိ တံ အဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒုက္ကဋာပ တ္တိံ အာပန္နောတိ ကြမိနာ စ သင်္ဂဟိတော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ “သော ဘိက္ခု သင်္ဃမဇ္ဈမ္ပိ အာကမိုတွာ ဝ တ္တဗ္ဗော ‘မာယသ္မာ။ပေ။ ဖာသု ဝိဟရတီ’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ဝတ္တဗ္ဗော။ တတိယမ္ပိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ ပဋိနိဿဇ္ဇ တိ, ဣစ္စေတံကုသလံ။ နော စေ ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ။ ဣဒံ ဥဘယတ္ထ ဒုက္ကဋံ သာမညေန ဝက္ခတိ “တိကၡတ္တုံ ပန ဝုတ္တဿ, အပရိစ္စဇတောပိ တ”န္တိ။

သမနုဘာသိတဗ္ဗော တိ ဧတ္ထ “သော ဘိက္ခူ”တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, “ယာဝတတိယ”န္တိ သေသော, ယထာဟ “သော ဘိက္ခု ဘိက္ခူဟိ ယာဝတတိယံ သမနုဘာသိတဗ္ဗော”တိ (ပာရာ. ၄၁၁), တထာ သင်္ဃမဇ္ဈေပိ တိကၡ တ္တုံ ဝုစ္စမာနောပိ နော ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒုက္ကဋံ အာပန္နော သော အာဏာနက္ကဟိ ဘိက္ခု သင်္ဃေန တိကၡတ္တုံ ဝုတ္ တံ ကမ္မတစံ ဝတွာ သမနုဘာသိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ယာဝတတိယံ သမနုဘာသိတဗ္ဗော တိ ယာဝ တတိယံ သမနုဘာသနံ, တာဝ သမနုဘာသိတဗ္ဗော, တီဟိ သမနုဘာသနကမ္မဝါစာဟိ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၁၁)။ **တန္တိ** ဘေဒာယ ပရက္ကမနံ, ဘေဒနသံဝတ္တနိကံ အဓိကရဏံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဌာနဥ္စ။ **အစ္စဇ** န္တိ, ဥတ္တိစတုတ္ထာယ ကမ္မဝါစာယ ဝုစ္စမာနာယပိ အစ္စဇန္တော။ **ဂရုကံ ဖုသေ**တိ တတိယာယ ကမ္မဝါစာယ “သော ဘာသေယျာ”တိ **ယျ**ကာရပ္ပတ္တာယ သင်္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇတိ။

၄၂၁. သင်္ဃဿ ဘေဒာယ ပရက္ကမန္တံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ, သုတွာ, ဥတွာ စ အဝဒန္တဿ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋန္ တိ ယောဇနာ။

၄၂၂. ကီဝဒူရေ ဝသန္တေဟိ သုတွာ ဂန္တွာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အာဟ **“ဂန္တွာ”** တိအာဒိ။ အဒ္ဓယောဇနမေဝ **အဒ္ဓ ယောဇနတာ,** တတော အဓိကံ တ။ ဂိလာနံ ပဋိစ္စ အဒ္ဓယောဇနံ ဝုတ္တံ, ဣတရံ ပဋိစ္စ **“အဓိကံ ဒူရမ္ပိ ပန ဂန္တဗ္ဗ”** န္ တိ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **“သစေ သက္ကောတီ”** တိ။ **တာဝဒေ**တိ တအာ ဧဝ, အစိရာယိတွာတိ အတ္ထော။

၄၂၃. **တိကၡတ္တုံ ပန ဝုတ္တဿာ** တိ “မာယသ္မာ”တိအာဒိနာ နယေန ဝိသုဥ္စ သင်္ဃမဇ္ဈေ စ တိကၡတ္တုံ ဝုတ္ တဿာပိ အပရိစ္စဇန္တဿ။ **တံ** ဘေဒာယ ပရက္ကမာဒိကံ။ ဘေဒပ္ပဝတ္တိယာ သုတကၡဏေ သယံ အဂန္တွာ ပဏ္ဏံ တ သာသနံ တ ပေသေန္တဿ အာပတ္တိ ဒဿေတုမာဟ **“ဒူတံ တ”**တိအာဒိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၁၁) “ဒူတံ တ ပဏ္ဏံ တ ပေသေတွာ ဝဒတောပိ အာပတ္တိမောက္ခော နတ္ထီ”တိအာဒိ။

၄၂၅. **ယျကာရေ ပန သမ္ပတ္တေ** တိ “ယဿ နက္ခမတိ, သော ဘာသေယျာ”တိ (ပာရာ. ၄၁၃) တတိယကမ္မ တစာယ အန္တေ **ယျ**ကာရေ ဥစ္စာရိတေ။ **ပဿမ္ဘန္တိ** တိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ, ဝူပသမန္တီတိ အတ္ထော။ **ဒုက္ကဋာဒ ယော**တိ ဥတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ, ဒ္ဝီဟိ ကမ္မဝါစာဟိ ဒွေ စ ထုလ္လစ္စယာ။ ယထာဟ “သင်္ဃာဒိသေသံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တ ဿ ဥတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ, ဒ္ဝီဟိ ကမ္မဝါစာဟိ ထုလ္လစ္စယာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီ”တိ (ပာရာ. ၄၁၄)။ တသ္မာ ဥတ္တိ ယာ ပုဗ္ဗေ ဗဟိ စ သင်္ဃမဇ္ဈေ စ တိကၡတ္တုံ ဝုတ္တေပိ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနေန အာပန္နာနိ ဒွေ ဒုက္ကဋာနိ ဒေသေတဗ္ ဗာနီတိ ဝိညာယတိ။

ကြမိဿာ ကမ္မဝါစာယ ကိံ အာပန္နာပတ္တိယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ, ဥဒာဟု အနာပန္နာတိ ဝိစာရဏာယ “ယော အဝသာနေ ပဋိနိဿဇ္ဇိဿတိ, သော တာ အာပတ္တိယော န အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ အနာပန္နာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီ”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၁၄) **မဟာသုမတ္ထေရဿ** တဒံ “ကိမနာပန္နာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ”တိ ပဋိဗာဟိတွာ “လိင်္ဂပရိဝ တ္တနေ အသာဓာရဏာပတ္တိယော ဝိယ အာပန္နာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီ”တိ **မဟာပဒုမတ္ထေရဿ** တအော ဌိတော။

၄၂၆. **အကတေ ပန ကမ္မသ္မိ** န္တိ ယထာဝုတ္တသမနုဘာသနကမ္မေ အကတေ။ **အပရိစ္စဇတောပိ စာ** တိ တံ သင် ဃဘေဒာယ ပရက္ကမနံ အပရိစ္စဇန္တဿာပိ။ **“သင်္ဃာဒိသေသေနာ”** တိ ကြမိနာ ကမ္မံ အကတွာ သင်္ဃမဇ္ဈေ စ

ဗဟိ စ တိက္ခတ္တံ၊ ဝုစ္စမာနသ္သ အပ္ပဋိနိသ္သဇ္ဇနေန ဒုက္ကဋံ ပန ဟောတီတိ ဗျတိရေကတော ဒဿေတိ။

၄၂၇. **ပုဗ္ဗေ တ** တိ ဥတ္တိယာ ပုဗ္ဗေ ဝိသုံ, သင်္ဃမဇ္ဈေ တ တိက္ခတ္တုံ ဝုစ္စမာနေပိ။ **တဋ္ဌဏောပိ** တိ ဥတ္တိက္ခ ဏေ တ။ ဥတ္တိယာ အနိဋ္ဌိတာယပိ **ပဇ္ဇာပိ,** ဣမဿ အဝဓိ ဒဿေတိ **"အသမွတ္တေ ယ္ဃကာရသ္မိ"** န္တိ။ **ပဋိနိ သ္သဇ္ဇတောပိ စ** တဿ သင်္ဃာဒိသေသေန အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ပဌမကထာယ ပစ္ဆိမမုံ ဣဓာနေတ္ဝာတ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၄၂၈. တွောဝတာ "အနာပတ္တိ အသမနုဘာသန္တဿ ပဋိနိသ္သဇ္ဇန္တဿ ဥမ္မတ္တကဿ ခိတ္တစိတ္တဿ ဝေဒနာဋ္ဋဿ အာဒိကမ္မိကဿာ"တိ (ပာရာ. ၄၁၆) ဟဌေ "ပဋိနိသ္သဇ္ဇန္တဿာ"တိ ပဒေန ဂဟိတေသု "ဥတ္တိတော"တိအာဒီသု ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတ္ဝာတ တံ နိဂမေတုံ **"ပဋိနိသ္သဇ္ဇတော တပိ တ"** န္တိ အာဟ။ နိဂမနတ္တဇောတ ကော ဧဝံ-သဒ္ဒော သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ, ဧဝံ "ဥတ္တိတော"တိအာဒိနာ ယထာဝုတ္တနယေန ပဋိနိသ္သဇ္ဇန္တဿ တတိ အတ္ထော။ **တ**န္တိ သင်္ဃဘေဒပ္ပယောဂံ။ **အသမနုဘာသတော တ**တိ အသမနုဘာသိယမာနဿ။ "အသမနုဘာ သိယတော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝိကရဏပစ္စယလောပေန "အသမနုဘာသတော"တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "အသမနုဘာသန္တဿာတိ အသမနုဘာသိယမာနဿာ"တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၁၆)။ "သင်္ဃာဒိသေသေ န အနာပတ္တိ ပကာသိတာ"တိ အနုဝတ္တမာနတ္တာ ဣစ္ဆိတတ္ထေ သိဒ္ဓေပိ ပုန "အနာပတ္တိ ပကာသိတာ"တိ ဝ စနေ ပုနရုတ္တတာ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ, ပဒာဝုတ္တိ နာမ အလင်္ကာရော ဟောတီတိ။

၄၂၉. ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ အတ္ထုပ္ပတ္တိယံ သင်္ဃဘေဒတ္ထံ ပဉ္စ ဝတ္ထူနိ ယာစန္တေန ဒေဝဒတ္တေန "သာဓု ဘ န္တေ ဘိက္ခူ ယာဝဇီဝံ မစ္ဆမံသံ န ခာဒေယျုံ, ယော မစ္ဆမံသံ ခာဒေယျ, ဝဇ္ဇံ နံ ဖုသေယျာ"တိ (ပာရာ. ၄၀၉) ဝုတ္တေ "အလံ ဒေဝဒတ္တ မယာ တိကောဋိပရိသုဒ္ဓံ မစ္ဆမံသံ အနုညာတံ အဒိဋ္ဌံ အသုတံ အပရိသင်္ကိတ"န္တိ (ပာရာ. ၄၀၉) အနုညာတေသု မစ္ဆမံသေသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝိနိစ္ဆယံ ပုဗ္ဗေ အနောကာသာဘာဝေန အဝတ္ဝာတ ပကတံ သိက္ခာပဒ ဝိနိစ္ဆယံ နိဋ္ဌာပေတ္ဝာတ ဣဒါနိ ပတ္တာဝသေသံ တံ ဒဿေတုံ **"ယဉ္စဟီ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ ။ "တံ တဿာ"တိ ဝက္ခမာန တ္တာ **"ယ"**န္တိ ဣဒံ "ဘိက္ခူ"န္တိ ဣမိနာ စ "မစ္ဆမံသ"န္တိ ဧတေန စ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **မစ္ဆ** န္တိ ဩဒကံ။ **မံသ**န္တိ ထလဇာနံ မံသံ။ **နိဒ္ဒေမတိကော** တိ "မံ ဥဒ္ဒိဿ ကတ"န္တိ တ "သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ကတ"န္တိ တ ဥပ္ပန္နာယ ဝိမတိ ယာ ဝိရဟိတော။

၄၃၀. **သမုဒ္ဒိဿ ကတ** န္တိ သင်္ဃံ တ အတ္တာနံ တ ဥဒ္ဒိဿ ကတံ။ **"ဥတ္ဝတ"**တိ ဣမိနာ အဇာနိတ္ဝာတ ဘုဉ္ဇန္ တဿ အနာပတ္တိဘာဝမာဟ။

၄၃၁. ဟတ္ထိနံ အဿာနံ အစ္ဆာနံ မနုဿာနံ အဟီနံ ကုက္ကုရာနံ ဒီပိနံ သီဟာနံ ဗျဂ္ဃာနံ တရစ္ဆာနံ မံသံ အ ကပ္ပိယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၄၃၂. သစိတ္တကတာ အာပတ္တိယာဝေ ယုဇ္ဇတိ, ဣဓ ပန တံဟေတုကံ မံသမေဝ ဟောတုမ္ဟိ ဖလူပစာရေန **သစိ တ္တက**န္တိ ဂဟိတံ။ တွေ စိတ္တံ နာမ အတ္တာနံ တ သင်္ဃံ တ ဥဒ္ဒိဿ ကတဘာဝဇာနနစိတ္တံ။ **သေသ**န္တိ အနုဒ္ ဒိဿကတံ အကပ္ပိယမံသံ။ **အစိတ္တက** န္တိ ဝုတ္တနယမေဝ။

၄၃၃. **ပုစ္ဆိတ္ဝတယေတ** တိ အကပ္ပိယမံသပရိဟာရတ္ထံ ဒသသု မံသေသု နာမဝ္ဆ ဥဒ္ဒိဿကတဿ ပရိဟာရတ္ ထံ ဉာတယဿာပိ ပဋိလဒ္ဓာကာရစ္ဆ ပုစ္ဆိတ္ဝတယေတတိ အတ္ထော။ ဩဒကေသု မစ္ဆေသု အကပ္ပိယာဘာဝတော လဒ္ ဓာကာရော ဉာတဗ္ဗော။ မံသေ ဒိဋ္ဌမတ္တေယေဝ "ဣဒံ အသုကမံသ"န္တိ ဇာနန္တိ စေ, အပုစ္ဆိတေပိ ဒေသော နတ္ထိ။ အယကေသု မံသဿာဘာဝေ လဒ္ဓနိယာမေ အပုစ္ဆိတေပိ ဒေသော နတ္ထိ။ ယထာ တ တထာ တ ဝိမတိယာ ဥပ္ပန္နာယ အပ္ပဋိက္ကဟေတ္ဝာတ နိသိန္နေ "ကသ္မာ န ပဋိဂ္ဂဏ္ဟထာ"တိ ပုစ္ဆိတေ ဝိမတိယာ ဥပ္ပန္နာကာရံ ဝတ္ဝာတ "မယံ တုမ္ ဟေ တ ဣတရေ ဘိက္ခူ တ ဥဒ္ဒိဿ န ကရိမ္ဟာ"တိ ဝတ္ဝာတ "အမ္ဟာကမေဝ သန္တကာယ ကတံ, ပဏ္ဏာကာရတ္ထာယ ကတံ, အတိထီနံ တ အတ္ထာယ ကတ"န္တိအာဒိနာ အတ္တနာ လဒ္ဓပ္ပကာရံ ဝတ္ဝာတ "သံသယံ အကတ္ဝာတ ပဋိဂ္ဂဏှတဗ္ ဗ"န္တိ ဝဒေယျုံ စေ, ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သဗ္ဗမိဒံ **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တံ။

ဘိက္ခူနံ ဝေတံ ဝတ္တန္တိ ယောဇနာ။ **ဝတ္တဉ္စာ** တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန မဟာကရုဏာယ ဒေသိတံ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ ဝိသောဓေတွာ ပဋိပဇ္ဇနေ ပတိဋ္ဌိတာ။ **"ဝိနယညုနော"**တိ ဣမိနာ ဝိနယံ အဇာနိတွာ ဥပဒေသပ္ပမာဏေနေဝ ဝတ္တံ ပူရေန္တေဟိ ဝတ္တဿ ဝိရောဓေပိ သိယာတိ တေ နိဝတ္တေတိ။ **"ဝတ္တဉ္စာ"** တိ ဝိသေသနေန ဝိနယံ ဉတွာပိ အပူရဏေ နိဝတ္တေတိ။ ဥဘယေနပိ အတ္တနာ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယဿ ပရိသုဒ္ဓဘာဝံ ဒီပေတိ။

၄၃၄. **ဣဒံ သမနုဘာသန**န္တိ ယထာဝုတ္တသိက္ခာပဒမာဟ။ သမနုဘာသနေန သာဓေတဗ္ဗာ အာပတ္တိ သမနုဘာသနာ ကာရဏူပစာရေန။ အညထာ ဧကသမုဋ္ဌာနာဒိဘာဝေါ န ယုဇ္ဇတိ။ **ဧကသမုဋ္ဌာနံ** ကာယဝါစာစိတ္တသင်္ခါတံ ဧကံ သမုဋ္ဌာနံ ဧတဿာတိ ကတွာ။ **ကာယကမ္မ**န္တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒာဝသေန ကာယေန ကာတဗ္ဗဿ ပဋိနိဿဇ္ဇနဿ အကတတ္တာ ကာယကမ္မံ။ **ဝစီကမ္မ**န္တိ ဝစသာ ကာတဗ္ဗဿ အကတတ္တာ ဝစီကမ္မံ။ **အကိရိယ** န္တိ ယထာဝုတ္တနယေန "သင်္ဃဘေဒအေပက္ကမနိတရဏာယ ပရက္ကမနံ ပဋိနိဿဇ္ဇာမီ"တိ ကာယဝိကာရေန ဝါ ဝစီဘေဒေန ဝါ အဝိညာပနတော အကိရိယံ နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သင်္ဃဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ။

၄၃၅. **ကိဉ္စာပိ ဝတ္တဗ္ဗ** န္တိ "ဧကော ဝါ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ"တိ ဝုတ္တသင်္ဃဘေဒအနုဝတ္တကဘိက္ခုံ ပဿန္တေဟိ သုဏန္တေဟိ လဇ္ဇိဘိက္ခူဟိ ဝိသုဉ္စ သင်္ဃမဇ္ဈေ စ နေတွာ တိက္ခတ္တုံယေဝ သင်္ဃဘေဒအနုဝတ္တနဿ အကတ္တဗ္ဗတံ ဝတွာ တတော အနောရမန္တာနံ ဉတ္တိစတုတ္ထာယ ကမ္မဝါစာယ သမနုဘာသနကမ္မံ ကာတဗ္ဗ"န္တိ ဣဒဉ္စ "တတိယာနုဿာဝနာယ **ယျ**-ကာရပ္ပတ္တာယ အာပဇ္ဇနကသင်္ဃာဒိသေသတော ပုဗ္ဗေ အာပန္နာ ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီ"တိ ဣဒဉ္စ အနာပတ္တိပကာရော စာတိ ဣမံ သာဓာရဏဝိနိစ္ဆယံ သန္ဓာယာဟ။ ဝစနပ္ပကာရဘေဒေါ ပန အတ္ထေဝ, သော သဗ္ဗောပေတော **မာတိကာယ** (ပါရာ. ၄၁၈-၄၁၉) ဝိတ္ထာရတော **ပဒဘာဇနေ** (ပါရာ. ၄၁၈-၄၁၉) အာဂတနယေန ဝတ္တဗ္ဗော။ **အဿာ** တိ ဒုတိယသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဿ။ **"သမုဋ္ဌာနာ။ပေ။ မတာ"** တိ ဣမိနာ သာဓာရဏဝိနိစ္ဆယော အတိဒိဋ္ဌောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဒုတိယသင်္ဃဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ။

၄၃၆. **ဥဒ္ဒေသပရိယာပန္နေ** တိ ဧတ္ထ "သိက္ခာပဒေ"တိ သေသော, နိဒါနပါရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသအနိယတဝိတ္ထာရသင်္ခါတေ ပဉ္စဝိဓဥဒ္ဒေသလက္ခဏပါတိမောက္ခေ အန္တောဂဓသိက္ခာပဒဝိသယေတိ အတ္ထော။ **"ဥဒ္ဒေသပရိယာပန္နေ သိက္ခာပဒေ"**တိ ဣမိနာ "အဝစနီယမတ္တာနံ ကရောတီ"တိ ဣမဿ ဝိသယံ ဒဿေတိ။ **ဘိက္ခု ဒုဗ္ဗစဇာတိကော** တိ ဧတ္ထ "ယော"တိ အဇ္ဈာဟာရော။ "ဒုဗ္ဗစဇာတိကောတိ ဒုဗ္ဗစသဘာဝေါ, ဝတ္တုံ အသက္ကုဏေယျောတိ အတ္ထော"တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၂၅-၄၂၆) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တဒေါဝစဿတာယ ဟေတုဘူတပါပိစ္ဆတာဒီဟိ ဧကူနဝီသတိယာ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဟုတွာ အတ္တနိ ဝုတ္တံ အနုသိဋ္ဌိံ သာဒရမဂ္ဂဟဏေန နာသနတာ ဒေါဝစဿသဘာဝေါတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ **ပဒဘာဇနေ** "ဒုဗ္ဗစဇာတိကော ဟောတီတိ ဒုဗ္ဗစော ဟောတိ ဒေါဝစဿကရဏေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော အက္ခမော အပ္ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ အနုသာသနိ"န္တိ (ပါရာ. ၄၂၆)။

အဝစနီယမတ္တာနံ ကရောတီတိ "မာ မံ အာယသ္မန္တော ကိဉ္စိ အဝစုတ္ထ ကလျာဏံ ဝါ ပါပကံ ဝါ, အဟမ္ပာယသ္မန္တေ န ကိဉ္စိ ဝက္ခာမိ ကလျာဏံ ဝါ ပါပကံ ဝါ, ဝိရမထာယသ္မန္တော မမ ဝစနာယာ"တိ (ပါရာ. ၄၂၅) ဝုတ္တနယေန အတ္တာနံ အဝစနီယံ ကရောတိ။ **ဂရုကံ သိယာ**တိ ဧတ္ထ "တဿာ"တိ ဣဒံ အဇ္ဈာဟာရနယသမ္ဗန္ဓေန လဗ္ဘတိ။ တတြာယံ ယောဇနာ – ဒုဗ္ဗစဇာတိကော ယော ဘိက္ခု ဥဒ္ဒေသပရိယာပန္နေ သိက္ခာပဒေ အတ္တာနံ အဝစနီယံ ကရောတိ, တဿ ဂရုကံ သိယာတိ။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယော ဘိက္ခု အတ္တနော ဒေါဝစဿတံ ပဿန္တေဟိ, သုဏန္တေဟိ စ လဇ္ဇိဘိက္ခူဟိ "မာ အာယသ္မာ အတ္တာနံ အဝစနီယံ အကာသိ။ပေ။ အညမညဝုဋ္ဌာပနေနာ"တိ (ပါရာ. ၄၂၅) ဝုတ္တနယေန တိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တောပိ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇိတွာပိ န ဝိသဇ္ဇေတိ, "သော ဘိက္ခု သင်္ဃမဇ္ဈမ္ပိ အာကဍ္ဎိတွာ ဝတ္တဗ္ဗော"တိ (ပါရာ. ၄၂၆) ဝုတ္တတ္တာ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎိတွာပိ သင်္ဃမဇ္ဈံ နေတွာ တထေဝ တိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တေ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇိတွာပိ န ဝိသဇ္ဇေတိ, တဿ ဒုဗ္ဗစဇာတိကဿ ဉတ္တိစတုတ္ထာယ ကမ္မဝါစာယ ကရိယမာနေ

သမနုဘာသနကမ္မေ တတိယာယ ကမ္မဝါစာယ ယ္ယကာရပ္ပတ္တာယ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဉတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ, ဒွီဟိ ကမ္မဝါစာဟိ ထုလ္လစ္စယေ စ ပဋိပ္ပဿမ္ဘယမာနော သင်္ဃာဒိသေသော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၃၇. ဒုဗ္ဗစေ တိ ဧတ္ထ "သိက္ခာပဒေ"တိ သေသော, တထာ **သင်္ဃဘေဒကဝဏ္ဏနေ** တိ ဧတ္ထာပိ။ သင်္ဃဘေဒေါ ဧဝ **သင်္ဃဘေဒကော,** တံ ဝဏ္ဏေတိ ကထေတီတိ သင်္ဃဘေဒကဝဏ္ဏနံ, ကိံ တံ? သိက္ခာပဒံ, တတ္ထ ပဌမမေဝ သင်္ဃဘေဒကသိက္ခာပဒံ ဂဟေတဗ္ဗံ, တသ္မိံ ဝုတ္တနယေနာတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "သမုဋ္ဌာနာဒီနိ ပဌမသင်္ဃဘေဒသဒိသာနေဝါ"တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၂၅-၄၂၆)။ **"သဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော"** တိ ဧတေန ဣမ ဒဿိတေန "ဂရုကံ သိယာ"တိ ဧတေန သင်္ဂဟိတံ သင်္ဃာဒိသေသာဝသာနဝိနိစ္ဆယံ ဝဇ္ဇေတွာ "အကတေ ပနာ"တိအာဒိကထာတ္တယေန ဝုတ္တအနာပတ္တိပ္ပကာရေ စ "ဣဒမေကသမုဋ္ဌာန"န္တိအာဒိကထာယ ဝုတ္တသမုဋ္ဌာနာဒိကေ စ အတိဒိသတိ။

ဒုဗ္ဗစကထာဝဏ္ဏနာ။

၄၃၈. ယော ကုလဒူသကော ဘိက္ခု, သော ဆန္ဒဂါမိတာဒီဟိ ပါပေန္တော ဘိက္ခုဟိ **ကမ္မေ ကရိယမာနေ တံ** ဆန္ဒဂါမိတာဒီဟိ ပါပနံ အစ္စဇန္တော **ဂရုကံ ဖုသေ** သင်္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ "ကုလဒူသကောတိ ကုလာနိ ဒူသေတိ ပုပ္ဖေန ဝါ ဖလေန ဝါ စုဏ္ဏေန ဝါ မတ္တိကာယ ဝါ ဒန္တကဋ္ဌေန ဝါ ဝေဠုယာ ဝါ ဝေဇ္ဇိကာယ ဝါ ဇင်္ဃပေသနိကေန ဝါ"တိ (ပါရာ. ၄၃၇) ဝစနတော သဒ္ဓာသမ္ပန္နကုလာနိ လာဘံ နိဿာယ ပုပ္ဖဒါနာဒီဟိ သင်္ဂဏှိတွာ တထာ အကရောန္တေသု လဒ္ဓိဘိက္ခူသု ကုလာနံ သဒ္ဓာဒူသနတော **ကုလဒူသကော,** ဘိက္ခု။

ဆန္ဒဂါမိတာဒီဟိ ပါပေန္တော တိ ကုလဒူသနကမ္မံ ကရောန္တံ ဒိသွာ ဝါ သုတွာ ဝါ အဝစနတော အာပဇ္ဇိတဗ္ဗဒုက္ကဋတော မုစ္စနတ္ထာယ "အာယသ္မာ ခေါ။ပေ။ အလန္တေ ဣဓ ဝါသေနာ"တိ ဝဒန္တေ လဒ္ဓိ ပေသလေ ဘိက္ခူ "ဆန္ဒဂါမိနော စ ဘိက္ခူ။ပေ။ ဧကစ္စံ န ပဗ္ဗာဇေန္တီ"တိ ဆန္ဒဂါမိတာဒီဟိ စတူဟိ အဂတိဂမနေဟိ ယောဇေန္တောတိ အတ္ထော။ **ကမ္မေ ကရိယမာနေ** တိ ယထာဝုတ္တနယေန အတ္တနာ ဂရဟန္တာနံ ဘိက္ခူနံ ကရိယမာနံ အက္ကောသနဉ္စ ပရိဘာသနဉ္စ ယေ ပဿန္တိ, ယေ စ သုဏန္တိ, တေဟိ "မာယသ္မာ ဧဝံ အဝစ, န စ ဘိက္ခူ ဆန္ဒဂါမိနော။ပေ။ အလဉ္စ တေ ဣဓ ဝါသေနာ"တိ တိက္ခတ္တုံ ဝုစ္စမာနောပိ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇိတွာပိ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇန္တံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎိတွာ သင်္ဃမဇ္ဈံ အာနေတွာ "မာယသ္မာ ဧဝံ အဝစာ"တိအာဒိနာ နယေနေဝ ပုနပိ တိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တေ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇိတွာပိ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇန္တဿ ဉတ္တိစတုတ္ထာယ ကမ္မဝါစာယ သမနုဘာသနကမ္မေ ကရိယမာနေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဂရုကံ ဖုသေ**တိ ဉတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ, ဒွီဟိ ကမ္မဝါစာဟိ ထုလ္လစ္စယေ စ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေန္တော တတိယကမ္မဝါစာယ အန္တေ ယ္ယကာရေ သမ္ပတ္တေ သင်္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၃၉-၄၄၀. "ကုလာနိ ဒူသေတိ ပုပ္ဖေန ဝါ"တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၄၃၇) နယေန ဝုတ္တကုလဒူသနောပကရဏဘူတစုဏ္ဏပဏ္ဏာဒီသု ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"စုဏ္ဏ"** န္တိအာဒိ။ **စုဏ္ဏ** န္တိ သိရီသပဏ္ဏာဒိစုဏ္ဏံ။ **ပဏ္ဏ** န္တိ တမ္ဗူလပဏ္ဏတာလပဏ္ဏာဒိခါဒိတဗ္ဗာခါဒိတဗ္ဗပဏ္ဏံ။ **ဖလ**န္တိ တာလပနသာဒိဖလံ။ **ပုပ္ဖ** န္တိ စမ္ပကာဒိပုပ္ဖံ။ **ဝေဠု**န္တိ အန္ဒုအေဋ္ဌိကာဟဋ္ဌံ ကိရဏ္ဍာဒိကံ ဝေဠုံ။ **ကဋ္ဌ** န္တိ ဂေဟဒါရုံ, ဣန္ဓနဉ္စ။ **မတ္တိက** န္တိ ပါကတိကံ, ပဉ္စဝဏ္ဏံ ဝါ မတ္တိကံ။

အတ္တနော သန္တကံ, တာဝကာလိကာဒိဝသေန ဂဟိတံ ဝါ စုဏ္ဏံ။ပေ။ မတ္တိကံ ကုလသင်္ဂဟဏတ္ထာယ ဒဒတော ကုလဒူသနဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ထေယျာ** တိ စောရိကာ။ **"ဒဒတော"**တိ ဣဒံ သာမိဝစနံ **"ကာတဗ္ဗော"** တိ ပစ္စတ္တဝစနန္တံ ဝိသေသိတဗ္ဗမပေက္ခိတွာ "ဒဒန္တော"တိ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမေန ပစ္စတ္တဝစနန္တံ အနုဝတ္တေတဗ္ဗံ။ **ကာတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ ကာရေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ သင်္ဃသန္တကံ, ဂဏသန္တကံ, အညပုဂ္ဂလသန္တကဉ္စ စုဏ္ဏာဒိံ ကုလသင်္ဂဟတ္ထံ စောရိကာယ ဒေန္တော ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗောတိ ဣမံ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတိ။ **သင်္ဃညသန္တကေ** တိ သင်္ဃညသန္တကစုဏ္ဏာဒိကေတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ **အည**-သဒ္ဒေန ဂဏပုဂ္ဂလာနံ ဂဟဏံ။

၄၄၁. သင်္ဃိကံ ဂရုဘဏ္ဍံ ဝါ တိ သင်္ဃသန္တကံ ဂရုဘဏ္ဍုပဟောနကံ ဝါ ပဏ္ဏာဒိကံ။ **သေနာသနနိယာမိတ**န္တိ "ဧတ္တကာ ဖလရုက္ခာ ဒယော သေနာသနေ နဝကမ္မတ္ထာယာ"တိ ဧဝံ နိယမိတံ ဝါ။ **ဣဿရဝတာယေ ဝါ** တိ ဧကော

ရေန “ထေယျာ”တိ ဣဒံ နိဝတ္တိတံ။

၄၄၂. **ဟရိတ္တ တ**တိ အတ္တနာယေဝ ဟရိတ္တ တ။ “ပုပ္ဖံ ဒေန္တဿာ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ သေ နယော ဥပရိပိ။ **ဟရာပေတ္တ တ**တိ အညဿ ဟတ္ထေ ပေသေတ္တ တ။ **ပက္ကောသိတ္တ တ** တိ အာမန္တေတ္တ တ ပက္ကောသာပေတ္တ တတိ ဥပလက္ခဏတော လဗ္ဘတိ။ **အာဂတဿ တ** တိ အတ္တနာ ဧဝ အာဂတဿ တ။ **“ကုလသင်္ဂဟဏတ္ထာယာ”**တိ ဝစနေန “ဧဝရူပေ အဓိပ္ပာယေ အသတိ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ “စေတိယံ ပူဇံ ကရောန္တာပိ ‘ပူဇေသ္သာမာ’တိ ပုပ္ဖာနိ ဂဟေတ္တ ဂစ္ဆန္တာပိ တတ္ထ တတ္ထ သမ္ပတ္တာနံ စေတိယပူဇနတ္ထာယ ဒေန္တိ, တေမ္ပိ ပုပ္ဖဒာနံ နာမ န ဟောတီ”တိအာဒိကံ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၆-၄၃၇) **အဋ္ဌကထာ**ဂတံ သဗ္ဗံ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿိတံ ဟောတိ။

၄၄၃. ဧဝံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ဒဿေတ္တ အပတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **“ဟရိတ္တ တ”**တိအာဒိ။ **“ဟရာပေတ္တ”**တိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗဿ **တ**-သဒ္ဒဿ အဝုတ္တသမုစ္စယနတ္ထတာယ “ပက္ကောသိတ္တ တ ပက္ကောသာပေတ္တ တ, အာဂတာနံ တ”တိ စ သင်္ဂယှတိ။ **အာဂတဿေတ** တိ ဧဝကာရေန ဟရိတ္တ အနာဒီ နိဝတ္တေတိ။

၄၄၄. **တဥ္စ** တိ မာတာပိတုအာဒီနံ တံ ပုပ္ဖအနဥ္စ။ **ဝတ္ထုပူဇတ္ထ** န္တိ ရတနတ္တယပူဇနတ္ထံ။ **န ပနညထာ**တိ အညေန ပကာရေန အတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယေန ပကာရေန အတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ကောယံ ပကာရောတိ အာဟ **“သိတာဒီ”**တိအာဒိ။ **သိတာဒိပူဇနတ္ထ**န္တိ မဟိဿရာဒိဒေဝတာပူဇနတ္ထဥ္စ။ **မဏ္ဍနတ္ထ** န္တိ ပိဠန္ဓနတ္ထံ။ ဧဝံ အအာတဗ္ဗပ္ပကာရနိယမနေန “ဣမံ ဝိက္ကိဏိတ္တ ဇီဝိကံ ကပ္ပေဿန္တီ”တိ မာတာပိတုအာဒီနံ အတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

၄၄၅. **“ဖလာဒီသု ။ပေ။ ဝိနိစ္ဆယော”** တိ ဣမိနာ “ဟရိတ္တ တ ဟရာပေတ္တ တ”တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယော ဖလပဏ္ဏာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ သမာနောတိ ဒဿေတိ။

၄၄၆. **“ပုပ္ဖာဒိဘာဇနေ”** တိ ပုပ္ဖဖလာဒီနံ ဘာဇနကာလေ။ **သမ္မတေနာ** တိ ပုပ္ဖာဒိဘာဇနတ္ထံ **ခန္ဓကေ** ဝုတ္တန ယေန သင်္ဃေန သမ္မတေန ဘိက္ခုနာ။ **အဿာ** တိ ဘာဇနဋ္ဌာနံ အာဂတဿ။ **ဣတရေနာ**တိ သင်္ဃသမ္မုတိံ ဝိနာ ပုပ္ဖာဒိနိ ဘာဇာပေန္တေန။ **ဉာပေတ္တ အတဗ္ဗ** န္တိ သဗ္ဗံ သင်္ဃံ ဇာနာပေတ္တ အတဗ္ဗံ။

၄၄၇. **ဥပမုဘာဝ** န္တိ ဧကေန ဘိက္ခုနာ လဒ္ဓဗ္ဗဘာဂတော ဥပမုံ။ **“ထောကံ ထောက”**န္တိ ဣမိနာ ဥပမုတောပိ အပ္ပတရံ ဂဟိတံ။

၄၄၈. **ပရိဗ္ဗယဝိဟီနဿာ** တိ တဏ္ဍုလာဒိဇီဝိတဝုတ္တိဝယမူလရဟိတဿ။ **သမ္ပတ္တိဿရိယဿာပီ** တိ အတ္တနော သမီပမုပဂတဿ ဣဿရဿ စ။ “အတဗ္ဗံ တု သကံ ဖလ”န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ “ပရိဗ္ဗယဝိဟီနာနံ, အတုံ သပရသန္တက”န္တိ **ခုဒ္ဒသိက္ခာယ** အာဂတံ, ဣဓ “သကံ ဖလ”န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပရဝစနေန ဝိဿာသိကာနံ ဂဟဏံ, ဣဓ ပန ဝိဿာသဂ္ဂါဟေန ဂဟေတ္တ ဒီယမာနမ္ပိ သသန္တကမေဝါတိ “သက”န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၄၄၉-၅၀. ယတ္ထ သင်္ဃာရာမေ သင်္ဃေန ဖလရုက္ခပရိစ္ဆေဒံ ကတ္တ ကတိကာ ကတာတိ ယောဇနာ, “အာဂန္တုကာနံ တ္တေကံ ဖလံ အတဗ္ဗ”န္တိ ဖလပရိစ္ဆေဒံ ကတ္တ တ “တ္တေကေသု ရုက္ခေသု ဖလံ အတဗ္ဗ”န္တိ ရုက္ခပရိစ္ဆေဒံ ကတ္တ တ သင်္ဃေန ကတိကာ ယေန ပကာရေန ကတာတိ အတ္ထော။ **တတ္ရာဂတဿပိ** တိ ဧဝံ ဋပိတကတိကဝတ္တံ တံ သင်္ဃာရာမံ ဖလတ္ထာယ အာဂတဿာပိ။

ယထာပရိစ္ဆေဒန္တိ သင်္ဃေန တထာကတဖလရုက္ခပရိစ္ဆေဒမနတိက္ကမ္မ။ **ဒဒတော**တိ ဩစိနိတ္တ ဋပိတဖလံ, ကပ္ပိယကာရကေဟိ ဩစိနာပေတ္တ တ ဒေန္တဿ။ ဩစိတဖလေ စ ကပ္ပိယကာရကေ စ အသတိ ဖလတ္ထာယ အာဂတေသု ဝတ္တိတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတုမာဟ **“ဒဿေတဗ္ဗာပိ တ”** တိအာဒိ။ “ဝတ္တ တ”တိ သေသော။ **စ**-ကာရံ **အပိ**-သဒ္ဒေန ဧကတော ကတ္တ “အပိစာ”တိ ယောဇနာ။ ဧဝံ ဝတ္တ တ သင်္ဃေန ပရိစ္ဆိန္နရုက္ခာ ဒဿေတဗ္ဗာတိ ဣမိနာ “ဣမေ ဖလာနိ သုန္ဒရာနိ, ဣတော ဂဏှထာ’တိ ဧဝံ ပန န ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၆-၄၃၇) **အဋ္ဌကထာ** ဗ္ဗတိရေကတော ဒဿိတာ ဟောတိ။

၄၅၁. **“ခဏိတ္တတ”**တိ ဧတေန ‘‘ခဏာပေတ္တတ’’တိ ဣဒမ္ပိ သင်္ဂဟိတံ, ‘‘ကပ္ပိယဘူမိ’’န္တိ ဝက္ခမာနတ္တာ **ပထဝိ** န္တိ ဧတ္တ ‘‘အကပ္ပိယ’’န္တိ လဗ္ဘတိ။ တေနေတဟ **“ဟစိတ္တိယေနာ”** တိ။ **“မာလာဂစ္ဆ”** န္တိ ဣမိနာ ပုပ္ဖူပဂေ တ ရုက္ခဂစ္ဆေ စ မလ္လိကာသုမနာဒိဂုမ္ဗကဂစ္ဆေ စ သင်္ဂဏှာတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယ** ‘‘တရုဏကာ ဟိ ပုပ္ဖရုက္ခာပိ ပုပ္ဖဂစ္ဆာပိ ‘မာလာဝစ္ဆာ’တွေဝ ဝုစ္စန္တိ’’တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁)။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဖလူပဂရုက္ခေ စ ဘေသဇ္ဇရုက္ခေ ဩသဓဂစ္ဆေ စ သင်္ဂဏှာတိ။ ‘‘ရောပပနေ’’တိ ဝက္ခမာနတ္တာ **“သယ”**န္တိ ဣဒံ ‘‘ရောပနေ’’တိ ဣမိနာ ယုဇ္ဇတိ။

‘‘သယံ ခဏိတ္တတ’’တိ ကသ္မာ န ယုဇ္ဇတီတိ? ‘‘ခဏာပေတ္တတ’’တိ ဝက္ခမာနဿ အဘာဝတ စ ‘‘ယော ပန ဘိက္ခု ပထဝိံ ခဏေယျ ဝါ ခဏာပေယျ ဝါ, ဟစိတ္တိယ’’န္တိ (ဟစိ. ၈၅) ဝစနတော ခဏာပနေ ဟစိတ္တိယေန ဘဝိတဗ္ဗတ္တာ စ ‘‘ခဏိတ္တတ’’တိ ဣမိနာ စ ခဏနခဏာပနာနံ ဒွိန္နမေဝ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ န ယုဇ္ဇတိ။ **ကုလဒူသနေ**တိ ကုလဒူသန နိမိတ္တံ။ အကပ္ပိယပထဝိံ ခဏိတ္တတ, ခဏာပေတ္တတ စ သယံ မာလာဂစ္ဆာဒိရောပနေ ကတေ **အဿ** မာလာဂစ္ဆာဒိရော ပကဿ ဘိက္ခုနော အကပ္ပိယပထဝီခဏနပစ္စယေန **ဟစိတ္တိယေန** သဒ္ဓိံ **ကုလဒူသနေ** ကုလဒူသနနိမိတ္တံ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၄၅၂. **“တထာ”**တိ ဣမိနာ ‘‘သယံ ရောပနေ’’တိ ဣဒံ ဝိနာ အဝသေသပ္ပကာရံ သင်္ဂဏှာတိ။ **“အကပ္ပိယေန တ ဏွေနာ”**တိ ဣဒံ ‘‘အကပ္ပိယပထဝိံ ခဏာပေတ္တတ’’တိ ဣမိနာ စ ‘‘ရောပပနေ’’တိ ဣမိနာ စ ယုဇ္ဇတိ။ ‘‘ဣမံ ဘူမိံ ခဏ, ဣမံ ဂစ္ဆံ ရောပေဟီ’’တိအာဒိကံ အကပ္ပိယံ ဝေဟာရံ ဝတ္တတ အကပ္ပိယပထဝိံ ခဏာပေတ္တတ မာလာဂစ္ဆာဒိရောပနံ ကာ ရာပေန္တဿာပိ တထေဝ ဟစိတ္တိယဉ္စ ဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတီတိ အတ္ထော။

ခဏနရောပနေဟိ ဒွီဟိ ဟစိတ္တိယဒုက္ကဋာနိ အဝသိဋ္ဌေဟိ တဒတ္တိကေဟိ သဗ္ဗဝေဟာရပယောဂဘေဒေဟိ ကိံ ဟောတီတိ အာဟ **“သဗ္ဗတ္ထ”** တိအာဒိ။ **ကုလဒူသနေ**တိ နိမိတ္တေ, ဝိသယေ တ ဘုမ္မံ။ အကပ္ပိယေန တဏွေန ပန ပထဝိံ ခဏာပေတ္တတ အကပ္ပိယေန တဏွေန ရောပပနေပိ တထာ ဟစိတ္တိယေန သဟ ကုလဒူသနေ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗတ္ထ** ဣတော ပရေသုပိ တဒတ္တိကေန သဗ္ဗဝေဟာရဗ္ဗာဟရေသု ကုလဒူသနနိမိတ္တံ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

၄၅၃. ကပ္ပိယဘူမိယာ အတ္တနာ ခဏနေ, အကပ္ပိယဝေဟာရေန ခဏာပနေ စ ဟစိတ္တိယာဘာဝတော ဒုက္ကဋံယေဝ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ဥဘယတ္ထ စာ”** တိအာဒိ။ ဧတ္ထ ‘‘ဝေ’’န္တိ သေသော, သော ယထာဝုတ္တမတ္ထံ နိဂမေတိ။ ဇဝံ ယထာဝုတ္တနယေန ကပ္ပိယဘူမိယမ္ပိ မာလာဂစ္ဆာဒိရောပနရောပပနသင်္ခာတေသု ဒွီသု ဌာနေသု စ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

၄၅၄. **သဒုက္ကဋာ ဟစိတ္တီ** တိ ‘‘အာတဋံ ခဏ, ဂစ္ဆံ ရောပေဟီ’’တိ ဧဝတရံ အာဏတ္တေ ဗဟူ အာတဋေ ခဏိတ္တတ ဗဟူသု ဂစ္ဆေသု ရောပိတေသုပိ အာဏတ္တိယာ ဧကတ္တာ ဒုက္ကဋေန သဟ ဟစိတ္တိယံ ဟောတီတိ အယမတ္ထော အကပ္ပိယဘူမိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော။ **“သုဒ္ဓံ တ ဒုက္ကဋ”** န္တိ ဣဒံ အကပ္ပိယဘူမိယံ ကပ္ပိယေန ဝေဟာရေန အာတဋံ ခဏာပကဿ စ ကပ္ပိယဘူမိယံ အကပ္ပိယဝေဟာရေန အာတဋံ ခဏာပကဿ စ ‘‘ဣမံ ဂစ္ဆံ ရောပေဟီ’’တိ ဧဝတ ရာဏတ္တပစ္စယာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ကုလဒူသနဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၄၅၅. **ကပ္ပိယေနေဝ တဏွေနာ** တိ ဧတ္ထ **ကပ္ပိယတဏွံ** နာမ ‘‘ဧတ္ထ အာတဋံ ဇာန, ဧတ္ထ အာတဋံ ဇာနိတဗ္ဗံ, ဧတ္ထ အာတဋေန ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဝေရူပံ တဏှဉ္စ ‘‘ဣမံ ဂစ္ဆံ ဧတ္ထ ဇာန, အယံ ဂစ္ဆော ဧတ္ထ ဇာနိတဗ္ဗော’’တိ အာဒိတဏှဉ္စ။ **ဧဝ**ကာရေန အကပ္ပိယဝေဟာရဉ္စ ကပ္ပိယာကပ္ပိယမိဿကဝေဟာရဉ္စ နိဝတ္တေတိ။ ပရိယာယော ဘာသနိမိတ္တကမ္မံ ပန ‘‘ဣတရတ္တယံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ဝဋ္ဋတိ။ **ဥဘယတ္ထ စ ဘူမိယာ**တိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဘူမီသု ဒွီသု။ **ရောပနေ**တိ ဧတ္ထ သမ္ဗန္ဓတော, ပကရဏတော စ ‘‘မာလာဂစ္ဆာဒီန’’န္တိ လဗ္ဘတိ။

‘‘တဏွေနာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ‘‘ရောပပနေ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗော, ‘‘ရောပနေ’’တိ ကိမတ္ထမာဟာတိ စေ? သုဒ္ဓက တ္တာနိဒ္ဒေသေန ပယောဇကဿာပိ သင်္ဂဟေတဗ္ဗတော ကထာဗန္ဓဝသေန ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ ဥပရိကထာယ ‘‘သယံ

ရောပေတု”န္တိ ဧတ္ထ “သယ”န္တိ က္ကမိနာ ဝိသေသေတဗ္ဗတ “ရောဟာပေတု”န္တိ က္ကဒံ နိဝတ္တေတိ။ “ပရိဘောဂတ္ထာ ယ ဟိ ကပ္ပိယဘူမိယံ တ အကပ္ပိယဘူမိယံ တ ကပ္ပိယတေဟာရေန ရောဟာပနေ အနာပတ္တိ”တိ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁) **အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယော** က္ကမာယ ကထာယ သင်္ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကောစိ အဒေသော**တိ ဟာစိတ္တိယဋ္ဌ ဒုက္ကဋ္ဌာတိ ဝုတ္တအဒေသော ကောပိ အဒေသော န ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

၄၅၆-၇. **“သယံ ရောပေတု”**န္တိ က္ကဒံ “အာရာမာဒီနမတ္ထာယာ”တိ က္ကမိနာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။

အာဒိ-သဒ္ဒေန ဝနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **သယံ ရောပိတဿ တ** တိ ဧတ္ထ **တ-**သဒ္ဒေန “ရောဟာပိတဿာ”တိ က္ကဒံ သင်္ဂဏှာတိ, တေဿ ဝိသေသနတ္ထံ “ကပ္ပိယေန တေဟာရေနာ”တိ ဟဋသေသော။ အယံ ပန ဝိနိစ္ဆယော “အာရာမတ္ထာယ ပန ဝနတ္ထာယ စ ဆာယတ္ထာယ စ အကပ္ပိယတေဟာရမတ္တမေဝ န ဝဋ္ဋတိ, သေသံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁) **အဋ္ဌကထာ**ဂတနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဇ္ဈော အာရာမဘူသနတ္ထာယ, ဗဟိ အရညတ္ထာယ ဝိယ ဆာယတ္ထာယ သုဒ္ဓစိတ္တေန “က္ကမံ ဇာနာ”တိအာဒိကပ္ပိယတေဟာရေန ရောဟာပိတရုက္ခေ စ ကပ္ပိယဘူမိယဋ္ဌ အတ္တနာ ကတေ တ အကပ္ပိယတေဟာရေန ကာရာပိတေ တ အကပ္ပိယဘူမိယဋ္ဌ ကပ္ပိယတေဟာရေန အတ္တနာ ကာရာပိတေ တ အညေဟိ ကတေ တ အာတဋ္ဌေ အတ္တနာ ရောပိတေ ရုက္ခေ စ ဖလံ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ က္ကဋ္ဋတိ စေ, ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

အာရာမာဒီနမတ္ထာယ ကပ္ပိယဘူမိယံ သယံ ရောပိတဿ တ ကပ္ပိယဘူမိယံ တ အကပ္ပိယဘူမိယံ တ ကပ္ပိယတေဟာရေန ရောဟာပိတဿ တ ရုက္ခဿ ယဋ္ဌ ဖလံ, တံ ဖလံ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဘိက္ခုနံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ ကတ္ထစိ ပောတ္ထကေသု “အာရာမာဒီနမတ္ထာယာ”တိ ကထာယ လိခိတဋ္ဌာနေ “ကုလသင်္ဂဟဏတ္ထာယာ”တိအာဒိကထာ ဒိဿတိ။ သာ ဟဋ္ဌိက္ကမဝိရုဒ္ဓတ္တာ အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တာ, “ပုပ္ဖာန”န္တိအာဒိကထာယ ပုရတော ဝုစ္စမာနာ ပန ဌာနပ္ပယုတ္တာ ဟောတိ။

၄၅၈. **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ အာရာမာဒိအတ္ထာယ ပုဗ္ဗေ ဝိယ အတ္တနာ ရောပိတေသု, ရောဟာပိတေသု စ သဗ္ဗေသု မာလာဂစ္ဆာဒီသု။ **အကပ္ပိယောဒကေနေဝ ဟာစိတ္တိ** တိ “ယော ပန ဘိက္ခု ဇာနံ သပ္ပာဏကံ ဥဒကံ တိဏံ ဝာ မတ္တိကံ ဝာ သိဥ္စေယျ ဝာ သိဥ္စာပေယျ ဝာ, ဟာစိတ္တိယ”န္တိ (ဟာစိ. ၁၄၀) ဝုတ္တာ ဟာစိတ္တိ ဧဝ, န ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။

၄၅၉. က္ကအနိ ဒုက္ကဋ္ဌေန သဒ္ဓိံ ဟာစိတ္တိယဝိသယံ ဒဿေတိ **“ကုလ။ပေ။ ဒုက္ကဋ္ဌ”** န္တိ။ **သိဥ္စတော** တိ ကပ္ပိယောဒကေနေဝ သိဥ္စတော, သိဥ္စာပယတော စ။

၄၆၀. **တေသံယေဝ ဒ္ဒဝိန္နံ ပန အတ္ထာယာ** တိ ကုလဒူသနပရိဘောဂါနံ ဒ္ဒဝိန္နမတ္ထာယ။ **သိဥ္စနေ သိဥ္စာပနေ** တိ ဧတ္ထ “မာလာဂစ္ဆာဒီန”န္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ **ဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ ဧတ္ထ “ကေဝလ”န္တိ သေသော။

၄၆၁. **ဩစိနာပနေ**တိ အညေဟိ ပုပ္ဖာနံ ဩစိနာပနေ။ **သယမောစိနနေ စာပီ**တိ အတ္တနာဝ ဩစိနနေ စ။ **သဟာစိတ္တိယဒုက္ကဋ္ဌ**န္တိ “ဘူတဂါမပာတဗ္ဗတာယ ဟာစိတ္တိယ”န္တိ (ဟာစိ. ၉၀) ဝုတ္တတ္တာ ပုပ္ဖောစိနနဟေတု ဟာစိတ္တိယဋ္ဌ ကုလဒူသနဒုက္ကဋ္ဌဋ္ဌ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၆၂. ပူဇာဒိအတ္ထာယ, ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ စ ပုပ္ဖာနံ ဩစိနနဩစိနာပနာနိ ကာရာပေန္တဿ အာပတ္တိယာ အာပဇ္ဇနပ္ပကာရံ ဒဿေတုမာဟ **“ပုပ္ဖာန”** န္တိ။ “ပုပ္ဖာနံ ဂဏနာယ ဟာစိတ္တိယံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ **ပုပ္ဖမောစိနတော**တိ ဧတ္ထ “ဝိသုံ ဝိသု”န္တိ သေသော။ ဧကေကပုပ္ဖံ ဩစိနန္တဿ ပုပ္ဖဂဏနာယ ဟာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ “ဧကေန ပယောဂေန ဗဟူနိ ပုပ္ဖာနိ ဩစိနန္တဿ ပန ပယောဂဂဏနာယ ဟောတီ”တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ က္ကစ ဗျတိရေကတော လဗ္ဘတိ။ **“ဩစိနတော”**တိ က္ကမိနာ “ဩစိနာပယတော”တိ က္ကဒဋ္ဌ ကိရိယာသာမညေ ဝိသေသဿ အဇ္ဈောဂါဓဘာဝတော တ ဥပလက္ခဏတော တ ဒဿိတန္တိ။

တတ္ထ စ ပုပ္ဖာနိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝတ္တေ ဩစိနာပေန္တဿ ပုပ္ဖာနံ ဂဏနာယ ဟောတီတိ က္ကဒမေဝ အာပဇ္ဇတိ။ ဧကေ တရမာဏတ္တေန ဗဟူနိ ပုပ္ဖာနိ ဗဟူသု စ တရေသု ဩစိတေသု အာဏတ္တိဂဏနာယ ဟောတီတိ ဝိနိစ္ဆယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ က္ကဒံ သဗ္ဗပ္ပကာရံ အနန္တရဝုတ္တကထာယ ဒဿိတဝိဓိမ္ပိ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ ဉာပေတုမာဟ **“ကုလတ္ထံ စေ သဒုက္ဂ

ကဋ္ဌာ”တိ။ **ကုလတ္ထ** န္တိ ကုလသင္ဂဟတ္ထံ။ “သဒုက္ကဋ္ဌာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဟစိတ္တိယဥ္စ ဒုက္ကဋဥ္စ ပုပ္ဖဂဏနာယ ဟောတီတိ သိဒ္ဓံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ပုပ္ဖဂဏနာယ ဒုက္ကဋပါစိတ္တိယာနီ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁)။

၄၆၃. ဂန္ထနံ **ဂန္ထော,** တေန နိဗ္ဗတ္တံ **ဂန္ထိမံ** ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ဂန္ထိမာဒိသရူပံ သယမေဝ ဝက္ခတိ။ သင်္ဂဟဏံ **သင်္ဂဟော,** ပုပ္ဖာနံ သင်္ဂဟောတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၄၆၄. ဣမာနိ ဂန္ထိမာဒီနိ သရူပတော ဒဿေတုမာဟ **“တတ္ထ ဒဏ္ဍေန ဒဏ္ဍံ တ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **တတ္ထာ** တိ တေသု ဆသု ပုပ္ဖသင်္ဂဟေသု။ **“ဒဏ္ဍေန ဒဏ္ဍံ တ”** တိ ဣဒံ သဒဏ္ဍကဥပ္ပလာဒိကုသုမံ သန္ဓာယာဟ။ **“ဝဏ္ဋေနပိ စ ဝဏ္ဋက”**န္တိ ဣဒံ သဝဏ္ဋကရတ္တကုသုမာဒိံ သန္ဓာယာဟ။ **ကရဏံ သဗ္ဗ**န္တိ ကတံ သဗ္ဗံ။ ဣဓ သဗ္ဗတ္ထ ကပ္ပိယ ဝိဓိဝိဘာဂံ “သဗ္ဗမေတ”မိစ္စာဒိကထာယံ ဝက္ခတိ။

၄၆၅. **သုတ္တာဒီဟိ ဧကေပ္ဖေတွတ** တိ ဧတ္ထ “ဝသ္သိကပုပ္ဖာဒီနိ”တိ သေသော။ သုတ္တေန တ ကဒလိတကာဒီဟိ တ ဝသ္သိကာဒိပုပ္ဖေ ဂန္ထိတွတ ကတပုပ္ဖဝိကာရော **ဧကေပ္ဖိမံ** နာမ။ ဧကတော ဝဏ္ဋာနိ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဥဘတောဝဏ္ဋိကာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ အပ္ပတ္တေ တ သကတ္တေ တ **က**-ကာရော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝိသယေ **က**-ကာရတော ပုဗ္ဗာကာရဿ **ဣ**-ကာရာဒေသော။

သဗ္ဗပုပ္ဖာနံ ဝဏ္ဋာနိ ဧကဒိသာယ ကတွတ ဂန္ထိတပုပ္ဖာဝလိ **ဧကတောဝဏ္ဋိကာ** နာမ, ဝဏ္ဋာနိ ဥဘယဒိသာယ ကတွတ ဂန္ထိတပုပ္ဖာဝလိ **ဥဘတောဝဏ္ဋိကာ** နာမာတိ **တံ** ဧကေပ္ဖိမံ ဧဝံ ဒုဝိဓံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ “တကံ တ ဝလ္လိံ တ ရဇ္ဇုံ တ ဒိဂုဏံ ကတွတ တတ္ထ နီပကဒမ္ဗာဒိဝဏ္ဋရဟိတာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝေဌေတွတ ဂဟဏံ ဧကေပ္ဖိမံ နာမာ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁ အတ္ထတော သမာနံ) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တံ။

၄၆၆. **ဗုန္ဒေသူ** တိ မူလေသု။ **မကုလာဒိက**န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝဏ္ဋရဟိတမဓုကာဒိပုပ္ဖဉ္စ ဝဏ္ဋသဟိတ မလ္လိကာဒိပုပ္ဖဉ္စ သင်္ဂဟိတံ။ **သူစိအာဒီဟီ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တာလဟီရာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ ။ **မာလာဝိကတီ**တိ ပုပ္ဖမာလာဝိကတိ။ သူစိအာဒီဟိ **မကုလာဒိကံ** ပုပ္ဖံ ဗုန္ဒေသု ဝိဇ္ဈိတွတ အာဝုတာ မာလာဝိကတိ **ဝေဓိမံ** နာမာတိ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။

၄၆၇. **“ဝေဌိမံ** နာမ ပုပ္ဖအာမပုပ္ဖဟတ္ထကေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁) **အဋ္ဌကထာယ** ဒဿိတပ္ပကာရေသု ပဌမပ္ပကာရံ ဒဿေတိ **“ဝေဌေတွတ ကတံ မာလာဂုဏေဟိ တ”**တိ။ ဓမ္မဒေသနာယ တ ပဋိမာယ တ ဓာတုယာ တ ပူဇံ ကတ္တုကာမာ မုဒ္ဒနိ ဥဇုကံ ကတွတ မာလာအမကလာပံ ဩလမ္ဗိတွတ အဂ္ဂေ ဃဋိကာကာရဒဿနတ္ထံ မာလာဝလိယော အနေကက္ခတ္တုံ ပရိက္ခိပန္တာ ဝေဌေန္တိ, ဣဒံ ဧဝရူပံ မာလာဂုဏကရဏမ္ပိ ဝေဌိမံ နာမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အညပ္ပကာရံ ဒဿေတိ **“တကာဒီဟိ စ ဗဒ္ဓံ တ”** တိ, “ဗန္ဓိတွတ”တိပိ ပါဌော, “ကတ”န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ဧကစ္စေ ဥပ္ပလာဒိဒီဃဒဏ္ဍကုသုမာနိ အဋ္ဌ တ နဝ တ ဒသ တ ကလာပံ ကတွတ တေသမေဝ ဒဏ္ဍာနံ တကေဟိ တ အညေန ယေန ကေနစိ ဒဏ္ဍကဂ္ဂေ ဌပေတွတ တ ဝိသုံ တ ဗန္ဓိတွတ ဥပ္ပလဟတ္ထာဒိံ ကရောန္တိ, တဉ္စ ဝေဌိမံ နာမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေ ဒွေဝယမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။

ကပ္ပိယကာရကေဟိ ဩစိနိတွတ ဌပိတပုပ္ဖာနိ သာဋကေ ပက္ခိပိတွတ ဘဏ္ဍိကံ ကတွတ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ တေသု ယေဝ ပုပ္ဖေသု အစ္ဆိန္နေန ဒဏ္ဍေန တ တသ္မိံယေဝ ဒဏ္ဍေ အစ္ဆိန္နတကေန တ ကလာပံ ကတွတ ဗန္ဓိတုံ, အံသဘဏ္ဍိကာယ ပက္ခိပိတွတ ဂဟေတုဉ္စ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “တေသံယေဝ ပန တကေန တ ဒဏ္ဍေန ဗန္ဓိတုံ အံသဘဏ္ဍိကံ တ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ “တကေန တ ဒဏ္ဍေန တ’တိ စ ဣဒံ အစ္ဆိန္နိတွတ ပရိက္ခိပိတွတ ဗန္ဓနံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ”တိ **သီဟဠဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ပဒုမာဒိပုပ္ဖာနိ ပဒုမာဒိပဏ္ဏေသု နာဠေဟိ ပဝေသေတွတ နာဠေဟိ ဗဟိ ကတွတ ပဏ္ဏေန ပုပ္ဖာနိ ပဋိစ္ဆာဒေတွတ ပဏ္ဏဂ္ဂေ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “ဒဏ္ဍေ ပန ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁) စ **အဋ္ဌကထာယ**မေဝ ဝုတ္တံ။

၄၆၈. **ပုပ္ဖမာလာဟိ ပူရဏော** တိ ပုပ္ဖာဝလီဟိ ပူရဏော။ ဣဒံ ကတ္တ လဗ္ဘတီတိ အာဟ **"ဇောဓိ"**န္တိအာဒိ။ **ပုပ္ဖပဋ္ဋံ** နာမ မာလာဝလိယော တန္တံ ဝိယ ပသာရေတွာ ဝတ္ထံ တယန္တေဟိ ဝိယ တိရိယဥ္စ မာလာဝလီဟိ တယိတပဋ္ဋံ ဝုစ္စတိ။ ဣဒံ ပုပ္ဖပဋ္ဋံ မာလာဝလီဟိ ဒီဃသော ပူရဏံ သန္ဓာယ ပုရိမေ ဂဟိတံ, တိရိယတော တယနံ သန္ဓာယ ဝက္ခမာနေ တယိမေပိ ဂဟိတန္တိ ပုနရုတ္တာဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပဋ္ဌာဒီနန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန စေတိယဓာတုကရဏ္ဍကဝေဒိကာဒီနံ ဂဟဏံ။

ပရိက္ခေပေသု လဗ္ဘတီ တိ ဗောဓိက္ခန္ဓာဒီနံ ပုနပ္ပုနံ ပရိက္ခိပနေသု လဗ္ဘတိ။ ဗောဓိက္ခန္ဓာဒယော ပုပ္ဖာဝလီဟိ ပရိက္ခိပန္တေဟိ ပဌမဝဋ္ဋဿာနေ ပုပ္ဖာဝလိယာ အနတိက္ကာမိတေ ပုရိမံ နာမ ဌာနံ ယာဝ ဟပုဏာတိ, တာဝ အညေန ဂဟေတွာ ပရိက္ခိပန္တေန အာဟရိတွာ ပုနပိ တသ္မိံ ဌာနေ ပတ္တေ အညဿ အနုဝသေန ဗောဓိက္ခန္ဓံ, စေတိယံ, ဓာတုကရဏ္ဍကံ တ ပုပ္ဖကဉ္စုကေန ဆာဒေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တံ။ သစေပိ ဒွေဝယေဝ ဘိက္ခူ ဥဘောသု ပဿေသု ဌတွာ ပရိယာယေန ဟရန္တိ, ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ ဝဒန္တိ။ ပုပ္ဖပဋ္ဋတယနတ္ထံ ပသာရိယမာနပုပ္ဖာဝလီသု စ ဧသေဝ ဝိနိစ္ဆယော။

ဒီဃပုပ္ဖာဝလိံ နာဂဒန္တေသု ပက္ခိပိတွာ ပုန ပက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ "နာဂဒန္တေသု ပန ပုပ္ဖဝလယံ ပဝေသေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ အညေဟိ ဝလယံ ကတွာ ဒိန္နပုပ္ဖာဝလိဝလယံ ဓာတုကရဏ္ဍထုပိကာယ ပဝေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ "မာလာဂုဏေဟိ ပန ဗဟူဟိပိ ကတံ ပုပ္ဖဒာမံ လဘိတွာ အာသနမတ္ထကာဒီသု ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုပ္ဖဒာမပုပ္ဖာဝလီနံ ပုပ္ဖရဟိတာယ သုတ္တကောဋိယာ ရဇ္ဇုဒဏ္ဍာဒီသု ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၄၆၉. **ပုပ္ဖရူပံ** နာမ "ကေဝလံ ပုပ္ဖေဟေဝ ဟတ္ထိအဿာဒိရူပကာနိ ကရောန္တိ, တာနိပိ တယိမဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌန္တီ"တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁) ဝုတ္တတ္တာ တံတံရူပသဏ္ဌာနံ ကတွာ ပုပ္ဖာဝလိယော နိဝေသေတွာ ကရိယမာနံ ဟတ္ထိအဿာဒိရူပံ။ ဣမသ္မိံ **အဋ္ဌကထာ**ဟဋ္ဌေ "တာနိပိ တယိမဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌန္တီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ စ "အညေဟိ ကတပရိစ္ဆေဒေ ပန ပုပ္ဖာနိ ဌပေန္တေန ဟတ္ထိအဿာဒိရူပကမ္ပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁) **အဋ္ဌကထာ**ဟဋ္ဌဿ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** "ပုပ္ဖာနိ ဌပေန္တေနာတိ အဂန္ထိတာနိ ပကတိပုပ္ဖာနိ ဌပေန္တေန။ ပုပ္ဖဒာမံ ပန ပူဇနတ္ထာယ ဘူမိယံ ဌပေန္တေန ဖုသာပေတွာ တ အဖုသာပေတွာ တ ဒိဂုဏံ ကတွာ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၃၁) ဝုတ္တတ္တာ စ ဣမံ ဟတ္ထိအာဒိရူပံ ပူရေန္တေန မာလာဝလိံ အညေဟိ ကတပရိစ္ဆေဒေ သမ္ဗန္ဓိတွာ ဟသာဏာအာသနမဥ္စပိဌဟတ္ထိရူပာဒိမတ္ထကေ ဌပေတွာ ပူဇနပ္ပကာရော **တယိမ**န္တိ ဝိညာယတိ။

ပုပ္ဖပဋ္ဋ န္တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ပုပ္ဖပဋ္ဋံ ပူရေန္တေန ကောပိ ပုပ္ဖာဝလိ ပရိဝတ္တေတွာ န ဌပေတဗ္ဗာ, တယန္တေန အညေဟိ ပူရိတေပိ ကောပိ ပုပ္ဖာဝလိ န ဟတေတဗ္ဗာ, ဣဒံ ပူရိမတယိမာနံ နာနာကရဏံ။ **အာဒိ**ဂ္ဂဟဏေန ပုပ္ဖဇာလံ သင်္ဂဏှာတိ, တံ ကရောန္တဿ ဇာလစ္ဆိဒ္ဒဂဏနာယ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ "ဘိတ္တိစ္ဆတ္တဗောဓိတ္ထမ္ဘာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော"တိ ဝုတ္တတ္တာ ဆတ္တာဒီသု စ ပုပ္ဖဇာလံ န ကာတဗ္ဗံ။

၄၇၀. ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ သာဓာရဏတ္တာ **"ဘိက္ခုနံ ဘိက္ခုနီနဉ္စာ"** တိ အာဟ။ **ဗုဒ္ဓဿပိ** တိ ဧတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒေ သမ္ဘာဝနေ, "ပူဇတ္ထ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဗုဒ္ဓဿ ပူဇတ္ထာယပိ ကာတုံ တ ကာရာပေတုံ တ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ ဓမ္မသင်္ဃရတနာနိပိ ဥပလက္ခဏတော သင်္ဂယှန္တိ။ သေသေ ကိံ မေဝ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဗျတိရေကတ္ထော။

၄၇၁. **"တထာ"**တိ ဣမိနာ "သယံ ပရေဟိ တ ကာရာပေတုံ ဘိက္ခုနဉ္စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဗုဒ္ဓဿပီ"တိ အနန္တရကထာယ ဝုတ္တမတိဒိသတိ။ **ကလမ္ဗက** န္တိ ဒွိန္နံ ဓနုကာနမန္တရေ ဩလမ္ဗကအာမံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ကလမ္ဗကောတိ အဍ္ဎစန္ဒနာဂဒန္တန္တရေ ဃဋိကာအာမဩလမ္ဗကော ဝုတ္တော"တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁)။ ဧတ္ထ စ **ဃဋိကာအာမဩလမ္ဗကော** နာမ အန္တေ ဃဋိကာကာရယုတ္တော ယမကအာမဩလမ္ဗကော။ **ကာတု**န္တိ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ ဧကေကပုပ္ဖဒာမံ ပန နိက္ခန္တသုတ္တကောဋိယာ ပဗန္ဓိတွာ ဩလမ္ဗိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပုပ္ဖဒာမဒွယံ သင်္ဃဋ္ဋိတုကာမေနပိ နိက္ခန္တသုတ္တကောဋိယာဝ သုတ္တကောဋိံ သင်္ဃဋ္ဋိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အဍ္ဎစန္ဒကမေဝ တ** တိ "အဍ္ဎစန္ဒာကာရေန မာလာဂုဏပရိက္ခေပေါ"တိ **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တသရူပံ တ။

တ္တေ စ **အမုစန္ဒာကာရေန မာလာဂုဏပရိက္ခေပေ** နာမ အမုစန္ဒာကာရေန မာလာဂုဏသ္သ ပုနပ္ပုနံ ဟရဏပစ္စာဟရဏဝသေန ပူရေတ္ဝာ ပရိက္ခိပနံ။ တေနေဝ တံ ပူရိမေ ပဝိဋ္ဌံ။ တသ္မာ တေမွိ အမုစန္ဒာကာရံ ပုနပ္ပုနံ ဟရဏပစ္စာဟရဏဝသေန ပူရိတံ န ဝဋ္ဋတိ, ကေတရံ ပန အမုစန္ဒာကာရေန မာလာဂုဏံ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ''တဒုဘယမ္ပိ ပူရိမေယေဝ ပဝိဋ္ဌ''န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ **အညေဟိ ပူရိတန္တိ** အညေဟိ အာယတံ ပသာရေတ္ဝာ ပူရိတံ ပုပ္ဖပဋံ။ **တယိတုမ္ပိ စာ** တိ တိရိယံ ကေပုပ္ဖာဝလိမ္ပိ တယိတုံ ''န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဣမိနာဝ သမ္ဗန္ဓော။

၄၇၂. **ပိဋ္ဌကာစမယ** န္တိ တဏ္ဍုလပိဋ္ဌာဒီဟိ ကတဥစ္ဆုဝ ကာစမတ္တိကာယ စ ကတံ ပုပ္ဖအာမံ။ **ဘေဏ္ဍုပုပ္ဖမယမ္ပိ စာ** တိ ဘေဏ္ဍုဒဏ္ဍကေဟိ မလ္လိကာသုမနစမ္ပကာဒိသဒိသံ ကတ္ဝာ ဆိဒ္ဒေဟိ ကတအာမဥ္စ။ ''ဂေဏ္ဍုပုပ္ဖမယ''န္တိပိ လိခန္တိ။ **ခရပတ္တမယ** န္တိ တ္တေ **ခရပတ္တံ** နာမ ကုဋ္ဋေဥ္စခစိတံ ပုပ္ဖပဋ္ဋန္တိ ဝဒန္တိ။ **ကာတု**န္တိ ဂန္ထနဂန္ထာပနာဒိနိ ကာတုံ။ ဘေဏ္ဍုခရပတ္တအာမာနံ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ စေလာဒီဟိ ကတအာမမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ အကပ္ပိယာနုလောမတ္တာတိ ဝဒန္တိ။

၄၇၃. **ဟီရာဒီဟီ**တိ တာလနာဠိကေရဟီရာဒီဟိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တိဏသလာကာဒိ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပဋ္ဋာကတ္တ** န္တိ ပဋ္ဋာကာကာရေန ပူဇနတ္ထံ။ **''ဝိဇ္ဈိတ္ဝသ္သာ''** တိ ဣမိနာ ကဏ္ဍကေဟိ ဝိဇ္ဈနံ, ဟီရာဒီဟိ အာဝုဏနဥ္စ သင်္ဂဟိတံ။

၄၇၅. **အသောကပိဏ္ဍိအာဒီန** န္တိ အသောကပုပ္ဖမဥ္စရိကာဒီနံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန **အဋ္ဌကထာယံ** (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁) ဧတေဟေဝ သဒ္ဒိံ ဒသ္သိတံ ဇာလဝိတာနံ, ဆိဒ္ဒာနိ ဒသ္သေတ္ဝာ ကတဝေဒိကာ, နာဂဒန္တကံ, ပုပ္ဖစင်္ကောဋကာပိဓာနံ, တာလပဏ္ဏဝလယာဒိဥ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဓမ္မရဇ္ဇုယာ** တိ တ္တေ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ''ဓမ္မရဇ္ဇု နာမ စေတိယံ တ ဗောဓိံ တ ပုပ္ဖပဝေသနတ္ထံ အာဝဇ္ဈိတ္ဝာ ဗဒ္ဓရဇ္ဇု'တိ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေ, မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ** စ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တထာ ဗဒ္ဓာယ ရဇ္ဇုယာ စေတိယသ္သ စ အန္တရေ ပုပ္ဖာနိ ပဝေသေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝိညာယတိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန **'ဓမ္မရဇ္ဇု**န္တိ သိထိလဝဋ္ဋိတံ ရဇ္ဇုံ ကတ္ဝာ ဗောဓိံ တ စေတိယံ တ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ ဓမ္မာသနေ တ လမ္ဗိတ္ဝာ တတ္ထ ပုပ္ဖာနိ ပဝေသေန္တီ'တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ သိထိလဝဋ္ဋိတာယ ရဇ္ဇုယာ အန္တရေပိ ပုပ္ဖာနိ ပဝေသေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝိညာယတိ, ဝိမံ သိတ္ဝာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဥဘယတ္ထာပိ ပနေတ္ထ နေဝတ္ထိ ဝိရောဓောတိ အမှဟာကံ ခန္တီ''တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၃၁) လိခိတံ။

၄၇၆. **ဝိဇ္ဈိတ္ဝသ္သပီ** တိ ပိ-သဒ္ဒေန ဓမ္မာသနဝိတာနာဒီသု ပုပ္ဖပူဇနတ္ထံ သယံ ကဏ္ဍကဟီရာဒိပ္ပဝေသနံ သင်္ဂဏှာတိ။ ''ဝိတာနာဒီသု ပုပ္ဖပူဇနတ္ထံ ကဏ္ဍကဟီရာဒိပ္ပဝေသနံ န ဝဋ္ဋတီ'တိ ဣဒံ အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာဏတော ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ဝုတ္တံ။

၄၇၇. **ကပ္ပိယဝစနံ** နာမ ''ဧဝံ ဇာန, ဧဝံ ကတေ သောဘေယျ, ယထာ တောနိ ပုပ္ဖာနိ န ဝိကိရိယန္တိ, တထာ ကရောဟီ''တိအာဒိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁) **အဋ္ဌကထာ**ဂတံ ကပ္ပိယဝစနံ။ **ဝတ္ထုပူဇနေ**တိ ရတနတ္တယပူဇနေ။ နိမိတ္တာဒီသု **နိမိတ္တံ** နာမ ပုပ္ဖာနိ စ ဂန္ထနတကေ စ ဂဟေတ္ဝာ ဂန္ထိတုံ ဇာနန္တာနံ သမီပေ ဌပနံ။ **ဩဘာသော** နာမ ''တုမှေဟိ ပိဋ္ဌန္တိ တကုသုမာနိ ကသ္မာ န ဝိကိရန္တီ''တိ ဝုတ္တေ ''ဂန္ထိတတ္တာ''တိ စေ ဝဒတိ, နနု ပူဇနကပုပ္ဖာနိ ဂန္ထိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အာဒိဝစနာနိ။ **ပရိယာယော** နာမ ပဏ္ဍိတေဟိ ပုပ္ဖာနိ ယထာ န ဝိကိရိယန္တိ, တထာ ဂန္ထိတ္ဝာ ပူဇေတုံ မနာပန္တိအာဒိဝစနံ။ **ပကာသိတာ** အဋ္ဌကထာယံ။

၄၇၈. ''ကုလာနိ ဒူသေတိ ပုပ္ဖေန တ''တိအာဒိဟဋ္ဌေ (ဟရာ. ၄၃၇) ''ဝေဇ္ဇိကာယ တ ဇင်္ဃပေသနိကေန တ''တိ (ဟရာ. ၄၃၇) ဝုတ္တံ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒိ ကုလဒူသနတော ဝိသုံ ကတ္ဝာ ''န ကေဝလံ။ပေ။ ကုအာစန''န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ဝိသုံ ကာတုံ န ဝုတ္တံ။ ယောဇနာ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ ''န ကေဝလမိဒမေဝ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ပုပ္ဖအာနာဒိကုလဒူသနံ ကုအာစနံ အကတ္တဗ္ဗံ, အထ ခော ဝေဇ္ဇကမ္မာဒိ ကုလဒူသနမ္ပိ ကုအာစနံ န ကတ္တဗ္ဗ''န္တိ။ **ဝေဇ္ဇကမ္မာဒီ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝက္ခမာနပရိတ္တောဒကသုတ္တအာနအနာမဋ္ဌပိဏ္ဍအာနဒူတေယျဇင်္ဃပေသနိကေ သင်္ဂဏှာတိ။

၄၇၉. ''ကုအစနံ န ကတ္တဗ္ဗ''န္တိ သာမညေန နိသေဓေတ္ဝာ ကာလာနိ **''ကတ္တဗ္ဗ''** မိစ္စာဒိနာ အပဝါဒဝိဓိံ ဒသ္ေသတိ။ **ပဍ္ဍန္ဆ္ သဟဓမ္မိန** န္တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနိသိက္ခမာနသာမဏေရသာမဏေရီနံ ပဍ္ဍန္ဆ္ သဟ သဒ္ဓိံ စရိတဗ္ဗော ပဗ္ဗဇ္ဇာသာသနဓမ္မော ဧတေသံ အတ္ထီတိ ''သဟဓမ္မိကာ''တိ သင်္ခံ ဂတာနံ။ **အကတဝိညတ္တိ ကတ္ဝာပိ** တိ အညာတက အပ္ပဝါရိတေ ဘေသဇ္ဇံ ယာစိတ္ဝာပိ ''ဝဒေယ္ယာထ ဘန္တေ ယေနတ္ထော''တိ ဧဝံ အကတဥ္ဇာနေ ဝိညတ္တိ **အကတ ဝိညတ္တိ။ အတ္တနော ဓနေ**တိ သသန္တကဝိသယေ။

၄၈၀. **''တထာ''**တိ သဟဓမ္မိကာနံ ဝုတ္တမတိဒိသတိ။ **တဒုပဋ္ဌာကဇန္တုနော** တိ တေသံ ဒ္ဝိန္နံ မာတာပိတူနံ ဝေယ်္ယာဝစ္စကရဿ။ **ဘဏ္ဍုကဿာ** တိ ဂိဟိလိင်္ဂေ ဌိတဿာပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခဿ။ **အတ္တနော ဝေယ်္ယာဝစ္စကရဿ သပီ**တိ အတ္တနော ကမ္မကရဿပိ။ ဧတ္တကာနဥ္ဆ ဇနာနံ ပဥ္ဆသဟဓမ္မိကာနံ ဝိယ အကတဝိညတ္တိယာပိ ဘေသဇ္ဇံ ကာ တဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၈၁. **ဇေဋ္ဌဘာတာ** တိ အတ္တနော ပုဗ္ဗဇော ဘာတာ။ **ကနိဋ္ဌော** တိ အနုဇော ဘာတာ။ **တထာ ဘဂိနိယော ဒ္ဝေ**တိ ဇေဋ္ဌာ ကနိဋ္ဌာ ဒ္ဝေ ဘဂိနိယော။ **စူဠမာတာ**တိ မာတု ကနိဋ္ဌာ။ **စူဠပိတာ**တိ ပိတု ကနိဋ္ဌော။ **မဟာမာတာ**တိ မာတု ဇေဋ္ဌာ။ **မဟာပိတာ** ပိတု ဇေဋ္ဌဘာတာ။

၄၈၂. **ပိတုစ္ဆာ** တိ ပိတုဘဂိနီ ဇေဋ္ဌကနိဋ္ဌာ။ **မာတုလော**တိ မာတု ဘာတာ။ ဇေဋ္ဌကနိဋ္ဌေ ဒ္ဝေ ပိတုစ္ဆာ , ဒ္ဝေ မာတုလေ စ ဧကတော ကတ္ဝာ **''ဒသာ''**တိ ဝုတ္တံ။ ဘေသဇ္ဇံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၈၄. ''ဒသန္နံ့ မေ ကာမေ''တိ အာဘောဂံ ကတ္ဝာ တ အာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၄၈၅. **ဧတေသံ** ဒသန္နံ ဉာတီနံ။ **ယာဝ သတ္တမာ ကုလာ**တိ ဧတ္ထ ကုလပရိစ္ဆေဒေါ ကထံ ဂဟေတဗ္ဗောတိ? ''သပုတ္တအဂ္ဂံ ဘာတု ကုဠုမ္ဗံ ဧကံ ကုလံ, ဧဝံ တဿ ပုတ္တဿ တ ဓီတု တ ကုဠုမ္ဗံ ဧကံ ကုလ''န္တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ''သပုတ္တပတိဘဂိနိယာ ကုဠုမ္ဗံ ဧကံ ကုလံ, တထာ တဿ ပုတ္တဿ တ ဓီတု တ ကုဠုမ္ဗံ ဧကံ ကုလ''န္တိအာဒိနာ နယေန ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ စူဠမာတာဒီနမ္ပိ ကုလပ ရမ္ပရာ ဣမိနာ နိယာမေန ဂဟေတဗ္ဗာတိ ဝဒန္တိ။ **ကုလဒူသနံ န ရူဟတီ**တိ ''အတုံ ပုပ္ဖံ ပနညဿ, အာဂတဿေဝ ဉာတိနော''တိအာဒိနာ (ဝိ. ဝိ. ၄၄၃) နယေန ကထိတဝိဓိနာ ဧတေသု ပဝတ္တန္တဿ ကုလဒူသနံ န ရူဟတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၈၆. **ဘာတုဇာယာ**တိ အတ္တနော ဇေဋ္ဌဿ တ ကနိဋ္ဌဿ တ ဘာတု ဘရိယာ။ **ဘဂိနိသာမိကော**တိ အတ္တနော ဇေဋ္ဌာယ တ ကနိဋ္ဌာယ တ ဘဂိနိယာ သာမိကော။

၄၈၇. **ဘာတုနော**တိ ဇေဋ္ဌဿ, ကနိဋ္ဌဿ စ ဘာတုနော။ အနု ပစ္ဆာ ဇာတာတိ **အနုဇာ,** ကနိဋ္ဌဘဂိနီ။ ''အနု ဇာ''တိ ဥပလက္ခဏတ္တာ ဇေဋ္ဌာယပိ သင်္ဂဟော။ ဇေဋ္ဌကနိဋ္ဌဘာတူနံ ဘရိယာ စ ဇေဋ္ဌကနိဋ္ဌဘဂိနီနံ သာမိကာ စ သစေ အညာတကာ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။ **ဒေထာ**တိ ဧတ္ထ ''ဣမံ ဘေသဇ္ဇ''န္တိ ဟဒ္ဒသေသော။

၄၈၈. **တေသမ္ပိ** ဘာတုဘဂိနီနံ။ **''ပုတ္တာန''** န္တိ ဣမိနာ ဓီတူနမ္ပိ သင်္ဂဟော။ **ကတ္ဝာ**တိ ဝတ္ဝာ။ **တုမ္ဟာကံ မာတာပိတူနံ ဒေထာ**တိ ဧတ္ထာပိ ''ဣမံ ဘေသဇ္ဇ''န္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ **မာတာပိတူန**န္တိ ဥဘယသင်္ဂဟက ဝစနတော ''တုယှံ မာတု တ, တုယှံ ပိတု တ''တိ ယထာသမ္ဘဝံ ဝိသုံ ဝိသုဥ္ဆ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **တေသန္တိ** စ **တုမ္ဟာက**န္တိ စ သာမိဝစနံ။ **ပုတ္တာန** န္တိ စ **မာတာပိတူန**န္တိ စ သမ္ပဒါနဝစနံ။

၄၈၉. ဘေသဇ္ဇကရဏာရဟာနံ ဝတ္တဗ္ဗတာယ **''အကလ္လကော''** တိ ဣဒံ ဣဿရာဒိပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယော ဇေတဗ္ဗံ။ **အကလ္လကော** တိ အာတုရော။ **ကလ္လံ** ဝုစ္စတိ သုခံ, တံ ဧတဿ အတ္ထီတိ **ကလ္လကော,** န ကလ္လကော အကလ္လကော။ **ဉာတိဇနုဒ္ဒိဿတော တ** တိ ဉာတိဇနေန ပရိစ္စတ္တော တ။

၄၉၀. တေသံ သဗ္ဗေသ န္တိ ကူသ္မာရာဒိအာတုရာနံ သဗ္ဗေသမေဝတေသံ ဇနာနံ။ **"သာဓုနာ"**တိ ဝဏ္ဍမာနတ္တာ **အပစ္စာသီသတာ သတာ** တိ ဧတ္ထ **သတာ**တိ ကိရိယာပဒံ။ "ဣမဿ္မိံ ကာလေ ဣမေ မယ္ဟံ ဝေရူပံ ဒဿန္တီ"တိ အတ္တနော အတ္တာယ ပစ္စာသီသနံ အကရောန္တေနာတိ အတ္တော။ ဘိက္ခုသင္ဃဿ ဥပကာရတံ ပစ္စာသီသန္တေန ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပဋိသန္ထာရော** တိ အာမိသပဋိသန္ထာရော, ဓမ္မပဋိသန္ထာရောတိ ဒုဝိဓော ပဋိသန္ထာရော။ တတ္ထ အာမိသပဋိသ န္တာရော ဂယှတိ။ ဘေသဇ္ဇံ အာမိသေနပိ ဟောတီတိ ဓမ္မကထာယ သင္ဂဟောပိ ယုဇ္ဇတေဝ။ ပဋိသန္တရဏံ ပဋိသန္ ထာရော။ ပဋိလဒ္ဓာမိသဿ စ ဓမ္မဿ စ တေသု စ အတ္တနိ စ ပတိရူပေနာကာရေန သမံ အတ္ထရဏံ ပဝတ္တနန္တိ အ တ္တော။

အပရော နယော – အာမိသဿ စ ဓမ္မဿ စ အလာဘေန အတ္တနော, ပရဿ စ အန္တရေ သမ္ဘဝန္တဿ ဆိ ဒ္ဒဿ ဝိဝရဿ ဘေဒဿ ပဋိသန္ထရဏံ ပိဒဟနံ သင္ဂဟဏံ **ပဋိသန္ထာရော** ။ အယဉ္ဟိ လောကသန္နိဝါသော အလ ဗ္ဘမာနေန အာမိသေန စ ဓမ္မေန စာတိ ဒ္ဝီဟိ ဆိဒ္ဒေဟိ, တဿ တံ ဆိဒ္ဒံ ယထာ န ပညာယတိ, ဧဝံ ပီဌဿ ဝိယ ပစ္စ တ္ထရဏေန အာမိသေန, ဓမ္မေန စ ပဋိသန္ထရဏံ "အာမိသပဋိသန္ထာရော, ဓမ္မပဋိသန္ထာရော"တိ ဝုစ္စတီတိ။ **သာဓုနာ** တိ သာမီစိပ္ပဋိပန္နတာဒိအရိယဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတုကာမေန အရိယာစာရေန ဘိက္ခုနာတိ အတ္တော။ **"အဓုနာ"**တိ ဣဒံ ဣမိ ဿာ ပဋိပတ္တိယာ သဗ္ဗကာလံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတာယပိ ဟာပဇနကဏ္ဍဟကသံကမေ ဣမဿ္မိံ ဝိပန္နကာလေ ဝိသေသေန အပ္ပမတ္တေန ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။

၄၉၁-၂. ကေနစီတိ ဥပလက္ခဏတ္တာ ဥပာသကေန ဝါ ဥပာသိကာယ ဝါတိ အတ္တော။ **ဟတ္တေနာ** တိ ဟတ္ထာဝ ယဝ အင္ဂုလိယော ဝုတ္တာ သမုဒာယေ ပဝတ္တဿ ဝေဟာရဿ အဝယဝေ ပဝတ္တနတော။ **ကတွာ**တိ ဧတ္ထ "ပ ရိတ္တ"န္တိ ဟဋသေသော, ကရောတိဿ ကိရိယာသာမညေ ဝတ္တနတော ဘဏိတွာတိ အတ္တော။ **တေသမေဝ စ သန္တကန္**တိ ပရိတ္တံ ဘဏာပေန္တာနမေဝ သန္တကံ သုတ္တောဒကံ။ ဧဝံ ဝုတ္တတ္တာ "အတ္တနော သုတ္တောဒကံ အာ ဟရိတွာ ပုညတ္တာယ ဣဒံ ဟတ္တေန စာလေတွာ, အာမသိတွာ ဝါ ပရိတ္တံ ဘဏထာ"တိ ဝုတ္တေ ကေနစိ ပရိတ္ တောဒကံ သုတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ ကေနစိ "ပရိတ္တောဒကသုတ္တာနိ ဒေထာ"တိ ဝုတ္တေ ဘိက္ခုနာ တေသမေဝ သန္တကံ ဇလံ ဟတ္တေန စာလေတွာ သုတ္တကံ မဒ္ဒိတွာ ပရိတ္တံ ကတွာ အာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၄၉၃. အနာမဋ္ဌောပီ တိ ဟတ္တေန အနာမသိတောပိ, အပဗ္ဗဇိတဿ ဟတ္တတော လဒ္ဓာ အတ္တနာ ဝါ အညေန ဝါ ဘိက္ခုနာ အဂဟိတဂ္ဂေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၉၄. စောရဒါမရိကဿ စာ တိ ကမဝိလောပကဿ စောရဿ စ။

၄၉၅. ပဏ္ဍုပလာသဿာ တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခဿ ဘဏ္ဍုကဿ, ပဏ္ဍုဝဏ္ဏော ပလာသော **ပဏ္ဍုပလာသော,** သော ဝိယာတိ ပဏ္ဍုပလာသော, တံသဒိသေ တဗ္ဗောဟာရော "သီဟောယံ မာဏဝကော"တိအာဒီသု ဝိယ။ ယထာ ပဏ္ဍု ပလာသော ရုက္ခာ ပတနာဘိမုခော တိဋ္ဌတိ နိယတပာတော, ဧဝမယမ္ပိ ဂိဟိလိင်္ဂတော အပဂမာဘိမုခော ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂမနေ နိယတောဝ တိဋ္ဌတီတိ "ပဏ္ဍုပလာသသဒိသော"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ထာလကေပိ စာတိ အတ္တနော ပရိဘောဂထာလကေပိ။ ဣဒဉ္စ နိဒဿနမတ္တံ, ပတ္တောပိ ဂဟိတောယေဝတီတိ ဒဋ္ဌ ဗ္ဗံ။ **ဌပေတွာ**တိ ဧတ္ထ "ပိဏ္ဍပာတ"န္တိ ဥပယောဂဝသေန သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **တံ ပနာ**တိ အတ္တနော ပရိဘောဂထာလကေ ဌ ပေတွာ ဒိယ္ယမာနံ ပိဏ္ဍပာတံ။ "မာတာပိတူန"န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၆-၄၃၇) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ဧတ္ထ "ပိတု နော"တိ ဥပလက္ခဏန္တိ မာတာပိတူနမ္ပီတိ အတ္တော။ သစေ ဧကေသေသော ဣစ္ဆိတော, "ပိတူနမ္ပီ"တိ ဟဋ္ဌော ယုဇ္ ဇတိ။

၄၉၆. ဇင္ဃပေသနိယ န္တိ ဂိဟီနံ ဒူတေယျသာသနဟရဏကမ္မံ "ဇင္ဃပေသနိယ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ **အပိ စာ**တိ ဝုတ္ တသမုစ္စယော။

၄၉၇. တတ္တောဝတာ သာမဉ္ဉဝိဓိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အပဝါဒဝိဓိံ ဒဿေတုံ **"ဘဏ္ဍု"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သာသန** န္တိ သန္ဒေသံ။ **ဟရိတု**န္တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနံ နေတုံ။

၄၉၈. **အဌဝိဓေနပိ** တိ ပုပ္ဖအနာဒိဇ္ဈေပေသနိယာဝသာနေန အဌပ္ပကာရေနပိ။ **ကုလဒူသနကမ္မေနာ** တိ ကုလာနံ သဒ္ဓာဝိနာသကေန အနာစာရကမ္မေန။ **လဒ္ဓ** န္တိ တေ္တ "ဘောဇနေ"န္တိ ကြံ "ဘုဥ္ဇိတု"န္တိ စ "အဇ္ဈောဟာရေသူ"တိ စ ဝုတ္တတ္တာ, "သေသေသုပိ အယံ နယော"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ စ လဗ္ဘတိ။ ပဥ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ဧကေနာပိ ကုလဒူသနေန ကမ္မေန ဥပ္ပာဒိတပစ္စယော သဗ္ဗေသမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ **"ပဥ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ န စ ဝဋ္ဋတီ"** တိ သဗ္ဗပဋိသေဓော ကတော။

၄၉၉. **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ "အဇ္ဈောဟာရေသူ"တိ ဧတသ္မိ ဝိသေသနံ, သဗ္ဗေသူတိ အတ္ထော။ "အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ"တိ **အဌကထာ**ဂတံ သင်္ဂဟာတိ။ **"အဇ္ဈောဟာရေသူ"** တိ ကြံ ပရဂလံ ကာတဗ္ဗံ အာမိသံ သန္ဓာယာဟ။ သေသပစ္စယေ ပဋိစ္စ ပရိဘောဂဝသေနေဝ **"သေသေသူ"**တိ အာဟ, အနဇ္ဈောဟာရဏီယေသု သေသပစ္စယေသူတိ အတ္ထော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? စီဝရပစ္စယေ သရီရတော မောစေတွာ ပရိဘောဂဂဏနာယ, သေနာသနပစ္စယေ နိဗ္ဗကောသေ ဥဒကပတနဋ္ဌာနတော အဗ္ဘန္တရံ ပဝိဋ္ဌတရဂဏနာယ, မဉ္စပီဌာဒိသေနာသနေ နိသီဒနသယနာဒိပရိဘောဂဂဏနာယ, အနဇ္ဈောဟရိတွာ အဗ္ဘဉ္ဇနာလေပနာဒိဝသေန ကာတဗ္ဗဘေသဇ္ဇေ သရီရတော မောစေတွာ တရဂဏနာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အယံ နယော**တိ "ဒုက္ကဋံ ပရိဒီပိတ"န္တိ ဝုတ္တော နယော။

၅၀၀. **"ဥပ္ပန္နပစ္စယာ"** တိ ကြံ "အဘူတာရောစနေနာ"တိ ကြဒမပေက္ခိတွာ ဝုတ္တံ။ **"ကတွာ ရူပိယဝေဟာရ"**န္တိ ကြဒမပေက္ခိတွာ "ဥပ္ပာဒိတပစ္စယာ"တိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ရူပိယဝေဟာရဝိနိစ္ဆယော နိဿဂ္ဂိယေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ အဘူတာရောစနဝိနိစ္ဆယော စတုတ္ထပာရာဇိကေ ဝုတ္တော။ **သမာနာတိ ပကာသိတာ**တိ ကုလဒူသနကမ္မေန ဥပ္ပာဒိတပစ္စယေဟိ သဒိသာတိ အဌကထာယံ ဝုတ္တာတိ အတ္ထော။ ကြမိနာ တတ္ထာပိ ဝိနိစ္ဆယော ဧတ္တကောယေဝါတိ အတိဒိသတိ။

၅၀၁. "သံသာရတသော ဒုက္ခ"န္တိ ဥတွာ နိဗ္ဗာနာဓိဂမေ မာနသံ ဗန္ဓိတွာ နိဗ္ဗာနကာမိနိံ ပဋိပဒံ သန္ဓာယ သာသနာဝတိဏ္ဏေန သိက္ခာကာမေန ကုလပုတ္တေန သေဝိတက္ခဏေယေဝ ဇီဝိတဟရဏသမတ္ထဝိသမိဿပူတိမုတ္တံ ဝိယ ဝဇ္ဇနီယံ အကပ္ပိယပစ္စယံ ဥပ္ပာဒေတုံ ကရိယမာနံ အကပ္ပိယောဟာယပ္ပကာရံ ဧကတော ဒဿေတုမာဟ **"ဝိညတ္တီ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဝိညတ္တိ** ယာစနာ။ **အနုပ္ပအန** န္တိ ပိဏ္ဍပဋိပိဏ္ဍအာနံ။ **ဝေဇ္ဇကမ္မံ** ဝုတ္တနယမေဝ။ **အနေသနံ** နာမ အပ္ပိစ္ဆတာယ အနနုရူပေန ပယောဂေန ပစ္စယပရိယေသနံ။

ပာရိဘဋ္ယတာ နာမ ကုလဒာရေ သေဝိတုံ ပရိတရေတွာ တေသံ စိတ္တရုစိတံ ဝိလပန္တာနံ ပရိဘဋ္ဌာနံ သေဝကဇနာနံ ဝိယ လာဘတ္ထိကဿ ဘိက္ခုနော ပစ္စယအယကေသု ပဝတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပရိ သမန္တတော ဘဋတီတိ သေဝတီတိ **ပရိဘဋော,** ကုလဒာရဇနာနံ သမီပာဝစရော သေဝကဇနော, ပရိဘဋော ဝိယာတိ **ပရိဘဋော,** ဘိက္ခု, ပရိဘဋဿ ကမ္မံ **ပာရိဘဋ္ယံ,** တဿ ဘာဝေါ ပာရိဘဋ္ယတာ။ အထ ဝါ ပရိဘဋတိ ဓာတိ ဝိယ ကုလဒာရကေ အင်္ကေ ကရဏာဒိဝသေန ဓာရေတီတိ **ပရိဘဋော,** ပရိဘဋဿ ကမ္မံ **ပာရိဘဋ္ယံ,** တဿ ဘာဝေါ ပာရိဘဋ္ယတာတိ လာဘာသာယ ဘိက္ခုနော ကုလဒာရကေသု အနနုလောမိကာ ပဝတ္တိ ဝုစ္စတိ။

မုဂ္ဂသူပတာ နာမ ပက္ကမုဂ္ဂ ဝိယ ပက္ကာပက္ကဗီဇမိဿာ လာဘာသာယ အယကာနံ စိတ္တာရာဓနတ္ထာယ သစ္စာလိကမိဿကတာ။ ယထာ မုဂ္ဂေသု ပစ္စမာနေသု ကောစိဒေဝ န ပစ္စတိ, ဗဟဝေါ ပစ္စန္တိ, ဧဝမေဝ ယဿ အယကေဟိ သဒ္ဓိံ ကထေန္တဿ ကိဉ္စိဒေဝ သစ္စံ ဟောတိ, အသစ္စမေဝ ဗဟုကံ ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ မုဂ္ဂသူပသဒိသတ္တာ **"မုဂ္ဂသူပေါ"** တိ, တဿ ကမ္မံ **မုဂ္ဂသူပံ,** တဿ ဘာဝေါ မုဂ္ဂသူပတာ။ **ဝတ္ထုဝိဇ္ဇကံ** နာမ ကူပဝတ္ထုဂေဟဝတ္ထုအာဒီနံ အာစိက္ခနံ။ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာယကာနံ ကတံ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇကံ။

၅၀၂. **ဇင်္ဃပေသနိယံ, ဒူတကမ္မဉ္စ** ဝုတ္တနယမေဝ။ **ကုလဒူသန**န္တိ ဝုတ္တာဝသေသံ။ **အဘူတာရောစနဉ္စ** ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ္ဌ** န္တိ ဗုဒ္ဓေဟိ ပဋိက္ခေပိတံ ဂရဟိတံ ယထာဝုတ္တံ မိစ္ဆာဇီဝဉ္စ အဝုတ္တဉ္စ အင်္ဂဝိဇ္ဇာနက္ခတ္တဝိဇ္ဇာဥက္ကာပာတဒိသာဍာဟဘူမိစာလာဒိဘေဒံ မိစ္ဆာဇီဝနူပာယံ သဗ္ဗံ။ **ဝိဝဇ္ဇယေ** တိ ဝိသမိဝ, ဂူထမုတ္တံ ဝိယ စ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယ္ယာတိ အတ္ထော။ "သိက္ခာကာမော ကုလပုတ္တော"တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။

၅၀၃. ပဋိနိဿဇ္ဇတောပိ တ န္တိ သမနုဘာသနကမ္မတော ပုဗ္ဗေ တ ဥတ္တိစတုတ္ထာသု ကမ္မတစာသု အန္တက မ္မတစာယ **ယ္ယ**-ကာရံ အပ္ပတ္တာယ တ ကုလဒူသနကမ္မံ ပဇဟန္တဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သဋ္ဌဘေဒသမ** န္တိ ပဌမ သဋ္ဌဘေဒေန သမန္တိ။

ကုလဒူသနကထာဝဏ္ဏနာ။

၅၀၄. "ဇာန"န္တိ ဣမဿ "ဘိက္ခုနာ"တိ တေဿ ဝိသေသနတ္တာ ဇာနတာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယာ လိခိတေ **သီဟဠဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ဧဝရူပံ အာပတ္တိံ အာပန္နောသ္မီတိ ဥတ္တတတိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **ယာဝတီဟ**န္တိ ယတ္တကာ နိ အဟာနိ, "ဆာဒိတာ"တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော, ဆာဒနကိရိယာအစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ဆာဒိတာ**တိ "အဟံ ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပန္နော"တိ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ အနာရောစနဒိဝသေန ပဋိစ္ဆာဒိတာ။ **အာပတ္တီ** တိ သင္ဃာဒိ သေသာပတ္တိ။ **အကာမာ**တိ အရုစိယာဝ သင္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇိတွာ အကတပဋိကမ္မဿ သဂ္ဂမောက္ခာနံ အန္တ ရာယကရတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရိဝတ္ထဗ္ဗ** န္တိ ပရိဝာသံ သမာဒာယ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကိတ္တကံ ကာလန္တိ အာဟ **"တာ ဝတီဟ"**န္တိ, တတ္တကာနိ အဟာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အာပဇ္ဇိတွာ ယတ္တကာနိ အဟာနိ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တတ္တကာနေဝ အဟာနီတိ အတ္ထော။

၅၀၅-၆. အာပတ္တိ ကိတ္တကေန ပဋိစ္ဆန္နာ ဟောတီတိ အာဟ **"အာပတ္တိ စာ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **အာပတ္တိ စာ** တိ သင္ဃာဒိသေသာပတ္တိ စ။ **အနုက္ခိတ္တော စာ** တိ ဥက္ခေပနီယကမ္မေန သယံ အနိဿာရိတော စ။ **ပဟူ စာ**တိ သယံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ အာရောစေတုံ ပဟောတိ စ။ **အနန္တရာယိကော စာ**တိ ဂမနဝိဗန္ဓကေန ရာဇစော ရာဒိအန္တရာယေန ဝိရဟိတော စ။ **စတုဿ ပီ**တိ ဧတ္ထ "ဧတေသူ"တိ သေသော, ဧတေသု စတူသူတိ အတ္ထော။ **တံသ ညီ**တိ အာပတ္တိသညီ အနုက္ခိတ္တသညီ ပဟုသညီ အနန္တရာယိကသညီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တဿ** ဧဝံသညိနော ဣမေ သု စတူသု တထာသညိနော ပုဂ္ဂလဿ။ **ဆာဒေတုကာမတာ**တိ အာစရိယာဒီသု ကရဝေန တ ဂရဟာဒိဘယာ တ "န အာ ရောစေဿာမိ"တိ ပဋိစ္ဆာဒေတုကာမတာ စ။ **ဆာဒန**န္တိ တထာ စိန္တေတွာ "အဟံ ဣတ္ထန္နာမံ အာပန္နော"တိ အ ဝတွာ ပဋိစ္ဆာဒနစ္ဆန္ဒာတိ ဣမေဟိ ဒသဟိ အင်္ဂေဟိ။ **"ဘိက္ခုနာ"**တိ ကတ္တုနိဒ္ဒေသတ္တာ **ဆန္နာ** တိ ဧတ္ထ ဆာဒိတာ တိ အတ္ထော။ ကာလဝိဓိံ ဒဿေတိ **"အရုဏုဂ္ဂမနေနာ"** တိ, အာပတ္တိအာပန္နဒိဝသံ ခေပေတွာ အရုဏုဋ္ဌာနေန သဒ္ဓိံ ဆန္နာ ဟောတီတိ အတ္ထော။

ဒွေဝဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅၀၇. ဧဝံ ပဋိစ္ဆန္နသင္ဃာဒိသေသပဋိကမ္မတ္ထံ "အကာမာ ပရိဝတ္ထဗ္ဗ"န္တိ ဝိဟိတဿ ပရိဝါသဿ ကော ဘေဒော, ကော ပဝတ္တိက္ကမောတိ အာဟ **"တိဝိဓော"**တိအာဒိ။ သော ပရိဝါသော တိဝိဓော ဒီပိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကေနာတိ အာဟ **"တိဝိဓာပေတစေတသာ"**တိ။ "တိဿော ဝိဇ္ဇာ, သေယျောဟမသ္မီတိ ဝိဓာ, သဒိသောဟမသ္မီ တိ ဝိဓာ, ဟီနောဟမသ္မီတိ ဝိဓာ"တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၀၅) ဝုတ္တဝိဓာယ မာနနာမဓေယျတော တိဝိဓမာနတော အပဂတစိတ္တေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာတိ အတ္ထော။

ပဋိစ္ဆန္နာ အာပတ္တိ ဧတဿာတိ **ပဋိစ္ဆန္နော** ။ အရိယာဒီနံ အာဂတိဂဏတ္တာ တတ္ထ ပက္ခိပနေန အ-ကာရပ စ္စယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ "ပဋိစ္ဆန္နာယ အာတဗ္ဗော"တိအာဒိ။

သုဒ္ဓန္တော တိ "ဥဘော ကောဋိယော သောဓေတွာ အာတဗ္ဗပရိဝါသော သုဒ္ဓန္တော နာမာ"တိ **ဟဋ္ဌိဂဏ္ဌိပဒေ** ဝု တ္တတ္တာ ဥပသမ္ပဒကာလသင်္ခါတော သုဒ္ဓေါ ပုဗ္ဗန္တော, အာရောစိတကာလသင်္ခါတော သုဒ္ဓေါ အပရန္တော စ ပရိဝါသသမာဒါနကာလေ တ ပရိဝသနကာလေ တ ဥပပရိက္ခိတွာ ဒိဋ္ဌာ သုဒ္ဓါ အန္တာ အနာပတ္တိကာလသင်္ခါတာ ဥဘော ကောဋိယော အဿာတိ ကတွာ **သုဒ္ဓန္တ** နာမကော ပရိဝါသော စ။ ဧတ္ထ စ ဘေအာဒိ ဝက္ခတိ။

သမ္မာ ဒိဝသာဒီနံ ဩဓာနံ ပက္ခေပေ ယတ္ထ သော **သမောဓာနော,** ပရိဝါသော။ ဒိဝသေသု ဒိဝသေ တ အာပတ္တီသု အာပတ္တိယော တ သဗ္ဗာ နာနာဝတ္ထုကာ အာပတ္တိယော ဧကတော ကတွာ ဩဓာယ အာတဗ္ဗပရိဝါသောတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထာပိ ဘေအာဒိ ဝက္ခတိ။

၅၀၈. တတ္ရာ တိ တေသု တီသု ပရိတသေသု။ “ယော”တိ သေသော။ **ဣတီ**တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယော ပဋိစ္ဆန္နပရိတသော, အယန္တိ ဧဝံ ပကာသိတောတိ ယောဇနာ။

၅၀၉-၁၀. ပရိတသအနကာလေ ဝုစ္စမာနာယ ကမ္မဝါစာယ ပဓာနလက္ခဏံ ဒဿေတုမာဟ **“ဝတ္ထုကေတ္တဝသေနာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **“ဝတ္ထူ”** တိ သုက္ကမောစနာဒိကော ဝီတိက္ကမော ဝုစ္စတိ။ အယမေဝ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒိကံ ဂံ တစံ သညာဥ တာယတိ ရက္ခတီတိ ကတွာ “ကေတ္တ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ တဥဟိ သဇာတိယသာဓာရဏဝိဇာတိယဝိနိဝတ္တနဝသေန အညတ္ထ ဂန္တုံ အဒတွာ တစံ သဒ္ဒံ, တဗ္ဗိသယံ သညာဥ ရက္ခတိ။ ဣဒံ ဝတ္ထုကေတ္တဒွယတစကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိကာယသံသဂ္ဂဝိသေသဝစနဥ “နာနာဝတ္ထုကာ”တိ သာမညဝစနဥာတိ ဣမိနာ ဝစနဒွယေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ **အဋ္ဌကထာယံ** “သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ကာယသံသဂ္ဂ’န္တိအာဒိဝစနေနာပိ ‘နာနာဝတ္ထုကာယော’တိအာဒိဝစနေနာပိ ဝတ္ထုစေဝ ကေတ္တဥ္စ သင်္ဂဟိတ”န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂)။ **နာမာပတ္တိဝသေန တ** တိ ဧတ္ထ သင်္ဃာဒိသေသောတိ သဇာတိသာဓာရဏနာမံ, အာပတ္တီတိ သဗ္ဗသာဓာရဏနာမန္တိ ဒွိဝိဟိ နာမေဟိ တံတံဝီတိက္ကမဝသေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော တဒေဝ အာပတ္တီတိ ဧဝမုဘိန္နံ နာမာပတ္တီနံ ဝသေန တတိ အတ္ထော။

ကမ္မဝါစာ ဟိ ကာတဗ္ဗာ တိ “ဝတ္ထုကေတ္တဝသေနာပီ”တိ ဧတ္ထ **အပိ**-သဒ္ဒော “နာမာပတ္တိဝသေန တ”တိ ဧတ္ထ သင်္ဃာဒိသေသောတိ သဇာတိသာဓာရဏနာမံ, အာပတ္တီတိ သဗ္ဗသာဓာရဏနာမန္တိ ဒွိဝိဟိ နာမေဟီတိ ဣဒံ သမုစ္စိနောတီတိ ဥဘယံ ဧကတော ယောဇေတွာ ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာတိ။ “နာမာပတ္တိဝသေန တ”တိ ဧတ္ထ ဝိကပ္ပတ္ထေန **တ**-သဒ္ဒေန, “အဟံ ဘန္တေ သမ္ဗဟုလာ သင်္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယော’တိ ဧဝံ နာမမတ္တဝသေန တ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ”တိ **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တဝိသေသနိဝတ္တနတ္ထမတ္တသဒ္ဒဝသေန စ ဝတ္ထုကေတ္တဝိရဟိတေန ကေဝလေန နာမာပတ္တိမတ္တေန ပယောဇေတွာ ကာတဗ္ဗာယေတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကမ္မဝါစာယ ကရဏပ္ပကာရော ပန **သမုစ္စယက္ခန္ဓကေ** အာဂတနယေန အာပန္နပုဂ္ဂလနာမေန စ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာဒိဝစနေန စ ယောဇေတွာ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တဿ အာတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ “ပရိတသော”တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ, ပဋိစ္ဆန္နာပတ္တိကဿ ပုဂ္ဂလဿ ပရိတသော အာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

တေန စာတိ လဒ္ဓပရိတသေန အန္တောသီမာယ ဥက္ကုဋိကံ နိသိန္နေန ပဂ္ဂဟိတဥ္ဇလိနာ ဘိက္ခုနာ စ။ **သမာဒိယိတွာ**တိ ဧတ္ထာပိ “ဝတ္တ”န္တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ “သမာအနေပ္ပယံ နယော”တိ (ဝိ. ဝိ. ၅၁၄) ဝက္ခမာနတ္တာ “ဝတ္တံ သမာဒိယာမိ, ပရိတသံ သမာဒိယာမီ”တိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ အညတရံ တ ဒွယမေဝ တ တိက္ခတ္တုံ ဝတွာ **ဟာရိတသိကက္ခန္ဓကေ** ဝုတ္တဝတ္တပူရဏတ္ထံ သမာဒိယိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အာဒိတော သင်္ဃဿ အာရောစေတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ တထာ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ နိသိန္နေန ပဋမံ **သင်္ဃဿ** “အဟံ ဘန္တေ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ သဉ္စေတနိကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နံ, သောဟံ သင်္ဃံ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယ ဧကာဟပရိတသံ ယာစိံ, တဿ မေ သင်္ဃော ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယ ဧကာဟပရိတသံ အဒာသိ, သောဟံ ပရိဝသာမိ, ဝေဒယာမာဟံ ဘန္တေ, ဝေဒယတီတိ မံ သင်္ဃော ဓာရေတူ”တိ ဧဝံ **အာရောစေတဗ္ဗံ** ။

“ဣမဥ္စ ပနတ္ထံ ဂဟေတွာ ယာယ ကာယစိ တစာယ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတိယေတ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ယာယ ကာယစိ ဘာသာယပိ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၅၁၁. ပုနပ္ပုနာဂတာန န္တိ ဧတ္ထ “ဘိက္ခူန”န္တိ သေသော။ ပုဗ္ဗေ အာရောစနဥ္ဓာနံ အသမ္ပတ္တာနံ အာဂန္တုကာနံ ဘိက္ခူနမ္ပိ။ **အာရောစေန္တောတ** တိ ဧကဿ အာရောစနေ သော စေ ဝုဍ္ဍတရော ဟောတိ, “ဘန္တေ”တိ ဝတွာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတွာ, နဝကော စေ, “အာဝုသော”တိ ဝတွာ အဝသာနေ “မံ အာယသ္မာ ဓာရေတူ”တိ, ဒွေ စေ ဟောန္တိ, “မံ အာယသ္မန္တာ ဓာရေန္တူ”တိ, တယော စေ, “မံ အာယသ္မန္တော ဓာရေန္တူ”တိ ဝတွာ အာရောစေန္တော။ **ရတ္တိယာ ဆေဒံ အကတွာ** တိ “ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္နေ”တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၈၁) နယေန ဝုတ္တကေသေနာသနေ ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ အရုဏုဋ္ဌာပနဝသေန ကရိယမာနေန သဟဝါသေန တ “ပကတတ္တဘိက္ခုပဟိ ဝိနာ ဧကေန တသော”တိ ဝုတ္တဝိပ္ပဝါသေန တ “အာဂန္တုကာနံ အာရောစနာယ အကရဏ”န္တိ ဝုတ္တအနာရောစနေန တ သမ္ဘဝန္တံ ရတ္တိစ္ဆေဒမကတွာ။ **ဝတ္တဘေဒံ အကတွာ တ** ဟာရိတသိကက္ခန္ဓကေ ဟာရိတသိ

ကဿ ပညတ္တဝတ္တတော ကေမ္ပိ အဟာပေတ္ဝာ စ။ **သအ ဝသေ**တိ ပရိတသံ ဝသိတုံ ပရိကပ္ပိတာ သဗ္ဗဒိဝသာ ယာဝ ခိဏာန္တိ, တာဝ ဝသေယျာတိ အတ္ထော။

၅၁၂. တတ္ထ ပရိတသော ဝိသောဓေတုံ န သက္ကာ စေ တိ တဿ ဝိဟာရဿ မဟန္တတ္တာ အာဂတေ အာဂန္တုကဘိက္ခူ ပရိယေသိတ္ဝာ အာရောစေန္တေန ရတ္တိန္ဒွေဒံ အကတ္ဝာ ပရိတသံ သောဓေတုံ န သက္ကာ စေ ဟောတိ။ **တံ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတ္ဝာ တနာ**တိ တထာ သမာဒိန္နံ ဝတ္တံ ဥပရိ ဝက္ခမာနနယေန နိက္ခိပိတ္ဝာ။

၅၁၃. ကတ္ထ နိက္ခိပေယျာတိ အာဟ **"တတ္ထာ"** တိအာဒိ။ **တတ္ထေဝ သင်္ဃမဇ္ဈေ တ** တိ အတ္တနော ယသ္မိံ ဝတ္တံ သမာဒိန္နံ, တသ္မိံယေဝ သင်္ဃမဇ္ဈေ တ။ **ပုဂ္ဂလေ တ** တိ ဘိက္ခူသု ဥဋ္ဌာယ တတ္ထ တတ္ထ ဂတေသု အန္တော သီမာယယေဝ ဩဟီနေ ဧကဘိက္ခုမ္ပိ တ အသတိယာ ဗဟိသီမံ ဂတေန သရိတက္ခဏေ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တေ တ သ္ဘာယေဝ ပရိသာယ ပရိတသအနေ သမ္မုခီဘူတေ ပုဂ္ဂလေ တ အာဂန္တုကဘိက္ခု စေ, တဿ တ သန္တိကေ အာရောစေတ္ဝာ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကထံ နိက္ခိပေ'တိ အာဟ **"နိက္ခိပာမီ"** တိအာဒိ။ **"တထာ"**တိ ဣမိနာ "နိက္ခိပာမီ"တိ ဧတံ ပစ္စာမသတိ။ **တံ ဝတ္တ** န္တိ အတ္တနာ သမာဒိန္နံ တံ ဝတ္တံ။

၅၁၄. အယံ နယောတိ "ဧကပဒေနာပိ ဒွိဟိ ပဒေဟိ တ ပနာ"တိ ဧဝံ အနန္တရောဒိတနယော။

၅၁၅-၂၀. ပကတတ္တောတိ ဝုစ္စတီ တိ သဂ္ဂမောက္ခာဝရဏာဘာဝေန ပကတော ပုဗ္ဗသရူပေနေဝ ဌိတော အတ္တာ ဧတဿာတိ "ပကတတ္တော"တိ ကထီယတိ။ **ပစ္ဆိုသကာလသ္မိ** န္တိ အရုဏတော ပုရိမကာလေ။

ပရိက္ခိတ္တဝိဟာရဿာ တိ ဧတ္ထ ဟကာရာဒီဟိ ပရိက္ခိတ္တံ ဧကမ္ပိ သေနာသနံ ဝိဟာရန္တိ အသ္မိန္တိ ကတ္ဝာ တ တထာ ဝုစ္စတိ။ ဒွေ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမ္မာတိ ယောဇနာ။ လေဍ္ဍုပာတဒွယဿ အဝဓိံ ဒဿေတိ **"ပရိက္ခေပတော ဗဟီ"**တိ, **"အပရိက္ခိတ္တတော ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာနာ ဗဟီ"** တိ စ။

ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာနံ နာမ ကတမန္တိ? **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၁) ဓုတင်္ဂနိဒ္ဒေသေ "မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယံ ပန ဝိဟာရဿာပိ ကမဿေဝ ဥပစာရံ နီဟရိတ္ဝာ ဥဘိန္နံ လေဍ္ဍုပာတာနံ အဗ္ဘန္တရာ မိနိတဗ္ဗ'န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒမေတ္ထ ပမာဏ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အပရိက္ခိတ္တဿ ပဌမလေဍ္ဍုပာတံ ဟောတိ, ကမေ ဝုတ္တေန ဝိဓိနာ ဝိဟာရပရိယန္တေ ဌိတဘတ္တသာလဂိလာနသာလာဒိသေနာသနေ စေ ပရိက္ခေပေ အတ္ထိ, တတ္ထ တ, နတ္ထိ စေ, နိဗ္ဗကောသဿ ဥဒကပာတဋ္ဌာနေ ဌိတေန မာတုကာမေန ဆဍ္ဍိတဘာဇနဓောဝနောဒကပတနဋ္ဌာနေ တ သေနာသနတော ဒူရေ စေတိယင်္ဂဏေ, ဗောဓိယင်္ဂဏေ တ ဌတ္ဝာ ဗလမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဟတ္ထံ ပသာရေတ္ဝာ အတ္တနော ဗလပ္ပမာဏေန ခိတ္တဿ မုဋ္ဌိယာ ဂဟိတပာသာဏဿ ပတနဋ္ဌာနံ ဝိဟာရူပစာရော နာမ, တဒေဝ ဟကာရာဒီဟိ **ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာနံ** နာမ။ တတ္ထ ဌတ္ဝာ တထေဝ ခိတ္တဿ ပာသာဏဿ ပတနဋ္ဌာနံ ဧကော လေဍ္ဍုပာတော, တတ္ထာပိ ဌတ္ဝာ တထေဝ ခိတ္တဿ ပာသာဏဿ ပတနဋ္ဌာနံ ဧကော လေဍ္ဍုပာတောတိ ဧဝံ ဒွေ လေဍ္ဍုပာတာ ဂဟေတဗ္ဗာ။

မဂ္ဂတော ဩက္ကမိတ္ဝာ တိ မဂ္ဂတော အပသက္ကိတ္ဝာ။ **ဂုမ္ဗေနာ** တိ ရုက္ခဂဟနေန တ လတာဂဟနေန တ။ **ဝတိယာ**တိ ကဏ္ဋကသာခာဒီဟိ ကတာယ ဝတိယာ။

ဝတ္တမာအယာ တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဝတ္တံ သမာဒိယိတ္ဝာ။ **အာရောစေတ္ဝာ**တိ ယထာဝုတ္တနယေန အာရောစေတ္ဝာ။

နိက္ခိပိတ္ဝာ တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဝတ္တံ နိက္ခိပိတ္ဝာ။ **ဘိက္ခု** တိ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဟတ္ထပာသအနတ္တာယ အာဂတော ဘိက္ခု။ **ယဿ ကဿစီ** တိ ဧတ္ထ "သန္တိကေ"တိ သေသော။

အာရောစေတ္ဝာ တတိ အတ္တနော နဝကတရော စေ, "အာဝုသော"တိ, ဝုဍ္ဎော စေ, "ဘန္တေ"တိ ဝတ္ဝာ ယထာဝုတ္တနယေနေဝ အာရောစေတ္ဝာ။ **သေသန္တိ** အဝသေသဝိနိစ္ဆယံ။ **သမုစ္စယဿာ** တိ စူဠဝဂ္ဂဂတဿ တတိယသမုစ္စ

ယက္ခန္တကသ္မာ။ **အဋ္ဌကထာယဉ္စာ**တိ ''သစေ အညော ကောစိ ဘိက္ခု ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာ''တိအာဒိနာ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၄. ၁၀၂) **အဋ္ဌကထာ**ဂတဝိနိစ္ဆယေနာပိ။

ဝိဘာဝယေတိ ''သစေ ယံ ဘိက္ခုံ တတ္ထ အာဂတံ ပဿတိ, ဘာသမာနဿ သဒ္ဒံ သုဏာတိ, တဿ အာရော စေတဗ္ဗံ။ တထာ အကရောန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒော စ ဝတ္တဘေဒော စ ဟောတိ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ။ သစေ သော ဒ္ဒ တဒသရတနဘူတန္တရံ ပတ္တော တဿ အဇာနန္တဿေဝ ပက္ကန္တော ဟောတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒောဝ ဟောတိ, န ဝတ္တ တဘေဒော ။ သစေ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ အာဂတော ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဂတော ဟောတိ, ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ယံ ပဌမံ ပဿ သတိ, တဿ သန္တိကေ အာရောစေတ္ဝာ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ဇေ ပရိက္ခိပ္ပိတဒိဝသေ ပုဏ္ဏော ကုက္ကုစ္စဝိနောဒနတ္ထံ အတိရေကေ စ ဒိဝသေ ဝတ္တံ ပူရေတွာ ပရိယောသာနေ ဝတ္တေ အသမာဒိန္နေ မာနတ္တာရဟော န ဟောတီတိ သင်္ဃံ ဥပသင်္ကမ္မ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ **ခန္ဓကေ** အာဂတနယေနေဝ မာနတ္တံ ယာစိတဗ္ဗံ။ အနိက္ခိတ္တဝတ္တေန စရိတုကာ မဿ ပုန ဝတ္တသမာအနံ ကာတဗ္ဗံ န ဟောတီ''တိ ဧတ္တကော ဝိသေသော, ဣမံ **အဋ္ဌကထာ**ဂတံ ဝိနိစ္ဆယံ ပကာသေ ယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ။

ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ။

၅၂၁. န ဇာနတီတိ ဧတ္ထ ဆန္ဒဝသေန ရဿော ကတော။ **အာပတ္တိနဉ္စ ရတ္တီနံ, ပရိစ္ဆေဒံ န ဇာနတီ** တိ ဗဟူ သင် ဃာဒိသေသေ အာပဇ္ဇိတွာပိ ''ဧတ္တကာဟံ အာပတ္တိယော အာပန္နော''တိ အတ္တနော အာပန္နသင်္ဃာဒိသေသာပတ္ တီနံ ပရိစ္ဆေဒံ န ဇာနာတိ, ''မယာ အာပန္နာပတ္တိ ဧတ္တကေ ဒိဝသေ ပဋိစ္ဆန္နာ''တိ ဒိဝသပရိစ္ဆေဒံ န ဇာနာတိ။

၅၂၂. ဣအနိ တဿ ပဘေဒံ ဒဿေတုမာဟ **''ဧသေတ''**တိအာဒိ။ **ပရိသုဒ္ဓေဟိ** တိ သကလသံကိလေသပ္ပဟာနေ န ပရိသုဒ္ဓသန္တာနေဟိ ဥပာလိတ္ထေရာဒိပုဗ္ဗာစရိယေဟိ။ **ဧသောဝ သုဒ္ဓန္တော** တိ ဧသော ယထာဝုတ္တသရူပေ သုဒ္ဓ န္တပရိဝါသော။ **စူဠသုဒ္ဓန္တနာမော စာ** တိ ''ယော ဥပသမ္ပဒတော ပဋ္ဌာယ အနုလောမက္ကမေန တ''တိအာဒိနာ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန ဥပသမ္ပဒမာဠကတော ပဋ္ဌာယ အနုလောမဝသေန တ အာရောစိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပဋိလောမဝသေန တ သရန္တော ''ကိတ္တကာနိ ဒိဝသာနိ ပရိသုဒ္ဓေါတိ သရသီ''တိ ဝိနယဓရေဟိ ပုဋ္ဌေ ''ဧ တ္တကံ ကာလံ ပရိသုဒ္ဓေါသ္မီ''တိ ဝုတ္တဝတော တေန ဝုတ္တသုဒ္ဓဒိနာနိ ပရိယန္တံ ကတွာ ဒိန္နော ယာဝ ဥပသမ္ပန္န နဒိဝသော, တာဝ ဗဟုဒိဝသေသု နေတဗ္ဗံ မဟာသုဒ္ဓန္တံ သန္ဓာယ ဣတရဒိနာနံ ပူရေတဗ္ဗတ္တာ စူဠသုဒ္ဓန္တော နာမာ တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

''အယဉှိ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော နာမ ဥဒ္ဓမ္ပိ အာရောဟတိ, ဟေဋ္ဌာပိ ဩရောဟတိ, ဣဒမဿ လက္ခဏ''န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) ဝုတ္တတ္တာ ဣမံ ပရိဝါသံ ပရိဝသန္တော ပစ္ဆာ ဒိဝသံ သရန္တော ပရိကပ္ပေတွာ ယောဇေတွာ ဂဟိတဒိဝသတော ဝဍ္ဍေတိ တ ဟာပေတိ တ, ဥဘယတ္ထာပိ ''ပုန ပရိဝါသအနကိစ္စံ နတ္ထိ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) ဝစ နတော ပုဗ္ဗေ ဒိန္နပရိဝါသောယေဝ ပမာဏံ ။ ''ဧတဿ အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ 'ပဋိစ္ဆန္နာ'တိ တ အစိရပဋိစ္ဆန္နံ 'စိရပဋိစ္ဆန္န နာ'တိ တ အသမ္ဗဟုလမ္ပိ 'သမ္ဗဟုလာ'တိ တ ဝိပရီတတော ဂဟေတွာ ဝိနယကမ္မံ ကရောန္တဿ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ပဋိစ္ဆန္နံ 'အပ္ပဋိစ္ဆန္နာ'တိအာဒိဝိပရိယာယေန န ဟောတီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂ အတ္ထတော သမာ နံ) **အဋ္ဌကထာ**ဂတနယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

မဟာသုဒ္ဓန္တနာမကော တိ ''ယော ပန ယထာဝုတ္တေန အနုလောမပဋိလောမနယေန ပုစ္ဆိယမာနောပိ ရတ္တိပရိ ယန္တံ န ဇာနာတိ, နေဝ သရတိ, ဝေမတိကော တ ဟောတိ, တဿ ဒိန္နော သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော မဟာသုဒ္ဓန္တောတိ ဝု စ္စတီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) **အဋ္ဌကထာယံ** နိဒ္ဒိဋ္ဌသရူပေ မဟာသုဒ္ဓန္တော နာမ။ ''အယံ ဥဒ္ဓံ နာရောဟတိ, ဟေဋ္ဌာ ပန ဩရောဟတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ အယံ ပရိဝါသော ယာဝ ဥပသမ္ပန္နဒိဝသော, တာဝ ပူရေတဗ္ဗတော တတော ဥဒ္ဓံ နာ ရောဟတိ။ အန္တရာဋ္ဌေ အတ္တနော သုဒ္ဓကာလံ ပရိကပ္ပေတွာ သရတိ စေ, တတော ပဋ္ဌာယ နိဝတ္တနတော ဒိဝသဟာနံ ပန ဟောတေဝ။

၅၂၃. ''အညတရော ဘိက္ခု သမ္ဗဟုလာ သင်္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပန္နော ဟောတိ, သော အာပတ္တိပ ရိယန္တံ န ဇာနာတိ, ရတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတီ''တိ (စူဠဝ. ၁၅၆) အာဂတဝတ္ထုမှိ ဣမဿ ပရိဝါသဿ အနုညာ

တတ္ထာ တံ ဝတ္ထုံ သင္ဂဟေတုံ "အာပတ္တိနံ စာ"တိအာဒိံ ဝတွာပိ "အာပတ္တိပရိယန္တံ ပန 'တ္တကာ အဟံ အာပ တ္တိယော အာပန္နော'တိ ဇာနာတု ဝါ မာ ဝါ, အကာရဏမေတ"န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) ပဋိသေဓေတွာ **အဋ္ဌကထာယံ** ပဓာနဘာဝေန ဝုတ္တရတ္တိပရိယန္တသင်္ခါတ အပရိဇာနနမတ္တမေဝ ပမာဏန္တိ ဒဿေတုမာဟ **"ဒုဝိဓောပိ"**တိအာဒိ။ **ဒုဝိ ဓောပိ အယံ** သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော ဧကေစ္စံ ရတ္တိပရိစ္ဆေဒံ, သကလံ ဝါ ရတ္တိပရိစ္ဆေဒံ အဇာနန္တော ဝါ ဝိမတိသ္ဆော ဝါ အာဂမေဘာတိ ယောဇနာ။

သုဒ္ဓန္တပရိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ။

၅၂၄. ဣတရောပိ သော သမောဓာနပရိဝါသော တိဝိဓ မတောတိ ယောဇနာ။ ဓာတုသဒ္ဒာနံ အနေကတ္ထတ္တာ "ဩ ဓာန"န္တိ မက္ခနံ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ဩဓုနိတွာ မက္ခေတွာ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂)။ **"သမောဓာန"**န္တိ ပက္ခေပေါ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "သမောဓာဟိတွာ"တိ။ ဩဓာနဉ္စ သမောဓာနဉ္စ **ဩဓာနသမောဓာနံ,** တံ ယတ္ထ သော ပရိဝါသော **"ဩဓာနသမောဓာနော"**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အရိယာဒိဂဏေ အန္တောဂဓတ္တာ ဟေတ္ထ, ဥပရိ စ ဝေရူပေ ဌာနေ အ-ကာရပစ္စယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ။ ပရိဝုတ္ထဒိဝသာနံ မက္ခနဉ္စ မူလာပတ္တိယံ အန္တရာပတ္တီနံ ပ က္ခိပနဉ္စ ယသ္မိံ သော ပရိဝါသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနေဝေတ္ထ "ဒိဝသေ ပရိဝုတ္ထေ တု, ဩဓုနိတွာ ပဒီယ တေ"တိ ဝက္ခတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ပရိဝုတ္ထဒိဝသေ ဩဓုနိတွာ မက္ခေတွာ ပုရိမာယ အာပတ္တိယာ မူလဒိဝ သပရိစ္ဆေဒေ ပစ္ဆာ အာပန္နံ အာပတ္တိံ သမောဓာဟိတွာ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂)။

အဂ္ဃပုဗ္ဗကော မိဿကပုဗ္ဗကော သမောဓာနပရိဝါသောတိ ယောဇနာ, အဂ္ဃသမောဓာနပရိဝါသော မိဿကသ မောဓာနပရိဝါသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အဂ္ဃော စ မိဿကော စ **အဂ္ဃမိဿကာ,** တေ ပုဗ္ဗကာ တေသန္တိ **အဂ္ဃ မိဿကပုဗ္ဗကော,** သမောဓာနော။ အဂ္ဃေန သမောဓာနံ **အဂ္ဃသမောဓာနံ,** တံ ယတ္ထ သော **အဂ္ဃသမောဓာနော,** အာပန္နာသု ဗဟူသု သဗ္ဗစိရပဋိစ္ဆန္နာပတ္တီနံ ဒိဝသဂဏနဂ္ဃေနေဝ ပစ္ဆာ အာပန္နအာပတ္တီနံ ပက္ခေပယုတ္တပရိ ဝါသောတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "အဂ္ဃသမောဓာနော နာမ သမ္ဗဟုလာသု အာပတ္တီသု ယာ ဧကာ ဝါ ဒွေ ဝါ တိဿော ဝါ သမ္ဗဟုလာ ဝါ အာပတ္တိယော သဗ္ဗစိရပဋိစ္ဆန္နာယော, တာသံ အဂ္ဃေန သမောဓာယ တာသံ ရ တ္တိပရိစ္ဆေဒဝသေန အဝသေသာနံ ဦနတရပဋိစ္ဆန္နာနံ အာပတ္တီနံ ပရိဝါသော ဒီယတိ, အယံ ဝုစ္စတိ အဂ္ဃသမော ဓာနော"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂)။ မိဿကာနံ နာနာဝတ္ထုကာနံ အာပတ္တီနံ သမောဓာနံ **မိဿကသမောဓာနံ,** တံ ယတ္ထ သော ပရိဝါသော **မိဿကသမောဓာနော** ။ မိဿကာနံ နာနာဝတ္ထုကာနံ အာပတ္တီနံ ဧကတော ပက္ခေပယုတ္တော ပရိ ဝါသောတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "မိဿကသမောဓာနော နာမ ယော နာနာဝတ္ထုကာ အာပတ္တိယော ဧက တော ကတွာ ဒီယတီ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂)။

၅၂၅-၇. ဧဝံ တိဝိဓေ သမောဓာနပရိဝါသေ ပဌမပရိဝါသဿ ဝိသေသနဘူတတာယ အဝယဝါနံ ဒွိန္နံ ဩဓာနသ မောဓာနသဒ္ဒါနံ အတ္ထာနုဝါဒေန တဒုဘယဩဓာနသမောဓာနသရူပံ ဝိဘာဝေတုမာဟ **"အာပဇ္ဇိတွာ။ပေ။ ပကာသိ တော"**တိ။ တတ္ထ ပဌမဿ ဩဓာန-သဒ္ဒသင်္ခါတဿ အဝယဝဿ အတ္ထသရူပါနုဝါဒမာဟ **"အာပဇ္ဇိတွာ။ ပေ။ ပဒီယတေ"**တိ။ ဒုတိယာဝယဝသင်္ခါတသမောဓာန-သဒ္ဒဿ အတ္ထသရူပါနုဝါဒမာဟ **"ပုရိမာပတ္တိယာ။ပေ။ ဘိက္ခုနော"**တိ။ တေနေဝ ဥဘယတ္ထာနုဝါဒေ **"ဘိက္ခုနော"**တိ ပဒဒွယဿ, **"ပဒီယတေ အာဂမေဘာ"** တိ ကိရိယာပဒဒွ ယဿ စ ဝိသုံ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ ပုနရုတ္တိဒေါသာဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ အဝယဝတ္ထာနုဝါဒေန ဝိဘာဝဗ္ဗသမု ဒါယံ ဒဿေတုမာဟ **"ဧသောဓာနသမောဓာနပရိဝါသော ပကာသိတော"**တိ။ ဧတ္ထ **ဆာဒေန္တဿ ဟိ** တိ ဟိ-သဒ္ဒေါ ဟေတုမှိ။ **ဧသောဓာနသမောဓာနော**တိ ဧတ္ထ ဧတ-သဒ္ဒသမ္ဗန္ဓေန "ယော"တိ လဗ္ဘတိ။

တတြာယံ ယောဇနာ – အာပဇ္ဇိတွာ။ပေ။ ဩဓုနိတွာ ယော ယဿ ပဒီယတေ, ပုရိမာပတ္တိယာ။ပေ။ ယော ယ ဿ အာဂမေဘာ, တဿ ဧသောဓာနသမောဓာနပရိဝါသော ပကာသိတောတိ။

တတ္ထ **အန္တရာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ** တိ ပဋိစ္ဆန္နာပတ္တိယာ ပရိဝသန္တော ဝါ မာနတ္တာရဟော ဝါ မာနတ္တံ စရန္တော ဝါ အဗ္ဘာနာရဟော ဝါ ဟုတွာ ကဉ္စိ အညံ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ။ **ဆာဒေန္တဿာ** တိ ပဌမံ အာပန္နာပတ္တိယာပဋိစ္ဆာဒိတကာလေန သမံ ဝါ ဦနံ ဝါ ကာလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တဿ။ "မူလာယပဋိကဿနေ

န တေ ပရိဝုတ္တဒိဝသေ စ မာနတ္တစိဏ္ဏဒိဝသေ စ သဗ္ဗေ သြဓုနိတ္ဝာ’’တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော စ္တေ **“ပရိဝုတ္ထေ”** တိ ဥပလက္ခဏတ္တာ ‘‘မာနတ္တစိဏ္ဏေ စာ’’တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သြဓုနိတ္ဝာ**တိ စ မူလာယပဋိကဿနဝသေန မဂ္ဂေတ္ဝာ, အဒိဝသေ ကတ္ဝာတိ အဓိပ္ပာယော။

ယော ယသ္မာ ပဒီယတေ, သော ပရိတသော သဋ္ဌိဝဿာနိ ပရိဝသိတ္ဝာ မာနတ္တာရဟော ဟုတ္ဝာပိ အန္တရာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတ္ဝာ ကောဟမ္ပိ ပဋိစ္ဆာဒိတေ မူလာယပဋိကဿနေန တေ ဒိဝသေ သဗ္ဗေ မဂ္ဂေတ္ဝာ တာနေဝ သဋ္ဌိဝဿာနိ ပုနပိ ယသ္မာ ပဒီယတေတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘သဋ္ဌိဝဿာနိ ပရိဝသိတ္ဝာ မာနတ္တာရဟော ဟုတ္ဝာပိ ဟိ ကေဒိဝသံ အန္တရာပတ္တိံ ပဋိစ္ဆာဒေတ္ဝာ ပုနပိ သဋ္ဌိဝဿာနိ ပရိတသာရဟော ဟောတီ’’တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂)။

ပုရိမာပတ္တိယာ တိ တေန အာပန္နာသု သမ္ဗဟုလာသု အာပတ္တီသု သဗ္ဗာပတ္တီနံ ပုရေတရမေဝ ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ။ **မူလဒိဝသေ**တိ ပဌမံ ဝီတိက္ကမဒိဝသေ။ **ဝိနိစ္ဆိတေ** တိ ‘‘အသုကသံဝစ္ဆရေ အသုကမာသေ အသုကဒိဝသေ’’တိ နိယမိတေ။ **သမောဓာယ** ပက္ခိပိတ္ဝာ အတဗ္ဗောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝိဓာနတော ယာစမာနဿ** တိ ဝိဓာနတော သင္ဃေန အတဗ္ဗောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ, **သမုစ္စယက္ခန္ဓကေ** ဝုတ္တေန ဝိဓိနာ ယာစမာနဿ တတ္ထေဝ ဝုတ္တဝိဓိနာ သင္ဃေန အတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ‘‘ဧသော သြဓာနသမောဓာနပရိတသော’’တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၅၂၈-၉. တထာ ဝုစ္စတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တာသံ အဂ္ဃဝသေန ဟိ** တိ ဟိ-သဒ္ဒော ဟေတုမ္ဟိ။ **“သော**တိ တံသဒ္ဒသမ္ဗန္ဓေန ‘‘ယော’’တိ လဗ္ဘတိ။ တတ္ရာယံ ယောဇနာ – သမ္ဗဟုလာ။ပေ.။ တာသံ အဂ္ဃဝသေန တတော ဦနပဋိစ္ဆန္နာနံ အာပတ္တီနံ သမောဓာယ ယော ယသ္မာ ပအာတဗ္ဗော ပရိတသော, တသ္မာ သော ယထာ အဝယဝတ္ထဝသေန ‘‘သြဓာနသမောဓာနော’’တိ ပရိတသော ဝုတ္တော, တထာ ‘‘အဂ္ဃသမောဓာနော’’တိ ဝုစ္စတီတိ။

တတ္ထ **သမ္ဗဟုလာသူ** တိ ယာသံ အာပတ္တီနံ ပရိဝသိတုကာမော, တာသု သမ္ဗဟုလာသု အာပတ္တီသု, နိဒ္ဓာရဏေ ဘုမ္မံ။ **“ကော တ”**တိအာဒိ နိဒ္ဓာရိယနိဒ္ဒေသော။ **တာသံ** အာပတ္တီနံ။ **အဂ္ဃဝသေနာ** တိ ဂဏနဝသေန, ရတ္တိပရိစ္ဆေဒဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘တာသံ ရတ္တိပရိစ္ဆေဒဝသေနာ’’တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂)။ ‘‘ပအာတဗ္ဗော’’တိ က္ကမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **တတော**တိ စိရပဋိစ္ဆန္နာပတ္တိတော။ **ဦနပဋိစ္ဆန္နာနံ အာပတ္တီန** န္တိ တွေ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ, ဦနပဋိစ္ဆန္နာယော အာပတ္တိယော သမောဓာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၅၃၀. နာနာ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒီနိ ဝတ္ထူနိ ယာသံ တာ **နာနာဝတ္ထုကာ,** နာနာဝတ္ထုကာ သညာ ယာသံ အာပတ္တီနံ တာ **နာနာဝတ္ထုကသညာယော။ သဗ္ဗာ** တိ တွေ ‘‘ယာ’’တိ သေသော, သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒိကုလဒူသနာဝသာနာ ယာ သဗ္ဗာ တေရသ သင္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယောတိ အတ္ထော။ **တာ သဗ္ဗာ** တိ တွေ ပိ-သဒ္ဒော ဝတ္တဗ္ဗော။ **အတဗ္ဗော**တိ တွေ ‘‘ပရိတသော’’တိ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ တာ သဗ္ဗာပိ ဧကတော ကတ္ဝာ အတဗ္ဗော ပရိတသောတိ ယောဇနာ။ တဿ တေရသ သင္ဃာဒိသေသာပတ္တိယောပိ ဧကတော ကတ္ဝာတိ အတ္ထော။ ‘‘အဟံ ဘန္တေ သမ္ဗဟုလာ သင္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ ဧကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ။ပေ.။ ဧကံ ကုလဒူသကံ, သောဟံ ဘန္တေ သင္ဃံ တာသံ အာပတ္တီနံ သမောဓာနပရိတသံ ယာစာမီ’’တိ တိက္ခတ္တုံ ယာစနာယ စ တဒနုရူပာယ ဉတ္တိယာ စ ကမ္မဝါစာသု စ နာမံ ဝတ္ဝာ အတဗ္ဗပရိတသော **မိဿကော မတော** ‘‘မိဿကသမောဓာနပရိတသော’’တိ ဉာတော။ ဒွေ, တိဿော, စတဿော, အတိရေကာ စ အာပန္နဿာပိ ပရိတသံ ဒေန္တေန က္ကမိနာ နိယာမေန ဝတ္ထုံ, နာမံ ဝိသေသေတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သမောဓာနပရိတသကထာဝဏ္ဏနာ။

၅၃၁. ပရိဝုတ္ထပရိတသဿာ တိ တိဝိဓေ ပရိတသေ အညတရဿ ဝသေန ပရိဝုတ္ထပရိတသဿ။ **ဥတ္တရိ ဆ ရတ္တိယော**တိ ပရိတသတော ဥတ္တရိ ဆ ရတ္တိယော, ဆ ဒိဝသေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ‘‘စရိတုံ’’န္တိ သေသော, စရဏကိရိယာယ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ မာနတ္တံ ဒေယျန္တိ ယောဇနာ, ‘‘သင္ဃေနာ’’တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ **သမုစ္စယက္ခန္ဓကေ** ဝုတ္တနယေန ယောဇေတ္ဝာ ဆာရတ္တမ္ဗု အတဗ္ဗော, ဘိက္ခုမာနနဝိမိ ဘိက္ခုဿ အတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

“ပရိဝုတ္တပရိတသဒ္ဒော”တိ ဣမိနာ ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ ပကတံ, တတ္ထ ပဘေဒေ အသတိ ကသ္မာ “ပဋိစ္ဆန္နာပဋိစ္ဆန္နဝသာ ဒုဝေ”တိ ဝုတ္တန္တိ? ပကတဘေဒမနပေက္ခိတ္ဝာ ဆာရတ္တမာနတ္တေ လဗ္ဘမာနဝိသယဘေဒံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ ဝေဥဟိ သတိ သမောဓာနမာနတ္တေ စ “ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ ဒေတူ”တိ (စူဠဝ. ၁၂၈) ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တတ္တာ တမ္ပိ ဂဟေတ္ဝာ “တိဓာ”တိ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ? တမ္ပိ ပဋိစ္ဆန္နာပတ္တိယာ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသဿေဝ အဘာဗမာနတ္တန္တိ ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တဝစနေနေဝ သင်္ဂဟိတတ္တာ ဝိသုံ န ဝုတ္တံ။ တေနေဝ စတုဗ္ဗိဓေ မာနတ္တေ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ဝိနာ ဒဿေတဗ္ဗေသု ဒွီသု မာနတ္တေသု ပက္ခမာနတ္တမတ္တံ “ဆာဒေန္တိယာ”တိအာဒိကထာယ ဒဿေတ္ဝာ သမောဓာနမာနတ္တံ ဝိသုံ န ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၅၃၄-၆. ဝိနိဒ္ဒိဋ္ဌပ္ပကာရ န္တိ “ပရိက္ခိတ္တဝိဟာရဿာ”တိအာဒိနာ ယထာဝုတ္တကထာဒ္ဝယေန နိဒ္ဒိဋ္ဌပ္ပကာရံ။ **အာဒိယိတ္ဝာန တံ တေသန္တိ** ဧတ္ထ “သန္တိကေ”တိ ဝက္ခမာနတော လဗ္ဘတိ။ **တေသံ** စတုန္နံ သမ္မုခါ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတ္ဝာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတ္ဝာ တံ ဝတ္တံ သမာဒိယိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ “တံ တေသံ သန္တိကေ”တိ ဣဒံ “အာရောစေတ္ဝာ”တိ ဣမိနာပိ ယုဇ္ဇတိ။ တေသမေဝ သမ္မုခါ နိသိန္နေန “အဟံ ဘန္တေ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ သဉ္စေတနိကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ”န္တိအာဒိနာ နယေန **သမုစ္စယက္ခန္ဓကာ** ဂတံ အာရောစနံ ကတ္ဝာ။ ဣမိနာ အန္တောအရုဏေ ဒိဋ္ဌာနံ အညေသမ္ပိ အာရောစနံ ဥပလက္ခိတံ။

နိက္ခိပေ သန္တိကေ တေသံ ဝတ္တ န္တိ ဧတ္ထ “အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ”တိ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ။ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ တေသံ ဘိက္ခူနံ သမ္မုခါ ယထာဝုတ္တနယေနေဝ နိသီဒိတ္ဝာ “ဝတ္တံ နိက္ခိပာမိ, မာနတ္တံ နိက္ခိပာမီ”တိ ဣမေသု ဒွီသု ဧကံ ဝါ ဒ္ဝယမေဝ ဝါ ဝတ္ဝာ ဝတ္တံ နိက္ခိပေ။

၅၃၇. **တဿ** မာနတ္တဿ။ **ရတ္တိစ္ဆေဒာဒိကော** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝတ္တဘေဒော ဂဟိတော။ အဋ္ဌကထာဝသေန ဟဋ္ဌိဝသေနာတိ ယောဇနာ။

၅၃၈. ဝီသတိယာ ဘိက္ခူနံ ဝဂ္ဂေါ သမူဟော **ဝီသတိဝဂ္ဂေါ,** သော ဧဝ **ဝီသတိဝဂ္ဂိကော။ အဗ္ဘေယျာ** တိ ဩသာရေယျ, အဗ္ဘန္တရံ ကရေယျာတိ အတ္ထော။ **ဝိဓိနာ**တိ သမုစ္စယက္ခန္ဓကာဂတက္ကမေန။ **အဗ္ဘိတော** တိ သံဝိသေန အန္တော ကတော, **ပကတတ္တော** တိ ပကတိသဘာဝေ, အာပတ္တိံ အနာပန္နကာလသဒိသော ဟောတီတိ အတ္ထော။

၅၃၉. အာပတ္တိံ ဆာဒေန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာတိ ယောဇနာ, “အာပဇ္ဇိတ္ဝာ”တိ သေသော, အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတ္ဝာ “အာပတ္တိ စ”တိအာဒိနာ (ဝိ. ဝိ. ၅၀၅) နယေန ပုဗ္ဗေ ဒဿိတေဟိ ဒသဟိ အင်္ဂေဟိ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ အတ္တနော အာပတ္တိံ ဆာဒေန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ။ **န စ အာပတ္တိ** တိ ဧတ္ထ **“အတ္တနော”**တိ ဣမိနာ အညိဿာ အာပတ္တိံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိယာ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာသင်္ခါတပာရာဇိကာပတ္တိတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **“ဘိက္ခုနိယာ”**တိ ဣမိနာ ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋာပတ္တိဘာဝံ ဒီပေတိ။

၅၄၀. ဝိရုဒ္ဓမတ္တံ နယတိ ပဇဟတီတိ **ဝိနယော,** ဝိနိစ္ဆယော, တံ ဝိနယပိဋကတ္ထဝိနိစ္ဆယဝိသေသဝိသယံ သမ္မောဟသင်္ခါတံ ဝိရုဒ္ဓံ ပစ္စတ္တိကံ တဒင်္ဂဝသေန ပဇဟနတော **ဝိနယနယ**သင်္ခါတံ တတော ဧဝ အတိဗုဒ္ဓိဒီပနံ, အတိသယေန ဗုဒ္ဓိံ ဒီပေတီတိ **အတိဗုဒ္ဓိဒီပနံ,** တံ ဝိနယတ္ထဝိနိစ္ဆယကံ ဉာဏပဒီပံ ဝိသေသေန ဇာလေန္တံ။ ဝိဝိဓေဟိ နယေဟိ ယုတ္တတာယ **ဝိဝိဓနယယုတံ။ ဝိနယနယေ**တိ ဝိနယပိဋကဿ ပရသန္တာနပာပနေ, ဝိနယဝဏ္ဏနာယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

သင်္ဃာဒိသေသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနိယတကထာဝဏ္ဏနာ

၅၄၂-၃. ဣတာနိ သင်္ဃာဒိသေသကထာနန္တရံ အနိယတကထံ ဒဿေတုမာဟ **“ရဟောနိသဇ္ဇဿာဒေနာ”** တိ
အာဒိ။ ရဟသိ နိသဇ္ဇာ **ရဟောနိသဇ္ဇာ,** တဿာ အဿာဒေါ ရဟောနိသဇ္ဇဿာဒေါ, တေန **ရဟောနိသဇ္ဇဿာ
ဒေန,** မေထုနဓမ္မသန္နိဿိတေန ကိလေသေနာတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉှိ **အဋ္ဌကထာယံ** “ရဟောနိသဇ္ဇဿာဒေါတိ
မေထုနဓမ္မသန္နိဿိတကိလေသော ဝုစ္စတီ”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၅၁)။ “ရဟော နာမ စက္ခုဿ ရဟော သောတဿ
ရဟော။ စက္ခုဿ ရဟော နာမ န သက္ကာ ဟောတိ အက္ခိံ ဝါ နိခဏိယမာနေ ဘမုကံ ဝါ ဥက္ခိပိယမာနေ သီသံ ဝါ ဥက္
ခိပိယမာနေ ပဿိတုံ။ သောတဿ ရဟော နာမ န သက္ကာ ဟောတိ ပကတိကထာ သောတု”န္တိ (ပာရာ. ၄၄၅) **ပဒဘာ
ဇနေ** ဝုတ္တရဟေသု စက္ခုဿ ရဟော ဧဝ ဣဓာဓိပ္ပေတော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ကိဉ္စာပိ ပါဠိယံ ‘သောတဿ
ရဟော’တိ အာဂတံ, စက္ခုဿ ရဟေနေဝ ပန ပရိစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၄၄-၄၄၅)။

စက္ခုဿ ရဟတ္တာ “ပဋိစ္ဆန္န”န္တိ ဣမမ္ပိ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ ဧဝ “အလံကမ္မနိယ”န္တိ ဣမမ္ပိ သင်္ဂဏှာ
တိ။ နိသဇ္ဇသဒ္ဒေါပလက္ခဏနေန “အာသနေ”တိ ဣဒမ္ပိ ဂဟိတမေဝ။ **“မာတုကမဿ သန္တိကံ ဂန္တွာကာမော”** တိ ဣမိ
နာ “မာတုဂါမေန သဒ္ဓိ”န္တိ ဣဒမ္ပိ ဂဟိတမေဝ။ ဧဝံ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘမာနပဒေါပလက္ခဏနေန ယော ပန ဘိက္ခု မာတု
ဂါမေန သဒ္ဓိံ ဧကော ဧကာယ ရဟော ပဋိစ္ဆန္နေ အာသနေ အလံကမ္မနိယေ နိသဇ္ဇံ ကပ္ပေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ စက္
ခုဿ ရဟဘာဝေန ကုဋ္ဋာဒိပဋိစ္ဆန္နေ တေနေဝ မေထုနသေဝနကမ္မဿ အနုရူပေ အာသနေ တဒဟုဇာတာယပိ မနု
ဿိတ္ထိယာ သဟ နိသဇ္ဇဿာဒရာဂေန သမန္နာဂတော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ “မာတုကမဿာ”တိ တဒ
ဟုဇာတမ္ပိ ဣတ္ထိံ ဂဏှာတီတိ ကုတော လဗ္ဘတီတိ? “မာတုဂါမော နာမ မနုဿိတ္ထီ, န ယက္ခီ, န ပေတီ, န တိရစ္
ဆာနဂတာ, အန္တမသော တဒဟုဇာတာပိ ဒါရိကာ, ပဂေဝ မဟတ္တရီ”တိ (ပာရာ. ၄၄၅) **ပဒဘာဇနတော** လဗ္ဘတိ။

“နိတသေတီ”တိ ဣမိနာ “ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓတိ, စီဝရံ ပါရုပတီ”တိ ဣဒံ လက္ခီယတိ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ယထာဝုတ္
တံ ပယောဂတော ပုဗ္ဗာပရပယောဂေ သင်္ဂဏှာတိ။ တေနေဝ **“ပယောဂေ စ ပယောဂေ စာ”**တိ ဝိစ္ဆာပယောဂေါ က
တော။ နိသီဒတော စဿ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ “ဥဘိန္နမ္ပိ နိသဇ္ဇာယ ပါစိတ္တိယ”န္တိ ဝက္ခမာနတ္တာ ဒုက္ကဋံ
သန္ဓာယ ဧကေကဿ နိသီဒတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၅၄၄. **နိသဇ္ဇာယ ဥဘိန္နမ္ပိ** တိ ဧတ္ထ “သစေ”န္တိ သေသော, ဥဘိန္နံ နိသဇ္ဇာပူရဏာဝသေန အညမညဿ ပုရေ
ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ ဧကက္ခဏေ ဝါ မာတုကမဿ ဝါ ဘိက္ခုဿ ဝါ ဧကေတရံ နိသဇ္ဇာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှ
ဟေတံ **ပါဠိယံ** “မာတုဂါမေ နိသိန္နေ ဘိက္ခု ဥပနိသိန္နော ဝါ ဟောတိ”တိအာဒိ (ပာရာ. ၄၄၅)။ ဟောတိ ပါစိတ္တိယန္တိ
ယောဇနာ။ ပယောဂဂဏနာယ စ ဟောန္တိ ပါစိတ္တိယာနီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, မာတုကမဿ ဝါ ဘိက္ခုနော ဝါ ဥဘိန္နံ ဝါ ဥဋ္ဌာ
ဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ ပုနပ္ပုနံ ဥပနိသီဒနပယောဂဂဏနာယ စာတိ အတ္ထော။ “အာပတ္တိဟိပိ တီဟိပိ”တိ ဝက္ခမာနတ္တာ **ပါစိ
တ္တိယ**ဂ္ဂဟဏံ ပါရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသာနံ ဥပလက္ခဏံ ဟောတိ, တီသု ဧကံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ
“ပယောဂဂဏနာယာ”တိ ဣဒံ ပါရာဇိကာယ န လဗ္ဘတိ ဧကပယောဂေနေဝ သိဇ္ဈနတော။ ကာယသံသဂ္ဂသင်္ဃာဒိသေ
သော, ပန သရီရတော ပုနပ္ပုနံ ဝိယုဇ္ဇိတွာ ဖုသနေန ပါစိတ္တိယဉ္စ ယထာဝုတ္တနယေနေဝ လဗ္ဘတိ။

ဗဟူသုပိ မာတုကမေသု **ဗဟုကာနိ** ပါစိတ္တိယာနိ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။ ဗဟူသု မာတုကမေသု နိသိန္နေသု နိသိန္န
နာနံ ဂဏနာယ ဧကေနေဝ ပယောဂေန ဗဟူနိ ပါစိတ္တိယာနိ စ သင်္ဃာဒိသေသာ စ ဟောန္တိ။ “ပယောဂဂဏနာယ
စာ”တိ ဣမဿ ဧတ္ထာပိ ယုဇ္ဇမာနတ္တာ တာသု ဝိသုံ ဝိသုံ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ ပုနပ္ပုနံ နိသီဒန္တီသု, သယဉ္စ ဥဋ္ဌာယုဋ္
ဌာယ ပုနပ္ပုနံ နိသီဒတော တာသံ ဂဏနာယ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိယော ပယောဂဂဏနာယ စ ဗဟူ ဟောန္တီတိ ဣဒံ လဗ္
ဘတိ။ ဧတ္ထာပိ ပန ပါရာဇိကံ န လဗ္ဘတိ, သင်္ဃာဒိသေသော, ပါစိတ္တိယဉ္စ လဗ္ဘတိ။

၅၄၅. သမီပေ ဌိတောပိ အန္ဓော အနာပတ္တိံ န ကရောတီတိ သောတဿ ရဟဘာဝေ အသတိပိ ပဓာနဘူတဿ
“စက္ခုဿ ရဟော”တိ ဣမဿ အင်္ဂဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဝုတ္တံ **“အန္ဓောဒွတဒသဟတ္ထကေ”** တိ, ဣမိနာ သ
ဝန္နူပစာရေ ဝိဇ္ဇမာနေပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣတ္ထီနံ တု သတမ္ပိ စ န ကရောတိ အနာပတ္တိန္တိ ယောဇနာ, ဝိညုနော ပု

ရိသဒ္ဒ အသန္နိဟိတဘာဝေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **“ကတ္ထီနမ္ပိ သတမ္ပိ စာ”** တိ လိခန္တိ, တတောပိ အယမေဝ ပာဌော သုန္ဒရော။ ပိ-သဒ္ဒေါ တ တု-သဒ္ဒတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၃၄၆. **နိပဇ္ဇိတဗ္ဗ** တိ ဧတ္ထ “သမီပေ”တိ သေသော, “နိဒ္ဒာယန္တောပိ”တိ ဧတေန ဝိသေသကေန **“နိပဇ္ဇိတဗ္ဗ”**တိ ဣမိနာ နိသီဒိတ္ဗာ နိဒ္ဒာယန္တောတိ ဣမဿ နိဝတ္တိတတ္တာ သမီပေ နိသီဒိတ္ဗာ နိဒ္ဒာယန္တောပိ အနန္ဓော မနုဿပုရိသော အနာပတ္တိံ ကရောတီတိ လဗ္ဘတိ။ **“ကေဝလ”**န္တိ ဝိသေသနေန ဗလဝနိဒ္ဒါပရေတော ဂဟိတောတိ တထာ အဟုတ္ဗာ အန္တရန္တရာ အာပန္နာပန္နေ ဝိနိစ္ဆိနိတ္ဗာ ပဝတ္တမာနာယ ကပိနိဒ္ဒာယ နိဒ္ဒာယန္တောပိ အနာပတ္တိံ ကရောတီတိ အယမတ္ထော လဗ္ဘတိ။ “ပိဟိတဒ္ဗာရဂဗ္ဘသ္သာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ မဇ္ဈပဒလောပီသမာသဝသေန **“ပိဟိတဂဗ္ဘသ္သာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **“ဒ္ဗာရေ”**တိ ဣမိနာ ဒ္ဗာရေကဒေသဘူတံ ဥမ္မာရံ တ တံသမီပံ တ ဥပစာရေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သစေ ဂဗ္ဘော ပိဟိတဒ္ဗာရော န ဟောတိ, အနာပတ္တီတိ ဗျတိရေကတော ဒဿိတံ။

၃၄၇. ဣမဿိံ အနိယတသိက္ခာပဒေ **ဟဋ္ဌိယံ** အနာပတ္တိတရေ အသတိပိ “ယော ပန ဘိက္ခု မာတုကာမေန သဒ္ဓိံ ရဟော ပဋိစ္ဆန္နေ အာသနေ နိသဇ္ဇံ ကပ္ပေယျ, ပာစိတ္တိယ”န္တိ (ပာစိ. ၂၈၅) ပဉ္စမဿ အစေလကဝဂ္ဂဿ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ အနာပတ္တိတရေ “အနာပတ္တိ ယော ကောစိ ဝိညူ ပုရိသော ဒုတိယော ဟောတိ, တိဋ္ဌတိ န နိသီဒတိ, အရဟောပေက္ခော, အညဝိဟိတော နိသီဒတိ, ဥမ္မတ္တကဿ အာဒိကမ္မိကဿာ”တိ (ပာစိ. ၂၈၈) ဝုတ္တော အနာပတ္တိတရေ သင်္ဂဟေတုမာဟ **“အနန္ဓေ သတိ”** တိအာဒိ။ “ဧတဿ သမီပေ”တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ ဣမိ ပုလ္လိင်္ဂနိဒ္ဒေသေန ပုရိသော လဗ္ဘတိ, “ဧတေနာပိ အဗာလေန ဘဝိတဗ္ဗံ, မနုဿဇာတိကေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဣဒ္ဓ **“ဝိညုသ္မိ”**န္တိ ဣမိနာ လဗ္ဘတိ။ အန္ဓသဒိသနိဒ္ဒါပရေတပဋိပက္ခတစိအနန္ဓပဒေန “အနိဒ္ဒာယန္တေ”တိ လဗ္ဘတိ, မနာဟမနာပံ ဇာနန္တေ အနိဒ္ဒာယန္တေ မနုဿပုရိသေ ဒဿနူပစာရဿ အန္တော ဝိဇ္ဇမာနေတိ အတ္ထော။

“နိသဇ္ဇပစ္စယာ ဒေါသော နတ္ထိ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော, ဧဝရူပေ ရဟော အာသနေ မာတုကာမေန သဒ္ဓိံ နိသိန္နပစ္စယာ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **“ဌိတဿာ”** တိ ဣမိနာပိ တဒေဝ ပဒံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဝိညုမ္ဘိ ပဋိဗလေ မနုဿပုရိသေ အသန္နိဟိတေပိ တထာဝိဓေ ရဟော အာသနေ မာတုကာမေ အာသနေ နိသိန္နေပိ သယာနေပိ ဌိတေပိ သယံ ဌိတဿ နိသဇ္ဇာယ အဘာဝတော တပ္ပစ္စယာ အာပတ္တိ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အရဟာသညိနော နိသဇ္ဇပစ္စယာ ဒေါသော နတ္ထီ**တိ ရဟော အာသနေ မာတုကာမေန သဒ္ဓိံ နိသဇ္ဇန္တဿာပိ “ရဟော”တိ သညာရဟိတဿ နိသီဒတော နိသဇ္ဇပစ္စယာ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ ဝိက္ခိတ္တစေတသော နိသဇ္ဇပစ္စယာ ဒေါသော နတ္ထီတိ ယောဇနာ။

၃၄၈. ဧတ္တာဝတာ ပာစိတ္တိယာပတ္တိမတ္တတော အနာပတ္တိပ္ပကာရံ ဒဿေတ္ဗာ ဣဒါနိ ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ အနိယတတေဟာရဟေတုဘူတာဟိ တီဟိ အာပတ္တီဟိ အနာပတ္တိပကာရံ ဒဿေတုမာဟ **“န ဒေါသော”**တိအာဒိ။ **အာပတ္တီဟိပိ တီဟိပီ** တိ “နိသဇ္ဇံ ဘိက္ခု ပဋိဇာနမာနော တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ အညတရေန ကာရေတဗ္ဗော ပါရာဇိကေန တ သင်္ဃာဒိသေသေန တ ပာစိတ္တိယေန တာ”တိ (ပါရာ. ၄၄၄) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တာဟိ “ပဌမပါရာဇိကာပတ္တိကာယသံသဂ္ဂသင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိပာစိတ္တိယာပတ္တီ”တိ ဣမာဟိ တီဟိပိ အာပတ္တီဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ။

ပဌမာနိယတကထာဝဏ္ဏနာ။

၃၄၉. ဝတ္တဗ္ဗဘာဝေနာဓိကတဒုတိယာနိယတဝိနိစ္ဆယတော ပဌမာနိယတေ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယေဟိ သမံ ဝိနိစ္ဆယံ ပဟာယ တတ္ထ အဝုတ္တံ ဣမဿေဝ ဝိနိစ္ဆယဝိသေသံ ဒဿေတုမာဟ **“အနန္ဓာ”** တိအာဒိ။ ဣမိ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာသင်္ဃာဒိသေသဿာပိ ဂဟိတတ္တာ တတော အနာပတ္တိကရံ ဒဿေတုံ **“အဗဓိရော”**တိ ဝုတ္တံ။ **အနန္ဓော အဗဓိရော** တိ “ပုရိသော”တိ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ “ကတ္ထီ”တိ ဣဒံ သန္ဓာယ “အနန္ဓာဗဓိရာ”တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧဝမုပရိပိ။ ဧတေနာပိ သဝနူပစာရန္တောဂဓေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **“အန္တောဒ္ဗာဒသဟတ္ထဋ္ဌော”** တိ ဝုတ္တံ။

၃၅၀. **“အန္ဓော အဗဓိရော အနာပတ္တိံ န ကရောတီ”** တိ ဣဒံ ကာယသံသဂ္ဂသင်္ဃာဒိသေသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **“ဗဓိရော တပိ စက္ခုမာ, န ကရောတိ အနာပတ္တိ”** န္တိ ဣဒံ ပန ဒုဋ္ဌုလ္လတစာသင်္ဃာဒိသေသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဧဝမေတ္ထ သန္ဓာယ ဘာသိတတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပုရိမာနိယတကထာယ အဝုတ္တဝိသေသသ္သ ဒုတိယာနိယတကထာယ ဝတ္တုမိစ္ဆိတတ္တာ အယမ္ပိ ဝိသေသော ဉ္ဇာတဗ္ဗော။ ကောယံ ဝိသေသော, ယော ဉ္ဇာတဗ္ဗောတိ စေ? တတ္ထ "ပဋိစ္ဆန္နေ အာသနေ အလံကမ္မနိယေ"တိ (ပာရာ. ၄၄၄) ဝုတ္တံ အာသနင်္ဂဒွယံ ဉ္ဇ "န ဟေဝ ခေါ ပန ပဋိစ္ဆန္နံ အာသနံ ဟောတိ နာလံကမ္မနိယ"န္တိ (ပာရာ. ၄၅၃) နိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တ "အလဉ္စ ခေါ ဟောတိ မာတုဂါမံ ဒုဋ္ဌုလ္လာဟိ ဝါစာဟိ ဩဘာသိတု"န္တိ (ပာရာ. ၄၅၃) ဉ္ဇာဒံ အပုဗ္ဗင်္ဂံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ မာတုဂါမောတိ အန္တမသော တဒဟုဇာတာပိ အရိကာ ဂဟိတာ, ဉ္ဇ "မာတုဂါမော နာမ မနုဿိတ္ထီ, န ယက္ခီ, န ပေတီ, န တိရစ္ဆာနဂတာ, ဝိညူ ပဋိဗလာ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတံ ဒုဋ္ဌုလ္လာဒုဋ္ဌုလ္လံ အာဇာနိတု"န္တိ (ပာရာ. ၄၅၄) ဝိညူ ပဋိဗလော မာတုဂါမော ဝုတ္တော။ တတ္ထ "ပာရာဇိကေန ဝါ သင်္ဃာဒိသေသေန ဝါ ပါစိတ္တိယေန ဝါ"တိ (ပာရာ. ၄၄၄) တိဿော အာပတ္တိယော ဝုတ္တာ, ဉ္ဇ "နိသဇ္ဇံ ဘိက္ခု ပဋိဇာနမာနော ဒွိန္နံ ဓမ္မာနံ အညတရေန ကာရေတဗ္ဗော သင်္ဃာဒိသေသေန ဝါ ပါစိတ္တိယေန ဝါ"တိ (ပာရာ. ၄၅၃) ဒွေဝယေဝ အာပတ္တိယော ဝုတ္တာ။ သင်္ဃာဒိသေသေသု စ တတ္ထ "သာ စေ ဧဝံ ဝဒေယျ 'အယျော မယာ ဒိဋ္ဌော နိသိန္နော မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇန္တော'တိ, သော စ တံ ပဋိဇာနာတိ, အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော"တိ (ပာရာ. ၄၄၈) ကာယသံသဂ္ဂသင်္ဃာဒိသေသောဝ ဝုတ္တော, ဉ္ဇ သော စ ဝုတ္တော, "သာ စေ ဧဝံ ဝဒေယျ 'အယျဿ မယာ သုတံ နိသိန္နဿ မာတုဂါမံ ဒုဋ္ဌုလ္လာဟိ ဝါစာဟိ ဩဘာသေန္တဿ'တိ, သော စ တံ ပဋိဇာနာတိ, အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော"တိ (ပာရာ. ၄၅၅) ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသင်္ဃာဒိသေသော စ ဝုတ္တော။ ဧတ္တကော ဥဘိန္နမနိယတာနံ ဝိသေသော။

အယံ ကသ္မာ န ဝုတ္တောတိ? အယံ သမ္ဘာဝေတ္တုဝိသေသော ဝတ္တုမိစ္ဆိတော ပန အဋ္ဌကထာဂတဝိနိစ္ဆယဝိသေသတောတိ တသ္မာ န ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **တိသမုဋ္ဌာနမေဝိဒံ** ကာယစိတ္တတော ဝါစာစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာနတော တီဏိ သမုဋ္ဌာနာနိ ဧတဿာတိ ကတွာ။

ဉ္ဇမေဟိပိ ဒွီဟိ အနိယတသိက္ခာပဒေဟိ သိက္ခာပဒန္တရေသု ပညတ္တာယေဝ အာပတ္တိယော, အနာပတ္တိယော စ ဒဿိတာ, န ကောစိ အာပတ္တိဝိသေသော ဝုတ္တော, တသ္မာ ကိမေတေသံ ဝစနေနာတိ? ဝုစ္စတေ – ဝိနယဝိနိစ္ဆယလက္ခဏံ ဌပေတုံ ဘဂဝတာ ဥပ္ပန္နေ ဝတ္ထုမှိ ဒွေဝ အနိယတာ ပညတ္တာ။ ကထံ? ဧဝရူပာယပိ သဒ္ဓေယျဝစနာယ ဥပါသိကာယ ဝုစ္စမာနော ပဋိဇာနမာနောဝ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော, န အပ္ပဋိဇာနမာနော, တသ္မာ "ယာယ ကာယစိ အာပတ္တိယာ ယေန ကေနစိ စောဒိတေ ပဋိညာတကရဏံယေဝဝင် ကာတဗ္ဗ"န္တိ ဉ္ဇမေဟိ သိက္ခာပဒေဟိ ဝိနိစ္ဆယလက္ခဏံ ဌပိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ ကသ္မာ ဘိက္ခုနီနံ အနိယတံ န ဝုတ္တန္တိ? ဉ္ဇဒမေဝ လက္ခဏံ သဗ္ဗတ္ထ အနုဂတန္တိ န ဝုတ္တံ။

ဒုတိယာနိယတကထာဝဏ္ဏနာ။

ဉ္ဇတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

အနိယတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဿဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ

၅၅၁. ဧဝံ အနိယတကထံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ နိဿဂ္ဂိယကထံ ဒဿေတုမာဟ **"ခေါမ"**န္တျာဒိ။ **ခေါမန္တိ** ဧဝံနာမကံ စီဝရံ။ **ခေါမန္တိ** ဂစ္ဆဝိသေသဿ နာမံ, တဿ တကေဟိ ကတစီဝရံ ကာရဏောပစာရတေဟာရဝသေန "ခေါမ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ကပ္ပာသ**န္တိ ကပ္ပာသသုတ္တမယံ စီဝရံ, ဣဒမ္ပိ ဝုတ္တနယေနေဝ "ကပ္ပာသ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ကောသေယျံ** နာမ ကောသကာရကိမိကောသံ, ကောသေန နိဗ္ဗတ္တံ သုတ္တံ ကောသေယျံ။ ဣဓ ပန တေန ကောသေယျသုတ္တေန နိဗ္ဗတ္တံ စီဝရံ "ကောသေယျ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **သာဏ**န္တိ သာဏဝါကသုတ္တေဟိ ဝါယိတွာ ကတစီဝရံ။ ဣဒဉ္စ ခေါမံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဘင်္ဂ**န္တိ ခေါမသုတ္တာဒီနိ သဗ္ဗာနိ, ဧကစ္စာနိ ဝါ မိဿေတွာ ကတစီဝရံ။ ဣဒမ္ပိ ကရဏပ္ပကာရေန လဒ္ဓနာမကံ။ "ဘင်္ဂံ နာမ ဧကာ ဂစ္ဆဇာတိ, တဿာ ဝါကမယသုတ္တေဟိ ဝါယိတွာ ကတစီဝရ"န္တိ ကေစိ။ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ ခေါမံ ဝိယ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ကမ္ဗလ**န္တိ မနုဿလောမဝါဠလောမံ ဝိနာ သေသလောမေဟိ ဝါယိတွာ ကတစီဝရံ ဝုတ္တန္တိ။ ဣဒံ "စီဝရံ နာမ ဆန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရ"န္တိ (ပါရာ. ၄၆၃) **ပဒဘာဇနေ** စ "ခေါမံ ကပ္ပာသိကံ ကောသေယျံ ကမ္ဗလံ သာဏံ ဘင်္ဂ"န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၂-၄၆၃) **အဋ္ဌကထာယ** စ ဝုတ္တံ သန္ဓာယာဟ။ **"ဇာတိတော"**တိ ဣဒံ ပမာဏာဒိဘေဒဿ ဝက္ခမာနတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဇာတိတော**တိ ခေါမာဒိသာမညတော။ သာမညဉှိ "ဇာတိ"တိ ဝုစ္စတိ။ ဒီဃရဿထူလသုခုမနီလပီတာဒိဘေဒဘိန္နာနံ သဗ္ဗေသံ ဝတ္ထာဝယဝတာနံ သင်္ဂဟိကခေါမသုတ္တမယတာသာမညံ ဇာတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။

၅၅၂. ဒုကူလန္တိ ဧဝံနာမကံ ရုက္ခတကမယစီဝရံ။ **ပတ္တုဏ္ဏ**န္တိ ပတ္တုဏ္ဏဒေသေ သဉ္ဇာတဝတ္ထံ။ "ပတ္တုဏ္ဏံ ကောသေယျဝိသေသော"တိ **အဘိဓာနကောသေ** ဝုတ္တံ။ **စီန**န္တိ စီနဒေသေ ဥပ္ပန္နဝတ္ထံ။ **သောမာရပဋ္ဋက**န္တိ သောမာရဒေသေ ဥပ္ပန္နဝတ္ထံ။ **"သောမာရစီနပဋ္ဋက"**န္တိပိ လိခန္တိ, သောယေဝတ္ထော။ **ဣဒ္ဓိဇ**န္တိ ဧဟိဘိက္ခူနံ ပုညိဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တံ စီဝရံ။ **ဒေဝဒိန္န**န္တိ ဒေဝတာဟိ ဒိန္နံ စီဝရံ။ တဉှိ ကပ္ပရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တံ, ဇာလိနိယာ ဒေဝကညာယ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဒိန္နဝတ္ထသဒိသံ။ **တဿာ**တိ ဇာတိတော ဆဗ္ဗိဓဿ ကပ္ပိယစီဝရဿ။ **ဣဒံ** ဆဗ္ဗိဓစီဝရံ ယထာရဟံ အနုလောမိကံ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဒုကူလဉှိ သာဏဿ အနုလောမံ ဝါကမယတ္တာ, ပတ္တုဏ္ဏာဒီနိ ကောသေယျဿ အနုလောမာနိ ပါဏကေဟိ ကတသုတ္တမယတ္တာ, ဣဒ္ဓိဇမ္ပိ ခေါမာဒီနံယေဝ အညတရံ ဟောတီတိ တေသံ အနုလောမံ, ဒေဝဒိန္နမ္ပိ ခေါမာဒီနံယေဝ အနုလောမံ ဟောတိ တေသံ အညတရဘာဝတော။ ယထာဟ –

"သာဏဿ တု ဒုကူလဉှိ, ဣဒ္ဓိဇံ ဒေဝဒိန္နကံ။
ခေါမာဒီနံဝသိဋ္ဌံတု, ကောသေယျဿာနုလောမိက"န္တိ။

၅၅၃. တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ သမာဟာရော **တိစီဝရ**န္တိ ပမာဏယုတ္တံ သင်္ဃာဋိအာဒိနာမေန အဓိဋ္ဌိတစီဝရဿေဝ နာမတ္တာ တဒေဝ ဝုစ္စတိ။ ဂဏနဝသေန ယံ ကိဉ္စိ စီဝရတ္တယံ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ သမုဒ္ဒေကဒေသောပိ ယထာ "သမုဒ္ဒေ"တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ အဓိဋ္ဌိတေသု တီသု စီဝရေသု အညတရံ "တိစီဝရ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ပရိက္ခာရစောဠ**န္တိ သင်္ဃာဋိအာဒိဝိသိဋ္ဌနာမေဟိ အနဓိဋ္ဌိတံ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အာယာမေန အဋ္ဌင်္ဂုလံ သုဂတင်္ဂုလေန စတုရင်္ဂုလဝိတ္ထတံ ပစ္ဆိမံ စီဝရ"န္တိ (ပါရာ. ၃၅၈) အနုညာတံ ပစ္ဆိမစီဝရပရိယန္တံ ကတွာ ကတာကတဿ ယဿ ကဿစိ စီဝရဿ ရုဠှိသညာ။

မုခံ သန္ဒမာနလာလံ ပုဉ္ဆတိ ဧတေနာတိ **မုခပုဉ္ဆန**န္တိ ကပေါလတော နိစ္စံ သန္ဒမာနလာလာနံ ပုဉ္ဆနတ္ထာယ အနုညာတဿ စီဝရဝိသေသဿ နာမံ။ နိသီဒန္တိ ဧတ္ထာတိ **နိသီဒန**န္တိ စ ဘိက္ခူနံ အတ္ထရိတွာ နိသီဒိတုံ အနုညာတဿ စီဝရဿ နာမံ။ **အဓိဋ္ဌေယျာ**တိ "ဣမံ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ"န္တိအာဒိနာ (ဝိ. ဝိ. ၅၈၅) ဝက္ခမာနနယေန နာမံ ဂဟေတွာ အဓိဋ္ဌေယျာတိ အတ္ထော။ **ပစ္စတ္ထရဏမေဝ စာ**တိ သင်္ဃိကေ မဉ္စပီဌေ သရီရသမ္ဖုဿနေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာယ အာပတ္တိယာ မောစနတ္ထာယ တတ္ထ အတ္ထရိတွာ ပရိဘောဂတ္ထာယ အနုညာတံ ပစ္စတ္ထရဏစီဝရဉ္စ။

၅၅၄. ကောဟန္တိ ဝသနကိရိယာယ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **တိစီဝရ**န္တိ တိစီဝရေန။ **ဝိပ္ပဝသေယျာ**တိ "သင်္ဃာဋိယာ ဝါ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ဝါ အန္တရဝါသကေန ဝါ"တိ (ပါရာ. ၄၇၆) ဝုတ္တတ္တာ ဧကဒေသေ သမုဒါယောပစာရဝသေန အဝယဝဿ ဝစနတော တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရေနာတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **"တထာ"**တိ ဣမိ

နာ ''ဝိနာ''တိ ဣဒံ ပစ္စာမသတိ။ **အဓိဋ္ဌာ** တိ အဓိဋ္ဌာယာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ ''ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော''တိ (မ. နိ. ၁.၂၂, ၂၃; အ. နိ. ၆.၅၈) ယထာ, တေန ''ဝဋ္ဋဋ္ဌိယမာန''န္တိ သေသော, အဓိဋ္ဌာယ ဝဋ္ဋဋ္ဌိယမာနံ နိသီဒနံ တထာ ဝိနာ စတုမာသံ န ဝ သေယျာတိ ယောဇနာ။

၅၅၅. **ကပ္ပိယန္တိ** ကပ္ပိယကာရဏံ နီလာဒိဝဏ္ဏဘေဒကရဏံ။ **ကပ္ပိယန္တိ** စ ကာရဏေ ကာရိယူပစာရေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဗိန္ဒုံ ဒတွာ** တိ ''နီလံ ဝါ ကဒ္ဒမံ ဝါ ကာဠသာမံ ဝါ''တိ (ပာစိ. ၃၆၈) ဝုတ္တလောဟမလာဒီနာ ယေန ကေနစိပိ မင်္ဂုလပိဋ္ဌိပ္ပမာဏာဒိကံ ဗိန္ဒုံ ဒတွာ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗေသု တိစီဝရာဒီသု, နိဒ္ဒါရဏေ ဘုမ္မံ။ **တိစီဝရန္တိ** နိဒ္ဒါရိတဗ္ဗံ။ **ဥပပန္န** န္တိ ယုတ္တံ။ **ပမာဏေနာ**တိ အနန္တရံ ဝက္ခမာနေန ပမာဏေန။ **အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ** န္တိ ''ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီ''တိအာဒိနာ ဝက္ခမာနနယေန နာမံ ဝတွာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ **ဝေ**ကာရေန ပန နာမံ ဝတွာ န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ သေ နယော သေသစီဝရေသုပိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုံ, န ဝိကပ္ပေတု''န္တိအာဒိ (မဟာဝ. ၃၅၈)။ တသ္မာ တိစီဝရာဒီနိ အဓိဋ္ဌဟန္တေန ''ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီ''တိအာဒိနာ နာမံ ဝတွာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ဝိကပ္ပေန္တေန ပန ''ဣမံ သင်္ဃာဋိ''န္တိအာဒိနာ တဿ စီဝရဿ နာမံ အဂ္ဂဟေတွာ ''ဣမံ စီဝရံ တုယှံ ဝိကပ္ပေမီ''တိ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ။ တိစီဝရံ ဝါ ဟောတု အညံ ဝါ, ယဒိ တံ တံ နာမံ ဂဟေတွာ ဝိကပ္ပေတိ, အဝိကပ္ပိတံ ဟောတိ အတိရေကစီဝရဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ။ တံ စီဝရန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၅၆-၇. ''ဥပပန္နံ ပမာဏေနာ''တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တပ္ပမာဏံ ဒဿေတုမာဟ **''ပစ္ဆိမန္တေနာ''** တိအာဒိ။ သင်္ဃာဋိ တဝေန **သင်္ဃာဋိ** ။ ဝတ္ထခဏ္ဍာနိ သိဗ္ဗနကမ္မေန သင်္ဃဋ္ဋေတွာ ကတတ္တာ ''သင်္ဃာဋိ''တိ စီဝရာနံ သာမညနာမံ။ ဣဓ ပန ရူဠှိဟိယာ အန္တရဝါသကာဒိဝိသေသနာမဗ္ဘုတိရိတ္တေ စီဝရဝိသေသေ ဝတ္တတိ။ **မုဋ္ဌိပဉ္စကာ** တိ ဧတ္ထ ဧကာဒီနမဋ္ဌာရသန္တာနံ သင်္ချာသဒ္ဒာနံ သင်္ချေယျေ ဝတ္တမာနတ္တာ ပဉ္စသဒ္ဒော စီဝရပ္ပမာဏပ္ပကရဏတော လဗ္ဘမာနဟတ္ထသင်္ခါတရတနေယေဝ ပဝတ္တတိ, တေနေဝ မုဋ္ဌိသဒ္ဒေပိ ဥတ္တရပဒလောပေန မုဋ္ဌိရတနေ ဝတ္တတိ။ ပဉ္စန္နံ ပူရဏော **ပဉ္စမော,** မုဋ္ဌိယာ ပဉ္စမော **မုဋ္ဌိပဉ္စမော** ။ မုဋ္ဌိပဉ္စမော ပရိမာဏမေတိဿာတိ ''မုဋ္ဌိပဉ္စမကာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ မ-ကာရလောပေန ''မုဋ္ဌိပဉ္စကာ''တိ သင်္ဃာဋိ ဝုတ္တာ။

မုဋ္ဌိတ္တိကာ တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေန သင်္ချေယျေ ဝတ္တမာနော **တိ**-သဒ္ဒော စီဝရပ္ပမာဏပ္ပကရဏတော လဗ္ဘမာနဟတ္ထသင်္ခါတရတနေယေဝ ဝတ္တတိ, တေနေဝ မုဋ္ဌိသဒ္ဒေပိ ဥတ္တရပဒလောပေန မုဋ္ဌိရတနေ ဝတ္တတိ။ တိဏ္ဏံ ပူရဏော **တတိယော,** မုဋ္ဌိယာ တတိယော **မုဋ္ဌိတတိယော,** မုဋ္ဌိတတိယော ပရိမာဏမေတိဿာတိ ''မုဋ္ဌိတတိယကာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ တိယ-ပစ္စယလောပေန ''မုဋ္ဌိတ္တိကာ''တိ သင်္ဃာဋိယေဝ ဝုစ္စတိ။ ဧဝမုပရိပိ။ **တိရိယန္တိ** တိရိယတော။

ဥတ္တမန္တေနာ တိ ဥက္ကဋ္ဌပရိမာဏန္တေန။ **သတ္ထုနော စီဝရူနာပိ** တိ ''တတ္ထိဒံ သုဂတဿ သုဂတစီဝရပ္ပမာဏံ, ဒီဃသော နဝ ဝိဒတ္ထိယော သုဂတဝိဒတ္ထိယာ, တိရိယံ ဆ ဝိဒတ္ထိယော''တိ (ပာစိ. ၅၄၈) ဝုတ္တပ္ပမာဏသုဂတစီဝရတော ဦနာပိ။ **ပိ**-သဒ္ဒော သမ္ဘာဝနေ, ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန တတ္တကမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, တတော စေ ဦနံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ အန္တဒွယသန္ဒဿနေန ဥဘယမဇ္ဈေ ယံ ပဟောနကရုစ္စနကပ္ပမာဏံ, တံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

၅၅၈. **မုဋ္ဌိပဉ္စက** သဒ္ဒော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနိဓ ဒီဃန္တေ ဝတ္တတိ။ မုဋ္ဌိပဉ္စကော ဒီဃန္တော ယဿ, ယဿံ ဝါ ပမာဏေတိ ဝိဂ္ဂဟော, ဒီဃန္တတော မုဋ္ဌိပဉ္စကပ္ပမာဏေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **''မုဋ္ဌိပဉ္စမ''** န္တိပိ လိခန္တိ။ **တိရိယန္တတော**တိ ဝိတ္ထာရန္တတော။ အမုဟတ္တော **အမော** ဥတ္တရပဒလောပေန, သော တေယျော တတိယော ယဿ သ ပမာဏဿာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, တံ, အမုတေယျရတနပ္ပမာဏံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဒွိဟတ္ထံ ဝါ** တိ ဒွေဝ ဟတ္ထာ ယဿ ပမာဏဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော, ဒွိရတနပ္ပမာဏံ ဝါ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဣဒဉ္စ ''တိရိယံ ဒွိဟတ္ထောပိ ဝဋ္ဋတိ။ ပာရုပနေနပိ ဟိ သက္ကာ နာဘိံ ပဋိစ္ဆာဒေတု''န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) **အဋ္ဌကထာ**ဂတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **''သေသေ အန္တရဝါသကေ''**တိ ဣဒံ ယထာဝုတ္တပရိမာဏေန ပရိမိတစီဝရနိဒဿနံ။

၅၅၉. **အဟတာဟတကပ္ပာန** န္တိ ဧတ္ထ ''ဝတ္ထာန''န္တိ သေသော။ **အဟတာနံ ဝတ္ထာန** န္တိ နဝဝတ္ထာနံ။ အဟတတော ကိဉ္စိ ဦနာနိ **အဟတကပ္ပာနိ,** တေသံ နဝတေဟာရူပကနံ ကတိပယဓောတာနံ ဝတ္ထာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟော

တိ။ **သဏ္ဌာဋ္ဌိ** တိ သဏ္ဌာဋ္ဌိနာမကစီဝရံ။ **ဒိဂုဏာ**တိ ဒုပဋ္ဋကတာ။

၅၆၀. **ဥတုဒ္ဓဋ္ဌာန** န္တိ အတိက္ကန္တဒိဝသာနံ, ဗဟုကာလံ နိဝတ္ထေတ္ထ ပရိစ္စတ္တာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ တ ယာနိ ဥတုတော ဥဒ္ဓဋ္ဌာနိ, တေသံ ဝတ္ထာနန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, တိဏ္ဏံ ဥတူနမညတရံ အတိက္ကမိတ္ဝာ ဌိတာနံ ပုရာ ဏဝတ္ထာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စီဝရာန**န္တိ စီဝရတ္ထာနိ ဝတ္ထာနေဝ ဂဟိတာနိ။ **စတုဂ္ဂုဏာ** တိ စတုပဋ္ဋာ။ **သေသာ ဒုဝေ**တိ အန္တရဝါသကဥတ္တရာသင်္ဂါ ဒွေဝ။ **ယထာသုခ**န္တိ ယထာရုစိ။ **ပံသုကူလ**န္တိ သုသာနာဒီသု ပတိတပိလောတိကစီဝရံ။

၅၆၁. **"တီဏိပိ"**တိအာဒီသု "တိစီဝရေ ကယိရမာနေ သဗ္ဗံ ဆိန္နကံ နပ္ပဟောတီ"တိ **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတဝတ္ထုမှိ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဒွေဝ ဆိန္နကာနိ ဧကံ အဆိန္နက"န္တိ (မဟာဝ. ၃၆၀) အာဒိဝစနတော "စီဝရ"န္တိ သေသော။ **ဆိန္နိတဗ္ဗ**န္တိ ဝတ္ထာနိ ဆိန္ဒိတ္ဝာ သိဗ္ဗေတ္ဝာ ကာတဗ္ဗံ။ **ပဟောတိ စေ**တိ ဝတ္ထာနိ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ကရဏေ ယဒိ စီဝရဿ ပဟောတိ။ **သဗ္ဗေသူ** တိ တီသု စီဝရေသု။ **အပ္ပဟောန္တေသူ** တိ ဝတ္ထာနံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ သိဗ္ဗနေန အပ္ပဟောန္တေသု။ **အန္ဝာဓိက**န္တိ ဝတ္ထေ ဦနာတိရေကံ အပနေတ္ဝာ အာဂန္တုကပတ္တသင်္ခာတံ အနုဝါတံ စီဝရဿ ပရိယန္တေ, မဇ္ဈေ စ ယထာရဟံ ဒီဃရဿပရိမာဏယုတ္တံ အလ္လိယာပေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၅၆၂. **အစ္ဆိန္နံ တ** တိ ယထာဝုတ္တနယေန အစ္ဆိန္နံ တ။ **အနာဒိန္န** န္တိ အနာဒိန္နအာဂန္တုကပတ္တံ ။ **တိစီဝရ**န္တိ တီသု စီဝရေသု ဧကေကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဒုဗ္ဗောဂေနာ** တိ ဒုဗ္ဗ ပရိဘောဂေန ။ ယထာ ပရိဘုတ္တံ နဿတိ, တထာ ကိလိဋ္ဌာနံ ဓောဝနာဒိမကတ္ဝာ နိဝာသနာဒိနာ ပရိဘောဂေန။

၅၆၃-၄. **ကုသိ**န္တိ အာယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စ အနုဝါတံ စီဝရမဇ္ဈေ တာဒိသမေဝ ဒီဃပတ္တဉ္စ။ ဝုတ္တဉ္စ ဟေတံ **စီဝရက္ခန္ဓအဋ္ဌကထာယံ** "ကုသီတိ အာယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စ အနုဝါတာဒီနံ ဒီဃပတ္တာနမေတံ အဓိဝစန"န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၅)။ **အဍ္ဍကုသိ** န္တိ အန္တရန္တရာ ရဿပတ္တံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေ တံ "အဍ္ဍကုသီတိ အန္တရန္တရာ ရဿပတ္တာနံ နာမ"န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၅)။ **မဏ္ဍလ** န္တိ ဧကေကသ္မိံ ခဏ္ဍေ မဟာမဏ္ဍလံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "မဏ္ဍလန္တိ ပဉ္စခဏ္ဍိကစီဝရဿ ဧကေကသ္မိံ ခဏ္ဍေ မဟာမဏ္ဍလ"န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၅)။ **အဍ္ဍမဏ္ဍလ** န္တိ မဏ္ဍလဿ အန္တော နိဝေသိယမာနံ ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "အဍ္ဍမဏ္ဍလန္တိ ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလ"န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၅)။ **ဝိဝဋ္ဋ** န္တိ မဏ္ဍလံ, အဍ္ဍမဏ္ဍလဉ္စာတိ ဒွေဝ ဧကတော ကတ္ဝာ သိဗ္ဗိတံ ဝေမဇ္ဈေ ခဏ္ဍံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "ဝိဝဋ္ဋန္တိ မဏ္ဍလဉ္စ အဍ္ဍမဏ္ဍလဉ္စ ဧကတော ကတ္ဝာ သိဗ္ဗိတံ မဇ္ဈိမ ခဏ္ဍ"န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၅)။ **အနုဝိဝဋ္ဋ** န္တိ မဇ္ဈိမခဏ္ဍဿ ဥဘောသု ပဿေသု သိဗ္ဗိတံ တထေဝ ဒွိမဏ္ဍလပတ္တံ ခဏ္ဍဒ္ဝယံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "အနုဝိဝဋ္ဋန္တိ တဿ ဥဘောသု ပဿေသု ဒွေ ခဏ္ဍာနီ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၅)။ **ဗာဟန္တ** န္တိ တေသံ အနုဝိဝဋ္ဋာနံ ဗာဟိရပဿေ သိဗ္ဗိတံ ဗာဟိရခဏ္ဍဒ္ဝယံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "ဗာဟန္တန္တိ တေသံ အနုဝိဝဋ္ဋာနံ ဗဟိ ဧကေကံ ခဏ္ဍ"န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၅)။

ပဉ္စန္နံ သမာဟာရော **ပဉ္စကံ,** ဒသ္သိတပ္ပကာရပဉ္စခဏ္ဍေဟိ သိဗ္ဗိတစီဝရံ ပဉ္စကံ နာမ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သတ္တခဏ္ဍာဒီဟိ သိဗ္ဗိတစီဝရာနံ ဂဟဏံ။ တေနေဝေတ္ထာဟ **"ကတ္တဗ္ဗံ တု တိစီဝရ"** န္တိ။ သတ္တခဏ္ဍဿ စီဝရဿ ဧကံ မဇ္ဈိမခဏ္ဍံ ဝိဝဋ္ဋနာမမေဝ ဟောတိ, တဿ ဥဘောသု ပဿေသု ဒွေ ဒွေ ခဏ္ဍာနိ စူဠာနုဝိဝဋ္ဋမဟာနုဝိဝဋ္ဋသင်္ခာတာနိ အနုဝိဝဋ္ဋနာမာနေဝ ဟောန္တိ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ **အဋ္ဌကထာယံ** "အထ ဝာ အနုဝိဝဋ္ဋန္တိ ဝိဝဋ္ဋဿ ဧကပဿ တော ဒွိန္နံ, ဧကပဿတော ဒွိန္နန္တိ စတုန္နမ္ပိ ခဏ္ဍာနမေတံ နာမ"န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၅)။ **ဗာဟန္တ** န္တိ ဒွီသု ပရိယန္တေသု သိဗ္ဗနီယံ ဗာဟိရခဏ္ဍဒ္ဝယံ, တဉ္စ သင်္ဃဋ္ဋေတ္ဝာ ဗာဟမတ္တကေ ဌပိယမာနတ္တာ "မဉ္စာ ဥက္ကု ဋ္ဌိံ ကရောန္တီ"တိအာဒီသု ဝိယ အာဓေယျေ အာဓာရောပစာရဝသေန ဗာဟာတိ စ စီဝရဿ ပရိယန္တာဝယဝတ္တာ "အန္တ"န္တိ စ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "ဗာဟန္တန္တိ သုပ္ပမာဏံ စီဝရံ ပာရုပန္တေန သံဟရိတ္ဝာ ဗာဟာယ ဥပရိ ဌပိတာ ဥဘော အန္တာ ဗဟိမုခာ တိဋ္ဌန္တိ, တေသံ ဧတံ နာမ"န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၅)။ က္ကဒံ သတ္တခဏ္ဍစီဝရမေဝ **မဟာ အဋ္ဌကထာယံ** ဝိပဟိတန္တိ ဣာအနိပိ တဒေဝ ဝဋ္ဋတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "အယမေဝ ဟိ နယော မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော"တိ။ ဘိက္ခုနာ ကုသိံ။ပေ.။ ဗာဟန္တမ္ပိစာတိ သဗ္ဗံ ဝိဓိံ ဒဿေတ္ဝာတဝ ဆိန္နံ ပဉ္စကာဒိပ္ပဘေဒကံ သမဏသာရုပ္ပံ တိစီဝရံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၅၆၅-၆. ယထာဝုတ္တဝိဓိံ အဝိရာဓေတွာ စီဝရံ ကပ္ပဗိန္ဒုံ ဒတွာ သင်္ဃာဋိအာဒိနာမေန အဓိဋ္ဌာယ ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ အဓိဋ္ဌာနံ ကထံ ဘိဇ္ဇတီတိ အာဟ **“ဒါနေနာ”**တိအာဒိ။ **ဒါနေနာ**တိ အညဿ ဒါနေန။ **အစ္ဆိဇ္ဇကဟေနာ** တိ အညေန အစ္ဆိဇ္ဇိတွာ ဂဟဏေန။ **ဝိဿာသဂ္ဂဟဏေန စာ** တိ အတ္တနိ ဝိဿာသေန အညဿ ဂဟဏေန။ **ဟီနာယာဝတ္တနေနာ**တိ သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေန အညဿ ဒါနေ ဝိယ စီဝရေ နိရာလယဘာဝေနေဝ ပရိစ္စတ္တတ္တာ။

ကေစိ ပန **“ဟီနာယာဝတ္တနေနာ** တိ ဘိက္ခုနိယာ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေနာတိ ဝေမတ္တံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခု ပန ဝိဗ္ဘန္တောပိ ယာဝ သိက္ခံ န ပစ္စက္ခာတိ, တာဝ ဘိက္ခုယေဝါတိ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ “ဘိက္ခုနိယာ ဟီနာယာဝတ္တနေနာ”တိ ဝိသေသေတွာ အဝုတ္တတ္တာ, ဘိက္ခုနိယာ စ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ ဝိသုံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ နတ္ထိ တဿာ ဝိဗ္ဘမနေနေဝ အဿမဏီဘာဝတော။

သိက္ခာယာတိ ဘိက္ခုသိက္ခာယ။ **ပဟာနေနာ**တိ ပစ္စက္ခာနေန။ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ပနေတ္ထ သဗ္ဗေ ဘိက္ခုလိင်္ဂေ ဌိတော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတိ, တဿ ကာယလဂ္ဂမ္ပိ စီဝရံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဂဟိတံ။ **“သိက္ခာယ စ ပဟာနတော”**တိ စ လိခန္တိ, တံ “ဟီနာယာဝတ္တနေနာပိ, သိက္ခာယ စ ပဟာနတော”တိ ပါဌက္ကမေ သတိ ယုဇ္ဇတိ။ ယထာဝုတ္တော ပန ပါဌော “သိက္ခာယ စ ပဟာနေန, ဟီနာယာဝတ္တနေနပိ”တိ ပါဌက္ကမေ ယုဇ္ဇတိ။ ယထာ တထာ ဝါ ဟောတု, န ကောစိ ဝိရောဓော။

ပစ္စုဒ္ဓါရေနာ တိ စီဝရဿ ပစ္စုဒ္ဓရဏေန။ “ကာလကိရိယာယာ”တိ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော **ဝိနာသေနာ**တိ စီဝရဿာမိကဿ ဇီဝိတဝိနာသေန ဝုစ္စတီတိ။ **လိင်္ဂဿ ပရိဝတ္တနာ** တိ ဘိက္ခုဿ ဣတ္ထိလိင်္ဂပရိဝတ္တနာ, ဘိက္ခုနိယာ ပုရိသလိင်္ဂပရိဝတ္တနာတိ ဧဝံ ဥဘယထာ လိင်္ဂဿ ပရိဝတ္တနေန။ **သဗ္ဗံ** နဝဝိဓမ္ပိ စီဝရံ။ **အဓိဋ္ဌာန** န္တိ ဧတ္ထ “ဣမေဟိ အဋ္ဌဟီ”တိ သေသော။ ဝုတ္တောဝါယမတ္ထော **အဋ္ဌကထာယံ** “တတ္ထ ပုရိမေဟိ အဋ္ဌဟိ သဗ္ဗစီဝရာနိ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟန္တီ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉)။ **ဘိဇ္ဇတီ** တိ ပဇဟတိ။ ဆိဒ္ဒဿ ဘာဝေါ **ဆိဒ္ဒဘာဝေါ,** တသ္မိံ, ဆိဒ္ဒေ သတိ ဆိဒ္ဒေ ဇာတေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တိစီဝရန္တိ** တီသု စီဝရေသု အညတရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တိစီဝရမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှိ “ဆိဒ္ဒဘာဝေန ပန တိစီဝရဿေဝါ”တိ။

၅၆၇. ကီဝပ္ပမာဏေ ဆိဒ္ဒေ ဇာတေတိ အာဟ **“ကနိဋ္ဌဿာ”** တိအာဒိ။ **“ကနိဋ္ဌ။ပေ.။ မာဏက”** န္တိ ကမ္မိနာ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတိ။

၅၆၈. **ဧကော တန္တုပိ** တိ ဒီဃတော ဝါ တိရိယတော ဝါ ဧကမ္ပိ သုတ္တံ။

၅၆၉. ဖိဏ္ဏဋ္ဌာနေ အဂ္ဂဠံ ဒေန္တေန တေစီဝရိကေန ဝတ္တိတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတုမာဟ **“ပဌမ”**န္တိအာဒိ။ **ပဌမန္တိ** ဆိန္နဋ္ဌာနဿ ဆိန္ဒနတော ပုဗ္ဗေယေဝ။ **အဂ္ဂဠံ ဒတွာ** တိ ဝတ္ထခဏ္ဍံ အလ္လိယာပေတွာ။ **ရက္ခတီ** တိ ဧတ္ထ “အဓိဋ္ဌာန”န္တိ အနုဝတ္တတေ, “တေစီဝရိကော ဘိက္ခူ”တိ လဗ္ဘတိ, ဧဝံ ဝတ္ထခဏ္ဍံ အလ္လိယာပေန္တော တေစီဝရိကော ဘိက္ခု အဓိဋ္ဌာနံ ရက္ခတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိပရိယာယေန အဓိဋ္ဌာနံ ဘိန္ဒတီတိ လဗ္ဘတိ။ ပဌမံ ဒွေဝ ကောဋိယော ဃဋ္ဋေတွာတိ ယောဇနာ။ မဇ္ဈေ ဖိဏ္ဏံ အဓိဋ္ဌိတစီဝရံ မဇ္ဈေ ဆိန္ဒန္တော တတော ပုဗ္ဗေယေဝ ဒွေဝ ကောဋိယော ဧကတော ဃဋ္ဋေတွာ သိဗ္ဗိတွာ။ **ပဋ္ဋာ** တိ ကောဋိယော ဃဋ္ဋနတော ပဋ္ဋာ။ **ဆိန္ဒတီ** တိ မဇ္ဈံ ဥဘယကောဋီနံ ကာတုံ ဆိန္ဒတိ။ **ရက္ခတီ** တိ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ။

၅၇၀. တိစီဝရေ ကတ္ထ ဇာတံ ဆိဒ္ဒမဓိဋ္ဌာနံ ဘိန္ဒတီတိ အာဟ **“စတုရင်္ဂုလာ”** တိအာဒိ။ စတ္တာရိ စ အဋ္ဌ စ **စတုရဋ္ဌံ,** စတုန္နံ အဋ္ဌန္နံ ဝါ အင်္ဂုလာနံ သမာဟာရော **စတုရဋ္ဌင်္ဂုလံ,** တသ္မာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ စတုရင်္ဂုလာ အဋ္ဌင်္ဂုလာတိ ယောဇနာ။ **ဩရ**န္တိ အဗ္ဘန္တရံ။ ကေဍ္ဎ ဒွေဝ စ ကေဒွေဝ, တေသံ **ကေဒွဝိန္နံ,** “စီဝရာန”န္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ, ကေဿ စီဝရဿ, ဒွိန္နဉ္စ စီဝရာနန္တိ ယောဇနာ။ ယထာသင်္ချာနုဒ္ဒေသဝသေန ကေဿ တိရိယတော စတုရင်္ဂုလတော ဩရံ, ဒွိန္နံ တိရိယတော အဋ္ဌင်္ဂုလတော ဩရန္တိ ယောဇနာ။ တက္ကဒွဝယေပိ “ဆိဒ္ဒံ ဘိန္ဒတေ တ”တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ကေသ္သု စီဝရသ္သာ တိ အန္တရတာသကစီဝရသ္သ။ **တိရိယတော**တိ ဝိတ္ထာရတော။ **စတုရင်္ဂုလံ သြရ** န္တိ စတုရင်္ဂုလတော အဗ္ဘန္တရေ ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ ဘိန္ဒတိ။ **ဒွိဝိန္န** န္တိ ဥတ္တရာသင်္ဂသင်္ဃာဋီနံ။ **တိရိယတော**တိ ဝိတ္ထာရတော။ **အဋ္ဌင်္ဂုလတော သြရ** န္တိ အဋ္ဌင်္ဂုလတော အဗ္ဘန္တရေ။ တိဏ္ဏမ္ပိ ဒီဃတော ဝိဒတ္ထိယာ သြရံ ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ ဘိန္ဒတေတတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ **ဝိဒတ္ထိ** ဝမုကိဝိဒတ္ထိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ဝုတ္တပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေ ဆိဒ္ဒေ ဇာတေ တသ္သ စီဝရသ္သ အတိရေကစီဝရတ္တာ ဒသာဟမနတိက္ကမိတွာ သူစိကမ္မံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ တထာ အကရောန္တေန ပန ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။

၅၇၁. **"နိသီဒနသ္သာ"** တိ "နိသီဒနစီဝရသ္သာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဥတ္တရပဒလောပေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒီယမှာ** တိ ဧတ္ထ ဝိသေသိတဗ္ဗာ ဝိဒတ္ထိ "ဒွေဝ ဝိဒတ္ထိယော"တိ စ "သုဂတသ္သ ဝိဒတ္ထိယာ"တိ စ ဝုတ္တသာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ အမုနေ ဒုတိယာ **ဒီယမှာ,** ဒုတိယံ အမုမေတသ္သာတိ "ဒုတိယမှာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ တိယ-ပစ္စယလောပေန **"ဒီယမှာ"**တိ ဝုတ္တံ, အမုဒုတိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **"သုဂတသ္သ ဝိဒတ္ထိယာ"** တိ ပမာဏနိယမသ္သ ကတတ္တာ ဝမုကိဝိဒတ္ထိယာ တိသ္သော ဝိဒတ္ထိယော ဧကာ သုဂတဝိဒတ္ထိ ဟောတိ။ ဣဒံ နိသီဒနစီဝရံ ဒီဃတော ဝမုကိဟတ္ထေန တိဟတ္ထံ, ဝိတ္ထာရတော ဆဠင်္ဂုလာဓိကဒွိဟတ္ထပ္ပမာဏံ ဟောတိ။ "ဒသာ ဝိဒတ္ထိ"တိ (ဟာစိ. ၅၃၃) ဝုတ္တတ္တာ ဒီယမှာဟတ္ထာ ဒသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၅၇၂. **စတသ္သော** တိ ဧတ္ထာပိ "ဝိဒတ္ထိယော"တိ သာမတ္ထိယာဝ လဗ္ဘတိ။ "ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိယာ"တိ ဝိဘတ္တိပရိဏာမေန ဒီဃတောတိ ယောဇနာ။

၅၇၃. အမုံ တေယ္ယံ တတိယံ ယသ္သာ သာ **အမုတေယ္ယာ,** အမုတတိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၅၇၄. တတော ဥတ္တရိံ **တဒုတ္တရိံ,** တသ္သ တသ္သ ဝုတ္တပ္ပမာဏတော အတိရေကံ။ **အဓိကစ္ဆေဒန** န္တိ အဓိကသ္သ ပမာဏာတိရိတ္တဋ္ဌာနသ္သ ဆေဒနံ အသ္သ ဟစိတ္တိယသ္သ ဒေသနာယာတိ အဓိကစ္ဆေဒနံ, ဝုတ္တပ္ပမာဏတော အဓိကဋ္ဌာနံ ဆိန္ဒိတွာ ဒေသေတဗ္ဗံ ဟစိတ္တိယံ။ **ဥဒီရိတံ** ဝုတ္တံ ဟဋ္ဌိယာတိ အတ္ထော။

၅၇၅. **အပ္ပမာဏေနာ**တိ ဂုဏဝသေန အပ္ပမာဏေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။

၅၇၆. သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **"သဗ္ဗ"**န္တိ ဣမိနာ **အဋ္ဌကထာယ** အာဂတံ နီလာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ မဟန္တာဒိဘေဒံ သဗ္ဗံ ပစ္စတ္ထရဏစီဝရံ ဝဋ္ဋတိ။

၅၇၇. "မုခပုဉ္ဆနစောဠံ ဧက"န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ဧကံ ဓောဝိတွာ ယာဝ သုက္ခာပီယတိ, တာဝ အညေန မုခပုဉ္ဆနေန ဘဝိတဗ္ဗတ္တာ အာဟ **"ဒွေဝပိ ဝဋ္ဋန္တိ သဗ္ဗထာ"** တိ။

၅၇၈. ပမာဏတော, ဂဏနတော စ အတီတာတိ **ပမာဏဂဏနာတီတာ**။ "ပမာဏာတီတာ"တိ ဝစနေန ဝိနယဓရာနံ အပ္ပမာဏဂုဏာတံ ဒဿေတိ, "ဂဏနာတီတာ"တိ ဣမိနာ အတိက္ကန္တဂဏနတံ။ ပကတံ ဝိနယေ ပဌမံ ကတံ ဗုဒ္ဓေန ဘာဂဝတာ ပညတ္တံ ဇာနန္တီတိ ပကတညူ, ဝိနယဓရာ, တေ **ပကတညုနော**။ အပရိမာဏဂုဏမဏိဂဏာဘူသိတဥပာလိအာသကာဒိမဟာထေရာစရိယပရမ္ပရာဂတာ သင်္ဂြာပထာတီတာ ဝိနယဓရာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၅၈၀. **သုဂတင်္ဂုလာယာမ** န္တိ ဝမုကိရတနပ္ပမာဏဒီဃံ။ **စတုရင်္ဂုလဝိတ္ထတ** န္တိ ဝမုကိဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏဝိတ္ထာရံ။ ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမံ စီဝရံ နာမ ဟောတိ။ **ပစ္ဆိမံ စီဝရ** န္တိ ပရိသ္သာဝနပဋ္ဋာဒီနံ ဝိသေသနံ, ပစ္ဆိမစီဝရပ္ပမာဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၅၈၁. **ပရိသ္သာဝပဋ္ဋ** န္တိ ဥဒကပရိသ္သာဝနတ္ထံ ပဋ္ဋံ။ **ပတ္တတ္ထဝိက** န္တိ ပတ္တကဉ္စုကံ။ **ဟေတ္ထကတ္ထဝိက**န္တိ ဟေတ္ထကကဉ္စုကံ ။ **အာဒိ**ဂ္ဂဟဏေန ပစ္ဆိမပ္ပမာဏာဒိ ယံ ကိဉ္စိ ပဋ္ဋံ, ဒဏ္ဍပဋ္ဋဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။

၅၈၂. **အဓိဋ္ဌာတု** န္တိ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတုံ။ **ဥပိတေ**တိ အနဓိဋ္ဌာယ ဌပိတေ။ **မဟာပစ္စရိယံ** ပန "အနာပတ္တီ"တိ (ဟရာ. အဌ. ၂.၄၆၉) အာဟ။ **နတ္ထိ အေသတာ**တိ အေသော ဧဝ အေသတာ။ "အတ္တနော သန္တကဘာဝတော မောစေတွာ ဌပိတံ သန္ဓာယ **မဟာပစ္စရိယံ** အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ"တိ ဝဒန္တိ။ "ဣမိနာ ဘေသဇ္ဇံ စေတာပေဿာမိ, ဣဒံ မာတုယာ ဒဿာမီ"တိ ဌပေန္တေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ "ဣဒံ ဘေသဇ္ဇဿ, မာတုယာ"တိ ဝိဘဇိတွာ သသန္တကဘာဝတော မောစိတေ အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဟောတိ စေတ္ထ –

"ယံ ဝတ္ထံ ဘိက္ခုနော လဒ္ဓံ, ကတံ မာတာဒိသန္တကံ။
နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတီတိ, တမာဟု ဝိနယညုနော"တိ။

၅၈၃. **ဝဿမာသေ စတုရော** တိ ဝဿာနေ စတုရော မာသေ, အဓိဋ္ဌာနကိရိယာယ စတ္တာရော မာသေ အဝိစ္ဆေဒေ အေတိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ ဝဿိကေ စတ္တာရော မာသေ နိတသေတဗ္ဗာ သာဋိကာ **ဝဿိကသာဋိကာ**။

၅၈၄. ကဏ္ဍုံ ပဋိစ္ဆာဒေတီတိ **ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ,** ကဏ္ဍုရောဂကတုရဿ ဘိက္ခုနော တပ္ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထမနုညာတစီဝရဿေတမဓိဝစနံ။ ဟောန္တိ စေတ္ထ –

"**မာတိကဋ္ဌကထာယ** ဿာ, ကဏ္ဍုစ္ဆာဒိကသာဋိယာ။
န ကာလာတိက္ကမေ ဝုတ္တံ, အဓိဋ္ဌာနဝိဝဋ္ဋနံ။

အဓိဋ္ဌာနပဟာနင္ဂေ-သု ဝုတ္တတ္တာ ဝိသေသတော။
ဝီမံသိတဗ္ဗံ ဝိညူဟိ, တတ္ထ ယံ ကာရဏံ သိယာ"တိ။

၅၈၆. **"အသမ္ဗုဓေ တေန္တိ စာ"** တိ ဝစနေနေဝ သမ္ဗုဓေ "ဣမ"န္တိ ဝိညာယတိ။ ဝိစက္ခဏော ပစ္စုဒ္ဓရေယ္ယာတိ ယောဇနာ။

၅၈၇. အဓိဋ္ဌိတန္တိ **အဓိဋ္ဌာနံ** ။

၅၈၈. **ဣတိ သဗ္ဗမိဒ**န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ဣဒံ တိစီဝရာဒီနံ ပမာဏာဒိသဗ္ဗဝိဓာနံ။ **တေစီဝရိကဘိက္ခုနော**တိ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌိတတေစီဝရိကဿ ဝိနယတေစီဝရိကဿ။ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ သမာဟာရော **တိစီဝရံ,** တိဏ္ဏံ တိစီဝရာနံ သမာဟာရောတိ "တိတိစီဝရ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဧကဒေသသရူပေကသေသနယေန "တိစီဝရ"န္တိ နဝစီဝရာနိ သင်္ဂဟိတာနိ, တိစီဝရေ နိယုတ္တော တေစီဝရိကောတိ ဝိနယတေစီဝရိကော ဝုစ္စတိ။ ဓုတင်္ဂတေစီဝရိကဿာပိ တိစီဝရေ ဣဒမေဝ ဝိဓာနန္တိ သောပိ သင်္ဂယှတိ။ အညေသု တ ပန ဆသု စီဝရေသု ပရိက္ခာရစောဠံ ဧကံ အံသကာသာဝမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **တထာ ဝတ္တတ**တိ "ဣမံ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာမီ"တိအာဒိနာ နယေန ဝတ္တ။ **တံ** ပရိက္ခာရစောဠံ။ ပရိက္ခာရစောဠမဿ အတ္ထိ, တတ္ထ တ နိယုတ္တောတိ **ပရိက္ခာရစောဠိကော**။

၅၈၉. "တိစီဝရံ ပန ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဝဋ္ဋတီ"တိ အနုယောဂံ ကတွာ "ဝဋ္ဋတီ"တိ (ဟရာ. အဌ. ၂.၄၆၉) **အဌကထာယ** ဝုတ္တတ္တာ ဣမ **"တိစီဝရ"**န္တိ စီဝရတ္တယမေဝ ဝုတ္တံ။ "သုခပရိဟာရတ္ထံ ဧကမ္ပိ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗ"န္တိ ဝစနတော ဧကဒေသေ သမုဒာယောပစာရဝသေန ဧကမ္ပိ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗမေဝ ဟောတိ။

ပရိက္ခာရစောဠံ ကာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ တိ ဗဒ္ဓသီမတော ဗဟိ ဝသန္တေန ဧကေန တေစီဝရိကေန အန္တောအရုဏေ အသတိယာ တီသု စီဝရေသု ဟတ္ထပာသေ အကတေသု နိဿဂ္ဂိယံ ဟစိတ္တိယံ ဟောတီတိ, ဝိနယကမ္မံ ကာတုံ သဘာဂပုဂ္ဂလာနံ ဒုလ္လဘတ္တာ စ သုခပရိဟာရတ္ထံ တီသု ဧကံ တ သဗ္ဗာနိ ဧဝ တ တိစီဝရနာမေန ကတာဓိဋ္ဌာနာနိ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧဝံ အဂ္ဂဟေတွာ “သစေ တိစီဝရံ ပရိက္ခာရစောဠာဓိဋ္ဌာနံ လဘေယျ, ဥဒ္ဒေသိတသိက္ခာပဒေ ပရိဟာရော နိရတ္ထကော ဘဝေယျာ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) ဝုတ္တံ မဟာပဒုမတ္ထေရဿ မတံ ဒဿေတုမာဟ **“ဧဝံ စုဒ္ဒေသိတေ”**တိအာဒိ။ **ဧဝံ စေ**တိ ဧဝံ တိစီဝရံ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ စေ။ **ဥဒ္ဒေသိတေ**တိ ကထမဿ သိက္ခာပဒဿ အနန္တရေ ဒုတိယကထိနသိက္ခာပဒေ။ **ဝုတ္တော ပရိဟာရော**တိ “ဧကကုလဿ ဂါမော ဟောတိ ပရိက္ခိတ္တော စ။ အန္တောဂါမေ စီဝရံ နိက္ခိပိတွာ အန္တောဂါမေ ဝတ္ထဗ္ဗ”န္တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၄၇၈) နယေန **ပဒဘာဇနာဝသာနေ** ဝုတ္တော, ဂါမေ စ “ဂါမာဒီသု ပဒေသေသူ”တိအာဒိနာ နယေန အနန္တရံ ဝက္ခမာနော တိစီဝရဿ ပရိဟာရဏဝိဓိ။ **နိရတ္ထကော**တိ ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌိတစီဝရဿ တေန ဝိနာ တိစီဝရံ အပရိဟရန္တဿာပိ ဘိက္ခုနော အနာပတ္တိဘာဝတော နိပ္ပယောဇနောတိ အတ္ထော။

၅၉၀. တပ္ပရိဟရိတုမာဟ **“န”**ကာရာဒိ။ န နိရတ္ထကောတိ ယောဇနာ။ ဟေတုံ ဒဿေတုမာဟ **“တေစီဝရိကဿ ဟိ”**တိအာဒိ။ ယော တိစီဝရနာမေန အဓိဋ္ဌာနံ အပစ္စုဒ္ဓရိတွာ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ အန္တောအရုဏေ စီဝရံ ဟတ္ထပါသတော အပနေတွာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတိ, တာဒိသဿ **တေစီဝရိကဿေဝ** တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ဥဒ္ဒေသိတပရိဟာရဿ ဘဂဝတာ ဒေသိတတ္တာတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ တာဒိသဿေဝ တေစီဝရိကဿ ဥဒ္ဒေသိတသိက္ခာပဒေ ပရိဟာရော ဝုတ္တော, **တသ္မာ။ တံ သဗ္ဗမ္ပီ**တိ တံ နဝဝိဓံ သဗ္ဗမ္ပိ စီဝရံ။ **ပရိက္ခာရစောဠဿာ**တိ ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမဿ ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌာတုံ **ဝဋ္ဋတိ**။

၅၉၁. ကထမိနာ ဥဒ္ဒေသိတပရိဟာရဿ အနိရတ္ထကဘာဝံ သာဓေတွာ ကထံ “တိစီဝရံ ပရိက္ခာရစောဠနာမေနာပိ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ကထမဿ အဓိကတ္တဿ မဟာကာရုဏိကေန အနုညာတဘာဝေ ကိရိယန္တရာနုဇာနနသင်္ခါတ ကာရဏမိဒံ ဉာပကဟေတုဘာဝံ ဒဿေတုမာဟ **“အဓိဋ္ဌေတီ”** တိအာဒိ။ ကထမသ္မိံယေဝ သိက္ခာပဒေ အနာပတ္တိဝါရေ “အနာပတ္တိ အန္တောဒသာဟံ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝိကပ္ပေတီ”တိ ဟဋ္ဌေ အနာပတ္တိဘာဝေ “အဓိဋ္ဌေတီ”တိ ဧတ္တကေနေဝ ပရိယတ္တေ (ပါရာ. ၄၆၉) “ဝိကပ္ပေတီ”တိ ကိရိယန္တရာနုဇာနနေန ပကာရန္တရေနာပိ ဒောသော နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယဿ ဝိညာပိတတ္တာတိ အတ္ထော။

၅၉၂. **ဧဝံ ကရောန္တဿာ** တိ တိစီဝရနာမေန အဓိဋ္ဌာနံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌဟန္တဿ။ ကထမိ အတိပ္ပသင်္ဂံ ဒဿေတုကာမဿ စောဒကဿ အဓိပ္ပာယံ ဒဿေတုမာဟ **“ဧဝ”**န္တိအာဒိ။ မူလာဓိဋ္ဌာနံ ပဟာယ ကာတဗ္ဗပ္ပကာရန္တရဿာပိ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ တိစီဝရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ မုခပုဉ္ဆနာဒိကံ ကတွာ အဓိဋ္ဌဟတော ပိ ဒောသော န သိယာတိ ကသ္မာ နာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ နကာရတိ အတိပ္ပသင်္ဂနိဝာရဏော။

၅၉၃. **ကိစ္စဝိဓာနတော**တိ တေသံ မုခပုဉ္ဆနာဒီနံ အတ္တနော အတ္တနော ကိစ္စဿ သာဓနတော, တာဒိသံ ကိစ္စဝိသေသာပေက္ခံ ဝိနာ တံတံနာမေန အဓိဋ္ဌာတုံ န ယုဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အကိစ္စဿာ** တိ မုခပုဉ္ဆနာဒိကိစ္စရဟိတဿ။ **အဓိကဿာ** တိ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ပဌမံ အဓိဋ္ဌာနဿ ဝိဂဟိတတ္တာ အတိရေကဿ။ **အဿာ** တိ တိစီဝရဿ။ **အဓိဋ္ဌာနံ တု ယုဇ္ဇတီ**တိ ဒသာဟံ အနတိက္ကမိတွာ ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌာနံ ပန ယုဇ္ဇတိ။

၅၉၄. နိဓာနဿ မုခံ ဥပါယောတိ **နိဓာနမုခံ,** အန္တရာယကာဒိတံတံစီဝရနာမေန အဓိဋ္ဌာနတော အတိရေကံ ယံ ကိဉ္စိ စီဝရံ ယထာ ဌပိတံ အာပတ္တိံ န ကရောတိ, တထာ နိဓာနဿ ဥပါယောတိ အတ္ထော။ **ဧတံ** ပရိက္ခာရစောဠာဓိဋ္ဌာနံ။ **မဟာပစ္စရိယ** န္တိ ဗြာဟ္မဏတိဿဘယေ ဘိက္ခူသင်္ဃံ ဇမ္ဗုဒီပံ နေတုံ သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ အာဏတ္တိယာ ဝိသုကမ္မေန နိမ္မိတမဟာပစ္စရိယံ နိသီဒိတွာ လိခိတတ္တာ တံနာမကာယံ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ, “မဟာပစ္စရိယာဒီသူ”တိပိ လိခန္တိ။

၅၉၅. ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌာနဝိဓာနဿ ဝုတ္တပ္ပမာဏံ ကထမန္တိ အာဟ **“စီဝရ”**န္တိအာဒိ။ “နိဒါနေ ဥပ္ပတ္တိတော”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **“စီဝရံ ပရိပုဏ္ဏ”** န္တိ **နိဒါနေ** “တိစီဝရံ သမ္ပုဏ္ဏံ ဝိဇ္ဇတိ, ကဒမတိရေကစီဝရံ ကိံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ ဘိက္ခူဟိ ဘဂဝတော အာရောစိတဝတ္ထုမှိ ။ **ဥပ္ပတ္တိတော** တိ ပရိက္ခာရစောဠာဓိဋ္ဌာနဿ ဥပ္ပန္နတ္တာ, အနုညာတတ္တာတိ အတ္ထော။ “တေန ခေါ ပန သမယေန ဘိက္ခူနံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ တိစီဝရံ, အတ္ထော စ ဟောတိ ပရိဿာဝနေဟိပိ ထဝိကာဟိပိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပရိက္ခာရစောဠ

က''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၇) ဧတ္ထ **ဟဋ္ဌိယံ** ဇဝံ ဝိပ္ပတသသုခတ္ထံ နာမေနာဓိဋ္ဌိတတိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာနံ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ပရိက္ခာ ရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သာဓေနေန တဒေကသာနေတ္တာ ဧဝ ကေမ္ပိ စီဝရံ ဝိကပ္ပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တမေ ဝ ဟောတိ။ တေနေတဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဝေဠ္ဌ သတိ ယော တိစီဝရေ ဧကေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝသိတုကာမော ဟောတိ, တ ဿ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနံ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဝိပ္ပတသသုခတ္ထံ ဝိကပ္ပနာယ ဩကာသော ဒိန္နော ဟောတီ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉)။

၅၉၆-၈. ဧတ္တာဝတာ ကပ္ပိယစီဝရဠ္ဌ တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗဠ္ဌ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အကပ္ပိယစီဝရံ ဒဿေတုမာဟ **''ကုသတကာဒီ''**တိအာဒိ။ **ကုသ**န္တိ ဒဗ္ဗတိဏံ။ **တက**န္တိ ရုက္ခာဒီနံ တကံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဖလကံ ဂဟိတံ, **စီရ**-သဒ္ဒော စီဝရပရိယာယော, ဣမသ္မိံ ကုသာဒယော ဂန္ထေတွာ ကတေ စီဝရေယေဝ ဝတ္တတိ။ **ကေသဇံ ကမ္ဗလ** န္တိ မနုဿ ကေသေဟိ ဝီတကမ္ဗလဠ္ဌ။ **တလဇံ ကမ္ဗလ** န္တိ အဿတလစမရတလေဟိ ဝီတကမ္ဗလဠ္ဌ။ **ဥလူကပက္ခ**န္တိ ကောသိ ယသကုဏပတ္တံ။ ဣမေ ပန တံ ဂန္ထေတွာ ကတစီဝရမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အဇိနက္ခိပေ** တိ အဇိနဒီပိစမ္မေ။ ''ဓာရယတော ထုလ္လစ္စယ''န္တိ ပစ္စေကံ သမ္ဗန္ဓော။

ကဒလိဒုဿေ တိ ကဒလိတကမယဝတ္ထေ။ **ဧရကဒုဿေ** တိ ဧရကမယဝတ္ထေ။ **အက္ကဒုဿေ** တိ အက္ကဒဏ္ဍေ တ တေသံ သုတ္တာနိ တ ဂဟေတွာ ကတဝတ္ထေ။ **ဟောတ္တကေ** တိ မကစိတကမယဝတ္ထေ။ **တိရီဋ္ဌေ တ**တိ ဇဝံ နာမကေ ရုက္ခတစေ။ **ဝေဌနေ**တိ သီသဝေဌနေ။ **ကဥ္စုကေ** တိ ကဝစေ။

သဗ္ဗနီလကေတိ ကေဝလနီလကေ။ သေ နယော **မဉ္ဇေဋ္ဌာ** ဒီသု။ **မဟာနာမရတ္တေ** တိ တနုပဒုမဒလဝဏ္ဏရတ္တေ။ **မဟာရင်္ဂရတ္တေ** တိ သတပဒိဝဏ္ဏရတ္တေ။

၅၉၉. အစ္ဆိန္နဒသကေ တိ အစ္ဆိန္နာ ဒသာ ယဿ, တသ္မိံ စီဝရေ။ သေ နယော **ဒီဃဒသေ**ပိ။ **ဖလဒသေ**တိ ဖလ သဒိသဂဏ္ဌိတာ ဒသာ ယဿ, တသ္မိံ။ **ပုပ္ဖဒသေ** တိ ကဏ္ဏိကံ ဗန္ဓိတွာ ဝိကာသေတွာ ကတာ ဒသာ ယဿ, တသ္မိံ စီဝရေတိ အတ္ထော။ **အစ္ဆိန္နစီဝရဿာ** တိ နဂ္ဂ ကတွာ စောရေဟိ ဝိလုတ္တစီဝရဿ ။ **ဧတ္ထာ** တိ ကုသတကာဒီသု, သဗ္ဗနီလာဒီသု စ။ **ကိဉ္စိ** တိ ဧကမ္ပိ အကပ္ပိယံ နတ္ထိ အနနုလောမိကံ နတ္ထိ။ ''နဂ္ဂေန တေသု အကပ္ပိယစီဝရေသု ယံကိဥ္စိ လဒ္ဓံ, တေန ဟိရိကောပိနံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပစ္ဆာ ကပ္ပိယစီဝရေ လဒ္ဓေ တံ အဓိတသေတွာ ဣဒံ အကပ္ပိယစီဝရံ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗနီလကာဒိဝတ္ထေသု လဒ္ဓေသု ကပ္ပိယရဇနေန ရဇိတွာ, တံ ဝဏ္ဏံ နာသေတွာ တ ကပ္ပိယဝတ္ထာနိ ဥ ဘယပဿေသု အလ္လိယာပေတွာ, ပဋိစ္ဆာဒေတွာ တ နိတသေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

၆၀၀. ''အန္တောဒသာဟ'' န္တိ ဣဒံ ''အဓိဋ္ဌေတိ''တိအာဒီဟိ သဗ္ဗပဒေဟိပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဝိဿဇ္ဇေတိ** တိ အ ညဿ ဒေတိ။ ဣမေ အနံ ဒုဝိဓံ သမ္မုခါအနံ, ပရမ္မုခါအနန္တိ။ ပဋိဂ္ဂဟကံ ဒိသွာ ''ဣဒံ တုယှံ ဒမ္မီ''တိ အနံ **သမ္မုခါအနံ** နာမ။ ပရမ္မုခါ ''ဣဒံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ''တိ ဒိန္နံ **ပရမ္မုခါအနံ** ။ ''ဣဒံ တဝံ ဂဏှာဟိ''တိ တ ''တုယှံ ဂဏှာဟိ''တိ တ ဝုတ္တေ ''မယှံ ဂဏှာမိ''တိ သစေ ဝဒတိ, အနဂဟဏဒဝယမ္ပိ သုဒ္ဓံ။ ''ဣဒံ တဝ သန္တကံ က ရောဟိ, တဝ သန္တကံ ဟောတု, တဝ သန္တကံ ဟောတီ''တိ အယကေန ဝုတ္တေ ဂဏှန္တောပိ ''မမ သန္တကံ ကရော မိ, မမ သန္တကံ ဟောတု, မမ သန္တကံ ဟောတီ''တိ ဝဒတိ စေ, အနံ, ဂဟဏဠ္ဌ အသုဒ္ဓံ ဟောတိ။ ''တဝ သန္တကံ က ရောဟီ''တိ ဝုတ္တေ ပန ''သာဓု ဘန္တေ မယှံ ဂဏှာမိ''တိ ဝတွာ ဂဏှာတိ, ဂဟဏံ သုဒ္ဓံ။ ''ဣဒံ တုယှံ ဂဏှာ ဟာဟီ''တိ ဝုတ္တေ ''အဟံ န ဂဏှာမိ''တိ ဝဒတိ, ပုန ''ဒိန္နံ မယာ, တုယှံ ဂဏှာဟီ''တိ ဝုတ္တေ ဣတရောပိ ပုန ပ ဋိက္ခိပတိ, တံ စီဝရံ ကဿစိ အသန္တကတ္တာ ဒသာဟာတိက္ကမေနာပိ နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတီတိ ပစ္ဆာ တေသု ဒွိသု ယော ဣစ္ဆတိ, တေန အဓိဋ္ဌာယ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗန္တိ သဗ္ဗမိဒံ **အဋ္ဌကထာယ** (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉ အတ္ထတော သမာနံ) ဝုတ္တံ။

အဓိဋ္ဌိတစီဝရေ အဓိဋ္ဌာနေ ဝေမတိကေန အတ္တနော ဝိမတိံ ပဌမံ အာဝိ ကတွာ ''သစေ အနဓိဋ္ဌိတံ, ဇဝံ ကတေ ကပ္ပိယံ ဟောတီ''တိ စိန္တေတွာ နိဿဇ္ဇေတွာ ဝိနယကမ္မံ ကရောန္တဿ မုသာတဒအောသော နာပဇ္ဇတိ။ ယထာ ဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''န ဟိ ဇဝံ ဇာနာပေတွာ ဝိနယကမ္မံ ကရောန္တဿ မုသာတအော ဟောတီ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ.

၂.၄၆၉)။ ‘‘ကေစိ ‘တထာ ဝေမတိကစီဝရံ အညေန ဝိသ္သာသေန ဂဟေတ္ဝာ ပုန အတဗ္ဗ’န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရ’’န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉ ထောက် ဝိသဒိသံ) တတ္ထေဝ ဝုတ္တံ။

ဝိနဿတီ တိ စောရာဒီဟိ ဝိနဿတိ။ ‘‘နဿတိ, ဉယှဟတိ, အစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဂဏှဟန္တိ’’တိ ဣမာနိပိ ဝိနာသပ္ပကာရတ္တာ ‘‘ဝိနဿတီ’’တိ ဣမိနာဝ သင်္ဂယှဟန္တိ။ တတ္ထ **‘‘နဿတီ’’** တိ ဣဒံ စောရာဒီဟိ ဟဋ္ဌံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, **‘‘ဝိနဿတီ’’** တိ ဣဒံ ဥန္ဒူရခါဒိတာဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, **‘‘ဉယှဟတီ’’**တိ အဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎံ သန္ဓာယ။ **ဝိဿာသေ** တိ ဧတ္ထ သန္ဒိဋ္ဌော စ သမ္ဘတ္တော စ အာလပိတော စ ဇီဝတိ စ ဂဟိတေ စတ္တမနော ဟောတီတိ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတေန အတ္တနိ ဝိဿာသေန အညေန ဂဟိတေတိ အတ္ထော။ **ပကာသိတာ**တိ ‘‘အနာပတ္တိ အန္တောဒသာဟံ အဓိဋ္ဌေတီ’’တိ အာဒိနာ (ဟရာ. ၄၆၉) နယေန ဝုတ္တာ။

၆၀၁. ဣဒံ ပန သမုဋ္ဌာနံ နာမေန ကထိနသမုဋ္ဌာနံ နာမာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ နာမ ကာယတစတော စ ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ။ အတိရေကစီဝရဘာဝဿ ဇာနနစိတ္တေန ပဏ္ဏတ္တိဇာနနစိတ္တေ အသတိပိ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော **အစိတ္တံ** ။ အနဓိဋ္ဌာနတော, အဝိကပ္ပနတော စ **အကိရိယံ** ။ ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုဉ္ဇန္တော တ စေတိယာဒိံ ဝန္ဒန္တော တ ကောဒသမံ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတိ, ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ, ကလဟာဒိပသုတော တ ဝီတိက္ကမံ ဇာနန္တော တ ဥဋ္ဌာပေတိ, အကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ, ခီဏာသဝေ ပန အသတိယာ တ ပဏ္ဏတ္တိ အဇာနန္တော တ တထာ ကရောန္တော အဗျာကတစိတ္တော အာပဇ္ဇတီတိ **တိစိတ္တံ** ။ ဝုတ္တနယေန ကမ္မဋ္ဌာနာဒိမနုယုဉ္ဇန္တဿ သောမနဿစိတ္တသမင်္ဂိနော သုခဝေဒနာ, ဥပေက္ခာစိတ္တသမင်္ဂိနော ဥပေက္ခာဝေဒနာ, ကလဟာဒိပသုတဿ ဒောမနဿစိတ္တသမင်္ဂိနော ဒုက္ခဝေဒနာ ဟောတီတိ **တိဝေဒနံ**။ သေ နယော ဥပရိပိ ဧဝရူပေ ဌာနေ ယောဇေတဗ္ဗော။

ပဌမကထိနကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၀၂. **ကမာဒီသု ပဒေသေသု တိပဉ္စသူ**တိ တိစီဝရာနိ နိက္ခိပိတ္ဝာ ဝိပ္ပဝသေန အောသံ, ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနဉ္စ ဒဿေတုံ ‘‘ကမော ဧကူပစာရော’’တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၄၇၇) နယေန **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တကမနိဝေသနဥဒောသိတအဋ္ဋမာဠပာသာဒဟမ္မိယနာဝာသတ္ထခေတ္တဓညကရ- ဏအာရာမဝိဟာရရုက္ခမူလအဇ္ဈောကာသသင်္ခါတေသု ပန္နရသသု စီဝရနိက္ခေပဋ္ဌာနေသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ **ကမော** နာမ ဧကကုဋိကာဒိကမော။

နိဝေသနံ နာမ ကမတော ဗဟိ စတုသာလာဒိကော ဂေဟော။ တေနာဟ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ‘‘ကမနိဝေသနာနံ ဝိသေသံ ဝဒန္တာ ‘ပုန ဧကပရိစ္ဆေဒံ ကတ္ဝာ နိဝေသိတာ ဗဟုဂေဟာ နိဝေသနံ နာမ ဟောန္တိ’တိ ဝဒန္တိ, တသ္မာ ဣဒံ နိဝေသနာဒိသဗ္ဗံ ‘ကမတော ဗဟီ’တိ ဂဟေတဗ္ဗ’’န္တိ။ ဣဒဉ္စ တတ္ထေဝ ဝုတ္တံ ‘‘နိဝေသနာဒိကံ အန္တောကမေ စေ ဟောတိ, ကမေ ဝုတ္တပရိဟာရဿေဝ လဗ္ဘနတော အန္တောကမတော ဗဟီ’တိ ဂဟေတဗ္ဗ’’န္တိ။

အဋ္ဌကထာယံ ‘‘ဥဒောသိတောတိ ယာနာဒီနံ ဘဏ္ဍာနံ သာလာ’’တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၈၂-၄၈၇) ဝုတ္တသရူပံ **ဥဒောသိတံ** နာမ။ ‘‘အဋ္ဋောတိ ပဋိရာဇာဒိပဋိဗာဟနတ္ထံ ဣဋ္ဌကာဟိ ကတော ဗဟလဘိတ္တိကော စတုပဉ္စဘူမိကော ပတိဿယဝိသေသော’’တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၈၂-၄၈၇) ဝုတ္တသရူပေါ **အဋ္ဋော** နာမ။ ‘‘မာဠောတိ ဧကကူဋသင်္ဂဟိတော စတုရဿဂေဟော’’တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၄၈၂-၄၈၇) ဝုတ္တော ဧကကဏ္ဏိကသင်္ဂဟိတော စတုရဿဂေဟော **မာဠော** နာမ။ **ဟသာဒော**တိ ဒီဃဟသာဒော။ **ဟမ္မိယ** န္တိ မုဏ္ဍစ္ဆဒနဟသာဒော။ **နာဝာ**တိ ယာနပတ္တိ။ **သတ္ထ** န္တိ ဇင်္ဃသတ္ထ သကဋ္ဌသတ္ထဝသေန ဒုဝိဓော ဇနသမူဟော, သော စ နိဝိဋ္ဌာနိဝိဋ္ဌဝသေန ပစ္စေကံ ဒုဝိဓော။ တတ္ထ နိဝိဋ္ဌေ ဝတိအာဒိပရိက္ခေပေါ ဟောတေဝ။

ခေတ္တ န္တိ ယဝခေတ္တာဒိခေတ္တံ။ **ဓညကရဏံ** ခလံ။ **အာရာမော** ပုပ္ဖာရာမော, ဖလာရာမော စ။ **ဝိဟာရော**တိ ကေမ္ပိ သေနာသနံ ဝုစ္စတိ။ ‘‘ရုက္ခော နာမ ယံ မဇ္ဈန္တိကေ ကာလေ သမန္တာ ဆာယာ ဖရတီ’’တိ (ဟရာ. ၄၉၄) ဝုတ္တပ္ပမာဏပရိစ္ဆိန္နော **ရုက္ခော**။ **အဇ္ဈောကာသော** နာမ သတ္တဗ္ဗန္တရော, သော ဝိဉ္ဈာဋဝိအာဒိအကမကာရညေ စ မစ္ဆဗန္ဓာနံ အဂမနပထေ သမုဒ္ဒဒီပေ စ လဗ္ဘတိ။ **မစ္ဆဗန္ဓာနံ အဂမနပထော** နာမ ဥဒကပိဋ္ဌိယာ ဂန္တွာ ပုန တဒဟေဝ ဂေဟံ အာဂန္တုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ဒူရော သမုဒ္ဒပ္ပဒေသော ဝုစ္စတိ။

အယံ ကမာဒိကော ပစ္စေကံ ဧကူပစာရော, နာနူပစာရောတိ ဒုဝိဓော။ တတ္ထ အဇ္ဈောကာသံ ဝိနာ ကမာဒိကော တံတံ ရာဇာဒိသာမိကကုလာနံ ကေတ္တနာနတ္တဝသေန ဧကကုလသန္တကော စေ ဟောတိ, ဧကူပစာရော။ နာနာကုလသန္တကော စေ, နာနူပစာရော ဟောတိ။ ဝုတ္တဥှေတံ ''ကမော ဧကူပစာရော နာမ ဧကကုလဿ ကမော ဟောတီ''တိအာဒိ (ဟရာ. ၄၇၈)။ **အဌကထာယမ္ပိ** ဝုတ္တံ ''ဧကကုလဿ ကမောတိ ဧကဿ ရညော တ ဘောဇကဿ တ ကမော''တိ စ ''နာနာကုလဿ ကမောတိ နာနာရာဇူနံ တ ဘောဇကာနံ တ ကမော ဝေသာလီကုသိနာရာဒိသဒိသော''တိ (ဟရာ. အဌ. ၂.၄၇၉) စ။

ဧကကုလေန ကာရာပိတော ဝိဟာရော ဧကူပစာရော, နာနာကုလေဟိ ကာရာပိတော နာနူပစာရော ဟောတိ။ ယထာဟ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ''ဝိဟာရေ ဧကကုလနာနာကုလတေဟာရော ကာရာပကာနံ ဝသေန ဝုတ္တော''တိ။ အဇ္ဈောကာသေ ပန ဥပစာရဘေဒော အဗ္ဘန္တရဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဥ္စေတံ **ဟဋ္ဌိယံ** ''အဇ္ဈောကာသော ဧကူပစာရော နာမ အကမကေ အရညေ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရာ ဧကူပစာရော။ တတော ပရံ နာနူပစာရော''တိ။ ဣမ ဧကံ **အဗ္ဘန္တရံ** အဌဝီသတိရတနံ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဌကထာယံ** ''ဧကံ အဗ္ဘန္တရံ အဌဝီသတိဟတ္ထ''န္တိ (ဟရာ. အဌ. ၂.၄၈၉)။ ဧဝံ သင္ဓေပတော ဝုတ္တသရူပပ္ပဘေအနိ ပန္နရသ ဌာနာနိ ဒဿေတုမာဟ ''ကမာဒီသု ပဒေသေသု တိပဥ္စသူ''တိ။ အယမေတ္တ သင္ခေပော, ဝိတ္ထာရော ပန ဟဋ္ဌိအဌကထာဝဏ္ဏနတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

''တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝသေယျာတိ သင္ဃာဋိယာ တ ဥတ္တရာသင္ဂေန တ အန္တရဝာသကေန တ။ အဉ္ဇောကမေ စီဝရံ နိက္ခိပိတ္ဝာ''တိ (ဟရာ. ၄၇၆, ၄၇၈) ဝစနတော ဧတ္ထ **တိစီဝရန္တိ** တိဏ္ဏံ စီဝရာနမညတရမေဝ စီဝရံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ဧကရတ္တ** န္တိ ဝိပ္ပဝာသကိရိယာယ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန ကိံ ပန ဒွိရတ္တာဒိကန္တိ ဒဿေတိ။

သင္ဃသမ္မုတိယာ ဝိနာ တိ တိစီဝရံ ပရိဟရိတုံ အသမတ္ထေန ဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ သင္ဃံ ဝန္ဒိတ္ဝာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတ္ဝာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယ္ဟ ''အဟံ ဘန္တေ ဂိလာနော, န သက္ကောမိ တိစီဝရံ အာဒာယ ပက္ကမိတုံ, သောဟံ ဘန္တေ သင္ဃံ တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝာသသမ္မုတိံ ယာစာမီ''တိ တိက္ခတ္တုံ ယာစိတေန သင္ဃေန တဿ ဉတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မ မတစာယ ဒိန္နံ အဝိပ္ပဝာသသမ္မုတိံ ဝိနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တထာ လဒ္ဓသမ္မုတိကဿ ဂိလာနဿ ဘိက္ခုနော တသ္မိံ ဂေလညေ အဝူပသန္တေ တ ဝူပသန္တေပိ စီဝရနိက္ခေပဌာနံ အာဂမနကာလေ တ ဥပ္ပန္နေ အညေပိ ရောဂေ အဝူပသန္တေ တာယယေဝ သမ္မုတိယာ န အေသော။

၆၀၃. **ဘိက္ခုနောတိ** အလဒ္ဓသမ္မုတိကဿ ဘိက္ခုနော။ **တေန** စီဝရေန။ **ဝိပ္ပဝတ္ထုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဝိနာ ဝသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ''ဧကကုလဿ ကမော ဟောတိ ပရိက္ခိတ္တော စ, အဉ္ဇောကမေ စီဝရံ နိက္ခိပိတ္ဝာ အန္တောကမေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ အပရိက္ခိတ္တော ဟောတိ, ယသ္မိံ ဃရေ စီဝရံ နိက္ခိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ ဃရေ ဝတ္ထဗ္ဗံ, ဟတ္ထပာသာ တ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ။ နာနာကုလဿ ကမော ဟောတိ ပရိက္ခိတ္တော စ, ယသ္မိံ ဃရေ စီဝရံ နိက္ခိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ ဃရေ ဝတ္ထဗ္ဗံ သဘာယေ တ ဒွာရမူလေ တ, ဟတ္ထပာသာ တ န ဝိဇဟိတဗ္ဗ''န္တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၄၇၈) နယေန **ဟဋ္ဌိယာ** ဝုတ္တဌာနတော ဗဟိ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣမသ္မိံ ဟဋ္ဌေ **''ပရိက္ခိတ္တော''** တိ ဣဒံ ဟကာရေန တ ဝတိယာ တ ပရိခာယ တ ပရိက္ခိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဟတ္ထပာသာ တ** တိ ဧတ္ထ **ဟတ္ထပာသာ** နာမ အမုတိယရတနံ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဌကထာယံ** ''တံ ဃရံ သမန္တတော ဟတ္ထပာသာ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ, အမုတေယျရတနပ္ပမာဏာ ပဒေသာ ဥဒ္ဓံ န ဝိဇဟိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတီ''တိ (ဟရာ. အဌ. ၂.၄၇၇-၄၇၈)။

ဝိပ္ပဝသန္တဿ ကော အေသောတိ အာဟ **''ဟောတိ။ပေ။ အရုဏုဂ္ဂမေ''** တိ။ အနုညာတဌာနတော ဟိ ဗဟိ စီဝရေန ဝိနာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေန္တဿ တံ စီဝရံ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, တံဟေတုကာ ဟာစိတ္တိယာပတ္တိပိ ဟောတီတိ အတ္ထော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''နိဿဂ္ဂိတ္ဝာ။ပေ။ ဝိညုနာ''တိ။

၆၀၄. **နှဟာယန္တဿေတ** တိ စီဝရဿ ဟတ္ထပာသတော ဒူရေ နဟာယန္တဿေဝ, အနာဒရေ သာမိဝစနံ။

၆၀၆. အစ္စိန္နံ ဝိလုတ္တံ စီဝရံ ယသ္မာ သော **အစ္စိန္နစီဝရော,** ဘိက္ခု, တသ္မာ ဌာနံ **အစ္စိန္နစီဝရဋ္ဌာနံ,** တသ္မိံ။

၆၀၇. **နိတသေတဗ္ဗတတိ** တွေ ''အန္တရတာသက''န္တိ စ **ဂဟေတဗ္ဗတ**တိ တွေ ''ကူတရာနိ''တိ စ သေသော။ ကူဒဋ္ဌ ဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနေ, အာသန္နေ မဂ္ဂေ စ မနုဿသမ္ပာဓေ အသတိ ကတ္တဗ္ဗဒဿနံ။ ကူတရတ္တ နိတသေတဗ္ဗတ, ဟာရုပိတဗ္ဗတ စ သင္ဃာဋိံ အံသေ ကတဗ္ဗတဝ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဝိဟာရေ သဘာဂေသု အလဇ္ဇမာနေသု အာသနသာလမ္ပိ ဂန္တဗ္ဗ သဘာဂဿ သန္တိကေ ဝိနယကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၅ အတ္တတော သမာနံ) ဝုတ္တံ။ **''နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗတ''** တိ ကူမိနာ ''ကူဒံ မေ ဘန္တေ စီဝရံ ရတ္တိဝိပ္ပဝုတ္ထံ အညတြ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ နိဿဂ္ဂိယံ, ကူမာဟံ သင္ဃဿ နိဿဇ္ဇာမီ''တိ သင္ဃေ တ ''ကူဒံ မေ ဘန္တေ စီဝရံ။ပေ။ အဟံ အာယသ္မန္တာနံ နိဿဇ္ဇာမီ''တိ တိဏ္ဏံ, ဒွိန္နံ တ သန္တိကေ တ ''ကူဒံ မေ အာဝုသော။ပေ။ ကူမာဟံ အာယသ္မတော နိဿဇ္ဇာမီ''တိ ဧကဿ သန္တိကေ တ ဝတ္တဗ္ဗ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝိညုနာ**တိ ဧဝံ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုနိဿဇ္ဇနာဒိနာနပ္ပကာရဝိဓိဇာနနကေန ဉာဏဝတာတိ အတ္ထော။

၆၀၈. **တံ** နိဿဂ္ဂိယစီဝရံ။

၆၀၉. **''အဒေန္တဿ စ နိဿဇ္ဇံ ဒုက္ကဋံ''** န္တိ ကူမိနာ ''ဗုဒ္ဓတွေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန အာပတ္တိ ပဋိဂ္ဂဂဟေတဗ္ဗာ, နိဿဋ္ဌစီဝရံ အတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ကူမံ ဝိဓိံ ဇာနနတာယ **ဗုဒ္ဓတွေန** ယထာဝိဓိံ ကာတုံ သမတ္ထတာယ **ပဋိဗလေန ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၂၃၉) အာဂတနယေန အာပတ္တိံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗတ နိဿဋ္ဌစီဝရံ ဟတ္ထေန ဂဟေတဗ္ဗတ နိသီဒပေတဗ္ဗတ သစေ သင္ဃော ဟောတိ, ''သုဏာတု မေ ဘန္တေ သင္ဃော, ကူဒံ စီဝရံ ကူတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော နိဿဂ္ဂိယံ သင္ဃဿ နိဿဋ္ဌံ, ယဒိ သင္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင္ဃော ကူမံ စီဝရံ ကူတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒဒေယျာ''တိ, သစေ တယော ဟောန္တိ, ''သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တာ, ကူဒံ စီဝရံ ကူတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော နိဿဂ္ဂိယံ အာယသ္မန္တာနံ နိဿဋ္ဌံ, ယဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, အာယသ္မန္တာ ကူမံ စီဝရံ ကူတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒဒေယျု''န္တိ, သစေ ဧကော ဟောတိ, ''ကူမံ စီဝရံ အာယသ္မတော ဒမ္မီ''တိ အတဗ္ဗံ, နိဿဋ္ဌစီဝရံ ''အတ္တနော ယေဝ ဒိန္န''န္တိ သုဒ္ဓသညာယ ဂဟေတဗ္ဗတ အဒေန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တဿ သန္တကဘာဝံ ဉတ္တဗ္ဗတ လေသေန ဝိလုမ္ပန္တဿ ပန ဘဏ္ဍဂ္ဃဝသေန ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယပာရာဇိကာပတ္တိယော ဟောန္တိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''တဿ သန္တကဘာဝံ ပန ဉတ္တဗ္ဗတ လေသေန အစ္စိန္ဒန္တော ဘဏ္ဍံ အဂ္ဃာပေတဗ္ဗတ ကာရေတဗ္ဗော''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉)။ **ပရိယာပုတ**န္တိ ''န ဘိက္ခဝေ နိဿဋ္ဌစီဝရံ န အတဗ္ဗံ, ယော န ဒဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပာရာ. ၄၇၀) **ဟာဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။

၆၁၀-၁. ထေရေ ဒဟရေ စာတိ ဧတေသု ဥဘောသုပိ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တေသူတိ ယောဇနာ။ **''ထေရေ''**တိ ကူမိနာ အနိဿိတဘာဝမာဟ, **''ဒဟရေ စာ''**တိ ကူမိနာ နိဿိတဘာဝံ။ **ဩဟီနေ**တိ ဩသက္ကိတေ။ သစေ သော ထေရော နိဿယာစရိယော ဘဝေယျာတိ အဓိပ္ပာယယေနာဟ **''ဂရု''**န္တိ။ **တသ္မိံ** ဒဟရေ။ **ဝတ္ထု**န္တိ တဿ ဟတ္ထေ ဌိတစီဝရံ။ **န ပဿ သမ္မတီ**တိ ခုရရိက္ခေပံ အကတ္တဗ္ဗတ ဂမနေ သဥဿာဟတ္တာ နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနေဝ ''မုဟုတ္တ''န္တိအာဒိမာဟ။

၆၁၄. ပစ္စုဒ္ဓာရေ အန္တောယေဝတရုဏေတိ ကူမိနာ သမ္ဗန္ဓော, ဒဟရဘိက္ခုနော ဒူရဘာဝဋ္ဌ အရုဏုဂ္ဂမနဋ္ဌ ဉတ္တဗ္ဗတ စီဝရဿ အနိဿဂ္ဂိယတ္တံ တဿ ဟတ္ထေ ဌိတဘာဝံ သလ္လက္ခေတ္တဗ္ဗတ ပုရာရုဏာ ပစ္စုဒ္ဓရေတိ အတ္ထော။ **ဝိဿဇ္ဇေတိ** တိ အညဿ ဒေတိ။ **ဝိနဿတိ** တိ စောရာဒီဟိ နဿတိ။

ဒုတိယကထိနကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၁၆. **အကာလစီဝရန္တိ** ''အကာလစီဝရံ နာမ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသမာသေ ဥပ္ပန္နံ, အတ္ထတေ ကထိနေ သတ္တမာသေ ဥပ္ပန္နံ, ကာလေပိ အာဒိဿ ဒိန္န''န္တိ (ပာရာ. ၅၀၀) ဝဓနတော အနတ္ထတကထိနေ ဝိဟာရေ ''စီဝရမာသော''တိ ယော ပုဗ္ဗကတ္တိကကာဠပက္ခဟာဋ္ဌိပဒတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အပရကတ္တိကပုဏ္ဏမီ, တာဝ မာသော ဝုစ္စ

စတိ, တတော ပရေသု ကောဒသသု မာသေသု ဥပ္ပန္နဥ္စ အတ္တတကထိနေ ဝိဟာရေ ယော စီဝရမာသော, ဟေမန္တာ စ စတ္တာရော မာသာတိ ပဥ္စမာသတော ဗဟိ သတ္တသု မာသေသု ဥပ္ပန္နဥ္စ အတ္တတကထိနေ ပဥ္စ မာသာ ယထာပရိစ္ဆိန္နေ ကာလေ သင်္ဃဿ စ "ဣဒံ အကာလစီဝရံ ဒမ္မီ"တိ ပုဂ္ဂလဿ စ "ဣဒံ တုယှံ ဒမ္မီ"တိ ဒိန္နဥ္စေတိ ဣဒံ အကာလ စီဝရန္တိ အတ္ထော။ "ဥပ္ပန္န"န္တိ သေသော, "ဥပ္ပဇ္ဇေယျ သင်္ဃတော တ ဂဏတော တ ဉာတိတော တ မိတ္တ တော တ ပံသုကူလတော တ အတ္တနော တ ဓနေနာ"တိ (ဟရာ. ၅၀၀) ဝစနတော သင်္ဃဿ တ "ဣဒံ သုတ္တန္တိကဂဏ ဿ ဒေမ, ဣဒံ အာဘိဓမ္မိကဂဏဿ ဒေမာ"တိအာဒိနာ နယေန ဂဏဿ တ ဒိန္နတော အတ္တနော ဝဿဂ္ဂေန တ ဉာတိအာဒိတော တ သုသာနာဒိပံသုကူလခေတ္တတော တ အတ္တနော သန္တကေန သုတ္တကပ္ပာသာဒိကပ္ပိယဝတ္ထုတော တ ဥပ္ပန္နစီဝရန္တိ အတ္ထော။

မာသပရမံ နိက္ခိပေ တိ မာသော ပရမံ ပမာဏံ ဧတဿ နိက္ခိပနဿာတိ မာသပရမံ, နိက္ခိပနန္တိ ကိရိယာ ဝိသေသနံ ကာတဗ္ဗံ, မာသပရမံ နိက္ခိပနံ ကရေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ "အာကင်္ခမာနေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ခိပ္ပမေဝ ကာရေတဗ္ဗံ, နော စဿ ပာရိပူရိ, မာသပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တံ စီဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ ဦနဿ ပာရိပူရိယာ"တိ (ဟရာ. ၅၀၀) ဝစနတော ဇဝံ ဥပ္ပန္နံ စီဝရံ ဣစ္ဆန္တေန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သစေ ပဟောတိ, ဒသာဟမနတိ က္ကာမေတွာ ကာရေတဗ္ဗံ။ သစေ နပ္ပဟောတိ, ဦနဿ ပရိပူရဏတ္ထံ မာသပရမံ ၌ပေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ကအာ ဇဝံ နိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"သတိ ပစ္စာသာယာ"** တိ, "ပစ္စာသာ ဟောတိ သင်္ဃတော တ ဂဏတော တ ဉာတိတော တ မိတ္တတော တ ပံသုကူလတော တ အတ္တနော တ ဓနေနာ"တိ (ဟရာ. ၅၀၀) ဝုတ္တသင်္ဃာဒိတော အတ္တ နော ဝဿဂ္ဂာဒိတော လဘေယျ, တေန "ဣမဿ ဦနေ ပရိပုဏ္ဏေ ကာရေဿာမီ"တိ ပစ္စာသာယ သတိ ဇဝံ နိက္ ခိပိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **တတော ဥဒ္ဓံ ၌ပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ မာသတော အတိရေကကာလံ နိက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, နိဿဂ္ ဂိယပာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

ယဒိ ဇဝံ "တဒဟုပ္ပန္နေ မူလစီဝရေ ပစ္စာသာစီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒသာဟာ ကာရေတဗ္ဗံ။ပေ။ ဝီသေ ဥပ္ပန္နေ မူလစီ ဝရေ ပစ္စာသာစီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒသာဟာ ကာရေတဗ္ဗ"န္တိ (ဟရာ. ၅၀၀) ကသ္မာ အာဟာတိ? ပစ္စာသာစီဝရဿ ဒသ ဒိဝသေ အတိက္ကမ္မ ၌ပေတုံ အယုတ္တတ္တာ, မူလစီဝရဿ တဂ္ဂတိကတ္တာ ဇဝံ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "မူလ စီဝရဿ ဥပ္ပန္နဒိဝသတော ယာဝ ဝီသတိမော ဒိဝသော, တာဝ ဥပ္ပန္နံ ပစ္စာသာစီဝရံ မူလစီဝရံ အတ္တနော ဂတိကံ က ရောတီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၀၀)။

တတိယကထိနကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၁၈-၉. ဘိက္ခုနိယာ ယော ဓောတပေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ "ဘိက္ခုနီ နာမ ဥဘတောသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာ"တိ (ဟရာ. ၅၀၀) ဝစနတော ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ ဉတ္တိစတုတ္ထာယ ကမ္မဝါစာယ, ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဉတ္တိစတုတ္ထာယ ကမ္မဝါစာယာတိ အဋ္ဌဝါစိကာယ ဥပသမ္ပန္နာ **ဘိက္ခုနီ** နာမ။ **ဘုတ္တ** န္တိ ဘိက္ခုနာ အတ္တနာ ပရိဘုတ္တံ ရဇိတံ အာဒိန္နကပ္ပံ, "ပရိ ဘောဂံ ကရိဿာမီ"တိ အန္တမသော သီသံ ၌ပေတွာ သယနမတ္တေနာပိ ပုရာဏဘူတံ စီဝရန္တိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ရဇိတွာ ကပ္ပံ ကတွာ ဧကဝါရမ္ပိ နိဝတ္ထံ တ ပာရုတံ တ အန္တမသော ပရိဘောဂသီသေန အံသေ တ မတ္ထကေ တ ကတွာ မဂ္ဂံ ဂတော ဟောတိ, ဥဿီသကံ တ ကတွာ နိပန္နော ဟောတိ, ဧတမ္ပိ ပုရာဏစီဝရမေဝာ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၀၃-၅၀၅)။ **ဝတ္ထ** န္တိ ကာရိယေ ကာရဏောပစာရဝသေန စီဝရမေဝ အာဟ။

အညာတိကာယာတိ "အညာတိကာ နာမ မာတိတော တ ပိတိတော တ ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ အသမ္ဗဒ္ဓါ"တိ ဝစနတော အတ္တနော တ တဿာ တ မာတု တ ပိတု တ ပရမ္ပရာယ ယာဝ သတ္တမာ ယုဂါ, ဧတ္ထန္တရေ ယေန ကေနစိ ဉာတကေန အသမ္ဗဒ္ဓဘာဝေန အညာတိကာယာတိ အတ္ထော။ ယထာ စာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ပိတာမဟောယေဝ ပိတာမဟယုဂံ။ တတော ဥဒ္ဓံ သဗ္ဗေပိ ပုဗ္ဗပုရိသာ ပိတာမဟဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတာ။ ဇဝံ ယာဝ သတ္တမော ပုရိသော, တာဝ ယာ အသမ္ဗဒ္ဓါ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၀၃-၅၀၅)။ **အာကောဋ္ဌာပေတီ**တိ ပဟရာပေတိ။

တတော ဓောတပနာဒိတော။ **နိဿဂ္ဂိယာပတ္တိ** တိ နိဿဂ္ဂိယဿ အာပတ္တိ နိဿဂ္ဂိယာပတ္တိ, နိဿဂ္ဂိ ယဿ စီဝရဿ နာမေန ဝိသိဋ္ဌာ ပာစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဣဒဥ္စ တိဏ္ဏံ ပယောဂါနံ အန္တေ

အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာယ အာပတ္တိယာ ဒဿနံ။ တဿ နိယောဂေန ဓောဝနာဒိံ ကရောန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ တဒတ္ထံ သဗ္ဗပုဗ္ဗ
ပယောဂဂဏနာယ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ယာဝ နံ ဓောဝိတွာ ဥက္ခိ
ပတိ, တာဝ ဘိက္ခုနိယာ ပယောဂေ ပယောဂေ ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋ”န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၀၃-၅၀၅)။ **ပဌမေနာ**တိ တီဏိ
ပိ ကာရာပေန္တဿ ယံ ပဌမံ ကာရာပေတိ, တေနာတိ အတ္ထော။ **ဒီပိတန္တိ** “အညာတိကာယ အညာတိကသညီ ပုရာဏ
စီဝရံ ဓောဝါပေတိ ရဇာပေတိ အာကောဋာပေတိ, နိဿဂ္ဂိယေန အာပတ္တိ ဒွိန္နံ ဒုက္ကဋာန”န္တိအာဒိနာ (ပါရာ.
၅၀၆) ဒေသိတံ။ ဣမိနာ နယေန ဒွေဝ ကာရာပေန္တဿ ပဌမေန နိဿဂ္ဂိယာပတ္တိ, ဒုတိယေန ဒုက္ကဋန္တိ အယမတ္
ထော သင်္ဂယှတိ။

၆၂၀. **“ဓောဝနတ္ထာယ ဒေတီ”** တိ ဣမိနာ “ဘုတ္တံ ဝတ္ထ”န္တိ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ။

၆၂၁. **သာမဏေရနိဒ္ဒေသေပီ** တိ “သာမဏေရာ”တိ နိဒ္ဒေသော နာမ ယဿ, တသ္မိမ္ပိ, အတ္တနာ ပရိဘုတ္တံ ဝတ္
ထံ ဓောဝနတ္ထာယ ဒေတီတိ ယောဇနာ, အတ္တနော ပရိဘုတ္တံ စီဝရံ ဓောဝနတ္ထာယ သာမဏေရဿ ဒေတီတိ အတ္
ထော။ ပိ-သဒ္ဒေါ သမုစ္စယတ္ထော။ **ဥပသမ္ပန္နာ** တိ ပုဗ္ဗကိရိယာယ “ဓောဝတီ”တိ အပရကိရိယာ သာမတ္ထိယာ လဗ္
ဘတိ။

၆၂၂. **ဒဟရာနဉ္စ ဘိက္ခုနီန** န္တိ အတ္တနော နဝကတရာနံ ဘိက္ခုနီနံ။ **နိယျာဒိတေ** ဒိန္နေ။ **သေ နယော**တိ “ဧကေန ပါ
စိတ္တိယံ, အဝသိဋ္ဌေဟိ ဒွီဟိ ဝါ ဧကေန ဝါ သဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋံ ဟောတီ”တိ နယော။

၆၂၃. **စီဝရေ**တိ ပရိဘုတ္တစီဝရေ။

၆၂၄. **“ဓောဝနပစ္စယာယေဝါ”** တိ ဣမိနာ ဣတရဒွယဿ တဿ အနာဏတ္တိယာ ကတတ္တာ တတော အနာ
ပတ္တိဘာဝမာဟ။

၆၂၅. **ဉာတိကာ**တိ ဧတ္ထ “ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၂-၂၃, ၄၂၂; အ. နိ. ၆.၅၈; ၈.၉; မဟာနိ.
၂၀၆; ဓ. သ. ၁၃၅၅; ဝိဘ. ၅၁၈) ဝိယ ကထာဗန္ဓဝသေန ယ-ကာရလောပေါ, ဉာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာတိ အတ္ထော။
“ဉာတိကာ အညာတိသညိဿာ”တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ **ပစ္စတ္ထရဏ** န္တိ မဉ္စပီဌေ အတ္ထရိတဗ္ဗံ ပစ္စတ္ထရဏစီဝရဉ္စ။

၆၂၇. **“ဘိက္ခုနီနံ ဝသေနာ”**တိ ဣဒံ ဘိက္ခုသင်္ဃေပိ ဥပသမ္ပန္နာ စေ, ပါစိတ္တိယသမ္ဘဝတော ဝုတ္တံ ။ ယထာဟ
အဋ္ဌကထာယံ “ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာယ ပန ယထာဝတ္ထုကမေဝါ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၀၆)။ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ
ပဌမံ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ ဘိက္ခုသင်္ဃေ စေ ဥပသမ္ပဇ္ဇတိ, ကေဝလံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာတိ န ဝုစ္စတီတိ
တာ ဘဂဝတိ ဓရမာနေ ပဌမံ ပဗ္ဗဇိတာ ပဉ္စသတာ သာကိယာနိယော ဝုစ္စန္တိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဘိက္ခုနီနံ သန္တိ
ကေ ဥပသမ္ပန္နာ နာမ ပဉ္စသတာ သာကိယာနိယော”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၀၆)။ ဘိက္ခုနော လိင်္ဂေ ပရိဝတ္တေ တဿေ
ဝ ဥပသမ္ပန္နကမ္မဿ အနုညာတတ္တာ သောပိ ဂဟေတဗ္ဗောယေဝ။

၆၂၈. **အဝုတ္တာ ဓောဝတီ** တိ “ဣမံ စီဝရံ ဓောဝါ”တိ အဝုတ္တာ စီဝရံ ကိလိဋ္ဌံ ဒိသွာ အဝတွာ ဌပိတဋ္ဌာနတော
စီဝရံ ဂဟေတွာ ဝါ သယမေဝ ဝတွာ ယာစနာဒိနယေန ဝါ အနာဏတ္တိယာ စ ဂဟေတွာ စီဝရဓောဝနာဒိံ ကရေယျ
စေ။ **အပရိဘုတ္တံ ဝါ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန အပရိဘုတ္တံ စီဝရံ။ **အညံ ဝါ**တိ ဥပါဟနတ္ထဝိကပတ္တတ္ထဝိက
ဟေတ္ထကတ္ထဝိကမဉ္စပီဌာဒိံ ယံ ကိဉ္စိ ပရိက္ခာရံ။

ပုရာဏစီဝရဓောဝါပနကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၂၉. ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမံ ဥပါဒါယ ကိဉ္စိ စီဝရံ ဂဏှာတောတိ ယောဇနာ, ဧတ္ထ “အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဟ
တ္ထတော”တိ စ “ဉာတိကာယ အညာတိကသညိဿာ”တိ စ “ဧကတောဥပသမ္ပန္နာယ ဟတ္ထတော ဂဏှာတီ”တိ
စ ဝက္ခမာနဝစနသာမတ္ထိယာ လဗ္ဘမာနတော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန အညာတိကာယ ဥဘတောသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာ
ယ ဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထတော ဝိကပ္ပနုပဂရတနဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏဝတ္ထတော ပဋ္ဌာယ ယံ ကိဉ္စိ စီဝရံ ဂဏှန္တဿ

တိ အတ္ထော။ **“အာပတ္တိ”** တိ သာမညေန ဝုတ္တေပိ “နိဿဂ္ဂိယာ ပာစိတ္တိယာပတ္တိ”တိ ပကရဏတော စ “နိဿဂ္ဂိယာပတ္တိ”တိ ဝက္ခမာနတော စ လဗ္ဘတိ။ **ဌပေတွာ ပရိဝတ္တက** န္တိ “ပရိဝတ္တကံ ပရိတ္တေန ဝါ ဝိပုလံ, ဝိပုလေန ဝါ ပရိတ္တ”န္တိ (ပါရာ. ၅၁၄) ဝစနတော **မဟာပစ္စရိယံ** “အန္တမသော ပရိဂ္ဂဟိတစောဠကေနာပိ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၁၄) ဝုတ္တတ္တာ စ ပေသိယမာနတော ပရိဂ္ဂဟိတစေဠကမ္ပိ ဒတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ တိစီဝရန္တု ပရိဝတ္တကံ နာမ ဟောတိ, တံ ဌပေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပရိဝတ္တနံ **ပရိဝတ္တံ,** တံ ဧတဿ အတ္ထီတိ **ပရိဝတ္တကံ,** ကယဝိက္ကယေန ဂဟေတဗ္ဗံ စီဝရန္တိ အတ္ထော။

၆၃၀. ဂဟဏတ္တာယ ပယောဂေတိ ဂဏှိတုံ ဟတ္ထပသာရဏာဒိပ္ပယောဂေ။ **ပရိယာပုတ**န္တိ “ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ပယောဂေ ဒုက္ကဋ”န္တိ (ပါရာ. ၅၁၂) ဒေသိတံ။

၆၃၁. အနုပသမ္ပန္နဟတ္ထေ တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနိတော အညေ သဗ္ဗေ အနုပသမ္ပန္နာ ဂဟိတာ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “သစေ ပန သိက္ခမာနာသာမဏေရသာမဏေရိဥပါသကဥပါသိကာနံ ဟတ္ထေ ပေသိတံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အနာပတ္တီ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၁၂)။

၆၃၂. ကေတောတိ ဧတ္ထ ဘိက္ခုနိသင်္ဃတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညသ္မိံ ပကတေ ပါစိတ္တိယမေဝ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာယ ပန ပါစိတ္တိယမေဝါ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၁၃)။

၆၃၃. “ပရိဝတ္တကံ ဒဿာမီ”တိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂဏှာတိ, အဒေသော န ဝိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၆၃၄. အညံ ပရိက္ခာရန္တိ ထဝိကကာယဗန္ဓနာဒိ အဝိကပ္ပိယံ ဝါ အဝိကပ္ပနုပဂံ ဝါ ပရိက္ခာရမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝိကပ္ပနုပဂံ ပန န ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမစီဝရပ္ပမာဏံ ပန ပဋ္ဋပရိဿာဝနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၁၄)။ စီဝရပဋိဂ္ဂဏှာပနံ ကိရိယာ, ပရိဝတ္တကဿ အဒါနံ အကိရိယာတိ ကိရိယာယ စ အကိရိယာယ စ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော **ကိရိယာကိရိယံ**။

စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၃၅. “အညာတကံ အပ္ပဝါရိတ”န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ “ဂဟပတိံ ဝါ ဂဟပတာနိံ ဝါ”တိ ပာဌသေသော။ ဝုတ္တဉှိ ဘဂဝတာ “အညာတကံ ဂဟပတိံ ဝါ ဂဟပတာနိံ ဝါ”တိ (ပါရာ. ၅၁၆, ၅၁၈)။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ သမ္ဗန္ဓညာတိကတာယ အဘာဝတော **အညာတကံ**။ “ယံ မယှံ ဂေဟေ အတ္ထိ, တံ ပဝါရေမီ”တိအာဒိနာ န ယေန **အပ္ပဝါရိတံ** ။ “ဂဟပတိ နာမ ယော ကောစိ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတီ”တိ (ပါရာ. ၅၁၉) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တံ **ဂဟပတိံ ဝါ**။ “ဂဟပတာနီ နာမ ယာ ကာစိ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတီ”တိ (ပါရာ. ၅၁၉) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တံ ဃရဏိံ ဝါတိ အတ္ထော။

ဟောတိ နိဿဂ္ဂိယာပတ္တိ တိ “အညတြ သမယာ ဝိညာပေတိ, ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီ”တိ (ပါရာ. ၅၁၉) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တေသု သဗ္ဗေသု ပုဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋ္ဌေန သဒ္ဓိံ နိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အညတြ သမယာ** တိ “တတ္ထာယံ သမယော, အစ္ဆိန္နစီဝရော ဝါ ဟောတိ ဘိက္ခု နဋ္ဌစီဝရော ဝါ”တိ (ပါရာ. ၅၁၈) **မာတိကာယ,** “အစ္ဆိန္နစီဝရော နာမ ဘိက္ခုဿ စီဝရံ အစ္ဆိန္နံ ဟောတိ ရာဇူဟိ ဝါ စောရေဟိ ဝါ ဓုတ္တေဟိ ဝါ ယေဟိ ကေဟိစိ ဝါ အစ္ဆိန္နံ ဟောတိ။ နဋ္ဌစီဝရော နာမ ဘိက္ခုဿ စီဝရံ အဂ္ဂိနာ ဝါ ဒဍ္ဎံ ဟောတိ, ဥဒကေန ဝါ ဝုဠှံ ဟောတိ, ဥန္ဒူရေဟိ ဝါ ဥပစိကာဟိ ဝါ ခါယိတံ ဟောတီ”တိ (ပါရာ. ၅၁၉) **ပဒဘာဇနေ** စ နိဒ္ဒိဋ္ဌ သရူပကာလတော အညတြာတိ အတ္ထော။

၆၃၆. တိကပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တ န္တိ “အညာတကေ အညာတကသညီ, ဝေမတိကော, ဉာတကသညီ အညတြ သမယာ စီဝရံ ဝိညာပေတိ, နိဿဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယ”န္တိ (ပါရာ. ၅၂၀) ပါစိတ္တိယတ္တယံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။ “ဉာတကေ အညာတိသညိဿာ”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဉာတကေ။ **ဝေမတိကဿာ** တိ “ဉာတကော နု ခော, အညာတကော”တိ ဝေမတိကဿ။ ဒုက္ကဋံ ဒုက္ကဋံ တထေဝါတိ ယောဇနာ။ **“တထေဝ”**တိ “ဝုတ္တ”န္တိ ဣဒံ အာကဍ္ဎတိ,

‘‘ဉာတကေ အညာတကသညီ, ဝေမတိကော အညတ္ထ သမယာ စီဝရံ ဝိညာပေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ (ပာရာ. ၅၂၀) ဒေသိတန္တိ အတ္ထော။

၆၃၇-၈. သမယေ ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ ‘‘စီဝရံ အညာတကအပ္ပဝါရိတ’’န္တိ အာနေ တွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလဒ္ဓယတော အညတြသ္မိံ ကာလေ အညာတကအပ္ပဝါရိတံ စီဝရံ ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ **ဉာတကေ တ ပဝါရိတေ**တိ ဧတ္ထာပိ ‘‘အတ္တနော’’တိ အဇ္ဈာဟာရော, ‘‘သမ ယေ’’တိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ, အတ္တနော ဉာတကပဝါရိတေ အသမယေပိ စီဝရံ ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ **အညဿတ္ထာယာ**တိ ဧတ္ထ ‘‘အတ္တနော’’တိ သေသော, အတ္တနော ဉာတကေ, ပဝါရိတေ တ ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ, အညံ ဘိက္ခုံ နိဿာယ အတ္တနော ဉာတကေ တ ပဝါရိတေ တ စီဝရံ ဝိညာပေန္တဿ အနာပ တ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣတရံ ပက္ခံ ဒဿေတိ **‘‘တဿ ဉာတကေ တ ပဝါရိတေ တ’’**တိ။ **တဿာ**တိ ‘‘အညဿ သာ’’တိ ဝုတ္တဿ, ‘‘ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီ’’တိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တ**တိ ပုရိမဝိကပ္ပာပေက္ခံ။ ယံ သန္ ဓာယ စီဝရံ ဝိညာပေတိ, တဿ ဉာတကေ တ ပဝါရိတေ တ တံယေဝ သန္ဓာယ စီဝရံ ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ ဝု တ္တံ ဟောတိ။

‘‘အတ္တနော တ ဓနေနာ’’တိ ဝုတ္တံ အနာပတ္တိအင်္ဂံ **ဥမ္မတ္တကာဒိနော**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂယှတိ, အတ္တနော သန္တကံ သုတ္တကပ္ပာသာဒိကံ ကပ္ပိယဝတ္ထုံ ဒတွာ ဂဏှိတုကာမတာယ အကပ္ပိယဝေဟာရေန ယာစန္တ ဿ စ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။

အညာတကဝိညတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၃၉. အပ္ပဝါရိတမညာတိန္တိ ဧတ္ထ ‘‘ဂဟပတိံ တ ဂဟပတာနိံ တ’’တိ ဣဒံ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ **တတုတ္တ တရိ**န္တိ တတော သန္တရုတ္တရပရမတော ဥတ္တရိန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, ‘‘သန္တရုတ္တရပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တတော စီဝ ရံ သာဒိတဗ္ဗ’’န္တိ (ပာရာ. ၅၂၃) ဝုတ္တတ္တာ အစ္ဆိန္နစီဝရေန သာဒိတဗ္ဗအန္တရဝာသကဥတ္တရာသင်္ဂမတ္တေန အဓိကန္တိ အတ္ထော။

‘‘တတော စေ ဥတ္တရိ သာဒိယေယျာ’’တိ (ပာရာ. ၅၂၃) ဝစနတော ‘‘သာဒိယန္တဿာ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧဝံ ဝတ္တ တဗ္ဗေ ‘‘ဝိညာပေန္တဿာ’’တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? အစ္ဆိန္နစီဝရာနံ ဘိက္ခူနံ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေဟိ ဘိက္ခူဟိ စီဝရဝိညာပ နဝတ္ထုသ္မိံ ‘‘ကထဉှိ နာမ တုမှေ အာဝုသော န မတ္တံ ဇာနိတွာ ဗဟုံ စီဝရံ ဝိညာပေဿထာ’’တိ (ပာရာ. ၅၂၂) ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ဂရဟိတွာ ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ ပညတ္တတ္တာ ‘‘သာဒိတဗ္ဗ’’န္တိ ဧတ္ထ ဝိညာပေတဗ္ဗန္ တိ အတ္ထော ဟောတိ, တေနေဝ ဣမသ္မိံ **ပဒဘာဇနေ** ‘‘တတော စေ ဥတ္တရိ သာဒိယေယျာတိ တတုတ္တရိ ဝိညာပေ တီ’’တိ (ပာရာ. ၅၂၄) စ **အာပတ္တိဘေဒသန္ဒဿနဋ္ဌာနေ** ‘‘အညာတကေ အညာတကသညီ တတုတ္တရိ စီဝရံ ဝိညာ ပေတိ, နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ’’န္တိအာဒိဝစနတော (ပာရာ. ၅၂၅) စ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ သိက္ခာပဒေယေဝ ‘‘သာဒိတဗ္ဗံ, သာဒိယေယျာ’’တိ စ ဥဘယတ္ထ ‘‘ဝိညာပေတဗ္ဗံ, ဝိညာပေယျာ’’တိ စ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ? အစ္ဆိန္နစီဝရဘာဝံ ဥတွာ အဝိညာပိတေပိ အဘိဟရိတွာ ဒိယျမာနမ္ပိ အဓိကတသေန္တေန ဧဝမေဝ သာဒိတဗ္ဗန္တိ န ဝုတ္တံ။ ဣမဿေဝ စ အဓိကဝိညာပနနိသေဓနေတ္တံ ဝဒန္တေနာပိ ‘‘တဉ္စေ အညာတကော ဂဟပတိ တ ဂဟပတာနီ တ ဗဟူဟိ စီဝရေဟိ အဘိ ဟဋ္ဌုံ ပဝါရေယျ, သန္တရုတ္တရပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တတော စီဝရံ သာဒိတဗ္ဗ’’န္တိ သာဒိတဗ္ဗနိယမပ္ပဓာနံ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ အစ္ဆိန္နစီဝရေန အတ္တနာ တ တံ သန္ဓာယ အညေန တ ဝိညာပေန္တေနပိ အဝိညာပေန္တေပိ ဒိယျမာနံ သာဒိယ န္တေနာပိ သန္တရုတ္တရပရမတံ နာတိက္ကမိတဗ္ဗန္တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ သန္ဓာယ ဘာသိတတ္ထောတိ သလ္လက္ ခေတဗ္ဗန္တိ ဧတ္တကံ ဉာပေတုံ ‘‘သာဒိယန္တဿာ’’တိ အဝတွာ ‘‘ဝိညာပေန္တဿာ’’တိ ဝုတ္တန္တိ အာစရိယာဘိ သန္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၆၄၀. ဣအနိ ဝိညာပနေ စ အဓိတသနေ စ ဥဘယတ္ထာပိ နိယမံ ဒဿေတုံ ‘‘သစေ တီဏိ နဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ, ဒွေ သာဒိတဗ္ဗာနိ။ ဒွေ နဋ္ဌာနိ, ဧကံ သာဒိတဗ္ဗံ။ ဧကံ နဋ္ဌံ, န ကိဉ္စိ သာဒိတဗ္ဗ’’န္တိ (ပာရာ. ၅၂၄) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တဝိနိ စ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **‘‘ယဿာ’’**တိအာဒိ။ ‘‘ယဿ တီဏိပိ နဋ္ဌာနိ, ဒွေ တ နဋ္ဌာနိ, ဧကံ တ နဋ္ဌ’’န္တိ သမ္ဗန္ဓိ

တ္ထ ယထာက္ကမံ “တေန ဒ္ေဝ သာဒိတဗ္ဗာနိ, ဧကံ သာဒိတဗ္ဗံ, န ကိဉ္စိပိ သာဒိတဗ္ဗ”န္တိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ယ
သ္သ တီဏိပိ စီဝရာနိ နဋ္ဌာနိ, ဗဟု စ ဒိယ္ယတိ, တေန ဒ္ေဝဝယေဝ စီဝရာနိ သာဒိတဗ္ဗာနိ။ ဒ္ေဝ စီဝရာနိ နဋ္ဌာနိ, ဧကံ သာဒိ
တဗ္ဗံ။ ဧကေ္ဆ နဋ္ဌေ, န သာဒိတဗ္ဗံ, အဝသိဋ္ဌေ ပဉ္စာ ဓမ္မေန သမေန လဒ္ဓနိဟာရေန ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ယ
ထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “သေသံ သဘာဂဋ္ဌာနတော ပရိယေသိသ္သတီ”တိ။ “ဘိက္ခုနိယာ ပန ပဉ္စသုပိ နဋ္ဌေသု ဒ္ေဝ သာဒိ
တဗ္ဗာနိ, စတူသု နဋ္ဌေသု ဧကံ သာဒိတဗ္ဗံ, တီသု နဋ္ဌေသု ကိဉ္စိ န သာဒိတဗ္ဗ”န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၂၂-၅၂၄)
အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။

၆၄၁-၂. သေသကံ အာဟရန္တသ္သ အနာပတ္တီတိ ဉာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ ဧဝမုပရိပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ စီဝရံ ယော
ဇေတ္ဝာ အတိရေကံ ဝတ္တံ ပစ္စာဟရိတ္ဝာ “ဒသ္သာမီ”တိ ဗဟုမ္ပိ ဂဟေတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တသ္သ အနာပတ္တီတိ အတ္
ထော။ အတိရေကမ္ပိ တုမ္ဟေဟယေဝ ဂဏ္ဟထာတိ ဒိန္နံ ဂဏ္ဟတောပိ အနာပတ္တိ။ န အစ္ဆိန္နကာရဏာ ဒိန္နေတိ
ယောဇနာ, အစ္ဆိန္နစီဝရဘာဝံ အနုဒ္ဒိသ္သ ဗဟူနံ စီဝရာနံ ဂဟဏနိမိတ္တေနာပိ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ ဧဝမေဝ “န
နဋ္ဌကာရဏာ ဒေန္တိ”တိ ဣဒမ္ပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အစ္ဆိန္နစီဝရေ နိဋ္ဌိတေ တတုတ္တရိစီဝရဝိညာပနဝတ္ထုမှိ ကမ
သ္သ သိက္ခာပဒသ္သ ပညတ္တတ္တာ **အနာပတ္တိတရေ** “အညသ္သတ္တာယာ”တိ န ဂဟိတံ။

တတုတ္တရိကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၄၃. **ကလ္လာဏကမ္မတာဟေတူ** တိ သုန္ဒရသ္သ မဟဂ္ဃသ္သ ကာမတံ ပဋိစ္စ စီဝရေ ဝိကပ္ပနံ အာပဇ္ဇေယ္
ယာတိ ယောဇနာ, “ကီဒိသေန တေ ဘန္တေ စီဝရေန အတ္ထော”တိ ပုဗ္ဗေ အပ္ပဝာရိတော “အာယတံ တ ဟောတု ဝိတ္
ထတံ တ အပ္ပိတံ တ သဏ္ဍဟံ တ”တိ (ပာရာ. ၅၂၉) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တဝိသိဋ္ဌကပ္ပံ အဓိကဝိဓာနံ ကရောတီတိ အတ္
ထော။ **တသ္သ လာဘာ နိသ္သဂ္ဂိယံ ဘဝေ** တိ တထာ အပ္ပဝာရိတေန ဟုတ္ဝာ ကတေန အဓိကဝိဓာနေန နိပ္ဖန္နစီဝရသ္
သ လာဘပယောဂေန ဒုက္ကဋနိသ္သဂ္ဂိယပာစိတ္တိယာ ဟောန္တိ။

၆၄၄. **မဟဂ္ဃံ** ။ပေ။ **ဝိညာပေတီ**တိ ဝိသတိအဂ္ဃနကံ စီဝရံ အာတုကာမမှိ ဥပာသကေ, “အလံ မယ္ဟံ ဧတေန, ဒ
သဂ္ဃနကံ တ အပ္ပဂ္ဃနကံ တ ဒေဟီ”တိ ဝဒတိ။

၆၄၅. “ဉာတကေ အညာတိသညိသ္သာ”တိ ပဒစ္ဆေဒော။

ပဌမောပက္ခဋကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၄၆. ပဌမသိက္ခာပဒေ ဧကေန ဥပာသကေန ပီဋ္ဌာ လဒ္ဓာ, ဣဓ ဒ္ဝီဟီတိ ဧတ္တကံ နာနာကရဏံ။ သေသံ ပဌမသိက္ခာပ
ဒသဒိသမေဝါတိ အာဟ **“ဒုတိယော။ပေ။ ဝိနိစ္ဆယော”** တိ။ ဥပက္ခဋပဒေန လက္ခိတံ သိက္ခာပဒံ **ဥပက္ခဋံ,** ဒုတိယဉ္စ တံ
ဥပက္ခဋဉ္စာတိ ဒုတိယောပက္ခဋံ, တသ္မိံ **ဒုတိယောပက္ခဋေ။ အသ္သာ** တိ ဒုတိယောပက္ခဋသ္သ။

ဒုတိယောပက္ခဋကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၄၇. **ရညာ တ**တိ ရာဇတော တ။ ရာဇတော ဘောဂ္ဂံ ဘုဉ္စိတဗ္ဗံ အသ္သ အတ္ထီတိ **“ရာဇဘောဂ္ဂေ”** တိ ဝုတ္
တော, ရာဇတော ဘတ္တဝေတ္တနလာဘိတော ယတော ကုတောစိ အာယကာ အာဘတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **န စ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧ
တ္ထ “နိသ္သဂ္ဂိယပာစိတ္တိယဘာဝတော”တိ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ။ ဣဓ ဥတ္တရိကရဏီယံ “တိက္ခတ္တု”န္တိအာဒိက
ထာယ (ဝိ. ဝိ. ၆၇၁) ဝက္ခတိ။

၆၄၈. စီဝရစေတာပန္နဝသေန အဓိဂတရဇတာဒိ ယေန ကေနစိ ပရိယာယေနာပိ န သာဒိတဗ္ဗန္တိ ဒသ္သေတုမာဟ **“ရ
ဇတံ တ”**တိအာဒိ။ ဓဝလသဘာဝတာယ ရာဇတီတိ **ရဇတံ,** သဇ္ဈု။ ဇာတံ ရူပံ ဝဏ္ဏာယတနမေတသ္သာတိ **ဇာတရူပံ,** သု
ဝဏ္ဏံ။ **ကိဉ္စိ** တိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ။ အတ္တနော တ အတ္ထာယ ပရသ္သ တ အတ္ထာယ ဒိယ္ယမာနံ ကိဉ္စိ ဂဏ္ဟိတုံ န ဝဋ္ဋ
တီတိ ယောဇနာ။

၆၄၉. အတ္တနော ပဋိဂ္ဂဟဏေ အာပတ္တိယာ ရူပိယဂဟဏသိက္ခာပဒေ ဝက္ခမာနတ္တာ အညဿ အတ္ထာယ ဂဟဏေ အာပတ္တိဒဿနတ္ထမာဟ **“အညဿတ္ထာယာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **အညဿတ္ထာယာ** တိ အညဿ ပုဂ္ဂလဿ, ဂဏဿ, သင်္ဃဿ, စေတိယဿ, နဝကမ္မဿ တ အတ္ထာယ။ **နိဒ္ဒိဋ္ဌ** န္တိ အာဟရိတွတ “ဣမံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တံ ရဇတံ, ဇာတရူပံ တ အညံ တ ယံ ကိဉ္စိ နိဿဂ္ဂိယဒုက္ကဋဝတ္ထုံ ပဋိဂ္ဂဏှတော တဿ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ **မဟာပစ္စရိယံ** ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

၆၅၀-၁. ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သရူပတော ဝိဘာဝေတုမာဟ **“နေတွတ”**တိအာဒိ။ **နေတွတ**တိ အာနေတွတ။ **အကပ္ပိယံ ဘဏ္ဍ**န္တိ “ရဇတံ ဇာတရူပံ တ”တိ ယထာဝုတ္တမေဝ အကပ္ပိယဘဏ္ဍံ။ **ဣတ္ထ** န္တိ ဝက္ခမာနပ္ပကာရေန။ **န စ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ စ-ကာရေန ဝဋ္ဋတိ စာတိ အနုညာတံ ကတန္တိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** –

> “သစေ ပန ‘နယိဒံ ဘိက္ခုနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ ပဋိက္ခိပ္ပတ္တေ ‘ဝဍ္ဍကီနံ တ ကမ္မကရာနံ တ ဟတ္ထေ ဘဝိဿတိ, ကေဝလံ တုမှေဟ သုကတဒုက္ကဋံ ဇာနာထာ’တိ ဝတွတ တေသံ ဟတ္ထေ ဒတွတ ပက္ကမတိ, ဝဋ္ဋတိ။ အထာပိ ‘မမ မနုဿာနံ ဟတ္ထေ ဘဝိဿတိ, မယှဟမေဝ တ ဟတ္ထေ ဘဝိဿတိ, ကေဝလံ တုမှေဟ ယံ ယဿ အတဗ္ဗံ, တဒတ္ထာယ ပေသေယျာထာ’တိ ဝဒတိ, ဧဝမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉)။

၆၅၂. **ဝိဟာရဿာ** တိ ဧတ္ထ “နဝကမ္မဿာ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ ဝတွတဗ္ဗံ ကထာဗန္ဓဝသေန န ဝုတ္တံ။

၆၅၄. **ရဇတံ ဇာတရူပံ တ သင်္ဃဿာ** တိ ဧတ္ထ “စတ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဥ္ဇထာတိ ဒိန္န”န္တိ သေသော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “သစေ ပန ကောစိ ဗဟုမ္ပိ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ အာနေတွတ ‘ဣဒံ သင်္ဃဿ ဒမ္မိ, စတ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဥ္ဇထာ’တိ ဝဒတိ, တံ စေ သင်္ဃော သမ္ပဋိစ္ဆတိ, ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ပရိဘောဂေပိ အာပတ္တိ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉)။ ဧဝံ အာဘတံ တသ္မိံ သင်္ဃေ ယော ကောစိ ဘိက္ခု “နယိဒံ ကပ္ပတီ”တိ သစေ ပဋိက္ခိပတိ, “အယံ သင်္ဃဿ လာဘန္တရာယံ ကရောတီ”တိ ဝဒန္တဿေဝ အာပတ္တိ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ယော ဟိ တံ စောဒေတိ, သွေဝ သာပတ္တိကော ဟောတိ, တေန ပန ဧကေန ဗဟူ အနာပတ္တိကာ ကတာ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉)။ ဣဓ **သွေဝ သာပတ္တိကော** တိ ဧတ္ထ “ဒုက္ကဋာပတ္တိကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ဣမိဿာ ကထာယ **“သင်္ဃဿာ”** တိ အလိခိတွတ “ဘိက္ခုနော”တိ စ လိခန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ ဣအနိ ဒဿိတအဋ္ဌကထာဟဋ္ဌေ “သင်္ဃော သမ္ပဋိစ္ဆတီ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉) ဝုတ္တတ္တာ “သင်္ဃဿာ”တိ ဟဋ္ဌော သုန္ဒရော။

၆၅၅. **တဠာကဿာ** တိ တပိယာ။ သဿသမ္ပတ္တိနိအနတော တဠာကံ ခေတ္တံ, တတော တဿ ဂဟဏံ တ ပရိဘောဂေ တ န စ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **တဠာကဿ စာ** တိ ဧတ္ထ **စ**-ကာရေန ခေတ္တဝတ္ထုံ သင်္ဂဟိတံ။ **န စ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ စကာရေန ဝဋ္ဋတိ စာတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။

၆၅၆. တံ ကတမန္တိ အာဟ **“စတ္တာရော”** တိအာဒိ။ **သဗ္ဗမ္ပိ** တိ တဠာကဟေက္ခရဏိခေတ္တာဒိ သဗ္ဗမ္ပိ။

၆၅၈-၉. **အပရိစ္ဆိန္နဘာဂသ္မိံ** န္တိ “ဣမသ္မိံ ဘူမိဘာဂေ ကတဿ ကမ္မေဟိ ဧတ္တကော ဘာဂေ ဒေယျော”တိ ဧဝံ ပုဗ္ဗေ အနိယမိတအာယေ ဘူမိဘာဂေ။ အကတပုဗ္ဗံ **နဝသဿံ** နာမ။ **ဧတ္တကံ ဘာဂံ ဒေထာ** တိ ဧတ္တကံ ကဟာပဏဘာဂံ ဒေထ။ **ဥဋ္ဌာပေတီ** တိ ဥပ္ပာဒေတိ။

“ကသထ ဝပထာ”တိ အကပ္ပိယံ တစံ ဝတွတတိ ယောဇနာ။ **ဝပထာတိ စာ**တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒော ဣဓ အဝုတ္တံ တံက တ္တုယောဂကာလေ ဝုစ္စမာနံ အကပ္ပိယဝစနန္တရံ သမုစ္စိနောတိ။ **ဥပ္ပာဒိတဉ္စာ** တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒော ကဟာပဏံ သမုစ္စိနောတိ။ **သဗ္ဗ**န္တိ တထာ ဥပ္ပာဒိတကဟာပဏဉ္စ ဧဝံ အကပ္ပိယတေဟာရေန ဥပ္ပာဒိတဉ္စာတိ သဗ္ဗံ။

၆၆၀. ကသထာဒိကံ ဝစနံ အဝတွာတ “တွေ့ကာယ ဘူမိယာ တွေကော နာမ ဘာဂေ”တိ ဘူမိံ ယော စ ပတိဠာပေတိ, တဿေဝေတမကပ္ပိယန္တိ ဝက္ခမာနေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ **စ**-သဒ္ဒော “ယော ပနာ”တိ ဝက္ခမာနပုဂ္ဂလန္တရာပေက္ခော။

၆၆၁-၂. ဘူမိယာ သယမေဝ ပမာဏဿ ဇာနနတ္ထံ တူတိ ယောဇနာ, “တွေကေ ဘူမိဘာဂေ အမှေဟဟိ သဿံ ကတံ, တွေကံ နာမ ဘာဂံ ဂဏှဟထာ”တိ ကသကေဟိ ဝုတ္တေ တေသံ ဝစနံ အသဒ္ဒဟိတွာတ သယမေဝ ခေတ္တဘူမိယာ ပမာဏံ ဉာတုကာမတာယာတိ အတ္ထော။ **တု**-သဒ္ဒော က္ကမမေဝ ဝိသေသံ ဇောတေတိ။ ယော ပန မိနာတိ, တဿေဝေတမကပ္ပိယန္တိ ဝက္ခမာနေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ရဇ္ဇုယာပိ စ ဒဏ္ဍေနာ** တိ တွေ့ ဟာဒေနာပိ မိနိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ “ရက္ခတီ”တိအာဒိကိရိယာပဒေဟိပိ ဧဝမေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ခလေ ဌတွာတ ရက္ခတီ တိ ခလေကရဏေ ဌတွာတ အညေ ဂဏှဟိတုံ အဒတွာတ ဟာလေတိ။ ကထံ ရက္ခိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ကထံ ရက္ခိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ? တံ ပန ဝိဟိံ “က္ကဒံ တ တွေကံ တ မာ ဂဏှဟ, က္ကဒံ ဂဟေတုံ န လဗ္ဘတီ”တိ တ “က္ကတော အပနေဟိ, က္ကခ ပုဥ္စ ကရောဟီ”တိ တ ဧဝမာဒိနာ ပယောဂေန စေ ရက္ခတိ, တံ အကပ္ပိယံ။ သစေ “မယိ ဌိတေ ရက္ခိတံ ဟောတီ”တိ ရက္ခတိ, ဂဏှဟန္တေ တ ပဿိတွာတ “ကိံ ကရောထာ”တိ ဘဏတိ, ဝဋ္ဋတိ။ ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒေဒွတရံ ပိဒဟိတွာတ ရက္ခန္တေန ဝသိတဗ္ဗန္တိ ဟိ ဝုတ္တန္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ အညသ္မိံမ္ပိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ “ထေနေတွာတ ဂဏှဟန္တေ သတိ တေ ဘော ပဝတ္တိံ ဘိက္ခုသဥ္ဆဿ ကိံ အာရောစေဿာမီတိ ပဋိပုစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ”တိ။ **နီဟရာပေတီ**တိ တွော့ပိ သစေ ပရိယာယေန ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **တဿေဝေတမကပ္ပိယန္တိ** က္ကဒံ ခေတ္တမိနနာဒိံ ကရောန္တေန လဒ္ဓဗ္ဗတော အညဿ အဘိနဝုပ္ပာဒိတဿ အဘာဝတ အညေသံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒွဝိသု **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

၆၆၃. “တွေကေဟိ ဝိဟီဟိ က္ကဒံ အာဟရထာ”တိ ဝုတ္တာ သစေ အာဟရန္တီတိ ယောဇနာ။ တွေ့ **“တဿေဝေတမကပ္ပိယ”**န္တိ က္ကဒံ ခေညဿ ဝိစာရိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “တဿေဝ အကပ္ပိယံ။ ကသ္မာ? ခေညဿ ဝိစာရိတတ္တာ”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉)။

၆၆၄. **ဟိရညေနာ**တိ ကဟာပဏေန။ **“တမကပ္ပိယ”**န္တိ က္ကဒံ ကဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “သဗ္ဗေသံ အကပ္ပိယံ။ ကသ္မာ? ကဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာ”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉)။

၆၆၅. **ပေသကာရကအာသံ တ**တိ ပေသကာရကသင်္ဃာတံ အာသံ တ, **ပေသကာရော** တန္တတယော။ **အာရာမိကာနံ နာမေန ဒေန္တေ**တိ “အာရာမိကံ ဒမှိ, ဝေယျာဝစ္စကရံ ဒမှိ”တိအာဒိနာ နယေန ဒေန္တေ။

၆၆၆. ခီရံ ဒဓိ တက္ကံ သပ္ပိ နဝနီတန္တိ **ပဉ္စဂေရသာ** ။

၆၆၇. **အဇိကာဒီသူ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မဟိသံ သင်္ဂဏှဟာတိ။

၆၆၉. **ပဋိသိဒ္ဓေပီ** တိ ပဋိက္ခိတ္တေပိ။ **မူလံ ဒတွာတ**တိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍမူလံ ဒတွာတ။ ကုက္ကုစ္စာဒယော ပန “သုခေန ဝသန္တူ”တိ အရညေယေဝ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ကုက္ကုဋ္ဋသူကရေ ‘သုခံ ဇီဝန္တူ’တိ အရညေ ဝိဿဇ္ဇေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉)။ သူကရမယူရာဒီသုပိ လဒ္ဓေသု တေသံ အနုရူပေယေဝ ဝိသယေ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာ။

၆၇၁. “တိက္ခတ္တု”န္တိအာဒိကထာယ ကော သမ္ဗန္ဓော? “ရညာ တ ရာဇဘောဂ္ဂေနာ”တိအာဒိကထာယ သင်္ဂဟိတနယေန ရာဇရာဇာမစ္စဗြာဟ္မဏဂဟပတာဒီသု ယေန ကေနစိ အတ္တနာ တ စီဝရစေတာပန္နေန စီဝရံ စေတာပေတွာတ “က္ကတ္ထန္နာမံ ဘိက္ခုံ စီဝရေန အစ္ဆာဒေဟီ”တိ ဝတွာတ တံ စီဝရစေတာပန္နသင်္ဃာတံ စီဝရမူလံ ဒတွာတ ပဟိတဒူတေန တ ဘိက္ခုံ ဥပသင်္ကမိတွာတ “က္ကဒံ ခေါ ဘန္တေ အာယသ္မန္တံ ဥဒ္ဒိဿ စီဝရစေတာပန္နံ အာဘတံ, ပဋိဂ္ဂဏှဟာတု အာယသ္မာ စီဝရစေတာပန္န”န္တိ ယဒိ ဝုစ္စေယျ, ဘိက္ခုနာ “န ခေါ မယံ အာဝုသော စီဝရစေတာပန္နံ ပဋိဂ္ဂဏှဟာမ, စီဝရဉ္စ ခေါ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှဟာမ ကာလေန ကပ္ပိယ”န္တိ ဝုတ္တေ သစေ တေန “အတ္ထိ ပနာယသ္မတော ကောစိ ဝေယျာဝစ္စ

စကရော''တိ ဝုတ္တေ စီဝရတ္ထိကေန ဘိက္ခုနာ ''ဧသော ခေါ အာဝုသော ဘိက္ခူနံ ဝေယျာဝစ္စကရော''တိ အာရာမိကေ တ ဥပါသကေ တ ဒဿိတေ ယဒိ သော တဿ အတ္တနာ အာဏာရိတ္တတ ''ကုမဿ ဘိက္ခုနော စီဝရေန အတ္ထော သတိ ကမ္မိနာ စီဝရံ စေတာပေတွာ အစ္ဆာဒေဟီ''တိ ဝတွာ တံ ဘိက္ခုံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ယံ ခေါ ဘန္တေ အာယသ္မာ ဝေယျာဝစ္စကရံ နိဒ္ဒိသိ, သညတ္တော သော မယာ, ဥပသင်္ကမတု အာယသ္မာ ကာလေန, စီဝရေန တံ အစ္ဆာဒေဿတီ''တိ ယဒိ ဝဒေယျ, တေန စီဝရတ္ထိကေန ဘိက္ခုနာ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တန္တိ အာဟာတိ အဓိပ္ပါယော သမ္ဗန္ဓော။

တိက္ခတ္တုံ စောဒနာ ဝုတ္တာ တိ ''စီဝရတ္ထိကေန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနာ ဝေယျာဝစ္စကရော ဥပသင်္ကမိတွာ ဒွိတ္တိက္ခတ္တုံ စောဒေတဗ္ဗော သာရေတဗ္ဗော 'အတ္ထော မေ အာဝုသော စီဝရေနာ''တိ တိက္ခတ္တုံ စောဒနာ ကာတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တာ။

ဆက္ခတ္တုံ ဌာနမဗ္ဗုဝီ တိ ''ဒွိတ္တိက္ခတ္တုံ စောဒယမာနော သာရယမာနော တံ စီဝရံ အဘိနိပ္ဖာဒေယျ, ကုစ္စေတံ ကုသလံ, နော စေ အဘိနိပ္ဖာဒေယျ, စတုက္ခတ္တုံ ပဉ္စက္ခတ္တုံ ဆက္ခတ္တုပရမံ တုဏှီဘူတေန ဥဒ္ဒိဿ ဌာတဗ္ဗ''န္တိ (ပါရာ. ၅၃၈) ဝုတ္တတ္တာ တိက္ခတ္တုံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''အတ္ထော မေ အာဝုသော စီဝရေနာ''တိ ကတာယ စောဒနာယ န နိပ္ဖန္နေယျ, တေန ပုန ဂန္တွာ ယံ ကိဉ္စိ အဝတွာ ''န အာသနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, န အာမိသံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, န ဓမ္မော ဘာသိတဗ္ဗော''တိ (ပါရာ. ၅၃၉) ဝစနတော ဌာနဘဉ္ဇနကံ နိသဇ္ဇာဒိံ ကိဉ္စိ အကတွာ ''ကိံ ကာရဏာ အာဂတောသီ''တိ ပုစ္ဆိတေ ''ဇာနာဟိ , အာဝုသော''တိ ဝတ္တေကမတ္တံ ဝတွာ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန ဆက္ခတ္တုံ ဌာနံ သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တိနာ ဘဂဝတာ ဒေသိတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ယဒိ စောဒေတိယေတတိ သစေ ဌာနံ အကတွာ စောဒနာမတ္တံ ကရောတိ, ဆ အဗ္ဗုဝီတိ ယောဇနာ, ''စောဒနာ''တိ သာမတ္ထိယတော လဗ္ဘတိ, ဆက္ခတ္တုံ စောဒေတွာ သကိမ္ပိ န ဌာတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဆစောဒနံ အကတွာ ယော ဌာနမေဝ ကရောတိ, တေန ကတိ ဌာနာနိ ကာတဗ္ဗာနီတိ အာဟ **''စောဒနာဒိဂုဏာ ဌိတီ''**တိ, ''ကာတဗ္ဗာ''တိ သေသော, ''အဗ္ဗုဝီ''တိ ကမ္မိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ, ''စတုက္ခတ္တုံ စောဒေတွာ စတုက္ခတ္တုံ ဌာတဗ္ဗံ, ပဉ္စက္ခတ္တုံ စောဒေတွာ ဒွိက္ခတ္တုံ ဌာတဗ္ဗံ, ဆက္ခတ္တုံ စောဒေတွာ န ဌာတဗ္ဗ''န္တိ (ပါရာ. ၅၃၉) ဝစနတော, ''ဆက္ခတ္တုပရမ''န္တိ (ပါရာ. ၅၃၉) ဝစနတော စ ဆက္ခတ္တုံ စောဒနာယ ဒိဂုဏာ ဒွါဒသက္ခတ္တုကာ ဌိတိ ဟောတီတိ သိဒ္ဓတ္တာ စောဒနမေဝ အကတွာ ဌာနမတ္တမေဝ ကရောန္တဿ ဒွါဒသက္ခတ္တုံ ဝုတ္တနယေန ဌာတဗ္ဗမေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတော ပရံ ကာတဗ္ဗံ အဒဿေတွာ တတ္ထကေနေဝ နိဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ ဉာပေန္တော ''တတော စေ ဥတ္တရိ တယမာနော တံ စီဝရံ အဘိနိပ္ဖာဒေတိ, ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယ''န္တိ (ပါရာ. ၅၃၉) ဝုတ္တနယာ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

၆၇၂. **''အစောဒေတွာ လဒ္ဓေ''** တိ ကုဒံ ဥပလက္ခဏံ ''အဋ္ဌတွာ လဒ္ဓေ''တိ စ ဂယှမာနတ္တာ။

ရာဇသိက္ခာပဒကထာဝဏ္ဏနာ။

စီဝရဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၆၇၃. **''ဧကေနာပီ''**တိ ကမ္မိနာ ကိံ ပန ဒွီဟိ, ဗဟူဟိ တတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မိဿေတွာ** တိ အန္တမသော တတေန အာဟဋ္ဌေနာပိ ကောသိယံသုနာ မိဿေတွာ။ **သန္ထတ** န္တိ ''သန္ထတံ နာမ သန္ထရိတွာ ကတံ ဟောတိ အဝါယိမ''န္တိ (ပါရာ. ၅၄၄) **ပဒဘာဇနေ** စ ''သမေ ဘူမိဘာဂေ ကောသိယံသူနိ ဥပရူပရိ သန္ထရိတွာ ကဉ္ဇိကာဒီဟိ သိဉ္စိတွာ ကတံ ဟောတီ''တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၄၂) **အဋ္ဌကထာယ** စ ဝုတ္တသရူပံ ကဉ္ဇိကံ သိဉ္စိတွာ ကောသိယံသူနိ အတ္ထရိတွာ ယာဝ ဗဟလမိစ္ဆတိ, တာဝ ဝပေတွာ နိသီဒနနိပဇ္ဇနာဒိအတ္ထံ ကာတဗ္ဗံ သန္ထတန္တိ အတ္ထော။ **ကောသိယံသုနာ**တိ ကောသိယကိမိကောသိယဿ ကုဒန္တိ **ကောသိယံ,** သုတ္တံ, တဿ သုတ္တဿ အံသု, တေန ကောသိယံသုနာတိ အတ္ထော ။ **ကာရာပေန္တဿာ** တိ ဥပလက္ခဏတ္တာ ''ကရောန္တဿာ''တိပိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ

“ကာရာပေယျာတိ ဧကေနာပိ ကောသိယံသုနာ မိဿေတွာ ကရောတိ တ ကာရာပေတိ တ”တိ (ဟရာ. ၅၄၄)။ တေနေ တဟ “ပရတ္ထာယ ကရောန္တဿ ကာရာပေန္တဿာ”တိ။

၆၇၅. **ဘူမတ္ထရဏာ** န္တိ ပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ ဆဝိရက္ခနတ္ထာယ အတ္ထရိတဗ္ဗံ အတ္ထရဏံ။ **ဘိသိ** နာမ မ ဥ္စဘိသိ, ပီဌဘိသီတိ ဒွယံ။ **ဗိမ္ဗောဟနံ** ဥပဓာနံ။

ကောသိယကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၇၆. **ကာဠကေဠကလောမာနန္တိ** “ကာဠကံ နာမ ဒွေ ကာဠကာနိ ဇာတိယာ ကာဠကံ တ ရဇနကာဠကံ တ”တိ (ဟရာ. ၅၄၉) ဝစနတော ဇာ ကာဠကာနံ ဧဠကလောမာနံ။ **သုဒ္ဓာန** န္တိ ဣတရဝဏ္ဏေဟိ ဧဠကလောမေဟိ အမိဿာနံ။ ယ ထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “သုဒ္ဓကာဠကာနန္တိ သုဒ္ဓာနံ ကာဠကာနံ, အညေဟိ အမိဿိတကာဠကာနန္တိ အတ္ထော”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၄၇)။ **ကရေယျာ** တိ ကရောန္တဿ စ ကာရာပေန္တဿ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ “ကာရာ ပေယျာတိ ကရောတိ တ ကာရာပေတိ တ”တိ။ **အာပတ္တိ ဟောတီ** တိ “ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိ ယ”န္တိ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တံ ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋေန္ဓ နိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယဥ္စ အာဟ။

သုဒ္ဓကာဠကကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၇၇. ဩဒာတံ တုလံ တ ဗဟုံ တ သဗ္ဗမေဝ တ ဂဟေတွာတနာတိ ယောဇနာ။ **ကပိလမ္ပိ တ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧဝမေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ **သဗ္ဗမေဝ တ**တိ သန္ထတဿ ဂဟေတဗ္ဗံ သဗ္ဗမေဝ တ လောမံ။ **ကရောန္တဿာ** တိ ဧတ္ထ “သန္ထတ”န္တိ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ။ “နဝ”န္တိ ဣဒံ “ကရောန္တဿာ”တိ ပဒသာမတ္ထိယေန လဗ္ဘတိ, နဝံ သန္ထတံ ကရောန္တဿာတိ အတ္ထော, “အနာပတ္တီ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **ကပိလမ္ပိ တ** တိ **တ**ကာရေန ပကာရန္တ တရေနာပိ ကရောန္တဿ အနာပတ္တိ သင်္ဂဏှာတိ။ သေယျထိဒံ? “နဝံ ပန ဘိက္ခုနာ သန္ထတံ ကာရယမာနေန ဒွေ ဘာဂါ သုဒ္ဓကာဠကာနံ ဧဠကလောမာနံ အာဒါတဗ္ဗာ တတိယံ ဩဒာတာနံ စတုတ္ထံ ဂေါစရိယာန”န္တိ (ဟရာ. ၅၅၃) **မာတိကာယ** အနုညာတပ္ပကာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ **“ဩဒာတံ ကပိလမ္ပိ တ”** တိ ဧတေသု “ဗဟုံ တ”တိ ဝိသေသနေန ကာဠကာနံ ဧဠကလောမာနံ ယထာဝုတ္တ တဘာဂဒွယတော အဓိကံ ဧဠကလောမမ္ပိ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဒီပေတိ ကေဝလာနံ ကာဠကာနံ ဧဠကလောမာနံ အဂ္ဂဟေ တဗ္ဗတာယ ပဌမသိက္ခာပဒေနေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ **“သဗ္ဗမေဝ တ”**တိ ဣမိနာပိ ပုရိမသိက္ခာပဒေ ဝိယ ဣမေ ဩဒာတာဒ ယော သဗ္ဗေ ကေဝလာ န ဂဟေတဗ္ဗာ န ဟောန္တီတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ **“အနာပတ္တီ”** တိ ဣမိနာ ဇာ အကတွာ အ ညေန ပကာရေန ကရောန္တဿ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဗျတိရေကတော ဒီပိတံ ဟောတိ။

သေယျထိဒံ? ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ “အနာအ ဒေ ဘိက္ခု ဒွေ ဘာဂေ သုဒ္ဓကာဠကာနံ ဧဠကလောမာနံ တတိ ယံ ဩဒာတာနံ စတုတ္ထံ ဂေါစရိယာနံ နဝံ သန္ထတံ ကာရာပေယျ, နိဿဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယ”န္တိ။ ယတ္တကပ္ပမာ ဏေဟိ ဧဠကလောမေဟိ နဝံ သန္ထတံ ကာတုကာမော ဟောတိ, တေ လောမေ စတုဘာဂံ တုလယိတွာ ဒွေ တုလေ တ ဉ်ိနေ တ ကာဠကလောမေ ဂဟေတွာ ဧကံ တုလံ ဩဒာတေဟိ တ ဧကံ တုလံ ဂေါစရိယေဟိ တ ကာဠကေဟိ တ ဉ်ိနေ က တွာ ဒွီဟိပိ အဓိကေ တ ကတွာ ကာဠကလောမေ ဝဋ္ဋေတွာ ဒွီသု ဧကံ တ ဒွေ ဧဝ တ ဂဟေတွာ ကာတုဥ္စ ကာရာ ပေတုဥ္စ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ။ ဇာ အနာပတ္တိဒဿနေန သဗ္ဗောပိ သိက္ခာပဒတ္ထော သင်္ဂဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ ဗော။

၆၇၈. **“အနုက္ကမေနာ”** တိ ဣမိနာ ဣမမေဝ အဂ္ဂဟေတွာ ပုရိမာနန္တရံ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယဥ္စ ဂဟေတဗ္ဗန္ တိ ဒီပေတိ။ နိဿဇ္ဇိတွာ လဒ္ဓာနိပီတိ ယောဇနာ။ “အပိ”တိ ဣမိနာ “အညေန ကတံ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘုဥ္ဇတိ, အာပ တ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ဟရာ. ၅၅၅) ဝုတ္တဒုက္ကဋဥ္စ “နိဿဂ္ဂိယံ စီဝရံ အနိဿဇ္ဇိတွာ ပရိဘုဥ္ဇတိ, အာပတ္ တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ဟရာ. ၄၆၈) ပဌမနိဿဂ္ဂိယသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေန ဣဟာပိ “နိဿဂ္ဂိယံ သန္ထတံ အနိ ဿဇ္ဇိတွာ ပရိဘုဥ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဝုတ္တမ္ပိ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာရကေဟိ ပေယျာလဝသေန သံခိ တ္တံ တံ ဒုက္ကဋဥ္စာတိ ဣဒံ ဒွယံ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၆၇၉. **တတိယံ တု ကိရိယာကိရိယ**န္တိ ဣဒံ တတိယသိက္ခာပဒံ ပန ''ဒွေဝ ဘာဂေ သုဒ္ဓကာဠကာန''န္တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၅၅၄) ဝုတ္တနယေန အဂ္ဂဟေတွာ ကာဠကာနံ အတိရေကဂ္ဂဟဏဝသေန အနနုညာတပ္ပကာရေန ကရဏတော ကိရိယာကိရိယံ နာမ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အာဒါယ စ အနာဒါယ စ ကရဏတော ကိရိယာကိရိယ''န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၅၂)။

ဒွေဝဘာဂကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၈၀. **ဆန္နံ ဝဿာနံ ဩရေနာ**တိ ပုဗ္ဗေ သန္ထတဿ ကတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဥပရိ ဆန္နံ ဝဿာနံ အဗ္ဘန္တရေတိ အတ္ထော။ **ဟောတိ နိဿဂ္ဂိယာပတ္တီ**တိ ဆဗ္ဗဿန္တရေ ကတသန္ထတံ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, ကာရကဿ စ ပါစိတ္တိယံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခုသမ္မုတိံ ဌပေတွာ**တိ သန္ထတံ ဂဟေတွာ အဒ္ဓာနမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ အသမတ္ထဿ ဂိလာနဿ ''အဟံ ဘန္တေ ဂိလာနော န သက္ကောမိ သန္ထတံ အာဒါယ ပက္ကမိတုံ, သောဟံ ဘန္တေ သင်္ဃံ သန္ထတသမ္မုတိံ ယာစာမီ''တိ (ပါရာ. ၅၅၉) သင်္ဃမဇ္ဈေ နိသဇ္ဇ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ တိက္ခတ္တုံ ယာစိတေ ဉတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ ဂတဋ္ဌာနေ ဆဗ္ဗဿာနံ အန္တောပိ သန္ထတံ ကာတုံ သင်္ဃေန ဒိန္နသမ္မုတိံ ဝိနာတိ အတ္ထော။

၆၈၂. **ဆဗ္ဗဿာနိ ကရောန္တဿာ**တိ ဧတ္ထ ''ယဒါ ပရိပုဏ္ဏာနိ, တဒါ''တိ သေသော, ဆဗ္ဗဿေသု ပရိပုဏ္ဏေသု သန္ထတံ ကရောန္တဿာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယဒါ ဆဗ္ဗဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တိ, တဒါ သန္ထတံ ကရောတီ''တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၅၇)။ **တဒုဒ္ဓမ္ပီ**တိ ဆဗ္ဗဿတော ဥပရိပိ။ **ဝိတာနေ**တိ ဝိတာနနိမိတ္တံ ကရောန္တဿ။ **သာဏိပါကာရေ**တိ ပါကာရသဒိသတိရောကရဏီယနိမိတ္တံ ကရောန္တဿ။ **နိဿဇ္ဇိတွာ ကတေပိ စာ**တိ ပုရာဏသန္ထတေ အညဿ ဒတွာ အညသ္မိံ သန္ထတေ ဩရတော ဆန္နံ ဝဿာနံ ကတေပိ စ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ အယမနာပတ္တိတရော နေဝ ပါဠိယံ, န အဋ္ဌကထာသု ဒိဿတိ, တသ္မာ သော အာစရိယပရမ္ပရာဘတော အာစရိယေန ဒဿိတောတိ ဝိညာယတိ။ သာဓာရဏဝိနိစ္ဆယံ ပန ''အနန္တရသ္မိမ္ပိ, ဝိသေသော နုပလဗ္ဘတီ''တိ ဝက္ခတိ။

ဆဗ္ဗဿကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၈၃. **အနာဒါယာ**တိ နဝံ နိသီဒနသန္ထတံ ကရောန္တေန ဘိက္ခုနာ ဂဟေတဗ္ဗဝိဏ္ဏကရဏတ္ထာယ **ပါဠိယံ** ''ပုရာဏသန္ထတဿ သာမန္တာ သုဂတဝိဒတ္ထိ အာဒါတဗ္ဗာ ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏာယာ''တိ (ပါရာ. ၅၆၇) ယာ အာဒါတုံ ဝုတ္တာ, တံ ပုရာဏသန္ထတဿ ဆိန္နမုခဝတ္ထတော သုဂတဝိဒတ္ထိံ အဒတွာ။ ဧဝမေတံ ဝုတ္တန္တိ ကထံ ဝိညာယတီတိ? ''အနာဒါနဝသေနဿ, သုဂတဿ ဝိဒတ္ထိယာ''တိ ဝက္ခမာနေန ဝိညာယတိ။ **သန္ထတေ**တိ ဧတ္ထ ''ပုရာဏေ''တိ စ **ကာရေတုံ ကတဉ္စာ**တိ ဧတ္ထ ''နဝံ နိသီဒနံ သန္ထတ''န္တိ စ သေသော, ပုရာဏေ သန္ထတေ အသန္တေ သာမန္တာ သုဂတဝိဒတ္ထိံ အနာဒါယ နဝံ နိသီဒနသန္ထတံ ကရောန္တဿ အနာပတ္တိ။ အညဿတ္ထာယ နဝံ နိသီဒနသန္ထတံ ကာရေတုံ, နဝံ နိသီဒနသန္ထတံ အညေန ကတံ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုဉ္စ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

''အညဿတ္ထာယ ကာရေတု''န္တိ ဣဒမေတ္ထ ပါစိတ္တိယေနေဝ အနာပတ္တိဒဿနန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ''အညဿတ္ထာယ ကရောတိ ဝါ ကာရာပေတိ ဝါ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပါရာ. ၅၆၉) ဝုတ္တတ္တာ စ **အဋ္ဌကထာယ,** တဗ္ဗဏ္ဏနာသု စ အဒိဿမာနတ္တာ ဝါ တံ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ''အနာပတ္တိ ဆဗ္ဗဿာနိ ကရောတိ။ပေ။ အညဿတ္ထာယ ကရောတိ ဝါ ကာရာပေတိ ဝါ''တိ (ပါရာ. ၅၆၄) အနန္တရသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တမာလောကေတွာ ဝါ ဒုက္ကဋဿ စ ဝိဟိတတ္တာ ပါစိတ္တိယေန အနာပတ္တိဘာဝံ သန္ဓာယ လိခိတန္တိ ဝိညာယတိ။ **ကတဉ္စ ပရိဘုဉ္ဇိတု**န္တိ ဧတ္ထ ''အညေနာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဣမိနာ ''အညေန ကတံ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, အနာပတ္တီ''တိ ပါဠေဝ ဒဿိတော။

၆၈၄. သုဂတဿ ဝိဒတ္ထိယာ အနာဒါနဝသေန စ **အညဿ** သန္ထတဿ ကရဏေန စ သတ္တာရ **ဧတံ** သိက္ခာပဒံ ကိရိယာကိရိယံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

၆၈၅. နနု စ ကမ္မဿ သိက္ခာပဒဿ **အဋ္ဌကထာယ** "သမုဋ္ဌာနာဒီနိ ကိရိယာကိရိယတ္တာ ကမ္မဿ သိက္ခာပဒဿ ဒေ့ဝဘာဂသိက္ခာပဒသဒိသာနီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၆၇) ဝုတ္တာနိ, ကဟ "သဥ္စရိတ္တသမာ"တိ ကသ္မာ ဝုတ္တာနီတိ? ဝုစ္စတေ – ဒွေ့ဝဘာဂသိက္ခာပဒေ "သမုဋ္ဌာနာဒီနိပိ ကောသိယသိက္ခာပဒသဒိသာနေဝါ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၅၂) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တာနိ, ကောသိယသိက္ခာပဒေ သမုဋ္ဌာနာဒီနံ သဥ္စရိတ္တေန သမဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ, မူလမေဝ သရိတ္တတ ကိရိယာကိရိယသဘ္ဓာတဝိသေသဿ ဝိသုံ ဒဿိတတ္တာ အဝသိဋ္ဌဝိနိစ္ဆယမတ္တံ သန္ဓာယ ဇဝံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကမ္မံ ဝိသေသံ မုဥ္စိတ္ဝာ အဝသိဋ္ဌဝိနိစ္ဆယေန ဒွီသု သိက္ခာပဒေသု သာဓာရဏဝိနိစ္ဆယဿ အ ဝိသေသတံ ဒဿေတုမာဟ **"အနန္တရဿာ"** တိအာဒိ။

နိသီဒနသန္ထတကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၈၆-၇. **ဂစ္ဆန္တေ** တိ တိယောဇနပူရဏဋ္ဌာနံ အတိက္ကမ္မ ဂစ္ဆန္တေ။ **ယာနေ**တိ သကဋာဒိကေ။ **လောမာနီ**တိ ဧဠကလောမာနိ။ **သာမိကဿာ** တိ ယာနာဒိသာမိနော။ **အဇာနတော**တိ အနာဒရေ သာမိဝစနံ။ အဒ္ဓာနမဂ္ဂပဋိပန္နော ယော ပန ဘိက္ခု ဧဠကလောမံ လဘိတ္ဝာ "တိယောဇနပရမံ သဟတ္ထာ ဟာရေတဗ္ဗာနီ"တိ (ဟရာ. ၅၇၃) အနုညာတတ္တာ တိယောဇနဗ္ဘန္တရေ သဟတ္ထေနာပိ ဟရိတ္ဝာ တိယောဇနာတိက္ကမေ ပရေသံ ယာနာဒီသု သာမိကေသု အဇာနန္တေသု "ဧတေ ဟရိဿန္တီ"တိ စိန္တေတ္ဝာ ယဒိ ဌပေယ္ယာတိ အတ္ထော။ **တေသူ**တိ ယေသု ဧဠကလောမာနိ ဌပိတာနိ, တေသု ယာနာဒီသု **တိယောဇနမတီတေသု** ဘိက္ခုဿ ပယောဂံ ဝိနာပိ တိယောဇနံ အတိက္ကန္တေသု တဿ **ဘိက္ခုနော အာပတ္တိ** ဟောတီတိ ယောဇနာ, တဿ ဘိက္ခုနော "ပဌမံ ပါဒံ တိယောဇနံ အတိက္ကာမေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဒုတိယံ ပါဒံ အတိက္ကာမေတိ, နိဿဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယ"န္တိ (ဟရာ. ၅၇၃) ဝုတ္တတ္တာ ဒုက္ကဋပါစိတ္တိယာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

အယံ နယောတိ ဘိက္ခုနော ပယောဂံ ဝိနာ ယတ္ထ ဧဠကလောမာနိ ဌပိတာနိ, **တေသု** ယာနာဒီသု တိယောဇနံ အတိက္ကမန္တေသု အာပတ္တိ ဟောတီတိ အယမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၆၈၈. **အဂစ္ဆန္တေ** တိ တိယောဇနဗ္ဘန္တရေ ဌိတေ။ **"အဘိရူဟိတ္ဝာ"**တိ ဣဒံ အနာပတ္တိကာရဏေသု ဧကံ ဒဿေတုမာဟ။ "ဘူမိယံ ဥပ္ပဟိ ဌတ္ဝာ ဒေန္တေ, အဝ္ပဟာယန္တေ တ ပုရတော ဂစ္ဆတိ, ဧသေဝနယော"တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ အနာပတ္တိတရေ "အညံ ဟရာပေတီ"တိ ဝစနတော အတ္တနာ ပေသိတေ အညသ္မိံ ဟရန္တေ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတုမာဟ **"သစေ သာရေတိ ဝဋ္ဋတီ"** တိ။ တေနေတဟ "တံ ပနညံ ဟရာပေတိ, ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတီ"တိ။

၆၉၀. **ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒေသူ** တိ အတ္တနော ကဏ္ဏဗိလေသု။

၆၉၁. အနာပတ္တိတရေ "ကတဘဏ္ဍ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ တတ္ထ အန္တမသော သုတ္တကေန ဗန္ဓမတ္တမ္ပိ ကတဘဏ္ဍမေဝါတိ အာဟ **"သုတ္တကေန စ ဗန္ဓိတ္ဝာ"** တိ။ **ဝေဏိံ ကတ္ဝာ**တိ ကုဒ္ဒျူသသီသပလာလဝေဏိသဒိသံ ဝေဏိံ ကတ္ဝာ။ **အာပတ္တိ ပရိဒီပိတာ** တိ "ဝေဏိံ ကတ္ဝာ ဟရတိ, ဣဒံ နိဓာနမုခံ နာမ, အာပတ္တိယေဝါ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၇၅) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

၆၉၂. **သုင်္ကဃာတ** န္တိ တွေ "တံ ဌာန"န္တိ သေသော, ယဒိ တံ ဌာနံ သုင်္ကဃာတန္တိ ယောဇနာ, တိယောဇနာ သာနဋ္ဌာနံ ယဒိ သုင်္ကဃာတဋ္ဌာနံ ဘဝေယ္ယာတိ အတ္ထော။ **အနုပ္ပတ္ဝာ** တိ တံ ဌာနံ ပတ္ဝာ။ စောရာဒီဟိ ဥပဒ္ဒုတော တ ဂစ္ဆတိ, ယော အညဝိဟိတော တ ဂစ္ဆတီတိ ယောဇနာ။ **အာပတ္တီ** တိ တွေ အာပတ္တိ တဿ ဂစ္ဆတောတိ လဗ္ဘတိ။ တွေ **"အာပတ္တီ"** တိ ကမ္မိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိမာဟ။ ကမ္မိဿာ အစိတ္တကတာယ တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဟောတိ။ အဒိန္နာဒာနပဟရာဇိကံ ပန သစိတ္တကတာယ ဧတေသံ န ဟောတိ။ တေနာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ယာ ဟိ တတ္ထ အာပတ္တိ, သာ ကမ္မေ အနာပတ္တိ။ ယာ ကမ္မေ အာပတ္တိ, သာ တတ္ထ အနာပတ္တီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၇၂)။ ထေယ္ယစိတ္တေန ဟရတော ဘဏ္ဍဂ္ဃဝသေန ဟရာဇိကထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋေသု ဧကံ ဟောတိ။ တေနာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "အဒိန္နာအနေ ပန သုင်္ကဃာတေ အာပတ္တိ ဟောတီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၇၂)။

၆၉၃. **တိယောဇနန္တိ** ဧတ္ထ ဟရဏကိရိယာယ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **“ဟရန္တုဿာ”** တိ ဣမသ္မိံ ပဒေ ကမ္မဒီပကံ “လောမာနိ”တိ ဣဒံ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ “အနာပတ္တိ ပကာသိတာ”တိ ဣဒံ သဗ္ဗတ္ထ ဝက္ခမာနေန သမ္ဗန္ဓနီယံ။ တာနိယေဝ ပစ္စာဟရန္တုဿာတိ ယောဇနာ။ **တိယောဇနန္တိ** ဧတ္ထ တံယေဝ တိယောဇနန္တိ လဗ္ဘတိ။ အတ္ထနာ ဂတံ တိယောဇနံ ပုန တာနေဝ လောမာနိ ဂဟေတွာ ပစ္စာဂစ္ဆန္တုဿာတိ အတ္ထော။

၆၉၄. **နိတသတ္ထာယ တ ဂန္တွာ** တိ တိယောဇနဗ္ဘန္တရေ တ သီမာယ တ အာတသေ ဝသိတုကာမတာယ ဂန္တွာ။ **တတော ပရံ ဟရန္တုဿာ** တိ တသ္မိံ အာတသေ ဥဒ္ဒေသာဒီ အလဘိတွာ တတော ပရံ အညသ္မိံ အာတသေ ဝသိတုကာမတာယ ပုနပိ တိယောဇနံ ဟရန္တုဿာတိ အတ္ထော။ ဣမိနာဝ နယေန တတောပိ အညံ ဌာနံ, တတောပိ အညန္တိ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂတဂတဌာနတော ပုနပိ ပရမ္ပရံ ဌာနံ ဂမနဝသေန ယောဇနသတမ္ပိ ဟရတော အဒေသော နတ္ထီတိ ဣဒမ္ပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဧဝံ ယောဇနသတမ္ပိ ဟရန္တဿ အနာပတ္တီ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၇၅)။ **အစ္ဆိန္နံ တပိ လဘိတွာ ဟရတောပီ** တိ “စောရာဝဟဋ္ဌပရိစ္စတ္တံ လဘိတွာ ဟရန္တဿ။ ဣမိ သဗ္ဗတ္ထ ဝေဝ “နိတသတ္ထာယ တ ဂန္တွာ”တိအာဒိကေ အနာပတ္တိတရေ ပဌမလဒ္ဓဌာနတော ပဘုတိ အတိရေကတိယောဇနမ္ပိ ဟရန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော ဝိညာယတိ။ **နိဿဋ္ဌံ လဘိတွာ** တိ နိဿဇ္ဇိတွာ ဝိနယကမ္မံ ကတွာ ဒိန္နံ လဘိတွာ။

၆၉၅. **အညေနာ**တိ တာနိ ဟာရိနာ အညေန။ **ကတဘဏ္ဍက** န္တိ “ကမ္ဗလကောဇဝသန္ထတာဒီ ယံ ကိဉ္စိ အန္တမသော သုတ္တကေနာပိ ဗဒ္ဓမတ္တမ္ပိ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၇၅) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တဧဠကလောမေဟိ ကတဘဏ္ဍကံ။

၆၉၆. **ဣဒံ သမုဋ္ဌာန** န္တိ ဣဒံ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ။ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနန္တာယ တ ဥတွာတပိ စီဝရာဒိပရိက္ခာရေ သု လောမဿ အလ္လီနဘာဝံ အဇာနိတွာပိ တ တိယောဇနံ အတိက္ကာမေန္တဿ အရဟတောပိ ဣမာယ အာပတ္တိယာ သမ္ဘဝတော **“အစိတ္တ”** န္တိ အာဟ။

ဧဠကလောမကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၉၇. ဧဠကလောမဓောတပနကထာ ဥတ္တာနာယေဝ။

ဧဠကလောမဓောတပနကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၉၈. **ဂဏှေယျ ဝါ** တိ ဧတ္ထ “ယော”တိ သေသော။ **“ဂဏှေယျ ဝါ ဂဏှာပေယျ ဝါ”** တိ ဣမိနာ “ဇာတရူပရဇတံ ဥဂ္ဂဏှေယျ ဝါ ဥဂ္ဂဏှာပေယျ ဝါ”တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝါကာရေန** “ဥပနိက္ခိတ္တံ ဝါ သာဒိယေယျာ”တိ ဣဒံ သင်္ဂဏှာတိ, “ဣဒံ အယျဿ ဟောတူ”တိ ဥပနိက္ခိတ္တံ ဧဝ သာဒိယတီတိ အတ္ထော။

ရဇတန္တိ အညတ္ထ သဇ္ဈု ဝုစ္စတိ, ဣဓ ပန ဝေဟာရူပဂကဟာပဏာဒိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဟဋ္ဌိယံ “ရဇတံ နာမ ကဟာပဏော လောဟမာသကော အရူမာသကော ဇတုမာသကော, ယေ ဝေဟာရံ ဂစ္ဆန္တီ”တိ (ပါရာ. ၅၈၄)။ ဣမေ ကဟာပဏာဒီနံ သရူပံ **အဋ္ဌကထာယံ** –

“တတ္ထ ကဟာပဏောတိ သောဝဏ္ဏမယော ဝါ ရူပိယမယော ဝါ ပါကတိကော ဝါ။ လောဟမာသကောတိ တမ္ဗလောဟာဒီဟိ ကတမာသကော။ အရူမာသကောတိ သာရဒာရုနာ ဝါ ဝေဠုပေသိကာယ ဝါ အန္တမသော တာလပဏ္ဏေပိ ရူပံ ဆိန္ဒိတွာ ကတမာသကော။ ဇတုမာသကောတိ လာခါယ ဝါ နိယျာသေန ဝါ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတွာ ကတမာသကော။ ‘ယေ ဝေဟာရံ ဂစ္ဆန္တီ’တိ ဣမိနာ ပန ပဒေန ယော ယော ယတ္ထ ယတ္ထ ဇနပဒေ ယဒါ ယဒါ ဝေဟာရံ ဂစ္ဆတိ, အန္တမသော အဋ္ဌိမယောပိ စမ္မမယောပိ ရုက္ခဖလဗီဇမယောပိ သမုဋ္ဌာပိတရူပေါပိ အသမုဋ္ဌာပိတရူပေါပိ သဗ္ဗော သင်္ဂဟိတော”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၃-၅၈၄) –

ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧတ္ထ စ **ဟာကတိကော** နာမ တေရဟိ ပကတိကဟာပဏော။ **ရုက္ခဖလဗီဇမယော**တိ တိန္တိဏိကာဒိရုက္ခာနံ ဖလဗီဇေန ကတော။

ဇာတရူပကံ သုဝဏ္ဏံ။ ယထာဟ **ဟဋီယံ** ''ဇာတရူပံ နာမ သတ္ထုဝဏ္ဏော ဝုစ္စတီ''တိ (ပါရာ. ၅၈၄)။ **နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗ**တိ ဧတ္ထ ''တေနာ''တိ လဗ္ဘတိ, ''ဘိက္ခုနာ''တိ ကမ္မိနာ ယုဇ္ဇတိ, ဇံ သာဒိတဘိက္ခုနာတိ အတ္ထော။ **နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗ**တိ အတ္ထနာ ဥဂ္ဂဟိတံ တ ပရေန ဥဂ္ဂဟာပိတံ တ ဥပနိက္ခိတ္တံ သာဒိယနဝသေန သာဒိတံ တ ရဇတံ တ ဇာတရူပံ တ ''တေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဝုဍ္ဎာနံ ဘိက္ခူနံ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ''တိ (ပါရာ. ၅၈၄) ဝစနတော သင်္ဃမဇ္ဈေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝုဍ္ဎာနံ ဘိက္ခူနံ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ''အဟံ ဘန္တေ ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဟေသိံ, ဣဒံ မေ နိဿဂ္ဂိယံ, ဣမာဟံ နိဿဇ္ဇာမီ''တိ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အာပတ္တိံ ဒေသေတဗ္ဗာတိ အတ္ထနာ ဧဝ အာပန္နံ နိဿဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယံ တသ္မိံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဧဝမေဝ နိသီဒိတွာ ဒေသေတဗ္ဗာ။ ဇံ ဒေသိတာ အာပတ္တိ သင်္ဃာနုမတေန ဗျတ္တေန ပဋိဗလေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ''ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန အာပတ္တိ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ''တိ (ပါရာ. ၅၈၄)။

၆၉၉. **ရဇတန္တိ** ရူပိယံ။ **ဇာတရူပန္တိ** သုဝဏ္ဏံ။ ကမ္မိနာ ပဒဒွယေန ကတာကတံ သဗ္ဗံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဥဘိန္နံ မာသကော**တိ ဇာတရူပမာသကော, ရဇတမာသကောပိ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမ **ရဇတမာသကော**တိ ''ရဇတ''န္တိ **ပဒဘာဇနေ** (ပါရာ. ၅၈၄) ဝုတ္တကဟာပဏာဒိ ပဉ္စပ္ပကာရော မာသကော ဂဟိတော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဝုတ္တပ္ပကာရော သဗ္ဗောပိ ရဇတမာသကော''တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၃-၅၈၄)။ ဣမ ''ဇာတရူပမာသကော''တိ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ ကဟာပဏပဒေန သုဝဏ္ဏကဟာပဏံ ဝဇ္ဇေတွာ ဣတရဒွယမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **''နိဿဂ္ဂိယာဝဟ''** န္တိ ဣဒံ အတ္တနော အတ္ထာယ ဥဂ္ဂဏှာပနဥဂ္ဂဏှာပနသာဒိယနာနိ ကရောန္တံ သန္ဓာယာဟ။ ''တတ္ထာ''တိအာဒိနာ ဝက္ခမာနန ယေန ဒုက္ကဋာဝဟဉ္စ ဟောတေဝ။

၇၀၀-၁. **မုတ္တာဒီနံ** ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ အဝုတ္တတ္တေပိ **ပါစိတ္တိယကဏ္ဍေ နဝမဝဂ္ဂေ** ဒုတိယဿ ရတနသိက္ခာပဒဿ **ပဒဘာဇနေ** ''ရတနံ နာမ မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော သင်္ခေါ သိလာ ပဝါဠံ ရဇတံ ဇာတရူပံ လောဟိတင်္ကော မသာရဂလ္လ''န္တိ (ပါစိ. ၅၀၆) ဝုတ္တာနံ ဒသန္နံ ရတနာနံ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံ ကတွာ ဝုတ္တံ ရဇတံ, ဇာတရူပဉ္စ ဝဇ္ဇေတွာ အဝသိဋ္ဌာနံ အဋ္ဌန္နံ ရတနာနံ ဒုက္ကဋဝတ္ထုဘာဝတော ဣမဿ အဋ္ဌကထာယံ ဝဝ တ္တာပိတောတိ ဒဿနတ္ထမာဟ **''မုတ္တာ။ပေ။ မသာရဂလ္လ''** န္တိ။ ဧတ္ထ ဝေဠုရိယော ကထာဗန္ဓဝသေန န ဝုတ္တော , သော ဧကေယောဂနိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ သတ္တန္နံ ရတနာနံ ဂဟဏေနေဝ ဂယှတိ။ **မုတ္တာ** ဒယော ယထာဒဿိတသရူပာယေဝ။ ဓညာဗျဇာလာဒိသုတ္တန္တဝသေနာပိ ''အကပ္ပိယာ''တိ သိဒ္ဓာနံ သတ္တဓညာဒီနံ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အာပတ္တိံ ဒဿေတုမာဟ **''ဓညာနီ''**တိအာဒိ။

၇၀၂. **ရတနသိက္ခာပဒေယေဝ** ''ရတနသမ္မတ''န္တိ အာဂတံ ကပ္ပိယဝတ္ထုံ ပဋိဂ္ဂဏှတော အနာပတ္တိဘာဝံ ဒဿေတုမာဟ **''မုဂ္ဂမာသာဒိက''** န္တိအာဒိ။

၇၀၃-၄. ဇံ တိပ္ပကာရေန ဝိုတံ ဝတ္ထုံ ဂဏှတော အဓိပ္ပာယနာနတ္တေန သမ္ဘဝန္တံ အာပတ္တိပ္ပဘေဒံ ဒဿေတုမာဟ **''တတ္ထာ''** တိအာဒိ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု တီသု နိဿဂ္ဂိယာဒိဝတ္ထူသု။ **သင်္ဃာဒီန** န္တိ သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလစေတိယာဒီနံ။ **တန္တိ** နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံ။ **သဗ္ဗတ္ထာယာ** တိ သဗ္ဗေသံ အတ္ထာယာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ အတ္တနော အတ္ထာယ စ သင်္ဃာဒီနမတ္ထာယ စ ဒုက္ကဋဝတ္ထုံ ဂဏှတ္ထဿာပိ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။ အဝုတ္တသမုစ္စယေနေတ္ထ **စ**-သဒ္ဒေန ''သဗ္ဗမ္ပိ နိက္ခိပနတ္ထာယ ဘဏ္ဍာဂါရိကသီသေန သမ္ပဋိစ္ဆတော ဥပရိ ရတနသိက္ခာပဒေ အာဂတဝသေန ပါစိတ္တိယ''န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၃-၅၈၄) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယဝိသေသဿ သင်္ဂဟော ကတော။

၇၀၅. **ကဟာပဏာဒီနန္တိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန သုဝဏ္ဏာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **''သဟဿ''** န္တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏံ, သဟဿ သမ္ပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၇၀၆. **ထဝိကာဒီသူ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သိထိလပူရိတာနိ ဘာဇနာနိ ဂဟိတာနိ။ **“သိထိလဗဒ္ဓေသူ”** တိ ဝိသေသနေန ဗ္ ယတိရေကဝသေန “ဃနဗဒ္ဓေ, ပန ဃနပူရိတေ တ ကောဝ အာပတ္တိ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၃-၅၈၄) **အဋ္ဌကထာ**သေ သံ ဒီပေတိ။

၇၀၇. ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနကမ္မံ ဒဿေတုမာဟ **“ဣဒ”**န္တိအာဒိ။ **ဂဏှာဟိတုကာမောပီ**တိ ဇွေ “ဟော တူ”တိ သေသော။ **နိုသေဓေတဗ္ဗမေတ** တိ ကာယေန တ တစာယ တ “ဣဒံ န ကပ္ပတီ”တိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗမေဝ, ဓံ သတိ အနာပတ္တိယေတတိ အတ္ထော။ အယမတ္ထော **အဋ္ဌကထာယံ** “ကာယတစာဟိ တ အပ္ပဋိက္ခိပိတ္တာပိ သုဒ္ဓစိတ္ တော ဟုတ္တ ‘နယိဒံ အမ္ဟာကံ ကပ္ပတီ’တိ န သာဒိယတိ, အနာပတ္တိယေတ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၃-၅၈၄) အာဂ တောယေဝ။

၇၀၈. **တံ ဝတ္ထုန္တိ** တထာ ပဋိက္ခိတ္တံ ဝတ္ထုံ။ **ဌပေတ္တာ ယဒိ ဂစ္ဆတီ** တိ “တုမ္ဟေ ဂဏှဟထ တ, မာ တ, ဒိန္နံ ဒိန္နမေတ”တိ သစေ သော ဌပေတ္တာဝ ဂစ္ဆတိ။ ယထာ တံ န ဝိနဿတိ, တထာ တံ ကေပယိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ “အ ညော တတ္ထ အာဂန္တ္တာ ပုစ္ဆတီ”တိအာဒိနာ **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တနယေန တတ္ထာဂတေန ကပ္ပိယကာရကေန “ကိမိ ဒ”န္တိ ပုစ္ဆိတေ သရူပံ အာဝိ ကတ္တ “ကေပယိဿာမဟံ ဘန္တေ, ဂုတ္တဋ္ဌာနံ ဒဿေထာ”တိ ဝုတ္တေ “ဣမံ ဂ ဟေတ္တ ဖေဂီ”တိ အဝတ္တ သတ္တဘူမိကမ္ပိ ဟသာဒံ အဘိရုဟိတ္တ “ဣမ ဌပေဟီ”တိ အဝတ္တ “ဣဒံ ဂုတ္တဋ္ဌာန”န္တိ သုရက္ခိတဋ္ဌာနံ ဒဿေတ္တ တတ္ထ ဌပိတေ အဂ္ဂဋံ့ ဒတ္တ ရက္ခိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၇၀၉. ဂုတ္တဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္တ ဂစ္ဆန္တဿ ကပ္ပိယကာရကဿ အဝတ္တဗ္ဗတေဟာရံ ဒဿေတုမာဟ **“အာ ဟာရေဒမိဒ”**န္တိအာဒိ။ **အကပ္ပိယန္တိ** ဇွေ “ဝစန”န္တိ လဗ္ဘတိ။ ဓံ အကပ္ပိယဝစနံ အဝတ္တ သုရက္ခိတဋ္ဌာနေ အာ ဟာရိတ္တ ဌပိတေ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? ဝိက္ကာယိကေ ပတ္တစီဝရာဒိကပ္ပိယဘဏ္ဍေ အာဟဋ္ဌေ “အမ္ဟာကံ ဣမိနာ အတ္ ထော, ဣမဿ ဓေရူပံ မူလမ္ပိ အတ္ထိ, ကပ္ပိယကာရကော ဓေ နတ္ထီ”တိ ဝတ္တ တေန “အဟံ ကပ္ပိယကာရကော, မယ္ ဟံ ဒဿေထာ”တိ ဝုတ္တေ သစေ ရုစ္စတိ, ဒ္တရံ ဝိဝရိတ္တ “ဣဒံ ဂဏှာ”တိ အဝတ္တ “ဇွေ ဌပိတ”န္တိ ဒဿ သေတ္တ တသ္မိံ တဿ အဠုပ္ပမာဏံ ဂဟေတ္တ ဒေန္တေ အဓိတသေတဗ္ဗံ။ အတိရေကံ ဂဏှာဟန္တေ “မယံ တုမ္ ဟာကံ ဘဏ္ဍံ န ဂဏှာမ, ဂစ္ဆထာ”တိ နိဟရိတ္တ အဂ္ဂဋံ့ ဒတ္တ ကပ္ပိယကာရကေ လဒ္ဓေ “အမ္ဟာကံ ဓေရူပေန အ တ္ထော, ဣဒံ နာမ မူလံ အတ္ထီ”တိ ဝတ္တ တေန ကိဏိတ္တ ဒိန္နေ အဓိတသေတဗ္ဗန္တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

၇၁၀. **ဌပေတ္တ ရူပိယဂ္ဂဟ** န္တိ အနန္တရသိက္ခာပဒေ ဝက္ခမာနသရူပံ သုဝဏ္ဏာဒိရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္တ နိဿဇ္ ဇိတ္တ ဒေသိတာပတ္တိကံ ပုဂ္ဂလံ ဌပေတ္တ။ **နိဿဋ္ဌပရိဝတ္တိတ** န္တိ ဇွေ နိဿဇ္ဇိတ္တ အာပတ္တိယာ ဒေသိ တာယ “သစေ တတ္ထ အာဂစ္ဆတိ အာရာမိကော တ ဥပာသကော တ”တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၅၈၄) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တန ယေန တတ္ထာဂတံ ကပ္ပိယကာရကံ “အာဝုသော ဣမံ ဇာနာ”တိ ဝတ္တ “ဣမိနာ ကိံ အာဟရိယ္ယတူ”တိ တေန ဝုတ္တေ “ဣမံ တ ဣမံ တ အာဟရာ”တိ အဝတ္တ “ကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ သပ္ပိ တ တေလံ တ မဓု တ ဖာဏိတံ တ”တိ (ဟရာ. ၅၈၄) ဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခုနံ ကပ္ပိယဝတ္ထုမတ္တေ အာစိက္ခိတေ တေန နိဿဋ္ဌဝတ္ထုံ ပရိဝတ္တေတ္တ အာဟဋံ့ ကပ္ပိယဘဏ္ဍန္တိ အတ္ထော။

၇၁၁. **အတ္တနော ပတ္တဘာဂမ္ပိ** တိ တထာ အာဟဋ္ဌေ ကပ္ပိယဘဏ္ဍေ သင်္ဃဿ ဘာဇိယမာနေ အတ္တနော ဝဿဂ္ ဂေန အတ္တနော ပတ္တကောဋ္ဌာသမ္ပိ။ **ပဋိဂ္ဂဟကဘိက္ခုနော** တိ ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္တ အာပဇ္ဇိတ္တ နိဿဇ္ဇိတ္တ ဒေသိတာပတ္တိကဿ ဘိက္ခုနော န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အညတော**တိ အတ္တတော အညဿာ ပဗ္ဗဇိတမနုဿာမနု ဿတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိပုရိသာနံ အညတရတော။ **လဒ္ဓ** န္တိ တေဟိ အတ္တနာ လဒ္ဓကောဋ္ဌာသတော ဒိန္နဝသေနပိ လဒ္ဓံ တံ ဝတ္ထုံ။

၇၁၂. **ယံ ကိဉ္စိ ပစ္စယ** န္တိ တံ ဝတ္ထုံ ပရိဝတ္တေတ္တ ဂဟိတေသု စတူသု ပစ္စယေသု အညတရမ္ပိ ပစ္စယံ။ အန္တ တမသော ပထဝိံ ခဏိတ္တ ဥပ္ပာဒိတောဒကမ္ပိ အရူပိ အာဒိတ္တအဂ္ဂိမ္ပိ တေလေန ဇလိတပဒီပမ္ပိ ရုက္ခေ တ ဂဟေ တ ပကတိဆာယမ္ပိ တာလပဏ္ဏမ္ပိ ဥပဘောဂပရိဘောဂကရဟံ အညမ္ပိ ယံ ကိဉ္စီတိ **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တနယံ ဣမိနာဝ

သင္ဂဟိတန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အန္တမသော မက္ကဋ္ဋာဒီဟိ တတော ဟရိတ္ဂတ အရညေ ဌပိတံ တ တေသံ ဟတ္ထတော ဂဋ္ဌိတ္ဂတ တိရစ္ဆာနပရိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ပံသုကူလမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိယေဝ''တိအာဒိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၃-၅၈၄), ''ရူပိယပဋိဂ္ဂါဟကဿ ပန ကေနစိ ပရိယာယေန တတော ဥပ္ပန္နပစ္စယပရိဘောဂေါ န ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၅) စာတိ။ **ဘိက္ခုနောတိ** ရူပိယပဋိဂ္ဂါဟကဿ ဘိက္ခုဿ။

၇၁၃. **အစ္ဆာရာမေ တ** တိ ဥပရိ ဝက္ခမာနလက္ခဏေန ပရိစ္စိန္နေ အစ္ဆာရာမေ တ။ **တံ** ရူပိယံ, ''ပတိတံ ဒိသ္ဂ တ''တိ သေသော။ **အစ္ဆာဝသထေပိ တ** တိ ဝက္ခမာနလက္ခဏေ အန္တောအာဝသထေ စ။ **နိက္ခိပန္တဿာ** တိ ''ယဿ ဘဝိဿတိ, သော ဟရိဿတီ''တိ ဝုတ္တေ ဌာနေ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ဂဏ္ဍနစ္ဆ ဥပလက္ခဏစ္ဆ သလ္လက္ခေတ္ဂတ ဌ ပေန္တဿ။

၇၁၄. **တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တ** န္တိ ''ရူပိယေ ရူပိယသညီ, ဝေမတိကော, အရူပိယသညီ ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, နိ ဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ''န္တိ (ပာရာ. ၅၈၆) ဘဂဝတာ ပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ **ဒုက္ကဋ္ဋ** န္တိ စေတ္ထ ''ဒ္ဂဝိကဒုက္ကဋ္ဋ''န္တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။

၇၁၅. **ကိရိယာကိရိယ** န္တိ ဂဟဏေန အာပဇ္ဇနတော ကိရိယံ။ ပဋိက္ခေပဿ အကရဏတော အကိရိယန္တိ။

ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏကထာဝဏ္ဏနာ။

၇၁၆-၇. **နိဿဂ္ဂိယဿာပိ** **ဝတ္ထုန္တိ** ''နိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယဿ ဝတ္ထု''တိ ပဌမသိက္ခာပဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု ရ ဇတာဒီသု စတူသု အညတရံ ဝတ္ထုံ။ **ဒုက္ကဋဿ စ ဝတ္ထုံ တ** တိ ပဌမံ ဒဿိတမုတ္တာဒိဒုက္ကဋဝတ္ထူသု အညတရံ တ, ဣဟာပိ ဘယတ္ထ ဟေတုဖလသမ္ဗန္ဓေ သာမိဝစနံ။ **ကပ္ပိယဿ စ ဝတ္ထုံ တ** တိ ယထာဒဿိတေသု ဇဝ မုဂ္ဂမာ သာဒိကပ္ပိယဝတ္ထူသု အညတရံ တ, ဣဟ အဝယဝဝယဝိသမ္ဗန္ဓေ သာမိဝစနံ။ အဝယဝဝယဝီနံ အဘေဒေပိ ဘေဒူပစာ ရဝသေန ယထာ ''သိလာပုတ္တကဿ သရီရ''န္တိ ကပ္ပိယဝတ္ထုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ''ကပ္ပိယေန ဝတ္ထုနာ''တိ ဝက္ခမာ နတ္တာ။ ဣအနေတ္ထ ဒုက္ကဋဝတ္ထုနော, ကပ္ပိယဝတ္ထုနော စ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုနာ ပရိဝတ္တိတတ္တာ အာပတ္တိ ဟောတီ တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုနာ ယော ပရိဝတ္တေတိ, တဿ အာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

ဒုက္ကဋဿ ဝတ္ထုနာ, ကပ္ပိယေန စ ဝတ္ထုနာ ဝတ္ထုံ နိဿဂ္ဂိယဿ ပရိဝတ္တေတိ, အာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ ဣဓ ဥဘယတ္ထာပိ ပရိဝတ္တိတဿ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုတ္တာ အာပတ္တိ ဟောတိ။ ဇဝံ တီသုပိ ဌာနေသု ''အာပတ္တီ''တိ သာမညဝစနေန နိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယမေဝ ဝုတ္တန္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။

၇၁၈. ဒုက္ကဋဿေဝ ဝတ္ထုနာ ဒုက္ကဋဿ စ ဝတ္ထုံ တ ပရိဝတ္တေတိ, ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **''ဝတ္ထုံ တ ကပ္ပိယဿာ''**တိ ဣဒံ ဝုတ္တနယမေဝ, ကပ္ပိယဝတ္ထုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမဿ ကပ္ပိယဝတ္ထုနောပိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုနာ ပရိဝတ္တိတတ္တာ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၇၁၉. **''ဝတ္ထုနာ ကပ္ပိယဿာ''** တိ ဣဒမ္ပိ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကပ္ပိယဝတ္ထုနာပိ ပရိဝတ္တိတေ ဒုက္ကဋဝတ္ထုဝသေန ဒု က္ကဋံ ဟောတီတိ အာဟ **''တထာ''**တိ။

၇၂၀. ''တထာ''တိ ဣမိနာ ''ဝတ္ထုနော''တိ ဣဒံ အာကဍ္ဎတိ။ **''နိဿဂ္ဂိယဿာ''** တိ ဣမိနာ ပာစိတ္တိယမာဟ။ **ပုဗ္ဗန္တိ** ပဌမံ, ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣမိနာတိ** ရူပိယသံဝောဟာရသိက္ခာပဒေန။ ပရိဝတ္တနံ တရိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၇၂၁. **ရူပိယန္တိ စ သညိဿာ** တိ ''ရူပိယံ နာမ သတ္ထုဝဏ္ဏော ကဟာပဏော လောဟမာသကော အရုမာသကော ဇ တုမာသကော, ယေ ဝေဟာရံ ဂစ္ဆန္တီ''တိ (ပာရာ. ၅၈၉) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တေသု ရူပိယသညိတေသု ဝတ္ထူသု ''အညတရ''န္တိ သညိဿ။ **အရူပိယေတိ** ခရပတ္တာဒိမ္ဟိ။ **တေန** အရူပိယေန။ ''စေတာပေန္တဿ အရူပိယ''န္တိ ပဒစ္ဆ ဆေဒေါ။ ''အရူပိယေ ရူပိယသညီ ရူပိယံ စေတာပေတိ , နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ''န္တိ (ပာရာ. ၅၉၁) ဝုတ္တတ္တာ ရူပိ

ယပရိဝတ္တနေ ဒုက္ကဋ္ဌဿ အဘာဝတော, ဟစိတ္တိယဿ စ သမ္ဘဝတော ရူပိယံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ အရူပိယေ ရူပိယံ ကတိ သညိဿ စ ဝိမတိဿ စ အရူပိယံ စေတာပေန္တဿ တေန ဒွေဝ ဒုက္ကဋာနိ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။

၇၂၂. **အရူပိယေ အရူပိယန္တိ သညိဿာ** တိ ဧတ္ထ ''အရူပိယံ ပရိဝတ္တေန္တဿာ''တိ သေသော။ **ပဉ္စဟီ**တိ သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ, ''သဟဓမ္မိကေဟီ''တိ သေသော, ပဉ္စဟိ သဟဓမ္မိကေဟိ သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော။ **ဝဒတော**တိ တေဟာရတော, ကယဝိက္ကယံ ကရောန္တဿာတိ အတ္ထော။ ဘိက္ခုဘိက္ခုနိသိက္ခမာနသာမဏေရသာမဏေရိသင်္ခာတေဟိ ပဉ္စဟိ သဟဓမ္မိကေဟိ အရူပိယံ ပရိဝတ္တေန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။

၇၂၃. သံဝဟာရေန သမုဋ္ဌာနတော **ကိုယသမုဋ္ဌာနံ** ။

ရူပိယသံဝေဟာရကထာဝဏ္ဏနာ။

၇၂၄. **ကပ္ပိယံ** နာမ ''စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ, အန္တမသော စုဏ္ဏပိဏ္ဍောပိ ဒန္တကဋ္ဌမ္ပိ ဒသိကသုတ္တမ္ပီ''တိ **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တာနိ ကပ္ပိယဝတ္ထူနိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''စီဝရာဒီနံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍာနံ ဝသေန အနေကဝိဓ''န္တိ။ **ကပ္ပိယေနေတ**တိ တေနေဝ ကပ္ပိယေန ဝတ္ထုနာ။ ''ကယဝိက္ကယံ သမာပဇ္ဇေယျာတိ 'ဣမိနာ ဣမံ ဒေဟိ, ဣမိနာ ဣမံ အာဟရ, ဣမိနာ ဣမံ ပရိဝတ္တေဟိ, ဣမိနာ ဣမံ စေတာပေဟီ'တိ အဇ္ဈာစရတီ''တိ (ပာရာ. ၅၉၅) ဝစနတော **''ပရိဝတ္တယတော''** တိ ဣမဿ ''ကယဝိက္ကယံ သမာပဇ္ဇတော''တိ ပရိယာယော။

တတ္ထ အညဿ ဟတ္ထတော ကပ္ပိယဝတ္ထုနာ ပရိဝတ္တေတွာ ဂဟဏံ **ကယော** နာမ။ အတ္တနော ဟတ္ထတော ကပ္ပိယဝတ္ထုံ ပရိဝတ္တေတွာ အနံ **ဝိက္ကယော** ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဣမိနာ ဣမံ ဒေဟီ'တိအာဒိနာ ဟိ နယေန ပရဿ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဂဏှန္တော ကယံ သမာပဇ္ဇတိ, အတ္တနော ကပ္ပိယံ ဒေန္တော ဝိက္ကယ''န္တိ။ ''ဌပေတွာ သဟဓမ္မိကေ''တိ ဝုတ္တတ္တာ **ပရိဝတ္တယတော** တိ ဧတ္ထ အညေဟိ သဒ္ဓိန္တိ လဗ္ဘတိ။ ဧတ္ထ **အညေ** နာမ ဂိဟိနော ဣတ္ထိပုရိသာ, သာသနတော ဗာဟိရာ ပဗ္ဗဇိတာ စ။ တသ္မာ အယံ ကယဝိက္ကယော အန္တမသော မာတာပိတူဟိပိ နကာတဗ္ဗောယေဝ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အယဉှိ ကယဝိက္ကယော ဌပေတွာ ပဉ္စ သဟဓမ္မိကေ အဝသေသေဟိ ဂိဟိပဗ္ဗဇိတေဟိ အန္တမသော မာတာပိတူဟိပိ သဒ္ဓိံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၉၅)။

၇၂၅. **အကပ္ပိယဿ ဝတ္ထုဿာ** တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ဝုတ္တစီဝရာဒိကပ္ပိယဝတ္ထုတော အညဿ နိဿဂ္ဂိယဒုက္ကဋဝတ္ထုဿ။ **တေနေဝ**တိ အကပ္ပိယဝတ္ထုနာယေဝ။ ''ကပ္ပိယဿ စာ''တိ ဟဋ္ဌသေသော, တေနေဝ အကပ္ပိယေန ဝတ္ထုနာ ကပ္ပိယဿ ဝတ္ထုဿ ပရိဝတ္တနဉ္စာတိ ယောဇနာ။ ဧဝဉှိ ဟဋ္ဌသေသေ အကတေ အကပ္ပိယေန ဝတ္ထုနာ ကပ္ပိယဿ ပရိဝတ္တနံ ကယဝိက္ကယေ သင်္ဂဟေတဗ္ဗံ သိယာ, တံ န ယုဇ္ဇတိ တဿ ရူပိယသံဝေဟာရေယေဝ သင်္ဂဟိတတ္တာ, ဣမဿ စ ''ကပ္ပိယဝတ္ထုဿေဝ ကပ္ပိယဝတ္ထုနာ ပရိဝတ္တနံ ကယဝိက္ကယော''တိ နိယမိတတ္တာ။ **နိဒ္ဒိဋ္ဌ** န္တိ ''အကပ္ပိယဘဏ္ဍပရိဝတ္တနဉှိ ကယဝိက္ကယသင်္ဂဟံ န ဂစ္ဆတီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၉၄) **အဋ္ဌကထာယံ** နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။

၇၂၆. **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ အညတြ သဟဓမ္မိကေဟိ ကပ္ပိယဝတ္ထုဿာပိ ကယဝိက္ကယော န ဝဋ္ဋတိ, အကပ္ပိယဿ, ကပ္ပိယဿ စ ဝတ္ထုနော အကပ္ပိယေနေဝ ဝတ္ထုနာ ပရိဝတ္တနဉ္စ ရူပိယသံဝေဟာရေ သင်္ဂဟိတတ္တာ ကယဝိက္ကယသင်္ဂဟံ န ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ။

၇၂၉. **ဣဒံ နာမာ**တိ ဩဒနာဒိကပ္ပိယဝတ္ထုမေဝ အာဟ။

၇၃၀-၁. ''ဂဟေတွာ''တိအာဒိကထာယ ဝတ္ထုလက္ခဏဿ ဥဒာဟရဏံ ဒဿေတုံ တဝ အာပတ္တိဘေဒံ ဒဿေတုမာဟ **''ဝိဃာသာဒ''**န္တိအာဒိ။ **ဆလ္လိ** န္တိ ရုက္ခတစံ။ **ဝလ္လိ** န္တိ လတံ။ **ကဋ္ဌ** န္တိ ဣန္ဓနအရုံ။ **အရုန္တိ** ဂေဟသမ္ဘာရာဒိအရုံ။ ဝိပလ္လာသေနာပိ ဝတ္တဗ္ဗံ ''ဝလ္လိံ တ ပန ဆလ္လိံ တ, အရုံ တ ကဋ္ဌမေဝ တ''တိ။ **ဝတ္ထုန** န္တိ တထာ ဝုတ္တ အာဟာရာပိတာနံ ဆလ္လိအာဒိဝတ္ထူနံ။ ကယဝိက္ကယေ အာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ ယောဇနာ, နိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၇၃၂. ‘‘ဣတိ တေ’’တိ ပဒဒွယေန, ‘‘ပိဝိတုံတ’’တိအာဒိနာ နယေန ပုဗ္ဗကာလေ ဝိဟိတပစ္စယန္တံ အကတုံတ ဝုတ္တံ တနယေနေတတိ အတ္ထော။

၇၃၃. **ဘူမိယာ လိမ္ပနေ** တိ ယောဇနာယံ ပန သေနာသနဘူမိယံ ပရိဘဏ္ဍကရဏကာဠကာဒိဝဏ္ဏကရဏဝသေန လေပနေ။ **ဝတ္ထုဓောဝနေ** တိ စီဝရာဒိဝတ္ထုနံ ဓောဝနေ။ **ထွော** တိ တေသု ဝုတ္တပ္ပကာရေသု။ ဧတေသံ ဂဟဏသ္သ ဥ ပလက္ခဏတ္တာ ဧဝရူပေသု အညေသု ဌာနေသု။

၇၃၄. **အယန္တိ** ဘူမိသောဓနာဒိဝသေန အာပန္နာ ဟာစိတ္တိယာပတ္တိ။

၇၃၅. **ဌပေတွာ ဘဏ္ဍသာမိက** န္တိ တေ္တ ဗ္ဗတိရေကဝသေန အညသ္သ ကပ္ပိယကာရသ္သာတိ လဗ္ဘတိ။

၇၃၆. ဘာသတော အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ကယဝိက္ကယကထာဝဏ္ဏနာ။

ကောသိယဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၇၃၇. ကပ္ပိယာ ပတ္တာ မတ္တိကာယောမယာ ဇာတိတော ဒုဝေတိ ယောဇနာ။ **ဝဏ္ဏာ** တိ ပမာဏာနိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘တယော ပတ္တသ္သ ဝဏ္ဏာတိ တီဏိ ပတ္တသ္သ ပမာဏာနီ’’တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၂)။ တေနာဟ ‘‘ဥ က္ကဋ္ဌော မဇ္ဈိမောမကော’’တိ။

၇၃၈. **ဒွိဝိန္နံ တဏ္ဍုလနာဠီနံ** န္တိ သုကောဋ္ဋိတာနံ အခဏ္ဍာနံ ပုရာဏသာလိတဏ္ဍုလာနံ ဒွေ့ဝ နာဠိယော ဂဏှေတဗ္ဗာ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘အနုပဟတပုရာဏသာလိတဏ္ဍုလာနံ သုကောဋ္ဋိတပရိသုဒ္ဓာန’’န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၂)။ **ဘတ္တ** န္တိ အဝသ္သာဝိတံ အနုတ္တဏ္ဍုလံ အကိလိန္နံ အပိဏ္ဍိတံ သုဝိသဒံ ကုန္ဒမကုလရာသိသဒိသံ သုပက္က ကောဒနမေဝ ဂဏှေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘အနုတ္တဏ္ဍုလံ အကိလိန္နံ အပိဏ္ဍိတံ သုဝိသဒံ ကုန္ဒမကုလရာသိ သဒိသံ အဝသ္သာဝိတောဒန’’န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၂)။ **မဂဓနာဠိယာ**တိ မဂဓရဋ္ဌေ နာဠိယာ, သာ နာဠိ တိလာနံ အဍ္ဍ ပသတာနိ ဂဏှာတိ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

‘‘ခရိဒသ ဒွဝယံ တပေါ၊ ခရီ အေဏာ ဋ္ဌကဒွယံ။
ဒွိအဍ္ဍနာဠိယော အေဏော၊ နာဠိကော ပသတဍ္ဍကံ။
လက္ခံ တိလာနံ ပသတံ၊ ဇာတံ ဝုတ္တံ ပမာဏတော’’တိ။

‘‘မဂဓနာဠိ နာမ အဍ္ဍတေရသပလာ ဟောတီ’’တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၂) **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ တဗ္ဗဏ္ဏနာ ယ ‘‘အဍ္ဍတေရသပလာနိ မာသေဟိ ဂဏှေတဗ္ဗာနီ’’တိ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပနာဟု –

‘‘စတုပ္ပသတိကာ မုဋ္ဌိ၊ ပလဋ္ဌေတံ စတုဂ္ဂုဏံ။
ကုဍုဝပ္ပသတဋ္ဌေဝ၊ စတ္တာရိ စေဝ နာဠိ တု။

‘‘သောဠေဝ ပတ္တော စတ္တာရော၊ ပတ္တာ အဍ္ဍဟကမုစ္စတေ။
အဍ္ဍဟကာနမ္ပိ စတ္တာရိ၊ ‘အေဏော’တိ ပရိကိတ္တိတော’’တိ။

အာစရိယာ ပန ‘‘အဍ္ဍပသတာ မာဂဓနာဠိ’’တိ ပုဗ္ဗပက္ခမေဝ ရောစယန္တိ။

ခာဒနဉ္စ စတုဗ္ဘာဂ န္တိ တဿိ ဘတ္တေ စတုတ္ထ ဝိဘတ္တေ ဧကဘာဂမတ္တံ ဟတ္ထဟာရိယဃနမုဂ္ဂသူပန္တိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘တသ္သ ဩဒနသ္သ စတုတ္ထဘာဂပ္ပမာဏော နာတိဃနော နာတိတနုကော ဟတ္ထ ဟာရိယော သဗ္ဗသမ္ဘာရသင္ခတော မုဂ္ဂသူပေါ ပက္ခိပိတဗ္ဗော’’တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၂)။

ဗျဉ္ဇနတ္ထ တဒုပိယ န္တိ ယာဝ စရိမာလောပံ, တာဝ သဗ္ဗာလောပာနုရူပံ မစ္ဆမံသာဒိဗျဉ္ဇနတ္ထံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အာလောပဿ အာလောပဿ အနုရူပံ ယာဝစရိမာလောပပ္ပဟောနကံ မစ္ဆမံသာဒိဗျဉ္ဇနံ ပဏ္ဍိပိတဗ္ဗ''န္တိ။ ဧတ္ထ စ **အာလောပဿ အာလောပဿ အနုရူပ** န္တိ ''ဗျဉ္ဇနဿ မတ္တာ နာမ သြဒနစတုတ္ထဘာဂေါ''တိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၇) **ဗြဟ္မာယုသုတ္တဿ အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ အာလောပဿ စတုတ္ထဘာဂပ္ပမာဏံ ဗျဉ္ဇနံ အာလောပဿ အနုရူပန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန သူပဿေဝ သြဒနစတုတ္ထဘာဂပ္ပမာဏံ ဒဿေတ္ဝာ ဧတဿ လက္ခဏေ ဒဿိတေ ဣတရဿာပိ ဒဿိတမေဝ ဟောတီတိ ဗျဉ္ဇနဿ တထာ ဝိသေသေတ္ဝာ ပမာဏံ န ဒဿိတံ။ သြဒနေ ပဏ္ဍိပိတဗ္ဗာနိ သပ္ပိတေလတက္ကရသကဉ္ဇိကာဒီနိ ဂဏနူပကာနိ န ဟောန္တိ။

၇၃၉. **တံ သဗ္ဗ**န္တိ ယထာဝုတ္တဘတ္တာဒိနိရဝသေသံ။ **ဂဏ္ဍုဟတိ**တိ ဝက္ခမာနေဟိ တီဟိ ပကာရေဟိ ဂဏ္ဍုဟာတိ။ **တဿာ** တိ ဥက္ကဋ္ဌဿ ပတ္တဿ။ **ဥပမော** တိ တသ္မိံ ပတ္တေ ဂဏ္ဍုဟနကဒဗ္ဗသမ္ဘာရကပီ ပတ္တော တံသဟစရိယေန ''ဥပမော''တိ ဝုတ္တော။ **တဒုပမော စာ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ တဿ မဇ္ဈိမဿ ပတ္တဿ ဥပဍ္ဎ ဟော တဒုပမောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၇၄၀. ဣမေသု တီသု ပတ္တေသု ဥက္ကဋ္ဌဿ ဝုတ္တံ သြဒနာဒိ သဗ္ဗံ ယသ္မိံ ပတ္တေ ပက္ခိတ္တံ, တဿ မုခဝဋ္ဋိမတ္တကေ ပုဉ္ဇိယမာနံ ဟီရကံ ဟေဋ္ဌာဘာဂေ ဖုသတိ, သော **ဥက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမော** နာမ, ဟီရတော အတိရေကံ တိဋ္ဌတိ, သော **ဥက္ကဋ္ဌောမကော** နာမ, အန္တောပတ္တေ မုခဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌိမန္တံ အပ္ပတ္ဝာ တိဋ္ဌတိ, သော **ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌော** နာမ, ဧဝံ မဇ္ဈိမော စ သြမကော စ ပစ္စေကံ တိဝိဓော ဟောတီတိ သဗ္ဗေ နဝ ပတ္တာ ဟောန္တီတိ ဒဿေတုမာဟ **''ဥက္ကဋ္ဌဿာ''** တိအာဒိ။ **တဿေတ** တိ ဥက္ကဋ္ဌဿေဝ။ သြမကော စ မဇ္ဈိမော စာတိ **သြမကမဇ္ဈိမာ** ။ ဣဓ မဇ္ဈိမော စ သြမကော စ ဥက္ကဋ္ဌဿေဝ ဘေဒေ။ ဧသ နယော ဣတရဒ္ဝယေပိ။ ''ဧဝ''န္တိ ဣမိနာ ယထာ ''ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌော ဥက္ကဋ္ဌောမကော ဥက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမော''တိ ယောဇေတဗ္ဗော, ဧဝံ မဇ္ဈိမောမကာနမ္ပိ ယထာက္ကမယောဇနံ ဒဿေတိ ''မဇ္ဈိမော မဇ္ဈိမုက္ကဋ္ဌော မဇ္ဈိမောမကော, သြမကုက္ကဋ္ဌော သြမကမဇ္ဈိမော သြမကောမကော စာ''တိ။

၇၄၁. **တေသူ**တိ နဝသု ပတ္တေသု။ **တသ္မာ** တိ အပတ္တဘာဝတော။ **န ဂစ္ဆန္တိ** တိ ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌဥ သြမကောမကဉ္စာတိ ဒွေဝ အပေက္ခိတ္ဝာ ဗဟုဝစနံ ကတံ။ ဧတေ ဘာဇနသင်္ချေပေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''တသ္မာ ဧတေ ဘာဇနပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၂)။

၇၄၂. **ပတ္တလက္ခဏသံယုတ** န္တိ ဧတ္ထ **ပတ္တလက္ခဏံ** နာမ ယထာဝုတ္တပမာဏယုတ္တတာ, ''အယောပတ္တော ပဉ္စဟိ ပါကေဟိ ပက္ကော မတ္တိကာပတ္တော ဒွီဟိ ပါကေဟိ ပက္ကော''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၈) ဝုတ္တာ ပါကသမ္ပတ္တိ, ကိဏိတ္ဝာ ဂဏ္ဍုဟာတိ စေ, တဿ အာတဗ္ဗမူလဿ အသေသေတ္ဝာ ဒိန္နဘာဝေ, ဆိဒ္ဒာဘာဝေ, ဆိန္နရာဇိနံ အဘာဝေတိ ပဉ္စဝိဓံ။ ဟောတိ စေတ္ထ –

> ''ပမာဏယုတ္တတာ ပါက-သမ္ပတ္တိ ဒိန္နမူလတာ။
> အစ္ဆိဒ္ဒာရာဇိတာ စေတိ, ပတ္တလက္ခဏပဉ္စက''န္တိ။

''အဓိဋ္ဌာယ တ ဝိကပ္ပေတ္ဝာ တ''တိ **တ**-သဒ္ဒော ယောဇေတဗ္ဗော။ **အဓိဋ္ဌာယာ** တိ ပဌမံ ပရိဘုတ္တေ ပတ္တေ သတိ တံ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗပတ္တော ဟတ္ထပာသေ စေ ဟောတိ, ဝက္ခမာနနယေန ''ဣမံ ပတ္တံ အဓိဋ္ဌာမီ''တိ ဝစီဘေဒကရဏဝသေန တစာယ တ ဝစီဘေဒံ အကတ္ဝာ ဧဝမေဝ စိတ္တေန္တ္ဝာ ဟတ္ထေန ဂဟေတ္ဝာ ဖန္ဒာပေန္တေန ကာယေန တ ဒူရေ စေ ဟတ္ထပာသာ ဟောတိ, ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ ''ဧတံ ပတ္တံ အဓိဋ္ဌာမီ''တိ တစာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာတိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၈ အတ္ထတော သမာနံ) ဝုတ္တနယေန ဧကေန တ ပဏ္ဍာ သတိသမ္မောသေ သရာပေတ္ဝာ ကုက္ကုစ္စံ ဝူပသမေတုံ သမတ္ထဿ ပုဂ္ဂလဿ သန္တိကေ တ အဓိဋ္ဌာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''အညဿ သန္တိကေ အဓိဋ္ဌာနေ အယမာနိသံသော – သစဿ 'အဓိဋ္ဌိတော နု ခော မေ, နော'တိ ဝိမတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣတရော သာရေတ္ဝာ ဝိမတိံ ဆိန္ဒိဿတီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၈) အယမတ္ထော **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တော။ ''ဒွေ ပတ္တေ အဓိဋ္ဌာတုံ န လဘတီ''တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

ဝိကပ္ပေတ္ဝာ တိ (ပာစိ. ၃၇၃; ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၈; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဝိကပ္ပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဧတ္ထ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ သုံ ပတ္တံ သုံ ကေတ္တဗ္ဗာဟု ဝုတ္တံ, သန္နိဟိတာသန္နိဟိတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ ဧကံ ဝါ သန္နိဟိတံ, ''ဣမံ ပတ္တံ တုယှံ ဝိကပ္ပေမိ''တိ ဝါ ''ဣမံ ပတ္တံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဝိကပ္ပေမိ''တိ ဝါ အာဒိနာ နယေန ဧကံ ဝိကပ္ပေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ ''ပရိဘုဉ္ဇေယျာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ, ''မယှံ သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇဟိ ဝါ ဝိဿဇ္ဇေဟိ ဝါ ယထာပစ္စယံ ဝါ ကရောဟီ''တိ ဧဝံ အပစ္စုဒ္ဓါရေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အယုတ္တတ္တာ ''ဝိကပ္ပေတွာ''တိ ပစ္စုဒ္ဓရေဝိသေသော ဂဟေတဗ္ဗော။

၇၄၃. **ဓာရေယျာ** တိ အနဓိဋ္ဌဟိတွာ, အဝိကပ္ပေတွာ စ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ **တံ** ကာလံ ပတ္တံ အတိက္ကာမယတောတိ ယောဇနာ။ **''နိဿဂ္ဂိယ''** န္တိ ဣမိနာပိ ''ပတ္တ''န္တိ ဣဒံ ယုဇ္ဇတိ။ **ပတ္တ** -သဒ္ဒော မာဂဓိကာနံ ဒ္ဝိလိင်္ဂကော, တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တော။

၇၄၄. အဓိဋ္ဌိတဝိကပ္ပိတေသု အနန္တောဂဓတ္တာ အတိရေကဘာဝံ ဒဿေတုမာဟ **''ယံ ပတ္တ''** န္တိအာဒိ။

၇၄၅. **သမ္မုခေ** တိ အမုတေယျပတ္တပ္ပဒေသတော အန္တော ဌိတံ ပတ္တံ။ **ဒူရသ္မိ** န္တိ အမုတေယျရတနတော ပရဘာဂေ ''အန္တောဂဗ္ဘေ ဝါ ဥပရိပါသာဒေ ဝါ သာမန္တဝိဟာရေ ဝါ''တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တပ္ပကာရေ ဒူရေပိ။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝိကပ္ပနကာလေပိ သန္တိကဒူရဝစနဘေဒော ဧဝမေဝ ယောဇေတွာ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ''ဝိကပ္ပေတုံ ပန ဗဟူနိပိ လဗ္ဘတီ''တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **အယံ နယော**တိ ''ဣမံ ပတ္တံ ပစ္စုဒ္ဓရာမီ''တိအာဒိနယော။

၇၄၆. တစာကာယဝသေန ဒုဝိဓေ အဓိဋ္ဌာနေ တစာဓိဋ္ဌာနံ ဒဿေတွာ ကာယာဓိဋ္ဌာနံ ဒဿေတုမာဟ **''အာဘောဂ''**န္တိအာဒိ။ **အာဘောဂ**န္တိ ''ဣမံ ပတ္တံ အဓိဋ္ဌာမီ''တိ အာဘောဂံ။ **''မနသာ''**တိ ဣမိနာ န ဝစသာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကာယဝိကာရေနာတိ **ကာယဝိကာရကံ,** ဟတ္ထေန ဖန္ဒာပနာဒိကာယကိရိယာတိ အတ္ထော။ ဧတေနေဝ ကာယာဓိဋ္ဌာနံ ဟတ္ထေန အပတ္တဗ္ဗေ ဒူရေ န ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

၇၄၇-၈. ''ဇဟာတိ အဓိဋ္ဌာန''န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **အနတော**တိ အညဿ အနေန။ **ဘေဒကတော**တိ ဘိဇ္ဇနေန။ **နာသတော**တိ ပတ္တသာမိကဿ ကာလကိရိယာယ။ **ဝိဗ္ဘမတော** တိ သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေန။ **ဥဒ္ဒါရတော**တိ ပစ္စုဒ္ဓရဏေန။ **ပစ္စက္ခတော**တိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန။ **ပရိဝတ္တနတော** တိ လိင်္ဂပရိဝတ္တနေန။ **ကပာတော**တိ ဝိဿာသဂ္ဂဟဏေန, အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဟဏေန စ။

ကင်္ဂုသိတ္ထပ္ပမာဏေနာ တိ သတ္တန္နံ ဓညာနံ ခုဒ္ဒကတရဿ ကင်္ဂုနော သိတ္ထပ္ပမာဏေန။ **ခေနာ**တိ မုခဝဋ္ဋံ ဋ္ဌိယာ ဒွဝင်္ဂုလတော ဟေဋ္ဌာ အာကာသပရိယာယေန ဆိဒ္ဒေန။ **အာဏိယာ ဝါ**တိ အယောမယာယ အာဏိယာ ဝါ။

၇၅၀-၁. **မဏိပတ္တော** တိ မဏိနာ ကတော။ **ဝေဠုရိယုဗ္ဘဝေ** တိ မရကတမဏိမယော။ **ဖလိကုဗ္ဘဝေ** တိ ဖလိကပာသာဏေန ကတော။ **ကာစမယော**တိ ကာစမတ္တိကာမယော။ **ကံသမယော**တိ ကံသလောဟေန ကတော။ **တိပုမယော**တိ ကာဠတိပုမယော။ **သီသမယော**တိ သေတတိပုမယော။ ဝိပလ္လာသေန စ ဝဒန္တိ။ **သဇ္ဈုမယော** တိ ရဇတမယော။

၇၅၂. **ဃဋိကဋ္ဌာဟော**တိ ဃဋိကပာလံ။ **သီသကဋ္ဌာဟော**တိ ဆဝသီသကပာလံ။ **တုမ္ဗ** န္တိ အလာဗုံ။ **အသ္သာ** တိ ဧကာဒသဝိဓဿ ပတ္တဿ။ **အနုလောမိက**န္တိ အကပ္ပိယဝသေန အနုလောမံ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ကောဒသဝိဓေ။ တမ္ဗမယံ လောဟမယံ ထာလကံ ပန ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ, ပတ္တောယေဝ န ဝဋ္ဋတိ, တမ္ဗလောဟမယာ ထာလကာ ပန ဝဋ္ဋန္တီတိ အတ္ထော။

၇၅၃. **တင်္ဂီကာဒီနိ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝဋ္ဋကာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **ဝဋ္ဋက** န္တိ စ အမုစန္ဒာကာရော လောဟာဒိမယော ဘာဇနိယဝိသေသော။ **ပုဂ္ဂလဿာ** တိ ဘိက္ခုဿ။ ဂိဟီ စ သင်္ဃော စ **ဂိဟိသင်္ဃာ,** တေသံ သန္တကာ **ဂိဟိသင်္ဃိကာ**။

၇၅၄. **ယံ ကိဉ္စိ ပတ္တ**န္တိ သတ္တသု ပတ္တေသု ယံ ကိဉ္စိ ပတ္တံ။ **တောဒကံ ကတွာ**တိ ဝိဂတောဒကံ ကတွာ။ **ပဋိသာမေယျာ**တိ နိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနေ နိက္ခိပနဝသေန, ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ ဗန္ဓနဝသေန တ သင်္ဂေါပေယျ။

၇၅၅. **ဩတာပေတု**န္တိ အာတပေ, အဂ္ဂိမှိ ဟိ တ တာပေတုံ။ **ဥဏှေ့ဟ**တိ တသ္မိံ ယေဝ ဥဏှေ့ဟ။ **န နိဒဟေတဗ္ဗော**တိ န ဈာပေတဗ္ဗော။ သီသာပနယနမေဝ န ဝဋ္ဋတီတိ န နိဒဟေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော အဓိကနိတရဏေနေဝ ဝိညာယတိ။

၇၅၆. **မိမုန္တေ** တိ မိမိုယာ အန္တေ။ **ပရိဘဏ္ဍန္တေ** တိ ပမုခေ မဟာမိမိုယာ အန္တေ။ **"ဝိတ္ထိဏ္ဏေ** တိ အန္တမသော ဒွိဝိပတ္တမတ္တောကာသဝိတ္ထာရေ"တိ ကေစိ။ ဌပေတုံ ပန ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ, ဝလယာဒိအာဓာရေန ဝိနာပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ "မိမိုယာ ပမုခေ မိမိုယာ စ ခရဘူမိပဒေသာဒီသု စ ဝလယမတ္တကေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။

၇၅၇. **အာရုအာဓာရကေ**တိ ဥဒုက္ခလသဒိသေ အာရုမယေ အာဓာရေ။ **ဒွေဝ ပတ္တေ ဌပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပတ္တမတ္ထကေ အပရသ္သာပိ ပတ္တဿ ဌပနဝသေန ဒွေဝ ပတ္တေ ဌပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **အပိ-**သဒ္ဒေန ကေသ္မိံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **အယမေဝ နယော**တိ "ဒွေဝပိ ပတ္တေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အယံ နယော။ **ဒဏ္ဍာဘူမိအာဓာရကေ သူ**တိ တွေ **ဒဏ္ဍာဓာရော** နာမ ဗဟူဟိ ဒဏ္ဍေဟိ ကတော။ **ဘူမိအာဓာရကော** နာမ ဘူမိယံ ကတော အာလတလဝလယာကာရော သိလိဋ္ဌာဓာရော။ "ဒန္တဝေတ္တလတာဒိမယော ဘူမိအာဓာရကော"တိ ကေစိ။

၇၅၈-၉. **တင်္ဂီကာယာ** တိ တာလပဏ္ဏာဒီဟိ ကတတင်္ဂီကာယ။ **ပေတ္တကေ** တိ မကစိတကမယေ တ ရုက္ခတကမယေ တ အတ္ထရဏေ။ **ကဋ္ဋသာရကေ**တိ တာလပဏ္ဏာဒီဟိ ဝီတေ အတ္ထရဏေ။ **ပရိဘဏ္ဍကတာယာ** တိ ကတကေမယပရိဘဏ္ဍာယ။ **အပိ-**သဒ္ဒေန သုဓာကမ္မံ ကတွာ ဟသာဏေန ဃံသိတွာ မဋ္ဌကတာယ ဘူမိယာ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **တလုကာသု တ**တိ လေဍ္ဍုဟသာဏသက္ခရကဟလာဒိအမိဿာသု သဏှဟသုခုမတလုကာသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနေတဟ **"တထာရူပာသူ"**တိအာဒိ။ ရဇမှိ သန္တေပိ အသန္တေပိ ဝိသုံယေဝ "ခရဘူမိယာ န ဌပေတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ **"သရဇာယာ"**တိ ဣမိနာ ရဇောကိဏ္ဏံ သဏှဘူမိမာဟ။ **ခရဘူမိယာ**တိ ဖရုသဘူမိယာ။

၇၆၀. **လင်္ဂေတု**န္တိ ဩလမ္ဗေတုံ။ ဒဏ္ဍကောဋိယာ, နာဂဒန္တကောဋိယာ စ ပတ္တမုခေန ပက္ခိပိတွာ ဌပနမ္ပိ လဂ္ဂနံ နာမ။ **ဆတ္တင်္ကမဉ္စပီဌေသူ** တိ ဆတ္တေ, အင်္ကေ, မဉ္စပီဌေ စ။

၇၆၁. **အင်္ဂနီသူ**တိ အင်္ဂေသု။ **ဗန္ဓိတွာ** တိ ထဝိကာယ အံသဝဒ္ဓနကာဒိနာ ယေန ကေနစိ ဗန္ဓိတွာ။ **ဩလမ္ဗေတုမ္ပီ**တိ လင်္ဂေတုမ္ပိ။ "ဌပေတုံ ဥပရိ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၇၆၂. **မဉ္စပီဌင်္ဂကေ** တိ မဉ္စပီဌေသု ဌပိတပတ္တာ ယထာ န ပတန္တိ, တထာ အင်္ဂနိမတ္တကေ အာရုနာ ပရိက္ခေပေ ကတေ မဉ္စပီဌင်္ဂကာ နာမ ဟောန္တိ, တာဒိသေ မဉ္စပီဌင်္ဂကေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **ဘတ္တပူရောပီ** တိ ဘတ္တဿ ပူရောပိ။ **အပိ-**သဒ္ဒေန ယာဂုတေလပရိပူရိတဿာပိ သင်္ဂဟော။ တုစ္ဆပတ္တေ ဝိနိစ္ဆယော ယထာဝုတ္တော ယေဝ။ ပူရဏံ ပူရော, ဘတ္တဿ ပူရော ဘတ္တပူရော။

တိဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇၆၃. **ကတင္ဂ**န္တိ ဒွာရကတင္ဂဖလကံ။ "သေနာသနေ ဒွာရကတင္ဂတတဟနကတဋ္ဌာဒီ"တိအာဒီသု ဒွာရဖလကံ "ကတင္ဂ"န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ **န ပဏာမေယျာ** တိ န နာမေယျ န စာလေယျ, န စ ပိဒဟေယျာတိ အတ္ထော။ ပတ္တံ ဟတ္ထေ ယဿ သော **ပတ္တဟတ္ထော** တိ ဘိန္နာဓိကရဏောယံ ဗာဟိရတ္ထသမာသော "ဝဇိရပာဏီ"တိအာဒီသု ဝိယ။ "ပဏာမေယျ အဿာ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၇၆၄. **န နီဟရေယျ ပတ္တေန စလကာနိ** တိ ရသံ ပိဝိတွာ ဟတိတမစ္ဆကဖလဋ္ဌိကာဒိ ဆဍ္ဍိတာနိ ဗဟိ ဆဍ္ဍေတုံ ပတ္တေန န နီဟရေယျ။ **အဋ္ဌိကာနိ တ** တိ ပနသဋ္ဌိကောလဋ္ဌိအာဒိအဋ္ဌိကာနိ တ။ **ဥစ္ဆိဋ္ဌမုဒက** န္တိ မုခဓောဝနာဒိ

ကံ ဥဋ္ဌိဋ္ဌမုဒကံ။ ပတ္တေန နီဟရန္တဿာတိ ယောဇနာ, ဗဟိ ဆဍ္ဍေတုံ တံ ပတ္တေ အာသိဉ္စိတွာ ဟရန္တဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣတရထာ ဥဋ္ဌိဋ္ဌပတ္တဓောဝနောဒကမ္ပိ တေနေဝ ပတ္တေန ဗဟိ န နီဟရိတဗ္ဗံ သိယာ။

၇၆၅. ပဋိဂ္ဂဟေတိ မုခဓောဝနောဒကန္တိ **ပဋိဂ္ဂဟော,** ခေဠမလ္လကော၀။ **မုခတော နီဟဋ္ဌန္တိ** မုခေန ဆဍ္ဍိတံ မံသခဏ္ဍာဒိ ယံ ကိဉ္စိ။

၇၆၆. **ဝိနဿတီ** တိ ဝိဗ္ဘမေန တ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန တ ကာလကိရိယာယ တ ဝိနဿတိ။ အထ တ **ယောတိ** ပစ္စတ္တဝစနံ ''ယဿာ''တိ သာမိဝသေန ပရိဏာမေတွာ ယဿ ဘိက္ခုနော ပတ္တော ဘေဒေန တ အစ္ဆေဒေန တ စောရိကာယ ဟရဏေန တ နဿတိ, တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

၇၆၇. **ပဌမဿာ** တိ ပတ္တဝဂ္ဂဿ ပဌမံ သင်္ဂဟိတတ္တာ ပဌမဿ။ **ပတ္တဿာ** တိ ပတ္တသိက္ခာပဒဿ။ **ပဌမေနာ**တိ စီဝရဝဂ္ဂဿ ပဌမံ သင်္ဂဟိတတ္တာ ပဌမေန ကထိနေနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မဟေသိနာ**တိ မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓာဒယော ဂုဏေ ဧသိ ဂဝေသီတိ မဟေသိ။ ပဌမဿ ပတ္တဿ **သမုဋ္ဌာနာဒယော သဗ္ဗေ** ဣဓ အနိဒ္ဒိဋ္ဌဝိနိစ္ဆယာ ပဌမေန ကထိနေန **သမာ** သဒိသာ ဣတိ မဟေသိနာ **မတာ** အနုမတာ အနုညာတာတိ ယောဇနာ။

ပဌမပတ္တကထာဝဏ္ဏနာ။

၇၆၈. ပဉ္စ ဗန္ဓနာနိ ဦနာနိ ယဿ သော **ပဉ္စဗန္ဓနဦနော,** ပတ္တော, တသ္မိံ, အဗန္ဓနဿ စေဒ္ဒဝိတိစတုဗန္ဓနဿ ''ပဉ္စဗန္ဓနဦန''န္တိ ဂဟိတံ။ ယထာဟ **ဟဋ္ဌိယံ** ''ဦနပဉ္စဗန္ဓနော နာမ ပတ္တော အဗန္ဓနော တ ဧကဗန္ဓနော တ ဒ္ဝိဗန္ဓနော တ တိဗန္ဓနော တ စတုဗန္ဓနော တ''တိ (ပာရာ. ၆၁၃)။ ဗန္ဓနေ အကတေပိ ဗန္ဓနာရဟော ဝဏ္ဏမာနလက္ခဏရာဇိယုတ္တောပိ ''ဦနပဉ္စဗန္ဓနောယေတ''တိ ဂဟေတဗ္ဗော။ တတ္ထ **အဗန္ဓနော** နာမ ယဿ ဗန္ဓနမေဝ နတ္ထိ, သော။ တေနေတဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယသ္မာ အဗန္ဓနဿပိ ပတ္တဿ ပဉ္စ ဗန္ဓနာနိ န ပူရေန္တိ သဗ္ဗသော နတ္ထိတာယာ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၁၂-၆၁၃)။ ဒ္ဝင်္ဂုလပ္ပမာဏာတော ဦနရာဇိယုတ္တော အဗန္ဓနောကာသောပိ ''အဗန္ဓနောယေတ''တိ ဂဟေတဗ္ဗော။ ယထာဟ **ဟဋ္ဌိယံ** ''အဗန္ဓနောကာသော နာမ ပတ္တော ယဿ ဒ္ဝင်္ဂုလာ ရာဇိ န ဟောတီ''တိ (ပာရာ. ၆၁၃)။

၇၆၉. **ဥဒ္ဒိဋ္ဌ** န္တိ ''ဗန္ဓနောကာသော နာမ ပတ္တော ယဿ ဒ္ဝင်္ဂုလာ ရာဇိ ဟောတီ''တိ (ပာရာ. ၆၁၃) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တံ။ ဒ္ဝင်္ဂုလာယ ရာဇိယာ ဧကဉ္စ ဗန္ဓနန္တိ ယောဇနာ။ ''မုခဝဋ္ဋိတော ဟေဋ္ဌာ ဘဋ္ဌာ''တိ **အဋ္ဌကထာဝစန** တော (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၁၂-၆၁၃) ''သဗ္ဗာပိ ရာဇိယော မုခဝဋ္ဋိတော ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ ဘဋ္ဌာယေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ''တိ **နိဿန္ဒေဟော** ဝုတ္တံ။ မုခဝဋ္ဋိ ဝိနာ အညတ္ထာပိ ဦနပဉ္စဗန္ဓနေ တ ဦနပဉ္စဗန္ဓနောကာသေ တ သတိ သောပိ ပတ္တော ဦနပဉ္စဗန္ဓနော န ဟောတီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, တသ္မာ ''မုခဝဋ္ဋိတော ပဋ္ဌာယာ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၁၂-၆၁၃) **အဋ္ဌကထာယံ** နိယမေတွာ ဝစနံ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန တထာ နိယမော န ဒဿိတော, တသ္မာ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော သာမညေန ဝုတ္တာယ ဟဋ္ဌိယာ အညဒတ္တု သံသန္ဒတီတိ သမေတိ။ **စ**-ကာရဿ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထတ္တာ ဒ္ဝင်္ဂုလဒ္ဝင်္ဂုလာဟိ ဒ္ဝီဟိ ဒွေဝ ဗန္ဓနာနိ စ တီဏိ ဗန္ဓနာနိ စာတိ ဣဒမ္ပိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယဿ ပန ဒွေဝ ရာဇိယော, ဧကာယေဝ တ စတုရင်္ဂုလာ, တဿ ဒွေဝ ဗန္ဓနာနိ အတဗ္ဗာနိ။ ယဿ တိဿော, ဧကာယေဝ တ ဆဠင်္ဂုလာ, တဿ တီဏိ ဗန္ဓနာနိ အတဗ္ဗာနီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၁၂-၆၁၃)။

ဦနပဉ္စဗန္ဓနပတ္တေသု အန္တိမပတ္တဿ ဝိဘာဂံ ဒဿေတုမာဟ **''ဗန္ဓနာနိ စာ''** တိအာဒိ။ မုခဝဋ္ဋိယာ အဋ္ဌင်္ဂုလပ္ပမာဏာနံ စတုန္နံ ရာဇီနံ စတ္တာရိ ဗန္ဓနာနိ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ စကာရော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဿေဝ သမုစ္စယံ ကရောတိ။ **အဋ္ဌင်္ဂုလရာဇိယာ တထာ** တိ မုခဝဋ္ဋိတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌင်္ဂုလာယာမံ ဘဋ္ဌာယ ရာဇိယာ ဒ္ဝင်္ဂုလဒ္ဝင်္ဂုလမတ္တေ ဌာနေ တေနေဝ နီဟာရေန ဗဒ္ဓာနိ စတ္တာရိ ဗန္ဓနာနိ စာတိ အတ္ထော။

၇၇၀. ဧဝံ ဦနပဉ္စဗန္ဓနပတ္တံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပရိပုဏ္ဏပဉ္စဗန္ဓနပတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **''ပဉ္စ တ''**တိအာဒိ။ မုခဝဋ္ဋိယာ ဒ္ဝင်္ဂုလဒ္ဝင်္ဂုလာယာမံ ဩတိဏ္ဏာ ပဉ္စ ရာဇိယော စ။ **တ**-သဒ္ဒေန ပဉ္စဗန္ဓနဝိကပ္ပာ ဒဿိတာ။ **ဧကာ တ ပိ ဒသင်္ဂုလာ**တိ မုခဝဋ္ဋိတော ဒသင်္ဂုလာယာမာ ဧကာ တ ရာဇိ ဟောတိ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန တဿာ ရာဇိယာ ဗန္ဓနော ပဉ္စဗ

န္တနပက္ခော ဒဿိတော။ **အယံ ပဋ္ဌော** တိ ယဿ ပဌ္ဌ ရာဇိယော တ တတ္ထ ဇန္တနာနိ ပဥ္စဇန္တနာနိ တ, ဒသင်္ဂုလာ ကော ရာဇိ တ တတ္ထ ဇန္တနာနိ ပဥ္စဇန္တနာနိ တ သန္တိ, အယံ ပဋ္ဌော ပဥ္စဇန္တနော နာမ။

၇၇၁. ဇော့ဝတာ မတ္တိကာပဋ္ဌော ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ ကုာနိ အယောပတ္တော ဒဿေတုမာဟ **"အယောပတ္တော"**တိအာဒိ။ ဆိဒ္ဒါနိ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ ဇန္တိတဗ္ဗာနိ အယောပဋ္ဌာနိ **လောဟမဏ္ဍလကာနိ** နာမ။ "ဘဏ္ဍု ဦ"တိပိ တဿေဝ ပရိယာယော။ ဘဏ္ဍိတဗ္ဗံ ဇန္တိတွာ ဆိဒ္ဒေ ပဋိစ္ဆာဒိတေပိ ယတ္ထ အသဏှတာယ အာမိသံ တိ ဌတိ, တာဒိသောပိ အပတ္တောယေတတိ အာဟ **"မဋ္ဌော ဝဋ္ဋတီ"** တိ။ **အယောစုဏ္ဏေန တဏ္ဍိယာ** တိ ဇော့ပိ "မဋ္ဌော ဝဋ္ဋတီ"တိ သမ္ဗန္ဓိနိယံ။

၇၇၂. တဿ နိဿဂ္ဂိယံ သင်္ဃဿ နိဿဋ္ဌံ တံ ပတ္တံ တဿိ အနုကမ္ပာယ အဂဏှာဟန္တဿာတိ ယောဇနာ, "သင်္ဃမဇ္ဈေ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗော"တိ (ဟရာ. ၆၁၃) ဝစနတော သင်္ဃမဇ္ဈေ နိဿဋ္ဌံ တဿ တံ ပတ္တံ **တဿိ** ပတ္တနိဿဇ္ဇကေ ပုဂ္ဂလေ အနုကမ္ပာယ အဂဏှာဟန္တဿ။

၇၇၃. **ဒီယမာနေ တု ပတ္တသ္မိ** န္တိ ဥဒိနပဥ္စဇန္တနေန ပတ္တေန ဝိညာပိတနဝပတ္တော ဘိက္ခုမှ္ပဟိ တံ ပတ္တံ သင်္ဃ မဇ္ဈေ နိဿဇ္ဇိတွာ အာပတ္တိံ ဒေသေတွာ နိသိန္နေ စတဿော အဂတိယော အဂမနံ, ဂဟိတာဂဟိတဇာနနန္တိ ကု မေဟိ ပဥ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ ပဌမံ သင်္ဃံ ယာစိတွာ ဥတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ သင်္ဃေန ပတ္တ ဂါဟကံ ကတွာ သမ္မတေန နိဿဋ္ဌပတ္တံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ တဿိ သင်္ဃေ သင်္ဃတ္ထေရတော ပဋ္ဌာယ အနုက္ကမေန ဥပသင်္ကမ္မ ဝိညာယမာနံ ဂုဏံ ဝတွာ ပဏာမိတော။ **ယဿာ** တိ တဿိ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိသိန္နဿ ယဿ ဘိက္ခုနော, ရောစနတ္ထယောဂေ သမ္ပဒါနဝစနံ။ **သော** ဒီယမာနော ပတ္တော။ **တံ** ဒီယမာနံ ပတ္တံ။

၇၇၄. **ဒီပိတော**တိ "အပတ္တကဿ န ကဟေတဗ္ဗော"တိ (ဟရာ. ၆၁၅) ဝုတ္တော။ **တတ္ထာ** တိ တဿံ ဘိက္ခုပ ရိသာယံ။ **ပတ္တပရိယန္တော** တိ ဇော့ "ဧဝံ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိယန္တေ ဌိတပတ္တော"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၁၅) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ တေန ပတ္တပရိဝတ္တနေန အာဂတော တ သဗ္ဗေဟိ အဂ္ဂဟိတတ္တာ အာဂတော သော ဧဝ တ ပတ္တော ပရိယန္တော နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တဿ ဘိက္ခုနော** တိ ပတ္တံ နိဿဇ္ဇိတွာ နိသိန္နဿ တဿ ဘိက္ခုနော။

၇၇၅. **တန္တိ** အတ္တနော ဒိန္နံ တံ ပရိယန္တပတ္တံ။ **အပ္ပဒေသေ**တိ မဉ္စပီဌာဒိအဋ္ဌာနေ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "မဉ္စပီဌဆတ္တနာဂဒန္တာဒိကေ အဒေသေ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၁၅)။ **ဝိဿဇ္ဇေတီ** တိ အညဿ ဒေတိ။ အတ္တနာ အအာ ပေတွာ အညေန တံ ပတ္တံ သယမေဝ အတ္တနော ဂဟေတွာ အညံ အနုရူပံ ပတ္တံ ဒိယျမာနံ ဂဏှာဟိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ **အဘောဂေန ပရိဘုဥ္ဇတီ** တိ ယာဂုရန္ဓနာဒိဝသေန ပရိဘုဥ္ဇတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "အဘောဂေနာတိ ယာဂုရန္ဓနရဇနပစနာဒိနာ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၁၅)။ "အန္တရာမဂ္ဂေ ပန ဗျာဓိမှိ ဥပ္ပန္နေ အညသ္မိံ ဘာဇနေ အသတိ မတ္တိကာယ လိမ္ပိတွာ ယာဂုံ တ ပစိတုံ ဥဒကံ တ တာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၁၅) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ တာဒိသေ ဌာနေ တထာပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဇော့ ဝိသေသော။

၇၇၆. **နဋ္ဌေ** တိ အတ္တနော ပရိဘုဉ္ဇိယမာနေ ပတ္တေ စောရဂ္ဂဟဏာဒိနာ နဋ္ဌေ။ **ဘိန္နေ** တိ ဘေဒမုပဂတေ။ **အနာပတ္တီ**တိ အညံ ပတ္တံ ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ပကာသိတာ**တိ "အနာပတ္တိ နဋ္ဌပတ္တဿ ဘိန္နပတ္တဿ ဉာတကာနံ ပဝါရိတာနံ အညဿတ္ထာယ အတ္တနော ဓနေနာ"တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၆၁၇) နယေန **ဟဋ္ဌိယံ** ဒေသိတာ။ ဣဓ "အညဿတ္ထာယာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနော ဝဋ္ဋဥ္စိယမာနေ ပတ္တေ သတိပိ အညဿတ္ထာယ ပတ္တံ ဝိညာပေ တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဉာတကာဒီနံ ဂဏှာဟတော**တိ ဇော့ "သန္တက"န္တိ လဗ္ဘတိ။ အတ္တနော ဓနေနာတိ ယောဇနာ။ ဇော့ ဓနံ နာမ သုတ္တဝတ္ထာဒိ ကပ္ပိယဝတ္ထု။

၇၇၇. ဇော့ ဝိညာပနံ **ကုရိယံ** ။

ဒုတိယပတ္တကထာဝဏ္ဏနာ။

၇၇၈. **သပ္ပိအာဒိ ဘေသဇ္ဇ** န္တိ ဧတ္ထ **ဟဋ္ဌိယံ** ''သေယျထိဒံ? သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတ''န္တိ (ဟရာ. ၆၂၂) ဥဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ ''သပ္ပိ နာမ ဂေါသပ္ပိ ဝါ အဇိကာသပ္ပိ ဝါ မဟိံသသပ္ပိ ဝါ, ယေသံ မံသံ ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပိ''တိ (ဟရာ. ၆၂၃) နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဃတဉ္စ ''တေသံယေဝ နဝနီတ''န္တိ (ဟရာ. ၆၂၃) နိဒ္ဒိဋ္ဌံ နဝနီတဉ္စ ''တိလတေလံ သာသပတေလံ မဓုကတေလံ ဧရဏ္ဍကတေလံ ဝသာတေလ''န္တိ (ဟရာ. ၆၂၃) နိဒ္ဒိဋ္ဌံ တေလဉ္စ ''မဓု နာမ မက္ခိကာမဓူ''တိ (ဟရာ. ၆၂၃) နိဒ္ဒိဋ္ဌံ မဓုဉ္စ ''ဖာဏိတံ နာမ ဥစ္ဆုမှာ နိဗ္ဗတ္တ''န္တိ (ဟရာ. ၆၂၃) နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဂုဠာဒိဖာဏိတဉ္စာတိ ဧတေသံ ပဉ္စဘေသဇ္ဇရာသိမှိ ယံ ယံ ဘေသဇ္ဇန္တိ အတ္ထော။ **ပုရေဘတ္တ** န္တိ ပုရေဘတ္တေ။ **ပဋိဂယှာတိ** ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။

၇၇၉. **တံ** ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဘေသဇ္ဇံ။ **သတ္တာဟ** န္တိ ဧတ္ထ ''ဝဋ္ဋတီ''တိ ကိရိယာယ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ ''သတ္တာဟံ အတိက္ကမန္တဿာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **''သတ္တာဟာတိက္ကမေ တဿာ''** တိ ဝါ ပါဌော။ သတ္တာဟဿ အတိက္ကမော သတ္တာဟာတိက္ကမော, တသ္မိံ **သတ္တာဟာတိက္ကမေ။ တဿာ** တိ ဘေသဇ္ဇပဋိဂ္ဂါဟကဿ ဘိက္ခုနော။ **''နိဿဂ္ဂိယ''** န္တိ က္လမိနာ ဟစိတ္တိယမေဝ ဒဿိတံ။ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထု ဘာဇနဂဏနာယ အာပတ္တိံ ကရောတိ။ ကေသ္မိံ ဘာဇနေပိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဌပိတာနိ နဝနီတပိဏ္ဍဂုဠပိဏ္ဍသက္ခရမဓုပဋလာနိပိ အတ္တနော ဂဏနာယ အာပတ္တိံ ကရောန္တိ။

၇၈၀. **ဂဏ္ဍိဟိတွတ**တိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။ သန္နိဓိယတီတိ **သန္နိဓိ,** သန္နိဟိတဝတ္ထု, တဿ **ကာရကံ** ကရဏံ အပရာပရဒိဝသတ္ထာယ ဌပနံ, တံ ကတွာ, ပဉ္စဘေသဇ္ဇံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ယထာ အပရံ ဒိဝသံ ဂစ္ဆတိ, တထာ ကတွာ နိက္ခိပိတွာတိ အတ္ထော။ **နိရာမိသံ သာယတော**တိ အာမိသေန အမိဿေတွာ ဘုဉ္ဇန္တဿ။

၇၈၁. **ဥဂ္ဂဟိတ** န္တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟာပေတွာ ဟတ္ထေန ဂဟိတံ။ **သရီရဘောဂေ**တိ ဗဟိ သရီရပရိဘောဂေနေဝ။

၇၈၂. **ဂဟိတံ** ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ **တာပေတွာ**တိ ဝိလီယာပေတွာ။

၇၈၃. **''သယံ တာပေတိ။ပေ။ န ဟောတိ သော''**တိ က္လာဒံ သုခေါတနဝနီတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဒုဒ္ဓေါတေန ပန ဒဓိဂုဋ္ဌိကာဒိသဟိတေန သာမံပာကော ဟောတေဝ။ နဝနီတဿ ယံ သယံ တာပနံ, သော သာမံပာကော န ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၇၈၄. **ယေန ကေနစီ**တိ ဥပသမ္ပန္နေန, အနုပသမ္ပန္နေန ဝါ။

၇၈၅. **''သယံ ကရောတီ''**တိ က္လမိနာ အနုပသမ္ပန္နံ နိဝတ္တေတိ။ တေန ကတံ ပန တဒဟု ပုရေဘတ္တံ သာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတခီရေန ဝါ ဒဓိနာ ဝါ ကတသပ္ပိ အနုပသမ္ပန္နေန ကတံ သာမိသမ္ပိ တဒဟု ပုရေဘတ္တံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၂)။

၇၈၆. **သဝတ္ထုကဿာ** တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထု နာမ ခီရဒဓိ။

၇၈၇. **အဿာ** တိ ပဋိဂ္ဂဟိတခီရဒဓိဟိ ကတသပ္ပိမာဟ။ **''ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တာနီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ** တိ က္လာဒံ ''ယာနိ ခော ပန တာနိ ဂိလာနာနံ ဘိက္ခူနံ ပဋိသာယနီယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ, သေယျထိဒံ? သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ, တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ''တိ (ဟရာ. ၆၂၂) က္လမသ္မိံ **မာတိကာဟဋ္ဌေ** ''ယာနီ''တိ ဝုတ္တသပ္ပိအာဒီနမေဝ ''တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ''တိ ဝုတ္တတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တတ္ထ ခီရဒဓီနံ အဝုတ္တတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

၇၈၈. **ကပ္ပိယသပ္ပိမှိ** တိ ကပ္ပိယမံသာနံ သတ္တာနံ ဃတေ။ **အကပ္ပိယသပ္ပိမှိ** တိ အကပ္ပိယမံသာနံ သတ္တာနံ ဃတေ, ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟေ အတိက္ကန္တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၇၈၉. တေန သပ္ပိနာ အကပ္ပိယေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ က္လာဒံ ဒုက္ကဋံ ကထံ ဟောတီတိ အာဟ **''သဗ္ဗာ''** တိအာဒိ။ အကပ္ပိ ယံ မံသံ ယေသံ တေ **အကပ္ပိယမံသာ,** မနုဿာဒယော, သဗ္ဗေ စ တေ အကပ္ပိယမံသာ စာတိ **သဗ္ဗာကပ္ပိယမံသာ,** တေသံ။

၇၉၀-၁. ဇဝံ စေ ဝဋ္ဋတိ, ''ယေသံ မံသံ ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပိ''တိ ကသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တန္တိ စောဒနံ သမုဋ္ဌာပေ တွာ တံ ပရိဟရိတုမာဟ **''ယေသ''**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ ''ယေသဉ္ဟိ ကပ္ပတိ မံသံ, တေသံ သပ္ပီ''တိ **ဣဒံ** ဝစနံ **ကိံ** ပ ယောဇနံ သာဓေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣအနိ ပရိစ္ဆေဒနိယမနသင္ခာတံ တံပယောဇနဉ္စ တဗ္ဗိသယဉ္စ ဒဿေတုမာဟ **''ပဏီတဘောဇနသ္မာ''** တိအာဒိ။ ပဏီတဘောဇနသ္မ ပရိစ္ဆေဒနိယာမနန္တိ ယောဇနာ။ သတ္တာဟကာလိကေ ပဉ္စဝိဓေ ဘေသဇ္ဇေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, နိဒ္ဒာရဏေ ဘုမ္မံ။ **နိဿဂ္ဂိယဿ ဝတ္ထုန** န္တိ နိဒ္ဒာရိတဗ္ဗဒဿနံ။ **နိဿဂ္ဂိယ ဿာ**တိ ဧတ္ထ တံဟေတုကဿ ဟစိတ္တိယဿာတိ အတ္ထော။ **ဝတ္ထုန** န္တိ သပ္ပိနဝနီတဒွဝယမေဝ ဝုတ္တံ။ သ တ္တာဟကာလိကေ နိဿဂ္ဂိယဟစိတ္တိယဿ ဝတ္ထု နာမ ဧတေသမေဝ သပ္ပိနဝနီတာနိ, ပဏီတဘောဇနဉ္စ တေသ မေဝ ခီရဒဓိသပ္ပိနဝနီတာနီတိ ဒဿေတုံ တထာ ဝုတ္တံ, န အကပ္ပိယမံသသတ္တာနံ သပ္ပိအာဒိနိတရဏတ္ထံ ဝုတ္တန္ တိ အယံ ဟဋ္ဌိယံ တထာဂတာ မိပ္ပေတော အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၇၉၂. **ဂဟိတုဂ္ဂဟိတာဒိကေ** ဥဂ္ဂဟိတပဋိဂ္ဂဟိတာဒိကေ နဝနီတေပိ သဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော သပ္ပိမှိ ဝုတ္တန ယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပုရေဘတ္တံ, ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတခီရဒဓိဟိ, ဥဂ္ဂဟိတခီရဒဓိ ဟိ စ ကတံ နဝနီတံ, တာဒိသမေဝ အကပ္ပိယမံသနဝနီတဉ္စ သင်္ဂဟိတံ။ **သဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော** တိ အာပတ္တိအာဒိကံ သဗ္ဗ ဝိနိစ္ဆယံ သင်္ဂဏှာတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''သဗ္ဗော အာပတ္တာနာပတ္တိပရိဘောဂါပရိဘောဂနယော''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၂)။

၇၉၃-၄. **ဘိက္ခုနံ အာကိရန္တိ** တိ ဧတ္ထ ''ပတ္တေ''တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ **အာဒိစ္စပက္က** န္တိ အာတပေ ဝိ လီနံ။ **သံသဋ္ဌံ** ပရိဿာဝိတံ။

၇၉၅-၆. တိလတေလံ သာသပတေလံ မဓုကတေလံ ဧရဏ္ဍကတေလံ။ **ဂဟိတ**န္တိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ ပုရေဘတ္တံ သာမိ သမ္ပိ နိရာမိသမ္ပိ သာယိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ **တေသံ ဝသာ**တိ သတ္တာဟာတိက္ကန္တာနံ တေသံ တေလာနံ ဝသေန, တေလဘာဇနဂဏနာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၇၉၈. **တေသံ တိဏ္ဏမ္ပိ** တိ ဧရဏ္ဍမဓုကသာသပဗီဇာနံ တိဏ္ဏံ။

၇၉၉. **နိဿဂ္ဂိယံ** ဟစိတ္တိယံ။

၈၀၀. **သာသပာဒီန**န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပဋိလောမေန မဓုကဧရဏ္ဍကာနံ ဂဟဏံ။ **ဂဟေတွာ**တိ ပဋိဂ္ဂဟေ တွာ။ ဘိက္ခုနာ တေလတ္ထာယေဝ ဂဟေတွာ ဌပိတာနံ သာသပာဒီနံ သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၈၀၁-၂. နာဠိကေရဉ္စ ကရဉ္ဇဉ္စ **နာဠိကေရကရဉ္ဇာနိ,** တေသံ, နာဠိကေရဖလာနံ, နတ္တမာလဋ္ဌီနဉ္စ တေလန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကုရုဝကဿာ** တိ အတသိဗီဇဿ။ နိမ္ဗဉ္စ ကောသမ္ဗကဉ္စ **နိမ္ဗကောသမ္ဗကာနိ,** တေသံ, ပုစိမန္ဒဗီဇဿ စ ဖန္ဒနဗီဇဿ စ တေလန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဘလ္လာတကဿာ** တိ ဇံနာမကဿ ရုက္ခဗီဇဿ။ **သမယစ္စယေ** တိ သတ္တာဟာတိက္ကမေ။

၈၀၃. **ယာဝကာလိကဘေဒဉ္စ** တိ ဧတ္ထ ''ယာဝကာလိက''န္တိ ဘေအေ ဝိသေသနံ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော, ''ဣဒံ ဝတ္ထု''န္တိ ဧတဿ အဇ္ဈောဟရဏီယဝိသေသိတဗ္ဗဿ ဝိသေသနံ။ **ယာဝဇီဝိက**န္တိပိ တဿေဝ ဝိသေသနံ။ **သေသ** န္တိ ''သာမံပာကသဝတ္ထုက ပုရေဘတ္တပစ္ဆာဘတ္တပဋိဂ္ဂဟိတဥဂ္ဂဟိတကဝတ္ထုဝိဓာနံ သဗ္ဗ''န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၂) **အဋ္ဌကထာယံ** ဒဿိတံ သေသံ ဝိသေသပ္ပကာရဇာတမာဟ။ **ဉေယျံ** တိ ဣမသ္မိံ တေလဝိနိစ္ဆယေပိ။

၈၀၄. **အစ္ဆဿ** ဣဿဿ။ **မစ္ဆဿ** ဇလဇဿ။ **ဝရာဟဿ** သူကရဿ။ **သုသုကာ**သင်္ခာတဿ မကရ ဿ။ မစ္ဆဝစနေနေဝ မကရဿ သင်္ဂဟိတတ္တေပိ တဗ္ဗမစ္ဆဘာဝေန ဝိသုံ ဂဟဏန္တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ **ဂဒ္ရ ဘဿ** ခရဿ။ ဣမေသံ **ပဉ္စန္နံ** သတ္တာနံ ဝသေန ပဉ္စဝိဓာနံ **ဝသာနံ** တေလဉ္စ ပဉ္စပ္ပကာရံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၈၀၅. ကပ္ပိယာကပ္ပိယသ္သ စာ တိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယမံသသ္သ သတ္တသ္သာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, သဗ္ဗမေဝ ဝသာတေလံ ဝဋ္ဋတီတိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ တေ္တ ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝသာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ အစ္ဆဝသံ မစ္ဆဝသံ သုသုကာဝသံ သူကရဝသံ ဂဒြဘဝသ''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၂) အနုညာတဟာဌေ **အစ္ဆဝသာ** ဂ္ဂဟဏေန မနုဿေဟိ အညေသံ သဗ္ဗာကပ္ပိယမံသသတ္တာနံ ဝသာယ အနုညာတတ္တာ တံ သင်္ဂဟေတုံ **အကပ္ပိယ**ဂ္ဂဟဏံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အစ္ဆဝသ'န္တိ ဝစနေန ဌပေတွာ မနုဿဝသံ သဗ္ဗေသံ အကပ္ပိယမံသာနံ ဝသာ အနုညာတာ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃)။ တေ္တ အကပ္ပိယမံသသတ္တာနံ မံသာနံ အကပ္ပိယဘာဝတော ''မံသေသု ဟိ ဒသ မနုဿဟတ္ထိအဿသုနခအဟိသီဟဗျဂ္ဃဒီပိအစ္ဆတရစ္ဆာနံ မံသာနိ အကပ္ပိယာနိ။ ဝသာသု ကော မနုဿဝသာဝ။ ခီရာဒီသု အကပ္ပိယံ နာမ နတ္ထီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အကပ္ပိယဝစနေန မနုဿဝသာယပိ ဂယှမာနတ္တာ တသ္မိံ နိဟရိတုမာဟ **''ဌပေတွာ''**တိ။

၈၀၆. ပုရေဘတ္တ န္တိ ပုရေဘတ္တေ။ **သံသဋ္ဌံ** ပရိဿာဝိတံ။ ''ပုရေဘတ္တ''န္တိ ဣဒံ ''ပဋိဂ္ဂဟေတွာတန, ပက္ကံ, သံသဋ္ဌ''န္တိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ **ဟဋ္ဌိယံ** ''ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ နိပ္ပက္ကံ ကာလေ သံသဋ္ဌံ တေလပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၂)။

၈၀၇. တံ ကတ္တေ ဒေတီတိ အပဋိဂ္ဂဟိတဝသံ ဂဟေတွာ ပစိတွာ တေလံ ဒေတီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အနုပသမ္ပန္နေဟိ ကတံ နိဗ္ဗဋ္ဋိတဝသာတေလံ ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပုရေဘတ္တံ သာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃)။ တတော ဥဒ္ဓံ သတ္တာဟမနတိက္ကမ္မာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ပစ္ဆာဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ သတ္တာဟံ နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃)။ ဣဓ ဥဘယတ္ထာပိ ကာလေ, ဝိကာလေ စ ကပ္ပိယာကပ္ပိယမံသဝသာနံ တေလံ ဒိယျမာနံ သုခုမမံသစုဏ္ဏာဒိကံ အဗ္ဗောဟာရိကံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယံ ပန တတ္ထ သုခုမရဇသဒိသံ မံသံ တ နှာရု တ အဋ္ဌိ တ လောဟိတံ တ ဟောတိ, တံ အဗ္ဗောဟာရိက''န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃)။

၈၀၈. ပဋိဂ္ဂဟေတု န္တိ တေ္တ ''ဝသ''န္တိ စ **ကာတု**န္တိ တေ္တ ''တေလ''န္တိ စ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ **ကာတု** န္တိ တေ္တ ပစိတုံ ပရိဿာဝိတုန္တိ ဥဘယမေတတိ အတ္ထော။ **''န ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဣဒံ ပဋိဂ္ဂဟဏာဒိပယောဂတ္တယေ ဝိသုံ ဝိသုံ ဒုက္ကဋတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ **ဟဋ္ဌိယံ** ''ဝိကာလေ စေ ဘိက္ခဝေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝိကာလေ နိပ္ပက္ကံ ဝိကာလေ သံသဋ္ဌံ, တံ စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ တိဏ္ဏံ ဒုက္ကဋာန''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၂)။ ဣမာနိ ဟိ တီဟိ ပယောဂေဟိ တီဏိ ဒုက္ကဋာနိ ဟောန္တိ။ **သေသော**တိ ဥဂ္ဂဟိတကပဋိဂ္ဂဟိတကာသဝတ္ထုကဝိသယော ဝိနိစ္ဆယော စ ဘာဇနဂဏနာယ အာပတ္တိဘေဒော စာတိ ဧဝံပကာရော ဝတ္တဗ္ဗဝိသေသော။

၈၀၉. ဂဟိတန္တိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ **မဓုကရီကတ**န္တိ မဓုမက္ခိကာခုဒ္ဒကမက္ခိကာဘမရမက္ခိကာသင်္ခါတာဟိ တီဟိ မဓုကရီဟိ ကတံ။

၈၁၀. ဝတ္ထုနံ ဂဏနာ တိ မဓုပဋလေန ဌိတံ စေ, ပဋလဂဏနာယ, ပိဋ္ဌေတွာ ဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ ဌပိတံ စေ, ဘာဇနဂဏနာယ, သိလေသမိဝ ပတ္ထိန္နံ စေ, မဟာဘမရမဓုခဏ္ဍပိဏ္ဍဝသေန, ဝိသုံ ဝိသုံ ကတေ တေသံ ဂဏနာယာတိ အတ္ထော။

၈၁၁. ဃနာဃနန္တိ တေ္တ ဂုဠဋ္ဌ နာနပ္ပကာရာ သက္ကရာ စ ဃနပက္ကံ နာမ။ ပက္ကတနုကံ ဖာဏိတံ အဃနပက္ကံ နာမ။ ဥစ္ဆုသိလေသော အပက္ကဃနံ နာမ။ ဥစ္ဆုဒဏ္ဍတော ပီဠိတရသော အပက္ကာဃနံ နာမ။ ''ဖာဏိတံ နာမ ဥစ္ဆုမ္ဟာ နိဗ္ဗတ္တ''န္တိ (ပာရာ. ၆၂၃) သာဓာရဏဟဋ္ဌိဝစနတော, ''ဖာဏိတံ နာမ ဥစ္ဆုရသံ ဥပာဒါယာ''တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ; ဝိ. သင်္ဂ အဋ္ဌ. ၉၈) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော စ ဣဓ ရသာဒီဟိ ဥစ္ဆုဟာနမ္ပိ သင်္ဂဟိတံ။ ကေစိ ဥစ္ဆုနော စတုကာလိကတ္တံ ဝဏ္ဏယန္တိ, တံ န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။

၈၁၂. ဖာဏိတန္တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေ တသ္မိံ ဖာဏိတေ အညတရံ။ **ဂဟိတံ** ပဋိဂ္ဂဟိတံ။

၈၁၃. အသံသဒ္ဒေနာ တိ အပရိသ္သာဝိတေန။ **ကတဖာဏိတန္တိ** ပရိသ္သာဝေတွာ အတ္တနာ ကတဖာဏိတံ။ **ပုရေဘတ္တံ ဂဟိတေနာ**တိ ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတေန။ ''သယံ ကတ''န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃) ဝုတ္တတ္တာ **ကတန္တိ** ဥစ္စု ဆုရသော ဂဟေတဗ္ဗော။

၈၁၆. ကတ္ဝာတိ ပစိတွာ ဖာဏိတံ ကတွာ။

၈၁၇. ပဏ္ဍာဘတ္တံ ကတဇ္ဈာပိ တိ ပစ္ဆာဘတ္တံ အတ္တနာ စ ကတံ အနုပသမ္ပန္နေန စ ကတံ ဖာဏိတမ္ပိ။

၈၁၈. ကတံ ။ပေ။ သီတတရိနာတိ သီတုဒကေ မဓုကပုပ္ဖာနိ ပက္ခိပိတွာ ဌပေတွာ မဒ္ဒိတွာ ပရိသ္သာဝိတရသေန ကတံ မဓုကဖာဏိတံ။

၈၁၉. အသ္သာ တိ မဓုကဖာဏိတဿ။ **ဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ တဒာခာရဘာဇနဂဏနာယ ဒုက္ကဋံ။ ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ကတံ မဓုကဖာဏိတံ ယာဝကာလိကံ စေ ဟောတိ, ကထံ ခဏ္ဍသက္ခရာကတံ သတ္တာဟကာလိကံ ဟောတီတိ ဝိစာရဏာယံ ခီရဇလ္လိကံ ဓောဝိတွာ ဓောဝိတွာ ဂယှမာနတ္တာ ဝဋ္ဋတီတိ ပရိဟရန္တိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ခဏ္ဍသက္ခရံ ပန ခီရဇလ္လိကံ အပနေတွာ အပနေတွာ သောဓေန္တိ, တသ္မာ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃)။ ''ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ပဋိက္ခိတ္တမဓုကပုပ္ဖမေရယံ ဝိနာ အာမကမ္ပိ ပက္ကမ္ပိ မဓုကပုပ္ဖံ ပုရေဘတ္တံ ဝဋ္ဋတီတိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

၈၂၀. သဗ္ဗေသံ ပန ဖလာန န္တိ ကဒလိခဇ္ဇူရိအာဒိဖလာနံ။

၈၂၁. သာမညဇောတနာယ ဝိသေသေပိ အဝဋ္ဌာနတော **''ကာလိကာ''**တိ က္လမိနာ ''ပဏ္ဍာဘတ္တံ သတိ ပစ္စယေ''တိ ဝစနသာမတ္ထိယာ ယာဝကာလိကဝဇ္ဇာ တယော ကာလိကာ ဂဟေတဗ္ဗာ, ''ပုရေဘတ္တံ ယထာသုခ''န္တိ ဝစနသာမတ္ထိယာ စတ္တာရောပိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ယာဝကာလိကဝဇ္ဇာ တယော **ကာလိကာ ပဏ္ဍာဘတ္တံ** ဝိကာလေ **ပစ္စယေ** ပိပာသာဒိကာရဏေ သတိ ကေဝလမ္ပိ ပစ္စေကမ္ပိ မိသ္သေတွာပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဘိက္ခုသ္သ ဝဋ္ဋန္တိ။ **ကာလိကာ** စတ္တာရောပိ **ပုရေဘတ္တံ** ကာလေ ယာဝမဇ္ဈန္ဟော ကေဝလမ္ပိ မိသ္သေတွာပိ ယထာသုခံ အသတိပိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဘိက္ခုသ္သ ဝဋ္ဋန္တီတိ ယောဇနာ။

၈၂၂. အရုအာဒီနီတိ ဝဏာဒီနိ။ **''မက္ခေတုံ န ဝဋ္ဋတီ''** တိ က္လမိနာ ဗာဟိရပရိဘောဂေပိ နိတရိတော။

၈၂၃. အနာပတ္တိတရေ ''အန္တောသတ္တာဟ''န္တိ အဓိကာရေ ''အနုပသမ္ပန္နဿ စတ္တေန ဝန္တေန မုတ္တေန အနပေက္ခော ဒတွာ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ''တိ (ပာရာ. ၆၂၅) ဝုတ္တတ္တာ **စဇိတွာ**တိ ဧတ္ထ ''အန္တောသတ္တာဟံ အနုပသမ္ပန္နဿာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **လဘိတွာ**တိ ဧတ္ထ ''သတ္တာဟာတိက္ကမေပီ''တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ တေနာဟ **မဟာပဒုမတ္ထေရော** ''အန္တောသတ္တာဟေ ဒိန္နဿ ဟိ ပုန ပရိဘောဂေ အာပတ္တိယေဝ နတ္ထိ, သတ္တာဟာတိက္ကန္တဿ ပန ပရိဘောဂေ အနာပတ္တီတိ ဒဿနတ္ထမိဒံ ဝုတ္တ''န္တိ။ **လဘိတွာ**တိ ဂဟိတတေလေန အနုပသမ္ပန္နေန သက္ကစ္စံ, အသက္ကစ္စံ တ ဒိန္နံ လဘိတွာ။ **သာယိတုန္တိ** ဧတ္ထ ''လဘတိ''တိ သေသော။

၈၂၄. ''အနာပတ္တိ အဓိဋ္ဌေတီ'' တိ ဒွိန္နံ ပဒါနံ အန္တရေ ''အန္တောသတ္တာဟ''န္တိ သေသော, သဗ္ဗပဒေဟိပိ ယုဇ္ဇတိ။ **အဓိဋ္ဌေတီ** တိ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ သပ္ပိမ္ပိ တေလမ္ပိ ဝသမ္ပိ မုဒ္ဓနိ တေလံ တ အဗ္ဘဉ္ဇနံ တ, မဓုံ အရုမက္ခနံ, ဖာဏိတံ ဃရဓူပနံ ဘဝိဿတီတိ အဓိဋ္ဌေတိ။ အဓိဋ္ဌိတေန အနဓိဋ္ဌိတံ စေ မိဿံ ဟောတိ, ပုနပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ **ဝိဿဇ္ဇေတီ** တိ အန္တောသတ္တာဟေ အညဿ ဥပသမ္ပန္နဿ ဒေတိ။ သစေ တထာ ဒိန္နံ အဒေန အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ, တေန ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ က္လတရဿ ဒိန္နတ္တာ တေသံ အနာပတ္တီတိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၅ အတ္ထတော သမာနံ) ဝုတ္တံ။

ဝိနဿတီ တိ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ယထာ အပရိဘောဂံ ဟောတိ, တထာ စောရိကာယ
ဟရဏာဒိဝသေန နဿတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဝိနဿတီတိ အပရိဘောဂံ ဟောတီ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၅)။
အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှာတီ တိ အညော တသ္မိံ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ ဝိလုမ္ပိတွာ ဂဏှာတိ။ **ဝိဿာသံ ဂဏှာတီ** တိ
တသ္မိံယေဝ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ အညော ဝိဿာသံ ဂဏှာတိ။

၈၂၅. အကထိနစိတ္တေန သတ္တုန္နာ သမုဋ္ဌာနာဒယော သဗ္ဗေဝ ပဌမေန ကထိနေန သမာ ပကာသိတာတိ
ယောဇနာ။ **အကထိနစိတ္တေနာ** တိ မဟာကရုဏာရသေန တိန္တတာယ အကက္ကသစိတ္တေန, အဝိဟိံသာဘိရတစိတ္
တေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သတ္တုန္နာ** တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာဒီဟိ အတ္ထေဟိ သဒေဝကံ လောကံ အနုသာသတီတိ
သတ္ထာ, တေန သဗ္ဗညုနာ ဒသဗလေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။

ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒကထာဝဏ္ဏနာ။

၈၂၆. **ဂိမ္ဟာနန္တိ** တွေ ''မာသာန''န္တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ, နိဒ္ဒာရဏေ သာမိဝစနံ, ဂိမှေဟသု စတူသု မာ
သေသူတိ အတ္ထော။ နိဒ္ဒာရိတဗ္ဗံ ဒဿေတိ **''မာသော သေသော''**တိ, တွေ ''ဝတ္တဗ္ဗေ ကာလေ''တိ သေသော။
ဖဂ္ဂုနမာသကဏှပက္ခပာဋိပဒတော ပဋ္ဌာယ ဇေဋ္ဌမာသပုဏ္ဏမိပရိယောသာနေသု တီသု မာသေသု အတိက္ကန္တေ
သူတိ အတ္ထော။ **သေသမာသော** နာမ ဇေဋ္ဌမာသဿ ကဏှပက္ခပာဋိပဒတော ပဋ္ဌာယ အာသာဠှိမာသပုဏ္ဏမိပ
ရိယောသာနော။ ဂိမှာနံ မာသော သေသောတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကာလေတိ အတ္ထော။

ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမေ ဂိမှမာသေ ဇေဋ္ဌမာသဿ ကဏှပက္ခော ဝဿိကသာဋိကာ စေ န လဒ္ဓာ, ပရိယေသိတုံ
လဒ္ဓံ ကာတုံ ခေတ္တံ, အဓိဋ္ဌာနနိတသနာနံ အခေတ္တံ။ အာသာဠှိပုရိမပက္ခော ပရိယေသနကရဏနိတသနာနံ ခေတ္
တံ, အဓိဋ္ဌာတုံ အခေတ္တံ။ အာသာဠှိကဏှပက္ခပာဋိပဒတော ယာဝ ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမီ, ဣဒံ စတုန္နမ္ပိ ခေတ္
တန္တိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။

ပရိယေသေယျာ တိ ''ယေ မနုဿာ ပုဗ္ဗေ ဝဿိကသာဋိကံ ဒေန္တိ''တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၆၂၈) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္
တနယေန ပုဗ္ဗေ ဝဿိကသာဋိကဒါယကံ ဥပသင်္ကမ္မ ''ဒေထ မေ ဝဿိကသာဋိကစီဝရ''န္တိအာဒိနာ ဝစနေန အဝိညာ
ပေတွာ ''ကာလော ဝဿိကသာဋိကာယ သမယော ဝဿိကသာဋိကာယ, အညေပိ မနုဿာ ဝဿိကသာဋိကံ ဒေန္
တီ''တိ ဧဝံ သတုပ္ပာဒမတ္တကရဏေန ပရိယေသေယျ။

သာဋိကန္တိ ဝဿိကသာဋိကံ။ **''အဒ္ဓမာသော သေသော''** တိ ဣဒံ ''ဂိမှာန''န္တိ ဣမိနာဝ ယုဇ္ဇတိ။ တတ္ထ
''ဝတ္တဗ္ဗေ ကာလေ''တိ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ, အာသာဠှိမာသဿ ပုရိမပက္ခေတိ အတ္ထော။ **ကတွာတိ** တွေ ''လ
ဒ္ဓ''န္တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ ယထာဝုတ္တနယေန သတုပ္ပာဒေန တ အဝသေသာနံ သဒ္ဒါသမ္ပန္နကုလာနံ တ သန္
တိကာ လဒ္ဓံ သိဗ္ဗနရဇနကပ္ပဗိန္ဒုအနုဝသေန နိဋ္ဌာပေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပရိဒဟေ**တိ နိဝါသေယျ။

၈၂၇-၈. **ပိဋ္ဌိသမ္မတေ သမယေ** တိ ''ကတ္တိကပုဏ္ဏမာသိယာ ပန ပစ္ဆိမပာဋိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဇေ
ဋ္ဌမူလပုဏ္ဏမာ ဣမေ သတ္တ မာသာ ပိဋ္ဌိသမယော နာမာ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၈) ဧဝံ ဒဿိတေသု သတ္တသု မာသေ
သု။ ဉာတကာညာတကာဒိနော သတုပ္ပာဒံ ကတွာတိ ယောဇနာ။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ပဝါရိတာပဝါရိတာနံ သင်္ဂဟော။ ယထာ
ဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အညာတကအပ္ပဝါရိတဋ္ဌာနတော''တိ။

တေသုယေဝါတိ ဉာတကအညာတကပဝါရိတအပ္ပဝါရိတေသု။ **''တထာ''**တိ ဣမိနာ ''ဟောတိ နိဿဂ္ဂိယာပတ္
တီ''တိ ဣဒံ ဒဿိတံ။ သာ အာပတ္တိ အညာတကအပ္ပဝါရိတေသု အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေန ဟောတိ။ ယထာ
ဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဒေထ မေ ဝဿိကသာဋိကစီဝရ'န္တိအာဒိနာ နယေန ဝိညတ္တိံ ကတွာ နိပ္ဖာဒေန္တဿ အညာတ
ကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေန နိဿဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယ''န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၈)။ ဉာတကပဝါရိတေသု တေန သိက္ခာပဒေ
န အနာပတ္တိ, ပိဋ္ဌိသမယတ္တာ ဣမိနာ အာပတ္တိ ဟောတိ။ အညာတကအပ္ပဝါရိတေသု စ ဝက္ခမာနနယေန ဝတ္တ
ဘေဒဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၈၂၉-၃၀. အညာတကာဒိနော ကတ္တ ပန သတုပ္ပာဒဿ ယောဇနာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အပ္ပတရိတာနံ သင်္ဂဟော။ **ကုစ္ဆိသညိတေ သမယေ**တိ ယထာဝုတ္တပိဋ္ဌိသမယေ သတ္တမာသေ ဝိနာ ဣတရေ ပဉ္စ မာသာ ဝုတ္တာ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဇေဋ္ဌမူလပုဏ္ဏမာသိယာ ပန ပစ္ဆိမဟဋ္ဌိပဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာ ဣမေ ပဉ္စ မာသာ ကုစ္ဆိသမယော နာမာ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၈)။ **ဝတ္ထ** န္တိ ဝဿိကသာဋိကံ။ **အဒိန္နပုဗ္ဗေသူ** တိ ယေဟိ ဝဿိကသာဋိကာ န ဒိန္နပုဗ္ဗာ, တေသု, ဣမိနာ ဝတ္ထဘေဒဿ ကာရဏမာဟ။ ဣဟ **ဝတ္ထဘေဒေ** နာမ ''ယေ မနုဿာ ပုဗ္ဗေ ဝဿိကသာဋိကစီဝရံ ဒေန္တိ''တိအာဒိဝစနတော (ဟရာ. ၆၂၈) ဒိန္နပုဗ္ဗေသု ကာတဗ္ဗဿ သတုပ္ပာဒဿ အဒိန္နပုဗ္ဗေသု ကရဏံ။ ဗ္ဗတိရေကတော ဒိန္နပုဗ္ဗေသု နတ္ထိတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။

တတ္ထာ တိ အညာတကာဒိမ္ဟိ။ **''နိဿဂ္ဂိယ''** န္တိ ဣမိနာ အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေန အာပတ္တိံ အာဟ။ ယထာဟ ကုစ္ဆိသမယစတုက္ကေ ''ဝိညတ္တိမ္ပိ ကတ္တ နိပ္ဖာဒေန္တဿ အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေန နိဿဂ္ဂိ ယံ ဟာစိတ္တိယ''န္တိ။ အယံ ဟာစိတ္တိယာပတ္တိ ပကတိယာ ဝဿိကသာဋိကအာယကေသုပိ ဟောတီတိ ဣဒံ **အဋ္ဌကထာ ယံ** ''ဣဒံ ပန ပကတိယာ ဝဿိကသာဋိကအာယကေသုပိ ဟောတိယေဝ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၈) ဝစနတော ဝိညာ ယတိ။

၈၃၁. **ဩဝဿာပေတီ** တိ အာကာသတော ပတိတဥဒကေနေဝ ကာယံ တေမေတိ, ဣမိနာ ''ဃဋ္ဌာဒီဟိ ဩသိဉ္စိတ္ဝာ ဝ ဋ္ဋတီ''တိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ ''နိဗ္ဗကောသမ္ဘုနာ နဟာယိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **သတိပိ စီဝရေ**တိ ဝဿိက သာဋိကာယ သတိယာပိ။ **''ပရိယောသာနေ ဒုက္ကဋ''** န္တိ ဣမိနာ ဗိန္ဒုဂဏနာယာတိ ဒီပေတိ။ **ဝိဝဋ္ဋင်္ဂဏေ** တိ ရုက္ခာဒိနာ ကေနစိ အနာဝဋ္ဋဌာနေ။

၈၃၂. **မာသသ္မိ** န္တိ ဂိမ္ဟာနံ ပစ္ဆိမမာသသ္မိံ။

၈၃၃. ''အစ္ဆိန္နစီဝရဿာတိ တေဝံ ဝဿိကသာဋိကမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၃၀) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ ဝဿိကသာဋိကံ နိတသေတ္တ နဟာယန္တဿ စောရုပဒ္ဒဝေ **အာပဒာ** နာမ။ **နဟာနကောဋ္ဌ ကန္တိ** နဟာနတ္ထာယ ကတကောဋ္ဌကံ။ **''တပီ''**တိ ဣမိနာ ဟောက္ခရဏိဇာတဿရာဒယော ဥပလက္ခိတာ။ **နဟာယန္တ တဿာ**တိ နဂ္ဂေ ဟုတ္တ နဟာယန္တဿာတိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ ''အာကာသတော ပတိတဥဒကေနေတ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၉) **အဋ္ဌကထာယမေဝ** ဝုတ္တံ။

၈၃၄. **ကရိယ** န္တိ အကာလေ ပရိယေသနကရဏအဓိဋ္ဌာနနိတသနေဟိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော ကိရိယံ။ ကာယေန စ တ စာယ စ ဝိညာပနာဒိ ကရောန္တဿ **ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ** ဟောတိ။

ဝဿိကသာဋိကကထာဝဏ္ဏနာ။

၈၃၅. ''ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခုဿ သာမံ စီဝရံ ဒတ္တ''တိ (ဟရာ. ၆၃၂) ဝစနတော **သာမ**န္တိ ဧတ္ထ ''ဘိက္ ခူ''တိ စ **ဒတ္တတ**တိ ဧတ္ထ ''ဘိက္ခုဿ''ဣတိ စ လဗ္ဘတိ။ **စီဝရ**န္တိ ဆန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရံ ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိ မံ။ ''ကုပိတော အနတ္တမနော အစ္ဆိန္ဒေယျာ''တိ (ဟရာ. ၆၃၂) ဝစနတော **အစ္ဆိန္ဒန္တဿ** တိ ဧတ္ထ ''ကုပိတဿ အနတ္တမနဿာ''တိ သေသော, ကုပိတဿ အနတ္တမနဿ အစ္ဆိန္ဒန္တဿ တ အစ္ဆိန္ဒာပေန္တဿ တတိ အတ္ ထော။ **တ**န္တိ အတ္တနာ ဒိန္နစီဝရံ။ **''သကသညာယာ''**တိ ဣမိနာ ဟရာဇိကာယ အဝတ္ထုဘာဝံ ဒီပေတိ။

၈၃၆. **တထာ**တိ ကောယေဝ အာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။

၈၃၇. **ဝတ္ထာန** န္တိ စီဝရာနံ။ **အဿာ** တိ ဘိက္ခုဿ။

၈၄၁. သင္ဃာဋိ ဂဏ္ဟ, ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဂဏ္ဟာတိ ယောဇနာ။

၈၄၂. ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမ န္တိ တေ္တ “စီဝရ”န္တိ လဗ္ဘတိ။ အာယာမတော ဝဍ္ဍကိဟတ္ထံ တိရိယံ တထာ ဝိဒတ္ထိ ပ္ပမာဏံ ဝတ္ထခဏ္ဍံ ဟောဠိမပရိစ္ဆေဒတော ဝိကပ္ပနုပဂံ နာမ။ အညံ ကိဉ္စိ ပရိက္ခာရန္တိ ယောဇနာ, အန္တမသော သုစိမ္ပိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပရံ** ပုဂ္ဂလံ။ **ဆိန္ဒာပေန္တဿာ** တိ အစ္ဆိန္ဒာပေန္တဿ။ ကာရိတန္တဿ ဒ္ဝိကမ္မကတ္တာ “ပရ”န္တိ စ “ပရိက္ခာရ”န္တိ စ ကမ္မဒ္ဝယဂဟဏံ။ **အညန္တိ** ပရိက္ခာရဝိသေသနံ။ **ဒုက္ကဋံ** ဝတ္ထုဂဏနာယ, ဝစနဂဏနာယ စ။

၈၄၄. ဝေန္တိ ယထာ အနုပသမ္ပန္နေ အနုပသမ္ပန္နသညိနော ဒုက္ကဋံ, ဧဝံ အနုပသမ္ပန္နေ။ပေ.။ ဝေမတိကဿာပိ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **အစ္ဆိန္နန္တဿာ** တိ တေ္တ ယထာဝုတ္တံ “အနုပသမ္ပန္နေ”တိ က္ကာဒံ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမေန သာမိဝစနံ ကတွတ “ဒိန္န”န္တိ အဇ္ဈာဟာရေန သဟ ယောဇေတဗ္ဗံ, “စီဝရ”န္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ, အနုပသမ္ပန္နဿ ဒိန္နံ စီဝရံ အစ္ဆိန္ဒန္တဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၈၄၅. သော တတိ ယဿ စီဝရံ ဒိန္နံ, သော ဧဝ တ ဘိက္ခု။ တုဋ္ဌော တ ဒုဋ္ဌော တ သော ဒေတီတိ ယောဇနာ။ **ဝိဿာသမေဝ တ**တိ ဝိဿာသံ ကတွတ ဂဏှာဟတောတိ ယောဇနာ။

၈၄၆. ထ္တော တိ က္ကမသိ္မံ သိက္ခာပဒေ။

စီဝရစ္ဆိန္ဒနကထာဝဏ္ဏနာ။

၈၄၇. ဝိညာပေတွတတိ ဝတ္ထတယာပနံ သန္ဓာယ ယာစိတွတ။ **ဆဗ္ဗိခံ သုတ္တ** န္တိ **ပဒဘာဇနေ** “ခောမံ ကပ္ပာသိကံ ကောသေယ္ယံ ကမ္ဗလံ သာဏံ ဘင္ဂ”န္တိ (ဟရာ. ၆၃၈) အာဂတံ ဆပ္ပကာရံ သုတ္တံ။ **ကမ္ဗလ** န္တိ ဧဠကလောမသုတ္တံ။ သာနုလောမာနိ ဆပ္ပကာရသုတ္တာနိ ဟေဋ္ဌာ စီဝရဝိနိစ္ဆယေ ဝုတ္တာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ စီဝရတ္ထံ ဝတွထံ **“စီဝရ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **တန္တတယေဟိ** တိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယေဟိ ပေသကာရေဟိ။ ဟေတ္တကေသု **“တယာပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ”**တိ ဟဋ္ဌော ဒိဿတိ, “သစေ”တိ က္ကမိနာ အယုဇ္ဇမာနတ္တာ သော အဟဋ္ဌော။ **“တယာပေတိ န ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဟဋ္ဌော ယုဇ္ဇတီတိ သစေ တယာပေတီတိ ယောဇနာ, အတ္တနော အတ္ထာယ ယဒိ တယာပေယျာတိ အတ္ထော။

၈၄၈. တထာ အကပ္ပိယော။ ကီဒိသောတိ အာဟ **“အညာတကာဒိကော”**တိ။ **အညာတကာဒိကော**တိ အညာတကော အာဒိ ယဿ သော အညာတကာဒိကော။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန အပ္ပဝါရိတော ဂဟိတော။ ယော ဘိက္ခု တန္တတယဿ အညာတကော, တေန အပ္ပဝါရိတော စ, တဿ အညာတကာဒိကော ဘိက္ခုနာ ဝိညတ္တော သော တန္တတယော အကပ္ပိယောတိ အတ္ထော။

၈၄၉. အကပ္ပိယေနာတိ ဝိညာပိတေန။ **တယာပေန္တဿာ** တိ တေ္တ “ပယောဂေ ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယ”န္တိ သေသော။ ယထာဟ “တယာပေတိ, ပယောဂေ ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ။ ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယ”န္တိ (ဟရာ. ၆၃၈)။

၈၅၀. ကိတ္တကေ ဝီတေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီတိ အာဟ **“ဝိဒတ္ထိမတ္တေ”** တိအာဒိ။ **ဟတ္ထမတ္တေ** တိ ရတနမတ္တေ။ **ပဒဘာဇနေ** “ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယ”န္တိ ဝုတ္တံ, က္ကခ “ဝီတေ နိဿဂ္ဂိယ”န္တိ ကသ္မာ အာဟာတိ? **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ။ တတ္ထာပိ တထာ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? တဒနန္တရံ အတ္တနော သန္တကတ္တာ ဝီတဝီတဋ္ဌာနံ ပဋိလဒ္ဓမေဝ ဟောတိ, **ပဒဘာဇနေ**ပိ က္ကမိနာ အဓိပ္ပာယေန ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ယာဝ စီဝရံ ဝဍ္ဍတိ, တာဝ က္ကမိနာ ပမာဏေန အာပတ္တိယော ဝဍ္ဍန္တိ။ **ဖလကေပိ စာ**တိ တေ္တ **ဖလကံ** နာမ တုရိဝီတဋ္ဌာနံ, ယတ္ထ သံဟရိတွတ ဌပေန္တိ။ ဖလကေ ဖလကေပိ စ နိဿဂ္ဂိယံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

၈၅၁. တေနေတတိ ဝိညတ္တတန္တတယေနေဝ။ **ကပ္ပိယံ သုတ္တ** န္တိ အဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓသုတ္တံ။ ကပ္ပိယေန တန္တတယေန အကပ္ပိယသုတ္တံ တယာပေန္တဿ တထေဝ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၈၅၂. ဧကန္တရိကတော တ ကပ္ပိယာကပ္ပိယေဟေဝ သုတ္တေဟိ ဝိတေ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ, အန္တရန္တရာ အကပ္ပိယသုတ္တာနံ ပသာရဏေန, တယနေန စ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဒီဃတော တ တိရိယတော တ ကပ္ပိယာကပ္ပိယေဟေဝ သုတ္တေဟိ ဝိတေ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ, ဒီဃတော ကပ္ပိယသုတ္တံ ပသာရေတွာ တိရိယံ အကပ္ပိယသုတ္တေန ဝိတေ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တ**ဂ္ဂဟဏေန ဝုတ္တဝိပရိယာယတောပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဒီဃတော အကပ္ပိယသုတ္တံ ပသာရေတွာ တိရိယတော ကပ္ပိယသုတ္တေန ဝိတေတိ အယမေတ္ထ ဝိပရိယာယော။ **ဝိတေ**တိ ဧတ္ထ “ဖလကေ ဖလကေ”တိ အနုဝတ္တေတဗ္ဗံ။

၈၅၃. ကပ္ပိယာကပ္ပိယေဟိ တန္တတယေဟိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယသုတ္တံ မိဿေတွာ **ကတေ** ဝိတေ ဖလကေ ဖလကေ **တဿ** ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **ဝေ**တိ နိပာတမတ္တံ, အထ တ ဝေ တသ္မိံ **ကတေ** ဝိတေတိ အတ္ထော။

၈၅၄-၅. **တေ** ကပ္ပိယာကပ္ပိယတန္တတယာ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာ တရေနေဝ အကပ္ပိယသုတ္တံ သစေ ဝိနန္တိတိ ယောဇနာ။ အကပ္ပိယေန တန္တတယေန ဝိတေ။ ဆန္ဒာနုရက္ခနတ္ထံ **“ဝိတေ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ပမာဏသ္မိ** န္တိ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမပ္ပမာဏသ္မိံ။ **တဒူနေ**တိ တတော ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမပ္ပမာဏတော ဦနေ။ **ဣတရေနာ**တိ ကပ္ပိယတန္တတယေန။ **ဥဘယတ္ထာ**တိ ပမာဏသ္မိံ, တဒူနေ စ ဒုက္ကဋံ ဧတေတိ ယောဇနာ။

၈၅၆. သစေ ကပ္ပိယာကပ္ပိယတန္တတယာ **ဒွေပိ** ဝေမံ ဥဘယကောဋိယာ **ဂဟေတွာ** ဧကတောဝ ဝိနန္တိ တတိ ယောဇနာ။ တိရိယံ သုတ္တံ ပဝေသေတွာ ယေန အာကောဋေန္တော ဃနဘာဝံ သမ္ပာဒေန္တိ, တံ **ဝေမံ** ဝုစ္စတိ။

၈၅၇. **သဗ္ဗတ္ထ ဘေဒေ** တိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယသုတ္တတန္တတယေဟိ ကတေ ပမာဏတဒူနဧကန္တရိကဒီဃတိရိယပ္ပကာရေ သဗ္ဗတ္ထ တရဘေဒေ။ **အာပတ္တိဘေဒေ** တိ အကပ္ပိယသုတ္တေဟိ အာယာမဝိတ္ထာရတော အကပ္ပိယတန္တတယေန ဝိတပ္ပဒေသေ ပမာဏယုတ္တေ ဟာစိတ္တိယံ, ဣတရတ္ထ ဒုက္ကဋန္တိ ဘေဒော။

၈၅၈. **ကပ္ပိယော တန္တတယော** နာမ ဉာတကော တ ပတရိတော တ ကပ္ပိယမူလေန ပယောဇိတော တ။

၈၅၉. “အနာပတ္တိ စီဝရံ သိဗ္ဗေတုံ, အာယောဂေ, ကာယဗန္ဓနေ, အံသဗဒ္ဓကေ, ပတ္တတ္ထဝိကာယ, ပရိဿာဝနေ, ဉာတကာနံ, ပတရိတာနံ, အညဿတ္ထာယ, အတ္တနော ဓနေနာ”တိအာဒိကံ (ဟရာ. ၆၄၀) အနာပတ္တိတရံ ဒဿေတုမာဟ **“အနာပတ္တိ”** တိအာဒိ။ ဣမေ နိဒ္ဒိဋ္ဌေဝ လက္ခဏေန အနိဒ္ဒိဋ္ဌမ္ပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စီဝရံ သိဗ္ဗေတုံ သုတ္တံ ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **ဓနံ** နာမ တဏ္ဍုလာဒိ ကပ္ပိယဝတ္ထု။ **“ပရိဿာဝနေ”** တိအာဒီသု နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ, ပရိဿာဝနာဒိနိမိတ္တံ သုတ္တဉ္စ တန္တတယေ စ ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သုတ္တဝိညတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ။

၈၆၀. **အပ္ပတရိတညာတီန** န္တိ အပ္ပတရိတာနံ အညာတီနံ, “ကီဒိသေန တေ ဘန္တေ စီဝရေန အတ္ထော, ကီဒိသံ တေ စီဝရံ တယာပေမီ”တိ (ဟရာ. ၆၄၃) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တနယေန အပ္ပတရိတာနံ အညာတီနန္တိ အတ္ထော။ **သမေစ္စာ**တိ ဥပဂန္တွာ။ **ဝိကပ္ပ** န္တိ ဝိသိဋ္ဌံ ကပ္ပံ အဓိကဝိဓာနံ။ **အာပဇ္ဇတီ** တိ ကရောတိ, “ဣဒံ ခော အာဝုသော စီဝရံ မံ ဥဒ္ဒိဿ ဝိယ္ယတိ, အာယတဉ္စ ကရောထ, ဝိတ္ထတဉ္စ အပ္ပိတဉ္စ သုဝီတဉ္စ သုပ္ပတယိတဉ္စ သုဝိလေခိတဉ္စ သုဝိတစ္ဆိတဉ္စ ကရောထာ”တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၆၄၂) နယေန ဘယကာနံ အဓိပ္ပာယတော အဓိကတရအာယတာဒိကရဏတ္ထံ ဝိဓာနံ ကရောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ **အာယတ**န္တိ ဒီဃံ။ **ဝိတ္ထတ** န္တိ ပုထုလံ။ **အပ္ပိတ** န္တိ ဃနံ။ **သုဝီတ**န္တိ သုဋ္ဌု ဝီတံ သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု သမံ ကတွာ ဝီတံ။ **သုပ္ပတယိတ** န္တိ သုဋ္ဌု ပတယိတံ သဗ္ဗဋ္ဌာနေ သမံ ကတွာ တန္တေ ပသာရိတံ။ **သုဝိလေခိတ**န္တိ လေခနိယာ သုဋ္ဌု ဝိလိခိတံ။ **သုဝိတစ္ဆိတ** န္တိ ကောစ္ဆေန သုဋ္ဌု ဝိတစ္ဆိတံ, သုဝိနိဒ္ဓောတန္တိ အတ္ထော။

၈၆၁. သုတ္တဝဝုနပ္ပကာရံ ဒဿေတုမာဟ **“ဒီဃာယတပ္ပိတတ္ထာယာ”** တိ။ တေန စ **ပဒဘာဇနေ** “တဿ ဝစနေန အာယတံ တ ဝိတ္ထတံ တ အပ္ပိတံ တ ကရောတိ, ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီ”တိ (ဟ

ရာ. ၆၄၃) တေံ အာယတာဒိတ္တယမေဝ ဝုတ္တံ။ **သုတ္တဝမ္မနကေ ကတေ** တိ တွေ အနန္တရံ ဝတ္တဗ္ဗေန ''ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ ပဋိလာဘေနာ''တိ ဟဒယေသေသေန သဟ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ, အယကေဟိ တုလယိတွာ ဒိန္နပ္ပမာဏတော သုတ္တံ ဝမိုတုံ တေန ကတေန သဗ္ဗေနာပိ ပယောဂေန ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋ္ဌ ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယဉ္စ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၈၆၂. ဉာတကာဒီနံ တန္တဝါယေသု စီဝရေ ဝိကပ္ပံ အာပဇ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ ဝိနိဒ္ဒိသေတိ ယောဇနာ။ **အတ္တနော ဓနေနာ**တိ တွေ ''ပယောဇိတေသူ''တိ သေသော, **တန္တဝါယေသူ** တိ တေဿ ဝိသေသနံ။ အတ္တနော ဓနေန ပယောဇိတေသု တန္တဝါယေသု စီဝရေ ဝိကပ္ပံ အာပဇ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ ဝိနိဒ္ဒိသေတိ ယောဇနာ, အတ္တနော သန္တကံ ကပ္ပိယဝတ္ထုံ ဂဟေတွာ ဝိနန္တေသု ဝိကပ္ပံ အာပဇ္ဇန္တဿာတိ အတ္ထော။ အညဿတ္ထာယ ဝိနန္တေသု ဝိကပ္ပံ အာပဇ္ဇန္တဿာတိ သဟ ဟဒယေသေသေန ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၈၆၃. မဟဂ္ဃံ ကတ္တုကာမိနော တန္တဝါယေဟိ အပ္ပဂ္ဃံ တယာပေန္တဿ အနာပတ္တိ ဝိနိဒ္ဒိသေတိ ယောဇနာ။

ပေသကာရကထာဝဏ္ဏနာ။

၈၆၄. **ဝဿံဝုတ္ထေ ဘိက္ခူ ဥဒ္ဒိဿာ** တိ ပုရိမိကာယ ဝဿူပဂတေ ဘိက္ခူ ဥဒ္ဒိသိတွာ။ ပဝာရဏာယ ပုဗ္ဗေဝ ယံ စီဝရံ ဒီယတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''ဒသာဟာနာဂတံ ကတ္တိကတေမာသိကပုဏ္ဏမ''န္တိ (ပာရာ. ၆၄၈) ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တံ မဟာပဝါရဏာဥပောသထဒိဝသဿ ပုရေတရမေဝ ပုဗ္ဗကတ္တိကမာသဿ ဇုဏှပက္ခပဉ္စမိယံ ယံ စီဝရံ ''အစ္စေကစီဝရံ နာမ သေနာယ တ ဂန္တုကာမော ဟောတီ''တိအာဒိနာ (ပာရာ. ၆၄၉) **ပဒဘာဇနာ**ဂတေသု ဂမိကဂိလာနဂဗ္ဘိနိအဘိနဝုပ္ပန္နသဒ္ဓါဒီသု အညတရေန ဒူတံ ပေသေတွာ တ အတ္တနာ တ အာဂန္တွာ ''ဝဿာဝါသိကံ ဒမ္မီ''တိ ဝတွာ ဒိယျတီတိ။ **တံ ဟောတစ္စေကစီဝရ** န္တိ တံ အစ္စာယိကစီဝရံ နာမ ဟောတိ။

၈၆၅. **ပုရေ ပဝါရဏာယေတ**တိ မဟာပဝါရဏာယ ပုရေတရမေဝ ပဉ္စမိတော ပဋ္ဌာယ ယသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ ဒိဝသေ။ **ဘာဇေတွာ ယဒိ ဂဏှာတီ**တိ တွေ ''ယေနာ''တိ စ **န ကာတဗ္ဗော** တိ တွေ ''တေနာ''တိ စ **ကရောတိ စေ**တိ တွေ ''သော ဝဿစ္ဆေဒ''န္တိ စ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ ဘာဇေတွာ ယဒိ ယေန ဂဏှာတိ, တေန ဝဿစ္ဆေဒော န ကာတဗ္ဗော။ သော ဝဿစ္ဆေဒံ ကရောတိ စေ, တံ ဘာဇေတွာ ဂဟိတစီဝရံ သင္ဃိကံ ဟောတီတိ ယောဇနာ, ဆိန္နဝဿေန တံ စီဝရံ သင်္ဃဿေဝ အတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၈၆၆. **''အန္တောသမယမေတ''** တိ ဣဒံ ''အဓိဋ္ဌေတီ''တိအာဒီဟိ ပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ပဒဘာဇနေ** ''စီဝရကာလသမယော နာမ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ပဉ္စမာသာ''တိ ဝုတ္တသမယဗ္ဘန္တရေယေဝ တံ အစ္စေကစီဝရံ။

၈၆၇. **ကထိနေ တု အနတ္ထတေ** တိ ယသ္မိံ ကထိနံ အနတ္ထတံ, တသ္မိံ ဝိဟာရေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တု**-သဒ္ဒော ဝိသေသတ္ထဇောတကော။ အနဓိဋ္ဌာယ အဝိကပ္ပေတွာ ပရိဟရိယတိ တွေ အစ္စေကစီဝရန္တိ **ပရိဟာရော,** မာသော, ဧကော စ သော မာသော စာတိ **ဧကမာသော,** ပုဗ္ဗကတ္တိကမာသဿ ဟဋ္ဌိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အပရကတ္တိကမာသဿ ပုဏ္ဏမီ, အယံ စီဝရကာလသမယောတိ ဝုတ္တော မာသော။ ဒသန္နံ အဟာနံ သမာဟာရော **ဒသာဟံ,** တံ ပရမံ အဓိကံ တေဿာတိ **ဒသာဟပရမော,** မာသော။ ''ဒသာဟာနာဂတံ ကတ္တိကတေမာသိကပုဏ္ဏမ''န္တိ (ပာရာ. ၆၄၈) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တပုဗ္ဗကတ္တိကပုဏ္ဏမိပရိယန္တဒသာဟာဓိကောတိ အတ္ထော။ ကထိနေ အနတ္ထတေ တု ဒသာဟပရမော ဧကမာသောဝ တဿ အစ္စာယိကဝတ္ထဿ ပရိဟာရော မတောတိ ယောဇနာ။

၈၆၈. **အတ္ထတေ ကထိနေ** တိ ကထိနတ္ထတဝိဟာရေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တဿ အစ္စာယိကဝတ္ထဿာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဒသာဟပရမာ ပဉ္စ မာသာတိ သမ္ဗန္ဓော။ အနတ္ထတကထိနေ ဝိဟာရေ ယထာဝုတ္တစီဝရကာလသမယသင် ခါတဝဿာနာဝသာနမာသော စ ကထိနတ္ထာရဒိဝသသင်္ခါတပစ္ဆိမကတ္တိကကာဠပက္ခပာဋိပဒတော ယာဝ ဖဂ္ဂုနမာသပုဏ္ဏမီ, တာဝ ဟေမန္တာ စတ္တာရော မာသာ စာတိ **ပဉ္စ မာသာ။ ပကာသိတာ**တိ ''အနတ္ထတေ ကထိနေ ဝဿာနဿ

ပစ္ဆိမော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ပဉ္စ မာသာ''တိ (ဟရာ. ၆၄၉) ဒီပိတာ။ **ဒသာဟပရမာ**တိ ဝုတ္တတ္တာယေဝ။ အတ္ထတေ ကထိနေ ဒသာဟပရမာ ပဉ္စ မာသာ **တဿ** အစ္စာယိကဝတ္ထဿ **ပရိဟာရော** ကာလောတိ မုနိန္ဒေန ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

အယမုဘယတ္ထ ဝုတ္တာ ဒသာဟပရမတာ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အနတ္ထတေ ကထိနေ ကောဒသဒိဝသာဓိကော မာ သော, အတ္ထတေ ကထိနေ ကောဒသဒိဝသာဓိကာ ပဉ္စ မာသာ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၅၀) ဝုတ္တဟဋ္ဌေန ယထာ န ဝိရုဇ္ဈ တိ, တထာ ဝိစာရေတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဧဉ္ဟိ ဟဋ္ဌေ သတိ န ဝိရုဇ္ဈတိ –

''တဿစ္စာယိကဝတ္ထဿ ၊ ကထိနေ တု အနတ္ထတေ။
ပရိဟာရေကမာသေကာ-ဒသာဟပရမော မတော။

အတ္ထတေ ကထိနေ တဿ၊ ပဉ္စ မာသာ ပကာသိတာ။
ပရိဟာရော ဒိနေနေကာ-ဒသာဟပရမာ ပနာ''တိ။

၈၆၉. ပဌမေန ကထိနေနာတိ ယောဇနာ။ ''အကို့ယံ အစိတ္တ''န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **အကို့ယ** န္တိ အန္တောသမယေ အဓိဋ္ဌာနာဒိအကရဏံ။

အစ္စေကစီဝရကထာဝဏ္ဏနာ။

၈၇၀-၁. ဘိက္ခု တိ သာသင်္ကသမ္မတေ သပ္ပဋိဘယေ အာရညကသေနာသနေ ဝသန္တံ ဘိက္ခုမာဟ။ ယထာဟ ''ယာနိ ခော ပန တာနိ အာရညကာနိ သေနာသနာနိ သာသင်္ကသမ္မတာနိ သပ္ပဋိဘယာနိ, တထာရူပေသု ဘိက္ခု သေနာသ နေသု ဝိဟရန္တော''တိ (ဟရာ. ၆၅၃)။ ပုဗ္ဗကတ္တိကပုဏ္ဏမံ ဝသိတ္ဝာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပုဗ္ဗကတ္တိကပုဏ္ဏမာ** နာမ အ ဿယုဇမာသဿ ဇုဏှပက္ခပန္နရသီ, ဧတ္ထ ပန သဟစရိယနယေန တဒုပလက္ခိတာ ပုရိမိကာ တယော ဝဿာနမာ သာ ဝုစ္စန္တိ။ **ပုဏ္ဏမ** န္တိ ဧတ္ထ တသကိရိယာယ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ ပုရိမိကာယ ဝဿံ ဥပဂန္တွ တ အစ္ဆိန္နဝဿော ဟုတ္ဝာ တယော မာသေ ဝသိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယဿာ ပန ယော ဝ ဿံ ဥပဂန္တွာ ယာဝ ပဌမကတ္တိကပုဏ္ဏမံ ဝသတီ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၅၃-၆၅၄)။

''စီဝရ''န္တိ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရံ ဝုစ္စတိ။ ကမေ ဌပေတ္ဝာတိ သမ္ဗန္ဓော, ဧတ္ထ ''ကတ္တိကပုဏ္ဏမ''န္တိ စ ''အာကင်္ခမာနော''တိ စ သေသော, အပရကတ္တိကမာသေ ကတ္တိကစောရဘယေန စီဝရံ ပဋိသာမေတုကာမော ဘိက္ခု အာရညကသေနာသနဿ သာမန္တာ ဂေစရဂါမေ နိက္ခိပိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ ''ဥပဝဿံ ခော ပန က တ္တိကပုဏ္ဏမံ။ပေ။ အာကင်္ခမာနော တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရံ အန္တရဃရေ နိက္ခိပေယျာ''တိ (ဟရာ. ၆၅၃)။

''သမန္တာ ဂေစရဂါမေ'' တိ ဣဒံ ''အန္တရဃရေ နိက္ခိပေယျာတိ သမန္တာ ဂေစရဂါမေ နိက္ခိပေယျာ''တိ (ဟရာ. ၆၅၄) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ **''အပရကတ္တိကမာသေ''** တိ စ ''ကတ္တိကပုဏ္ဏမန္တိ ကတ္တိက စာတုမာသိနီ ဝုစ္စတီ''တိ (ဟရာ. ၆၅၄) **ပဒဘာဇနိယ**ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဣဓာပိ ဟိ ''ကတ္တိကပုဏ္ဏမ''န္တိ အပရကတ္တိ ကဇုဏှပက္ခပန္နရသိယာ ဝုစ္စမာနာယာပိ သဟစရိယနယေန တံသဟစရိတော စတုတ္ထော မာသော ဝုတ္တော။

ဧတ္တာဝတာ ပုရိမိကာယ ဝဿံ ဥပဂန္တွ မဟာပဝာရဏာယ ပဝာရေတ္ဝာ ဝုတ္တလက္ခဏေ အာရညကသေနာ သနေ ဝသန္တဿ အာရညကဿ ဘိက္ခုနော ပစ္ဆိမကတ္တိကမာသေ ကတ္တိကစောရဘယေ သတိ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အ ညတရံ ဂေစရဂါမေ ဌပေတ္ဝာ အာရညကင်္ဂ ပူရယတော စီဝရေန ဝိပ္ပဝသတော ဆာရတ္တံ မာသေ န ဟောတီတိ အနုညာတ ဘာဝေ ဒီပိတော။ တဒေဝ ပကာသေတုံ နိက္ခေပေဟာယသန္ဓဿနမုခေန ဝက္ခတိ ''ကတ္တိကေယေဝ မာသသ္မိံ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ''တိ။

ဣအာနိ အသိမ္ဘယေ၀ မာသေ တတော အညတ္ထ တသ္သ ဘိက္ခုနော ကေနစိ ကရဏီယေန ဂစ္ဆတော ကမေ ဌပိတေန တေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝသတော နိဒ္ဒေသဘာဝံ အနုဇာနန္တေန ဘဂဝတာ "သိယာ စ တသ္သ ဘိက္ခုနော။ပေ။ တေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝသိတဗ္ဗ"န္တိ (ဟရာ. ၆၅၃) ဝုတ္တမတ္ထံ ဒဿေတုမာဟ **"ပစ္စယေ။ပေ။ သမ္မုတိ"** န္တိ။ **ပစ္စယေ သတိ တာဒိသေ**တိ "သိယာ ပစ္စယော, သိယာ ကရဏီယ"န္တိ (ဟရာ. ၆၅၄) ဝစနတော တာဒိသေ ကိစ္စေ သတီတိ အတ္ထော။ **ဆာရတ္တပရမ** န္တိ ဆ ရတ္တိယော ပရမာ ယဿ တသကမ္မဿ တံ ဆာရတ္တပရမံ, ကိရိယာဝိသေသနံ, ဆာရတ္တပရမံ တသကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **တေန ဝိနာ ဝသိတဗ္ဗ** န္တိ ကမေ နိက္ခိတ္တေန တေန စီဝရေန ဝိနာ တမှာ အာတသာ အညတ္ထ ဝသိတဗ္ဗံ။ တဒေ၀ ဟကဋ္ဌ ကာတုံ ဝက္ခတိ "အညတ္ထေ၀ ဝသန္တဿ, ဆာရတ္တပရမံ မတ"န္တိ။

တတောတိ ဆာရတ္တတော။ **ဥတ္တရိ ဝသတော** တိ သတ္တမံ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတ္ဝာ ဝသန္တဿာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ "တတော စေ ဥတ္တရိ ဝိပ္ပဝသေယျာတိ သတ္တမေ အရုဏုဂ္ဂမနေ နိဿဂ္ဂိယ"န္တိ (ဟရာ. ၆၅၄)။ **အေသော**တိ နိဿဂ္ဂိယဟာစိတ္တိယံ။ **"ဝိနာ သင္ဃဿ သမ္မုတိ"** န္တိ ဣမိနာ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ဥဒ္ဒေသိတသိက္ခာပဒေ အနုညတ္တိ ကတ္ဝာ ကောသမ္ဗိယံ ဂိလာနဘိက္ခုနော "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂိလာနဿ ဘိက္ခုနော တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝာသသမ္မုတိံ အတု"န္တိ (ဟရာ. ၄၇၃) အနုညာတတ္တာ ဂိလာနဿ ဘိက္ခုနော သင္ဃေန ဥတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝာစာယ ပုရိမမေ၀ ယာ အဝိပ္ပဝာသသမ္မုတိ ဒိန္နာ, တံ ဝိနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေန လဒ္ဓသမ္မုတိကေန ယာဝ ရောဂေ ဝူပသမ္မတိ, တာဝ စိရမ္ပိ တေန စီဝရေန ဝိနာ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "အညတ္ရ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာတိ ယာ ဥဒ္ဒေသိတသိက္ခာပဒေ ကောသမ္ဗကသမ္မုတိ အနုညာတာ, တဿာ သမ္မုတိယာ အညတ္ရ။ သစေ သာ လဒ္ဓာ ဟောတိ, ဆာရတ္တာတိရေကမ္ပိ ဝိပ္ပဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၅၃-၆၅၄)။

၈၇၂-၃. စီဝရနိက္ခေပံ ဒဿေတုမာဟ **"ကတ္တိကေယေ၀။ပေ။ ပကာသိတော"** တိ။ **ကတ္တိကေယေ၀ မာသသ္မိ** န္တိ စတုန္နံ ဝဿာနာနံ မာသာနံ ပစ္ဆိမေ ကတ္တိကမာသေယေ၀ ဣဒမေကင်္ဂံ။ **ပဌမာယ ပဝာရိတော**တိ ဒုတိယမင်္ဂံ, ဣဓ ပဌမာယ ဝဿူပနာယိကာယ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပဝာရိတောတိ ယောဇနာ, မဟာပဝာရဏာယ ပဝာရိတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ပုရိမိကာယ ဥပဂန္တွာ မဟာပဝာရဏာယ ပဝာရိတော ဟောတီ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၅၃-၆၅၄)။ **ပစ္ဆိမေန ပမာဏေန ယုတ္တေ** တိ တတိယမင်္ဂံ။ **သေနာသနေ**တိ ဧတဿ ဝိသေသနံ။ ဣဟ အာရညက သေနာသနဿ **ပစ္ဆိမပ္ပမာဏံ** နာမ ဟကာရေန တ ဝတိယာ တ ပရိခာယ တ ပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဣန္ဒခီလသ ဋ္ဌာတကမဒ္ဓတရကောဋ္ဌကုမ္မာရတော တ အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာနသဋ္ဌာတေ ပရိယန္တ ဂေဟဿ ဥပစာရေ ဌိတဿ ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဗလပ္ပမာဏေန ဝိဿဋ္ဌလေဍ္ဍုပာတဒ္ဝယတော တ ပဋ္ဌ ဌာယ ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ သပရိက္ခေပံ တ အပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ယဿံ ဒိသာယံ ကမော ဟောတိ, တတ္ထ ကမပရိယန္တသေနာသနံ တ စေတိယံ တ ဗောဓိံ တ အဝဓိံ ကတ္ဝာ ဝိဟာရဂမနီယေန ပကတိမဂ္ဂေန ဝိဒတ္ထိဂမ္ဘီရံ အာရောပိတေန အာစရိယဓနုနာ ပမိတပဉ္စဓနုသတပမာဏဒူရန္တိ သင္ဃေပတော ဂဟေတဗ္ဗံ။

သာသင်္ကသမ္မတေ တိ စတုတ္ထမင်္ဂံ, "ဣဟ သပ္ပဋိဘယေ"တိ သေသော။ "သာသင်္ကသမ္မတာနိ သပ္ပဋိဘယာနီ"တိ (ဟရာ. ၆၅၃) ဟိ ဟဋ္ဌိ။ ဣဒံ ဒွယမ္ပိ "သေနာသနေ"တိ ဧတဿ ဝိသေသနံ။ အာရာမအာရာမူပစာရေသု စောရာနံ နိသိန္နသယိတဋ္ဌိတဘုတ္တပီတဋ္ဌာနာဒီနံ ဒိဿမာနတာယ အာသင်္ကာသဟိတေ တတ္တေ၀ အာရာမာဒီသု ပဟာဋ္ဌမာရိ တဝိလုတ္တမနုဿာနံ ဒိဿမာနတာယ ဝိသေသေန သဟာဘယတာယ **သပ္ပဋိဘယေ** အာရညကေ သေနာသနေတိ အတ္ထော။ **ဝသန္တော** ဘိက္ခု။ **ဝသန္တောတ** တိ ဧတ္ထ **ဧ၀**ကာရော အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော။ တသ္မာ တတော အာနေတ္ဝာ စတုရင်္ဂသမာယောဂေ ဧတတိ ယောဇေတဗ္ဗော။ **စတုရင်္ဂသမာယောဂေ ဧတ** တိ ယထာဝုတ္တာနံ စတုန္နံ အင်္ဂါနံ သမာယောဂေ သန္နိဟာတေ သတိ ဧ၀။ ဧတ္ထ **ဧ၀**ကာရေန တဿ အင်္ဂဿ အဘာဝေ အလဗ္ဘမာနတံ ဒီပေတိ။ **ပကာသိတော**တိ "တတ္ရာယံ အင်္ဂသမ္ပတ္တိ"တိအာဒိကာယ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၅၃-၆၅၄) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တော။

၈၇၄. **တံ** စီဝရံ။ **မာသမေက**န္တိ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမမာသသင်္ခာတံ ဧကံ မာသံ။ ယော ကမော သစေ ပုရိမဗဒ္ဓာယ အဝိပ္ပဝာသသီမာယ အန္တော ဟောတိ, တတ္ထ မာသတော အတိရေကမ္ပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟရာဇိက ၆၅၃ အတ္ထတော သမာနံ) **ဝဇိရဗုဒ္ဓိ**တ္ထေရေန ဝုတ္တံ။

၈၇၅. အညတ္ထေတ တိ ယသ္မာ အာရညကသေနာသနသ္မာ ကေစရကမေမ စီဝရံ နိက္ခိတ္တံ, တတော အာရညက သေနာသနတော ဗဟိ ဧဝ။ **အယံ အဓိပ္ပာယော** တိ ''ယံ ကမ''န္တိအာဒိကာယ ဒိယမုကထာယ ပဋိပဟာဒိတတ္ထဒ္ဒဝယသင္ခါတော အဓိပ္ပာယော။ **အသ္မာ** တိ သာသင္ကသိက္ခာပဒသ္မာ။ ဇဝံ က္လမိနာ သိက္ခာပဒေန ''စီဝရေန ဝိနာ ကတ္တိကမာသေ အရညေ ဝသေယျာ''တိ အနုညာတတ္တာ ''ဆာရတ္တပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝသိတဗ္ဗ''န္တိ (ပာရာ. ၆၅၃) က္လမိနာ ကေစရကမေ တံ ဌပေတွာတ တသ္မိံ အာရညကာတသေ ဝသိတွာတ ကေနစိ ကရဏီယေန တတော အာတသ တော ဂန္တွာ ဗဟိ ဝသတော ဒိဝသပရိစ္ဆေဒသ္မာ ဝိညာယမာနတ္တာယေတဟ **''ပဋိစ္ဆန္နော ပကာသိတော''** တိ။

၈၇၆. ''သစေ ကေစရကမတော ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ သေနာသနံ, အယဉ္စ ပစ္ဆိမံ ဒိသံ ဂတော ဟောတီ''တိအာဒိနာ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၅၆) **အဋ္ဌကထာယံ** ကထိတနိယာမေန ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **''သေနာသနမထာဂန္တွာ''** တိ အာဒိ။ **သေနာသန**န္တိ အတ္တနာ နိဝုတ္ထံ အာရညကသေနာသနံ။ **အာဂန္တွာ** တိ ဗဟိ ဂတဋ္ဌာနတော အာဂန္တွာ။ ကေစရကမေ စီဝရံ နိက္ခိပိတွာတ တတော ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ အာရညကသေနာသနေ ဝိဟရတော ဝိဟာရာ နိက္ခမ္မ တတော ကေစရကမတော ပစ္ဆိမဒိသာယ ဒူရဋ္ဌာနံ ဂတဿ အာဂတဋ္ဌာနတော တံ သေနာသနံ အာဂန္တွာ ဝိဒူရတ္တာ သတ္တမံ အ ရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတုံ အသက္ကောန္တဿ ဘိက္ခုနော ကိံ ဝိဟိတန္တိ အယမေတ္ထ ယောဇနာ။

၈၇၇. ကမသီမမ္ပိ တာဂန္တွာ တိ ယတ္ထ စီဝရံ နိက္ခိတ္တံ, တံ ကမသီမမ္ပိ ပုရာရုဏာယေဝ အာဂန္တွာ။ **ယတ္ထ ကတ္ထစီ**တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၅၆) သဘာဒေတလယဒ္ဒတရကောဌကာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ကပ္ပိယဋ္ဌာနေ ။ ''ယတ္ထ ကတ္ထစီ''တိ သာမညေန ဝုတ္တတ္တာ တသ္မာ ကမသီမာယ အန္တော အာရညကင္ဂာရက္ခနာရဟံ ဒူရဋ္ဌာနံ လဒ္ဓံ စေ, အင္ဂဘေဒံ အကတွာတ တတ္ထ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ။ ခုတင္ဂေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ အာပတ္တိ အနာပဇ္ဇိတုံ အန္တောက မေပိ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတွာတ စီဝရပဝတ္တိယေဝ ဉာတဗ္ဗာ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ကမသီမမ္ပိ သြက္ကမိတွာတ သဘာယံ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ တ ဝသိတွာတ စီဝရပ္ပဝတ္တိံ ဉတွာတ ပက္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၅၆)။

၈၇၈. ဧဝဉ္စာပိ အသက္ကောန္တော တိ အင္ဂဘေဒံ အကတွာတ, ကတွာတ တ အန္တောကမသီမာယ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေ တုမ္ပိ ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော။ **ဥတ္တွာတ**တိ အတ္တနော စီဝရဿ ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတွာတ။ **တတ္ထေတ** တိ တေ့ ထ ''ဌိတော''တိ လဗ္ဘတိ။ **ခိပ္ပ** န္တိ သီဃံ, ပုရာရုဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အတိရေကေ ဌာနေတိ ယောဇနာ, ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အတိရေကစီဝရဋ္ဌာနေ ဌဿတီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၅၆), ''အတိရေကစီဝရဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ''တိ စိန္တေတွာတတိ အတ္ထော။

၈၇၉. ဝိဿဇ္ဇေတီ တိ သတ္တမအရုဏုဋ္ဌာနတော ပုရေတရမေဝ အညဿ ဒေတိ။ ဥပရိပိ ဧဝမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၈၈၀. သာသင္ကသမ္မတေ ဇဝံနာမကေ သိက္ခာပဒေ သမုဋ္ဌာနာဒယော သဗ္ဗေ တေန ဒုတိယေန ကထိနေန သမာ က္လတိ မုနိန္ဒေန **မတာ** အနုမတာ အနုညာတာတိ ယောဇနာ။

သာသင္ကကထာဝဏ္ဏနာ။

၈၈၁. ဇာနန္တိ ''သင်္ဃဿ ဒေမာ''တိ ဝစနေန ပရိဏာမိတဘာဝံ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဇာနန္တော။ ယထာဟ **ပဒဘာဇနေ** ''သာမံ တ ဇာနာတီ''တိအာဒိ (ပာရာ. ၆၅၉)။ **ပရိဏတ**န္တိ ဧတ္ထ **ပဒဘာဇနေ** ''ပရိဏတံ နာမ 'ဒဿာမ က ရိဿာမာ'တိ တစာ ဘိန္နာ ဟောတီ''တိ ဝုတ္တနိယာမေန သင်္ဃဿ ပရိဏတန္တိ အတ္ထော။ **လာဘ**န္တိ လဘိတဗ္ဗံ စီဝရာဒိ ယံ ကိဉ္စိ။ ယထာဟ ''လာဘော နာမ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ, အန္တမသော စုဏ္ဏပိဏ္ဍောပိ ဒန္တကဋ္ဌမ္ပိ ဒသိကသုတ္တမ္ပီ''တိ။ **အတ္တနော ပရိဏာမေယျာ** တိ ''ဗဟူ အာဝုသော သင်္ဃဿ အယကာ, ဗဟူ သင်္ဃဿ ဘတ္တာ, မယံ တုမှေ နိဿာယ တုမှေ သမ္ပဿန္တာ က္လမ ဝိဟရာမ။ တုမှေ စေ အမှ ဟာကံ န ဒဿထ, အထ ကော စရဟိ အမှာကံ ဒဿတိ။ ဒေထာဝုသော အမှာကံ က္လမာနိ စီဝရာနီ''တိ (ပာရာ. ၆၅၇) ဟဋ္ဌိယာ အာဂတနယေန အတ္တနော ပရိဏာမေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တဿ နိဿဂ္ဂိယ** န္တိ ဧတ္ထ ''ပယောဂေ ဒု က္ကဋံ, ပဋိလာဘေန''တိ သေသော။ **နိဿဂ္ဂိယ** န္တိ က္လဒံ ပရိဏတေ ပရိဏတသညိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝေမတိကဿ ပန ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ ယထာဟ ''ပရိဏတေ ဝေမတိကော အတ္တနော ပရိဏာမေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ။ အပရိ ဏတသညိနော အနာပတ္တိ။ ယထာဟ ''ပရိဏတေ အပရိဏတသညီ အတ္တနော ပရိဏာမေတိ, အနာပတ္တီ''တိ။

၈၈၂. "အညသ္သ ဒေဟီ"တိ သစေ ပရိဏာမေတီ တိ တထာ သင္ဃသ္သ ပရိဏတဘာဝံ ဇာနန္တော "အညသ္သ ဒေဟီ"တိ ယဒိ ပရိဏာမေတိ။ **သုဒ္ဓိကံ ဟာစိတ္တိယ** န္တိ နိသ္သဂ္ဂိတဗ္ဗဝတ္ထုရဟိတံ ကေဝလံ ဟာစိတ္တိယမတ္တန္တိ အတ္ထော။ **သုဒ္ဓစိတ္တေနာ** တိ သတာသနာနဝသေသကိလေသပ္ပဟာနေန ပရိသုဒ္ဓစိတ္တေန ဘဂဝတာ။ **ဟာစိတ္တိယမုဒီရိတ** န္တိ ဟာစိတ္တိယေသု အဠမသ္သ **သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂသ္သ** အဝသာနေ "ယော ပန ဘိက္ခု ဇာနံ သင္ဃိကံ လာဘံ ပရိဏတံ ပုဂ္ဂလသ္သ ပရိဏာမေယျ, ဟာစိတ္တိယ"န္တိ (ဟာစိ. ၄၉၀) ဒေသိတံ။

၈၈၃. ဇေကံ စီဝရန္တိ သင္ဃသ္သ ပရိဏတစီဝရတော ဇေကံ စီဝရံ။ **စီဝရံ တ**တိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒော ပစ္စယန္တရဝိကပ္ပတ္ထော။ **တ ပနာ**တိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒော အတ္ထဝိကပ္ပတ္ထော။ ဇေကံ စီဝရံ တ အညံ တ ပစ္စယံ ပရသ္သ, ဇေကံ ပန အတ္တနော တ ပရိဏာမေယျ စေတိ ယောဇနာ။ **သဒ္ဓိ** န္တိ ဧကတော, ဧကက္ခဏေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒွေ ဟာစိတ္တိယော သဒ္ဓိံ သိယုန္တိ ယောဇနာ, အညသ္သ ပရိဏာမနေန သုဒ္ဓဟာစိတ္တိယဥ္စ အတ္တနော ပရိဏာမနေန နိသ္သဂ္ဂိယဟာစိတ္တိယဥ္စာတိ ဒွေ ဟာစိတ္တိယော ဧကက္ခဏေ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၈၈၄. ပရိဏာမေတ္ဝတ ဌပိတေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတ္ဝတ ပရိစ္စဇိတ္ဝတ ဒိန္နေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"သင္ဃသ္သ သာ"**တိအာဒိ။ **"ပရာဇယော"**တိ က္လဒံ ဟာဒပ္ပဟောနကံ ဝတ္ထုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယထာဝတ္ထုဝသေန ပန ဒုက္ကဋဓုလ္လစ္စယာပိ ဝတ္တဗ္ဗာ။

၈၈၅. အညသ္သ စေတိယသ္သ **ဟေဏံ** ပရိဏတံ အညသ္သ စေတိယသ္သ တ သင္ဃသ္သ တ ပုဂ္ဂလသ္သ တပိ ပန ပရိဏာမေယျာတိ ယောဇနာ။ **သင္ဃသ္သ ပုဂ္ဂလသ္သာ** တိ ပဒဒွယေပိ ဧဝမေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ "သင္ဃသ္သ ပရိဏတံ အညသင္ဃသ္သ တ စေတိယသ္သ တ ပုဂ္ဂလသ္သ တ ပရိဏာမေတိ , အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ အာဒိ (ဟာစိ. ၄၉၂)။ အညသ္သ ပုဂ္ဂလသ္သ ဟေဏံ အညသ္သ ပုဂ္ဂလသ္သ ပရိဏာမေယျာတိ။

၈၈၆. က္လမသ္သ သဗ္ဗသတ္တဝိသယတံ ဒဿေတုမာဟ **"ယော ပနာ"**တိအာဒိ။

၈၈၇. က္လဒံ ပရိဏတသိက္ခာပဒံ။ **တိသမုဋ္ဌာန** န္တိ ကာယစိတ္တတဝာစိတ္တကာယတဝာစိတ္တသင်္ခာတေဟိ တီဟိ သစိတ္တကသမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာနတော တိသမုဋ္ဌာနံ။ ပရိဏာမနပစ္စယာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော **ကိရိယံ** ။ သင္ဃာဒိနံ ပရိဏတန္တိသညာယ အဘာဝေန ဝိမုစ္စနတော **သညာဝိမောက္ခံ** ။ ကာယဝိညတ္တိဝစီဝိညတ္တီဟိ ပရိဏာမေတဗ္ဗတော **ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ** ။

ပရိဏတကထာဝဏ္ဏနာ။

ပတ္တဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၈၈၈. ယေ က္လမံ ဝိနိစ္ဆယံ တရန္တိ, တေ ပညတ္တိမဟာသမုဒ္ဒံ တရန္တီတိ ယောဇနာ။ ပညတ္တိသင်္ခာတံ ဝိနယပိဋကမေဝ မဟာသမုဒ္ဒော ဝိယာတိ **ပညတ္တိမဟာသမုဒ္ဒော,** တံ။ ဧဝံ သမုဒ္ဒယံ ဒဿေတ္ဝတ တဒဝယဝေ ဒဿေတုမာဟ **"နေကာ"**တိအာဒိ။ နေကာနိ နာနပ္ပကာရာနိ ဝတ္ထာနိ သေနာသနဝတ္ထာဒီနိ ခန္ဓကာဂတာနိ ဉက္ကာ ဉတ္တုင်္ဂာ တရင်္ဂမာလာ မဟာဝီစိပရမ္ပရာ ယသ္သာတိ ဝိဂ္ဂဟော, နာနပ္ပကာရခန္ဓကဝတ္တသင်္ခာတမဟာတရင်္ဂပရမ္ပရာယ သဗ္ဗိတန္တိ အတ္ထော။ သီလံ ဟာတိမောက္ခသံဝရာဒိကမေဝ အန္တော ဝေလာဝလယော ယသ္သ သော **သီလန္တော,** တံ, ဟာတိမောက္ခသံဝရသီလာဒိစတုဟာရိသုဒ္ဓိသီလမေဝ ပဋိဟာဒေတဗ္ဗတာယ အန္တံ ဝေလာဝလယဘူတန္တိ အတ္ထော။ အာပတ္တိယော သတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓာ, သီလာစာရဒိဋ္ဌိအာဇီဝဝိပတ္တိယော စ ကဟာကာ မကရာဒယော ယသ္သာတိ ဝိဂ္ဂဟော, သီလာစာရာဇီဝဒိဋ္ဌိသမ္ပတ္တိသင်္ခာတမုဒုသတ္တနာသကအာပတ္တိဝိပတ္တိသင်္ခာ- တမာတင်္ဂမကရာဒိစဏ္ဍသတ္တဝန္တန္တိ အတ္ထော။ ဧဝံ အယံ ကထာ သမုဒ္ဒယာဝယဝတနံ သဗ္ဗေသမေဝ ရူပကာလင်္ကာရေန ဝိရစိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

က္လတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

နိဿဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟာစိတ္တိယကထာဝဏ္ဏနာ

၈၈၉. ဧဝံ နာတိဝိတ္ထာရသင်္ခေပတော နိဒ္ဒိဋ္ဌသုဂတိယဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဒနန္တရံ နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဟာစိတ္တိယကဏ္ဍဿ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုံ **“သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ”** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ** တိ အတ္တနော ဝစနဿ မုသာဘာဝံ ဉတွာ, အဒိဋ္ဌံ “ဒိဋ္ဌံ”န္တိအာဒိနာ နယေန မုသာဝါဒေ သမ္ပဇာနန္တဿ မုသာဘဏနေတိပိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဇာနိတွာ ဇာနန္တဿ စ မုသာဘဏနေ”တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂)။ “မုသာဝါဒေ”တိ ဟိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ, မုသာဝါဒနိမိတ္တန္တိ အတ္ထော။

ဒဝ ဘဏန္တဿာတိ ယောဇနာ။ အနုပပရိက္ခိတွာ ဝေဂေန ဒိဋ္ဌမ္ပိ “အဒိဋ္ဌံ မေ”တိ ဝဒန္တဿာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ “ဒဝ ဘဏတိ နာမ သဟသာ ဘဏတီ”တိ ပဒဘာဇနီ**အဋ္ဌကထာယံ** “သဟသာ ဘဏတီတိ အဝီမံသိတွာ အနုပဓာရေတွာ ဝေဂေန ဒိဋ္ဌမ္ပိ ‘အဒိဋ္ဌံ မေ’တိ ဘဏတီ”တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၁)။ **ရဝာ ဘဏန္တဿာ** တိ “စီဝရ”န္တိ ဝတ္တုကာမဿ “စီရ”န္တိ ဝစနံ ဝိယ မန္ဒတ္တာ မောမူဟတ္တာ “အညံ ဘဏိဿာမီ”တိ အညံ ဘဏန္တဿ။ ယထာဟ “ရဝာ ဘဏတိ နာမ ‘အညံ ဘဏိဿာမီ’တိ အညံ ဘဏတီ”တိ။

၈၉၀. အညတ္ထာ တိ စတုတ္ထပာရာဇိကာဒီသု။ အတ္ထနာ အလဒ္ဓံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ “လဒ္ဓံ မယာ”တိ မုသာ ယဿ ဘဏတိ, တေန တဒ္ဓဏမေဝ သုတွာ တဒတ္ထေ ဉာတေ ပါရာဇိကဿ, အညာတေ ကာလန္တရေန ဉာတေ စ ပရိယာယဝစနေ စ ဉာတေ ထုလ္လစ္စယဿ, ပရိယာယဝစနေ အဝိညာတေ ဒုက္ကဋဿ, ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပဒေ ပါရာဇိကံ အနာပန္နဿ “အာပန္နော”တိ မုသာဘဏနေ သင်္ဃာဒိသေသဿ, ဩမသဝါဒသိက္ခာပဒေ ဒုဗ္ဘာသိတဿ စ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **“မုသာဝါဒဿ ကာရဏာ ပဉ္စ အာပတ္တိယော”** တိ။ ဣမာယ ဟာစိတ္တိယာ သဒ္ဓိံ ဆ အာပတ္တိယော ဟောန္တိ။

သမ္ပဇာနမုသာဝါဒကထာဝဏ္ဏနာ။

၈၉၁-၃. ဝုတ္တေသု ဇာတိအာဒီသု ဒသသု အက္ကောသဝတ္ထူသူတိ ယောဇနာ, **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တေသု ဇာတိနာမကေတ္တကမ္မသိပ္ပအာဗာဓလိင်္ဂကိလေသအာပတ္တိအက္ကောသာနံ ဝသေန ဒသသု အက္ကောသဝတ္ထူသူတိ အတ္ထော ။ တေသု ကိလေသံ ဝိနာ သဗ္ဗေတေ ဟီနုက္ကဋ္ဌဝသေန ဒုဝိဓာ ဟောန္တိ။ ယထာဟ **ပဒဘာဇနေ** “ဇာတိ နာမ ဒွေ ဇာတိယော ဟီနာ စ ဇာတိ ဥက္ကဋ္ဌာ စ ဇာတီ”တိအာဒိ။

တတ္ထ စဏ္ဍာလာဒိဇာတိ ဟီနာ, ခတ္တိယဗြာဟ္မဏဇာတိယော ဥက္ကဋ္ဌာ။ နာမေသု အဝကဏ္ဏကဇဝကဏ္ဏကာဒိနာမာနိ အသနာမတ္တာ ဟီနာနိ, ဗုဒ္ဓရက္ခိတာဒိနာမာနိ ဥက္ကဋ္ဌာနိ။ ကောသိယာဒိကေတ္တံ ဟီနံ, ကေတမာဒိကေတ္တံ ဥက္ကဋ္ဌံ။ ကမ္မေသု ဝဍ္ဎကိမဏိကာရာဒိကမ္မာနိ ဟီနာနိ, ကသိတဏိဇ္ဇာဂေါရက္ခကမ္မာနိ ဥက္ကဋ္ဌာနိ။ သိပ္ပေသု နဠကာရကုမ္ဘကာရာဒိသိပ္ပံ ဟီနံ, မုဒ္ဒာဂဏနာဒိသိပ္ပံ ဥက္ကဋ္ဌံ။ အာဗာဓေသု သဗ္ဗေပိ အာဗာဓာ ဟီနာ, အပိစ မဓုမေဟော ပီဠကာဇနကတ္တာဘာဝတ ဥက္ကဋ္ဌော။ လိင်္ဂေသု အတိဒီဃတာဒယော ဟီနာ, နာတိဒီဃတာဒယော ဥက္ကဋ္ဌာ။ သဗ္ဗေပိ ကိလေသာ ဟီနာ။ သဗ္ဗာပတ္တိယောပိ ဟီနာ, အပိစ သောတာပတ္တိသမာပတ္တိ ဥက္ကဋ္ဌာ။ အက္ကောသေသု “ဩဋ္ဌောသိ မေဏ္ဍောသိ ဂေါဏောသီ”တိအာဒိကော ဟီနော, “ပဏ္ဍိတောသိ ဗျတ္တောသီ”တိအာဒိကော ဥက္ကဋ္ဌော။

အညတ္ရညာပဒေသေနာ တိ ပရိယာယကထနေန ဝိနာ။ **ဩမသန္တဿာ** တိ ဝစနပတောဒေန ဩဝိဇ္ဈန္တဿ။ **သမ္မုခ္ခေန ပကာသိတာ**တိ “စဏ္ဍာလောသိ ဝေနောသိ နေသာဒေါသိ ရထကာရောသိ ပုက္ကုသောသီ’တိ ဘဏတိ, အာပတ္တိ တစာယ တစာယ ဟာစိတ္တိယဿာ”တိ သာမံ သဗ္ဗဓမ္မာဝဗောဓေတော “သမ္မုခ္ခော”တိ ပညာတေန ဘဂဝတာ ဒေသိတာ။

၈၉၄. တေဟောတတိ ဇာတိအာဒီဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟေဝ။ အညာပဒေသေန ဘူတေန တာ။ပေ။ အာပန္နမေဝ တ အနုပသမ္ပန္နံ အက္ကောသန္တဿ ဒုက္ကဋံ သမ္မုခ္ခေန ပကာသိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣဓ ဘူတာဘူတပဒါနိ **တေဟိ**တိ အပေက္ခိတွာ ဗဟုဝစနန္တာနိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ ဧတေန “သန္တိ ဣဓေကစ္စေ”တိအာဒိဒုတိယတရတ္တံ (ပါစိ. ၂၆) ဒ

သ္သေ့န္တေန ဒုက္ကဋ္ဌသာဓနေတ္တေန တဒေဝကကာရိယံ တတိယံ **ယေနူနတရဋ္ဌ** စတုတ္တံ **န မယန္တိ**အာဒိတရဋ္ဌ သင်္ဂ ဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''သန္တိ ကူဓေကစ္စေ'တိ တရေ ပန ပရိဟာရိတ္တ ဝုတ္တဘာဝေန ဒုက္ကဋံ။ ဧသောဝ နယော **'ယေနူန။ပေ။ န မယ'**န္တိ တရေသုပီ''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆)။

ဟဋ္ဌိမုတ္တာပဒေဟိပီတိ ဓတ္တာပိ တထေဝ ''ဘူတေန တ''တိအာဒီနိ ပဒာနိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗာနိ။ ''စောရောသိ, ဂဏ္ဌိဘေဒကောသီ''တိအာဒိ **ဟဋ္ဌိမုတ္တာပဒံ** နာမ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗေသု စတူသု တရေသု, ဟဋ္ဌိမုတ္တာပဒေသု စ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ ''အနုပ သမ္ပန္နေ ပန စတူသုပိ တရေသု ဒုက္ကဋမေဝ။ 'စောရောသိ, ဂဏ္ဌိဘေဒကောသီ'တိအာဒိဝစနေဟိ ပန ဥပသမ္ပန္နေပိ အနုပသမ္ပန္နေပိ သဗ္ဗတရေသု ဒုက္ကဋမေဝါ''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆)။ **''အနုပသမ္ပန္န''** န္တိ ကူမိနာ ''ကူမသ္မိဋ္ဌ သိက္ခာပဒေ ဌပေတွ ဘိက္ခုံ ဘိက္ခုနိအာဒယော သဗ္ဗေ သတ္တာ အနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ ဌိတာ''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တာ အနုပသမ္ပန္နာ သင်္ဂဟိတာ။ တေနေဝေတ္ထာပိ ဝက္ခတိ ''ပဝိဋ္ဌာနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ ကူစ စ ဘိက္ခုနီ''တိ။

၈၉၅. **ဒဝကမျတာ** တိ ဓတ္ထ ''ပဋ္ဌိသင်္ဃာ ယောနိသော''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၂, ၂၃, ၄၂၂; အ. နိ. ၆.၅၈; ၉.၉; မဟာနိ. ၂၀၆; ဝိဘ. ၅၁၈) ဝိယ ယ-ကာရလောပေါ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗေသု ဝုတ္တဟာစိတ္တိယဝတ္ထူသု စ ဒုက္ကဋ္ဌဝ တ္ထူသု စာတိ သဗ္ဗတ္ထေဝ။ **ဒုဗ္ဘာသိတမုဒီရိတ** န္တိ ''စဏ္ဍာလောသိ။ပေ။ ပုက္ကုသောသီ'တိ ဘဏတိ, အာပတ္တိ တ စာယ တစာယ ဒုဗ္ဘာသိတဿာ''တိ (ဟာစိ. ၃၂) ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ ပရမ္မုခါ ပန ဟာစိတ္တိယဝတ္ထူဟိ စ ဒုက္ကဋ္ဌ ဝတ္ထူဟိ စ အက္ကောသနေ ဒုက္ကဋမေဝ။ တထာ ဒဝကမျတာယ ပရမ္မုခါ ဝဒန္တဿာပိ ဒုဗ္ဘာသိတမေဝါတိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။

၈၉၆-၇. အတ္ထံ ပုရက္ခတွာ ဝဒတော ဘိက္ခုဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **ဓမ္မော** နာမ ''စဏ္ဍာလောသီ''တိ အာဒိဟဋ္ဌိယေဝ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဟဋ္ဌိ တစေဿော ဓမ္မပုရေက္ခာရော''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၃၅)။ **အနုသာသနီ** နာမ ''ဣဒါနိပိ စဏ္ဍာလောသိ, မာ ပာပမံ့ အကာသိ, မာ တမော တမပရာယနော အဟောသီ''တိအာဒိနာ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၃၅) န ယေန **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တသရူပယေဝ အနုသာသနီပုရေက္ခတာယ ဌတွာ ဝဒန္တဿ စိတ္တဿ လဟုပရိဝတ္တိတ ဘာဝတော အန္တရာ ကောဓေ ဥပ္ပန္နေပိ အနာပတ္တိ။

ဓတ္ထာ တိ ကူမသ္မိံ ဩမသဝါဒသိက္ခာပဒေ။ ပဋ္ဌိယသမ္ပယုတ္တစိတ္တေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ မာနသိကဒုက္ခ ဝေဒနာဝ ဟောတိ။

ဩမသဝါဒကထာဝဏ္ဏနာ။

၈၉၈. ဒုဝိဓာကာရတော ဘိက္ခုပေသုညေ အာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။ ပိသတီတိ **ပိသုဏာ,** တစာ , သမဂ္ဂေ သတ္တေ အဝယဝဘူတေ ဝဂ္ဂေ ဘိန္ဒေ ကရောတီတိ အတ္ထော။ ပိသုဏာ ဧဝ **ပေသုညံ,** တာယ တစာယ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂ လော သဟစရိယနယေန **ပိသုဏော,** တဿ ကမ္မံ **ပေသုညံ,** ဘိက္ခုနံ ပေသုညံ ဘိက္ခုပေသုညံ, တသ္မိံ **ဘိက္ခုပေသုညေ။ ပဒဘာဇနေ** ''ဥပသမ္ပန္နော ဥပသမ္ပန္နဿ သုတွာ ဥပသမ္ပန္နဿ ပေသုညံ ဥပသံဟရတိ 'ကူတ္တန္နာမော တံ 'စ ဏ္ဍာလော။ပေ။ ပုက္ကုသော'တိ ဘဏတီ'တိ အာပတ္တိ။ပေ။ ဟာစိတ္တိယဿာ''တိ (ဟာစိ. ၃၉) ဝုတ္တတ္တာ သယံ ဥ ပသမ္ပန္နော ဟုတွာ ဥပသမ္ပန္နဿ ဇာတိအာဒီသု ဒသသု အက္ကောသဝတ္ထူသု အညတရေန အညံ ဥပသမ္ပန္နံ ပရ မ္မုခါ အက္ကောသန္တဿ သုတွာ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝက္ခမာနသရူပေသု အတ္တနော ပိယကာမတာဘေဒာဓိပ္ပ ဟာယသင်္ခါတေသု ဒွီသု ကာရဏေသု အညတရကာရဏံ ပဋ္ဌိစ္စ ''အသုကော တုယှံ ဧဝံ ဝဒတီ''တိ ပေသုညံ ဟရတိ, တဿ ပေသုညကထနနိမိတ္တံ ဟာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

ဒုဝိဓာကာရတောတိ ဓတ္ထ **အာကာရ**-သဒ္ဒေါ ကာရဏပရိယာယော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဒွီဟာကာရေဟီတိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟီ''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၃၈)။ ဓတ္ထ **ကာရဏံ** နာမ အဓိပ္ပာယဝိသေသော။ တံ ကာရဏံ အဓိပ္ပာယမုခေန ဒ သ္သေတုမာဟ **''အတ္တနော''**တိအာဒိ။ **အတ္တနော ပိယကာမဿာ** တိ အတ္တနော ပိယဘာဝကာမဿ ပေသုညံ ဘဏန္တဿ သ, အတ္တနော ပိယဘာဝံ ကာမယန္တဿာတိ အတ္ထော, တာဒိသေန အဓိပ္ပာယေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဧဝံ အဟံ ဓတဿ ပိယော ဘဝိဿာမီ''တိ အတ္တနော ပိယဘာဝံ ပတ္ထယမာနဿာ''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ.

၃၈)။ **ပရဘေဒတ္ထိနောပိ တ** တိ အက္ကောသကဿ စ အတ္တနော ပေသုညဝစနံ သုဏန္တဿ စာတိ ဥဘိန္နံ ဘေဒံ ကာမ္ဆန္ဒဿာတိ အတ္ထော, ဘေဒာဓိပ္ပာယေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ပရဿ ပရေန ဘေဒံ ကာမ္ဆန္ဒဿာ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၈)။

၈၉၉. ပရိယာယနယေန အက္ကောသန္တဿ ဝစနဿာ။ပေ။ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ, ပရိယာယအက္ကောသဝစနံ သုတွာ ပရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝဒန္တဿ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ယထာဟ ''ဣတ္ထန္နာမော သန္တိ ဣဓေကစ္စေ စဏ္ဍာလာ။ပေ။ ဘဏတိ, န သော အညံ ဘဏတိ, တံယေဝ ဘဏတီတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိအာဒိ (ပာစိ. ၄၁)။ ဟဋ္ဌိမုပ္ပန္နယေန အက္ကောသန္တဿ ဝစနဿာ။ပေ။ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ တတ္ထ ''စောရောသိ, ဂဏ္ဌိဘေဒကောသီ''တိအာဒိနာ ဒဿိတော **ဟဋ္ဌိမုပ္ပန္နယော** နာမ။

၉၀၀. အနုပသမ္ပန္နဿ အက္ကောသံ ဥပသမ္ပန္နံ ဟရတောပိ စ တထာ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **စ**-သဒ္ဒေန ဥပသမ္ပန္နဿ အက္ကောသံ အနုပသမ္ပန္နံ ဟရတောပိ စ, အနုပသမ္ပန္နဿ အက္ကောသံ အနုပသမ္ပန္နံ ဟရတောပိ စ တထာ ဒုက္ကဋန္တိ ဝိကပ္ပဒွယဿ သမုစ္စိနောတိ။ ''ဣဓာပိ ဘိက္ခုနီ အာဒိ ကတွာ သဗ္ဗေ အနုပသမ္ပန္နာ နာမာ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၈) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော **''ဘိက္ခုနီ''**တိ ဥပလက္ခဏံ။

၉၀၁. န စေဝ ပိယကာမဿာ တိ ပိယဘာဝံ အကာမယန္တဿ စ။ **န ဘေဒတ္ထိနောပိ စာ** တိ ဘေဒံ အနိစ္ဆန္တဿ စ။ **ဟဟနံ ဂရဟတ္ထာယာ** တိ တတ္ထ ''ကေဝလ''န္တိ သေသော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ကေဝံ အက္ကောသန္တံ, ကေဿ ခမန္တံ ဒိသွာ 'အဟော နိလ္လဇ္ဇော, ဤဒိသမ္ပိ နာမ အာယသ္မန္တံ ပုန ဝတ္တဗ္ဗံ မညိဿတီ'တိ ဇဝံ ကေဝလံ ဟာပဂရဟိတာယ ဘဏန္တဿ အနာပတ္တီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၈)။

ပေသုညကထာဝဏ္ဏနာ။

၉၀၂. အညေနာတိ သာမဏေရာဒိနာ။ ''ယဉ္စ ပဒံ ယဉ္စ အနုပဒံ ယဉ္စ အနွက္ခရံ ယဉ္စ အနုဗျဉ္ဇနံ, သဗ္ဗမေတံ ပဒသော နာမာ''တိ (ပာစိ. ၄၆) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တတ္တာ အဝယဝေ သမုဒာယောပစာရဝသေန **''ပိဋကတ္တယ''**န္တိ တဒေကဒေသပဒာဒိ ဧဝ ဝုတ္တောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ တတ္ထ ပဒာဒိသရူပံ **အဋ္ဌကထာယ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ ''ပဒန္တိ ဧကော ကထာဟဒေ အဓိပ္ပေတော။ အနုပဒန္တိ ဒုတိယော ဟဒေ။ အနွက္ခရန္တိ ဧကေကမက္ခရံ။ အနုဗျဉ္ဇနန္တိ ပုရိမဗျဉ္ဇနေန သဒိသံ ပစ္ဆာဗျဉ္ဇန''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄၅)။ ဣဒံ ကထာမယဒေသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ''ယံ ကိဉ္စိ တ ဧကမက္ခရံ အနွက္ခရံ, အက္ခရသမူဟော အနုဗျဉ္ဇနံ, အက္ခရာနုဗျဉ္ဇနသမူဟော ပဒံ, ပဌမပဒံ ပဒမေဝ, ဒုတိယံ အနုပဒန္တိ ဧဝမေတ္ထ နာနာကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိပိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄၅) ဝုတ္တံ။ ဣဒံ စုဏ္ဏိယဒေသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဓမ္မန္တိ ဗုဒ္ဓဘာသိတာဒိဟဋ္ဌိဓမ္မံ။ **ပဋိသမ္ဘိဒာယ** ဥဟိ ဓမ္မပဉ္စကေ ဟဋ္ဌိပိ ဓမ္မောတိ ဝုတ္တာ။ **ဓမ္မပဉ္စကံ** နာမ ဖလနိဗ္ဗတ္တကော ဟေတု, အရိယမဂ္ဂော, ဘာသိတံ, ကုသလာကုသလံ စေတိ ဧတေ ဓမ္မသညိတာတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ တတ္ထ ဟိ **ဘာသိတန္တိ** ဟဋ္ဌိ ဝုတ္တာ။ အဋ္ဌကထာနိဿိတောပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ သော စ ပုဗ္ဗေ မဂဓဘာသာယ ဌိတော သင်္ဂီတိတ္တယာရုဠှောဟာ ဂဟေတဗ္ဗော။

''သဟ ဘဏန္တဿ ဟာစိတ္တိယံ သိယာ'' တိ ဣမိနာ ''ဧကတော ပဌပေတွာ ဧကတော ဩသာပေန္တီ''တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၄၆) **ပဒဘာဇနာ**ဂတနယေန အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ အာရဘိတွာ ဧကတော ဥစ္စာရဏဝသေန ပဒံ တ အနုပဒံ တ အနွက္ခရံ တ အနုဗျဉ္ဇနံ တ ဝဒတော ပဒါဒိဂဏနာဝသေန ဟာစိတ္တိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၉၀၄. သင်္ဂီတိံ အနာရုဠှေဟသု ဓမ္မေသု **ရာဇောဝါဒအာဒယော** သုတ္တန္တာ အာပတ္တိဇနကာယေတတိ မဟာပစ္စရိယာဒိသု ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ **ရာဇောဝါဒော** နာမ ဧကော သုတ္တန္တော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တိက္ခိန္ဒြိယာဒိသုတ္တန္တာ ဂဟိတာ။

၉၀၅. ဘိက္ခုသို့မ္ပိ ဘိက္ခုနိယာပိ စ အနုပသမ္ပန္နသညိနော, ဝိမတိဿ တ ဘိက္ခုဿ တထာ ပဒသောဓမ္မေ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၉၀၆-၇. ကေတော ဥဒ္ဒိသာပေတီ တိ ကေတော ဥဒ္ဒေသံ ဂဏ္ဍဟန္တေဟိ အနုပသမ္ပန္နေဟိ သဒ္ဓိံ ဥစ္စာရဏဝသေန ဥဒ္ဒိသာပေတိ။ **သဇ္ဈာယံ တ ကရောတီ** တိ တထာ ကေတော သဇ္ဈာယတိ။

''သစေ ဧကကထာယ ဧကော ဟအေ န အာဂစ္ဆတိ, သေသံ အာဂစ္ဆတိ, အယံ ယေဘုယျေန ပဂုဏဂန္ထော နာမ။ သေ နယော သုတ္တေပိ ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄၈) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော **ပဂုဏဂန္ထ** န္တိ ဧတ္ထ ''ယေဘုယျေနာ''တိ သေသော။ **သြဟတေတီ**တိ ''ဧဝံ ဘဏာဟီ''တိ ကေတော ဘဏတိ။ **ဥဒ္ဒေသန္တိ** ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ။ **တေနာ**တိ အနုပသမ္ပန္နေန။

၉၀၈. ယသ္မာ ဣဒံ ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒံ တစတော စ သမုဋ္ဌာတိ, တစာစိတ္တတ္တဒ္ဒ္ဝယာပိ စ သမုဋ္ဌာတိ, တသ္မာ ဣဒံ သမုဋ္ဌာနံ ပဒသောဓမ္မသညိတန္တိ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

ပဒသောဓမ္မကထာဝဏ္ဏနာ။

၉၀၉-၁၀. သဗ္ဗစ္ဆန္နသဗ္ဗပရိစ္ဆန္နေ သေနာသနေ တိဿန္နံ ပန ရတ္တီနံ **ယော ပန** ဘိက္ခု ရတ္တိယံ ဌပေတွ တ ဘိက္ခုံ အညေန သစေ နိပဇ္ဇေယျ, တဿ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။ ''ယံ ကိဉ္စိ ပဋ္ဌိစ္ဆာဒနသမတ္တံ ဣဓ ဆဒနန္တွ ပရိစ္ဆန္နန္တွ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၁) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ ဆဒနာရုပံ ဣဋ္ဌကာသိလာသုဓာတိ ဏပဏ္ဏာဒီနံ ယေန ကေနစိ သဗ္ဗသော ဆာဒိတံ သေနာသနံ **သဗ္ဗစ္ဆန္နံ** ။ ''ဘူမိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဆဒနံ အာဟစ္စ ပာကာရေန တ အညေန တ ကေနစိ အန္တမသော ဝတ္ထေနပိ ပရိက္ခိတ္တ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၁) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ ယေန ကေနစိ ပရိက္ခိပိတွတ ပဋ္ဌိစ္ဆာဒိတသေနာသနံ **သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နံ** ။ ''ဆဒနံ အနာဟစ္စ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိယာယေန ဒိယၯုဟတ္ထုဗ္ဗေဓေန ပာကာရာဒိနာ ပရိက္ခိတ္တာပိ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နာယေတ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၁) **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ, တံ ''ဒိယၯု''တိအာဒိနာ ဝက္ခတိ။

ဧဝံ သဗ္ဗစ္ဆန္နသဗ္ဗပရိစ္ဆန္နေ ကေသ္မိံ သေနာသနေ ယော ဘိက္ခု ဥပသမ္ပန္နတော အညေန ကေန တ အနေ ကေဟိ တ တိရတ္တံ သဟသေယ္ယံ ကပ္ပေတွတ စတုတ္ထရတ္တိံ အာဒိံ ကတွတ သဗ္ဗရတ္တီသု သူရိယတ္ထင်္ဂမတော ပဋ္ဌာယ သကလရတ္တိယံ ပဉ္စမံ တ ပဉ္စ တ အပုဗ္ဗာစရိမံ တ ပိဋ္ဌံ ပသာရေတွတ သစေ ကေသေနာသနေ သေယျံ ကပ္ပေတိ, တဿ ဒေဝသိကံ ပာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ဣဒံ ဝိဓာနံ ''အပိစေတ္ထ ကောတသာဒိကမ္ပိ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ အာဒိနာ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၁) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

''ယေဘုယျေန ပရိစ္ဆန္နေ ဆန္နေ'' တိ ဣမိနာပိ ဧဝမေဝ ယောဇေတွတ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''ယဿာ ပန ဥပရိ ဗဟုတရံ ဌာနံ ဆန္နံ, အပ္ပံ အစ္ဆန္နံ, သမန္တတော စ ဗဟုတရံ ပရိက္ခိတ္တံ, အပ္ပံ အပရိက္ခိတ္တံ, အယံ ယေဘုယျေနဆန္နာ ယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နာ နာမာ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၁) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန ယေဘုယျေန ဆန္နပရိစ္ဆန္နံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အတ္ထော ဝုတ္တနယောယေဝ။ ''ယေဘုယျေန ပံသုကာ''တိ ဧတ္ထ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၆) တီသု ဒွေဝ ယေဘုယျံ နာမ, ဣဓ ပန ပဒသောဓမ္မေ ''ယေဘုယျေန ပဂုဏံ ဂန္ထ''န္တိ ဧတ္ထ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄၈) ''ဧကကထာယာ''တိအာဒိဝိဝရဏေ ဝိယ စတူသု တယောပိ ဘာဂ ယေဘုယျံ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၉၁၁. မေထုနဿ ပဟောနကံ ယံ ပန ဝတ္ထု ပဉ္စမဟာရာဇိကာယ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတေနပိ, **တေန** ပဉ္စမဟာရာဇိကဝတ္ထုနာ ပုဂ္ဂလေန သဟ နိပဇ္ဇိတွတ **အာပတ္တိ** သဟသေယ္ယာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၉၁၂-၃. ''ဥဘော တ နိပဇ္ဇန္တိ''တိ ဝိကပ္ပဿ ပဉ္စမကထာဒ္ဒဝယေနေဝ အတ္ထတော ဒဿိတတ္တာ ပုဗ္ဗာပရိယဝသေနပိ သမ္ဘဝန္တံ ဒဿေတုံ ''အနုပသမ္ပန္နေ''တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၅၂-၅၄) နယေန ဒဿိတပက္ခဒ္ဒဝယံ နိဒဿေတုမာဟ **''နိပန္နေ''** တိအာဒိ။ **''ဥဋ္ဌဟိတွတ''** တိ ဣဒံ ဝိစ္ဆာဝသေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အနုပသမ္ပန္နဂဏနာယပိ တ** တိ ဗဟူ

သု အနုပသမ္ပန္နေသု တေသံ ဂဏနာယ စ။ အနုပသမ္ပန္နေသု ဗဟူသု တေသံ ဂဏနာယ ကေသ္သ ဘိက္ခုနော ဗဟူ အာပ တ္တိယော ဟောန္တီတိ ဧဝံ ဒဿနေန ဥပသမ္ပန္နေသု ဗဟူသု ကေသ္မိ အနုပသမ္ပန္နေ သတိ တေသဥ္စ တဿ ပယောဂဂဏနာယ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ ဗဟူ အာပတ္တိယော စ ဥဘောသုပိ ဗဟူသု ကေကေသ္သေဝ ဥပသမ္ပန္နဿ အနုပ သမ္ပန္နဂဏနာယ ဗဟူ အာပတ္တိယော စ ဟောန္တီတိပိ ဒဿိတံ ဟောတိ။

၉၁၄. ကေနေဝ ဒွတ္တရေန ဝဠဉ္ဇိတဗ္ဗတော ကျေပစာရေ သတဂဗ္ဘေပိ သေနာသနေ ဥပသမ္ပန္နော ကေသ္မိံ ဂဗ္ဘေ ဝသန္တော အတ္တနာ သယနဂဗ္ဘေ ဒွတ္တရံ ပိဒဟိတွာ တ အပိဒဟိတွာ တ စတုတ္ထရတ္တိယံ သယတိ စေ, ဥပရိမတ လေ, အဝသေသဂဗ္ဘေသု စ သယန္တေဟိ အနုပသမ္ပန္နေဟိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တအာပတ္တိနိယမောယေတတိ ဒဿနတ္ထ မာဟ **''သစေ ပိဓာယာ''**တိအာဒိ။ ဂဗ္ဘဒွတ္တရံ ဥတ္တရပဒလောပေန **''ဂဗ္ဘ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ စတုတ္ထဒိဝသေ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ နိပဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။ ''အနုပသမ္ပန္နေန သဟာ''တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ **အာပတ္တိ** ပာစိတ္တိယံ။

၉၁၅. **ဒိယမုပဟတ္ထုပ္ပေမေနော** တိ ဝမုကိရတနေန ဒိယမုရတနုပ္ပေမေန။ **ဟကာရော** နာမ နိင္ဂဟော။ **စယနံ** နာမ ဝိပ္ပကတဟကာရောတိပိ ဝဒန္တိ။ ဣမိနာ စ အာဠဳနဿ အဂ္ဂဟဏတ္ထံ ''ဒသဟတ္ထုပ္ပေဓာပိ ဧဂတိ ပရိက္ခေပသင် ခွံ န ဂစ္ဆတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၁) အဋ္ဌကထာ ပမာဏန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဧဂတီ**တိ အာဠဳနံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဘိတ္တိပဏ္ဏာဝ ရဏာဒိဂဟဏံ။

၉၁၆. **ဒုဿကုဋိယ** န္တိ ဝတ္ထကုဋိယံ။

၉၁၇. ''သဗ္ဗစ္ဆန္နပရိစ္ဆန္နာဒိပ္ပဘေဒတော ယေဘုယျာဒိပ္ပဘေဒတော''တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယော ဇေတဗ္ဗော။ ပဌမေန **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဗ္ဗစ္ဆန္နယေဘုယျပရိစ္ဆန္နသဗ္ဗစ္ဆန္နဥပမုပရိစ္ဆန္နသဗ္ဗပရိစ္ဆန္နယေ ဘုယျစ္ဆန္န- သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နဥပမုစ္ဆန္နသင်္ခာတာနိ စတ္တာရိ သေနာသနာနိ ဂဟိတာနိ။ **ကထာယ** သရူပေန ဝုတ္တ သဗ္ဗစ္ဆန္နသဗ္ဗပရိစ္ဆန္နေန သဒ္ဓိံ ပဥ္စ သေနာသနာနိ ဒဿိတာနိ ဟောန္တိ။ ဒုတိယေန **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ယေဘုယျစ္ ဆန္နယေဘုယျပရိစ္ဆန္န ယေဘုယျစ္ဆန္နဥပမုပရိစ္ဆန္န ယေဘုယျပရိစ္ဆန္နဥပမုစ္ဆန္နသင်္ခာတာနိ တီဏိ သေနာသနာနိ ဂဟိတာနိ။ ဣမေ အဋ္ဌ ဝိကပ္ပာ လဗ္ဘန္တိ။ ကသ္မာ ဝုတ္တံ ''သတ္တ ပာစိတ္တိယာနီ''တိ? **မဟာ အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တတ္တာ။ ယထာဟ **''မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ပန 'သဗ္ဗစ္ဆန္နေ ယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နေ ပာစိတ္တိ ယံ, သဗ္ဗစ္ဆန္နေ ဥပမုပရိစ္ဆန္နေ ပာစိတ္တိယံ, ယေဘုယျေနစ္ဆန္နေ ဥပမုပရိစ္ဆန္နေ ပာစိတ္တိယံ, သဗ္ဗပရိစ္ဆ န္နေ ယေဘုယျေနစ္ဆန္နေ ပာစိတ္တိယံ, သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နေ ဥပမုစ္ဆန္နေ ပာစိတ္တိယံ , ယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နေ ဥပ မုစ္ဆန္နေ ပာစိတ္တိယံ, ဟေဋ္ဌိမံ ဝုတ္တပာစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ သတ္တ ပာစိတ္တိယာနီ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၃)။

ကသ္မာ ပန **အဋ္ဌကထာယံ** ''အဋ္ဌ ပာစိတ္တိယာနီ''တိ ဝတွာ ''သတ္တာ''တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော ကတောတိ? **နိသ္သ သန္ဒေဟေ** တာဝ ''သေယျာ နာမ သဗ္ဗစ္ဆန္နာ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နာ, ယေဘုယျေနစ္ဆန္နာ ယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္န နာ'တိ (ပာစိ. ၅၂) **ဟေဋ္ဌိမံ** အာဂတေသု ဒွီသု ဝိကပ္ပေသု ကေသ္မိံ ဝုတ္တပာစိတ္တိယံ ဂဟေတွာ ဟေဋ္ဌိမံ ဝုတ္တေန ပာစိ တ္တိယေန 'သတ္တာ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ ပရိဟာရော ဒဿိတော။ **သာရတ္ထဒီပနိယ** ဥ္စ ''သတ္တ ပာစိတ္တိယာနီ'တိ ဟေဋ္ဌိ ယံ ဝုတ္တပာစိတ္တိယဒ္ဝယံ သာမညတော ကေတွေန ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ ဝိသုံ ပန ဂဟေဟမာနေ သဗ္ဗစ္ဆန္နေ သဗ္ဗပ ရိစ္ဆန္နေ ပာစိတ္တိယံ, ယေဘုယျေနစ္ဆန္နေ ယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နေ ပာစိတ္တိယန္တိ အဋ္ဌေဝ ပာစိတ္တိယာနိ ဟောန္တီ''တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၃.၅၃) ပရိဟာရော ဝုတ္တော။

သဗ္ဗယေဘုယျဥပမုပဒေသု ဆန္နပရိစ္ဆန္နပဒေဟိ ယောဇိတေသု နဝ ဝိကပ္ပာ သမ္ဘဝန္တိ, တေသု နဝမေ ဥပဍ္ဎ ပစ္ဆန္နဥပမုပရိစ္ဆန္နဝိကပ္ပေ ဒုက္ကဋဿ ဒဿိတတ္တာ ဟရိသေသတော ဣတရေသု အဋ္ဌသု အဋ္ဌ ပာစိတ္တိ ယာနေဝ သမ္ဘဝန္တိ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန အပ္ပကံ ဦနမဓိကံ တ ဂဏနူပဂံ န ဟောတီတိ ကတွာ ''သတ္တာ''တိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တ္ထော** တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။

၉၁၈. ''အမုစ္ဆန္နေ အမုပရိစ္ဆန္နေ''တိ ယောဇနာ။ ''သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နေ စူဠစ္ဆန္နေ''တိ ယထာက္ကမေန ယောဇနာ။ ဣမိနာ **အဋ္ဌကထာ**ဂတေသု ပဥ္စသု ဝိကပ္ပေသု တတိယဝိကပ္ပံ ဒဿေတွာ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဗ္ဗစ္ဆန္နာဒ

ယော သေသပဒိကပ္ပဟ ဂဟိတာ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''သဗ္ဗစ္ဆန္နေ စူဠကပရိစ္ဆန္နေ ဒုက္ကဋံ, ယေဘုယျေနစ္ဆ န္နေ စူဠကပရိစ္ဆန္နေ ဒုက္ကဋံ, သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နေ စူဠကစ္ဆန္နေ ဒုက္ကဋံ, ယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နေ စူဠကစ္ဆန္နေ ဒု က္ကဋံ, ဟဋ္ဌိမံ အာဂတဒုက္ကဋေန သဟ ပဉ္စ ဒုက္ကဋာနီတိ ဝုတ္တံ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၃)။ **ဟဋ္ဌိမံ အာဂတဒုက္ကဋံ** နာမ ဣမိသ္မာယေဝ ကထာယ အာဒိမှိယေဝ ဝုတ္တဒုက္ကဋံ။ ယထာဟ ''ဥပမုစ္ဆန္နေ ဥပမုပရိစ္ဆန္နေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပာစိ. ၅၃)။

စူဠစ္ဆန္နာ ဒီနိ စေတ္ထ ဇာံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ – ယဿ စတူသု ဘာဂေသု ဧကော ဆန္နော, သေသာ အစ္ဆန္နာ, ဣဒံ **စူ ဠကစ္ဆန္နံ**။ ယဿ တီသု ဘာဂေသု ဒွေဝ ဆန္နာ, ဧကော အစ္ဆန္နော, ဣဒံ **ယေဘုယျေနစ္ဆန္နံ**။ ယဿ ဒွီသု ဘာ ဂေသု ဧကော ဆန္နော, ဧကော အစ္ဆန္နော, ဣဒံ **ဥပမုစ္ဆန္နံ** နာမ သေနာသနံ။ **စူဠပရိစ္ဆန္နာ** ဒီနိ ဣမိနာ နယေန ဝေဒိ တဗ္ဗာနိ။ **ဆန္နာဒီဟိပိ** တိ သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ **ပိ**-သဒ္ဒော သမုစ္စယတ္ထော။ သဗ္ဗစူဠပရိစ္ဆန္နဆန္နာဒီဟိ စတူဟိပိ သဟ အဗ္ဘစ္ဆန္နပရိစ္ဆန္နေ ပဉ္စဓာ ဒုက္ကဋံ ပရိဒီပိတန္တိ ယောဇနာ။

၉၂၀. **သဗ္ဗစ္ဆန္နာဒိကေ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နေ သဗ္ဗအစ္ဆန္နေ ယေဘုယျေနအစ္ဆန္နေ ယေဘုယျေနအပရိစ္ဆန္နေ''တိ (ပာစိ. ၅၄) **ဟဋ္ဌိမံ** ဝုတ္တာ အနာပတ္တိတရသေသာ စ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တာ ''ဥပမု စ္ဆန္နေ စူဠကပရိစ္ဆန္နေ, ဥပမုပရိစ္ဆန္နေ စူဠကစ္ဆန္နေ , စူဠကစ္ဆန္နေ စူဠကပရိစ္ဆန္နေ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၃) တယော အနာပတ္တိတရာ စ ဂဟိတာ။

၉၂၁. **နိပန္နေပိ** တိ ဧတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒေန ''ဘိက္ခု နိပန္နေ အနုပသမ္ပန္နော နိသီဒတိ, ဥဘော တ နိသီဒန္တီ''တိ (ပာစိ. ၅၄) **ဟဋ္ဌိမံ** ဝုတ္တပကာရန္တရေ သမုစ္စိနောတိ။

သဟသေယျကထာဝဏ္ဏနာ။

၉၂၂. **အပိ**-သဒ္ဒေန ပဂေဝ မဟာတ္တရိယာတိ ဒဿေတိ။ **သဟသေယျံ ပကပ္ပေယျာ** တိ ယထာဝုတ္တလက္ခ ဏံ သဗ္ဗစ္ဆန္နသဗ္ဗပရိစ္ဆန္နာဒိသေနာသနံ ပဝိသိတွာ သူရိယတ္ထင်္ဂမတော ပဋ္ဌာယ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ ပိ ဋ္ဌိပ္ပသာရဏလက္ခဏံ သေယျံ ကပ္ပေယျ။

၉၂၃-၄. **ဒေဝိယာ**တိ ဒေဝိတ္ထိယာ။ **တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ** တိ ဧကဇာဒိကာယ။ **''မေထုနဝတ္ထုဘူတာယာ''**တိ ဣမိနာ မေထုနမှိဿ အဝတ္ထုဘူတာယ သဟသေယျာယ အဒေသာဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ဝတ္ထုနံ ဂဏနာယာ** တိ မာတုကမဿ ဂဏနာယ စ တာသဉ္စ အတ္တနော စ ပယောဂဂဏနာယ စ။ **အဿာ** တိ ဘိက္ခုဿ။ မာတုကမေန တယော ဒိဝသေ သဟ သေယျာယ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ အာပဇ္ဇိတွာ စတုတ္ထဒိဝသေ သဟသေယျာယ ဒုတိယံပိ သိက္ခာပဒေဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ဧတ္ထ ဒုက္ကဋဝတ္ထုဘူတာယ ဣတ္ထိယာ တတ္ထေဝ သဟသေယျာယ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇိတွာ စတုတ္ထဒိဝသေ ရတ္တိယံ သဟသေယျာယ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗဒုက္ကဋေန သဟ ပုရိမသိက္ခာပဒေန ပာစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒုတိယသဟသေယျကထာဝဏ္ဏနာ။

၉၂၆. ဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိ ဥဒ္ဒိ ဣတ္ထိယာ ဓမ္မံ ဘဏန္တဿာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဣတ္ထိယာ** တိ ''မာတုကမော နာမ မနုဿိတ္ထီ, န ယက္ခီ, န ပေတီ, န တိရစ္ဆာနဂတာ, ဝိညူ ပဋိဗလာ ဟောတိ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတံ ဒုဋ္ဌုလ္လာဒုဋ္ဌုလ္လံ အာဇာနိတု''န္တိ **ဟဋ္ဌိမံ** ဝုတ္တမနုဿိတ္ထိယာ။ **ဘဏန္တဿာ** တိ ဝက္ခမာနလက္ခဏံ ဓမ္မံ ဆဟိ ပဒေဟိ ဥတ္တ ရိ ဘဏန္တဿ။ **ဝိညုံ ပုရိသဝိဂ္ဂဟံ ဝိနာ** တိ ''ဝိညူ နာမ ပုရိသဝိဂ္ဂဟော ပဋိဗလော ဟောတိ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတံ ဒုဋ္ဌု ဋ္ဌုလ္လာဒုဋ္ဌုလ္လံ အာဇာနိတု''န္တိ (ပာစိ. ၆၄) **ဟဋ္ဌိမံ** ဝုတ္တသဝနူပစာရဂတမနုဿပုရိသံ ဝိနာ။ **ဓမ္မန္တိ** ဝက္ခမာနပ္ပ ပကာရသရူပံ ဒေသနာဓမ္မံ။

၉၂၇. ကထာမယာ, စုဏ္ဏိယဂန္ထမယာတိ ဒုဝိဓာ ဒေသနာ, တတ္ထ **ကထာမယဒေသနာယ** တစာ နာမ ကထာဟဒ လက္ခဏာတိ ဒဿေတုမာဟ **''ကထာဟအေ''**တိအာဒိ။ စုဏ္ဏိယဒေသနာယံ ပန တစာပရိစ္ဆေဒေ ဝိဘတ္တန္တဝသေ

န ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနာဟ **ဂဏ္ဌိပဒေ** “ဧကော ကထာဟအော’တိ ဣဒံ ကထာဗန္ဓမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အညတ္ထ ပန ဝိဘတ္တိအန္တပဒမေဝ ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ။ **ပဒသောဓမ္မံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဓမ္မ** န္တိ ပိဋကတ္တယံ။ **“အဋ္ဌကထ”** န္တိ ဣမိနာ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဠှံ ပောရာဏဋ္ဌကထံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ “အဋ္ဌကထံ ဓမ္မပဒဇာတကာဒိဝတ္ထုဉ္စာ”တိ။ ဣမိနာပိ ပောရာဏကံ သင်္ဂီတိအာရုဠှမေဝ အဋ္ဌကထံ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ အဋ္ဌကထာဒိဟဇ္ဇံ ဌပေတွာ ဒမိဠာဒိဘာသန္တရေန ယထာရုစိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

၉၂၈. ပအာဒိနံ ဝသာ ဆန္နံ တစာနံ ဥပရိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿာတိ ယောဇနာ။ **ဒေသေန္တဿာ** တိ ပဒသောဓမ္မေ ဝုတ္တလက္ခဏပအာဒိသရူပဟိ ဆဟိ တစာဟိ ဥတ္တရိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ။ **ပအာဒိဂဏနာယာ**တိ ယထာဝုတ္တလက္ခဏပဒအနုပဒအန္ဝက္ခရအနုဗျဉ္ဇနဂဏနာယ။

၉၂၉. **ပုရိသဝိဂ္ဂဟ** န္တိ မနုဿပုရိသဝေသံ။ တတ္ထ **တိရစ္ဆာနဂတာ** နာမ ဝေသနိမ္မာနာရဟာ ဣဒ္ဓိမန္တာ နာဂသုပဏ္ဏာ။

၉၃၀. **ဝဒတော**တိ အဓိကံ ဓမ္မံ ဘာသတော။

၉၃၂. **ဣတ္ထိရူပ** န္တိ မနုဿိတ္ထိဝေသံ။ **တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ** တိ ဝုတ္တသရူပာယ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ။

၉၃၃. သယံ ဥဋ္ဌာယ နိသီဒိတွာ ပုန ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မာတုကမဿ တ တထာ**တိ တတ္ထ **“တထာ”**တိ ဣမိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရဿ ဂဟိတတ္တာ ဥဋ္ဌာယ နိသိန္နဿ မာတုကမဿ ပုန ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **“ဥဋ္ဌာယာ”** တိအာဒိနာ ဣရိယာပထပရိဝတ္တန ဒဿနေန နာနာဣရိယာပထေပိ အနာပတ္တိံ ဒီပေတိ။

၉၃၄. **အညိဿာ ပုန အညိဿာ** တိ တတ္ထ “အာဂတာဂတာယာ”တိ သေသော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “အညဿ မာတုကမဿာတိ ဧကိဿာ ဒေသေတွာ ပုန အာဂတာဂတာယ အညိဿာပိ ဒေသေတီတိ ဧဝံ ဧကာသနေ နိသိန္နော မာတုကမသတသဟဿန္နမ္ပိ ဒေသေတီတိ အတ္ထော”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၆)။ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန **စ**-သဒ္ဒေန “ပဉှံ ပုဋ္ဌော ကထေတီ”တိ (ပာစိ. ၆၆) ဣဒံ သမုစ္စိနောတိ။ “ဒီဃနိကာယော ကိမတ္ထိယော ဘန္တေ”တိ ပဉှံ ပုစ္ဆိတော မာတုကမဿ သဗ္ဗံ ဒီဃနိကာယံ ဝဒတောပိ အနာပတ္တိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ပဉှံ ပုစ္ဆတိ, ပဉှံ ပုဋ္ဌော ကထေတီတိ မာတုကမော ‘ဒီဃနိကာယော နာမ ဘန္တေ ကိမတ္ထံ ဒီပေတီ’တိ ပုစ္ဆတိ, ဧဝံ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဘိက္ခု သဗ္ဗံ စေပိ ဒီဃနိကာယံ ကထေတိ, အနာပတ္တီ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၆)။ တတ္ထ စ **သဗ္ဗံ စေပိ ဒီဃနိကာယံ ကထေတီ** တိ ယာဝ န နိဋ္ဌာတိ, တာဝ ပုနဒိဝသေပိ ကထေတိ။

၉၃၅. ဓမ္မဿ ဒေသနာယ, ဝိညုမနုဿပုရိသဿ အသန္နိဟိတကရဏေန စ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော **ကိရိယာကိရိယံ**။

ဓမ္မဒေသနာကထာဝဏ္ဏနာ။

၉၃၆. **မဟဂ္ဂတံ** ရူပာရူပဇ္ဈာနံ။ **ပဏီတံ** လောကုတ္တရဓမ္မံ။ ပဓာနဘာဝံ နီတန္တိ ပဏီတံ။ **အာရောစေန္တဿာ** တိ “ပဉ္စမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမီ”တိအာဒိနာ (ပာရာ. ၂၀၁) နယေန **စတုတ္ထပာရာဇိကေ** ဝုတ္တနယေန ဝဒန္တဿ။ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ စ ပုဂ္ဂလာကာလေ စ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ အတ္တနာ လဒ္ဓဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ အာရောစေတဗ္ဗတ္တာ **“ဌ ပေတွာ ဘိက္ခုနိံ ဘိက္ခု”**န္တိ ဝုတ္တံ။ “အညဿာ”တိ သေသော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဥပသမ္ပန္နဿ ဘူတံ အာရောစေတီတိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ, ဟိ အန္တရာ တ အတိကမိုယမာနေန ဥပသမ္ပန္နဿ ဘူတံ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၇၇)။ **ဘူတေ**တိ တတ္ထ “ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ အာရောစိတေ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ, အတ္တနော သန္တာနေ ဣမဿိံ အတ္တဘာဝေ သိဒ္ဓဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ အာရောစနနိမိတ္တန္တိ အတ္ထော။

၉၃၇. နော စေ ဇာနာတိ သော ဝုတ္တ န္တိ ယသ္သ အာရောစေတိ, သော သစေ သုတက္ခဏေယေဝ ဝုတ္တနယေနေ ဝ “သေ ပဌမဇ္ဈာနသ္သ လာဘီ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ နော ဇာနာတိ။ **ပရိယာယဝစနေ**တိ “ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော ပဌမသ္သ ဈာနသ္သ လာဘီ”တိ ဧဝမာဒိပရိယာယဝစနေ။ ယသ္သ ဥတ္တရိမနုသ္သဓမ္မံ အာရောစေတိ, သော သစေ သုတသမနန္တရံ “သေ ဇဝံ ဝဒတီ”တိ ဝုတ္တံ နော ဇာနာတိ, တာဒိသသ္သ အာရောစေန္တသ္သ ဘိက္ခုနော ဟောတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အသ္သ** ဘူတသ္သ ပရိယာယဝစနေ စ ဘိက္ခုနော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၉၃၈. တထာရူပေ ကာရဏေ သတီတိ ပရသ္သ ကာရဏဘာဝံ ဥတ္တတပိ ပဋိပတ္တိယာ အမောဃဘာဝဒသ္သနသမုတ္တေဇနေသမ္ပဟံသနာဒိကရသင္ခာတေ ကာရဏေ သတိ။ **သဗ္ဗသ္သာပီ** တိ ဥပသမ္ပန္နာနုပသမ္ပန္နသ္သ သဗ္ဗသ္သ။ **သီလာဒိန္တိ** သီလသုတပရိယတ္တိဂုဏံ။ **ဝဒတော**တိ ဧတ္ထ “ဘိက္ခုနော”တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။

၉၃၉. တဒသမ္ဘတ တိ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နသ္သ ဥမ္မာအဒီနံ အသမ္ဘတ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာနံ ဥမ္မာဒသ္သ တ စိတ္တက္ခေပသ္သ တ အဘာတတိ။ မဟာပစ္စရိယမ္ပိ ဟိ ဝိစာရိတ”န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၇၇)။ ဥမ္မတ္တကပဒသ္သ အဝစနေ ကာရဏံ ဝဒန္တေနေဝ ခိတ္တစိတ္တာဒိပဒာနံ အဝစနေ ကာရဏဥ္စ ဥပလက္ခဏတော ဒသ္သိတမေဝတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ မဂ္ဂဖလဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတာနံ အရိယာနမေဝ ဟိ ဥမ္မတ္တကာဒိဘာဝေ နတ္ထိ။ ဈာနလာဘိနော ပန တသ္မိံ သတိ ဈာနာ ပရိဟာယန္တိ, တသ္မာ တေသံ အဘူတာရောစနပစ္စယာ အနာပတ္တိ ဝတ္တဗ္ဗာ, န ဘူတာရောစနပစ္စယာ။

၉၄၀. ဣမိသ္သာပတ္တိယာ အညတ္ရ ဈာနမဂ္ဂါဒိလာဘီနံ အညသ္သ အသမ္ဘတ **“ကုသလာဗ္ယာကတေဟေဝ ဒွိစိတ္တ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒဥ္စ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန အရိယပုဂ္ဂလေယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပဏ္ဏတ္တိ အဇာနန္တာ ပန ဈာနလာဘီ ပုထုဇ္ဇနာ နာနာဝတ္ထုမ္ပိ လောဘဝသေန အကုသလစိတ္တေနာပိ န အာရောစေန္တီတိ နတ္ထိ, တသ္မာ “တိစိတ္တ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တထာပိ ဗဟုလေန ကုသလာဗ္ယာကတာနမေဝ သမ္ဘဝတောတိ ဇဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒွိဝေဒနံ** သုခေါပေက္ခာဝသေန။ ဣဒဥ္စ သိက္ခာပဒံ ပဏ္ဏတ္တိအဇာနနဝသေန အစိတ္တကသမုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ အရိယာ စေတ္ထ ပဏ္ဏတ္တိံ ဇာနန္တာ ဝီတိက္ကမံ န ကရောန္တိ, ပုထုဇ္ဇနာ ပန ပဏ္ဏတ္တိံ ဇာနိတ္ဝာပိ ဝီတိက္ကမံ ကရောန္တိ။ တေ စ သတ္ထုနော အာဏာဝီတိက္ကမစေတနာယ ဗလဝအကုသလဘာဝတော ဈာနာ ပရိဟာယန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဘူတာရောစနကထာဝဏ္ဏနာ။

၉၄၁. ဘိက္ခုနော ဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိံ ဘိက္ခုသမ္မုတိံ ဌပေတွာ အနုပသမ္ပန္နေ အာရောစေန္တသ္သ ဘိက္ခုနော အာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **ဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိ** န္တိ သင်္ဃာဒိသေသော။ နနု စ “ဒုဋ္ဌုလ္လာ နာမ အာပတ္တိ စတ္တာရိ စ ပာရာဇိကာနိ တေရသ စ သင်္ဃာဒိသေသာ”တိ (ပာစိ. ၇၉) **ပဒဘာဇနေ** ပာရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသာ ဒသ္သိတာ, ကသ္မာ ဣဓ သင်္ဃာဒိသေသောဝ ဂဟိတောတိ? ဝုစ္စတေ – ပာရာဇိကံ ဒုဋ္ဌုလ္လသဒ္ဒတ္ထဒသ္သနတ္ထံ ဝုတ္တံ, ဣဓ ပန သင်္ဃာဒိသေသောယေဝ ဘဂဝတာ အဓိပ္ပေတောတိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝိစာရိတမေဝတံ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ တတ္ထ “ပာရာဇိကာနိ ဒုဋ္ဌုလ္လသဒ္ဒတ္ထဒသ္သနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ, သင်္ဃာဒိသေသံ ပန ဣဓ အဓိပ္ပေတ”န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၇၈)။ ဝက္ခတိ စ “ဣဓ သင်္ဃာဒိသေသာဝ, ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိယော မတာ”တိ။ **အနုပသမ္ပန္နေ** တိ “ဘိက္ခုဉ္စ ဘိက္ခုနိဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသော အနုပသမ္ပန္နော”တိ (ပာစိ. ၈၀) **ပဒဘာဇနေ** နိဒ္ဒိဋ္ဌအနုပသမ္ပန္နသ္သ အာရောစေန္တသ္သာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဌပေတွာ ဘိက္ခုသမ္မုတိ န္တိ “အတ္ထိ ဘိက္ခုသမ္မုတိ အာပတ္တိပရိယန္တာ န ကုလပရိယန္တာ”တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၈၀) **ပဒဘာဇနေ** ဒသ္သိတံ အဘိဏှာပတ္တိကသ္သ ဘိက္ခုနော အာယတိံ သံဝရတ္ထံ ဟိရောတ္တပ္ပဇနနတ္ထံ အာပတ္တိယော တ ဥပာသကကုလာနိ တ ဥဘယမေဝ တ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တ အပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တ အာပတ္တိယော အာရောစေတုံ သင်္ဃေန သင်္ဃမဇ္ဈေ တိက္ခတ္တုံ သာဝေတွာ ကတသမ္မုတိံ ဌပေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “အဘိဏှာပတ္တိကံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ ‘ဧဝမေသ ပရေသု ဟိရောတ္တပ္ပေနာပိ အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇိ

သ္သတီ’တိ တသ္သ ဘိက္ခုနော ဟိတေသိတာယ တိက္ခတ္တုံ အပလောကေတဗ္ဗတ သင္ဃေန ကာတဗ္ဗာ’’တိ (ဟာစိ. အဌ. ၈၀)။

၉၄၂. ဃဋ္ဋေတဗ္ဗတ ဝဒန္တဿေတ တိ ဝေဝကာရော ယထာဌာနေ ယောဇေတဗ္ဗော။ **ဝေဝကာရေန** ဖုဋ္ဌဝစ္ဆိန္နမတ္တံ ဝက္ခတိ ‘‘ဝတ္ထု’’န္တိအာဒိနာ။ **‘‘အသုစိံ မောစေတုဗ္ဗတ’’**တိ ဣမိနာ ဝတ္ထုမာဟ, **‘‘သင္ဃာဒိသေသ’’** န္တိ ဣမိနာ အာပတ္တိံ။ ဝဇ္ဇမေဝ **ဝဇ္ဇတာ** ။ ‘‘ဟာစိတ္တိယာပတ္တီ’’တိ ဣမဿာယံ ပရိယာယော။ ‘‘အယံ အသုစိံ မောစေတ္ဗတ သင္ဃာဒိသေသံ အာပန္နော’’တိ ဝတ္ထုနာ သဒ္ဓိံ ဃဋ္ဋေတ္ဗတ အာပတ္တိံ ဝဒန္တဿ **ဝဇ္ဇတာ** ဟာစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၉၄၃. သုဒ္ဓဿာ တိ ဟာရာဇိကမနာပန္နဿ။ **ဝဒန္တိ** ဝဒနဟေတု, ဝတ္ထုနာ သဒ္ဓိံ သင္ဃာဒိသေသဿ ကထန တောတိ အတ္ထော။

၉၄၄. အဒုဋ္ဌုလ္လာယာ တိ သင္ဃာဒိသေသတော အညာယ အာပတ္တိယာ။ **ဒုဋ္ဌုလ္လသညိနော** တိ သင္ဃာဒိသေသ သညိနော။ **သေသာ အာပတ္တိယောပိ တ** တိ သင္ဃာဒိသေသံ ဝိနာ သေသေ ဆဠာပတ္တိက္ခန္ဓေ။

၉၄၅. တထာတိ ဒုက္ကဋံ အတိဒိသတိ။ ပဥ္စ မတံ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒုဋ္ဌုလ္လံ အဇ္ဈာစာရံ အာရောစေန္တဿ တထာ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **အနုပသမ္ပန္နဿ ပဥ္စ မတံ ဒုဋ္ဌုလ္လံ အဇ္ဈာစာရ** န္တိ စ ဟဏာတိပာတာဒိပဥ္စသိက္ခာ ပဒဝီတိက္ကမာ ဂဟိတာ။ ကေစိ ပန ‘‘သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒယော ပဥ္စာ’’တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဟဏာတိပာတာ ဒီနိ ဟိ ဒသေဝ သိက္ခာပဒါနိ သာမဏေရာနံ ပညတ္တာနိ။ တေသံ ပညတ္တေသုယေဝ စ သိက္ခာပဒေသု ဒုဋ္ဌုလ္လာဒုဋ္ဌုလ္လ လဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ, န စ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒီနိ ဝိသုံ တေသံ ပညတ္တာနိ အတ္ထိတိ။

အထ ဘိက္ခုနော ဒုဋ္ဌုလ္လသင်္ခာတာနိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒီနိ အနုပသမ္ပန္နဿ ကိံ နာမ ဟောန္တီတိ? အဇ္ဈာ စာရော နာမ ဟောန္တီတိ။ ယထာဟ **အဌကထာယံ** ‘‘သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ။ပေ။ အဇ္ဈာစာရော နာမာတိ ဝုတ္တ’’န္တိ (ဟာစိ. အဌ. ၈၂)။ ဣမိနာပိ စေတံ သိဒ္ဓံ ‘‘အနုပသမ္ပန္နဿ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒိ ဒုဋ္ဌုလ္လံ နာမ န ဟောတီ’’တိ။ ‘‘အဇ္ဈာ စာရော နာမာ’’တိ ဟိ ဝဒန္တော အနုပသမ္ပန္နဿ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒိ ကေဝလံ အဇ္ဈာစာရော နာမ ဟောတိ, န ပန ဒုဋ္ဌုလ္လော နာမ အဇ္ဈာစာရောတိ ဒီပေတိ။ ‘‘အဇ္ဈာစာရော နာမာ’’တိ စ အဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ, အကတ္တဗ္ဗရူ ပတ္တာ စ အနုပသမ္ပန္နဿ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒီနိ ဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထုပက္ခံ ဘဇန္တိ။ တာနိ စ အညဿ အနုပသမ္ပန္န ဿ အဝဏ္ဏကာမတာယ အာရောစေန္တော ဘိက္ခု ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝဒန္တိ။ ဣဓ ပန **အနုပသမ္ပန္န** ဂ္ဂဟဏေန သာမဏေရသာမဏေရိသိက္ခမာနာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဒုဋ္ဌုလ္လံ အဇ္ဈာစာရန္တိ ယောဇနာ။ ‘‘အနုပသမ္ပန္နဿာ’’တိ စ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗာနိ။ အနုပသမ္ပန္နဿ ယ ထာဝုတ္တေဟိ ပဉ္စသိက္ခာပဒေဟိ အညံ ဝိကာလဘောဇနာဒိံ **အဒုဋ္ဌုလ္လံ အဇ္ဈာစာရံ** တ။ ယထာဟ ‘‘အနုပသမ္ပန္နဿ ဒုဋ္ဌုလ္လံ တ အဒုဋ္ဌုလ္လံ တ အဇ္ဈာစာရ’’န္တိအာဒိ (ဟာစိ. ၈၂)။

၉၄၆. ကေဝလံ ဝတ္ထုံ တ အာရောစေန္တဿာ တိ ‘‘အယံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ အာပန္နော’’တိအာဒိနာ နယေန ဝတ္ထု မတ္တံ အာရောစေန္တဿ။ **ကေဝလံ အာပတ္တိံ တ အာရောစေန္တဿာ** တိ ‘‘အယံ ဟာရာဇိကံ အာပန္နော, အယံ သင ဃာဒိသေသံ အာပန္နော’’တိအာဒိနာ နယေန အာပတ္တိမတ္တံ အာရောစေန္တဿ စ။ **ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ** တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထု နာ ဃဋ္ဋေတ္ဗတ အာပတ္တိံ အာရောစေန္တဿာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **‘‘တထာ’’**တိ ဣမိနာ ‘‘အနာပတ္တီ’’တိ တော် ပရာမ သတိ။

ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနကထာဝဏ္ဏနာ။

၉၄၈. အကပ္ပိယံ ပထဝိန္တိ ပဒဘာဇနေ ‘‘ဒွေ ပထဝိယော ဇာတာ စ ပထဝီ အဇာတာ စ ပထဝီ’’တိ (ဟာစိ. ၈၆) ဥဒ္ဒိ သိတ္တတ –

‘‘ဇာတာ နာမ ပထဝီ သုဒ္ဓပံသု သုဒ္ဓမတ္တိကာ အပ္ပပာသာဏာ အပ္ပသက္ခရာ အပ္ပကထလာ အပ္ပမရုမ္ဗာ အပ္ပဝါလိကာ ယေဘုယျေနပံသုကာ ယေဘုယျေနမတ္တိကာ, အဒဍ္ဎာပိ ဝုစ္စတိ ဇာတာ ပထဝီ။ ယောပိ ပံသုပုဉ္ဇော ဝါ မတ္တိကာပုဉ္ဇော ဝါ အတိရေကစာတုမာသံ ဩဝဋ္ဌော, အယမ္ပိ ဝုစ္စတိ ဇာတာ ပထဝီ’’တိ (ပါစိ. ၈၆) စ,

‘‘အဇာတာ နာမ ပထဝီ သုဒ္ဓပာသာဏာ သုဒ္ဓသက္ခရာ သုဒ္ဓကထလာ သုဒ္ဓမရုမ္ဗာ သုဒ္ဓဝါလိကာ အပ္ပပံသု အပ္ပမတ္တိကာ ယေဘုယျေနပာသာဏာ ယေဘုယျေနသက္ခရာ ယေဘုယျေနကထလာ ယေဘုယျေနမရုမ္ဗာ ယေဘုယျေနဝါလိကာ, ဒဍ္ဎာပိ ဝုစ္စတိ အဇာတာ ပထဝီ။ ယောပိ ပံသုပုဉ္ဇော ဝါ မတ္တိကာပုဉ္ဇော ဝါ ဦနစာတုမာသံ ဩဝဋ္ဌော, အယမ္ပိ ဝုစ္စတိ အဇာတာ ပထဝီ’’တိ (ပါစိ. ၈၆) စ –

နိဒ္ဒိဋ္ဌာသု ဒွီသု ပထဝီသု ဇာတပထဝိသင်္ခာတံ အကပ္ပိယပထဝိံ။

တတ္ထ ပာသာဏာဒီနံ လက္ခဏံ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘မုဋ္ဌိပ္ပမာဏတော ဥပရိ ပာသာဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, မုဋ္ဌိပ္ပမာဏာ သက္ခရာ။ ကထလာတိ ကပါလခဏ္ဍာနိ။ မရုမ္ဗာတိ ကဋသက္ခရာ။ ဝါလိကာတိ ဝါလုကာယေဝ’’တိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယေဘုယျေနပံသုကာဒီနံ လက္ခဏံ ‘‘ယေဘုယျေနပံသုကာတိ တီသု ကောဋ္ဌာသေသု ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ ပံသု, ဧကော ပာသာဏာဒီသု အညတရော ကောဋ္ဌာသော’’တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၈၆) စ ‘‘အဒဍ္ဎာပီတိ ဥဒ္ဓနပတ္တပစနကုမ္ဘကာရာဝါပဒါဟဒါနာဒိဝသေန တတ္ထ တတ္ထ အဒဍ္ဎာ’’တိအာဒိ **အဋ္ဌကထာ**တော စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **‘‘အပ္ပပံသုအပ္ပမတ္တိကာ’’** တိ ဒွီသုပိ ပဒေသု နိဒ္ဒေသရူပေန ယေဘုယျေနပာသာဏာဒိပဒပဉ္စကံ ဝုတ္တံ, တတ္ထာပိ အတ္ထော **ယေဘုယျေနပံသုပ** **အာဒီသု** ဝုတ္တဝိပလ္လာသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘တေသံယေဝ ဟိ ဒွိန္နံ ပဒါနံ ဒ္ဒသနမေတ’’န္တိ (ပါစိ. ၈၆)။

ခဏေယျ ဝါ တိ ဝေဠုပံ အကပ္ပိယပထဝိပဒေသံ အန္တမသော ပာဒင်္ဂုဋ္ဌေနာပိ သမ္မုဉ္ဇနိသလာကာယပိ သယံ ဝါ ခဏတိ။ **ခဏာပေယျ ဝါ** တိ အညေန ဝါ ‘‘ဣမံ ခဏာဟီ’’တိအာဒိနာ အကပ္ပိယဝေါဟာရေန ခဏာပေယျ။ **ဘေဒာပေယျ ဝါ** ယာတိ တထေဝ ဘေဒာပေယျ။ **ဘိန္ဒေယျ ဝါ** တိ ပဿာဝဓာရာဒီဟိပိ ဘိန္ဒေယျ။ အဓိကာရဝသေန **ဝါ**-သဒ္ဒဿ သဗ္ဗကိရိယာပဒေဟိ သမ္ဗန္ဓော လဗ္ဘတီတိ **ဘေဒာပေယျ စာ** တိ တတ္ထ **စ**-သဒ္ဒော ဣမိနာ အဝုတ္တဿ ‘‘ဒဟတိ ဝါ, ဒဟာပေတိ ဝါ’’တိ ပဒဒွယဿ သမုစ္စယကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အန္တမသော ပတ္တမ္ပိ ပစန္တော သယံ ဝါ ဒဟတိ, အညေန ဝါ ဒဟာပေတီတိအာဒိ ဣမေသံ ပဒါနံ **အဋ္ဌကထာ**ဝသေန (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၈၇) ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပါစိတ္တိယံ သိယာ** တိ ခဏန္တဿ, ဘိန္ဒန္တဿ စ ပဟာရေ ပဟာရေ ပါစိတ္တိယံ။

၉၄၉. အာဏာပေန္တဿ အာဏတ္တိဂဏနာယ, ဒဟန္တဿ အဂ္ဂိဟတဂဏနာယ ဟောတီတိ ဣဒံ ‘‘ပဟာရေ ပဟာရေ ပါစိတ္တိယ’’န္တိအာဒိအဋ္ဌကထာဝစနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဣမမေဝ ဒဿေတုမာဟ **‘‘သယမေဝ’’**တိအာဒိ။

၉၅၀. အာဏာပေန္တဿာ တိ သကိံ အာဏာပေန္တဿ။

၉၅၁. ‘‘ခဏာပေယျာ’’တိ သာမညဝစနဿ အပဝါဒဒဿနတ္ထံ **‘‘ခဏ ပေါက္ခရဏိ’’** န္တိအာဒိမာဟ။ **ကောစိ ဒေသော န ဝိဇ္ဇတီ**တိ တတ္ထ ပေါက္ခရဏိအာဝါဋာဒိသဒ္ဒါနံ ပထဝိပရိယာယတ္တာဘာဝတော ဇဝံ့စနေန အနာပတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

၉၅၂. ‘‘ဣမံ ဣဓ’’တိအာဒီနံ ပအာနံ ပစ္စက္ခဘူတာဓိပ္ပေတဘူမိတစကတ္တာ တေဟိ ယောဇေတွာ ဝုတ္တဿ တသ္မေဝ ပယောဂဿ အာပတ္တိကရဘာဝံ ဒဿေတုမာဟ **‘‘ဣမ’’**န္တိအာဒိ။

၉၅၃. ကန္ဒ န္တိ တာလာဒိကန္ဒံ။ **ကုရုန္ဒ** န္တိ ကုလတ္ထစရုကံ။ **ထူဏ**န္တိ ထမ္ဘံ။ **ခာဏုက**န္တိ သာခာဝိဋ္ဋပရဟိတံ ရုက္ခာဝယဝံ။ **မူလ**န္တိ ပထဝိယာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝကရံ ရုက္ခာဝယဝံ။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ အနိယမေတွာ ဝစနေန အနာပတ္တိဘာဝတော ဝဋ္ဋတိ။

၉၅၄. ကမ္မန္တိ ပစ္စက္ခပရာမာသပဒေန နိယမေတွာ ဝစနတော အာပတ္တိ ဟောတီတိ အာဟ **“နိယမေတွာ ဝတ္တုံ ပန န ဝဋ္ဋတီ”**တိ။

၉၅၅. **ဃဋေဟိ ဥဿိဉ္စိတု**န္တိ ဃဋေဟိ ဂဟေတွာ အဝသိဉ္စိတုံ။ **တနုကဒ္ဒမော**တိ ဇမ္ဗာလော။ **ဗဟလံ** ကဒ္ဒမံ ဘိက္ခုနာ အပနေတုံ **န စ ဝဋ္ဋတီ**တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၉၅၆. **နဒိယာဒီန**န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဂင်္ဂါကန္ဒရာဒီနံ ဂဟဏံ။ “တဋ္ဋ”န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝဋ္ဋ**န္တိ ဝုဋ္ဌိဟိ ဩဝဋ္ဋဉ္စ။ **စာတုမာသ**န္တိ ဝိကောပနကိရိယာယ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ, စာတုမာသဗ္ဘန္တရေ ဝိကောပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

၉၅၇. သစေ တောယသ္မိံ ပတတိ တဋ္ဋန္တိ ယောဇနာ, သစေ ကူလံ ဘိဇ္ဇိတွာ အန္တောဥဒကေ ပတတီတိ။ **ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေပီ**တိ ပဇ္ဇုန္နဒေဝေ ဝုဋ္ဌေပိ။ ဝုဋ္ဌ-သဒ္ဒော ကတ္တုသာဓနော။ စာတုမာသမတိက္ကန္တေပီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ ဟေတုဒဿနတ္ထမာဟ **“တောယေ ဒေဝေ ဟိ ဝဿတီ”**တိ။

၉၅၈. **သောဏ္ဍိ**န္တိ ပါသာဏပေါက္ခရဏိံ။ **တတ္ထ တု**တိ ဥဒကရဟိတေ တသ္မိံ သောဏ္ဍိအာတဋ္ဋေ။

၉၅၉. အန္တောစာတုမာသံ သောဓေတုံ ဘိန္ဒိတုန္တိ ယောဇနာ။ **“သောဓေတုံ ဘိန္ဒိတုံ ဝိကောပေတု”**န္တိ ကိရိယာပဒေဟိ “ရဇ”န္တိ ကမ္မပဒံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ တံ ရဇောရာသိံ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ပစ္ဆာ ဥဒကဿ ဆိန္နတ္တာ ဗဟလဘူမိသုက္ခမ္ပိ ဝုဋ္ဌိဟတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အန္တောစာတုမာသေ ကောပေတုံ ဘိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

၉၆၀. **ပုဏ္ဏော** သောဏ္ဍိမှိ **တံ ရဇံ** ဝိကောပေတုံ ဝဋ္ဋတိ စာတုမာသတော ဥဒ္ဓန္တိ ယောဇနာ။

၉၆၁. **“ဖုသာယန္တေ”**တိ ဧတေန “ဒေဝေ”တိ ဣဒံ ဘုမ္မဝသေန ဝိပရိဏာမေတွာ “ဒေဝေ ဖုသာယန္တေ”တိ ယောဇေတဗ္ဗံ, ပဇ္ဇုန္နဒေဝေ ဝုဋ္ဌိဟတံ ကရောန္တေတိ အတ္ထော။ **ပိဋ္ဌိပါသာဏကေ**တိ ပါသာဏပိဋ္ဌေ။ **တမ္ပိ**တိ တထာ ပါသာဏပိဋ္ဌေ လဂ္ဂံ တမ္ပိ ရဇံ။

၉၆၂. **အကတပဗ္ဘာရော** နာမ ယထာ ဟေဋ္ဌာဘာဂေ ဝုဋ္ဌိဖုသိတေဟိ န တေမိယတိ, တထာ နမိတွာ ဌိတပဗ္ဗတပ္ပဒေသော။ ဣဒံ အနောဝဿကဋ္ဌာနေ ဥဋ္ဌိတဝမ္မိကာနံ ဥပလက္ခဏံ။

၉၆၃. အဗ္ဘောကာသေ ဝုဋ္ဌိတော ဝမ္မိကော သစေ ဩဝဋ္ဌော, ကံ စာတုမာသံ ဝိကောပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **စာတုမာသ**န္တိ ဝိကောပနကိရိယာယ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ရုက္ခေ**တိ စ ထမ္ဘပါသာဏာဒီနံ ဥပလက္ခဏံ။ **ဥပစိကာဒီန**န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကာဋ္ဌကိပိလ္လိကာဒီနံ ဂဟဏံ။ **သော နယော**တိ “ဩဝဋ္ဌဒိဝသတော ဥတ္တရိ စာတုမာသဗ္ဘန္တရေ ကောပေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ယထာဝုတ္တော နယော။

၉၆၄. **မူသိကုက္ကိရံ** နာမ မူသိကာဟိ ဥဒ္ဓဋပံသု။ မူသိကာနံ ဥက္ကိရော မူသိကုက္ကိရောတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ကောကဏ္ဍုကံ** နာမ ဂုန္နံ ခုရာနံ ဥဋ္ဌိတမတ္တိကာ။ **ဂဏ္ဍုပ္ပာဒမလံ** နာမ ဘူလတာယ မလမတ္တိကာ။ သမ္ဗန္ဓံ ပန ပကတိဘူမိံ အကောပေန္တေန မတ္တကတော ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၉၆၅. **ကသီ**တိ ကသိတဋ္ဌာနံ, တတ္ထ နင်္ဂလေန ဥဒ္ဓဋမတ္တိကာ **ကသိနင်္ဂလမတ္တိကာ။ “အစ္ဆိန္နာ”**တိ ဣမိနာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ကတွာ အာယတံ ဟုတွာ ဌိတမတ္တိကာပဋလမ္ပိ အဇာတပထဝီ သိယာတိ အာသင်္ကာနိဝတ္တနတ္ထမာဟ **“ဘူမိသမ္ဗန္ဓာ”**တိ။ **သာ**တိ ကသိနင်္ဂလမတ္တိကာ။

၉၆၆. **သေနာသန**န္တိ ဧတ္ထ “ပုရာဏ”န္တိ ပါဌသေသော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဩဝဋ္ဋံ စာတုမာသတော ဥဒ္ဓံ န ဝိကောပယေတိ ယောဇနာ။

၉၆၇. **တတောတိ** သြဝဋ္ဋဒိဝသတော ပဌာယ စာတုမာသာတိကွတ္တိဂေဟတော။ **“ကေဟနသိ”**န္တိ ဣမိနာ ကေဟနသိမတ္ထကေ ဌိတဥပစိကာပံသုမှာတိ ဘိဇ္ဇန္တေပိ အနာပတ္တိဘာဝံ ဒီပေတိ။ **“ဘိတ္တိ”** န္တိ ဣမိနာ တဒေကဒေသံ ဘိတ္တိဟာအဒိအရမာဟ။ ဣဒမ္ပိ ဘိတ္တိမတ္တိကံ ဥပစိကာမတ္တိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **“ထမ္ဘ”** န္တိ ဣဒမ္ပိ တံသမ္ဗန္ဓဟကာရဘူမိမတ္တိကာဥပစိကာဒိပံသုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပဒရတ္ထရ** န္တိ အတ္ထတပဒရံ။ ဣဒမ္ပိ ပဒရာနံ ဥပရိ မတ္တိကာဥပစိကာပံသုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **“ကေဟနသိ”**န္တိအာဒီဟိ ပဒေဟိ “ဂဏှဟိဿာမီ”တိ ပစ္စေကံ ယောဇနီယံ။ **“ဂဏှဟိဿာမီ”** တိ ဣမိနာ ဝိကောပနာဓိပ္ပာယာဘာဝံ ဒီပေတိ။

၉၆၈. **ဂဏှဟန္တဿာ** တိ တတ္ထ အနာဒရေ သာမိဝစနံ, “သုဒ္ဓစိတ္တေနာ”တိ ဟဒုသေသော။ **ဣဋ္ဌကာ** တိ ဆဒနိဋ္ဌကာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟသာဏသမုဒ္ဒဖေဏာဒီနံ ဂဟဏံ။ **ပတတီ**တိ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဏှဟန္တေ သစေ မတ္တိကာ ဆိဇ္ဇိတွာ ပတတိ, အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ **မတ္တိက** န္တိ ဘိတ္တိယံ, ဆဒနေ စ စာတုမာသာဓိကောဝဋ္ဌမတ္တိကံ, အနောဝဋ္ဌံ စေ, ဂဏှဟိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “သစေ ယာ ယာ အတိန္တာ, တံ တံ ဂဏှဟာတိ, အနာပတ္တီ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၆)။ ယဒိ ဂဏှဟတိ, အာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

၉၆၉. **အတိန္တော** တိ ဝဿောဒကေန အတိန္တော, ဣမိနာ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗဝတ္ထုံ ဒဿေတိ။ တဿ အန္တောဂေဟေ စ ဗဟိ စ သမ္ဘဝတော အန္တောဂေဟေ ဌိတဿ တာဝ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“အန္တောဂေဟေ သစေ သိယာ”**တိ။ ဝဿောဒကေန တိန္တတိန္တေသု ဒွီသု မတ္တိကာပုဉ္ဇေသု အတိန္တံ တာဝ ဒဿေတုမာဟ **“အနောဝဋ္ဌော စာ”**တိ။

၉၇၀. ဝဿောဒကေန တိန္တေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“ဝုဋ္ဌေ ပုန စာ”** တိအာဒိ။ **“ဝုဋ္ဌေ”** တိ ဣမိနာ “မတ္တိကာပုဉ္ဇော”တိ ပဒံ ဘုမ္မဝသေန ဝိပရိဏာမေတ္ဗာ ဝုဋ္ဌေ မတ္တိကာပုဉ္ဇေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ, “ဧဒိဝသမ္ပိ”တိ သေသော, **ဂေဟသ္မိံ** န္တိ တတ္ထ “ဌိတေ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဂေဟသ္မိံ ဌိတေ မတ္တိကာပုဉ္ဇေ ဝဿောဒကေန ဧဒိဝသမ္ပိ တိန္တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝက္ခမာနနယေန အညတ္ထ ပဟာရိတ္ဗာ ဥဋ္ဌိတေန တေန အတေမိတ္ဗာ ဥဇုကံ ပတိတေဟိ ဝဿဖုသိတေဟိ တိန္တေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သစေ သဗ္ဗော တိန္တော ဟောတီတိ ယောဇနာ။ “မတ္တိကာပုဉ္ဇော”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။

၉၇၁. “သဗ္ဗော”တိ ဣမိနာ ဝိသေသနေန ဖုဋ္ဌိန္နံ ဧကဒေသတိန္တေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“ယတ္တက”**န္တိအာဒိ။ **တု**-သဒ္ဒော ဣမမေဝ ဝိသေသံ ဇောတေတိ။ **ယတ္တက** န္တိ ဟေဋ္ဌာ အနောတရိတ္ဗာ မတ္တကတော, ပရိယန္တကတော စ ယတ္တကပ္ပမာဏံ။ **တတ္ထာ** တိ မတ္တိကာပုဉ္ဇေ။ **“အကပ္ပိယ”**န္တိ တေဿ “စာတုမာသစ္စယေနာ”တိ အနုဝတ္တတိ။ **“အတိန္တံ။ပေ။ ကပ္ပိယ”** န္တိ ဣမိနာ အကပ္ပိယဌာနံ ပရိဟရိတ္ဗာ တ ကပ္ပိယကာရကေဟိ ကပ္ပိယဝစနေန ဟာရာပေတ္ဗာ တ အတိန္တံ ဌာနံ ယထာကာမံ ဝဋ္ဋန္တေတဗ္ဗန္တိ အယမတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ကပ္ပိယကာရကေဟိ”တိအာဒိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၆)။

၉၇၂. **တရိနှာ**တိ ဥဇုကံ အာကာသတော ပတိတဝဿောဒကေန။ အညတ္ထ ပဟာရိတ္ဗာ တတ္ထ ပတိတ္ဗာ တေမိတေ ဝဋ္ဋတီ။ **သော** မတ္တိကာပုဉ္ဇော။ **တတော ပရ**န္တိ ကောဇဒ္ဓကာလတော ဥတ္တရိ **သော** မတ္တိကာပုဉ္ဇော တရိနှာ တေမိတော ဘူမိယာ ဧကာဗဒ္ဓော စေ ဟောတိ, တတော ပရံ သာ ဇာတာ ပထဝီ ဧဝ, ကောပေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၉၇၃. **“သြဝဋ္ဋော”** တိ ဣမိနာ အနောဝဋ္ဌဟကာရော ကပ္ပိယောတိ ဗျတိရေကဝသေန ဒဿေတိ။ **“မတ္တိကာမယော”**တိ ဝိသေသနေန ဣဋ္ဌကဟကာရာဒိံ ဗျဝစ္ဆိန္ဒတိ။ တဿ ပန ကပ္ပိယဘာဝံ ဝက္ခတိ “သစေ ဣဋ္ဌကဟကာရော”တိအာဒိနာ။ **“စာတုမာသစ္စယေ”** တိ ဣမိနာ တတော အန္တော ဝိကောပနီယဘာဝံ ဒဿေတိ။

၉၇၄. **တတ္ထာ** တိ သြဝဋ္ဋေ မတ္တိကဟကာရေ။ **အဃံသန္တောတ** တိ ဟကာရမတ္တိကံ အကောပေန္တော။ **မတ္တသော ဆုပိတ္ဗတ**တိ ပမာဏတော မုဒုကံ ကတ္ဗာ ဟတ္ထတလံ ဌပေတ္ဗာ။ **အလ္လဟတ္တေနာ** တိ ဥဒကတိန္တေန ဟတ္ထတလေန။ ဟတ္တေကဒေသော **ဟတ္ထော** နာမ။

၉၇၅. ယေဘုယျကထလေ ဌာနေတိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ယသ္မာ တီသု ဘာဂေသု ဒွေ ဘာဂ ကထလာ ဟောန္တိ, တာဒိသေ ကပ္ပိယပထဝိဌာနေ။

၉၇၆. အဇ္ဈောကာသေ တိ ဥပလက္ခဏတ္တာ အန္တောဂေဟေပိ ထမ္ဘ် စာလေတဗ္ဗ ဇာတပထဝိ ဝိကောပေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဒွိသုပိ ဌာနေသု သုဒ္ဓစိတ္တေန နိဒ္ဒေသဘာဝံ ယထာဝုတ္တေန ''ထမ္ဘံ တ ပဒရတ္ထ ရုံ။ ဂဏှိ သ္သာမိ'တိ သညာယ, ဂဟေတုံ ပန ဝဋ္ဋတီ''တိ ဣမိနာ နယေနာဟ။ **ပထဝိ**န္တိ အကပ္ပိယပထဝိံ။

၉၇၇. ဥဇုမုဒ္ဓရတော န အေသောတိ ယောဇနာ။

၉၇၈. ဥစ္စာလေတဗ္ဗတိ ဥက္ခိပိတဗ္ဗ စာလေတဗ္ဗ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗ။ **ပဝဋ္ဋတီ** တိ ပဝဋ္ဋေတဗ္ဗ ပဝဋ္ဋေတဗ္ဗ နေတီတိ အတ္ထော။ **သုဒ္ဓစိတ္တသ္သာ** တိ ''ဘူမိ ဘိန္ဒတီ''တိ အသလ္လက္ခေတဗ္ဗ ''ဟသာဏံ ပဝဋ္ဋေတဗ္ဗ ပဝဋ္ဋေတဗ္ဗ ဟရိဿာမီ''တိ သုဒ္ဓစိတ္တဝတော။

၉၇၉. ဘူမိယံ အရှုနိ ဖာလေန္တာနမ္ပိ ဘူမိယံ သာခာဒီနိ ကမုတော စာတိ ယောဇနာ။

၉၈၀. ကဏ္ဍက န္တိ ရုက္ခကဏ္ဍကံ, မစ္ဆကဏ္ဍကဥ္စ။ **သူစိ** နာမ အယောမယဒန္တမယတမ္ဗမယကဋ္ဌမယာဒိသူစိ နံ အညတရာ။ **အင်္ဂိ တ** တိ ကေမဟိသာဒီနံ အင်္ဂိ တ။ **ဟီရံ တ**တိ နာဠိကေရာဒိဟီရံ တ။ **အာကောဋ္ဋေတု**န္တိ ယထာ ကေ ကောဋ္ဋိ ဘူမိံ ပဝိသတိ, တထာ တာဋ္ဋေတုံ။ **ပဝေသေတု**န္တိ ဘူမိံ ဂမယိတုံ။

၉၈၁. ပဿာဝံ မုတ္တံ။ **မေဒနိ**န္တိ ဧတ္ထ အကပ္ပိယပထဝိမာဟ။ **ဘိန္ဒိဿာမိ** တိ ဧတ္ထ ''ဝေံ စိန္ဒေတဗ္ဗ''တိ သေသော။

၉၈၂. ကရောန္တဿာ တိ သုဒ္ဓစိတ္တေန ပဿာဝံ ကရောန္တဿာတိယောဇေတဗ္ဗံ။ **''သမ္မဇ္ဇတော''** တိ ဣဒံ ''သမ္မဇ္ဇန္တေနာ''တိ ဂဟေတဗ္ဗံ , ''သမ္မဇ္ဇနိယာ''တိ သေသော, အနန္တရံ မေဒနီပဒံ ဥပယောဂဝသေန ''မေဒနိ''န္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, **''ဝိသမ''**န္တိ သေသော, **''သမံ ကာတု''**န္တိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ, သမ္မဇ္ဇန္တေန ဥစ္စဋ္ဌာနံ မဒ္ဒိတ္တ, အာတဋ္ဌာနံ ပဝေသေတဗ္ဗ သမံ ကာတုံ သမ္မဇ္ဇနိယာ ဃံသေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဝိသမံ ဘူမိံ သမံ ကရိဿာမီတိ သမ္မဇ္ဇနိယာ ဃံသိတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၆)။

၉၈၃. ဟဒဂ္ဂုဋ္ဌေန တ တိ ဧတ္ထ သမုစ္စယတ္ထေန **တ**-သဒ္ဒေန **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ ''ကတ္တရယဋ္ဌိယာ ဘူမိံ ကောဋ္ဋေန္တိ''တိ ဣဒံ သင်္ဂဏှာတိ။ **လိခိတုမ္ပိ** တိ ရာဇိံ ကာတုမ္ပိ ဘူမိံ ဘိန္ဒန္တေနာတိ ယောဇနာ။ **ဟဒေဟီ**တိ ဟဒ တလေဟိ။

၉၈၅. ဘူမိန္တိ အကပ္ပိယဘူမိံ။ **ဒဟတိ ဒဟာပေတီ**တိ ဧတ္ထ ''ယော''တိ စ ''တဿာ''တိ စ သမ္ဗန္ဓဝသေန လဗ္ဘတိ။ **ပတ္တံ ဒဟန္တဿာ** တိ ဆဝိယာ ထိရဘာဝတ္ထံ ဓူမံ ကဟာပေတဗ္ဗ တိဏုက္ကာဒိဟိ ပတ္တံ ဂဏှန္တဿ။

၉၈၆. တတ္တကာနေတ တိ ဌာနပ္ပမာဏာနေဝ။ ဣဓာပိ ''ယော''တိ စ ''တဿာ''တိ စ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။

၉၈၇. ဘူမိယန္တိ အကပ္ပိယဘူမိယံ။ ပတ္တံ ပစိယတိ ဧတ္ထာတိ **ပတ္တပစနံ,** ကပာလံ, တသ္မိံ ကပာလေ။

၉၈၈. သော အဂ္ဂိ **တာနိ** အရှုနိ ဒဟန္တော ဂန္တ္တ **စေ** ဂေံသေန ဘူမိံ ဒဟတိ, တသ္မာ အရှုနံ ဥပရိ အဂ္ဂိံ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၉၈၉. ဣဋ္ဌကာ အာဝပီယန္တိ ပစ္စန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဣဋ္ဌကာတပဟေ,** သော ဧဝ **ဣဋ္ဌကာတပကော,** ဣဋ္ဌကာပစ နဋ္ဌာနံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကုမ္ဘကာရာတပာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။

၉၉၀. ဥပဟဒီယတီတိ **ဥပဟအနံ,** ဣန္ဒနံ, န ဥပဟအနံ အနုပဟအနံ, ဣန္ဒနတော အညံ, တတော **အနုပဟအနတော**တိ အတ္ထော။ **ခာဏုကေ**တိ မတခာဏုကေ စ သုက္ခရုက္ခေ စ ဘူမိဂတံ အဒတ္တ "နိဗ္ဗာပေဿာမီ"တိ အဂ္ဂိအနံ ဝဋ္ဋတိ။ ပစ္ဆာ ဥဋ္ဌာဟေ ကတေပိ န နိဗ္ဗာယတိ, န အေသောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "သစေ ပန ဘူမိံ အပ္ပတ္တမေတ"တိ အာဒိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၇)။

၉၉၁. **တိဏုက္က** န္တိ တိဏေန ဗဒ္ဓဥက္ကံ။ **တိဏုက္က** န္တိ ဥပလက္ခဏံ။ နာဠိကေရပဏ္ဏာဒီဟိ ဗဒ္ဓာပိ သင်္ဂယှန္တိ။

၉၉၂. **တဿ** အဂ္ဂိဿ ပတိတဋ္ဌာနေ ဣန္ဒနံ ဒတွာ ပုန တံ အဂ္ဂိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ မဟာပစ္စရိယံ **ရုတံ** ကထိတန္တိ ယောဇနာ။

၉၉၃. "တဿ အပထဝိယ"န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဝိမတိဿုဘယတ္ထာပိ** တိ ပထဝိအပထဝိဒွယေပိ ဝေမတိကဿ။ တတ္ထ ဇာတာ **ပထဝီ,** ဣတရာ **အပထဝီ**။

၉၉၄. **ဣမန္တိ** အာတင်္မံ, မတ္တိကံ, ပံသုံ တ။

ပထဝိခဏ္ဍကထာဝဏ္ဏနာ။

မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၉၉၅. **ဘဝန္တဿာ** တိ ဇာယန္တဿ, ဝဍ္ဎမာနဿ စ။ **ဘူတဿာ** တိ ဇာတဿ, ဝဍ္ဎိတဿ စာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ဘဝန္တိ အဟုဝုဥ္စာတိ ဘူတာ, ဇာယန္တိ ဝဍ္ဎန္တိ, ဇာတာ ဝဍ္ဎိတာ စာ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၀)။ တ္ထ စ **"ဘဝန္တီ"** တိ ဣမိနာ ဝိရုဠ္ဟမူလေ နီလဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ ဝဍ္ဎမာနကေ တရုဏဂစ္ဆေ ဒဿေတိ။ **"အဟုဝု"**န္တိ ဣမိနာ ပန ဝဍ္ဎိတွာ ဌိတေ မဟန္တေ ရုက္ခဂစ္ဆာဒိကေ ဒဿေတိ။ **"ဘဝန္တီ"** တိ ဣမဿ ဝိဝရဏံ "ဇာယန္တိ ဝဍ္ဎန္တီ"တိ, **"အဟုဝု"**န္တိ ဣမဿ "ဇာတာ ဝဍ္ဎိတာ"တိ။ ဧဝံ ဘူတ-သဒ္ဒော ပစ္စုပ္ပန္နာတီတဝိသယော တိ ဒဿေတိ။ "ဘဝန္တဿ ဘူတဿာ"တိ ဣမိနာ ပဒဒွယေန **"ဘူတကမဿာ"** တိ ပဒဿ တုလျာဓိကရဏ တာဒဿနေန ကမ-သဒ္ဒဿ ဒိဋ္ဌိဂတဝန္တာဒိသဒ္ဒနံ ဒိဋ္ဌိဝနာဒိသဒ္ဒတ္ထေ ဝိယ ဘူတသဒ္ဒတ္ထေ ဝုတ္တိပက္ခမာဟ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၀) "ဘူတာ ဧဝ တ ကမော ဘူတကမော, ပတိဋ္ဌိတဟရိတတိဏရုက္ခာဒိနမေတံ အဓိဝစန"န္တိ။ ဘူတာနံ ဒေဝတာနံ ကမော နိတသောတိ တ **ဘူတကမော**။ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌဟိတွာ ဟိ ဟရိတဘာဝမာပန္နာ တိဏရုက္ခဂစ္ဆာဒယော ဒေဝတာဟိ ပရိဂယှန္တီတိ။ ဇာယန္တဿ ဝဍ္ဎန္တဿ တ သမ္ပတ္တဝုဒ္ဓိမရိယာဒဿ တ ရုက္ခာဒိနောတိ အတ္ထော။

ဟာတဗ္ဗတာနိမိတ္တ န္တိ ဧတ္ထ ဟာတဗ္ဗဘာဝေ **ဟာတဗ္ဗတာ,** "ဆေဒနဘေဒနာဒီဟိ ယထာရုစိ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗတာတိ အတ္ထော"တိ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ဟာတဗ္ဗတာ-သဒ္ဒဿ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗတာတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, သာ နိမိတ္တံ ဟေတု ယဿ ပာစိတ္တိယဿ တံ ဟာတဗ္ဗတာနိမိတ္တံ။ ရုက္ခာဒီနံ ဆေဒနဖာလနာဒိဝသေန ဝိကောပနီယတာသင်္ခာတဟာတဗ္ဗတာနိမိတ္တံ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗတာဟေတု ပာစိတ္တိယံ **ဥဒီရိတံ** ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။

၉၉၆-၇. **သော**တိ ဘူတကမော။ **တိလဗီဇာဒိကော**တိ တိလဗီဇမေတ္တ သုခုမပဏ္ဏသေတလာဒိကော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန စ တာဒိသာ ဣတရာ သေတလဇာတိ ဂဟိတာ။ "ဥပရိ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကပဏ္ဏက္ခရော, ဟေဋ္ဌာ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကမူလက္ခရော သေတလော တိလဗီဇံ နာမာ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တန္တိ။ **ဝိကောပေန္တဿ တံ သဗ္ဗ** န္တိ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာယ ဥဒကေ ဇာယမာနကသေတလာဒိံ ဘူမိယာ ဥပ္ပာဋ္ဌနစ္ဆေဒနဝသေန ဇလေ ဧဝ ပတိဋ္ဌိတံ သုခုမပဏ္ဏနီလိကာဒိံ ဥဒကတော ဥဒ္ဓရဏစ္ဆေဒနဝသေန တံ သဗ္ဗံ သေတလံ ဝိကောပေန္တဿာတိ အတ္ထော။

၉၉၈. **ဟတ္ထေန ဝိယူဟိတွာ**တိ ဇလတော အမောစေတွာ ဟတ္ထေန ဒူရတော အပနေတွာ။ **"ဟောတီ"**တိအာဒိ တဿ ဟေတုသန္တဿနတ္ထံ။ **သကလံ** အနဝသေသံ သဗ္ဗံ ဇလံ တဿ ယသ္မာ ဌာနံ ဟောတိ, တသ္မာတိ အတ္

ထော။

၉၉၉. စေစ္စာ တိ ဇာနန္တော။ **တံ** သေတလဇာတိကံ ဇလာ ဥဒ္ဓရိတုံ ဥဒကေန ဝိနာ ဘိက္ခုသ္သ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **ဌာနသင်္ကမနဥပ္ပတ္ တ** န္တိ ဟောတုဒသ္သနံ။ **တံ** တထာကရဏံ ယသ္မာ ဌာနသင်္ကမနံ ဌာနတော စာဝနံ, တသ္မာ တံ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၀၀၀. ယထာဝုတ္တသ္သ ဗ္ယတိရေကံ ဒသ္သေတုမာဟ **"ဥဒကေနာ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဥဒကေနာ**တိ သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ **တံ** သေတလဇာတိကံ။ **တရိသူ**တိ ဧတ္ထ တသံ တရယန္တီတိ တရီ, တေသု။

၁၀၀၁. ဇလေ ဝလ္လိတိဏာဒီနိ တိ ဇလမတ္ထကေ ဝလ္လိဥစ္စု ဇာယမာနကရဝလ္လိတိဏာဒီနိ စ။ **ဥဒ္ဓရန္တသ္သာ** တိ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတံ ဘူမိတော, ဥဒကေ ပတိဋ္ဌိတံ ဥဒကတော စ ဥဒ္ဓရန္တသ္သ။ တတ္ထ အန္တပက္ခံ ဒသ္သေတုမာဟ **"တောယတော"**တိ။ **ဝိကောပေန္တသ္သာ** တိ ခဏ္ဍနာဒိဝသေန ကောပေန္တသ္သ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဥဒကေ, ဓဝ-ကာရော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော "တတ္ထေဝ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၂) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော။

၁၀၀၂. တတ္ထာ တိ ဥဒကေ ဧဝ။ **ဝိကောပေန္တသ္သာ** တိ ကပ္ပိယံ အကာရာပေတွာ ဆေဒနာဒိံ ကရောန္တသ္သ။ **တာနီ**တိ တထာ ပရေဟိ ဥပ္ပာဋိတတ္တာ ဘူတကမဘာဝတော မုတ္တာနိ ဝလ္လိတိဏာဒီနိ။ **ဗီဇကမေနာ**တိ မူလဗီဇကမာဒိဝသေန။

၁၀၀၃. ဧဝံ ဥဒကဋ္ဌေ သင္ခေပတော ဝိနိစ္ဆယံ ဒသ္သေတွာ ကုအနိ ကုတရတ္ထာပိ ဝိနိစ္ဆယံ ဒသ္သေတုမာဟ **"ထလဋ္ဌေ"** တိအာဒိ။ **ဟရိတခာဏုကောတိ** ဧတ္ထ "ယော"တိ သေသော။ "တသ္သာ"တိ ကုမိနာ သမ္ဗန္ဓော, ကကုဓကရဉ္ဇာဒီနံ ဆိန္နာဝသိဋ္ဌခါဏုကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **"ဘူတကမေန သင်္ဂဟော"** တိ ကုမိနာ တံဝိကောပနေ ပာစိတ္တိယဘာဝံ ဒီပေတိ။ ဧဝမုပရိပိ။

၁၀၀၄. နာဠိကေရာဒိကာနံ ခါဏူတိ ဧတ္ထာပိ "ဥပရိဟရိတော"တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ **"ဗီဇကမေန သင်္ဂဟော"**တိ ကုမိနာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုတမာဟ။ ဧဝမုပရိပိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ တာလနာဠိကေရာဒီနံ ခါဏု ဥဒ္ဓံ အဝဍ္ဍနကော ဘူတကမသ္သ ကာရဏံ န ဟောတိ, တထာပိ ဘူတကမသင်္ခာတနိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလဗီဇတော သမ္ဘူတတ္တာ ဘူတကမတော ဥပ္ပန္နော နာမ ဟောတီတိ ဗီဇကမေန သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

၁၀၀၅. တထာပကာသိတောတိ "ဗီဇကမော"တိ ဝုတ္တော။

၁၀၀၆. ဖလိတာ ကဒလီ ယာဝ နီလပဏ္ဏာ, တာဝ သာ စ ဘူတကမောတိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ကဒလီ ပန ဖလိတာ ယာဝ နီလပဏ္ဏာ, တာဝ ဘူတကမေနေဝ သင်္ဂဟိတာ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၂)။ **နဠန္တိ** ဒုဒ္ဒကဝေဠု။ **ဝေဠူ**တိ မဟာဝေဠု။ **တိဏာဒီနန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သသ္သာဒယော ဂဟိတာ။

၁၀၀၇. ယော အယံ ပန ဝေဠု အဂ္ဂတော ပဋ္ဌာယ ယဒာ သုသ္သတိ, တဒာ သော ဗီဇကမေန သင်္ဂဟိတော နာမ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **ဗီဇကမေနာ**တိ ဖဠုဗီဇကမေန။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ကတရဗီဇကမေန? ဖဠုဗီဇကမေနာ"တိ။

၁၀၀၈. ကုန္ဒသာလော သလ္လကီ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သောဘဉ္ဇနာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **တု**-သဒ္ဒေန **အဋ္ဌကထာယံ** "ကိဉ္စာပိ ရာသိကတဒဏ္ဍကေဟိ ရတနပ္ပမာဏာပိ သာခါ နိက္ခမန္တိ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၂) ဝုတ္တဝိသေသံ ဇောတေတိ။ ဆိန္ဒိတွာ ဌပိတဒဏ္ဍကေသု ရတနမတ္တာသုပိ သာခါသု ဥဋ္ဌိတာသု ဘူတကမံ အပတွာ ဗီဇကမမေဝ ဟောတိ အဝိရုဠှမူလကတ္တာတိ အယံ ဝိနိစ္ဆယော ဝိနယညုနာ ဉာတော ကုက္ကုစ္စကာနမုပကာရာယ ဟောတီတိ အာဟ **"ဝိညေယျော ဝိနယညုနာ"**တိ။ ကုမမေဝတ္ထံ "မူလမတ္တေပိ တ"တိအာဒိနာ ဝက္ခတိ။

၁၀၀၉. မဏ္ဍပဟာဒီနမတ္ထာယာ တိ မဏ္ဍပဝတိပာကာရာဒီနမတ္ထာယ။ **သစေ တေ နိက္ခဏန္တိ** တိ ယဒိ တေ ကုန္ဒသာလာဒိဒဏ္ဍကေ ဘူမိယံ နိခဏန္တိ။ **နိဂ္ဂတေ မူလပဏ္ဏသ္မိံ** န္တိ တထာ နိခါတဒဏ္ဍတော မူလေ စ ပဏ္ဏေ စ ဇာ

တော။ **ဘူတကမေန သင္ဂဟော** တိ ဇွေထ ‘‘တေသ’’န္တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ, ‘‘ဝိညေယ္ယော’’တိ အဓိကာရော။

၁၀၁၀. နိဂ္ဂတေပီ တိ တတိယေန ပိ-သဒ္ဒေန အတိခုဒ္ဒကတံ သူစေတိ။

၁၀၁၁. သကန္ဒာ တာလင္ဂီ တိ သကန္ဒတာလဗီဇံ။ **ပတ္တဝင္ဂီ** တိ သူစိသဏ္ဍာနာ အင္ကုရပတ္တဝင္ဂိ။ န စ ဗီဇကမောတိ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။ ‘‘ဘူတကမော’’တိ ဣဒံ ယထာဝုတ္တဿ ဗ္ယတိရေကဝသေန ဒဿေတိ။

၁၀၁၂. နာဠိကေရတစန္တိ နာဠိကေရဖလဆလ္လိံ။ **ဒန္တသူစီတ** တိ ဒန္တမယသူစိ ဣဝ။ **သောပီ**တိ နာဠိကေရောပိ။ ရုက္ခတစသဒ္ဒိနံ ဖလေသု ဝတ္တမာနကာလေသုပိ တံလိင္ဂတာ န ဝိရုဇ္ဈတီတိ **‘‘သော’’**တိ အာဟာတိ ဝိညာယတိ။

၁၀၁၃. မိဂသိင္ဂသမာနာယာ တိ ဟရိတဝိသာဏသဒိသာယ။ **ပတ္တဝင္ဂိယာ** တိ အင္ကုရပတ္တဝင္ဂိယာ။ **သတိယာ** တိ ဝိဇ္ဇမာနာယ။ **ဘူတကမောတိ ဝုစ္စတီ** တိ အမူလကဘူတကမောတိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒံ နာဠိကေရဿ အာဝေဏိကံ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။

စတုဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၁၅-၆. အမ္ဗင္ဂီ တိ အမ္ဗဗီဇံ။ **ဇမ္ဗုင္ဂီ** တိ ဇမ္ဗုဗီဇံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မဓုကပနသာဒိဗီဇာနံ ဂဟဏံ။ **ဝန္ဒာကာ** တိ ရုက္ခာဒနီ။ **အညံ တတိ ဘဏ္ဍကဒလိမနောရုဟံ တ။ အဿာ** တိ ဝန္ဒာကာဒိနော။ **အမူလဝလ္လိ** တိ ဇဝံနာမိကာ ဝလ္လိ။

၁၀၁၇. သော သေတလောတိ ယောဇနာ။

၁၀၁၈. ဃံသိတ္ဝတတိ ယေန ကေနစိ ဃံသိတ္ဝာ။ **တံ** သေတလံ။ **တသ္မာ** တိ တသ္မာ ဟကာရာ။

၁၀၁၉. သေတလေ အပနီတေ။ **အန္တော** တိ ဟနီယဃဋ္ဋာဒီနံ အန္တောကုစ္ဆိမှိ။ ကဏ္ဍကံ အဗ္ဗောဟာရန္တိ ယောဇနာ။ ဟနီယဃဋ္ဋာဒီနံ ဗဟိ သေတလော ဥဒကေ အဌိတတ္တာ, ဗီဇကမာနုလောမတ္တာ စ ဒုက္ကဋဝတ္ထုတိ ဝဒန္တိ။ ကဏ္ဍကံ နီလဝဏ္ဏမ္ပိ အဗ္ဗောဟာရိကမေဝ။

၁၀၂၀. ဟသာဏဒဒ္ဒု တိ မနုဿသရီရေ ရောဂကာရေန ဟသာဏော ဇာယမာနဿေတံ အဓိဝစနံ။ **သေတလန္တိ** ဟသာဏသေတလံ။ **သေလေယ္ယကာ** နာမ သိလာယ သမ္ဘူတာ ကော သုဂန္ဓဇာတိ။ **အပတ္တာနီ**တိ ပဏ္ဏရဟိတာနိ။

၁၀၂၁. ပုပ္ဖိတ န္တိ ဝိကသိတံ။ **တံ** အဟိစ္ဆတ္တံ။ **မကုလ**န္တိ အဝိကသိတံ။

၁၀၂၂. အလ္လသိံ ရုက္ခေ တစံ ဝိကောပေတ္ဝာ ယထာ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တထာ ပပ္ပဋိကမ္ပိ နိယ္ယာသမ္ပိ ဝိကောပေတ္ဝာ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ, ဟစိတ္တိယမေတတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပပ္ပဋိကမ္ပီ** တိ အလ္လတစမတ္ထကေ သုက္ခတစပဋလမ္ပိ။ **‘‘အလ္လသိံ’’** န္တိ ဣမိနာ ဗ္ယတိရေကေန မတရုက္ခေ အာေသာဘာဝံ ဒီပေတိ။ **‘‘တစံ ဝိကောပေတ္ဝာ’’**တိ ဝစနတော ရုက္ခတစမ္ပိ ပပ္ပဋိကမ္ပိ သာလကပိတ္ထာဒိနိယ္ယာသမ္ပိ ရုက္ခေ အလ္လတစံ အဝိကောပေတ္ဝာ တ မတ္ထကတော ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၁၀၂၃. အက္ခရစ္ဆိန္ဒနာရဟောသု နုဟိကဒလိအာဒီသု ရုက္ခေသု, တတ္တဇာတေသု တာလပဏ္ဏာဒိကေသု တ အက္ခရံ လိခတော ဟစိတ္တိယမုဒီရယေတိ ယောဇနာ။ **‘‘တတ္တဇာတေသူ’’** တိ ဣမိနာ ရုက္ခတော အပနီတပဏ္ဏေသု လိခိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဗ္ယတိရေကတော ဒီပေတိ။

၁၀၂၄. ‘‘ပက္ကမေဝ တ’’ တိ ဝိသုံ ဝစနတော **‘‘ဖလံ တ’’**တိ ဣမိနာ အပက္ကံ ဖလံ ဂဟိတံ။

၁၀၂၅. ဖလိနိံ သာခန္တိ ခါဒနာရဟဖလဝတိံ ဇမ္ဗုသာခါဒိကံ သာခံ။ **ဂဏှဟတော** အနုပသမ္ပန္နဿာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သယံ ခါဒိတုကာမော စေ**တိ တထာ ဩနမိတ္ဝာ သာခတော ဩစိနိတ္ဝာ ဒိန္နဖလံ သစေ သယံ ခါဒိတုကာမော ဟော

တိ။ **ဧဝံ အတုန္တိ** ယထာဝုတ္တပ္ပကာရံ နာမေတွာ အတုံ။

၁၀၂၆. **ပရံ ကတွာ ဥက္ခိပိတွာ** တိ အညံ ကတွာ အနုပသမ္ပန္နံ ဥက္ခိပိတွာ။ **ပုပ္ဖာနိ ဩစိနန္တေသူ** တိ ကုသုမာနိ လုနန္တေသု။ **အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော** တိ သာမညနိဒ္ဒေသေပိ ဧတ္ထ အတ္တနော နာမေတွာ ဒိန္နသာခာယ ပုပ္ဖာနိ ဟာနိယ တသတ္တာယ န ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ အနုပသမ္ပန္နံ ဥက္ခိပိတွာ ပုပ္ဖာနိ ဩစိနာပေတွာ ဂဟိတပုပ္ဖာနိ ဂဟေတဗ္ဗာနီတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "တေဟိ ပန ပုပ္ဖေဟိ ဟာနီယံ န တသေတဗ္ဗံ။ ဟာနီယတသတ္တိကေန သာမဏေရံ ဥက္ခိပိတွာ ဩစိနာပေတဗ္ဗာနီ"တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၉၂)။

၁၀၂၇. **"သာခာ"**တိ ဘိန္ဒိတွာ ဝါ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ မောစိတာ ဝုစ္စတိ။ **သာခီနန္တိ** ရုက္ခာနံ။ **တန္တိ** ယထာဝုတ္တ ရုက္ခတော မောစိတသာခံ။ ယေသံ ရုက္ခာနံ သာခာ ရုဟတိ, တေသံ သာခီနံ **တံ** သာခံ ကပ္ပိယံ အကာရာပေတွာ ဝိကောပေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **"ယေသံ ရုက္ခာနံ သာခာ ရုဟတီ"** တိ ဝုတ္တတ္တာ ယေသံ သာခာ န ရုဟတိ, တေသံ တဿာ ကပ္ပိယကရဏကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ။

၁၀၂၈. **အလ္လသိင်္ဂိဝေရာဒိကေသုပီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝစလသုဏာဒီနံ ဂဟဏံ။

၁၀၂၉. အနိယာမတော ဝဋ္ဋတေဝါတိ ယောဇနာ။ နိယာမသရူပံ ဒဿေတုံ "ဣမံ ရုက္ခ"န္တိအာဒိဝက္ခမာနတ္တာ **အနိယာမတော**တိ သာမညနိဒ္ဒေသေ "ဣမ"န္တိ နိယာမဝစနာဘာဝတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၀၃၂. **ဥစ္ဆုခဏ္ဍာန**န္တိ ပူရဏယောဂေ သာမိဝစနံ, ဥစ္ဆုခဏ္ဍေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သဗ္ဗမေတ**တိ ပစ္ဆိယံ ဌိတံ သဗ္ဗံ ခဏ္ဍံ။ **ကတံ ဟောတီ**တိ ကတံ ကပ္ပိယံ ဟောတိ။ **ကေသိဉ္စိ ကပ္ပိယေ ကတေ** တိ ပစ္ဆိယံ သဗ္ဗခဏ္ဍေသု ဖုသိတွာ ဌိတေသု ကေသိဉ္စိ ခဏ္ဍေ ကပ္ပိယေ ကတေ။ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အဂ္ဂိပရိစိတံ သတ္ထပရိစိတံ နခပရိစိတံ အဗီဇံ နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇံယေဝ ပဉ္စမ"န္တိ (စူဠဝ. ၂၅၀) ဣတိ ဝုတ္တေသု အဂ္ဂိသတ္ထနခေသု အညတရေန တတ္ထ အယောခဏ္ဍေန ဝါ ဇလိတဂ္ဂိနာ ဝါ သူစိမုခေန ဝါ နခစ္ဆေဒနေန ဝါ သတ္ထကဏ္ဏကေန ဝါ မနုဿသီဟာဒီနံ ဥပ္ပာဋိတာနုပ္ပာဋိတအပူတိနခေန ဝါ ဝိဇ္ဈိတွာ ဝါ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ ကပ္ပိယံ ကာတဗ္ဗံ။ ကရောန္တေန စ အနုပသမ္ပန္နေန ဘိက္ခုနာ "ကပ္ပိယံ ကရောဟီ"တိ ဝုတ္တေယေဝ "ကပ္ပိယ"န္တိ ဝတွာ ပစ္ဆာ အဂ္ဂိပရိစိတာဒိ ကာတဗ္ဗန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝက္ခတိ စ "ကပ္ပိယန္တိ။ပေ.။ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ "ကပ္ပိယ"န္တိ ဝစနံ ပန ယာယ ကာယစိ ဝါစာယ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ ပဉ္စမံ အဂ္ဂိံ နိက္ခိပိတွာ နခာဒီဟိ ဝါ ဝိဇ္ဈိတွာ ဝါ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ ကပ္ပိယံ ကာတဗ္ဗံ။ ကရောန္တေန စ တံ အနုဒ္ဓရိတွာဝ "ကပ္ပိယ"န္တိ ဝတွာ ပစ္ဆာ ဥဒ္ဓရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ, "ကပ္ပိယ"န္တိ ဝတ္တုကာမော "ကပ္ပ"န္တိ စေ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ကေစိ။

၁၀၃၃. **အရုန္တိ** ဥစ္ဆုမှိ သဒ္ဓိံ ဧကတောဗဒ္ဓအရံ။ **အရံ ဝိဇ္ဈတီ** တိ ဧတ္ထ ဇာနိတွာပိ ဝိဇ္ဈတိ ဝါ ဝိဇ္ဈာပေတိ ဝါ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။ "ကေသိဉ္စိပီ"တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

၁၀၃၄. **တာနိ** ဥစ္ဆုအရူနိ။ **တန္တိ** ဝလ္လိံ, ရဇ္ဇုံ ဝါ။

၁၀၃၅. **မရိစပက္ကေဟီ** တိ ပရိဏတေဟိ မရိစပက္ကေဟိ။ အပရိဏတာနံ ပန အဗီဇတ္တာ ကပ္ပိယေ အကတေပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒဉ္စ သေတလသုဏတစလသုဏာဒီဟိ မိဿဘတ္တဿ ဥပလက္ခဏံ။ ဧတ္ထ စ ဘတ္တသိတ္ထသမ္ဗန္ဓဝသေန ဧကာဗဒ္ဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ဖလာဒီနမေဝ အညမညသမ္ဗန္ဓဝသေန။

၁၀၃၆. **တိလတဏ္ဍုလကာဒိသူ** တိ ကပ္ပိယံ ကာတဗ္ဗတိလေဟိ မိဿတဏ္ဍုလာဒီသု။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကပ္ပိယံ ကာတဗ္ဗဝတ္ထူဟိ မိဿိတာနိ ဣတရဝတ္ထူနိ ဂဟိတာနိ။ **ဧကာဗဒ္ဓေ ကပိတ္ထေပီ** တိ ကဋာဟေန ဗဒ္ဓဗီဇေ ပရိဏတကပိတ္ထဖလေပိ။ **ကဋာဟေ**တိ ဗဒ္ဓမိဉ္ဇေ ကပါလေ။

၁၀၃၇. **ကဋာဟံ မုစ္စိတွာ** တိ သုက္ခတ္တာ သမန္တတော ကဋာဟံ မုစ္စိတွာ။ **မိဉ္ဇက** န္တိ ပရိဏတကပိတ္ထဖလမိဉ္ဇံ။ **တံ ကပိတ္ထံ ဘိန္ဒာပေတွာ** တိ ကပိတ္ထကဋာဟံ ဘိန္ဒာပေတွာ, ဣဒံ ဗီဇတော မုတ္တဿ ကဋာဟဿ ဘာဇနေ

ဂတိကတ္တာ ဝုတ္တံ။

၁၀၃၈. ''အဘူတကမအဗီဇေသူ''တိ ပဒစ္ဆေဒေ, အဘူတကမေ စ အဗီဇေ စာတိ အတ္ထော။ နနု စ ''အဗီဇေ ဗီဇသ ညီ, ဝေမတိကော, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပာစိ. ၉၂) ဟဋ္ဌာ ဝိနာ ''အဘူတကမေ ဘူတကမသညီ''တိ ဟဋ္ဌော နတ္ထီ တိ အဘူတကမဂ္ဂဟဏံ ကသ္မာ ကတန္တိ? ဝုစ္စတေ – တသ္မိံ ဟဋ္ဌေ ဗီဇံ ဘူတကမဥ္စ ဗီဇကမံ ဗီဇဥ္စ ဗီဇဗီဇန္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဧကေသေသနယေန ''ဗီဇ''န္တိ ဂဟေတွာ ဝိနိစ္ဆိတန္တိ ဉာဘယံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထ** တသ္မိံ အဘူတကမအဗီဇကမဒွယေ။ ဣမိဿာ ကထာယ ''အဘူတကမေ ဘူတကမသညိနော ဒုက္ကဋံ, ဝေမတိကဿ ဒုက္ကဋံ, အဗီဇကမေ ဗီဇကမသညိနော ဒုက္ကဋံ, ဝေမတိကဿ ဒုက္ကဋ''န္တိ စတ္တာရိ ဒုက္ကဋာနိ ဒဿိတာနိ။ တတ္ထ **အဘူတကမ**န္တိ ဗီဇကမံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အဗီဇကမ**န္တိ နော ဗီဇံ။

၁၀၃၉. တတ္ထ တသ္မိံ ဘူတကမဗီဇကမဒွယေ။ **''အတထာသညိနော''**တိအာဒီသု ''ဘူတကမံ ဝိကောပေဿသ္သာ''တိ သေသော, အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ သမ္ဗန္ဓော, အဘူတကမံ, အဗီဇန္တိ တ သညိနော ဘူတကမံ ဗီဇမ္ပိ ဝိကောပေန္တဿ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ယထာဟ **ဟဋ္ဌိယံ** ''ဗီဇေ အဗီဇသညီ ဆိန္ဒတိ တာ။ပေ.။ အနာပတ္တီ''တိ။

အသဉ္စိစ္စ ဘူတကမံ ဝိကောပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ ဝေမုပရိပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဂစ္ဆန္တဿ ဟ ဒေသု ဂဟေတွာ တ အာလမ္ဗဏကတ္တရယဋ္ဌိယာ ဃံသိတွာ တ တိဏာဒီသု ဆိဇ္ဇေသုပိ ''ဣမံ ဆိန္ဒိဿာမီ''တိ အမနသိကတတ္တာ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ **အသတိဿာ** တိ အညဝိဟိတတသတိဿ တ အညေန ကထယတော တ ဟာဒဂ္ဂုဋ္ဌာဒီဟိ တိဏာဒီနိ ဆိန္ဒန္တဿ။ **စ**-ကာရေန ဣမ အဝုတ္တံ ''အဇာနန္တဿာ''တိ ဣဒံ သမုစ္စိတံ။ ''ဣမံ ဘူ တကမ''န္တိ တ ''ဣမသ္မိံ အဂ္ဂိမ္ပိ ပတိတေ ဣမံ ဥဃဟတီ''တိ တ ''ဣမိနာ ဣဒံ ဘိဇ္ဇတိ ဆိဇ္ဇတီ''တိအာဒိံ တ အ ဇာနန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။

၁၀၄၀. ဣဒံ စာတိ ဣဒံ ဘူတကမသိက္ခာပဒဥ္စ။ **တိသမုဋ္ဌာန** န္တိ ကာယစိတ္တတော ဝါစိတ္တကာယတော ဝါစိတ္တတော သေန တိသမုဋ္ဌာနံ။ ဆေဒနာဒိကိရိယာယ အာပဇ္ဇနတော **ကိရိယံ။ တိစိတ္တ** န္တိ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနိတွာ စေတိယာဒီသု တိဏဂဟနာဒိကံ ကရောန္တဿ အခိဏာသဝဿ ကုသလံ, ခီဏာသဝဿ ကိရိယံ, ဖလပုပ္ဖာဒိလောဘေန ဝိကောပေန္တာနံ သေခပုထုဇ္ဇနာနံ အကုသလန္တိ တိစိတ္တံ။

ဘူတကမကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၀၄၁. အညတဒဝိဟေသကေ ကမ္မသ္မိံ သင္ဃေန ကတေတိ ယောဇနာ, အညတဒကဝိဟေသကာရောပနကမ္မေ ဥ တ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ ပစ္စေကံ သင္ဃေန ကတေတိ အတ္ထော။ ''အညံ ဝဒတီတိ အညတဒကံ, အညေနညံ ပဋိစ ရဏဿေတံ နာမံ။ ဝိဟေသေတီတိ ဝိဟေသကံ, တုဏှီဘူတဿေတံ နာမ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၈) ဝစနတော သင္ဃမ ဇ္ဈေ ဝတ္ထုနာ, အာပတ္တိယာ တ စောဒနာယ ကတာယ တံ အဝတ္တုကာမော ဟုတွာ ''ကော အာပန္နော, ကိံ အာပန္နော, ကိသ္မိံ အာပန္နော''တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၉၄) **ပဒဘာဇနာ**နုက္ကမေန ပုစ္ဆိတံ ဌပေတွာ အညဿ အဝစနံ အညေနညံ ပဋိစ ရဏံ, တံ ကရောန္တော **အညတဒကော**။ ဣမ ပန ဘာဝပ္ပဓာနဝသေန ကိရိယာ ဂဟိတာ။

တထေဝ စောဒိယမာနော ဟုတွာ ပုစ္ဆိတံ အဝတ္တုကာမော ဟုတွာ အာပတ္တိဘီရုကတာယ အညေနညံ ပဋိစရဏံ အကတွာ သင္ဃံ ဝိဟေသေတုံ တုဏှီဘူတော **ဝိဟေသကော** နာမ။ တ္တောပိ ဘာဝပ္ပဓာနဝသေန ကိရိယာဝ ဂဟေတ ဗ္ဗာ။ ဣမ ပန တဗ္ဗာတရောပနကမ္မံ ဝုစ္စတီတိ သံခေပေါ။ **ပုန တထာ ကရောန္တဿာ** တိ ပုနပိ တေနေဝ ပကာရေန အညတဒကဝိဟေသကာနိ ဝိသုံ ဝိသုံ ကရောန္တဿ။ **ပာစိတ္တိယဒွယံ ဟောတီ** တိ **ပဒဘာဇနေ** ''ရောပိတေ အညတဒ ကေ''တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၁၀၀) နယေန စ ''ရောပိတေ ဝိဟေသကေ''တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၁၀၀) နယေန စ ဝိသုံ ဝိသုံ ပာစိတ္တိ ယဿ ဝုတ္တတ္တာ ဧကေကသ္မိံ ဝတ္ထုမ္ပိ ဧကောကာယ အာပတ္တိယာ သမ္ဘဝတော ပာစိတ္တိယဒွယံ ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၀၄၂. **ဓမ္မေ** တိ ဧတ္ထ ''ကမ္မေ''တိ သေသော။ ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ, ဝေမတိကော, အဓမ္မကမ္မသညီတိ တီသု ဝိကပ္ပေသု။ **အဓမ္မေ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ကမ္မေ အရောပိတေ** တိ အညတရကမ္မာရောပနေ အကတေ။ **ဧဝံ ဝဒန္တဿာ**တိ ''ကော အာပန္နော''တိအာဒီနိ ဝဒန္တဿ။ **ဝဒန္တဿ စာ** တိ ဧတ္ထ စကာရေန ကမ္မေ အရောပိတေ ဧဝံ ဝိဟေသန္တဿ စ ဒုက္ကဋန္တိ သမုစ္စိနောတိ။ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ **ကမ္မေ အရောပိတေ** တိ ဝိဟေသကကာလမာဟ။

၁၀၄၃. **အာပန္န** န္တိ အတ္တနာ အာပန္နံ။ **ဘဏ္ဍနံ ဘဝိဿတီတိ သညိဿာ** တိ မယာ ဣမသ္မိံ ဝုတ္တေ သင္ဃသ္သ ဘဏ္ဍနကလဟာဒယော ဟောန္တီတိ သညာယ တုဏှီဘာဝန္တဿ။ **ဂိလာနဿာ** တိ ဝတ္တုံ အသက္ကုဏေယျ မုခရောကဒိယုတ္တဿ။

၁၀၄၄. **ကိရိယာကိရိယ** န္တိ အဒေသနညပဋိစ္ဆာဒနံ ကိရိယံ။ တုဏှီဘာဝေ အကိရိယံ။

အညဝါဒကကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၀၄၅-၆. **သမ္မတဿာ** တိ ခန္ဓကာဂတသေနာသနပညာပကသမ္မုတိအာဒီသု တေရသသု သမ္မုတီသု ဧကံ တကတိပယာ တ သဗ္ဗာ တ အတုံ သင်္ဃေန ဉတ္တိ ဒုတိယေန ကမ္မတစံ ဝတ္တ ဒိန္နသမ္မုတိကဿ။ ''ဥပသမ္ပန္နံ သင်္ဃေန သမ္မတ''န္တိ (ပာစိ. ၁၀၆) ဝစနတော **ဘိက္ခုနော**တိ ဥပသမ္ပန္နမာဟ, အယသံ ကတ္တုကာမောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝဒန္တော**တိ ''ဆန္ဒေန ဣတ္ထန္နာမော သေနာသနံ ပညာပေတိ, ဆန္ဒေန ဘတ္တာနိ ဥဒ္ဒိသတီ''တိအာဒိံ ဘဏန္တော။ **''ဥပသမ္ပန္နေ''**တိ ဣဒံ **''ဥဇ္ဈာပေတိ''** တိ ကိရိယမပေက္ခိတွာ ကမ္မနိ ဥပယောဂဗဟုဝစနံ။ အယမေဝတ္ထ အတ္ထော – **ဥဇ္ဈာပေတိ** အဝညာယ ဩလောကာပေတိ, လာမကတော ဝာ စိန္တာပေတိ, ခီယတီတိ ''ဆန္ဒေန ဣတ္ထန္နာမော သေနာသနံ ပညပေတိ''တိအာဒိံ ကထေန္တော ပကာသေတီတိ။ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ ''ဥပသမ္ပန္နေန''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ သာမိအတ္ထေ ဥပယောဂဝသေန ''ဥပသမ္ပန္နေ''တိ ဝုတ္တံ, ဥပသမ္ပန္နာနံ သန္တိကေ ပကာသေတီတိ အတ္ထော။

''ဟာစိတ္တိယဒ္ဒဝယံ ဟောတီ'' တိ ဣဒံ ''ဥဇ္ဈာပနကေ ခိယျနကေ ဟာစိတ္တိယ''န္တိ (ပာစိ. ၁၀၅) ဒွိန္နံ ဝတ္ထူနံ ဧကတော ဝုတ္တတ္တာ ဣဓာပိ ဧကတော ဝုတ္တံ, ဝိသုံ ဝိသုံ ပန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဓမ္မေ** တိ ဧတ္ထ ''ကမ္မေ''တိ သေသော, ဥပသမ္ပန္နဿ သမ္မတဿ သင်္ဃေန ဒိန္နသမ္မုတိကမ္မံ သစေ ဓမ္မကမ္မံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အဓမ္မေ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

၁၀၄၇-၈. **ဘိက္ခုနော**တိ သမ္မတဿ ဘိက္ခုနော။ အသမ္မတဿ ဘိက္ခုဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတောတိ ယောဇနာ။ **ယဿ ကဿစိ** တိ ဧတ္ထ ''သန္တိကေ''တိ သေသော, ဥပသမ္ပန္နဿ စ အနုပသမ္ပန္နဿ စ ယဿ ကဿစိ သန္တိကေတိ အတ္ထော။ ဥပသမ္ပန္နကာလေ သမ္မတံ ပစ္ဆာ သာမဏေရဘာဝံ ဥပဂတံ သန္ဓာယ ''သမ္မတဿ သာမဏေရဿာ''တိ ဝုတ္တံ။ အဝဏ္ဏံ ဝဒတောတိ ယောဇနာ။

၁၀၄၉. **ကရောန္တ** န္တိ သမ္မတံ။ **ဘဏတော**တိ ဥဇ္ဈာပယတော, ခီယတော။ အတ္ထော ပန ဝုတ္တနယောဝ။ ဥဇ္ဈာပနခီယနကိရိယာဟိ အာပဇ္ဇနတော **ကိရိယံ** ။ ယသ္မာ ဥဇ္ဈာပနံ, ခီယနဉ္စ မုသာဝါဒဝသေနေဝ ပဝတ္တံ, တသ္မာ ''အာဒိကမ္မိကဿ အနာပတ္တိ''တိ ဟာစိတ္တိယဒွယေ, ဒုက္ကဋဒွယေ စ ဣမိနာ စ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ ကတွာ ဥဇ္ဈာပေန္တဿ, ခီယန္တဿ စ ဧကေကဿာ ဒွေဝ ဒွေဝ အာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ အာပန္နံ။

ဥဇ္ဈာပနကကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၀၅၀. သင်္ဃဿ မဉ္စာဒိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ''သင်္ဃိကံ မဉ္စံ ဝါ ပီဌံ ဝါ ဘိသိံ ဝါ ကောစ္ဆံ ဝါ''တိ **ဟဋ္ဌိယံ** ဒဿိတံ သင်္ဃသန္တကံ မဉ္စာဒိံ။ ဧတ္ထ စ **မဉ္စော** နာမ **ဟဋ္ဌိယံ** ''စတ္တာရော မဉ္စာ မသာရကော ဗုန္ဒိကာဗဒ္ဓော ကုဠီရပါဒကော အာဟစ္စပါဒကော''တိ (ပာစိ. ၁၁၁) စ ဒဿိတော စတုဗ္ဗိဓော မဉ္စော။ တတ္ထ **မသာရကော** နာမ မဉ္စပါဒေ ဝိဇ္ဈိတွာ တတ္ထ အဋနိယော ပဝေသေတွာ ကတမဉ္စော။ သော ဣဒါနိ ဝတ္တမာနော ဝေတ္တမဉ္စော။ **ဗုန္ဒိကာဗဒ္ဓော** နာမ အဋနိယော ဗုန္ဒိကရန္ဓရတော မဉ္စပါဒေ ဍံသာပေတွာ ကတော ဝေတ္တမဉ္စပဒရမဉ္စော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကု

ဋ္ဌိရဟာဒကော နာမ ဟာဒဟုန္ဒေ အဿုခုရာဒိအာကာရံ ဒဿေတွာ ကက္ကဋ္ဋမဟာဒေဟိ ဝိယ ဝဋ္ဋဟာဒေဟိ ယောဇိတမဥ္စော။ **အာဟစ္စပာဒကော** နာမ အဋ္ဋနိယော ဝိဇ္ဈိတွာ အဋ္ဋနိဆိဒ္ဒေ ဟာဒသီသေ သိခံ ကတွာ တံ ပဝေသေတွာ အဋ္ဋနိယာ ဥပရိ နိက္ခန္တေ ဟာဒသိခာမတ္တကေ တိရိယံ ဝိဇ္ဈိတွာ အာဏိံ ပဝေသေတွာ ကတမဥ္စော။

ပီဌံ နာမ ဧဝမေဝ ကတံ တန္နာမကမေဝ စတုဗ္ဗိခံ။

ဘိသိ နာမ ''ပဉ္စ ဘိသိယော ဥဏ္ဏာဘိသိ စောဠဘိသိ တကဘိသိ တိဏဘိသိ ပဏ္ဏာဘိသီ''တိ ဂဗ္ဘဝသေန ဒဿိတာ ပဉ္စ ဘိသိယော။ တတ္ထ **ဥဏ္ဏာ** နာမ မနုဿလောမံ ဌပေတွာ အဝသေသလောမာနိ။ **စောဠာ** နာမ ပိလောတိကာ။ **တကံ** နာမ မကစိတကာဒိကံ။ **တိဏံ** နာမ ဒဗ္ဗတိဏာဒိ။ **ပဏ္ဏံ** နာမ တမာလပဏ္ဏံ ဌပေတွာ အဝသေသပဏ္ဏံ။

ကောစ္ဆ န္တိ **ဟာဋ္ဌိယံ** ''ကောစ္ဆံ နာမ တကမယံ တ ဥသီရမယံ တ မုဉ္စမယံ တ ပဗ္ဗဇမယံ တ အန္တော သံဝေဌေတွာ ဗဒ္ဓံ ဟောတီ''တိ (ပာစိ. ၁၁၁) ဒဿိတံ တကံ တ ဥသီရံ တ မုဉ္စတိဏံ တ ဗဗ္ဗဇကလောမာနိ တ ပဗ္ဗဇတိဏံ တ အာအာယ ဥဘောဟိ ကောဋ္ဋိဟိ ဝိတ္ထတံ ကတွာ မဇ္ဈေ ပီဌေတွာ သင်္ကုစိတွာ တံ ဗန္ဓိတွာ သီဟာစမ္မာဒီဟိ ဝေဌေနဗန္ဓနာနိ ပဋ္ဋိစ္ဆာဒေတွာ ဟာဒပုဉ္ဆနီ ဝိယ နိသဇ္ဇတ္ထာယ ကတံ အာသနန္တိ ဝဒန္တိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ ဝိတ္ထတံ, မဇ္ဈေ သံခိတ္တံ, ပဏဝသဏ္ဌာနံ ကတွာ ဗဒ္ဓံ ဟောတိ, တံ ကိရ မဇ္ဈေ သီဟဗျဂ္ဃစမ္မပရိက္ခိတ္တမ္ပိ ကရောန္တိ။ အကပ္ပိယစမ္မံ နာမေတ္ထ နတ္ထီ''တိအာဒိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၁)။ **သန္ထရာပေတွာ** တိ ဥပသမ္ပန္နေန တ အနုပသမ္ပန္နေန တ သန္ထရာပေတွာ။ တေ့ ဝိနိစ္ဆယံ ဝက္ခတိ။ **သန္ထရိတွာ** တိ သယံ သန္ထရိတွာ တ။

၁၀၅၁. **နေဝုဒ္ဓရေယျာ** တိ ပညတ္တဋ္ဌာနတော ဥဒ္ဓရိတွာ န ပဋိသာမေယျ။ **န ဥဒ္ဓရာပေယျ တ** တိ အညေန တ တထာ န ကာရာပေယျ။ **တန္တိ** မဉ္စာဒိံ။ **ပက္ကမန္တော** တိ တေ့ ''ယော ဘိက္ခူ''တိ လဗ္ဘတိ, မဉ္စာဒီနံ အတ္ထတဋ္ဌာနတော ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ထာမပ္ပမာဏေန ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ခိတ္တပာသာဏဿ ပတနဋ္ဌာနံ အတိက္ကမ္မ ဂစ္ဆန္တောတိ အတ္တော။ ယထာဟ **ဟာဋ္ဌိယံ** ''မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ လေဍ္ဍုပာတံ အတိက္ကမန္တဿာ''တိ။

၁၀၅၂. **ဝဿိကေ စတုရော မာသေ** တိ အန္တောဝဿံ စာတုမာသေ။ **သစေ ဒေဝေါ န ဝဿတိ** တိ တေ့ ''ကတ္ထစိ ဇနပဒေ''တိ သေသော။ တေနေဝ **''သစေ''**တိ သာသင်္ကမာဟ။ ''ယေသု ဇနပဒေသု ဝဿကာလေ န ဝဿတိ, တေသုပိ စတ္တာရော မာသေ နိက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၀) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ **တထာ စာပီ**တိ တေ စတ္တာရော မာသေ အဝဿန္တေပိ။

၁၀၅၃. **ယတ္ထာ** တိ ယသ္မိံ လင်္ကာဒီပသဒိသေ ဒေသေ။ ယတ္ထ အပရေပိ ဟေမန္တေ စတ္တာရော မာသေ ဒေဝေါ ဝဿတိ, တတ္ထ အဋ္ဌ မာသေ အဗ္ဘောကာသေ မဉ္စာဒိံ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ ဂိမှာနေ ပန စတ္တာရော မာသေ ဗဟိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဗျတိရေကတော ဒဿေတိ။

၁၀၅၄. **နိတသသ္မိံ** န္တိ ရုက္ခေ ကုလာဝကံ ကတွာ နိရန္တရတသေ သတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယသ္မိံ ပန စု ဝနိတသေန ကုလာဝကေ ကတွာ ဝသန္တိ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၀)။ **ကအာစိပီ**တိ အနောဝဿကာလေပိ။

၁၀၅၅-၆. သင်္ဃိကံ ယံ ကိဉ္စိ မဉ္စာဒီတိ ယောဇနာ။ **သန္ထတံ ယဒီ** တိ အနာဏတ္တေန ယဒိ အတ္ထတံ, ပညတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌာနေ** တိ ရုက္ခမူလမဏ္ဍပအဗ္ဘောကာသာဒိမှဟိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌာနေ။ **ယေန ကေနစီ**တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန တ အန္တေဝါသိကေန တ အညေန တ။ **ဘိက္ခုနာ**တိ ဥပသမ္ပန္နေန။ **သောတိ** ယဿတွာ ထာယ ပညတ္တံ, သော ဘိက္ခု။

၁၀၅၇. **တန္တိ** တံ သင်္ဃိကံ ဝေတ္တမဉ္စာဒိံ။ **သန္ထရာပိတ** -သဒ္ဒေ ကတ္တုသာဓနော, သန္ထရိတုံ နိယောဇကဿ သေဝ ဘိက္ခုနောတိ အတ္တော။

၁၀၅၈. ဘိက္ခုနာတိ ဧတ္ထ ''အာဏာပကော''တိ ဝက္ခမာနတ္တာ အာဏာတ္တေန ဘိက္ခုနာ ဥပသမ္ပန္နေနာတိ လဗ္ဘတိ။ **တသ္သေ**ာတ တိ အာဏတ္တိယာ အာသနပညာပကသ္သ တသ္သေဝ ဘိက္ခုနော။ **''နိသီဒတိ''**တိ ဝစနသ္သ ဥပလက္ခဏတ္တာ အာဂန္တွာ ထဝိကံ တ စီဝရံ တ ယံ ကိဉ္စိဒေဝ ဌပေတိ, ''မယှမေဝ ဘာရော''တိ တ ဝဒတိ, ပညာပကော မုစ္စတီတိ ဂဟေတဗ္ဗော။

၁၀၅၉-၆၀. အနာပုစ္ဆာတိ ဧတ္ထ ''ယော ဘိက္ခု တ သာမဏေရော တ အာရာမိကော တ လဇ္ဇီ ဟောတိ, အတ္တနော ပလိဗောဓံ ဝိယ မညတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၃) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တသရူပံ ယံ ကဉ္စိ အနာပုစ္ဆာတိ အတ္ထော။ ''ဘိက္ခု တ သာမဏေရော တ အာရာမိကော တ လဇ္ဇီ ဟောတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၃) ဝုတ္တတ္တာ အလဇ္ဇိံ အာပုစ္ဆိတွာ တ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ ''မယံ ဂမိဿာမာ''တိ ဝတွာ အနုမတိဂဟဏံ အာပုစ္ဆနံ နာမ, တံ အနာပတ္တိယာ ကထံ အင်္ဂံ ဟောတီတိ စေ? ဂမနဿ အနုမတိယာ လဒ္ဓတ္တာ။ ''ကပ္ပံ လဘိတွာ တ ဂန္တဗ္ဗ''န္တိ ဝစနတော အနုမတိအာယကေန ဝတ္တာဝတ္တံ သမ္ပဋိစ္ဆိတံ ဝိယ ဟောတီတိ လဒ္ဓကပ္ပတ္တာ ဧဝံ ဂစ္ဆတိ စေ, ဝဋ္ဋတိ။ **အနိယ္ယာတေတွ**ာ တိ နိယ္ယာတနံ အကတွာ ဝတ္တာဝတ္တံ အပ္ပဋိယာဒေတွာ, အသမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တရေ**တိ ပဒတရေ။

၁၀၆၂. တသ္မာ ဌာနာ တိ အတ္တနာ ဌတွာ အာဏာပိတဘောဇနသာလတော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဘောဇနသာလတော နိက္ခမိတွာ အညတ္ထ ဂစ္ဆတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၁)။

၁၀၆၃. သင်္ဃိကေ သင်္ဃိကသညိဝေမတိကပုဂ္ဂလိကသညီနံ ဝသေန **တိကပာစိတ္တိယံ။ တိကာတီတေနာ** တိ အကုသလမူလတ္တိကာဒိတော သတသနသမုဋ္ဌေဒပ္ပဟာနဝသေန အတိက္ကန္တေန။ **တိကဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ ''ပုဂ္ဂလိကေ သင်္ဃိကသညီ, ဝေမတိကော, ပုဂ္ဂလိကသညီ အညသ္သ ပုဂ္ဂလိကေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပာစိ. ၁၁၂) ဝစနတော ဒုက္ကဋတ္တယံ ဟောတိ။

၁၀၆၄-၅. စိမိလိကံ နာမ ပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ ဆဝိရက္ခနတ္တံ အတ္ထရိတဗ္ဗပိလောတိကံ။ **တင်္ဂိကာ** နာမ တာလပဏ္ဏာဒီဟိ ကတတင်္ဂိကာ။ **စမ္မံ** သီဟစမ္မာဒိ။ သေနာသနပရိက္ခာရေ အကပ္ပိယစမ္မံ နာမ နတ္ထိ။ ယထာဟ **''အဋ္ဌကထာသု** ဟိ သေနာသနပရိဘောဂေ ပဋိက္ခိတ္တစမ္မံ နာမ န ဒိဿတိ, တသ္မာ သီဟစမ္မာဒီနံ ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၂)။ ဣမသ္သ စ အဋ္ဌကထာဟဋ္ဌသ္သ **သာရတ္ထဒီပနိယာ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၃.၁၁၂) ဧဝံ အတ္ထော ဝဏ္ဏိတော –

''သီဟစမ္မာဒီနံ ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ ဣမိနာ ''န ဘိက္ခဝေ မဟာစမ္မာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ သီဟစမ္မံ ဗျဂ္ဃစမ္မံ ဒီပိစမ္မံ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တာယ **ခန္ဓကပာဠိယာ** အဓိပ္ပာယံ ဝိဘာဝေတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''အန္တောပိ မဉ္စေ ပညတ္တာနိ ဟောန္တိ, ဗဟိပိ မဉ္စေ ပညတ္တာနိ ဟောန္တီ''တိ (မဟာဝ. ၂၅၅) ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ သိက္ခာပဒသ္သ ပညတ္တတ္တာ မဉ္စပီဌေသု အတ္ထရိတွာ ပရိဘောဂေ ယေဝ ပဋိက္ခိတ္တော, ဘူမတ္ထရဏဝသေန ပရိဘောဂေ ပန အပ္ပဋိက္ခိတ္တောတိ။ ယဒိ ဧဝံ ''ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိက္ခေပေါ''တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ယထာ ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ ပါသာဒပရိဘောဂ''န္တိ (စူဠဝ. ၃၂၀) ဝစနတော ပုဂ္ဂလိကေပိ သေနာသနေ သေနာသနပရိဘောဂဝသေန နိယမိတံ သုဝဏ္ဏဃဋာဒိကံ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋမာနမ္ပိ ကေဝလံ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝမိဒံ ဘူမတ္ထရဏဝသေန ပရိဘုဥ္ဇိယမာနမ္ပိ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ တံ တံ ဝိဟာရံ ဟရိတွာ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ ''ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တန္တိ။

''ဖလက''န္တိ ဣမိနာ ပာဌာဂတံ ဖလကပီဌမေဝ ဒဿိတံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဖလကပီဌံ နာမ ဖလကမယံ ပီဌ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၂)။ **ပာဒပုဉ္ဆနိ** န္တိ ကဒလိတကာဒီဟိ ကတံ ပာဒပုဉ္ဆနိကံ။ **ဘူမတ္ထရဏံ** နာမ စိမိလိကာယ သတိ တသ္သာ ဥပရိ, အသတိ သုဒ္ဓဘူမိယံ အတ္ထရိတဗ္ဗာ ကဋသာရကာဒိဝိကတိ။ **ဥတ္တရတ္ထရဏံ** နာမ သင်္ဃိကမဉ္စပီဌာဒီနံ ဥပရိ အတ္ထရိတဗ္ဗပစ္စတ္ထရဏံ။

ပတ္တာဓာရကန္တိ ပတ္တဝလယာဓာရကံ။ တံ ယထာဝုတ္တပရိက္ခာရံ။ **ဂစ္ဆတော** တိ လေဍ္ဍုပာတံ အတိက္ကမ္မ ဂစ္ဆတော။ သစေ ပန အယကေဟိ အနကာလေယေဝ သဟာသ္သဂ္ဂုနကမ္ပိ ကမ္မလံ ''ပာဒပုဉ္ဆနိံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇထာ''တိ

ဒိန္နံ, တထေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ ဣမံ မဇ္ဈိမဗျာဒိသေနာသနမ္ပိ "အဇ္ဈောကာသေပိ ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ အယမေဟိ ဒိန္နံ စေ, သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ ကာလေ အဇ္ဈောကာသေ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

၁၀၆၆. အာရညကေနာပိ သစေ ဂန္တုံ ဟောတိ, အနောဝဿကေ နောသတိ မဇ္ဈိမဗျာဒိံ ရုက္ခသ္မိံ လဂ္ဂေတွာ ယထာသုခံ ဂန္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၁၀၆၇. ဥပစိကာဒီဟီတိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မူသိကာ ဂဟိတာ။ **န လုဇ္ဇတီ** တိ န နဿတိ။ **တံ သဗ္ဗန္တိ** မဇ္ဈိမဗျာဒိကံ သကလံ။

၁၀၆၈. အတ္တနော သန္တကေ တိ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကေ မဇ္ဈိမဗျာဒိဝိသယေ။ **ရုဒ္ဒေ** တိ ဝုမုဘိက္ခုနာ တ ဣဿရာဒီဟိ တ ယက္ခသီဟာဒီဟိ တ မဇ္ဈိမဗျာဒိကေ ရုဒ္ဒေ အဇ္ဈာဝုတ္ထေ, အဘိဘဝိတွာ ဂဟိတေတိ အတ္ထော ။ **အာပဒာသုပီ**တိ ဗ္ဗ ဟွမစရိယန္တရာယာဒီသု စ သန္တေသု။ ဂစ္ဆတော ဘိက္ခုနော အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

၁၀၆၉. ကာယတစတော, ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာနံ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ နာမ။ ပညတ္တိံ အဇာနိတွာ သယံ အနုဒ္ဓရန္တဿ ကာယေန ဟောတိ, အနာပုစ္ဆန္တဿ တစာယ ဟောတိ, ပညတ္တိံ ဇာနိတွာ ဇ‌ံ အကရောန္တဿ သ သစိတ္တကေန တေနေဝ ဒွဝယေန သမုဋ္ဌာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ လေဍ္ဍုပာတာတိက္ကမော **ကိရိယံ** ။ မဇ္ဈာဒီနံ အနုဒ္ဓရဏာဒိ **အကိရိယံ** ။

ပဉ္စမသေနာသနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၀၇၀-၃. ဘိသီတိ ပဉ္စမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တပဉ္စပ္ပကာရာ ဣမိဿာ **အဋ္ဌကထာယ** "မဥ္စကဘိသိ တ ပီဌကဘိသိ တ"တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၆) ဇ‌ံ ဒဿိတဘိသိ စ။ **ပစ္စတ္ထရဏံ** နာမ ဟတရော ကောဇတေ တ။ "တွေကမေဝ ဝုတ္တန္တိ **အဋ္ဌကထာသု** ဝုတ္တံ။ 'ဣဒဒ္ဓ အဋ္ဌကထာသု တထာဝုတ္တဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, အညမ္ပိ တာဒိသံ မဥ္စပီဌေ သု အတ္ထရိတဗ္ဗံ ပစ္စတ္ထရဏမေဝ'တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တ"န္တိ (သာရတ္ထ. အဋ္ဌ. ဟစိတ္တိယ ၃.၁၁၆) **သာရတ္ထဒီပနိယာ** လိခိတံ။ **နိသီဒနန္တိ** နိသီဒနစီဝရံ။

တိဏသန္ထာရော ဧရကာဒီနိ တိဏာနိ ဒ္ဝီသု တီသု ဌာနေသု ကေပေတွာ ကတသန္ထာရော။ **ပဏ္ဏသန္ထာရော** နာမ နာဠိကေရာဒိပဏ္ဏေ တထေဝ ကေပေတွာ ကတသန္ထာရော။ သယန္တိ ဧတ္ထာတိ **သေယျာ**။ **"သဗ္ဗဿန္နပရိစ္ဆန္နေ"**တိ ဣဒံ သဟသေယျကထာယ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

ဒသဝိဓံ သေယျ န္တိ ဒသဝိဓာသု သေယျာသု အညတရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သန္ထရိတွာပိ တ** တိ ဧတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒော သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, သော သန္ထရာပေတွာပီတိ ဣမံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ **တ**-သဒ္ဒံ "သယံ အနုဒ္ဓရိတွာ တ"တိ ဧတ္ထ "အနုဒ္ဓရိတွာ တ"တိ ယောဇေတွာ "အနုဒ္ဓရာပေတွာ တ"တိ အယံ ဝိကပ္ပော သင်္ဂယှတိ။ **တံ** သေယျံ။

အာရာမဿူပစာရ န္တိ "အပရိက္ခိတ္တဿ ဥပစာရော နာမ သေနာသနတော ဒွေ လေဍ္ဍုပာတာ"တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ ဥပစာရမာဟ။ **အဿာ** တိ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခိတ္တဿ။

၁၀၇၄. ဥဘယေသန္တိ သေနာသနသေယျာနံ။ အန္တောဂဗ္ဘေ သန္ထရိတွာ ဂစ္ဆတောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၀၇၅. ဥပစာရေ ဝိဟာရဿာ တိ ဧတ္ထ **ဝိဟာရော** နာမ အန္တောဂဗ္ဘာဒိသဗ္ဗပရိစ္ဆန္နဂုတ္တသေနာသနံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ဝိဟာရောတိ အန္တောဂဗ္ဘော တ အညံ တ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နံ ဂုတ္တသေနာသနံ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၇)။ တတ္ထ **ဥပစာရော** နာမ တံသမီပံ ဌာနံ။ ယထာဟ "ဥပစာရေတိ တဿ ဗဟိ အာသန္နေ ဩကာသေ"တိ။ **မဏ္ဍပေ** နာမ ပရိစ္ဆန္နာပရိစ္ဆန္နသန္ဒိဟတမဏ္ဍပေ။ ယထာဟ "မဏ္ဍပေ တတိ အပရိစ္ဆန္နေ ပရိစ္ဆန္နေ တပိ ဗဟူနံ သန္နိဟတမဏ္ဍပေ"တိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဥပဋ္ဌာနသာလာရုက္ခမူလာနိ သင်္ဂဟိတာနိ။ **ဥပဋ္ဌာနသာလာ**

နာမ အဂုတ္တာ ဘောဇနသာလာ။ ယထာဟ “ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ တတိ ဘောဇနသာလာယံ တ”တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၇)။ **အဂုတ္တတာ** စ “ဌာနဿ အဂုတ္တတာယာ”တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၇) အဋ္ဌကထာဝစနတော ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

၁၀၇၆. တိကဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တ န္တိ “သင်္ဃိကေ သင်္ဃိကသညီ, ဝေမတိကော, ပုဂ္ဂလိကသညီ”တိ တရတ္တယေ ဟာစိတ္တိယတ္တယံ ဝုတ္တံ။ ဒသဝတ္ထုူသု ဘဝံ တဒန္တောဂဓတ္တောတိ **ဒသဝတ္ထုကံ,** ဒသန္နံ တ ဝတ္ထု ဒသဝတ္ထု, တံယေဝ **ဒသဝတ္ထုကန္တိ** ဘိသိအာဒိကံ အညတရံ သေယျာဘဏ္ဍံ။ **တဿာ** တိ သန္ထာရကဿ။ “ပုဂ္ဂလိကေ သင်္ဃိကသ ညီ, ဝေမတိကော, ပုဂ္ဂလိကသညီ အညဿ ပုဂ္ဂလိကေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ဟစိ. ၁၁၇) **တိကဒုက္ကဋံ ဒီပိ တံ**။

၁၀၇၇. ဥဒ္ဓရိတ္ဝတ တိ အတ္တတသေယ္ယံ ယထာ ဥပစိကာဟိ န ခဇ္ဇတိ, တထာ ပဋိသာမေတ္ဝတ, “ဂစ္ဆတော”တိ က္ကမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **အညေန** ဝုဒ္ဓဘိက္ခုူက္ကဿရာဒိနာ။ **ပလိဗုဒ္ဓေ**တိ သေနာသနေ ပရိဗုဒ္ဓေ နိတရိတော။

၁၀၇၈. သာပေက္ခော၀ စ ဂန္တ္ဝာ တိ “အဇ္ဇေဝ ဂန္တ္ဝာ က္ကဒံ ပဋိသာမေဿာမီ”တိ အပေက္ခာသဟိတော၀ ကမ န္တရာဒိံ ဂန္တ္ဝာ။ ယထာဟ “အဇ္ဇေဝ အာဂန္တ္ဝာ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ’တိ ဧဝံ သာပေက္ခော နဒီပာရံ တ ကမန္တရံ တ ဂန္ တွတ”တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၈)။ **တတ္ထ ဌတ္ဝတ** တိ ဂတဋ္ဌာနေ ဌတ္ဝတ, တတော ဗဟိ ဂစ္ဆာမီတိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ “ယတ္ထဿ ဂမနစိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ, တတ္ထေဝ ဌိတော”တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၈)။ တံ ပုစ္ဆတီ တိ သမ္ဗန္ဓော။ **တံ** သေယ္ယံ ကပ္ပိ ပေသေတ္ဝတ အာပုစ္ဆတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ “ကပ္ပိ ပေသေတ္ဝတ အာပုစ္ ဆတီ”တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၈)။ ဧတ္ထ စ ပုရိမသိက္ခာပဒေ မဉ္စာဒိနံ ပညတ္တဋ္ဌာနတော အန္တောဝိဟာရေ တ ဟောတု ဗဟိ တ, လေဍ္ဍုပာတာတိက္ကမေန, က္ကဓ ဥပစာရာတိက္ကမေန ဟာစိတ္တိယန္တိ အယံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

> အဇ္ဈောကာသမ္ဟိ မဉ္စာဒိံ, ဝိဟာရေ သေယ္ယမတ္တကံ။
> ဟိတ္ဝတ ဝဇန္တဿ အေသော၊ လေဍ္ဍုပာတူပစာရတောတိ။

ဒုတိယသေနာသနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၀၇၉. ယော ဘိက္ခု သင်္ဃိကာတသေ ပုဗ္ဗုပဂတံ ဘိက္ခုံ ဇာနံ အနုပခဇ္ဇ သေယ္ယံ ကပ္ပေယ္ယ စေ, **အဿ** ဘိက္ခုနော ဟာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။ **ပုဗ္ဗုပဂတော** နာမ ဝဿဂ္ဂေန ဟာပေတ္ဝတ ဒိန္နံ သေနာသနံ ဂဟေတ္ဝတ ဝ သန္တော။ **ဇာနန္တိ** “အနုဋ္ဌာပနီယော အယ”န္တိ ဇာနန္တော။ **အနုဋ္ဌာပနီယာ** နာမ ဝုဒ္ဍာဒယော။ ယထာဟ **ပဒဘာဇနေ** “ဇာနာတိ နာမ ဝုမ္ဗောတိ, ဂိလာနောတိ, သင်္ဃေန ဒိန္နောတိ ဇာနာတီ”တိ (ဟစိ. ၁၂၁)။ **အနုပခဇ္ဇာ** တိ အနုပဝိသိတ္ဝတ, တဿ ပဋ္ဌမံ ပညတ္တံ မဉ္စာဒိနံ အာသန္နတရံ ဝက္ခမာနလက္ခဏံ ဥပစာရံ ပဝိသိတ္ဝတတိ အတ္ထော။ **သေယ္ယံ ကပ္ ပေယ္ယာ**တိ ဒသဝိဓာသု သေယ္ယာသု အညတရံ အတ္ထရိတ္ဝတ သယနံ ကရေယ္ယ, နိပဇ္ဇေယ္ယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝက္ခတိ စ “ဒသသ္ဝညတရံ သေယ္ယ”န္တိအာဒိ။ “နိသဇ္ဇံ တ”တိ သေသော။ ယထာဟ **ပဒဘာဇနေ** “အဘိနိသီဒတိ တ အဘိနိပဇ္ဇတိ တ”တိ။

၁၀၈၀-၂. ဥဒ္ဒိဋ္ဌမတ္တံ နိဒ္ဒိသိတုကာမော ပဌမံ “အနုပခဇ္ဇသေယ္ယံ ကပ္ပေယ္ယာ”တိ ဧတ္ထ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေ တုမာဟ **“ဟာဒဓောဝနဟာသာဏာ။ပေ။ ဒုက္ကဋ”** န္တိ။ သေနာသနံ ပဝိသန္တဿ ဘိက္ခုနော ဟာဒဓောဝနဟာသာဏာ ယာဝ တံ မဥ္စံ တ ပီဌံ တ နိက္ခမန္တဿ ပန မဥ္စပီဌတော ယာဝ ပဿာဝဋ္ဌာနံ, ဧတ္ထန္တရေ တု ယံ ဌာနံ, က္ကဒမေဝ ဥပစာရောတိ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ ဥပစာရေတိ ယောဇနာ။ **ဗာဓေတုကာမဿာ** တိ “ယဿ သမ္ဗာဓော ဘဝိဿ သတိ, သော ပက္ကမိဿတီ”တိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နစိတ္တဿ။ သယန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၉၈၃. “ဟာစိတ္တိယဿာ”တိ ဥဒ္ဒေသတော ဝုတ္တံ နိဒ္ဒိသိတုမာဟ **“နိသီဒန္တဿာ”** တိအာဒိ။ **တတ္ထာ** တိ တထာ အနုပခဇ္ဇ အတ္ထတာယ သေယ္ယာယ။ **“ဟာစိတ္တိယဒ္ဝယ”** န္တိ က္ကဒံ “ဒ္ဝေပိ ကရောန္တဿာ”တိ က္ကမံ ပစ္ဆိမ ဝိကပ္ပံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပုရိမဝိကပ္ပဒ္ဝယေ ပန “နိသီဒန္တဿ တ ဟာစိတ္တိယံ, နိပဇ္ဇန္တဿ တ ဟာစိတ္တိယ”န္ တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ က္ကမသ္မိံ ဝိကပ္ပတ္တယေ ပစ္စေကံ “တိကဟာစိတ္တိယံ တိကဒုက္ကဋ”န္တိ ဥဘယဿာပိ ဝတ္တဗ္ဗ တာ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တာ။ ကထံ? သင်္ဃိကေ သင်္ဃိကသညီ, ဝေမတိကော, ပုဂ္ဂလိကသညီ နိသဇ္ဇံ ကပ္ပေတိ, ဟာစိတ္

တိယန္တိ နိသဇ္ဇာယ တိကဟာစိတ္တိယံ, ဇဝံ သေယျာယ တိကဟာစိတ္တိယံ, ဥဘယတ္ထ တိကဟာစိတ္တိယဒ္ဒဝယန္တိ ဇဝံ ဝိကပ္ပဒ္ဒဝယေ ဒွတ္တဒသ ဟာစိတ္တိယာနိ။ ပုဂ္ဂလိကေ သင္ဃိကသညီ, ဝေမတိကော, ပုဂ္ဂလိကသညီ အညဿ ပုဂ္ဂလိကေ နိသဇ္ဇ ကပ္ပေတိ, ဒုက္ကဋန္တိ နိသဇ္ဇာယ တိကဒုက္ကဋံ, ဇဝံ သေယျာယ တိကဒုက္ကဋံ, ဥဘယတ္ထ တိကဒုက္ကဋဒ္ဒဝယန္တိ ဒွတ္တဒသ ဒုက္ကဋာနိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၁၀၈၄. ကရောန္တဿာ တိ ဧတ္ထ ''နိသီဒနာဒိ''န္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ **တိကဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တ** န္တိ ''သင္ဃိကေ သင္ဃိကသညီ, ဝေမတိကော, ပုဂ္ဂလိကသညီ''တိ ဝိကပ္ပတ္တယေ တိကဟာစိတ္တိယံ **ဟဋ္ဌိယံ** (ဟာစိ. ၁၂၂) ဝုတ္တံ။ ဇဝံ ပုဂ္ဂလိကေပိ တိကဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ ဧတေနာဟ **''ပုဂ္ဂလေ တိကဒုက္ကဋ''** န္တိ။ ဣမိနာ ယထာဝုတ္တဟာစိတ္တိယဒုက္ကဋာနိ သာမညေန တိကေ ပက္ခိပိတွာ ဇဝံ ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၀၈၅-၆. ''ဝုတ္တျပစာရ'' န္တိအာဒိကထာဒ္ဒဝယေ ဝိဟာရဿ ဝုတ္တျပစာရံ မုဥ္စိတွာ ဥပစာရေ ဝါ အဇ္ဈောကာသေပိ ဝါ သန္ထရတောပိ ဝါ သန္ထရာပယတောပိ ဝါ တတ္ထ နိသီဒတော ဝါ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ သဗ္ဗတ္ထေဝ တဿ နိတသော တရိတောတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဝိဟာရဿာ** တိ ယထာဝုတ္တသေနာသနဿ။ **ဥပစာရေ**တိ အဝိဒူ ရေ။ **အဇ္ဈောကာသေ** တိ တဿ သေနာသနဿ နစ္စာသန္နေ အင်္ဂဏပ္ပဒေသေ။

နိသီဒတော ဝါတိ ဝါသဒ္ဒေန နိပဇ္ဇတော ဝါ ဒ္ဒဝပိ ကရောန္တဿ ဝါတိ သင်္ဂဏှာတိ။ ယထာဟ **ဟဋ္ဌိယံ** ''အဘိနိသီဒတိ ဝါ အဘိနိပဇ္ဇတိ ဝါ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ဟာစိ. ၁၂၂)။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ပုဗ္ဗျပဂတဿ ပတ္တေ သေနာသနေ။ **သဗ္ဗတ္ထေဝ** တိ ယထာဝုတ္တျပစာရတော အန္တော စ ဗဟိ စ အန္တမသော အဇ္ဈောကာသေ ပီတိ သဗ္ဗတ္ထေဝ။ **တဿာ** တိ အနုတ္တမနဿ အနုပခဇ္ဇ သေယ္ယံ ကပ္ပယတော တဿ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလဿ။ **နိတသော တရိတော** ပရိဝိဟေဌကေန သဟတသဿ မဟာနတ္ထကရတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဝေရူပေန ဟိ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလေန ကေဝိဟာရေ ဝါ ကေင်္ဂဏေ ဝါ ဝသန္တေန အတ္ထော နတ္ထိ, တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထေဝ သ္သ နိတသော တရိတော''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၂)။

၁၀၈၇. ''သီတာဒိဥပပီဠိတဿာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော, သီတာဒီဟိ ဥပပီဠိတဿ ဗာဓိတဿာတိ အတ္ထော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''ဥဏှေဟန ဝါ''တိအာဒိကံ သင်္ဂဏှာတိ။ ယထာဟ ''သီတေန ဝါ ဥဏှေဟန ဝါ ပီဠိတော ပဝိသတိ''တိ။ ဧတ္ထ **အာပဒာ** နာမ ဗဟိ သယန္တဿ ဇီဝိတဗ္ရဟ္မစရိယန္တရာယာပဇ္ဇနံ။

၁၀၈၈. ကထံ သိက္ခာပဒံ ဒုက္ခဝေဒနံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

အနုပခဇ္ဇကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၀၈၉. နိက္ကမေယျာ တိ နီဟရေယျ။ **နိက္ကမာပေယျ ဝါ** တိ နီဟရာပေယျ ဝါ။

၁၀၉၀. ဗဟူ ဘူမိယော တလိကာတလသင်္ခာတာ ယဿ သော **ဗဟုဘူမော,** ဟာသာဒေါ။ သမာသန္တဝိဓိဝသေန ''ဗဟုဘူမော''တိ ဝုစ္စတိ။

၁၀၉၁. ဌပေတွာ ဌပေတွာတိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ဂတိနိဝတ္တိံ ကတွာ ကတွာ။

၁၀၉၂. အယံ နယောတိ ''နိက္ခမာ'တိ ဧကဝစနေန ဝစ္ဆန္တေ အနေကေပိ ဒွတ္တရကောဋ္ဌကေ အတိက္ကန္တေ အာဏာပကဿ ဧကာဝ အာပတ္တိ ဟောတိ, ဌိတဋ္ဌာနတော ဌတွာ ဌတွာ နီဟရန္တဿ ဒွတ္တရကောဋ္ဌဂဏနာယ ဟောတီ''တိ အယံ နယော။ **အာဏတ္တိယာ ခဏေယေဝ** တိ ''ဣမံ နိက္ကမာဟီ''တိ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ။

၁၀၉၃. ကောတတိ ဧတ္ထ ''ဟာစိတ္တိ ဟောတီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ **ဗဟုကာနိ စေ**တိ ဧတ္ထ ''ဒွတ္တရာနီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, အတိက္ကာမေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ''ဧတ္တကေ ဒွတ္တရကောဋ္ဌကေ အတိက္ကမာပေတွာ နိက္ကမာဟီ''တိ စ ''ယာဝ ပရိယန္တဒွတ္တရကောဋ္ဌကာ နိက္ကမာဟီ''တိ စ ''ဗဟူ ဒွတ္တရကောဋ္ဌကေ အတိက္ကာမေတွာ နိက္ကမာဟီ''တိ စ

အာဏတ္တတ္တာ ဗဟူ ဒ္ပတရကောင္ဌကေ အတိက္ကာမေတ္ပတ သစေ နိက္ကမုတီတိ အတ္တော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာ ယံ** ''သစေ ပန တ္တေကာနိ ဒ္ပတရာနိ နိက္ကမာပဟီ'တိ တ 'ယာဝ မဟာဒ္ပတရံ, တာဝ နိက္ကမာပဟီ'တိ တ ဇဝံ နိယမေတ္ပ တ အာဏတ္တော ဟောတိ, ဒ္ပတရဂဏနာယ ပာစိတ္တိယာနီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၆)။ ဗဟူနိ ပာစိတ္တိယာနိ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။

၁၀၉၄. ဥပဋ္ဌာနသာလာဒီ တိ တ္တေ နိသ္သက္ကတ္တေ ပစ္စတ္တဝစနတော ဥပဋ္ဌာနသာလာဒိတောတိ အတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော။ **''ဥပစာရတော''**တိ က္လမိနာ သမာနာဓိကရဏတ္တာ ဝိဟာရသ္သ ဥပဋ္ဌာနသာလာဒိတော ဥပစာရတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ''ဥပစာရော နာမ ဥပဋ္ဌာနသာလာဒိမတ္တမေဝ''တိ။ ကာယေနပိ တစာယပိ တထာ နိ က္ကမုနေ စ ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ ဝက္ခမာနေန သဟ ယောဇနာ။ **တသ္သာ** တိ ဥပသမ္ပန္နသ္သ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မဏ္ဍပာဒယော ဂဟိတာ။ ယထာဟ ''ဝိဟာရသ္သ ဥပစာရာ တ ဥပဋ္ဌာနသာလာယ တ မဏ္ဍပ တ ရုက္ခမူလာ တ အဗ္ဘောကာသာ တ နိက္ ကမုတိ တ နိက္ကမာပေတိ တ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာ''တိ (ပာစိ. ၁၂၇)။ **''တစာယာ''**တိ က္လမိနာ ''နိက္ခမာ''တိ စ ''က္လမံ နိက္ကမာပဟီ''တိ အာဏာပနဥ္စ ဂဟိတံ။ **''တထာ''**တိ က္လမိနာ ဧကေန ပယောဂေန ကောပတ္တိ, နာနာပယောဂေသု ပယောဂဂဏနာယ, ဒ္ပတရဂဏနာယ တ ဟောတီတိ ဝုတ္တမေဝ ပကာရံ ဥပသံဟရတိ။

၁၀၉၅. ''တထာ''တိ က္လာဒံ ''က္လတရံ နိက္ကမုန္တသ္သ ဒုက္ကဋ္ဌ''န္တိ က္လမိနာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယထာ ဝိဟာရူပစာရ တော ဥပဋ္ဌာနသာလာဒိတော ဥပသမ္ပန္နံ နိက္ကမုန္တသ္သ, နိက္ကမာပေန္တသ္သ စ ဒုက္ကဋ္ဌံ ဟောတိ, တထာ အနုပ သမ္ပန္နသ္သ ဝိဟာရတော စ ဝိဟာရူပစာရတော စ နိက္ကမုနာဒိ ကရောန္တသ္သ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋ္ဌံ ဟောတီတိ အတ္ ထော။ တထာ ဝိဟာရသ္သူပစာရာ တ ဝိဟာရာ တ သဗ္ဗေသမ္ပိ ပရိက္ခာရံ နိက္ကမုန္တသ္သ ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ ယောဇနာ။ **သ ဗ္ဗေသန္တိ** ဥပသမ္ပန္နာနုပသမ္ပန္နာနံ။ **ပရိက္ခာရန္တိ** အန္တမသော ရဇနဆလ္လိပိ သင်္ဂယှတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာ ယံ** ''အန္တမသော ရဇနဆလ္လိမ္ပိ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၆)။

၁၀၉၆. ''အသမ္ဘိန္ဒေသု'' တိ က္လမိနာ ဗ္ဗတိရေကတော အသိထိလဗဒ္ဓေသု ပရိက္ခာရေသု ဧကိသ္သာယေဝ အာပတ္ တိယာ သမ္ဘဝံ ဒဿေတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ကဋ္ဌဟံ ဗန္ဓိတ္ပတ ဌပိတေသု ပန ဧကာဝ အာပတ္တီ'တိ မဟာပစ္စ ရိယံ ဝုတ္တ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၆)။ သိထိလဗန္ဓနံ ပန သမ္မာ ဗန္ဓနံ န ဟောတီတိ အသမ္ဘိဒ္ဓဝစနေန ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ ဗံ။ **အဿ** ဘိက္ခုဿ ဝတ္ထုနံ ဂဏနာယ ဒုက္ကဋ္ဌံ ပရိဒီပယေတိ ယောဇနာ, ပရိက္ခာရံ နီဟရန္တဿ, နီဟရာပေန္တဿ သ စ အဿ ဘိက္ခုနောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၀၉၇-၈. အန္တေတသိ န္တိ စ **သဒ္ဓိဝိဟာရိက** န္တိ စ တ္တေ ''အသမ္မာဝတ္တန္တ''န္တိ သေသော။ ယထာဟ **အနာပ တ္တိတရေ** ''အန္တေတသိကံ တ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ တ န သမ္မာ ဝတ္တန္တံ နိက္ကမုတီ''တိအာဒိ (ပာစိ. ၁၂၈)။ **နိက္ကမု န္တဿာ**တိ တ္တေ ''နိက္ကမာပေန္တဿာ''တိ သေသော။ အသမ္မာဝတ္တန္တံ အန္တေတသိံ တ အလဇ္ဇိံ တ တထာ အသမ္မာဝတ္တန္တံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ တ ဥမ္မတ္တကံ တ **တေသံ** အန္တေတသိအာဒီနံ ပရိက္ခာရံ တ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာ တ တထာ ဝိဿာသိကဿ ဝသနဋ္ဌာနာ တ နိက္ကမုန္တဿ, နိက္ကမာပေန္တဿ တ ဥပသမ္ပန္နံ တ အနုပသမ္ပန္ နံ တ သင်္ဃိကဝိဟာရာ နိက္ကမုန္တဿ သယံ ဥမ္မတ္တကဿ တ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

အဋ္ဌကထာယံ ''အလဇ္ဇီအာဒယော ပန အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနတောယေဝ နိက္ကမိတဗ္ဗာ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၈) ဝု တ္တံ, **ပာဠိယဥ္စ** ''အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကေ အနာပတ္တီ''တိ (ပာစိ. ၁၂၇) ဝုတ္တံ, ''အတ္တနော ဝိဿာသိကဿ ဝသနဋ္ဌာ နာ''တိ က္လာဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ စေ? က္လမဿေဝ ဟဋ္ဌဿ အနုလောမတော ဝုတ္တံ။ အန္တေတသိကန္တိအာဒီသု ပဌမံ အသမ္မာဝတ္တနာဒိဘာဝေန ''နိက္ကမိဿာမီ''တိ စိန္တေတ္ပတ နိက္ကမုန္တဿ စိတ္တလဟုပရိဝတ္တိတာယ ကော ပေ ဥပ္ပန္နေပိ အနာပတ္တိ။

၁၀၉၉. ''တထာ''တိ က္လမိနာ ''နိက္ကမုန္တဿာ''တိ စ တတ္တေဝ သေသံ ''နိက္ကမာပေန္တဿာ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၆) စ ''တဿ ပရိက္ခာရံ တ''တိ စ ယထာဝုတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ **''သင်္ဃာရာမာပိ သဗ္ဗသ္မာ''** တိ က္လာဒံ ကလဟ ကာရကေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဘဏ္ဍနကာရကကလဟကာရကမေဝ သကလသင်္ဃာရာမတော နိက္ကမိတုံ လဘတိ။ သော ဟိ ပက္ခံ လဘိတ္ပတ သင်္ဃမ္ပိ ဘိန္ဒေယျာ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၈)။ **က္လာဒံ တူ**တိ တ္တေ ဝိ

သေသတ္တဇောတကေန **တု**-သဒ္ဒေန ဝုတ္တဝိသေသနံ ဝိနာ အဝသေသဝိနိစ္ဆယော အနုန္တရသဒိသောယေတတိ ဒီပေတိ။ **တိသမုဋ္ဌာနံ** ကာယစိတ္တတစာစိတ္တကာယတစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာနတောတိ။

နိက္ခမုနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၁၀၀-၁. မဇ္ဈိမာသီသဃဋ္ဋာယာ တိ သီသံ န ဃဋ္ဋေတီတိ **အသီသဃဋ္ဋာ,** မဇ္ဈိမဿ အသီသဃဋ္ဋာ မဇ္ဈိမာသီသဃဋ္ဋာ, တာယ, ပမာဏမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ သီသာဃဋ္ဋနပ္ပမာဏုဗ္ဗေဓဟေဋ္ဌိမတလာယာတိ အတ္ထော။ **ဝေဟာသကုဋိယာ**တိ ပဒရာဒီဟိ ဥပရိ အစ္ဆန္နတလာယ ဒုဝိဘူမိကာဒိဘေဒာယ ကုဋိယာ။ **ဥပရီ**တိ မတ္ထကေ, အကတပဒရာဒိအတ္ထရဏာယ တုလာမတ္တယုတ္တာယ ဥပရိမတလေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယာဟိ ကာဟိစိ ဥပရိ အစ္ဆန္နတလာ ဒုဝိဘူမိကကုဋိ ဝါ တိဘူမိကာဒိကုဋိ ဝါ 'ဝေဟာသကုဋီ'တိ ဝုစ္စတိ, ဣဓ ပန အသီသဃဋ္ဋာ အဓိပ္ပေတာ''တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၁)။ **အာဟစ္စပာဒကေ မဉ္စေ** တိ ''အာဟစ္စပာဒကော နာမ မဉ္စော အင်္ဂေ ဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတော ဟောတီ''တိ **ပာဠိယံ** ဒဿိတေ အဋနိသီသာနိ ဝိဇ္ဈိတွာ ပာဒသိခံ အာဝုဏိတွာ ဥပရိသိခာယ အနာကောဋိတအာဏိမှိ ဌိတမဉ္စေတိ အတ္ထော။ အာဟစ္စပာဒကေ ပီဌေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယထာဟ **ပာဠိယံ** ''အာဟစ္စပာဒကံ နာမ ပီဌံ အင်္ဂေ ဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတံ ဟောတီ''တိ (ပါစိ. ၁၃၁)။ သောယေဝတ္ထော။

တသ္မိံ အာဟစ္စပာဒကေ မဉ္စေ ဝါ ပီဌေ ဝါ နိသီဒန္တဿ ဝါ နိပဇ္ဇန္တဿ ဝါ တဿ ဘိက္ခုနော ပယောဂဂဏနာယ ပါစိတ္တိယော သိယုန္တိ ယောဇနာ။

၁၁၀၂-၃. သင်္ဃိကေ သင်္ဃိကသညိဝေမတိကပုဂ္ဂလိကသညီနံ ဝသေန **တိကပါစိတ္တိယံ။ ပုဂ္ဂလေ** တိ ပုဂ္ဂလိကေ ဝိဟာရေ။ ဝေဟာသကုဋိယာ။ပေ။ ဂဏနာယေဝ တဿ တိကဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ ပုဂ္ဂလိကေ သင်္ဃိကသညိဝေမတိကအညပုဂ္ဂလိကသညီနံ ဝသေန **တိကဒုက္ကဋံ** ။

ဟေဋ္ဌာ အပရိဘောဂေ ဝါ တိ အရုသမ္ဘာရာဒီနံ ဝသေန ဟေဋ္ဌိမတလေ အဝလဉ္ဇေ ဝါ။ **သီသဃဋ္ဋာယ ဝါ** တိ သီသဃဋ္ဋနပ္ပမာဏတလာယ ကုဋိယာ ဝါ။ **အဝေဟာသဝိဟာရေ ဝါ**တိ အဝေဟာသကုဋိယာ ဘူမိယံ ကတပဏ္ဏသာလာဒီသု။ ဧတ္ထာပိ **''ဝိဿာသိကဝိဟာရေ''** တိ ဣဒံ ''အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကေ အနာပတ္တီ''တိ (ပါစိ. ၁၃၂) ဣမဿ အနုလောမန တော ဝုတ္တံ။

၁၁၀၄. ယတ္ထ ပဋ္ဋာဏိ ဝါ ဒိန္နာ တိ ယသ္မိံ မဉ္စေ ပာဒသီသာနံ ဥပရိ အဋနိမတ္ထကတော တိရိယံ အာဏိ ပဝေသိတာ ဟောတိ, တတ္ထ အဘိနိသီဒတော, အဘိနိပဇ္ဇတော ဝါ န ဒောသောတိ ယောဇနာ။ **တတ္ထာ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တအပဝေသိတပဋ္ဋာဏိမှိ မဉ္စေ ဝါ ပီဌေ ဝါ။ **''ဌတွာ''**တိ ဣမိနာ နိပဇ္ဇနံ နိဝတ္တေတိ။ **လဂေတီ**တိ ဥပရိဗဒ္ဓအင်္ကုသသိက္ကာဒီသု ယံ ကိဉ္စိ ပရိက္ခာရံ လဂေတိ။ **ဣဒံ** သိက္ခာပဒံ သမုဋ္ဌာနတော **ဧဠကလောမေန** သိက္ခာပဒေန သမံ မတန္တိ ယောဇနာ။

ဝေဟာသကုဋိကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၁၀၅. ယာဝ ဒွါရဿ ကောသမှာ တိ ဧတ္ထ ''မဟလ္လကဿ ဝိဟာရဿာ''တိ သေသော, ''မဟလ္လကော နာမ ဝိဟာရော သဿာမိကော ဝုစ္စတီ''တိ (ပါစိ. ၁၃၆) **ပာဠိယံ** ဝုတ္တတ္တာ ကာရာပေတာနံ အယကာနံ သမ္ဘဝတော မဟလ္လကဿ ''ဝိဟာရော နာမ ဥလ္လိတ္တော ဝါ ဟောတိ အဝလိတ္တော ဝါ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တော ဝါ''တိ ဒဿိတဘေဒဿ ဝိဟာရဿ ဒွါရကောသသင်္ခါတပိဋ္ဌသင်္ဃာဋဿ ''သမန္တာ ဟတ္ထပါသာ''တိ (ပါစိ. ၁၃၆) **ပာဠိယံ** ဝုတ္တဒွါရကဝါဋပုထုလပ္ပမာဏဒွါရဗာဟာသမီပံ အဝဓိ ကတွာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဒွါရကောသော နာမ ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋဿ သမန္တာ ကဝါဋဝိတ္ထာရပ္ပမာဏော ဩကာသော''တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၅)။

အဂ္ဂဠဋ္ဌပနာယာ တိ ဧတ္ထ အဂ္ဂဠသဟစရိယေန တံသဟိတဒွါရကဝါဋေန ယုတ္တဒွါရဗာဟာနမေဝ ဝုတ္တတ္တာ ဒွါရဗာဟာနံ နိစ္စလတ္တာယာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''သကဝါဋဿ ဒွါရဗန္ဓဿ နိစ္စလဘာဝတ္ထာယာတိ အတ္ထော''တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၅)။ **လိမ္ပိတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ ''ပုနပ္ပုန''န္တိ သေသော။ ယထာဟ

အဋ္ဌကထာယံ ''ပုနပ္ပုနံ လိမ္ပိတဗ္ဗော တ''တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၅)။ တိဏာမတ္တိကာနံ ဥပရိ ပုနပ္ပုနံ မတ္တိကာလေပေ ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၁၁၀၆-၇. ယော ဧဝယ္တော, အယံ နယောတိ သမ္ဗန္ဓော, ''ပုနပ္ပုနံ လိမ္ပိတဗ္ဗံ တ လေဟပေတဗ္ဗမေဝ တ''တိ ယော ဝုတ္တော, **အယံ နယော** ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ အာလောကံ သန္ဓေတိ ပိဓေတီတိ **အာလောကသန္ဓိ,** တတဟာနကတဋ္ဌာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ယထာဟ ''အာလောကသန္ဓီတိ တတဟာနကတဋ္ဌကာ ဝုစ္စတီ''တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၅)။ တ္ထေ ကတဋ္ဌသ္သ သာမန္တာ ကတဋ္ဌဒ္ဒတရဖလကဝိတ္ထာရပ္ပမာဏာ လေပဋ္ဌာနံ။ ယထာဟ ''သဗ္ဗဒိသာသု ကတဋ္ဌဝိတ္ထာရပ္ပမာဏော ဩကာသော''တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၅)။

တ္ထောယမဓိပ္ပာယော – တတဟာနကတဋ္ဌသ္သ သာမန္တာ ဒ္ဒတရဖလကဝိတ္ထာရပ္ပမာဏေ ဌာနေ တိဏ္ဏံ မတ္တိကာနံ ဥပရိပိ ယတ္တကံ ဗဟလံ ဣစ္ဆတိ, တတ္တကေ ဌာနေ အာလောကသန္ဓိ ပရိကမ္မတ္ထာယ လိမ္ပိတဗ္ဗော တ လေဟပေတဗ္ဗော တတိ။ ''ပုနပ္ပုနံ ဆာဒာပေသိ ပုနပ္ပုနံ လေဟပေသီ''တိ (ဟစိ. ၁၃၄) ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ဥပ္ပန္နဒောသေန သိက္ခာပဒသ္သ ပညတ္တတ္တာ လေပံ အနုဇာနန္တေန စ ဒ္ဒတရဗန္ဓနသ္သ သာမန္တာ အဗ္ဗုတေယ္ယဟတ္ထပ္ပမာဏေယေဝ ပဒေသေ ပုနပ္ပုနံ လေပသ္သ အနုညာတတ္တာ တတော အညတ္ထ ပုနပ္ပုနံ လိမ္ပေန္တသ္သ တ လိမ္ပာပေန္တသ္သ တ ဘိတ္တိယံ မတ္တိကာဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ ပုန စတုတ္ထလေပေ ဒိန္နေ ဟစိတ္တိယေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဂဏ္ဍိပဒေသု** ပန တီသုပိ ပုနပ္ပုနံ လေပအနန္တသ္သ ဝုတ္တပ္ပမာဏတော အညတ္ထ ပဋိက္ခိတ္တမတ္တံ ဌပေတွာ ဟစိတ္တိယသ္သ အဝုတ္တတ္တာ ဒုက္ကဋံ အနုရူပန္တိ ဝုတ္တံ။

ဆဒနသ္သာ တိ **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တာနံ ဣဋ္ဌကာသိလာသုဓာတိဏပဏ္ဏစ္ဆဒနာနံ အညတရသ္သ။ **ဒ္ဝတ္တိပရိယာယန္တိ** တ္ထေ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ပရိယာယေနာတိ ပရိက္ခေပေန, ဧဝံ ဆဒနံ ပန တိဏာပဏ္ဏေဟိ လဗ္ဘတီ''တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၆) ဝုတ္တတ္တာ **ပရိယာယန္တိ** တိဏေဟိ တ ပဏ္ဏေဟိ တ ပရိက္ခိပိတွာ ဆဒနမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣဋ္ဌကာယ တ သိလာယ တ သုဓာယ တ ဆဒနေ လဗ္ဘမာနံ မဂ္ဂေန ဆဒနံ ပန ဥပလက္ခဏာဝသေန လဗ္ဘတိ။ ဒ္ဝတ္တိပရိယာယေန ဆဒနဉ္စ ''သဗ္ဗမ္ပိ စေတံ ဆဒနံ ဆဒနူပရိ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၆) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ဥပရူပရိ ဆဒနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဟရိတံ** နာမ ပုဗ္ဗဏ္ဏာဒိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဟရိတန္တိ စေတ္ထ သတ္တဓညဘေဒံ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ, မုဂ္ဂမာသတိလကုလတ္ထအလာဗုကုမ္ဘဏ္ဍာဒိဘေဒဉ္စ အပရဏ္ဏံ အဓိပ္ပေတ''န္တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၅)။ ဣမေသု အညတရသ္သာဘာဝေန အဟရိတံ နာမ။

အဓိဋ္ဌေယ္ယ န္တိ ဝိဓာတဗ္ဗံ။ **တတော ဥဒ္ဓ** န္တိ တီဟိ ပရိယာယေဟိ တ တီဟိ မဂ္ဂေဟိ တ ဥဒ္ဓံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''တိဏ္ဏံ မဂ္ဂာနံ တ ပရိယာယာနံ တ ဥပရီ''တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၆)။ **ဟစိတ္တိယံ ဟောတီ** တိ ဝက္ခမာနဒူရတာယ ယုတ္တေ အဟရိတဋ္ဌာနေ ဌတွာ သံဝိဒဟိတွာ တိက္ခတ္တုံ ဆာဒာပေတွာ တတိယတရေ ''ဧဝံ ကရောဟီ''တိ အာဏာပေတွာ ပက္ကမိတဗ္ဗံ။ အပက္ကမန္တေန တုဏှီဘူတေန ဌာတဗ္ဗံ, တတော ဥတ္တရိ စတုတ္ထတရေ ဆဒနတွာ ထံ ဝိဒဟန္တသ္သ ဣဋ္ဌကာဒိဂဏနာယ, တိဏေသု တိဏဂဏနာယ, ပဏ္ဏေသု ပဏ္ဏဂဏနာယ ဟစိတ္တိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ **ဟဋ္ဌိယံ** ''မဂ္ဂေန ဆာဒေန္တသ္သ ဒ္ဝေ မဂ္ဂေ အဓိဋ္ဌဟိတွာ တတိယာယ မဂ္ဂံ အာဏာပေတွာ ပက္ကမိတဗ္ဗ''န္တိအာဒိ (ဟစိ. ၁၃၆)။ **တတိယာယ မဂ္ဂ** န္တိ တ္ထေ **တတိယာယာ**တိ ဥပယောဂတ္ထေ သမ္ပဒါနဝစနံ, တတိယံ မဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။ **တတ္ထာ** တိ ဟရိတေ, ''သစေ ဟရိတေ ဌိတော အဓိဋ္ဌာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ဟစိ. ၁၃၇) ဝစနတော အဓိဋ္ဌာနာယ တိဋ္ဌတောတိ လဗ္ဘတိ။ ဗီဇရောပနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သသ္သံ တိဋ္ဌတိ, တာဝ **ဟရိတံ** နာမ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယသ္မိံ ခေတ္တေ ဝုတ္တံ ဗီဇံ န တာဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, ဝဿေ ပန ပတိတေ သမ္ပဇ္ဇိဿတီ''တိအာဒိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၅)။

၁၁၀၈-၉. အဟရိတဋ္ဌာနေပိ တိဋ္ဌတော ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတုမာဟ **''ပိဋ္ဌိဝံသေ''** တိအာဒိ။ **''ပိဋ္ဌိဝံသေ''** တိ ဣဒံ ဝံသယုတ္တသေနာသနဝသေန ဝုတ္တံ။ ကဏ္ဏိကံ ကဟာပေတွာ ကတသေနာသနဿာပိ ဥပလက္ခဏံ ဟောတိ။ **ပိဋ္ဌိဝံသေ**တိ စ ''ဂင်္ဂါယံ ဃောသော''တိအာဒီသု ဝိယ သာမီပိကာဓာရေ ဘုမ္မံ။ ကုတော ယံ ဝိသေသော လဗ္ဘတီတိ? **အဋ္ဌကထာယံ** ''ပိဋ္ဌိဝံသသ္သ တ ကူဋာဂာရကဏ္ဏိကာယ တ ဥပရိ, ထုပိကာယ တ ပဿေ နိသိန္နော ဟောတီ''တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၅) ဝုတ္တဝိဓာနတော လဗ္ဘတိ။ ''နိသိန္နော''တိ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော **ဌိတော**တိ တ္ထေ ဂတိနိဝတ္တိသာမ

ညေန နိသိန္နော စ ဝုတ္တောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ **ယသ္မိံ ဌာနေ** တိ ဧတ္ထ ''အဟရိတေ''တိ ပကရဏာတော လဗ္ဘတိ။ **''ဌာတု''**န္တိ ဣဒံ အဓိဋ္ဌာနကရဏတ္ထာယ ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တန္တိ ''တသ္မံ အန္တော အဟရိတေပိ ဌတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာတုံ န လဗ္ဘတီ''တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၆) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ဝိညာယတိ။

ပတနောကာသတောတိ ဧတ္ထ ပဉ္စမတ္ထေ တော-ပစ္စယော။ **တဥ**ဟိ ဌာနံ ဝိဟာရဿ ပတနောကာသောတိ ယောဇနာ။ **ဟီ**တိ ဟေတုအတ္ထေ ဝတ္တမာနတော ယသ္မာ အဟရိတေ ပတန္တဿ ဝိဟာရဿေတံ ဌာနံ ပတနောကာသော, တသ္မာ တတ္ထ ဌာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၁၁၁. ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ အာဒေ တာဝ ဝိဟာရပဒဿ **ပဒဘာဇနေ** ''ဝိဟာရော နာမ ဥလ္လိတ္တော တ''တိအာဒိဝုတ္တတ္တာ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၃၆) တဗ္ဗိပရိယာယတော တိဏေဟေဝ ကတဆဒနဘိတ္တိကာ ကုဋိ တိဏကုဋိကာတိ ဝိညာယတီတိ တိဏဆဒနာ ကုဋိကာ **တိဏကုဋိကာ**။

ဒုဝတ္တိပရိယာယကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၁၁၂. ဇာနန္တိ တောယဿ သပ္ပာဏကဘာဝံ ဇာနန္တော။ **သိဉ္စေယျ သိဉ္စာပေယျာ** တိ ဧတ္ထ ''တေန ဥဒကေနာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''တေန ဥဒကေန သယံ ဝါ သိဉ္စေယျာ''တိအာဒိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၄၀)။

၁၁၁၃. ယော ပန ဓာရံ အစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ သစေ မတ္တိကံ သိဉ္စေယျ, ဧဝံ သိဉ္စတော တဿာတိ ယောဇနာ။

၁၁၁၄-၅. သန္ဒမာနက န္တိ တောယတဟိနိ။ **မာတိကံ** အာဠိံ။ **သမ္မုခံ ကရောန္တဿာ** တိ ဥဒကံ နူဟာယိတုမိစ္ဆိတံ ယဒိ, သယံ အဘိမုခံ ကရောန္တဿ။ တတ္ထ တတ္ထ ဗန္ဓတော **အဿ** ဘိက္ခုဿ ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။ **ပယောဂဂဏနာ**တိ ပယောဂဂဏနာယ, ဥဒကံ ဗန္ဓိတ္ဝာ ဗန္ဓိတ္ဝာ ယထိစ္ဆိတဒိသာဘိမုခကရဏပယောဂနံ ဂဏနာယာတိ အတ္ထော။

၁၁၁၆-၇. ယံ ဇလံ တိဏာဒိမ္ဟိ ပက္ခိတ္တေ သစေ ခယံ တ အာဝိလတ္တံ တ ဂစ္ဆတိ, တာဒိသေ ဥဒကေ မတ္တိကံ, တိဏမေဝ တ သစေ သကဋပုဏ္ဏမ္ပိ ဧကတော ပက္ခိပေယျ, ဧဝံ ပက္ခိပန္တဿ ဧကာ ဟစိတ္တိ။ **ဧကေကံ** မတ္တိကံ, တိဏမေဝ တ။ **တ**-သဒ္ဒေန ကဋ္ဌကေမယာဒိံ တ ပက္ခိပန္တဿ ပယောဂဂဏနာယ ဟစိတ္တိယန္တိ ယောဇနာ။ **အာဝိလတ္တ** န္တိ ဟဏကာ ယထာ နဿန္တိ, တထာ အာလုဠိတဘာဝံ။ ဣမိနာ ဧဝံ အဝိနဿမာနပာဏကေ မဟာဥဒကေ တိဏာဒိံ ပက္ခိပန္တဿ အနာပတ္တိဘာဝံ ဒီပေတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဣဒံ ပန မဟာဥဒကံ။ပေ။ သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၄၀)။

၁၁၁၈. ဒုက္ကဋံ ဟောတီ တိ အာဏာပနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ **ဧကာ** ဟစိတ္တိ။

၁၁၁၉. သဗ္ဗတ္ထာ တိ သပ္ပာဏကေ စ အပ္ပာဏကေ စ။ **ဝိမတိဿာ** တိ သပာဏရိယေန ဝိမတိသဟိတမာဟ။

၁၁၂၀. ''သဗ္ဗတ္ထာပာဏသညိဿာ'' တိအာဒီသု အဓိကာရတော လဗ္ဘမာနံ ''သိဉ္စနာဒီသု ယံ ကိဉ္စိ ကရောန္တဿာ''တိ ဣဒံ ပစ္စေကံ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သပ္ပာဏကေ, အပ္ပာဏကေ စ။ **အပာဏသညိဿာ** တိ ဧဝံ ကတေ န ပယောဂေန နဿမာနာ ပာဏကာ န သန္တီတိသညိဿ။ **အသဉ္စိစ္စာ** တိ ယထာ ပာဏကာ န နဿန္တိ, ဧဝံ ဃဋ္ဋာဒီဟိ ဂဟိတံ သပ္ပာဏကဥဒကံ ဥဒကေယေဝ သိသိဉ္စန္တဿ တ သိသိဉ္စာပေန္တဿ တ ဝဋ္ဋတ္ဝာ တသ္မိံ ဥဒကေ တိဏာဒိမ္ဟိ ပတိတေ အသဉ္စိစ္စ ကတံ နာမ ဟောတိ။ **အသတိဿာ** တိ အသတိယာ ကရောန္တဿ။ **အဇာနတော**တိ ဟဏကာနံ အတ္ထိဘာဝံ အဇာနိတ္ဝာ ကရောန္တဿ။

၁၁၂၁-၂. ဝဓကစိတ္တေ သတိ သတ္တမေ သပ္ပာဏကဝဂ္ဂေ **ပဉ္စမသိက္ခာပဒဿ** ဝိသယဘာဝတော တတော ဝိသေသေတုမာဟ **''ဝိနာ ဝဓကစိတ္တေနာ''** တိ။ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ **ဟာဠိယံ** (ပါစိ. ၁၄၀) ''သပ္ပာဏကံ ဥဒက''န္တိ ဣမိနာ **အဋ္ဌကထာ**ဂတံ ပဉ္စမင်္ဂ ''ဇာန''န္တိ ဣမိနာ ဒုတိယင်္ဂ ''သိဉ္စေယျ တ သိဉ္စာပေယျ တ''တိ ဣမိနာ စတုတ္ထ

ဂွဋ္ဌ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ တတိယဂ္ဂံ။ တဋ္ဌ ခော ဝဓကစိတ္တဿ သတ္တမဝဂ္ဂေ ပဌမသိက္ခာပဒေန ဟာစိတ္တိယဝစန တော ဇွေ တဒဘာဝလက္ခဏံ တတိယဂ္ဂံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိအဓိပ္ပာယေန **အဌကထာယံ** ဝုတ္တန္တိ အာဟ "ဝိနာ ဝဓကစိတ္တေနာ"တိ။ တေနေတဟ **"စတ္တာရေဝဿ အင်္ဂါနိ, နိဒ္ဒိဌာနိ မဟေသိနာ"** တိ။ **အဿာ** တိ ဣမ ဿ သိက္ခာပဒဿ။

၁၁၂၃. သဟ္ပာဏကသညိဿ "ပရိဘောဂေန ဟဏကာ မရိဿန္တီ"တိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဇာနန္တဿာပိ သိဥ္စနသိဥ္စာပနံ "ပဒီပေ နိပတိတ္ဝာ ပဋင်္ဂါဒိပာဏကာ မရိဿန္တီ"တိ ဇာနန္တဿ ပဒီပုဇ္ဇလနံ ဝိယ ဝိနာပိ ဝဓကစေတနာယ ဟောတီတိ အာဟ **"ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ တိစိတ္တံ"** န္တိ။ ဇွေ ကိသ္မိဥ္စိ ကုပိတဿ တ ကီဠာပသုတဿ တ သိဥ္စ တော အကုသလစိတ္တံ, မာလာဂစ္ဆာဒိ သိဥ္စတော ကုသလစိတ္တံ, ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနတော ခီဏာသဝဿ အဗျာက တစိတ္တန္တိ တိစိတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တဿာ** တိ သတ္တမဝဂ္ဂေ ပဌမသိက္ခာပဒဿ။ **အဿ စ** တိ ဣမဿ သိဥ္စန သိက္ခာပဒဿ စ။ **ဣဒံ ဝိသေသနန္တိ** ဣဒံ နာနာကရဏံ။ **ဇွေ** ဣမသ္မိံ ပကရဏေ **နိဒ္ဒိဌံ** ပကာသိတန္တိ အတ္ထော။ တံ လောကဝဇ္ဇံ, ဣဒံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ။ တံ အကုသလစိတ္တံ, ဣဒံ တိစိတ္တံ။ တံ ဒုက္ခဝေဒနံ, ဣဒံ တိဝေဒနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သတ္တမဝဂ္ဂေ ဒုတိယဿ ဣမဿ စ ကော ဝိသေသောတိ စေ? ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ "သိဥ္စေယျ တ သိဥ္စာပေယျ တ"တိ ဗာဟိရပရိဘောဂဝသေန ပဌမံ ပညတ္တတ္တာ "သပ္ပာဏကံ ဥဒကံ ပရိဘုဥ္ဇေယျာ"တိ (ပာစိ. ၃၈၈) သိက္ခာပဒံ အတ္တနော နဟာနပာနာဒိပရိဘောဂဝသေန ပညတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မိံ တ ပဌမံ ပညတ္တေပိ အတ္တ နော ပရိဘောဂဝသေနေဝ ပညတ္တတ္တာ ပုန ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ဗာဟိရပရိဘောဂဝသေန ပညတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သဟ္ပာဏကကထာဝဏ္ဏနာ။

သေနာသနဝဂ္ဂေ ဒုတိယော။

၁၁၂၄-၆. အဋ္ဌင်္ဂယုတ္တဿာ တိ ဇွေ "သီလဝာ"တိအာဒိ ဧကမင်္ဂံ, "ဗဟုဿုတော"တိအာဒိ ဒုတိယံ, "ဥဘယာနိ ခော ပနဿာ"တိအာဒိ တတိယံ, "ကလျာဏဝါစော ဟောတီ"တိအာဒိ စတုတ္ထံ, "ယေဘုယျေန ဘိက္ခုနီနံ ပိယော ဟောတိ မနာပော"တိ ပဥ္စမံ, "ပဋိဗလော ဟောတိ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတု"န္တိ ဆဋ္ဌံ, "န ခော ပနေတံ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿာ"တိအာဒိ သတ္တမံ, "ဝီသတိဝဿော တ ဟောတိ အတိရေကဝီသတိဝဿော တ"တိ အဌမန္တိ ဇောနိ ဟ ဌာဂတာနိ အဌ အင်္ဂါနိ နာမ။ ဘိက္ခုနီနံ ဩဝတအော, တဒတ္ထာယ သမ္မုတိတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။ ဥတ္တိ စတုတ္ထီ ယဿ ကမ္မဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ "ကမ္မေနာ"တိ သေသော။

အဋ္ဌင်္ဂယုတ္တဿ ဘိက္ခုဿ မဟေသိနာ **ဉတ္တိစတုတ္ထေန** ကမ္မေန ယာ ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိ ဣမ အနုညာတာ, တာယ အသမ္မတော ယော ဘိက္ခုတိ ယောဇနာ။

ဂရုဓမ္မေဟိ အဋ္ဌဟိ တိ "ဝဿသတူပသမ္ပန္နာယ ဘိက္ခုနိယာ တဒဟုပသမ္ပန္နဿ ဘိက္ခုနော အဘိဝါဒနံ ပစ္စု ပဋ္ဌာနံ အဉ္စလိကမ္မံ သာမီစိကမ္မံ ကာတဗ္ဗ"န္တိအာဒီဟိ (ပာစိ. ၁၄၉) **ဟဋ္ဌဟိ** အာဂတေဟိ အဌဟိ ဂရုဓမ္မေဟိ။ **ဧကံ** ဘိက္ခုနိံ, **သမ္ဗဟုလာ** တ ဘိက္ခုနိယောတိ ဣဒံ ပကရဏာတော လဗ္ဘတိ။ **ဩသာရေန္တောတ** တိ ဟဋ္ဌိ ဥစ္စာရေန္တောဝ။ ယထာဟ **အဌကထာယံ** "ဩသာရေတဗ္ဗာတိ ဟဋ္ဌိ ဝတ္တဗ္ဗာ"တိ (ပာစိ. အဌ. ၁၄၉)။ **တေ ဓမ္မေ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေ တေ အဌ ဂရုဓမ္မေ။ **ဩဝဒေယျာ** တိ အဌဂရုဓမ္မဟဋ္ဌိဘာသနသင်္ခာတံ ဩဝါဒံ ကရေယျ။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ဟဋ္ဌိပဒေ ဩဝါဒတ္ထာယ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ဘိက္ခုနိယော "တေန ဘိက္ခုနာ"တိအာဒိနာ ဟဌာဂတနယေန "သမဂ္ဂတ္ထ ဘဂိနိယော"တိ ပုစ္ဆိတွာ "သမဂ္ဂမှာယျာ"တိ ယဒိ ဝဒေယျုံ, "ဝတ္တန္တိ ဘဂိနိယော အဋ္ဌ ဂရုဓမ္မာ"တိ ပုနပိ ပုစ္ဆိတွာ "ဝတ္တန္တယျာ"တိ ယဒိ ဝဒေယျုံ, "ဧသော ဘဂိနိယော ဩဝါဒော"တိ နိယျာဒေယျ။ "န ဝတ္တန္တယျာ"တိ ယဒိ ဝဒေယျုံ, "ဝဿသတူပသမ္ပန္နာယာ"တိ အာဒိနာ အဌဂရုဓမ္မဟဋ္ဌိဘာသနဝသေန ဩဝါဒံ ကရေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ "ဩသာရေန္တောဝ တေ ဓမ္မေ ဩဝဒေယျာ"တိ။

၁၁၂၇. အဿေန ဓမ္မေနာ တိ သုတ္တန္တေန တ အဘိဓမ္မေန တ။ **ကေတောဥပသမ္ပန္န** န္တိ ဘိက္ခုနိသင္ဃေယေဝ ဥပသမ္ပန္နံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ကေတောဥပသမ္ပန္နာယာ''တိ။ **တထာ**တိ ဩဝဒန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဿေတိ။

၁၁၂၈. ဘိက္ခုနံ သန္တိကေယေဝ ဥပသမ္ပန္န န္တိ မဟာပဇာပတိယာ ကေတမိယာ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိတာ ပဥ္စသတာ သာကိယာနိယော သင်္ဂဏ္ဟာတိ။ **လိင်္ဂဝိပလ္လာသေ** ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခုနော လိင်္ဂပရိဝတ္တနေ သတိ တထာ ဟစိတ္တိ ဓေပကာသိတာတိ အတ္ထော။

၁၁၂၉. ဩတဒံ အနိယ္ယာဒေတ္ဝတ တိ ''ဝတ္တန္တိ ဘဂိနိယော အဋ္ဌ ဂရုဓမ္မာ''တိ ပုစ္ဆိတ္ဝတ ''ဝတ္တန္တယ္ယာ''တိ ဝုတ္တေတိ ဇ္ဇောပိ သောယေဝတ္ထော။

၁၁၃၀. ဂရုဓမ္မေဟိ ဩဝဒတော ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၁၁၃၁. အဂဏ္ဍဟန္တဿ ဩတဒ န္တိ ဇ္ဇော ဩတဒတ္တံ ယာစနသဒ္ဒေသော တဒတ္တတာယ ဩတအောတိ ဂဟိတောတိ ဩတဒသာသနံ အသမ္ပဋိစ္ဆန္တဿာတိ အတ္ထော။ **အပစ္စာဟရတောပိ တ** န္တိ တံ အတ္တနာ ဂဟိတံ ဩတဒသာသနံ ဥပေါသထဂ္ဂေ အာရောစေတ္ဝတ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန ဒိန္နံ ပဋိသာသနံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ နေတ္ဝတ အဝဒန္တဿာပိ။ **ဗာလ**န္တိ သာသနသမ္ပဋိစ္ဆနဥ္စ ဥပေါသထဂ္ဂံ နေတ္ဝတ အာရောစနဥ္စ ပဋိသာသနံ ဟရိတ္ဝတ ဟဋိပဒေ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဂဏ္ဍပုဂ္ဂလာနံ ယထာနုရူပံ ပစ္စာရောစနဥ္စ ကာတုံ အဇာနနတာယ ဗာလံ။ **ဂိလာန**န္တိ ဥပေါသထဂ္ဂံ ဂန္တ္ဝတပိ အာရောစနဿ ဗာဓကေန ဂေလညေန သမန္နာဂတံ ဂိလာနံ။ **ဂမိက**န္တိ ဟဋိပဒံ အနိသီဒိတ္ဝတ ဂန္တုဗ္ဗံ အစ္စာယိကဂမနံ ဂမိကဥ္စ ဌပေတ္ဝတ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၁၃၂. ကမ္မသ္မိံ န္တိ ဇ္ဇော **ကမ္မ**-သဒ္ဒေန ဘိက္ခုနောဝါဒကဿ ဥတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန ဒိန္နံ သမ္မုတိကမ္မံ အဓိပ္ပေတန္တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ ဥတ္တိ, ကမ္မတစဥ္စ ပရိဟာပေတ္ဝတ, ပရိဝတ္တေတ္ဝတ တ ကတံ စေ, အဓမ္မကမ္မံ နာမ။ **ဝဂ္ဂေ** တိ ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒဿ အနာဟရဏေန တ သန္နိပတိတာနံ ဥက္ကောဋနေန တ ဝဂ္ဂေ သတိ။ **တိကဟာစိတ္တိယံ သိယာ**တိ ''အဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညီ ဝဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, ဝေမတိကော ဩဝဒတိ, သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ''တိ (ဟာစိ. ၁၅၀) အဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညိပက္ခေ ဝုတ္တဟာစိတ္တိယတ္တယံ ဟောတိ။

၁၁၃၃. အဓမ္မေ ပန ကမ္မသ္မိံ ဝေမတိကဿာပိတိ ယောဇနာ။ **''တထာ''**တိ က္ကမိနာ ''ဝဂ္ဂေ ဘိက္ခုနိသင်္ဃသ္မိံ, တိကဟာစိတ္တိယံ သိယာ''တိ က္ကဒံ သင်္ဂဏ္ဟာတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? အဓမ္မကမ္မေ ဝေမတိကပက္ခေ ''ဝဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ, ဝေမတိကော, သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ''တိ (ဟာစိ. ၁၅၀) အဓမ္မိကကမ္မေ ယေဝ ဝိမတိတရေ ဝုတ္တတိကဟာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **''ဓမ္မကမ္မန္တိ သညိနော''** တိ က္ကမိနာပိ ''အဓမ္မေ ပန ကမ္မသ္မိံ''န္တိ က္ကဒံ ယောဇေတဗ္ဗံ, ''တထာ''တိ သမ္ဗန္ဓော, တေန ''ဝဂ္ဂေ''တိအာဒိကံ သင်္ဂဏ္ဟာတိ။ ''အဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ ဝဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, ဝေမတိကော, သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ''တိ (ဟာစိ. ၁၅၀) ဝုတ္တံ တိကဟာစိတ္တိယံ ဟောတိ။ ဧဝမေတာ ဟာစိတ္တိယော သန္ဓာယာဟ **''နဝ ဟာစိတ္တိယော ဝုတ္တာ''**တိ။

က္ကမသ္မိံ ဝိယ အဓမ္မကမ္မတရေ ''သမဂ္ဂေ ဘိက္ခုနိသင်္ဃသ္မိံ''န္တိ ဝိကပ္ပေ စ ဧဝမေဝ နဝ ဟာစိတ္တိယော ဟောန္တီတိ အတိဒိသန္တော **''သမဂ္ဂေပိ စ တတ္တကာ''** တိ အာဟ။ ယထာဟ ''အဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညီ သမဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ, ဝေမတိကော, သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿ။ အဓမ္မကမ္မေ ဝေမတိကော သမဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ, ဝေမတိကော, သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿ။ အဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ သမဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ, ဝေမတိကော, သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ''တိ (ဟာစိ. ၁၅၀)။

၁၁၃၄. ဒ္ဝိန္နံ နဝကာနံ ဝသာ တိ ယထာဒဿိတံ ဝဂ္ဂနဝကံ, သမဂ္ဂနဝကန္တိ ဒ္ဝိန္နံ နဝကာနံ ဝသေန။ **တာ**တိ ဟာစိတ္တိယော။

“ဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညီ ဝဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ, ဝေမတိကော, သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဒုက္က ဋဿ။ ဓမ္မကမ္မေ ဝေမတိကော ဝဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ, ဝေမတိကော, သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ ဝဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ, ဝေမတိကော, သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ **ဝဂ္ဂပက္ခေ** နဝ ဒုက္ကဋာနိ။ “ဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညီ သမဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ, ဝေမတိကော, သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဓမ္မကမ္မေ ဝေမတိကော သမဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ, ဝေမတိကော, သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ သမဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ, ဝေမတိကော ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ သမဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ သမဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အနာပတ္တီ”တိ (ပာစိ. ၁၅၁) ဧတ္ထ အန္တေ ဝုတ္တံ အနာပတ္တိံ ဌပေတွာ အဝသေသေသု အဋ္ဌသု တရေသု **သမဂ္ဂပက္ခေ** အဋ္ဌ ဒုက္ကဋာနိ။ ဧဝံ ပုရိမာနိ နဝ, ဣမာနိ အဋ္ဌာတိ ဓမ္မကမ္မပက္ခေ သတ္တရသ ဒုက္ကဋာနိ ဟောန္တီတိ အာဟ **“ဒုက္ကဋံ ဓမ္မကမ္မေပိ, သတ္တရသဝိဓံ သိယာ”**တိ။

၁၁၃၅. “ဩသာရေဟီ”တိ ဝုတ္တော ကထေတိ တတိ ယောဇနာ။ “အဋ္ဌဂရုဓမ္မံ ကထေဟီ”တိ ဝုတ္တော တံ က ထေတိ တ။ **ပဥှံ ပုဋ္ဌော ကထေတိ တ** တိ အဋ္ဌဂရုဓမ္မဝိသယေ ပဥှံ ပုဋ္ဌော တမေဝ ဝဒတိ တ။ သိက္ခမာနာယ ကထေ တိ တတိ သမ္ဗန္ဓော။ သိက္ခမာနာယ အဋ္ဌဂရုဓမ္မေ ကထေတိ တ, နေဝ အေသောတိ အတ္ထော။ ဥမ္မတ္တကာဒိနော က ထယတော နေဝ အေသောတိ ယောဇနာ။

၁၁၃၆. ဣဓာနိ တိဏ္ဏမ္ပိ ဗဟုဿုတာနံ လက္ခဏေ ဧကေတ္ထ ဒဿိတေ ဘိက္ခုနောဝါဒကဿ ဝိသေသော သု ဝိညေယျော ဟောတီတိ တံ ဒဿေတုမာဟ **“တစုဂ္ဂတာဝ ကာတဗ္ဗာ”** တိအာဒိ။ ဒွေဝ မာတိကာ ပဂုဏာ တစုဂ္ဂတာ ကာတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။ ဘိက္ခုဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ မာတိကာ ပဂုဏာ တစုဂ္ဂတာဝ ကာတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ, ဘိက္ခုဘိက္ခုနိဝိ ဘင်္ဂမာတိကာ ပဂုဏာ ကတွာ တာသံ အဋ္ဌကထံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဟဋ္ဌိတော, အတ္ထတော စ ဝဓနပထာရုဋ္ဌာ တေဟာရ က္ခမာယေဝ ကာတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ စတ္တာရော ဘာဏဝါရာ ပဂုဏာ တစုဂ္ဂတာဝ ကာတဗ္ဗာတိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။ **“ပဂုဏာ”**တိ ဣမိနာ ဟဋ္ဌိယံ ပဂုဏံ ကတွာ ဓာရေတွာ ပရိပုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **“တစုဂ္ဂတာဝ ကာ တဗ္ဗာ”**တိ ဣမိနာ တဒတ္ထံ သုတွာ ဓာရေတွာ ပရိပုစ္ဆိတဗ္ဗမေဝာတိ ဒဿေတိ။

၁၁၃၇. ပရိကထတ္ထာယာ တိ သမ္ပတ္တာနံ ဓမ္မကထနတ္ထာယ။ **ကထာမဂ္ဂေ** တိ မဟာသုဒဿနကထာမဂ္ဂေ။ **မ င်္ဂလ။ပေ။ အနုမောဒနာ**တိ အဂ္ဂဿ အနာဒိမင်္ဂလေသု ဘတ္တာနုမောဒနာသင်္ခါတာ အနကထာ စ, ကုမာရမင်္ဂလာဒီ သု မဟာမင်္ဂလသုတ္တာဒိမင်္ဂလာနုမောဒနာ စ, **အမင်္ဂလံ** နာမ ကာလကိရိယာ, တတ္ထ မတကဘတ္တာဒီသု တိရောကုဋ္ဋ ဋ္ဌာဒိကထာ စာတိ ဧဝံ တိဿောယေဝာနုမောဒနာ။

၁၁၃၈. ဥပောသထာဒိအတ္ထာယာ တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပဝာရဏာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယော** တိ ကမ္မဝဂ္ဂေ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယော, ပရိဝါရေ ကမ္မဝဂ္ဂေ အာဂတစုဒ္ဒသနုစုဒ္ဒကကမ္မဝိနိစ္ဆယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **“ကမ္မ ဋ္ဌာန”**န္တိ ဣမိနာ “ဥတ္တမတ္ထဿ ဟာပက”န္တိ ဝက္ခမာနတ္တာ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနမာဟ။ ဝိပဿနာဝသေန ဥဂ္ဂဏှာဟန္တေန စ ဓာတုဝဝတ္ထာနမုခေန ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗန္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ဥတ္တမတ္ထဿာ** တိ အရဟတ္တဿ။

၁၁၃၉. ဧတ္တကံ ဥဂ္ဂဟေတွာတန ဗဟုဿုတော တိ ယထာဝုတ္တဓမ္မာနံ ဥဂ္ဂဟိတတ္တာ ဗဟုဿုတော။ **ပဋ္ဌဝ သ္သော**တိ ဥပသမ္ပဒတော ပဋ္ဌာယ ပရိပုဏ္ဏပဋ္ဌသံဝစ္ဆရော။ “ဒသဝဿော”တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ သံဝစ္ဆ ရဝသေန ပဋ္ဌဝဿေသု ပရိပုဏ္ဏောသု ဝုတ္တဝဿဝသေန အပရိပုဏ္ဏောသုပိ ပဋ္ဌဝဿောယေဝ။ ဣတရထာ ဦနပဋ္ဌဝ ဿောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿူပသမ္ပဒာဒီသု ဝိယ ကေစိ သံဝစ္ဆရဂဏနံ အဝိစာရေတွာ “ပဋ္ဌဝဿ သော”တိဝစနသာမညေန ဝုတ္တဝဿဂဏနမေဝ ဂဏှန္တိ, တဒယုတ္တံ။ တထာ ဂဟဏေသု ယုတ္တိ တ မဂ္ဂိတဗ္ဗာ။ **မု ဋ္ဌိတွာတ နိဿယ**န္တိ နိဿယတသံ ဇဟိတွာ။ **ဣဿရော** တိ နိဿယာစရိယဝိရဟေန ဣဿရော, ဣမိနာ နိဿ ယမုတ္တလက္ခဏံ ဒဿိတံ။

၁၁၄၀. ဒွေဝ ဝိဘင်္ဂာ တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂဒွယံ။ ဣမေ **"တစုဂ္ဂတာ"** တိ ဣဒံ ပရိပုစ္ဆမ္ပိ သန္ဓာယာဟာတိပိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** "ဒွေဝ ဝိဘင်္ဂာ ပဂုဏာ တစုဂ္ဂတာ ကာတဗ္ဗာ'တိဣဒံ ပရိပုစ္ဆာဝသေန ဥဂ္ဂဟဏမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တ'န္တိ ဝဒန္တိ"တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ဟစိတ္တိယ ၃.၁၄၅-၁၄၇)။ **ဗ္ယဥ္ဇနာဒိတော** တိ ဧတ္ထ **ဗ္ယဥ္ဇနံ** နာမ ပဒံ, **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတံ **အနုဗ္ယဥ္ဇနံ** နာမ အက္ခရံ, ပဒက္ခရာနိ အပရိဟာပေတ္ဝာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စတူသွပိ နိကာယေသူ**တိ ဒီဃမဇ္ဈိမသံယုတ္တ အင်္ဂုတ္တရနိကာယေသု, ခုဒ္ဒကနိကာယဿ ဒုက္ကရဘာဝတော ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ ဝါ နိကာယော ဟောတ္ထ ကောပိ စ ဧကောတိ ယောဇနာ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန ခုဒ္ဒကနိကာယဿာပိ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **"ပိ တ"**တိ ဣမိနာ ခုဒ္ဒကနိကာယေ ဇာတကဘာဏကေန သာဋ္ဌကထံ ဇာတကံ ဥဂ္ဂဟေတ္ဝာတပိ ဓမ္မပဒံ သဟ ဝတ္ထုနာ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗမေဝါတိ ဒဿိတေ ဒွေဝ ဟေတ္ထကေ သမုစ္စိနောတိ, စတ္တာရိ ခန္ဓကဝတ္တာနိ တ။

၁၁၄၂. ဒိသာဟမောက္ခော ယတ္ထ ယတ္ထ ဝသတိ, တဿာ တဿာဒိသာယ ဟာမောက္ခော ပဓာနော။ **ယေန ကာမံဂမော**တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဒိသာဘာဂေ ယထာကာမံ ဝုတ္တိကော ဟောတီတိ အတ္ထော ။ ပရိသံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ ကာမံ လဘတေ ဣဿရောတိ ယောဇနာ, ဣဿရော ဟုတ္ဝာ ဘိက္ခုပရိသာယ အတ္တာနံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ ယထာရုစိယာ လဘတီတိ အတ္ထော။ ဧတ္တာဝတာ ပရိသုပဋ္ဌာပကလက္ခဏံ ဝုတ္တံ။

၁၁၄၃. တစုဂ္ဂ န္တိ တစုဂ္ဂတံ။ ဧတ္ထ စ "ဣအာနိ အယံ ဘဏ္ဍာဟထာဝိဓိ န ဟောတီတိ မိဟာကပရိပုစ္ဆနကထာန ရူပတော အတ္ထကရဏံ န တစုဂ္ဂတကရဏံ နာမာတိ ဝိညာယတိ"တိ **နိဿန္ဒေဟေ** ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ ယထာဝုတ္တံ ဒုတိယင်္ဂမေဝ သင်္ဂဟိတံ။

၁၁၄၄. အဿာ တိ ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ။ **အသမ္မတတာဒီနိ တီဏိ အင်္ဂါနီ** တိ အတ္တနော အသမ္မတတာ, ဘိက္ခုနိယာ ပရိပုဏ္ဏုပသမ္ပန္နတာ, သြိတဒဝသေန အဋ္ဌဂရုဓမ္မဘဏနန္တိ ဣမာနိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

သြိတဒကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၁၄၆. တိကပာစိတ္တိယ န္တိ "အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတသညီ, ဝေမတိကော, အနတ္ထင်္ဂတသညီ"တိ ဝိကပ္ပတ္တယေ။ **ဧကတောဥပသမ္ပန္န** န္တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နံ။ "ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နံ ပန သြဝဒတော ပာစိတ္တိယမေဝ"တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

၁၁၄၈. ဥဒ္ဒေသာဒိနယေနာ တိ "အနာပတ္တိ ဥဒ္ဒေသံ ဒေန္တော, ပရိပုစ္ဆံ ဒေန္တော"တိအာဒိနာ အနာပတ္တိတရ နယေန။ **အဿာ** တိ ဘိက္ခုဿ။

အတ္ထင်္ဂတသူရိယကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၁၄၉. "သစေ အသမ္မတော"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ **သြဝဒန္တဿာ** တိ ဧတ္ထ "သမ္မတဿာ"တိ လဗ္ဘတိ။ **ဘိက္ခုနုပဿယ** န္တိ ဘိက္ခုနိဝိဟာရံ။ **အညတ္ရ ကာလာ** တိ "တတ္ထာယံ သမယော , ဂိလာနာ ဟောတိ ဘိက္ခုနီ"တိ ဝုတ္တကာလတော အညတ္ရ။ "ဂိလာနာ နာမ ဘိက္ခုနီ န သက္ကောတိ သြိတဒာယ တ သံတသာယ တ ဂန္တု"န္တိ (ပာစိ. ၁၆၁) ဒဿိတေ ဂိလာနကာလေ အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၁၅၀. ဟစိတ္တိယဒွယံ ဟောတီ တိ ပဌမသိက္ခာပဒေန, ဣမိနာ စ သိက္ခာပဒေန ဒွေဝ ပာစိတ္တိယာနိ ဟောန္တီတိ။ "တီဏိပိ ပာစိတ္တိယာနီ"တိ ယောဇေတဗ္ဗာ, ပဌမဒုတိယတတိယေဟိ သိက္ခာပဒေဟိ တီဏိ ပာစိတ္တိယာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၁၁၅၁. အညေန ဓမ္မေနာ တိ ဂရုဓမ္မတော အညေန ဗုဒ္ဓဝစနေန။ **ဒုက္ကဋဒွယ** န္တိ အသမ္မတဘိက္ခုနုပဿယဂမနမူလကံ ဒုက္ကဋဒွယံ။ **ဘိက္ခုနောတိ** အသမ္မတဿ "သမ္မတဿာပီ"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ။ "အဋ္ဌဟိ တ ဂရုဓမ္မေဟိ အညေန တ ဓမ္မေန သြဝဒတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ"တိ (ပာစိ. ၁၅၅) **အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပဒေ** ဝုတ္တတ္တာ **"ရတ္တိံဟေတုက"** န္တိ အာဟ, ရတ္တိံသြိတဒနမူလန္တိ အတ္ထော။

၁၁၅၂. ဟာစိတ္တိယဒွ၀ယ န္တိ ဒုတိယတတိယမူလကံ။ ဂရုဓမ္မေန သြိတအေ **ဂရုဓမ္မော,** သော နိအန္ ယည္သ ဟာစိ
တ္တိယည္သာတိ ၀ိဂ္ဂဟော။ သမ္မတတ္တာ ဂရုဓမ္မနိအနည္သ ဟာစိတ္တိယည္သ အဘာ၀တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣမိနာ
ပဌမသိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိဘာ၀ံ ဒသ္သေတိ။

၁၁၅၃. တသ္သေ၀ တိ သမ္မတသ္သေ၀။ **ဒုက္ကဋံ** ဣမိနာ တတိယသိက္ခာပဒေန။ **အနာပတ္တိ** ပဌမသိက္ခာပဒေန,
တေနေ၀တဟ **"သမ္မတတ္တာ"** တိ။ **ဟာစိတ္တိ** ဒုတိယသိက္ခာပဒေန, တေနေ၀တဟ **"ရတ္တိယ"** န္တိ။

၁၁၅၄. တိကဟာစိတ္တိယံ ၀ုတ္တ န္တိ "ဥပသမ္ပန္နာယ ဥပသမ္ပန္နသညီ, ၀េမတိကော, အနုပသမ္ပန္နသညီ ဘိက္ခု
နုပသ္သယံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ အညတ္ရ သမယာ သြိ၀ဒတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယည္သာ"တိ (ဟာစိ. ၁၆၂) တိကဟာစိတ္
တိယံ ၀ုတ္တံ။ **ဣတရဒွ၀ယေ**တိ "အနုပသမ္ပန္နာယ ဥပသမ္ပန္နသညီ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋည္သ။ အနုပသမ္ပန္နာယ ၀ေ
မတိကော, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋည္သာ"တိ (ဟာစိ. ၁၆၂) ဒသ္သိတေ ဣတရဒွ၀ယေ။ **သြိ၀ဒန္တည္သာ** တိ ယေန ကေနစိ သြိ
၀ဒန္တည္သ။

၁၁၅၅. တိကဟာစိတ္တိယံ, ဒုက္ကဋဒွာနေ ဒုက္ကဋမေ၀ ဟောတီတိ ဒသ္သေတုမာဟ **"တထာ"**တိ။ ဘိက္ခုနုပသ္
သယံ ဂန္တ္ဝာ အညေန ဓမ္မေန သြိ၀ဒန္တည္သ တထာတိ ယောဇနာ။

ဘိက္ခုနုပသ္သယကထာ၀ဏ္ဏနာ။

၁၁၅၆. စီ၀ရာဒီနန္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပိဏ္ဍပာတာဒိဣတရပစ္စယတ္တယဉ္စ သက္ကာရဂရုကာရမာနန၀န္ဒနပူဇနာနိ
စ သင်္ဂဟိတာနိ။ **သမ္မတေ** တိ ဘိက္ခုနော၀ါဒကသမ္မုတိယာ သမ္မတေ။

၁၁၅၇. တိကဟာစိတ္တိယံ ၀ုတ္တ န္တိ "ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ, ၀េမတိကော, အဓမ္မကမ္မသညီ ၀ဇ္ဇံ ၀ဒတိ, အာပတ္
တိ ဟာစိတ္တိယည္သာ"တိ (ဟာစိ. ၁၆၇) တိကဟာစိတ္တိယံ **ဟဋ္ဌိယံ** ဒသ္သိတမေ၀။ ဣဓ **ကမ္မံ** နာမ ယထာ၀ုတ္တံ သမ္မု
တိကမ္မံ။ အဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညိ၀ေမတိကအဓမ္မကမ္မသညီနံ ၀သေန **တိကဒုက္ကဋံ** ။ ၀ိသတိ၀သ္သော တ အတိရေကဝီ
သတိ၀သ္သော တတိ သမ္မုတိယာ အင်္ဂါနိ။

၁၁၅၈. "သမ္မတံ အနုပသမ္ပန္န"န္တိ ကံ သန္ဓာယာဟာတိ စေ? သမ္မတေန ဟုတ္ဝာ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ
သာမဏေရဘာ၀မုပဂတံ သန္ဓာယ ၀ုတ္တံ။ **အာမိသတ္ထာယာ** တိ စီ၀ရာဒိနမတ္ထာယ။

အာမိသကထာ၀ဏ္ဏနာ။

၁၁၆၂. ဘိက္ခုနိယာ ဒိန္န န္တိ ဧတ္ထ "ဘိက္ခုည္သာ"တိ ၀တ္တဗ္ဗံ။ ဘိက္ခုနာ ဒိန္နန္တိ ယောဇနာ။ "ဘိက္ခုနိယာ"တိ
သေသော ။ **တတ္ထာ** တိ စီ၀ရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒေ။ **သူစိတာ**တိ ပကာသိတာ။

စီ၀ရအနကထာ၀ဏ္ဏနာ။

၁၁၆၃. အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီ၀ရန္တိ ယောဇနာ။

၁၁၆၄. ဧတ္ထာ တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။

၁၁၆၅. သူစိံ စီ၀ရံ ပ၀េသေတ္ဝာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သူစိနီဟရဏေ**တိ စီ၀ရတော။

၁၁၆၆. ပယောဂည္သ ၀သာ တိ ကေ၀န္ဓဏေ ဗဟူ အာ၀ုဏိတ္ဝာ သူစိယာ နီဟရဏပယောဂဂဏနာယ။ ဗဟူ ဟာစိတ္
တိယောတိ ယောဇနာ, ပယောဂပ္ပမာဏာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၁၁၆၉. အနေကာ ဟစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။ **အာရပထေ**တိ သူစိမဂ္ဂေ။ ဒုတိယေ **ပထေ**တိ တ္တေ အာရ-သဒ္ဒေ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ လုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၁၇၀. **ကာ ဟိ နာမ ကထာ**တိ "အနေကာပတ္တိယော ဟောန္တီ"တိ တ္တေ ကိံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **တိကဟာစိတ္တိယန္တိ** "အညာတိကာယ အညာတိကသညီ, ဝေမတိကော, ဉာတိကသညီ စီဝရံ သိဗ္ဗတိ တ သိဗ္ဗာပေတိ တ, အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယဿာ"တိ (ဟစိ. ၁၇၈) ဝုတ္တံ တိကဟစိတ္တိယံ။

၁၁၇၂. **အညံ ပရိက္ခာရန္တိ** ဥပဟာနတ္ထဝိကာဒိံ။ **သိဗ္ဗတော** တိ တ္တေ "သိဗ္ဗာပယတော"တိ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ။ သိက္ခမာနသာမဏေရိယော **သိက္ခမာနာဒိကာ** နာမ။

၁၁၇၃. သိဗ္ဗနကိရိယာယ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော **ကိ္ရယံ** ။

စီဝရသိဗ္ဗနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၁၇၄-၅. **သံဝိဓာယာ**တိ "အဇ္ဇ ယာမ, သွေ ဝ ယာမာ"တိအာဒိနာ နယေန သံဝိဒဟိတ္ဝာ။ ယထာဟ "အဇ္ဇ တ ဟိယျေ တ ပရေ တ ဂစ္ဆာမာတိ သံဝိဒဟတီ"တိ (ဟစိ. ၁၈၃)။ **မဂ္ဂ** န္တိ ဧကဒ္ဒါနမဂ္ဂံ, အန္တမသော ကမန္တရမ္ပိ။ **အညတ္ရ သမယာ**တိ "တတ္ထာယံ သမယော, သတ္ထဂမနီယော ဟောတိ မဂ္ဂေါ သာသင်္ကသမ္မတော သပ္ပဋိဘယော"တိ (ဟစိ. ၁၈၂) ဝုတ္တကာလဝိသေသာ အညတ္ရာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သတ္ထတဟေဟိ ဝိနာ အဂမနီယော မဂ္ဂေါ **သတ္ထဂမနီယော** နာမ။ စောရာနံ သယိတနိသိန္နဋ္ဌိတဓာဒိတပီတဋ္ဌာနာနိ ယတ္ထ ဒိဿန္တိ, တာဒိသော မဂ္ဂေါ **သာသင်္ကော** နာမ။ စောရေဟိ ဟတမာရိတဃာတဝိလုတ္တမနုဿာ ယတ္ထ ပညာယန္တိ, သော **သပ္ပဋိဘယော** နာမ။ **ဣဓာ**တိ ဣမ သ္မိံ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ ကတသံဝိဓာနံ အဝိရာဓေတွာ တာယ ဧကဒ္ဒါနမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇနကာလေတိ အတ္ထော။

အညော ကမော **ကမန္တရံ,** တတ္ထ ဩက္ကမနံ ဥပဂမနံ **ကမန္တရောက္ကမော,** တသ္မိံ ကတေတိ အတ္ထော။ အကမကေ အရညေ အဒ္ဓယောဇနာတိက္ကမေ တတိ ယောဇနာ, ကမရဟိတံ အရညမဂ္ဂမ္ပိ ဒွိဝိကဝုတံ အတိက္ကန္တေ တ တိ အတ္ထော။

၁၁၇၆. "အာပတ္တိ ဟောတီ"တိ သာမညတော ဒဿိတအာပတ္တိယာ ဘေအာဘေဒံ ဒဿေတုမာဟ **"တတ္ထာ"**တိအာဒိ။ **တ္တော** တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒဝိနိစ္ဆယေ, ပကရဏေ တ။ ဒုက္ကဋံ ဒီပိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အကပ္ပိယဘူမဋ္ဌော**တိ တ္တေ **အကပ္ပိယာ ဘူမိ** နာမ အန္တောကမေ ဘိက္ခုနုပဿယဒွာရကောဋ္ဌကောတိ ဧဝမာဒိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "သစေ ပန အန္တောကမေ ဘိက္ခုနုပဿယဒွာရေ ရထိကာယ, အညေသု တ စတုက္ကသိင်္ဃာဋကဟတ္ထိသာလာဒီသု သံဝိဒဟန္တိ, ဘိက္ခုနော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၈၂-၁၈၃)။ တ္တေ စ စတုန္နံ မဂ္ဂာနံ သမ္ဗန္ဓဋ္ဌာနံ **စတုက္ကံ** ။ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂာနံ သမ္ဗန္ဓဋ္ဌာနံ **သိင်္ဃာဋကံ** ။

၁၁၇၇. **ကပ္ပိယဘူမိ** နာမ ဘိက္ခုနုပဿယာဒိ။ ယထာဟ "သစေ ဥဘောပိ ဘိက္ခုနုပဿယေ တ အန္တရာရာမေ တ အာသနသာလာယ တ တိတ္ထိယသေယျာယ တ ဌတွာ သံဝိဒဟန္တိ, အနာပတ္တိ။ ကပ္ပိယဘူမိ ကိရာယံ။ တသ္မာ တ္တေ သံဝိဒဟနပစ္စယာ ဒုက္ကဋာပတ္တိံ န ဝဒန္တီ"တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၈၂-၁၈၃)။ တေနေတဟ **"န ဝဒန္တိဿ ဒုက္ကဋ"** န္တိ။ "န ဝဒန္တိ အဿာ"တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။

၁၁၇၈. **ဥဘယတ္ထာ** တိ အကပ္ပိယဘူမိယံ ဌတွာ သံဝိဓာယ ဂမနေ, ကပ္ပိယဘူမိယံ ဌတွာ သံဝိဓာယ ဂမနေ စာတိ ဥဘယဝိကပ္ပေ။ **ဂစ္ဆန္တဿေဝ** တိ ဧဝကာရေန နိက္ခန္တဿ ဇောတကံ။ ယထာဟ "နိက္ခမနေ အနာပတ္တီ"တိ။ **"ဘိက္ခုနော"**တိ ဣမိနာ ဘိက္ခုနိယာ အနာပတ္တိဘာဝံ ဒီပေတိ။ အာပတ္တိခေတ္တနိယမနတ္ထမာဟ **"အနန္တရဿာ"** တိ အာဒိ။

၁၁၇၉. **တတ္ရာပီ** တိ ကပ္ပိယဘူမိဥပစာရောက္ကမနေပိ။ **ဥဒီရိတန္တိ** မဟာပစ္စရိယံ။ ယထာဟ "မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တ"န္တိ။

၁၁၈၀. အန္တရာ တိ အတ္တနော နိက္ခန္တကမသ္သ, အနန္တရကမသ္သ စ ဝေမဇ္ဈေ။ ယထာဟ ''ကမတော နိက္ခမိတ္ွာ ပန ယာဝ အနန္တရကမသ္သ ဥပစာရံ န ဩက္ကမတိ, ဧတ္ထန္တရေ သံဝိဒဟိတေပိ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄. ၁၈၂-၁၈၃)။ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ကာလဒ္ွတ္တရမက္ကနံ ဝသေန တယော သင္ကေတဝိသင္ကေတာတိ ဧတေသု မဂ္ဂဒ္ွတရ ဝိသင္ကေတေပိ အာပတ္တိ ဟောတေဝာတိ ဒဿေတုမာဟ **''ဒ္ွတရ။ပေ။ ဝုစ္စတီ''** တိ။ ကာလဝိသင္ကေတေ ပန အနာပ တ္တိ ဝက္ခတိ။ **အာပတ္တိ** ဟာစိတ္တိ။

၁၁၈၁. အသံဝိဒဟိတေ ကာလေတိ ''ပုရေဘတ္တံ ဂမိဿာမာ''တိအာဒိနာ ကတသံဝိဓာနာနံ ပစ္ဆာဘတ္တာဒိ အသံဝိဒဟိတကာလံ နာမ, တသ္မိံ။ **ဘိက္ခုဿေဝ ဝိဓာနသ္မိ** န္တိ ဘိက္ခုနိယာ သံဝိဓာနံ ဝိနာ ဘိက္ခုဿေဝ ဝိဓာနေ သတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋံ။

၁၁၈၂. သမယေ ဝိဒဟိတ္ွတ ဂစ္ဆတော တ အသမယေ ဝိဒဟိတ္ွတ ဝိသင္ကေတေန ဂစ္ဆတော တ အာပဒာသု ဝိဒ ဟိတ္ွတ ဂစ္ဆတော တ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **တထာ**တိ ''ဝိဒဟိတ္ွတ ဂစ္ဆတော အနာပတ္တီ''တိ ဣဒံ အတိဒိသတိ။

တတ္ထ **သမယော** နာမ ယထာဝုတ္တကာလဝိသေသော။ **ဝိသင္ကေတော** နာမ ကာလဝိသင္ကေတော, ''အသုကသ္မိံ ဒိဝသေ အသုကဝေလာယ ဂမိဿာမာ''တိ သံဝိဒဟိတ္ွတ ဂမနကာလေ တဿ ကာလသင္ကေတဿ ဝိဘဝနန္တိ ဝုတ္ွ တံ ဟောတိ။ ယထာဟ ''ကာလဝိသင္ကေတေဃေဝ အနာပတ္တီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၈၅)။ **အာပဒာ** နာမ ရဋ္ဌဘေဒေ ဇနပ အနံ ပလာယနကာလော။ ယထာဟ ''ရဋ္ဌဘေဒေ စက္ကသမာရုဠ္ဟာ ဇနပဒာ ပရိယာယန္တိ, ဧဝရူပာသု အာပဒာသူ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၈၅)။ ဧတ္ထ စ **ရဋ္ဌဘေဒေ** တိ ရဋ္ဌဝိလောပေ။ **စက္ကသမာရုဠ္ဟာ** တိ ဣရိယာပထစက္ကံ, သကဋစက္ကံ တ သမာရုဠ္ဟာ။ **ဥမ္မတ္တကာဒိနော** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ခိတ္တစိတ္တာဒယော ဂဟိတာ။

၁၁၈၃. ကာယတစာဒိကတ္တယာ တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန စိတ္တံ ဂဟိတံ, ကာယတစာစိတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟော တိ။

သံဝိဓာနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၁၈၄. ဥဒ္ဓံ ဇဝတီတိ **ဥဇ္ဇဝနီ,** ပဋိသောတကာမိနီ နာတ, တံ။ အဓော ဇဝနတော **ဩဇဝနီ,** အနုသောတကာမိနီ နာတ, တံ။ **အဘိရုဟေယျာ** တိ ဧတ္ထ ''သံဝိဓာယာ''တိ သေသော။ ယထာဟ ''ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ ဧကံ နာဝံ အဘိရုဟေယျာ''တိ (ပာစိ. ၁၈၆)။ လောကဿာဒသင္ဓာတမိတ္တသန္ထဝေန တံ နာဝံ အာရုယ္ွဟ ကီဠနစိတ္ွ တံ ပုဗ္ဗင္ဂမံ ကတ္ွတ အညမညံ သံဝိဓာယာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''လောကဿာဒမိတ္တသန္ထဝဝ သေန ကီဠာပုရေက္ခာရော သံဝိဒဟိတ္ွတ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၈၈)။

၁၁၈၅. သကမတီရပဿေန ဂမနေ ကမန္တရဝသေန တ ဟာစိတ္တိ, အကမတီရပဿေန ဂမနေ အဒ္ဓယောဇနေ ဟာစိတ္တိ အဒ္ဓယောဇနာတိရေကေ ဌာနေ ကမေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ အဝိဇ္ဇမာနေပိ။

၁၁၈၆. ယောဇနပုထုလာယ နဒိယာ မဇ္ဈေန ဂစ္ဆတော အဒ္ဓယောဇနဝသေန အာပတ္တိဒဿနတ္ထမာဟ **''တထာ''**တိအာဒိ။ ''ဉီနယောဇနပုထုလာယ နဒိယာ မဇ္ဈံ ဥဘယဘာဂံ ဘဇတီတိ တာဒိသိကာယ နဒိယာ မဇ္ဈေန ဂစ္ဆန္ တဿ ကမန္တရဂဏနာယ, အဒ္ဓယောဇနဂဏနာယ စ အာပတ္တီ''တိ ဝဒန္တိ။

၁၁၈၇. ယထာသုခံ သမုဒ္ဒသ္မိ န္တိ ဧတ္ထ ''ဂန္တဗ္ဗ''န္တိ သေသော။ **''သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသူ''**တိအာဒိနာ ယထာသုခ ဂမနာနုညာယ ဟေတုံ ဒဿေတိ။ ဣမိနာဝ အသန္နမာနောဒကေသု တပိတဠာကာဒီသု အနာပတ္တီတိ ဝိညာယတိ။

၁၁၈၈. တိတ္ထသမ္ပာဒနတ္ထာယာ တိ ပရတိတ္ထံ ပာပေတုံ။ **တံ** နာဝံ။ **ယုတ္တာ** တိ နာတပာဇကာ။

၁၁၈၉. ''တထာ''တိ ဣမိနာ ''အနာပတ္တိ ပကာသိတာ''တိ ဣမံ သင္ကဏ္ွဟာတိ။ အသံဝိဒဟိတ္ွတ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ွ ဓိံ ဧကံ နာဝံ အဘိရုဟေယျ တ, **တီရိယံ တရဏာယ** ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဒဟိတ္ွတပိ ဧကံ နာဝံ အဘိရုဟေယျ တ,

အာပဒာသု ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဒဟိတွာတပိ ဧကံ နာဝံ အဘိရုဟေယျ တ, တထာ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

“အနန္တရသမော”တိ ဣမိနာ “အသံဝိဒဟိတေ ကာလေ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယံ သင်္ဂဏှာတိ။ ဣဓာပိ ကာလဝိသင်္ကေတေ အနာပတ္တိ, တိတ္ထနာတဝိသင်္ကေတေ အာပတ္တိယေဝ။ ယထာဟ “ဣဓာပိ ကာလဝိသင်္ကေတေနေဝ အနာပတ္တိ”တိအာဒိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၉၁)။ “လောကဿာဒမိတ္တသန္ထဝဝသေန ကီဠာပုရေက္ခာရော သံဝိဒဟိတွာ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၈၈) ဝစနတော ဧတ္ထ “ဣမံ သိက္ခာပဒံ အကုသလစိတ္တံ လောကဝဇ္ဇ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကီဠာပုရေက္ခာရတာယ ဟိ အဘိရုဟိတွာ ကမန္တေရာက္ကမနေ, အဒ္ဓယောဇနာတိက္ကမေ တ ကုသလာဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂိပိ ဟုတွာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ ယဒိ ဟိ သော သံဝေဂံ ပဋိလဘိတွာ အရဟတ္တံ တ သစ္ဆိကရေယျ, နိဒ္ဒံ တ ဩက္ကမေယျ, ကမ္မဋ္ဌာနံ တ မနသိ ကရောန္တော ဂစ္ဆေယျ, ကုတော တဿ အကုသလစိတ္တသမင်္ဂိတာ, ယေနိဒံ သိက္ခာပဒံ “အကုသလစိတ္တံ, လောကဝဇ္ဇ”န္တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, တိစိတ္တန္တိ သိဒ္ဓံ။

နာဝါဘိရုဟနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၁၉၀. ဂိဟိသမာရမ္ဘံ ဟိတွာ ဘိက္ခုနိယာ ပရိပါစိတံ ဘတ္တံ ဉတွာ ဘုဉ္ဇတော ဘိက္ခုနော ပာစိတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **ပရိပါစိတံ** နာမ ဘိက္ခုနော သီလသုတာဒိဂုဏံ ကုလာနံ ဝတွာ နိပ္ဖာဒိတံ။ ယထာဟ “ဘိက္ခုနိယာ ပရိပါစိတံ, ဂုဏာပ္ပကာသနေန နိပ္ဖာဒိတံ လဒ္ဓဗ္ဗ ကတန္တိ အတ္ထော”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၉၄)။ **ဂိဟိသမာရမ္ဘ**န္တိ ဘိက္ခုနိယာ ပရိပါစနတော ပုဗ္ဗေယေဝ ဂိဟိပဋိယတ္တံ။ ယထာဟ “ဘိက္ခုနိယာ ပရိပါစနတော ပဌမမေဝ ယံ ဂိဟီနံ ပဋိယာဒိတံ ဘတ္တ”န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၉၄)။ ဝက္ခတိ ဟိ “ဂိဟိသမ္မာဒိတမ္ပိ တ ဝိနာ”တိ။

၁၁၉၁. “တဿာ”တိ ဝက္ခမာနတ္တာ “ယံ ဘောဇန”န္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တဿာ** တိ ပဉ္စဓာ ဝုတ္တဿ ဘောဇနဿ။ **သဗ္ဗေသု အဇ္ဈောဟာရေသု** တိ သဗ္ဗေသု ပရဂလကရဏပ္ပယောဂေသု။

၁၁၉၂. ဘိက္ခုနိယာ ပရိပါစိတံ ဘုဉ္ဇတော အေသောတိ ယောဇနာ။

၁၁၉၃. **ဥဘောသု**တိ ပရိပါစိတေပိ အပရိပါစိတေပိ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဣမေသု ဒွီသု ပရိဘုဉ္ဇတော အဇ္ဈောဟာရဝသေနေဝ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၁၁၉၅. ပဉ္စဘောဇနံ ဌပေတွာ အညံ ပန ယံ ကိဉ္စိ ယာဂုခဇ္ဇဖလာဒိကံ ဘုဉ္ဇတဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

ပရိပါစိတကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၁၉၇. ဣဒံ သဗ္ဗံ ဒသမံ သိက္ခာပဒံ သမုဋ္ဌာနနယာဒိနာ ဒုတိယာနိယတေနေဝ သဒိသံ မတန္တိ ယောဇနာ။ **ဣဒံ သိက္ခာပဒ**န္တိ “ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ ဧကော ဧကာယ ရဟော နိသဇ္ဇံ ကပ္ပေယျ, ပာစိတ္တိယ”န္တိ (ပာစိ. ၁၉၉) ဝုတ္တံ ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒံ။

ရဟောနိသဇ္ဇကထာဝဏ္ဏနာ။

ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၁၁၉၈. **ဧကော**တိ ဧကဒိဝသိကော။ **အာဝသထော ပိဏ္ဍော** တိ ပုညတ္ထိကေဟိ ဧကံ ဟာသဏ္ဍံ အနုဒ္ဒိဿ ယာဝဒတ္ထံ အတုံ သာလာဒီသု ပညတ္တံ ပဉ္စသု ဘောဇနေသု အညတရံ ဘောဇနံ။ ယထာဟ “အာဝသထပိဏ္ဍော နာမ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇနံ သာလာယ တ မဏ္ဍပေ တ ရုက္ခမူလေ တ အဇ္ဈောကာသေ တ အနောဒိဿ ယာဝဒတ္ထော ပညတ္တော ဟောတီ”တိ (ပာစိ. ၂၀၆)။ **အဂိလာနေနာ**တိ ဧတ္ထ “အဂိလာနော နာမ သက္ကောတိ တမ္ဟာ အာဝသထာ ပက္ကမိတု”န္တိ ဝုတ္တ **ပဒဘာဇနိယအဋ္ဌကထာယံ** “အဒ္ဓယောဇနံ တ ယောဇနံ တ ဂန္တုံ သက္ကောတီ”တိ (ပာ

စိ. အဋ္ဌ. ၂၀၆) ဝုတ္တတ္တာ တမှာ အာဝသထာ အဒ္ဓယောဇနံ တ ယောဇနံ တ ဂန္တုံ သမတ္တေန အဂိလာနေနာတိ အ တ္တော။ **တတော ဥဒ္ဓံ** န္တိ ဒုတိယဒိဝသတော ဥတ္တရိ။

၁၁၉၉. အနောဒိဿ္သဝ **ပညတ္တော** ပိဏ္ဍောတိ ယောဇနာ, ''ဣမေသံယေဝ တ''တိ အညတရံ ဟသဏ္ဍံ တ ''တေ တကာနံယေဝ တ''တိ တတ္ထ ပုဂ္ဂလပရိစ္ဆေဒံ တ အကတွတ သဗ္ဗသာဓာရဏံ ကတွတ ပညတ္တော အာဝသထပိဏ္ဍော တိ အတ္ထော။ **ယာဝဒတ္ထော** ဧဝ ပိဏ္ဍော ပညတ္တောတိ ယောဇနာ, ယာဝတာ အတ္ထော ကုစ္ဆိပူရဏာဒိကံ ပယောဇနမေတ ထ ပိဏ္ဍောတိ ဝိဂ္ဂဟော, ''တ္တောကံ အာတဗ္ဗ''န္တိ အပရိစ္ဆိန္ဒိတွတ ''ဘုဥ္ဇန္တာနံ ယာဝဒတ္ထံ အာတဗ္ဗ''န္တိ ပညတ္တ တေ ပိဏ္ဍော တေတိ အတ္ထော။ **ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗ** န္တိ ကမ္မသာဓနံ တ ဘာဝသာဓနံ တ။ ''ဘောဇန''န္တိ အဇ္ဈာဟရဏီယံ။ **သကိ**န္တိ ဧကတရံ။ **တတ္ထာ** တိ အာဝသထေ။

၁၂၀၀. တသ္သ ပိဏ္ဍဿ္သ။ **အဇ္ဈောဟာရေသု သဗ္ဗေသု** တိ သဗ္ဗေသု အဇ္ဈောဟာရပ္ပယောဂေသု ကတေသု။ **တသ္သ** အဇ္ဈောဟာရကဿ္သ။ **ဟစိတ္တိယော** ပယောဂဂဏနာယ။

၁၂၀၁. ''ဧကေန ကုလေန နာနေကဋ္ဌာနဘေဒေသု ပညတ္တော''တိ, ''နာနာကုလေဟိ တ နာနေကဋ္ဌာနဘေဒေသု ပ ညတ္တော''တိ စာတိ ယောဇနာ။ ''ပိဏ္ဍော''တိ အဓိကာရော။ နာနာ စ ဧကော စ **နာနေကာ,** ဌာနာနံ ဘေဒာ **ဌာနဘေဒာ,** နာ နေကာ စ တေ ဌာနဘေဒာ စာတိ ဝိဂ္ဂဟော, တေသု။ **ဧကေကဧကေ**တိ ဧကေပိဏ္ဍပရိဘောဂေ။ **ဧဝ**ကာရေန ဒုတိယဒိဝသာ ဒိပရိဘောဂံ နိဝတ္တေတိ။

၁၂၀၄. ဂိလာနဿ္သာ တိ ဝုတ္တလက္ခဏေန ဂိလာနော ဟုတွတ ပုနပ္ပုနံ ဘုဥ္ဇတဿ္သ ဂစ္ဆတော တ အာဂစ္ဆန္တ တဿ္သ တ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ, အန္တမသော အဒ္ဓယောဇနမ္ပိ ဂစ္ဆတော, ဂန္တွတ အာဂစ္ဆတော တ အန္တရာ မဂ္ဂေ စ ဂတဋ္ဌာနေ စ ဧကသိံ ဒိဝသေ ဘုဥ္ဇတဿ္သ အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ ''ယော ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကဒိဝသံ, ဂတဋ္ဌာနေ စ ဧကဒိဝသံ ဘုဥ္ဇတိ, တဿ္သာပိ အနာပတ္တိ။ အာဂစ္ဆန္တေပိ ဧသေဝ န ယော''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၀၈)။ **ဩဒိဿ္သ ပညတ္တေ** တိ တ္တေ ''ဘိက္ခူ''တိ သေသော။ ယထာဟ ''ဘိက္ခူနံယေဝ အတ္ထာယ ဥဒ္ဒိသိတွတ ပညတ္တော ဟောတိ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၀၈)။ **ပရိတ္တေ** တိ ဥဒရပူရဏာယ အပ္ပဟောနကေ ထော ကေ ဘောဇနေ။ ယထာဟ ''ယာဝဒတ္ထံ ပညတ္တော န ဟောတိ, ထောကံ ထောကံ လဗ္ဘတိ, တာဒိသံ နိစ္စမ္ပိ ပရိဘုဥ္ဇိ တုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၀၈)။ **သကိ**န္တိ ယာဝဒတ္ထံ ပညတ္တံ ဝုတ္တနယေန ဧကတရံ ဘုဥ္ဇတော အနာပတ္တိ။

၁၂၀၅. ယာဂုအာဒီနီတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပဥ္စဘောဇနတော အညေသံ အဇ္ဈောဟရဏီယာနံ ဂဟဏံ။

အာဝသထကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၂၀၆. ဝုတ္တာ သမယာ အညတ္ရာတိ ယောဇနာ, ''တတ္ထာယံ သမယော, ဂိလာနသမယော စီဝရဒာနသမယော စီဝ ရကာရသမယော အဒ္ဓါနဂမနသမယော နာဝါဘိရုဟနသမယော မဟာသမယော သမဏဘတ္တသမယော''တိ (ပာစိ. ၂၁၇) ဝုတ္တာ သတ္တဝိဓကာလာ အညတ္ရ။

တတ္ထ ယဒါ ပာဒါနံ ဖလိတတ္တာ န သက္ကောတိ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ, အယံ **ဂိလာနသမယော**။ အတ္ထတကထိနာနံ ပဉ္စ မာသာ, ဣတရေသံ ကတ္တိကမာသောတိ အယံ **စီဝရဒာနသမယော**။ ယဒါ စီဝရေ ကရိယမာနေ ကိဉ္စိဒေဝ စီဝရေ က တ္တဗ္ဗံ ကရောတိ, အယံ **စီဝရကာရသမယော**။ ယဒါ အဒ္ဓယောဇနမ္ပိ ဂန္တုကာမော တ ဟောတိ, ဂစ္ဆတိ တ, ဂတော တ, အယံ **အဒ္ဓါနဂမနသမယော။ နာဝါဘိရုဟနသမယေ** ပိ ဧသေဝ နယော။ ယဒါ ဧကစရကမေ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ပိဏ္ဍာ ယ စရိတွတ န ယာပေန္တိ, အယံ **မဟာသမယော**။ ယဒါ ယော ကောစိ ပဗ္ဗဇိတော ဘတ္တေန နိမန္တေတိ, အယံ **သမ ဏဘတ္တသမယော**။ ဂဏော ကတမောတိ အာဟ **''ဂဏော''**တိအာဒိ။

၁၂၀၇. ဂဏဘောဇနံ နာမ ကိန္တိ အာဟ **''ယ''**န္တိအာဒိ။ ယံ ပဥ္စန္နံ အညတရံ နိမန္တနတော, ဝိညတ္တိတော တ လဒ္ဓံ, တံ ဣမ ဘောဇနန္တိ အဓိပ္ပေတံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **နိမန္တနတော** တိ ''ဘောဇနာန''န္တိအာဒိနာ ဝက္ခမာနပ္ပ

ပကာရေန ကတံ အကပ္ပိယနိမန္တနမာဟ။ **ဝိညတ္တိတောပိ တ** တိ ''သစေပိ''တိအာဒိနာ ဝက္ခမာနနယေန ကတမကပ္ပိယဝိညတ္တိမာဟ။

၁၂၀၈-၁၁. ဘောဇနာနန္တိ နိဒ္ဒါရဏေ သာမိဝစနံ, ''အညတရဿာ''တိ သေသော, ''ဩဒနော သတ္တု ကုမ္မာသော, မစ္ဆော မံသဉ္စ ဘောဇနေ''န္တိ သင်္ဂဟိတာနံ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရဿ။ **နာမန္တိ** ဝက္ခမာနံ ဩဒနာဒိနာမံ။ **ဘိက္ခု နိမန္တေတီ** တိ ဧတ္ထ ''ကေနတော, နာနတော တ''တိ သေသော။ ယထာဟ ''ကေနတော နိမန္တိတာ။ နာနတော နိမန္တိတာ''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၁၇-၂၁၈)။ **ကေတော နိမန္တနံ** နာမ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခူနံ ကေတော ဌိတာနံ နိမန္တနံ။ **နာနတော နိမန္တနံ** နာမ ဘိက္ခူနံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တ ကေတော ဌိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တ အနေကေဟိ နိမန္တနံ။ ယထာဟ ''စတ္တာရိ ပရိဝေဏာနိ တ ဝိဟာရေ တ ဂန္တွာ နာနတော နိမန္တိတာ, ကေဋ္ဌာနေ ဌိတေသုယေဝ တ ကော ပုတ္တေန, ကော ပိတရာတိ ဧဝမ္ပိ နာနတော နိမန္တိတာ''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၁၇-၂၁၈)။

ဝေဝစနံ နာမ ဩဒနာဒိသဗ္ဗပဒာနံ, သမ္ပဋိစ္ဆထာတိအာဒိကိရိယာပဒာနဉ္စ ပရိယာယဝစနံ။ **ဘာသန္တရံ** နာမ မာဂဓဝစနတော အညံ သီဟဠဒမိဠာဒိတေဟာရန္တရံ။ ဝေဝစနေဟိ ဧဝ တ ဘာသန္တရေန တ နိမန္တေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

တတော နိမန္တနာနန္တရံ။ **နိမန္တန** န္တိ ယထာဝုတ္တံ အကပ္ပိယနိမန္တနံ။ **ကေတော ဂဏှဟန္တီ** တိ အညမညဿ ဒ္ဒတဒသဟတ္ထံ အမုဉ္စိတ္ဂတ ဌိတာ တ နိသိန္နာ တ ကေတော ဂဏှဟန္တိ။

''ဂဏဘောဇနကာရဏာ''န္တိ ဣဒံ ဘောဇနပစ္စယာ ဟာစိတ္တိယံ ဧဝံ ဂဟဏမန္တရေန န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

၁၂၁၂. ကေတော, နာနတော တပိ ယံ ဂမနံ, ဘောဇနမ္ပိ တ, တံ ဂဏဘောဇနေ န ကာရဏန္တိပိ ဝိညူ ဘဏန္တိတိ ယောဇနာ။ **ကေတော နာနတော တပီ**တိ ဧတ္ထ ''ဌိတာ တ နိသိန္နာ တ''တိ သေသော။

၁၂၁၃-၄. ဝိညာပေတ္ဂတတိ ''အမ္ဟာကံ စတုန္နမ္ပိ ဘတ္တံ ဒေဟီ''တိအာဒိနာ ကေတော တ ''မယှံ ဒေဟိ, မယှံ ဒေဟီ''တိ ဟဋ္ဌေက္ကံ တ ဝိညာပေတ္ဂတ။ **ဧဝမ္ပီ** တိ ဝိညတ္တိတောပိ။

၁၂၁၅. ဒုဝိဓဿာ တိ နိမန္တကဿ, ဝိညာပကဿ စ။

၁၂၁၆. သတ္တသုပိ သမယေသု ဘုဉ္ဇတံ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ, ''ဂဏဘောဇနေ''န္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ, ယထာဝုတ္တေသု ဂိလာနာဒီသု သတ္တသု ကာလေသု လေသံ ဝိနာ ဘုဉ္ဇန္တာနန္တိ အတ္ထော။ **''ကေတော''**တိ ဣဒံ ''ဂဟေတ္ဂတ''တိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဘုဉ္ဇတ** န္တိ ဘုဉ္ဇန္တာနံ။ **တထာ**တိ ''အနာပတ္တီ''တိ ဣဒံ ပစ္စာမသတိ။

၁၂၁၇. အနုပသမ္ပန္နော စ စာရီ စ ပတ္တော စ အနိမန္တိတော စ **အနုပသမ္ပန္န။ပေ။ နိမန္တိတာ,** တေ စတုတ္ထေ ကတ္ဂတတိ အတ္ထော , အနုပသမ္ပန္နံ တ ပိဏ္ဍစာရိံ တ စတုတ္ထံ ပတ္တံ တ အနိမန္တိတံ တ စတုတ္ထံ ကတ္ဂတ ကေတော ဂဟေတ္ဂတ ဘုဉ္ဇန္တာနံ ဂဏဘောဇနေ မုနိနာ ပကာသိတော, ဂဏဿ အပရိပုဏ္ဏတာ ဒီပိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပိဏ္ဍာယ စရတိ သီလေနာတိ ပိဏ္ဍစာရီ, သော ဣဓ ပုဗ္ဗပဒလောပေန **''စာရီ''**တိ ဝုတ္တော, ပိဏ္ဍပာတိကော။ သောဟိ နိမန္တနံ အသာဒိယန္တော ဂဏဘောဇနကော ဂဏဓာဒကော န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပတ္တော** နာမ ဝိဟာရေ နိသီဒိတ္ဂတ စတုတ္ထေန အတ္တနာ လဒ္ဓဗ္ဗဘောဇနတ္ထာယ ပေသိတော ပတ္တော။ **အနိမန္တိတော** နာမ ပဌမံ အကပ္ပိယနိမန္တနာယ နိမန္တိတေ အနန္တောဂဓော ဥပသမ္ပန္နော။ **တ္တော** တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။ **အပိ**-သဒ္ဒော ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတံ ဒ္ဂဝိန္နံ, တိဏ္ဏံ တ ဝသေန ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယံ အပေက္ခတိ။

၁၂၁၈. သမယလဒ္ဓာန န္တိ ဂိလာနာဒယော သတ္တသမယာ လဒ္ဓာ ယေဟိ တေ သမယလဒ္ဓာ, တေသံ, နိဒ္ဒါရဏေ သာမိဝစနံ။ ''အညတရဿာ''တိ သေသော, **''ဝသေနာ''**တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ နေဝ ဂဏဘောဇနောတိ ယောဇနာ။ သမယလဒ္ဓကဿ အတ္တနော အနာပတ္တိဘာဝမန္တရေန တံ စတုတ္ထံ ကတ္ဂတ ဂဏဘောဇနံ ဂဏှဟန္တာနံ ပန အာပတ္တိသမ္ဘဝတော အာဟ **''အာပတ္တိ ပန ဝေဒိတဗ္ဗာ''** တိ။ ယထာဟ **မဟာပစ္စရိယံ** ''သမယလဒ္ဓကော သယမေဝ မုစ္စတိ, သေသာနံ ဂဏပူရကတ္တာ အာပတ္တိကရော ဟောတီ''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၂၀)။

၁၂၁၉. ပဥ္စဘောဇနေသု အညတရဿ နာမံ ဂဟေတွာ နိမန္တေတွာ တေသုယေဝ အညံ ဒိယျမာနံ ဂဏှာဟန္တ
ဿ ဝိသင်္ကေတာဘာဝံ ဒဿေတုမာဟ **“ဘောဇနာနဥ္စ”** တိအာဒိ။ **ဘောဇနာန**န္တိ နိဒ္ဒါရဏေ သာမိဝစနံ, အညတရ
ဿ ဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တံ** ဝိသင်္ကေတံ, ဩဒနာဒီနံ နာမေန နိမန္တေတွာ ဒိယျမာနံ ယာဂုအာဒိံ ဂဏှာဟန္တ
ဿ ဂဏဘောဇနံ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၂၂၀. **“နိစ္စဘတ္တ”** န္တိ ဓုဝဘတ္တံ ဝုစ္စတိ။ “နိစ္စဘတ္တံ ဂဏှာဟထာ”တိ ဝဒန္တိ, ဗဟူနမ္ပိ ဧကတော ဂဟေတုံ
ဝဋ္ဋတိ။ သလာကဘတ္တာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဂဏဘောဇနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၂၂၃-၄. **ဗဟူဟိ မနုဿကေဟိ** တိ ဝိသုံ ဝိသုံ နိမန္တိတေဟိ အနေကေဟိ မနုဿေဟိ။ **ပဥ္စသု ယဿ ကဿာ**
တိ ဧတ္ထ “သဟဓမ္မိကေသူ”တိ သေသော, နိဒ္ဒါရဏေ ဘုမ္မံ, ပဥ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ယဿ ကဿစီတိ အတ္
ထော။ **“ဟိတွတ”**တိအာဒိနာ ကိမာဟာတိ? ယဿ ဝိကပ္ပေတိ, တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “မယှံ ဘတ္တပစ္စာသံ တုယှံ
ဒမ္မီ”တိ သမ္မုခါ ဝိကပ္ပနဝသေန တ တဿ အသန္နိဟိတေ တဿ နာမံ ဂဟေတွာ “မယှံ ဘတ္တပစ္စာသံ ဣတ္ထ
ထန္နာမဿ ဒမ္မီ”တိ အသမ္မုခါ ဝိကပ္ပနဝသေန တ ပဌမနိမန္တနာယ ဝိကပ္ပနံ ဟိတွာ, တံ အဝိကပ္ပေတွာတိ ဝုတ္
တံ ဟောတိ။

ဘတ္တ န္တိ ဧတ္ထ “ယော ဘုဉ္ဇတီ”တိ သေသော။ နိမန္တိတော ယော ပစ္ဆာ နိမန္တိတံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ, တဿ
သ ဟာစိတ္တိယန္တိ ယောဇနာ။ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဧကသိတ္ထမ္ပိ ဘုဉ္ဇတော တဿ ပါစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာတိ။
ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ပစ္ဆာ နိမန္တိတာနံ ဘောဇနံ ပဌမံ ဘုဉ္ဇိတွာ ပဌမံ နိမန္တိတာနံ ဘောဇနံ ပစ္ဆာ ဘုဉ္ဇန္တဿ စ
ဧကပတ္တေယေဝ ဟေဋ္ဌာ ပဌမံ နိမန္တိတာနံ ဘောဇနံ ပက္ခိပိတွာ ဣတရံ ဥပရိ ပက္ခိပိတွာ ဟေဋ္ဌာ ဟတ္ထံ ဩတာ
ရေတွာ ဟေဋ္ဌာ ဌိတဘောဇနေ ဧကသိတ္ထမ္ပိ ပဌမံ အဘုဉ္ဇိတွာ ဥပရိ ဌိတံ ပဌမံ ဘုဉ္ဇန္တဿ စာတိ ဝုတ္တံ ဟော
တိ။ တေနေဝ ယထာ ဥပ္ပဋိပါဋိ န ဟောတိ, တထာ မိဿီကတံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တဿ န အာပတ္တီတိ **မဟာပစ္စရိယံ** ဝိ
နိစ္ဆယော ဗျတိရေကတော ဒဿိတော ဟောတိ။ ယထာဟ “ခီရံ ဝါ ရသံ ဝါ အာကိရန္တိ, သုပဗျဉ္ဇနံ အာကိရန္တိ, ဧကမိဿကံ ဟောတိ, ဧ
တ္ထ အနာပတ္တီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တ”န္တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၂၉)။

၁၂၂၅-၆. ပရမ္ပရဘောဇနဿ သရူပံ **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တနယေန ဒဿေတုမာဟ **“ဘောဇနာနမ္ပိ”** တိအာဒိ။ တေ
သမေဝ ပဥ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇနံ ပရိဘုဉ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ **မဟေသိနာ ပရိဒီပိတန္တိ** **ပဒဘာဇနေ** “ပရမ္ပ
ရဘောဇနံ နာမ ပဥ္စန္နံ ဘောဇနာန”န္တိအာဒိနာ (ပါစိ. ၂၂၇) နယေန ဝုတ္တံ။

၁၂၂၇. **ယတ္ထာ** တိ အနေကေဟိ ဧကဘောဇနေ ပက္ခိတ္တေ ယသ္မိံ ဘောဇနေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ဧကေနေဝ ဒိန္နေ
ဝိစာရဏာဘာဝတ။ **သဗ္ဗမေကရသံ သိယာ**တိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝိညာယမာနရသံ အဟုတွာ ဧကရသမေဝ ဟောတိ။

၁၂၃၀. **“ကမေနာ”**တိ ဣမိနာ ကမဋ္ဌာယေဝ ဝုတ္တာ။ **“နိမန္တိတဿ အဘောသော န ဝိဇ္ဇတီ”** တိ ဣဒံ ကမပူဂနိဂ
မေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ကမ**-သဒ္ဒေန “ကမာ တ အရညာ တ”တိ (ပါရာ. ၉၁) ဧတ္ထ ဝိယ နဂရမ္ပိ သင်္ဂဟိတံ။
ပူဂေ နာမ ဝိသုံ ဝိသုံ သမူဟာ ဟုတွာ ပုညကာရိနော ဓမ္မိကမနုဿာ။ **နိဂမော** နာမ သာပဏော မဟာကမော။ သကလ
ကမေန နိမန္တိတော ဟုတွာ သမ္ပတ္တေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဂေဟေ ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ **ပူကာ**ဒီ
သုပိ ဧသေဝ နယော။ ယထာဟ “သကလေန ကမေန ဧကတော ဟုတွာ နိမန္တိတဿေဝ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဘုဉ္ဇတော
အနာပတ္တိ။ ပူဂေပိ ဧသေဝ နယော”တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၂၉)။ **နိစ္စဘတ္တေ အဘောသော န ဝိဇ္ဇတီ** တိ အနေကဋ္ဌာနတော ဒိ
ယျမာနံ နိစ္စဘတ္တမ္ပိ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဘုဉ္ဇန္တဿ န အဘောသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၂၃၁. ကာယော တစာ ကာယတစာစိတ္တတ္တိ ဣမေဟိ အာပဇ္ဇနံ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ နာမ။ **ဣဓ ကိရိယံ** နာမ ဘောဇ
နံ, **အကိရိယံ** နာမ ပဌမနိမန္တနဿ အဝိကပ္ပနံ, ဣဒံ ဒွယမေတဟ **“ဘောဇနဥ္စာဝိကပ္ပန”** န္တိ။

ပရမ္ပရဘောဇနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၂၃၂-၃. **ပူဝါ**တိ အတိရသာဒယော ရသာ။ **ပဟေဏကတ္ထာယာ**တိ ပဏ္ဏာကာရတ္ထာယ။ **ပဋိယတ္တာ**တိ သမ္ပာဒိတာ။ **ပါထေယျတ္ထာယာ**တိ ဂမိကဿ သမ္ဗလတ္ထာယ။ ပဋိယတ္တာ မန္ထာ ဝါတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မန္ထာ** နာမ ဗဒ္ဓသတ္တုအဗဒ္ဓသတ္တုတိလတဏ္ဍုလာဒယော။ ယထာဟ "ဗဒ္ဓသတ္တုအဗဒ္ဓသတ္တုတိလတဏ္ဍုလာဒိ သဗ္ဗံ ဣဓ မန္ထော တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ"တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၃)။ ယေ ပူဝါ, မန္ထာ ဝါတိ ယောဇနာ။ **ဟီ**တိ နိပါတမတ္တံ။ **တတ္ထ** ပဋိယတ္တေသု တေသု ပူဝေသု ဝါ မန္ထေသု ဝါ။ **ဘိက္ခုနာ**တိ ဧတ္ထ "အာကင်္ခမာနေနာ"တိ သေသော။

ဒွတ္တိပတ္တာတိ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ပတ္တာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ပူရာ**တိ မုခဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌိမရာဇိသမံ ပုဏ္ဏာ။ ယထာဟ "မုခဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌိမလေခာယ သမပူရေ ပတ္တေ ဂဟေတွာ"တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၃)။ "ဒွတ္တိပတ္တာ ပူရာ"တိ စေတ္ထ ပရိမာဏံ ဒဿိတံ, ပရိမာဏပရိမေယျာနံ အဘေဒေါပစာရေန ပူဝမန္ထာ ဂဟေတဗ္ဗာ ယထာ "ဒွေ ဝါ တိဿော တဏ္ဍုလနာဠိယော"တိ။ ပူဝေဟိ ဝါ သတ္တူဟိ ဝါတိ ယောဇနာ။ **သတ္တူ**တိ ဗဒ္ဓသတ္တုအဗဒ္ဓသတ္တူနံ ဂဟဏံ, ဣမိနာ ဝ တိလာဒီနိ ဥပလက္ခိတာနိ။ တတိယပတ္တဿ မုခဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌာရာဇိယာ ဥဒ္ဓံ ကတွာ ပက္ခိတ္တဗ္ဗတော **"တတော ဥတ္တရိ"**န္တိ ဣမိနာ စ ဂယှတိ။ ယထာဟ "သစေ တတိယံ ပတ္တံ ထူပီကတံ ဂဏှာတိ, ပူဝဂဏနာယ ပါစိတ္တိယ"န္တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၃)။

၁၂၃၇. **တတ္ထ** တေသု ပူဝေသု ဝါ မန္ထေသု ဝါ ဒွေ စေ ပတ္တပူရာ လဒ္ဓါတိ ယောဇနာ။ ကော ပတ္တပူရော ပဒါတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ **ကေတော**တိ ကေပတ္တပူရတော န ပဒါတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ, ကိဉ္စိပိ အကာမာ န ဒါတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ယထာဟ "ယေန ကော ဂဟိတော, န တေန ကိဉ္စိ အကာမာ ဒါတဗ္ဗံ။ ယထာရုစိ ကာတဗ္ဗ"န္တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၃)။ ဧဝံ ဒဒန္တေန အာသနသာလာယ ဝါ အတ္တနော နိဗဒ္ဓဝါသဋ္ဌာနေ ဝါ ဒိဋ္ဌဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သာဓာရဏံ ကတွာ အနုမန္တရေန န မိတ္တာနမေဝ ဒါတဗ္ဗံ။ ယထာဟ "ယထာမိတ္တံ ပန ဒါတုံ န လဗ္ဘတီ"တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၃)။

၁၂၃၈-၉. အပဟေဏကံ အပါထေယျံ ဒေန္တာနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ယထာဟ "န ပဟေဏကတ္ထာယ န ပါထေယျတ္ထာယ ပဋိယတ္တံ ဒေန္တီ"တိ (ပါစိ. ၂၃၅)။ **တတော**တိ ပဟေဏကပါထေယျတော။ **ဝါ**-သဒ္ဒေန ဣဓ အဝုတ္တံ "ဂမနေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေ ဒေန္တီ"တိ (ပါစိ. ၂၃၅) **အနာပတ္တိတရေ** ဝုတ္တံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တဒူနက**န္တိ တတော ဒွတ္တိပတ္တတော ဦနကံ။ ယထာဟ "ဦနကဒွတ္တိပတ္တပူရေ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ"တိ (ပါစိ. ၂၃၅)။ အပါထေယျာဒိအတ္ထာယ ပဋိယာဒိတန္တိ သညာယ ပါထေယျာဒိံ ဂဏှန္တဿာပိ အာပတ္တိယေဝ အစိတ္တကတ္တာ သိက္ခာပဒဿ။ အတ္တနောယေဝ ဂဟဏတ္ထံ "ဣမဿ ဟတ္ထေ ဒေဟီ"တိ ဝစနေနာပိ အာပဇ္ဇနတော ဝစီကမ္မံ။

ကာဏမာတုကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၂၄၀. **အညေနာ**တိ တဒ္ဓိတလောပေန နိဒ္ဒေသော, အညတရေနာတိ အတ္ထော, ပဝါရိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဘောဇနာန**န္တိ နိဒ္ဓါရဏေ ဘုမ္မံ။ **ပဝါရိတော**တိ "ဂဏှထ ဘန္တေ ယာဝ ဣစ္ဆထာ'တိ ဧဝံ ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာယ, သယဉ္စ 'အလံ အာဝုသော ထောကံ ထောကံ ဒေဟီ'တိ ဧဝံ ပဋိက္ခေပပဝါရဏာယာ"တိ **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တပ္ပကာရဒွယေန ပဝါရိတောတိ အတ္ထော ။ ဝိကပ္ပဒွယေ ပကာရဒွယေ ပဝါရိတ-သဒ္ဒေ ဝရ-ဓာတုဿ ပတ္ထနဝါရဏတ္ထဝသေနာယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, "ပါစိတ္တိ အနတိရိတ္တ"န္တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ **"အနတိရိတ္တံ ဘောဇန"**န္တိ ဝိသေသိတဗ္ဗမပေက္ခိတွာ **"အညေနာ"**တိ ဧတ္ထ ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမေတွာ "ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇန"န္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ, ဝက္ခမာနေ အနတိရိတ္တကတဘောဇနနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တေသု ပဉ္စသု ဘောဇနေသု အညတရံ ဘောဇနန္တိ အတ္ထော။ "ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ"တိ (ပါစိ. ၂၃၆, ၂၃၈) သဟ ဒေသိတတ္တာ ကေယောဂညယေန "ခါဒနီယံ ဝါ"တိ စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပဉ္စ ဘောဇနာနိ, ကာလိကတ္တယဉ္စ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ ယာဝကာလိကံ ခါဒနီယန္တိ ဝုတ္တံ။

၁၂၄၁. **အသန**န္တိ ဧတ္ထ ဝိပ္ပကတဘောဇနံ ဒိဿတိ, ဘုဉ္ဇမာနော စေ ပုဂ္ဂလော ဟောတိ, ဘောဇနကိရိယာနုပစ္ဆိန္နာ ဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **ဘောဇန**န္တိ ပဝါရဏပဟောနကဩဒနာဒိ ဟတ္ထာဒီသု ဒိဿတိ။ **ဟတ္ထပါသော**တိ ပဝါရဏပဟောနကံ ဘောဇနံ ဒါတုံ အဘိဟရိတွာ ဌိတောကာသော အဍ္ဎတေယျဟတ္ထပ္ပမာဏော ဟောတီတိ ဝုတ္တ

တံ ဟောတိ။ အဘိဟရဏံ **အဘိဟာရော,** သော ဧဝ **အဘိဟာရတာ,** တထာ အတုံ ဌိတသ္သ ကာယေန ကတော အဘိဟာ ရော ဒိသ္သတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကာယတစာပဋိက္ခေပေ** တိ တထာ အဘိဟဋ္ဌေ ဘောဇနေ ပဋိက္ခေပကသ္သ ဟတ္ထ ဝိကာရာဒိကော ကာယိကော တ "အလ"န္တိအာဒိကော တစသိကော တ ပဋိက္ခေပေ ပညာယတီတိ အတ္ထော။

၁၂၄၂. **နိပ္ပပဋ္ဌေနာ** တိ သဟ တသနာယ ပဟီနတဏှာဟာဒိပပဥ္စတ္တာယရဟိတေန တထာဂတေန။

၁၂၄၃. **တတ္ထာ** တိ ဩဒနာဒီသု။ **သတ္တန္န** န္တိ "သာလီ"တိအာဒိနာ ဝက္ခမာနာနန္ရူပာနံ။

၁၂၄၄. **ဩဒကော**တိ ဥဒကေ ဘတော။ **တ္တော** တိ ပဋ္ဌင္ဂပတရဏာယ။ **အယံနိစ္ဆယော** တိ ဝက္ခမာနဝိမိပ္ပကာရံ ဝိ နိစ္ဆယံ ဒသ္သေတိ။

၁၂၄၅. **သာလီ**တိ သဗ္ဗသာလိဇာတိ။ **ဝီဟီ**တိ သဗ္ဗဝီဟိဇာတိ။ **ကင်္ဂု** တိ သေတရတ္တကာဋ္ဌဘေဒာ သဗ္ဗာ ကင်္ဂုဇာတိ။ **ဝရကော** သေတဝရကော။ **ခညေန** သမ္ဘာတပုညသမ္ဘာရေန ဘဂဝတာ။

၁၂၄၆. **တိဏန္တိ** တိဏဗီဇမေဝ ဝုတ္တံ။ **ဒီပိတံ** သင်္ဂဟိတံ။ **ဝရကစောရကော**တိ သုခုမဝရကော။

၁၂၄၈. အင်္ဂသမ္ပတ္တိံ ဒသ္သေတုမာဟ **"ဟတ္ထေနာ"** တိအာဒိ။

၁၂၄၉. **တန္ဒု**တိ တနုကာ။

၁၂၅၀. **န ရက္ခတိ** ပတရဏံ။

၁၂၅၁-၂. **ညေရသာဒီနီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒမိအာဒယော ဂဟိတာ။ **အာရောပေတ္ဝာ**တိ ဥဒ္ဓနံ အာရောပေတ္ဝာ။ **ဖလ** န္တိ လောဋ္ဌုကာဒိဖလံ။ **ပဏ္ဏ** န္တိ သူပသာကံ။ **ကဋ္ဌိရန္တိ** ဝေဠုအာဒီနံ ကဋ္ဌိရံ။ **ဗဟူနီ**တိ တေသမေဝ ဝိသေသနံ။ **တတ္ထ စာ**တိ ပက္ခိတ္တပဏ္ဏာဒိမှိ တက္ကာဒိကေ။ **ဩမိ ဒသ္သေတီ** တိ ဧတ္ထ "ပရိဘောဂကာလေ"တိ သေသော။ **သဥ္စနေ တီ**တိ ဧတ္ထ "ဖလာဒိယာဂူ"တိ လဗ္ဘတိ။

၁၂၅၃-၄. **ရသေ**တိ မံသာဒိရသေ။ "ယာဂုံ ဂဏှာဟထာ"တိ တ "ယာဂု"န္တိ တ ဝတ္ဝာတိ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **ယာဂု သင်္ဂ ဂဟိတာ**တိ ဧတ္ထ ဩမိပညာယနအပညာယနဝိကပ္ပဒ္ဝယေ ယာဂုယာ သမော ဝိနိစ္ဆယောတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၂၅၅. **ဆုပန္တိ** တိ သမ္ဖုသန္တိ။ ဆုပ သမ္ဖဿေတိ ဓာတု, ပက္ခိပန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ "ယတ္ထ မ စ္ဆမံသံ ပက္ခိပန္တီ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉)။ သာသပမတ္တမ္ပိ မစ္ဆမံသံ တ သစေ ပညာယတီတိ ယောဇနာ။ **ပတ ရဏန္တိ** ဧတ္ထ "ဇနေတီ"တိ သေသော။ **ယာဂုယာ**တိ ပဒံ ပစ္စတ္တဝသေန ဝိပရိဏာမေတွာ ယာဂု ဇနေတီတိ ယောဇေ တဗ္ဗံ။

၁၂၅၆. **သံသဋ္ဌော** တိ ပရိသ္သာဝိတော န သဥ္စနေတီတိ ယောဇနာ။

၁၂၅၇. သဗ္ဗသော ဌပေတ္ဝာတိ သမ္ဗန္ဓော။ မံသာဒိပက္ခိတ္တဩဒနာဒိပ္ပကရဏာဝသေသတော အင်္ဂံ ဒသ္သေတု မာဟ **"သဗ္ဗသော"**တိ။ သဗ္ဗသော န ပတရေတီတိ ယောဇနာ။ **ဝေဠုတဏ္ဍုလ** န္တိ ဝေဠုဝီဟီနံ တဏ္ဍုလံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကန္ဒမူလံ သင်္ဂဟိတံ။ ယထာဟ "ဝေဏုတဏ္ဍုလာဒီဟိ တ ကန္ဒမူလဖလေဟိ တ ယေဟိ ကေဟိစိ ကတဘတ္တ"န္တိ။

၁၂၅၈. **တတော**တိ သာလိအာဒိတော, ဝေဠုအာဒိတော စ, တတော နိဗ္ဗတ္တာ ပုထုကာ တတိ အတ္ထော။ **တာဟီ**တိ ပုထုကာဟိ။ **သုဒ္ဓာ** တိ ပုထုကာဒီဟိ အမိသ္သာ န ပတရေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၂၅၉. **ဘဇ္ဇာန** န္တိ ဘဇ္ဇိတာနံ။ သတ္တုံပိ သင်္ဂဟိတံ **သတ္တုသင်္ဂဟိတံ** ။

၁၂၆၁. **သတ္တုနံ မောဒကော** တိ သတ္တုဗဒ္ဓံ, ဗဒ္ဓသတ္တုတိ အတ္ထော။

၁၂၆၃. **တေဟေတ**တိ လာဇေဟိ ဧဝ။ **သုဒ္ဓံ ခဇ္ဇကံ တ** တိ ဝက္ခမာနနယေန မစ္ဆာဒီဟိ အသမ္မိဿံ ခဇ္ဇကံ။

၁၂၆၄. **“ပူရိတ”**န္တိအာဒိနာ တဗ္ဗိပရိယာယံ ဒဿေတိ။ **တန္တိ** ကုဏ္ဍကာဒိ။

၁၂၆၆. **အကပ္ပိယံ** မံသံ။ **အဝတ္ထုတ္တာ** တိ အကပ္ပိယမံသာနံ တရေတာဗ္ဗတ္တာ ပတရဏာယ အဝတ္ထုတ္တာ။

၁၂၆၇. **ဝတ္ထုကတ္တာ**တိ ကပ္ပိယမံသဿ ပတရဏာယ ဝတ္ထုဘူတတ္တာ။ **ပတရေတီ**တိ ဧတ္ထ “ခာဒိယမာနဿ စ မံ သတ္တာ”တိ သေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယထာဟ “ယံ ပန ခာဒတိ, တံ ကိဉ္စာပိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဌိတံ, ခာဒိယမာနံ ပန မံသဘာဝံ န ဇဟတီ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉)။

၁၂၆၈. **ကိဉ္စိ ကပ္ပိယဘောဇနေ** န္တိ ပဉ္စသု ဘောဇနေသု ယံ ကိဉ္စိ ကပ္ပိယဘောဇနံ။

၁၂၆၉. **အကပ္ပိယံ မံသံ အညန္တိ** အကပ္ပိယမံသတော အဝသေသံ ကုလဒူသနာဒိဝသေန ဥပ္ပန္နဘောဇနံ ဂဟိတံ။ ယ ထာဟ “ကုလဒူသနဝေဇ္ဇကမ္မဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနသာဒိတရူပိယာဒီဟိ နိဗ္ဗတ္တံ ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ္ဌံ အနေသနာယ ဥပ္ပန္နံ အကပ္ပိယဘောဇနံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတရေတီ”တိ။

၁၂၇၀-၁. အသနံ ဘောဇနန္တိ အင်္ဂဒ္ဓဝယေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“သစေ အဇ္ဈောဟဋ္ဌ”** န္တိအာဒိ။ **အဇ္ဈောဟဋ္ဌ**န္တိ ပရဂလဂတံ ဟောတိ။ **“ပတ္တေ”** တိ ဣမိနာ ထာလကာဒိဘာဇနဥ္စ ဂဟိတံ။ ကတ္ထစိ ဘောဇနံ နတ္ထီတိ ယောဇနာ။ ပတ္တေ, ဟတ္ထေ, မုခေ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ ကိဉ္စိ န ဝိဇ္ဇတိ, ဂန္ဓမတ္တံ ပညာယတီ တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၂၇၂. **အာအယာ**တိ ဧတ္ထ “အညတ္ထ ဘုဉ္ဇိတု”န္တိ သေသော။ “ယောပိ အညတ္ထ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိတုကာမော မု ခေ ဘတ္တံ ဂိလိတွ သေသံ အာအယာ”တိအာဒိနာ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉) **မဟာပစ္စရိယဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တဝစနသ္သ ပမာဏတ္တာ အာဟ **“န ပတရေတီ”**တိ။

၁၂၇၃. “မုခေ ဘတ္တံ ဂိလိတံ, ဟတ္ထေ ဘတ္တံ ဝိဃာသာဒဿ အတုကာမော, ပတ္တေ ဘတ္တံ ဘိက္ခုဿ အ တုကာမော, သစေ တသ္မိံ ခဏေ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတရေတီ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉) ဧဝမာဂတံ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထံ** သင် ဂဟေတုံ “မုခေ စ ဘတ္တ”န္တိအာဒိဝစနတော စ “အသနဿ ဥပစ္ဆေဒာ”တိအာဒိနာ ဝက္ခမာနာယ ယုတ္တိယာ အသနာ ဝသာနေ ယုဇ္ဇမာနတ္တာ စ ဣမိဿာ ကထာယ “ဘောတ္တုကာမော”တိ ဟဌံ အဂ္ဂဟေတွာတ **“အတုကာမော”**တိ ဟ ဌော ဂဟေတဗ္ဗော။

၁၂၇၄. **“အသနဿ ဥပစ္ဆေဒာ”** တိ ဣမိနာ တသ္မိံယေဝ အာသနေ ယထာနိသိန္နေနေဝ ကာတဗ္ဗေ အသနေ အာသာဝစ္ဆေဒေ ဒီပိတော။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “တသ္မိံ ပန အာသနေ န ဘုဉ္ဇိတုကာမော, ဝိဟာရံ ပဝိသိတွ ဘုဉ္ဇိ ဇိတုကာမော, အညဿ တ အတုကာမော”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉)။ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ** တဿ ဝိနိစ္ဆယဿ ဒ ဿိတတ္တာ **“မဟာပညာ”**တိ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာစရိယံ သန္ဓာယာဟ။ **ကာရဏာကာရဏညုနော**တိ “ပတရဏဿ ဣဒံ ကာရဏံ, ဣဒံ အကာရဏ”န္တိ ဇာနန္တာ။ “ကာရဏာကာရဏညုနာ”တိ ကတ္ထစိ ပေါတ္ထကေ လိခန္တိ။ တတ္ထ မဟာ ပညာ ကာရဏာကာရဏညုနော အာစရိယာ အသနဿ။ပေ.။ သောတိ ဟိ ကာရဏံ ကထယန္တီတိ ယောဇနာ။

၁၂၇၅. ဟတ္ထပာသင်္ဂေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“ဂဏှဟတော။ပေ.။ ပသာရိတ”**န္တိ။ **ဂဏှဟတော**တိ ယေန ဣရိယာပထေန သမန္နာဂတော ဟုတွာ ဂဏှာတိ, ဇဝံ ဂဏှဟတော။ **ပစ္ဆိမံ အင်္ဂ** န္တိ အယကောနေ ဒိန္နဿ ပဋိဂ္ဂ ဟကဿ ယော အဝယဝေါ ပရဘာဂေ ဟောတိ , တံ ဌာနာဒိဣရိယာပထသမန္နာဂတဿ ပဋိဂ္ဂဟကဿ ပဏှိအာ ဒိ ပစ္ဆိမံ အင်္ဂံ။ ဒဒတော ပသာရိတံ ဟတ္ထံ ဝိနာ ပုရိမံ အင်္ဂန္တိ ယောဇနာ။ **ပသာရိတံ ဟတ္ထ** န္တိ ဧတ္ထ “အတု”န္ တိ သေသော။ **ဥဘိန္န** န္တိ ဧတ္ထ “အန္တရေ”တိ သေသော။ ပဋိဂ္ဂဟကအာယကာနံ ပစ္ဆိမပုရိမာနံ ဥဘိန္နံ အင်္ဂာနံ အန္

တရေ သြကာသေ။ အမုံ ဥပမုံ ဟတ္ထံ တေယွံ တတိယံ ယသ္သာတိ ဝိဂ္ဂဟော, အတိရေကဝိဒတ္ထိဒွိဝိရတနပ္ပမာ ဏာန္တိ အတ္ထော။

၁၂၇၆. အဘိဟာရင်္ဂေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"တသ္မိံ"** န္တိအာဒိ။ အဗ္ဘုတေယွေ **တသ္မိံ ဌာနေ** ဌတ္ဝာတတိ ယောဇနာ, ဒွိဝိရတနဝိဒတ္ထိပမာဏေ တသ္မိံ ဌာနေ ဌတ္ဝာတတိ အတ္ထော။ **အဘိဟဋ္ဌုန္တိ** ဥပနီတံ။ **တာဒိသန္တိ** အဘိဟဋ္ဌ သဒိသံ, ပတရဏပဟောနကာနံ ပဥ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရန္တိ အတ္ထော။

၁၂၇၇-၈. အာဓာရကေ တပီတိ ဝလယာဒိပတ္တာဓာရကေပိ။ **ဉီရူသူတိ** ဒွိဝိန္နံ ဉီရူနံ မဇ္ဈေ, အင်္ကေတိ အတ္ထော။ **အာ ဟရိတ္ဝတတိ** အဘိဟရိတ္ဝာ။ **ဘတ္တံ ဂဏှဟာတီ** တိ တွေ့ "ဣတော"တိ သေသော, "ဣတော ဘတ္တံ ဂဏှဟာ"တိ အနန္တရေ နိသိန္နော စ ဘာသတီတိ ယောဇနာ။ **ဘတ္တ** န္တိ ဥပလက္ခဏံ, ပဥ္စသု ဘောဇနေသု ယံ ကိဉ္စိတိ အတ္ထော။ **တ** န္တိ တထာ ဂဏှဟိတုံ ဝုတ္တဘတ္တာဒိဘောဇနံ။ **အဘိဟာရဿ စာ** တိ တွေ့ **စ**-သဒ္ဒော ပဒပူရဏတ္ထော, ဧဝကာရ တ္ထော တ, အဘာတ တေတိ ယောဇနာ။

၁၂၇၉. "ဘတ္တပစ္ဆိ" န္တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏံ။

၁၂၈၀. ဒီယမာနေတိ တွေ့ "ဘောဇနေ"တိ သေသော။ **ဣတရောတိ** ဟတ္ထပာသေ နိသိန္နော။ အဘိဟာရင်္ဂသ္သ အဘာတ သော **န ပတရိတောတိ**။

၁၂၈၁. ပဋိက္ခေပင်္ဂေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"ကာယေနာ"**တိအာဒိ။ တစာဘိဟာရဿ အနင်္ဂတ္တာ အာဟ **"ကာယေနာဘိဟဋ္ဌ"**န္တိ။ ယထာဟ "တစာယ အဘိဟဋ္ဌံ ပဋိက္ခိပတော ပတရဏာ နတ္ထီ"တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉)။ အဘိဟဋ္ဌဘောဇနံ ပဋိက္ခိပိတုံ အင်္ဂုလိယော တ ဟတ္ထံ တ ဟတ္ထဂတဿ ကဿစိ စလနာဒိံ ယံ ကဉ္စိ ကာယဝိ ကာရံ ကရောန္တော, ဘမုံ ဥက္ခိပန္တော, ကုဇ္ဈိတ္ဝာ သြလောကေန္တော တ ကာယေန ပဋိက္ခိပတီတိ ဝုစ္စတိ။ "အလ"န္တိ တ "န ဂဏှဟာမီ"တိ တ "အာဂမေဟီ"တိ တ "အမိတသေဟီ"တိ တ "မာ အာကိရာ"တိ တ "အပဂစ္ဆာ ဟီ"တိ တ ဧဝမာဒိကံ ဝဒန္တော တစာယ ပဋိက္ခိပတီတိ ဝုစ္စတိ။

၁၂၈၂-၃. အာကိရာတိ တွေ့ာပိ "ဣတိ စာ"တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဝဒန္တဿ နိတရေတုကာမတာစိတ္တေ သတိ ပိ နိတရဏာဝစနေန ဟောန္တိ ပတရဏံ အာကိရာတိအာဒိဝိဓိဝစနေ န ဟောတီတိ အာဟ **"န ပန္တိ ပတရဏာ"** တိ။ ပတရ ဏာ ပန န အတ္ထီတိ ယောဇနာ။

၁၂၈၄. "ရသံ ဂဏှဟထာ"တိ ဝဒေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တံ သုတ္ဝတတိ** တံ ဝစနံ သုတ္ဝာ။

၁၂၈၅. "သာရ"န္တိ ဣဒံ ဝဏ္ဏဘာဏနမတ္တံ။ **"ဣဒ"**န္တိ သာမညေန မစ္ဆမံသံ ဝဒတိ, ပတရဏင်္ဂံ ဟောတိ။ **မစ္ဆရ သံ မံသရသန္တိ** တွေ့ ဒွန္ဒသမာသသ္သပိ သမ္ဘဝတော "မစ္ဆံ, မံသံ ဂဏှဟာ"တိ စ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တဥ္စ အင်္ဂံ ဟောတိ။

၁၂၈၆. "ရသံ ဂဏှဟာ"တိ ဝုတ္တေ ပနဿ ဝိကပ္ပဿ အဘာတ ပတရဏဿ အင်္ဂံ န ဟောတိ။ တေနေတဟ **"အတ္ထိ စ မံသံ စေ"** တိ။

၁၂၈၇. မုပဟုတ္တံ **အာဂမေဟီတိ** ကဉ္စိ ကာလံ သြလောကေဟိ။

၁၂၈၈. ပနသာဒီဟီတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝေတ္တင်္ဂါဒီနံ ဂဟဏံ။

၁၂၉၀. မစ္ဆသူပံ မံသသူပ န္တိ တွေ့ သမာသဝိကပ္ပာ "မစ္ဆရသံ မံသရသ"န္တိ တွေ့ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၁၂၉၁. ကရမ္ဗက န္တိ မစ္ဆမံသေန တ အညေန တ မိဿေတွေဝ သူပဝိသေသဿ နာမံ။ တေနေဝ စ "မံသကရ မ္ဗကံ ဂဏှဟထ, မစ္ဆကရမ္ဗကံ ဂဏှဟထာ"တိ ဝုတ္တေ နိသေဓေနေ ပတရဏာ ဟောတိ, "ကရမ္ဗကံ ဂဏှဟထာ"တိ ဝု

တ္တေ အနိယတဝစနတ္တာ န ဟောတိ။ ကင္ခ္ဍီရသူဟာဒီဟိ သမာနဝိနိစ္ဆယဘာဝံ ဒဿေတုမာဟ **"သေဝ နယော ဝုတ္တော"**တိ။

၁၂၉၂. ဝုတ္တာသ္မိ တ္တိ ဝုတ္တေ။

၁၂၉၃. ယေနာတိ ဘတ္တေန။ **အာပုစ္ဆိတော** တိ ''ဂဏှာဟထာ''တိ ဝုတ္တော။ **တဿ** ဘတ္တဿ။ **အတ္ထိတာယ** ယာဂုယာ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ **ဣတိ ကာရဏာ**တ္တိ ဣဒံ ပတရဏာကာရဏံ။

၁၂၉၄. ''ယာဂုမိဿကံ ဂဏှာဟာ''တိ ဝုတ္တေ သာ ယာဂု **တတ္ထ** တသ္မိံ အဘိဟဋ္ဌေ ဘာဇနေ ပက္ခိတ္တဘတ္တေန သမာ တ ဗဟုတရာ တ စေ ဟောတိ, **သော** ဇဝံ ဝတ္တတ အဘိဟဋ္ဌံ ပဋိက္ခေပံ ဘိက္ခု န ပတရေတိ ကိရာတိ ယောဇနာ။ **ကိရာ**တိ အရုစိ သူစေတိ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''ကာရဏံ ပန ဒုဒ္ဒသ''န္တိ။

၁၂၉၅. သဗ္ဗတ္ထာ တိ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု။

၁၂၉၆. ဝိသုံ ကတ္တွာတိ ဧကေသိတ္ထမ္ပိ ယထာ န ဟောတိ, တထာ ရသံ တ ခီရံ တ ဘတ္တတော ဝိယောဇေတွာ။

၁၂၉၇. ဂစ္ဆန္တေနေတ တိ ယာဝ ဘောဇနနိဋ္ဌာနံ, တာဝ ဂစ္ဆန္တေနေဝ။ ယထာဟ ''ဂစ္ဆန္တေန နဒိပူရံ ပတ္တေနပိ အဋ္ဌတွာ နဒိတီရေ ဂုမ္ဗံ ပရိက္ခိပိတွာ ဝိစရန္တေန နာဝံ တ သေတုံ တ အာရုဋ္ဌေနာပန အဋ္ဌတွာ ဝဋ္ဋေတွာ ဝိစရန္တေနာ''တိ။

၁၂၉၈. သောတိ ဂစ္ဆန္တော။ **တတော**တိ ဌာနတော, ဂမနက္ကရိယာပထဿ ဝိကောပိတတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၂၉၉. အာသနံ အဝိစာလေတွာတိ နိသဇ္ဇာဝသေန ဖုဋ္ဌဌာနံ အစာလေတွာ, အနုဋ္ဌဟိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''အဒိန္နာအနေ ဝိယ ဌာနာစာဝနံ ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

၁၃၀၀. တတောတိ ပတရိတကာလတော ဥဒ္ဓံ, **တတော** နိသိန္နဌာနတော တ။ ဣတော, ဇတ္တော တ။ **ဤသကမ္ပိ သံသရိတုန္တိ** နိသိန္နဌာနတော ဣတော စိတော စ ထောကမ္ပိ သံသရိတုံ, အပဂန္တုန္တိ အတ္ထော။

၁၃၀၁. သဗ္ဗတ္ထာ တိ ပီဌကာဒိသံဟာရိမေ သဗ္ဗသ္မိံ အာသနေ။ **"ဝိနယညုနာ"**တိ ဣမိနာ ''သစေ ပန နံ သဟ မဉ္စေန ဥက္ခိပိတွာ အညတ္ထ နေန္တိ, ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉) **အဋ္ဌကထာယံ** ''ပီဌကာဒီသုပိ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော''တိ ဝုတ္တဘာဝံ ဇာနန္တေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၃၀၂. နိပဇ္ဇိတွာ တိ ဧတ္ထ ''ပရိဝတ္တန္တေန ယေန ပဿေန နိပန္နော, တဿ ဌာနံ နာတိက္ကမေတဗ္ဗ''န္တိ ဝစနတော ပုဗ္ဗသယိတဌာနံ အဝိဇဟိတွာ သယိတွာယေဝတိ အတ္ထော။ **တထေဝ**တိ ဥက္ကုဋိကော ဟုတွာတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''တဿ ပန ဟေဋ္ဌာ ပလာလပီဌံ တ ကိဉ္စိ တ နိသီဒနကံ အာတဗ္ဗ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

၁၃၀၃. အတိရိတ္တံ ကရောန္တေန သိက္ခုနာ ဘာဇနံ သြနမေတွာတန ဘောဇနေ ဒဿိတေ အထ ''အလမေတံ သဗ္ဗ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **အတိရိတ္တံ ကရောန္တေနာ** တိ ''အတိရိတ္တံ နာမ ကပ္ပိယကတံ ဟောတိ, ပဋိဂ္ဂဟိတကတံ ဟောတိ, ဥစ္စာရိတကတံ ဟောတိ, ဟတ္ထပာသေ ကတံ ဟောတိ, ဘုတ္တာဝိနာ ကတံ ဟောတိ, ဘုတ္တာဝိနာ ပဝါရိတေန အာသနာ အဝုဋ္ဌိတေန ကတံ ဟောတိ, 'အလမေတံ သဗ္ဗ'န္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဂိလာနာတိရိတ္တံ ဟောတီ''တိ (ပာစိ. ၂၃၉) ဝုတ္တေသု အဋ္ဌသု အာကာရေသု အန္တံ ဝိနာ ပုရိမေဟိ သတ္တဟိ ဝိနယကမ္မာကာရေဟိ အတိရိတ္တံ ကရောန္တေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ ''ဣမေဟိ သတ္တဟိ ဝိနယကမ္မာကာရေဟိ ယံ အတိရိတ္တ''န္တိအာဒိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉)။

ဣမေ အတိရိတ္တံ ကာတုံ အဘိဟဋ္ဌုံ ဘောဇနံ ကပ္ပိယဉ္စ နာမ ဟောတိ, ကပ္ပိယကတေန သိင်္ဂိဝေရလသုဏာဒိဝတ္ထုနာ ယုတ္တတာယ စ အကပ္ပိယမံသာဘာဝေန စ ကုလဒူသနာဒီဟိ အနုပ္ပန္နဘာဝေန စ ကတဉ္စ နာမ ဟောတိ။ “အလမေတံ သဗ္ဗ”န္တိ အတိရိတ္တကတဘာဝတော ဧဝံ ကပ္ပိယဉ္စ တံ ကတံ စာတိ **ကပ္ပိယကတ**န္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝမုပရိပိ **ကတ-**သဒ္ဒဿ အတ္ထော စ သမာသဝိဂ္ဂဟော စ ဝေဒိတဗ္ဗော ။ အဝသိဋ္ဌပဒေသု ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟိတံ **ပဋိဂ္ဂဟိတံ** နာမ။ တံ ကာရာပေန္တေန အာဂတေန ဘိက္ခုနာ ထောကံ ဥစ္စာရေတွာ, ဩတာရေတွာ တ ဒဿိတံ **ဥစ္စာရိတကတံ** နာမ။ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတုမာဂတဿ အဍ္ဎတေယျဟတ္ထပ္ပမာဏဟတ္ထပါသဗ္ဘန္တရဂတေန အတိရိတ္တကတံ **“ဟတ္ထပါသေ ကတ”**န္တိ ဝုစ္စတိ။ အန္တမသော ပဝါရဏဇနကံ ယံ ကိဉ္စိ ဘောဇနံ ကုသဂ္ဂေနာပိ ဂဟေတွာ ဘုတ္တဝတာ **ဘုတ္တာဝိနာ**။ ယထာဟ “ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇနံ အန္တမသော ကုသဂ္ဂေနာပိ ဘုတ္တံ ဟောတီ”တိ။ ဘုဉ္ဇန္တော ပဝါရိတော ဟုတွာ ယော အာသနံ န ကောပေတိ, သော ဘုတ္တာဝီ ပဝါရိတော “အာသနာ အဝုဋ္ဌိတော”တိ ဝုစ္စတိ, တေန ကတံ **“ဘုတ္တာဝိနာ။ပေ။ အဝုဋ္ဌိတေန ကတ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ “အလမေတံ သဗ္ဗ”န္တိ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဝုတ္တံ **“အလမေတံ သဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတီ”**တိ ဒဿိတံ။ အယံ သတ္တဝိဓော ဝိနယကမ္မာကာရော နာမ။

ဂိလာနာတိရိတ္တကံ ပန ဣမိဿာ ကထာယ အဝုတ္တမ္ပိ အနတိရိတ္တသဒ္ဒဿနတ္ထံ ဝက္ခမာနာယ “ကတ”န္တိအာဒိကထာယ “န ဂိလာနာတိရိတ္တဉ္စာ”တိ ဣမဿ ဝိပရိယာယတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဂိလာနတော အတိရိတ္တံ, တဿ အညဒိနေသု ဘုဉ္ဇနတ္ထာယ ဥပဋ္ဌာပိတမ္ပိ **ဂိလာနာတိရိတ္တံ** နာမ။

“တေန ဘိက္ခုနာ”တိ ဣမိနာ “ဘုတ္တာဝိနာ”တိ စ “ဘုတ္တာဝိနာ ပဝါရိတေန အာသနာ ဝုဋ္ဌိတေနာ”တိ စ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဝိသိဋ္ဌံ တေနေဝ ဟကဉ္စံ ဘိက္ခုံ ပရာမသတိ, ပဝါရဏဇနကာနံ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဘုတ္တာဝိနာ, ဘုတ္တာဝီ ပဝါရိတောပိ ဟုတွာ အာသနာ အဝုဋ္ဌိတေန တ ဘိက္ခုနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဩနမိတွာန ဘာဇနေ**တိ ဧတ္ထ “ဒဿိတေ ဘောဇနေ”တိ သေသော, “အထာ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ကပ္ပိယကရဏာရဟာနိ သိင်္ဂိဝေရာဒီနိ ကပ္ပိယံ ကာရေတွာ ပဋိဂ္ဂဟာပေတွာ အာဂန္တွာ ဟတ္ထပါသဗ္ဘန္တရေ ပတွာ အတိရိတ္တံ ကာရာပေန္တေန ဘိက္ခုနာ ဘာဇနံ ထောကံ ဩနာမေတွာ ဥစ္စာရေတွာ ဒဿိတကာလာနန္တရာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဥတ္တရိ ကာတဗ္ဗံ ဒဿေတုမာဟ **“အလ”**န္တိအာဒိ။

ဧတ္တာဝတာ **“တေန ဘိက္ခုနာ”**တိ ဣမိနာ “ဘုတ္တာဝိနာ ကတံ, ဘုတ္တာဝိနာ ပဝါရိတေန အာသနာ အဝုဋ္ဌိတေန ကတ”န္တိ အင်္ဂဒ္ဒယံ သင်္ဂဟိတံ။ **“ဩနမေတွာန ဘာဇန”**န္တိ ဣမိနာ “ဥစ္စာရိတကတံ ဟောတီ”တိ ဣဒံ သင်္ဂဟိတံ။ “ကပ္ပိယကတံ, ပဋိဂ္ဂဟိတကတံ, ဟတ္ထပါသေကတ”န္တိ ဣဒံ တယံ အနန္တရိယတစိနာ **အထ-**သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတံ။ “အလမေတံ သဗ္ဗ”န္တိ ဣဒံ ပနေတ္ထ သရူပေနေဝ ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၂၀၄. ပတ္တေ ဌိတဘောဇနမေဝ အတိရိတ္တံ ကာတဗ္ဗန္တိ နတ္ထိ, ပစ္ဆိအာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဘာဇနေ ဌိတမ္ပိ ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုမာဟ **“ကပ္ပိယံ ပနာ”**တိ။ **ကုဏ္ဍေ**တိ ဘဏ္ဍုက္ခလိယံ။ **ဘာဇနေ**တိ ယံ ကိဉ္စိ ဘာဇနံ ဂဟိတံ။

၁၂၀၅. တေန္တိ အတိရိတ္တကတံ ဧတံ ဘောဇနံ။ တံ ကေမေဝ ဌပေတွာတိ ယောဇနာ။ “ဝဋ္ဋတေတ”တိ ဝုတ္တေပိ အဗ္ဘဂ္ဂါဒီနမတ္ထာယာတိ ဂဏှေယျုန္တိ အာဟ **“ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ”**န္တိ, တမေကံ ဝိနာ ပရေဟိ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၁၂၀၆-၇. ကပ္ပိယံ ကာရေတွာတိ အတိရိတ္တံ ကာရေတွာ။ **အာကိရန္တိ စေ**တိ ယဒိ ပက္ခိပန္တိ။ ပုန တထာ အတိရိတ္တံ ကာရေတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

တံ ကေန အတိရိတ္တံ ကာတဗ္ဗန္တိ အာဟ **“ယေနာ”**တိအာဒိ။ **တန္တိ** အတိရိတ္တကတံ ဘောဇနံ။ **ယေန အကတ**န္တိ ယေန ဘိက္ခုနာ ပဌမံ အတိရိတ္တံ န ကတံ, တေန ကာတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ယထာဟ “ယေန အကတန္တိ အညေန ဘိက္ခုနာ ယေန ပဌမံ န ကတံ, တေန ကာတဗ္ဗ”န္တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉)။ ယံ တ အကတံ, တံ ဝိသုံ တေန တ ကာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ **ယံ တ အကတ**န္တိ တသ္မိံ အတိရိတ္တကတဘောဇနေ အပက္ခိတ္တံ ယံ ဘောဇနံ အတိရိတ္တံ န ကတံ။ **တံ ဝိသုံ တေန တ ကာတဗ္ဗ**န္တိ ပဌမံ ပက္ခိတ္တံ ဘောဇနံ အတိရိတ္တံ ကတေန ယထာ အမိဿံ ဟောတိ,

တထာ အညဿ ဘာဇနဿ ဂဟဏဝသေန ဝိသုံ ကာရေတဗ္ဗတ တေန ပဌမံ ကတာတိရိတ္တေနာပိ အတိရိတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ ယထာဟ – ''ယဥ္စ အကတန္တိ ယေန ပဌမံ ကပ္ပိယံ ကတံ, တေနာပိ ယံ အကတံ, တံ ကာတဗ္ဗံ။ ပဌမဘာဇနေ ပန ကာတုံ န လဗ္ဘတိ။ တတ္ထ ဟိ ကရိယမာနံ ပဌမံ ကတေန သဒ္ဓိံ ကတံ ဟောတိ, တသ္မာ အညသ္မိံ ဘာဇနေ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော''တိ။

၁၃၀၈. အကပ္ပိယာဒီဟိ သတ္တဟီတိ ''အနတိရိတ္တံ နာမ အကပ္ပိယကတံ ဟောတိ, အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတံ ဟောတိ, အနုစ္စာရိတကတံ ဟောတိ, အဟတ္ထပါသေ ကတံ ဟောတိ, အဘုတ္တာဝိနာ ကတံ ဟောတိ, ဘုတ္တာဝိနာ စ ပဝါရိတေန အာသနာ ဝုဋ္ဌိတေန ကတံ ဟောတိ, 'အလမေတံ သဗ္ဗ'န္တိ အဝုတ္တံ ဟောတီ''တိ (ပါစိ. ၂၃၉) ဝုတ္တေဟိ သတ္တဟိ ဝိနယကမ္မာကာရေဟိ။ အတိရိတ္တံ ကတန္တိ ယောဇနာ။ ''ဟောတိ အနတိရိတ္တက''န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၁၃၀၉. ဥပကဋ္ဌဝေလာယပိ အတိရိတ္တံ ကရောန္တေန ''အဟံ ဟတောဝ ဘုဥ္ဇိ''န္တိ တ ''ထောကံ ပရိဘုဥ္ဇိ''န္တိ တ အစိန္တေတ္ဗတ ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုမာဟ **''ယောပိ''**တိအာဒိ။ **ဥပကဋ္ဌျပနီတမ္ပိ** တိ ဥပကဋ္ဌဝေလာယ ဥပနီတမ္ပိ ဘောဇနံ။

၁၃၁၀. ယာမာဒိကာလိကန္တိ ယာမသတ္တာဟယာဝဇီဝိကကာလိကံ။ **အနာမိသ** န္တိ အာမိသေန အမိဿံ။ **တံ** ယာမာဒိကာလိကံ ပရိဘုဥ္ဇတောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၃၁၂. ဂိလာနဿ ဘုတ္တာတိရိတ္တံ ဝိယ ကအာစိ ဘုဥ္ဇိဿတီတိ ဥဒ္ဒိဿ ဌပိတမ္ပိ ဂိလာနာတိရိတ္တံ နာမာတိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉ အတ္ထတော သမာနံ) ဝုတ္တံ။ ''ဝိဟာရာဒီသု ဂိလာနဿ ဟာပုဏနကောဋ္ဌာသမ္ပိ ဂိလာနာတိရိတ္တံ နာမာ''တိ ဝဒန္တိ။

၁၃၁၃. ကထိနေနာတိ ပဌမကထိနေန။

ပဌမပဝါရဏကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၃၁၄. အနတိရိတ္တေနာ တိ ဧတ္ထ ''ခာဒနီယေန ဝ ဘောဇနီယေန ဝ''တိ သေသော။ ဧတ္ထ **''ခာဒနီယံ** နာမ ပဥ္စ ဘောဇနာနိ ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ ဌပေတွာ အဝသေသ''န္တိ (ပါစိ. ၂၃၉) ဝုတ္တံ ပဥ္စဘောဇနတော အညံ သဗ္ဗံ ယာဝကာလိကံ ခာဒနီယံ နာမ။ ''ဘောဇနီယံ နာမ ပဥ္စ ဘောဇနာနိ ဩဒနော ကုမ္မာသော သတ္တု မစ္ဆော မံသ''န္တိ (ပါစိ. ၂၃၉) ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော အနန္တရသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တော။ **ပဝါရေယျာ** တိ ဧတ္ထ ''အဘိဟဋ္ဌုံ''န္တိ သေသော။ **အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရေယျာ** တိ အဘိဟရိတ္ဗတ ''ဟန္ဒ ဘိက္ခု ယာဝတကံ ဣစ္ဆသိ, တာဝတကံ ဂဏှေတ္ဗတ ခါဒ ဝ ဘုဥ္ဇ ဝ''တိ ဧဝံ ပဝါရေယျ။ **''ပဝါရိတ''**န္တိပဒံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ဇာန**န္တိ သုတွ တ ဒိသ္ဗတ တ တဿ ပဝါရိတဘာဝံ ဇာနန္တော။ **အာသာဒနာပေက္ခော** တိ အာသာဒနံ စောဒနံ မင်္ကုကရဏဘာဝံ အပေက္ခမာနော။ **ဘုတ္တေ**တိ တဿ ပယောဂေန ဣတရေန ဘုဥ္ဇိတ္ဗတ ပရိယောသာပိတေ။ **တဿာ** တိ ယော တဿ ပဝါရိတဘာဝံ ဉတ္ဗတ ''ဘုဥ္ဇာ''တိ နိယောဇေသိ, တဿ။

၁၃၁၅-၆. ကေဿ ဘုဥ္ဇနေန အညဿ ပါစိတ္တိ ဟောတီတိ ကထမေတန္တိ အာသင်္ကာယ တထာ ဝုတ္တတ္ဗတာ ပရိဟရိတုမာဟ **''ဒုက္ကဋံ။ပေ။ ဒဿိတ''** န္တိ။ **ဣတရဿ ဂဟဏေ** တိ ပဝါရိတဘိက္ခုနော ဘုဥ္ဇနတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟဏေ။ **အဇ္ဈောဟာရပယောဂေသု စာ** တိ ဧတ္ထာပိ ''ဣတရဿာ''တိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဗ္ဗံ** ဒုက္ကဋံ, ပါစိတ္တိယဥ္စ။ **ဒဿိတ** န္တိ ''အဘိဟရတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ တဿ ဝစနေန 'ခာဒိဿာမိ ဘုဥ္ဇိဿာမီ'တိ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဘောဇနပရိယောသာနေ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ''တိ (ပါစိ. ၂၄၄) ဒေသိတံ ဘဂဝတာတိ အတ္ထော။

၁၃၁၇. ဥဘယတ္ထာပိ ဝိမတိဿာ တိ ပဝါရိတေ စ အပဝါရိတေ စ ဝိမတိဿ။ **ဒုက္ကဋံ ပရိဒီပိတ** န္တိ ''ပဝါရိတေ ဝေမတိကော။ အပ္ပဝါရိတေ ဝေမတိကော, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပါစိ. ၂၄၅) ဒေသိတံ။

၁၃၁၈. **ကာရာပေတ္တတ**တိ ဧတ္ထ ''ဘုဉ္ဇာဟီ''တိ သေသော။ **အညသ္သတ္ထာယာ** တိ ဧတ္ထ ''အဘိဟရန္တော ဂစ္ဆာဟီ''တိ သေသော။

၁၃၁၉. **ဩမသတဒတုလ္လာတ** တိ ဣဒံ အဒိန္နာအနသမုဋ္ဌာနံ သန္ဓာယာဟ။

ဒုတိယပတရဏကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၃၂၀. **ခာဒနီယံ တ**တိ ပဥ္စ ဘောဇနာနိ စ ကာလိကတ္တယဥ္စ ဝိနာ အဝသေသေသု ယံ ကိဥ္စိ တ။ **ဘောဇနီယံ တ**တိ ပဥ္စသု ဘောဇနေသု အညတရမ္ပိ။ **ဝိကာလေ**တိ ဝိဂတေ ကာလေ။ ကာလော နာမ အရုဏုဂ္ဂမနတော ယာဝ မဇ္ဈန္ဟိကာ, တဒညော ဝိကာလော။ ယထာဟ ''ဝိကာလော နာမ မဇ္ဈန္ဟိကေ ဝီတိဝတ္တေ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ''တိ (ပာစိ. ၂၄၉)။ ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကောပိ ကာလေယေဝ သင်္ဂယှတိ။ ယထာဟ ''ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကောပိ ကာလသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပန ခာဒိတုံ တ ဘုဉ္ဇိတုံ တ န သက္ကာ, သဟသာ ပိဝိတုံ ပန သက္ကာ ဘဝေယျ။ ကုက္ကုစ္စကေန ပန န ကာတဗ္ဗံ။ ကာလပရိစ္ဆေဒဇာနနတ္ထဉ္စ ကာလတ္ထမ္ဘော ယောဇေတဗ္ဗော, ကာလဗ္ဘန္တရေဝ ဘတ္တကိစ္စံ ကာတဗ္ဗ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၄၈-၂၄၉)။ **အောသ**န္တိ ပာစိတ္တိယံ။

၁၃၂၁. ''ခာဒနီယံ တ ဘောဇနီယံ တ''တိ ဧတ္ထ ဘောဇနီယသ္သ ပတရဏသိက္ခာပဒေ ဒဿိတသရူပတ္တာ ခာဒနီယံ တာဝ သရူပတော ဒဿေတုမာဟ **''ယမာမိသဂတ''**န္တိအာဒိ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဧတေသု ခာဒနီယဘောဇနီယေသု။ ယံ ပန ဝန မူလဖလာဒိကံ **အာမိသဂတံ** အာမိသေ ယာဝကာလိကေ ပရိယာပန္နံ, တံ ခာဒနီယန္တိ ယောဇနာ။ **ကာလိကေသွဝသမောဟ တ္ထ**န္တိ ဧတ္ထ ကထာဗန္ဓဝသေန မ-ကာရလောပေ, အသမ္မောဟတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣဒ**န္တိ ဝက္ခမာနံ သန္ဓာယာဟ။

၁၃၂၂. **မူလ**န္တိ ယံ ကိဥ္စိ ရုက္ခလတာနံ မူလံ။ **ကန္ဒ** န္တိ ရုက္ခလတာနမေဝ ကန္ဒံ။ **မုဠာလ**န္တိ ပဒုမဂစ္ဆမူလကန္ဒံ။ **မ တ္ထက**န္တိ တာလနာဠိကေရာဒီနံ မတ္ထကံ, ဝေဠုကဠီရပလ္လဝက္ကရာနဉ္စ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟော။ **ခန္ဓက** န္တိ ဥစ္ဆုအာဒိခန္ဓကံ။ **တစ**န္တိ ဆလ္လိံ။ **ပတ္တ** န္တိ ပဏ္ဏံ။ **ပုပ္ဖ** န္တိ ကုသုမံ။ **ဖလ**န္တိ ရုက္ခလတာဒီနံ ဖလံ။ **အဋ္ဌိ** တိ ရုက္ခလတာဒိဗီဇံ။ **ပိဋ္ဌ** န္တိ ဧသာဒိပိဋ္ဌံ။ **နိယျာသ** န္တိ သိလေသံ။ ''ခာဒနီယ''န္တိ သဗ္ဗတ္ထ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။

၁၃၂၃. ဧဝံ ခာဒနီယာနံ မာတိကံ နိက္ခိပိတ္ဝာ တေ သရူပတော ဒဿေတုမာဟ **''မူလခာဒနီယာဒီန''**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ ရုက္ခမူလမေဝ ခာဒနီယံ, တံ အာဒိ ယေသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ **မုခမတ္တနိဒဿနံ နိဗောဓထော** တိ ဧတ္ထ ''မယာ ကရိယမာန''န္တိ သေသော။ **မုခမတ္တ**န္တိ ပဝေသဒ္ဒွါရမတ္တံ, နိရဝသေသတော ဒဿနေ ပပဉ္စဘီရုကာနံ ပုဗ္ဗေ ဘယံ ဟောတီတိ သဒ္ဓေပတော ခာဒနီယာနိ ဒဿိဿန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တထာ ဒဿနေ ပယောဇနမာဟ **''နာမတ္ထေသု ဘိက္ခူနံ ပာဋဝတ္ထာယာ''**တိ, မူလခာဒနီယာဒီနံ နာမေသု စ တဒတ္ထေသု စ ဘိက္ခူနံ ပာဋဝပ္ပဒနတ္ထန္တိ အတ္ထော။

၁၃၂၄-၅. မူလကမူလာဒီနိ ဥပဒေသတောယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ န ဟိ တာနိ ပရိယာယန္တရေန ဝုစ္စမာနာနိပိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ပရိယာယန္တရေနပိ ဟိ ဝုစ္စမာနေ တံ တံ နာမံ အဇာနန္တာနံ သမ္မောဟောယေဝ သိယာ, တသ္မာ တတ္ထ န ကိဥ္စိ ဝက္ခာမ။ **သာကာန**န္တိ သူပေယျပဏ္ဏာနံ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။ **အာဟာရတ္ထ** န္တိ အာဟာရေန ကတ္တဗ္ဗပယောဇနံ, အာဟာရကိစ္စန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''အာမိသတ္ထ''န္တိပိ လိခန္တိ။ **ဖရန္တီ** တိ ဝိတ္ထာရေန္တိ။

၁၃၂၆. **ဇရဋ္ဌ** န္တိ ပုရာဏကန္ဒံ။ ယံ တံ ဇရဋ္ဌန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသာနံ ဇရဋ္ဌံ ယာဝကာလိကန္တိ ယောဇနာ။ **သေသာန**န္တိ မူလကာဒီနိ ဝုတ္တာနိ။ ယထာဟ ''မူလကခာရကဇဇ္ဈရိမူလာနံ ပန ဇရဋ္ဌာနိပိ အာမိသဂတိကာနေဝ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၄၈-၂၄၉)။

၁၃၃၁. **ခေတော**တိ နိဗ္ဗတ္တိတပိဋ္ဌော။

၁၃၃၂. အခေတော ခီရဝလ္လိယာ ကန္ဒောတိ ယောဇနာ။ **တက္ကပထာတီတာ** တိ ''အသုကော တ အသုကော တ''တိ ဝတ္တုံ ပရိယန္တိ ဟပေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ဝစနပထာတီတာ။

၁၃၃၃. **ပုဏ္ဏရိကံ** သေတံ။ **ပဒုမံ** ရတ္တံ။

၁၃၃၄. **သမ္ဘဝံ** ဇာတံ။

၁၃၃၈. **ဇရင္ဒုဗ္ဗန္ဓော** တိ ကန္ဒသ္သ ဟေဋ္ဌာ အတီဝ ပရိဏာတဋ္ဌာနံ။

၁၃၃၉. **ပထဝိယံ ဂတောတိ** အန္တော့ပထဝိယံ ဂတော, ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတ္ဝာ ဂတတရုဏဒဏ္ဍောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၃၄၀. ဇဝံ အန္တောဘူမိယံ ဂတော။ ''ပဏ္ဏဒဏ္ဍော ဥပ္ပလာဒီန''န္တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ **သဗ္ဗော** တိ တရုဏောပိ ပရိဏတောပိ။ ဥပ္ပလာဒီနံ, ပဒုမဇာတိယာ စ သဗ္ဗော ပဏ္ဏဒဏ္ဍော ယာဝကာလိကောတိ ယောဇနာ။

၁၃၄၅. **ပတ္တခာဒနီယံနာမာ** တိ ပတ္တသင္ခာတံ ခာဒနီယံ နာမ။

၁၃၄၈. **မူလကာဒီနန္တိ** ''မူလကံ ခာရကဉ္စေတ''တိအာဒိကာယ ကထာယ ဝုတ္တမူလကာဒီနံ။

၁၃၄၉. **ကဏ္ဏိကာ** တိ ပဒုမကဏ္ဏိကာ။

၁၃၆၀. **ကေတကာဒီနန္တိ** ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တိမ္ဗရုသကံ ဂဟိတံ။ **တာလဖလဋ္ဌိ** တိ တရုဏဖလာနံ အဋ္ဌိ။

၁၃၆၁. **''ပုန္နာဂမဓုကဋ္ဌီနိ''** တိ စ **''ပုန္နာဂမဓုကဋ္ဌိစာ''** တိ စ ဟေတ္ထကေသု ဥဘယထာ ဟဉ္ဇော ဒိဿတိ, အတ္ထော ပန ဧကောယေဝ။ ''သေလု အဋ္ဌိ''တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ **အနာမိသေ**တိ ယာဝဇီဝိကေ။

၁၃၆၃. **ခေါတံ တာလပိဋ္ဌ** န္တိ တာလဖေဂ္ဂုံ ကောဋ္ဋေတွတ ဥဒကေ မဒ္ဒိတွတ ပရိဿာဝေတွတ ကလလေ ဘာဇနတလံ ဩတိဏ္ဏေ ပသန္နောဒကံ အပနေတွတ ဂဟိတတာလပိဋ္ဌန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တထာ ခီရဝလ္လိယာ ပိဋ္ဌန္တိ ယောဇနာ, တထေဝ ကောဋ္ဋေတွတ ပရိဿာဝေတွတ ဂဟိတခီရဝလ္လိယာ ပိဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။

၁၃၆၄. **အခေါတံ** ဝုတ္တဝိပရိယာယတော ဂဟေတဗ္ဗံ။ ''အာဟာရတ္ထမသာဓေန္တံ, သဗ္ဗံ တံ ယာဝဇီဝိက''န္တိ ဝစနတော တေသု တေသု ဇနပဒေသု မနုဿာနံ အာဟာရကိစ္စံ အကရောန္တံ မူလာဒိ ယာဝဇီဝိကံ, တဒညံ ယာဝကာလိကန္တိ သင္ခေပလက္ခဏံ ကာတဗ္ဗန္တိ။

ဝိကာလဘောဇနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၃၆၉. **ဘောဇနံ သန္နိဓိံ ကတွတ ခါဒနံ တ** တိ ဧတ္ထ ဘောဇနခါဒနီယာနိ ယထာဝုတ္တဘေဒသရူပါနေဝ။ **သန္နိဓိံ ကတွတ**တိ ပဋိဂ္ဂဟေတွတ ဧကရတ္တမ္ပိ အတိက္ကာမေတွတ, သန္နိဒဟိတွတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ ''ပဋိဂ္ဂဟေတွတ ဧကရတ္တမ္ပိ ဝီတိနာမိတဿေတံ အဓိဝစန''န္တိ (ပာစိ. ၂၅၃)။ တဒေဝ ဝက္ခတိ ''သယ''န္တိအာဒိနာ။ **ခါဒနန္တိ** ကမ္မသာဓနောယံ, ''ခဇ္ဇ''န္တိ ဣမိနာ သမာနတ္ထော။

၁၃၇၀. ''သန္နိဓိ ကတွတ''တိ ဧတ္ထ နိဒ္ဒေသံ ဒဿေတုမာဟ **''သယ''**န္တိအာဒိ။

၁၃၇၂. ''တံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဧတ္ထ အတ္ထံ ဒဿေတုမာဟ **''တတော''**တိအာဒိ။ **တတော**တိ သန္နိဓိကတဘောဇနတော။ **သုဒ္ဓစိတ္တေနာ** တိ သတသနသကလကိလေသပ္ပဟာနတော နိမ္မလစိတ္တေန။ **တာဒိနာ**တိ အဋ္ဌသု လောကဓမ္မေသု နိဗ္ဗိကာရဘာဝေန တာဒိနာ။ အထ တ ယာဒိသာ ပုရိမကာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ရူပာရူပဂုဏေဟိ အဟေသုံ, တာဒိသေန ဘဂဝတာ။

၁၃၇၃. ဩဒနာဒီသု ပဠမသု ဘောဇနေသု တာဝ အကပ္ပိယမံသေန သန္နိဓိကသေန ဟစိတ္တိယဥ္စ အာပတ္တိဝိသေသဥ္စ ဒဿေတုမာဟ **"အကပ္ပိယေသူ"**တိအာဒိ။ **ဟစိတ္တီ** တိ သန္နိဓိပာစိတ္တိယမာဟ။ **က္လာတရေတိ** သီဟာဒိမံသမ္ပိ။ ဒုက္ကဋေန သဟ ဟစိတ္တိတိ ယောဇနာ။

၁၃၇၄. **ယာမကာလိကသင္ခာတံ ပရိဘုဥ္ဇတော** တိ ဧတ္ထ "သန္နိဓိ ကတ္တ"တိ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ ။ "ဒုက္ကဋေန သဟာ"တိ အဝတ္တ **"ဟစိတ္တီ"** တိ ဝုတ္တတ္တာ သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဥ္ဇတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ "ယာမကာလိကံ သတိ ပစ္စယေ အဇ္ဈောဟာရတော ဟစိတ္တိယံ။ အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟာရတော ဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိံ ဟစိတ္တိယ"န္တိ (ဟစိ. အဠ. ၂၅၃)။

၁၃၇၅. အနန္တိ ဧတ္ထာပိ "သန္နိဓိကတ"န္တိ ဣဒံ ပုရေ ဝိယ လဗ္ဘတိ, **"ပကတိ"**န္တိ ဣဒံ "အနံ"န္တိ ဧတဿ ဝိသေသနံ, မနုဿမံသာဒီဟိ အသမ္မိဿံ နာတိရိတ္တကတံ အနမတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဟစိတ္တိယဒွယ** န္တိ အနတိရိတ္တပစ္စယာ စ သန္နိဓိပစ္စယာ စ ဒွေ ဟစိတ္တိယာနိ။

၁၃၇၆. "ဒွေ , ဒွယ"န္တိ ဥဘယတ္ထာပိ အယမေဝတ္ထော။

၁၃၇၇. **သာမိသေန မုခေန ဒွေ**တိ ဧတ္ထ "ပဥ္စ ဘောဇနာနိ ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ ဌပေတွာ အဝသေသံ ခာဒနီယံ နာမာ"တိ (ဟစိ. ၂၅၄) ဝုတ္တတ္တာ ခာဒနီယာသင္ဂဟိတေန ယာမကာလိကေန စ တေန သမ္မိဿတ္တာ သန္နိဓိနာမေန မုခဂတအာမိသမူလကေန စ သန္နိဓိပာစိတ္တိယာနိ ဒွေ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **သာမိသေန မုခေနာ**တိ ဥပလက္ခဏတ္တာ ယထာကထဥ္စိ အာမိသေ မိဿီဘူတေ ဧတ္တကာ အာပတ္တိယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နိရာမိသံ ယာမကာလိကံ ဘုဥ္ဇတော ဧကမေဝ ဟစိတ္တိယန္တိ ယောဇနာ, ယေန ကေနစိ အာကာရေန အသမ္မိဿံ ယာမကာလိကံ ပရိဘုဥ္ဇတော ဧကမေဝ ဟစိတ္တိယံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၁၃၇၈. **တမေဝ**တိ သန္နိဟိတမေဝ ကာလိကံ။ **ဝေလာသု ဒွိဝီသု ဝိကပ္ပေသူ** တိ သာမိသနိရာမိသဝိကပ္ပဒွယေ။ **ကေဝလံ ဒုက္ကဋံ ဝဳတီ**တိ ပဌမဝိကပ္ပေ ဒွိဟိ ဟစိတ္တိယေဟိ သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယဝိကပ္ပေ ဟစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၃၇၉. **သုဒ္ဓ** န္တိ ဧတ္ထ "သန္နိဓိကတံ ဘောဇန"န္တိ သေသော။ ဣဒံ "ပကတိဘောဇနေ"တိ (ဟစိ. အဠ. ၂၅၃) **အဋ္ဌကထာယံ,** ဣဓ စ "န အေသော ယာမကာလိကေ"တိ ယာမကာလိကဿ ဝိသုံ ဝက္ခမာနတ္တာ ဝိညာယတိ, အကပ္ပိယမံသယာမကာလိကေဟိ အမိဿံ ဘောဇနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၃၈၀. **မံသေ**တိ ဧတ္ထ "အကပ္ပိယေ"တိ ဣဒံ ထုလ္လစ္စယာဒိဝစနေနေဝ လဗ္ဘတိ။ **ဝဳတီ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေဟိ ဟစိတ္တိယဒွယေဟိ သဒ္ဓိံ မနုဿမံသေ ထုလ္လစ္စယဥ္စ သီဟာဒိမံသေ ဒုက္ကဋဥ္စ ဝဳတိ။ မနုဿမံသေ စ **သေသေ** သီဟမံသာဒိကေ အကပ္ပိယမံသေ စ ယထာနုက္ကမတော ထုလ္လစ္စယဥ္စေဝ ဒုက္ကဋဉ္စာတိ ဒွယံ ဝဳတီတိ ယောဇနာ။

၁၃၈၁. **အနတိရိတ္တမ္ပိ** ဘောဇနံ ဝိကာလေ ပရိဘုဥ္ဇတော ဘိက္ခုနော တန္နိမိတ္တကော ဒေသော ယထာဝုတ္တေသု **သဗ္ဗဝိကပ္ပေသု** နတ္ထီတိ ယောဇနာ။ "ဝိကာလ။ပေ။ ကာလိကေ"တိ ယာမကာလိကဿ ဝိသုံ ဝက္ခမာနတ္တာ စ အတိရိတ္တကာရာပနဥ္စ ဘောဇနေယေဝ သမ္ဘဝတီတိ **အနတိရိတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ "နိဟိတဘောဇန"န္တိ သေသော။ "အနတိရိတ္တပစ္စယာ ပန ဝိကာလေ သဗ္ဗဝိကပ္ပေသု အနာပတ္တိ"တိ (ဟစိ. အဠ. ၂၅၃) အဋ္ဌကထာဝစနတော **ဒေသော**တိ အနတိရိတ္တပစ္စယာ ဟစိတ္တိယမာဟ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ **"တန္နိမိတ္တကော"** တိ, အနတိရိတ္တနိမိတ္တကောတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗဝိကပ္ပေသူ** တိ "သုဒ္ဓံ တ မနုဿမံသမိဿံ တ သီဟာဒိမံသမိဿံ တ ယာမကာလိကမိဿံ တ"တိ သဗ္ဗေသု ဝိကပ္ပေသု။ **"တန္နိမိတ္တကော"** တိ ဝစနေနေဝ တရိတဝိကာလာဒိနိမိတ္တဿ ဒေသဿ သမ္ဘဝံ ဒဿေတိ။

၁၃၈၂-၃. ဝိကာလပစ္စယာ တတိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒေန "အနတိရိတ္တပစ္စယာ"တိ ဣဒံ သမုစ္စိတံ။ **အပိ**-သဒ္ဒော "ယာမကာလိကေပီ"တိ ယောဇေတဗ္ဗော။ သတ္တာဟကာလိကံ, ယာဝဇီဝိကံ အာဟာရတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဏှတော ဂဟဏေ, ယထာဝုတ္တဿ သတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကဘေဒေန **ဒုဝိဓဿ တု** အဇ္ဈောဟာရပယောဂေသု နိရာမိသေ တ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **တု**-သဒ္ဒော ဧဝ-ကာရတ္ထော။

၁၃၈၄. အထာတိ တက္ကာရမ္ဘေ နိဟာတော။ **အာမိသသံသဋ္ဌံ** သတ္တာဟကာလိကံ, ယာဝဇီဝိကံ တတိ ယောဇနာ။ **ဂဟေတွာ**တိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။ **ဌပိတ**န္တိ အရုဏံ အတိက္ကာမေတွာ ဌပိတံ။ **ဟာစိတ္တီ** တိ သန္နိဓိဟာစိတ္တိ။

၁၃၈၅. ကာလောတိ အရုဏုဂ္ဂမနာဒိမဇ္ဈန္ဟိကာဝသာနော ကာလော။ **ယာမော**တိ မဇ္ဈန္ဟိကာဒိဒုတိယအရုဏုဂ္ဂမနာဝသာနော။ တံ တံ ကာလံ ကာလိကံ အတိက္ကာမယတော တု အဒေါသောတိ ယောဇနာ။ **တု**-သဒ္ဒော ဧဝကာရတ္ထော။ **တံ** တ **ကာလိက**န္တိ ယထာက္ကမံ ယာဝကာလိကံ ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၃၈၆. ယာဝကာလိကံ အတ္တနာ သမ္ဘိန္နာနိ ဣတရာနိ **တီဏိ** ကာလိကာနိ အတ္တနောယေဝ သဘာဝံ ဥပနေတီတိ ယောဇနာ။ သကော ဘာဝေါ **သဘာဝေါ,** တံ။

၁၃၈၇-၈. ဧဝမေဝ ဝိနိဒ္ဒိသေ တိ "ပုရိမံ ပုရိမံ ကာလိကံ အတ္တနာ သမ္ဘိန္နံ ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ အတ္တနော သဘာဝမေဝ ကဟာပေတီ"တိ ကထေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣမေသူတိအာဒီသု နိဒ္ဓာရဏေ ဘုမ္မံ။ **အန္တောဝုတ္ထံ ဟောတီ** တိ အကပ္ပိယကုဋိယံ ဌပေတွာ အရုဏုဋ္ဌာပနေန အန္တောဝုတ္ထံ နာမ ဟောတိ။ **သန္နိဓိ စ ဟောတီ** တိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပဋိဂ္ဂဟဏံ အဝိဇဟိတွာ အရုဏုဋ္ဌာပနေန သန္နိဓိ စ နာမ ဟောတိ။ ဟေတ္ထကေသု **"သန္နိဓိ"** န္တိ သာနုနာသိကော ဟဌော ဒိဿတိ, "ဟောတီ"တိ ကိရိယာယ သမ္ဗန္ဓတ္တာ **သန္နိဓိ** -သဒ္ဒော ပဌမေကဝစနန္တောတိ အနုနာသိကော အာဂမသန္ဓိဇောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဥဘယမ္ပိ** တိ ယထာဝုတ္တံ အန္တောဝုတ္ထံ, သန္နိဓိ စာတိ ဥဘယမ္ပိ။ **န ဟောတေဝ**တိ ပုရိမကာလိကဒွယေန အမိဿံ န ဟောတေဝ။

၁၃၈၉. ကပ္ပိယကုဋိနာမေန အကတံ, အသမ္မတံ, အပရိဂ္ဂဟံ, ဟကာရာဒီဟိ ပရိက္ခိတ္တံ သေနာသနံ **အကပ္ပိယကုဋိ နာမာ**တိ သင်္ခေပတော ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အန္တဒွယေနာ** တိ သတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကေန, သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ **"မိဿိတ"** န္တိ သေသော။ **ဂဟိတ**န္တိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ **တံ ပုဗ္ဗံ ဒွယ** န္တိ ယာဝကာလိကယာမကာလိကဒွယံ။ ပုရိမကာလိကဒွယေ ယံ ကိဉ္စိ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ အကပ္ပိယကုဋိယာယေဝ ဌပေတွာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပိတေန ပစ္ဆိမကာလိကဒွယေ ယေန ကေနစိ သမ္မိဿံ အန္တောဝုတ္ထံ နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၃၉၀. အန္တောဝုတ္ထေန ပစ္ဆိမကာလိကဒွယေန သံသဋ္ဌံ ယဒိဒံ ပုရိမကာလိကဒွယံ, အယံ မုခသန္နိဓိ နာမ ဟောတီတိ **အဋ္ဌကထာယံ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၅ အတ္ထတော သမာနံ) ဝုတ္တံ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန အန္တောဝုတ္ထံ ဟောတိ, န ကပ္ပတိ ဣတိ ဒဠှံ ကတွာ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

တတ္ထ **"မုခသန္နိဓီ"** တိ စ **"အန္တောဝုတ္ထ"** န္တိ စ နာမမတ္တမေဝ နာနာကရဏံ, သောယေဝတ္ထောတိ ဥဘိန္နံ အဋ္ဌကထာဝစနာနံ အနတ္ထန္တရတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ ဟိ **မုခ**-သဒ္ဒော **အန္တော** -သဒ္ဒပရိယာယော, **သန္နိဓိ** -သဒ္ဒော ပရိဝုတ္ထ-သဒ္ဒပရိယာယော။ မုခေ သန္နိဓိ မုခသန္နိဓီတိ ကမ္မသာဓနံ။ ဗဟိ သန္နိဓိနိဝတ္တနတ္ထံ အဋ္ဌကထာသု **မုခ**-ဂ္ဂဟဏံ, **အန္တော** -ဂ္ဂဟဏဉ္စ ကတံ။ **ဗဟီ**တိ စ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အကပ္ပိယကုဋိယာ ဗဟိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပရိဝုတ္ထံ ပစ္ဆိမကာလိကဒွယံ ပုရိမေန ကာလိကဒွယေန သံသဋ္ဌံ အဓိပ္ပေတံ။ မုခသန္နိဓိအန္တောဝုတ္ထပဒာနံ အနတ္ထန္တရဘာဝေါ **သမန္တဟာသာဒိကာယံ** ဝုတ္တော။

ယထာဟ "သာမဏေရော ဘိက္ခုဿ တဏ္ဍုလာဒိကံ အာမိသံ အာဟရိတွာ ကပ္ပိယကုဋိယံ နိက္ခိပိတွာ ပုနဒိဝသေ ပစိတွာ ဒေတိ, အန္တောဝုတ္ထံ န ဟောတိ။ တတ္ထ အကပ္ပိယကုဋိယံ နိက္ခိတ္တသပ္ပိအာဒီသု ယံ ကိဉ္စိ ပက္ခိပိတွာ ဒေတိ, မုခသန္နိဓိ နာမ ဟောတိ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန 'အန္တောဝုတ္ထံ ဟောတီ'တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ နာမမတ္တမေဝ နာနာ

ကရဏာ''န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၅)။ **နိဿန္ဒေဟ** ပန အညထာ ဝုတ္တော ဝိယ ဝိညာယတိ, တတ္ထပိ အယမေဝ နယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၃၉၁. န အေသောတိ သန္နိဓိအေသော န ဟောတိ။ **နိဒဟိတွာတိ** ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပဋိဂ္ဂဟဏံ အဝိဇဟိတွာ သကာလကာလဗ္ဘန္တရေယေဝ နိဒဟိတွာ။ ဧတ္ထ စ ဟေဋ္ဌိမန္တတော သန္နိဓိံ ဒဿေတုံ ''ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ပုန တတ္ထ အစ္ဆောဒကံ တ အာသိဉ္စိတွာ အင်္ဂုလိယာ တ ဃံသိတွာ နိဿေဟဘာဝေ ဇာနိတဗ္ဗော''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၅၃) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ ဧတေန နိရပေက္ခေန ပဋိဂ္ဂဟဏံ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ သယံ တ အညေန တ တုစ္ဆံ ကတွာ ဓောဝိတွာ နိဋ္ဌာပိတေ ပတ္တေ လဂ္ဂမ္ပိ အဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတီတိ တတ္ထ အာပတ္တိ ဝုတ္တာတိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ဧတေန နိရပေက္ခေန ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဝိဿဋ္ဌေ တာဒိသေပိ ပတ္တေ အေသော နတ္ထီတိ သိဒ္ဓံ။

သန္နိဓိကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၃၉၃. ပဏီတာနိ ဘောဇနာနီတိ ဟဋ္ဌိယံ ''သေယျထိဒံ? သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ မစ္ဆော မံသံ ခီရံ ဒဓီ''တိ (ပာစိ. ၂၅၉) ဥဒ္ဒိသိတွာ –

''သပ္ပိ နာမ ဂေါသပ္ပိ တ အဇိကာသပ္ပိ တ မဟိံသသပ္ပိ တ, ယေသံ မံသံ ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပိ။ နဝနီတံ နာမ တေသညေဝ နဝနီတံ။ တေလံ နာမ တိလတေလံ သာသပတေလံ မဓုကတေလံ ဧရဏ္ဍကတေလံ ဝသာတေလံ။ မဓု နာမ မက္ခိကာမဓု။ ဖာဏိတံ နာမ ဥစ္ဆုမှာ နိဗ္ဗတ္တံ။ မစ္ဆော နာမ ဩဒကော ဝုစ္စတိ။ မံသံ နာမ ယေသံ မံသံ ကပ္ပတိ, တေသံ မံသံ။ ခီရံ နာမ ဂေါခီရံ တ အဇိကာခီရံ တ မဟိံသခီရံ တ, ယေသံ မံသံ ကပ္ပတိ, တေသံ ခီရံ။ ဒဓိ နာမ တေသညေဝ ဒဓီ''တိ (ပာစိ. ၂၆၀) –

နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ နဝ ပဏီတဘောဇနာနီတိ အတ္ထော။ **အဂိလာနောတိ** ''အဂိလာနော နာမ ယဿ ဝိနာ ပဏီတဘောဇနာနိ ဖာသု ဟောတီ''တိ (ပာစိ. ၂၆၀) ဝုတ္တော။ **အဂိလာနောတိ** ဧတ္ထ ''ဟုတွာ''တိ သေသော။

၁၃၉၄. သပ္ပိနာ ဒေဟီ တိအာဒိ ဝိညာပနပ္ပကာရော။ **သပ္ပိဘတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ သပ္ပိသံသဋ္ဌံ ဘတ္တံ, သပ္ပိ စ ဘတ္တဉ္စ သပ္ပိဘတ္တန္တိ ဝိညာယတိ, **အဋ္ဌကထာသု** ပန ''သာလိဘတ္တံ ဝိယ သပ္ပိဘတ္တံ နာမ နတ္ထီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၅၉) ကာရဏံ ဝတွာ ဒုက္ကဋဿေဝ ဒဠှတရံ ကတွာ ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ အညံ ဝတ္တုံ။ **အဋ္ဌကထာစရိယာ** ဧဝ ဟိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ပမာဏံ။

၁၃၉၅. ပာစိတ္တိ ပရိယာပုတာ တိ ''အဋ္ဌဟာရေ အဋ္ဌဟာရေ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ (ပာစိ. ၂၆၀) ဧဝံ အဇ္ဈောဟာရဂဏနာယ ပာစိတ္တိ ဝုတ္တာ။

၁၃၉၆. သုဒ္ဓါနိ တိ အနေ့န အမိဿာနိ။ **သေခိယေသူ**တိ သိက္ခာကရဏီယေ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။

၁၃၉၇. ယသ္မာ သုဒ္ဓါနံ ပဏီတဘောဇနာနံ ဝိညာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇနံ ဒုက္ကဋဝိသယံ, **တသ္မာ။ သတ္တဓညမယ** န္တိ သာလိအာဒီနံ သတ္တန္နံ ဓညာနံ အညတရဿ ဝိကာရဘူတံ။

၁၃၉၈. သစေ ဒအာတီတိ ယောဇနာ။ **ဝိသင်္ကေတ** န္တိ အနာပတ္တိ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၃၉၉. ဒေတိ စေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အညတရေနာတိ** သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ ''ဘတ္တ''န္တိ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ။ **အဿ** ဘိက္ခုဿ။ **ဝိသင်္ကေတ** န္တိ အညံ ယာစိတဿ အညဿ ဒိန္နတ္တာ သင်္ကေတဿ ဝိရာဓနေန အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၄၀၀. ယေန ယေန ဟီတိ ဧတ္ထာပိ တထေဝ ကရဏဝစနံ။ **''ဝိညတ္တ''** န္တိ ဣဒံ အဓိကတဿ ''ဘတ္တ''န္တိ ဧတဿ ဝိသေသနံ။ **ယေန ယေနာတိ** အနိယမေန ပဏီတေန။ တေန သပ္ပိအာဒိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဂဟိတမေဝ, သပ္ပိအာဒီနံ ကေ

သပ္ပိအာဒိဘေအေ စ သင်္ဂဟိတော။ **တသ္မိံ လဒ္ဓေပိ** တိ ယာစိတေယေဝ လဒ္ဓေ သတိ။ တသ္သ တသ္သ မူလေပိ လဒ္ဓေတိ ဝိဏ္ဏာဝသေန ယောဇနာ။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ''သပ္ပိနာ ဘတ္တံ ဒေဟီ''တိ သာမညေန ဝိညာပေန္တဿ တမေဝ တ ''ဣမိနာ သပ္ပိံ ကတွာ တ ဂဏှာဟထာ''တိ နဝနီတာဒီသု အညတရံ တ ဓေနုံ တ မူလံ တ ဒေတိ စေ, ''ကေသပ္ပိနာ ဘတ္တံ ဒေဟီ''တိ ဝိသေသယုတ္တံ ကတွာတ ဝိညာပေန္တဿ တမေဝ တ ကေနဝနီတာဒီနိ တ ကဝိံ တ ''ဣဒံ ဒတွာတ သပ္ပိံ ဂဏှာဟထာ''တိ မူလံ တ သစေ ဒေတိ, ဝိသင်္ကေတံ န ဟောတိ, ယထာဝတ္ထုကမေဝ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

န အညထာတိ သပ္ပိံ ယာစိတဝတော ''ဣမံ ဂဟေတွာတ သပ္ပိံ ကတွာတ ဂဏှာဟထာ''တိ အဝတွာတ ''သပ္ပိ နတ္ထိ, ဣဒံ ဂဏှာဟထာ''တိ ဝတွာတ တ တုဏှာဟီဘူတေန တ နဝနီတာဒီသု ကိသ္မိဉ္စိ ဒိန္နေ ဝိသေသဝိညာပကဿ တဒညအနေပိ ဝိသင်္ကေတမေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဟဋ္ဌိယာ အနာဂတေပိ ဒိန္နေ ဝိသင်္ကေတမေဝ ဟောတိ။ ''သစေ ပန အညံ ဟဋ္ဌိယာ အာဂတံ တ အနာဂတံ တ ဒေတိ, ဝိသင်္ကေတ''န္တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၅၉) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

၁၄၀၁. ဟဋ္ဌိယန္တိ ပုဗ္ဗေ ဒဿိတံ ''သပ္ပိ နာမ ကေသပ္ပိ''တိအာဒိံ နိဒ္ဒေသဟဋ္ဌိမာဟ။ ယထာဟ ''ဟဋ္ဌိယံ အာဂတနဝနီတာဒီနိ ဌပေတွာတ''တိအာဒိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၅၉)။ **အညေဟိ** နဝနီတာဒီဟိ။ သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ။

၁၄၀၂. ''ဝိညာပေတွာတ''တိ ဣမဿ ကမ္မဘူတံ ''ဘတ္တ''န္တိ အဓိကတံ။ ကထာဗန္ဓဝသေန **တ**-သဒ္ဒဿ ရဿော ကတော။ ကေတော တတိ ယောဇနာ, ''နာနတော''တိပိ ဂဟိတမေဝ, ကေဌာနတော တ နာနဋ္ဌာနတော တတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ ''သစေ ပန သဗ္ဗေဟိပိ သပ္ပိအာဒီဟိ ကေဌာနေ တ နာနဋ္ဌာနေ တ ဝိညာပေတွာတ''တိအာဒိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၅၉)။ တေနေဝ **ဘုဥ္ဇတီ** တိ ဧတ္ထ ပရိကပ္ပသူစကံ ''စေ''တိ ဣဒဥ္စ အဝကံသသန္တဿနတ္ထံ ''ကုသဂ္ဂေန ကေဗိန္ဒုမ္ပိ''တိ ဣဒဥ္စ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ။ **မတာ**တိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၅၉) ဝုတ္တံ သန္ဓာယာဟ။ ကေတော တ နာနတော တ ဌာနာ ဘတ္တံ ဝိညာပေတွာတ ကေရသံ ကတွာတ အန္တမသော ကုသဂ္ဂေန ကေဗိန္ဒုမ္ပိ ဘုဥ္ဇတိ စေ, နဝ ဟာစိတ္တိယော မတာတိ ယောဇနာ။

၁၄၀၃. အကပ္ပိယေန သပ္ပိနာ ဒေဟီတိ ဝုတ္တေပီတိ ယောဇနာ, သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ ''ဘတ္တ''န္တိ အဓိကတံ။ ''ယေသံ မံသံ ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပီ''တိ (ဟာစိ. ၂၆၀) ဝုတ္တပ္ပကာရဿ ဝိပရိယာယတော **အကပ္ပိယံ** ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **တေန စေ ဒေတီ**တိ ယဒိ တေန ယာစိတေန တေနေဝ အကပ္ပိယေန သဒ္ဓိံ ဩဒနံ ဒေတီတိ။

၁၄၀၄. တထာသညိဿာ တိ တထာသညိနော, ဂိလာနော့မှီတိသညိနောတိ အတ္ထော။ ယထာဟ ''ဂိလာနော ဂိလာနသညီ, အနာပတ္တီ''တိ (ဟာစိ. ၂၆၁)။

၁၄၀၅. ဂိလာနကာလေ ဝိညတ္တံ အဂိလာနဿ ဘုဥ္ဇတော အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။ ဧဝမိတရေဟိပိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ ''အနာပတ္တိ ဂိလာနော ဟုတွာတ ဝိညာပေတွာတ အဂိလာနော ဘုဥ္ဇတီ''တိအာဒိ (ဟာစိ. ၂၆၂)။ **ဉာတကာဒီန**န္တိ ဧတ္ထ ''အာယတ္တ''န္တိ သေသော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''ပဝာရိတာနံ အညဿတ္ထာယ အတ္တနော ဓနေန ဉမ္မတ္တကဿ အာဒိကမ္မိကဿာ''တိ ဣဒံ သင်္ဂဏှာတီတိ။

၁၄၀၆. စတ္တာရိ သမုဋ္ဌာနာနိ ဒဿေတုမာဟ **''ကာယတော''**တိအာဒိ။

ပဏီတဘောဇနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၄၀၇. ''အဒိန္န'' န္တိ ဣမိနာ **အဒိန္နာအနသိက္ခာပဒေ** (ဟရာ. ၉၁ အာဒယော) ဝိယ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ အဝတွာတ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယထာဟ ''အဒိန္နံ နာမ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ ဝုစ္စတီ''တိ (ဟာစိ. ၂၆၆)။ **မုခဒွာရ**န္တိ မုခေ ဒွာရံ **မုခဒွာရံ,** ဂလနာဠိကာ, ဣမိနာ ပန ဝစနေန ယံ ကိဉ္စိ အဇ္ဈောဟရဏီယံ, တံ မုခေန တ ပဝိသတု နာသိကာယ တ, ဂလဗိလံ ပဝိဋ္ဌမေဝ အာပတ္တိကရန္တိ ဒီပေတိ။ **အာဟာရ**န္တိ ဥဒကဒန္တပေါနေဟိ အညံ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗံ ယံ ကိဉ္စိ ယာဝကာလိကာဒိ။ ယထာဟ ''အာဟာရော နာမ ဥဒကဒန္တပေါနံ ဌပေတွာတ ယံ ကိဉ္စိ အဇ္ဈောဟရဏီယ''န္တိ (ဟာစိ. ၂၆၆)။

အာဟရေယျာ တိ မုခဒွါရံ ပဝေသေယျ, ကာမိနာ ပရဂလံ အကတွာ မုခေန ပဋိဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေပိ နတ္ထိ ဒေါသောတိ သူစိတံ။ တေနေဝါဟ **"ဒန္တပေါနောဒကံ ဟိတွာ"** တိ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ **ဂဏ္ဌိပဒေ** "ဘဂဝတော ဒန္တကဋ္ဌဿ မုခဒွါရဂ္ဂပနေ အနာပတ္တိဝစနေနေဝ ယံ ကိဉ္စိ ဝတ္ထုံ ပရဂလံ အကတွာ မုခေ ဌပနေ အနာပတ္တိဘာဝေ ဝုတ္တော"တိ။ ဥဒကဉ္ဟိ ယထာသုခံ ပါတုံ, ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ ဒန္တပေါနပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တဿ ပန ရသံ ဂိလိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ ဒန္တကဋ္ဌရသော အဇာနန္တဿ အန္တော ပဝိသတိ, ပါစိတ္တိယမေဝ။ ဒန္တေ ပုနန္တိ နိမ္မလေ ကရောန္တိ ဧတေနာတိ **ဒန္တပေါနံ** ။

၁၄၀၈-၉. ဗ္ယတိရေကမုခေန အဒိန္နလက္ခဏံ, ပဒဘာဇနေ စ ဝုတ္တနယေန ပဉ္စမံ ဒိန္နလက္ခဏံ ဒဿေန္တော အာဟ **"ဟတ္ထပါသော"** တိအာဒိ။ **ဟတ္ထပါသော** တိ ပဝါရဏသိက္ခာပဒေ –

"ဂဏ္ဟတော ပစ္ဆိမံ အင်္ဂံ, ဒဒတော ပုရိမံ ပန။
ဥဘိန္နံ အဍ္ဎတေယျံ စေ, ဝိနာ ဟတ္ထံ ပသာရိတ"န္တိ။ (ဝိ. ဝိ. ၁၂၇၅) –

ဝုတ္တလက္ခဏော ဟတ္ထပါသော။ **အဘိနီဟာရော**တိ တတ္ထေဝ ဝုတ္တနယေန အဘိမုခံ ကတွာ ဟရဏဉ္စ။ **မဇ္ဈိမပုစ္စာရဏက္ခမော**တိ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗဘာရဿ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန ထာမမဇ္ဈိမေန ပုရိသေန ဥက္ခိပနာရဟတာ။ ဘာဝပ္ပဓာနောယံ နိဒ္ဒေသော။ အဝကံသော ပန "အန္တမသော ရထရေဏုမတ္တမ္ပီ"တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၉) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဥစ္စာရဏံ** ဥက္ခိပနံ။ **"အမနုဿော"** တိ ကာမိနာ တဒညသတ္တသာမညေန တိရစ္ဆာနဂတောပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ "ပက္ခိ ဝါ"တိအာဒိဝက္ခမာနေန ဝါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကာယာဒိနာ**တိ ကာယကာယပဋိဗဒ္ဓနိဿဂ္ဂိယာနံ အညတရေန။ တေနေဝါဟ **"တိဓာ"**တိ။

ဒွိဓာတိ ကာယေန ဝါ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ။ **ပဉ္စင်္ဂသံယောဂေ** တိ ဧတ္ထ "ဟတ္ထပါသော"တိ ပဌမင်္ဂံ, "အဘိနီဟာရော"တိ ဒုတိယံ, "မဇ္ဈိမပုစ္စာရဏက္ခမော"တိ တတိယံ, "မနုဿော။ပေ။ တိဓာ"တိ စတုတ္ထံ, "ပဋိဂ္ဂဏ္ဟာတိ။ ပေ။ ဒွိဓာ"တိ ပဉ္စမန္တိ ဣမာနိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ, ပဉ္စန္နံ အင်္ဂါနံ သံယောဂေ သမာဂမေ သန္နိပါတေ ပဉ္စင်္ဂသံယောဂေ, တသ္မိံ။ **ဂဟဏန္တိ** ပဋိဂ္ဂဟဏံ။ **တဿ** ဘိက္ခုနော။ **ရူဟတိ** သမ္ပဇ္ဇတိ။

၁၄၁၀-၁၂. ဣတရောတိ ပဋိဂ္ဂါဟကော။ **တဿ** အင်္ဂဿ။ န ဂစ္ဆတီတိ **နဂေ, "နဂေ"**တိ ရုက္ခောပိ ပဗ္ဗတောပိ ဝုစ္စတိ။ **ဧဝရူပေ**တိ ဤဒိသေ ဥစ္စနီစဋ္ဌာနေ။

၁၄၁၃. သောဏ္ဍာယာ တိ ဟတ္ထေန။

၁၄၁၅-၆. ဤသကံ ဩနတွာ ထောကံ နာမေတွာ တေန ဘိက္ခုနာ တံ ဟေဋ္ဌိမံ ဘာဇနံ ဧကဒေသေနာပိ ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၁၄၁၇. ဥဿာရေတွာ ဥစ္စာရေတွာ, ဘာဇနာနိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဩရောပေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၄၁၈. ကာဇဘတ္တ န္တိ ဘတ္တကာဇံ, ဘတ္တဘရိတံ ပိဋကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဩနတွာ ဒေတီ**တိ သယံ ဩနမိတွာ ဗ္ယာဘင်္ဂိံ ဒေတိ။

၁၄၁၉. "တိံသဟတ္ထော" တိ ဣဒံ တိံသရတနမတ္တော စေ ဟောတိ, "ဒူရ"န္တိ န ပရိသင်္ကိတဗ္ဗောတိ ဒဿနတ္ထမာဟ။ **ဂဟိတေကသ္မိံ** န္တိ ဥဘယကောဋီသု ဌပိတေ ဒွေဝ ဃဋေ ပဋိဂ္ဂဟာပေတုံ ဟတ္ထပါသေ ဌိတေန အာယတေန ဒိယ္ယမာနံ တိံသဟတ္ထဝေဏုံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တေန ယေန ကေနစိ ကာယပ္ပဒေသေန ဝါ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ "ဣမံ ဂဏ္ဟာမီ"တိ အာဘောဂံ ကတွာ မဇ္ဈာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဖုသိတွာ ပဋိဂ္ဂဟိတေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တံ သဗ္ဗ**န္တိ တေသု ဒွီသု ဃဋေသု ပက္ခိတ္တံ သဗ္ဗမေဝ။ **ဂဟိတမေဝ**တိ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ, အာယတဿ ဟတ္ထပါသဗ္ဘန္တရေ ဂတတ္တာ ဣဒံ တဿ ကာယပဋိဗဒ္ဓန္တိ "ဒူရ"န္တိ သင်္ကာ န ကာတဗ္ဗာတိ **ဧဝ**ကာရေန ဒီပေတိ။ "ဒွီသု ဃ

ဋ္ဌေသု ဘူမိယံ ဌပိတေသုပိ တတ္ထ ဗန္ဓနဝေဠုယံ ပဋိဂ္ဂဏှာပနမတ္တေနေဝ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီ''တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

၁၄၂၀-၂၄. ''ကဋ္ဌသာရကေ''တိ ဣမိနာ အေဏိဖလကာဒယော ဥပလက္ခိတာ။ **''နိသီဒတိ''**တိ ဣဒံ ''တိဋ္ဌတီ''တိ အာဒီနံ ဥပလက္ခဏံ။ **မဉ္စာဒီနိ ဖုသိတ္ဝာ** တိ ဧတ္ထ ''အင်္ဂုလိယာပိ''တိ သေသော။ ယထာဟ ''ပဋိဂ္ဂဟဏသညာယ မဉ္စာဒီနိ အင်္ဂုလိယာပိ ဖုသိတ္ဝာ ဌိတေန တ နိသိန္နေန တ နိပန္နေန တ''တိအာဒိ (ဟာစိ. အဌ. ၂၆၅)။ **ပတ္တေသု** တိ တထာ ဌပိတေသု သဗ္ဗေသု ပတ္တေသုယေဝ။ **ယဋ္ဌိ ဒီယတိ** တိ ဧတ္ထ ''တထာ ဌိတေနာ''တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။

မဉ္စာဒီသု အင်္ဂုလိအာဒိနာ ယေန ကေနစိ ဖုဋ္ဌမတ္တေပိ ပဋိဂ္ဂဟဏသ္သ ရုဟဏဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဒာ ရောပဏေနာပိ သိဇ္ဈတီတိ ဒဿေတုမာဟ **''ပဋိဂ္ဂဟေဿာမီ''** တိအာဒိ။ သစေ ပန ပဋိဂ္ဂဟေဿာမိစ္စေဝ မဉ္စာဒီနိ အာရုဟိတွာ နိသီဒတိ, အာယကောပိ ဟတ္ထပါသေ ဌတွာန ဒေတိ စေ, တံ သဗ္ဗံ ဂဟိတံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

ကုစ္ဆိယာ ကုစ္ဆိံ အာဟစ္စ ယေ ပတ္တာ ဘူမိယံ ဌိတာ, တေသု **ယံ ယံ** ပတ္တံ အင်္ဂုလိယာပိ တ သူစိယာပိ တ ဖုသိတွာ နိသိန္နော, တတ္ထ တတ္ထေဝ ဒီယမာနမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၄၂၅. ကဋ္ဌသာရာဒယော သစေ မဟန္တာ, ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟေယ္ယာတိ ဝိကပ္ပော သိယာတိ တန္နိဝတ္တနတ္ထ မာဟ **''ကဋ္ဌသာရကေ''**တိအာဒိ။ **''မဟန္တသ္မိံ''** န္တိ ဣမိနာ ကဋ္ဌသာရကသ္သ ပုန ဝစနေ ဟေတုမာဟ။ **ဟတ္ထတ္ထရံ** နာမ ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ အတ္ထရိတဗ္ဗံ အတ္ထရဏံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဿတ္ထရရထတ္ထရာဒိ သင်္ဂဏှာတိ။ ဌိတပတ္တေသု ဒီယ္ယမာနံ ဂဏှာတော ပဋိဂ္ဂဟဏရုဟဏဟေတုံ ဒဿေတိ **''ဟတ္ထပါသသ္မိံ ဝိဇ္ဇမာနေ တု''** တိ။ တု-သဒ္ဒေ ဝုတ္တဝိသေသမေဝ ဇောတေတိ။

၁၄၂၆. တတ္ထဇာတကပဏ္ဏေသု တိ ရုက္ခေယေဝ ဌိတေသု ပဏ္ဏေသု။ **ဂဟေတုန္တိ** ပဋိဂ္ဂဟေတုံ။ **''န ပနေ တာနီ''**တိအာဒိ ယေန ဟေတုနာ န ဝဋ္ဋတိ, တဿ ဒဿနံ။ **ဟိ**-သဒ္ဒော ပသိဒ္ဓိံ သူစေတိ။

၁၄၂၇. ထာမမဇ္ဈိမေန ပုရိသေန ဥက္ခိပိတုံ အသက္ကုဏေယ္ယံ **အသံဟာရိယံ။ တာဒိသေ**တိ တထာရူပေ, အသံဟာရိယေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ခာဏုဗဒ္ဓေ** တိ ဘူမိယံ နိခာတခာဏုကေ ဗဒ္ဓေ။

၁၄၂၈. တိန္တိဏိကာ တိ စိဉ္စာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တထာ ခုဒ္ဒကာနံ ကဒမ္ဗပုပ္ဖပဏ္ဏာဒီနံ ဂဟဏံ။ ''တိန္တိဏိကာဒိပဏ္ဏေသူ''တိ ဝစနတော သာခာသု ပဋိဂ္ဂဟဏံ ရုဟတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဘူမိယံ ပတ္ထဋ္ဌေသူတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ ''ဘူမိယံ အတ္ထတေသု သုခုမေသု တိန္တိဏိကာဒိပဏ္ဏေသုပိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟတီ''တိ (ဟာစိ. အဌ. ၂၆၅)။

၁၄၂၉. ပရိဝေသကောတိ အာယကော။

၁၄၃၀. အသေသတော ပုဉ္ဆိတွာတတိ ယောဇနာ။

၁၄၃၁. ပဋိဂ္ဂဟေတွာတတ တိ ပတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာတဝ။ ဘိက္ခု ဂဟေတဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၄၃၂. အပဋိဂ္ဂဟိတေ တိ ဧတ္ထ ''ပတ္တေ''တိ သေသော။ တံ ပစ္ဆာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာတ ပရိဘုဉ္ဇတော အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

၁၄၃၃. အနာဒိယိတွာတတိ အဂ္ဂဟေတွာတ, တသ္မိံ ဝစနေ အာဒရံ အကတွာတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၄၃၅. အညသ္သ အနုပသမ္ပန္နဿ။

၁၄၃၆. ပုဗ္ဗာဘောဂဿ အနုရူပဝသေန **''သာမဏေရဿ တံ ဒတွာ။ပေ.။ ပန ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန တံ ''အညဿ ဒဿာမီ''တိ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေန ပရဿန္တကံ နာမ န ဟောတိ, တသ္မာ တဿ အဒတွာတပိ ပဋိဂ္ဂ

ဟောတ္တတ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၁၄၃၇-၉. ဘိက္ခုနောတိ အညဿ ဘိက္ခုဿ။ **ဘတ္တဿာ** တိ ကဋ္ဌိကာဒိဒ္ရဝမိဿဘတ္တမာဟ။ **ဥပ္ပလ္လဝတီ** တိ ဥပရိ ပ္လဝတိ။ **ကဋ္ဌိက** န္တိ အာရနာလံ, ဣမဿ ဥပလက္ခဏတ္တာ ခီရတက္ကာဒိဒ္ရဝံ သင်္ဂဟိတံ။ **ပတာဟောတ္တတ** တိ မတ္တကတော ပလာပေတ္တတ။ **အန္တော ပဝိဋ္ဌံ သစေ တ** န္တိ တံ ရဇံ ယဒိ ဘတ္တဿ အန္တော ပဝိဋ္ဌံ ဟောတိ။ **ပ ဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ**န္တိ အနုပသမ္ပန္နေ အသတိ ဟတ္ထတော အမောစေန္တေနေဝ ယတ္ထ အနုပသမ္ပန္နော အတ္ထိ, တံ တတ္ထ နေတ္တတ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၄၄၀. အပနီယာတတိ ဧတ္ထ ''ထူလ''န္တိ ဣဒံ ''သုခုမံ စေ''တိ ဝက္ခမာနဝိပရိယာယတော လဗ္ဘတိ။ သဘတ္တံ အပနီယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယထာဟ ''ဥပရိဘတ္တေန သဒ္ဓိံ အပနေတဗ္ဗံ, ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ တ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅)။

၁၄၄၁. ထေတေတိ ဗိန္ဒူ။ **ထေတော။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ယထာ ပဌမတရံ ပတိတထေဝေ အေသော နတ္ထိ, တထာ အာကိရိတ္တတ အပနေန္တာနံ ပစ္ဆာ ပတိတထေဝေပိ အဘိဟဋ္ဌတ္တာ နေဝတ္ထိ အေသော။

၁၄၄၂-၄. စရုကေနာတိ ခုဒ္ဒကဉက္ခလိယာ။ **တတော** စရုကတော။ **မသီ**တိ ဇလ္လိကာအာဒိကာ ဘသ္မာ။ **ဘာဇနေ**တိ ဘာဇနပတ္တာဒိဘာဇနေ။ **တဿ စာ** တိ တဿ မသိအာဒိနော စ။

အနန္တရဿ ဘိက္ခုဿ ဒီယမာနံ ယံ ပတ္တတော ဥပ္ပတိတ္တတ ဣတရဿ ဘိက္ခုနော ပတ္တေ သစေ ပတတိ, တံ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဝဋ္ဋတေတတိ ယောဇနာ။ **''ဒီယမာန''**န္တိ ဧတ္ထ ''ဘတ္တာဒိကံ ယံ ကိဉ္စိ''တိ ပ ကရဏတော လဗ္ဘတိ။ **ဝဋ္ဋတေတ ယ** န္တိ ဧတ္ထ ''ဝဋ္ဋတေဝ အယ''န္တိ ပဒစ္ဆေဒော န ကာတဗ္ဗော ''အယ''န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓနီယဿ အဘာဝတော။ တသ္မာ **ဝ**-ကာရော ကထာဆန္ဒဝသေန ဒီဃံ ကတ္တတ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၄၄၅-၆. ဟယာသဿာ တိ ဧတ္ထ ပူရဏယောဂေ သာမိဝစနံ, ဟယာသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥဏှဟတော**တိ ဥဏှဟတ္တာ။ **န သက္ကတီ** တိ န သက္ကောတိ။ **မုခဝဋ္ဋိယံ ဝဋ္ဋတီ** တိ မုခဝဋ္ဋိံ ဉက္ခိပိတ္တတ ဟတ္ထေ ဖုသာပိတေ ဂဏှိ တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တထာ မုခဝဋ္ဋိယာ ဂဟေတုံ န သက္ကာ စေ, အာဓာရကေနပိ ဂဟေတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။

၁၄၄၇-၈. အာဟရိယမာနံ တ နေဝ ဇာနာတိ, ဒီယမာနံ တ န ဇာနာတီတိ ယောဇနာ။ ကထာဗန္ဓဝသေန **''ဇာနတီ''**တိ ရ ဿော ကတော။ **အာဘောဂ**န္တိ ''ဂဏှာမီ''တိ အာဘောဂံ။ ယထာဟ **မဟာပစ္စရိယံ** ''အာဘောဂမတ္တမေဝ ဟိ ဧတ္ထ ပမာဏ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅)။ ''ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅) ဝုတ္တတ္တ တာ ပတ္တံ ဂဟေတ္တတ နိသိန္နတ္တာ ''ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဂဏှိဿာမီ''တိ အာဘောဂံ ကတ္တတတိပိ ယုဇ္ဇတေဝ။

၁၄၄၉. ''ဟတ္ထေန မုဉ္စိတ္တတ'' တိ ဣဒံ **''အာဓာရကမ္ပိ တ''** တိ ဣမိနာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **''ဟဒေန ပေလ္လေတ္တ တ''**တိ ဣမိနာ ပန **''အာဓာရက''**န္တိ ဣဒမေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ ''ဟတ္ထေန အာဓာရကံ မုဉ္စိတ္တတ ဟဒေန ပေ လ္လေတ္တတ နိဒ္ဒာယတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅)။ **ပေလ္လေတ္တတ** တိ ပီဠေတ္တတ, အက္ကမိတ္တတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၄၅၀. ကမိ-ဓာတုဿ မဇ္ဈေ ''အက္က''ဣတိ ပဒစ္ဆေဒော ယတိဟီနအေသောတိ။

''သိလောကေ နိယတဋ္ဌာနံ, ပဒစ္ဆေဒံ ယတိံ ဝိဒူ။
တဒပေတံ ယတိဗ္ဘဋ္ဌံ၊ သဝနုဗ္ဗေဇနံ ယထာ''တိ။ –

ဒဏ္ဍိနာ ဝုတ္တလက္ခဏတော သိဒ္ဓတာယ အေသော ယထာ န ဟောတိ, တထာ ဝိစာရေတ္တတ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပနေ တ္ထ က္က-ကာရာဂမဿ ပစ္စယဘာဝတ္တာ တံသဟိတော မ-ကာရော တဂ္ဂဟဏေန သင်္ဂယှတီတိ ဉဘယပက္ခဘာဂီတိ ဓာတုပစ္စယာနံ မဇ္ဈေ ယတိယာ ဣစ္ဆိတတ္တာ န အေသောတိ ပရိဟရန္တိ။ **ဇာဂရဿာပိ** တိ အနိဒ္ဒာယန္တဿာပိ။ **အနာဒရော**တိ အနာဒရဘာဝေ။

၁၄၅၁. **တသ္မာ** တိ တထာ ဂဟဏသ္မာ အနာဒရဘာဝတော။ **တန္တိ** တံ အာဓာရကံ ဟဒေန အက္ကမိတ္ဝာ ပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စ။ **ဒီယမာနန္တိ** အယကေန ပဋိဂ္ဂဟာပိယမာနံ။ **ပတတီ**တိ ပဋိဂ္ဂဟကသ္သ ဟတ္ထံ အဖုသိတ္ဝာ ရဇောရဟိတာယ သုဒ္ဓဘူမိယာ တ ပဒုမိနိပဏ္ဏာဒီသု တ ပတတိ။ ယထာဟ "ယံ ဒိယ္ယမာနံ အယကသ္သ ဟတ္ထတော ပရိဂဠိတ္ဝာ သုဒ္ဓာယ ဘူမိယာ တ ပဒုမိနိပဏ္ဏဝတ္ထကဋသာရကာဒီသု တ ပတတိ, တံ သာမံ ဂဟေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅)။ သရဇာယ ဘူမိယာ ပတိတေ ရဇံ ပုဉ္ဆိတ္ဝာ တ ဓောဝိတ္ဝာ တ ပဋိဂ္ဂဟာပေတ္ဝာ တ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဣဒံ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန "သရဇာယ ဘူမိယံ ပတတီ"တိအာဒိနာ ဒဿိတံ။ **ဂဟေတုန္တိ** ဧတ္ထ "ဘုဉ္ဇိတု"န္တိ စ **ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ "ပရိစ္စတ္တံ အယကေဟီ"တိ စ သေသော။ ယထာဟ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ယံ ဒိယ္ယမာနံ ပတတိ, တံ သာမံ ဂဟေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ။ ပရိစ္စတ္တံ တံ ဘိက္ခဝေ အယကေဟီ"တိ (စူဠဝ. ၂၇၃)။ "ယံ ဒိယ္ယမာနံ ပတတီ"တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ စတူသုပိ ကာလိကေသု အယံ နယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၄၅၂. အဗ္ဗောဟာရိကနယံ ဒဿေတုမာဟ **"ဘုဥ္ဇန္တာန"** န္တိ။

၁၄၅၃-၄. **တံ** မလံ။ **တေသူ**တိ ဉစ္စုအာဒီသု ဝတ္ထုသု။ **တန္တိ** မလမိဿကံ ဉစ္စုအာဒိကံ ဝတ္ထု။ **န ပညာယတီ**တိ န ပန ပညာယတိ။ **တသ္မိံ** န္တိ ဉစ္စုအာဒိဝတ္ထုသ္မိံ။

၁၄၅၅. **နိသဒေဒုက္ခလာဒီနန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နိသဒပောတမုသလာဒီနံ ဂဟဏံ။

၁၄၅၆. တသိယာ ဥပလက္ခဏတ္တာ တဇ္ဇာတိကံ ယံ ကိဉ္စိ သတ္ထမ္ပိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ခီရေ**တိ အနုပသမ္ပန္နေန တာပိတခီရေ, ဣဒံ ဥပရိ အာမကသ္သ ဝိသုံ ဂဟဏေန ဝိညာယတိ။ **နီလိကာ**တိ နီလဝဏ္ဏံ။ **သတ္ထကေ ဝိယ နိစ္ဆယော** တိ သတ္တေန ဉဋ္ဌိတမလေ ဉစ္စုခဏ္ဍေ ဝိယ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၄၅၇. **တန္တိ** တံ အဂ္ဂိသန္တတ္တတသိအာဒိံ, တာပဝတ္ထုတော တသိ ဂဟေတဗ္ဗာ။

၁၄၅၉. **တန္တိ** တံ ဟတ္ထာဒိကာယာဝယဝံ တ စီဝရံ တ ဓောဝိတ္ဝာ ပတိတကိလိဋ္ဌဇလမိဿမောဒနံ။ ရုက္ခမူလာဒီသု နိသီဒိတ္ဝာ ဘုဥ္ဇန္တသ္သ ပတ္တာဒီသု ရုက္ခပဏ္ဏာဒိ ဓောဝိတ္ဝာ ပတိတကိလိဋ္ဌောဒကေပိ ဧသေဝ ဝိနိစ္ဆယောတိ ဒဿေတုမာဟ **"ဧသေဝ"**တိအာဒိ။

၁၄၆၀. ဇလံ သစေ သုဒ္ဓံ ပတတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ, "ရုက္ခတော"တိ လဗ္ဘတိ။ အဗ္ဘောကာသေ စ သစေ သုဒ္ဓံ တောယံ ပတတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဧတ္ထ "အာကာသတော"တိ လဗ္ဘတိ။ ဉဘယတ္ထာပိ ရုက္ခပဏ္ဏေသု, အာကာသေ စ ရဇသ္သ ပဌမမေဝ ဝဿောဒကေန ဓောဝိတတ္တာ အာဟ **"သုဒ္ဓ"** န္တိ။

၁၄၆၁. **အစ္ဆုပန္တေနာ** တိ အဖုသန္တေန။ **တဿ** သာမဏေရဿ။

၁၄၆၂. **ပတ္တ** န္တိ အနုပသမ္ပန္နဿ ပတ္တံ။ **ဆုပိတ္ဝာ**တိ အနုပသမ္ပန္နပတ္တဂတောဒနံ ဖုသိတ္ဝာ။ **တံ** အတ္တနော ပတ္တေ ဘတ္တံ။ ယထာဟ "အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတေ သြဒနံ ဆုပိတ္ဝာ ပုန အတ္တနော ပတ္တေ သြဒနံ ဂဏှန္တဿ ဥဂ္ဂဟိတကော ဟောတီ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅)။

၁၄၆၄. **ပစ္ဆာ** တိ တသ္မိံ ဂဟိတေပိ အဂဟိတေပိ ပစ္ဆာ။ **တံ** ပဋိဂ္ဂဟိတဘောဇနံ။

၁၄၆၇. **တဿ** အတ္တနော ပတ္တဂတဿ ဘတ္တဿ။

၁၄၆၈. **ပရေနာ**တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတပတ္တေန။

၁၄၆၉-၇၀. "ယာဂုအာဒီနံ ပစနေ ဘိက္ခူနံ ဘာဇနေ"တိ သမ္ဗန္ဓော။ ပစန္တိ ဧတ္ထာတိ **ပစနံ,** ဘာဇနံ။ **ဘာဇနူပရိ ဟတ္ထေသု သာမဏေရဿာ**တိ ဘာဇနဿ ဥပရိ ကတေသု သာမဏေရဿ ဟတ္ထေသု။ **ပတိတံ ဟတ္ထတော တသ္မိန္တိ** တဿ သာမဏေရဿ ဟတ္ထတော ပရိဂဠိတ္ဝာ တသ္မိံ ဘာဇနေ ပတိတံ။

၁၄၇၁. ‘‘န ကရောတိ အကပ္ပိယ’’န္တိ ဧတ္ထ ကာရဏမာဟ **“ပရိစ္စတ္တတ္တာ ဟိ တ”**န္တိ။ တဉှိ ယသ္မာ ပရိစ္စတ္တံ, တသ္မာ အကပ္ပိယံ န ကရောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဧဝံ အကတွာ**တိ ယထာဝုတ္တပကာရေန အကတွာ။ **အာကိရ တေဝ စေ**တိ သစေ ဘာဇနေ အာကိရတိ ဧဝ။ **တံ** တထာ ပက္ခိတ္တံ ဘတ္တဘာဇနံ။ **နိရာမိသံ ကတွာ**တိ တတ္ထ ပတိတံ အာမိသံ ယထာ န တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ ဓောဝိတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၄၇၂-၃. **ကုဋန္တိ** ဃဋံ။ **အာဝဇ္ဇေတီ**တိ ကုဋံ နာမေတွာ ယာဂုံ အာသိဉ္စတိ။

၁၄၇၄. **ဟတ္ထေ**တိ ဒွေဝ ဟတ္ထေ။ **တတ္ထာ**တိ တတ္ထ ဘူမိယံ ဌပိတေသု ဒွီသု ဟတ္ထတလေသု။

၁၄၇၅-၆. **ကေသ္သ ဂဟဏူပဂံ စေ ဘာရ**န္တိ ထာမမဇ္ဈိမေန ဧကေန ပုရိသေန ဥက္ခိပနပ္ပမာဏံ ဘာရံ သစေ ဘဝေယျ။ **“တထာ”**တိ ဣမိနာ ‘‘ကေသ္သ ဂဟဏူပဂံ ဘာရ’’န္တိ ဣဒံ ပစ္စာမသတိ။

၁၄၇၇. **လဂ္ဂေန္တီ**တိ ဩလမ္ဗန္တိ။ **တတ္ထာ**တိ တသ္မိံ မဉ္စပီဌေ။ **ဝဋ္ဋတေဝ**တိ ဥဂ္ဂဟိတကံ န ဟောတီတိ ဒီပေတိ။

၁၄၇၈. **သမ္မဇ္ဇန္တော**တိ သမ္မဇ္ဇန္တော။ **ဃဋ္ဋေတီ**တိ အသဉ္စိစ္စ သမ္မဇ္ဇနိယာ ဖုသတိ။

၁၄၇၉. **တံ ဉတွာ**တိ ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝံ ဉတွာ။ **ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဥဂ္ဂဟိတကံ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၄၈၀. **တန္တိ** ပဋိဂ္ဂဟိတသညာယ ဂဟိတံ တံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ **အညထာ ပန န ကတ္တဗ္ဗ**န္တိ အပိဟိတံ ပိဓာတုဉ္စ ပိဟိတံ ဝိဝရိတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

၁၄၈၁. **ဗဟိ ဌပေတိ စေ**တိ ယဒိ ပုဗ္ဗေ ဌပိတဋ္ဌာနတော ဗဟိ ဌပေတိ။ **တေနာ**တိ ဗဟိ ဌပေတွာ မုတ္တဟတ္ထေန တေန ဘိက္ခုနာ။ **တန္တိ** ဗဟိ ဌပိတံ ဟတ္ထတော မုတ္တံ။ **ဉတွာ**တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝံ ဉတွာ။ **တံ** တထာ ဉတွာ ဌပိတံ။

၁၄၈၂-၃. **ဥဋ္ဌေတိ ယဒိ ကဏ္ဏိကာ**တိ သစေ ကဏ္ဏိကာ သဉ္ဇာယတိ။ **သိင်္ဂိဝေရာဒိကေ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပိပ္ဖလိအာဒီနံ ဂဟဏံ။ **မူလေ**တိ ပဉ္စမူလာဒိကေ မူလေ။ **ဃုဏစုဏ္ဏ**န္တိ ဃုဏဟဏကေဟိ ဥပ္ပာဒိတစုဏ္ဏံ။ **“တထာ”**တိ ဣမိနာ ‘‘ဥဋ္ဌေတီ’’တိ ကိရိယံ ပစ္စာမသတိ။ **တံသမုဋ္ဌာနတော**တိ ပဋိဂ္ဂဟိတတေလာဒီသု သမုပ္ပန္နတ္တာ။ **တဒေဝါတိ ပဝုစ္စတီ**တိ ပဌမပဋိဂ္ဂဟိတံ တမေဝ တေလာဒိကန္တိ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ **“ပဋိဂ္ဂဟဏ။ပေ.။ န ဝိဇ္ဇတီ”**တိ။

၁၄၈၄-၅. **ကောစိ ပုဂ္ဂလော**တိ သာမဏေရာဂမိကာဒီသုပိ ယော ကောစိ သတ္တော။ **တာလပိဏ္ဍိ**န္တိ တာလကဏ္ဏိကံ ဖလံ။ **အညော ဘူမဋ္ဌော**တိ ဘူမိယံ ဌိတော အညော ကောစိ ပုဂ္ဂလော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ။

၁၄၈၆. **ဆိန္ဒိတွာ**တိ ဆိန္ဒံ ကတွာ။ **ဝတိ**န္တိ ဟတ္ထပါသပ္ပဟောနကဗဟလဝတိံ။ ယထာဟ ‘‘ဟတ္ထပါသေ သတီ’’တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅)။ **ဒဏ္ဍကေ အဖုသိတွာ**တိ ယတ္တကေန ဂမနဝေကေ နိဗ္ဗာယတိ, တတ္တကံ, ပဟာရဏာ တော ဝတိဒဏ္ဍကေ ဝါ အပ္ပဟရိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပဟရိတွာ ဌတွာ ဂစ္ဆတိ စေ, န ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘မယံ ပန ‘ယံ ဌာနံ ပဟဋံ, တတော သယံ ပတိတမိဝ ဟောတီ’တိ တက္ကယာမ။ တသ္မိမ္ပိ အဋ္ဌတွာ ဂစ္ဆန္တေ ယုဇ္ဇတိ သုင်္ကဃာတကတော ပဝဋ္ဋေတွာ ဗဟိ ပတိတဘဏ္ဍံ ဝိယာ’’တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅)။

၁၄၈၇-၈. **ဟကာရော**တိ ဧတ္ထ ‘‘ဝတိံ ဝါ’’တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅) **အဋ္ဌကထာယံ** အာဂတတ္တာ ဣဒံ အဓိကာရတော ဂဟေတဗ္ဗံ။ ‘‘န ပုထုလော’’တိ ဧတ္ထ အဓိပ္ပေတပ္ပမာဏံ ဒဿေတုမာဟ **“အန္တော။ပေ.။ ပဟောတိ စေ”**တိ။ **“ဥဒ္ဓံ ဟတ္ထသတံ ဂန္တွာ”**တိ ဣမိနာ အယကဿ အတုမိဋ္ဌာယ အာကာသံ တံ ဥက္ခိပိတွာ ဝိဿဇ္ဇနံ ဉာပေတိ။ **သမ္ပတ္တ**န္တိ ဟတ္ထပ္ပတ္တံ။ **ဂဏှတော**တိ ပဋိဂ္ဂဟဏသညာယ ဂဏှတော။

၁၄၈၉. **“သာမဏေရ”**န္တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏန္တိ ဂဟိတနောပိ ဂဟဏံ။ **တတ္ထေတ** တိ ခန္ဓေ ဝေ။ **နိသိန္နော** သာမဏေရော။

၁၄၉၁-၂. **ဖလိနီ သာခ**န္တိ ဖလဝတိံ သာခံ။ **“ခာဒိတု”**န္တိ ဣဒံ “စိတ္တေ သမုပ္ပန္နေ”တိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သစေ ဖလံ ခာဒတိ, ဇဝံ ခာဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **မက္ခိကာနံ နိတရတ္ထ** န္တိ မက္ခိကာနံ နိတရေတုံ။

၁၄၉၃. ဆာယတ္ထဉ္စ မက္ခိကာ နိတရေတုဉ္စ ဂယှမာနာ ဖလသာခါ သုခပရိဘောဂတ္ထာယ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတ္ဝာ ပဋိဂ္ဂဟိတာ စေ, ခာဒိတုမိစ္ဆာယ သတိ ပုန အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတာပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတုမာဟ **“ကပ္ပိယံ ပန ကာရေတွ တ”**တိအာဒိ။

၁၄၉၄-၅. “တံ သော ပဋိဂ္ဂဟာပေတ္ဝာ”တိ ဝက္ခမာနတ္တာ **“ဂဟေတွတ”**တိ ဣဒံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟာပေတ္ဝာ ဂဟဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တံ ပဋိဂ္ဂဟိတ** န္တိ ဧတ္ထ “စေ ပုဗ္ဗမေဝ”တိ သေသော။

၁၄၉၆-၉. ဘိက္ခုဿ ဟတ္ထေယွတဏှုလေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သော**တိ သာမဏေရော။ **ဣတရေဟီ**တိ ဘိက္ခုနာ ဂဟိတေဟိ အတ္တနော တဏှုလေဟိ။

ဒ္ဝိသု ပတ္တေသု တိ ဥပလက္ခဏံ။ ဗဟူသုပိ ဧသေဝ နယော။ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ဘိက္ခုနံ ဒတ္ဝာ တေဟိ လဒ္ဓံ အတ္တနာ ဂဟေတ္ဝာ အညေသံ အနဝသေန ဗဟုန္နမ္ပိ အတုံ ဝဋ္ဋတီတိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅ အတ္ထတော သမာနံ) ဝုတ္တံ တမေဝ ဒဿေတုမာဟ **“ယာဂုံ ဘိက္ခုဿာ”** တိအာဒိ။ “အာဝုသော တုယှံ ယာဂုံ မယှံ ဒေဟီ’တိ ဇဝံ ထေရေဟိ ပဋိပာဋိယာ ယာစိတ္ဝာပိ ပိဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ, သဗ္ဗေဟိ သာမဏေရဿ သန္တကမေဝ ဘုတ္တံ ဟောတီ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ **သာမဏေရဿ ပီတတ္တာ** တိ ဧတ္ထ “ယာဂုယာ”တိဣဒံ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ။

၁၅၀၀. **ဣမဿာ** တိ ဟတ္ထေယွတဏှုလဟာရကဿ။ **“န ဝိသေသတာ”**တိ ဣမိနာ ဝိသုံ အဝတ္တဗ္ဗတံ ဒီပေတိ။

၁၅၀၁. **အဿ ဝိသေသဿာ** တိ ယထာဝုတ္တဝိနိစ္ဆယဝိသေသဿ ဝိသုံ ဝတ္တဗ္ဗဘာဝေတိ သေသော။ **တဿ သာ**တိ သာမဏေရတဏှုလဟာရကဿ ဘိက္ခုဿ။ **သာလယဘာဝ**န္တိ အတ္တနာ ဟဋ္ဌတဏှုလေသု ပရိက္ခိဏေသု “ဣဒံ အမ္ဟာကမ္ပိ ပဒဿတီ”တိ သာလယဘာဝေ။ ဆာယာဒိနမတ္ထာယ ဂယှမာနာယ သာခာယ ဣမိဿာ ဖလံ ခာဒိတုကာမတာယ သတိ ခာဒနာရဟာန္တိ အာလယဿ ကာတုံ သက္ကုဏေယှတ္တာ အယမ္ပိ အဝိသေသောတိ ဝိညာယတိ, တတ္ထ သမ္ဘဝန္တံ ပန ဝိသေသံ ဒဿေတုမာဟာတိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ။

၁၅၀၂-၄. **နိစ္စာလေတုံ န သက္ကောတီ** တိ နိစ္စာလေတ္ဝာ သက္ခရာ အပနေတုံ န သက္ကောတိ။ **စေလကော**တိ စူဠ သာမဏေရော။ ပက္ကကာလသ္မိံ ဝိဝရိတ္ဝာ ပက္ကတာ ဉာတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။ ပိ-သဒ္ဒေါ ပန-သဒ္ဒတ္ထေ။ **ဩရောပေတွတ**တိ ဥဒ္ဒနတော ဩရောပေတ္ဝာ။ ပုဗ္ဗတဏှုလဓောဝနတ္ထာယ ကတပဋိဂ္ဂဟဏဿေဝ ပမာဏတ္တာ အာဟ **“န ပစ္ဆိဿ ပဋိဂ္ဂဟဏကာရဏ”**န္တိ။ **အဿာ** တိ ဘောဇနဿ။

၁၅၀၅. ကာရိတန္တဿ ဒ္ဝိကမ္မကတ္တာ အာဟ **“ဥဒ္ဒနံ သုဒ္ဓဘာဇန”** န္တိ, ဥဒ္ဒနေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၅၀၆. **ကောစီ**တိ အနုပသမ္ပန္နော။ **တေန ဘိက္ခုနာ**တိ ဥဒ္ဒနံ သုဒ္ဓဘာဇနံ အာရောပေတ္ဝာ ယေန အဂ္ဂိ ကတော, တေန ဘိက္ခုနာ။ ဣဒဉ္စ ဥပလက္ခဏံ အညေနပိ န ကာတဗ္ဗတ္တာ။

၁၅၀၇. **ပစ္ဆာ** တိ တဏှုလပက္ခေပတော ပစ္ဆာ။ **တံ** ယာဂုံ။ **သစေ ပစတီ**တိ အဂ္ဂိံ ကရောန္တော ပစတိ။ **သာမဏေ ကာ န မုစ္စတီ**တိ တံ ယာဂုံ ပိဝန္တော သာမပာကဒုက္ကဋတော န မုစ္စတိ။

၁၅၀၈. ဝလ္လိယာ သဟ **တတ္ထ** ဝလ္လိယံ ဇာတံ ဖလံ **ကိဉ္စိ** ဤသကမ္ပိ စာလေတိ, တတော လဒ္ဓံ ကိဉ္စိ ဖလံ **တ ဿေဝ** ဘိက္ခုနော န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ, တံ ပရိဘုဉ္ဇတော ဒုရုပစိဏ္ဏဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တဿေ**

တတိ ဧဝကာရေန အညေသံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။

၁၅၀၉. ပရာမဋ္ဌ န္တိ အာမသိတုံ။ **အပဿယိတု** န္တိ အဝလမ္ဗိတုံ, အပဿနံ တ ကာတုံ။ **"ကိရာ"**တိ ဣမိနာ ကေ ဝလံ **မဟာပစ္စရိယံ** (ဟစိ. အဌ. ၂၆၅) ဝုတ္တဘာဝံ သူစေတိ။

၁၅၁၀-၁. **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ တေလေ။ ဟတ္တေန သဏ္ဏာသဂ္ဂဟဏံ **အမုဋ္ဌနေ္တန** ။ **တံ** တေလံ။

၁၅၁၅-၆. **လောဏကိစ္စ**န္တိ အလဝဏဌာနေ လောဏေန ကာတဗ္ဗကိစ္စံ။ သန္နိဟိတသေသကာလိကသမ္ဘိဿံ ယာဝဇီဝိကံ ဝိယ သမုဒ္ဒောဒကဿ အသန္နိဓိဘာဝံ ဒဿေတုမာဟ **"ယာဝဇီဝိကသင်္ခာတ"** န္တိအာဒိ။ **ကာလဝိနိမ္မုတ္တ** န္တိ အကာလိကံ, စတူသု ကာလိကေသု အသင်္ဂဟိတန္တိ အတ္ထော။

၁၅၁၇. **ဟိမဿ ကရကာ** တိ ဟိမောဒကဿ မုတ္တာ ဝိယ ပတ္ထိနသင်္ခရာ။ **ဗဟလမ္ပိ စာ** တိ ပက္ခိတ္တဌ ဌာနေ မုခေ တ ကဒ္ဒမဝဏ္ဏဿ အပညာယနပ္ပမာဏဗဟလံ ဟနီယဋ္ဌ။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ **ဝဋ္ဋတိ** ။ သစေ ကဒ္ဒမဝဏ္ဏံ ပညာယတိ, န ဝဋ္ဋတီတိ။ ယထာဟ "သစေ ပန မုခေ စ ဟတ္ထေ စ လဂ္ဂတိ, န ဝဋ္ဋတိ, ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ (ဟစိ. အဌ. ၂၆၅)။

၁၅၁၈. **ကသိတဌာနေ** တိ ကဋ္ဌဌာနေ။ **န ဝဋ္ဋတိ** အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။

၁၅၁၉. **သောဗ္ဘော** ဒုက္ခောကဟနဇလာသယော။ "အာတဗ္ဗော"တိ ကေစိ။ **ကကုဓော**တိ အဇ္ဇုနော။

၁၅၂၀. **ဟနီယဿ ဃဋေ္ဋ** တိ ဟနီယဃဋ္ဋေ။ **တံ** ဟနီယဃဋ္ဋံ။

၁၅၂၁. တသတ္တာယ ပုပ္ဖာနိ **တသပုပ္ဖာနိ။ တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဟနီယဃဋ္ဋေ။ **ကမလ္လိကာသူ**တိ ဟဋ္ဌလိကုသုမာဒီ ဟိပိ သဟ ကဏ္ဍကမလ္လိကာသု။ **ဒိန္နာသူ** တိ ဟနီယေ ပက္ခိတ္တာသု။

၁၅၂၂. **ဝိသတီ**တိ အန္တောဂလံ ပဝိသတိ။ တေနေဝ **အဌကထာယံ** "အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဌပိတံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ (ဟစိ. အဌ. ၂၆၅) ဝုတ္တံ။ ဣဒံ အဌကထာဝစနံ "အညတ္ရ ဥဒကဒန္တပောနာ"တိ (ဟစိ. ၂၆၆) **ဟဠိယာ** ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န ဝိရုဇ္ဈတိ။ သာ ဟိ ကေဝလံ ဒန္တကိစ္စံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ, ဣဒံ ရသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ။ တေနေဝ တဒနန္တရံ "အဇာနန္တဿ ရသေ ပဝိဋ္ဌေပိ အာပတ္တိယေဝ။ အစိတ္တကဥ္ဟိ ဣဒံ သိက္ခာပဒ"န္တိ (ဟစိ. အဌ. ၂၆၅) ဝုတ္တံ။ တဿ သိက္ခာပဒဿ အစိတ္တကတာ "အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကေ ပဋိဂ္ဂဟိတသညီ"တိအာဒိကာယ **ဟဠိယာ** ကပ္ပိယသညိနော ပိ ဟစိတ္တိယဿ ဝုတ္တတ္တာ ဝိညာယတိ။ ပသန္နောဒကဿ ပန အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာတပိ ဟတဗ္ဗတာယ ဒန္တကဋ္ဌေ န သဒိသတ္တာ ဧကယောဂနိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ သဟေဝ ပဝတ္တီတိ ဝိညာယတိ။ ဥဒကဿ စ ဒန္တပောနဿ စ တုလျဒေ သေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။

၁၅၂၃. မုတ္တောဒကသိင်္ဃာဏိကာဒိဒ္ဝဝအဿုခီရာဒိဒ္ဝဝဿ အာဟောဓာတုပ္ပကာရတ္တာ, ကဏ္ဏမလာဒိနော ဃနဒဗ္ဗဿ ပထဝိဓာတုပ္ပကာရတ္တာ **"သရီရဋ္ဌေသု ဘူတေသူ"** တိ ဣမိနာ ခီရာဒိမာဟ။ **"ကိ"**န္တိ ဣဒံ န ဝဋ္ဋတီတိ ပဒေနပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ကပ္ပာကပ္ပိယမံသာန** န္တိ ဧတ္ထ "သတ္တာန"န္တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။

၁၅၂၄. **လောဏ**န္တိ ဧတ္ထ "တေံ သဗ္ဗမ္ပိ"တိ ဣဒံ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ။

၁၅၂၅. **ဧတ္ထာ** တိ ဧတေသု ယထာဝုတ္တေသု ကဏ္ဏမလာဒီသု။

၁၅၂၈. **စတ္တာရိ** **ဝိကဋာနီ**တိ မဟာဝိကဋ္ဋံ နာမ ဂူထံ, မတ္တိကာ, မုတ္တံ, ဆာရိကာ စာတိ ဝုတ္တာနိ စတ္တာရိ ဝိက ဋာနိ။ တာနိ ဟိ ဝိရုဒ္ဓာနိ သပ္ပဝိသာနိ ကတာနိ ဝိဟတာနီတိ **"ဝိကဋာနီ"**တိ ဝုစ္စန္တိ။ နတ္ထိ အဿ ကောဓော ဧတ္ထာတိ **နအာယ ကံ,** ဌာနံ, တသ္မိံ။ "န အ နော မာ အလံ ပဋိသေဓေ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဋိသေဓေတစိနာ **န-**သဒ္ဒေန သမာသော, "အအာယ

ကေ’’တိ ဣမိနာ အနုတ္တန္တရံ။ ဣဓ ဒုဗ္ဗစော စ အသမတ္တော စ အသန္တော နာမာတိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒုန္တ္တဟေနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ, အတ္ထတော သမာနံ) ဝုတ္တံ။ ဣဒံ ကာလောဒိသ္သံ နာမ။

၁၅၂၉. ပထဝိန္တိ အကပ္ပိယပထဝိံ။ **တရုန္တိ** အလ္လရုက္ခံ။ ဣမိနာ သပ္ပဒဋ္ဌကာလေ အသတိ ကပ္ပိယကာရကေ ဝိကင္ခုတ္တာယ အတ္တနာ စ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဒသ္သေတိ။

၁၅၃၀. အစ္ဆေဒကဟတော တိ ဝိလုမ္ပိတ္တတ ဂဏှဟနတော။ **“တသ္သာ”** တိ ဣဒံ သဗ္ဗေဟိ ဟေတုပဒေဟိ ယုဇ္ဇတိ။ **တသ္သာ** တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတသ္သာတိ အတ္ထော။ အပရသ္သ အဘိက္ခုကသ္သ အနေန စာတိ ယောဇနာ။ **“အဘိက္ခုကသ္သာ”**တိ ပန ဝိသေသနေန ဥပသမ္ပန္နသ္သ ဒိန္နေ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတီတိ ဒီပေတိ။ **သဗ္ဗတ္တိ** ယထာဝုတ္တံ ကာယေန ဂဟဏာဒိပ္ပကာရသ္သ ကလ္လံ ဂဟိတံ။ **ဝေန္တိ** ဣမိနာ နိယာမေန။

၁၅၃၁. ဒုရုပစိဏ္ဏော တိ ဒုဋ္ဌု ဥပစိဏ္ဏော ဒုရာမဋ္ဌေ, အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတသ္သ အာမိသဘတ္တဘာဇနာဒိနော ကီဋ္ဌာဝသေန ဟတ္ထေန ပရာမသနေ စ တတ္ထဇာတကဖလိနိံ သာခာယ တ ဝလ္လိယာ တ ဂဟေတွတ စာလနေ စာတိ အတ္ထော။ **ဉဂ္ဂဟိတသ္သ ဂဟဏေ** တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝံ ဉတွတဝ ဂဟိတသ္သ ကသ္သစိ ဝတ္ထုနော ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ။ **အန္တော ဝုတ္ထေ စာ**တိ အကပ္ပိယကုဋိယာ အန္တော ဌပေတွတ အရုဏံ ဉဋ္ဌာပိတေ စ။ **သယံပက္ကေ စာ** တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အတ္တနာ ပက္ကေ စ။ **အန္တောပက္ကေ စာ** တိ အကပ္ပိယကုဋိယာ အန္တောယေဝ ပက္ကေ စ။ ဒုက္ကဋံ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၅၃၂-၃. ပဋိဂ္ဂဟိတကေ တသ္မိံ ပဋိဂ္ဂဟိတသညိသ္သာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒန္တပေါနံ** ဒန္တကဋ္ဌံ။

၁၅၃၄. ဘိက္ခုနီနန္တိ ဘိက္ခုနော စ ဘိက္ခုနိယာ စ ဘိက္ခုနီနံ, ဧကဒေသသရူပေကသေသော။ **တေ့** ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။ ဝိနိစ္ဆယော နဝမဇ္ဈိမထေရဘိက္ခုနီနံ ယတော အဝိသေသေန ဣစ္ဆိတဗ္ဗကော, **တတော** တသ္မာ ဟေတုနာ သကလော အယံ ဝိနိစ္ဆယော အသမာသတော မယာ ကထိတောတိ ယောဇနာ။ ကုသလတ္တိကာဒီသု ဝိယ အတ္တသာကလ္လယသ္သ အတ္ထသင်္ခေပတော ဝတ္တုံ သက္ကုဏေယ္ယတ္တာ ‘‘သကလော’’တိ ဝတွတပိ ကထာယ ဝိတ္ထာရိတဘာဝံ ဒသ္သေတုမာဟ **“အသမာသတော”**တိ။

ဒန္တပေါနကထာဝဏ္ဏနာ။

ဘောဇနဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၁၅၃၅. “အစေလကာဒီနံ”န္တိအာဒီသု ‘‘အစေလကော နာမ ယော ကောစိ ပရိဗ္ဗာဇကသမာပန္နော နဂ္ဂေါ’’တိ (ပာစိ. ၂၇၁) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တံ, **တဒဋ္ဌကထာယ** ‘‘ပရိဗ္ဗာဇကသမာပန္နောတိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမာပန္နော’’တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၉) ဝုတ္တံ, တသ္မာ အစေလကပဗ္ဗဇ္ဇမုပဂတောယေဝေတ္ထ အစေလကော နာမ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ‘‘ပရိဗ္ဗာဇကသ္သ တ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ တ’’တိ (ပာစိ. ၂၇၀) **မာတိကာ**-ဂတေ ဒွေ သင်္ဂဏှာတိ။ ဣမေသု စ ဒွီသု ‘‘ပရိဗ္ဗာဇကော နာမ ဘိက္ခုဉ္စ သာမဏေရဉ္စ ဌပေတွတ ယော ကောစိ ပရိဗ္ဗာဇကသမာပန္နော’’တိ (ပာစိ. ၂၇၁) ဝုတ္တော **ပရိဗ္ဗာဇကော** နာမ။ ‘‘ဘိက္ခုနိဉ္စ သိက္ခမာနဉ္စ သာမဏေရိဉ္စ ဌပေတွတ ယာ ကာစိ ပရိဗ္ဗာဇိကသမာပန္နာ’’တိ (ပာစိ. ၂၇၁) ဝုတ္တာ **ပရိဗ္ဗာဇိကာ** နာမာတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ပရိဗ္ဗာဇကာ ပနေတ္ထ ဆန္နာယေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **ဒဒေန္တသ္သာ** တိ တေ့ ‘‘ဘိက္ခုသ္သ’’တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ, တေ့ ‘‘ကာယာဒိနာ’’တိ သေသော။ ယထာဟ ‘‘ဒဒေယျာတိ ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ နိဿဂ္ဂိယေန တ ဒေတိ’’တိ (ပာစိ. ၂၇၁)။

၁၅၃၆. တိကပာစိတ္တိယ န္တိ တိတ္ထိယေ တိတ္ထိယသညီ, ဝေမတိကော, အတိတ္ထိယသညီတိ တိကေ ပာစိတ္တိယတ္တယံ။

၁၅၃၇. အတိတ္ထိယေ တိတ္ထိယသညိသ္သ, ဝေမတိကသ္သ စ တသ္သ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၁၅၃၈-၉. တေသန္တိ တိတ္ထိယာနံ။ **ဗဟိလေပနန္တိ** ဗဟိသရီရေ လိမ္ပိတဗ္ဗံ ကိဉ္စိ ဒဒေန္တဿ။ **တေသံ** တိတ္ထိယာနံ **သန္တိကေ** သမီပေ အတ္တနော ဘတ္တပတ္တာဒိကံ **ဘောဇနံ** ဌပေတွာ "ဘောဇနံ ဂဏှာဟထာ"တိ ဝဒန္တဿ စ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ "သမုဋ္ဌာနံ ဧဠကူပမ"န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။

အစေလကကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၄၀-၂. ဘိက္ခု ဘိက္ခုနော ယံ ကိဉ္စိ အာမိသံ အပေတွာ တ အအာပေတွာ တတိ ယောဇနာ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? "ဧဟာဝုသော, ကမံ တ နိဂမံ တ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိဿာမာ"တိ (ပာစိ. ၂၇၅) **သိက္ခာပဒေ** ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတွာ တ ယေန သဒ္ဓိံ ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော, တဿ ဘိက္ခုဿ ခာဒနီယာဒိဘေဒံ ယံ ကိဉ္စိ အာမိသံ အပေတွာ တ အအာပေတွာ တတိ။

တံ ဘိက္ခုံ "ဂစ္ဆာ"တိ ဝတွာ ဥယျောဇေတီတိ ယောဇနာ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ဧဝံ ယော ဘိက္ခု တေန သဒ္ဓိံ ကမံ ပဝိဋ္ဌော, တံ "ဂစ္ဆာဝုသော, န မေ တယာ သဒ္ဓိံ ကထာ တ နိသဇ္ဇာ တ ဖာသု ဟောတိ, ဧကကဿ မေ ကထာ တ နိသဇ္ဇာ တ ဖာသု ဟောတီ"တိ (ပာစိ. ၂၇၅) ဝတွာ **တပ္ပစ္စယာ** တေသံ ကတ္တိယာသဒ္ဓိံ ဝစနာဒီနံ အနာစာရာနံ ပစ္စယာ ဂန္တုံ နိယောဇေတီတိ။ **တပ္ပစ္စယာ** တိ "ဥယျောဇနမတ္တသိမ္ဟိ"န္တိ ဝိသေသနံ။ **ပဌမေန စာ**တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒော အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော "ဥယျောဇနမတ္တသိမ္ဟိ ဥ"တိ ယောဇေတဗ္ဗော။ **တဿာ** တိ ဥယျောဇကဿ။

အဿာ တိ ဥယျောဇိတဿ, အဝယဝသမ္ဗန္ဓေ သာမိဝစနံ။ **ဥပစာရသိမ် အတိက္ကန္တေ** တိ ဝက္ခမာနလက္ခဏေ ဒဿနူပစာရေ တ သဝနူပစာရေ တ အတိက္ကန္တေတိ အတ္ထော, ဘာဝလက္ခဏေ ဘုမ္မံ။ ပုန **အဿာ** တိ ဥပစာရဿ။ ဒွါဒသရတနပရိယာယသာနံ, တဒန္တောဂဓံ ဟကာရာဒိ ဧဝ တ ဥပစာရဿ **သီမာ** နာမ။

၁၅၄၃. တံ သရူပတော ဒဿေတုမာဟ **"ဒဿနေ"** တိအာဒိ။ အဇ္ဈောကာသေ ဒဿနေ ဥပစာရဿ ဒွါဒသ ဟတ္ထာ ပမာဏံ ဒေသိတာတိ ယောဇနာ။ သဝနေ စ အဇ္ဈောကာသေ ဧဝံ သဝနူပစာရဿ အဇ္ဈောကာသေ ဒွါဒသ ဟတ္ထာ ပမာဏံ ဒေသိတာတိ ယောဇနာ, သဝနေ စ ဥပစာရဿ အဝဓိ ဒွါဒသဟတ္ထပ္ပမာဏမေတတိ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **န စေတရေ**တိ ကတရသိမ် အနဇ္ဈောကာသေ ဧဝံ ဥပစာရဿ ပမာဏံ ဒွါဒသဟတ္ထာ န စ ဒေသိတာ, ကိံ နု ဗျ ယာဝဓာကရာ ကုဋ္ဋာဒယော ဥပစာရဿ ပမာဏန္တိ ဒေသိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ **အဋ္ဌကထာယံ** "သစေ ပန အန္တရာ ကုဋ္ဋဒွါရဟကာရာဒယော ဟောန္တိ, တေဟိ အန္တရိတဘာဝေတယေဝ ဒဿနူပစာရာတိက္ကမော, တဿ သ ဝသေန အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၇၆)။ ဣမိ ဥပစာရဒွဝယေ သမာနေပိ ဥယျောဇိတမဝဓိအန္တံ သန္ဓာယ အသဝနူပစာရံ ဝုတ္တန္တိ ဝိညာယတိ။

၁၅၄၄. "တိကပာစိတ္တိ" တိ ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီဟိ တိကပာစိတ္တိယံ ။ ဣ **တရေ**တိ အနုပသမ္ပန္နေ။ **တိကဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန တိကဒုက္ကဋံ။ "ကတရေတိ သာမဏေရေယေဝတ"တိ **နိဿန္ဒေဟေ** လိခိတံ။ တေသဒ္ဒေဝတ္တဿ ဝဇိရဗုဒ္ဓိနာပိ ဝုတ္တဘာဝေ ဒဿိတော။ တထာဒဿနံ ပဉ္စသဟဓမ္မိကေသု ဣမာဓိပ္ပေတမနုပသမ္ပန္နံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ စေ, ယုဇ္ဇတိ။ အညထာ **ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာသု** "အနုပသမ္ပန္နေ"တိ သာမညေန နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ ဂဟဋ္ဌာနုပသမ္ပန္နမ္ပိ တထာ ဥယျောဇေန္တဿ အနာပတ္တိ န ဝတ္တဗ္ဗာတိ အမှာကံ ခန္တိ။

ဥဘိန္န န္တိ ဥပသမ္ပန္နာနုပသမ္ပန္နာနံ။ **နိဿန္ဒေဟေ** ပန "ဘိက္ခုသာမဏေရာန"န္တိ လိခိတံ။ **ကလိသာသနာ ရောပနေ**တိ ဧတ္ထ **ကလီ**တိ ကောဓော, တဿ သာသနံ အာဏာ **ကလိသာသနံ,** တဿ အာရောပနံ ပဝတ္တနံ ကလိသာသနာရောပနံ, တသ္မိံ, ကောဓဝသေန ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဒောသံ ဒဿေတွာ "ပဿထ ဘော ဣမဿ ဌာနံ နိသဇ္ဇံ အာလောကိတံ ဝိလောကိတံ, ခာဏုကော ဝိယ တိဋ္ဌတိ, သုနခော ဝိယ နိသီဒတိ, မက္ကဋော ဝိယ ဣတော စိတော စ ဝိလောကေတီ"တိ ဧဝံ "အပ္ပေဝ နာမ ဣမိနာပိ ဥဗ္ဗာဠ္ဟော ပက္ကမေယျာ"တိ အမနာပဝစနဿ ဘဏနေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၅၄၅. ဥယျောဇေန္တဿ **ကိစ္စေနာ** တိ ဝိဟာရဟလကာဒီနံ ဘောဇနဟရဏာဒိကိစ္စေန ပေသေန္တဿ, ကြမဿ ဥပလက္ခဏတ္တာ "အနာပတ္တိ 'ဥဘော ဧကတော န ယာပေဿာမာ'တိ ဥယျောဇေတိ"တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၂၇၈) အနာပတ္တိတရာဂတာ သဗ္ဗေပိ ပကာရာ ဂဟေတဗ္ဗာ။

ဥယျောဇနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၄၆. ခုဒ္ဒကေ တိ ဧတ္ထ "သယနိဃရေ"တိ သေသော ဥပရိ "အသယနိဃရေ တဿ, သယနိဃရသညိနော"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ လဗ္ဘတိ။ "မဟလ္လကေ"တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ ပိဋ္ဌိသင်္ဃာဋ္ဋကတော အဗ္ဘန္တရေ ဟတ္ထပါသပမာဏံ ယဿ ဝေမဇ္ဈေ ဟောတိ, ဤဒိသေ ခုဒ္ဒကေ သယနိဃရေတိ အတ္ထော။ **ပိဋ္ဌိဝံသ** န္တိ ပိဋ္ဌိဝံသေန နိယမိတံ ဂေဟမဇ္ဈံ။ တေနာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** "ပိဋ္ဌိဝံသံ အတိက္ကမိတွာ'တိ ကြမိနာ မဇ္ဈာတိက္ကမံ ဒဿေတီ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄. ၂၈၀)။ **သဘောဇနေ**တိ သဟ ဘောဇနေဟီတိ သဘောဇနံ, တသ္မိံ သဘောဇနေ။ အထ တ **သဘောဇနေ**တိ သဘောဂေ။ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတဿ ပုရိသဿ ဟိ ဣတ္ထီ ဘောဂေ, ဣတ္ထိယာ စ ပုရိသော, မေထုနရာဂေန သာရတ္တပုရိသိတ္ထိ သဟိတေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ **ပဒဘာဇနေ** "သဘောဇနံ နာမ ကုလံ ဣတ္ထီ စေဝ ဟောတိ ပုရိသော စ, ဣတ္ထီ စ ပုရိသော စ ဥဘော အနိက္ခန္တာ ဟောန္တိ, ဥဘော အဝီတရာဂါ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၈၁)။ ကြမိနာ ပရိယုဋ္ဌိတဿ မေထုနရာဂဂ္ဂိနော တင်္ခဏေ နိဗ္ဗတ္တဘာတေ ဒီပိတော။ **ကုလေ**တိ ဃရေ။

၁၅၄၇. ဟတ္ထပါသ န္တိ အဗ္ဘန္တရတနပ္ပမာဏဒေသံ။ **ပိဋ္ဌိသင်္ဃာဋ္ဋကဿ စာ** တိ ဒွာရဗာဟဿ စ။ **သယနဿာ** တိ သယန္တိ ဧတ္ထာတိ သယနံ, တဿ, အာသန္နေ ဌာနေ ယော နိသီဒတိ သဘောဇနေ ကုလေ, "တဿာ"တိ ကြမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ, သယနဿ သမီပေ ဌာနေ ယော နိသီဒတီတိ အတ္ထော။ **မဟလ္လကေ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပမာဏတော မဟန္တေ သယနိဃရေ။ "ဤဒိသေ သယနိဃရံ မဟာစတုသာလာဒီသု ဟောတီ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၈၀) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

၁၅၄၈. သယနမေတဿ အတ္ထီတိ **သယနီ,** သယနီ စ တံ ဃရဉ္စာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **တတ္ထာ** တိ သယနိဃရေ။

၁၅၄၉-၅၀. ဒုတိယေ သတီတိ ဒုတိယေ ဘိက္ခုမှိ သတိ။ ယထာဟ **အနာပတ္တိတရေ** "ဘိက္ခု ဒုတိယော ဟောတီ"တိ (ပာစိ. ၂၈၃)။ **ဝီတရာဂေသူ**တိ ဝီတရာဂပရိယုဋ္ဌာနေသု။ **ဝုတ္တလက္ခဏံ ပဒေသ** န္တိ ခုဒ္ဒကမဟန္တေသနာသနေ ဝုတ္တလက္ခဏပဒေသံ။ **အနတိက္ကမ္မ နိသိန္နဿာ** တိ အနတိက္ကမိတွာ နိသီဒတော။

သဘောဇနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၅၂. တေသန္တိ ဒ္ဝိန္နံ အနိယတသိက္ခာပဒါနံ။ **သေသ**န္တိ ကြမေသံ ဒ္ဝိန္နံ ရဟောပဋိစ္ဆန္နရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒါနံ, **အယမေဝ ဝိသေသော**တိ အနန္တရသိက္ခာပဒေန သမုဋ္ဌာနဘာဝသင်္ခါတော အယံ ဝိသေသော ဒီပိတောတိ ယောဇနာ။

ရဟောပဋိစ္ဆန္နရဟောနိသဇ္ဇကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၅၃-၆. ဝုတ္တော တိ နိမန္တိတော။ **သန္တံ ဘိက္ခု** န္တိ "ကုလံ ဥပသင်္ကမိဿာမီ"တိ ယသ္မိံ ပဒေသေ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ, တဿ သာမန္တာ ဒွါဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ ဋ္ဌိတံ ဘိက္ခုန္တိ အတ္ထော။ ယထာဟ "ယတ္ထ ဌိတဿ ကုလာနိ ပယိရုပါသနစိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ, တတော ပဋ္ဌာယ ယံ ပဿေ တ အဘိမုခေ တ ပဿတိ, ယဿ စ သက္ကာ ဟောတိ ပကတိဝစနေန အာရောစေတုံ, အယံ သန္တော နာမာ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၉၈)။ ဧတ္ထ ယံ ဒွါဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ ဋ္ဌိတေန သောတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ, တံ **ပကတိဝစနံ** နာမ။ **အနာပုစ္ဆာ**တိ "အဟံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဃရံ ဂစ္ဆာမီ"တိ ဝါ "စာရိတ္တံ အာပုစ္ဆာမီ"တိ ဝါ ဤဒိသေန ဝစနေန အနာပုစ္ဆိတွာ။ **စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျ စေ** တိ ယဒိ သဉ္စရေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အညတြ သမယာ** တိ "တတ္ထာယံ သမယော, စီဝရဒါနသမယော စီဝရကာရသမယော"တိ (ပာစိ. ၂၉၉) **သိက္ခာပဒေ** အနုပညတ္တိဝသေန ဝုတ္တာ ဒုဝိဓာ သမယာ အညသ္မိံ ကာလေ။

အာပတ္တိဘေဒံ ဒဿေတုမာဟ **“ဌပေတွာ”**တိအာဒိ။ **“အဝီတိဝတ္တေ မဇ္ဈန္ဟေ”** တိ ဣမိနာ ပုရေဘတ္တံ, ပစ္ဆာဘတ္တဉ္စ သင်္ဂဟိတံ။ တတ္ထ စ **ပုရေဘတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တ**န္တိ ယေန ဘတ္တေန နိမန္တိတော, တသ္မိံ အဘုတ္တေ တ ဘုတ္တေ တတိ အတ္ထော။ ယထာဟ “ပုရေဘတ္တံ နာမ ယေန နိမန္တိတော, တံ အဘုတ္တာဝီ။ ပစ္ဆာဘတ္တံ နာမ ယေန နိမန္တိတော, တံ အန္တမသော ကုသဂ္ဂေနပိ ဘုတ္တံ ဟောတီ”တိ (ဟာစိ. ၃၀၀) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တံ။ **အညဿ ဃရ**န္တိ နိမန္တိတတော အညဿ ဂေဟံ။ ဃရူပစာရောက္ကမနေ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော, အတ္တနာ ဂတဂေဟဿ ဥပစာရောက္ကမနေ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။ ပဌမေန ပာဒေနာတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဃရမှာရေ တိ အညဿ ဂေဟဒွာရေ။ ဃရူပစာရေ ဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ **“အပရမ္ပိ စာ”** တိ ဝုတ္တံ။ “သမတိက္ကမေ”တိ ဣမိနာ သဟ “ဃရမှာရေ”တိ ပဒံ “ဃရမှာရဿာ”တိ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမေန ယောဇေတဗ္ဗံ။

၁၅၅၇. ဌိတဋ္ဌာနေ တိ ယတ္ထ ဌိတဿ ဂမနစိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ, တသ္မိံ ဌာနေ ဒွတ္တဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေတိ ဣဒံ ယထာဝုတ္တနိယာမေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဩလောကေတွာ**တိ ဥဘယပဿံ, အဘိမုခဉ္စ ဩလောကေတွာ။ “ယံ ပဿေ တ အဘိမုခေ တ ပဿတီ”တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၉၈) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

၁၅၅၈. ဒူရေတိ ဒွတ္တဒသဟတ္ထတော ဒူရမေတဟ။ ဣတော စိတော စ ဂဝေသိတွာ အာရောစနေ ကိစ္စံ နတ္ထီတိ ယောဇနာ။

၁၅၅၉. န အေသောတိ အနာပတ္တိ။ **သမယေ**တိ တတ္ထ “အနာပုစ္ဆတော”တိ သေသော။ တတ္ထ စ ဥပရိ စ “န အေသော”တိ ပစ္စေကံ ယုဇ္ဇတိ။ သန္တံ ဘိက္ခုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဃရေနာ**တိ အညဿ ဃရေန, တတ္ထ “ဃရူပစာရေန စာ”တိ သေသော။ **အာရာမံ ဂစ္ဆတော** တိ တတ္ထ တေန မဂ္ဂေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၅၆၀. “တေန မဂ္ဂေနာ”တိ စ “ဂစ္ဆတော”တိ စ ပဒဒွယံ “တိတ္ထိယာနံ ပဿယ”န္တိ စ “ဘိက္ခုနိပဿယ”န္တိ စ ဥဘယတ္ထ **တထာ**-သဒ္ဒေန လဗ္ဘတိ။ တေန ဃရေန, ဃရူပစာရေန တ ဂန္တဗ္ဗမဂ္ဂေန တိတ္ထိယာရာမံ တ ဘိက္ခုနိပဿယံ တ ဂစ္ဆတော အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ အာပဒာယ ဂစ္ဆတီတိ ယောဇနာ။ ဇီဝိတဗြဟ္မစရိယန္တရာယာ **အာပဒါ။ အာသနသာလံ တ**တိ သီဟဠဒီပေ ဝိယ ဘိက္ခူနံ ဘုဥ္ဇနတ္ထာယ ယတ္ထ အနပတီဟိ အာသနာနိ ပညာပီယန္တိ, တံ အာသနသာလံ တ, ဘောဇနသာလန္တိ အတ္ထော။ “အာပဒါယာသနသာလ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓဝသေန ယကာရလောပေါ။ **ဘတ္တိယဿ ဃရ**န္တိ နိမန္တိတဃရံ တ သလာကဘတ္တအယကာနံ တ ဃရံ။

၁၅၆၁. ပဝေသနံ **ကိရိယံ** ။ အနာပုစ္ဆနံ **အကိရိယံ** ။ အစိတ္တကသမုဋ္ဌာနမိဿကတ္တာ **“အစိတ္တ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ ကုသလာကုသလာဗျာကတာနံ အညတရစိတ္တသမင်္ဂိနာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ သန္ဓာယ **“တိစိတ္တဉ္စာ”** တိ ဝုတ္တံ။

စာရိတ္တကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၆၂. “သဗ္ဗာ” တိ ဣဒံ ဝိဝရန္တော “စတုမာသပတရဏာ ပုနပတရဏာ နိစ္စပတရဏာ”တိ ပတရဏတ္တယံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ စ “စတုမာသပစ္စယပတရဏာ သာဒိတဗ္ဗာတိ ဂိလာနပစ္စယပတရဏာ သာဒိတဗ္ဗာ”တိ (ဟာစိ. ၃၀၇) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တံ။ **ပုနပတရဏာ** စ စတ္တာရောယေဝ မာသေ ဘေသဇ္ဇေန ပတရဏံ။ တေနာဟ **အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ** “တေန ဟိ တွံ မဟာနာမ သဋ္ဌံ အပရမ္ပိ စတုမာသံ ဘေသဇ္ဇေန ပတရေဟီ”တိ။ **နိစ္စပတရဏာ** နာမ ယာဝဇီဝံ ဘေသဇ္ဇေဟေဝ ပတရဏာ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ဘဂဝတာ **အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ** “တေန ဟိ တွံ မဟာနာမ သဋ္ဌံ ယာဝဇီဝံ ဘေသဇ္ဇေန ပတရေဟီ”တိ (ဟာစိ. ၃၀၃)။

သဗ္ဗာ စေတာ ပတရဏာ ဘေသဇ္ဇပရိယန္တရတ္တိပရိယန္တတဒုဘယပရိယန္တအပရိယန္တဝသေန စတုဗ္ဗိဓာ ဟောန္တိ။ ယထာဟ –

“ဘေသဇ္ဇပရိယန္တာ နာမ ဘေသဇ္ဇာနိ ပရိဂ္ဂဟိတာနိ ဟောန္တိ ‘ဧတ္တကေဟိ ဘေသဇ္ဇေဟိ ပတရေမီ’တိ။ ရတ္တိပရိယန္တာ နာမ ရတ္တိယော ပရိဂ္ဂဟိတာယော ဟောန္တိ ‘ဧတ္တကာသု ရတ္တီသု ပတရေမီ’တိ။

ဘောသဇ္ဇပရိယန္တာ စ ရတ္တိပရိယန္တာ စ နာမ ဘောသဇ္ဇာနိ စ ပရိဂ္ဂဟိတာနိ ဟောန္တိ ရတ္တိယော စ ပရိဂ္ဂဟိတာယော ဟောန္တိ 'ဧတ္တကေဟိ ဘောသဇ္ဇေဟိ ဧတ္တကာသု ရတ္တီသု ပဝါရေမီ'တိ။ နေ၀ဘောသဇ္ဇပရိယန္တာ နရတ္တိပရိယန္တာ နာမ ဘောသဇ္ဇာနိ စ အပရိဂ္ဂဟိတာနိ ဟောန္တိ ရတ္တိယော စ အပရိဂ္ဂဟိတာယော ဟောန္တီ''တိ (ဟာစိ. ၃၀၇)။

၁၅၆၃. ''သာဒိတဗ္ဗာ''တိ ၀ုတ္တေ သာဒိယနပ္ပကာရေ ဒဿေတုမာဟ **''ဝိညာပေဿာမီ''** တိအာဒိ။ ဘောသဇ္ဇမ္ပိ သတိ မေ ပစ္စယေ ဝိညာပေဿာမီတိ ယောဇနာ, ''သာဒိတဗ္ဗာ''တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ တဒေဝ ဗျတိရေကတော ဒဿေတုမာဟ **''န ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ''** တိ။ ပဋိက္ခေပပကာရဉ္စ ဒဿေတုမာဟ **''ရောဂေအာနိ န မေတိ စာ''**တိ။ **သာ** တိဝိဓာ ပဝါရဏာ။

၁၅၆၄. တိကပာစိတ္တိယံ ၀ုတ္တ န္တိ ''တတုတ္တရိ တတုတ္တရိသညီ, ဝေမတိကော, နတတုတ္တရိသညီ ဘောသဇ္ဇံ ဝိညာပေတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ (ဟာစိ. ၃၀၉) ၀ုတ္တံ ပာစိတ္တိယတ္တယံ။ ဧတ္ထ **တတုတ္တရိ** တိ ဧတ္ထ ယေဟိ ဘောသဇ္ဇေဟိ ပဝါရိတော, ယာသု စ ရတ္တီသု ပဝါရိတော, တတော စေ ဥတ္တရိ အဓိကန္တိ အတ္ထော။ ယထာဟ ''ဘောသဇ္ဇပရိယန္တေ ယေဟိ ဘောသဇ္ဇေဟိ ပဝါရိတော ဟောတိ, တာနိ ဘောသဇ္ဇာနိ ဌပေတွာ အညာနိ ဘောသဇ္ဇာနိ ဝိညာပေတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ စ ''ရတ္တိပရိယန္တေ ယာသု ရတ္တီသု ပဝါရိတော ဟောတိ, တာ ရတ္တိယော ဌပေတွာ အညာသု ရတ္တီသု ဝိညာပေတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ (ဟာစိ. ၃၀၈) စ။ တတ္ထ ဝေမတိကဿ စ ဒုက္ကဋံ ၀ုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

၁၅၆၅. တတော စတုမာသတော ဥတ္တရိ အတိရေကံ **တတုတ္တရိ,** တတုတ္တရိ န ဟောတီတိ **နတတုတ္တရိ,** နတတုတ္တရိတိ သညာ အဿ အတ္ထီတိ **နတတုတ္တရိသညီ,** ဘိက္ခု, တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **ယေဟိ** ဘောသဇ္ဇေဟိ ပဝါရိတော, တာနိ ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ သဟ သေသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ ''အနာပတ္တိ ယေဟိ ဘောသဇ္ဇေဟိ ပဝါရိတော ဟောတိ, တာနိ ဘောသဇ္ဇာနိ ဝိညာပေတီ''တိ (ဟာစိ. ၃၁၀)။ ယေန တ ယေဟိ ဘောသဇ္ဇေဟိ ယာသု တ ရတ္တီသု ပဝါရိတော, တတော အညမ္ပိ ယထာတထံ အာစိက္ခိတွာ ဘိယျော ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ သဟ သေသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ယထာတထံ အာစိက္ခိတွာ ဘိယျော ဝိညာပေန္တဿာ** တိ ဧတ္ထ ''ဣမေဟိ တယာ ဘောသဇ္ဇေဟိ ပဝါရိတမှာ, အမှာကဉ္စ ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ဘောသဇ္ဇေန အတ္ထော'တိ အာစိက္ခိတွာ ဝိညာပေတိ, 'ယာသု တယာ ရတ္တီသု ပဝါရိတမှာ, တာယော စ ရတ္တိယော ဝီတိဝတ္တာ, အမှာကဉ္စ ဘောသဇ္ဇေန အတ္ထော'တိ အာစိက္ခိတွာ ဝိညာပေတီ''တိ (ဟာစိ. ၃၁၀) ၀ဓနတော ယထာတထံ ၀တွာ အဓိကံ ဝိညာပေန္တဿာတိ အတ္ထော။

၁၅၆၆. အညဿ ဘိက္ခုဿ အတ္ထာယ တ ဝိညာပေန္တဿ ဘိက္ခုဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **ဉာတကာနံ ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီ**တိ ဧတ္ထ ဉာတကာနံ သန္တကံ ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ အတ္တနော တ ဓနေန ဝိညာပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ ဓနံ နာမ တဏ္ဍုလာဒိ ကပ္ပိယဝတ္ထု။

၁၅၆၇. ''တထာ''တိ ဣမိနာ ''ဝိညာပေန္တဿာ''တိ ဣဒံ ပစ္စာမသတိ။ **ဥမ္မတ္တကာဒီန** န္တိ ဝိသေသိတဗ္ဗမပေက္ခိတွာ ''ဝိညာပေန္တာန''န္တိ ဗဟု၀စနံ ကာတဗ္ဗံ။

ဘောသဇ္ဇကထာ၀ဏ္ဏနာ။

၁၅၆၈. ဥယျုတ္တ န္တိ သင်္ဂါမတ္ထာယ ကတဥယျောဂံ, ကမတော နိက္ခမ္မ ဂစ္ဆန္တံ တ ကေတ္ထ သန္နိဝိဋ္ဌံ တ။ ယထာဟ ''ဥယျုတ္တာ နာမ သေနာ ကမတော နိက္ခမိတွာ နိဝိဋ္ဌာ ဝာ ဟောတိ ပယာတာ ဝါ''တိ (ဟာစိ. ၃၁၄)။ **အညတ္ရ ပစ္စယာ** တိ ဌပေတွာ တထာရူပပစ္စယံ။

၁၅၆၉. ဒဿနဿုပစာရသ္မိံ န္တိ ဧတ္ထ **ဒဿနူပစာရံ** နာမ ယသ္မိံ ဌာနေ ဌိတဿ သေနာ ပညာယတိ, တံ ဌာနံ။ ယထာဟ ''ယတ္ထ ဌိတော ပဿတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ (ဟာစိ. ၃၁၄)။ **ဥပစာရံ ဝိမုဉ္စိတွာ ပဿန္တဿာ**တိ ယထာ၀ုတ္တဒဿနောပစာရဋ္ဌာနံ ဧတ္ထ ဌတွာ ဩလောကေတုံ န သုကရန္တိအာဒိနာ ကာရဏေန တံ ဌာ

နံ ပဟာယ အညတ္ထ ဝိလောကေန္တဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကေနစိ ပဋိစ္ဆန္နံ ဟုတွာ အဒိဿမာနမ္ပိ နိန္နံ ဌာနံ ဩတိဏ္ဏံ အပညာယမာနမ္ပိ ပညာယန္တမ္ပိ ဩလောကေတုံ န သက္ကာ ဧဝမေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာဟ “ကေနစိ အန္တရိတာ ဝါ နိန္နံ ဩရုဠှာ ဝါ န ဒိဿတီ”တိအာဒိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၁၄)။ **ပယောဂတောတိ** ယထာဝုတ္တဒဿနပယောဂဂဏနာယ။

၁၅၇၀. ဣတရာနိ စတုရင်္ဂသေနာလက္ခဏံ ဒဿေတုမာဟ **“အာရောဟာ ပန စတ္တာရော”** တိအာဒိ။ **အာရောဟာ**တိ ဧတ္ထ ဟတ္ထာရောဟာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ပါဒရက္ခကာ** တိ ပါဒဿ ပါဒရက္ခကာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဒွေ ဒွေ**တိ ဧကေကံ ပါဒံ ရက္ခန္တာ ဒွေ ဒွေ။ **ဒွါဒသပေါသော**တိ ဒွါဒသ ပေါသာ ဧတဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဒွါဒသပုရိသယုတ္တော ဧကော ဟတ္ထီ နာမ။

၁၅၇၁. အာရောဟောတိ ဧတ္ထ အဿာရောဟော ဝုစ္စတိ။ **တိပုရိသော**တိ တယော ပုရိသာ အဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဟယော**တိ အဿော။ **ဧကော သာရထီ**တိ ရထစာရိကော။ “ယောဓော ဧကော”တိ ပါဒစ္ဆေဒော။ **အာဏိရက္ခာ** တိ ရထစက္ကဒွါရဿ အဂ္ဂဋ္ဌနတ္ထံ အက္ခကဿ ဥဘောသု ကောဋီသု အာကောဋိတာ ဒွေ အာဏိယော ရက္ခနကာ။

၁၅၇၂. စတုပေါသောတိ စတ္တာရော ပေါသာ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **စတုသစ္စဝိဘာဝိနာ** တိ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ဒေသကေန ဘဂဝတာ။ **ပါဒဟတ္ထာ** တိ အာဝုဓဟတ္ထာ။ ပစ္ဆတော ဂမ္ဘတော အနေန ပရေ ဟနိတုန္တိ **ပါဒံ,** အာဝုဓံ, ပါဒါနိ ဟတ္ထေသု ယေသံ တေ ပါဒဟတ္ထာတိ ဘိန္နာဓိကရဏော ဗာဟိရတ္ထသမာသော ယထာ “ဝဇိရပါဏီ”တိ။ ပတ္တိပါဒတိ-သဒ္ဒော အနတ္ထန္တရာ, မနုဿသေနာယ အဓိဝစနံ။

၁၅၇၃. စတုရင်္ဂသမာယုတ္တာ တိ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ အဝယဝေဟိ သမာယုတ္တာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၅၇၄. ဟတ္ထိအာဒီသု တိ ယထာဝုတ္တလက္ခဏဟတ္ထိအဿရထပါဒါတိနာမကေသု စတူသု အင်္ဂေသု, နိဒ္ဓါရဏေ ဘုမ္မံ။ **ဧကေကန္တိ** ဧကေကံ အင်္ဂံ။ ဧတေသု အဝင်္ဂသတော ဧကံ ပုရိသာရုဠှမပိ ဟတ္ထိံ ဝါ တထာ အဿံ ဝါ ဧကံ ပါဒဟတ္ထပုရိသံ ဝါ ကေဝလံ ဝါ ကတွာ အာဟ **“ဧကေကံ ဒဿနတ္ထာယ ဂစ္ဆတော”** တိ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “အန္တမသော ဧကပုရိသာရုဠှံ ဧကမ္ပိ ဟတ္ထိမ္ပိ”တိအာဒိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၁၅)။ **အနုယျုတ္တေပိ** တိ သင်္ဂါမံ ဝိနာ အညေန ကာရဏေန နိက္ခန္တေ။ ယထာဟ “အနုယျုတ္တာ နာမ ရာဇာ ဥယျာနံ ဝါ နဒိံ ဝါ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ အနုယျုတ္တာ ဟောတီ”တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၁၅)။

၁၅၇၅. သမ္ပတ္တ န္တိ ဧတ္ထ “သေန”န္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ **အာပဒါသူ**တိ ဇီဝိတဗ္ရဟ္မစရိယန္တရာယေ သတိ “ဧတ္ထ ဂတော မုစ္စိဿာမီ”တိ ဂစ္ဆတော အနာပတ္တိ။ **တထာရူပေ ပစ္စယေ** ဂိလာနာဝလောကနာဒိကေ ဂမနာနုရူပပစ္စယေ သတိ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

ဥယျုတ္တကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၇၆-၇. “သိယာ စ တဿ ဘိက္ခုနော ကောစိဒေဝ ပစ္စယော သေနံ ဂမနာယ, ဒိရတ္တတိရတ္တံ တေန ဘိက္ခုနာ သေနာယ ဝသိတဗ္ဗ”န္တိ (ပါစိ. ၃၁၈) အနုညာတတ္တာ ကေနစိ ကရဏီယေန သင်္ဂါမတ္ထံ ဥယျုတ္တာယ သေနာယ ဒိရတ္တတိရတ္တံ ပဋိဟဋ္ဌိယာ ဝသိတွာ စတုတ္ထရတ္တိယံ ဝသန္တဿ ပန ဘိက္ခုနော အာပတ္တိံ ဒဿေတုမာဟ **“စတုတ္ထေ”**တိအာဒိ။ **အနာပတ္တိတရေ** “ဂိလာနော ဝသတီ”တိ (ပါစိ. ၃၂၁) ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **“အရောဂတ”**တိ။ **သေနာယာ**တိ ဧတ္ထ ပရိက္ခေပါရဟဌာနေန ဝါ သဗ္ဗရဏပရိယန္တေန ဝါ သေနာ ပရိစ္ဆိန္နိတဗ္ဗာ, ဧဝံ ပရိစ္ဆိန္နာယ သေနာယ အန္တောတတိ အတ္ထော။

တိကပါစိတ္တိယ န္တိ “အတိရေကတိရတ္တေ အတိရေကသညီ, ဝေမတိကော, ဦနကသညီ သေနာယ ဝသတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ”တိ (ပါစိ. ၃၂၀) ပါစိတ္တိယတ္တယံ ဝုတ္တံ။

သေနာဝါသကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၈၀. ဥယျောဓိကံ နာမ သင်္ဂါမဋ္ဌာနံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဥဂ္ဂန္တွာ ဥဂ္ဂန္တွာ ဧတ္ထ ယုဇ္ဈန္တီတိ ဥယျောဓိကံ, သမ္ပဟာရဋ္ဌာနဿေတံ အဓိဝစန”န္တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၂၂)။ **ဗလဂ္ဂ**န္တိ “ဧတ္တကာ ဟတ္ထီ”တိအာဒိနာ (ပါစိ. ၃၂၄) **ပဒဘာဇနာ**ဂတနယေန ဗလဿ ဂဏနဋ္ဌာနံ ဗလဂ္ဂံ။ ယထာဟ “ဗလဿ အဂ္ဂံ ဇာနန္တိ ဧတ္ထာတိ ဗလဂ္ဂံ, ဗလဂဏနဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော”တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၂၂)။ **သေနာဗျူဟ**န္တိ “ဣတော ဟတ္ထီ ဟောန္တု, ဣတော အဿာ, ဣတော ရထာ, ဣတော ပတ္တီ ဟောန္တူ”တိ (ပါစိ. ၃၂၄) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တသေနာသန္နိဝေသဋ္ဌာနံ သေနာဗျူဟံ။ ယထာဟ “သေနာယ ဝိယူဟံ သေနာဗျူဟံ, သေနာသန္နိဝေသဿေတံ အဓိဝစန”န္တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၂၂)။

၁၅၈၁. ပုရိမေတိ အနန္တရသိက္ခာပဒေ။ “ဒွါဒသပုရိသော ဟတ္ထီ” ဣတိ **ယော** ဟတ္ထီ ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။ **တေနာ**တိ တေန ဟတ္ထိနာ ဟေတုဘူတေန။

၁၅၈၂. “သေသေသူ”တိ ဣမိနာ အဿာနီကရထာနီကပတ္တာနီကာ ဂဟိတာ။ **ပတ္တာနီကံ** နာမ “စတ္တာရော ပုရိသာ ပဒဟတ္ထာ ပတ္တီ ပစ္ဆိမံ ပတ္တာနီက”န္တိ (ပါစိ. ၃၂၄) သေနင်္ဂေသု ပဋိနိဒ္ဒေသေန နိဗ္ဗိသေသံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **တိဏ္ဏ**န္တိ ဧတေသံ ဥယျုတ္တာဒီနံ။

ဥယျောဓိကကထာဝဏ္ဏနာ။

အစေလကဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၁၅၈၃. ပိဋ္ဌာဒီဟီတိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပူဝါဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ ယထာဟ “သုရာ နာမ ပိဋ္ဌသုရာ ပူဝသုရာ ဩဒနသုရာ ကိဏ္ဏပက္ခိတ္တာ သမ္ဘာရသံယုတ္တာ”တိ (ပါစိ. ၃၂၈)။ ဧတ္ထ စ ပိဋ္ဌံ ဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ တဇ္ဇံ ဥဒကံ ဒတွာ ပက္ခိပိတွာ ကတာ **ပိဋ္ဌသုရာ**။ ဧဝံ ပူဝေ, ဩဒနေ စ ဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ တဇ္ဇံ ဥဒကံ ဒတွာ မဒ္ဒိတွာ ကတာ **“ပူဝသုရာ, ဩဒနသုရာ”**တိ ဝုစ္စတိ။ **“ကိဏ္ဏာ”**တိ ပန တဿာ သုရာယ ဗီဇံ ဝုစ္စတိ, ယေ “သုရာမောဒကာ”တိပိ ဝုစ္စန္တိ, တေ ပက္ခိပိတွာ ကတာ **ကိဏ္ဏပက္ခိတ္တာ**။ ဟရီတကီသာသပါဒိနာနာသမ္ဘာရေဟိ သံယောဇိတာ **သမ္ဘာရသံယုတ္တာ**။

ပုပ္ဖာဒီဟီတိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဖလာဒီနံ ဂဟဏံ။ ယထာဟ “မေရယော နာမ ပုပ္ဖာသဝေါ ဖလာသဝေါ မဓွာသဝေါ ဂုဠာသဝေါ သမ္ဘာရသံယုတ္တော”တိ (ပါစိ. ၃၂၈)။ တတ္ထ စ **ပုပ္ဖာသဝေါ** နာမ မဓုကပုပ္ဖာဒီနံ ဇာတိရသေန ကတော စေဝ တာလနာဠိကေရပုပ္ဖာနဉ္စ ရသော စိရပရိဝါသိတော။ **ဖလာသဝေါ** ပန မုဒ္ဒိကာပနသဖလာဒီနိ မဒ္ဒိတွာ တေသံ ရသေန ကတော။ **မဓွာသဝေါ** နာမ မုဒ္ဒိကာနံ ဇာတိရသေန ကတော။ မက္ခိကာမဓုနာပိ ကရီယတီတိ ဝဒန္တိ။ ဥစ္ဆုရသော **ဂုဠာသဝေါ**။ ဟရီတကာမလကကဋုကဘဏ္ဍာဒိနာနာသမ္ဘာရာနံ ရသော စိရပရိဝါသိတော **သမ္ဘာရသံယုတ္တော**။ အာသဝေါ မေရယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၁၅၈၄. ဗီဇတော ပဋ္ဌာယာတိ သမ္ဘာရေ ပဋိယာဒိတွာ စာဋိယံ ပက္ခိတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ တာလနာဠိကေရာဒီနံ ပုပ္ဖရသေ ပုပ္ဖတော ဂဠိတာဘိနဝကာလတောယေဝ စ ပဋ္ဌာယ။ **ပိဝန္တဿာ**တိ ဧတ္ထ “ကုသဂ္ဂေနာ”တိပိ သေသော။ **ဥဘယမ္ပိ စာ**တိ သုရံ, မေရယဉ္စာတိ ဥဘယမ္ပိ။ ဗီဇတော ပန ပဋ္ဌာယ ကုသဂ္ဂေန ပိဝန္တဿပိ ဘိက္ခုနော ပါစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ပယောဂဗာဟုလ္လေန အာပတ္တိဗာဟုလ္လံ ဒဿေတုမာဟ **“ပယောဂေ စ ပယောဂေ စာ”**တိ။ ဣဒဉ္စ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပိဝန္တဿ ဘိက္ခုနော ပယောဂေ စ ပယောဂေ စ ပါစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ “ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပိဝတော ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိယော”တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၂၈)။ ဧကေနေဝ ပယောဂေန ဗဟုမ္ပိ ပိဝန္တဿ ဧကံ ဝ အာပတ္တိံ ဗျတိရေကတော ဒီပေတိ။ ယထာဟ “ဧကေန ပန ပယောဂေန ဗဟုမ္ပိ ပိဝန္တဿ ဧကာ အာပတ္တီ”တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၂၈)။

၁၅၈၅. တိကပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တန္တိ “မဇ္ဇေ မဇ္ဇသညီ, မဇ္ဇေ ဝေမတိကော, မဇ္ဇေ အမဇ္ဇသညီ ပိဝတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ”တိ (ပါစိ. ၃၂၈) တိကပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။

၁၅၈၆. ''အနာပတ္တိ နမဇ္ဇံ ဟောတိ မဇ္ဇဝဏ္ဏံ မဇ္ဇဂန္ဓံ မဇ္ဇရသံ, တံ ပိဝတီ''တိ (ပာစိ. ၃၂၈) ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **''အမဇ္ဇံ မဇ္ဇဝဏ္ဏ''**န္တိအာဒိ။ **အရိဋ္ဌံ** နာမ အာမလကဖလရသာဒီဟိ ကတော အာသဝဝိသေသော။ **လောဏသောဝီရကံ** နာမ **အဋ္ဌကထာယံ** –

''ဟရီတကာမလကဝိဘီတကကသာဝေ, သဗ္ဗဓညာနိ, သဗ္ဗအပရဏ္ဏာနိ, သတ္တန္နမ္ပိ ဓညာနံ ဩဒနံ, ကဒလိဖလာဒီနိ သဗ္ဗဖလာနိ, ဝေတ္တကေတကခဇ္ဇူရိကဠီရာဒယော သဗ္ဗကဠီရေ, မစ္ဆမံသခဏ္ဍာနိ, အနေကာနိ စ မဓုဖာဏိတသိန္ဓဝလောဏတိကဋုကာဒီနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ပက္ခိပိတ္ဝာ ကုမ္ဘိမုခံ လိမ္ပိတ္ဝာ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ သံဝစ္ဆရာနိ ဌပေန္တိ, တံ ပရိပစ္စိတ္ဝာ ဇမ္ဗုရသဝဏ္ဏံ ဟောတိ။ တတကာသကုဋ္ဌပဏ္ဍုဘဂန္ဒလာဒီနံ သိနိဒ္ဓဘောဇနဘုတ္တာနဉ္စ ဥတ္တရပာနံ ဘတ္တဇီရဏကဘေသဇ္ဇံ တာဒိသံ နတ္ထိ။ တံ ပနေတံ ဘိက္ခူနံ ပစ္ဆာဘတ္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ဂိလာနာနံ ပာကတိကမေဝ။ အဂိလာနာနံ ပန ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ပာနပရိဘောဂေနာ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၉၂) –

ဝိဘာဝိတော ဘေသဇ္ဇဝိသေသော။ **သုတ္တံ** နာမ အနေကေဟိ ဘေသဇ္ဇေဟိ အဘိသင်္ခတော အမဇ္ဇဘူတော အာသဝဝိသေသော။

၁၅၈၇. တသကဟာပနတ္ထာယာ တိ သုဂန္ဓိဘာဝကဟာပနတ္ထံ။ **ဤသကန္တိ** မဇ္ဇဝဏ္ဏဂန္ဓရသာ ယထာ န ပညာယန္တိ, ဧဝံ အပ္ပမတ္တကံ။ ယထာဟ ''အနတိက္ခိတ္တမဇ္ဇေယေဝ အနာပတ္တိ။ ယံ ပန အတိက္ခိတ္တမဇ္ဇံ ဟောတိ, ယတ္ထ မဇ္ဇဿ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသာ ပညာယန္တိ, တသ္မိံ အာပတ္တိယေဝါ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၂၉)။ **သူပာဒီနံ တု ပာကေတိ** ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မံသပာကာဒယော သင်္ဂဟိတာ။ ယထာဟ ''သူပသမ္ပာကေ မံသသမ္ပာကေ တေလသမ္ပာကေ''တိ (ပာစိ. ၃၂၈)။

၁၅၈၈. ဝတ္ထုအဇာနနာ အစိတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ယထာဟ ''ဝတ္ထုအဇာနနတာယ စေတ္ထ အစိတ္တကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၂၉)။ **ဝတ္ထုအဇာနနတာ** စ နာမ ''မဇ္ဇ''န္တိ အဇာနနဘာဝေါ။ **ကြဒန္တိ** ကြဒံ သိက္ခာပဒံ။ **စ**-သဒ္ဒေန အညာနိ စ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇာဒိသိက္ခာပဒအာနိ သမုစ္စိနောတိ။ **အကုသလေနေဝတ**တိ အကုသလစိတ္တေနေဝ။ **ဟနတော**တိ ဟတဗ္ဗတော။ **လောကဝဇ္ဇက**န္တိ သာဓုလောကေန ဝဇ္ဇေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ လောကဝဇ္ဇမေဝ **လောကဝဇ္ဇကံ**။

နနု စေတ္ထ ဝတ္ထုအဇာနနတာယ အစိတ္တကတ္တေ တံဝတ္ထုအဇာနနံ ကုသလာဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂီနောပိ သမ္ဘဝတိ, ကသ္မာ ''အကုသလေနေဝ ဟနတော လောကဝဇ္ဇက''န္တိ ဝုတ္တန္တိ? ဝုစ္စတေ – ယသ္မာ အမဇ္ဇသညာယ ပိဝတော, မဇ္ဇသညာယ စ ပိဝတော မဇ္ဇံ ဝတ္ထုနိယာမေန ကိလေသုပ္ပတ္တိယာဝ ပစ္စယော ဟောတိ, ယထာ မဇ္ဇံ ပီတံ အဇာနန္တဿာပိ အကုသလာနမေဝ ပစ္စယော ဟောတိ, န ကုသလာနံ, တထာ အဇ္ဈောဟရဏကာလေပိ ဝတ္ထုနိယာမေန အကုသလဿေဝ ပစ္စယော ဟောတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ ''အကုသလေနေဝ ဟနတော လောကဝဇ္ဇက''န္တိ။ ယထာ တံ **နိဋ္ဌိနိဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၁၈.၁ အာဒယော; ဇာ. အဋ္ဌ. ၅.၁၈.၁ အာဒယော) ဘေသဇ္ဇသညာယ ကြတ္တိယာ မဂ္ဂေ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေန္တဿ ကုမာရဿ ''ကြတ္တီ''တိ တ ''တဿာ မဂ္ဂေ မေထုနံ ပဋိသေဝတမိ''တိ တ သညာယ အဘာဝေပိ ကာမရာဂုပ္ပတ္တိယာ သီလာဒိဂုဏပရိဟာနိ ဝတ္ထုနိယာမတော စ အဟောသိ, ဧဝမိဓာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ကေစိ ပန ''အကုသလေနေဝ ဟနတော''တိ ကြဒံ ကြမဿ သိက္ခာပဒဿ သစိတ္တကပက္ခံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အညထာ ဟဏာတိဟတာဒီသုပိ အတိပ္ပသင်္ဂေါတိ မညမာနာ ဗဟုကာရဏံ, နိယမနဉ္စ ဒဿေသုံ။ **ဝိနယဋ္ဌကထာယံ** (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၂၉), ပန **ခုဒ္ဒကဟာဌကထာယံ** (ခု. ပ. အဋ္ဌ. သိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ), **ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာ** ဒီသု စ ''တိစိတ္တ''န္တိ အဝတ္ဝာ ''အကုသလစိတ္တ''မိစ္စေဝ ဝုတ္တတ္တာ, သိက္ခာပဒဿ သာမညလက္ခဏံ ဒဿေန္တေန ပက္ခန္တရလက္ခဏဒဿနဿ အယုတ္တတ္တာ စ **အဋ္ဌကထာသု** ယထာရုတဝသေနေဝ အတ္ထဂ္ဂဟဏေ စ ကဿစိ ဝိရောဓဿ အသမ္ဘဝတော သစိတ္တကပက္ခမေဝ သန္ဓာယ အကုသလစိတ္တတာ, လောကဝဇ္ဇတာ စေတ္ထ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ''ဝတ္ထုံ ဇာနိတ္ဝာပိ အဇာနိတ္ဝာပိ မဇ္ဇံ ပိဝတော ဘိက္ခုဿ ပာစိတ္တိယံ။ သာမဏေရဿ ပန ဇာနိတ္ဝာဝ ပိဝတော သီလဘေဒေါ, န အဇာနိတ္ဝာ''တိ (မာဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၈ အတ္ထတော သမာနံ) ယံ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ကာရဏံ မဂ္ဂိတဗ္ဗံ။ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ဗုဒ္ဓါနမေဝ ဝိသယတ္တာ န တံ မဂ္ဂိတဗ္ဗံ, ယထာပညတ္တေယေဝ ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ ကြဒံ ပန သိက္ခာ

ပဒံ အကုသလစိတ္တံ, သုခာပေက္ခါဝေဒနာနံ ဝသေန ဒုဝေဒနဥ္စ ဟောတိ။ **ဝိနယဋ္ဌကထာယံ** (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၂၉), ပန **မာတိကဋ္ဌကထာယ** ဥ္စ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သုရာပါနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''တိဝေဒန''န္တိ ဟဗ္ဗော ဒိသ္သတိ, **ခုဒ္ဒကပါဌဝဏ္ဏနာယ** (ခု. ပါ. အဋ္ဌ. သိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ), **ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာဒိသု** (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၀၃ အာဒယော) စ ''သုခမဇ္ဈတ္တဝေဒနာဝသေန ဒုဝေဒန''န္တိ စ ''လောဘမောဟမူလဝသေန ဒွိမူလက''န္တိ စ ဝုတ္တတ္တာ သော ''ပမာဒပါဌော''တိ ဂဟေတဗ္ဗော။

သုရာပါနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၈၉. ယေန ကေနစိ အင်္ဂေနာ တိ အင်္ဂုလိအာဒိနာ ယေန ကေနစိ သရီရာဝယဝေန။ **ဟသာဓိပ္ပာယိနော** တိ ဟသေ အဓိပ္ပာယော **ဟသာဓိပ္ပာယော,** သော ဧတဿ အတ္ထီတိ ဝိဂ္ဂဟော, တဿ, ကီဠာဓိပ္ပာယေနာတိ ကီဠာဓိပ္ပါယရဟိတဿ အနာပတ္တိံ ဗျတိရေကတော ဒီပေတိ။ ဝက္ခတိ စ ''အနာပတ္တိ နဟသာဓိပ္ပာယဿာ''တိ။ **ဖုသတော** ဖုသန္တဿ။

၁၅၉၀. သဗ္ဗတ္ထာ တိ သဗ္ဗေသု ဥပသမ္ပန္နာနုပသမ္ပန္နေသု။ **ကာယပဋိဗဒ္ဓါဒိကေ နယေ** တိ ''ကာယေန ကာယပဋိဗဒ္ဓံ အာမသတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိဧဝမာဒိနာ (ပါစိ. ၃၃၂) ဒဿိတေ နယေ။ အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန တီဏိ ဒုက္ကဋာနိ ဝုတ္တာနီတိ အာဟ **''တထေဝတနုပသမ္ပန္နေ, ဒီပိတံ တိကဒုက္ကဋ''**န္တိ။ ဧတ္ထ စ **''တထေဝ''**တိ ဣမိနာ ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန တိကပါစိတ္တိယဿ ဝုတ္တဘာဝေ ဒီပိတော ဟောတိ။ ယထာ ဥပသမ္ပန္နေ တိကပါစိတ္တိယံ ဒီပိတံ, တထေဝ အနုပသမ္ပန္နေ တိကဒုက္ကဋံ ဒီပိတန္တိ ယောဇနာ။

၁၅၉၁. ဧတ္ထ။ပေ။ ဘိက္ခုနီ တိ ဧတ္ထ ဘိက္ခုပိ ဘိက္ခုနိယာ အနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ ဌိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၅၉၂. နဟသာဓိပ္ပာယဿ ဖုသတော တိ ဟသာဓိပ္ပာယံ ဝိနာ ဝန္ဒနာဒီသု ဟတ္ထာဒိသရီရာဝယဝေန ပရံ ဖုသန္တဿ။ **ကိစ္စေ သတီ** တိ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မာဒိကိစ္စေ သတိ။

အင်္ဂုလိပတောဒကကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၅၉၃. ဇလေတိ ဧတ္ထ ''ဥပရိဂေါပ္ဖကေ''တိ သေသော။ ယထာဟ ''ဥပရိဂေါပ္ဖကေ ဥဒကေ''တိ (ပါစိ. ၃၃၇)။ **နိမုဇ္ဇနာဒီန**န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဥမ္မုဇ္ဇနပ္လဝနာနိ ဂဟိတာနိ။ ယထာဟ ''ဥပရိဂေါပ္ဖကေ ဥဒကေ ဟသာဓိပ္ပာယော နိမုဇ္ဇတိ တ ဥမ္မုဇ္ဇတိ တ ပလဝတိ တ''တိ (ပါစိ. ၃၃၇)။ **''ကေဝလ''**န္တိ ဣမိနာ နဟာနာဒိကိစ္စေန ဩတရန္တဿ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။

၁၅၉၄. ဥပရိဂေါပ္ဖကေ ဇလေ တိ ဂေါပ္ဖကာနံ ဥပရိဘာဂပ္ပမာဏေ ဇလေ။ **နိမုဇ္ဇေယျပိ တ** တိ အန္တောဇလံ ပဝိသန္တော နိမုဇ္ဇေယျ တ။ **တရေယျ တ** တိ ပ္လဝေယျ တ။

၁၅၉၅-၆. အန္တောယေဝဒကေ နိမုဇ္ဇိတ္ဂတန ဂစ္ဆတော တဿ ဟတ္ထပါဒပယောဂေဟိ ပါစိတ္တိ ပရိဒီပယေတိ ယောဇနာ။

၁၅၉၇. ဟတ္ထာဒိသကလသရီရာဝယဝံ သင်္ဂဏှိတုံ **''ယေန ယေနာ''**တိ အနိယမမေဒိတမာဟ။ ဇလံ တရတော ဘိက္ခုနော ယေန ယေန ပန အင်္ဂေန တရဏံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၁၅၉၈. တရတော တပီတိ ရက္ခတောပိ တ။ **တိကပါစိတ္တိယ** န္တိ ဥဒကေ ဟသဓမ္မေ ဟသဓမ္မသညိဝေမတိကအဟသဓမ္မသညီနံ ဝသေန တိကပါစိတ္တိယံ။ **''တိကဒုက္ကဋ''** န္တိ ဟဗ္ဗော ဒိသ္သတိ, ''ဥဒကေ အဟသဓမ္မေ ဟသဓမ္မသညီ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဥဒကေ အဟသဓမ္မေ ဝေမတိကော, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပါစိ. ၃၃၈) ဝတ္ဂတ ''ဥဒကေ အဟသဓမ္မေ အဟသဓမ္မသညီ, အနာပတ္တိ''တိ (ပါစိ. ၃၃၈) တတိယဝိကပ္ပေ **ဟဋ္ဌိယံ** အနာပတ္တိ ဝုတ္တာတိ သော ပမာဒပါဌော, **''ဒွိကဒုက္ကဋ''** န္တိ ဟဗ္ဗောယေဝ ဂဟေတဗ္ဗော။

၁၅၉၉. နာဝံ တီရေ ဥဿာရေန္တော်ပိ တတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥဿာရေန္တော** တိ တီရမာရောပေန္တော။ **"ကီဒိသံ တီ"**တိ ဣဒံ "ဟဒေန္တော"တိ ဣမိနာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၁၆၀၀. ကထလာယ တတိ ခုဒ္ဒကကပာလိကာယ တ။ **ဥဒကန္တိ** ဧတ္ထ "ဘာဇနဂတံ တ"တိ သေသော။ "ဘာဇနဂတံ ဥဒကံ တ"တိ (ပာစိ. ၃၃၈) ဟိ **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တံ။

၁၆၀၁. ကဋ္ဌကံ တတိ ဝေဠုရသံ တ။ **အပိ**-သဒ္ဒေါ "ခီရံ တ တက္ကံ တ ရဇနံ တ ပဿာဝံ တ"တိ (ပာစိ. ၃၃၈) ဟ ဋ္ဌိယံ အာဂတေ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ **စိက္ခလ္လံ တပီ** တိ ဥဒကကဒ္ဒမံ တ။ ဧတ္ထ ဝိသေသဇောတကေန **အပိ**-သဒ္ဒေန "အပိစ ဥပရိကေပ္ပကေ ဝုတ္တာနိ ဥမ္မုဇ္ဇနာဒီနိ ဌပေတွာ အညေန ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဥဒကံ ဩတရိတွာ တ အနောတရိတွာ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတံ ဥဒကံ အန္တမသော ဗိန္ဒုံ ဂဟေတွာ ခိပနကီဠာယပိ ကီဠန္တဿ ဒုက္ကဋမေတ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၃၆) **အဋ္ဌကထာ**ဂတံ ဝိနိစ္ဆယဝိသေသံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ **ဝိက္ခိပ** န္တိ ဝိက္ခိပိတွာ။

၁၆၀၂. သတိ ကိစ္စေ ဇလံ ဝိကာဟိတွာ နိမုဇ္ဇနာဒိကံ ကရောန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **ကိစ္စံ** နာမ နဟာနာဒိကံ။

၁၆၀၃. အနန္တရဿာ တိ အင်္ဂုလိပတောဒကသိက္ခာပဒဿ။ ဝိသေသော၀ **ဝိသေသတာ,** ကောစိ ဝိသေသော နတ္ထီ တိ အတ္ထော။

ဟာသဓမ္မကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၀၄-၅. ယော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနာ ပညတ္တေန ဝုစ္စမာနော အဿ ဝစနံ အကတ္တုကာမတာယ အာဒရံ ပန သစေ န ကရောတိ, တဿ တသ္မိံ အနာဒရိယေ ပာစိတ္တိယမုဒီရယေတိ ယောဇနာ, ဣမိနာ တဏ္ဍေန ပုဂ္ဂလာနာဒရမူလကံ ပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ "အနာဒရိယံ နာမ ဒွေ၀ အနာဒရိယာနိ ပုဂ္ဂလာနာဒရိယဉ္စ ဓမ္မာနာဒရိယဉ္စာ"တိ (ပာစိ. ၃၄၂), "ပုဂ္ဂလာနာဒရိယံ နာမ ဥပသမ္ပန္နေန ပညတ္တေန ဝုစ္စမာနော 'အယံ ဥက္ခိတ္တကော တ ဝမ္ဘိတော တ ဂရဟိတော တ ဣမဿ ဝစနံ အကတံ ဘဝိဿတီ'တိ အနာဒရိယံ ကရောတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ"တိ (ပာစိ. ၃၄၂) စ။

ဓမ္မမေဝ တ အသိက္ခိတုကာမော ယော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနာ ပညတ္တေန ဝုစ္စမာနော အဿ ဝစနံ အကတ္တုကာမတာယ အာဒရံ ပန သစေ န ကရောတိ, တဿ တသ္မိံ အနာဒရိယေ ပာစိတ္တိယမုဒီရယေတိ ယောဇနာ, ဣမိနာ ဓမ္မာနာဒရိယမူလကံ ပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ "ဓမ္မာနာဒရိယံ နာမ ဥပသမ္ပန္နေန ပညတ္တေန ဝုစ္စမာနော ကထာယံ နဿေယ္ယ တ ဝိနဿေယ္ယ တ အန္တရဓာယေယ္ယ တ, တံ နသိက္ခိတုကာမော အနာဒရိယံ ကရောတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ"တိ (ပာစိ. ၃၄၂)။ **အနာဒရိယေ**တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ။

၁၆၀၆. တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တ န္တိ "ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ, ဝေမတိကော, အနုပသမ္ပန္နသညီ အနာဒရိယံ ကရောတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ"တိ (ပာစိ. ၃၄၃) တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ **တိကာတီတေနာ**တိ လောကတွ တိကမတိက္ကန္တေန။ **အနုပသမ္ပန္နာနာဒရေ တိကဒုက္ကဋ** န္တိ အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန တိကဒုက္ကဋံ။

၁၆၀၇. သုတ္တေနေဝါဘိဓမ္မေနာ တိ ဧတ္ထ **ဝ**ကာရော "ဒုက္ကဋ"န္တိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗော။ **"သုတ္တေန အဘိဓမ္မေနာ"** တိ ပဒဒွယေန အဘေအောပစာရတော သုတ္တာဘိဓမ္မဂတော ပရိယတ္တိဓမ္မော ဝုတ္တော။ **အပညတ္တေနာ**တိ ပညတ္တသင်္ခါတဝိနယတော အညတ္တာ အပညတ္တေန။ **"အပညတ္တေနာ"** တိ ဣဒံ "သုတ္တေန အဘိဓမ္မေနာ"တိ ပဒဒွယဝိသေသနံ။ ဘိက္ခုနာ ဝုတ္တဿ တသ္မိံ ဘိက္ခုမှာပိ တ ဓမ္မေ တ အနာဒရံ ကရောတော ဒုက္ကဋမေဝ။ သာမဏေရေန **ဥဘယေနပိ** ပညတ္တေန တ အပညတ္တေန တ ဝုတ္တဿ တသ္မိံ သာမဏေရေ တ ပညတ္တေ တ အပညတ္တေ တ ဓမ္မေ အနာဒရံ ကရောတော ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ယောဇနာ။

၁၆၀၈. အေသောတိ ဟာစိတ္တိယဒုက္ကဋ္ဌသင်္ခာတော ကောစိ အေသော။

၁၆၀၉. ဇေတ္ထာ တိ ဣမသ္မိံ အာစရိယာနံ ကပေ။ ကရယေ့ဟာ အာစရိယုဂ္ဂဟော နေဝ ဂဟေတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ **ကရယေ့ဟာ အာစရိယုဂ္ဂဟော** တိ ဧတ္ထ ''ယသ္မာ ဥဠ္ဌုရသော သတ္တာဟကာလိကော, တသ္မ ကသဋ္ဌော ယာဝဇီဝိကော, ဒ္ဝိန္နံယေဝ သမတယော ဥဋ္ဌုယဋ္ဌိ, တသ္မာ ဝိကာလေ ဥဋ္ဌုယဋ္ဌိ ခာဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဂုဋ္ဌဟရီတကေ ဝိယာ''တိ ဧဝမာဒိကော သမ္ပတိ နိဗ္ဗတ္တော ကရယှဟာစရိယတအော။ ကတရော ပန ဂဟေတဗ္ဗောတိ? ပဝေဏိယာ အာဂတော အာစရိယုဂ္ဂဟောဝ ဂဟေတဗ္ဗော။

ကုရုန္ဒိယံ ပန ''လောကဝဇ္ဇေ အာစရိယုဂ္ဂဟော န ဝဋ္ဋတိ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေ ပန ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၄၄) ဝုတ္တံ။ **မဟာပစ္စရိယံ** ''သုတ္တံ, သုတ္တာနုလောမဥ္စ ဥဂ္ဂဟိတကာနံယေဝ အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော ပမာဏံ, အဇာနန္တာနံ ကထာ အပ္ပမာဏာ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၄၄) ဝုတ္တံ။ ''တံ သဗ္ဗံ ပဝေဏိယာ အာဂတေ သမောဓာနံ ဂစ္ဆတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၄၄) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ **လောကဝဇ္ဇေ အာစရိယုဂ္ဂဟော န ဝဋ္ဋတီ** တိ လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပဒေ အာပတ္တိဋ္ဌာနေ ယော အာစရိယတအော, သော န ဂဟေတဗ္ဗော, လောကဝဇ္ဇမတိက္ကမိတွာ ''ဣဒံ အမှာကံ အာစရိယုဂ္ဂဟော''တိ ဝဒန္တဿ ဥဂ္ဂဟော န ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သုတ္တာနုလောမံ** နာမ အဋ္ဌကထာ။ **ပဝေဏိယာ အာဂတေ သမောဓာနံ ဂစ္ဆတီ**တိ ''ပဝေဏိယာ အာဂတော အာစရိယုဂ္ဂဟောဝ ဂဟေတဗ္ဗော''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၄၄) ဧဝံ ဝုတ္တေ မဟာအဋ္ဌကထာတဒေယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပာယော။

အနာဒရိယကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၁၀-၁. ''ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခုံ ဘိံသာပေယျ, ပာစိတ္တိယ''န္တိ (ပာစိ. ၃၄၆) **မာတိကာ**ဝစနတော **ဘယသဥ္စနနတ္ထာယာ**တိ ဧတ္ထ ''ဘိက္ခုဿာ''တိ သေသော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''ဣတရဿ တု ဘိက္ခုဿာ''တိ။ **ရူပာဒိနွ**တိ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓာဒိ။ **ဥပသံဟရေ**တိ ဥပဋ္ဌပေတိ , ဒဿေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘယာနကံ ကထ**န္တိ စောရကန္တာရာဒိကထံ။ ယထာဟ ''စောရကန္တာရံ တ တဋ္ဌကန္တာရံ တ ပိသာစကန္တာရံ တ အာစိက္ခတီ''တိ (ပာစိ. ၃၄၈)။ **ပရဿတ္တိ**ကေတိ ဧတ္ထ **''ပရော''**တိ ဝုတ္တနယေန လဗ္ဘမာနော ဥပသမ္ပန္နော ဂဟေတဗ္ဗော။

ဒိသွတ တတိ ဥပဋ္ဌာပိတံ တံ ရူပာဒိံ ဒိသွတ တ။ **သုတွတ တ**တိ တံ ဘယာနကံ ကထံ သုတွတ တ။ ယဿ ဘယဒဿနတ္ထာယ တံ ဥပဋ္ဌာပေသိ, သော **ဘာယတု တ မာ တ ဘာယတု။ ဣတရဿာ** တိ တဒုပဋ္ဌာပကဿ ဘိက္ခုဿ။ **တင်္ခဏေ** တိ ဥပဋ္ဌာပိတက္ခဏေ။

၁၆၁၂. တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တ န္တိ ''ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ, ဝေမတိကော, အနုပသမ္ပန္နသညီ ဘိံသာပေတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ (ပာစိ. ၃၄၈) တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ **တိကဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန တိကဒုက္ကဋံ။ ''အနုပသမ္ပန္နံ ဘိံသာပေတုကာမော''တိအာဒိကေ **ဒုက္ကဋ္ဌတရေ** အနုပသမ္ပန္နဂ္ဂဟဏေန ဂိဟိနောပိ သင်္ဂယှဟမာနတ္တာ **''သာမဏေရံ ဂဟဋ္ဌံ တ''** တိ အာဟ။ သာမဏေရံ။ပေ.။ ဘိက္ခုနော တထေဝ ဘိံသာပေန္တဿ တိကဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

ဘိံသာပနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၁၄. ဇောတိန္တိ အဂ္ဂိံ။ **တပ္ပေတုကာမော** တိ ဝိသိဗ္ဗေတုကာမော။ ''တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ ပဒီပေပိ ဇောတိကေပိ ဇန္တာဃရေပိ ကုက္ကုစ္စာယန္တီ''တိ (ပာစိ. ၃၅၂) **ဥပ္ပန္နဝတ္ထုမှိ** ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ တထာရူပပစ္စယာ ဇောတိံ သမာဒဟိတုံ သမာဒဟာပေတု''န္တိ (ပာစိ. ၃၅၂) ဝုတ္တတ္တာ ဧတ္ထ **''တထာရူပံ ပစ္စယ''**န္တိ ဣမိနာ ပဒီပုဇ္ဇလနဥ္စ ပတ္တပစနသရီရသေဒနာဒိကမ္မဥ္စ ဇန္တာဃရဝတ္တဥ္စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ **ဇောတိကေပီ**တိ ပတ္တပစနသေဒနကမ္မာဒီသု ဇောတိကရဏေတိ အတ္ထော။

၁၆၁၅. သယံသမာဒဟန္တဿာ တိ အတ္တနာ ဇာလေန္တဿ။

၁၆၁၆. ဇာလာပေန္တဿ ။ပေ။ **ဒုက္ကဋ**န္တိ အာဏတ္တိယာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဒုက္ကဋံ သန္ဓာယာဟ။ အာဏတ္တိယာ ဇလိတေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိ “ဇာလပုဋ္ဌာနေ ပနာပတ္တိ, ဟာစိတ္တိ ပရိကိတ္တိတာ”တိ အနုဝတ္တမာနတ္တာ သိဒ္ဓာတိ ဝိသုံ န ဝုတ္တာ။

၁၆၁၇. ဂိလာနဿာတိ “ဂိလာနော နာမ ယဿ ဝိနာ အဂ္ဂိနာ န ဖာသု ဟောတီ”တိ (ပာစိ. ၃၅၄) ဝုတ္တဿ ဂိလာနဿ။ **အဝိဇ္ဈာတံ အလာတံ ဥက္ခိပန္တဿာ**တိ ဂဟဏေန ဘဋ္ဌံ အနိဗ္ဗုတာလာတံ အဂ္ဂိနော သမီပံ ကရောန္တဿ, ယထာဌာနေ ဌပေန္တဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၆၁၈-၉. ဝိဇ္ဈာတံ အလာတန္တိ နိဗ္ဗုတာလာတံ။ **ယထာဝတ္ထုကံ** ပာစိတ္တိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အညေန တကတံ ဝိသိဗ္ဗေန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **ဝိသိဗ္ဗေန္တဿာ**တိ တပ္ပေန္တဿ။ **အင်္ဂါရ**န္တိ ဝီတစ္စိကံ အင်္ဂါရံ။ **ပဒီပုဇ္ဇလနာဒိကေ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန “ဇောတိကေ ဇန္တာဃရေ တထာရူပပစ္စယာ”တိ (ပာစိ. ၃၅၂) အာဂတံ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ စ **တထာရူပပစ္စယာ**တိ ဌပေတွာ ပဒီပာဒီနိ အညေနပိ တထာရူပေန ပစ္စယေန။

ဇောတိသမာဒဟနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၂၀-၁. မဇ္ဈိမေ ဒေသေတိ ဇမ္ဗုဒီပေ ယတ္ထ ဗောဓိမဏ္ဍလံ ဟောတိ, တသ္မိံ နဝယောဇနသတာဝဋ္ဋေ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလေ, ဣမိနာ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ တတ္ထေဝ ဒေသေသာဒိသ္သကတာယ နိယတန္တိ ဒဿေတိ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ **အနာပတ္တိတရေ** “ပစ္စန္တိမေပိ တ ဒေသေ”တိ။ စုဏ္ဏန္တိ သိရီသစုဏ္ဏာဒိကံ စုဏ္ဏံ။ **အဘိသင္ခရတော**တိ ပဋိယာဒေန္တဿ။

၁၆၂၂-၃. “မာသေ ဦနသညိနော”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ အတိရေကဒ္ဓမာသေ ဦနသညိနော တ အတိရေကဒ္ဓမာသေ ဝိမတိဿ တ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ အတိရေကဒ္ဓမာသေ နှာယန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **သမယေသု စ နှာယန္တဿ အနာပတ္တီ**တိ တတ္ထ “ဥဏှသမယော ပရိဠာဟသမယော ဂိလာနသမယော ကမ္မသမယော အဒ္ဓာနဂမနသမယော ဝါတဝုဋ္ဌိသမယော”တိ (ပာစိ. ၃၆၃) ဒဿိတေသု ဆသု သမယေသု အညတရေ သမ္ပတ္တေ သမယေ သတိ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ဦနမာသေပိ နှာယန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။

တတ္ထ ဓေဋ္ဌမာသော စ အာသာဠှမာသဿ ပုရိမပက္ခော စာတိ ဒိယဍ္ဎမာသော **ဥဏှသမယော** နာမ။ ယထာဟ “ဥဏှသမယော နာမ ဒိယဍ္ဎော မာသော သေသော ဂိမှာန”န္တိ (ပာစိ. ၃၆၄), ဝဿာနဿ ပဌမော မာသော **ပရိဠာဟသမယော** နာမ။ ယထာဟ “ပရိဠာဟသမယော နာမ ဝဿာနဿ ပဌမော မာသော”တိ (ပာစိ. ၃၆၄)။ “ယဿ ဝိနာ နဟာနာ န ဖာသု ဟောတီ”တိ (ပာစိ. ၃၆၄) ဝုတ္တော သမယော **ဂိလာနသမယော** နာမ။ “အန္တမသော ပရိဝေဏမ္ပိ သမ္မဋ္ဌံ ဟောတီ”တိ (ပာစိ. ၃၆၄) ဝုတ္တော **ကမ္မသမယော** နာမ။ “အဒ္ဓယောဇနံ ဂစ္ဆိဿာမီ’တိ နဟာယိတဗ္ဗ”န္တိ (ပာစိ. ၃၆၄) ဝုတ္တော **အဒ္ဓာနဂမနသမယော** နာမ။ “ဘိက္ခူ သရဇေန ဝါတေန ဩကိဏ္ဏာ ဟောန္တိ, ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ဥဒကဖုသိတာနိ ကာယေ ပတိတာနိ ဟောန္တီ”တိ (ပာစိ. ၃၆၄) ဝုတ္တော **ဝါတဝုဋ္ဌိသမယော** နာမ။

နဒီပာရံ ဂစ္ဆတောပိ ဦနကဒ္ဓမာသေ နှာယန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **ဝာလိကံ ဥက္ကိရိတွာန**တိ ဧတ္ထ သုက္ခာယ နဒိယာ ဝာလိကံ ဥက္ကိရိတွာ။ ကတာဝဋ္ဋေသုပိ ဦနကဒ္ဓမာသေ နှာယန္တဿပိ အနာပတ္တီတိ။ **“တထာ”**တိ ဣမိနာ “နှာယန္တဿ အနာပတ္တီ”တိ ဣဒံ ပစ္စာမသတိ။

၁၆၂၄. ပစ္စန္တိမေပိ တ ဒေသေတိ ဇမ္ဗုဒီပေ ယထာဝုတ္တမဇ္ဈိမဒေသတော ဗဟိ ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု, ခုဒ္ဒကေသု စ ဒီပေသု။ **သဗ္ဗေသ**န္တိ လဒ္ဓသမယာနံ, အလဒ္ဓသမယာနဉ္စ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခူနံ။ **အာပဒါသူ**တိ ဘမရအနုဗန္ဓာဒိအာပဒါသု။ ယထာဟ “ဘမရာဒီဟိ အနုဗဒ္ဓဿ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၆၆)။ ကာယစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ **ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ** နာမ။

နှာနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၂၅-၇. ‘‘နဝံ နာမ အကတကပ္ပံ ဝုစ္စတီ’’တိ (ပာစိ. ၃၆၉) ပာဠိဝစနတော စ ‘‘ပဋိလဒ္ဓနဝစီဝရေနာတိ အတ္ထော’’တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၆၈) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော စ **စီဝရန္တိ** ဧတ္ထ ‘‘နဝ’’န္တိ သေသော။ ကပ္ပိယံ ဗိန္ဒု အဒတွာ နဝံ စီဝရံ ဘုဉ္ဇ ပရိဘုဉ္ဇတိ, တဿေဝံ ပရိဘုဉ္ဇတော ပာစိတ္တိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဆန္န** န္တိ ခေမာဒီနံ, နိဒ္ဒါရဏေ သာမိဝစနံ။ အညတရံ နဝံ စီဝရန္တိ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗံ။ **ယတ္ထ ကတ္ထစိ** တိ ‘‘စတူသု ဝါ ကောဏေသု တီသု ဝါ ဒွီသု ဝါ ဧကသ္မိံ ဝါ ကောဏေ’’တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၆၈) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော စီဝရကောဏေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ။

ကံသနီလေနာတိ စမ္မကာရနီလေန။ **စမ္မကာရနီလံ** နာမ ပကတိနီလံ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ‘‘စမ္မကာရာ ဥဒကေ တိဖလံ, အယောဂူထဉ္စ ပက္ခိပိတွာ စမ္မံ ကာဠံ ကရောန္တိ, တံ စမ္မကာရနီလ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ **မဟာပစ္စရိယံ** ပန ‘‘အယောမလံ လောဟမလံ, ဧတံ ကံသနီလံ နာမာ’’တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၆၈) ဝုတ္တံ။ **ပတ္တနီလေန ဝါ** တိ ‘‘ယော ကောစိ နီလဝဏ္ဏော ပဏ္ဏရသော’’တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၆၈) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တေန နီလပဏ္ဏရသေန။ **ယေန ကေနစိ ကာဠေနာ**တိ အင်္ဂါရဇလ္လိကာဒီသု အညတရေန ယေန ကေနစိ ကာဠဝဏ္ဏေန။ ‘‘ကဒ္ဒမော နာမ ဩဒကော ဝုစ္စတီ’’တိ (ပာစိ. ၃၆၉) ဝုတ္တတ္တာ **ကဒ္ဒမေနာ** တိ ဥဒကာနုကဒ္ဒမသုက္ခကဒ္ဒမာဒိ သင်္ဂဏှာတိ။

‘‘မင်္ဂုလဿ ပိဋ္ဌိပ္ပမာဏကံ မယူရဿ အက္ခိပ္ပမာဏက’’န္တိ ယထာက္ကမေန ယောဇနာ။

၁၆၂၈. ‘‘ဟဋ္ဌိကပ္ပော ကဏ္ဏိကာကပ္ပော’’တိ ယောဇနာ, မုတ္တာဝလိ ဝိယ ဟဋ္ဌိံ ကတွာ အပ္ပိတကပ္ပော စ ကဏ္ဏိကာကာရေန အပ္ပိတကပ္ပော စာတိ အတ္ထော။ **ကတ္ထစီ** တိ ဧတ္ထ ‘‘ယထာဝုတ္တပ္ပဒေသေ’’တိ သေသော။ ‘‘စတူသု ဝါ ကောဏေသု တီသု ဝါ’’တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၆၈) ဝုတ္တတ္တာ **‘‘အနေကံ ဝါ’’**တိ အာဟ။ ဝဋ္ဋမေဝ **ဝဋ္ဋကံ,** ဣမိနာ အညံ ဝိကာရံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ ယထာဟ ‘‘ဌပေတွာ ဧကံ ဝဋ္ဋဗိန္ဒုံ အညေန ကေနစိပိ ဝိကာရေန ကပ္ပော န ကာတဗ္ဗော’’တိ (ပာစိ. ၃၆၈)။

၁၆၂၉. **‘‘အနာပတ္တိ ပကာသိတာ’’** တိ ဣဒံ ‘‘ဝိမတိဿစာ’’တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒေန သမုစ္စိတံ ‘‘အာဒိန္နေ အာဒိန္နသညိနော’’တိ တတိယဝိကပ္ပံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ ‘‘အာဒိန္နေ အာဒိန္နသညီ, အနာပတ္တီ’’တိ။

၁၆၃၀. **‘‘ကပ္ပေ နဋ္ဌေပိ ဝါ’’** တိအာဒီဟိ စ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ပိ**-သဒ္ဒေန ‘‘ကပ္ပကတောကာသေ ဇိဏ္ဏေ’’တိ ဣဒံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ ယထာဟ ‘‘ကပ္ပကတောကာသော ဇိဏ္ဏော ဟောတီ’’တိ။ **တေန** ကပ္ပကတေနာတိ သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ **သံသိဗ္ဗိတေသု** တိ ဧတ္ထ ‘‘အကပ္ပကတေသူ’’တိ သေသော။ ယထာဟ ‘‘ကပ္ပကတေန အကပ္ပကတံ သံသိဗ္ဗိတံ ဟောတီ’’တိ။ နိတသနပဟရုပနံ **ကရိုယံ** ။ ကပ္ပဗိန္ဒုအနာအနံ **အကရိုယံ** ။

ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၃၁-၄. ‘‘ဝိကပ္ပနာ နာမ ဒွေ ဝိကပ္ပနာ သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ စ ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာ စာ’’တိ (ပာစိ. ၃၇၄) ဝုတ္တတ္တာ **‘‘ဝိကပ္ပနာ ဒုဝေ’’**တိအာဒိမာဟ။ **ကထ**န္တိ နိဒဿနေ, ဧဝန္တိ အတ္ထော။ ကထံ သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ ဟောတီတိ အာဟ **‘‘သမ္မုခါယ။ပေ။ နိဒ္ဒိသေ’’**တိ။ **ကေဿာ** တိ ဧတ္ထ ‘‘ဗ္ဗတ္တဿာ’’တိ သေသော။ ဣဓ **ဗ္ဗတ္တော** နာမ ဝိကပ္ပနပစ္စုဒ္ဓရဏဝိဓိံ ဇာနန္တော။

ယထာဝစနယောဂတောတိ ‘‘ဣမံ စီဝရ’န္တိ ဝါ, ‘ဣမာနိ စီဝရာနီ’တိ ဝါ, ‘ဧတံ စီဝရ’န္တိ ဝါ, ‘ဧတာနိ စီဝရာနီ’တိ ဝါ’’တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တံ အနတိက္ကမ္မ, ဝစနသမ္ဗန္ဓက္ကမေနာတိ အတ္ထော။ တဒေက ဒေသသရူပံ ဒဿေတိ **‘‘ဣမံ စီဝရ’’**န္တိ။

‘‘အပစ္စုဒ္ဓဋ္ဌတော’’ တိ ဣမိနာ ‘‘န ကပ္ပတီ’’တိ ဧတဿ ဟေတုံ ဒဿေတိ။

၁၆၃၅. **‘‘သန္တက’’** မိစ္စာဒိ ပစ္စုဒ္ဓရဏပ္ပကာရော။ **ယထာပစ္စယံ ကရောဟီ** တိ တုယှံ ရုစ္စနကံ ကရောဟီတိ အတ္ထော။

၁၆၃၆. သမ္ဗုဒ္ဓဝိကပ္ပန္တရံ ဒဿေတုမာဟ **“အပရာ သမ္ဗုဒ္ဓာ ဝုတ္တာ”** တိအာဒိ။ အတ္တနာ အဘိရုစိတဿ ယဿ ကဿစိ နာမံ ဂဟေတ္ဝာတိ ယောဇနာ။ **သဟဓမ္မိန** န္တိ ဧတ္ထ “ပဥ္စန္န”န္တိ သေသော, နိဒ္ဓာရဏေ သာမိဝစနံ။

၁၆၃၉. ဧဝေန္တိ ဝက္ခမာနာပေက္ခံ။ **အပိ**-သဒ္ဒော ပန သဒ္ဒတ္ထော။

၁၆၄၀. မိတ္တော တိ ဒဠှမိတ္တော, “တေန ဝတ္တဗ္ဗံ ‘ကော တေ မိတ္တော တ သန္ဒိဋ္ဌော တ”တိ (ပာစိ. ၃၇၄) ဝစနတော ဣဒံ ဥပလက္ခဏံ။ ပုန တေနပိ ဘိက္ခုနာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၁၆၄၁-၂. “အဟံ တိဿသ္သ ဘိက္ခုနော ဒမ္မီ’တိ တ။ပေ.။ ‘တိဿာယ သာမဏေရိယာ ဒမ္မီ’တိ တ”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) သေသအဋ္ဌကထာပာဌေန **“ဣဒ”**မိစ္စာဒိပာဌော ယောဇေတဗ္ဗော။

၁၆၄၃. ဒ္ဝိဝီသူတိ နိဒ္ဓာရဏေ ဘုမ္မံ, ဧတ္ထ “ဝိကပ္ပနာသု”တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။

၁၆၄၄-၅. ဣမ ပန ဣမဿိံ သာသနေ **ယေန ပန ဘိက္ခုနာ** သဟ စီဝရသာမိကေန တံ ဝိနယကမ္မံ ကတံ, တဿ **အဝိဿာသေန** ဝိဿာသဘာဝံ ဝိနာ သော ဝိနယကမ္မကတော ဘိက္ခု တံ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, တဿ ဘိက္ခုနော ဟာစိတ္ တီတိ ယောဇနာ။ ဆန္ဒာနုရက္ခနတ္ထံ “ဝိနယံကမ္မ”န္တိ အနုဿာရာဂမော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဝိနယကမ္မန္တိ အတ္ထော။ တံ စီဝရံ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ တ ဝိဿဇ္ဇေန္တဿ တ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၁၆၄၆. ပစ္စုဒ္ဓာရကဝတ္ထေသု တိ ပစ္စုဒ္ဓဋဝတ္ထေသု။ **အပစ္စုဒ္ဓာရသညိနော** တိ အပစ္စုဒ္ဓဋသညိနော။ **တတ္ထာ**တိ အပစ္စုဒ္ဓဋဝတ္ထေသု။ **ဝေမတိကဿာ** တိ “ပစ္စုဒ္ဓဋာနိ နု ခော မယာ, အပစ္စုဒ္ဓဋာနီ”တိ သံသယာပန္နဿ။

၁၆၄၇. ပစ္စုဒ္ဓာရဏသညိဿာ တိ ပစ္စုဒ္ဓဋမိဒန္တိ သညိဿ။ **ဝိဿာသာ** တိ ယဿ တ စီဝရံ ဝိကပ္ပေသိ, တေန အပစ္စုဒ္ဓဋမ္ပိ တဿ ဝိဿာသာ ပရိဘုဥ္ဇတော စ။ ယထာဟ “တဿ တ ဝိဿသန္တော ပရိဘုဉ္ဇတီ”တိ (ပာစိ. ၃၇၆)။

ဝိကပ္ပနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၄၈-၉. “ပတ္တော နာမ ဒ္ဝေ ပတ္တာ အယောပတ္တော မတ္တိကာပတ္တော”တိ (ပာစိ. ၃၇၉) ဇာတိယာ ကပ္ပိယ ပတ္တာနံ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **“အဓိဋ္ဌာနုပဂံ ပတ္တ”** န္တိ။ **တာဒိသ**န္တိ အဓိဋ္ဌာနုပဂံ။ **သူစိဃရံ** နာမ သသူစိကံ တ အသူစိကံ တ။ **ကာယဗန္ဓနံ** နာမ ပဋ္ဋိကာ တ သူကရန္တကံ တ။ **နိသီဒနံ** နာမ သဒသံ ဝုစ္စတိ။

“ပတ္တံ တ”တိအာဒီဟိ ဥပယောဂန္တပဒေဟိ “အပနေတ္ဝာ နိဓေန္တဿာ”တိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **နိဓေန္တဿာ**တိ ဧတဿ **“ဟသာပေက္ခဿာ”** တိ ဝိသေသနံ။ ယထာဟ “ဟသာပေက္ခောပီတိ ကီဠာဓိပ္ပာယော”တိ (ပာစိ. ၃၇၉)။ **“ကေဝလ”**န္တိ ဣမိနာ ဒုန္နိက္ခိတ္တဿ ပဋိသာမနာဓိပ္ပာယာဒိအညာဓိပ္ပာယာဘာဝံ ဒီပေတိ။ ဝက္ခတိ စ “ဒုန္နိက္ခိတ္တမနာပတ္တိ, ပဋိသာမယတော ပနာ”တိ။

၁၆၅၀. တေနာပီတိ အာဏတ္တေန။ **တဿာ** တိ အာဏာပကဿ။ **တိကဒုက္ကဋံ ဝုတ္တ** န္တိ အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန တိကဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, ဣမိနာ စ ဥပသမ္ပန္နသန္တကေ တိကပာစိ တ္တိယန္တိ ဣဒဥ္စ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။

၁၆၅၁. အညန္တိ ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတံ ပတ္တတ္ထဝိကာဒိပရိက္ခာရံ။

၁၆၅၂. သဗ္ဗေသု တိ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတေသု စ အနာဂတေသု စ သဗ္ဗေသု ပရိက္ခာရေသု။

၁၆၅၃. ဓမ္မကထံ ကတ္ဝာတိ “သမဏေန နာမ အနိဟိတပရိက္ခာရေန ဘဝိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၇၇) **အဋ္ဌကထာ**ဂတနယေန ဓမ္မကထံ ကတ္ဝာ။ **အနိဟိတပရိက္ခာရေနာ**တိ အပ္ပဋိသာမိတပရိက္ခာရေန။ နိဓေတိ စေ, တထာ အနာပ

တ္တီတိ ယောဇနာ။ **အဝိဟေသေတုကာမဿာ** တိ ဝိဟေသာဓိပ္ပာယရဟိတဿ။ **အကီဠဿာ** တိ ကီဠာဓိပ္ပာယရဟိတဿ ကေဝလံ ဝတ္တသီသေန "ပဋိသာမေတဗ္ဗံ ဒဿာမီ"တိ အပနိခေန္တဿ။

၁၆၅၄. အဒိန္နာဒာနသမုဋ္ဌာနာပတ္တိနံ အကုသလာဒိဝသေနပိ သစိတ္တကတ္တာ အာဟ **"ဣဒံ အကုသလေနေဝ သစိတ္တ"**န္တိ။

စီဝရာပနိဓာနကထာဝဏ္ဏနာ။

သုရာပာနဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၁၆၅၅. **"တိရစ္ဆာနဂတံ ဟဏ"** န္တိ ဧတ္ထ ကိမိနာ "ယော ပန ဘိက္ခု သဉ္စိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ, ပါစိတ္တိယ"န္တိ (ပါစိ. ၃၈၃) ဧကမသ္မိံ **သိက္ခာပဒေ** အဓိပ္ပေတံ ပါဏံ ဒဿေတိ။ အာပတ္တိနာနတ္တာဘာဝတ အာဟ **"မဟန္တံ ခုဒ္ဒကမ္ပိ ဝာ"**တိ။ ယထာဟ "ဧကမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ တိရစ္ဆာနဂတောယေဝ 'ပါဏော'တိ ဝေဒိတဗ္ဗော, တံ ခုဒ္ဒကမ္ပိ မဟန္တမ္ပိ မာရေန္တဿ အာပတ္တိနာနာကရဏံ နတ္ထိ, မဟန္တေ ပန ဥပက္ကမမဟန္တတ္တာ အကုသလံ မဟန္တံ ဟောတီ"တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၈၂)။ "မာရေန္တဿ အဿာ"တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ **"ခုဒ္ဒကမ္ပိ ဝာ မာရေန္တဿာ"** တိ ဧတ္ထ ကိမိနာ **အဋ္ဌကထာယံ** "အန္တမသော မဉ္စပီဌံ သောဓေန္တော မင်္ဂုလဗီဇကေပိ ပါဏသညီ နိက္ကာရုဏိကတာယ တံ ဘိန္ဒန္တော အပနေတိ, ပါစိတ္တိယံ။ တသ္မာ ဧဝရူပေသု ဌာနေသု ကာရုညံ ဥပဋ္ဌပေတွာ အပ္ပမတ္တေန ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယောပိ သင်္ဂဟိတော။

၁၆၅၆. **ဥဘယတ္ထ စာ**တိ ပါဏေ စ အပါဏေ စာတိ ဥဘယတ္ထာပိ။ အဝသေသဝိနိစ္ဆယော ပနေတ္ထ မနုဿဝိဂ္ဂဟေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သဉ္စိစ္စပါဏကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၅၈. **သပ္ပာဏက** န္တိ သဟ ပါဏကေဟီတိ သပ္ပာဏကံ။ ယေ ပရိဘောဂေန မရန္တိ, ဧဝရူပါ ဣဓ "ပါဏကာ"တိ အဓိပ္ပေတာ။ **အဿာ** တိ ဘိက္ခုနော။

၁၆၅၉. **"အဝိစ္ဆိန္ဒာ"** တိ ဧကမိနာ ဝိစ္ဆေဒေနေဝ ပယောဂနာနတ္တံ ဟောတီတိ ဒီပေတိ။ **ပတ္တပူရမ္ပီ** တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒော ဗျတိရေကေ။

၁၆၆၀-၁. အဿ ပါစိတ္တိ ပရိဒီပိတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တာဒိသေနာ**တိ သပ္ပာဏကေန။ **အာဝိဉ္ဆိတွာနာ** တိ ပရိဗ္ဗ ဘမိတွာ။ **ယာဂုယော**တိ ဧတ္ထ "ဥဏှပါ"တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ ဧကဒ္ဓ ပါဏီနံ မာရဏတ္ထံ ယံ ကိဉ္စိ ဥဏှပ ဝတ္ထုံ သပ္ပာဏကေန ဥဒကေန အနိဗ္ဗာပေတုံ ဥပလက္ခဏံ။ **တံ** သပ္ပာဏကံ ဥဒကံ။ **နှဟာယတောပိ တ**တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒေန **အဋ္ဌကထာယံ** –

> "ဥဒကသောဏ္ဍိံ တ ပောက္ခရဏိံ တ ပဝိသိတွာ ဗဟိ နိက္ခမနတ္ထာယ ဝီစိံ ဥဋ္ဌာပယတောပိ။ သောဏ္ဍိံ တ ပောက္ခရဏိံ တ သောဓေန္တေဟိ တတော ဂဟိတဥဒကံ ဥဒကေယေဝ အာသိဉ္စိတဗ္ဗံ။ သမီပမ္ပဟိ ဥဒကေ အသတိ ကပ္ပိယဥဒကဿ အဋ္ဌ တ ဒသ တ ဃဋေ ဥဒကသဏ္ဌာနကပ္ပဒေသေ အာသိဉ္စိတ္တာ တတ္ထ အာသိဉ္စိတဗ္ဗံ။ 'ပဝဋ္ဋိတွာ ဥဒကေ ပတိဿတီ'တိ ဥဏှပါသာဏေ ဥဒကံ နာသိဉ္စိတဗ္ဗံ။ ကပ္ပိယဥဒကေန ပန ဟာသာ ဏံ နိဗ္ဗာပေတွာ အာသိဉ္စိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၈၇) –

ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။

၁၆၆၂. **ဥဘယတ္ထပီ** တိ သပ္ပာဏကေပိ အပ္ပာဏကေပီတိ ဥဘယတ္ထဝ။

၁၆၆၄-၆. ဟဏပဋိဗဒ္ဓတာယ ကာရဏံ ဒဿေတုမာဟ **“ပတန”**န္တိအာဒိ။ **သလဘာဒီန**န္တိ ပဋင်္ဂာဒီနံ ။ **ဥတ္တတ**တိ တ္တေ ပိ-သဒ္ဒေါ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဧဝမုပရိပိ။ **ပဒီပုဇ္ဇလန** န္တိ တ္တေ “ဝိယာ”တိ သေသော။ **တ္တော** တိ ကြမသိဒ္ဓိ သိက္ခာပဒေ။ သပ္ပာဏဘာဝေတေ **သပ္ပာဏဘာဝတာ,** တံ။ **ဘုဉ္ဇတော** တိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော။

သလဘာဒီနံ ပတနံ ဥတ္တတပိ သုဒ္ဓေန စေတသာ ပဒီပုဇ္ဇလနံ ဝိယ သဟာဏဘာဝံ ဥတ္တတပိ ဇလသညာယ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ တော တ္တေ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတာ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာတိ ယောဇနာ။

ဧဝံ သန္တေ သိဉ္စနသပ္ပာဏကသိက္ခာပဒအနံ ဥဘိန္နမ္ပိ ကော ဝိသေသောတိ အာဟ **“သိဉ္စနေ”** တိအာဒိ။ **သိဉ္စနံ** သိဉ္စနသိက္ခာပဒံ **သိဉ္စနေ ဝုတ္တံ** သိဉ္စနဝိသယေ ပညတ္တံ, **ဣဒံ ပန** သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒံ **ပရိဘောဂေ ဝုတ္တံ** အဇ္ဈောဟာရဝိသယေ ပညတ္တန္တိ အယမေဝ တေသု စေဝ အသု စ ဝိသေသောတိ ယောဇနာ။

သပ္ပာဏကကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၆၇. ယထာဓမ္မန္တိ ယော ယသ္သ အဓိကရဏဿ ဝူပသမနာယ ဓမ္မော ဝုတ္တော, တေနေဝ ဓမ္မေနာတိ အတ္ထော။ **“ကိစ္စာဓိကရဏ”** န္တိ ဣမိနာ ဣတရာနိ အဓိကရဏာနိ ဥပလက္ခိတာနိ။ ယထာဟ “အဓိကရဏံ နာမ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနိ ဝိဝါဒာဓိကရဏံ အနုဝါဒာဓိကရဏံ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကိစ္စာဓိကရဏ”န္တိ (ပာစိ. ၃၉၄)။ အပလောကန ကမ္မာဒီနိ စတ္တာရိ သင်္ဃကိစ္စံ နာမ, တဒေဝ သမထေဟိ အဓိကရဏီယတ္တာ ဝူပသမေတဗ္ဗတ္တာ အဓိကရဏန္တိ **ကိစ္စာဓိကရဏံ။ ပုန နီဟာတဗ္ဗ** န္တိ ပုန နီဟရိတဗ္ဗံ, ဝူပသမေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဣမိနာ “အကတံ ကမ္မ”န္တိအာဒိ နာ **ဟဋိယံ** ဒဿိတာ ဒွါဒသ ဥက္ကောဋာ ဥပလက္ခိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ဥက္ကောဋေန္တဿာ** တိ တဿ တဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကံ ဂန္တွာ “အကတံ ကမ္မ”န္တိအာဒီနိ ဝတွာ ဥစ္စာလေန္တဿ ယထာပတိဋ္ဌိတဘာဝေန ပတိဋ္ဌာတုံ န ဒေန္တဿ။ တ္တေ စ **ပတိဋ္ဌာတုံ န ဒေန္တဿာ** တိ တဿ ပဝတ္တိအာကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဓမ္မေန အဓိကရဏံ နိဟဋံ, တံ သုနိဟဋမေဝ။

၁၆၆၈. “အကတံ ကမ္မံ, ဒုက္ကဋံ ကမ္မံ, ပုန ကာတဗ္ဗံ ကမ္မ”န္တိ **ဝဒတာ** ဝဒန္တေန ဘိက္ခုနာ တံ ကမ္မံ ဥစ္စာလေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၆၆၉. ဝိပ္ပကတေ တိ အာရဒ္ဓာနိဋ္ဌိတေ။ **တန္တိ** ပဋိက္ကောသန္တံ။ **သညာပေတွာ**တိ ကတကမ္မဿ အနဝဇ္ဇ ဘာဝံ ဉာပေတွာ။ **န ပနညထာ**တိ တထာ အသညာပေတွာ။

၁၆၇၀. အဓမ္မေ ပန ကမ္မသ္မိ န္တိ ယထာဟဋိအာဂတေ ကမ္မသ္မိံ။ **ဥဘယတ္ထာပိ** တိ ဓမ္မကမ္မေ, အဓမ္မကမ္မေ တတိ ဥဘယတ္ထ။

၁၆၇၁. န စ ကမ္မာရဟဿ တ တိ တ္တေ **စ**-သဒ္ဒော “ဝဂ္ဂေန စာ”တိ ယောဇေတဗ္ဗော။ **စ**-သဒ္ဒော တ-သဒ္ဒတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ “အဓမ္မေန, ဝဂ္ဂေန တ န ကမ္မာရဟဿ တ ကတ”န္တိ ဇာနတော ဥက္ကောဋနေ အဒေါသော နတ္ထီတိ ယောဇနာ။

ဥက္ကောဋနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၇၂. “ဒုဋ္ဌုလ္လာ နာမ အာပတ္တိ စတ္တာရိ စ ပာရာဇိကာနိ တေရသ စ သင်္ဃာဒိသေသာ”တိ (ပာစိ. ၃၉၉) ဝစန တော ပာရာဇိကာနမ္ပိ ဒုဋ္ဌုလ္လတ္တာ, ဣဓ စ ပာရာဇိကဿ အနဓိပ္ပေတတ္တာ ဣဓာဓိပ္ပေတမေဝ ဒဿေတုံ **“သင်္ဃာဒိသေသ”**န္တိ ဣမိနာ ဒုဋ္ဌုလ္လ-ပဒံ ဝိသေသိတံ။ ယထာဟ “တ္တေ စတ္တာရိ ပာရာဇိကာနိ အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေန ဒ ဿိတာနိ, သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ ပန အဓိပ္ပေတာ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၃၉၉)။ **ဥတ္တတ**တိ သာမံ တ အညတော တ ဇာနိတွာ။ **ဆာဒယတော တဿ ပရိယာပုတာ** တိ “ဣမံ ဇာနိတွာ စောဒေဿန္တိ, သာရေဿန္တိ, နာရောစေဿာမီ”တိ ပ ဋိစ္ဆာဒေန္တဿ တဿ ပရိယာပုတာ ဒေသိတာ။

၁၆၇၄-၅. ခုရံ နိက္ခိပိတ္ဝာ တိ "အညသ္မ န အာရောစေသ္သာမီ"တိ ခုရနိက္ခေပံ ကတွာ။ **တသ္သာ** တိ ဒုဠုလ္လ သ္သ။ ပဋိစ္ဆာဒနံ ဟောတု ကာရဏံ ယသ္သ အာရောစနသ္သာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ပဋိစ္ဆာဒနဟေတုက** န္တိ အာရောစန ကိရိယာယ ဝိသေသနံ, "ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမံ သင်္ဃာဒိသေသံ အာပန္နော, အညသ္သ န အာရောစေဟီ"တိ ဝ တွာ အာရောစနံ ကရောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣတီ**တိ ဝုတ္တနိဒသ္သနေ, **ဟီ**တိ ဝေကာရတ္ထေ, ဝေမေဝ ဝဒတီတိ အ တ္ထော။

ယာဝ ကောဋိ န ဆိဇ္ဇတိ, တာဝ ဇဝံ ဘိက္ခုနံ သတမ္ပိ သဟသ္သမ္ပိ တံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ ဧဝတိ ယောဇနာ။

၁၆၇၆. မူလေနာတိ သင်္ဃာဒိသေသံ အာပန္နပုဂ္ဂလေန။ **အာရောစိတသ္သ ဒုတိယသ္သာ** တိ သမာနာဓိကရဏံ။ မူ လေန "မမ အာပတ္တိံ အာပန္နဘာဝံ အညသ္သ န အာရောစေဟီ"တိ အာရောစိတသ္သ **ဒုတိယ**ဘိက္ခုသ္သ သန္တိကာ သုဏန္တေန **တတိယေန** နိဝတ္တိတွာ တသ္သေဝ ဒုတိယသ္သ **ပကာသိတေ** အာရောစနသ္သ **ကောဋိ** ဆိန္နာတိ ဝုစ္စတီ တိ ယောဇနာ။ **ကောဋီ**တိ အာရောစနကိရိယာဝသာနံ ဝုစ္စတိ။

၁၆၇၇. ဒုဋ္ဌုလ္လာယ စ ဒုဋ္ဌုလ္လသညီ တိ ဧတ္ထ "အာရောစေန္တော"တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ **ဣတရေသု ပန ဒွီသူ**တိ ဒုဋ္ဌုလ္လာယ ဝေမတိကော, အဒုဋ္ဌုလ္လသညီတိ ဒွီသု။

၁၆၇၈. အဒုဋ္ဌုလ္လာယာ တိ ပဉ္စဝိဓာယ လဟုကာပတ္တိယာ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗေသု ဝိကပ္ပေသု။ **တိကဒုက္ကဋံ နိဒ္ဒိဋ္ဌ**န္တိ အဒုဋ္ဌုလ္လာယ ဒုဋ္ဌုလ္လသညိဝေမတိကအဒုဋ္ဌုလ္လသညီနံ ဝသေန ဒုက္ကဋတ္တယံ **ဟဋ္ဌိယံ** (ပာစိ. ၄၀၀) ဒ သ္သိတန္တိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗေသု။ **အနုပသမ္ပန္နတရေသူ** တိ တီသု အနုပသမ္ပန္နဝိကပ္ပေသု။ **ဒုက္ကဋ**န္တိ အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန တိကဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။

၁၆၇၉-၈၀. "သင်္ဃသ္သ ဘေဒနာဒီနိ ဘဝိသ္သန္တိ"တိအာဒီဟိ သဗ္ဗေဟိ ပဒေဟိ "န အာရောစေတိ စေ, အေ သော နတ္ထိ"တိ ဣဒံ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သဘာဂံ တ န ပသ္သတီ** တိ တထာ အပသ္သန္တော န အာရောစေတိ စေ, အေသော နတ္ထိ။ ကက္ခဠော အယန္တိ န အာရောစေတိ စေ, အေသော နတ္ထိ။

၁၆၈၁. အညသ္သ အနာရောစနေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော **"အကိရိယ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ "အာရောစေတဗ္ဗ"န္တိ အနုညာ တသ္သ အနာရောစနံ အနာဒရမန္တရေန န ဟောတီတိ အာဟ **"ဒုက္ခဝေဒန"**န္တိ။ ဧတ္ထ စ **မာတိကဋ္ဌကထာယံ** "သမနု ဘာသနသဒိသာနေဝာ"တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒုဋ္ဌုလ္လသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ, ဣဓ **"ခုရနိက္ခေပတုလ္လာတ"** တိ, ဥဘ ယတ္ထ နာမမတ္တမေဝ ဝိသေသော, ဧကမေဝ သမုဋ္ဌာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒုဋ္ဌုလ္လကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၈၂. ဦနဝီသတိဝသ္သ န္တိ ဧတ္ထ "ဇာန"န္တိ သေသော, "ဦနဝီသတိဝသ္သော"တိ ဇာနန္တောတိ အတ္ထော။ **ဦ နဝီသတိဝသ္သော** နာမ ပဋိသန္ဓိတော ပဋ္ဌာယ အပရိပုဏ္ဏဝီသတိသံဝစ္ဆရော။ **ယော**တိ ယော ဘိက္ခု ဥပဇ္ဈာယော ဟု တွာ။ **ကရေယ္ယာ** တိ ကာရာပေယ္ယ။ ဥပသမ္ပဇ္ဇတီတိ **ဥပသမ္ပဒော,** တံ။ ယော ဇာနံ ဦနဝီသတိဝသ္သံ ပုဂ္ဂလံ **ဥပသမ္ပဒံ** ဥပသမ္ပန္နံ ကရေယ္ယ, **တသ္သ** ဧဝံ ဥပသမ္ပာဒေန္တသ္သ ဘိက္ခုနော ပာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **သေသာန** န္တိ "ဂဏသ္သ စ အာစရိယသ္သ စ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ"တိ (ပာစိ. ၄၀၄) **ဟဋ္ဌိယံ** ဒသ္သိတာနံ ဂဟဏံ။

၁၆၈၃. ဦနဝီသတိဝသ္သဘာဝံ **ဇာနတာ တ အဇာနတာ တ** ဘိက္ခုနာ ယော ပုဂ္ဂလော စေ ဥပသမ္ပာဒိတော, သော အနုပသမ္ပန္နောဝ ဟောတိ, ပုန **သော** ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝသ္သော သမာနော ဥပသမ္ပန္နော **ကာတဗ္ဗော** ဥပသမ္ပာဒေတ ဗ္ဗောယေဝာတိ ယောဇနာ။

၁၆၈၄. ဒသဝသ္သစ္စယေန ပရိပုဏ္ဏဒသဝသ္သော ဟုတွာ ဥပဇ္ဈာယသ္သ သတော **အသ္သ** ဘိက္ခုပဋိညသ္သ အညေသံ ဥပသမ္ပာဒနေ ကောစိ အေသော **စေ** ဧကံသေန **နတ္ထိ** န ဝိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၁၆၈၅. တံ ဘိက္ခုန္တိ ဦနဝီသတိဝဿော ဟုတ္ဝာ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ ပရိပုဏ္ဏဒသဝဿော ဥပဇ္ဈာယော ဟုတ္ဝာ ဥပသမ္ပာဒေန္တံ တံ ဘိက္ခုံ။ ဂဏော စ ပရိပူရတီတိ မဇ္ဈိမဒေသေ ဒသဝဂ္ဂေ, ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ပဉ္စဝဂ္ဂေ ဂဏော သစေ အနူနော ဟောတိ။ **တေတိ** ဥပသမ္ပာဒိတာ။ **သူပသမ္ပန္နာ** တိ သုဋ္ဌု ဥပသမ္ပန္နာ။

၁၆၈၆-၇. ယော ဘိက္ခု ဥပဇ္ဈာယော ဟုတ္ဝာ ''ဦနဝီသတိဝဿပုဂ္ဂလံ ဥပသမ္ပာဒယိဿာမိ''တိ ဂဏမ္ပိ တ အာစရိယမ္ပိ တ ပတ္တမ္ပိ တ ပရိယေသတိ, **မာဠကဉ္စ သမ္မန္နတိ** ဗဒ္ဓသီမံ ဗန္ဓတိ, တဿ **သဗ္ဗေသု** ပယောဂေသု ဒုက္ကဋံ။ တထာ ဉတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ။ တထာ ဒ္ဝီသု ကမ္မဝါစာသုပိ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၁၆၈၈-၉. ဝီသတိ စ တာနိ ဝဿာနိ စာတိ ဝီသတိဝဿာနိ, ဦနာနိ ဝီသတိဝဿာနိ ယဿ သော ဦနဝီသတိဝဿော, ဦနဝီသတိဝဿောတိ သညာ ဦနဝီသတိဝဿသညာ, သာ ဧတဿ အတ္ထီတိ ''ဦနဝီသတိဝဿသညီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိဟတနလက္ခဏေန ဝဿ-သဒ္ဒလောပံ ကတ္ဝာ ''ဦနဝီသတိသညီ''တိ ဝုတ္တံ, တဿ **ဦနဝီသတိသညိဿ**။ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဝီသတိဝဿာနိ ဧတဿာတိ ''ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿော''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိဟတနလက္ခဏေန ဝီသတိဝဿ-သဒ္ဒလောပံ ကတ္ဝာ ''ပရိပုဏ္ဏော''တိ ပုဂ္ဂလော ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ **ပရိပုဏ္ဏေ,** ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿေ ပုဂ္ဂလေတိ အတ္ထော။ **ဥဘယတ္ထာ** တိ ဦနဝီသတိပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿေသု ဥဘောသု ပုဂ္ဂလေသု။

ဦနဝီသတိဝဿကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၉၀. ထေယျသတ္ထေန သဒ္ဓိံ န္တိ ''ထေယျသတ္ထော နာမ စောရာ ကတကမ္မာ တ ဟောန္တိ အကတကမ္မာ တ''တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၄၀၉) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တသရူပေန သတ္ထသဒ္ဒါတေန ဇနသမူဟေန သဟာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သဟာဒိယောဂေ ကရဏဝစနံ။ **ဇာနန္တော** တိ ''ထေယျသတ္ထော''တိ ဇာနန္တော။ **သံဝိဓာယာ**တိ ''ဂစ္ဆာမာဝုသော, ဂစ္ဆာမ ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမာဝုသော, အဇ္ဇ တ ဟိယျော တ ပရေ တ အပရေ တ ဂစ္ဆာမာ''တိ **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တနယေန သံဝိဒဟိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **မဂ္ဂ** န္တိ ဧကဒ္ဓါနမဂ္ဂံ, ဧတ္ထ ''အန္တမသော ကမန္တရမ္ပိ''တိ သေသော။ ယထာဟ ''ဧကဒ္ဓါနမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇေယျ အန္တမသော ကမန္တရမ္ပိ''တိ။ **ပာစိတ္တိယံ သိယာ** တိ ''ကမေ ကမန္တရေ ကမန္တရေ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ။ အကမကေ အရညေ အဒ္ဓယောဇနေ အဒ္ဓယောဇနေ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ပာစိတ္တိယံ ဘဝေယျ။

၁၆၉၂. န ဥဒ္ဒိဋ္ဌော တိ ဣဓ န ဝုတ္တော။

၁၆၉၃-၄. မဂ္ဂဋ္ဌဝိဝိသင်္ကေတေ တိ မဂ္ဂဝိသင်္ကေတေ, အဋ္ဌဝိဝိသင်္ကေတေ စ။ **ယထာဝတ္ထုကမေဝါတိ** ပာစိတ္တိယမေဝ။ **တေသူတိ** သတ္ထိကေသု။ **အသံဝိဒဟန္တေသူ** တိ သံဝိဓာနံ အကရောန္တေသု။ **သယံ ဝိဒဟတောပိ စာတိ** အတ္တနာ သံဝိဒဟန္တဿ စ။ **ဥဘယတ္ထာ** တိ ထေယျသတ္တေ တ အထေယျသတ္တေ တာတိ ဒ္ဝီသု။

၁၆၉၅. အထေယျသတ္ထသညိဿာ တိ ဧတ္ထ ''ဥဘယတ္ထာ''တိ အနုဝတ္တေတဗ္ဗံ။ ကာလဿာယန္တိ **ကာလိကော,** ဝိသင်္ကေတော, တသ္မိံ, ကာလသမ္ဗန္ဓိနိ ဝိသင်္ကေတေ စ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ **''ကာလိကေ''**တိ ဣမိနာ ဝိသင်္ကေတဝိသေသနေန မဂ္ဂဋ္ဌဝိဝိသင်္ကေတေပိ အာပတ္တိယေဝါတိ ဒီပေတိ။

၁၆၉၆. ကာယစိတ္တတော, ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာနတော ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ ကထိတန္တိ ယောဇနာ။

ထေယျသတ္ထကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၉၇. သတ္တမန္တိ ''ယော ပန ဘိက္ခု မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ''တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၄၁၃) ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ သတ္တမသိက္ခာပဒံ။ **ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဓာနေနာ** တိ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဓာနသိက္ခာပဒေန။ **သမုဋ္ဌာနာဒိနာ** တိ သမုဋ္ဌာနာဒိနာ ဝိနိစ္ဆယေန။ **တုလျ** န္တိ သဒိသံ။ **ကောစိပီ**တိ အပ္ပမတ္တကောပိ။

၁၆၉၈. ဧတေ ပဉ္စ ဓမ္မာ အန္တရာယကရာတိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။ ဣဓ အယံ **အန္တရာယကရ** -သဒ္ဒေါ **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတေန အန္တရာယိက-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထော။ တသ္မာ ကမ္မန္တရာယိကာ, ကိလေသန္တရာယိကာ, ဝိပါကန္တရာယိကာ, ဥပဝါဒန္တရာယိကာ, အာဏာဝီတိက္ကမန္တရာယိကာတိ ဣမေ ပဉ္စ အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ ဘဂဝတာ ပကာသိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ တံတံသမ္ပတ္တိယာ ဝိဗန္ဓနဝသေန သတ္တသန္တာနဿ အန္တရေ ဝေမဇ္ဈေ ဧတိ အာဂစ္ဆတီတိ **အန္တရာယော,** ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအနတ္ထော, အနတိက္ကမနဋ္ဌေန တသ္မိံ အန္တရာယေ နိယုတ္တာ, အန္တရာယံ ဝါ ဖလံ အရဟန္တီတိ, အန္တရာယဿ ဝါ ကရဏသီလာတိ **အန္တရာယိကာ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၃.၄၁၇; ကင်္ခါ. အဘိ. ဋီ. အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ)။

ပဉ္စာနန္တရိယကမ္မာနေဝ **ကမ္မန္တရာယိကာ,** တထာ ဘိက္ခုနိဒူသကကမ္မံ။ တံ ပန မောက္ခဿေဝ အန္တရာယံ ကရောတိ, န သဂ္ဂဿ။ ဣဒဉ္စ မိစ္ဆာစာရလက္ခဏဿ အဘာဝတော ဝုတ္တံ။ န ဟိ ဘိက္ခုနိယာ ဓမ္မရက္ခိတဘာဝေါ အတ္ထိ။ ပါကတိကဘိက္ခုနိဝသေန စေတံ ဝုတ္တံ။ အရိယာယ ပန ပဝတ္တံ အပါယသံဝတ္တနိကမေဝ။ နန္ဒမာဏဝကော (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၇; ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၆၈ ဥပ္ပလဝဏ္ဏတ္ထေရီဝတ္ထု; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃.၃၄) စေတ္ထ နိဒဿနံ။ ဥဘိန္နံ သမာနစ္ဆန္ဒတာဝသေန ဝါ န သဂ္ဂန္တရာယိကတာ, မောက္ခန္တရာယိကတာ ပန မောက္ခတ္ထာယ ပဋိပတ္တိယာ ဝိဒူသနတော။ အဘိဘဝိတွာ ပန ပဝတ္တိယာ သဂ္ဂန္တရာယိကတာပိ န သက္ကာ နိဝါရေတုန္တိ ဝဒန္တိ။

အဟေတုကဒိဋ္ဌိအကိရိယဒိဋ္ဌိနတ္ထိကဒိဋ္ဌိသင်္ခါတာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မာ နိယတဘာဝပ္ပတ္တာ **ကိလေသန္တရာယိကာ** နာမ။ ပဏ္ဍကတိရစ္ဆာနဂတဥဘတောဗျဉ္ဇနကာနံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တုပ္ပါဒဓမ္မာ **ဝိပါကန္တရာယိကာ** နာမ။ ပဏ္ဍကာဒိဂ္ဂဟဏဉ္စေတ္ထ နိဒဿနမတ္တံ သဗ္ဗာယပိ အဟေတုကပဋိသန္ဓိယာ ဝိပါကန္တရာယိကဘာဝတော ။ အရိယူပဝါဒါ **ဥပဝါဒန္တရာယိကာ** နာမ။ တေ ပန ယာဝ အရိယေ န ခမာပေန္တိ, တာဝဒေဝ, န တတော ပရံ။ သဉ္စိစ္စ အာပန္နာ သတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓာ **အာဏာဝီတိက္ကမန္တရာယိကာ** နာမ။ တေပိ ယာဝ ဘိက္ခုဘာဝံ ဝါ ပဋိဇာနာတိ, န ဝုဋ္ဌာတိ ဝါ န ဒေသေတိ ဝါ, တာဝဒေဝ, န တတော ပရံ။

၁၆၉၉-၁၇၀၀. "အနန္တရာယိကာ ဧတေ။
ယထာ ဟောန္တိ တထာ အဟံ။
ဒေသိတံ မုနိနာ ဓမ္မံ။
အာဇာနာမီတိ ယော ဝဒေ"တိ။ –

ဧဝံ ဒုတိယကထာ ဝတ္တဗ္ဗာ။ တထာ အဝုတ္တေ "တိက္ခတ္တုံ"န္တိအာဒိကထာ ပဌမကထာယ သဒ္ဓိံ ဃဋနာ ဧဝ န သိယာ။ တသ္မာ ဧတ္ထာယံ ကထာ ပရိဟီနာတိ ဝိညာယတိ။

ဧတေတိ "အန္တရာယိကာ"တိ ဘဂဝတာ ပကာသိတာ ပဉ္စ ဓမ္မာ "ယထာ အနန္တရာယိကာ ဟောန္တိ, တထာ အဟံ မုနိနာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ အာဇာနာမီ"တိ **ယော** ဘိက္ခု ဝဒေယျ, **သော ပန** ဘိက္ခု တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကေဟိ ကထံ ဝတ္တဗ္ဗောတိ အာဟ **"ယေ ပဿန္တိ"** တိအာဒိ။ ယေ တထာဝါဒိတံ ဘိက္ခုံ **ပဿန္တိ,** "အသုကော အာယသ္မာ ဧဝံဝါဒီ"တိ ပရတော **သုဏန္တိ စ,** တေဟိ။ **သော ပန** ဘိက္ခု "မာ အာယသ္မာ ဧဝံ အဝစ"တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။

၁၇၀၁. အဝဒန္တဿာ တိ တံ ဒိသွာ ဝါ သုတွာ ဝါ ယထာဝုတ္တနယေန အဝဒန္တဿ။ **ဒုက္ကဋ** န္တိ ဉာတဒုက္ကဋံ။ **တံ** ဒုလဒ္ဓိံ။ **အနိဿဇတော** တိ ဘိက္ခူဟိ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ အနိဿဇန္တဿ။ တထာ ဒုက္ကဋန္တိ အတိဒိသတိ။

၁၇၀၂. ကမ္မဝါစာယ တိ တတိယာယ ကမ္မဝါစာယ။ **ဩသာနေ**တိ ပရိယောသာနေ, **ယျ**ကာရေ ပတ္တေတိ အဓိပ္ပါယော။ **တိကပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တ** န္တိ "ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ န ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ။ ဓမ္မ

ကမ္မေ ဝေမတိကော န ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ။ ဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညီ န ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ''တိ (ပါစိ. ၄၂၁) တိကပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ **အဓမ္မေ တိကဒုက္ကဋံ ဝုတ္တ** န္တိ အဓမ္မက မ္မေ ဓမ္မကမ္မသညိဝေမတိကအဓမ္မကမ္မသညီနံ ဝသေန တိကဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။

၁၇၀၃. ''အနာပတ္တိ အကတကမ္မဿာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ကမ္မံ** နာမ သမနုဘာသနကမ္မံ။ ယထာဟ ''အနာပတ္တိ အသမနုဘာသန္တဿာ''တိ (ပါစိ. ၄၂၂)။

အရိဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၀၄. **ဥက္ခိတ္တ**ကတိ အနောသာရိတဘာဝံ သယမေဝ တ ပရတော တ တဿ တ သန္တိကာ ဥက္ခိတ္တ။ **အကတာနုဓမ္မေ နာ**တိ အကတော ဩသာရဏာသင်္ခာတော အနုဓမ္မော ယဿ သော အကတာနုဓမ္မော, တေန, သဟယောဂေ ကရဏဝစနံ။ **တထာဝါဒိကဘိက္ခုနာ**တိ ''တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ''တိအာဒိ ဝါဒန္တေန ဘိက္ခုနာ။ ''အကတာနုဓမ္မေနာ''တိ ဣမိနာ သမာနာဓိကရဏံ။ **သံဝသေယျာ** တိ ဥပေါသထာဒိကံ သင်္ဃကမ္မံ ကရေယျ။ **ဘုဉ္ဇေယျ ဝါ** တိ အာမိသသမ္ဘောဂံ ဝါ ဓမ္မသမ္ဘောဂံ ဝါ ကရေယျ။ **သဟ သေယျ ဝါ** တိ နာနူပစာရေပိ ဧကစ္ဆန္နေ နိပဇ္ဇေယျ။

၁၇၀၅. ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တပါစိတ္တိယဿ ခေတ္တနိယမံ ဒဿေတုမာဟ **''ဥပေါသထာဒိကံ ကမ္မ''**န္တိအာဒိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပဝါရဏံ ဂဟိတံ။ ယထာဟ ''ဥပေါသထံ ဝါ ပဝါရဏံ ဝါ''တိ (ပါစိ. ၄၂၅)။ **တေန သဟာ**တိ ဥက္ခိတ္တကေန သဟ။ **''ကမ္မဿ ပရိယောသာနေ''** တိ ဣဒံ သံဝါသေန အာပတ္တိခေတ္တနိဒဿနံ။

၁၇၀၆. ဧကေနေဝ ပယောဂေန ဗဟုံ ယာမကာလိကာဒိ**အာမိသံ** ဂဏှတော **ဧကံ** ပါစိတ္တိယံ။ တထာ ဧကေနေဝ ပယောဂေန ဗဟုံ အာမိသံ ဒဒတောပိ **ဧကံ** ပါစိတ္တိယံ။ **ဗဟူသု** ပယောဂေသု **ဗဟူနိ** ပါစိတ္တိယာနီတိ ယောဇနာ။ ဣမိနာ စ အာမိသသမ္ဘောဂေန တုလျဖလံ ဓမ္မသမ္ဘောဂမ္ပိ သဟစရိယေန အာဟာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပန ပဒါဒီဟိ ဥဒ္ဒိသ န္တဿ တ ဥဒ္ဒိသာပေန္တဿ တ ပဒသောဓမ္မေ ဝုတ္တနယေန အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၇၀၇. **ဣတရော**တိ ပကတတ္တော။ **ဣတရသ္မိံ** န္တိ ဥက္ခိတ္တကေ။ **ပရော**တိ ပကတတ္တော။ **ဥဘောပိ တ**တိ ပ ကတတ္တဥက္ခိတ္တာ ဒွေပိ တ။ ''ဧကတ္တ ဧကတော နိပဇ္ဇန္တီ''တိ သေသော။ ဣမေသု တီသုပိ ဌာနေသု ''ပါစိတ္တိ''တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။

၁၇၀၈. ဥဋ္ဌဟိတွာ ပုနပ္ပုနံ နိပဇ္ဇန္တဿ နိပဇ္ဇနပယောဂနံ ဝသေန အာပတ္တိယော သိယုန္တိ အဇ္ဈာဟာရ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ''ဥက္ခိတ္တကေ နိပန္နသ္မိံ''န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တာပတ္တိဝိနိစ္ဆယော ကတ္ထ ဟောတီတိ အာဟ **''ဧကနာနူပစာရေသု, ဧကစ္ဆန္နေ ဝိနိစ္ဆယော''** တိ။ **နာနူပစာရေသူ**တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒေ စ ''ဝိနိစ္ဆယော''တိ ဧတ္ထ အယန္တိ စ ယောဇေတဗ္ဗော။ ဧကော ဥပစာရော အဿာတိ ဧကူပစာရံ, နာနာ ဥပစာရော အဿာတိ နာနူပစာရံ, ဧကူပ စာရဉ္စ နာနူပစာရဉ္စ **ဧကနာနူပစာရာနိ** ဧကဒေသသရူပေကသေသေန, တေသု။ ဧကတော ဆန္နာနိ ဧကစ္ဆန္နာနိ, တေသု ဧကစ္ဆန္နေသူတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝဏ္ဏလောပေန တ ဝစနဝိပလ္လာသေန တ **''ဧကစ္ဆန္နေ''** တိ ဝုတ္တံ။ ဧကနာနူပစာရေသု ပိ သေနာသနေသု ဧကစ္ဆန္နေသု အယံ ယထာဝုတ္တအာပတ္တိဝိနိစ္ဆယော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၁၇၀၉. **ဥဘယတ္ထာပီ** တိ ဥက္ခိတ္တာနုက္ခိတ္တေသု ဒွီသုပိ။

၁၇၁၀. ''သညိဿ ဩသာရိတောတိ ဝါ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။

ဥက္ခိတ္တကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၁၂. **တထာ ဝိနာသိတ**န္တိ ''အဇ္ဇတဂ္ဂေ တေ အာဝုသော သမဏုဒ္ဒေသ န စေဝ သော ဘဂဝါ သတ္ထာ အပဒိသိ တဗ္ဗော, ယမ္ပိ စညေ သမဏုဒ္ဒေသာ လဘန္တိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဒိရတ္တတိရတ္တံ သဟသေယျံ, သာပိ တေ နတ္ထိ, စရ ပိရေ ဝိနဿာ''တိ (ပါစိ. ၄၂၉) ဝုတ္တနယေန နာသိတံ။ ''တထာ နာသိတံ သမဏုဒ္ဒေသ''န္တိ (ပါစိ. ၄၂၈) ဝစနတော

‘‘သမဏုဒ္ဒေသ’’န္တိ သေသော။ **ဇာနန္တိ** ဝုတ္တနယေန ‘‘နာသိတော အယ’’န္တိ ဇာနန္တော။ **ဥပလာပေယျွာ** တိ ‘‘ဥပလာပေယျွ တတိ တသ္သ ပတ္တံ တ စီဝရံ တ ဥဒ္ဒေသံ တ ပရိပုစ္ဆံ တ ဒဿာမိ’’တိ (ပာစိ. ၄၃၀) **ပဒဘာဇနေ** အာဂတနယေန သင်္ဂဏှေယျွ။ **တေနာ**တိ နာသိတေန။ **ဥပဋ္ဌာပေယျွ တ** တိ တေန ဒိယျွမာနာနိ စုဏ္ဏမတ္တိကာဒီနိ သာဒိယန္တော တေန အတ္တနော ဥပဋ္ဌာနံ ကာရာပေယျွ တ။ **‘‘တေနာ’’**တိ ဣဒံ သဟတ္ထေ ကရဏဝသေန ‘‘သမ္ဘုဉ္ဇေယျွာ’’တိအာဒီဟိ စ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တ**တိ ဧတ္ထ ကထာဗန္ဓဝသေန ရဿော။ သမ္ဘောဂသဟသေယျွာ အနန္တရသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယာ ဧဝ။ တသ္မာ အာပတ္တိပရိစ္ဆေဒောပေတ္ထ တသ္မိံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၇၁၃. အတ္ထုဒ္ဒာရဝသေန **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄၂၈) ဝုတ္တာ တိဿော နာသနာ ဒဿေတုမာဟ **‘‘သံတသေန။ပေ။ တိဿော’’**တိ။ တတ္ထ တီသု ကတမာ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ **‘‘ဧတ္ထာ’’** တိအာဒိ။ ဒဏ္ဍကမ္မေန နာသနာ ဧတ္ထ အဓိပ္ပေတာတိ ယောဇနာ။ တောသံ ဝိဘာဂေ စ ‘‘တတ္ထ အာပတ္တိယာ အဒဿနာဒီသု ဥက္ခေပနာ သံတသနာသနာ နာမ။ ‘ဒူသကော နာသေတဗ္ဗော, မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထာ’တိ အယံ လိင်္ဂနာသနာ နာမ။ ‘အဇ္ဇတဂ္ဂေ တေ အာဝုသော သမဏုဒ္ဒေသ န စေဝ သော ဘဂဝါ သတ္ထာ အပဒိသိတဗ္ဗော’တိ အယံ ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာ နာမာ’’တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄၂၈) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တော။

၁၇၁၅. ‘‘ဝုတ္တာ သမနုဘာသနေ’’တိ (ဝိ. ဝိ. ၁၇၀၃) တတ္ထ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **‘‘အရိဋ္ဌေန သမာ မတာ’’** တိ။

ကဏ္ဍကကထာဝဏ္ဏနာ။

သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေ သတ္တမော။

၁၇၁၆-၇. **ယော ဘိက္ခု** သိက္ခာပဒံ ဝီတိက္ကမန္တော တံ ဝီတိက္ကမံ ယေ ပဿန္တိ, သုဏန္တိ စ, တေဟိ **ဘိက္ခူဟိ သိက္ခာပဒေန ဝုစ္စမာနော** ‘‘မာဝုသော ဧဝံ အကာသိ, န ကပ္ပတိ ဧတံ ဘိက္ခုဿာ’’တိ သိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေန ဝုစ္စမာနော ‘‘တေသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ယေန မံ တုမှေဟ ဝဒေထ, တေသ္မိံ သိက္ခာပဒတ္ထေ ယာဝ အညံ ဝိယတ္တံ ဗဟုဿုတံ ပကတညုံ ဝိနယဓရံ န ပုစ္ဆာမိ, တာဝ အဟံ န သိက္ခိဿာမီ’’တိ ဘဏတိ, **တဿ** ဧဝံ ဘဏန္တဿ ဟစိတ္တိယံ သိယာတိ သာဓိပ္ပာယယောဇနာ။

၁၇၁၈-၉. အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန **အနုပသမ္ပန္နေ သတ္တုနာ တိကဒုက္ကဋံ ဒီပိတ**န္တိ ယောဇနာ, ဣမိနာ စ ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန ဥပသမ္ပန္နေ တိကပာစိတ္တိယံ ဒီပိတံ ဟောတိ။ အပညတ္တေန ဩဝဒနပ္ပကာရံ ဒဿေတုမာဟ **‘‘န သလ္လေခါယိဒံ ဟောတီ’’**တိ။ **ဥဘောဟိပိ** ဥပသမ္ပန္နာနုပသမ္ပန္နေဟိ ။ ‘‘ဣဒံ သလ္လေခါယ န ဟောတီ’’တိ အပညတ္တေန ဝုစ္စမာနဿ ‘‘န တာတဟ’’န္တိအာဒီနိ **ဝဒတော တဿ** ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ‘‘န အာဒေသော ဥမ္မတ္တကာဒီန’’န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။

သဟဓမ္မိကကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၂၀. ‘‘ယော ပန ဘိက္ခု ပာတိမောက္ခေ ဥဒ္ဒိဿမာနေ ဧဝံ ဝဒေယျွ’’တိအာဒိသိက္ခာပဒဟဋ္ဌတော (ပာစိ. ၄၃၉) **ဥဒ္ဒိဋ္ဌေဟီ** တိ ဧတ္ထ ‘‘ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကေဟိ သိက္ခာပဒေဟီ’’တိ သေသော။ ပာရာဇိကံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ဥပာအယုပဟ အယ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကာတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ ဧတ္ထ **ကိ**န္တိ ပဋိက္ခေပေ, **ဧတေဟိ ကိံ**, ပယောဇနံ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဧတေဟီ**တိ သမီပတ္ထေ ဝစနသာမညေန ‘‘ဣမေဟီ’’တိ ဧတဿ ပရိယာယော။ ‘‘ကိံ ပနိမေဟီ’’တိ (ပာစိ. ၄၃၉) သိက္ခာပဒဟဋ္ဌေ ပဋိက္ခေပဿ ကာရဏံ ဒဿေတိ **‘‘ကုက္ကုစ္စာဒိနိအနတော’’** တိ။ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝိဟေသာဝိလေခါ ဂဟိတာ။ ဧတ္ထ **ကုက္ကုစ္စံ** နာမ ‘‘ကပ္ပတိ နု ခေါ, န ကပ္ပတိ နု ခေါ’’တိ ကုက္ကုစ္စကရဏံ။ **ဝိဟေသာ** နာမ ဝိပ္ပဋိသာရော။ **ဝိလေခါ** နာမ ဝိစိကိစ္ဆာသင်္ခါတာ မနောဝိလေခတာ မနောဝိလေခါ, ဣမေဟိ သကလေဟိ ပဒေဟိ သိက္ခာပဒဝိဝဏ္ဏကပ္ပကာရော ဒဿိတော။ ‘‘ဣတိ သိက္ခာပဒဝိဝဏ္ဏနေ’’တိ ဣတိ-သဒ္ဒော အဇ္ဈာဟရိတ္ဗာ ယောဇေတဗ္ဗော။ **ဝိဝဏ္ဏနေ**တိ နိမိတ္တေ ဘုမ္မံ။

ကုက္ကုစ္စာဒိနိဒါနတော ဧတေဟိ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကေဟိ သိက္ခာပဒေဟိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေဟိ ကိံ ဣတိ သိက္ခာပဒဝိဝဏ္ဏနေ ပာစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၁၇၂၁. တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တ န္တိ “ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ ဝိနယံ ဝိဝဏ္ဏေတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ။ ဥပသမ္ပန္နေ ဝေမတိကော။ပေ။ အနုပသမ္ပန္နသညီ။ပေ။ ပါစိတ္တိယဿာ”တိ (ပါစိ. ၄၄၁) တီဏိ ပါစိတ္တိယာနိ ဝုတ္တာနိ။ **တံ** ဝိနယံ သစေ ပန အနုပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ ဝိဝဏ္ဏေတိ, တိကဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၁၇၂၂-၄. ဥဘိန္နမ္ပိ တိ ဥပသမ္ပန္နာနံ, အနုပသမ္ပန္နာနံ ဥဘိန္နမ္ပိ, “သန္တိကေ”တိ သေသော။ **အညဓမ္မဝိဝဏ္ဏနေ** တိ ဝိနယတော အညေသံ သုတ္တာဘိဓမ္မာနံ ဝိဝဏ္ဏနေ။

အနာပတ္တိဝိသယံ ဒဿေတုမာဟ **“နဝိဝဏ္ဏေတုကာမဿာ”** တိအာဒိ။ နဝိဝဏ္ဏေတုကာမဿ “ဟန္ဒ သုတ္တန္တံ ပရိယာပုဏ, ပစ္ဆာပိ ဝိနယံ ပရိယာပုဏိဿသီ” ဣတိ ဧဝံ ဝဒန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ သဒိသာ ဧဝ **သာဒိသာ**။

ဝိလေခနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၂၅. မောဟနကထာယံ တာဝ –

“အနွဒ္ဓမာသံ ယော ဘိက္ခု။
ပာတိမောက္ခေ အသေသတော။
ဥဒ္ဒိဿမာနေ အညာဏ-
တာယ ပုစ္ဆတိ အတ္တနော”တိ။ –

ပဌမကထာယ ဘာဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝဥ္စဟိ သတိ “အညာဏေနာ”တိအာဒိကထာ ပရိပုဏ္ဏာသမ္ဗန္ဓာ သိယာတိ ဝိညာယတိ။

အညာဏေနာ တိ ဧတ္ထ တ “အာပန္နတ္တာ”တိ သေသော။ **အာပတ္တိမောက္ခော** တိ အာပတ္တိယာ မောက္ခော။ အညာဏေန အာပန္နတ္တာ အာပတ္တိမောက္ခော နေဝ ဝိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ အာဟ **“ကာရေတဗ္ဗော”**တိအာဒိ။ ယထာ ဓမ္မော ဌိတော, တထာ ဘိက္ခု ကာရေတဗ္ဗောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဓမ္မ**-သဒ္ဒော ပာဠိဝါစကော, ပာဠိယံ ယထာ ဝုတ္တံ, တထာ ကာရေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော, ဒေသနာဂါမိနိံ အာပတ္တိံ စေ, ဒေသာပေတဗ္ဗော, ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိံ စေ, ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ “ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော”တိ (ပါစိ. ၄၄၄)။ အညာဏေန အာပန္နတ္တာ တဿ အာပတ္တိယာ မောက္ခော နတ္ထိ။ ယထာ ပန ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဌိတော, တထာ ဘိက္ခု ကာရေတဗ္ဗော, ဒေသနာဂါမိနိံ စေ အာပန္နော ဟောတိ, ဒေသာပေတဗ္ဗော, ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိံ စေ, ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၁၇၂၆. ဥတ္တရိ န္တိ ယထာဓမ္မကရဏတော ဥတ္တရိံ။ **ဒုတိယေနေတ** တိ ဥတ္တရိဒုတိယေနေဝ။ **နိန္ဒိတ္ဗာ** တိ “တဿ တေ အာဝုသော အလာဘာ”တိအာဒိနာ ဂရဟိတ္ဗာ။

၁၇၂၇. ဧဝံ အာရောပိတေ မောဟေ တိ ယထာဓမ္မကရဏတော ဥပရိ ယထာဝုတ္တနယေန တံ ပုဂ္ဂလံ ဂရဟိတ္ဗာ ဥတ္တရိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ တဿ ဧဝံ မောဟေ အာရောပိတေ။ ပုန ယဒိ မောဟေတီတိ ယောဇနာ။ တသ္မိံ မောဟနကေ ပုဂ္ဂလေ ပါစိတ္တိ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

၁၇၂၈. ဒီပိတံ တိကဒုက္ကဋ န္တိ “အဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ မောဟေတိ, ဝေမတိကော, အဓမ္မကမ္မသညီ မောဟေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ပါစိ. ၄၄၇) တိကဒုက္ကဋံ ဒဿိတံ။ ဧတေဿ ဝိပရိယာယတော တိကပါစိတ္တိယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာဟ “ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ မောဟေတိ, ဝေမတိကော, အဓမ္မကမ္မသညီ မောဟေတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ”တိ (ပါစိ. ၄၄၇)။ ဧတ္ထ **ကမ္မ** န္တိ မောဟာရောပနကမ္မံ အဓိပ္ပေတံ။ ယထာဟ “ဓမ္မကမ္မေတိအာဒီသု မောဟာရောပနကမ္မံ အဓိပ္ပေတ”န္တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၄၄၇)။

၁၇၂၉-၃၀. "န စ မောဟေတုကာမဿာ" တိအာဒီဟိ "အနာပတ္တီတိ ဝိညေယျ"န္တိ ဣဒံ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ "ဝိတ္ထာရေန အသုတဿာ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ဧတ္ထ "ဟတိမောက္ခ"န္တိ ကမ္မပဒံ အပေက္ခိတဗ္ဗံ။ ဝိတ္ထာရေန ဥဒ္ဒေသကဒုဝတ္တိက္ခတ္တုံ သုတဿ စာတိ ယောဇနာ။ **တထာ**တိ ဣမိနာ "အနာပတ္တီတိ ဝိညေယျ"န္တိ ဣဒံ ပစ္စာမသတိ။

မောဟနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၃၁-၂. ကုဒ္ဓော တိ ကုပိတော။ **ပဟာရံ ဒေတီ**တိ ကာယေန ဝါ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ နိဿဂ္ဂိယေန ဝါ အန္တမသော ဥပ္ပလပတ္တေနာပိ ပဟာရံ ဒေတိ။ ယထာဟ "ပဟာရံ ဒဒေယျာတိ ကာယေန ဝါ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ နိဿဂ္ဂိယေန ဝါ အန္တမသော ဥပ္ပလပတ္တေနာပိ ပဟာရံ ဒေတီ"တိ (ပါစိ. ၄၅၁)။ ဧတ္ထ "အညဿ ဘိက္ခုဿာ"တိ သေသော။ **တဿာ** တိ အပေက္ခိတဗ္ဗံ "ယော"တိ လဗ္ဘတိ။

အဋ္ဌကထာဂတံ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"သမ္ပဟရိတုကာမေနာ"** တိအာဒိ, ဣမိနာ မရဏာဓိပ္ပာယေန ပဟာရေ ဟရာဇိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၇၃၃. "ဣတိ ဇေ ကတေ အဟံ သင်္ဃမဇ္ဈေန ဝိရောစတီ"တိ **ဝိရူပကရဏာပေက္ခော** ဝိရူပကရဏေ အပေက္ခာတ **တဿ** စ အပေက္ခိတဿ ဘိက္ခုဿ ကဏ္ဏံ ဝါ နာသံ ဝါ ယဒိ ဆိန္ဒတိ, ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၁၇၃၄. အနုပသမ္ပန္နေ တိ သာမိဝစနတ္ထေ ဘုမ္မံ။ "ဣတ္ထိယာ"တိအာဒီဟိ ပဒေဟိ ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗံ "အနုပသမ္ပန္နာယ ဣတ္ထိယာ အနုပသမ္ပန္နဿ ပုရိသဿာ"တိ။ **တိရစ္ဆာနဂတဿပိ** တိ ဧတ္ထ "အန္တမသော"တိ သေသော။ ယထာဟ "အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတဿပီ"တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၄၅၂)။

၁၇၃၅. "သစေ ပဟရတိ ဣတ္ထိံဗ္ဗာ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ရတ္တေန စေတသာ** တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ရတ္တေန စိတ္တေန။ **ဝိနိဒ္ဒိဋ္ဌာ** တိ "ယော ပန ဘိက္ခု ဩတိဏ္ဏော ဝိပရိဏတေန စိတ္တေန မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇေယျာ"တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၂၇၀) ဒဿိတာ။

၁၇၃၆. မောက္ခာဓိပ္ပာယော တိ တတော အတ္တနော မောက္ခံ ပတ္ထေန္တော။ **အဒေသော န ဝိဇ္ဇတီ** တိ ဒုက္ကဋာဒိ ကောပိ အဒေသော နတ္ထိ။

၁၇၃၇-၉. ဟေဌေတုကာမမာယန္တံ စောရမ္ပိ ဝါ ပစ္စတ္ထိကမ္ပိ ဝါ အန္တရာမဂ္ဂေ ပဿိတွာတိ ယောဇနာ။ ဒိဿတွာ ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"မာ ဣဓာဂစ္ဆုပာသကာ"** တိအာဒိ, အာဂမနပဋိက္ခေပေန ဝါ တတ္တော ဝါ တိဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာယန္တော** န္တိ ဇေ ဝုတ္တေ ဝါ တံ အနာဒိယိတွာ အာဂစ္ဆန္တံ။ ယထာဟ "ဝစနံ အနာဒိယိတွာ အာဂစ္ဆန္တ"န္တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၄၅၃)။

ဧသေဝ နယောတိ "မာ အာဂစ္ဆာ'တိ ဝုတ္တေပိ အာဂစ္ဆန္တံ ပဟရေ မတေပိ အနာပတ္တီ"တိ အယံ နယော။

၁၇၄၀. တိကပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တ န္တိ "ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ, ဝေမတိကော, အနုပသမ္ပန္နသညီ ပဟာရံ ဒေတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ"တိ (ပါစိ. ၄၅၂) တိကပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ **သေသေ**တိ အနုပသမ္ပန္နေ။ **တိကဒုက္ကဋ**န္တိ "အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ, ဝေမတိကော , အနုပသမ္ပန္နသညီ ပဟာရံ ဒေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (ပါစိ. ၄၅၂) တိကဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ အနာဏတ္တိကတ္တာ အာဟ **"ကာယစိတ္တသမုဋ္ဌာန"** န္တိ။ ကာယစိတ္တာနံ သုခောပေက္ခာပိ သမ္ဘဝန္တီတိ တတော ဝိသေသေတုမာဟ **"ဒုက္ခဝေဒန"**န္တိ။

ပဟာရကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၄၁. ကာယန္တိ ကာယေကဒေသံ ဟတ္ထာဒိအဝယဝမာဟ။ **တ**တိ ဒုတိယတ္ထသမ္ပိဏ္ဍနေ။ **ကာယဗဒ္ဓ** န္တိ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ပဟရဏယောဂ္ဂယောဂ္ဂေသု ကတ္တရယဋ္ဌိသတ္ထာဒီသု အညတရံ။ **သစေ ဥစ္စာရေယျာ** တိ သစေ ပ

ဟာရဏာကာရံ ဒဿေတုံ့တ ဥက္ခိပေယျ, ဣဒံ ''ကာယံ တ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ တ''တိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေ တဗ္ဗံ။ **တဿာ** တိ ဥစ္စာရိတကာယာဒိကဿ။ **ဥဂ္ဂိရဏပစ္စယာ** တိ ဥက္ခိပနကာရဏာ။

၁၇၄၂. **အသမ္ပဟရိတုကာမေနာ** တိ ပဟာရဒာနံ အနိစ္ဆန္တေန။ **ဒိန္နတ္တာ** တိ ပဟာရဿ ဒိန္နတ္တာ။ အပ္ပဟရိ တုကာမတ္တာ ပုရိမသိက္ခာပဒေန ပာစိတ္တိယံ န ဟောတိ, ဥဂ္ဂိရိတုကာမတာယ ကတပယောဂဿ ဥဂ္ဂိရဏမတ္တေ အ ဋ္ဌတွာတ ပဟာရဿ ဒိန္နတ္တာ ဣမိနာပိ ပာစိတ္တိယံ န ဟောတိ, အဇ္ဈာသယဿ, ပယောဂဿ စ အသုဒ္ဓတ္တာ အနာပတ္တိယာပိ န ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။

၁၇၄၃. သစေ တေန ပဟာရေန ဘိက္ခုနော ဟတ္ထာဒိသုပိ ယံ ကိဉ္စိ အင်္ဂံ ဘိဇ္ဇတိ, **ပဟဋ္ဌဿ** ပဟာရဒာယကဿ ဒုက္ကဋမ္ပိ သမ္ဘဝေ။

၁၇၄၄. **သေသော ဝိနိစ္ဆယော** ''မောက္ခာဓိပ္ပာယော''တိအာဒိကော ဣမိ အဝုတ္တော ဝိနိစ္ဆယော သမုဋ္ဌာနာဒိ နာ သဒ္ဓိံ အနန္တရေ ဝုတ္တနယေန ဝိနယညုနာ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ ''တိရစ္ဆာနာဒီနံ ဝစ္စကရဏာဒိံ ဒိသွာတန ပလာ ပေတုကာမတာယ ကုဇ္ဈိတွာတပိ ဥဂ္ဂိရန္တဿ မောက္ခာဓိပ္ပာယော ဧတ''တိ ဝဒန္တိ။

တလသတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၄၅. **အမူလကေနာ**တိ ဒိဋ္ဌာဒိမူလဝိရဟိတေန, ဧတ္ထ ''ဘိက္ခု''န္တိ သေသော။ **သင်္ဃာဒိသေသေနာ** တိ တေရသ န္နံ အညတရေန။ **တဿာ** တိ စောဒကဿ, စောအပကဿ တ ဟာပဘိက္ခုနော။ သစေ စုဒိတကော တသ္မိံ ခဏေ ''သေ မံ စောဒေတီ''တိ ဇာနာတိ, ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ, ဣမိနာ ''သစေ ဇဝံ န ဇာနာတိ, စိရေန တ ဇာနာတိ, ဒုက္ကဋံ ဟောတီ''တိ သိဒ္ဓံ။

၁၇၄၆. **တတ္ထာ** တိ ဥပသမ္ပန္နေ။ **တိကပာစိတ္တိယ** န္တိ ''ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ အမူလကေန သင်္ဃာဒိ သေသေန အနုဒ္ဓံသေတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ။ ဝေမတိကော။ပေ။ အနုပသမ္ပန္နသညီ အမူလကေန သင်္ဃာဒိ သေသေန အနုဒ္ဓံသေတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ (ပာစိ. ၄၆၂) တိကပာစိတ္တိယံ ။ **ဒိဋ္ဌာစာရဝိပတ္တိယာ စောဒကော ဒုက္ကဋာပတ္တိ**တိ အမူလိကာယ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယာ တ အာစာရဝိပတ္တိယာ တ အနုဒ္ဓံသေန္တဿ ဒုက္က ဋာပတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သေသေ စာ**တိ အနုပသမ္ပန္နေ။ **တိကဒုက္ကဋ** န္တိ အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ ဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန တီဏိ ဒုက္ကဋာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၁၇၄၇. ''တထာသညိဿ အနာပတ္တီ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **တထာသညိဿာ** တိ သမူလကသညိဿ။

အမူလကကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၄၈-၉. **သဉ္စိစ္စာ** တိ တဿ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿာဒိဘာဝံ ဇာနန္တောယေဝ။ **ဘိက္ခုနော**တိ ဧတ္ထ ''အညဿ သာ''တိ သေသော ။ **ဦနဝီသတိဝဿော တွံ မညေ** တိ ဧတ္ထ **''မညေ''**တိ ဣမိနာ ပရိကပ္ပတ္ထတိစိနာ နိပာတေန ''ဥဒ ကံ မညေ အာဒိတ္တ''န္တိအာဒီသု (ဟရာ. ၃၈၃) ဝိယ မုသာတအာပတ္တိယာ အဝိသယတံ ဒီပေတိ။ ဟိတေသိတာယ အနုသိ ဋ္ဌိအနာဒိကေ တထာရူပေ အညသ္မိံ **ပစ္စယေ** ကာရဏေ အသတိ ''ဦနဝီသတိဝဿော တွံ မညေ'' ဣတိ ဇေမာဒိနာ အ ညဿ **ဘိက္ခုနော** ယော ဘိက္ခု သစေ သဉ္စိစ္စ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပာဒေယျ, တဿ ဇဝံ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပာဒေန္တဿ ဘိက္ခုနော တစာယ တစာယ ပာစိတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၁၇၅၀. **တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တ** န္တိ ''ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ သဉ္စိစ္စ ကုက္ကုစ္စံ ဥပဒဟတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ။ ဝေမတိကော။ပေ။ အနုပသမ္ပန္နသညီ သဉ္စိစ္စ ကုက္ကုစ္စံ ဥပဒဟတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ သာ''တိ (ပာစိ. ၄၆၇) တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ **သေသေ စာ**တိ အနုပသမ္ပန္နေ စ။ **တိကဒုက္ကဋ** န္တိ အနုပသမ္ပန္နေ ဥ ပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန တိကဒုက္ကဋံ။ ဝဇ္ဇမေဝ **ဝဇ္ဇတာ** ။

၁၇၅၁. ဟိတေသိတာယ ဘာသတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မာ ဧဝန္တိ** တွေ "ကရောဟီ"တိ သေသော, ပုနပိ မာ ဧဝံ က ရောဟီတိ အတ္ထော။ "အဟံ တံ ဣတ္ထိယာ သဟ နိသိန္နံ မဒ္ဒသံ, တယာ ဝိကာလေ ဘုတ္တံ မဒ္ဒသံ, ပုန မာ ဧဝံ ကရော ဟီ" ဣတိ ဟိတေသိတာယ ဘာသတော အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

သင်္ဃိစ္စကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၅၃. **ဘဏ္ဍနံ** နာမ ကလဟော, ဘဏ္ဍနံ ဇာတံ ယေသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော, ဇာတဘဏ္ဍနာနန္တိ အတ္ထော, "ဝစန"န္တိ သေသော။ သောတုံ ဥပဿုတိံ တိဋ္ဌေယျာတိ ယောဇနာ။ ဥပေစ္စ သုယျတိ ဧတ္ထာတိ ဟိ **ဥပဿုတိ,** ဌာနံ, ယံ ဌာနံ ဥပဂတေန သက္ကာ ဟောတိ ကထေန္တာနံ သဒ္ဒံ သောတုံ, တတ္ထာတိ အတ္ထော။ ယော ပန ဘိက္ခု ဘဏ္ဍနဇာတာ နံ ဘိက္ခူနံ ဝစနံ သောတုံ ဥပဿုတိံ သစေ တိဋ္ဌေယျ, တဿ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၁၇၅၄. စောဒေတုကာမတာယ ဂစ္ဆတော အဿာတိ ယောဇနာ။

၁၇၅၅. **သောတုန္တိ** ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တာနံ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ ဝစနံ သောတုံ။ **သြဟီယန္တဿာ** တိ ပကတိဂမနံ ဟာပေတွာ သြသက္ကန္တဿ။ ပုရတော **ဂစ္ဆတော** ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **ဂစ္ဆတော တုရိတံ တ ပီ**တိ ပုရတော ဂစ္ဆန္တာနံ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ ဝစနံ သောတုံ ပစ္ဆတော သီဃံ ဂစ္ဆန္တဿာပိ။ **အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော** တိ ပဒေ ပဒေ အယံ ဧဝ ဝိနိစ္ဆယော။

၁၇၅၆. အတ္တနော ဌိတောကာသန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥက္ကာသိတွတပိ ဝါ**တိ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒံ ကတွာ ဝါ။ တွေ အဟ န္တိ ဝါ ဝတွာ ဉာပေတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၁၇၅၇. **တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ** ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန။ **သေသေ ဝါ**တိ အနုပသမ္ပန္နေ။ **တိကဒုက္ကဋံ** အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညိဝေမတိကအနုပသမ္ပန္နသညီနံ ဝသေန။

၁၇၅၈. **သြရမိဿ** န္တိ မယာ ဂဟိတဒုက္ခာဟတော ဝိရမိဿာမိ။

၁၇၅၉. ကာယစိတ္တတော စ ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာနတော **ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ** ။ သိယာ ကိရိ ယံ သောတုကာမတာယ ဂမနဝသေန, သိယာ အကိရိယံ ဌိတဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ မန္တယမာနံ အဇာနာပနဝသေန, တေနာဟ **"ဣဒံ ဟောတိ ကိရိယာကိရိယ"** န္တိ။ ဂမနေန သိဇ္ဈနတော **ကာယကမ္မံ** ။ တုဏှီဘာဝေန သိဇ္ဈနတော **ဝစီကမ္မံ။ သ အေသန္တိ** သာဝဇ္ဇံ, အကုသလစိတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဥပဿုတိကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၆၀. **ဓမ္မိကာန** န္တိ ဓမ္မေန ဝိနယေန သတ္ထုသာသနေန ကတာနံ။ **ကမ္မာန** န္တိ အပလောကနကမ္မံ, ဉတ္တိကမ္ မံ, ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ, ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မန္တိ ဣမေသံ စတုန္နံ ကမ္မာနံ။ **ခီယတီ**တိ အရုစိံ ပကာသေတိ။

၁၇၆၁. **ဥဘယတ္ထာ** တိ အဓမ္မေ, ဓမ္မေ စ။

၁၇၆၂. **အဓမ္မေနာ** တိ တွေ "ကမ္မေနာ"တိ သေသော, ဓမ္မဝိရုဒ္ဓေန ကမ္မေနာတိ အတ္ထော။ "ကမ္မသ္မိ"န္တိ ဣဒံ ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမေတွာ "ကမ္မေနာ"တိ အနုဝတ္တေတဗ္ဗံ။ **ဝဂ္ဂေနာ** တိ "ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အာဟဋော ဟောတိ, သမ္မုခီဘူတာ န ပဋိက္ကောသန္တီ"တိ (မဟာဝ. ၃၈၇) ဝုတ္တသာမဂ္ဂိလက္ခဏဿ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ အသမဂ္ဂေ န, တွေ "သင်္ဃေနာ"တိ သေသော။ "တထာ အကမ္မာရဟဿာ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။ "အဓမ္မေန ကမ္မေန ဣမေ ကမ္ မံ ကရောန္တီ"တိ စ "အသမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ဣမေ ကမ္မံ ကရောန္တီ"တိ စ "အဓမ္မေန ကမ္မေန ဝဂ္ဂေန သင်္ဃေန ဣမေ ကမ္မံ ကရောန္တီ"တိ စ တထာ "အကမ္မာရဟဿ ဣမေ ကမ္မံ ကရောန္တီ"တိ စ ဥတွာ ယော ခီယတိ, တဿ စ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

ကမ္မပဋိဗာဟနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၆၄-၅. အာရောစိတံ ဝတ္ထု ယာဝ န ဝိနိစ္ဆိတံ တတိ ယောဇနာ, ''စောဒကေန စ စုဒိတကေန စ အတ္တနော ကထာ က ထိတာ, အနုဝိဇ္ဇကော သမ္မတော, ဧတ္တာဝတာပိ ဝတ္ထုမေဝ အာရောစိတံ ဟောတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄၈၁) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တတ္တာ အာရောစိတံ ဝတ္ထု ယာဝ န ဝိနိစ္ဆိတံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဥတ္တိ တ ဌပိတာ , ကမ္မတစာ နိဋ္ဌံ ယာဝ န ဂစ္ဆတိ, တေသမ္ပိ။ပေ။ဟောတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၁၇၆၆. ဆန္ဒံ အဒတွတ ဟတ္ထပာသေ **ဇဟိတေ** တဿ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၁၇၆၇-၉. အဓမ္မေပိ ကမ္မသ္မိံ ဓမ္မကမ္မန္တိ သညိနော ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ ဓမ္မကမ္မေ စ အဓမ္မကမ္မသညိနော အနာပတ္တိ ဣဓ န ဝုတ္တာ, ပာဠိယံ ပန ဝုတ္တတ္တာ ဣဓာပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ''သင်္ဃဿ ဘဏ္ဍနာဒီနိ ဘဝိဿန္တီ''တိ သညိနော ဂစ္ဆတော စ ယော တ ဂိလာနော ဟောတိ, တဿ ဂစ္ဆတော စ ဂိလာနဿ ကရဏီယေ သတိ ဂစ္ဆတော စ ကမ္မံ နကောပေတုကာမဿ ဂစ္ဆတော စ ပဿာဝနာဒီနာ ပီဠိတဿ ဂစ္ဆတော စ ''အာဂမိဿာမိ''ဣတိ ဧဝံ ဂစ္ဆတောပိ န ဒောသတာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ ဒေါသော ဧဝ **ဒောသတာ,** အာပတ္တိ, **နဒောသတာ** အနာပတ္တိ။ ဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတွတ ဂမနေန, ဆန္ဒဿ အဒါနေန စ အာပဇ္ဇနတော **ကိရိယာကိရိယံ** ။

ဆန္ဒံအဒတွတဂမနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၇၀-၁. သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန သဒ္ဓိ န္တိ သမာနသံဝါသကေန သမာနသီမာယံ ဌိတေန သင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ ဝုတ္တဉှိ ''သမဂ္ဂော နာမ သင်္ဃော သမာနသံဝါသကော သမာနသီမာယံ ဌိတော''တိ (ပာစိ. ၄၈၆)။ **စီဝရန္တိ** ဝိကပ္ပနုပဂမာဟ။ ယထာဟ ''စီဝရံ နာမ ဆန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရံ ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမ''န္တိ (ပာစိ. ၄၈၆)။ **သမ္မတဿာ** တိ သေနာသန ပညာပကာဒိသမ္မုတိံ ပတ္တဿ အညတရဿ။ **ခီယတီ**တိ ''ယော ယော မိတ္တော, တဿ တဿ ဒေန္တီ''တိအာဒိ နာ နယေန အဝဏ္ဏံ ဘဏတိ။

ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညိဝေမတိကအဓမ္မကမ္မသညီနံ ဝသေန **တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ** ။

၁၇၇၂-၄. သင်္ဃေနာသမ္မတဿာပိ စီဝရံ, အညမေဝ တ တထေဝ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ဒတွတ ခီယတိ, တဿ ဒု က္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ အနုပသမ္ပန္နေ တထေဝ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ဒိန္နေ **သဗ္ဗတ္ထ** စီဝရေ, အညပရိက္ခာရေ စ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **အနုပသမ္ပန္နေ** တိ သမ္ပဒာနတ္ထေ ဘုမ္မံ, အနုပသမ္ပန္နဿာတိ အတ္ထော။

သဘာဝတော ဆန္ဒာဒီနံ ဝသေနေဝ ကရောန္တံ ခီယန္တဿ စ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **နယာ** ဝိနိစ္ဆယက္ကမာ။

ဒုဗ္ဗလကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၇၅. ဣဒံ ဒွတဒသမန္တိ သမ္ဗန္ဓော, ''ယော ပန ဘိက္ခု ဇာနံ သင်္ဃိကံ လာဘံ ပရိဏတံ ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏာမေ ယျ, ပာစိတ္တိယ''န္တိ (ပာစိ. ၄၉၀) **ဣမံ ဒွတဒသမံ** သိက္ခာပဒန္တိ အတ္ထော။ **တိံသကကဏ္ဍသ္မိံ** နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍ ေ။ **အန္တိမေနာ** တိ ဧတ္ထ ''သိက္ခာပဒေနာ''တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ **စ**-သဒ္ဒော ဝေကာရတ္ထော။ ''ယော ပန ဘိက္ခု ဇာနံ သင်္ဃိကံ လာဘံ ပရိဏတံ အတ္တနော ပရိဏာမေယျ, နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ''န္တိ (ပါရာ. ၆၅၈) ဣမိနာ အန္တိမေနေဝ သိက္ခာပဒေန သဗ္ဗထာ **သဗ္ဗံ** ဝတ္တဗ္ဗံ တုလျန္တိ ယောဇနာ။ **အယမေဝ ဝိသေသတာ**တိ ဧတ္ထ ဝိသေ သောယေဝ **ဝိသေသတာ,** အယမေဝ ဝိသေသောတိ အတ္ထော။

၁၇၇၆. တတ္ထာ တိ တသ္မိံ နိဿဂ္ဂိယာဝသာနေ သိက္ခာပဒေ။ **အတ္တနော ပရိဏာမနာ**တိ အတ္တနော ပရိဏာမနပဟေ တု။

ပရိဏာမနကထာဝဏ္ဏနာ။

သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

၁၇၇၇-၈. ယော ပန ဘိက္ခု ဒေဝိယာ တပိ ရညော တပိ အဝိဒိတာဂမနော အပ္ပဋိသံဝိဒိတာဂမနော သယနီယဃရာ ရာဇ သို့ အနိက္ခန္တေ, ဒေဝိယာ အနိက္ခန္တာယ **တသ္သ** သယနီယဃရသ္သ **ဥမ္မာရံ** ကူနဒ္ဓီလံ သစေ အတိက္ကမေယျ, တသ္သ ဘိက္ခုနော ပဌမေ ပာဒေ ဒုက္ကဋံ သိယာ, ဒုတိယေ ပာဒေ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၁၇၇၉. ပဋိသံဝိဒိတေတိ အတ္တနော အာဂမနေ နိဝေဒိတေ။ **နေဝပဋိသံဝိဒိတသညိနော**တိ အနိဝေဒိတသညိနော။ **တတ္ထ**ာတိ တသို့ ပဋိသံဝိဒိတာဂမနေ။ **ဝေမတိကဿာ** တိ ''ပဋိသံဝိဒိတံ နု ခော, န ပဋိသံဝိဒိတံ နု ခော''တိ သံသယမာပန္နသ္သ။

၁၇၈၀-၁. နေဝ ခတ္တိယသ္သ အပ္ပဋိသံဝိဒိတေပိ တ န ခတ္တိယာဘိသေကေန အဘိသိတ္တသ္သ အပ္ပဋိသံဝိဒိတေပိ တ ပဝိသတော န အေသောတိ ယောဇနာ, ဧဝရူပာနံ အနိဝေဒိတေပိ ပဝိသန္တသ္သ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။

ဥဘောသု ရာဇိနိ စ ဒေဝိယာ စ သယနိဃရတော ဗဟိ နိက္ခန္တေသု ပဝိသတောပိ တ ဥဘိန္နံ အညတရသို့ နိက္ခန္တေ ပဝိသတောပိ တ န အေသောတိ ယောဇနာ။ **ကထိနေနာ**တိ ဧတ္ထ ''သမုဋ္ဌာနာဒိနာ သမ''န္တိ သေသော, ကထံ သိက္ခာပဒံ သမုဋ္ဌာနာဒိဝသေန ကထိနသိက္ခာပဒေန သမာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သယနီယဃရပ္ပဝေသော **ကိရိယံ** ။ အပ္ပဋိသံဝေဒနံ **အကိရိယံ** ။

အန္တေပုရကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၈၂. ရဇတံ , ဇာတရူပံ တ **အတ္တနော** အတ္ထာယ ဥဂ္ဂဏှာပန္တသ္သ, ဥဂ္ဂဏှာပယတောပိ တ တသ္သ နိသ္သဂ္ဂိယာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

၁၇၈၃. ဂဏပုဂ္ဂလသင်္ဃာနံ အတ္ထာယ စေတိယေ နဝကမ္မသ္သ အတ္ထာယ ဥဂ္ဂဏှာပယတော, ဥဂ္ဂဏှာပ တောပိ တ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ဇာတရူပရဇတာနံ သရူပံ နိသ္သဂ္ဂိယေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၇၈၄. မုတ္တာဒိရတနမ္ပိ ဝုတ္တသရူပမေဝ။ **သင်္ဃာဒီနမ္ပိ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဂဏပုဂ္ဂလစေတိယာနံ သင် ဂဟော။

၁၇၈၅-၆. ယံ ကိဉ္စိ ဂိဟိသန္တကံ သစေ ကပ္ပိယဝတ္ထု တ ဟောတု, အကပ္ပိယဝတ္ထု တပိ ဟောတု, မာတုကဏ္ဏပိဠန္ဓ နံ တာလပဏ္ဏမ္ပိ တ ဟောတု, ဘဏ္ဍာဂါရိကသီသေန ပဋိသာမယတော တသ္သ ပာစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၁၇၈၇. န နိဓေတဗ္ဗမေတ တိ န ပဋိသာမေတဗ္ဗမေဝ။

၁၇၈၈. ဧသော **ဟိ** ယသ္မာ ပလိဗောဓော နာမ, တသ္မာ ဌပေတုံ ပန ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၇၈၉. အနုညာတေ ဌာနေတိ ဧတ္ထ ''ပတိတ''န္တိ သေသော။ ဧတ္ထ **အနုညာတဋ္ဌာနံ** နာမ အဇ္ဈာရာမေ တ အ ဇ္ဈာဝသထေ တ။ ယထာဟ ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ရတနံ တ ရတနသမ္မတံ တ အဇ္ဈာရာမေ တ အဇ္ဈာဝသထေ တ ဥ ဂ္ဂဟေတွာ တ ဥဂ္ဂဟာပေတွာ တ နိက္ခိပိတုံ 'ယသ္သ ဘဝိသ္သတိ, သော ဟရိသ္သတီ''တိ (ပာစိ. ၅၀၄)။ ဧတ္ထ စ **အဇ္ဈာရာမေ** နာမ ပရိက္ခိတ္တသ္သ အန္တောပရိက္ခေပေ, အပရိက္ခိတ္တသ္သ ဒွိန္နံ လေဍ္ဍုပာတာနံ အန္တော။ **အ ဇ္ဈာဝသထော** နာမ ပရိက္ခိတ္တသ္သ အန္တောပရိက္ခေပေ, အပရိက္ခိတ္တသ္သ မုသလပာတဗ္ဘန္တရံ။ **''ဥဂ္ဂဟေ တွာ**''တိ ကထံ ဥပလက္ခဏံ, ဥဂ္ဂဟာပေတွာတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၇၉၀-၁. အနုညာတေ ပန ဌာနေ ယထာဝုတ္တအဇ္ဈာရာမာဒိကေ ဌာနေ ရတနံ တ ရတနသမ္မတံ တ မနုဿာနံ ဥပ ဘောဂပရိဘောဂံ တ သယနဘဏ္ဍံ တ ဂဟေတွာ တ နိက္ခိပန္တသ္သ, ရတနသမ္မတံ ဝိဿာသံ ဂဏှန္တသ္သ စ တာဝ

ကာလိကမေဝ တ ဂဏှာဟန္တသ္သ ဥဘယတ္ထ ဥမ္မတ္တကာဒီနဉ္စ န အေသောတိ ယောဇနာ။

သဥ္စရိတ္တသမောဒယ န္တိ ဧတ္ထ "သမုဋ္ဌာနာဒိနာ ဣဒံ သိက္ခာပဒ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဣဒံ သိက္ခာပဒံ သမုဋ္ဌာနာဒိနာ သဥ္စရိတ္တသမဇာတိကန္တိ အတ္ထော။

ရတနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၇၉၂. ပုရေတိ ပုဗ္ဗဘာဂေ။

၁၇၉၃-၄. သန္တ န္တိ စာရိတ္တသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တသရူပံ။ **အနာပုစ္ဆာ**တိ "ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆာမိ"တိ အနာပုစ္ဆိတွာ။ **ပစ္စယံ ဝိနာ** တိ တာဒိသံ အစ္စာယိကံ ကရဏီယံ ဝိနာ။ **ပရိက္ခေပဟေက္ကမေ** တိ ပရိက္ခေပသ္သ အန္တောပဝေသေ။ **ဥပစာရောက္ကမေ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

၁၇၉၅. အထာတိ တက္ခဏ္ဍကာရာရမ္ဘေ။

၁၇၉၆. တတော အညန္တိ ပဌမံ ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆိတွာ တတော ပဝိဋ္ဌကမတော အညံ ကမံ။ ပုန **တတော**တိ ဒုတိယကမမာဟ။ ကတ္ထစိ ဟေတ္ထကေ **"အာပုစ္ဆနေ ကိစ္စ"** န္တိ ဟဉ္ဇော ဒိဿတိ, **"အာပုစ္ဆနကိစ္စ"** န္တိ ဟဉ္ဇောယေဝ ပန ယုတ္တတရော။ ယထာအာကင္ခိတပမာဏံ ဒဿေတုမာဟ **"ကမသတေပိ တ"**တိ။

၁၇၉၇. ပဿမ္ဘေတွတနာ တိ ပဋိဝိနောဒေတွာ။ အန္တရာ **အညံ** ကမံ ပဝိသန္တိ စေတိ ယောဇနာ။

၁၇၉၈-၉. ကုလဃရေ တ **အညတ္ထ** အာသနသာလာယ တ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ **ယော** ဘိက္ခု သပ္ပိဘိက္ခာယ တ တေလဘိက္ခာယ တ သစေ စရိတုကာမော သိယာတိ ယောဇနာ။

ပဿေ တိ ပကတိဝစနသဝနာရဟေ အတ္တနော သမီပေ, ဧတေနေဝ ဧတ္တကာ ဌာနာ ဒူရီဘူတော အသန္တော နာမ ဟောတီတိ ဗျတိရေကတော လဗ္ဘတီတိ ဒဿေတိ။ **အသန္တေ** တိ အဝိဇ္ဇမာနေ တ ဝုတ္တပ္ပမာဏတော ဒူရီဘူတေ တာ။ **နတ္ထိ** တိ ဧတ္ထ "စိန္တေတွာ"တိ သေသော။

၁၈၀၂. အနောက္ကမ္မာ တိ အနုပသင်္ကမိတွာ။ **မဂ္ဂ** တိ ဂန္တဗ္ဗမဂ္ဂ။

၁၈၀၃. တိကပာစိတ္တိယ န္တိ ဝိကာလေ ဝိကာလသညိဝေမတိကကာလသညီနံ ဝသေန တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။

၁၈၀၄. အစ္စာယိကေ ကိစ္စေ တပီ တိ သပ္ပဒဋ္ဌာဒီနံ ဘေသဇ္ဇပရိယေသနာဒိကေ အစိရာယိတဗ္ဗကိစ္စေ သတိ ဂစ္ဆတော။

၁၈၀၅. အန္တရာရာမ န္တိ ကမဗ္ဘန္တရေ သင်္ဃာရာမံ။ **ဘိက္ခုနီနံ ဥပဿယ** န္တိ ဘိက္ခုနိဝိဟာရံ။ **တိတ္ထိယာနံ ဥပဿယ**န္တိ တိတ္ထိယာရာမံ။

၁၈၀၆-၇. အန္တရာရာမာဒိဂမနေ န ကေဝလံ အနာပုစ္ဆာ ဂစ္ဆတောယေဝ, ကာယဗန္ဓနံ အဗန္ဓိတွာ, သင်္ဃာဋိံ အ ဟာရုပိတွာ ဂစ္ဆန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။

အာပဒာသုပီတိ သီဟော တ ဗျဂ္ဃော တ အာဂစ္ဆတိ, မေဃော တ ဥဋ္ဌေတိ, အညော တ ကောစိ ဥပဒ္ဒဝေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝရူပာသု အာပဒာသုပိ ဗဟိကမတော အန္တောကမံ ဂစ္ဆတော အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။

ဝိကာလကမပ္ပဝေသနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၀၈. အင္ဂိဒ္ဓမယံ တပိ ဝိသာဏဉ္စ တပိ သူစိဃရန္တိ ယောဇနာ။ **အင်္ဂ** နာမ ယံ ကိဉ္စိ အင်္ဂ။ **ဒန္တော** တိ ဟတ္ထိဒန္တော။ **ဝိသာဏံ** နာမ ယံ ကိဉ္စိ ဝိသာဏံ။

၁၈၀၉. လာဘေတိ ပဋိလာဘေ။ **ဘေဒနက**န္တိ ဘေဒနမေဝ ဘေဒနကံ, တံ အဿ အတ္ထီတိ ဘေဒနကံ, ပဌမံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ပစ္ဆာ ဒေသေတဗ္ဗတ္တာ တံ ဘေဒနကံ အဿ ပာစိတ္တိယဿ အတ္ထီတိ ဘေဒနကံ, ပာစိတ္တိယံ, အဿ တ္ထိအတ္ထေ အ-ကာရပစ္စယော။

၁၈၁၀-၁. ''အနာပတ္တိ အရဏိကေ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **အရဏိကေ**တိ အရဏိဓနုကေ။ **ဝိဓေ**တိ ကာယဗန္ဓနဿ ဝိဓကေ။ **အဉ္ဇနိကာ** တိ အဉ္ဇနိနာဠိကာ။ **ဒကပုဉ္ဆနိယာ** တိ နဟာတဿ ဂတ္တေ ဥဒကပုဉ္ဆနပေသိကာယ။ **တသိဇမ္ဘေ**တိ တသိဒဏ္ဍကေ။

သူစိဃရကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၁၂-၃. မဉ္စပီဌသရူပံ ဒုတိယေ ဘူတဂါမဝဂ္ဂေ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တမေဝ။ ''သုဂတင်္ဂုလေန အဋ္ဌင်္ဂုလပါဒ က''န္တိ အဋ္ဌင်္ဂုလပါဒကဿ အာဂတတ္တာ ''အဋ္ဌင်္ဂုလပ္ပမာဏေနာ''တိ ဧတ္ထ ''ပါဒေနာ''တိ သေသော။

ဟေဋ္ဌိမာဋနိ န္တိ အဋနိယာ ဟေဋ္ဌိမတလံ။ အဋနိယာ ဟေဋ္ဌိမံ ဟေဋ္ဌိမာဋနီ, တံ ဌပေတွာ, အညတ္ထ ဟေဋ္ဌိမာ ယ အဋနိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒေသနာပုဗ္ဗဘာဂိယေန မဉ္စပါဒစ္ဆေဒေန သဟ ဝတ္တတီတိ **သစ္ဆေဒ** ။ **တံ** ပမာဏံ။ **အတိက္ကမတော** တိ အတိက္ကာမယတော, ကထာဗန္ဓဝသေန ယ-ကာရလောပေါ။

၁၈၁၅. ပမာဏေန ကရောန္တဿာ တိ အဋနိယာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပမာဏေန ပါဒေန ယောဇေတွာ ကရောန္တဿ, ဧတေနေဝ ''ဦနကံ ကရောန္တဿာ''တိ ဣဒံ ဥပလက္ခိတံ။ **တဿာ** တိ တဿ အပ္ပမာဏိကဿ။ **ဆိန္ဒိတွာ**တိ အဋနိတော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပမာဏာတိရိတ္တံ ဌာနံ ဆိန္ဒိတွာ။

၁၈၁၆. ပမာဏတော နိခဏိတွာတိ ဧတ္ထ ''အဓိကေ''န္တိ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ, ပမာဏတော အဓိကံ ဌာနံ နိခဏိတွာ, အန္တောဘူမိံ ပဝေသေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥတ္တာနံ တပိ** တိ ဥဒ္ဓံ ဟဒံ ကတွာ ဘူမိယံ တ အရုဃဋ္ဋိကာ သု တ ဌပေတွာ။ **အင်္ဂံ တ ဗန္ဓိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတော** တိ ဥက္ခိပိတွာ တုလာသင်္ဃာဋေ ဌပေတွာ အင်္ဂံ ဗန္ဓိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ။

မဉ္စကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၁၇. တူလံ ဩနဒ္ဓမေတ္တာတိ **တူလောနဒ္ဓံ,** တူလံ ပက္ခိပိတွာ ဥပရိ စိမိလိကာယ ဩနဒ္ဓံ, ''တူလံ နာမ တီဏိ တူလာနိ ရုက္ခတူလံ လတာတူလံ ပောဋကိတူလ''န္တိ (ပာစိ. ၅၂၈) ဝုတ္တတူလာနံ အညတရံ ပက္ခိပိတွာ ဥပရိ ပိလောတိကာယ သိဗ္ဗိတွာ ကတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပောဋကိတူလ**န္တိ ဧရကတူလာဒိ ယံ ကိဉ္စိ တိဏဇာတီနံ တူလံ။ ဥဒ္ဒာလန မေဝ ဥဒ္ဒာလနကံ, တံ အဿ အတ္ထီတိ **ဥဒ္ဒာလနက** န္တိ ဝုတ္တနယမေဝ။ အတိက္ကန္တာ ဤတိ ဥပဒ္ဒဝေ ယေန သော အနီတိ, ဘဂဝါ, တေန **အနီတိနာ**။

၁၈၁၈. အာယောဂေတိ အာယောဂပဋ္ဋေ။ **ဗန္ဓနေ** တိ ကာယဗန္ဓနေ။ **အံသဗဒ္ဓကေ** တိ အံသဗန္ဓနကေ။ **ဗိမ္ဗော ဟနေ**တိ ဥပဓာနေ။ **ထဝိကာ**တိ ပတ္တထဝိကာ။ **ထဝိကာဒီသု**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သိဟဋ္ဋိကာဒီနံ သင်္ဂဟော။ ထဝိကာဒီသု တူလောနဒ္ဓေသု ပရိဘုတ္တေသု ဘိက္ခုနော အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

၁၈၁၉. အညေန စ ကတန္တိ ဧတ္ထ ''မဉ္စံ တ ပီဌံ တ''တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ **ဥဒ္ဒာလေတွာ** တိ ပိလောတိကံ ဥပ္ပာဋေတွာ တူလံ အပနေတွာ။ **နယာ**တိ သမုဒ္ဒာနာဒယော။

တူလောနဒ္ဓကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၂၀. နိသီဒနန္တိ နိသီဒနစီဝရံ။ **ပမာဏတောတိ** ''တတ္ရိဒံ ပမာဏံ, ဒီဃသော ဒွေ ဝိဒတ္ထိယော သုဂတဝိဒတ္ထိယာ, တိရိယံ ဒိယမုံ , ဒသာ ဝိဒတ္ထီ''တိ (ပာစိ. ၅၃၁) ဝုတ္တပမာဏတော။ ပမာဏာတိက္ကမေ ပယောဂေ တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၁၈၂၁. သန္ထတန္တိ ပမာဏတော အတိရိတ္တပဒေသဿ ဆေဒနကိရိယာသဟိတပဋိကမ္မံ ပာစိတ္တိယမုဒီရိတန္တိ အတ္ထော။ **တဿာ** တိ နိသီဒနဿ။ ဒ္ဝီသု ဌာနေသု ဖာလေတွာ တိဿော ဒသာ ကာတဗ္ဗာ သိယုန္တိ ယောဇနာ။

၁၈၂၂. တဒူနကန္တိ တတော ပမာဏတော ဦနကံ။ **ဝိတာနာဒိံ ကရောန္တဿာ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အတ္ထရဏာသာဏိပာကာရဘိသိဗိမ္ဗောဟနာနံ သင်္ဂဟော။ **''သဥ္စရိတ္တသမာ နယာ''** တိ ဣဒံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

နိသီဒနကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၂၃. ရောဂေတိ ကဏ္ဍုပိဠကာဒိရောဂေ သတိ။ ယထာဟ ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ယဿ ကဏ္ဍု ဝါ ပိဠကာ ဝါ အဿာဝေါ ဝါ ထုလ္လကစ္ဆု ဝါ အာဗာဓော, တဿ ကဏ္ဍုပဋိစ္ဆာဒိ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၄)။ ဧတ္ထ **ကဏ္ဍူ** တိ ကစ္ဆု။ **ပိဠကာ**တိ လောဟိတတုဏ္ဍိကာ သုခုမပိဠကာ။ **အဿာဝေါ** တိ အရိသဘဂန္ဒလမဓုမေဟာဒိဝသေန အသုစိပဂ္ဃရဏံ။ **ထုလ္လကစ္ဆု ဝါ အာဗာဓော** တိ မဟာပိဠကာဗာဓော ဝုစ္စတိ။ **ပမာဏတောတိ** ''တတ္ရိဒံ ပမာဏံ, ဒီဃသော စတဿော ဝိဒတ္ထိယော သုဂတဝိဒတ္ထိယာ, တိရိယံ ဒွေ ဝိဒတ္ထိယော''တိ (ပာစိ. ၅၃၈) ဝုတ္တပ္ပမာဏတော။

ကဏ္ဍုပဋိစ္ဆာဒိကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၂၅. ပမာဏေနေတတိ ''တတ္ရိဒံ ပမာဏံ, ဒီဃသော ဆ ဝိဒတ္ထိယော သုဂတဝိဒတ္ထိယာ, တိရိယံ အမုတေယျာ''တိ (ပာစိ. ၅၄၃) ဝုတ္တပ္ပမာဏေနေဝ။ **ပမာဏာတိက္ကမေ** တိ ဝဿိကသာဋိကာယ ယထာဝုတ္တပမာဏတော အတိက္ကမနေ, နိမိတ္တတ္ထေ စေတံ ဘုမ္မံ။ **တဿ** ဘိက္ခုဿ။ **နယောတိ** ဆေဒနပာစိတ္တိယာဒိကော ဝိနိစ္ဆယနယော။

ဝဿိကသာဋိကကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၂၆. သုဂတဿ စီဝရေန တုလျပ္ပမာဏံ စီဝရံ ယော ဘိက္ခု သစေ ကာရေယျ, တဿ စီဝရဿ **ကရဏေ** တဿ ဘိက္ခုဿ **ဒုက္ကဋံ သိယာ** တိ ယောဇနာ။ တုလျံ ပမာဏံ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၈၂၇. အတ္တနော ဝတ္တာနံ ကရဏကာရာပနံ ဝိနာ အညတော ပဋိလာဘော နာမ နတ္ထိ, သူစိကမ္မပရိယောသာနေ စီဝရသရူပဿ ပဋိလာဘောယေဝေတ္ထ **ပဋိလာဘော**တိ ဝိညာယတိ။

၁၈၂၈. တဿာ တိ ယံ ''သုဂတဿ စီဝရေနာ''တိ ဝုတ္တံ, တဿ သုဂတစီဝရဿ။ ဒီဃသော ပမာဏေန သုဂတဿ ဝိဒတ္ထိယာ နဝ ဝိဒတ္ထိယော, တိရိယံ ပမာဏေန ဆ ဝိဒတ္ထိယော **ဝိနိဒ္ဒိဋ္ဌာ** သိက္ခာပဒေယေဝ ကထိတာတိ ယောဇနာ။

နန္ဒကထာဝဏ္ဏနာ။

ရာဇဝဂ္ဂေါ နဝမော။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ပာစိတ္တိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဥ္စမော ဘာဂေါ နိဋ္ဌိတော။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝိနယပိဋကေ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယ-ဋီကာ (ဒုတိယော ဘာဂေါ)

ဟဋ္ဌိဒေသနီယကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၃၀-၁. ဇဝံ နာတိသင္ဝေပဝိတ္တာရနယေန ဒေ့ဝနဝုတိ ဟာစိတ္တိယာနိ ဒသ္သေတွာ တဒနန္တရံ နိဒ္ဒိဋ္ဌေ ဟဋ္ဌိဒေသနီယေ ဒဿေတုမာဟ **"ယော စန္တရဃရ"** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **အန္တရဃရ** န္တိ ရထိကာဒိမာဟ။ ယထာဟ "အန္တရဃရံ နာမ ရထိကာ ဗျူဟံ သိင်္ဃာဋကံ ဃရ"န္တိ။

ယော ပန ဘိက္ခု အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌာယ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထတော ယံ ကိဉ္စိ ခါဒနံ, ဘောဇနမ္ပိ တသဟတ္ထာ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ, **တဿ** ဘိက္ခုနော ဂဟဏေ ဒုက္ကဋံ, **ဘောဂေ** အဇ္ဈောဟာရေ ဟဋ္ဌိဒေသနီယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

ဣတော ပဋ္ဌာယ စတဿော ကထာ ဥပ္ပဋိပဟဋ္ဌိယာ ပေတ္တကေသု လိခိတာ, တာသံ အယံ ပဋိပဟဋ္ဌိ – "တွေဒ္ဒန္တရဃရ"န္တိ တတိယာ, "တဿ ဘိက္ခုနိယာ"တိ စတုတ္ထီ, "ရထိကာဒီသူ"တိ ပဉ္စမီ , "ရထိကာယပိ တ"တိ ဆဋ္ဌီ။ ပဋိပဟဋ္ဌိ ပနာယံ မာတိကဋ္ဌကထက္ကမေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမာယ ပဋိပဟဋ္ဌိယာ တာသံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဟောတိ –

၁၈၃၂-၃. ပုရိမကထာဒွဝယေန ပဒဘာဇနာဂတသာမညဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ ဣအနိ အဋ္ဌကထာဂတံ ဝိသေသံ ဒဿေတုမာဟ **"တွေ္ထာ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **တွေ္ထာ** တိ ဣမသ္မိံ ပဌမဟဋ္ဌိဒေသနီယသိက္ခာပဒေ။ **တဿာ** တိ အညာတိကဘိက္ခုနိယာ။ **တက္ကတော** တိ "အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌာယာ"တိ ဝစနတော။ **ဟိ**-သဒ္ဒော ဟေတုမှိ။ ယသ္မာ ဘိက္ခုဿ ဌိတဋ္ဌာနံ နပ္ပမာဏန္တိ **အဋ္ဌကထာယ** (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၅၃) ဝဏ္ဏိတံ, တသ္မာ အာရာမာဒီသု ဌတွာ ဒေန္တိယာ **ဘိက္ခုနိယာ** ဟတ္ထတော ဝီထိအာဒီသု ဌတွာ ယော ပဋိဂ္ဂဏှေယျ စေ, ဇဝံ **ပဋိဂ္ဂဏှတော** တဿ ဘိက္ခုနော န အေသောတိ ယောဇနာ။ ပရိဘောဂဿ ပဋိဂ္ဂဟဏမူလကတ္တာ **န အေသော။ "ပဋိဂ္ဂဏှတော"** တိ ဣမိနာ ပရိဘောဂေ ဟဋ္ဌိဒေသနီယာဘာဝေ စ ဒီပိတော ဟောတိ။

၁၈၃၄. သစေ ဘိက္ခုနီ ရထိကာဒီသု ဌတွာ ဘောဇနံ ဒေတိ, ဘိက္ခု အန္တရာရာမေ ဌတွာ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ စေ, တဿ အာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ ကထာဗန္ဓဝသေန **"ဘိက္ခုနိ ဘောဇန"** န္တိ ရဿတ္တံ။ **အာပတ္တီ** တိ စ ပဋိဂ္ဂဟဏပရိဘောဂေသု ဒုက္ကဋဟဋ္ဌိဒေသနီယာပတ္တိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၁၈၃၅. ရထိကာဒီသု ဌတွာ ဘိက္ခုနီ ဘောဇနံ ဒေတိ စေ, တံ ရထိကာယပိ တ။ပေ.။ အယံ နယောတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ရထိကာ**တိ ရစ္ဆာ။ **ဗျူဟ** န္တိ အနိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ ဌိတာ ဂတပစ္စာဂတရစ္ဆာ။ **သန္ဓိ** နာမ ဃရသန္ဓိ။ **သိင်္ဃာဋက** န္တိ စတုက္ကောဏံ တ တိကောဏံ တ မဂ္ဂသမောဓာနဋ္ဌာနံ။ **အယံ နယော**တိ "အာပတ္တီ"တိ အနန္တရကထာယ ဝုတ္တနယော။

၁၈၃၇. အာမိသေန အသမ္ဘိန္နရသံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဒုက္ကဋံ ဘာသိတံ။ အာမိသေန သမ္ဘိန္နေ ဧကရသေ ယာမကာလိကာဒိမှိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အဇ္ဈောဟာရေ ဟဋ္ဌိဒေသနီယာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

၁၈၃၈. ဧကတောဥပသမ္ပန္နဟတ္ထတော တိ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာယ ဟတ္ထတော။ ယထာဟ "ဧကတောဥပသမ္ပန္နာယာတိ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာယာ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၅၃)။ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာယ ပန ယထာဝတ္ထုကမေဝာတိ။

၁၈၃၉. အညာတိကာယ ဉာတိကသညိဿ, တထေဝ ဝိမတိဿ စ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၁၈၄၀. အညာတိကာယ အပေန္တိယာ ဘူမိယာ နိက္ခိပိတွာ ဒဒမာနာယ တ အန္တရာရာမာဒီသု ဌတွာ ဒေန္တိယာ ပဋိဂ္ဂဏှတော ဘိက္ခုဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **အန္တရာရာမာဒီသူ** တိ တွေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဘိက္ခုနုပဿယ တိတ္ထိယသေယျာပဋိက္ကမနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပဋိက္ကမနံ** နာမ ဘောဇနသာလာ။

၁၈၄၁. ကမတော ဗဟိ နီဟရိတွာ ဒေတီတိ ယောဇနာ။

၁၈၄၂. ဟတ္ထတော တိ ဧတ္ထ ''ဂဟဏေ''တိ သေသော။ **တထာ**တိ အနာပတ္တိ။ သမုဋ္ဌာနံ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ဧဠ ကလောမေန သမံ မတန္တိ ယောဇနာ။

ပဌမဟဋ္ဌိဒေသနီယကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၄၃-၄. အဝုတ္တေ တိ ဝဏ္ဏမာနနယေန အဝုတ္တေ။ ဧကေနပိ စ ဘိက္ခုနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အပသက္က** တိ အပဂ စ္ဆ။ အာဒိ-အတ္ထတစိနာ **ဣတိ**-သဒ္ဒေန ''အပသက္က တာဝ, ဘဂိနိ, ယာဝ ဘိက္ခူ ဘုဉ္ဇန္တီ''တိ တက္ကသေသော သ ငှဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣမိနာ အပသာဒနာကာရော သန္ဒဿိတော။ **''ဧကေနပိ စ ဘိက္ခုနာ''**တိ ဣမိနာ အဝကံသော ဒဿိတော။ ဥက္ကံသော ပန ''တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သာ ဘိက္ခုနီ အပသာဒေတဗ္ဗာ''တိ ဟဋ္ဌိတောပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **''အာမိသ''**န္တိ သာမညဝစနေပိ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရန္တေဝ ဂဟဏံ။ ယထာဟ ''ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတ ရေနာ''တိ။ **ဘောဂေ**တိ စ **ဧကတောဉပသမ္ပန္န** န္တိ စ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

၁၈၄၅. တထေဝတိ ဒုက္ကဋံ။ **တတ္ထာ** တိ အနုပသမ္ပန္နာယ။

၁၈၄၆. အတ္တနော ဘတ္တေ ဒိန္နေပိ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိ, ပုရိမသိက္ခာပဒေန ပန အာပတ္တိသမ္ဘဝတ **''န ဒေတီ''**တိ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ ''အတ္တနော ဘတ္တံ အပေတိ, န ဒေတီတိ ဧတ္ထ သစေပိ အတ္တနော ဘတ္တံ ဒေတိ, ဣမိ နာ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိယေဝ, ပုရိမသိက္ခာပဒေန အာပတ္တီ''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၅၅၈)။ **တထာ**တိ အနာပတ္တိ။ ဉဘယ သိက္ခာပဒေဟိပိ အနာပတ္တိ ဒဿေတုမာဟ **''ပဒေတိ စေ''**တိ။ ယထာဟ ''အညေသံ ဘတ္တံ ဒေတိ, န အပေတီတိ ဧတ္ ထ ပန သစေပိ အပေယ္ယ, ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ ဘဝေယ္ယ, ဒေန္တိယာ ပန နေဝ ဣမိနာ, န ပုရိမေန အာပတ္ တီ''တိ။

၁၈၄၇. ဘိက္ခုနီ ယံ န ဒိန္နံ, တံ အပေတိ, ယတ္ထ တ န ဒိန္နံ, တတ္ထ အပေတိ, တမ္ပိ **သဗ္ဗသံ** မိတ္တာမိတ္တာနံ သမံ အပေတိ, တတ္ထာပိ အနာပတ္တိ။

၁၈၄၈. သိက္ခမာနာ တ သာမဏေရိကာ တ ''ဣဓ သူပံ ဒေထ, ဩဒနံ ဒေထာ''တိ **တေသာသန္တိ** ဝိဓာနံ ကရောန္တိ ဋ္ဌိတာ, တံ အနုပသာဒေန္တဿ အနာပတ္တိ။ ပဉ္စေဝ ဘောဇနာနိ ဝိနာ အညံ တေသာသန္တိ ဘိက္ခုနိ အနုပသာဒေန္တဿ သ အနာပတ္တိ။ အနုပသာဒေန္တဿ ဥမ္မတ္တကာဒိနောပိ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

၁၈၄၉. သမုဋ္ဌာန န္တိ ဧတ္ထ ''ဣမဿာ''တိ သေသော။ ဘောဇနံ ကိရိယံ, တေသာသန္တိယာ အနိတရဏံ အကိရိ ယန္တိ ဧဝမိဒံ **ကိရိယာကိရိယံ** ။

ဒုတိယဟဋ္ဌိဒေသနီယကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၅၀-၁. သေက္ခန္တိ သမ္မတေ တိ ''သေက္ခသမ္မတံ နာမ ကုလံ ယံ ကုလံ သဒ္ဓာယ ဝဍ္ဎတိ, ဘောဂေန ဟာ ယတိ, ဧဝရူပဿ ကုလဿ ဉတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန သေက္ခသမ္မုတိ ဒိန္နာ ဟောတီ''တိ (ဟာစိ. ၅၆၇) ဝုတ္တံ ဣဒံ ကုလံ သေက္ခသမ္မတံ နာမ။ တေနာဟ **''လဒ္ဓသမ္မုတိကေ ကုလေ''** တိ။ လဒ္ဓာ သမ္မုတိ ယေနာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဃရူပစာ ရံ ဩက္ကန္တေ နိမန္တိတောပိ အနိမန္တိတော ဟောတီတိ အာဟ **''ဃရူပစာရောက္ကမနာ ပုဗ္ဗေတ''** တိ။ ယထာဟ ''အနိမန္တိတော နာမ အဇ္ဇတနာယ တ သွတနာယ တ အနိမန္တိတော, ဃရူပစာရံ ဩက္ကမန္တေ နိမန္တေတိ, ဧသော အနိမန္တိတော နာမာ''တိ (ဟာစိ. ၅၆၇)။

''အဂိလာနော နာမ ယော သက္ကောတိ ပိဏ္ဍာယ စရိတု''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခာယ စရိတုံ သမတ္ထော အဂိလာ နော နာမ။ **ဂဟေတွ**တိ သဟတ္ထာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။ **''အာမိသ''**န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ယထာဟ ''ခာဒနီယံ တ ဘောဇနီယံ တ သဟတ္ထာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ''တိ (ဟာစိ. ၅၆၇)။ **ဂဟဏေ**တိ ဧတ္ထ ''အာဟာရတ္ထာယာ''တိ သေသော။

၁၈၅၂. တတ္ထာ တိ အသေက္ခသမ္မတေ ကုလေ။ **တထေဝ ပရိဒီပိတ**န္တိ ဒုက္ကဋံ ပရိဒီပိတံ။

၁၈၅၄. နိမန္တိတသ္သ တ တိ တ္တေ **တ**-သဒ္ဒေန နိမန္တိတသ္သ အဝသေသံ ဂဏှာတိ။ ယထာဟ "နိမန္တိတသ္သ တ ဂိလာနသ္သ တ သေသကံ ဘုဉ္ဇတီ"တိ။ အညေသံ ဘိက္ခူ တတ္ထ ဒီယတီတိ ယောဇနာ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ သေက္ခသမ္မတေ ကုလေ။

၁၈၅၅. ယတ္ထ ကတ္ထစိ တိ အာသနသာလာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ။ **နိစ္စဘတ္တာဒိကေ တပိ** တိ တ္တေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သလာကဘတ္တပက္ခိကဥပေါသထိကပာဋိပဒိကဘတ္တာနံ ဂဟဏံ။

၁၈၅၆. ဒ္ဒတရေတိ တ္တေ "ဌပေတ္ဝာ"တိ သေသော။ **သမ္ပတ္တေ** တိ တ္တေ "ပစ္ဆာ"တိ သေသော။ ယထာဟ "သစေပိ အနာဂတေ ဘိက္ခုမ္ဟိ ပဌမံယေဝ နီဟရိတ္ဝာ ဒ္ဒတရေ ဌပေတ္ဝာ ပစ္ဆာ သမ္ပတ္တသ္သ ဒေန္တိ, ဝဋ္ဋတီ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၆၉)။

၁၈၅၇. မဟာပစ္စရိယာ (ပအာစိ. အဋ္ဌ. ၅၆၉) ဂတဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"ဘိက္ခု"**န္တိအာဒိ။ **သမုဒ္ဒာနေဋ္ဌကူ ပမန္တိ** သမုဒ္ဒာနတော ဋ္ဌေကလောမသိက္ခာပဒသဒိသန္တိ အတ္ထော။

တတိယပာဋိဒေသနီယကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၅၈-၉. "ပဉ္စန္နံ ပဋိသံဝိဒိတံ, တေံ အပ္ပဋိသံဝိဒိတံ နာမာ"တိ ဝစနတော စ ဣမာပိ "သဟဓမ္မိကဉာပိတ"န္တိ ဝက္ခမာနတ္တာ စ **အဂဟဋ္ဌ** -သဒ္ဒေန ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဂဟဏံ။ ဝုတ္တမေဝ နယံ တေဟာရန္တ္တရေန ဒဿေတုမာဟ **"ဣတ္ထိယာ ပုရိသေန တ"**တိ။ "ယာနိ ခော ပန တာနိ အာရညကာနိ သေနာသနာနီ"တိ (ပာစိ. ၅၇၃) ဝစနတော **အာရာမန္တိ** အာရညကာရာမမာဟ။ သစေ ဧဝမာရောစိတံ ပဋိသံဝိဒိတန္တိ ဟိ **ဝုတ္တံ** ပဒဘာဇနေတိ (ပာစိ. ၅၇၃) ယောဇနာ။ **ပဋိသံဝိဒိ တ**န္တိ ပဂေဝ နိဝေဒိတံ။

၁၈၆၀. ပစ္ဆာ ယထာရောစိတံ တမေဝ တ တသ္သ စ ပရိတရံ ကတ္ဝာ အညံ ဗဟုံ တ အာဟရီယတု, တမ္ပိ ပဋိသံဝေဒိတံ နာမာတိ ယောဇနာ။

၁၈၆၁. ယာဂုယာ ဝိဒိတံ ကတ္ဝာတိ တ္တေ "တံ ဌပေတ္ဝာ"တိ ဣဒံ သာမတ္ထိယာ လဗ္ဘတိ။ ဣဒမ္ပိ ဝိဒိတံ ကုရုန္နံ ဒိယံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

၁၈၆၂. ပနာတိ အပိ-သဒ္ဒတ္ထော။ အညာနိပိ ကုလာနီတိ ယောဇနာ။ တ္တေ "အသုကံ နာမ ကုလံ ပဋိသံဝေဒိတံ က တ္ဝာ ခာဒနီယာဒီနိ ဂဟေတ္ဝာ ဂစ္ဆတီတိ သုတ္ဝာ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၇၃) **အဋ္ဌကထာ**သေသော။ **တေနာ**တိ ကတပဋိသံ ဝေဒိတေန။ တမ္ပိ စ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၈၆၃. ဧဝံ ယံ အနာရောစိတန္တိ "အာရာမံ တ ဥပစာရံ တ ပဝိသိတ္ဝာ"တိအာဒိနာ နယေန ယံ ပဌမံ အနိဝေဒိတံ။ **"ဧဝ"**န္တိ ဣဒံ "ယံ အာရာမမနာဘတ"န္တိ ဣမိနာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဧဝ**န္တိ "တသ္သ ပရိတရံ ကတ္ဝာ"တိအာဒိနာ ပကာရေန။ **"တံ အသံဝိဒိတံ နာမာ"**တိ ဣဒံ "သဟဓမ္မိကဉာပိတ"န္တိ ဣမိနာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယထာဟ "ပဉ္စန္နံ ပဋိ သံဝိဒိတံ, တေံ အပ္ပဋိသံဝိဒိတံ နာမာ"တိ (ပာစိ. ၅၇၃)။ **အဋ္ဌကထာယဥ္စ** "ပဉ္စန္နံ ပဋိသံဝိဒိတန္တိ ပဉ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ယံ ကိဉ္စိ ပေသေတ္ဝာ 'ခာဒနီယံ တ ဘောဇနီယံ တ အာဟရိဿာမာ'တိ ပဋိသံဝိဒိတံ ကတမ္ပိ အပ္ပဋိသံဝိဒိတမေဝါတိ အ တ္ထော"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၇၃) ဝုတ္တံ။

၁၈၆၄. ကာရာပေတ္ဝာတိ တ္တေ "ပဋိသံဝိဒိတ"န္တိ သေသော။

၁၈၆၅. ဘိက္ခုနာ တ ဂန္တ္ဝာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ **ဧဝမကတ္ဝာ**တိ "ဗဟိအာရာမံ ပေသေတ္ဝာ တ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တဝိဓာနံ အကတ္ဝာ။ **ဥပစာရတော**တိ တ္တေ ဘုမ္မတ္တေ တော-ပစ္စယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၈၆၈. "ပဋိသံဝိဒိတေ"တိအာဒီနံ ပဒါနံ "အနာပတ္တေ တ"တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဋိသံဝိဒိတေ**တိ တ္တေ "ဂိ လာနဿာ"တိ သေသော။ ပဋိသံဝိဒိတေ အနာပတ္တိ, ဂိလာနဿာပိ အနာပတ္တိ, အပ္ပဋိသံဝိဒိတေပိ **တဿ** ပဋိသံဝိဒိ

တဿ အဝသေသကေ တ ဂိလာနဿ အဝသေသကေ တ အနာပတ္တိ တေတိ သမ္ဗန္ဓော ။ ယထာဟ **အနာပတ္တိတ ရေ** ''ပဋိသံဝိဒိတဿ တ ဂိလာနဿ တ သေသကံ ဘုဉ္ဇတီ''တိ (ပာစိ. ၅၇၅)။ ဗဟာရာမေ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာတ အန္တော ယေဝ ဘုဉ္ဇတော အဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **ဂဟေတ္ဝာတ တ**တိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒော ''တဿာ''တိအာဒီသုပိ ယောဇေတဗ္ဗော။

၁၈၆၉. တတ္ထာ တိ တသ္မိံ အာရညကာရာမေ။ ခာဒတော အနာပတ္တိ တေတိ ယောဇနာ, တတ္ထ ''အညေန ကပ္ပိယံ ကတ္ဝာတ ဒိန္နာနီ''တိ သေသော။

စတုတ္ထပာဋိဒေသနီယကထာဝဏ္ဏနာ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ပာဋိဒေသနီယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သေခိယကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၇၀. ဧဝံ ပါဋိဒေသနီယဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ တဒနန္တရံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနံ သေခိယာနံ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“ယော အနာဒရိယေနေဝ”**တိအာဒိ။ **ယော**တိ ထေရော ဝါ နဝေါ ဝါ မဇ္ဈိမော ဝါ။ ဧတ္ထ **အနာဒရိယံ** နာမ သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိအာပဇ္ဇနံ, နိဝါသနာဒိဝတ္ထုသ္မိံ ဥဂ္ဂဟဏေ နိရုဿာဟဉ္စ။ **ပစ္ဆတောပိ ဝါ**တိ ဧတ္ထ **ဝါ**-သဒ္ဒေန “ပဿတောပိ ဝါ”တိ ဣဒံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တဿ ဝါ**တိ ဧတ္ထ **ဝါ**-သဒ္ဒေါ ဝက္ခမာနသမုစ္စယော။

၁၈၇၁. န ကေဝလံ ဝုတ္တနယေန နိဝါသေန္တဿေဝ ဟောတိ, **ခန္ဓကာ**ဂတဟတ္ထိသောဏ္ဍာဒိအာကာရေနာပိ နိဝါသေန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အာဟ **“ဟတ္ထိသောဏ္ဍာဒီ”**တိအာဒိ။ ဟတ္ထိသောဏ္ဍာဒိနိဝါသနံ ပရတော **ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၂၈၀) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **ပရိမဏ္ဍလ**န္တိ သမန္တတော မဏ္ဍလံ ကတွာ။ **ဝတ္ထဗ္ဗ**န္တိ နိဝတ္ထဗ္ဗံ နိဝါသေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၁၈၇၂. **ဇာဏုမဏ္ဍလတော** **ဟေဋ္ဌာ**တိ ဧတ္ထ “ဇင်္ဃဋ္ဌိသီသတော ပဋ္ဌာယာ”တိ သေသော။ **အဋ္ဌင်္ဂုလပ္ပမာဏက**န္တိ ဝဍ္ဎကိအင်္ဂုလေန အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တန္တိ အာစရိယာ။ “ယော ပန သုက္ခဇင်္ဃော ဝါ မဟာပိဏ္ဍိကမံသော ဝါ ဟောတိ, တဿ သာရုပ္ပတ္ထာယ ဇာဏုမဏ္ဍလတော အဋ္ဌင်္ဂုလာဓိကမ္ပိ ဩတာရေတွာ နိဝါသေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၅၇၆) **အဋ္ဌကထံ** သင်္ဂဏှိတုမာဟ **“တတော ဦနံ န ဝဋ္ဋတီ”** တိ။

၁၈၇၃. အသဉ္စိစ္စ အပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ ဧဝမုပရိပိ။ **အသဉ္စိစ္စာ**တိ “အပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေဿာမီ”တိ ဧဝံ အသဉ္စိစ္စ, အထ ခေါ “ပရိမဏ္ဍလံယေဝ နိဝါသေဿာမီ”တိ ဝိရဇ္ဈိတွာ အပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေန္တဿ အနာပတ္တိ။ **အသတိဿာပီ**တိ အညဝိဟိတဿာပိ တထာ နိဝါသေန္တဿ အနာပတ္တိ။ **အဇာနန္တဿာ**တိ ကေဝလံ ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတုံ အဇာနန္တဿ အနာပတ္တိ။ အပိစ နိဝါသနဝတ္တံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဥဂ္ဂဟိတဝတ္တောပိ သစေ “အာရုဠှ”န္တိ ဝါ “ဩရုဠှ”န္တိ ဝါ န ဇာနာတိ, တဿာပိ အနာပတ္တိယေဝ။ **ဂိလာနဿာ**တိ ယဿ ဇင်္ဃာယ ဝါ ပါဒေ ဝါ ဝဏော ဟောတိ, တဿ ဥက္ခိပိတွာ ဝါ ဩတာရေတွာ ဝါ နိဝါသေန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ပါဒေ**တိ ဧတ္ထ ပါဒသမီပံ အဓိပ္ပေတံ။ **အာပဒါသူ**တိ ဝါဠာ ဝါ စောရာ ဝါ အနုဗန္ဓန္တိ, ဧဝရူပါသု အာပဒါသု အနာပတ္တိ။

ပရိမဏ္ဍလကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၈၇၄. ဥဘော ကောဏေ သမံ ကတွာတိ ပါရုပနဿ ဧကံသေ ကတဿ ပိဋ္ဌိပဿေ, ဥဒရပဿေ စ ဩလမ္ဗမာနေ ဥဘော ကဏ္ဏေ ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ ဂဏ္ဍာ ဝိယ သမံ ကတွာ။ **ပရိမဏ္ဍလံ ကတွာ** တိ ဧတဿေဝ အတ္ထပဒံ။ **သာဒရ**န္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော။ သာဒရံ ဝါ ပါရုပိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ, သာဒရံ ပါရုပနံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ဧဝံ အကရောန္တဿာ** တိ ပါရုပနဝတ္တံ အာဒရံ ဇနေတွာ ဧဝံ အပါရုပန္တဿ။

၁၈၇၅. “ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေဿာမီတိ သိက္ခာ ကရဏီယာ”တိ (ပါစိ. ၅၇၆) ဝါ “ပရိမဏ္ဍလံ ပါရုပိဿာမီတိ သိက္ခာ ကရဏီယာ”တိ (ပါစိ. ၅၇၇) ဝါ “အန္တရဃရေ”တိ အဝိသေသေတွာ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **“အဝိသေသေန ဝုတ္တ”**န္တိ။ ဣဒံ သိက္ခာပဒဒွယံ ယသ္မာ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဃရေ, ဝိဟာရေ ဝါ ကာတဗ္ဗံ ပရိမဏ္ဍလန္တိ ယောဇနာ။ **ဃရေ**တိ အန္တရဃရေ။ **ဝိဟာရေ ဝါ**တိ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနာဒိကာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပရိမဏ္ဍလံ ကာတဗ္ဗ**န္တိ ပရိမဏ္ဍလမေဝ နိဝါသေတဗ္ဗံ ပါရုပိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ဒုတိယံ။

၁၈၇၆. ဥဘော ကောဏေ သမံ ကတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဂီဝမေဝ စ အနုဝါတေန ဆာဒေတွာတိ ယောဇနာ။

၁၈၇၇. တထာ အကတ္ဝာတိ ယထာဝုတ္တဝိဓာနံ အကတ္ဝာ။ **ဇတ္တုနိုပီ** တိ ဥဘော အံသကူဋာနိပိ။ **ဉရမ္ပိ စာ** တိ ဟဒယမ္ပိ။ **ဝိဝရိတွာတ**ိ အပ္ပဋိစ္ဆာဒေတွာ။ **ယထာကာမန္တိ** ကုဏ္ဍာနုရူပံ။ **ဂဏ္ဌိတော** တိ ဧတ္ထ ''အန္တရဃရေ''တိ သေသော။ **အန္တရဃရံ** နာမ ကမေ တ ဟောတု ဝိဟာရေ တ, ပဝိတ္ဝာ ဘုဉ္ဇိတွာ ဂိဟီနံ ဝသနဋ္ဌာနံ။

တတိယံ။

၁၈၇၈-၉. ''မဏိဗန္ဓတော'' တိ ဣမိနာပိ ''ဟေဋ္ဌာ''တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တသ္မုပဂဿာ** တိ ဧတ္ထ ''ကာယံ ဝိဝရိတ္ဝာ နိသီဒတော''တိ သေသော။ **တသ္မုပဂေ** နာမ ရတ္တိတသတ္တာယ ဥပဂတော, ဧတေန တသတ္တာယ အန္တရဃရံ ဥပဂစ္ဆန္တေန သုပ္ပဋိစ္ဆန္နေနေဝ ဥပဂန္တဗ္ဗန္တိ ဒီပိတံ ဟောတိ, ဧတေနေဝ တသ္မုပဂတဿ သန္တိကံ ဥပဂတဿ ယထာကာမံ ဂမနေ န ဒေသောတိ စ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။ တေနာဟ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ''ဧကေဒိဝသမ္ပိ တသ္မုပဂတဿ သန္တိကံ ယထာသုခံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ကော ပန တအေ စတုပဉ္စာဟံ တသမဓိဋ္ဌာယ ဝသိတဘိက္ခုနံ သန္တိက''န္တိ။

စတုတ္ထံ။

၁၈၈၀. သုဝိနီတေနာတိ ဟတ္ထပာဒါနံ အကီဠာပနေနေဝ သုဋ္ဌု ဝိနီတေန။

ပဉ္စမံ။

၁၈၈၁. ကထာဗန္ဓဝသေန **''သတီမတာ''**တိ ဒီဃော ကတော။ **အဝိကာရေနာတ**ိ တံတဒဝလောကာသဟိတေန ။ ယုဂံ မတ္တာ ပမာဏံ တေဿာတိ **ယုဂမတ္တံ,** ရထယုဂံ စတုဟတ္ထပ္ပမာဏံ, တတ္တကံ ပဒေသံ။ **ပေက္ခိနာ** တိ ဩလောကေန္တေန။ ''ဘိက္ခုနာ ဩက္ခိတ္တစက္ခုနာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၁၈၈၂. အန္တရဃရေ ယတ္ထ ကတ္ထစိပိ ဧကေသ္မိမ္ပိ ဌာနေ ဌတ္ဝာတိ ယောဇနာ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ တထာရူပေ အန္တရာယေ သတိ ဂစ္ဆတောပိ ဩလောကေတုံ လဗ္ဘတိ။ **ကေသ္မိံ ပန ဌာနေ ဌတ္ဝာ** တိ ဧတ္ထ ဂစ္ဆန္တောပိ ပရိဿယာဘာဝံ ဩလောကေတုံ လဗ္ဘတိယေဝ။ ''တထာ ကမေ ပူဇ''န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ပိ**-သဒ္ဒော ပန-သဒ္ဒတ္ထော, ဩလောကေတုံ ပန ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၈၈၃. ဩလောကေန္တော တဟံ တဟ န္တိ ယော အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ တံ တံ ဒိသာဘာဂံ ဟသာဒံ ကူဋာကရံ ဝီထိံ ဩလောကေန္တော။

သတ္တမံ။

၁၈၈၄. ကေတော တပီတိ ကေအံသကူဋတော တ။ **ဥဘတော တပီတ**ိ ဥဘယံသကူဋတော တ။ **ဣန္ဒခီလကတော အန္တော**တိ ကမဒ္ဒတရိန္ဒခီလတော အန္တော, ဃရေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

နဝမံ။

၁၈၈၅. တထာ နိသိန္နကာလေပီ တိ ဣန္ဒခီလဿ အန္တော နိသိန္နကာလေပိ။ ကုဏ္ဍိကံ နီဟရန္တေန စ စီဝရံ **အနုက္ခိပိတွာ အာတဗ္ဗာ** ကုဏ္ဍိကာတိ ယောဇနာ။ **ကုဏ္ဍိက** န္တိ စ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။ ဓမ္မကရဏာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဒသမံ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၁၈၈၆. ဂန္တုံ ဝဋ္ဋေဝ နိသီဒိတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **စ**-သဒ္ဒော ကိရိယာသမုစ္စယော။ **ဟသနီယသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိ**န္တိ ဟာသဇနကေ ကာရဏေ။ **သိတမတ္တ**န္တိ မန္ဒဟာသံ။

ပဌမဒုတိယာနိ။

၁၈၈၇. အပ္ပသဒ္ဒေနာ တိ ''ကိတ္တာဝတာ အပ္ပသဒ္ဒော ဟောတိ? ဒ္ဝါဒသဟတ္ထေ ဂေဟေ အာဒိမှိ သင်္ဃတ္ထေရော, မဇ္ဈေ ဒုတိယတ္ထေရော, အန္တေ တတိယတ္ထေရောတိ ဧဝံ နိသိန္နေသုယံ သင်္ဃတ္ထေရော ဒုတိယတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ မန္တေတိ, ဒုတိယတ္ထေရော တဿ သဒ္ဒဉ္စေဝ သုဏာတိ, ကထဉ္စ ဝဝတ္ထပေတိ။ တတိယတ္ထေရော ပန သဒ္ဒမေဝ သုဏာတိ, ကထံ န ဝဝတ္ထပေတိ။ ဧတ္တာဝတာ အပ္ပသဒ္ဒော ဟောတီ''တိ (ပာစိ. ၅၈၈) ဝုတ္တအပ္ပသဒ္ဒယုတ္တေန။ သစေ ပန တတိယတ္ထေရော ကထဉ္စ ဝဝတ္ထပေတိ, မဟာသဒ္ဒော နာမ ဟောတီတိ။

တတိယံ။

၁၈၈၈. ကာယပ္ပစာလကံ ကတ္ဝါ တိ ကာယံ စာလေတွာ စာလေတွာ။ ဥပရိပိ ဧသေဝ နယော။ ဟတ္ထဿ ဝုတ္တလက္ခဏတ္တာ **''ဗာဟုံ''**တိ မဏိဗန္ဓတော ယာဝ အံသကူဋာ ဂဟေတဗ္ဗာ။

၁၈၈၉. ဥဇုံ ပဂ္ဂဟေတ္ဝါ တိ ဥဇုံ ဌပေတွာ။ **အာသိတဗ္ဗ** န္တိ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ''သမေန ဣရိယာပထေန တူ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၁၈၉၀. ဣတ္ထမ္ဘူတေ ကရဏဝစနံ။ ဂမနပဋိသံယုတ္တေသု သိက္ခာပဒေသု ဂမနဿ အသမ္ဘဝတော အာဟ **''နိသီဒနေန ယုတ္တေသူ''**တိ။

ပဉ္စမဆဋ္ဌသတ္တမဋ္ဌမနဝမာနိ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၁၈၉၁. ခမ္ဘံ ကတ္ဝါ တိ ကဋိယာ ဧကပဿေ ဝါ ဒ္ဝီသု ဝါ ပဿေသု ကပ္ပရသန္ဓိတော အာဘုဇိတွာ ဟတ္ထံ ဌပေတွာ။ ယထာဟ – ''ခမ္ဘကတော နာမ ကဋိယံ ဟတ္ထံ ဌပေတွာ ကတခမ္ဘော''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၉၆)။ ဥက္ကုဋိ ကာယ ဝါ ဂစ္ဆတောတိ ယောဇနာ။ **ဥက္ကုဋိကာ** ဝုစ္စတိ ပဏှိယော ဥက္ခိပိတွာ အဂ္ဂပါဒေဟိ ဝါ အဂ္ဂပါဒေ ဥက္ခိပိတွာ ပဏှီဟိ ဧဝ ဝါ ဘူမိံ ဖုသန္တဿ ဂမနံ။

၁၈၉၂. ဒုဿပလ္လတ္ထိကာယာ တိ အာယောဂပလ္လတ္ထိကာယ။ အန္တရဃရေ နိသီဒန္တဿ တဿ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၁၈၉၃. ဒုတိယေ စာတိ ''န ခမ္ဘကတော အန္တရဃရေ နိသီဒိဿာမီ''တိ (ပာစိ. ၅၉၇) သိက္ခာပဒေ စ။ **စတုတ္ထေ စာ**တိ ''န ဩဂုဏ္ဌိတော အန္တရဃရေ နိသီဒိဿာမီ''တိ (ပာစိ. ၅၉၉) သိက္ခာပဒေ စ။ **ဆဋ္ဌေ** တိ ''န ပလ္လတ္ထိကာယ အန္တရဃရေ''ဣစ္စာဒိ (ပာစိ. ၆၀၁) သိက္ခာပဒေ စ။ **ဣတိ** ဧဝံ **သာရုပ္ပာ** သမဏာစာရာနုစ္ဆဝိကာ **ဆဗ္ဗီသတိ** သိက္ခာပဒါနိ ပကာသိတာနိ။

ပဌမဒုတိယတတိယစတုတ္ထပဉ္စမဆဋ္ဌာနိ။

၁၈၉၄. ဝိညုနာ ဘိက္ခုနာ သက္ကစ္စံ သတိယုတ္တေန, ပတ္တသညိနာ စ ဟုတွာ သမသူပေါ ပိဏ္ဍပါတော ဂဟေတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ ဧဝံ တောယ ကထာယ သိက္ခာပဒတ္တယံ သင်္ဂဟိတံ။ **သက္ကစ္စ** န္တိ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ **''သတိယုတ္တေနာ''** တိ ဣဒံ ''သက္ကစ္စ''န္တိ ဧတဿ အတ္ထပဒံ။ ''သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၀၂) ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ ပတ္တေ သညာ **ပတ္တသညာ,** သာ အဿ အတ္ထီတိ **ပတ္တသညီ,** အနညဝိဟိတေန အတ္တနော ဘာဇနေယေဝ ဥပနိဗဒ္ဓသညိနာတိ အတ္ထော။

၁၈၉၅. ဘတ္တစတုဗ္ဘာဂေ တိ ဘတ္တဿ စတုဗ္ဘာဂပ္ပမာဏော။ တတော အဓိကံ ဂဏှတော ဒုက္ကဋံ။

၁၈၉၆. ''ရသရသေ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ **''ရသေရသေ''**တိ ကထာဗန္ဓဝသေန ဝုတ္တံ။ ဒွေဝ သူပေ ဌပေတွာ အဝသေသာနိ ဩလောဏိသာကသူပေယျမစ္ဆရသမံသရသာဒီနိ ရသရသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တွေ စ **''ဩလောဏီ**တိ ဒဓိကတံ ကေရသ''န္တိ ကေစိ။ ''ကော ဗျဉ္ဇနဝိကတီ''တိ အပရေ။ ''ယော ကောစိ သုဒ္ဓော ကဉ္ဇိကတက္ကာဒိရသော''တိ အညေ။ **သာကသူပေယျ** ဂ္ဂဟဏေန ယာ ကာစိ သူပေယျသာကေဟိ ကတာ ဗျဉ္ဇနဝိကတိ ဝုတ္တာ။ **မံသရသာဒီနီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဝသေသာ သဗ္ဗာပိ ဗျဉ္ဇနဝိကတိ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဉာတကာဒီန**န္တိ တွေ ''သန္တကံ ဂဏှန္တဿာ''တိ သေသော။ **အညတ္ထာယာ** တိ တွေ ''ကတံ ဂဏှန္တဿာ''တိ သေသော။ **ဓနေနာ**တိ တွေ ''အတ္တနော''တိ စ ''ကီတ''န္တိ စ ''ဂဏှန္တဿာ''တိ စ သေသော။ ဉာတကာဒီနံ သန္တကံ ဂဏှန္တဿ, အညတ္ထာယ ကတံ ဂဏှန္တဿ, အတ္တနော ဓနေန ကီတံ ဂဏှန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။

သတ္တမဌမနဝမာနိ။

၁၈၉၇. အဓိဋ္ဌာနူပဂဿ ပတ္တဿ မုခဝဋ္ဋိယာ အန္တောလေခာပမာဏေန ပူရိတောဝ ဂဟေတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။

၁၈၉၈. အနာပတ္တိဝိသယံ ဒဿေတွာ အာပတ္တိဝိသယံ ဒဿေတုမာဟ **''တတ္ထာ''** တိအာဒိ။ **တတ္ထာ** တိ အဓိဋ္ဌာနူပဂေ ပတ္တေ။ **ထူပီကတံ ကတွာ**တိ တွေ ''ဒိယျမာန''န္တိ သေသော။ ယထာဝုတ္တလေခာတိက္ကမော ယထာ ဟောတိ, ဧဝံ ထူပီကတံ ဒိယျမာနံ ဂဏှတော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ကမိနာ ပဉ္စမံ ထူပီကတဿ အဓိဋ္ဌာနူပဂပတ္တဿ ပဏ္ဏာ ပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စ ပဉ္စမပဋိဂ္ဂဟိတပတ္တေ ပဏ္ဏာ ဘောဇနဿ ထူပီကတဿ ပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စ နိတရိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၈၉၉. ကာလိကတ္တယမေဝ စ ထူပီကတံ ဝဋ္ဋတေတတိ ယောဇနာ။ **သေသေ**တိ အနဓိဋ္ဌာနူပဂေ ပတ္တေ။ **သဗ္ဗန္တိ** စတုဗ္ဗိဓံ ကာလိကံ ထူပီကတံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၉၀၀. **ပေသေတီ**တိ တွေ ''ဘိက္ခူ''တိ သေသော။ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနံ ယဒိ ပေသေတီတိ ယောဇနာ။ ''ဝိဟာရံ ပေသေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၀၅) **အဋ္ဌကထာယ** အဓိပ္ပာယံ ဒဿေတုံ **''ဘိက္ခုနံ''** န္တိ ဝစနေန ပဋိဂ္ဂဟဏံ အဝိဇဟိတွာ ဘိက္ခုနာ ဧဝ ပေသိတံ ဂဏှန္တာနံ ဘိက္ခုနံ အနာပတ္တီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ အညထာ ''ပူရေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ တွေ တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဝိညာယတိ။

၁၉၀၁. **ပက္ခိပ္ပမာန** န္တိ မုခဝဋ္ဋိတော ဥစ္စံ ကတွာ မဇ္ဈေ ပက္ခိပိယမာနံ။ **ဖလာဒိကန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဩဒနာဒိမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဟေဋ္ဌာ ဩရောဟတီ**တိ သမန္တာ ဩကာသသမ္ဘဝတော စာလိယမာနံ မုခဝဋ္ဋိပ္ပမာဏတော ဟေဋ္ဌာ ဘဿတိ။

၁၉၀၂. **တက္ကောလကာဒီန** န္တိ တွေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပူဂဖလာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **ဌပေတွာ**တိ ဘတ္တမတ္ထကေ နိက္ခိပိတွာ။ **ဝဋံသက**န္တိ အဝဋံသကံ။

၁၉၀၃. **ပူဝဿာ** တိ ဝိကာရသမ္ဗန္ဓေ သာမိဝစနံ, ပူဝဝဋံသကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပူဝဿ ယာဝကာလိကတ္တာ အာဟ **''ဣဒံ ထူပီကတံ သိယာ''**တိ။

၁၉၀၄. ပဏ္ဏာနံ ဝိသုံ ဘာဇနတ္တာ အာဟ **''ဝဋ္ဋတီ''** တိ။

၁၉၀၅. **အဿာ** တိ ဘိက္ခုနိယာ။ **တံ တု သဗ္ဗန္တိ** ''ထူပီကတတ္တာ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ တံ ပန သဗ္ဗံ။ **ဂဟိတံ သုဂဟိတ**န္တိ ဝိရာဓေတွာ ပဋိဂ္ဂဟိတံ စေ, သုပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ။

ဒသမံ။

တတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၁၉၀၆. ‘‘ဥပရိ ဩမိ’’န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဥပရီ**တိ ဘတ္တဿ ဥပရိ။ **ဩမိ**န္တိ ပရိစ္ဆေဒံ။ **ပဋိဟဋိယာ**တိ အတ္တနော ဒိသာယ ပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ အနုက္ကမေန။

၁၉၀၇. **အညေသ**န္တိ ဧတ္ထ ‘‘ဒေန္တော’’တိ သေသော။ အတ္တနော ဘတ္တံ အညေသံ ဒေန္တော အညဿ ဘာဇ နေ **အာကိရံ** အာကိရန္တော ပန ပဋိဟဋ္ဌိ ဝိနာပိ တဟိံ တဟိံ ဩမသတိ စေ, နတ္ထိ ဒောသောတိ ယောဇနာ။ ဥတ္တရိဘင်္ဂကံ တထာ အာကိရန္တော တတ္ထ တတ္ထ ဩမသတိ, နတ္ထိ ဒောသောတိ ယောဇနာ ။ ဘုဥ္ဇနတ္ထာယ ဂဏှန္တောပိ စေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗော။ **ဥတ္တရိဘင်္ဂံ** နာမ ဗျဉ္ဇနံ။

တတိယံ။

၁၉၀၈. မတ္တကံ ဩမဒ္ဒိတွာ ပရိဘုဥ္ဇတော ဒောသောတိ ယောဇနာ။ ‘‘ထူပကတောတိ မတ္တကတော, ဝေမဇ္ဈ တော’’တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၁၀) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော **မတ္တက** န္တိ ဧတ္ထ ဘတ္တမတ္တကမာဟ။ **ဩမဒ္ဒိတွာ** တိ ဟတ္ထေန ဘတ္တံ အဝမဒ္ဒိတွာ။

၁၉၀၉. **သေသကေ ပရိတ္တေပိ စာ** တိ အဝသိဋ္ဌေ အပ္ပကေပိ စ။ **သံကဍ္ဎိတွာန** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ဌိတံ သံ ဟရိတွာ။ ဧကတော ပန မဒ္ဒိတွာ ဘုဥ္ဇတော အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

ပဉ္စမံ။

၁၉၁၀. **ဘိယျောကမျတာဟေတူ** တိ ပုန ဂဏှိတုကာမတာဟေတု။ **သူပံ တ**တိ မုဂ္ဂါဒိသူပံ တ။ **ဗျဉ္ဇနံ တ** တိ ဥတ္တရိဘင်္ဂံ တ။

ဆဋ္ဌံ။

၁၉၁၁. **ဝိညတ္တိယ** န္တိ သူပေါဒနဝိညတ္တိယံ။ ‘‘ဉာတကာနံ တ ပဝါရိတာနံ တ အညဿ အတ္ထာယ တ အတ္တ နော ဓနေန တ’’တိ ဣဒံ အနာပတ္တိယံ အဓိကံ။ ဂိလာနောပိ ဟုတွာ ပရေသံ ပတ္တံ ဥဇ္ဈာနသညာယ ဩလောကေန္တဿ အာပတ္တိ ဟောတီတိ အာဟ **‘‘ဥဇ္ဈာနေ ဂိလာနောပိ န မုစ္စတီ’’** တိ။ **ဥဇ္ဈာနေ** တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ။

၁၉၁၂. **ဒဿာမီ** တိ ဣမဿ ဘတ္တံ ဩလောကေတွာ ‘‘ယံ တတ္ထ နတ္ထိ, တံ ဒဿာမီ’’တိ တ ‘‘အာပေဿ သာမီ’’တိ တ။ အဝမညိတွာ ဥဇ္ဈာယနစိတ္တံ **ဥဇ္ဈာနံ,** ဥဇ္ဈာနေ သညာ **ဥဇ္ဈာနသညာ,** သာ အဿ အတ္ထီတိ ဝိဂ္ဂ ဟော။ နဥဇ္ဈာနသညိနော စ အနာပတ္တီတိ ဉာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

သတ္တမဋ္ဌမာနိ။

၁၉၁၃. **‘‘တေသံ မဇ္ဈပ္ပမာဏေနာ’’** တိ ဣမိနာ အသာရုပ္ပဝသေန ခုဒ္ဒကပဋိက္ခေပေါ ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ‘‘နာတိမဟန္တ’’န္တိ စ အတိမဟန္တဿေဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ခုဒ္ဒကေ အာပတ္တိ န ဒိဿတီတိ။ **ကဗဠော**တိ အာ လောပေါ။

၁၉၁၄. မူလခာဒနီယာဒိကေ သဗ္ဗတ္ထ ခဇ္ဇကေ ပနာတိ ယောဇနာ။ **ဖလာဖလေ**တိ ခုဒ္ဒကေ, မဟန္တေ စ ဖလေ။

နဝမံ။

၁၉၁၅. ဒသမေ နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ဒသမံ။

စတုတ္ထော ဝဂ္ဂေါ။

၁၉၁၆. **"အနာဟဋ္ဌေ"**တိ တေသံ အတ္ထပဒံ "မုခဒ္ဒတရံ အပဝ္ဗတ္တေ"တိ။ ယထာဟ "အနာဟဋ္ဌေတိ အနာဟရိတေ, မုခဒ္ဒတရံ အသမ္မာပိတေတိ အတ္ထော"တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၆၁၇)။ "မုခဒ္ဒတရံ ဝိဝရန္တဿာ"တိ တွေက္ကေ ဝုတ္တေ **မုခဒ္ဒတရ**-သဒ္ဒဿ သမ္ဗန္ဓိသဒ္ဒတ္တာ ကဿာတိ အပေက္ခာယ "မုခဒ္ဒတရံ ဝိဝရိဿာမီ"တိ အတ္တနောပဒေက ဝစနေန ဗျဉ္ဇိတမေဝတ္ထံ ပကာသေတုံ **အတ္တနော**-ဂဟဏံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **စ**-သဒ္ဒော ဝေကာရတ္ထော, အပ္ပတ္တေ တတိ ယောဇေတဗ္ဗော, အသမ္ပတ္တေယေဝာတိ အတ္ထော။

ပဌမံ။

၁၉၁၇. **သကလံ ဟတ္ထ** န္တိ တွေ **ဟတ္ထ** -သဒ္ဒော တဒေကဒေသေသု အင်္ဂုလီသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ "ဟတ္ထမုဒ္ဒအ"တိအာဒီသု ဝိယ သမုဒာယေ ပဝတ္တတေဟာရဿ အဝယဝေပိ ပဝတ္တနတော ဧကင်္ဂုလိမ္ပိ မုခေ ပက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၁၉၁၈. **အဿာ** တိ ဘိက္ခုနော။ **ဗျာဟရန္တဿာ** တိ ကထေန္တဿ။

ဒုတိယတတိယာနိ။

၁၉၂၀. **ပိဏ္ဍုက္ခေပက** န္တိ ပိဏ္ဍံ ဥက္ခိပိတွာ ဥက္ခိပိတွာ။ ဣဓာပိ ခဇ္ဇကဖလာဖလေသု အနာပတ္တိ။ **ကဗဠစ္ဆေဒကမ္ပိ တ**တိ ကဗဠံ ဆိန္ဒိတွာ။ ဣဓ ခဇ္ဇကဖလာဖလေဟိ သဒ္ဓိံ ဥတ္တရိဘင်္ဂေပိ အနာပတ္တိ။ **ဂဏ္ဍော ကတွာ** တိ ဧတ္ထ ဖလာဖလမတ္တေယေဝ အနာပတ္တိ။

စတုတ္ထပဉ္စမဆဋ္ဌာနိ။

၁၉၂၁-၂. **ဟတ္ထံ နိဒ္ဓုနိတွာနာ** တိ ဟတ္ထံ နိဒ္ဓုနိတွာ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတောတိ စ သမ္ဗန္ဓော။ **သိတ္ထာဝကာရက** န္တိ သိတ္ထာနိ အဝကိရိတွာ အဝကိရိတွာ။ **ဇိဝှာနိစ္ဆာရကံ တပိ** တိ ဇိဝှံ နိစ္ဆာရေတွာ နိစ္ဆာရေတွာ။ **စပု စပူတိ တ**တိ "စပု စပူ"တိ ဧဝံ သဒ္ဒံ ကတွာ။ **သတ္တမေ**တိ "န ဟတ္ထနိဒ္ဓုနက"န္တိ သိက္ခာပဒေ။ **အဋ္ဌမေ** တိ "န သိတ္ထာဝကာရက"န္တိ သိက္ခာပဒေ။ **ကစဝရုဇ္ဈနေ** တိ ကစဝရာပနယနေ။

သတ္တမဋ္ဌမနဝမဒသမာနိ။

ပဉ္စမော ဝဂ္ဂေါ။

၁၉၂၃. "သုရု သုရူ"တိ ဧဝံ သဒ္ဒံ ကတွာ န ဘောတ္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ **ဟတ္ထနိလ္လေဟကံ တပိ** တိ ဟတ္ထံ နိလ္လေဟိတွာ နိလ္လေဟိတွာ။

၁၉၂၄. ဖာဏိတံ , ဃနယာဂုံ တ အင်္ဂုလိဟိ ဂဟေတွာ အင်္ဂုလိယော မုခေ ပဝေသေတွာပိ တံ ဘောတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၉၂၅. ဧကာယ အင်္ဂုလိကာယပိ ပတ္တော န လေဟိတဗ္ဗော။ ဇိဝှာယ ဧကဩဋ္ဌောပိ န နိလ္လေဟိတဗ္ဗကော တိ ယောဇနာ။ ဗဟိ ဩဋ္ဌဉ္စ ဇိဝှာယ န လေဟိတဗ္ဗံ။ ဩဋ္ဌေ လဂ္ဂံ သိတ္ထာဒိံ ယံ ကိဉ္စိ ဥဘောဟိ ဩဋ္ဌမံသေဟိ ယေဝ ဂဟေတွာ အန္တော ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပဌမဒုတိယတတိယစတုတ္ထာနိ။

၁၉၂၆-၈. န စ ဂေဟတဗ္ဗံ, ပဋိက္ကူလဝသေန ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ယောဇနာ။ **ဟိ**-ကာတိ ''ယသ္မာ''တိ တေသု အတ္ထေ, တေနေဝ ဝက္ခတိ ''တသ္မာ''တိ။ **''ဟနီယထာလက''**န္တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ သင္ဃာဒီနမ္ပိ တထာ နဂေဟတဗ္ဗတ္တာ။ **သရာဝံ တ**တိ တဋ္ဌကံ တ။

အနာမိသေန ဟတ္ထေနာ တိ အာမိသရဟိတေန ဟတ္ထေကဒေသေန။ ယထာဟ ''သစေ ပန ဟတ္ထသ္သ

ဧကဒေသော အာမိသမက္ခိတော န ဟောတိ, တေန ပဒေသေန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၃၁)။ အာမိသမက္ခိတေနေဝ ဟတ္ထေန ''ဓောဝိဿာမီ''တိ တ ''ဓောတပေဿာမီ''တိ တ ဂဏှာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပန အနာပတ္တိ။

ပဉ္စမံ။

၁၉၂၉. ဥဒ္ဓရိတ္ဝာတ တိ သသိတ္ထကာ ပတ္တဓောဝနာ သိတ္ထကာနိ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ တံ ပတ္တဓောဝနောဒကံ ဃရာ ဗဟိ အန္တရဃရေ ဆဍ္ဍေန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ဘိန္ဒိတ္ဝာ** တိ သသိတ္ထကေ ပတ္တဓောဝနေ သိတ္ထကာနိ မဒ္ဒိတ္ဝာ ဥဒကေန သမ္ဘိန္ဒိတ္ဝာ ဥဒကဂတိကာနေဝ ကတ္ဝာ တံ ဥဒကံ ဃရာ ဗဟိ အန္တရဃရေ ဆဍ္ဍေန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ဂဟေတ္ဝာ**တိ သသိတ္ထကံ ပတ္တဓောဝနောဒကံ ဂဟေတ္ဝာ ပဋိဂ္ဂဟေ ဆဍ္ဍေန္တဿ အနာပတ္တိ။ သသိတ္ထကံ ပတ္တဓောဝနောဒကံ ဃရာ ဗဟိ နီဟရိတွာ အန္တရဃရေ ဆဍ္ဍေန္တဿ အနာပတ္တီတိ အဇ္ဈာဟာရယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတ္ထ **ပဋိဂ္ဂဟော** နာမ ခေဠမလ္လာဒိကော ဥစ္ဆိဋ္ဌဟတ္ထဓောဝနဘာဇနဝိသေသော။

ဆဋ္ဌံ။

၁၉၃၀. ဆတ္တံ ယံ ကိဉ္စိ တိ ''ဆတ္တံ နာမ တီဏိ ဆတ္တာနိ သေတစ္ဆတ္တံ ကိလဉ္ဇစ္ဆတ္တံ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ မဏ္ဍလဗဒ္ဓံ သလာကဗဒ္ဓ''န္တိ (ပာစိ. ၆၃၄) ဝုတ္တေသု တီသု ဆတ္တေသု အညတရံ။ ဧတ္ထ စ **သေတစ္ဆတ္တ** န္တိ ဝတ္ထပလိဂုဏ္ဌိတံ ပဏ္ဍရစ္ဆတ္တံ။ **ကိလဉ္ဇစ္ဆတ္တ** န္တိ ဝိလီဝစ္ဆတ္တံ။ **ပဏ္ဏစ္ဆတ္တ** န္တိ တာလပဏ္ဏာဒီဟိ ယေဟိ ကေဟိစိ ကတံ။ **''မဏ္ဍလဗဒ္ဓံ သလာကဗဒ္ဓ''** န္တိ ဣဒံ ပန တိဏ္ဏမ္ပိ ဆတ္တာနံ ပဉ္ဇရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တာနိ ဟိ မဏ္ဍလဗဒ္ဓာနိ စေဝ ဟောန္တိ သလာကဗဒ္ဓာနိ စ။ **''ယံ ကိဉ္စိ''** တိ အနုဝသေသပရိဂ္ဂဟဝစနေန ''ယမ္ပိ စ တတ္ထ ဇာတဒဏ္ဍကေန ကတံ ဧကပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ ဟောတိ, တမ္ပိ ဆတ္တမေဝ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၃၄) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တံ ဆတ္တဝိသေသံ ဂဏှာတိ။ **ဟတ္ထေနာ** တိ ဧတ္ထ ''အမုဉ္စိတ္ဝာ''တိ သေသော။ **သရီရာဝယဝေနာ**တိ ဧတ္ထ ''ဂဟေတ္ဝာ''တိ သေသော။ **တ**-သဒ္ဒော အပိ-သဒ္ဒတ္ထော။ အံသကူဋာဒိသရီရာဝယဝေန ဂဟေတ္ဝာပိ ဟတ္ထေန အမုဉ္စိတ္ဝာ ဓာရေန္တဿာတိ အတ္ထော။

သစေ ပနဿ အညော ဆတ္တံ ဓာရေတိ, ဆတ္တပာဒုကာယ ဝါ ဌိတံ ဟောတိ, ပဿေ ဝါ ဌိတံ ဟောတိ,

ဟတ္ထတော အပဂတမတ္တေ ဆတ္တပါဏိ နာမ န ဟောတိ, တဿ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ''န ဆတ္တပါဏိဿ အဂိလာနဿာ''တိ ဝစနတော, ဣဓ ''သဗ္ဗတ္ထ အဂိလာနဿာ''တိ ဝက္ခမာနတ္တာ စ ဧတ္ထ ''အဂိလာနဿ''တိ လဗ္ဘတိ။ ဓမ္မပရိစ္ဆေဒော စေတ္ထ ပဒသောဓမ္မေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝမုပရိပိ။

သတ္တမံ။

၁၉၃၁. ဒဏ္ဍပါဏိမှိ တိ ဧတ္ထ ဒဏ္ဍော ပါဏိမှိ အဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ကိတ္တကပ္ပမာဏော ဒဏ္ဍောတိ အာဟ **''စတုဟတ္ထပ္ပမာဏော''** တိအာဒိ။ **မဇ္ဈိမဟတ္ထတော** တိ ပမာဏမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဟတ္ထတော, ယော ''ဝဍ္ဎကိဟတ္ထော''တိ ဝုစ္စတိ။

အဋ္ဌမံ။

၁၉၃၂. သတ္ထပါဏိဿာ တိ ဧတ္ထာပိ ဝိဂ္ဂဟော ဝုတ္တနယောဝ။ ဝက္ခမာနံ သကလံ ဓနုဝိကတိံ, သရဝိကတိဉ္စ ဌပေတ္ဝာ အဝသေသံ ခဂ္ဂါဒိ **သတ္ထံ** နာမ။ ခဂ္ဂံ သန္နဟိတ္ဝာ ဌိတောပိ သတ္ထပါဏိ န ဓောတိ အာသတ္တကာယ နိဝတ္ဝာ

တနုတ္တမာဟ **“သတ္တဟာဏီ”** တိအာဒိ။ “န ဟောတိ အသိ”န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။

နဝမံ။

၁၉၃၃-၅. သရေန သဒ္ဓိံ ဓနုံ တ သုဒ္ဓဓနုံ တ သုဒ္ဓသရံ တ သဇိယံ ဓနုဒဏ္ဍံ တ နိဇ္ဇိယံ ဓနုဒဏ္ဍံ တ ဂဟေတွာ ဌိတ သ္သာပိ တ နိသိန္နသ္သာပိ တ နိပန္နသ္သာပိ တ သစေ ယော တထာ ပဒသောဓမ္မေ ဝုတ္တလက္ခဏံ သဒ္ဓမ္မံ ဒေသေတိ, တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ သစေ ပနဿ ဓနု ခန္ဓေ ပဋိမုက္ကံ ဟောတိ, ယာဝ န ဂဏှာတိ, တာဝ ဝဋ္ဋတိ။ ဇိယာယ သဟ ဝတ္တတီတိ **သဇိယံ**။

ဒသမံ။

ဆဗ္ဗော ဝဂ္ဂေါ။

၁၉၃၆. ဟဒုကာရုဠှကဿာ တိ ဟဒုကံ အာရုဠှော **ဟဒုကာရုဠှော,** သောယေဝ ဟဒုကာရုဠှကော, တဿ။ ကထံ အာရုဠှဿာတိ အာဟ **“အက္ကမိတွတ”** တိအာဒိ။ **အက္ကမိတွတ ဌိတဿာ** တိ ဆတ္တဒဏ္ဍကေ အင်္ဂုလန္တရံ အပ္ပဝေသေတွတ ကေဝလံ ဟဒုကံ အက္ကမိတွတ ဌိတဿ။ **ပဋိမုက္ကဿ တ** တိ ပဋိမုဉ္စိတွတ ဌိတဿ။ တေံ ဒွဝယမ္ပိ “ဟဒုကာရုဠှကဿာ”တိ ဧတဿ အတ္ထပဒံ။ ယထာဟ “န ဟဒုကာရုဠှဿ အဂိလာနဿ ဓမ္မော ဒေသေတဗ္ဗော။ ယော အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ အက္ကန္တဿ တ ပဋိမုက္ကဿ တ ဩမုက္ကဿ တ အဂိလာနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ပာစိ. ၆၃၈)။

ပဉ္စမံ။

၁၉၃၇-၄၀. ဥပာဟာနဂတဿာပီ တိ အက္ကန္တာဒိအာကာရေန ဥပာဟာနာရုဠှဿ စ။ ယထာဟ “အက္ကန္တဿ တ ပဋိမုက္ကဿ တ”တိ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဆတ္တပာဏိအာဒီသု သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု။ **အဂိလာနဿာ** တိ ဣဒံ ယောဇေတဗ္ဗန္တိ သေသော။ ယာနေ တ ဂတဿ အဂိလာနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ယာနေ တ ဂတဿာ**တိ သစေ ဒွီဟိ ဇနေဟိ ဟတ္ထသင်္ဃာတေန ဂဟိတော, သာဋကေ တ ဌပေတွတ ဝံသေန ဝယှတိ, အယုတ္တေ တ ဝယှာဒိကေ ယာနေ, ဝိသင်္ခရိတွတ တ ဌပိတေ စက္ကမတ္တေပိ နိသိန္နော ဟောတိ, ယာနဂတောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။

သယနေပိ တ အန္တမသော ကဋသာရကေ တ ဆမာယ တ နိပန္နဿာပိ အဂိလာနဿာတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ “သယနဂတဿာတိ အန္တမသော ကဋသာရကေပိ ပကတိဘူမိယမ္ပိ နိပန္နဿာ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၄၁)။ ဥစ္စေ ပီဌေ တ ဥစ္စေ မဉ္စေပိ တ နိသိန္နေန, ဌိတေန တ နိပန္နဿ ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **“ဌတွတ”**တိ ဣမိနာ “နိသီဒိတွတ”တိ ဣဒမ္ပိ သင်္ဂဟိတမေဝ။ သယနေသု ဂတဿ စ ဒေသေန္တေန သယနေသု ဂတေနာပိ သမာနေ တပိ ဥစ္စေ တ နိပန္နေနေဝ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၉၄၁. “တထေဝ စာ”တိ ဣမိနာ “ဝဋ္ဋတီ”တိ ဣဒံ ဂဟိတံ။

ဒုတိယတတိယစတုတ္ထာနိ။

၁၉၄၂. “ပလ္လတ္ထိကာယ နိသိန္နဿာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဂါထာဗန္ဓဝသေန ယကာရဿ လောပံ ကတွတ **“ပလ္လတ္ထိကာ နိသိန္နဿာ”**တိ ဝုတ္တံ, အာယောဂပလ္လတ္ထိကာယ တ ဟတ္ထပလ္လတ္ထိကာယ တ ဒုဿပလ္လတ္ထိကာယ တ ယာယ ကာယစိ ပလ္လတ္ထိကာယ နိသိန္နဿာတိ အတ္ထော။ **ဝေဌိတသီသဿာ** တိ ဒုဿဝေဌနေန တ မောလိအာဒီဟိ တ ယထာ ကေသန္တော န ဒိဿတိ, ဧဝံ ဝေဌိတသီသဿ။

၁၉၄၃. ယဒိ ကေသန္တံ ဝိဝရာပေတွတ ဒေသေတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **“အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော”** တိ ဣမိနာ “သီသံ ဝိဝရာပေတွတ ဒေသေတိ, ဝဋ္ဋတီ”တိ အနာပတ္တိတရောပိ ဝုတ္တော ဟောတိ။

၁၉၄၄-၅. အင္ဃမေ ''အာသနေ နိသိန္နသ္သာတိ အန္တမသော ဝတ္တမ္ပိ တိဏ္ဏာနိပိ သန္ထရိတ္ဝာ နိသိန္နသ္သာ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၄၅) ဣဒ္ဓံ နဝမေ ''ဥစ္စေ အာသနေတိ အန္တမသော ဘူမိပ္ပဒေသေပိ ဥန္နတေ ဌာနေ နိသိန္နသ္သ ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၄၇) ဣဒ္ဓံ ဒသမေ ''သစေပိ''တိအာဒိနာ ဝက္ခမာနဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဌပေတ္ဝာ ဝတ္တဗ္ဗဝိသေသာဘာဝတော အာဟ **''အင္ဃမေ နဝမေ တပိ, ဒသမေ နတ္ထိ ကိဉ္စိပိ''** တိ။ တတ္ထ ''ဝတ္တဗ္ဗ''န္တိ သေသော။ ထေရုပဌာနံ ဂန္တွာ ဌိတံ ဒဟရံ အာသနေ နိသိန္နော ထေရော စေ ပဥှံ ပုစ္ဆတီတိ အဇ္ဈာဟာရယောဇနာ။ ကထေတဗ္ဗမုပာယံ ဒဿေတုမာဟ **''တဿ ပဿေ ပနညဿ, ကထေတဗ္ဗံ ဝိဇာနတာ''** တိ။ တတ္ထ ''ဌိတဿာ''တိ သေသော ။ တဿ သမီပဝတ္တိနော ကဿစိ အဘာဝေ သဇ္ဈာယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

အင္ဃမနဝမဒသမာနိ။

သတ္တမော ဝဂ္ဂေါ။

၁၉၄၆. ဂစ္ဆတော ပုရတော တိ တတ္ထ ''ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တေနာ''တိ သေသော။ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တေန ပုရတော ဂစ္ဆတော ပဥှံ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ သစေ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ပဥှံ ပုစ္ဆတိ, ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ အာဟ **''ပစ္ဆိမဿာ''** တိအာဒိ။

၁၉၄၇. ဥဂ္ဂဟိတံ ဓမ္မံ ပုရတော ဂစ္ဆန္တေန သဒ္ဓိံ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တော သဇ္ဈာယတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ သမမေဝ ဂစ္ဆတော ယုဂဂ္ဂာဟံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **ယုဂဂ္ဂာဟ** န္တိ အညမညံ။ အညမည-သဒ္ဒပရိယာယော ဟိ **ယုဂဂ္ဂာဟ** -သဒ္ဒော။

ပဌမံ။

၁၉၄၈. သကဋမဂ္ဂေ ဧကေကဿ စက္ကဿ ပထေန ဂစ္ဆန္တော ဧကေကဿ စက္ကဿ ပထေန သမံ ဂစ္ဆတော ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥပ္ပထေနာပိ ဂစ္ဆန္တော ဥပ္ပထေန သမံ ဂစ္ဆန္တဿ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဇ္ဈာဟာရယောဇနာ။ **ဥပ္ပထေနာ** တိ အမဂ္ဂေန။ ဇေံ အနာပတ္တိဝိသယေ ဒဿိတေ တဗ္ဗိပရိယာယတော အာပတ္တိဝိသယော ဒဿိတောယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒုတိယံ။

၁၉၄၉. တတိယေ နတ္ထိ ဝတ္တဗ္ဗ န္တိ ''န ဌိတော အဂိလာနော ဥစ္စာရံ ဝါ ပဿာဝံ ဝါ ကရိဿာမီ''တိ (ပာစိ. ၆၅၁) တေဿ ဝိနိစ္ဆယော ယထာရုတဝသေန သုဝိညေယျောတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ သစေ ပဋိစ္ဆန္နံ ဌာနံ ဂစ္ဆန္တဿ သဟသာ ဥစ္စာရော ဝါ ပဿာဝေ ဝါ နိက္ခမတိ, အသဉ္စိစ္စ ကတော နာမ, အနာပတ္တိ။ အယမေတ္ထ ဝိသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သိင္ဃာဏိကာယ ခေဠေနေဝ သင္ဂဟိတတ္တေပိ ဗာတ္တိသကောဌာသေသု ဝိသုံယေဝ ဒဿိတော ဧကော ကော ဌာသောတိ သိက္ခာပဒေသု အဝုတ္တမ္ပိ သင္ဂဟေတွာ အာဟ **''ဥစ္စာရာဒိစတုက္က''** န္တိ။

၁၉၅၀. တတ္ထ ဟရိတံ နာမ ဣဒန္တိ ဒဿေတုမာဟ **''ဇီဝရုက္ခဿာ''** တိအာဒိ။ **ရုက္ခဿာ** တိ ဥပလက္ခဏံ ဇီဝမာနကတိဏလတာဒီနမ္ပိ ဟရိတေယေဝ သင္ဂဟိတတ္တာ။ **''ဒိဿမာနံ ဂစ္ဆတီ''** တိ ဝစနေနေဝ အဒိဿမာနဂတံ အဟရိတန္တိ ဗျတိရေကတော ဝိညာယတိ။ သာခာ တ ဘူမိလဂ္ဂါ ဒိဿမာနာ ဂစ္ဆတိ, တံ သဗ္ဗံ ဟရိတမေဝါတိ ယောဇနာ။

၁၉၅၁. သဟသာ ဝစ္စံ နိက္ခမတေဝါတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အသ္သ** ဘိက္ခုနော။ **ဝစ္စ** န္တိ ဥပလက္ခဏံ ပဿာဝာဒီနမ္ပိ ဒဿိတတ္တာ။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ တတ္ထ ''ဂိလာနဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ''တိ သေသော။

၁၉၅၂. ပလာလဏ္ဍုပကေ တပီ တိ ပလာလစုမ္ဗဋကေပိ။ **တွေ** ''အပ္ပဟရိတံ အလဘန္တေန''တိ သေသော။ **ကိသ္မိဉ္စီ**တိ သုက္ခတိဏာဒိမ္ဟိ ကိသ္မိဉ္စိ။ **တံ** ဝစ္စံ ပစ္ဆာ ဟရိတံ သြတ္ထရတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၉၅၃. ဇောတီတိ ပဝိသတိ။ **တွော** တိ ကမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။ ''ခေဠေန ဧဝ စာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။

တတိယစတုတ္ထာနိ။

၁၉၅၄. ဝစ္စကုဋိသမုဒ္ဒာဒိဥဒကေသု တိ တွေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဗ္ဗံ အပရိဘောဂဇလံ သင်္ဂဏှာတိ။ တေနေဝ **''တေသံ အပရိဘောဂတ္တာ''** တိ အပရိဘောဂတ္တမေဝ ကာရဏမာဟ။

၁၉၅၅. ဥဒကောဃေတိ တွေ ''ဇာတေ''တိ သေသော။ **အဇလန္တိ** အဇလဋ္ဌာနံ။ **ဇလေ**တိ ပရိဘောဂရဟဇလေ။ ကဏာပိ ထလကတော ဥဒကံ သြတ္ထရတိ, အနာပတ္တိ။

ပဥ္စမံ။

အဋ္ဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၁၉၅၆-၇. ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **''သမုဋ္ဌာနာဒယော''** တိအာဒိ။ **ဉေယျာ** တိ ဝက္ခမာနနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တွော** တိ ဇေတေသု သေခိယေသု။ ဥဇ္ဇဂ္ဃိကာ အာဒိ ယေသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော, တဂ္ဂုဏာသံဝိညာဏောယံ ဗာ ဟိရတ္ထသမာသော, ဥဇ္ဇဂ္ဃိကာအပ္ပသဒ္ဒပဋိသံယုတ္တာနိ စတ္တာရိ သိက္ခာပဒာနီတိ အတ္ထော။ ဆမာ စ နီစာသနဥ္စ ဌာနဥ္စ ပစ္ဆာ စ ဥပ္ပထော စ **ဆမာနီစာသနဋ္ဌာနပစ္ဆာဥပ္ပထာ,** တေ သဒ္ဒာ ဇေတေသံ သိက္ခာပဒာနံ အတ္ထီတိ တပ္ပဋိ သံယုတ္တာနိ သိက္ခာပဒာနိ **ဆမာ။ပေ။ ဥပ္ပထတ,** ဆမာဒိပဒဝန္တာနိ ပဉ္စ သိက္ခာပဒာနီတိ အတ္ထော။ **တွော ဌာန**-သဒ္ဒေ န ဌာ-ဓာတုဿေဝ ရူပတ္တာ သိက္ခာပဒာဂတော ဌိတ-သဒ္ဒော ဂဟိတော။ ''ဒသသု''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝဏ္ဏလောပေန, ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသေန တ **''ဒသာ''**တိ ဝုတ္တံ။ သမနုဘာသနေ သမုဋ္ဌာနာဒီဟိ ဇေတေသု ဒသသု သိက္ခာပဒေသု သမုဋ္ဌာနာဒယော တုလျာ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ကမာနိ ဒသ သိက္ခာပဒာနိ သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနာနိ, ဇကေကမေတ္ထ ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၉၅၈-၉. ''ဆတ္တ'' န္တိအာဒီနိ သိက္ခာပဒာနံ ဥပလက္ခဏပဒာနိ။ တောနိ ကောဒသ သိက္ခာပဒာနိ သမုဋ္ဌာနာဒိနာ ပန ဓမ္မဒေသနေန **တုလျာဝ** သဒိသာ တေတိ ယောဇနာ။ ကဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကမာနိ ကောဒသ သိက္ခာပဒာနိ ဓမ္မဒေသနာသ မုဋ္ဌာနာနိ, ကိရိယာကိရိယာနိ, သညာဝိမောက္ခာနိ, သစိတ္တကာနိ, လောကဝဇ္ဇာနိ, ဝစီကမ္မာနိ, အကုသလစိတ္တာနိ, ဒုက္ခဝေဒနာနီတိ။

သူပောဒနေန ဝိညတ္တိ တိ **သူပောဒန**-သဒ္ဒေန လက္ခိတံ ဝိညတ္တိသိက္ခာပဒံ။ ဝိညတ္တိသိက္ခာပဒာနံ ဗဟုတ္တာ ကဒမေဝ ဝိသေသိတံ။ **ထေယျသတ္ထသမံ မတ** န္တိ သမုဋ္ဌာနာဒီဟိ ထေယျသတ္ထသိက္ခာပဒေန သမာနံ မတန္တိ အတ္ထော။ ကဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သူပောဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပဒံ ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

၁၉၆၀. အဝသေသာ တိပညာသာတိ အဝသေသာနိ တေပညာသသိက္ခာပဒာနိ။ **သမာနာ ပဌမေန တူ**တိ ပဌမေန ပါရာဇိကေန သမုဋ္ဌာနာဒိတော သမာနာနီတိ အတ္ထော, ပဌမပါရာဇိကသဒိသသမုဋ္ဌာနာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''အနာပတ္တိ အာပဒာသု''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ပရိမဏ္ဍလံ နိဝာသေတဗ္ဗ, ဟာရုပိတ္ဗတ စရန္တာနံ စောရုပဒ္ဒဝါဒိ **အာပဒာ** နာမ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန နဒိသန္တရဏာဒိ သင်္ဂဏှာတိ။ **သေခိယေသု သဗ္ဗေသု** တိ ယောဇနာယ္ယဝသေန ဝုတ္တံ။

၁၉၆၁. ''န ဥစ္စာနသညီ ပရေသံ ပတ္တံ သြလောကေဿာမိ''တိအာဒီနံ (ပာစိ. ၆၁၄) ကမသ္မိ အနာပတ္တိတရသ္မိ သ အသမ္ဘဝတော န ပနာဂတောတိ **ဟဋ္ဌိယံ** န ဝုတ္တော။ တသ္မာပိ ယထာဝတ္တုကာဝ အာပတ္တိယော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

သေခိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၉၆၂. ယော ဣမံ ဝိနိစ္ဆယံ ဝိဒိတွာ ဌိတော, သော **ဟိ** ယသ္မာ ဝိနယေ ဝိသာရဒေါ ဟောတိ, ဝိနီတမာနသော စ ဟောတိ, ပရေဟိ ဒုပ္ပဓံသိယော စ ဟောတိ, **တတော** တသ္မာ ကာရဏာ သမာဟိတော သတတံ ဣမံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ သိက္ခေယျာတိ ယောဇနာ။

တတ္ထ **ဣမံ ဝိနိစ္ဆယံ ဝိဒိတွာ** တိ သဗ္ဗလောကိယလောကုတ္တရဂုဏာသမ္ပတ္တိနိဒါနံ ဣမံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ အတ္ထတော, ဂန္ထတော, ဝိနိစ္ဆယတော စ သက္ကစ္စံ ဉတွာ။ **ဝိသာရဒေါ**တိ သာရဒ္ဓနံ **သာရဒေါ,** ဝိဂတော သာရဒေါ အသ္သာတိ ဝိသာရဒေါ, ဝိနယပရိယတ္တိယာ, အာပတ္တာဒိဝိဘာဂေ စ နိဗ္ဘယော နိရာသင်္ကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ န ကေဝလံ ဣမဿ ဇာနနေ ဧသော ဝ အာနိသံသော, အထ ခေါ **ဝိနီတမာနသော စ ဟောတိ,** သံယတစိတ္တော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သော**တိ ဣမံ ဝိနိစ္ဆယံ သက္ကစ္စံ ဝိဒိတွာ ဌိတော ဘိက္ခု။ **ပရေဟီ**တိ ဣမံ အဇာနန္တေဟိ အညေဟိ။ **ဒုပ္ပဓံသိယော စ ဟောတီ**တိ အနဘိဘဝနီယော စ ဟောတိ။

တတောတိ တသ္မာ ဝိနယေ ဝိသာရဒတာဒိသဗ္ဗဂုဏာသမ္ပန္နဟေတုတ္တာ။ **ဟီ**တိ ယသ္မာတိ အတ္ထော။ **သိက္ခေ** တိ သဇ္ဈာယနသဝနာဒိဝသေန သိက္ခေယျ, ဥဂ္ဂဏှေယျာတိ အတ္ထော။ **"သတတ"**န္တိ ဣမိနာ သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာနေ ဝိယ ဧတ္ထာပိ သတတာဘိယောဂေ ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ ဝိက္ခိတ္တဿ ယထာဘူတပဋိဝေဓာဘာဝတော တပ္ပဋိပက္ခာယ ဧကဂ္ဂတာယ နိယောဇေန္တော အာဟ **"သမာဟိတော"**တိ, သမ္မာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ အာဟိတော ပတိဋ္ဌိတော ဧကဂ္ဂစိတ္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ "အဝိက္ခိတ္တဿာယံ ဓမ္မော, နာယံ ဓမ္မော ဝိက္ခိတ္တဿာ"တိ။

၁၉၆၃. ဧဝံ ဣမာယ ကထာယ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပကာရန္တရေနာပိ ဒဿေတုမာဟ **"ဣမ"**န္တိအာဒိ။ **တေ**တိ အပေက္ခိတွာ "ယေ"တိ လဗ္ဘတိ။ ယေ ထေရာ တ နတ တ မဇ္ဈိမာ တ။ **ပရမ**န္တိ အမတမဟာနိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိယာ မူလကာရဏဿ သီလဿ ပကာသနတော ဥတ္တမံ။ **အသံကရ**န္တိ နိကာယန္တရလဒ္ဓီဟိ အသမ္မိဿံ။ **သံကရ**န္တိ ဝုတ္တပ္ပကာရဂုဏောပေတတ္တာ ကာယစိတ္တသုခကာရဏံ သမ္မုခံ ကရောတီတိ သံကရံ။ **သဝနာမတ**န္တိ သဒ္ဒရသာဒိယောဂေန ကဏ္ဏရသာယနံ။ **အမတ**န္တိ တတောယေဝ အမတံ သုမဓုရံ။ အမတမဟာနိဗ္ဗာနာဝဟတ္တာ တ ဖလူပစာရေန **အမတံ။ ဣမံ** ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ။ **အဝေစ္စာ** တိ သက္ကစ္စံ ဝိဒိတွာ။ **အဓိကေ**တိ အဓိသီလာဒိသိက္ခတ္တယပ္ပကာသနေန ဥက္ကဋ္ဌေ။ **ဟိတေ**တိ လောကိယလောကုတ္တရသုခဟေတုတ္တေန ဟိတေ။ ဟိနောတိ အတ္တနော ဖလန္တိ **"ဟိတ"**န္တိ သုခဟေတု ဝုစ္စတိ။ **ကလိသာသနေ**တိ လောဘာဒိကိလေသဝိဒ္ဓံသနေ။ **သာသနေ**တိ ဝိနယပရိယတ္တိသင်္ခါတသာသနေ ကဒေသေ။ **ပဇ္ဇုတ္တ** န္တိ ဗုတ္တဘာဝံ။ **န ယန္တိ** န ဂစ္ဆန္တိ။ **ကေ တေ**တိ ကတမေ တေ။ "န ကေစိ သန္တိ စာ"တိ **နိဿန္ဒေဟေ** ဣမိဿာ ကထာယ အတ္ထော လိခိတော။

ဧဝံ ဧတ္ထ အတ္ထယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **ပရမံ** ဥတ္တမံ **အသံကရံ** နိကာယန္တရလဒ္ဓီဟိ အသမ္မိဿံ **သံကရံ** သကလလောကိယလောကုတ္တရသုခာဘိနိပ္ဖာဒကံ **သဝနာမတံ** သောတရသာယနံ **ဣမံ** ဝိနိစ္ဆယပ္ပကရဏံ **အဝေစ္စ** သက္ကစ္စံ ဝိဒိတွာ **အဓိကေ** အဓိသီလာဒိသိက္ခတ္တယပ္ပကာသနေန ဥက္ကဋ္ဌေ **ဟိတေ** လောကိယလောကုတ္တရသုခဟေတုဘူတေ **ကလိသာသနေ** သကလသံကိလေသဝိဒ္ဓံသကေ **သာသနေ** ဝိနယပိဋကသင်္ခါတေ ပရိယတ္တိသာသနေ ယေ ပဇ္ဇုတ္တံ န ယန္တိ, တေ ကေ နာမာတိ ယောဇနာ, ယေ ဣမံ ပကရဏံ အဝေစ္စ ဝိဒိတွာ ဌိတာ, တေ ဧကံသတော ဝိနယပိဋကေ ပဇ္ဇုတ္တံ ဟာပုဏန္တိ ယေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂော

၁၉၆၄. ဧဝံ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂဿ, အဋ္ဌကထာယ စ အာဂတံ ဝိနိစ္ဆယသာရံ နာတိသင်္ခေပဝိတ္ထာရနယေန ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဒနန္တရာယ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂဿ, တဒဋ္ဌကထာယ စ အာဂတဝိနိစ္ဆယသာရံ ဒဿေတုမာရဘန္တော အာဟ **"ဘိက္ခုနီန"**န္တိအာဒိ။ **တသ္မိံ အပိ** တိ ဧတ္ထ **အပိ**-သဒ္ဒော ဝုတ္တာပေက္ခာယံ။ **"သမာသေနာ"**တိ က္ကဒံ ဂန္ထဝသေန သင်္ခိပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **"ကိဉ္စိမတ္တ"** န္တိ က္ကဒံ အတ္ထဝသေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဟာရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ

၁၉၆၅. ဆန္ဒသောတိ မေထုနသေဝနရာဂပဋိသံယုတ္တေန ဆန္ဒေန။ တေေန "ဆန္ဒေ ပန အသတိ ဗလက္ကာရေန ပ ခံသိတာယ အနာပတ္တီ"တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. မေထုနဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) **အဋ္ဌကထာ** သူစိတာ ဟောတိ။ သာ သမဏီ ဟာရာ ဇိကာ နာမ ဟောတီတိ ပဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။

၁၉၆၆-၇. "သဇီဝဿ အပိ အဇီဝဿာ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **"သန္ထတံ ဝါ အသန္ထတ"** န္တိ ဣဒံ "အင်္ဂဇာတ"န္တိ ဣမဿ ဝိသေသနံ။ **အတ္တနော တိဝိဓေ မဂ္ဂေ** တိ အတ္တနော ဝစ္စပဿာဝမုခမဂ္ဂနံ အညတရသ္မိံ မဂ္ဂေ။ တတ္ထ "သန္ထတေ ဝါ အသန္ထတေ ဝါ"တိ သေသော, **"အလ္လောကာသေ"** တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ "ယေဘုယျအက္ခာယိ တာဒိက"န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အက္ခာယိတံ သင်္ဂဏှာတိ။

မနုဿပုရိသာဒီနံ နဝန္နံ သဇီဝဿပိ အဇီဝဿပိ ယဿ ကဿစိ သန္ထတံ ဝါ အသန္ထတံ ဝါ ယေဘုယျ က္ခာယိတာဒိကံ အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော သန္ထတေ ဝါ အသန္ထတေ ဝါ တိဝိဓေ မဂ္ဂေ အလ္လောကာသေ တိလဖလမတ္တံ ပဝေသေန္တီ ပရာဇိတာတိ ယောဇနာ။

၁၉၆၈. သာဓာရဏဝိနိစ္ဆယ န္တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ သာဓာရဏသိက္ခာပဒဝိနိစ္ဆယံ။

၁၉၆၉-၇၀. အဓက္ခက န္တိ တတ္ထ အက္ခကာနံ အဓောတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလ** န္တိ ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ ဥ ဗ္ဘန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဥဗ္ဘ** -သဒ္ဒော ဥဒ္ဓံ-သဒ္ဒပရိယာယော။ ဣဓ "အတ္တနော"တိ သေသော။ **အဝဿုတဿာ** တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန တိန္တဿ။ **အဝဿုတာ** တိ တထာပိ သေဝ နယော။ **ယာ**တိ ဝုတ္တတ္တာ "သာ"တိ လဗ္ဘ တိ။ **သရီရန္တိ** တတ္ထ "ယံ ကိဉ္စီ"တိ သေသော။ ပရောပက္ကမမူလကံ ဟာရာဇိကံ ဒဿေတုမာဟ **"တေန ဝါ ဖုဋ္ဌာ"**တိ။ တတ္ထ "ယထာပရိစ္ဆိန္နေ ကာယေ"တိ စ "သာဒိယေယျာ"တိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အဝဿုတာ အဝဿုတဿ မနုဿပုဂ္ဂလဿ ယံ ကိဉ္စိ **သရီရံ** အတ္တနော **အဓက္ခကံ ဥဗ္ဘ ဇာဏုမဏ္ဍလံ** ယံ သရီရကံ, တေန သရီရကေန ဆုပေယျ, **တေန** မနုဿပုရိသေန ယထာပရိစ္ဆိန္နေ ကာယေ **ဖုဋ္ဌာ** သာဒိယေယျ ဝါ, သာ ဟာရာဇိကာ သိယာတိ ယောဇနာ။

၁၉၇၁-၂. "ဂဟိတံ ဥဗ္ဘဇာဏုနာ" တိ ဣမိနာ ကပ္ပရတော ဥဒ္ဓံ ဟာရာဇိကက္ခေတ္တမေဝာတိ ဒီပေတိ။ အတ္တနော ယ ထာဝုတ္တပ္ပကာရေန ကာယေနာတိ ယောဇနာ, အတ္တနော "အဓက္ခက"န္တိအာဒိဝုတ္တပ္ပကာရေန ကာယေနာတိ အတ္ထော။ တထာ အဝဿုတာယ အဝဿုတဿ **ပုရိသဿ** ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဖုသန္တိယာ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ။ အတ္တ နော ယထာပရိစ္ဆိန္နကာယပဋိဗဒ္ဓေန တထာ အဝဿုတာယ အဝဿုတဿ ပုရိသဿ ကာယံ ဖုသန္တိယာ ထုလ္လ စ္စယံ ဟောတိ။

၁၉၇၃. အတ္တနော အဝသေသေန ကာယေန အဝဿုတာယ အဝဿုတဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ **ကာယံ** ဖုသန္တိ ယာ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ။ ဧဝံ အတ္တနော ပယောဂေ စ ပုရိသဿ ပယောဂေ စ တဿာ ဘိက္ခုနိယာယေဝ ထုလ္လစ္စ ယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၁၉၇၄. ယက္ခပေတတိရစ္ဆာနပဏ္ဍကာနံ ကာယံ "အဓက္ခကံ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလ"န္တိ ယထာပရိစ္ဆိန္နံ တထေ ဝ အတ္တနော ကာယေန ဥဘတောအဝဿဝေ သတိ ဖုသန္တိယာ **အဿာ** ဘိက္ခုနိယာ ထုလ္လစ္စယံ, တထေဝ ယက္ခာဒီနံ ပယောဂေပိ တဿာယေဝ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၁၉၇၅. ဧကတောဝဿဝေ စာပီ တိ ဘိက္ခုနိယာ ဝသေန ဧကတောအဝဿဝေ စာပိ။ **ထုလ္လစ္စယမုဒီရိတ** န္တိ ဟ ရာဇိကက္ခေတ္တဘူတေန အတ္တနော ကာယေန မနုဿပုရိသဿ ကာယံ ဖုသန္တိယာ ထုလ္လစ္စယံ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၆၂) ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **အဝသေသေ စ သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ယထာဝုတ္တဟာရာဇိကက္ခေတ္တတော အဝသေသေ

ထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တေ သဗ္ဗတ္ထ ကေတောအဝသ္သဝေ သတိ ဒုက္ကဋံ့ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ကာယပဋိဗဒ္ဓာမသနာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ ဥဘတောအဝသ္သဝေ တ ကေတောအဝသ္သဝေ တ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိ။

၁၉၇၆. **"ဥဗ္ဘက္ခကမဓောဇာဏုမဏ္ဍလ"** န္တိ **ယံ** အဟရာဇိကက္ခေတ္တံ ဣမ ဒဿိတံ, တ္ထေ ကေတောအဝ သ္သဝေ ဒုက္ကဋံ့ ဟောတိ။ ကပ္ပရဿ စ ဟေဋ္ဌာပိ **ဧတ္ထေဝ** အဓောဇာဏုမဏ္ဍလေ သင်္ဂဟံ ဂတန္တိ ယောဇနာ။

၁၉၇၇-၉. ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သစေ ကာယသံသဂ္ဂံ **ကေလာယတိ** သေဝတီတိ ယောဇနာ။ **ဘိက္ခုနိယာ နာသော သိယာ**တိ သီလဝိနာသော ဟရာဇိကာပတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ **ဂေဟပေမန္တိ** တ္ထ "ဂေဟသိတပေမ"န္တိ ဝတ္တ ဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓဝသေန သိတ-သဒ္ဒလောပေဟ, အတ္ထော ပနဿ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယော၀။

၁၉၈၀. **အဝိသေသေနာ**တိ "ဘိက္ခုနိယာ"တိ တ "ဘိက္ခုဿာ"တိ တ ဝိသေသံ အကတွာ။

၁၉၈၁. **ယဿာ** တိ ဘိက္ခုဿ တ ဘိက္ခုနိယာ တ။ **ယတ္ထာ** တိ ဘိက္ခုနိယံ တ ဘိက္ခုသ္မိံ တ။ **မနောသုဒ္ဓ** န္တိ ကာယသံသဂ္ဂဒိရာဂရဟိတံ။ **တဿ** ဘိက္ခုဿ တ ဘိက္ခုနိယာ တ **တတ္ထ** ဘိက္ခုနိယံ တ ဘိက္ခုသ္မိံ တ ဝိသယေ **န အေသတာ** အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။

၁၉၈၂. **ဘိန္ဒိတွတ** တိ သီလဘေဒံ ကတွာ။ ဘိက္ခုနိယာ အပကတတ္တာ အာဟ **"နေဝ ဟောတိ ဘိက္ခုနိဒူသ ကော"**တိ။

၁၉၈၃. **အထာ**တိ တက္ကာရမ္ဘေ။ **န ဟောတာပတ္တိ ဘိက္ခုနော** တိ တ္ထေ ဘိက္ခုနိဟိ ကာယသံသဂ္ဂသဋ္ဌာဒိ သေသမာဟ။

၁၉၈၄. "ခေတ္တေ"တိ ဝက္ခမာနံ "ဖုဋ္ဌာ"တိ ဣမိနာ ယောဇေတွတ **"ဟရာဇိက"**န္တိအာဒီဟိ, "ထုလ္လစ္စယံ ခေတ္တေ"တိအာဒီဟိ စ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ "ဟရာဇိက"န္တိ ဝက္ခမာနတ္တာ **ဖုဋ္ဌာ** တိ တ္ထေ "ဟရာဇိကက္ခေတွ တေ"တိ သေသော။

၁၉၈၅. **တထာ**တိ နိစ္စလာပိ သာဒိယတိ။ **ခေတ္တေ** တိ ထုလ္လစ္စယာဒီနံ ခေတ္တေ။ ကာယေန နိစ္စလာယပိ စိတ္တေန သာဒိယန္တိယာ အာပတ္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တာတိ အာဟ **"ဝုတ္တတ္တာ။ပေ။ သတ္ထုနာ"** တိ , ဘိက္ခုပာတိမောက္ခေ ဝိယ "ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇေယျာ"တိ အဝတွတ ဣမ "ကာယသံသဂ္ဂံ သာဒိယေယျာ"တိ ဝုတ္တတ္တာတိ အဓိ ပ္ပာယော။

၁၉၈၆. **တဿာ** အာပတ္တိယာ။ **ကိုရိယသမုဋ္ဌာန** န္တိ ကိရိယာယ သမုဋ္ဌာနံ။ **ဧဝံ သတီ**တိ သာဒိယနမတ္တေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗဘာဝေ သတိ။ **ဣဒန္တိ** "ကိရိယသမုဋ္ဌာန"မိတိဝိဓာနံ။ **တဗ္ဗဟုလေနေဝ နယေနာ** တိ ကိရိယသမုဋ္ဌာနဗာ ဟုလ္လေန နယေန ခဒိရဝနာဒိတေဟာရော ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၉၈၇. **တဿာ** ဘိက္ခုနိယာ **အသဥ္စိစ္စ** ဝိရဇ္ဈိတွတ အာမသန္တိယာ အနာပတ္တိ, "အယံ ပုရိသော"တိ တ "ဣ တ္ထီ"တိ တ **အဇာနိတွတ** အာမသန္တိယာ အနာပတ္တိ, ပုရိသဿ အာမသနေ သတိ ဖဿံ အသာဒိယန္တိယာ တ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

၁၉၈၈. **ခိတ္တစိတ္တာယာ** တိ ယက္ခုမ္မတ္တာယ။ **ဥမ္မတ္တိကာယ တ** တိ ပိတ္တကောပေန ဥမ္မာဒပ္ပတ္တာယ။ ဣဒ ဥ "အသုစိ"တိ တ "စန္ဒန"န္တိ တ ဝိသေသတံ အဇာနနမေဝ ပမာဏံ။

ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၉၈၉-၉၀. **"ဟရာဇိကတ္တံ ဇာနန္တီ"** တိ ဣမိနာ အဝသေသာပတ္တိံ ဇာနိတွတ ဆာဒေန္တိယာ ဟရာဇိကာဘာဝံ ဒီ ပေတိ။ **သလိင်္ဂေ တု ဌိတာယာ** တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂေယေဝ ဌိတာယ။ ဣတိ ခုရေ နိက္ခိတ္တမတ္တသ္မိန္တိ ယောဇနာ။

ဣတိ-သဒ္ဒော နိဒဿနေ။ ဣတရာယ ပုဗ္ဗေယေဝ အာပန္နတ္တာ တမပေက္ခိတ္ဝာ **"သာ စာ"**တိ အာဟ။

၁၉၉၁. ဝုတ္တာဝိသိဋ္ဌံ သဗ္ဗံ ဝိနိစ္ဆယံ သင်္ဂဟေတုမာဟ **"သေသ"**န္တိအာဒိ။ **တတ္ထာ** တိ ဒုဋ္ဌုလ္လပဋိစ္ဆာဒနေ။

ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၉၉၂-၅. သင်္ဃေနာ တိ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန။ **ဥက္ခိတ္တကော** တိ အာပတ္တိယာ အဒဿနာဒီသု ဥက္ခိတ္တကော။ **"ဥက္ခေပနေ ဌိတော"** တိ ဣမိနာ ဥက္ခေပနီယကမ္မကတဿ အနောသာရိတဘာဝံ ဒီပေတိ။ ယာ ဒိဋ္ဌိ ဧတဿာတိ **ယံဒိဋ္ဌိကော,** သော ဥက္ခိတ္တကော ဘိက္ခု ယာယ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော ။ **"တဿာ ဒိဋ္ဌိယာ ဂဟဏေနာ"**တိ ဣမိနာ အနုဝတ္တပ္ပကာရော ဒဿိတော။ တံ ဥက္ခိတ္တကံ ဘိက္ခုန္တိ ယောဇနာ။ သာ ဘိက္ခုနီ **အညာဟိ** ဘိက္ခုနီဟိ ဝိသုမ္ပိစ သင်္ဃမဇ္ဈေပိ "ဧသော ခေါ အယျေ ဘိက္ခု သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ဥက္ခိတ္တော"တိ အာဒိနာ (ပာစိ. ၆၆၉) နယေန တိက္ခတ္တုံ ဝုစ္စမာနာတိ ယောဇနာ။ တံ ဝတ္ထုံ အစဇန္တီ ဂဟေတွာ ယဒိ တထေဝ တိဋ္ဌတီတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ "ယာဝတတိယံ သမနုဘာသိတဗ္ဗာ"တိ သေသော။ **တဿ ကမ္မဿ ဩသာနေ** တိ တတိယာယ ကမ္မဝါစာယ ယ္ယကာရပ္ပတ္တဝသေန အဿ သမနုဘာသနကမ္မဿ ပရိယောသာနေ။ **အသာကိယဓီတရာ**တိ အသာကိယဓီတာ, ပစ္စတ္တေ ကရဏဝစနံ။ **"ပုန အပ္ပဋိသန္ဓေယာ"**တိ ဣမိနာ ပုန ဧတေနေဝ စ အတ္တဘာဝေန ဘိက္ခုနိဘာဝေ ပဋိသန္ဓာတုံ အနရဟတာ ဝုတ္တာ။

၁၉၉၆. တိကဒုက္ကဋံ နိဒ္ဒိဋ္ဌ န္တိ အဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညာ, ဝေမတိကာ, ဓမ္မကမ္မသညာတိ ဧတာသံ ဝသေန တိကဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ သမနုဘာသနေ ဝုတ္တာ သမုဋ္ဌာနာဒယော သဗ္ဗေ ဣဓ ဝတ္တဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။

ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၉၉၇. "ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံ ဝါ သာဒိယေယျာတိ ဟတ္ထော နာမ ကပ္ပရံ ဥပါဒါယ ယာဝ အဂ္ဂနခါ။ ဧတဿ အသဒ္ဓမ္မဿ ပဋိသေဝနတ္ထာယ ဥဗ္ဘက္ခကံ အဓောဇာဏုမဏ္ဍလံ ဂဟဏံ သာဒိယတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ"တိ (ပာစိ. ၆၇၆) ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **"အပာရာဇိကခေတ္တဿာ"** တိအာဒိ။ "တ"န္တိ ဝက္ခမာနတ္တာ "ယ"န္တိ လဗ္ဘတိ။ အပာရာဇိကက္ခေတ္တဿ ယဿ ကဿစိ အင်္ဂဿ ယံ ဂဟဏံ, တံ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏန္တိ ပဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။ ဟတ္ထေ ဂဟဏံ **ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံ** ။

၁၉၉၈. ယဿ ကဿစီ တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ယဿ ကဿစိ စီဝရဿ ယံ ဂဟဏန္တိ ယောဇနာ။

၁၉၉၉. အသဒ္ဓမ္မ-သဒ္ဒေန မေထုနဿာပိ ဝုစ္စမာနတ္တာ တတော ဝိသေသေတုမာဟ **"ကာယသံသဂ္ဂ ။ပေ။ ကာရဏာ"**တိ။ ဘိက္ခုနီ ကာယသံသဂ္ဂသင်္ခါတဿ အသဒ္ဓမ္မဿ ကာရဏာ ပုရိသဿ ဟတ္ထပာသမ္ပိ တိဋ္ဌေယျ တတိ ယောဇနာ။

၂၀၀၀. တတောတိ တဿ အသဒ္ဓမ္မဿ ကာရဏာ။ **တတ္ထာ** တိ ဟတ္ထပါသေ။ **ပုရိသေနာ**တိ ဧတ္ထ "ကတ"န္တိ သေသော, "သင်္ကေတ"န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ "အာဂမနံ အဿာ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ဣစ္ဆေယျာတိ ဝုတ္တေပိ န ဂမနိစ္ဆာမတ္တေန, အထ ခေါ ဘိက္ခုနိယာ ပုရိသဿ ဟတ္ထပါသံ, ပုရိသေန စ ဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထပါသံ ဩက္ကန္တကာလေယေဝ ဝတ္ထုပူရဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာဟ "သင်္ကေတံ ဝါ ဂစ္ဆေယျာတိ ဧတဿ အသဒ္ဓမ္မဿ ပဋိသေဝနတ္ထာယ ပုရိသေန 'ဣတ္ထန္နာမံ အာဂစ္ဆ'တိ ဝုတ္တာ ဂစ္ဆတိ, ပဒေ ပဒေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ပုရိသဿ ဟတ္ထပါသံ ဩက္ကန္တမတ္တေ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ"တိ (ပာစိ. ၆၇၆) စ "ပုရိသဿ အဗ္ဘာဂမနံ သာဒိယတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဟတ္ထပါသံ ဩက္ကန္တမတ္တေ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ"တိ (ပာစိ. ၆၇၆) စ။ ဧတ္ထ စ **ဣတ္ထန္နာမံ အာဂစ္ဆာ** တိ ဣတ္ထန္နာမံ ဌာနံ အာဂစ္ဆာတိ အတ္ထော။

၂၀၀၁. တဒတ္ထာယာ တိ တဿေဝ ကာယသံသဂ္ဂသင်္ခါတအသဒ္ဓမ္မဿ သေဝနတ္ထာယ။ **ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနဥ္စာ**တိ ဝတ္ထာဒိနာ ယေန ကေနစိ ပဋိစ္ဆန္နသြကာသံ။ ပုရိသဿ ဟတ္ထပာသေ ဌိတာ တဒတ္ထာယ ကာယံ ဥပသံဟရေယျ တတိ ယောဇနာ။

၂၀၀၂. ဟတ္ထဂ္ဂဟဏာဒီနံ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ အဋ္ဌန္နံ ဝတ္ထူနံ ပူရဏေန **"အဋ္ဌဝတ္ထုကာ"** တိ သင်္ခါတာ **အယံ** ဘိက္ခုနီ **ဝိနဋ္ဌာ ဟောတိ** သီလဝိနာသေန, တတောယေဝ **အဿမဏီ ဟောတိ** အဘိက္ခုနီ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၀၀၃. အနုလောမေန တတိ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏာဒိပဋိပာဋိယာ တ။ **ပဋိလောမေန တ**တိ တဗ္ဗိပရိယတော ပဋိလောမေန တ။ **ကေန္တရိကာယ တ**တိ ကေမေကံ အန္တရိတ္ွတ ပုန တဿာပိ ကရဏဝသေန ကေန္တရိကာယ တ။ အနုလောမေန တ ပဋိလောမေန တ တထေကန္တရိကာယ တ အဋ္ဌမံ ဝတ္ထုံ ပရိပူရေန္တီ စုတာတိ ယောဇနာ။

၂၀၀၄. တေဒေဝ အတ္ထံ ဗျတိရေကမုခေန သမတ္ထေတုမာဟ **"အထာဒိတော"**တိအာဒိ။ **သတကၡတ္တုမ္ပိ** တိ ဗဟုက္ခတ္တုမ္ပိ။ **သတ**-သဒ္ဒော ဟေတ္ထ ဗဟု-သဒ္ဒပရိယာယော။ ပာရာဇိကာ နေဝ သိယာတိ ယောဇနာ, က္ကမိနာ တံတံ ဝတ္ထုမူလကံ ဒုက္ကဋ္ဋထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၀၀၅. ယာ ပန အာပတ္တိယော အာပန္နာ, ဒေသေတ္ွတ တာဟိ မုစ္စတီတိ ယောဇနာ။ **ဓုရနိက္ခေပနံ ကတ္ွတ** တိ "န ပုနေဝံ ကရိဿာမီ"တိ ဓုရံ နိက္ခိပိတ္ွတ။ **ဒေသိတာ ဂဏနူပိကာ**တိ ဒေသိတာ ဒေသိတဂဏနမေဝ ဥပေတိ, ပာရာဇိကဿ္ွ သ အင်္ဂံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ တသ္မာ ယာ ဧကံ အာပန္နာ, ဓုရနိက္ခေပံ ကတ္ွတ ဒေသေတ္ွတ ပုန ကိလေသဝသေန အာပဇ္ဇတိ, ပုန ဒေသေတိ, ဧဝံ အဋ္ဌ ဝတ္ထူနိ ပူရေန္တီပိ ပာရာဇိကာ န ဟောတိ။

၂၀၀၆. သဥဿာဟာယ ဒေသိတာ တိ ပုန အာပဇ္ဇနေ အနိက္ခိတ္တဓုရာယ ဘိက္ခုနိယာ ဒေသိတာပိ အာပတ္တိ ဒေသနာဂဏနံ န ဥပေတိ။ ကိံ ဟောတီတိ အာဟ **"ဒေသိတာပိ အဒေသိတာ"**တိ, တသ္မာ ပာရာဇိကာပတ္တိယာ အင်္ဂမေဝ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၀၀၇. အယံ အတ္ထော တိ "အသဒ္ဓမ္မော နာမ ကာယသံသဂ္ဂေါ"တိ အယံ အတ္ထော။ **ဥဒ္ဒိသိတော** တိ ပကာသိတော။

၂၀၀၈. အယမတ္ထော ကေန ဝစနေန ဥဒ္ဒိသိတောတိ အာဟ **"ဝိညူ။ပေ.။ သာဓကံ ဝစနံ က္ကဒ"**န္တိ။ **က္ကဒံ ဝစန**န္တိ "ဝိညူ ပဋိဗလော ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇိတု"န္တိ (ပာစိ. ၆၇၆) က္ကဒံ ဝစနံ။ **သာဓကံ** ပမာဏံ။

အဋ္ဌဝတ္ထုကကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၀၁၀. အဝဿုတာ, ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာ, ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ, အဋ္ဌဝတ္ထုကာတိ က္ကမာ **စတဿော** ပာရာဇိကာပတ္တိယော မဟေသိနာ အသာဓာရဏာ ဘိက္ခုနီနမေဝ ပညတ္တာတိ ယောဇနာ။

က္ကတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ပာရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဥ္ဉာဒိသေသကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၁၁. ဇဝံ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ အာဂတံ ပာရာဇိကဝိနိစ္ဆယံ ဝတွာ ဣဒါနိ တဒနန္တရဒ္ဒိဋ္ဌံ သဥ္ဉာဒိသေသဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“ယာ ပန ဘိက္ခုနီ”**တိအာဒိ။ **ဥဿယဝါဒါ** တိ ကောဓုဿယမာနုဿယဝသေန ဝိဝဒမာနာ။ တတောယေဝ အဌ္ဌံ ကရောတိ သီလေနာတိ **အဌ္ဌကာရီ** ။ ဧတ္ထ စ **“အဌ္ဌော”** တိ ဝေါဟာရိကဝိနိစ္ဆယော ဝုစ္စတိ, ယံ ပဗ္ဗဇိတာ “အဓိကရဏ”န္တိပိ ဝဒန္တိ။ သဗ္ဗတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗေ မုခမဿာ အတ္ထီတိ **မုခရီ,** ဗဟုဘာဏီတိ အတ္ထော။ **ယေန ကေနစိ နရေန သဒ္ဓိံ** န္တိ “ဂဟပတိနာ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တေန ဝါ”တိအာဒိနာ (ပါစိ. ၆၇၉) ဒဿိတေန ယေန ကေနစိ မနုဿေန သဒ္ဓိံ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **ကိရာ**တိ ပဒပူရဏေ, အနုဿဝနေ ဝါ။

၂၀၁၂. **သက္ခိံ ဝါ**တိ ပစ္စက္ခတော ဉာနနကံ ဝါ။ အဌ္ဌံ ကာတုံ ဂစ္ဆန္တိယာ ပဒေ ပဒေ ဝါဒါ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၂၀၁၃. **ဝေါဟာရိကေ**တိ ဝိနိစ္ဆယာမစ္စေ။

၂၀၁၄. **အနန္တရန္တိ** ဝါဿ ဝစနာနန္တရံ။

၂၀၁၅. **ဣတရော**တိ အဌ္ဌကာရကော။ **ပုဗ္ဗသဒိသော ဝိနိစ္ဆယော** တိ ပဌမာရောစနေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယာရောစနေ ထုလ္လစ္စယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၀၁၆. “ဝါဝ, မမာပိ စ ကထံ ဝုဝမေဝ အာရောစေဟီ”တိ ဣတရေန **ဝုတ္တာ** ဘိက္ခုနီတိ ယောဇနာ။ **ယထာကာမန္တိ** ဝါဿာ စ အတ္တနော စ ဝစနေ ယံ ပဌမံ ဝတ္တုမိစ္ဆတိ, ဝံ ဣစ္ဆာနုရူပံ အာရောစေတု။

၂၀၁၈-၉. ဥဘိန္နမ္ပိ ယထာ ဝါဒါ အာရောစိတကထံ သုတွာတိ ယောဇနာ။ **ယထာ ဝါဒါ**တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ယေန ကေနစိ ပကာရေန။ **ဝေဟိ**တိ ဝေါဟာရိကေဟိ။ **အဌ္ဌေ ပန စ နိဋ္ဌိတေ** တိ အဌ္ဌကာရကေသု ကေသိဉ္စိ ပက္ခေ ပရာဇိတေ။ ယထာဟ “ပရာဇိတေ အဌ္ဌကာရကေ အဌ္ဌပရိယောသာနံ နာမ ဟောတီ”တိ။ **အဌ္ဌဿ ပရိယောသာနေ** တိ ဧတ္ထ “ဝါဿာ”တိ သေသော။ ဝါဿ အဌ္ဌဿ ပရိယောသာနေတိ ယောဇနာ။

၂၀၂၀-၂၃. အနာပတ္တိဝိသယံ ဒဿေတုမာဟ **“ဒူတံ ဝါပိ”**တိအာဒိ။ ပစ္စတ္ထိကမနုဿေဟိ ဒူတံ ဝါပိ ပဟိဏိတွာ သယမ္ပိ ဝါ အာဂန္တွာ ယာ ပန အာကဍ္ဎီယတီတိ ယောဇနာ။ **အညေဟီ**တိ ကမ္မအရကာဒီဟိ အညေဟိ။ ကိဉ္စိ ပရံ အနောဒိဿာတိ ယောဇနာ။ ဣမိဿာ ဩဒိဿ ဝုတ္တေ ဝေဟိ ဂဟိတဒဏ္ဍော ဝါဿာ စ ဂီတတိ သူစိတံ ဟောတိ။ ယာ ရက္ခံ ယာစတိ , **ဝတ္ထ** ဝသ္မိံ ရက္ခာယာစနေ ဝါဿာ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။ အညတော သုတွာ ဝါဒါ ယောဇနာ။ **ဥမ္မတ္တိကာဒီန** န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အာဒိကမ္မိကာ ဂဟိတာ။

သမုဋ္ဌာနံ ကထိနေန တုလ္လန္တိ ယောဇနာ။ သေသံ ဒဿေတုမာဟ **“သကိရိယံ ဣဒ”**န္တိ။ **ဣဒံ** သိက္ခာပဒံ။ ကိရိယာယ သဟ ဝတ္တတီတိ **သကိရိယံ** အဌ္ဌကရဏေန အာပဇ္ဇနတော။ **“သမုဋ္ဌာန”** န္တိ ဣမိနာ စ သမုဋ္ဌာနာဒိဝိနိစ္ဆယော ဥပလက္ခိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အဌ္ဌကာရိကာကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၀၂၄-၅. **ဇာနန္တီ** တိ “သာမံ ဝါ ဇာနာတိ, အညေ ဝါ ဝါဿာ အာရောစေန္တီ”တိ (ပါစိ. ၆၈၄) ဝုတ္တနယေန ဇာနန္တီ။ **စောရိန္တိ** ယာယ ပဉ္စမာသဂ္ဃနကတော ပဋ္ဌာယ ယံ ကိဉ္စိ ပရသန္တကံ အဝဟရိတံ, အယံ စောရီ နာမ။ **ဝဇ္ဈံ ဝိဒိတ**န္တိ “ဝေန ကမ္မေန ဝဓာရဟာ အယ”န္တိ ဇဝံ ဝိဒိတံ။ **သဥ္ဉ** န္တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ။ **အနပလောကေတွာ**တိ အနာပုစ္ဆာ။ **ရာဇာနံ ဝါ**တိ ရညာ အနုသာသိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဝံ ရာဇာနံ ဝါ။ ယထာဟ “ရာဇာ နာမ ယတ္ထ ရာဇာ အနုသာသတိ, ရာဇာ အပလောကေတဗ္ဗော”တိ။ **ဂဏမေဝ ဝါ**တိ “ဝုမှေဝ ဝတ္ထ အနုသာသထာ”တိ ရာဇူဟိ ဒိန္နံ ကမနိဂမမလ္လဂဏာဒိကံ ဂဏံ ဝါ။ **မလ္လဂဏံ** နာမ ပါနီယဋ္ဌပနပေါက္ခရဏိခဏနာဒိပုညကမ္မနိယုတ္တော ဇနသမူဟော။ ဧတေနေဝ ဇဝမေဝ ဒိ

န္တကမဝရာ ပူက စ သေနိယော စ သင္ဂဟိတာ။ **ဝုဋ္ဌာပေယျာ** တိ ဥပသမ္ပာဒေယျ။ **ကပ္ပ** န္တိ စ ဝက္ခမာနလက္ခဏံ ကပ္ပံ။ သာ စောရိဝုဋ္ဌာပနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဥပဇ္ဈာယာ ဟုတွာ ယာ စောရိံ ဥပသမ္ပာဒေတိ, သာ ဘိက္ခုနီတိ အတ္ထော။ ဥပဇ္ဈာယဿ ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋံ။

၂၀၂၆. **ပဥ္စမာသဂ္ဃန** န္တိ ဧတ္ထ ပဥ္စမာသဥ္စ ပဥ္စမာသဂ္ဃနကဥ္စ ပဥ္စမာသဂ္ဃနန္တိ ဧကဒေသသရူပေကသေသန ယေန ပဥ္စမာသဿာပိ ဂဟဏံ။ **အတိရေကဂ္ဃနံ တပိ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

၂၀၂၇. ပဗ္ဗဇိတံ ပုဗ္ဗံ ယာယ သာ **ပဗ္ဗဇိတပုဗ္ဗာ**။ ဝုတ္တပ္ပကာရံ စောရကမ္မံ ကတွာပိ တိတ္ထာယတနာဒီသု ယာ ပဌမံ ပဗ္ဗဇိတာတိ အတ္ထော။

၂၀၂၈-၃၀. ဣဒါနိ ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋာဒိအာပတ္တိဝိဘာဂံ ဒဿေတုမာဟ **"ဝုဋ္ဌာပေတိ စ ယာ စောရိ"** န္တိ အာဒိ။ ဣဓ "ဥပဇ္ဈာယာ ဟုတွာ"တိ သေသော။ ဣဒံ ကပ္ပံ ဌပေတွာတိ ယောဇနာ။ **သီမံ သမ္မန္နတိ စာ** တိ အဘိနဝံ သီမံ သမ္မန္နတိ, ဗန္ဓတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဿာ** တိ ဘဝေယျ။ "ဒုက္ကဋ"န္တိ ဣမိနာ စ "ထုလ္လစ္စယံ ဒွယ"န္တိ ဣမိနာ စ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ကမ္မန္တေ တိ ဥပသမ္ပဒကမ္မဿ ပရိယောသာနေ, တတိယာယ ကမ္မဝါစာယ ယကာရပ္ပတ္တာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၀၃၁. **အဇာနန္တီ** တိ စောရိံ အဇာနန္တီ။ (ဣဒံ သိက္ခာပဒံ။)

၂၀၃၂. **စောရိဝုဋ္ဌာပနံ နာမာ** တိ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာနံ နာမ။ **တစစိတ္တတော** တိ ခဏ္ဍသီမံ အဂန္တွာ ကရောန္တိယာ တစာစိတ္တတောဟိ။ **ကာယတစာဒိတော စေတ** တိ ဂန္တွာ ကရောန္တိယာ ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ။ ယထာဟ "ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ပက္ကန္တာသု ဘိက္ခုနီသု အဂန္တွာ ခဏ္ဍသီမံ တ နဒိံ တ ယထာနိသိန္နဋ္ဌာနေယေဝ အတ္တနော နိဿိတကပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ တစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, ခဏ္ဍသီမံ တ နဒိံ တ ဂန္တွာ ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ ကာယတစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတီ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၈၃)။ **ကိရိယာကိရိယ** န္တိ အနာပုစ္ဆာဝုဋ္ဌာပနဝသေန ကိရိယာကိရိယံ။

စောရိဝုဋ္ဌာပနကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၀၃၃-၄. **ကမန္တရ** န္တိ အညံ ကမံ။ ယာ ဧကာ သစေ ဂစ္ဆေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **နဒီပာရ** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ နဒိယာ ပာရံ **နဒီပာရံ**။ **"ဧကာ တ"** တိ ဥပရိပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဩဟီယေယျာ** တိ ဝိနာ ဘဝေယျ။ ဣဓ "အရညေ"တိ သေသော။ အရညလက္ခဏံ "ဣန္ဒခီလ"ဣစ္စာဒိနာ ဝက္ခတိ။ "ဧကာ တ ရတ္တိံ ဝိပ္ပဝသေယျ, ဧကာ တ ဂဏမှာ ဩဟီယေယျာ"တိ သိက္ခာပဒက္ကမော, ဧဝံ သန္တေပိ ကထာဗန္ဓဝသေန **"ရတ္တိံ ဝိပ္ပဝသေယျာ"** တိ အန္တေ ဝုတ္တံ ။ တေနေဝ ဝိဘာဂဝိနိစ္ဆယေ ဒေသနာရုဠှကမေနေဝ "ပုရေရုဏောဒယာယေဝ"တိအာဒိံ ဝက္ခတိ။ သာ ပဌမာပတ္တိကံ ဂရုကံ ဓမ္မံ အာပန္နာ သိယာတိ ယောဇနာ။ ပဌမံ အာပတ္တိ ဧတဿာတိ **ပဌမာပတ္တိကော,** ဝီတိက္ကမက္ခဏေယေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ "ဂရုကံ ဓမ္မ"န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **သကကမာ နိက္ခမန္တိယာ** တိ ဘိက္ခုနိယာ အတ္တနော ဝသနကမတော နိက္ခမန္တိယာ။

၂၀၃၅. **တတော** သကကမတော။

၂၀၃၆-၇. ဧကေန ပဒတရေန ဣတရဿ ကမဿ ပရိက္ခေပေ အတိက္ကန္တေ, ဥပစာရောက္ကမေ တ ထုလ္လစ္စယန္တိ ယောဇနာ။ **အတိက္ကန္တေ ဩက္ကန္တေ** တိ ဧတ္ထ "ပရိက္ခေပေ ဥပစာရေ"တိ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ။

၂၀၃၈-၉. **နိက္ခမိတွာ** တိ အတ္တနော ပဝိဋ္ဌကမတော နိက္ခမိတွာ။ **အယမေဝ နယော** တိ "ဧကေန ပဒတရေန ထုလ္လစ္စယံ, ဒုတိယေန ဂရုကာပတ္တိ"တိ အယံ နယော။

ဝတိစ္ဆိဒ္ဒေန တ ခဏ္ဍှာဟကာရေန တတိ ယောဇနာ။ **"တထာ"**တိ ဣမိနာ "ဟကာရေနာ"တိ ဇွော်တပိ **တ**-သဒ္ဒသ္သ သမ္ဗန္ဓနီယတံ ဒသ္သေတိ။ "ဘိက္ခုဝိဟာရဿ ဘူမိ တာသမကပ္ပိယာ"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ **ဝိဟာရဿ ဘူမိ** န္တိ ဘိက္ခု နိဝိဟာရဘူမိ ဂဟိတာ။ **"ကပ္ပိယန္တိ ပဝိဋ္ဌတ္တာ"** တိ ဣမိနာ ဝက္ခမာနဿ ကာရဏံ ဒသ္သေတိ။ **ကောစိ အေသောတိ** ထုလ္လစ္စယသင်္ဃာဒိသေသော ဝုစ္စမာနော ယော ကောစိ အေသော။

၂၀၄၀. **တာသန္တိ ဘိက္ခုနီနံ။ "အကပ္ပိယာ"**တိ ဣမိနာ တတ္ထာပိ ပဝိဋ္ဌာယ ကမန္တရပစ္စယာ အာပတ္တိသမ္ဘဝ မာဟ။

၂၀၄၁. "ပဌမံ ဟဒံ အတိက္ကာမေန္တိယာ"တိ (ဟစိ. ၆၉၂) ဝုတ္တတ္တာ **"ဟတ္ထိ။ပေ။ အနာပတ္တိ သိယာပတ္တိ, ပဒသာ ဂမနေ ပနာ"**တိ ဝုတ္တံ။

၂၀၄၂. **"ယံ ကိဉ္စိ။ပေ။ အာပတ္တိ ပဝိသန္တိယာ"** တိ ဝုတ္တသ္သေဝတ္ထဿ ဥပသံဟာရတ္တာ န ပုနရုတ္တိ ဒေါသော။

၂၀၄၃-၄. **လက္ခဏေနုပပန္နာယာ** တိ "နဒီ နာမ တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥတ္တရန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ အန္တရဝါသကော တေမိယတိ"တိ (ဟစိ. ၆၉၂) ဝုတ္တလက္ခဏေန သမန္နာဂတာယ နဒိယာ။ ယာ ဟရံ တီရံ ဂစ္ဆတီတိ ယောဇနာ။

ပဌမံ ဟဒံ ဥဒ္ဓရိတွာတန တီရေ ဌပေန္တိယာ တိ "ဣဒါနိ ပဒတရေန အတိက္ကမတိ"တိ ဝတ္တဗ္ဗကာလေ ပဌမံ ဟ ဒံ ဥက္ခိပိတွာ ပရတီရေ ဌပေန္တိယာ။ "ဒုတိယဟဒုဒ္ဓာရေ သင်္ဃာဒိသေသော"တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၆၉၂) **အဋ္ဌကထာ**ဝစန တော **"အတိက္ကမေ"** တိ ဣမိနာ ဥဒ္ဓာရော ဂဟိတော။

၂၀၄၅. **အန္တရနဒိယ** န္တိ နဒိဝေမဇ္ဈေ။ **ဘဏ္ဍိတွာ** တိ ကလဟံ ကတွာ။ **သြရိမံ တီရန္တိ** အာဂတဒိသာယ တီရံ။ တထာ ပဌမေ ထုလ္လစ္စယံ , ဒုတိယေ ဂရု ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ သကလေန ဝစနေန "ဣတရိဿာ ပန အယံ ပ က္ကန္တဋ္ဌာနေ ဌိတာ ဟောတိ, တသ္မာ ပရတီရံ ဂစ္ဆန္တိယာပိ အနာပတ္တိ"တိ **အဋ္ဌကထာပိ** ဥလ္လိင်္ဂိတာ။

၂၀၄၆. **ရဇ္ဇုယာ** တိ ဝလ္လိအာဒိကာယ ယာယ ကာယစိ ရဇ္ဇုယာ။

၂၀၄၇. ပိဝိတုန္တိ ဇွေ "ဟနီယ"န္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္တေန **အပိ**-သဒ္ဒေန ဘဏ္ဍ ဥဓောဝနာဒိ သင်္ဂဏှာတိ။ **အထာ**တိ တက္ကာရမ္ဘေ နိပါတော။ "နဟာနာဒိကိစ္စံ သမ္ပာဒေတွာ သြရိမမေဝ တီရံ အာဂမိဿာမီ"တိ အာလယဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အာဟ **"ဝဋ္ဋတီ"** တိ။

၂၀၄၈. ပဒသာနဒိံ သြတရိတွာတနာတိ ယောဇနာ။ သေတုံ အာရောဟိတွာ တထာ ပဒသာ ဥတ္တရန္တိယာ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

၂၀၄၉. **ဂန္တွာတနာ** တိ ဇွေ "နဒိ"န္တိ သေသော။ ဥတ္တရဏကာလေ ပဒသာ ယာတီတိ ယောဇနာ။

၂၀၅၀. **ဝေဂေနာ**တိ ဇဝေနေဝ ဝေဂေန, အန္တရာ အနိဝတ္တိတွာတိ အတ္ထော။

၂၀၅၁. **"နိသီဒိတွာ"**တိ ဣဒံ "ခန္ဓေ တ"တိအာဒီဟိပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ခန္ဓာဒယော စေတ္ထ သဘာကနမေဝ ဂဟေ တဗ္ဗာ။ **ဟတ္ထသင်္ဃာတနေ တ** တိ ဥဘောဟိ ဗဒ္ဓဟတ္ထဝလယေ တ။

၂၀၅၂-၃. **ဟာသန္တိ** ဟတ္ထဟာသံ။ **"အာဘောဂံ ဝိနာ"**တိ ဣမိနာ "ဂမိဿာမီ"တိ အာဘောဂေ ကတေ အဇာနန္တိယာ အရုဏော ဥဋ္ဌိတေပိ အနာပတ္တီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ ယထာဟ "သစေ သဇ္ဈာယံ တ သဝနံ တ အညံ တ ကိဉ္စိ ကမ္မံ ကုရုမာနာ 'ပုရေအရုဏေယေဝ ဒုတိယိကာယ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ'တိ အာဘောဂံ ကရောတိ, အဇာနန္တိယာ ဇဝ စဿာ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, အနာပတ္တီ"တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၆၉၂)။ နာနာဂဗ္ဘေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒဿေတုမာဟ

“ကောဂဗ္ဘေပိ တ” တိ။ ကောဂဗ္ဘေပိ တ ဒုတိယိကာယ ဟတ္ထပာသံ အတိက္ကမ္မ အရုဏံ ဥဋ္ဌပေန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ အာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၀၅၄. **ဒုတိယာပာသန္တိ** ဒုတိယိကာယ ဟတ္ထပာသံ။ ‘‘ဂမိဿာမီ’’တိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂစ္ဆန္တိယာ သစေ အရုဏံ ဥဋ္ဌေတိ, န အောသောတိ ယောဇနာ။

၂၀၅၅-၆. အညတ္ထ ပဋ္ဌနေနသတိကဿ (ပာရာ. ၆၅၄) ပဋ္ဌိမဿ အာရညကသေနာသနဿ ဝုတ္တတ္တာ တ တော နိဝတ္တေတုမာဟ **“ဣန္ဒခီလမတိက္ကမ္မာ”** တိအာဒိ။ **တ္တော** တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။ **ဒီပိတန္တိ အဋ္ဌကထာယ** ‘‘အရညေတိ တ္တေ နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာ သဗ္ဗမေတံ အရည’’န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၉၂) ဧဝံ ဝုတ္တလက္ခဏမေဝ **အရညံ** ဒဿိတန္တိ အတ္ထော။

ဒုတိယိကာယ ဒဿနူပစာရံ ဝိဇဟန္တိယာ တဿာတိ ယောဇနာ။ **“ဇဟိတေ”**တိ ဣဒံ အပေက္ခိတွာ ‘‘ဥပစာ ရေ’’တိ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမော ကာတဗ္ဗော။

၂၀၅၇. **သာဏိပာကာရပာကာရတရုအန္တရိတေ** ဌာနေ အသတိ ဒဿနူပစာရေ သတိပိ သဝနူပစာရေ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၀၅၈-၆၀. **တ္တေ ကထ** န္တိ ယတ္ထ ဒူရေပိ ဒဿနံ ဟောတိ, ဧဝရူပေ အဇ္ဈောကာသေ အာပတ္တိနိယမော ကထံ ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ အနေကေသု ဌာနေသု ‘‘သဝနူပစာရာတိက္ကမေ’’တိ ဝုစ္စမာနတ္တာ တတ္ထ လက္ခဏံ ဌပေ တုမာဟ **“မဂ္ဂေ။ ပေ။ ဧဝရူပကေ”** တိ။ တ္တေ ‘‘ဌာနေ’’တိ သေသော။ **ကူဇန္တိယာ** တိ ယထာဝုတ္တဝတ္ထာနံ န ဟောတိ, ဧဝံ အဗ္ဘုတ္တသဒ္ဒံ ကရောန္တိယာ။

ဧဝရူပကေ ဌာနေ ဓမ္မဿဝနာရောစနေ ဝိယ စ မဂ္ဂမူဠှဟဿ သဒ္ဒေန ဝိယ စ ‘‘အယျေ’’တိ ကူဇန္တိယာ တ ဿာ သဒ္ဒဿ သဝနာတိက္ကမေ ဘိက္ခုနိယာ ဂရုကာ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **“ဘိက္ခုနိယာ ဂရုကာ ဟော တီ”**တိ ဣဒံ ‘‘ဒုတိယိကံ န ပာပုဏိဿာမိ’’တိ နိရုဿာဟဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ‘‘သြဟီယိတွာတထ ဂစ္ဆန္တီ’’တိအာဒိ။ **တ္တော** တိ ‘‘ဂဏမ္ဟာ သြဟီယေယျာ’’တိ ဣမသ္မိံ။

၂၀၆၁. အထ ဂစ္ဆန္တီ သြဟီယိတွာတတိ ယောဇနာ။ ‘‘ဣဒါနိ အဟံ ပာပုဏိဿာမိ’’ ဣတိ ဧဝံ သဥဿာဟာ အနု ဗန္ဓတိ, ဝဋ္ဋတိ, ဒုတိယောပစာရာတိက္ကမေပိ အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၀၆၂. ‘‘ဂစ္ဆတု အယံ’’ ဣတိ ဥဿာဟဿစ္ဆေဒံ ကတွာ သြဟီနာ စေ, တဿာ အာပတ္တီတိ အဓ္ဈာဟာရ ယောဇနာ။

၂၀၆၃. **ဣတရာပီတိ** ဂန္တွာ သမတ္ထာပိ။ **သြဟီယတု အယန္တိ စ** တိ နိရုဿာဟပ္ပကာရော သန္ဒဿိတော။ ဝု တ္တတ္ထမေဝ သမတ္ထယိတုမာဟ **“သဥဿာဟာ န ဟောတိ စေ”** တိ။

၂၀၆၄-၅. ပုရိမာ ကေကာံ မဂ္ဂံ ယာတီတိ ယောဇနာ။ ကေမေဝ **ကေကာံ။ တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဧကိဿာ ဣတရာ ပက္ က န္တဌာနေ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဂဏမှာသြဟီယနေ။ **ပိ-**သဒ္ဒေါ ဧဝကာရတ္တော။ အနာပတ္တိ ဧဝ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

၂၀၆၆-၇. **ကမန္တရဂတာယာ** တိ ကမသီမဂတာယ။ ‘‘နဒိယာ’’တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **အာပတ္တိယောစတသ္သော ပီတိ** ရတ္တိဝိပ္ပဝါသ ကမန္တရဂမန နဒိပာရဂမန ဂဏမှာသြဟီယန သင်္ခာတာ စတဿော သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ ယော။ ဂဏမှာသြဟီယနမူလကာပတ္တိယာ ကမတော ဗဟိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တေပိ ကမန္တရောက္ကမနမူလကာပတ္ တိယာ အန္တောကမေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တေပိ **ကေက္ခဏေ** တိ ကမူပစာရံ သန္ဓာယာဟ။

၂၀၆၈-၉. ယာ သဒ္ဓိ ယာတာ ဒုတိယိကာ, သာ စ ပက္ကန္တာ တ သစေ ဟောတိ, ဝိဗ္ဘန္တာ တ ဟောတိ, ပေတာနံ လောကံ ယာတာ တ ဟောတိ, ကာလကတာ တ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော, ပက္ခသင်္ကန္တာ တ ဟောတိ, တိတ္ထာယတန သင်္ကန္တာ တ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော, နဋ္ဌာ တ ဟောတိ, ဟာရာဇိကာပန္နာ တ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဝေရူပေ ကာလေ ကမန္တရောဗ္ဗကမနာဒီနိ။ပေ။ အနာပတ္တီတိ ဉာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ ဥမ္မတ္တိကာယပိ ဧဝံ စတ္တာရိပိ က ရောန္တိယာ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

၂၀၇၀. **“အကာမကေ အရညေ”**တိ ဣဒံ ကမာဘာဝေန ဝုတ္တံ, န ဝိဇ္ဇာဋ္ဌဝိသဒိသတာယ။

၂၀၇၁. ကမဘာဝတော နဒိပာရဂမနဂဏမ္ဘာသြဟီယနာပတ္တိ န သမ္ဘဝတိ, တသ္မာပိ သကကမတ္တာ ကမန္တ ရဂမနမူလိကာပတ္တိ စ ဒိဝသဘာဂတ္တာ ရတ္တိဝိပ္ပဝါသမူလိကာပတ္တိ စ န သမ္ဘဝတီတိ အာဟ **“သကကမေ။ပေ။ န ဝိဇ္ဇရေ”**တိ။ **ယထာကာမန္တိ** ယထိစ္ဆိတံ, ဒုတိယိကာယ အသန္တိယာပီတိ အတ္ထော။

၂၀၇၂. သမုဋ္ဌာနာဒယော ပဌမန္တိမဝတ္ထုနာ တုလျာတိ ယောဇနာ။

ကမန္တရဂမနကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၀၇၃. **သီမာသမ္မုတိယာ စေတ** တိ ‘‘သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ဓမ္မေန ဝိနယေန ဥက္ခိတ္တံ ဘိက္ခုနိံ ကာရကသင်္ဃံ အနာပုစ္ဆာ တဿဝ ကာရကသင်္ဃဿ ဆန္ဒံ အဇာနိတွာ ဩသာရေဿာမီ’’တိ နဝသီမာသမ္မန္နနေ စ။ ဒွိဟိ ကမ္မ မတစာဟိ ဒုဝေ ထုလ္လစ္စယာ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။

၂၀၇၄. **ကမ္မဿ ပရိယောသာနေ**တိ ဩသာရဏကမ္မဿ အဝသာနေ။ **တိကသင်္ဃာဒိသေသ** န္တိ ‘‘ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညာ ဩသာရေတိ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿ။ ဓမ္မကမ္မေ ဝေမတိကာ, ဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညာ ဩ သာရေတိ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿာ’’တိ (ပာစိ. ၆၉၇) တိကသင်္ဃာဒိသေသံ ဝုတ္တံ။ **ကမ္မန္တိ** စ ဥက္ခေပနီယ ကမ္မံ။ **အဓမ္မေ တိကဒုက္ကဋ** န္တိ ‘‘အဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညာ ဩသာရေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အဓမ္မကမ္မေ ဝေမတိကာ, အဓမ္မကမ္မသညာ ဩသာရေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ တိကဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။

၂၀၇၅. **ဂဏဿ** တိ တဿဝ ကာရကဂဏဿ။ **ဝတ္တေ တ ပန ဝတ္တန္တိ** န္တိ တေစတ္တာလီသပ္ပဘေဒေ နေတ္တာရဝတ္တေ ဝတ္တမာနံ။ တေစတ္တာလီသပ္ပဘေဒံ ပန **ဝတ္တက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၃၇၆) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **နေ တ္တာရဝတ္တေ**တိ ကမ္မတော နိတ္ထရဏဿ ဟေတုဘူတေ ဝတ္တေ။

၂၀၇၇. ဩသာရဏံ **ကရိယံ** ။ အနာပုစ္ဆနံ **အကိရိယံ** ။

စတုတ္ထံ။

၂၀၇၈-၉. **အဝဿုတာ** တိ မေထုနရာဂေန တိန္တာ။ ဧဝမုပရိပိ။ **“မနုဿပုဂ္ဂလဿာ”** တိ ဣမိနာ ယက္ခာဒီနံ ပဋိ က္ခေပော။ ‘‘ဥဒကော။ပေ။ ဒုက္ကဋ’’န္တိ ဝက္ခမာနတ္တာ **အာမိသန္တိ** အညတြ ဒန္တပေါနာ အဇ္ဈောဟရဏီယဿ ဂ ဟဏံ။ **ပယောဂတောတိ** ပယောဂဂဏနာယ။

၂၀၈၀. **ကေတောဝဿုတေ** တိ ပုမိတ္ထိယာ သာမညေန ပုလ္လိင်္ဂနိဒ္ဒေသော။ ကထမေတံ ဝိညာယတီတိ? ‘‘ကေ တောအဝဿုတေတိ ဧတ္ထ ဘိက္ခုနိယာ အဝဿုတဘာဝေ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပ နေတံ န ဝုတ္တံ, တံ ပာဠိယာ သမေတီ’’တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၇၀၁) ဝုတ္တတ္တာ ဝိညာယတိ။ ဧတ္ထ စ **တံ န ဝုတ္တ** န္တိ ‘‘ဘိက္ခုနိယာ အဝဿုတဘာဝေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော’’တိ ဧတံ နိယမနံ န ဝုတ္တံ။ **တန္တိ** တံ နိယမေတွာ အဝစနံ။ **ပာဠိယာ သမေ တီ**တိ ‘‘ကေတောအဝဿုတေ’’တိ (ပာစိ. ၇၀၁-၇၀၂) အဝိသေသေတွာ ဝုတ္တပာဠိယာ, ‘‘အနဝဿုတောတိ ဇာနန္တီ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ’’တိ (ပာစိ. ၇၀၃) ဣမာယ စ ပာဠိယာ သမေတိ။ ယဒိ ဟိ ပုဂ္ဂလဿ အဝဿုတဘာဝေ နပ္ပမာဏံ, ကိံ ‘‘အနဝဿုတောတိ ဇာနန္တီ’’တိ ဣမိနာ ဝစနေန။ ‘‘အနာပတ္တိ ဥဘော အနဝဿုတာ ဟောန္တိ, အနဝဿုတာ ပဋိဂ္ဂ

ဂဏှာတီ''တိ ဇွေကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ **အဗ္ဗောဟာရပယောဂေသု** ဗဟူသု **ထုလ္လစ္စယစယော** ထုလ္လစ္စယာနံ သမူဟော သိယာ, ပယောဂဂဏနာယ ဗဟူနိ ထုလ္လစ္စယာနိ ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၀၈၁. သမ္ဘဝေ, ဗျဘိစာရေ စ ဝိသေသနံ သာတ္ထကံ ဘဝတီတိ **"မနုဿဝိဂ္ဂဟာန"** န္တိ ဣဒံ ဝိသေသနံ ယက္ခပေတတိရစ္ဆာနပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဥဘတောအဝဿုတေ သတိ မနုဿဝိဂ္ဂဟာနံ ယက္ခပေတတိရစ္ဆာနာနံ ဟတ္ထတော စ ပဏ္ဏာကာနံ ဟတ္ထတော စ တထာတိ ယောဇနာ။ **တထာ**-သဒ္ဒေနေတ္ထ ''ယံ ကိဉ္စိ အာမိသံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဒုက္ကဋံ။ အဗ္ဗောဟာရပယောဂေသု ထုလ္လစ္စယစယော သိယာ''တိ ယထာဝုတ္တမတိဒိသတိ။

၂၀၈၂. **ဇွေ့ာ** တိ ဣမေသု ယက္ခာဒီသု။ ဧကတောအဝဿုတေ သတိ အာမိသံ ပဋိဂ္ဂဏှာဟန္တိယာ ဒုက္ကဋံ။ **သဗ္ဗဝတ္ထာ**တိ သဗ္ဗေသု မနုဿာမနုဿေသု ဧကတော, ဥဘတော တ အနဝဿုတေသု။ **ဥဒကေ ဒန္တကဋ္ဌကေ** တိ ဥဒကဿ, ဒန္တကဋ္ဌဿ စ ဂဟဏေ။ **ပရိဘောဂေ စာ**တိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ စေဝ ပရိဘောဂေ စ။

၂၀၈၃-၄. **ဥဘယာဝဿုတာဘာဝေ** တိ ဘိက္ခုနိယာ, ပုဂ္ဂလဿ စ ဥဘိန္နံ အဝဿုတတ္တေ အသတိ ယဒိ အာမိသံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ , န ဒေသောတိ ယောဇနာ။ **အယံ** ပုရိသပုဂ္ဂလော။ **န စ အဝဿုတော** တိ နေဝ အဝဿုတောတိ ဥတ္တံ။ ယာ ပန အာမိသံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, တဿာ စ ဥမ္မတ္တိကာဒီနဉ္စ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။ ''ယာ ဂဏှာတိ, တဿာ အနာပတ္တီ''တိ ဝုတ္တေပိ ပရိဘုဉ္ဇန္တိယာဝ အနာပတ္တိဘာဝေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ပဥ္စမံ။

၂၀၈၅. **ဥယျောဇနေ** တိ ''ကိံ တေ အယျေ ဧသော ပုရိသပုဂ္ဂလော ကရိဿတိ အဝဿုတော ဝါ အနဝဿုတော ဝါ, ယတော တွံ အနဝဿုတာ, ဣင်္ဃ အယျေ ယံ တေ ဧသော ပုရိသပုဂ္ဂလော ဒေတိ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ, တံ တွံ သဟတ္ထာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ခါဒ ဝါ ဘုဉ္ဇ ဝါ''တိ (ပါစိ. ၇၀၅) ဝုတ္တနယေန နိယောဇနေ။ **ဧကိဿာ** တိ ဥယျောဇိကာယ။ **ဣတရိဿာ** တိ ဥယျောဇိတာယ။ **ပဋိဂ္ဂဟေ** တိ အဝဿုတဿ ဟတ္ထတော အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏေ။ **ဒုက္ကဋာနိ စ** တိ ဥယျောဇိကာယ ဒုက္ကဋာနိ။ **ဘောဂေသူ**တိ ဥယျောဇိတာယ တထာ ပဋိဂ္ဂဟိတဿ အာမိသဿ ပရိဘောဂေသု။ **ထုလ္လစ္စယဂဏော သိယာ** တိ ဥယျောဇိကာယ ထုလ္လစ္စယသမူဟော သိယာတိ အတ္ထော။

၂၀၈၆-၇. **ဘောဇနဿာဝသာနသ္မိံ** န္တိ ဥယျောဇိတာယ ဘောဇနပရိယန္တေ။ **သင်္ဃာဒိသေသတာ** တိ ဥယျောဇိကာယ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ ဟောတိ။

ယက္ခာဒီန န္တိ ဇွေ့ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပေတပဏ္ဍကတိရစ္ဆာနဂတာ ဂဟိတာ။ **တထေဝ ပုရိသဿ စာ** တိ အဝဿုတဿ မနုဿပုရိသဿ။ ''ဂဟဏေ ဥယျောဇနေ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဂဟဏေ**တိ ဥယျောဇိတာယ ဂဟဏေ။ **ဥယျောဇနေ**တိ ဥယျောဇိကာယ အတ္တနော ဥယျောဇနေ။ **တေသန္တိ** ဥဒကဒန္တပေါနာနံ။ **ပရိဘောဂေ**တိ ဥယျောဇိတာယ ပရိဘုဉ္ဇနေ။ **ဒုက္ကဋံ ပရိကိတ္တိတ** န္တိ ဥယျောဇိကာယ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။

၂၀၈၈. **သေသဿာ** တိ ဥဒကဒန္တပေါနတော အညဿ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာမိသဿ။ **"ဂဟဏုယျောဇနေ"** တိ အာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။

၂၀၈၉-၉၀. **ယာ ပန** ဘိက္ခုနီ ''အနဝဿုတော''တိ ဉတွာ ဥယျောဇေတိ, ''ကုပိတာ တ န ပဋိဂ္ဂဏှာတီ''တိ ဥယျောဇေတိ, ''ကုလာနုဒ္ဒယတာ တပိ န ပဋိဂ္ဂဏှာတီ''တိ ဥယျောဇေတိ, တဿာ စ ဥမ္မတ္တိကာဒီနဉ္စ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ ''အနာပတ္တိ 'အနဝဿုတော'တိ ဇာနန္တီ ဥယျောဇေတိ, 'ကုပိတာ န ပဋိဂ္ဂဏှာတီ'တိ ဥယျောဇေတိ, 'ကုလာနုဒ္ဒယတာယ န ပဋိဂ္ဂဏှာတီ'တိ ဥယျောဇေတီ''တိအာဒိ (ပါစိ. ၇၀၈)။

ဆဋ္ဌံ။

၂၀၉၁. သတ္တမန္တိ ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ကုပိတာ အနတ္တမနာ ဇဝံ ဝဒေယျ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ (ပာစိ. ၇၁၀) သတ္တမသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အဋ္ဌမန္တိ** ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ အဓိကရဏေ ပစ္စာကတာ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ (ပာစိ. ၇၁၆) အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဥ္စ။

သတ္တမဋ္ဌမာနိ။

၂၀၉၂. နဝမေတိ ''ဘိက္ခုနိယော ပနေဝ သံသဋ္ဌာ ဝိဟရန္တိ''တိအာဒိသိက္ခာပဒေ (ပာစိ. ၇၂၂) စ။ **ဒသမေ**တိ ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဇဝံ ဝဒေယျ သံသဋ္ဌာဝ အယျေ တုမှေ ဝိဟရထ, မာ တုမှေ နာနာ ဝိဟရိတ္ထာ''တိအာဒိသိက္ခာပဒေ (ပာစိ. ၇၂၈) စ။

နဝမဒသမာနိ။

၂၀၉၃. ဧတေန မဟာဝိဘင်္ဂါဂတေန **ဒုဋ္ဌဒောသဒွယေန** စ တတ္ထေဝ အာဂတေန ဧတေန သဥ္စရိတ္တသိက္ခာပဒေန စာတိ က္လမေဟိ တီဟိ သဒ္ဓိံ က္လဏာဂတာနိ ဆ သိက္ခာပဒာနီတိ ဇဝံ နဝ ပဌမာပတ္တိကာ ။ **က္လတော** ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂတော **စတ္တာရိ** ယာဝတတိယကာနိ **တတော** မဟာဝိဘင်္ဂတော **စတ္တာရိ** ယာဝတတိယကာနီတိ ဇဝံ **အဋ္ဌ** ယာဝတတိယကာနိ, ပုရိမာနိ နဝ စာတိ သတ္တရသ သင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒာနိ မယာ စေတ္ထ ဒဿိတာနီတိ အဓိပ္ပာယော။

က္လတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

သင်္ဃာဒိသေသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဿဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၉၄-၅. ဇဝံ သတ္တရသသင္ဃာဒိသေသေ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဒနန္တရာနိ နိဿဂ္ဂိယာနိ ဒဿေတုမာဟ **"အဓိဋ္ဌာနုပဂံ ပတ္တ"** န္တိအာဒိ။ **"အဓိဋ္ဌာနုပဂံ ပတ္တ"** န္တိ ဣမိနာ ပဒေန ဧကေနစိ ကာရဏေန အနဓိဋ္ဌာနုပဂေ ပတ္တေ အနာပတ္တိဘာဝံ ဒီပေတိ။ "တဿာ"တိ တ-သဒ္ဒာပေက္ခာယ **ဘိက္ခုနီ**တိ ဧတ္ထ "ယာ"တိ လဗ္ဘတိ။ **ပတ္တသန္နိဓိကာရဏာ**တိ အနဓိဋ္ဌာယ, အဝိကပ္ပေတွာ ဧကရတ္တမ္ပိ ပတ္တဿ နိက္ခိတ္တကာရဏာ။

၂၀၉၆. **ဣဓ** ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ သေသော သဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော ကထာမဂ္ဂေါတိ ယောဇနာ, အဝသေသသဗ္ဗဝိနိစ္ဆယကထာမဂ္ဂေါတိ အတ္ထော။ **ပတ္တသိက္ခာပဒေ** တိ မဟာဝိဘင်္ဂပဌမပတ္တသိက္ခာပဒေ။

၂၀၉၇. ဝိသေသောဝ **ဝိသေသတာ**။

ပဌမံ။

၂၀၉၈. **အကာလေ**တိ "အနတ္ထတကထိနေ ဝိဟာရေ ဧကာဒသ မာသာ, အတ္ထတကထိနေ ဝိဟာရေ သတ္တ မာသာ"တိ (ပာစိ. ၇၄၀ အတ္ထတော သမာနံ) ဇဝံ ဝုတ္တေ အကာလေ။ ဝိကပ္ပန္တရံ ဒဿေတုမာဟ **"ဒိန္နံ ကာလေပိ ကေနစီ"**တိအာဒိ။ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ကာလနိယမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေနစိ အကာလေ ယံ စီဝရံ ဒိန္နံ, ကာလေပိ ယံ စီဝရံ အာဒိဿ ဒိန္နံ, တံ အကာလစီဝရံ နာမာတိ ယောဇနာ။ အာဒိဿ အနုပ္ပကာရံ ဒဿေတုမာဟ **"သမ္ပတ္တာ ဘာဇေန္တူ"**တိ။ **နိယာမိတ**န္တိ "သမ္ပတ္တာ ဘာဇေန္တူ"တိ ဇဝံ ဝတွာ ဒိန္နဥ္စ "ဣဒံ ဂဏဿ, ဣဒံ တုယှံ ဒမ္မီ"တိ ဝတွာ တ အတုကာမတာယ ဟာဒမူလေ ဌပေတွာ တ ဒိန္နဥ္စ အာဒိဿ ဒိန္နံ နာမာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ "သမ္ပတ္တာ ဘာဇေန္တူ'တိ ဝတွာ တ 'ဣဒံ ဂဏဿ, ဣဒံ တုမှာကံ ဒမ္မီ'တိ ဝတွာ တ အတုကမျတာယ ဟာဒမူလေ ဌပေတွာ တ ဒိန္နမ္ပိ အာဒိဿ ဒိန္နံ နာမ ဟောတီ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၇၄၀)။

၂၀၉၉. **အကာလစီဝရ**န္တိ ဝုတ္တပ္ပကာရံ အကာလစီဝရံ။

၂၁၀၀. **အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓ** န္တိ တတော ယံ စီဝရံ အတ္တနာ ဝဿဂ္ဂေန ပဋိလဒ္ဓံ။ နိဿဇ္ဇိတွာ ပဋိလဒ္ဓကာလေ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတုမာဟ **"လဘိတွာ။ပေ။ နိယောဇယေ"**တိ။ **ယထာအနေ နိယောဇယေ**တိ ယထာ အယကေန ဒိန္နံ, တထာ ဥပနေတဗ္ဗံ, အကာလစီဝရပက္ခေယေဝ ဌပေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၁၀၁. **တဿာ** တိ "ယထာအနေ နိယောဇယေ"တိ ဝစနဿ။ ဝိနယကမ္မံ ကတွာ ပဋိလဒ္ဓမ္ပိ တံ ပုန သေဝိတုံ န စ ဝဋ္ဋတီတိ အယမဓိပ္ပာယောတိ ယောဇနာ။

၂၁၀၂. ကာလစီဝရေ အကာလဝတ္ထုသညာယ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **ဥဘယတ္ထပိ** တိ အကာလစီဝရေပိ ကာလစီဝရေပိ။ ဝေမတိကာယ တထာ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၂၁၀၃. **ဥဘယတ္ထပိ စီဝရေ** ကာလစီဝရေ စ အကာလစီဝရေ စာတိ ဥဘယစီဝရေပိ ကာလစီဝရသညာယ ဘာဇာပေန္တိယာ နအာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ သစိတ္တကသမုဋ္ဌာနတ္တယံ သန္ဓာယာဟ **"တိသမုဋ္ဌာနတာ"** တိ။

ဒုတိယံ။

၂၁၀၄. **သစေ သယံ အစ္ဆိန္ဒတိ** အညာယ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ စီဝရံ ပရိဝတ္တေတွာ ပစ္ဆာ "တုယှံ စီဝရံ တဝမေဝ ဂဏှ, မယှံ စီဝရံ ဒေဟီ"တိ ဇဝံ ယဒိ သယံ အစ္ဆိန္ဒတိ။ ဧတ္ထ "သကသညာယာ"တိ သေသော။ သကသညာယ ဂဟိတတ္တာ ပာစိတ္တိယံ, ဒုက္ကဋဥ္စ ဝုတ္တံ, ဣတရထာ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော။

၂၁၀၅. **ဣတရေသူ**တိ အဗန္ဓနဥ္စ အာဏတ္တိဗဟုတ္တဥ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ တေနာဟ **“ဝတ္ထုနံ ပယောဂဿ ဝသာ သိယာ”**တိ။

၂၁၀၆. **“တိကပါစိတ္တိ”** တိ ဣဒမပေက္ခိတ္ဂတ “ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ”တိ သမ္ဗန္ဓနီယံ, ဥပသမ္ပန္နာယ ဥပသမ္ပန္နသညာ, ဝေမတိကာ, အနုပသမ္ပန္နသညာတိ တောယံ ဝသေန တိကပါစိတ္တိ ဝုတ္တာတိ အတ္ထော။ **အညသ္မိံ ပရိက္ခာရေ** တိ ဥပသမ္ပန္နာနုပသမ္ပန္နာနံ အညသ္မိံ ပရိက္ခာရေ။ **ဣတရိဿာ** တိ အနုပသမ္ပန္နာယ။ **တိကဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ အနုပသမ္ပန္နာယ ဥပသမ္ပန္နသညာဝေမတိကာအနုပသမ္ပန္နသညာနံ ဝသေန တိကဒုက္ကဋံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ။

၂၁၀၇. **တာယ တ ဒီယမာနံ** တာယ အညာယ ဘိက္ခုနိယာ ဒုဋ္ဌာယ တ တုဋ္ဌာယ တ ဒီယမာနံ ဂဏှာဟန္တိယာ, တဿာ ဝိဿာသမေဝ တ ဂဏှာဟန္တိယာ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **“တိသမုဋ္ဌာနတာ မတာ”** တိ ဣဒံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

တတိယံ။

၂၁၀၈. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ “ကိံ တေ, အယျေ, အဖာသု, ကိံ အာဟရီယတူ”တိ ဝုတ္တာ အညံ ဝိညာပေတ္ဂတ တံ အာဟဋံ ပဋိက္ခိပိတ္ဂတ တဥ္စ အညဥ္စ ဂဏှိတုကာမာ သစေ အညံ ဝိညာပေတိ, တဿာ ဝိညတ္တိဒုက္ကဋံ, လာဘာ နိဿဂ္ဂိယံ သိယာတိ သာဓိပ္ပာယယောဇနာ။ ဝိညတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ **ဝိညတ္တိဒုက္ကဋံ** ။

၂၁၀၉-၁၁. **တိကပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တ** န္တိ “အညေ အညသညာ, အညေ ဝေမတိကာ, အညေ အနညသညာ အညံ ဝိညာပေတ္ဂတ အညံ ဝိညာပေတိ, နိဿဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယ”န္တိ (ပါစိ. ၇၅၁) တိကပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ **အနညေ ဒွိကဒုက္ကဋ္ဌ**န္တိ အနညေ အညသညာယ, ဝေမတိကာယ စ ဝသေန ဒွိကဒုက္ကဋံ။ **“အနညေနညသညာယာ”**တိအာဒိနာ အနာပတ္တိဝိသယော ဒဿိတော။ “အနညေ အနညသညာယာ”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ အနညေ အနညသညာယ ဝိညာပေန္တိယာ အနာပတ္တိ။ **တသ္မိံ** ပဌမဝိညာပိတေ အပ္ပဟောန္တေ တ တညေဝ တ ဝိညာပေန္တိယာ အနာပတ္တိ။ အညေနပိ အတ္ထေ သတိ တေန သဒ္ဓိံ အညံ ဝိညာပေန္တိယာ အနာပတ္တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သစေ ပဌမံ သပ္ပိ ဝိညတ္တံ, “အာမကမံသံ ပစိတဗ္ဗ”န္တိ စ ဝေဇ္ဇေန ဝုတ္တတ္တာ တေလေန အတ္ထော ဟောတိ, တတော “တေလေနာပိ မေ အတ္ထော”တိ ဇဝံ အညဥ္စ ဝိညာပေတီတိ။ အာနိသံသဥ္စ ဒဿေတ္ဂတ တတော အညံ ဝိညာပေန္တိယာပိ အနာပတ္တီတိ ဉာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သစေ ကဟာပဏဿ သပ္ပိ အာဘတံ ဟောတိ, ဣမိနာ မူလေန ဒိဂုဏံ တေလံ လဗ္ဘတိ, တေလေနာပိ စ ဣဒံ ကိစ္စံ နိပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ တေလမာဟရာတိ ဇဝံ အာနိသံသံ ဒဿေတ္ဂတ ဝိညာပေတီတိ။

စတုတ္ထံ။

၂၁၁၂-၃. ပုဗ္ဗံ အညံ စေတာပေတ္ဂတတိ ယောဇနာ, အတ္တနော ကပ္ပိယဘဏ္ဍေန “ဣဒံ နာမ အာဟရာ”တိ ပုဗ္ဗံ အညံ ပရိဝတ္တာပေတ္ဂတတိ အတ္ထော။ **ဇေန္တိ** တ္ထေ “ဝုတ္တေ”တိ သေသော။ ခနေန နိဗ္ဗတ္တံ **ခဏံ,** အတ္တနော ခနေန နိပ္ဖာဒိတတ္တာ တေလာဒိ ဣဓ “ခဏ”န္တိ အဓိပ္ပေတံ, န ဝိဟာဒိ။ ဇဝံ ဝုတ္တေ မယှံ အညံ ခဏံ အာနေတ္ဂတ ဒေတိ ဣတိ သညာယ ပစ္ဆာ အညံ စေတာပေယျာတိ ယောဇနာ, န မေ ဣမိနာ အတ္ထော, အညံ အာဟရာတိ ဝုတ္တေ ဣဒဥ္စ ဒတ္ဂတ အညဥ္စ အာဟရိတ္ဂတ ဒေတီတိ သညာယ “န မေ ဣဒံ ရုစ္စတိ, အညံ အာဟရာ”တိ ပစ္ဆာ အညံ ပရိဝတ္တာပေယျာတိ အတ္ထော။ **စေတာပနပယောဂေနာ**တိ အာဏတ္တာယ စေတာပနဝသေန။ **မူလဋ္ဌာယာ** တိ အာဏာပိကာယ။ တေန စ အညေန တ မူလေန အာဘတံ ဟောတု, တဿ လာဘေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၁၁၄. **သေသ**န္တိ တိကပါစိတ္တိယာဒိကံ ဝိနိစ္ဆယဝိသေသံ။

ပဉ္စမံ။

၂၁၁၅-၆. **အညဒတ္ထာယ ဒိန္နေနာ** တိ ဥပါသကေဟိ “ဇဝရူပံ ဂဟေတ္ဂတ ဘာဇေတ္ဂတ ပရိဘုဥ္ဇထာ”တိ အညဿ အတ္ထာယ ဒိန္နေန။ **“သင်္ဃိကေန ပရိက္ခာရေနာ”** တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **ပရိက္ခာရေနာ**တိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍေန။ **သင်္ဃိကေနာ**တိ သင်္ဃဿ ပရိစ္စတ္တေန။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **တဿာ** တိ ယာယ စေတာပိတံ။ **နိဿဂ္ဂိယံ သိ

ယာတိ ဧတ္ထ နိဿဋ္ဌပဋိလဒ္ဓံ ယထာအနေ ဥပနေတဗ္ဗန္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယထာဟ ''နိဿဋ္ဌံ ပဋိလဘိတ္ွာ ယထာအာ နေ ဥပနေတဗ္ဗ''န္တိ (ပာစိ. ၇၆၁)။ ဣဒံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။ ''အနည ဒတ္တိကေ အညဒတ္တိကသညာ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အနညဒတ္တိကေ ဝေမတိကာ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ သာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **''အနညဒတ္တိကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဒွိကဒုက္ကဋ''**န္တိ။ ဣမိနာ စ ''အညဒတ္တိကေ တိကပာစိ တ္တိယ''န္တိ ဣဒံ ဝုတ္တမေဝ။ ''အညဒတ္တိကေ အညဒတ္တိကသညာ, ဝေမတိကာ, အနညဒတ္တိကသညာ အညံ စေ တာပေတိ, နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ''န္တိ (ပာစိ. ၇၆၁) ဟိ ဝုတ္တံ။

၂၁၁၇. **သေသက**န္တိ ယဒေတ္ထ ဒိန္နံ, တံ စေတာပေတ္ွာ အာဟရိတ္ွာ အတိရိတ္တံ မူလံ အညဒတ္ထာယ ဥပ နေနွိယာ အနာပတ္တီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သာမိကေ ပုစ္ဆိတ္ွာ** တိ ''တုမ္ဟေဟိ စီဝရတ္ထာယ ဒိန္နံ, အမှာကဥ္စ စီဝ ရံ သံဝိဇ္ဇတိ, တေလာဒီဟိ ပန အတ္ထော''တိ ဧဝံ သာမိကေ ပုစ္ဆိတ္ွာ။ **တ**န္တိ တံ စေတာပန္နံ။ **အာပဒာသု**တိ ဘိက္ခုနီဟိ ဝိဟာရံ ပဟာယ ဂမနာရဟာမုပဒ္ဒဝေ ဂဟိတော။ ယထာဟ ''အာပဒါသူတိ တထာရူပေသု ဥပဒ္ဒဝေသု ဘိက္ခုနိယော ဝိဟာ ရံ ဆဍ္ဍေတွာ ပက္ကမန္တိ, ဧဝရူပါသု အာပဒါသု ယံ ဝါ တံ ဝါ စေတာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၇၆၂)။

၂၁၁၈. **သယံ ယာစိတကံ ဝိနာ**တိ ''သံယာစိတက''န္တိ ပဒံ ဝိနာ, ဧတ္တကမေဝ ဝိသဒိသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဆဋ္ဌသတ္တမာနိ။

၂၁၁၉. အဓိကဝစနံ ဒဿေတုမာဟ **''မဟာဇနိကသညာစိကေနာ''**တိ။ **ပဒတာဓိကာ**တိ ပဒမေဝ **ပဒတာ။ မဟာဇနိ ကေနာ**တိ ဂဏဿ ပရိစ္စတ္တေန။ **သညာစိကေနာ**တိ သယံ ယာစိတကေန။

၂၁၂၀. **အနန္တရသမာ မတာ**တိ ဣဓ ''ပုဂ္ဂလိကေနာ''တိ ပဒံ ဝိနာ သမုဋ္ဌာနာဒိနာ သဒ္ဓိံ သဗ္ဗေ ဝိနိစ္ဆယာ အနန္တရ သိက္ခာပဒသဒိသာ မတာတိ အတ္ထော။ ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အညဒတ္တိကေန ပရိက္ခာရေန အညုဒ္ဒိသိကေန ပုဂ္ဂလိကေ နာ''တိ ဟိ သိက္ခာပဒံ။ **ပုဂ္ဂလိကေနာ** တိ ဧကဘိက္ခုနိယာ ပရိစ္စတ္တေန။ ''ကိဉ္စိပီ''တိ လိခန္တိ။ **''ကောစိပီ''**တိ ပာဌော သုန္ဒရော ''ဝိသေသော''တိ ဣမိနာ တုလျာဓိကရဏတ္တာ။

အဋ္ဌမနဝမဒသမာနိ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂၁၂၁-၂. စတ္တာရိ ကံသာနိ သမာဟဋာနိ, စတုန္နံ ကံသာနံ သမာဟာရော ဝါ **စတုက္ကံသံ,** စတုက္ကံသတော အတိ ရေကံ အတိရေကစတုက္ကံသံ, တေန အတိရေကစတုက္ကံသဂ္ဃနကံ ပာဝုရဏမာဟ, ဥပစာရေန **''အတိရေကစတုက္ကံ သ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ ကံသပရိမာဏံ ပနေတ္ထ သယမေဝ ဝက္ခတိ ''ကဟာပဏစတုက္ကံ တု, ကံသော နာမ ပဝုစ္စတီ''တိ။ တ သ္မာ အတိရေကသောဠသကဟာပဏဂ္ဃနကန္တိ အတ္ထော။ **ဂရုပာဝုရဏ**န္တိ သီတကာလေ ပာရုပိတဗ္ဗပာဝုရဏံ။ **စေ တာပေယျာ**တိ ဝိညာပေယျ။ စတ္တာရိ သစ္စာနိ သမာဟဋာနိ, စတုန္နံ ဝါ သစ္စာနံ သမာဟာရော **စတုသစ္စံ,** တံ ပကာ သေတိ သီလေနာတိ **စတုသစ္စပ္ပကာသီ,** တေန, စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ နိဒ္ဒိသကေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။ **ပယောဂေ**တိ ''ဒေ ဟီ''တိ ဧဝံ ဝိညာပနပယောဂေ။ **လာဘေ**တိ ပဋိလာဘေ။

စတုန္နံ သမူဟော **စတုက္ကံ,** ကဟာပဏာနံ စတုက္ကံ ကဟာပဏစတုက္ကံ။ ကဟာပဏော စေတ္ထ တံတံကာလေ, တံတံပဒေသေ စ ဝေဟာရူပဂေ ဂဟေတဗ္ဗော။ ဣမာ ဝုတ္တပ္ပကာရာ နိဿဂ္ဂိယာဝသာနာပတ္တိယော ''ဉာတကာန ဥ္စ သန္တကေ''တိ အနာပတ္တိဝိသယေ ဝက္ခမာနတ္တာ ''ယဒ အတ္ထော, တဒ တံ ဝဒေယျာထာ''တိ ဧဝံ နိစ္စ ပဝာရဏံ အကတ္ွာ တသ္မိံ ကာလေ ကိဉ္စိ ဂုဏေ ပသီဒိတွာ ''ဝဒေယျာထ ယေန အတ္ထော''တိ ဧဝံ ပဝာရိတဋ္ဌာနေ သမ္ဘဝန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၂၁၂၃-၅. ဉာတကစတုက္ကံသေ အတိရေကသညာ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဉာတကစတုက္ကံသေ ဝေမတိကာ, အာပ တ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **''ဉာနကေ တု စတုက္ကံသေ, ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ဒွိကဒုက္ကဋ''**န္တိ။ ဣမိနာ ''အတိ

ရေကစတုက္ကံသေ အတိရေကသညာ, ဝေမတိကာ, ဉီနကသညာ စေတာပေတိ, နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ''န္တိ တိကပာစိ တ္တိယဠ္စ ဒုဿိတံ ဟောတိ။

ဂရုကန္တိ ဂရုပာဝုရဏံ။ **တဒူနံ တ**တိ စတုက္ကံသတော ဉီနကံ တ။ **ဉာတကာနဠ္စာ** တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒေန ပဝါရိတာနံ သင်္ဂဟော။ ယထာဟ အနာပတ္တိဝါရေ ''ဉာတကာနံ, ပဝါရိတာန''န္တိ (ပါစိ. ၇၈၇)။ ဧတ္ထ စ ''အတိရေကစတုက္ကံသ မ္ပိ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ **''တဒူနံ တ''**တိ ဣမိနာ စတုက္ကံသူနဿ ဝုတ္တတ္တာ။ **''အပ္ပမေဝ တ''**တိ ဣမိနာ အတိရေကစတု က္ကံသေပိ မဟဂ္ဃတရံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧကာဒသမံ။

၂၁၂၆-၇. ''လဟုပာဝုရဏံ ပန ဘိက္ခုနိယာ စေတာပေန္တိယာ အမုတေယျကံသပရမံ စေတာပေတဗ္ဗ''န္တိ (ပါစိ. ၇၈၉) ဝစနတော **လဟုပာဝုရဏန္တိ** ဧတ္ထ ''စေတာပေန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ''တိ စ **အမုတေယျကံသဂ္ဃန** န္တိ ဧတ္ထ ''စေတာပေတဗ္ဗ''န္တိ စ သေသော။ **လဟုပာဝုရဏန္တိ** ဥဏှကာလေ ပာဝုရဏံ။ တိဏ္ဏံ ပူရဏော **တေယျော,** အဍ္ဎ ဟေ တေယျော အဿာတိ **အမုတေယျော,** အမုတေယျော စ သော ကံသော စာတိ **အမုတေယျကံသော,** တံ အဂ္ဃတီတိ **အမုတေယျကံသဂ္ဃံ,** ဒသကဟာပဏဂ္ဃနကန္တိ အတ္ထော။ **တတော**တိ အမုတေယျကံသဂ္ဃန ကတော။ ယံ ပန ပာဝုရဏံ အမုတေယျကံသဂ္ဃနကံ, တံ လဟုပာဝုရဏံ ။ **တတော** အမုတေယျကံသဂ္ဃနကတော လဟုပါဝုရဏတော။ **ဥတ္တရိ** န္တိ အတိရေကံ။ အမုတေယျကံသဂ္ဃနကံ ယံ ပာဝုရဏံ ယာ ဘိက္ခုနီ စေတာပေတိ , တ ဿ ပာဝုရဏဿ ပဋိလာဘေ **တဿာ** ဘိက္ခုနိယာ နိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယာ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

''အနန္တရသမံ သေသ''န္တိ ဣဒံ သမတ္တေတုမာဟ **''နတ္ထိ ကာစိ ဝိသေသတာ''**တိ။ ဝိသေသောယေဝ **ဝိသေသတာ**။

ဒွါဒသမံ။

၂၁၂၈. ဣဓာနိ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ အာဂတေသု သမတိံသနိဿဂ္ဂိယေသု ကေသဠ္စိ အတ္တနော အဝစနေ ကာရ ဏဠ္စ အဝုတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ ဝုတ္တာနံ ဂဟဏဠ္စ ဒဿေတုမာဟ **''သာဓာရဏာနိ''**တိအာဒိ။ ဟိ ယသ္မာ ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူ ဟိ **သာဓာရဏာနိ** ယာနိ သိက္ခာပဒါနိ **သေသာနိ** ဣဓ ဝုတ္တေဟိ အညာနိ, **တာနိ အဋ္ဌာရသ** သိက္ခာပဒါနိ စေဝ ဣဓ ဝုတ္ တသရူပါနိ ဒွါဒသ သိက္ခာပဒါနိ စေတိ ဣစ္စေဝံ နိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယသိက္ခာပဒါနိ သမတိံသေဝ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

နိဿဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟာစိတ္တိယကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၂၉-၃၀. ဇဝံ တိ'သ နိဿဂ္ဂိယဟာစိတ္တိယာနိ ဒဿေတွာ ဣာအနိ သုဒ္ဓဟာစိတ္တိယာနိ ဒဿေတုမာဟ **"လသုဏာ"**န္တိအာဒိ။ **လသုဏာန္တိ** ဇတ္ထ ဣတိ-သဒ္ဒော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ "လသုဏံ"ဣတိ ဘဏ္ဍိကံ **ဝုတ္တံ** အဋ္ဌကထာယံ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၇၉၃-၇၉၅)။ စတုပဉ္စမိဉ္ဇာဒိပ္ပဘေဒံ ဘဏ္ဍိကံ **လသုဏံ** နာမ, န တတော ဦနံ။ တေနာဟ **"န ဧကဒ္ဒိဝိတိမိဉ္ဇက"**န္တိ။ ပက္ကလသုဏာတော, သီဟဠဒီပသမ္ဘဝတော စ ဝိသေသမာဟ **"အာမကံ မာဂဓံယေဝ"**တိ။ မဂဓေသု ဇာတံ **မာဂဓံ,** "ဝုတ္တ"န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ယထာဟ "မဂဓရဋ္ဌေ ဇာတလသုဏမေဝ ဟိ ဣဓ လသုဏန္တိ အဓိပ္ပေတ"န္တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၇၉၅)။ တံ "ခာဒိဿာမီ"တိ ဂဏှတိတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဟာစိတ္တိယဉ္စ အဇ္ဈော ဟာရဝသေနာတိ ဒဿေတုမာဟ **"အဇ္ဈောဟာရဝသေနေဝ, ဟာစိတ္တိံ ပရိဒီပယေ"** တိ။

၂၁၃၁. တဒေဝ ဝဏ္ဏတိ **"ဒွေဝ တယော"**တိအာဒိနာ။ **သဒ္ဓိ** န္တိ ဧကတော။ **သင်္ခာဒိတွာ** တိ ဂလဗိလံ အပ္ပဝေသေတွာ ဒန္တေဟိ သံစုဏ္ဏိယန္တိ ခာဒိတွာ။ **အဇ္ဈောဟရတိ** ပရဂလံ ကရောတိ။

၂၁၃၂. **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဘဏ္ဍိကလသုဏေ။ **"မိဉ္ဇာနံ ဂဏနာယာ"** တိ ဣမိနာ အဇ္ဈောဟာရပယောဂဂဏနာယေဝ ဒီပိတာ။ ယထာဟ "ဘိန္ဒိတွာ ဧကေကံ မိဉ္ဇံ ခာဒန္တိယာ ပန ပယောဂဂဏနာယ ဟာစိတ္တိယာနီ"တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၇၉၅)။

၂၁၃၃. သဘာဝတော ဝဋ္ဋန္တေတတိ ယောဇနာ။

၂၁၃၅. ယထာဝုတ္တပလဏ္ဍုကာဒီနံ နာနတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **"ဧကာ မိဉ္ဇာ"** တိအာဒိ။ ဣဓ မိဉ္ဇာနံ ဝသေနေဝ နာနတ္တံ ဒဿိတံ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန ဝဏ္ဏဝသေနာပိ။ ယထာဟ "ပလဏ္ဍုကော ပဏ္ဍုဝဏ္ဏော ဟောတိ။ ဘဉ္ဇနကော လောဟိတဝဏ္ဏော။ ဟရိတကော ဟရိတပဏ္ဏဝဏ္ဏော"တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၇၉၇)။

၂၁၃၆. "သာဋ္ဌဝေ ဥတ္တရိဘင်္ဂကေ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။ "ဗဒရသာဋ္ဌဝတဒိသူ"တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၇၉၇) **အဋ္ဌကထာဝစန**တော ဇတ္ထ ဗဒရ-သဒ္ဒော သေသော။ **ဗဒရသာဋ္ဌဝံ** နာမ ဗဒရဖလာနိ သုက္ခာပေတွာ စုဏ္ဏေတွာ ကာတဗ္ဗာ ခာဒနီယဝိကတိ။ **ဥမ္မတ္တိကာဒီန** န္တိ ဇတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အာဒိကမ္မိကာ ဂဟိတာ။ ယထာဟ "ဥမ္မတ္တိကာယ အာဒိကမ္မိကာယာ"တိ (ဟာစိ. ၇၉၇)။

ပဌမံ။

၂၁၃၇. **သမ္ဗာဓေ** တိ ပဋိစ္ဆန္နောကာသေ။ တဿ ဝိဘာဂံ ဒဿေတုမာဟ **"ဥပကစ္ဆေသု မုတ္တဿ ကရဏေပိ ဝ"**တိ။

၂၁၃၈. အဿာ တထာ ဟာစိတ္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **"န လောမဂဏနာယာ"**တိ ဣမိနာ "ပယောဂဂဏနာယာ"တိ ဣဒမေဝ သမတ္ထယတိ။

၂၁၃၉. **အာဗာဓေ**တိ ကဏ္ဍုအာဒိကေ ရောဂေ။ ယထာဟ – "အာဗာဓပစ္စယာတိ ကဏ္ဍုကစ္ဆုအာဒိအာဗာဓပစ္စယာ"တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၈၀၁)။ **မဂ္ဂသံဝိဓာနသမာ မတာ** တိ ဘိက္ခုနိယာ သံဝိဓာယ ဧကဒ္ဓာနသိက္ခာပဒေန သဒိသာ မတာ ဉာတာတိ အတ္ထော။

ဒုတိယံ။

၂၁၄၀. ပဒုမဿ တ ပုဏ္ဍရီကဿ တ အန္တမသော ကေသရေနာပိ ကာမ **ရာဂေန မုတ္တကရဏဿ တလဃာတနေ** မုတ္တကရဏမ္ပိ ပဟာရဒာနေ ဟာစိတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **ကေသရေနာပီတိ အပိ**-သဒ္ဒေန မဟာပဒုမပဏ္ဏေဟိ

ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။ ယထာဟ – ''အန္တမသော ဥပ္ပလပတ္တေနာပီတိ ဧတ္ထ ပတ္တံ တာဝ မဟန္တံ, ကေသရေနာပိ ပဟာရံ ဒေန္တိယာ အာပတ္တိယေဝါ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၀၃)။

၂၁၄၁. **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ မုတ္တကရဏတလေ။

တတိယံ။

၂၁၄၂. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ **ကာမရာဂပရေတာ** ကာမရာဂေန ပီဠိတာ အတ္တနော **ဗျဉ္ဇနေ** မုတ္တပထေ ဥပ္ပလပတ္တမ္ပိ ပဝေသေတိ, **န ဝဋ္ဋတိ** ပာစိတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **ပိ**-သဒ္ဒေန ''ကေသရမတ္တမ္ပိ ပန ပဝေသေန္တိယာ အာပတ္တိယေဝါ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၁၂) **အဋ္ဌကထာ** ဥလ္လိင်္ဂိတာ။

၂၁၄၃-၄. ယဒ္ဓေဝံ ''ဇတုမဋ္ဌကေ ပာစိတ္တိယ''န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **''ဣဒံ။ပေ။ ဇတုမဋ္ဌက''** န္တိ။ **ဣဒံ ဇတုမဋ္ဌကံ ဝတ္ထုဝသေနေဝ ဝုတ္တ** န္တိ ''အထ ခေါ သာ ဘိက္ခုနီ ဇတုမဋ္ဌကံ အာဒိယိတွာ ဓောဝိတုံ ဝိဿရိတွာ ဧကမန္တံ ဆဍ္ဍေသိ။ ဘိက္ခုနိယော မက္ခိကာဟိ သမ္ပရိကိဏ္ဏံ ပဿိတွာ ဧဝမာဟံသု 'ကဿိဒံ ကမ္မ'န္တိ။ သာ ဧဝမာဟ 'မယှိဒံ ကမ္မ'န္တိ။ ယာ တာ ဘိက္ခုနိယော အပ္ပိစ္ဆာ, တာ ဥဇ္ဈာယန္တိ ခိယျန္တိ ဝိပါစေန္တိ 'ကထဉှိ နာမ ဘိက္ခုနီ ဇတုမဋ္ဌကံ အာဒိယိဿတီ''တိ (ပာစိ. ၈၀၆) အာဂတဝတ္ထုဝသေနေဝ ဝုတ္တံ, န တံ ဝိနာ အညဿ ဝဋ္ဋကဿ သမ္ဘဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဇတုမဋ္ဌကံ** နာမ ဇတုနာ ကတော မဋ္ဌဒဏ္ဍကော။

ဒဏ္ဍာ န္တိ ဧတ္ထ ''ယံ ကိဉ္စီ''တိ သေသော။ ယထာဟ ''အန္တမသော ဥပ္ပလပတ္တမ္ပိ မုတ္တကရဏံ ပဝေသေတီ''တိ (ပာစိ. ၈၀၈)။ တေမ္ပိ စ အတိမဟန္တံ, ကေသရမတ္တမ္ပိ ပန ပဝေသေန္တိယာ အာပတ္တိ ဧဝ။ **ဧဠာလုကန္တိ** ကက္ကာရိဖလံ ဝါ။ **တသ္မိံ** န္တိ အတ္တနော မုတ္တကရဏေ။

၂၁၄၅. **အာဗာဓပစ္စယာ**တိ မုတ္တကရဏပ္ပဒေသေ ဇာတဝဏာဒိမှိ ဝဏဋ္ဌာနနိရုပနာဒိပစ္စယာ။

စတုတ္ထံ။

၂၁၄၆. **အင်္ဂုလပဗ္ဗဒ္ဝယာဓိက** န္တိ အင်္ဂုလပဗ္ဗဒွယတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အဓိကံ။ ယထာဟ ''အန္တမသော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတိက္ကာမေတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ (ပာစိ. ၈၁၂)။ **ဒကသုဒ္ဓိံ ကရောန္တိယာ** တိ မုတ္တကရဏဋ္ဌာနေ ဓောဝနံ ကရောန္တိယာ။ ယထာဟ ''ဥဒကသုဒ္ဓိကံ နာမ မုတ္တကရဏဿ ဓောဝနာ ဝုစ္စတီ''တိ (ပာစိ. ၈၁၂)။

၂၁၄၇. **''တီဏီ''**တိ ဣမိနာ ဧကင်္ဂုလိယာ ပဗ္ဗဒ္ဝယဿ ပဝေသေတွာ ဓောဝနေ အဒေါသာဘာဝံ ဒီပေတိ။ **ဒီဃတော** တိ အင်္ဂုလိယာ ဒီဃတော။ တီဏိ ပဗ္ဗာနိ ဂမ္ဘီရတော မုတ္တကရဏေ ပဝေသေတွာ ဥဒကသုဒ္ဓိံ အာဒိယန္တိယာ ပာစိတ္တိယံ ဘဝေတိ ယောဇနာ။

၂၁၄၈. တိဿော, စတဿော ဝါ အင်္ဂုလိယော ဧကတော ကတွာ ဝိတ္ထာရေန ပဝေသနေ ဧကပဗ္ဗေပိ ပဝိဋ္ဌေ ''ဒွင်္ဂုလပဗ္ဗပရမ''န္တိ နိယမိတပ္ပမာဏာတိက္ကမတော အာဟ **''ဧကပဗ္ဗမ္ပိ ယာ ပနာ''** တိ။ **ယာ ပန** ဘိက္ခုနီ စတုန္နံ ဝါ အင်္ဂုလီနံ တိဿန္နံ ဝါ အင်္ဂုလီနံ ဧကပဗ္ဗမ္ပိ ဝိတ္ထာရတော ပဝေသေတိ, တဿာ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၁၄၉. **ဣတီ**တိ ဝါ။ **သဗ္ဗပ္ပကာရေနာ** တိ ဂမ္ဘီရပဝေသနာဒိနာ သဗ္ဗေန ပကာရေန။ **အဘိဗျတ္တတရံ ကတွာ** တိ သုပာကဋတရံ ကတွာ။ **အယမတ္ထော** တိ ''ဧကိဿင်္ဂုလိယာ တီဏိ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တော အယမတ္ထော။

၂၁၅၀. ဒွင်္ဂုလပဗ္ဗေ ဒေါသော နတ္ထီတိ ယောဇနာ။ ဥဒကသုဒ္ဓိပစ္စယေ ပန သတိပိ ဖဿသာဒိယနေ ယထာဝုတ္တပရိစ္ဆေဒေ အနာပတ္တိ။ **အဓိကမ္ပိ** တိ ဒွင်္ဂုလပဗ္ဗတော အဓိကမ္ပိ။ ဥဒကသုဒ္ဓိံ ကရောန္တိယာ ဒေါသော နတ္ထီတိ ယောဇနာ။

၂၁၅၁. တထာ ဥဒကသုဒ္ဓိ ကရောန္တိနံ ဥမ္မတ္တိကာဒီနံ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

ပဌမံ။

၂၁၅၂. **ဘုဉ္ဇတော ပန ဘိက္ခုဿာ**တိ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘုဥ္ဇတော ဘိက္ခုဿ။ ယထာဟ "ဘုဉ္ဇန္တဿာတိ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တဿာ"တိ (ပာစိ. ၈၁၇)။ **ပာနီယံ တ ဝိဓူပနံ တ**တိ ဝက္ခမာနံ ပာနီယံ, ဗီဇနီယဉ္စ။ **ဥပတိဋ္ဌေယျာ**တိ "ဟတ္ထပာသေ တိဋ္ဌတီ"တိ (ပာစိ. ၈၁၇) ဝစနတော ဧတ္ထ **ဥပ**-သဒ္ဒော ဟတ္ထပာသသင်္ခာတံ သမီပံ ဝဒတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၁၅၃. ဝတ္တကောဏာဒိ ယာ ကာစိ "ဗီဇနီ"တိ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ, ဣမိနာ "ဗီဇနိကိစ္စံ သမ္ပာဒေဿာမီ"တိ အဓိပ္ပာယ ဂဟိတစီဝရကောဏပဏ္ဏာကာရံ ယံ ကိဉ္စိ "ဗီဇနီ"တိ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။

၂၁၅၄. "အထ ခေါ သာ ဘိက္ခုနီ တဿ ဘိက္ခုနော ဘုဉ္ဇန္တဿ ပာနီယေန စ ဝိဓူပနေန စ ဥပတိဋ္ဌိတွာ အစ္စာဝဒတိ။ အထ ခေါ သော ဘိက္ခု တံ ဘိက္ခုနိံ အပသာဒေတိ 'မာ, ဘဂိနိ, ဧဝရူပံ အကာသိ, နေတံ ကပ္ပတီ'တိ။ 'ပုဗ္ဗေ မံ တွံ ဧဝဉ္စ ဧဝဉ္စ ကရောသိ, ဣဒါနိ တ္တကံ န သဟသီ'တိ ပာနီယထာလကံ မတ္ထကေ အာသုမ္ဘိတွာ ဝိဓူပနေန ပဟာရံ အဒါသီ"တိ (ပာစိ. ၈၁၅) ဣမသ္မိံ **ဝတ္ထုမှိ** ဘိက္ခုဟိ အာရောစိတေ "ကထဉ္ဟိ နာမ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဿ ပဟာရံ ဒဿတီ"တိအာဒီနိ (ပာစိ. ၈၁၅) ဝတွာ "ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဿ ဘုဉ္ဇန္တဿ ပာနီယေန ဝ ဝိဓူပနေန ဝ ဥပတိဋ္ဌေယျ, ပာစိတ္တိယ"န္တိ (ပာစိ. ၈၁၆) ဝုတ္တတ္တာ ပဟာရပစ္စယာ နု ခေါတိ အာသင်္ကံ နိဝတ္တေတုမာဟ **"ဟတ္ထပာသေ ဣဓ ဌာနပစ္စယာပတ္တိ ဒီပိတာ"**တိ။ ဧတ္ထ စ **အာသုမ္ဘိတွာ**တိ ပာတေတွာ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။ "န, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနိယာ ဘိက္ခုဿ ပဟာရော ဒာတဗ္ဗော။ ယာ ဒဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၄၂၀) **ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကေ** ဝုတ္တံ ဂဟေတွာ အာဟ **"ပဟာရပစ္စယာ ဝုတ္တံ, ခန္ဓကေ ဒုက္ကဋံ ဝိသု"**န္တိ။ ဣမိနာ ဝုတ္တဿေဝတ္ထဿ ကာရဏံ ဒဿိတံ ဟောတိ။

၂၁၅၅. **ဟတ္ထပာသံ ဇဟိတွာ**တိ ဧတ္ထ "ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတော"တိ စ **ခာဒနံ ခာဒတော**တိ ဧတ္ထ "ဟတ္ထပာသေ"တိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ ။ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတော ဟတ္ထပာသံ ဇဟိတွာ ဥပတိဋ္ဌန္တိယာ တ ခာဒနံ ခာဒတော ဟတ္ထပာသေ ဥပတိဋ္ဌန္တိယာ တ ဟောတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၂၁၅၆. **ဒေတီ**တိ ပာနီယံ တ သူပာဒိံ တ "ဣမံ ပိဝထ, ဣမိနာ ဘုဉ္ဇထာ"တိ ဒေတိ။ တာလဝဏ္ဍံ "ဣမိနာ ဗီဇန္တာ ဘုဉ္ဇထာ"တိ ဒေတိ။ **အပေတီ**တိ အညေန ဥဘာယမ္ပိ အပေတိ။ **ဣဒံ** သိက္ခာပဒံ သမုဋ္ဌာနတော ဧဠကလောမေန သမံ မတန္တိ ယောဇနာ။

ဆဋ္ဌံ။

၂၁၅၇. **ဝိညတွာ**တိ သယံ ဝိညတွာ, အညာယ တ ဝိညာပေတွာ။ "ဝိညတွာ တ ဝိညာပေတွာ တ"တိ (ပာစိ. ၈၂၀) ဟိ သိက္ခာပဒံ။ **အာမကံ ဓည**န္တိ အပက္ကံ အဘဋ္ဌံ သာလိအာဒိကံ သတ္တဝိဓံ ဓညံ။ ယထာဟ – "အာမကဓညံ နာမ သာလိ ဝီဟိ ယဝေ ဂေဓုမော ကင်္ဂု ဝရကော ကုဒြူသကော"တိ (ပာစိ. ၈၂၂)။ **ကောဋ္ဋေတွာ**တိ မုသလေဟိ ကောဋ္ဋေတွာ။ ယဒိ ပရိဘုဉ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၂၁၅၈-၆၀. "ဘုဉ္ဇိဿာမီတိ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဣဒံ ပယောဂဒုက္ကဋံ နာမ, တသ္မာ န ကေဝလံ ပဋိဂ္ဂဟဏေယေဝ ဒုက္ကဋံ ဟောတီ"တိအာဒိနာ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၂၂) **အဋ္ဌကထာဂတံ** ဝိဘာဂံ ဒဿေတုမာဟ **"န ကေဝလံ တု ဓညာန"**န္တိအာဒိ။ **ပနာ**တိ အပိ-သဒ္ဒတ္ထေ, သုက္ခာပနေပီတိ အတ္ထော။ **ဘဇ္ဇနတ္ထာယာ**တိ ဧတ္ထ "ဝဒ္ဒလိဒိဝသေ"တိ သေသော။ "ကပလ္လသဇ္ဇနေ ဥဒ္ဒနသဇ္ဇနေ"တိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဒဗ္ဗိသဇ္ဇနေ**တိ ကဋစ္ဆုသမ္ပာဒနေ။ တတ္ထ ကပလ္လကေ ဓညပက္ခိပနေတိ ယောဇနာ။ "ဃဋ္ဋနကောဋ္ဋနေ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဂာထာဗန္ဓဝသေန န-ကာရလောပံ ကတွာ **"ဃဋ္ဋကောဋ္ဋနေ"**တိ ဝုတ္တံ။

၂၁၆၁-၃. ပမာဏ-သဒ္ဒသ္သ အာဝတ္တလိင်္ဂသင်္ခတ္တာ အာဟ **"ဘောဇနဒ္ဓေ ဝိညတ္တိပမာဏ"** န္တိ ။ **အာဝတ္တလိင်္ဂသင်္ခတ္တံ** နာမ နိယတလိင်္ဂေကတ္တဗဟုတ္တံ။ တထာ ဟေတ္ထ **ပမာဏ**-သဒ္ဒေါ နိယတနပုံသကလိင်္ဂေ နိယတေကတ္တံ ဝုစ္စတိ။ **တတ္ထ** ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ဘောဇနဒ္ဓေ ဝိညတ္တိ စာတိ ဣဒံ ဒွဝယံ **ဟိ** ယသ္မာ ပမာဏံ, တသ္မာ သယံ ဝိညတ္တတ တ အညတော ဘဇ္ဇနာဒီနိ ကာရာပေတ္တတ တ အညာယ ပန ဝိညာပေတ္တတ သယံ ဘဇ္ဇနာဒီနိ ကတ္တတ တ **ယာ ပန** ဘိက္ခုနီ အဇ္ဈောဟရတိ, တဿာ အဇ္ဈောဟာရပယောဂေသု ပာစိတ္တိယော သိယာတိ ယောဇနာ။

မဟာပစ္စရိယံ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၂၃) ဝုတ္တံ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"မာတရံ တ"**တိအာဒိ။ **မာတရံ တပိ ယာစိတ္တတတိ** ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒေါ အတ္ထန္တရဝိကပ္ပနေ။ **ပိ**-သဒ္ဒေါ သမ္ဘာဝနေ။ မာတရံ တ ပိတရံ တ အညံ တ ဉာတကံ တ ပဝါရိတံ တ အာမကဓညံ ယာစိတ္တတ တ အညာယ ကာရာပေတ္တတ တ ယာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, တဿာ ပာစိတ္တိတိ ယောဇနာ။

၂၁၆၄. အဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓံ သယံ တ ဘဇ္ဇနာဒီနိ ကတ္တတ တ အညာယ ကာရာပေတ္တတ တ ယာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, တဿာ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၂၁၆၅. အညာယ ပန ဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓံ တာယ ကာရာပေတ္တတပိ သယံ ကတ္တတ တ အဇ္ဈောဟရန္တိယာ တထာ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ ဣဒဉ္စ **မဟာပစ္စရိယာ** ဂတနယံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ပန "အညာယ ဝိညတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တိယာ ဒုက္ကဋ"န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၂၂) ဝုတ္တတ္တာ ဝိညတ္တိယာပိ အညာယ လဒ္ဓံ အာမကဓညံ တာယ ကာရာပေတ္တတ တ သယံ ကတ္တတ တ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿာပိ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၁၆၆-၇. သေဒကမ္မာဒိအတ္ထာယာ တိ တတရောကဒိနာ အာတုရာနံ သေဒနာဒိပဋိကာရတ္ထာယ။ ဣဓ "အညာတကအပ္ပဝါရိတဋ္ဌာနေပီ"တိ သေသော။ ဘိက္ခုနိမ္ပိ ဧသေဝ နယော။ ဌပေတ္တတ သတ္တ ဓညာနိ ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနေ သေသဝိညတ္တိယာပိ အနာပတ္တီတိ ဉာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ **သေသဝိညတ္တိယာ** တိ မုဂ္ဂမာသအလာဗုကုမ္ဘဏ္ဍကာဒီနံ ဝုတ္တဓညာဝသေသာနံ ဝိညတ္တိယာ။

သာလိအာဒီနံ သတ္တန္နံ ဓညာနံ ဒုက္ကဋဿ ဝုတ္တတ္တာ, အနာမာသတ္တာ စ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋန္တီတိ ဒဿေတုမာဟ **"ဉာတကာနမ္ပိ"** တိအာဒိ။

၂၁၆၈. လဒ္ဓ န္တိ လဗ္ဘမာနံ။ **နဝကမ္မေသု** တိ နဝကမ္မတ္ထာယ, နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ။ ဧတ္ထ "သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ"န္တိ သေသော။ "အဝိညတ္တိယာ လဗ္ဘမာနံ ပန နဝကမ္မတ္ထာယ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၂၃) **မဟာပစ္စရိယံ** ဝုတ္တံ။

သတ္တမံ။

၂၁၆၉. သင်္ကာရ န္တိ ကစဝရံ။ **ဝိဃာသကံ တ**တိ ဥစ္ဆိဋ္ဌကမစ္ဆကဏ္ဍကမံသဋ္ဌိစလကမုခဓောဝနာဒိကံ ယံ ကိဉ္စိ။ **ဆဍ္ဍေယျ တ** တိ ဧတ္ထ "သယံ"န္တိ သေသော "ဆဍ္ဍာပေယျ ပရေဟီ"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ။ ကုဋ္ဋဿ တိရော **တိရောကုဋ္ဋံ,** တသ္မိံ, ကုဋ္ဋဿ ပရဘာဂေတိ အတ္ထော။ "ဟကာရေပိ အယံ နယော"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ ကုဋ္ဋန္တိ တ ဗဟိရိတ္တာ ဘိတ္တိ ဂဟေတဗ္ဗာ။

၂၁၇၀. ကောတိ ဧတ္ထ အာပတ္တီတိ သေသော။ "တဿာ"တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။

၂၁၇၂. ဆဍ္ဍနေ တိ ဧတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒေါ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဒန္တကဋ္ဌဿ ဆဍ္ဍနေပိ ဘိက္ခုနိယာ ပာစိတ္တိ ပရိဒီပိတာတိ ယောဇနာ။

၂၁၇၃-၄. သဗ္ဗတ္ထာ တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေသု သဗ္ဗေသု ဝိကပ္ပေသု။ အနာပတ္တိဝိသယံ ဒဿေတုမာဟ **"အဝလဉ္ဇေပီ"**တိအာဒိ။ အဝလဉ္ဇေ ဌာနေ အနောလောကေတွာ ဆဍ္ဍေန္တိယာပိ တ ဝလဉ္ဇေ ဌာနေ ဩလောကေတွာပိ တ ပန ဆဍ္ဍေန္တိယာ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ ဆဍ္ဍနံ **ကို ရိယံ** ။ အနောလောကနံ **အကိုရိယံ** ။

အဌမံ။

၂၁၇၅-၆. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ခေတ္တေ တ နာဠိကေရာဒိအာရာမေ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ရောပိမေ ဟရိတဋ္ဌာနေ **တာနိ** ဝိဃာသုစ္စာရသင်္ကာရမုတ္တသင်္ခါတာနိ **စတ္တာရိ ဝတ္ထူနိ** သစေ သယံ ဆဍ္ဍေတိ တ, တထာ ပရေ ဆဍ္ဍာပေတိ တ, တဿာ ဘိက္ခုနိယာ အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယော **ဝုတ္တနယော** “ဧကေက”မိစ္စာဒိနာ ယထာဝုတ္တပကာရောတိ ယောဇနာ။

၂၁၇၇-၈. **ယာ ပန** ဘိက္ခုနီ ဟရိတေ ခေတ္တေ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇမာနာ တ တထာ ဟရိတေ **တတ္ထ** ခေတ္တေ ဥစ္ဆုအာဒီနိ **ခာဒန္တီ** ခာဒမာနာ ဂစ္ဆန္တီ တ ယဒိ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ ဥဒကံ တ စလကာနိ တ ဆဍ္ဍေတိ, တဿာ ပာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **စလကံ** နာမ ဝမိကရံ။

၂၁၇၉. **တာဒိသေ** ဟရိတေ ဌာနေ အန္တမသော မတ္ထကဆိန္နံ နာဠိကေရမ္ပိ ဇလံ ပိဝိတွာ ဆဍ္ဍေန္တိယာ အာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၁၈၀. **သဗ္ဗေသ** န္တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ။

၂၁၈၁. လာယိတမ္ပိ ခေတ္တံ ပုန ရောဟဏတ္ထာယ မနုဿာ ရက္ခန္တိ စေ, **တတ္ထ** တသ္မိံ ခေတ္တေ ဝိဃာသုစ္စာရာဒီနိ ဆဍ္ဍေန္တိယာ **အဿာ** ဘိက္ခုနိယာ **ယထာဝတ္ထုကမေဝ ဟိ** ပာစိတ္တိယမေဝတိ ယောဇနာ။ **“အဿာ ယထာဝတ္ထုက”**န္တိ ဣမိနာ ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။

၂၁၈၂. **ဆဍ္ဍိတေ ခေတ္တေ** တိ မနုဿေဟိ ဥဒ္ဓဋသဿေ ခေတ္တေ။ ယထာဟ – “မနုဿေသု သဿံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂတေသု ဆဍ္ဍိတခေတ္တံ နာမ ဟောတိ, တတ္ထ ဝဋ္ဋတီ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၃၀)။ ဧဝံ အကတေပိ ခေတ္တေ သာမိကေ အာပုစ္ဆိတွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ “သာမိကေ အပလောကေတွာ ဆဍ္ဍေတီ”တိ (ပာစိ. ၈၃၂)။ ဣမေ ခေတ္တပာလကာ, အာရာမာဒိဂောပကာ စ **သာမိကာ** ဧဝ။ သင်္ဃဿ ခေတ္တေ, အာရာမေ စ သစေ “တတ္ထ ကစဝရံ န ဆဍ္ဍေတဗ္ဗ”န္တိ ကတိကာ နတ္ထိ, ဘိက္ခုဿ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတိ သင်္ဃပရိယာပန္နတ္တာ, န ဘိက္ခုနီနံ။ တာသံ ပန ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဝုတ္တနယေန န ဝဋ္ဋတိ, န တဿ ဘိက္ခုဿ, ဧဝံ သန္တေပိ သာရုပ္ပဝသေန ကာတဗ္ဗန္တိ။ **သဗ္ဗ**န္တိ ဥစ္စာရာဒိ စ တုဗ္ဗိဓံ။

နဝမံ။

၂၁၈၃. ဧတ္ထ “နစ္စံ နာမ ယံ ကိဉ္စိ နစ္စံ။ ဂီတံ နာမ ယံ ကိဉ္စိ ဂီတံ။ ဝါဒိတံ နာမ ယံ ကိဉ္စိ ဝါဒိတ”န္တိ (ပာစိ. ၈၃၅) ဝစနတော “ယံ ကိဉ္စီ”တိ သေသော။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ယံ ကိဉ္စိ နစ္စံ တ ယံ ကိဉ္စိ ဂီတံ တ ယံ ကိဉ္စိ ဝါဒိတံ တ ဒဿနတ္ထာယ ဂစ္ဆေယျာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ယံ ကိဉ္စိ နစ္စ** န္တိ နဋာဒယော တ နစ္စန္တု သောဏ္ဍာ တ, အန္တမသော မောရသုကမက္ကဋာဒယောပိ, သဗ္ဗမ္ပေတံ နစ္စမေဝ။ **ယံ ကိဉ္စိ ဂီတ** န္တိ နဋာဒီနံ တ ဂီတံ ဟောတု အရိယာနံ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ရတနတ္တယဂုဏူပသံဟိတံ သာဓုကီဠိတဂီတံ တ အသညတဘိက္ခူနံ ဓမ္မဘာဏကဂီတံ တ, သဗ္ဗမ္ပေတံ ဂီတမေဝ။ **ယံ ကိဉ္စိ ဝါဒိတ** န္တိ ဃနာဒိဝါဒနီယဘဏ္ဍဝါဒိတံ တ ဟောတု ကုဋဘေရိဝါဒိတံ တ အန္တမသော ဥဒရဘေရိဝါဒိတမ္ပိ , သဗ္ဗမ္ပေတံ ဝါဒိတမေဝ။ “ဒဿနသဝနတ္ထာယာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝိရူပေကသေသနယေန **“ဒဿနတ္ထာယာ”**တိ ဝုတ္တံ။ ပဉ္စန္နံ ဝိညာဏာနံ ယထာသကံ ဝိသယဿ အာလောစနသဘာဝတာယ တ **“ဒဿနတ္ထာယ”** ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ။

၂၁၈၄. ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋေန သဟ ပာစိတ္တိယံ ဒဿေတုမာဟ **“ဒဿနတ္ထာယ နစ္စဿာ”** တိအာဒိ။ **ဂီတဿာ**တိ ဧတ္ထ “ဝါဒိတဿာ”တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။

၂၁၈၅. **ဧကပယောဂေနာ**တိ ဧကဒိသာဝလောကနပယောဂေန။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “အညသ္မိံပိ။ပေ.။ သိယာ”န္တိ။ **ပဿတီ**တိ ဧတ္ထ “နစ္စ”န္တိ သေသော။ **တေသ**န္တိ ယေသံ နစ္စံ ပဿတိ။ **ပိ**-သဒ္ဒေန ဝါဒိတမ္ပိ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ ယထာဟ “တေသံယေဝ ဂီတဝါဒိတံ သုဏာတိ, ဧကမေဝ ပာစိတ္တိယ”န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၃၆)။

၂၁၈၆. **အညတောတိ** အညသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ။

၂၁၈၇. ''ဝိသုံ ဟာစိတ္တိယော သိယု''န္တိ ဣဒမေဝ ပကာသေတုမာဟ **''ပယောဂဂဏနာယေတ္ထ, အာပတ္တိဂဏနာ သိယာ''**တိ။ **တ္ထော** တိ ဣမသ္မိံ နာနာဒိသာဘာဂေ။ နစ္စဂီတတဒိတာနံ ဒဿနသဝနေ **အဋ္ဌကထာ**ဂတံ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **''နစ္စိတု''** န္တိအာဒိ။

၂၁၈၈. ''နစ္စ ဣတိ''တိ ပဒစ္ဆေဒော, ''နစ္စာဟိ''တိပိ ဟဒ္ဓော။ **ဥပဋ္ဌာန** န္တိ ဘေရိသဒ္ဒပူဇံ။ **သမ္ပဋိစ္ဆိတု** န္တိ ''သာဓူ''တိ အဓိဝာသေတုံ။ ဣမဿ ဥပလက္ခဏဝသေန ဝုတ္တတ္တာ နစ္စဂီတေပိ ဧသေဝ နယော။

၂၁၈၉-၉၀. **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ နစ္စနာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ။ **ဥပဋ္ဌာနံ ကရောမာတိ** တုမှာကံ စေတိယဿ နစ္စာဒီဟိ ဥပဟာရံ ကရောမာတိ။ **ဥပဋ္ဌာနံ ပသတ္ထန္တိ** ဥပဋ္ဌာနကရဏံ နာမ သုန္ဒရန္တိ။

ယာ အာရာမေယေဝ စ ဌတွာ ပဿတိ တ သုဏာတိ တတိ ယောဇနာ, ဣဓ ''အန္တရာရာမေ တ''တိအာဒိ သေသော။ ''အာရာမေ ဌတွာ အန္တရာရာမေ တ ဗဟိအာရာမေ တ နစ္စာဒီနိ ပဿတိ တ သုဏာတိ တ, အနာပတ္တီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၃၇) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တံ။ **''ဌတွာ''**တိ ဝုတ္တေပိ သဗ္ဗေသုပိ ဣရိယာပထေသု လဗ္ဘတိ။ **အာရာမေ ဌတွာ**တိ န ကေဝလံ ဌတွာဝ, တတော ဂန္တွာပိ သဗ္ဗိရိယာပထေဟိပိ လဘတိ။ ''အာရာမေ ဌိတာ''တိ (ပာစိ. ၈၃၇) ပန အာရာမပရိယာပန္နဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ နိသိန္နာပိ န လဘေယျာတိ **ဂဏ္ဌိပဒာ** ဒီသု ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခုနိမ္ပိ ဧသေဝ နယော။

၂၁၉၁. ယာ အတ္တနော ဌိတောကာသံ အာဂန္တွာ ပယောဇိတံ ပဿတိ တ သုဏာတိ တတိ ယောဇနာ။ **ဌိတောကာသ**န္တိ တွေ ဂတိနိဝတ္တိသာမညေန သယိတနိသိန္နမ္ပိ ဂယှတိ။ တထာရူပာ ဟိ ကာရဏာ ဂန္တွာ ပဿန္တိယာ တပိတိ ယောဇနာ။ **ကာရဏံ** နာမ သလာကဘတ္တာဒိကာရဏံ။ ယထာဟ ''သတိ ကရဏီယေတိ သလာကဘတ္တာဒီနံ တ အတ္ထာယ အညေန တ ကေနစိ ကရဏီယေန ဂန္တွာ ဂတဋ္ဌာနေ ပဿတိ တ သုဏာတိ တ, အနာပတ္တီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၃၇)။

၂၁၉၂. မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တီ ပဋိပထေ နစ္စံ အဋ္ဌတွာ ပဿတီတိ ဧဝံ ပဿန္တိယာပိ စ တထာ အနာပတ္တီတိ အဇ္ဈာဟာရယောဇနာ။ **ပဋိပထေ**တိ ဂမနမဂ္ဂာဘိမုခေ။ **အာပအာသုပီ**တိ တာဒိသေန ဥပဒ္ဒဝေန ဥပဒ္ဒုတာ သမဇ္ဇဋ္ဌာနံ ပဝိသတိ, ဧဝံ ပဝိသိတွာ ပဿန္တိယာ တ သုဏန္တိယာ တ အနာပတ္တိ။

၂၁၉၃. **ဣဒံ** သိက္ခာပဒံ သမုဋ္ဌာနတော ဧဠကလောမသိက္ခာပဒေန **သမံ မတံ** ''သမာန''န္တိ ဝိညာတံ။

ဒသမံ။

လသုဏဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂၁၉၄-၅. **ဣဓ** ဣမသ္မိံ သာသနေ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ရတ္တန္ဓကာရသ္မိံ အပ္ပဒီပေ ပုရိသေန သဒ္ဓိံ ဧကိကာ သစေ သန္တိဋ္ဌတိ, တဿာ ဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။ **ရတ္တန္ဓကာရသ္မိံ** န္တိ ရတ္တိယံ။ ရတ္တိပရိယာယော ဟိ **ရတ္တန္ဓကာရ**-သဒ္ဒော။ ယထာဟ **ပဒဘာဇနေ** ''ရတ္တန္ဓကာရေတိ ဩဂ္ဂတေ သူရိယေ''တိ (ပာစိ. ၈၄၀)။ **အပ္ပဒီပေ**တိ ပဇ္ဇောတစန္ဒသူရိယအဂ္ဂီသု ဧကေနာပိ အနောဘာသိတေ, ဣမိနာ ရတ္တိကွေတ္တံ ဒဿေတိ။ **''သန္တိဋ္ဌတီ''** တိ ဣမိနာ ဂမနနိသီဒနသယနသင်္ခာတံ ဣရိယာပထတ္တိကဒ္ဓ ဥပလက္ခိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိနာ ''သန္တိဋ္ဌေယျာတိ တွေ ဌာနာပဒေသေန စတုဗ္ဗိဓောပိ ဣရိယာပထော သင်္ဂဟိတော, တသ္မာ ပုရိသေန သဒ္ဓိံ စင်္ကမနာဒီနိ ကရောန္တိယာပိ ဟာစိတ္တိယဥ္စ ဥပလဗ္ဘတီ''တိ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟာစိတ္တိယ ၈၃၉ ထောကံ ဝိသဒိသံ)။ **ပုရိသေန သဒ္ဓိ** န္တိ သန္တိဋ္ဌတုံ, သလ္လပိတုဥ္စ ဝိညုနာ မနုဿပုရိသေန သဒ္ဓိံ။

ရဟာသ္သာဒဝသေန ပုရိသသ္သ **ဟတ္ထဟာသံ** သမာဂန္တွာ တေန **သဒ္ဓိံ** သလ္လပန္တိယာ တ ဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

၂၁၉၆-၇. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ သစေ မနုဿပုရိသသ္သ ဟတ္ထဟာသံ ဝိဇဟိတွာ သန္တိဋ္ဌတိ တ သလ္လပတိ တ, ယက္ခပေတတိရစ္ဆာနဂတာနံ ဟတ္ထဟာသံ အဝိဇဟိတွာ သန္တိဋ္ဌတိ တ သလ္လပတိ တ, တသ္သာ ဒုက္ကဋံ ပရိဒီပိတန္တိ ယောဇနာ။

ဝိညုဂ္ဂဟဏေန အဝိညူ ပုရိသော အနာပတ္တိံ န ကရောတီတိ ဒီပေတိ။

၂၁၉၈. **အညဝိဟိတာယာ**တိ ရဟောအသ္သာဒတော အညံ စိန္တေန္တိယာ။ ယထာဟ ''ရဟောအသ္သာဒတော အညဝိဟိတာဝ ဟုတွာ''တိ (ဟာစိ. အဌ. ၈၄၁)။ စတုတ္ထေန, ဆဋ္ဌေန စ သမုဋ္ဌာနေန သမုဋ္ဌာနတော **ထေယ္ယသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ**။ သန္တိဋ္ဌနသလ္လပနဝသေန **ကိရိယံ** ။ သညာယ ဝိမောက္ခော ဧတသ္မိန္တိ **သညာဝိမောက္ခကံ** ။

ပဌမံ။

၂၁၉၉. **ပဋိစ္ဆန္နေ ဩကာသေ** တိ ကုဋ္ဋာဒီသု ယေန ကေနစိ ပဋိစ္ဆန္နေ ဩကာသေ။ **ဣဒံ** ဝစနံ။

ဒုတိယံ။

၂၂၀၀. တတိယေ ''အဇ္ဈောကာသေ''တိ စ စတုတ္ထေ ''ရထိကာယ, ဗျူဟေ, သိင္ဃာဋကေ''တိ ပဒာနိ စ ဝဇ္ဇေတွာ အဝသေသံ သန္ဓာယာဟ ''အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ ကိဉ္စိပိ''တိ။ တတ္ထ ''ဝတ္တဗ္ဗ''န္တိ သေသော။ တတ္ထ စ **ရထိကာယာ**တိ ရစ္ဆာယ။ **ဗျူဟေ** တိ အနိဗ္ဗိဒ္ဓရစ္ဆာယ။ **သိင္ဃာဋကေ** တိ စစ္စရေ ဩကာသေ, တိကောဏံ တ စတုကောဏံ တ မဂ္ဂသမောဓာနဋ္ဌာနေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတိယစတုတ္ထာနိ။

၂၂၀၁-၂. ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ပုရေဘတ္တံ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိတွာ အာသနေ နိသီဒိတွာ သာမိကေ အနာပုစ္ဆာ ပက္ကမေယျ, ဟာစိတ္တိယ''န္တိ (ဟာစိ. ၈၅၅) ဝစနတော ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ပုရေဘတ္တံ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိတွာ ဆဒနန္တော အာသနေ နိသီဒိတွာ သာမိကေ အနာပုစ္ဆာ အနောဝဿကပ္ပဒေသံ အတိက္ကမေတိ, **ယာ** စ အဇ္ဈောကာသေ တ နိသီဒိတွာ သစေ ဥပစာရံ အတိက္ကမေတိ, တသ္သာ ပဌမေ ပဒေ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ, ဒုတိယေ ပဒေ ဟာစိတ္တိ ပရိယာပုတာတိ ယောဇနာ။ **''အာသနေ''**တိ ဣမိနာ ပလ္လင်္ကမာဘုဇိတွာ နိသီဒနာရဟမာသနံ အဓိပ္ပေတံ။ ယထာဟ – ''အာသနံ နာမ ပလ္လင်္ကသ္သ ဩကာသော ဝုစ္စတီ''တိ (ဟာစိ. ၈၅၆)။ **အနောဝဿပ္ပဒေသ** န္တိ နိဗ္ဗကောသဗ္ဘန္တရံ။ အဇ္ဈောကာသေ အာပတ္တိခေတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **''ဥပစာရမ္ပိ တ သစေ''** တိ။ **ဥပစာရ**န္တိ ဒွာဒသဟတ္ထပ္ပမာဏံ ပဒေသံ။ ယထာဟ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ''ဥပစာရော ဒွာဒသဟတ္ထော''တိ။

၂၂၀၃. **''တထာ''**တိ ဣမိနာ ''ဒုက္ကဋံ သမုဒီရိတ''န္တိ ဣဒံ ပစ္စာမသတိ။ အာပုစ္ဆေ အနာပုစ္ဆသညာယ အာပုစ္ဆေ ဝိစိကိစ္ဆတော ပက္ကမန္တိယာ တထာ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ တတ္ထ စ ''ဘိက္ခုနိယာ''တိ သမ္ဗန္ဓိနိယာ သမာနတ္တာ ''ဝိစိကိစ္ဆန္တိယာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ လိင်္ဂဝိပလ္လာသဝသေန **''ဝိစိကိစ္ဆတော''** တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၂၀၄. **ဂိလာနာယာ**တိ ယာ တာဒိသေန ဂေလညေန အာပုစ္ဆိတုံ န သက္ကောတိ။ **အာပဒာသူ**တိ ဃရေ အဂ္ဂိ ဥဋ္ဌိတော ဟောတိ စောရာ တ, ဧဝရူပေ ဥပဒ္ဒဝေ အနာပုစ္ဆာ ပက္ကမန္တိယာ အနာပတ္တိ။

ပဉ္စမံ။

၂၂၀၅-၆. **''ဂစ္ဆန္တိယာ ဝဇန္တိယာ''** တိ စ နိသီဒနနိပဇ္ဇနာဝသာနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဟာစိတ္တိယံ ပန ပစ္ဆာဘတ္တံ သာမိကေ ''ဣမ နိသီအမ တ သယာမ တ''တိ အနာပုစ္ဆိတွာ နိသိန္နနိပန္နပစ္စယာ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပစ္

ဆာဘတ္တံ သာမိကေ အနာပုစ္ဆာ အာသနေ **နိသီဒိတွတ** ဂစ္ဆန္တိယာ ကောဟစိတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ သေ နယော **“နိပဇ္ဇိတွတ”** တိအာဒီသုပိ။

ယထာ ပန တတ္ထ အသံဟာရိမေ အနာပတ္တိ, ဧဝမိဓ ခုဝပညတ္တေ တ အနာပတ္တီတိ။

ဆဋ္ဌံ။

၂၂၀၇. **တိသမုဋ္ဌာန** န္တိ သစိတ္တကေဟိ တီဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာနတော။

အဋ္ဌမံ။

၂၂၀၈. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အတ္တာနမ္ပိ တ ပရမ္ပိ တ နိရယဗ္ရဟ္မစရိယေဟိ အဘိသပေယ္ယ, တဿာ တစတော တစတော သိယာ ဟစိတ္တီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **အဘိသပေယ္ယာ** တိ သပထံ ကရေယ္ယ, “နိရယေ နိဗ္ဗတ္တာမိ, အဝီစိမ္ဟိ နိဗ္ဗတ္တာမီ”တိ အတ္တာနံ တ “နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတု, အဝီစိမ္ဟိ နိဗ္ဗတ္တတူ”တိ ပရံ တ “ဂိဟိနီ ဟောမိ, ဩဒာတဝတ္ထာ ဟောမီ”တိ အတ္တာနံ တ “ဂိဟိနီ ဟောတု, ဩဒာတဝတ္ထာ ဟောတူ”တိ ပရံ တ အဘိသပေယ္ယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၂၁၀. အက္ကောသတိ အတ္တာနံ တ ပရံ တတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တိကဟစိတ္တိယ** န္တိ ဥပသမ္ပန္နာယ ဥပသမ္ပန္နသညာဝေမတိကာအနုပသမ္ပန္နသညာဝသေန။ **သေသာယာ**တိ အနုပသမ္ပန္နာယ။ အနုပသမ္ပန္နာယ ဥပသမ္ပန္နသညာ, ဝေမတိကာ, အနုပသမ္ပန္နသညာ အက္ကောသတိ, ဒုက္ကဋန္တိ ဧဝံ **တိကဒုက္ကဋံ** ။

၂၂၁၁. အတ္ထဓမ္မာနုသာသနိံ ပုရက္ခတွာ ဝဒန္တီနံ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “အတ္ထပုရေက္ခာရာယာတိ အဋ္ဌကထံ ကထေန္တိယာ။ ဓမ္မပုရေက္ခာရာယာတိ ဟာဠိံ တစေန္တိယာ။ အနုသာသနိပုရေက္ခာရာယာတိ ‘ဣဒါနိပိ တ္ဝံ ဧဒိသာ, သာဓု ဝိရမဿု, နော စေ ဝိရမသိ, အဒ္ဓာ ပုန ဧဝရူပါနိ ကမ္မာနိ ကတွာ နိရယေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿသိ, တိရစ္ဆာနယောနိယာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿသီ’တိ ဧဝံ အနုသာသနိယံ ဌတွာ ဝဒန္တိယာ အနာပတ္တီ”တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၇၈)။

နဝမံ။

၂၂၁၂. **ဝဓိတွတ**တိ သတ္ထာဒီဟိ ပဟရိတွာ။ **ဝဓိတွတ တ**တိ တ္ထေ **တ-**သဒ္ဒော **ဟာဠိယံ** “ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ”တိ (ပာစိ. ၈၈၀) ဝုတ္တံ အာမေဍိတံ သူစေတိ။

၂၂၁၃. **ဧတ္ထာ** တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။ ကာယတစာစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ **ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ** နာမ, သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနန္တိပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ နာမံ။

ဒသမံ။

အန္ဓကာရဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၂၂၁၄. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ **နဂ္ဂါ** အနိဝတ္ထာ အပာရုတာ ဟုတွာ နဟာယတိ, အဿာ သဗ္ဗပယောဂေ ဒုက္ကဋံ။ **တဿ** နဟာနဿ **ဝေါသာနေ** ပရိယောသာနေ သာ ဘိက္ခုနီ **ဇိနဝုတ္တံ** ဇိနေန ဘဂဝတာ ဘိက္ခုနီနံ ပညတ္တံ **အဒေသံ** ဟစိတ္တိယာပတ္တိံ **သမုပေတိ** အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ **ဘိက္ခုနီ အဒေသ**န္တိ ဧတ္ထ ကထာဝဓနဝသေန ရသ္သော ကတော။

၂၂၁၅. **အစ္ဆိန္နစီဝရာ** တိ အစ္ဆိန္နဥဒကသာဋိကစီဝရာ။ **နဋ္ဌစီဝရာ** တိ စောရာဒီဟိ နဋ္ဌဥဒကသာဋိကစီဝရာ။ **အာပဒါသု တ**တိ “မဟဂ္ဃံ ဣမံ ဒိသွာ စောရာပိ ဟရေယ္ယု”န္တိ ဧဝရူပါသု အာပဒါသု တ နဂ္ဂါယ နဟာယန္တိယာ န ဒေါသော။

ပဌမံ။

၂၂၁၆. **ဒုတိယေ**တိ ''ဥဒကသာဋိကံ ပန ဘိက္ခုနိယာ ကာရယမာနာယာ''တိအာဒိသိက္ခာပဒေ (ပာစိ. ၈၈၈)။

ဒုတိယံ။

၂၂၁၇-၈. **ဒုဿိဗ္ဗိတံ စီဝရ**န္တိ အသက္ကစ္စသိဗ္ဗိတံ စီဝရံ။ **ဝိသိဗ္ဗေတွ**တိ ဒုဿိဗ္ဗိတံ ပုန သိဗ္ဗနတ္ထာယ သယံ တ ဝိဂတသိဗ္ဗနံ ကတွာ။ ''ဝိသိဗ္ဗာပေတွာ''တိ သေသော။ ယထာဟ ''ဝိသိဗ္ဗေတွာ တ ဝိသိဗ္ဗာပေတွာ တ''တိ (ပာစိ. ၈၉၃)။ **အနန္တရာယာ**တိ ဒသသု အန္တရာယေသု အညတရန္တရာယရဟိတာ။ **တံ** ဝိသိဗ္ဗိတံ, ဝိသိဗ္ဗာပိတံ တ စီဝရံ။ ''အနန္တရာယာ တံ ပစ္ဆာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓဝသေန ရဿော ကတော။ **န သိဗ္ဗေယျာ**တိ ဧတ္ထာပိ ''န သိဗ္ဗာပေယျာ''တိ သေသော။ ယထာဟ ''နေဝ သိဗ္ဗေယျ, န သိဗ္ဗာပနာယ ဥဿုက္ကံ ကရေယျာ''တိ (ပာစိ. ၈၉၃)။

စတုပဉ္စာဟန္တိ ဧတ္ထ ''ဥတ္တရိဆပ္ပဉ္စတစာဟိ (ပာစိ. ၆၂-၆၄), ဥတ္တရိဒိရတ္တတိရတ္တ''န္တိအာဒီသု (ပာစိ. ၅၁-၅၂) ဝိယ အပ္ပသင်္ခာယ ဗဟုသင်္ခာယံ အန္တောဂဓတ္တေပိ ဥဘယဝစနံ လောကတေဟာရဝသေန ဝစနသိလိဋ္ဌတာယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဓုရေ**တိ သိဗ္ဗနုဿာဟေ။ **နိက္ခိတ္တမတ္တေ**တိ ဝိဿဋ္ဌမတ္တေ။

၂၂၁၉. **တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တ**န္တိ ဥပသမ္ပန္နာယ ဥပသမ္ပန္နသညာ, ဝေမတိကာ, အနုပသမ္ပန္နသညာတိ တီသု တရေသု တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ **သေသာယာ**တိ အနုပသမ္ပန္နာယ။ **တိကဒုက္ကဋ**န္တိ တရတ္တယေ ဒုက္ကဋတ္တယံ။

၂၂၂၀. **ဥဘိန္န**န္တိ ဥပသမ္ပန္နာနုပသမ္ပန္နာနံ။ **အညသ္မိ**န္တိ စီဝရတော အညသ္မိံ။ **အန္တရာယေပိ တ သတိ**တိ ရာဇစောရာဒိအန္တရာယာနံ ဒသန္နံ အညတရေ သတိ။

၂၂၂၁. **''ဓုရနိက္ခေပနံ နာမ, သမုဋ္ဌာနမိဒံ မတ''**န္တိ ဧတ္ထ ကာဒံ **အဋ္ဌကထာယ** ''ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာန''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၉၃) ဝုတ္တမေဝ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ, တေရသသု သမုဋ္ဌာနသီသေသု ''ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာန''န္တိ ဝိသုံ သမုဋ္ဌာနသီသံ နာမ နတ္ထိ။ **မာတိကဋ္ဌကထာယ** ဥဘ ''သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာန''န္တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. စီဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ, အတ္ထတော သမာနံ) ဝုတ္တံ, တံ သမုဋ္ဌာနသီသေသု အန္တောဂဓမေဝ။ တသ္မာ ''ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာန''န္တိ ကာဒံ သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနဿေဝ ပရိယာယောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

တတိယံ။

၂၂၂၂. ပဉ္စ အဟာနိ **ပဉ္စာဟံ,** ပဉ္စာဟမေဝ **ပဉ္စာဟိကံ** ။ **''အတိက္ကမေယျာ''**တိ ကိရိယာယ ဒ္ဝိကမ္မကတ္တာ **''ပဉ္စာဟိက''**န္တိ စ **''သင်္ဃာဋိစာရ''**န္တိ စ ဥပယောဂတ္တေ ဧဝ ဥပယောဂဝစနံ။ သင်္ဃာဋိတဒ္ဒေန **သင်္ဃာဋိ,** က္လတိ ဝက္ခမာနာနံ ပဉ္စန္နံ စီဝရာနမေတမိဝစနံ, သင်္ဃာဋီနံ စာရော **သင်္ဃာဋိစာရော,** ပရိဘောဂဝသေန ဝ ဩတာပနဝသေန ဝ ပရိဝတ္တနန္တိ အတ္ထော။ ''ပဉ္စာဟိကံ သင်္ဃာဋိစာရံ အတိက္ကမေယျာတိ ပဉ္စမံ ဒိဝသံ ပဉ္စ စီဝရာနိ နေဝ နိဝာသေတိ န ပါရုပတိ န ဩတာပေတိ ပဉ္စမံ ဒိဝသံ အတိက္ကာမေတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ (ပာစိ. ၈၉၉) ဝစနတော ပဉ္စဒိဝသဗ္ဘန္တရေ ယံ ကိဉ္စိ အကတွာ အတိက္ကာမေန္တိယာ စီဝရဂဏနာယ ပာစိတ္တိ ဟောတီတိ ဒဿေတုမာဟ **''ယာ တိက္ကမေယျာ''**တိအာဒိ။

၂၂၂၃. **တိစီဝရ**န္တိ အန္တရဝါသကဥတ္တရာသင်္ဂသင်္ဃာဋိသင်္ခါတံ တိစီဝရဉ္စ။ **သံကစ္စိ**တိ ထနဝေဌနသင်္ခါတံ စီဝရဉ္စ။ **ဒကသာဋီ**တိ ဥတုနိကာလေ နိဝာသေတဗ္ဗဥဒကသာဋိစီဝရဉ္စ။ **က္လတိ** က္လမေ ပဉ္စ။ **ပဉ္စ တူ**တိ ပဉ္စ စီဝရာနိ နာမ။

၂၂၂၄-၅. **တိကပာစိတ္တီ**တိ ပဉ္စာဟာတိက္ကန္တသညာ, ဝေမတိကာ, အနတိက္ကန္တသညာတိ ဝိကပ္ပတ္တယေ ပာစိတ္တိယတ္တယံ ဟောတိ။ **ပဉ္စာဟာနတိက္ကန္တေ** အတိက္ကန္တသညာဝေမတိကာနံ ဝသေန ဒ္ဝိကဒုက္ကဋံ။

“ပဥ္စမေ ဒိဝသေ”တိအာဒိ အနာပတ္တိတရသန္ဒဿနံ။ **နိသေဝတီ**တိ နိတသေတိ တ ဟရုပတိ တ။ **ဩတာပေတီ**တိ ဇတ္တေ တ-သဒ္ဒေါ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော, ဩတာပေတိ တတိ အတ္ထော။ **အာပအသုပီ**တိ မပဟင်္ဃံ စီဝရံ, န သက္ကာ ဟော တိ စောရဘယာဒီသု ပရိဘုဥ္ဇိတုံ, ဧဝရူပေ ဥပဒ္ဒဝေ အနာပတ္တိ။

စတုတ္ထံ။

၂၂၂၆. အညိဿာ သင္ဃမေတဗ္ဗစီဝရံ အနာပုစ္ဆာ ဂဟေတ္ဝာတ ယာ ပရိဘုဥ္ဇတိ, တဿာ ဟစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ, **အညိဿာ** ဥပသမ္ပန္နာယ သန္တကံ ပဥ္စန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ တဿာ အဝတ္ဝာတ အာအာယ ပုန တဿာ အတတ္ဗံ, အဒတ္ဝာတ **ယာ** ဘိက္ခုနီ ပဋိသေဝတိ, တဿာ ဟစိတ္တိယံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ‘‘သင္ဃမေတဗ္ဗစီဝရံ သင္ ကမနီယ’’န္တိ ပရိယာယသဒ္ဒာ ဧတေ။ ယထာဟ ‘‘စီဝရသင္ကမနီယန္တိ သင္ကမေတဗ္ဗစီဝရံ, အညိဿာ သန္တကံ အနာပုစ္ဆာ ဂဟိတံ ပုန ပဋိအာတဗ္ဗစီဝရန္တိ အတ္ထော’’တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၉၀၃)။

၂၂၂၇. **တိကဟစိတ္တိယံ ဝုတ္တ**န္တိ ‘‘ဥပသမ္ပန္နာယ ဥပသမ္ပန္နသညာ။ပေ။ ဝေမတိကာ ။ပေ။ အနုပသမ္ပန္နသညာ စီဝရသင္ကမနီယံ ဓာရေတိ, အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယဿာ’’တိ (ဟစိ. ၉၀၅) ဧဝံ တိကဟစိတ္တိယံ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တံ။ **သေသာယာ**တိ အနုပသမ္ပန္နာယ။ **“တိကဒုက္ကဋ္ဌ”**န္တိ ဣတဒ္ဓဥ္စ ဝုတ္တနယမေဝ။ **အာပအသူ**တိ သစေ အဟရုတံ တ အနိဝတ္ထံ တ စောရာ ဟရန္တိ, ဧဝရူပာသု အာပအသု တ။

၂၂၂၈. ဧတံ သမုဋ္ဌာနံ ကထိနေန တုလ္ယန္တိ ယောဇနာ။ ဂဟဏံ, ပရိဘောဂေ စ **ကိရိယံ** ။ အနာပုစ္ဆနံ **အကိရိယံ** ။

ပဥ္စမံ။

၂၂၂၉. **လဘိတဗ္ဗံ တု စီဝရ**န္တိ လဘိတဗ္ဗံ ဝိကပ္ပနုပဂံ စီဝရံ။ **နိတရေတီ**တိ ယထာ တေ အတုကာမာ န ဒေန္တိ, ဧဝံ အန္တရာယံ ပရက္ကမတိ။ **ဟစိတ္တိ ပရိဒီပယေ** တိ သစေ တဿာ ဝစနေန တေ န ဒေန္တိ, ဘိက္ခုနိယာ ဟစိတ္တိယံ ဝ ဒေယ္ယာတိ အတ္ထော။

၂၂၃၀. ဧတ္တ ပဌမံ ‘‘သင္ဃဿာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ **ဂဏဿာ** တိ ဒ္ဓေဝ တယောဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **လာဘေ**တိ တေ ထ ‘‘နိတရိတေ’’တိ သေသော။ သစေ အညံ ပရိက္ခာရံ နိတရေတိ, တထေဝ ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ ယောဇနာ။ **အည**န္တိ ဝိကပ္ပနုပဂ စီဝရတော အညံ။ **ပရိက္ခာရ**န္တိ ယံ ကိဥ္စိ ထာလကာဒီနံ တ သပ္ပိတေလာဒီနံ တ အညတရံ။

၂၂၃၁. **အာနိသံသံ နိဒသ္သေတွ္ဝာတ** တိ ‘‘ကိတ္တကံ အဂ္ဃနကံ အတုကာမတ္ထာတိ ပုစ္ဆတိ, ‘တ္တကံ နာမာ’တိ ဝ ဒန္တိ, ‘အာဂမေထ တာဝ, ဣတအနိ ဝတ္ထူ မဟဂ္ဃံ, ကတိဟဟေန ကပ္ပာသေ အာဂတေ သမဂ္ဃံ ဘဝိဿတီ’’တိ ဧဝံ အာနိသံသံ ဒသ္သေတ္ဝာတ။ **န အေသတာ**တိ န အေသော, အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။

ဆဋ္ဌံ။

၂၂၃၂-၃. **ဓမ္မိကံ** သမဂ္ဂေန သင္ဃေန သန္နိပတိတ္ဝာတ ကရိယမာနံ စီဝရာနံ **ဝိဘင်္ဂံ** ဘာဇနံ **ယာ** ဘိက္ခုနီ **ပဋိသေဓေယျ** ပဋိဗာဟေယျ, **တဿာ** ဧဝံ ပဋိသေဓေန္တိယာ ဟစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ အဓမ္မေ ဓမ္မသညာယ ဒုက္က ဋံ ပရိဒီပိတန္တိ ယောဇနာ။ **ဥဘော ဝေမတိကာယ တ**တိ ဥဘောသု ဝေမတိကာယ။ ကထာဗန္ဓဝသေန သု-သဒ္ဒလောပေါ။ ဓမ္မိကေ အဓမ္မိကေ စီဝရဝိဘင်္ဂေ ဝေမတိကာယ ပဋိဗာဟန္တိယာ ဒုက္ကဋံ ပရိဒီပိတန္တိ ယောဇနာ။ ယထာဟ ‘‘ဓမ္မိ ကေ ဝေမတိကာ ပဋိဗာဟတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အဓမ္မိကေ ဝေမတိကာ ပဋိဗာဟတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ သာ’’တိ။ **အာနိသံသံ နိဒသ္သေတွ္ဝာတ** တိ ‘‘ဇေိဿာ ဇေံ သာဋ္ဌကံ နပ္ပဟောတိ, အာဂမေထ တာဝ, ကတိဟဟေနေဝ ဥပ္ ပဇ္ဇိဿတိ, တတော ဘာဇေဿာမီ’’တိ (ဟစိ. ၉၁၄) ဧဝံ အာနိသံသံ ဒသ္သေတ္ဝာတ။

သတ္တမံ။

၂၂၃၅-၆. နိတသနုပဂံ တ တထာ ဟာရုပနုပဂံ တ ကပ္ပဗိန္ဒုကတံ တ ယံ ကိဉ္စိ စီဝရံ ပဋ္ဌ **သဟဓမ္မိကေ** စ မာတာပိတ **ရောပိ** မုဥ္စိတွတ **အညဿ ယဿ ကဿစိ** ဂဟဋ္ဌဿ တ ပရိဗ္ဗာဇကဿ တ ယဒိ ဒဒေယျ, တဿာပိ ဟာစိတ္တိယံ ပရိယာပုတန္တိ ယောဇနာ။ တ္တေ စ **"ပိတရော"**တိ မာတာ စ ပိတာ စ မာတာပိတရောတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝိရူပေကသေသဝသေန နိဒ္ဒေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၂၂၃၇. **တ္တေ** ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ တာ ပန ဟာစိတ္တိယော စီဝရာနံ ဂဏနာယ ဝသေန ဂဏေတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။

၂၂၃၈. တာဝ သမ္မုဋ္ဌိဋ္ဌိတော ကာလော တေဿာတိ **တာဝကာလိကံ,** စီဝရံ။ "အညဿာ"တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဿ ဒူရတ္တာ ပုနပိ **"အညေသ"**န္တိ အာဟ, သောယေဝတ္တော။

အဋ္ဌမံ။

၂၂၃၉. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ "သစေ မယံ သက္ကောမ, ဒဿာမ ကရိဿာမာတိ ဧဝံ တစာ ဘိန္နာ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တာယ ဒုဗ္ဗလာယ စီဝရပစ္စာသာယ စီဝရဿ ဝိဘင်္ဂံ နိသေဓေတွတ စီဝရေ ကာလံ အတိက္ကမေယျ, အဿာ **အေ သတာ** ဟာစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **စီဝရေ ကာလ**န္တိ "စီဝရကာလသမယော နာမ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ပဥ္စမာသာ"တိ (ပာစိ. ၉၂၂) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တံ စီဝရကာလံ။ **အ တိက္ကမေယျာ**တိ "အနတ္ထတေ ကထိနေ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမံ ဒိဝသံ, အတ္ထတေ ကထိနေ ကထိနုဒ္ဓါရဒိဝသံ အ တိက္ကာမေတီ"တိ ဝုတ္တဝိဓိံ အတိက္ကာမေယျ။

၂၂၄၀. "အဒုဗ္ဗလစီဝရေ ဒုဗ္ဗလစီဝရသညာ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ ဝစနတော **သုဒုဗ္ဗလန္တိ စေတသာ** တိ တ္တေ **သု**-သဒ္ဒော ပဒပူရဏော။ **ဥဘောသူ**တိ ဒုဗ္ဗလေ, အဒုဗ္ဗလေ စ။ **ကင်္ခိတာယ တ** တိ ဝေမတိကာယ တ။

၂၂၄၁. **အာနိသံသံ နိဒဿေတွတ** တိ "ကိဉ္စာပိ 'န မယံ အယျေ သက္ကောမာ'တိ ဝဒန္တိ, ဣဒာနိ ပန တေသံ က ပ္ပာသော အာဂမိဿတိ, သဒ္ဓေ ပသန္နော ပုရိသော အာဂမိဿတိ , အဒ္ဓါ ဒဿတီ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၂၁) ဧဝံ **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တနယေန အာနိသံသံ ဒဿေတွတ။

နဝမံ။

၂၂၄၂. **ဓမ္မိကံ ကထိနုဒ္ဓါရ** န္တိ "ဓမ္မိကော နာမ ကထိနုဒ္ဓါရော သမဂ္ဂေ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော သန္နိပတိတွတ ဥဒ္ဓ ရတီ"တိ (ပာစိ. ၉၂၆) ဝုတ္တံ ကထိနုဒ္ဓါရံ။

၂၂၄၃. **ယဿာ** တိ ယဿ ကထိနဿ။ **အတ္ထာရမူလကော အာနိသံသော** နာမ "ယော စ တတ္ထ စီဝရုပ္ပာ ဒော, သော နေသံ ဘဝိဿတီ"တိ (မဟာဝ. ၃၀၆) အနုညာတော တသ္မိံ ဝိဟာရေ ဥပ္ပဇ္ဇနကစီဝရဝတ္ထာနိသံသော။ **ဥဒ္ဓ ဓာရမူလကော** နာမ အန္တရုဗ္ဘာရံ ကာရာပေန္တေဟိ ဥပာသကေဟိ ဒိယျမာနစီဝရဝတ္ထာနိသံသော။

၂၂၄၅. **သမာနိသံသောပီ**တိ အတ္ထာရအာနိသံသေန သမာနိသံသောပိ ဥဗ္ဘာရော။ **သဒ္ဓါဟာလနကအာရဏ** တိ ပ သာအနုရက္ခနတ္ထာယ အတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ **အာနိသံသံ နိဒဿေတွတ** တိ "ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဇိဏ္ဏစီဝရော, က ထိနာနိသံသမူလကော မဟာလာဘော"တိ ဧဝရူပံ အာနိသံသံ ဒဿေတွတ။

၂၂၄၆. သမုဋ္ဌာနာဒိနာ သဒ္ဓိံ **သေသံ ပန** ဝိနိစ္ဆယဇာတံ **အသေသေန** သဗ္ဗာကာရေန **သတ္တမေန** သိက္ခာပဒေန **သမံ မတံ** "သဒိသ"န္တိ ဝိညာတံ။ **ကိဉ္စိပိ** အပ္ပကမ္ပိ **အပုဗ္ဗံ** တတ္ထ ဝုတ္တနယတော အညံ နတ္ထီတိ ယောဇနာ။

ဒသမံ။

နဂ္ဂဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၂၂၄၇. ''ယာ ပန ဘိက္ခုနိယော ဒွေ ဧကမေ့ တုဝဋ္ဋေယျုံ, ပာစိတ္တိယ''န္တိ (ပာစိ. ၉၃၃) ပညတ္တသိက္ခာပဒေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **''ဧကာယာ''**တိအာဒိ။ **ဧကာယာ**တိ ဧကာယ ဘိက္ခုနိယာ။ **အပရာ**တိ အညာ ဥပသမ္ပန္နာ။ **နိပဇ္ဇေယျု**န္တိ ဧတ္ထ ''ဧကမေ့''တိ သေသော။ **ဒွေဝ**တိ ဒွေဝ ဘိက္ခုနိယော။

၂၂၄၈-၉. **''ဧကာယ စာ''**တိအာဒိ အနာပတ္တိတရနိဒ္ဒေသော။ ဥဘော တပိ သမံ နိသီဒန္တီတိ ယောဇနာ။ **ဌေကေနာ**တိ ဌေကလောမသိက္ခာပဒေန။

ပဉ္စမံ။

၂၂၅၀-၁. ပာတရကဋ္ဋသာရာဒိန္တိ ဧတ္ထ ဘုမ္မေကဝစနံ။ **''သံဟာရိမေသူ''**တိ ဣမိနာ သမာနာဓိကရဏတ္တာ ဗဟုဝစနပ္ပသင္ဂေ ဝစနဝိပလ္လာသေနေတ္ထ ဧကဝစနနိဒ္ဒေသောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပာတရော စ ကဋ္ဋသာရော စ တေ အာဒိ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော, နိဒ္ဓာရဏေ စေတံ ဘုမ္မံ။ **ဧကေက**န္တိ နိဒ္ဓာရိတဗ္ဗနိဒဿနံ။ ဧကမေဝ **ဧကကံ**။ သံဟာရိမေသု ပာတရာဒီသု အညတရန္တိ အတ္ထော။ **''ပာတရောတိ ကောဇတဒယော''**တိ ဝဒန္တိ။ **ကဋ္ဋသာရော**တိ ကဋ္ဋောယေဝ။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန အတ္ထရိတုံ သယနာရဟံ သဗ္ဗံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တေနေဝ**တိ ယံ အတ္ထတံ, တေနေဝ။ ပာရုပိတုံ သစေ ယာ ပန ဒွေဝ သဟေဝ နိပဇ္ဇန္တိ, တာသံ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ စ အတ္ထရဏပာဝုရဏကိစ္စေ ဧကေဿဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ ဧကဿ အန္တံ အတ္ထရဏဉ္စ ဧကဿ အန္တံ ပာရုပနဉ္စ ဝိညာယတိ။ ယထာဟ ''သံဟာရိမာနံ ပာတရတ္ထရဏကဋ္ဋသာရကာဒီနံ ဧကံ အန္တံ အတ္ထရိတွာ ဧကံ ပာရုပိတွာ တုဝဋ္ဋေန္တီနမေတံ အဓိဝစန''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၃၇)။

ဧကသ္မိံ ဧကတ္ထရဏေ ဝါ ဧကပါဝုရဏေ ဝါ နိပဇ္ဇနေ သတိ တာသံ ဒုဝိန္နံ ဘိက္ခုနီနံ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒုဝိကဒုက္ကဋံ ဝုတ္တ**န္တိ ''နာနတ္ထရဏပါဝုရဏေ ဧကတ္ထရဏပါဝုရဏသညာ။ပေ.။ ဝေမတိကာ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပာစိ. ၉၃၉) ဝုတ္တံ ဒုက္ကဋဒွယံ။

၂၂၅၂. **ဝဝတ္ထာနံ နိဒဿေတုံ**တိ မဇ္ဈေ ကာသာဝံ တ ကတ္တရယဋ္ဌိံ တ အန္တမသော ကာယဗန္ဓနမ္ပိ ဌပေတွာ နိပဇ္ဇန္တိ, အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ **သေသံ** သမုဋ္ဌာနာဒိဝိဓာနံ။ **အာဒိနာ**တိ ဣမသ္မိံယေဝ ဝဂ္ဂေ ပဌမသိက္ခာပဒေန။ **တုလျ**န္တိ သမာနံ။

ဒုတိယံ။

၂၂၅၃. **အညိဿာ** ဘိက္ခုနိယာ။ **အဖာသုကာရဏာ**တိ အဖာသုကရဏဟေတု။ **အနာပုစ္ဆာ**တိ အနာပုစ္ဆိတွာ။ တဿာ ပုရတော စ စင်္ကမနာဒယော ယဒိ ကရေယျ, ဇဝံ ကရောန္တိယာ ပာစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **စင်္ကမနာဒယော**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ''တိဋ္ဌတိ တ နိသီဒတိ တ သေယျံ တ ကပ္ပေတိ ဥဒ္ဒိသတိ တ ဥဒ္ဒိသာပေတိ တ သဇ္ဈာယံ တ ကရောတီ''တိ (ပာစိ. ၉၄၃) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တာနံ သင်္ဂဟော။

၂၂၅၄. **နိဝတ္တနာနံ ဂဏနာယာ**တိ စင်္ကမန္တိယာ စင်္ကမဿ ဥဘယကောဋိံ ပတွာ နိဝတ္တန္တိယာ နိဝတ္တနဂဏနာယ။ **ပယောဂတောယေဝတ**တိ ပယောဂဂဏနာယေဝ, ဣရိယာပထပရိဝတ္တနဂဏနာယေဝတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဘော သာ**တိ ပာစိတ္တိယာပတ္တိယော။

၂၂၅၅. **ပဒာနံ ဂဏနာဝသာ**တိ ဧတ္ထ အာဒိ-သဒ္ဒော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ယထာဟ ''ပဒာဒိဂဏနာယာ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၄၃)။ **တိကပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တ**န္တိ ဥပသမ္ပန္နာယ ဥပသမ္ပန္နသညာ, ဝေမတိကာ, အနုပသမ္ပန္နသညာတိ ဝိကပ္ပတ္တယဿ ဝသေန ပာစိတ္တိယတ္တယံ ဝုတ္တံ။ **သေသာယာ**တိ အနုပသမ္ပန္နာယ။

၂၂၅၆. **န စ အဖာသုကာမာယာ**တိ အာပုစ္ဆိတွာ **တဿာ** ဘိက္ခုနိယာ ပုရတော စင်္ကမနာဒီနိ ကရောန္တိယာ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

၂၂၅၇. **ကိုယာကိုယ** န္တိ စင္ကမနာဒိကရဏံ ကိရိယံ။ အာပုစ္ဆာယ အကရဏံ အကိရိယံ။ **ဟပမာနသ**န္တိ အကုသလစိတ္တံ။

တတိယံ။

၂၂၅၈-၉. **အနန္တရာယာ**တိ ဝက္ခမာနေသု ရာဇန္တရာယာဒီသု ဒသသု အန္တရာယေသု အညတရရဟိတာ ဘိက္ခုနီ။ **ဒုက္ခိတ**န္တိ ဂိလာနံ။ ယထာဟ ''ဒုက္ခိတာ နာမ ဂိလာနာ ဝုစ္စတီ''တိ (ပာစိ. ၉၄၈)။ **သဟဇီဝိနိ**န္တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိနိံ။ ယထာဟ ''သဟဇီဝိနီ နာမ သဒ္ဓိဝိဟာရိနီ ဝုစ္စတီ''တိ။ **အညာယ တ နုပဋ္ဌာပေယ္ယာ** တိ အညာယ ဘိက္ခုနိယာ, သိက္ခမာနာယ, သာမဏေရိယာ တ ဂိဟိနိယာ တ ဥပဋ္ဌာနံ န ကာရာပေယ္ယ။ **နုပဋ္ဌေယ္ယ သယမ္ပိ တ** တိ ယာ ဥပဋ္ဌာနံ န ကရေယ္ယ။ **ဓုရေ နိက္ခိတ္တမတ္တေ တ**တိ ''နေဝ ဥပဋ္ဌေဿာမိ, န ဥပဋ္ဌာပနာယ ဥဿုက္ကံ ကရိဿာမီ''တိ ဓုရေ ဥဿာဟေ နိက္ခိတ္တမတ္တေယေဝ။ **တဿာ** တိ ဥပဇ္ဈာယာယ။

အန္တေတသိနိယာ တပိ တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒာဓမ္မနိဿယဝသေန စတုဗ္ဗိဓာသု အန္တေတသိနီသု အညတရာယ။ **ဣတရာယာ**တိ အနုပသမ္ပန္နာယ။

၂၂၆၀. **ဂိလာနာယာ**တိ သယံ ဂိလာနာယ။ ''ဂဝေသိတ္တ အလဘန္တိယာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော, အညံ ဥပဋ္ဌာယိကံ ပရိယေသိတ္တ အလဘမာနာယာတိ အတ္ထော။ ''အာပဒာသု ဉမ္မတ္တိကာဒီန''န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ကထာဗန္ဓဝသေန ဝဏ္ဏလောပေပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အာပဒာသူ**တိ တထာရူပေ ဥပဒ္ဒဝေ သတိ။ **ဓုရနိက္ခေပနောဒယ** န္တိ ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ။ ယဒေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

စတုတ္ထံ။

၂၂၆၁-၂. ပုဂ္ဂလိကဿ အတ္တာယတ္တပရာယတ္တဝသေန အနိယမိတတ္တာ **''သက''**န္တိ ဣမိနာ နိယမေတိ။ **သကံ ပုဂ္ဂလိက**န္တိ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကံ။ **ဒတ္တတ**တိ ဧတ္ထ ''ဘိက္ခုနိယာ''တိ သေသော။ **သကတဋ္ဌ**န္တိ ပရိဝတ္တကဒတ္တရကတဋ္ဌသဟိတံ။ **ဥပဿယ** န္တိ ဂေဟံ။ **ဒတ္တရာဒီသူ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဂဗ္ဘပမုခာနံ သင်္ဂဟော, နိဒ္ဒာရဏေ စေတံ ဘုမ္မံ။ **ဗဟူနိပီ**တိ နိဒ္ဒာရေတဗ္ဗနိဒဿနံ။ ဗဟူနိပိ ဒတ္တရာနိ တ ဗဟူ ဂဗ္ဘေ တ ဗဟူနိ ပမုခါနိ တ။ **တ**န္တိ ယဿာ ဥပဿယော ဒိန္နော, တံ ဘိက္ခုနိံ။ **နိက္ကမုန္တိယာ** တိ အတိက္ကာမေန္တိယာ။ **တဿာ** တိ ယာ နိက္ကမုတိ, တဿာ။

၂၂၆၃. **ဧတ္ထာ** တိ နိက္ကမုနေ။ **ဧသေဝ နယော**တိ ''ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိ''တိ ဒဿိတနယော။ ဧတ္တ ပယောဂေ နာမ အာဏာပနံ, ဣမိနာ ''ကောယာဏတ္တိယာ အနေကေသု ဒ္တတရေသု အတိက္ကာမိတေသုပိ ကောဝ အာပတ္တိ ဟောတီ''တိ ဧဝမာဒိကံ အဋ္ဌကထာဂတဝိနိစ္ဆယံ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၄၃, ၉၅၂ အတ္ထတော သမာနံ) သင်္ဂဏှာဟာတိ။

၂၂၆၄. တေသု ဝိနိစ္ဆယေသု ဧကံ ဝိနိစ္ဆယဝိသေသံ ဒဿေတုမာဟ **''ဧတ္တကာဝ ဣမံ ဒ္တတရာ''** တိအာဒိ။ ဒ္တတရဂဏနာယ အာပတ္တိယော **ဒ္တတရဂဏနာပတ္တိယော** ။

၂၂၆၅. **အကတဋ္ဌမ္ဘဟာ**တိ အကတဋ္ဌဗန္ဓတော ဥပဿယာ နိက္ကမုန္တိယာ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **သေသာယာ** တိ အနုပသမ္ပန္နာယ။ **တိကဒုက္ကဋ** န္တိ အနုပသမ္ပန္နာယ ဥပသမ္ပန္နသညာယ, ဝေမတိကာယ, အနုပသမ္ပန္နသညာယ စ ဝသေန တိကဒုက္ကဋံ။ **ဥဘိန္န** န္တိ ဥပသမ္ပန္နာနုပသမ္ပန္နာနံ။ **ပရိက္ခာရေသူ**တိ ပတ္တစီဝရာဒီသု ပရိက္ခာရေသု ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗေသု ပယောဂေသု, နိက္ကမိယမာနေသု, နိက္ကမာပိယမာနေသု စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၂၆၆. ဧတ္ထ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ **သမုဋ္ဌာနာဒိ** ဝိနိစ္ဆယေန သဟ **သေသံ** ဝိနိစ္ဆယဇာတံ **အသေသေန** သဗ္ဗပ္ပကာရေန သင်္ဃိကာ ဝိဟာရသ္မာ နိက္ကမုနသိက္ခာပဒေန **သမံ မတံ** ''သဒိသ''န္တိ သလ္လက္ခိတန္တိ ယောဇနာ။

ပဉ္စမံ။

၂၂၆၇. **ဆင္ဂေ** တိ ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ သံသဠ္ဌာ ဝိဟရေယ္ယ ဂဟပတိနာ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တေန ဝါ''တိအာဒိမာတိကာယ (ပာစိ. ၉၅၆) နိဒ္ဒိဋ္ဌေ ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ။ **ဣမဝတ္တဗ္ဗံ** န္တိ ဣမသ္မိံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ ကထေတဗ္ဗံ။ **အရိဋ္ဌသ္သ သိက္ခာပဒေနာ**တိ အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒေန။ **ဝိနိစ္ဆယော** တိ သမုဋ္ဌာနာဒိကော။

ဆဋ္ဌံ။

၂၂၆၈. **သာသင္ကသမ္မတေ** တိ ဧတ္ထ ''သပ္ပဋိဘယေ''တိ သေသော။ ဥဘယမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **အန္တောရဋ္ဌေ**တိ ယသ္သ ဝိဇိတေ ဝိဟရတိ, တသ္သေဝ ရဋ္ဌေ။ သာသင္ကသမ္မတေ သပ္ပဋိဘယေ အန္တောရဋ္ဌေ သတ္ထေန ဝိနာ စာရိကံ စရန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ အာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၂၆၉. ဧဝံ စရန္တိယာ သကမကဋ္ဌာနေ ကမန္တရပ္ပဝေသေ စ အကမကေ အရညေ အဒ္ဓယောဇနေ စ ဝိနယညုနာ ဘိက္ခုနာ **ပာစိတ္တိယနယော** ပာစိတ္တိယာပတ္တိဝိဓာနက္ကမော ဉေယ္ယော ဉာတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။

၂၂၇၀. သဟ သတ္ထေန စရန္တိယာ န ဒောသောတိ ယောဇနာ။ ခေမဋ္ဌာနေ စရန္တိယာ, အာပဒာသု ဝါ စရန္တိယာ န ဒောသောတိ ယောဇနာ။

သတ္တမံ။

၂၂၇၁. **အဋ္ဌမေ နဝမေ ဝာပီ**တိ ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ တိရောရဋ္ဌေ''တိအာဒိကေ (ပာစိ. ၉၆၆) အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ စ ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အန္တောဝဿံ စာရိကံ စရေယ္ယ, ပာစိတ္တိယ''န္တိ (ပာစိ. ၉၇၀) ဝုတ္တနဝမသိက္ခာပဒေ စ။ **အနုတ္တာနံ န ဝိဇ္ဇတိ,** သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ, တသ္မာ ဧတ္ထ မယာ န ဝိစာရိယတီတိ အဓိပ္ပာယော။

အဋ္ဌမနဝမာနိ။

၂၂၇၂. ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဝဿံဝုတ္ထာ စာရိကံ န ပက္ကမေယ္ယ အန္တမသော ဆပ္ပဉ္စယောဇနာနိပိ, ပာစိတ္တိယ''န္တိ (ပာစိ. ၉၇၄) ဝုတ္တသိက္ခာပဒေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **''ပာစိတ္တိ''** တိအာဒိ။ အဟံ **န ဂမိဿာမိ** န ပက္ကမိဿာမီတိ **ဓုရနိက္ခေပေ** ကတေ ပာစိတ္တီတိ ယောဇနာ။ **တထာ**တိ ပာစိတ္တိ။

၂၂၇၃. ဝဿံဝုတ္ထာယ ပဝာရေတွာ ဝါ အန္တမသော ပဉ္စ ယောဇနာနိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧတ္ထ **အပိ**-သဒ္ဒသ္သ သမ္ဘာဝနတ္ထတံ ဒဿေတုမာဟ **''ဆသု''**တိအာဒိ။ **ဣမ** ဣမသ္မိံ အနာပတ္တိတရေ **ဆသု** ယောဇနေသု ယဒတ္ထိ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ကိန္နု နာမ သိယာ, နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ပဝာရေတွာ ဆ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆန္တိယာ အနာပတ္တိဘာဝေ အဝုတ္တသိဒ္ဓေါတတိ ဒီပေတိ။

၂၂၇၄. **တီဏိ** ယောဇနာနိ။ **ဝေနေဝ**တိ ယေန ဂတာ, တေနေဝ မဂ္ဂေန။ **အညေန မဂ္ဂေနာ** တိ ဂတမဂ္ဂတော အညေန ပထေန။

၂၂၇၅. **ဒသဝိဓေ အန္တရာယသ္မိံ သတီ** တိ ဝက္ခမာနေသု အန္တရာယေသု အညတရသ္မိံ သတိ။ တသ္သာ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **အာပဒာသူ**တိ အဋ္ဌာဒိကာရဏေန ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓါဒိဘာဝသင်္ခါတာသု အာပဒာသု။ **ဂိလာနာယာ**တိ သယံ ဂိလာနာယ။ **ဒုတိယာယ** ဘိက္ခုနိယာ အလာဘေ ဝါ အပက္ကမန္တိယာ အနာပတ္တိ။

၂၂၇၆. ရာဇာ စ စောရာ စ အမနုဿာ စ အဂ္ဂိ စ တောယဉ္စ ဝါဠာ စ သရီသပါ စာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **မနုဿော** တိ ဧတ္ထ ကထာဗန္ဓဝသေန ပုဗ္ဗပဒလောပေ ''လာဗူနိ သီဒန္တိ''တိအာဒီသု (ဇာ. ၁.၁.၇၇) ဝိယ။ ဇီဝိတဉ္စ ဗြဟ္မစရိယာ စ ဇီဝိတဗြဟ္မစရိယန္တိ သမာဟာရဒ္ဝန္ဒေ သမာသော, တသ္သ **ဇီဝိတဗြဟ္မစရိယသ္သ** ။ အန္တရာယာ ဧဝ **အန္တရာယိကာ**။ ဧတေသံ ဒသန္နံ အညတရသ္မိံ အပက္ကမန္တိယာ အနာပတ္တိ။ ယထာဟ ''အန္တရာယေတိ ဒသဝိဓေ အန္တရာယေ။ 'ပရံ ဂစ္ဆိဿာမီ'တိ နိက္ခန္တာ, နဒီပူရော ပန အာဂတော, စောရာ ဝါ မဂ္ဂေ ဟောန္တိ, မေဃော ဝါ ဥဋ္ဌာတိ, နိဝတ္တိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၇၆)။

၂၂၇၇. အပက္ကမနံ **အကိုယံ** ။ အနာဒရိယေန အာပဇ္ဇနတော အာဟ **“ဒုက္ခဝေဒန”**န္တိ။

ဒသမံ။

တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၂၂၇၈-၈၀. **ရာဇာကရ**န္တိ ရညော ကီဠနယရံ။ **စိတ္တာကရ** န္တိ ကီဠနစိတ္တသာလံ။ **အာရာမ**န္တိ ကီဠနဉပဝနံ။ **ကီဠုယ္ယာန**န္တိ ကီဠနတ္ထာယ ကတံ ဉယ္យာနံ။ **ကီဠာတပိ**န္တိ တွေ ကိဉ္စိပိ **ဟဋ္ဌိယံ** (ပာစိ. ၉၇၉) ဟောက္ခရဏီ ဝုတ္တာ, သာ ပန သဗ္ဗဇလာသယာနံ ကီဠာယ ကတာနံ ဉပလက္ခဏဝသေန ဝုတ္တာတိ အာဟ ‘‘ကီဠာတပိ’’န္တိ, ကီဠနတ္ထာယ ကတတပိန္တိ အတ္ထော။ **“နာနာကာရ”**န္တိ ဣဒံ ယထာဝုတ္တပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗသင်္ဂဟိကဝသေန **“တာနိ”**တိ ဝုတ္တံ။ နာနာကာရံ ရာဇာကရံ စိတ္တာကရံ အာရာမံ ကီဠုယ္យာနံ တ ကီဠာတပိ **ဒဋ္ဌုံ ဂစ္ဆန္တီနံ တာနိ** သဗ္ဗာနိ ဧကတော ဒဋ္ဌုံ ဂစ္ဆန္တီနံ **တာသံ** ဘိက္ခုနီနံ ပဒေ ပဒေ ဒုက္ကဋံ မုနိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ယောဇနာ။

ပဋ္ဌ္စပိတိ ရာဇာကရာဒီနိ ပဋ္ဌ္စပိ။ ဧကာယေဝ ဟစိတ္တိ အာပတ္တိ ပရိဒီပိတာတိ ယောဇနာ။ **တံ တံ** ဒိသာဘာဂံ ဂန္တွာ ပဿန္တီ စေ, ဟဋ္ဌေက္ကာပတ္တိယော ပယောဂဂဏနာယ သိယုန္တိ ယောဇနာ။

၂၂၈၁. ဂမနဗာဟုလ္လေန အာပတ္တိဗာဟုလ္လံ ပကာသေတွာ ဂီတပရိဝတ္တနသင်္ခာတေန ပယောဂဗာဟုလ္လ လေနာပိ အာပတ္တိဗာဟုလ္လံ ပကာသေတုမာဟ **“ပယောဂဗဟုတာယာပိ, ဟစိတ္တိဗဟုတာ သိယာ”** တိ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ယတ္ထ ဘိက္ခုနိယာ ဟစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ, တတ္ထ သဗ္ဗတ္ထ။

၂၂၈၂. ‘‘အဝသေသာပိ အနာပတ္တီ’’တိ ပဒစ္ဆေဒော။ အနာပတ္တိ စ ကထာမဂ္ဂေ စ **အနာပတ္တိကထာမဂ္ဂ ကေ,** တေသံ ဝိနိစ္ဆယော **အနာပတ္တိကထာမဂ္ဂဝိနိစ္ဆယော,** ‘‘အနာပတ္တိ အာရာမေ ဌိတာ ပဿတီ’’တိအာဒိကော (ပာစိ. ၉၈၁) အနာပတ္တိဝိနိစ္ဆယော စ **အဋ္ဌကထာ**ဂတော (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၈၁) အဝသေသဝိနိစ္ဆယော စာတိ အတ္ထော။ **“အာရာမေ ဌိတာ”**တိ ဧတေန အဇ္ဈာရာမေ ရာဇာကရာဒီနိ ကရောန္တိ, တာနိ ပဿန္တိယာ အနာပတ္တီတိ အယမနာပ တ္တိတရော ဒဿိတော။ ဧတေနေဝ အန္တောအာရာမေ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ နစ္စာဒီနိ ဝိယ ရာဇာကရာဒီနိပိ ပဿို တုံ လဘတီတိပိ သိဒ္ဓံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ‘‘ပိဏ္ဍပာတာဒီနံ အတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တိယာ မဂ္ဂေ ဟောန္တိ, တာနိ ပဿတိ, အနာပတ္တိ။ ရညော သန္တိကံ ကေနစိ ကရဏီယေန ဂန္တွာ ပဿတိ, အနာပတ္တိ။ ကေနစိ ဉပဒ္ဒုတာ ပဝိသိတွာ ပဿ သတိ, အနာပတ္တီ’’တိ ဧတေ အနာပတ္တိတရာ သင်္ဂဟိတာ။ **နစ္စဒဿန။ပေ။ သဟာ** တိ သမုဋ္ဌာနာဒိနာ ဝိနိစ္ဆယေန သဟ နစ္စဒဿနသိက္ခာပဒသဒိသောဝ။

ပဉ္စမံ။

၂၂၈၃. မာနတော ပမာဏတော အတိတာ အပေတာ **မာနာတီတာ,** အာသန္ဒီ, တံ။ တဋ္ဌေဟိ ဉပေတော **တဋ္ဌုပေတော,** ပလ္လင်္ကော, တံ။ ‘‘အာသန္ဒီ နာမ အတိက္ကန္တပ္ပမာဏာ ဝုစ္စတီ’’တိ ဝစနတော ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဋနိယာ ဝမုကိဟတ္ထ တော ဉစ္စတရပာဒေ အာယာမစတုရဿော မဉ္စပီဌဝိသေသော အာသန္ဒီ နာမ သမစတုရဿာနံ အတိက္ကန္တပ္ပမာ ဏာနမ္ပိ အနုညာတတ္တာ။ ‘‘ပလ္လင်္ကော နာမ အာဟရိမေဟိ တဋ္ဌေဟိ ကတော’’တိ (ပာစိ. ၉၈၄) ဝစနတော ပမာဏယု တ္တောပိ ဧဝရူပေ န ဝဋ္ဋတိ။ အာဟရိတွာ ယထာနုရူပဋ္ဌာနေ ဌပေတဗ္ဗတဋ္ဌရူပာနိ **အာဟရိမတဋ္ဌာ** နာမ, သံဟရိမတဋ္ဌ ရူပယုတ္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မာနာတီတံ အာသန္ဒိံ တ တဋ္ဌုပေတံ ပလ္လင်္ကံ တ **သေဝန္တီနံ** အဘိနိသီဒန္တီနံ, အဘိနိပဇ္ဇန္တီနဉ္စ **ယာသံ** ဘိက္ခုနီနံ သတ္ထာ ဟစိတ္တိယာပတ္တိံ အာဟ။

၂၂၈၄. တာသံ နိသီဒနဿာပိ နိပဇ္ဇနဿာပိ ပယောဂဗာဟုလ္လဝသေန ဟစိတ္တိယာနံ ဂဏနာ ဟောတိ ဣတိ ဧဝံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ **ဧဝံ** အယံ ဂဏနာ **အစ္စန္တယသေန** အနန္တပရိတရေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ တွေ စ **ဣတိစေဝ** န္တိ နိ ပာတသမုဒာယော, **ဣတိ**-သဒ္ဒော နိဒဿနေ, **ဧဝံ**-သဒ္ဒော ဣဒမတ္တေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၂၂၈၅. **ဟဒေ အာသန္ဒိယာ ဆေတွတ** တိ အာသန္ဒိယာ ဟဒေ ပမာဏတော အဓိကဌာနဆိန္ဒနေန ဆေတွတ။ ပလ္လင္ကသ္သ ဟဒေ တဋ္ဋကာ **ပလ္လင္ကတဋ္ဋကာ,** တေ **ဟိတွတ** အပနေတွတ, **အနာပတ္တိ** တိ သေဝန္တီနံ အနာပတ္တိ။

ဒုတိယံ။

၂၂၈၆-၇. **ဆန္န** န္တိ ခေါမာဒီနံ ဆန္နံ, နိဒ္ဒါရဏေ သာမိဝစနံ။ **အညတရံ သုတ္တ** န္တိ နိဒ္ဒါရိတဗ္ဗနိဒဿနံ။ **ဟတ္ထာ**တိ ဟတ္ထေန, ကရဏတ္ထေ စေတံ နိဿက္ကဝစနံ။ **အဥ္စိတ** န္တိ ဟတ္ထာယာမေန အာကဍ္ဎိတံ ။ **တသ္မိံ** န္တိ တသ္မိံ အဥ္စိတေ သုတ္တပ္ပဒေသေ။ **တက္ကမ္ဟိ** တိ ကန္တနသူစိမ္ဟိ။ **ဝေဌိတေ**တိ ပလိဝေဌိတေ။

သုတ္တကန္တနတော သဗ္ဗပုဗ္ဗပယောဂေသု တိ သုတ္တကန္တနတော ပုဗ္ဗေသု ကပ္ပာသဝိစိနနာဒိသဗ္ဗပယောဂေသု။ **ဟတ္ထတရတော** တိ ဟတ္ထတရဂဏနာယ။ ယထာဟ ''ကပ္ပာသဝိစိနနံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗပုဗ္ဗပယောဂေသု ဟတ္ထတရဂဏနာယ ဒုက္ကဋ''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၈၈)။

၂၂၈၈. **ကန္တိတံ သုတ္တ** န္တိ ပဌမမေဝ ကန္တိတံ ဒသိကသုတ္တာဒိံ။ **ပုန ကန္တန္တိယာ** တိ ကောဋ္ဋိယာ ကောဋ္ဋိံ သဃဋ္ဋေတွာ ပုန ကန္တန္တိယာ။

တတိယံ။

၂၂၈၉. တဏ္ဍုလာနံ ကောဋ္ဋနံ တု အာဒိံ ကတွာ ဂိဟီနံ **ဝေယ္ယာဝစ္စံ** ကရောန္တိယာ သဗ္ဗပုဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၂၂၉၀. **ယာဂုအာဒိသု** နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗေသု တအာဓာရာနိ **ဘာဇနာနိ** ဂဏေတွာဝ ပာစိတ္တိ ပရိဒီပယေ, ခဇ္ဇကာဒိသု ရူပာနံ ဂဏနာယ ပာစိတ္တိ ပရိဒီပယေတိ ယောဇနာ။ **ယာဂုအာဒိသူ**တိ တတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဘတ္တသူပာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **ခဇ္ဇကာဒီသူ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မစ္ဆမံသာဒိဥတ္တရိဘင်္ဂါနံ သင်္ဂဟော။

၂၂၉၁. ''သစေပိ မာတာပိတရော အာဂစ္ဆန္တိ, ယံကိဉ္စိ ဗီဇနိံ တ သမ္မဇ္ဇနိဒဏ္ဍံ တ ကာရာပေတွာ ဝေယ္ယာဝစ္စကရဋ္ဌာနေ ဌပေတွာဝ ယံ ကိဉ္စိ ပစိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ **အဋ္ဌကထာဂတံ** ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **''သစေ''**တိအာဒိ။ **သစေ**တိ တတ္ထ ''မာတာပိတရော အာဂစ္ဆန္တီ''တိ သေသော။ အတ္တနော ဇဝမာဂတာနံ မာတာပိတူနမ္ပိ ကိဉ္စိ ကမ္မံ အကာရေတွာ ကိဉ္စိ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **အပိ**-သဒ္ဒော သမ္ဘာဝနေ, တေန အညေသံ ကထာယေဝ နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။

၂၂၉၂-၃. သင်္ဃဿ ယာဂုပာနေ ဝေယ္ယာဝစ္စံ ကရောန္တိယာ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **''သင်္ဃဘတ္တေပီ''**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အတ္တနော ဝေယ္ယာဝစ္စကရဿ တတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယထာဟ ''ယာဂုပာနေတိ မနုဿေဟိ သင်္ဃဿတ္ထာယ ကရိယမာနေ ယာဂုပာနေ တ သင်္ဃဘတ္တေ တ တေသံ သဟာယိကဘာဝေန ယံ ကိဉ္စိ ပစန္တိယာ အနာပတ္တိ။ စေတိယပူဇာယ သဟာယိကာ ဟုတွာ ဂန္ဓမာလာဒီနိ ပူဇေတိ, ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၉၃)။

စတုတ္ထံ။

၂၂၉၄. ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ 'ဟောယ္ယေ ကမ္မံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေဟီ'တိ ဝုစ္စမာနာ 'သာဓူ'တိ ပဋိဿုဏိတွာ သာ ပစ္ဆာ အနန္တရာယိကိနီ နေဝ ဝူပသမေယ္ယ န ဝူပသမာယ ဥဿုက္ကံ ကရေယ္ယ, ပာစိတ္တိယ''န္တိ (ပာစိ. ၉၉၅) သိက္ခာပဒဿ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **''ပာစိတ္တိ ဓုရနိက္ခေပေ''** တိအာဒိ။ **ဓုရနိက္ခေပေ** တိ န အနိ တံ ဝူပသမေဿာမိ, အညာပိ တ န ဝူပသမာပေဿာမီ''တိ ဇေံ ဓုရဿ ဥဿာဟဿ နိက္ခေပေ ပာစိတ္တီတိ ယောဇနာ။ စီဝရသိဗ္ဗနေ ယထာ ပစ္ဆာ ပဟပရိဟာရော လဗ္ဘတိ, ဣဓ ပန တထာ ကောဟမ္ပိ ပရိဟာရော န လဗ္ဘတီတိ ယောဇနာ။

၂၂၉၅. **သေသန္တိ** ''ဓုရံ နိက္ခိပိတွာ ပစ္ဆာ ဝိနိစ္ဆိနန္တီ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာဝ ဝိနိစ္ဆိနာတီ''တိအာဒိကံ ဝိနိစ္ဆယဇာတံ။ တတ္ထ စီဝရသိဗ္ဗနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

ပဉ္စမံ။

၂၂၉၆-၇. **ယာ ပန** ဘိက္ခုနီ ဂိဟီနံ တ သဟဓမ္မိကေ ဥပေတွာ **အညေသံ** ပရိဗ္ဗာဇကပရိဗ္ဗာဇိကာနံ တ ဒန္တပေဟ နောဒကံ ဝိနာ အညံ ယံ ကိဥ္စိ **အဇ္ဈောဟရဏီယံ** ခာဒနီယံ, ဘောဇနီယံ တ ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ နိဿဂ္ဂိ ယေန တ ဒဒာတိ, တဿာ ဟာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၂၉၈-၉. **ဣစ** ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ မုနိနာ ဒန္တကဋ္ဌောဒကေ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။ **ယာ** ပန ဘိက္ခုနီ ကာ ယာဒီဟိ သယံ **န ဒေတိ** အညေန **အပေတိ,** တဿာ စ ကာယာဒီဟိ အဒတွာ ဘူမိယံ **နိက္ခိပိတွာ** ဒေန္တိယာပိ ယာ ဗာ ဟိရလေပံ တ ဒေတိ, တဿာပိ ဥမ္မတ္တိကာယ စ **န ဒောသော** အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

ဆဋ္ဌံ။

၂၃၀၀-၁. **အာဝသထစီဝရန္တိ** "ဥတုနိယော ဘိက္ခုနိယော ပရိဘုဉ္ဇန္တူ"တိ ဒိန္နံ စီဝရံ။ **ယာ** ဘိက္ခုနီ ယံ "အာဝသထ စီဝရ"န္တိ နိယမိတံ စီဝရံ, **တံ** စတုတ္ထေ ဒိဝသေ ဓောဝိတွာ အန္တမသော ဥတုနိယာ သာမဏေရာယ တ အဒတွာ သစေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, တဿာ ဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။ **တိကဟာစိတ္တိယံ သိယာ** တိ "အနိဿဇ္ဇိတေ အနိဿ ဇ္ဇိတသညာ။ပေ.။ ဝေမတိကာ။ပေ.။ နိဿဇ္ဇိတသညာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ"တိ (ဟာစိ. ၁၀၀၆) ဝု တ္တံ ဟာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၃၀၂-၃. **တသ္မိံ** စီဝရေ နိဿဇ္ဇိတေ အနိဿဇ္ဇိတသညာယ တ ဝေမတိကာယ တ **တဿာ** ဘိက္ခုနိယာ ဒုဝိကဒု က္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။ အညာသံ ဥတုနီနံ အဘာဝေ အဒတွာပိ ပရိဘုဉ္ဇန္တိယာ အနာပတ္တိ။ **ပုန ပရိယယေတိ** ပုန ဥတုနိတရေ ယထာကာလံ ပရိဘုဉ္ဇန္တိယာ အနာပတ္တိ။ အစ္ဆိန္နစီဝရာဒီနဉ္စ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **ပရိယယေ** တိ ကထာဗန္ဓဝသေန ရဿတ္တံ ။ **အစ္ဆိန္နစီဝရာဒီန** န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နဋ္ဌစီဝရာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **အာပဒာသု ပီ**တိ မဟဂ္ဃစီဝရံ သရီရတော မောစေတွာ သုပ္ပဋိသာမိတမ္ပိ စောရာ ဟရန္တိ, ဧဝရူပါသု အာပဒါသု ပရိဘုဉ္ဇန္တိယာ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

သတ္တမံ။

၂၃၀၄. **သကတဥ္ဇကံ ဝိဟာရန္တိ** ကတဥ္ဇဗန္ဓဝိဟာရံ, ဒွတရကတဥ္ဇယုတ္တံ သုဂုတ္တသေနာသနန္တိ ဝုတ္တံ ဟော တိ။ **ရက္ခနတ္ထာယ အဒတွာ** တိ "ဣမံ ဇဂ္ဂေယျာသီ"တိ ဇဝံ အနာပုစ္ဆိတွာ။

၂၃၀၅-၆. "ဟောတိ ဟာစိတ္တိယံ တဿာ, စာရိကံ ပက္ကမန္တိယာ"တိ ဝုတ္တမေဝ ပကာသေတုမာဟ **"အတ္တနော ကမတော"**တိအာဒိ။ **အတ္တနော ကမတော**တိ အတ္တနော ဝသနကကမတော။ **တထာ ဣတရဿာ** တိ အပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပံ ဥပစာရံ။ **တန္တိ**အာဒိပဒတ္တယေ ဘုမ္မတ္တေ ဥပယောဂဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပေ ပဌမေန ပဒေန သမတိက္ကန္တေ ဒုက္ကဋံ, တထာ **ဣတရဿ** အပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ တသ္မိံ ဥပစာရေ အတိက္ကန္တေ ဒုက္ကဋံ။ ဒုတိယေန ပဒေန ပရိက္ခေပေ, ဥပစာရေ သမတိက္ကန္တမတ္တေ ဟာစိတ္တီတိ ယောဇနာ။

၂၃၀၇. **အကတဥ္ဇဗန္ဓနသ္မိံ** ကတဥ္ဇဗန္ဓရဟိတေ ဝိဟာရေ တထာ အနိဿဇ္ဇန္တိယာ ဒုက္ကဋံ ပရိဒီပိတံ။ **ဇဂ္ဂိကံ အလဘန္တိယာ**တိ ဧတ္ထ "ပရိယေသိတွာ"တိ သေသော။ **ဇဂ္ဂိက** န္တိ ဝိဟာရပဋိဇဂ္ဂိကံ။

၂၃၀၈. **အာပဒာသူ**တိ ရဋ္ဌေ ဘိဇ္ဇန္တေ အာဝါသေ ဆဍ္ဍေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝရူပါသု အာပဒါသု။ **ဂိလာနာယာ**တိ ဝစီဘေဒံ ကာတုံ အသမတ္ထာယာတိ။

အဋ္ဌမံ။

၂၃၀၉-၁၀. ဟတ္ထိ စ အဿော စ ရထော စ **ဟတ္ထိအဿရထာ,** တေ အာဒိ ယေသံ တေ **ဟတ္ထိအဿရထာဒယော,** တေဟိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဓနု ထရူတိ ပဒဒ္ဝယံ ဂဟိတံ။ **သံယုတ္တ** န္တိ ယထာဝုတ္တေဟိ ဟတ္ထိအဿာဒိပဒေဟိ သံယောဇိတံ, "ဟတ္ထီနံ သိပ္ပံ ဟတ္ထိသိပ္ပ"န္တိအာဒိနာ ကတသမာသန္တိ အတ္ထော, "ဟတ္ထိသိပ္ပံ အဿသိပ္ပံ ရထသိပ္ပံ ဓနုသိပ္ပံ ထရုသိပ္ပ"န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ယံ ကိဉ္စိ သိပ္ပန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟတ္ထိသိက္ခာဒိသိပ္ပံ သန္ဒိပကော ဂန္ထော ဝစ္စတစကာနံ အဘေဒေါပစာရေန ဧဝံ ဝုတ္တောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ "ပအာဒီနံ ဝသေနိဓာ"တိ။ **ပရူပဃာတကံ မန္တာဂဒယောဂပ္ပဘေဒကံ ကိဉ္စီ**တိ ပရေသံ အန္တရာယကရံ ခိလနဝသီကရဏသောသာပနာဒိဘေဒံ အာထဗ္ဗဏမန္တဉ္စ ဝိသယောကာဒိပ္ပဘေဒကဉ္စ ယံ ကိဉ္စိ သိပ္ပန္တိ အတ္ထော။

ဧတ္ထ စ **ခိလနမန္တော** နာမ အရုသာရခိလံ မန္တေတွာ ပထဝိယံ ပဝေသေတွာ မာရဏမန္တော။ **ဝသီကရဏမန္တော** နာမ ပရံ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တာပနကမန္တော။ **သောသာပနကမန္တော** နာမ ပရသရီရံ ရသာဒိဓာတုက္ခယေန သုက္ခာဘာဝံ ပာပနကမန္တော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝိဒေဿနာဒိမန္တာနံ သင်္ဂဟော။ **ဝိဒေဿနံ** နာမ မိတ္တာနံ အညမညသ္သ ဝေရိဘာဝပါပနံ။ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ သာသနေ ယာ ဘိက္ခုနီ ဟတ္ထိ။ပေ.။ ကိဉ္စိ ယဿ ကဿစိ သန္တိကေ ပအာဒီနံ ဝသေန **ပရိယာပုဏေယျ** အဓီယေယျ စေ, တဿာ ပာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၃၁၁. **လေခေ**တိ လိခိတသိပ္ပေ။ **ဓာရဏာယ စာ**တိ ဓာရဏသတ္ထေ, ယသ္မိံ ဝုတ္တနယေန ပဋိပဇ္ဇန္တာ ဗဟူနိပိ ဂန္ထာနိ ဓာရေန္တိ။ **ဂုတ္တိယာ** တိ အတ္တနော တ ပရေသံ တ ဂုတ္တတ္ထာယ။ **ပရိတ္တေသု စ သဗ္ဗေသူ** တိ ယက္ခပရိတ္တ တစောရတဏှာဒိသဗ္ဗေသု ပရိတ္တေသု စ။

နဝမံ။

၂၃၁၂. **ဒသမေ**တိ "ယာ ပန ဘိက္ခုနီ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇံ တစေယျ, ပာစိတ္တိယ"န္တိ (ပာစိ. ၁၀၁၈) သမုဒ္ဒိဋ္ဌေ ဒသမသိက္ခာပဒေ။ **ဣဒံ** ဒသမသိက္ခာပဒံ။

ဒသမံ။

စိတ္တာဂါရဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၂၃၁၃. **သဘိက္ခုကံ အာရာမ**န္တိ ယတ္ထ ဘိက္ခူ ရုက္ခမူလေပိ ဝသန္တိ, တံ ပဒေသံ။ **ဇာနိတွာ**တိ "သဘိက္ခုက"န္တိ ဇာနိတွာ။ **ယံ ကိဉ္စီ** တိ ဘိက္ခုံ တ သာမဏေရံ တ အာရာမိကံ တ ယံ ကိဉ္စိ။

၂၃၁၄-၅. "သဘိက္ခုကော နာမ အာရာမော ယတ္ထ ဘိက္ခူ ရုက္ခမူလေပိ ဝသန္တီ"တိ (ပာစိ. ၁၀၂၅) ဝစနတော အာဟ **"သစေ အန္တမသော"** တိအာဒိ။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အန္တမသော ရုက္ခမူလဿပိ အနာပုစ္ဆာ သစေ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေတိ, တဿာ ပဌမေ ပာဒေ ဒုက္ကဋံ, အပရိက္ခိတ္တေ တဿ ဝိဟာရဿ ဥပစာရောက္ကမေ တပိ ဘိက္ခုနိယာ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယေ ပာဒေ အတိက္ကာမိတေ ပာစိတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၃၁၆. **အဘိက္ခုကေ** အာရာမေ သဘိက္ခူတိ သညာယ **ဥဘောသုပိ** သဘိက္ခုကာဘိက္ခုကေသု အာရာမေသု **ဇာတကင်္ခာယ** သဉ္ဇာတဝိစိကိစ္ဆာယ, ဝေမတိကာယာတိ အတ္ထော။ တဿာ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၃၁၇. သီသာနုလောကိကာ ယာ ဘိက္ခုနီ ဂစ္ဆတိ, တဿာ စ အနာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။ ဧဝမုပရိပိ။ **တာ** ဘိက္ခုနိယော ယတ္ထ **သန္နိပတိတာ** ဟောန္တိ, တာသံ သန္တိကံ "ဂစ္ဆာမီ"တိ **ဂစ္ဆတိ** ။ ယထာဟ "ယတ္ထ ဘိက္ခုနိယော ပဌမတရံ ပဝိသိတွာ သဇ္ဈာယံ တ စေတိယဝန္ဒနာဒီနိ တ ကရောန္တိ, တတ္ထ တာသံ သန္တိကံ ဂစ္ဆာမီတိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၀၂၇)။

၂၃၁၈. **"သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ"** တိ ဝစနေနေဝ အဘိက္ခုကံ အာရာမံ ကိဉ္စိ အနာပုစ္ဆာ ပဝိသန္တိယာ အနာပတ္တီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ အာရာမမဇ္ဈေတော တ မဂ္ဂေါ ဟောတိ, တေန ဂစ္ဆန္တိယာပိ။ **အာပဒာသူ**တိ ယေန ကေနစိ ဥပဒ္ဒု

တာ ဟောတိ, ဝေရူဟာသု အာပအာသု ပဝိသန္တိယာ။

ပဌမံ။

၂၃၂၀. **အက္ကောသေယျာ** တိ ဒသန္နံ အက္ကောသဝတ္ထူနံ အညတရေန သမ္မုခါ, ပရမ္မုခါ တ အက္ကောသေယျ တ။ **ပရိဘာသေယျ တ** တိ ဘယ’မဿ ဥပဒံသေယျ တ။ **တိကဟာစိတ္တိယ** န္တိ ‘‘ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညာ။ပေ.။ ဝေမတိကာ။ပေ.။ အနုပသမ္ပန္နသညာ အက္ကောသတိ တ ပရိဘာသတိ တ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿ’’တိ (ပာစိ. ၁၀၃၁) တိကဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ **သေသေ**တိ အနုပသမ္ပန္နေ။ တိကဒုက္ကဋံ့ တဿာ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၃၂၁. **‘‘ပုရက္ခတ္တတ’’** တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ‘‘အဘိသပေယျာ’’တိ (ပာစိ. ၈၇၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဒုတိယံ။

၂၃၂၂-၃. **သင္ဃ** န္တိ ဘိက္ခုနိသင္ဃံ။ **ပရိဘာသေယျာ** တိ ‘‘ဗာလာ ဧတာ, အဗ္ယတ္တာ ဧတာ, နေတာ ဇာနန္တိ ကမ္မံ တ ကမ္မဒေါသံ တ ကမ္မဝိပတ္တိံ တ ကမ္မသမ္ပတ္တိံ တ’’တိ (ပာစိ. ၁၀၃၅) အာဂတနယေန ပရိဘာသေယျာတိ အတ္ထော။ **ဣတရာယာ**တိ ဧတ္ထ ဥပယောဂတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ တ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခုနိယော တ တထေဝ ဣတရံ အနုပသမ္ပန္နံ တ ပရိဘာသန္တိယာ တဿာ ဒုက္ကဋံ့ ပရိဒီပိတန္တိ ယောဇနာ။

တတိယံ။

၂၃၂၄-၆. ယာ နိမန္တနပတရဏာ ဥဘောပိ **ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒေ** (ပာစိ. ၂၁၇-၂၁၉), **ပတရဏာသိက္ခာပဒေ** (ပာစိ. ၂၃၈-၂၃၉) စ ဝုတ္တလက္ခဏာ, တာဟိ ဥဘောဟိ နိမန္တနပတရဏာဟိ ယာ စ ဘိက္ခုနီ သစေ နိမန္တိတာပိ တ ပတရိတာပိ တ ဘဝေယျ, သာ ပုရေဘတ္တံ ယာဂုဥ္စ ယာမကာလိကာဒိ**ကာလိကတ္တယဥ္စ** ဌပေတွ တ ယံ ကိဥ္စိ **အာမိသံ** ယာဝကာလိကံ အဇ္ဈောဟရဏတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ စေ, တဿာ ဂဟဏေ ဒုက္ကဋံ့ သိယာ, အဇ္ဈောဟာရဝသေန **ဧတ္ထ** ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ဟာစိတ္တိ ပရိဒီပိတာတိ ယောဇနာ။

ဧတ္ထ စ **နိမန္တိတာ** နာမ ‘‘ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရေန ဘောဇနေန နိမန္တိတာ’’တိ **ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒေ** ဝုတ္တလက္ခဏာ။ **ပတရဏာ** စ ‘‘ပတရိတော နာမ အသနံ ပညာယတိ, ဘောဇနံ ပညာယတိ, ဟတ္ထပာသေ ဌိတော အဘိဟရတိ, ပဋိက္ခေပော ပညာယတီ’’တိ **ပတရဏာသိက္ခာပဒေ** ဝုတ္တလက္ခဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၃၂၇. **ကာလိကာနိ စ တီဏေတ**တိ ယာမကာလိကာဒီနိ တီဏိ ကာလိကာနိ ဧဝ။

၂၃၂၈-၉. နိမန္တိတပတရိတာနံ ဒ္ဝိန္နံ သာဓာရဏာပတ္တိံ ဒဿေတုတ အနာပတ္တိံ ဒဿေတုမာဟ **‘‘နိမန္တိတာ’’**တိအာဒိ။ **ဣမ** ဣမသ္မိံ သာသနေ **ယာ ပန** ဘိက္ခုနီ နိမန္တိတာ အပ္ပတရိတာ သစေ ယာဂုံ ပိဝတိ, **ဝဋ္ဋတိ** အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ **သာမိကဿာ** တိ ယေန နိမန္တိတာ, တဿ နိမန္တနသာမိကဿေဝ။ **အညဘောဇနန္တိ** ယေန နိမန္တိတာ, တတော အညဿ ဘောဇနံ။ သစေ သာ ဘုဥ္ဇတိ, တထာ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

ကာလိကာနိ စ တီဏေတတိ ယာမကာလိကာဒီနိ တီဏိ ကာလိကာနေဝ။ **ပစ္စယေ သတီ** တိ ပိပာသာဒိပစ္စယေ သတိ။

၂၃၃၀. ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ ဣဒံ သမုဋ္ဌာနံ အဒ္ဓါနေန တုလျန္တိ ယောဇနာ။ ပတရိတာယ, အပ္ပတရိတာယ တ နိမန္တိတာယ ဝသေန ကိရိယာကိရိယတံ ဒဿေတုမာဟ **‘‘နိမန္တိတာ’’** တိအာဒိ။ နိမန္တိတာ ပန သာမိကံ အနာပုစ္ဆာ ဘုဥ္ဇတိ စေ, တဿာ ဝသေန **ဣဒံ** သိက္ခာပဒံ ကိရိယာကိရိယံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ ဘုဥ္ဇနံ **ကိရိယံ** ။ သာမိကဿ အနာပုစ္ဆနံ **အကိရိယံ** ။

၂၃၃၁. **“ကပ္ပိယံ ကာရာပေတဗ္ဗ”**တိအာဒိံ ပတရိတမေဝ သန္ဓာယာဟ။ ယာ ယဒိ ပရိဘုဉ္ဇတိ, တဿာ စ ဟစိတ္တ တိ သိယာ ကိရိယတော ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **သိယာ**တိ အဝဿံ။ **ပတရဏသိက္ခာပဒေ** ဝုတ္တနယေန ကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗ တ တ အကာရာပေတဗ္ဗ တ ပရိဘုဉ္ဇန္တိယာ တဿာ ပရိဘောဂေနေဝ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အဝဿံ အာပတ္တိ ဟော တီတိ အဓိပ္ပာယော။

စတုတ္ထံ။

၂၃၃၂. ‘‘ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ကုလမစ္ဆရိနီ အဿ, ဟစိတ္တိယ’’န္တိ (ဟစိ. ၁၀၄၃) ဣမဿိံ သိက္ခာပဒေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **‘‘ဘိက္ခုနီန’’**န္တိအာဒိ။ ကုလဿန္တိကေ ဘိက္ခုနီနံ အဝဏ္ဏံ ဝဒန္တိယာ ဟစိတ္တိတိ သမ္ဗန္ဓော, ကုလဿ သ သန္တိကေ ‘‘ဘိက္ခုနိယော ဒုဿီလာ ဟာပဓမ္မာ’’တိ ဘိက္ခုနီနံ အဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကုလဿာ ဝဏ္ဏနံ တပီ**တိ ‘‘တံ ကုလံ အဿဒ္ဓံ အပ္ပသန္န’’န္တိ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ကုလဿ အဝဏ္ဏံ အဂုဏံ ဝဒန္တိယာ ဟစိ တ္တိတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၃၃၃. **သန္တံ ဘာသန္တိယာ ဒောသ** န္တိ အမစ္ဆရာယိတဗ္ဗတ ကုလဿ တ ဘိက္ခုနီနံ တ သန္တံ ဒောသံ အာဒီနဝံ ကထေန္တိယာ။

ပဉ္စမံ။

၂၃၃၄-၅. **ဩတာဒအာယကော**တိ အဌဟိ ဂရုဓမ္မေဟိ ဩတာဒံ ဒေန္တော။ **ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တိယာ** တိ ဝဿံ ဝသန္တိယာ။

၂၃၃၆. **ဘိက္ခူ** တိ ဩတာဒအာယကာ ဘိက္ခူ။

ဆဋ္ဌံ။

၂၃၃၈. ယာ သာ ဘိက္ခုနီ **ဝဿံ ဝုတ္ထာ** ပုရိမံ တ ပစ္ဆိမံ တ တေမာသံ ဝုတ္ထာ **တတော** အနန္တရံ **ဥဘတောသင္ဃေ** ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ စ ဘိက္ခုသင်္ဃေ စ ‘‘နာဟံ ပတရေဿာမီ’’တိ ဓုရံ နိက္ခိပတိ စေတိ ယောဇနာ။

သတ္တမံ။

၂၃၄၁. **ဩတာဒအာဒီနမတ္ထာယာ** တိ အဌဂရုဓမ္မဿဝနာဒီနမတ္ထာယ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဥပေါသထပုစ္ဆနပတရ ဏာနံ ဂဟဏံ။

၂၃၄၂. ဩတာဒအာဒီနမတ္ထာယ အဂမနေန **အကိရိယံ။ ကာယိက** န္တိ ကာယကမ္မံ။

အဌမံ။

၂၃၄၃. ‘‘အန္ဝဍ္ဍမာသံ ဘိက္ခုနိယာ ဘိက္ခုသင်္ဃတော ဒွေ ဓမ္မာ ပစ္စာသီသိတဗ္ဗာ ဥပေါသထပုစ္ဆနဉ္စ ဩတာဒူ ပသင်္ကမနဉ္စ, တံ အတိက္ကာမေန္တိယာ ဟစိတ္တိယ’’န္တိ (ဟစိ. ၁၀၅၉) ဣမဿိံ သိက္ခာပဒေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတု မာဟ **‘‘န ယာစိဿာမီ’’** တိအာဒိ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

နဝမံ။

၂၃၄၆-၇. **ပသာခေ** နာမ နာဘိယာ ဟေဋ္ဌာ, ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ ဥပရိ ပဒေသော။ တတ်ထ ဟိ ယသ္မာ ရုက္ခဿ သာ ခာ ဝိယ ဥဘော ဦရူ ပဘိဇ္ဇိတ္ဗာ ဂတာ, တသ္မာ သော ပသာခေါတိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ ပသာခေ။ **သဉ္ဇာတ** န္တိ ဥဋ္ဌိတံ။ **ဂ ဏ္ဍ**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဂဏ္ဍံ။ **ရုဓိတ**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဝဏံ။ **သင်္ဃံ တ** တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ တ။ **ဂဏံ တ**တိ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခုနိ

ယော တ။ **ကေနာ**တိ တွေ့ “ပုရိသေနာ”တိ သေသော, သဟတ္ထေ ကြဒံ ကရဏဝစနံ။ ယထာဟ “ပုရိသေန သဒ္ဓိံ ဇေကနေကာ”တိ။ **ပုရိသော**တိ စ မနုဿပုရိသော၀ ဂဟေတဗ္ဗော။

ဓောတတိ တွေ့ အာဒိ-အတ္တေ ၀တ္တမာနေန **ကြတိ**-သဒ္ဒေန “အာလိမ္ပာပေယျ တ ဗန္ဓာပေယျ တ မောစာပေယျ တ”တိ (ဟစိ. ၁၀၆၃) သိက္ခာပဒာဂတာနံ ကြတရေသံ တိဏ္ဏံ သင်္ဂဏှာပနတော “အာလိမ္ပ ဗန္ဓ မောစေဟိ”တိ အာဏတ္တိတ္တယံ သင်္ဂဟိတံ။ တေနေ၀ ၀က္ခတိ “ဒုက္ကဋ္ဌာနိစ္ဆ ဟစိတ္တိယော ဆ စာ”တိ။

ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ပသာခေ ဇာတံ ဂဏ္ဍံ တ ရုဓိတံ တ သင်္ဃံ တ ဂဏံ တ အနာပုစ္ဆိတွာတ **ကေန** ပုရိသေန ကေိကာ “ဘိန္ဒ ဖာလေဟိ ဓော၀ အာလိမ္ပ ဗန္ဓ မောစေဟိ”တိ **သဗ္ဗာနိ** ကာတဗ္ဗာနိ အာဏာပေတိ, တဿာ ဆ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ, **ကတေသု** ဘိန္ဒနာဒီသု ဆသု ကိစ္စေသု တဿာ ဆ ဟစိတ္တိယော ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။

၂၃၅၈-၉. **တွေ့သာ** တိ ဂဏ္ဍေ တ ၀ဏေ တ။ “ယံ ကာတဗ္ဗံ အတ္ထိ, တံ သဗ္ဗံ တွ၀ံ ကရောဟိ”ကြတိ သစေ ဇ၀ံ ယာ အာဏာပေတီတိ ယောဇနာ။ တဿာ ကောယ အာဏာပန**တစာယ** ဆ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ စ ဟစိတ္တိယစ္ဆက္ကဋ္ဌေတိ ဒွတဒ သာပတ္တိယော သိယုန္တိ ယောဇနာ။

၂၃၅၁. **အာပုစ္ဆိတွတ** **တ**တိ သင်္ဃံ တ ဂဏံ တ အာပုစ္ဆိတွတ။ **ဒုတိယန္တိ** ဒုတိယိကံ။ ၀ိညုံ ဒုတိယံ ဂဟေတွတပိ တတိ ယောဇနာ။

ဒသမံ။

အာရာမ၀ဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၂၃၅၃. “ဂဏပရိယေသနာဒိသ္မိံ”န္တိ ၀တ္တဗ္ဗေ ဆန္ဒာနုရက္ခနတ္ထံ နိဂ္ဂဟိတာဂမော။ **ဂဗ္ဘိနိ** န္တိ အာပန္နသတ္တံ, ကုစ္ဆိပ၀ိဋ္ဌသတ္တန္တိ အတ္ထော။ **၀ုဋ္ဌာပေန္တိယာ** တိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိယာ။ **ကမ္မတစာဟိ** တိ ဒွ၀ီဟိ ကမ္မတစာဟိ။

၂၃၅၄-၅. **ကမ္မတစာယ** **ဩသာနေ** တိ တတိယကမ္မတစာယ ပရိယောသာနေ, **ယွကာရပ္ပတ္တေ**တိ အတ္ထော။ **ဂဗ္ဘိနိသညာယ** **န** **စ** **ဂဗ္ဘိနိယာ**တိ အဂဗ္ဘိနိယာ ဂဗ္ဘိနိသညာယ စ။ **ဥဘော** **သဥ္ဇာတကင်္ခာယာ** တိ ဥဘောသု သမုပ္ပန္နသံသယာယ, ဂဗ္ဘိနိယာ, အဂဗ္ဘိနိယာ စ ၀ေမတိကာယာတိ အတ္ထော။ ကထာဗန္ဓ၀သေနေတ္ထ **သု**-သဒ္ဒလောပော။ တထာ ၀ုဋ္ဌာပေန္တိယာ ဥပဇ္ဈာယာယ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **အာစရိနိယာ** **တဿာ** တိ ဥပဇ္ဈာယာ ဂဗ္ဘိနိံ ၀ုဋ္ဌာပေတိ, တဿာ ကမ္မတစံ သာ၀ေန္တိယာ အာစရိနိယာ စ။ **ဂဏဿာ** တိ ဥပဇ္ဈာယာစရိနီဟိ အညဿ ဘိက္ခုနိဂဏဿ စ။ တထာ ဒုက္ကဋံ ဒီပိတန္တိ ယောဇနာ။

၂၃၅၆. “ဒွီသု အဂဗ္ဘိနိသညာယာ”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဒွီသူ**တိ ဂဗ္ဘိနိယာ, အဂဗ္ဘိနိယာ စ။

ပဌမံ။

၂၃၅၇. **ဒုတိယေ**တိ “ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဟယန္တိံ ၀ုဋ္ဌာပေယျ, ဟစိတ္တိယ”န္တိ (ဟစိ. ၁၀၇၃) သိက္ခာပဒေ။ ကြမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ဟယန္တီ နာမ မာတာ တ ဟောတိ ဓာတိ တတိ အယံ ၀ိသေသော။

ဒုတိယံ။

၂၃၅၈. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဒွေ၀ ၀ဿာနိ ဆသု ဓမ္မေသု **အသိက္ခိတသိက္ခံ** သိက္ခမာနံ သစေ ၀ုဋ္ဌာပေယျ, ဟစိတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဒွေ၀** **၀ဿာနီ** တိ ပတရဏ၀သေန ဒွေ၀ သံ၀စ္ဆရာနိ။ **ဆသု** **ဓမ္မေသူ** တိ ဟဏာတိဟတာ၀ေရမဏိအာဒီသု ၀ိကာလဘောဇနာ၀ေရမဏိပရိယောသာနေသု ဆသု ဓမ္မေသု။ **အသိက္ခိတသိက္ခ** န္တိ “ဟဏာတိဟတာ၀ေရမဏိ ဒွေ၀ ၀ဿာနိ အ၀ီတိက္ကမ္မ သမာဒါနံ သမာဒိယာမိ”တိအာဒိနာ (ဟစိ. ၁၀၇၉) နယေန အနာဒိန္နသိက္ခာပ

ဒံ တ ဇဝံ သမာဒိယိတ္ဝာတပိ ကုပိတသိက္ခံ တ။ **သိက္ခမာနံ** တေသု ဆသု ဓမ္မေသု သိက္ခနတော တ တေ တ သိက္ခာသဋ္ဌာ တေ ဓမ္မေ မာနနတော ဇဝံ လဒ္ဓနာမံ အနုပသမ္ပန္နံ။ **ဝုဋ္ဌာပေယျာ** တိ ဥပသမ္ပာဒေယျ။ **အာပတ္တိ သိယာ** တိ ပဌမ သိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ကမ္မတစာပရိယောသာနေ ဟစိတ္တိ အာပတ္တိ သိယာ, ဟစိတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၃၅၉. ''ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညာ ဝုဋ္ဌာပေတိ, အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယဿ။ ဓမ္မကမ္မေ ဝေမတိကာ ဝုဋ္ဌာပေတိ, အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယဿ။ ဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညာ ဝုဋ္ဌာပေတိ, အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယဿ''တိ ဇဝံ **ဓမ္မကမ္မေ သတ္တုနှ တိကဟစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ**။ ''အဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညာ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အဓမ္မကမ္မေ ဝေမတိကာ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညာ ဝုဋ္ဌာပေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ''တိ (ဟစိ. ၁၀၈၂) ဇဝံ **အဓမ္မေ ပန ကမ္မသ္မိံ သတ္တုနှ တိကဒုက္ကဋံ ဒီပိတံ** ။

၂၃၆၀. **အခဏ္ဍာတော** ခဏ္ဍံ အကတ္ဝာ။

၂၃၆၁. သစေ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ သဋ္ဌိဝဿာပိ ဟောတိ, တဿာ ဣမာ ဆ သိက္ခာယော ဒ္ဝေဝ ဝဿာနိ အဝီတိက္ကမနီယာ ပအာတဗ္ဗာ, ဣမာ အဒတ္ဝာ **န ကာရယေ** နေဝ ဝုဋ္ဌာပေယျာတိ ယောဇနာ။

တတိယံ။

၂၃၆၂. **စတုတ္ထေ နတ္ထိ ဝတ္တဗ္ဗံ** န္တိ ဝက္ခမာနဝိသေသတော အညံ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထီတိ ယထာဝုတ္တနယမေဝတ တိ အဓိပ္ပာယော။ **''ဣဓ''**တိအာဒိနာ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ လဗ္ဘမာနဝိသေသံ ဒဿေတိ။ ဣဓ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ သ ဃေန သမ္မတံ တံ သိက္ခမာနံ **ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ** ဘိက္ခုနိယာ အနာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၃၆၃. ဒ္ဝေ ဝဿာနိ ဆသု ဓမ္မေသု သိက္ခိတသိက္ခာယ သိက္ခမာနာယ ဘိက္ခုနိသဃေန ဥပသမ္ပဒတော ပဌမံ ဥ တ္တိဒုတိယာယ ကမ္မတစာယ ယာ ဝုဋ္ဌာနသမ္မုတိ အတဗ္ဗာ ဟောတိ, သာ ဝုဋ္ဌာနသမ္မုတိ **သစေ ပဌမံ အဒိန္နာ ဟော တိ။ တတ္ထ** တသ္မိံ ဥပသမ္ပဒမာဠကေပိ ပအာတဗ္ဗာယေဝါတိ ယောဇနာ။

၂၃၆၄. **တတိယဉ္စာ** တိ တတိယသိက္ခာပဒဉ္စ။ **စတုတ္ထဉ္စာ** တိ ဣဒံ စတုတ္ထသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ပဌမေန သမံ ဉေယျ** န္တိ ပဌမေန သိက္ခာပဒေန သမုဋ္ဌာနာဒိနာ ဝိနိစ္ဆယေန သမာနန္တိ ဉာတဗ္ဗံ။ **စတုတ္ထံ** ပန သိက္ခာပဒံ ဝုဋ္ဌာပနသမ္မုတိံ အ အာပေတ္ဝာ ဝုဋ္ဌာပနဝသေန **ကိရိယာကိရိယံ** ဟောတိ။

စတုတ္ထံ။

၂၃၆၅. **ဂိဟိဂတ**န္တိ ပုရိသန္တရဂတံ, ပုရိသသမာဂမပ္ပတ္တန္တိ အတ္ထော။ ပရိပုဏ္ဏဒ္ဝာဒသဝဿာ **ပရိပုဏ္ဏာ** ဥတ္တရပဒလောပေန။ ကိဥ္စာပိ န အာသောတိ ယောဇနာ။ **ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ** တိ ဥပဇ္ဈာယာ ဟုတ္ဝာ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ ယာ။

၂၃၆၆. **သေသန္တိ** ဝုတ္တံ။ **အသေသေန** သဗ္ဗသော။

ပဉ္စမံ။

၂၃၆၈. **ဒုက္ခိတံ သဟဇီဝိနိ** န္တိ ဇတ္ထ ''သိက္ခာပဒ''န္တိ သေသော။ တုဝဋ္ဋကဝဂ္ဂသ္မိံ ''ဒုက္ခိတံ သဟဇီဝိနိ''န္တိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ယုတ္တံ **ယံ** သိက္ခာပဒံ ဝုတ္တံ, **တေန** သိက္ခာပဒေန အဋ္ဌမံ သမံ ဉေယျံ, **န ဝိသေသတာ** ဝိသေသော န တ္ထီတိ ယောဇနာ။ **အဋ္ဌမန္တိ** ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ သဟဇီဝိနိံ ဝုဋ္ဌာပေတ္ဝာ ဒ္ဝေ ဝဿာနိ နေဝ အနုဂ္ဂဏှေယျ န အနု ဂ္ဂဏှာပေယျ, ဟစိတ္တိယ''န္တိ (ဟစိ. ၁၁၀၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒံ။ တတ္ထ **သဟဇီဝိနိန္တိ** သဒ္ဓိဝိဟာရိနိံ။ **နေဝ အနု ဂ္ဂဏှေယျာ**တိ သယံ ဥဒ္ဒေသာဒီဟိ နာနုဂ္ဂဏှေယျ။ **န အနုဂ္ဂဏှာပေယျာ** တိ ''ဣမိဿာ အယျေ ဥဒ္ဒေ သာဒီနိ ဒေဟီ''တိ ဇဝံ န အညာယ အနုဂ္ဂဏှာပေယျ။ **ဟစိတ္တိယ** န္တိ ဓုရေ နိက္ခိတ္တမတ္တေ ဟစိတ္တိယံ။

အဋ္ဌမံ။

၂၃၆၉. **ယာ ကာစိ** ဘိက္ခုနီ ဝုဋ္ဌာပိတပဝတ္တိနိံ ဒွေဝ ဝဿာနိ နာနုဗန္ဓေယျ စေ, တဿာ ပာစိတ္တိ **ပရိယာပုတာ** ကထိတာတိ ယောဇနာ။ ဝုဋ္ဌာပေတီတိ **ဝုဋ္ဌာပိတာ,** ပဝတ္တေတိ သုသိက္ခာပေတီတိ ပဝတ္တိနီ, ဝုဋ္ဌာပိတာ စ သာ ပဝတ္တိနီ စာတိ **ဝုဋ္ဌာပိတပဝတ္တိနီ,** ဥပဇ္ဈာယာယေတံ အဓိဝစနံ, တံ, ဥပဇ္ဈာယံ။ **နာနုဗန္ဓေယျာ** တိ စုဏ္ဏေန, မတ္တိကာယ, ဒန္တကဋ္ဌေန, မုခောဒကေနာတိ ဧဝံ တေန တေန ကရဏီယေန ဥပဋ္ဌဟေယျ။

၂၃၇၀. "ဒွေဝ ဝဿာနိ အဟံ နာနုဗန္ဓိဿာမီ"တိ ဓုရံ နိက္ခိပတိ စေ, ဧဝံ ဓုရေ နိက္ခိတ္တမတ္တသ္မိံ ပန တဿာ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၃၇၁. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဥပဇ္ဈာယံ ဗာလံ တ အလဇ္ဇိံ တ နာနုဗန္ဓတိ, တဿာ, ဂိလာနာယ တ အာပဒာသု တ ဥမ္မတ္တိကာယ တ နာနုဗန္ဓန္တိယာ န ဒေါသောတိ ယောဇနာ။

၂၃၇၂. အနုပဋ္ဌာနေန ပဟောတီတိ အာဟ **"အကိရိယံ ဝုတ္တ"** န္တိ။

နဝမံ။

၂၃၇၃-၅. ယာ ကာစိ ဘိက္ခုနီ **သဟဇီဝိနိံ** သဒ္ဓိဝိဟာရိနိံ **ဝုဋ္ဌာပေတွာ** ဥပသမ္ပာဒေတွာ တံ ဂဟေတွာ အန္တမသော ဆပ္ပဉ္စယောဇနာနိပိ **န ဂစ္ဆေယျ န စညံ အာဏာပေယျ** "ဣမံ, အယျေ, ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာ"တိ အညဉ္စ န နိယောဇေယျ စေ, **ဓုရေ နိက္ခိတ္တမတ္တသ္မိံ** "န အနိ ဂစ္ဆိဿာမိ, အညဉ္စ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ န နိယောဇေဿာမီ"တိ ဥဿာဟေ ဝိဿဋ္ဌမတ္တေ တဿာ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

အန္တရာယသ္မိံ သတိ တ ဒုတိယံ အလဘန္တိယာ တ အာပဒာသု တ ဂိလာနာယ တ ဥမ္မတ္တိကာယ တ န ဒေါသောတိ ယောဇနာ။

ဒသမံ။

ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

၂၃၇၆. **ဂိဟိဂတေဟိ တီဟေတ**တိ အနန္တရေ ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂေ ဂိဟိဂတပဒယုတ္တေဟိ ပဉ္စမဆဋ္ဌသတ္တမေဟိ တီဟေဝ သိက္ခာပဒေဟိ။ **သဒိသာနီ**တိ ဣမေ ဝီသတိဝဿဝစနဉ္စ ကုမာရိဘူတဝစနဉ္စ တတ္ထ ဒွါဒသဝဿဝစနဉ္စ ဂိဟိဂတဝစနဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသေဟိ ဝိနိစ္ဆယေဟိ ယထာက္ကမံ သဒိသာနေဝါတိ။

၂၃၇၇. **မဟူပပဒာ**တိ မဟာ ဥပပဒေ ယာသံ သိက္ခမာနာနံ တာ မဟူပပဒာ။ **ဥပပဒံ** နာမ ပဒါနမေဝ ယုဇ္ဇတိ, န အတ္ထာနန္တိ "ယာသ"န္တိ အညပဒေန သိက္ခမာနာဒိပဒါနံ ဂဟဏံ, သဒ္ဒတ္ထာနမဘေဒေါပစာရဿ ပန ဣစ္ဆိတတ္တာ သိက္ခမာနပဒဂဟိတာနမေတ္ထ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, မဟာသိက္ခမာနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာဒိတော**တိ ဧတ္ထ "ဝုတ္တာ"တိ သေသော, ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂေ တိဿန္နံ ဂိဟိဂတာနံ ပုရိမေသု တတိယစတုတ္ထသိက္ခာပဒေသု အာဂတာ ဒွေဝ သိက္ခမာနာတိ အတ္ထော။ ဂိဟိဂတာယ "ပရိပုဏ္ဏဒွာဒသဝဿာ"တိ စ ကုမာရိဘူတာယ "ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿာ"တိ စ ဝဿဝသေန နာနာကရဏဿ ဝုတ္တတ္တာ တာဟိ ဒွီဟိ မဟာသိက္ခမာနာယ ဝဿဝသေနေဝ နာနာကရဏံ ဒဿေတုမာဟ **"ဂတာ ဝီသတိဝဿာတိ, ဝိညာတဗ္ဗာ ဝိဘာဝိနာ"** တိ, အတိက္ကန္တဝီသတိဝဿာ မဟာသိက္ခမာနာ နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၃၇၈. **တာ** ဒွေဝ မဟာသိက္ခမာနာ သစေ ဂိဟိဂတာ တ ဟောန္တု, န စ ပုရိသဂတာ တ ဟောန္တု, **သမ္မုတိအာဒိသု** ကမ္မဝါစာယ "သိက္ခမာနာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ စ **သမ္မုတိ** နာမ ဥတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ ကာတဗ္ဗာယ သိက္ခာယ သမ္မုတိ စေဝ ဝုဋ္ဌာနသမ္မုတိ စ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ ဂဟိတံ။

၂၃၇၉. ဣမာသံ ဒုဝိန္နံ သမ္မုတိအနာဒီသု ဥတ္တိယာ စ ကမ္မဝါစာယ စ ဝတ္တဗ္ဗံ ဒသ္သေတုံ ဣတအနိ အဝတ္တဗ္ဗံ ဒသ္သေတုမာဟ **“န တာ”**တိအာဒိ။ **တာ တော ဥဘောပိ** မဟာသိက္ခမာနာ ‘‘ကုမာရိဘူတာ’’တိ တ တထာ ‘‘ဂိဟိဂတာ’’တိ တ ကမ္မဝါစာယ **န ဝတ္တဗ္ဗာ** ယသ္မာ, တသ္မာ **ဇဝံ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ယောဇနာ။ **“န ဝတ္တဗ္ဗာ”** တိ ဣမိနာ တထာ စေ ကမ္မဝါစာ ဝုစ္စေယျ, တံ ကမ္မံ ကုပ္ပတီတိ ဒီပေတိ။ ဣဓ **ပန**-သဒ္ဒော ယသ္မာ-ပဒတ္ထောတိ တဒတ္ထဝသေန ယောဇနာ ဒဿိတာ။

၂၃၈၀. **သမ္မုတိ** န္တိ သိက္ခမာနသမ္မုတိံ။ **ဒသဝဿာယာ** တိ ဇတ္ထ ‘‘ဂိဟိဂတာယာ’’တိ သေသော။ ယထာဟ – ‘‘ဂိဟိဂတာယ ဒသဝဿကာလေ သိက္ခာသမ္မုတိံ ဒတွာ ဒွါဒသဝဿကာလေ ဥပသမ္ပဒာ ကာတဗ္ဗာ’’တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ ၄. ၁၁၁၉)။ **သေသာသုပီ**တိ ဧကာဒသဝဿကာလေ ဒတွာ တေရသဝဿကာလေ ကာတဗ္ဗာ, ဒွါဒသ, တေရသ, စုဒ္ဒသ, ပန္နရသ, သောဠသ, သတ္တရသ, အဋ္ဌာရသဝဿကာလေ သိက္ခာသမ္မုတိံ ဒတွာ ဝီသတိဝဿကာလေ ကာတဗ္ဗာတိ ဇဝံ အဋ္ဌာရသဝဿပရိယန္တာသု သေသာသုပိ သိက္ခမာနာသု။ **အယံ နယော**တိ ‘‘သမ္မုတိယာ ဒိန္နသံဝစ္ဆရတော အာကမိနိ ဒုတိယေ သံဝစ္ဆရေ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာ’’တိ အယံ နယော။ တေနေဝ ဝုတ္တံ ‘‘ဧကာဒသဝဿကာလေ ဒတွာ တေရသဝဿကာလေ ကာတဗ္ဗာ’’တိအာဒိ။

၂၃၈၁. ‘‘ကုမာရိဘူတာ’’တိပိ ‘‘ဂိဟိဂတာ’’တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဋ္ဌကထာယံ **ဝုတ္တာ** တိ ယောဇနာ။

၂၃၈၂. **ယာ ပန** ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿာ **သာမဏေရီ** ‘‘ကုမာရိဘူတာ’’တိ ဝုတ္တာ, သာ ကမ္မဝါစာယ ‘‘ကုမာရိဘူတာ’’ဣစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗာ, **အညထာ ပန န ဝတ္တဗ္ဗာ** ‘‘ဂိဟိဂတာ’’တိ တ ‘‘ပုရိသန္တရဂတာ’’တိ တ န ဝတ္တဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ ‘‘ကုမာရိဘူတာ ပန ‘ဂိဟိဂတာ’တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ, ‘ကုမာရိဘူတာ’ဣစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗာ’’တိ။

၂၃၈၃. **တော တု ပန တိဿောပိ** တိ မဟာသိက္ခမာနာ ဂိဟိဂတာ, ကုမာရိဘူတာတိ ဝုတ္တာ ပန တော တိဿောပိ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန ဂိဟိဂတာ ကုမာရိဘူတာ ဒွေဝ သကသကနာမေနာပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋန္တီတိ ဒီပေတိ။ ‘‘ကုမာရိဘူတသိက္ခမာနာယာ’’တိ **ဟဋ္ဌိယံ** အဝုတ္တတ္တာ န ဝဋ္ဋတီတိ ကောစိ မညေယျာတိ အာဟ **“န သံသယော”**တိ။ တထာ ဝတ္တဗ္ဗတာ ဟေတုဒဿနတ္ထမာဟ **“သိက္ခာသမ္မုတိအနတော”** တိ။

ပဌမဒုတိယတတိယာနိ။

၂၃၈၄-၅. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ **ဦနဒွါဒသဝဿာဝ** ဥပသမ္ပဒာဝသေန အပရိပုဏ္ဏဒွါဒသဝဿာ ဧဝ သယံ ဥပဇ္ဈာယာ ဟုတွာ ပရံ သိက္ခမာနံ သစေ ဝုဋ္ဌာပေတိ, ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဏပရိယေသနာဒိဒုတိယာနုဿာဝနပရိယောသာနေသု အာပန္နာနံ **ဒုက္ကဋာနံ** အနန္တရံ **ကမ္မဝါစာနံ ဩသာနေ** တတိယာနုဿာဝနာယ **ယျ**တာရပ္ပတ္တာယ တဿာ ပာစိတ္တိ ပရိဒီပိတာတိ ယောဇနာ။

စတုတ္ထံ။

၂၃၈၆. **ပဉ္စမေ**တိ ‘‘ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ပရိပုဏ္ဏဒွါဒသဝဿာ သင္ဃေန အသမ္မတာ ဝုဋ္ဌာပေယျ, ပာစိတ္တိယ’’န္တိ (ပာစိ. ၁၁၄၂) သိက္ခာပဒေ။ ကာယစိတ္တတော စ ကာယဝါစာစိတ္တတော စ ဝသေန **တိသမုဋ္ဌာနံ။ ကြိယာကြိယ** န္တိ ဝုဋ္ဌာပနံ ကိရိယံ, သင္ဃသမ္မုတိယာ အဂ္ဂဟဏံ အကိရိယံ။

ပဉ္စမံ။

၂၃၈၇. **သင္ဃေနာ** တိ ဘိက္ခုနိသင္ဃေန။ **ဥပပရိက္ခိတွာ** တိ အလဇ္ဇိဘာဝတဒိံ ဥပပရိက္ခိတွာ။ **အလံ တာဝ**တိ ဇတ္ထ ‘‘တေ အယျေ’’တိ သေသော။ **တရိတာ**တိ **ဇတ္ထ** ‘‘သာဓူတိ ပဋိဿုဏိတွာ’’တိ သေသော။ ‘‘အလံ တာဝ တေ, အယျေ, ဥပသမ္ပာဒိတေနာ’’တိ တရိတာ ‘‘သာဓူ’’တိ ပဋိဿုဏိတွာ **ဇတ္ထ** တေသံ ပတရဏေ **ပစ္ဆာ ခီယတိ** ‘‘အဟမေဝ နူန ဗာလာ, အဟမေဝ နူန အလဇ္ဇိနီ’’တိအာဒိနာ အဝဏ္ဏံ ပကာသေတိ, အဿတာ ပာစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၃၈၈. **ဆန္ဒအောသာဒီဟိ ကရောန္တိယာ** တိ ဧတ္ထ ''ပကတိယာ''တိ သေသော။ ပကတိယာ **ဆန္ဒအောသာဒီဟိ** အဂတိဂမနေဟိ နိတရဏံ **ကရောန္တိယာ** သစေ ဥဗ္ဘာယတိ, န အောသောတိ ယောဇနာ။

ဆဋ္ဌံ။

၂၃၈၉-၉၀. **လဒ္ဓေ စီဝရေ**တိ သိက္ခမာနာယ ''သစေ မေ တွံ, အယျေ, စီဝရံ ဒဿသိ, ဧဝါဟံ တံ ဝုဋ္ဌာပေဿာမီ''တိ ဝတွာ ယာစိတေ တသ္မိံ စီဝရေ လဒ္ဓေ။ **ပစ္ဆာ** တိ စီဝရလာဘတော ပစ္ဆာ။ **အသန္တေ အန္တရာယိကေ** တိ ဒသန္နံ အန္တရာယာနံ အညတရသ္မိံ အန္တရာယေ အဝိဇ္ဇမာနေ။ **ဝုဋ္ဌာပေဿာမိနာဟ** န္တိ အဟံ တံ န သမုဋ္ဌာပေဿာမီတိ ဓုရနိက္ခေပနေ တဿာ ပာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၃၉၁. **ကြဒ**န္တိ ကြဒံ သိက္ခာပဒံ။ အဝုဋ္ဌာပနေန **အကိရိယံ** ။

သတ္တမံ။

၂၃၉၂. **အဋ္ဌမ**န္တိ ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ သိက္ခမာနံ 'သစေ မံ တွံ, အယျေ, ဒွေ ဝဿာနိ အနုဗန္ဓိဿသိ, ဧဝါဟံ တံ ဝုဋ္ဌာပေဿာမီ''တိအာဒိ (ပါစိ. ၁၁၅၅) သိက္ခာပဒံ။ **နဝမေ**တိ ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ပုရိသသံသဋ္ဌံ ကုမာရကသံသဋ္ဌံ စ ဏ္ဍိံ သောကာဝါသံ သိက္ခမာနံ ဝုဋ္ဌာပေယျ, ပါစိတ္တိယ''န္တိ (ပါစိ. ၁၁၅၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒေ။ **''ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ''**တိ ကြဒံ သဒ္ဒတ္ထဝိသေသမတ္တရေန ဝိနိစ္ဆယဿ သုဝိညေယျတ္တာ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **''ဥတ္တာနမေဝိဒ''**န္တိ။

သဒ္ဒတ္ထော ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – **ပုရိသသံသဋ္ဌ** န္တိ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿေန ပုရိသေန အနနုလောမိကေန ကာယဝစီကမ္မေန သံသဋ္ဌံ။ **ကုမာရကသံသဋ္ဌ** န္တိ ဦနဝီသတိဝဿေန ကုမာရေန တထေဝ သံသဋ္ဌံ။ **စဏ္ဍိ** န္တိ ကောဓ နံ။ **သောကာဝါသ**န္တိ သင်္ကေတံ ကတွာ အာဂစ္ဆမာနာ ပုရိသာနံ အန္တော သောကံ ပဝေသေတီတိ သောကာဝါသာ, တံ သောကာဝါသံ။ အထ ဝါ ဃရံ ဝိယ ဃရသာမိကာ, အယမ္ပိ ပုရိသသမာဂမံ အလဘမာနာ သောကံ အာဝိသတိ, ကြတိ ယံ အာဝိသတိ, သွတဿာ အာဝါသော ဟောတီတိ **သောကာဝါသာ**။ တေနေဝဿ **ပဒဘာဇနေ** ''သောကာဝါသာ နာမ ပရေသံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေတိ, သောကံ အာဝိသတီ''တိ (ပါစိ. ၁၁၆၀) ဒွေဓာ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **ပါစိတ္တိယ** န္တိ ဧဝရူပံ ဝုဋ္ဌ ဋ္ဌာပေန္တိယာ ဝုတ္တနယေနေဝ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ ဥပဇ္ဈာယာယ ပါစိတ္တိယံ။

၂၃၉၃. ''နတ္ထိ အဇာနန္တိယာ''တိ ပဋ္ဌေဒော, သိက္ခမာနာယ ပုရိသသံသဋ္ဌာဒိဘာဝံ အဇာနန္တိယာတိ အတ္ထော။

အဋ္ဌမနဝမာနိ။

၂၃၉၄. ဝိဇာတ**မာတရာ ဝါ** ဇနကပိ**တရာ ဝါ သာမိနာ** ပရိဂ္ဂဟကသာမိနာ ဝါ **နာနုညာတံ** ဥပသမ္ပဒတ္ထာယ အနနု ညာတံ **တံ** သိက္ခမာနံ ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ တဿာ ပာစိတ္တိယာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၃၉၅. **န ဘိက္ခုနာ**တိ ဘိက္ခုနာ ဒွိက္ခတ္တုံ န ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ, သကိမေဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ ''ဘိက္ခုနီဟိ ဒွိက္ခတ္တုံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ပဗ္ဗဇ္ဇာကာလေ စ ဥပသမ္ပဒာကာလေ စ, ဘိက္ခူနံ ပန သကိံ အာပုစ္ဆိတေပိ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၆၂)။

၂၃၉၆-၇. **အတ္ထိတ** န္တိ အတ္ထိဘာဝံ။ ဧတူဟိ သမုဋ္ဌာတိ, စတ္တာရိ ဝါ သမုဋ္ဌာနာနိ ဧတဿာတိ **စတုသမုဋ္ဌာ နံ**။ ကတမေဟိ စတူဟိ သမုဋ္ဌာတီတိ အာဟ **''တစတော။ပေ။ ကာယတစာဒိတောပိ စာ''**တိ။ ကထံ တစာဒီဟိ စတူဟိ သမု ဋ္ဌာတိ? အဗ္ဘာနကမ္မာဒီသု ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ခဏ္ဍသီမာယံ နိသိန္နာ ''ပက္ကောသထ သိက္ခမာနံ, ကြဓေဝ နံ ဥ ပသမ္ပာဒေဿာမာ''တိ ဥပသမ္ပာဒေတိ, ဧဝံ တစတော သမုဋ္ဌာတိ။ ''ဥပဿယတော ပဋ္ဌာယ ဥပသမ္ပာဒေဿ သာမီ''တိ ဝတွာ ခဏ္ဍသီမံ ဂစ္ဆန္တိယာ ကာယတစတော သမုဋ္ဌာတိ။ ဒွီသုပိ ဌာနေသု ပဏ္ဏတ္တိံ ဇာနိတွာ ဝီတိက္ကု

ကမံ ကရောန္တိယာ တစာစိတ္တတော, ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ။ ဥပသမ္ပာဒနံ **ကိရိယံ,** အနာပုစ္ဆနံ **အကိရိယံ**။

ဒသမံ။

၂၃၉၈. **ဧတ္ထ** ကြမသ္မိံ သာသနေ ယာ ဘိက္ခုနီ ဟရိတသိကေန ဆန္ဒအနေန သိက္ခမာနံ သစေ ဝုဋ္ဌာပေတိ, တသ္သာ ဟစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဟရိတသိကေန ဆန္ဒအနေနာ** တိ စတုဗ္ဗိခံ ဟရိတသိယံ ပရိသဟရိတသိယံ, ရတ္တိဟရိတသိယံ, ဆန္ဒဟရိတသိယံ, အဇ္ဈာသယဟရိတသိယန္တိ။

တတ္ထ **ပရိသဟရိတသိယံ** နာမ ဘိက္ခုု ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ, အထ မေဃော တ ဥဋ္ဌဟတိ, ဥသ္သာရဏာ တ ကရီယတိ, မနုသ္သာ တ အဇ္ဈောတ္ထရန္တာ အာဂစ္ဆန္တိ, ဘိက္ခုု “အနောကာသော အယံ, အညတ္ရ ဂစ္ဆာမာ”တိ ဆန္ဒံ အဝိသ္သဇ္ဇေတွာဝ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ ဣဒံ ပရိသဟရိတသိယံ။ ကိဉ္စာပိ ပရိသဟရိတသိယံ, ဆန္ဒဒဿ ပန အဝိသ္သဋ္ဌတ္တာ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပုန ဘိက္ခုု “ဥပေဟာသထာဒီနိ ကရိဿာမာ”တိ ရတ္တိံ သန္နိပတိတွာ “ယာဝ သဗ္ဗေ သန္နိပတန္တိ, တာဝ ဓမ္မံ သုဏိဿာမာ”တိ ဧကံ အဇ္ဈေသန္တိ, တသ္မိံ ဓမ္မကထံ ကထေန္တေယေဝ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ သစေ “စာတုဒ္ဒသိကံ ဥပေဟာသထံ ကရိဿာမာ”တိ နိသိန္နာ, “ပန္နရသော”တိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန္နရသိကံ ကာတုံ နိသိန္နာ, ဟာဋိပဒေ အနုပေဟာသထေ ဥပေဟာသထံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အညံ ပန သင်္ဃကိစ္စံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒံ ပန ရတ္တိဟရိတသိယံ နာမ။

ပုန ဘိက္ခုု “ကိဉ္စိဒေဝ အဗ္ဘာနာဒိသင်္ဃကမ္မံ ကရိဿာမာ”တိ နိသိန္နာ ဟောန္တိ, တတြေကော နက္ခတ္တပာဌကော ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒတိ “အဇ္ဇ နက္ခတ္တံ အရုဏံ, မာ ဣဒံ ကမ္မံ ကရောထာ”တိ, တေ တဿ ဝစနေန ဆန္ဒံ ဝိသ္သဇ္ဇေတွာ တတ္ထေဝ နိသိန္နာ ဟောန္တိ, အထညော အာဂန္တွာ –

“နက္ခတ္တံ ပဋိမာနေန္တံ၊ အတ္ထော ဗာလံ ဥပစ္စဂါ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၄၉) –

ဝတွာ “ကိံ နက္ခတ္တေန, ကရောထာ”တိ ဝဒတိ။ ဣဒံ ဆန္ဒဟရိတသိယဉ္စေဝ အဇ္ဈာသယဟရိတသိယဉ္စ။ ဧတသ္မိံ ဟရိတသိယေ ပုန ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိံ အနာဟရိတွာ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ဟရိတသိကေန ဆန္ဒအနေနာ”တိ။

ဟစိတ္တိယံ သိယာ တိ ဧဝံ ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ ဝုတ္တနယေနေဝ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ ဟစိတ္တိယံ သိယာတိ အတ္ထော။

၂၃၉၉. ဆန္ဒံ **အဝိဟာယ တ** အဝိသ္သဇ္ဇေတွာဝ **အဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယ တု** ယထာနိသိန္နာယ ပရိသာယ ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **တ**-သဒ္ဒော ဧဝကာရတ္ထော။

ဧကာဒသမံ။

၂၄၀၀. ဒွါဒသေတိ “ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အနုဝဿံ ဝုဋ္ဌာပေယျ, ဟစိတ္တိယ”န္တိ (ဟစိ. ၁၁၇၁) သိက္ခာပဒေ။ **တေရသေ**တိ “ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဧကံ ဝဿံ ဒွေ ဝုဋ္ဌာပေယျ, ဟစိတ္တိယ”န္တိ (ဟစိ. ၁၁၇၅) သိက္ခာပဒေ။

ဒွါဒသမတေရသမာနိ။

ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

၂၄၀၁. **အဂိလာနာ**တိ ဆတ္တုပ္ပဟာဟနေန ဝူပသမေတဗ္ဗရောဂရဟိတာ။ ယထာဟ "အဂိလာနာ နာမ ယဿာ ဝိနာ ဆတ္တုပ္ပဟာဟနာ ဖာသု ဟောတီ"တိ။ ဆတ္တဥ္စ ဥပာဟနာ စ **ဆတ္တုပ္ပဟာဟနံ** ။ တတ္ထ ဆတ္တံ ဝုတ္တလက္ခဏံ, ဥပာဟနာ ဝက္ခမာနလက္ခဏာ။ **ဓာရေယျွာ** တိ ဥဘယံ ဧကတော ဓာရေယျ။ ဝိသုံ ဓာရေန္တိယာ ဟိ ဒုက္ကဋံ ဝက္ခတိ။

၂၄၀၂. **ဒိဝသန္တိ** အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ သစေ ဓာရေတီတိ ယောဇနာ။

၂၄၀၃. **ကဒ္ဒမာဒီနီ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မဟာတလုကာဒီနံ ဂဟဏံ။

၂၄၀၄. သစေ ဂစ္ဆတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒိသွတ ဂစ္ဆာဒိက** န္တိ ဆတ္တေ လဂ္ဂနယောဂ္ဂံ နီစတရံ ဂစ္ဆာဒိကံ ဒိသွာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဂုမ္ဗာဒီနံ ဂဟဏံ။ **ဒုက္ကဋ** န္တိ ဥပာဟနမတ္တဿေဝ ဓာရဏေ ဒုက္ကဋံ။

၂၄၀၅. **အပနာမေတွတ**တိ သီသတော အပနာမေတွာ။ **ဩမုဥ္စိတွတ** တိ ပါဒတော ဩမုဥ္စိတွာ။ **ဟောတိ ဟာစိတ္တိယ**န္တိ ပုန ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ။

၂၄၀၆. **ပယောဂဂဏနာယေတ**တိ ဆတ္တုပ္ပဟာဟနဿ အပနေတွာ အပနေတွာ ဧကတော ဓာရဏပယောဂဂဏနာယ။ **တိကပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တ** န္တိ "အဂိလာနာ အဂိလာနသညာ, ဝေမတိကာ, ဂိလာနသညာ ဆတ္တုပ္ပဟာဟနံ ဓာရေတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ"တိ (ပါစိ. ၁၁၈၁) ဧဝံ တိကပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ "ဂိလာနာ အဂိလာနသညာ, ဂိလာနာ ဝေမတိကာ, ဆတ္တုပ္ပဟာဟနံ ဓာရေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (ပါစိ. ၁၁၈၂) ဧဝံ **ဒွိကဒုက္ကဋံ တထေဝ ဝုတ္တ** န္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၄၀၇. ယတ္ထ ဘိက္ခူ ဝါ ဘိက္ခုနိယော ဝါ နိဝသန္တိ, တသ္မိံ **အာရာမေ ဝါ ဥပစာရေ ဝါ** အပရိက္ခိတ္တဿ အာရာမဿ **ဥပစာရေ ဝါ။ အာပဒါသူ**တိ ရဋ္ဌဘေဒါဒိအာပဒါသု။

ပဉ္စမံ။

၂၄၀၈. **ဘိက္ခုနိယာ**တိ ဧတ္ထ "အဂိလာနာယာ"တိ သေသော, ဟဒေန ဂန္တုံ သမတ္ထာယ အဂိလာနာယ ဘိက္ခုနိယာ တိ အတ္ထော။ ယထာဟ "အဂိလာနာ နာမ သက္ကောတိ ပဒသာ ဂန္တု"န္တိ (ပါစိ. ၁၁၈၇)။ **ယာနံ** နာမ ရထာဒိ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တသရူပမေဝ။

၂၄၀၉. **အာပဒါသူ**တိ ရဋ္ဌဘေဒါဒိအာပဒါသု။ ဆတ္တုပ္ပဟာဟနသိက္ခာပဒေ အာရာမေ, အာရာမူပစာရေ စ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ, ဣဓ တထာ အဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗတ္ထာပိ အာပတ္တိယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒုတိယံ။

၂၄၁၀. **"ယံ ကိဉ္စိပိ ကဋူပိယ"** န္တိ ဣဒံ "သဥ္စာဏိ"န္တိ ဧတဿ အတ္ထပဒံ။ ယထာဟ – "သဥ္စာဏိ နာမ ယာ ကာစိ ကဋူပကာ"တိ။ **သဥ္စာဏိ** နာမ မေခလာဒိကဋိပိဠန္ဓနံ။ **ကဋူပိယ**န္တိ ကဋိပ္ပဒေသောပဂံ။

၂၄၁၂. **ကဋိသုတ္တံ** နာမ ကဋိယံ ပိဠန္ဓနရဇ္ဇုသုတ္တကံ။

၂၄၁၃. **ဣမ** ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ စိတ္တံ အကုသလံ, ဣဒံ ပန သိက္ခာပဒံ လောကဝဇ္ဇံ, ဣတိ ဣဒံ ဥဘယမေဝ **ဝိသေသတာ** ပုရိမသိက္ခာပဒတော ဣမဿ နာနာကရဏံ။

တတိယံ။

၂၄၁၄. သီသူပကာဒိသု ယံ ကိဉ္စိ သစေ ယာ ဓာရေတိ, တဿာ တဿ ဝတ္ထုဿ ဂဏနာယ အာပတ္တိယော သိယုန္တိ ယောဇနာ။ သီသံ ဥပဂစ္ဆတီတိ **သီသူပဂံ,** သီသေ ပိဠန္ဓနာရဟန္တိ အတ္ထော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဂီဝူပကာဒီနံ ဂဟ

ဏံ။ ယထာဟ – ''ဣတ္ထာလင်္ကာရော နာမ သီသူပကေ ဂီဝူပကေ ဟတ္ထူပကေ ဟဒူပကေ ကဋူပကေ''တိ။

၂၄၁၅. န စ အေသောတိ ယောဇနာ။ ''သဒိသန္တိ ပရိဒီပိတ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဣတိ-သဒ္ဒော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။

စတုတ္ထံ။

၂၄၁၆. **ယေန ကေနစိ ဂန္ဓေနာ** တိ စန္ဒနတဂရာဒိနာ ယေန ကေနစိ ဂန္ဓကက္ကေန။ **သဝဏ္ဏာဝဏ္ဏကေန စာ** တိ ဝဏ္ဏေန သဟ ဝတ္တတီတိ **သဝဏ္ဏကံ,** ဟလိဒ္ဒိကက္ကာဒိ, နတ္ထိ ဧတဿ ဥဗ္ဗဋ္ဋနပစ္စယာ ဒိဿမာနော ဝဏ္ဏဝိသေသောတိ **အဝဏ္ဏကံ,** သာသပကက္ကာဒိ, သဝဏ္ဏကဉ္စ အဝဏ္ဏကဉ္စ သဝဏ္ဏာဝဏ္ဏကံ, တေန **သဝဏ္ဏာဝဏ္ဏကေန စ** ။ ဥဗ္ဗဋ္ဋေန္တိယာ နှာယန္တိယာ နှာနေသာနေ ဟာစိတ္တိယာပတ္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

၂၄၁၇. **သဗ္ဗပယောဂေ**တိ သဗ္ဗသ္မိံ ပုဗ္ဗပယောဂေ။ **အာဗာဓပစ္စယာ**တိ ဒဒ္ဒုကုဋ္ဌာဒိရောဂပစ္စယာ။

၂၄၁၈. **ဆဋ္ဌေ**န္တိ ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ တသိတကေန ပိညာကေန နဟာယေယျ, ဟာစိတ္တိယ''န္တိ (ပာစိ. ၁၂၀၃) သိက္ခာပဒံ။

ပဉ္စမဆဋ္ဌာနိ။

၂၄၁၉. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အညာယ ဘိက္ခုနိယာ သစေ ဥဗ္ဗဋ္ဋာပေယျ တ သမ္ဗာဟာပေယျ တ, တဿာ **ဘိက္ခုနိယာ** တထာ ဟာစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၄၂၀. **ဧတ္ထ** ဣမသ္မိံ ဥဗ္ဗဋ္ဋနေ, သမ္ဗာဟနေ စ ဟတ္ထံ အမောစေတွာ ဥဗ္ဗဋ္ဋနေ **ကော** အာပတ္တိ သိယာ, ဟတ္ထံ မောစေတွာ မောစေတွာ ဥဗ္ဗဋ္ဋနေ ပယောဂဂဏနာယ သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၄၂၁. **အာပဒာသူ**တိ စောရဘယာဒီဟိ သရီရကမ္ပနာဒိသု။ **ဂိလာနာယာ**တိ အန္တမသော မဂ္ဂဂမနပရိဿမေနာပိ အာဗာဓိကာယ။

၂၄၂၂. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ ''သိက္ခမာနာယာ''တိ စ နဝမသိက္ခာပဒေ ''သာမဏေရိယာ''တိ စ ဒသမသိက္ခာပဒေ ''ဂိဟိနိယာ''တိ စ ဝိသေသံ ဝဇ္ဇေတွာ အဝသေသဝိနိစ္ဆယော သတ္တမေနေဝ သမာနောတိ ဒဿေတုမာဟ **''အဋ္ဌမာဒီနိ တီဏိ ပီ''**တိ။

သတ္တမဋ္ဌမနဝမဒသမာနိ။

၂၄၂၃. **အန္တောဥပစာရသ္မိံ** န္တိ ဒွါဒသရတနဗ္ဘန္တရေ။ **''ဘိက္ခုဿ ပုရတော''** တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏံ။ တသ္မာ ပုရတော တ ဟောတု ပစ္ဆတော တ ပဿတော တ, သမန္တတော ဒွါဒသရတနဗ္ဘန္တရေတိ နိဒဿနပဒမေတံ။ **ဆမာယပီ**တိ အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာပိ။ ယာ နိသီဒေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **န ဝဋ္ဋတိ** ဟာစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၄၂၄. **တိကဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တ** န္တိ အနာပုစ္ဆိတေ အနာပုစ္ဆိတသညာ, ဝေမတိကာ, အာပုစ္ဆိတသညာတိ တီသု ဝိကပ္ပေသု ဟာစိတ္တိယတ္တယံ ဝုတ္တံ။ အာပုစ္ဆိတေ အနာပုစ္ဆိတသညာ, ဝေမတိကာ တ ဘိက္ခုဿ ပုရတော နိသီဒေယျာတိ ဝိကပ္ပဒွယေ **ဒုက္ကဋဒွယံ** ဟောတိ။ **အာပဒာသူ**တိ ရဋ္ဌဘေဒာဒိအာပဒာသု။ အာပုစ္ဆိတုဉ္စ ဌာတုဉ္စ အသက္ကောန္တိယာ **ဂိလာနာယ**။

၂၄၂၅. နိပဇ္ဇနံ **ကြိယံ** ။ အနာပုစ္ဆနံ **အကြိယံ** ။

ဧကာဒသမံ။

၂၄၂၆. ဩကာသော ကတော ယေန သော **ဩကာသကတော,** န ဩကာသကတော **အနောကာသကတော,** တံ, အကတောကာသန္တိ အတ္ထော, "အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ ပုစ္ဆာမီ"တိ အတ္တနာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဝိနယာဒီနံ နာမံ ဂဟေတွာ ဩကာသံ ကာရာပနကာလေ အဓိတသနဝသေန အကတောကာသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အေသတာ**တိ ဟာစိတ္တိယာပတ္တိ။ ကေသ္မိံ ပိဋကေ ဩကာသံ ကာရာပေတွာ အညသ္မိံ ပိဋကေ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိယာပိ ဟာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ဒဿေတုမာဟ **"ဝိနယေ စာ"**တိအာဒိ။

ပုစ္ဆန္တိယာပိ စာ တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒေန "အဘိဓမ္မံ ပုစ္ဆန္တိယာပီ"တိ ဣဒဥ္စ အနုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန စ-သဒ္ဒေန "သုတ္တန္တေ ဩကာသံ ကာရာပေတွာ ဝိနယံ တ အဘိဓမ္မံ တ ပုစ္ဆတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿ။ အဘိဓမ္မေ ဩကာသံ ကာရာပေတွာ သုတ္တန္တံ တ ဝိနယံ တ ပုစ္ဆတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ"တိ ဣဒဥ္စ သင်္ဂဟိတံ။

၂၄၂၇. **အနောဒိဿာ** တိ "အသုကသ္မိံ နာမ ပုစ္ဆာမီ"တိ ဧဝံ အနိယမေတွာ ကေဝလံ "ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ အတ္ထိ, ပုစ္ဆာမိ အယျာ"တိ ဧဝံ ဝတွာ။

ဒွတ္တိသံ။

၂၄၂၈-၉. **သံကစ္စိက** န္တိ ထနဝေဌနစီဝရံ, တံ ပန ဟာရုပန္တိယာ အကျေခံ ဥဗ္ဗနာဘိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိယာ ဟာရုပိတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **မာတိကဋ္ဌကထာယံ** "အသံကစ္စိကာတိ အကျေကဥဗ္ဗနာဘိမဏ္ဍလသင်္ခာတဿ သရီရဿ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ အနုညာတသံကစ္စိကစီဝရရဟိတာ"တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. အသံကစ္စိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ)။ "သံကစ္စိကာယ ပမာဏံ တိရိယံ ဒိယမုဟတ္ထန္တိ ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ ဝုတ္တံ"န္တိ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟာစိတ္တိယ ၁၂၂၄-၁၂၂၆) ဝဇိရဗုဒ္ဓိတ္ထေရော။ **ပရိက္ခေပဟေက္ကမေ** တိ ပရိက္ခေပဿ အန္တောပဝေသနေ။ **ဥပစာရောက္ကမေပီ** တိ အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဒုတိယလေဍ္ဍုပာတဗ္ဘန္တရပဝေသနေပိ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။ **ဧသေဝ နယော**တိ "ပဌမေ ပာဒေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယေ ဟာစိတ္တိယ"န္တိ ယထာဝုတ္တောယေဝ နယော **မတော** ဝိညာတောတိ အတ္ထော။

၂၄၃၀. **အာပဒာသုပီ**တိ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ သံကစ္စိကံ, ဟာရုပိတွာ ဂစ္ဆန္တိယာ စ ဥပဒ္ဒဝေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝရူပာသု အာပဒာသု အနာပတ္တိ။

၂၄၃၁. **သေသ**န္တိ ဣဓ သရူပတော အဒဿိတဥ္စ။ **ဝုတ္တနယေနေဝ** တိ မာတိကာပဒဘာဇနာဒီသု ဝုတ္တနယေနေဝ။ သုနိပုဏာသ္မိံ ဓမ္မဇာတံ, အတ္ထဇာတဥ္စ ဝိဘာဝေတိ ဝိဝိဓေနာကာရေန ပကာသေတီတိ ဝိဘာဝီ, တေန **ဝိဘာဝိနာ**။

တေရသမံ။

ဆတ္တုပာဟနဝဂ္ဂေ နဝမော။

ဧဝံ နဝဟိ ဝဂ္ဂေဟိ ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာနိ ဆန္နဝုတိ သိက္ခာပဒါနိ ဒဿေတွာ ဣတော ပရေသု မုသာဝါဒဝဂ္ဂါဒီသု သတ္တသု ဝဂ္ဂေသု ဘိက္ခူဟိ သာဓာရဏသိက္ခာပဒါနိ ဘိက္ခုပာတိမောက္ခဝိနိစ္ဆယကထာယ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ တာနိ ဣဓ န ဒဿိတာနိ။

သဗ္ဗာနေဝ ဘိက္ခုနီနံ ခုဒ္ဒကေသု ဆန္နဝုတိ, ဘိက္ခူနံ ဒွေနဝုတီတိ အဋ္ဌာသီတိသတံ သိက္ခာပဒါနိ။ တတော ပရံ သကလံ ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂံ, ပရမ္ပရဘောဇနံ, အနတိရိတ္တဘောဇနံ, အနတိရိတ္တေန အဘိဟဋ္ဌံ ပဝါရဏံ, ပဏီတဘောဇနဝိညတ္တိံ, အစေလကသိက္ခာပဒံ, ဒုဋ္ဌုလ္လပဋိစ္ဆာဒနံ, ဦနဝီသတိဝဿဥပသမ္ပာဒနံ, မာတုကမေန သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ အဒ္ဓာနဂမနံ, ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနံ , သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ ဝိကာလေ ဂာမပ္ပဝေသနံ, နိသီဒနံ, ဝဿိကသာဋိကန္တိ ဣမာနိ ဗာဝီသတိ သိက္ခာပဒါနိ အပနေတွာ သေသာနိ သတဥ္စ ဆသဋ္ဌိ စ သိက္ခာပဒါနိ ဘိက္ခုနိပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသမဂ္ဂေန ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

တတ္ရာယံ သင်္ခေပတော အသာဓာရဏသိက္ခာပဒေသု သမုဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယော – ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇာ, စိတ္တာဂါရသိက္ခာပဒံ, သင်္ဃာဏိ, ဣတ္ထာလင်္ကာရော, ဂန္ဓဝဏ္ဏကော, ဝါသိတကပိညာကော, ဘိက္ခုနိအာဒီဟိ ဥမ္မဒ္ဒနပရိမဒ္ဒနာနီတိ ဣမာနိ ဒသ သိက္ခာပဒာနိ အစိတ္တကာနိ, လောကဝဇ္ဇာနိ, အကုသလစိတ္တာနိ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ဝိနာပိ စိတ္တေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ **အစိတ္တကာနိ,** စိတ္တေ ပန သတိ အကုသလေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ **လောကဝဇ္ဇာနိ** စေဝ **အကုသလစိတ္တာနိ** စ။ အဝသေသာနိ အစိတ္တကာနိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနေဝ။ စောရိဝုဋ္ဌာပနံ, ဂါမန္တရံ, အာရာမသိက္ခာပဒံ, ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သတ္တ, ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပဉ္စ, ပုရိသသံသဋ္ဌံ, ပါရိဝါသိယဆန္ဒဒါနံ, အနုဝဿဝုဋ္ဌာပနံ, ဧကန္တရိကဝုဋ္ဌာပနန္တိ ဣမာနိ ဧကူနဝီသတိ သိက္ခာပဒာနိ သစိတ္တကာနိ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနိ။ အဝသေသာနိ သစိတ္တကာနိ လောကဝဇ္ဇာနေဝါတိ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ပါစိတ္တိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟင္ဒ်ိဒေသနီယကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၃၂. ဇေ ပဌမဟတိယဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဟင္ဒ်ိဒေသနီယံ ဒဿေတုမာဟ **“အဂိလာနာ”**တိအာဒိ။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အဂိလာနာ သယံ အတ္တနာ ဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓံ သပ္ပိံ သစေ “ဘုဥ္ဇိဿာမီ”တိ ဂဏှာတိ, တဿာ ဇေ ဂဟဏေ ဒုက္ကဋံ ပရိဒီပိတန္တိ ယောဇနာ။ တတ္ထ ယဿာ ဝိနာ သပ္ပိနာ ဖာသု ဟောတိ, သာ **အဂိလာနာ** နာမ။ **သပ္ပိ** န္တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယံ ဟင္ဒ်ိအာဂတံ ကေသပ္ပိအာဒိကမေဝ။

၂၄၃၃. **တိဟင္ဒ်ိဒေသနီယ**န္တိ အဂိလာနာ အဂိလာနသညာ, ဝေမတိကာ, ဂိလာနသညာတိ တီသု ဝိကပ္ပေသု တီဏိ ဟင္ဒ်ိဒေသနီယာနိ။ **ဂိလာနာ ဒွိကဒုက္ကဋ** န္တိ ဂိလာနာယ ဒွိကဒုက္ကဋံ။ ဂိလာနာ အဂိလာနသညာ, ဝေမတိကာ တတိ ဒွီသု ဝိကပ္ပေသု ဒွေဝ ဒုက္ကဋာနိ။

၂၄၃၄-၅. ဂိလာနာ ဟုတွာ သပ္ပိံ ဝိညာပေတွာ ပစ္ဆာ ဝူပသန္တဂေလညာ ဟုတွာ **သေဝန္တိယာ** ပရိဘုဥ္ဇန္တိယာပိ စ ဂိလာနာယ အဝသေသံ ပရိဘုဥ္ဇန္တိယာ တ **ဉာတကာဒိတော** ဉာတကပဝာရိတဋ္ဌာနတော ဝိညတ္တံ ဘုဥ္ဇန္တိယာ တ အညဿတ္ထာယ ဝိညတ္တံ ပရိဘုဥ္ဇန္တိယာ တ အတ္တနော ဓနေန ဂဟိတံ ဘုဥ္ဇန္တိယာ တ ဥမ္မတ္တိကာယ တ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

ပဌမံ။

၂၄၃၆. **သေသေသု ဒုတိယာဒီသု**တိ “ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အဂိလာနာ တေလံ။ပေ.။ မဓုံ။ပေ.။ ဖာဏိတံ။ပေ.။ မစ္ဆံ။ပေ.။ မံသံ။ပေ.။ ခီရံ။ပေ.။ ဒဓိံ ဝိညာပေတွာ ဘုဥ္ဇေယျ, ပင္ဒ်ိဒေသေတဗ္ဗံ တာယ ဘိက္ခုနိယာ ကရယှဟံ အယျေ ဓမ္မံ အာပဇ္ဇိံ အသပ္ပာယံ ဟင္ဒ်ိဒေသနီယံ, တံ ပင္ဒ်ိဒေသေမီ”တိ (ပာစိ. ၁၂၃၆) ဇေ ဒုတိယာဒီသု သတ္တသု ဟင္ဒ်ိဒေသနီယေသု။ **နတ္ထိ ကာစိ ဝိသေသတာ**တိ တေလာဒိပဒါနိ ဝိနာ အညော ကောစိ ဝိသေသော နတ္ထီတိ အတ္ထော။

၂၄၃၇. ဟင္ဒ်ိယံ အနာဂတေသု သဗ္ဗေသု သပ္ပိအာဒီသု အဋ္ဌသု အညတရံ ဝိညာပေတွာ ဘုဥ္ဇန္တိယာပိ ဒုက္ကဋန်
တိ ယောဇနာ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ဟင္ဒ်ိဒေသနီယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သိက္ခာကရဏီယကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၃၈. ပါဋိဒေသနီယာနန္တရံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ပဉ္စသတ္တတိ သေခိယာနိ မဟာဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယာနေဝါတိ တဒေဝ အတိဒိသန္တော အာဟ **"သေခိယာ ပန ယေ ဓမ္မာ"** တိအာဒိ။ ယေ ပန ပဉ္စသတ္တတိ သေခိယာ ဓမ္မာ ပါဋိဒေသနီယာနန္တရံ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ,** တေသံ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော မဟာဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တောဝါတိ ယောဇနာ, အတ္ထိကေဟိ တတောဝ ဂဟေတဗ္ဗော, န ပုန ဣဓ ဒဿေဿာမီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

သိက္ခာကရဏီယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၄၃၉-၄၀. **သဝိဘင်္ဂါနံ** ဥဘတောဝိဘင်္ဂသဟိတာနံ **ဥဘတောပါတိမောက္ခာနံ** ဘိက္ခူနံ, ဘိက္ခုနီနဉ္စ ပါတိမောက္ခာနံ **အဋ္ဌကထာသာရော** သဗ္ဗဋ္ဌကထာနံ သာရဘူတော ယော သော အတ္ထော ဝိသေသတော သမန္တပါသာဒိကာယံ **ဝုတ္တော။ တံ သဗ္ဗံ** သာရဘူတံ အတ္ထံ သမာဒာယ ယော ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယော ဘိက္ခူနံ, ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဟိတတ္ထာယ မယာ **ကတော** ဝိရစိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၄၄၁. **နော** အမှာကံ **ပဋိဘာဏဇံ** ပဋိဘာဏတော ဇာတံ **ဣမံ တု** ဣမံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ ပန **ယေ ဇန္တုနော** သတ္တာ သုဏန္တိ, **တေ** ဇန္တုနော **ဇနဿ** သတ္တလောကဿ **ဟိတေ** အဓိသီလသိက္ခာပကာသကတ္တာ ဥပကာရကေ သုမတဿ သောဘဏန္တိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ မတဿ, သောဘဏေဟိ ဝါ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ မတဿ ပဋိဝိဒ္ဓဿ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဿ အယနေ အဉ္စသဘူတေ **ဇနဿ တာယနေ** ကာယိကဝါစသိကဝီတိက္ကမပဋိပက္ခတ္တာ အပါယဘယနိဝါရဏဋ္ဌေန တာဏဘူတေ **ဝိနယေ** ဝိနယပိဋကေ **ပကတညုနော** ယထာသဘာဝံ ဇာနန္တာ **တညုနော ဘဝန္တိ** တံ တံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗံ ဇာနန္တာ ဘဝန္တီတိ အတ္ထော။

၂၄၄၂. ဗဟဝေါ သာရဘူတာ နယာ ဧတ္ထာတိ ဗဟုသာရနယော, တသ္မိံ **ဗဟုသာရနယေ။ ပရမေ** ဥတ္တမေ **ဝိနယေ** ဝိနယပိဋကေ **ဝိသာရဒတံ** ဝေသာရဇ္ဇံ အသံဟီရဉာဏံ **အဘိပတ္ထယတာ** ဝိသေသတော ဣစ္ဆန္တေန **ဗုဒ္ဓိမတာ** ဉာဏာတိသယမန္တေန **ယတိနာ** သဗ္ဗကာလံ တိဝိဓသိက္ခာပရိပူရဏေ အသိထိလပဝတ္တသမ္မာဝါယာမေန ဘိက္ခုနာ ဣမသ္မိံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ **ပရမာ** ဥတ္တရိတရာ မဟတီ အာဒရတာ **ကရဏီယတမာ** ဝိသေသေန ကာတဗ္ဗာယေဝါတိ အတ္ထော။

၂၄၄၃. ဣစ္စေဝံ သီလဝိသုဒ္ဓိသာဓနေ ဝိနယပိဋကေ ဝေသာရဇ္ဇဟေတုတာယ ဣမဿ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဿ သီလဝိသုဒ္ဓိအာဒိသတ္တဝိသုဒ္ဓိပရမ္ပရာယ အဓိဂန္တဗ္ဗဿ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဿ ပတ္တိယာပိ မူလဘူတတံ ဒဿေတုမာဟ **"အဝဂစ္ဆတီ"** တိအာဒိ။

ယော ပန ဘိက္ခု အတ္ထယုတ္တံ မဟတ္ထံ ပယောဇနတ္ထေန, အဘိဓေယျတ္ထေန စ သမန္နာဂတံ **ဣမံ** ဝိနယဿ ဝိနိစ္ဆယံ **အဝဂစ္ဆတိ** အဝေစ္စ ယာထာဝတော ဇာနာတိ, သော အပရမ္ပရံ မရဏာဘာဝတော **အမရံ** ဇရာယာဘာဝတော **အဇရံ** ရာဂါဒိကိလေသရဇပဋိပက္ခတ္တာ **အရဇံ** အနေကပ္ပကာရရောဂါနံ အပ္ပဝတ္တိဟေတုတ္တာ **အရုဇံ သန္တိပဒံ** သဗ္ဗကိလေသဒရထပရိဠာဟာနံ ဝူပသမဟေတုတ္တာ သန္တိသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနပဒံ **အဓိဂစ္ဆတိ** သီလဝိသုဒ္ဓိအာဒိသတ္တဝိသုဒ္ဓိပရမ္ပရာယ ဂန္တွာ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ယောဇနာ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ခန္ဓကကထာ

မဟာဝဂ္ဂေါ

မဟာခန္ဓကကထာ

ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၄၄. ဣစ္စေဝံ နာတိသင်္ခေပဝိတ္ထာရဝသေန ဝိဘင်္ဂဒွယေ, တဒဋ္ဌကထာယ စ အာဂတံ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ခန္ဓကာဂတံ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာရဘန္တော အာဟ **“သီလက္ခန္ဓာဒီ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **သီလက္ခန္ဓာဒိယုတ္တေနာ**တိ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသင်္ခါတေဟိ ပဉ္စဟိ ခန္ဓေဟိ ဂုဏရာသီဟိ ယုတ္တေန သမန္နာဂတေန။ **သုဘက္ခန္ဓေန**ာတိ သုဝဏ္ဏာလိင်္ဂသဒိသဝဋ္ဋက္ခန္ဓတာယ သုဘော သုန္ဒရော ခန္ဓော ဧတဿာတိ သုဘက္ခန္ဓော, ဘဂဝါ, တေန။ ဣမိနာ ဗာတ္တိံသလက္ခဏာနမေကဒေသဘူတဿ သမဝဋ္ဋက္ခန္ဓတာလက္ခဏဿ ပရိဒီပနေန ဝစနေန လက္ခဏာဟာရနယေန ဗာတ္တိံသလက္ခဏာဒိကာ သဗ္ဗာပိ ရူပကာယသိရီ သန္ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ခန္ဓကေ တိ ခန္ဓာနံ သမူဟော ခန္ဓကော, ခန္ဓာနံ ဝါ ကာယနတော ဒီပနတော ခန္ဓကော။ **“ခန္ဓာ”**တိ စေတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒါဒိဝိနယကမ္မသင်္ခါတာ, စာရိတ္တဝါရိတ္တသိက္ခာပဒသင်္ခါတာ စ ပညတ္တိယော အဓိပ္ပေတာ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒီနိ ဟိ ဘဂဝတာ ပညတ္တတ္တာ “ပညတ္တိယော”တိ ဝုစ္စန္တိ။ ပညတ္တိယဉ္စ **ခန္ဓ** -သဒ္ဒော ဒိဿတိ “အရုက္ခန္ဓော (သံ. နိ. ၄.၂၄၁) အင်္ဂက္ခန္ဓော (ပဋိ. မ. ၁.၁၁၆) ဥဒကက္ခန္ဓော”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၆.၃၇) ဝိယ။ အပိစ ဘာဂရာသတ္ထတာ စေတ္ထ ယုဇ္ဇတိယေဝ တာသံ ပညတ္တီနံ ဘာဂသော, ရာသိတော စ ဝိဘတ္တတ္တာ။ တသ္မိံ **ခန္ဓကေ** ။ ပိ-သဒ္ဒော ဝုတ္တာပေက္ခာယ ပဉ္စသတိကသတ္တသတိကက္ခန္ဓကေ ဒွေဝ ဝဇ္ဇေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကာဒိကေ ဘိက္ခုနိခန္ဓကပရိယောသာနေ ဝီသတိဝိဓေ ခန္ဓကေ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယဿ ဣဓ ဝက္ခမာနတ္တာ။ တဒေဝ သန္ဓာယာဟ **“ခန္ဓကေပိ ပဝက္ခာမိ, သမာသေန ဝိနိစ္ဆယ”**န္တိ။

၂၄၄၅. **“မာတရာ ပိတရာ”**တိ ဣမိနာ ဇနကာယေဝ အဓိပ္ပေတာ။ “ဘဏ္ဍုကမ္မံ, သမဏကရဏံ, ပဗ္ဗာဇနန္တိ စ ပရိယာယ-သဒ္ဒာ”တိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃံ အပလောကေတုံ ဘဏ္ဍုကမ္မာယာ”တိ (မဟာဝ. ၉၈) ဣမိဿာ ဟဋ္ဌိယာ အဋ္ဌကထာယ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၉၈) ဝုတ္တံ။ **အာပုစ္ဆိတွာ** တိ ဧတ္ထ “သင်္ဃ”န္တိ သေသော။

၂၄၄၆. **တဝဇ္ဇော**တိ ပသုတော, ယုတ္တပယုတ္တောတိ အတ္ထော။ “ပဗ္ဗာဇေတွာ အာနယ ဣတိ ဧာ”တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ ဧတ္ထ စ တိဓာ ပဗ္ဗာဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ကေသစ္ဆေဒနံ, ကာသာယအစ္ဆာဒနံ, သရဏဒာနန္တိ, ဣမာနိ တီဏိ ကရောန္တော “ပဗ္ဗာဇေတိ”တိ ဝုစ္စတိ။ တေသု ဧကံ, ဒွေဝ တပိ ကရောန္တော တထာ ဝေဟာရိယတိယေဝ။ တသ္မာ **“ပဗ္ဗာဇေတွာ နယာ”**တိ ဣမိနာ ကေသေ ဆိန္ဒိတွာ ကာသာယာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အာနေဟီတိ အယမတ္ထော ဒီပိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၂၄၄၇. **အဝုတ္တော** တိ ဥပဇ္ဈာယေန အနုယ္ယောဇိတော။ သော ဒဟရော သစေ တံ သယမေဝ ကေသစ္ဆေဒနကာသာယစ္ဆာဒနေဟိ ပဗ္ဗာဇေတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၂၄၄၈. **တတ္ထာ** တိ အတ္တနော သမီပေ။ **ခဏ္ဍသီမံ နေတွာ** တိ ဘဏ္ဍုကမ္မာရောစနပရိဟာရတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေန သဘိက္ခုကေ ဝိဟာရေ အညမ္ပိ ဘိက္ခုံ “ဧတဿ ကေသေ ဆိန္ဒာ”တိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပဗ္ဗာဇေတွာ** တိ ကေသစ္ဆေဒနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

၂၄၅၀. **“ပုရိသံ ဘိက္ခုတော အညော, ပဗ္ဗာဇေတိ န ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဣဒံ သရဏဒာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ “သာမဏေရော”တိအာဒိ။

၂၄၅၁. **ဥဘိန္နမ္ပိ** ထေရထေရီနံ “ဣမေဟိ စီဝရေဟိ ဣမံ အစ္ဆာဒေဟီ”တိ **အာဏတ္တိယာ** သာမဏေရောပိ တဟောတု, တထာ သာမဏေရီ ဝါ ဟောတု, **တေ** ဥဘော သာမဏေရသာမဏေရီ ကာသာယာနိ အတုံ လဘန္တီတိ ယောဇနာ။

၂၄၅၂-၄. **ပဗ္ဗာဇေန္တေန ဘိက္ခုနာ** တိ ဧတ္ထ “တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဧဝဥဟိ ကတွာ ကေသာပနယနဿ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ တတ္ထ “အာဝုသော, သုဋ္ဌု ဥပဓာရေဟိ, သတိံ ဥပဋ္ဌာပေဟီတိ ဝတွာ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ အာစိက္ခန္တေန စ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဂန္ဓာသယောကာသဝသေန အသု

စိဖေဂုစ္ဆပဋိက္ကူလဘာဝံ, နိဗ္ဗိဝနိဿတ္တဘာဝံ တ ဟကင့် ကရောန္တေန အာစိက္ခိတဗ္ဗ’’န္တိအာဒိ။ ကိမတ္ထမေဝံ ကရီယတီတိ စေ? သစေ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော ဟောတိ, တဿ ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တပ္ပတ္တိကာရဏတ္ထံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေ တံ **အဋ္ဌကထာယံ** –

‘‘ယေ ဟိ ကေစိ ခုရဂ္ဂေ အရဟတ္တံ ပတ္တာ, သဗ္ဗေ တေ ဧဝရူပံ သဝနံ လဘိတွာ ကလျာဏမိတ္တေန အာစရိယေန ဒိန္နနယံ နိဿာယ, နော အနိဿာယ, တသ္မာဿ အာဒိတောဝ ဧဝရူပီ ကထာ ကထေတဗ္ဗာ’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄)။

ဧတေနေဝ ဗုဒ္ဓတိရေကတော ဣတော အညာ အနိယ္ယာနိကကထာ န ကထေတဗ္ဗာတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **ကေမယာဒိနာ**တိ ကေမယစုဏ္ဏာဒိနာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မတ္တိကာဒီနံ ဂဟဏံ။ **ပီဠကာ တ**တိ ထုလ္လပီဠကာ တ။ **ကစ္ဆု တ** တိ သုခုမကစ္ဆု တ။ **နိယံပုတ္တ** န္တိ အတ္တနော ပုတ္တံ။ ‘‘ဘိက္ခုနာ’’တိ ဣမဿ ပဒဿ ဒူရတ္တာ **‘‘ယတိနာ’’**တိ အာဟ။

၂၄၅၅-၆. ကသ္မာ ပန ဧဝံ နဟာပေတဗ္ဗောတိ အာဟ **‘‘တွေကေနာပိ’’** တိအာဒိ။ **သော**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော။ **ဥပဇ္ဈာယကာဒိသူ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အာစရိယသမာနုပဇ္ဈာယကာဒီနံ ဂဟဏံ။ **ဟပုဏန္တိ ဟိ** တိ ဧတ္ထ **ဟိ**-သဒ္ဒော ယသ္မာ-ပဒတ္ထေ ဝတ္တတိ။ ယသ္မာ တွေကေနာပိ ဥပဇ္ဈာယာဒီသု သကရတေ ဟောတိ, ယသ္မာ စ ဧဝရူပံ ဥပကာရံ လဘိတွာ ကုလပုတ္တာ ဥပ္ပန္နံ အနဘိရတိံ ပဋိဝိနောဒေတွာ သိက္ခာယော ပရိပူရေတွာ နိဗ္ဗာနံ ဟပုဏိဿန္တိ, တသ္မာ ဧဝရူပေ ဥပကာရော ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၂၄၅၈. **ကေတော**တိ သဗ္ဗာနိ စီဝရာနိ ကေတော ကတွာ။

၂၄၅၉. **အထာ**တိ အဓိကာရန္တရာရမ္ဘေ နိပာတော။ တဿ ဟတ္ထေ အဒတွာပိ ဥပဇ္ဈာယော တ အာစရိယော တပိ သယမေဝ **တံ** ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ အစ္ဆာဒေတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၂၄၆၀. အဒိန္နစီဝရဿ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ အာဟ **‘‘အပနေတွာ တတော သဗ္ဗံ, ပုန အာတဗ္ဗမေဝ တ’’** န္တိ။ **တတော**တိ တဿ သရီရတော။ **တန္တိ** စီဝရံ။

၂၄၆၁-၂. တေဒေဝ အာဟ **‘‘ဘိက္ခုနာ’’**တိအာဒိနာ။ **အဒိန္နံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာ န ရုဟတီတိ ဝဒန္တိ။ တသ္မာ **သန္တကံ တပိ** စီဝရံ အဒိန္နံ န ဝဋ္ဋတိ **အတ္တသန္တကေ** အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ အတ္တနော သန္တကေ စီဝရေ **ကာကထာ** ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခူ** တိ ယေ တတ္ထ သန္နိပတိတာ။ **ကာရာပေတွာန ဥက္ကုဋိ** န္တိ တေ ထ သဗ္ဗဓာတုဝတ္ထာနုဂတော ကရောတိ-သဒ္ဒော ဂဟိတောတိ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒာပေတွာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော, ‘‘ဥက္ကုဋိက’’န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄) **အဋ္ဌကထာ**ဟဋ္ဌော ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ဣမ က-ကာရလောပေန နိဒ္ဒိဋ္ဌော။

၂၄၆၄. **ကေပဒံ တပီ**တိ ဗုဒ္ဓမိစ္စာဒိကံ ကေမ္ပိ တ ပဒံ။ **ကေက္ခရမ္ပိ တ** တိ ဗုကာရာဒိအက္ခရေသု ကေမ္ပိ တ အက္ခရံ။ **ပဋိဟဋ္ဌိန္တိ** ‘‘ဗုဒ္ဓ’’မိစ္စာဒိကံ ပဒပန္တိံ။

၂၄၆၅. အကတ္တဗ္ဗပ္ပကာရန္တရံ ဒဿေတုမာဟ **‘‘တိက္ခတ္တုံ ယဒိ တ’’** တိအာဒိ။ **တထာ သေသေသူ**တိ ယဒိ တ ‘‘ဓမ္မံ သရဏံ’’န္တိ တိက္ခတ္တုံ ဒေတိ, ‘‘သင်္ဃံ သရဏံ’’န္တိ ယဒိ တ တိက္ခတ္တုံ ဒေတိ, **ဧဝမ္ပိ** တီဏိ သရဏာနိ အဒိန္နာနေဝ ဟောန္တိ။

၂၄၆၆. အနုနာသိကန္တာနိ ကတွာ အာတဗ္ဗာနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ အနုနာသိကန္တံ ကတွာ အနကာလေ အန္တရာဝိစ္ဆေဒံ အကတွာ အာတဗ္ဗာနီတိ ဒဿေတုံ **‘‘ကောဗဒ္ဓာနိ တ ပနာ’’** တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ** ပဒပဋိဟဋ္ဌိတော မ-ကာရန္တံ ကတွာ အနသမယေ ဝိစ္ဆေဒံ ကတွာ။ **မန္တာနီ** တိ ‘‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’’တိအာဒိနာ မ-ကာရန္တာနိ။ ‘‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’’တိအာဒိနာ နယေန နိဂ္ဂဟိတန္တမေဝ ကတွာ န အာတဗ္ဗန္တိ **‘‘အထာ’’**တိ အာဟ။

၂၄၆၇. **သုဒ္ဓိ** နာမ အာစရိယသ္သ ဥတ္တိယာ, ကမ္မဝါစာယ စ ဥစ္စာရဏာဝိသုဒ္ဓိ။ **ပဗ္ဗဇ္ဇာ** တိ သာမဏေရသာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇာ။ **ဥဘတောသုဒ္ဓိယာ ဝိနာ** တိ ဥဘတောသုဒ္ဓိံ ဝိနာ အာစရိယန္တေဝါသီနံ ဥဘိန္နံ တီသု သရဏဂမနေသု ယထာဝုတ္တနယေန ဥစ္စာရဏာသုဒ္ဓိံ ဝိနာ, ကေနစိ အက္ခရေန ဝိပတ္တိသမ္ဘဝေ န ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၄၆၈-၉. **“ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏမိစ္ဆတာ”** တိ ဣဒံ “အာစရိယေန, အန္တေဝါသိကေနာ”တိ ပဒဒ္ဝယေန ဝိသေသနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, အန္တေဝါသိကဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏံ ဣစ္ဆန္တေန အာစရိယေန, အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏံ ဣစ္ဆန္တေန အန္တေဝါသိကေန စ **ဗု-ဒ္ဓ-ကာရာဒယော ဝဏ္ဏာ** ဗု-ကာရ ဓ-ကာရာဒယော ဝဏ္ဏာ အက္ခရာ **ဌာနကရဏသမ္ပဒံ** ကဏ္ဌတာလုမုဒ္ဓဒန္တောဋ္ဌနာသိကာဘေဒံ ဌာနသမ္ပတ္တိဉ္စ အက္ခရုပ္ပတ္တိသာဓကတမဇိဝှာမဇ္ဈာဒိကရဏသမ္ပတ္တိဉ္စ **အဟာပေန္တေန** အပရိဟာပေန္တေန ဝတ္တဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။ ကသ္မာ ဣဒမေဝ ဒဠှံ ကတွာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ဧကဝဏ္ဏဝိနာသေနာ”**တိအာဒိ။ **ဟိ**-သဒ္ဒော ယသ္မာ-ပဒတ္ထေ, ယသ္မာ ဧကဿာပိ ဝဏ္ဏဿ **ဝိနာသေန** အနုစ္စာရဏေန ဝါ ဒုရုစ္စာရဏေန ဝါ ပဗ္ဗဇ္ဇာ န ရုဟတိ, တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၂၄၇၀. **ယဒိ သိဒ္ဓာ** တိ သာသင်္ကဝစနမေတံ ဥဘတောဥစ္စာရဏာသုဒ္ဓိယာ ဒုက္ကရတ္တံ ဒီပေတုံ “အပ္ပမတ္တေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဥဘိန္နံ အာစရိယန္တေဝါသိကာနံ အနုသိဋ္ဌိ ဒိန္နာ ဟောတိ။ **သရဏဂမနတောတ**တိ အဝဓာရဏေန သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒာ ဝိယ ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန န ဟောတိ, ဣဒါနိပိ သရဏဂမနေနေဝ သိဇ္ဈတီတိ ဒီပေတိ။ **ဟိ**-သဒ္ဒော ပသိဒ္ဓိယံ။ ယထာဟ –

> “ယသ္မာ သရဏဂမနေန ဥပသမ္ပဒာ ပရတော ပဋိက္ခိတ္တာ, တသ္မာ သာ တေရဟိ သရဏဂမနမတ္တေနေဝ န ရုဟတိ။ သာမဏေရဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပန ယသ္မာ ပရတောပိ ‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေဟိ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇ’န္တိ (မဟာဝ. ၁၀၅) အနုညာတာ ဧဝ, တသ္မာ သာ တေရဟိပိ သရဏဂမနမတ္တေနေဝ ရုဟတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄)။

သရဏဂမနတော ဧဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ **ယဒိပိ** ကိဉ္စာပိ **သိဒ္ဓာ** နိပ္ဖန္နာ, တထာပိ အဿ သာမဏေရဿ “ဣဒန္တိဒဉ္စ မယာ ပူရေတဗ္ဗံ သီလ”န္တိ ဉတွာ **ပရိပူရဏတ္ထာယ** ဘိက္ခုနာ ဒသ သီလာနိ အာတဗ္ဗာနီတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သာမဏေရာနံ ဒသ သိက္ခာပဒါနိ, တေသု စ သာမဏေရေဟိ သိက္ခိတုံ။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ”တိအာဒိ (မဟာဝ. ၁၀၆)။

ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၄၇၁. **ဥပဇ္ဈာယ** န္တိ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇေ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ ဥပဇ္ဈာယော, တံ, ဘာဂဝတာ ဝုတ္တေဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ပရိပုဏ္ဏဒသဝဿော ပုဂ္ဂလော။ နိဿယတော စ ဟာရပိတဗ္ဗော စ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတ္ဝာ အတ္တနော အဘိမုခေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတ္ဝာ “ဥပဇ္ဈာယော မေ, ဘန္တေ, ဟောဟီ”တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္ဝာ အာယာစနာယ ကတာယ “သာဟု, လဟု, ဩပါယိကံ, ပဋိရူပံ, ပါသာဒိကေန သမ္ပာဒေဟီ”တိ ဣမေသု ပဉ္စသု ပဒေသု အညတရံ ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ ဥဘယေန ဝါ ဝိညာပေတ္ဝာ တသ္မိံ သမ္ပဋိစ္ဆိတေ ပိတုဌာနေ ဌတ္ဝာ အတ္တဇမိဝ တံ ဂဟေတ္ဝာ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ဥပပရိက္ခိတ္ဝာ အဝသေန နိဂ္ဂဏှိတ္ဝာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေ သိက္ခာပေန္တော ဥပဇ္ဈာယော နာမ။

ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ, အာစာရသမာစာရံ ဝါ သိက္ခိတုကာမေဟိ အာဒရေန စရိတဗ္ဗော ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗောတိ **အာစရိယော,** တံ, ဥပဇ္ဈာယေ ဝုတ္တလက္ခဏသမန္နာဂတောယေဝ ပုဂ္ဂလော။ ဝုတ္တနယေနေဝ နိသီဒိတ္ဝာ “အာစရိယော မေ, ဘန္တေ, ဟောဟိ, အာယသ္မတော နိဿာယ ဝစ္ဆာမီ”တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္ဝာ အာယာစနာယ ကတာယ “သာဟူ”တိအာဒီသု ပဉ္စသု အညတရံ ဝတ္ဝာ တသ္မိံ သမ္ပဋိစ္ဆိတေ ပိတုဌာနေ ဌတ္ဝာ ပုတ္တဋ္ဌာနိယံ အန္တေဝါသိံ သိက္ခာပေန္တော အာစရိယော နာမ။

တတ္ထ စ **သာဟူ**တိ သာဓု။ **လဟူ**တိ အဂရု, မမ တုယှံ ဥပဇ္ဈာယဘာဝေ ဘာရိယံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **ဩပါယိက**န္တိ ဥပါယပဋိသံယုတ္တံ, တံ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏံ ဣမိနာ ဥပါယေန တ္ဝံ မေ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဘာရော ဇာတောသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဋိရူပ**န္တိ အနုရူပံ တေ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏန္တိ အတ္ထော။ **ပါသာဒိကေနာ**တိ ပသာဒါဝဟေန ကာယ

ဝစီပယောဂေန။ **သမ္မာဒေဟိ** တိ တိဝိဓံ သိက္ခံ နိပ္ဖာဒေဟီတိ အတ္ထော။ **ကာယေန တ**တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒါဒိ ဒဿေန္တော ကာယေန တ။ နာမဝိသေသံ ဝိနာ ပူရေတဗ္ဗဝတ္တာနံ သမတာယ ဥဘောပိ ဧကတော ဝုတ္တာ။

တေသနိ ဝတ္တာနိ ဥပဇ္ဈာယဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန, အာစရိယဿ အန္တေဝါသိကေနာပိ ဧဝမေဝ ကာတဗ္ဗာနေ တတိ။ **ဝသတာ**တိ ဝသန္တေန။ **ပိယသီလေနာ**တိ ပိယံ သီလမေတဿာတိ ပိယသီလော, တေန, သီလံ ပရိပူရိတုကာမေနာ တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၄၇၂-၃. **အာသနံ ပညပေတဗ္ဗ** န္တိ တွေ "ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ ဥပာဟနာ ဩမုဉ္စိတွာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသ ငံ့ ကရိတွာ"တိ (မဟာဝ. ၆၆) ဝုတ္တာ ပုဗ္ဗကိရိယာ ဝတ္တဗ္ဗာ။ **အာသနံ ပညပေတဗ္ဗ** န္တိ ဒန္တကဋ္ဌခာဒနဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇိတွာ နိသီဒနတ္ထာယ အာသနံ ပညပေတဗ္ဗံ။ ဣမိနာ စ ယာဂုပာနဋ္ဌာနာဒီသုပိ အာသနာနိ ပညပေတဗ္ဗာနေတတိ ဒ ဿိတံ ဟောတိ။

ဒန္တကဋ္ဌံ အတဗ္ဗ န္တိ မဟန္တံ, မဇ္ဈိမံ, ခုဒ္ဒကန္တိ တီဏိ ဒန္တကဋ္ဌာနိ ဥပနေတွာ တတော ယံ တီဏိ ဒိဝသာနိ ဂဏှာတိ, စတုတ္ထဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ တာဒိသမေဝ အတဗ္ဗံ။ သစေ အနိယမံ ကတွာ ယံ တ တံ တ ဂဏှာတိ, အထ ယာဒိသံ လဘတိ, တာဒိသံ အတဗ္ဗံ။

မုခောဒကံ အတဗ္ဗ န္တိ မုခဓောဝနောဒကံ မုခောဒကန္တိ မဇ္ဈေပဒလောပီသမာသော, တံ ဒေန္တေန သီတဉ္စ ဥဏှဉ္စ ဥဒကံ ဥပနေတွာ တတော ယံ တီဏိ ဒိဝသာနိ ဝဋ္ဋေတိ, စတုတ္ထဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ တာဒိသမေဝ မုခဓောဝနောဒကံ အတဗ္ဗံ။ သစေ အနိယမံ ကတွာ ယံ တ တံ တ ဂဏှာတိ, အထ ယာဒိသံ လဘတိ, တာဒိသံ အတဗ္ဗံ။ သစေ ဒုဝိဓမ္ပိ ဝဋ္ဋေတိ, ဒုဝိဓမ္ပိ ဥပနေတဗ္ဗံ။ "မုခောဒကံ မုခဓောဝနဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ အဝသေသဋ္ဌာနာနိ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗာနိ။ သမ္မဇ္ဇန္တေန စ ဝစ္စကုဋိတော ပဋ္ဌာယ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ထေရေ ဝစ္စကုဋိံ ဂတေ ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ပရိဝေဏံ အ သုညံ ဟောတီ"တိ **အဋ္ဌကထာယံ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၆၄ အတ္ထတော သမာနံ) ဝုတ္တနယေနေဝ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

တတော ဥတ္တရိ ကတ္တဗ္ဗံ ဒဿေတုမာဟ **"တဿ ကာလေနာ"** တိအာဒိ။ **တဿာ** တိ ဥပဇ္ဈာယဿ တ အာစရိယဿ တ။ **ကာလေနာ**တိ ယာဂုပါနကာလေ။ ဣဓာပိ "အာသနံ ပညပေတဗ္ဗ"န္တိ သေသော။ ယထာဟ "ထေရေ ဝစ္စကုဋိတော အနိက္ခန္တေယေဝ အာသနံ ပညပေတဗ္ဗံ။ သရီရကိစ္စံ ကတွာ အာဂန္တွာ တသ္မိံ နိသိန္နဿ 'သစေ ယာဂု ဟောတီ'တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗ"န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၆၄)။

ယာဂု တဿုပနေတဗ္ဗာ တိ တွေ "ဘာဇနံ ဓောဝိတွာ"တိ သေသော။ ယထာဟ – "ဘာဇနံ ဓောဝိတွာ ယာဂု ဥပနာမေတဗ္ဗာ"တိ (မဟာဝ. ၆၆)။ **သင်္ဃတော တ** တိ သလာကာဒိဝသေန သင်္ဃတော လဗ္ဘမာနာ တ။ **ကုလတောပိ တ** တိ ဥပာသကာဒိကုလတော တ။

"ပတ္တေ ဝတ္တဉ္စ ကာတဗ္ဗ" န္တိ ဣဒံ "ယာဂုံ ပီတဿ ဥဒကံ ဒတွာ ဘာဇနံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နီစံ ကတွာ သာဓုကံ အပ္ပဋိဃံသန္တေန ဓောဝိတွာ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ, ဥပဇ္ဈာယမှိ ဝုဋ္ဌိတေ အာသနံ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗံ ။ သစေ သော ဒေ သော ဥက္လာပေါ ဟောတိ, သော ဒေသော သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗော"တိ (မဟာဝ. ၆၆) အာဂတဝတ္တံ သန္ဓာယာဟ။ ဒိတ ဘုတ္တွာ တပတ္တေပိ ကာတဗ္ဗံ ဧတေနေဝ ဒဿိတံ ဟောတိ။

ဝတ္တံ "ကမပ္ပဝေသနေ" တိ ဣဒံ "သစေ ဥပဇ္ဈာယော ဂာမံ ပဝိသိတုကာမော ဟောတိ, နိဝါသနံ အတဗ္ဗံ, ပဋိနိ ဝါသနံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ (မဟာဝ. ၆၆) ဝတ္တံ သန္ဓာယာဟ။ **"ကာတဗ္ဗ"** န္တိ ဣဒံ သဗ္ဗပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၂၄၇၄. **စီဝရေ ယာနိ ဝတ္တာနိ** တိ ဂာမံ ပဝိသိတုကာမဿ စီဝရဒါနေ, ပဋိနိဝတ္တဿ စီဝရဂ္ဂဟဏသင်္ဃရဏပ ဋိသာမနေသု မဟေသိနာ ယာနိ ဝတ္တာနိ ဝုတ္တာနိ, တာနိ စ ကာတဗ္ဗာနိ။ **သေနာသနေ တထာ**တိ "ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဥပဇ္ဈာယော ဝိဟရတီ"တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၆၆) ဝုတ္တနယေန "သေနာသနေ ကတ္တဗ္ဗ"န္တိ ဒဿိတံ သေနာသနဝတ္တဉ္စ။

ဟာဒပီဌကထလိကာဒီသု တထာတိ ယောဇနာ။ ဥပဇ္ဈာယေ ကမတော ပဋိနိဝတ္တေ စ ဇန္တာဃရေ စ ''ဟာဒေဒကံ ဟာဒပီဌံ ဟာဒကထလိကံ ဥပနိက္ခိပိတဗ္ဗ''န္တိ (မဟာဝ. ၆၆) ဝေမာဂတံ ဝတ္တဥ္စ ကာတဗ္ဗံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''ဥပဇ္ဈာယော ဟာနီယေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗော''တိအာဒိဝတ္တံ (မဟာဝ. ၆၆) သင်္ဂဏှာတိ။

၂၄၇၅. ဇဝံ သဗ္ဗတ္ထ ဝတ္တေသု ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဒဿိယမာနေသု ပပဥ္စောတိ ခန္ဓကံ ဩလောကေတွာ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဂဏနံ ဒဿေတုကာမော အာဟ **''ဝေမာဒီနီ''**တိအာဒိ။ **ရောဂတော ဝုဋ္ဌာနာဂမနန္တာနီ** တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ရောဂတော ဝုဋ္ဌာနာဂမနပရိယောသာနာနိ။ **သတ္တတိံသသတံ သိယု** န္တိ သတ္တတိံသာဓိကသတဝတ္တာနီတိ အတ္ထော။

တာနိ ပန ဝတ္တာနိ **ခန္ဓကဟဋ္ဌိယာ** (မဟာဝ. ၆၆) အာဂတက္ကမေန ဇဝံ ယထာဝုတ္တဂဏနာယ သမာနေတဗ္ဗာနိ – ဒန္တကဋ္ဌအာနံ, မုခေါဒကအာနံ, အာသနပညာပနံ, သစေ ယာဂု ဟောတိ, ဘာဇနံ ဓောဝိတွာ ယာဂုယာ ဥပနာမနံ, ယာဂုံ ပီတဿ ဥဒကံ ဒတွာ ဘာဇနံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နီစံ ကတွာ သာဓုကံ အပ္ပဋိဃံသန္တေန ဓောဝိတွာ ပဋိသာမနံ, ဥပဇ္ဈာယမှိ ဝုဋ္ဌိတေ အာသနဿ ဥဒ္ဓရဏံ, သစေ သော ဒေသော ဥက္လာပေ ဟောတိ, တဿ သမ္မဇ္ဇနံ, သစေ ဥပဇ္ဈာယော ကမံ ပဝိသိတုကာမော ဟောတိ, တဿ နိဝါသနအာနံ, ပဋိနိဝါသနပဋိဂ္ဂဟဏံ, ကာယဗန္ဓနအာနံ, သဂုဏံ ကတွာ သင်္ဃာဋိအာနံ, ဓောဝိတွာ သောဒကပတ္တဿ အာနံ, သစေ ဥပဇ္ဈာယော ပစ္ဆာသမဏံ အာကင်္ခတိ, တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေန ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ သဂုဏံ ကတွာ သင်္ဃာဋိယော ဟာရုပိတွာ ဂဏ္ဌိကံ ပရိမုဉ္စိတွာ ဓောဝိတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဥပဇ္ဈာယဿ ပစ္ဆာသမဏေန ဂမနံ, နာတိဒူရေနစ္စာသန္နေ ဂမနံ, ပတ္တပရိယာပန္နဿ ပဋိဂ္ဂဟဏံ, န ဥပဇ္ဈာယဿ ဘဏမာနဿ အန္တရန္တရာ ကထာဩဟတနံ, ဥပဇ္ဈာယဿ အာပတ္တိသာမန္တာ ဘဏမာနဿ စ နိဝါရဏံ, နိဝတ္တန္တေန ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အာသနပညာပနံ, ဟာဒေဒကဟာဒပီဌဟာဒကထလိကာနံ ဥပနိက္ခိပနံ, ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တစီဝရပဋိဂ္ဂဟဏံ, ပဋိနိဝါသနအာနံ, နိဝါသနပဋိဂ္ဂဟဏံ, သစေ စီဝရံ သိန္နံ ဟောတိ, မုဟုတ္တံ ဥဏှေ ဩတာပနံ, နေဝ ဥဏှေ စီဝရဿ နိဒဟနံ, မဇ္ဈေ ယထာ ဘင်္ဂေါ န ဟောတိ, ဇဝံ စတုရင်္ဂုလံ ကဏ္ဏံ ဥဿာရေတွာ စီဝရဿ သင်္ဃရဏံ, ဩဘောဂေ ကာယဗန္ဓနဿ ကရဏံ, သစေ ပိဏ္ဍပါတော ဟောတိ, ဥပဇ္ဈာယော စ ဘုဉ္ဇိတုကာမော ဟောတိ, ဥဒကံ ဒတွာ ပိဏ္ဍပါတဿ ဥပနာမနံ, ဥပဇ္ဈာယဿ ဟာနီယေန ပုစ္ဆနံ, ဘုတ္တာဝိဿ ဥဒကံ ဒတွာ ပတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နီစံ ကတွာ သာဓုကံ အပ္ပဋိဃံသန္တေန ဓောဝိတွာ ဝောဒကံ ကတွာ မုဟုတ္တံ ဥဏှေ ဩတာပနံ, န စ ဥဏှေ ပတ္တဿ နိဒဟနံ, ပတ္တစီဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ –

ပတ္တံ နိက္ခိပန္တေန ဇကေန ဟတ္ထေန ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဇကေန ဟတ္ထေန ဟေဋ္ဌာမဉ္စံ ဝါ ဟေဋ္ဌာပီဌံ ဝါ ပရာမသိတွာ ပတ္တဿ နိက္ခိပနံ, န စ အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာ ပတ္တဿ နိက္ခိပနံ, စီဝရံ နိက္ခိပန္တေန ဇကေန ဟတ္ထေန စီဝရံ ဂဟေတွာ ဇကေန ဟတ္ထေန စီဝရဝံသံ ဝါ စီဝရရဇ္ဇုံ ဝါ ပမဇ္ဇိတွာ ဟာရတော အန္တံ ဩရတော ဘောဂံ ကတွာ စီဝရဿ နိက္ခိပနံ, ဥပဇ္ဈာယမှိ ဝုဋ္ဌိတေ အာသနဿ ဥဒ္ဓရဏံ, ဟာဒေဒကဟာဒပီဌဟာဒကထလိကာနံ ပဋိသာမနံ, သစေ သော ဒေသော ဥက္လာပေ ဟောတိ, တဿ သမ္မဇ္ဇနံ, သစေ ဥပဇ္ဈာယော နှာယိတုကာမော ဟောတိ, နှာနဿ ပဋိယာဒနံ, သစေ သီတေန အတ္ထော ဟောတိ, သီတဿ သစေ ဥဏှေန အတ္ထော ဟောတိ, ဥဏှဿ ပဋိယာဒနံ, သစေ ဥပဇ္ဈာယော ဇန္တာဃရံ ပဝိသိတုကာမော ဟောတိ, စုဏ္ဏဿ သန္နယနံ, မတ္တိကာတေမနံ, ဇန္တာဃရပီဌံ အာဒာယ ဥပဇ္ဈာယဿ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော ဂန္တွာ ဇန္တာဃရပီဌံ ဒတွာ စီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဇကမန္တံ နိက္ခိပနံ, စုဏ္ဏအာနံ, မတ္တိကာအာနံ, သစေ ဥဿဟတိ, ဇန္တာဃရံ ပဝိသိတဗ္ဗံ –

ဇန္တာဃရံ ပဝိသန္တေန မတ္တိကာယ မုခံ မက္ခေတွာ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဇန္တာဃရပ္ပဝေသော, န ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ အနုပခဇ္ဇ နိသီဒနံ, န နဝါနံ ဘိက္ခူနံ အာသနေန ပဋိဗာဟနံ, ဇန္တာဃရေ ဥပဇ္ဈာယဿ ပရိကမ္မဿ ကရဏံ, ဇန္တာဃရာ နိက္ခမန္တေန ဇန္တာဃရပီဌံ အာဒာယ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဇန္တာဃရာ နိက္ခမနံ, ဥဒကေပိ ဥပဇ္ဈာယဿ ပရိကမ္မကရဏံ, နှာတေန ပဌမတရံ ဥတ္တရိတွာ အတ္တနော ဂတ္တံ ဝောဒကံ ကတွာ နိဝါသေတွာ ဥပဇ္ဈာယဿ ဂတ္တတော ဥဒကဿ ပမဇ္ဇနံ, နိဝါသနအာနံ, သင်္ဃာဋိအာနံ, ဇန္တာဃရပီဌံ အာဒာယ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အာသနဿ ပညာပနံ, ဟာဒေဒကဟာဒပီဌဟာဒကထလိကာနံ ဥပနိက္ခိပနံ, ဥပဇ္ဈာယဿ ဟာနီယေန ပုစ္ဆနံ, သစေ ဥဒ္ဒိသာပေတုကာမော ဟောတိ, ဥဒ္ဒိသာပနံ, သစေ ပရိပုစ္ဆိတုကာမော ဟောတိ, ပရိပုစ္ဆနံ, ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဥပဇ္ဈာယော ဝိဟရတိ, သစေ သော ဝိဟာရော ဥက္လာပေ ဟောတိ, သစေ ဥဿဟတိ, တဿ သော

ဓနံ, ဝိဟာရံ သောဓေန္တေန ပဌမံ ပတ္တစီဝရံ နီဟရိတွာ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, နိသီဒနပစ္စတ္ထရဏံ နီဟရိတွာ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, ဘိသိဗိဗ္ဗောဟနံ နီဟရိတွာ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, မဉ္စော နီစံ ကတွာ သာဓုကံ အပ္ပဋိဃံသန္တေန အသင်္ဃဋ္ဋေန္တေန ကဝါဋပီဌံ နီဟရိတွာ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗော, ပီဌံ နီစံ ကတွာ သာဓုကံ အပ္ပဋိဃံသန္တေန အသင်္ဃဋ္ဋေန္တေန ကဝါဋပီဌံ နီဟရိတွာ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, မဉ္စပဋိပါဒကာ နီဟရိတွာ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗာ, ခေဠမလ္လကော နီဟရိတွာ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗော, အပဿေနဖလကံ နီဟရိတွာ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, ဘူမတ္ထရဏံ ယထာပညတ္တံ သလ္လက္ခေတွာ နီဟရိတွာ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, သစေ ဝိဟာရေ သန္တာနကံ ဟောတိ, ဥလ္လောကာ ပဌမံ ဩဟာရေတဗ္ဗံ, အာလောကသန္ဓိကဏ္ဏဘာဂါ ပမဇ္ဇိတဗ္ဗာ, သစေ ဂေရုကပရိကမ္မကတာ ဘိတ္တိ ကဏ္ဏကိတာ ဟောတိ, စောဠကံ တေမေတွာ ပီဠေတွာ ပမဇ္ဇိတဗ္ဗာ, သစေ ကာဠဝဏ္ဏကတာ ဘူမိ ကဏ္ဏကိတာ ဟောတိ, စောဠကံ တေမေတွာ ပီဠေတွာ ပမဇ္ဇိတဗ္ဗာ, သစေ အကတာ ဟောတိ ဘူမိ, ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသိတွာ ပမဇ္ဇိတဗ္ဗာ "မာ ဝိဟာရော ရဇေန ဥဟညီ"တိ, သင်္ကာရံ ဝိစိနိတွာ ဧကမန္တံ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗံ, ဘူမတ္ထရဏံ ဩတာပေတွာ သောဓေတွာ ပပ္ဖောဋေတွာ အတိဟရိတွာ ယထာပညတ္တံ ပညပေတဗ္ဗံ, မဉ္စပဋိပါဒကာ ဩတာပေတွာ ပမဇ္ဇိတွာ အတိဟရိတွာ ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတဗ္ဗာ, မဉ္စော ဩတာပေတွာ သောဓေတွာ ပပ္ဖောဋေတွာ နီစံ ကတွာ သာဓုကံ အပ္ပဋိဃံသန္တေန အသင်္ဃဋ္ဋေန္တေန ကဝါဋပီဌံ အတိဟရိတွာ ယထာပညတ္တံ ပညပေတဗ္ဗော, ပီဌံ ဩတာပေတွာ သောဓေတွာ ပပ္ဖောဋေတွာ နီစံ ကတွာ သာဓုကံ အပ္ပဋိဃံသန္တေန အသင်္ဃဋ္ဋေန္တေန ကဝါဋပီဌံ အတိဟရိတွာ ယထာပညတ္တံ ပညပေတဗ္ဗံ, ဘိသိဗိဗ္ဗောဟနံ ဩတာပေတွာ သောဓေတွာ ပပ္ဖောဋေတွာ အတိဟရိတွာ ယထာပညတ္တံ ပညပေတဗ္ဗံ, နိသီဒနပစ္စတ္ထရဏံ ဩတာပေတွာ သောဓေတွာ ပပ္ဖောဋေတွာ အတိဟရိတွာ ယထာပညတ္တံ ပညပေတဗ္ဗံ, ခေဠမလ္လကော ဩတာပေတွာ ပမဇ္ဇိတွာ အတိဟရိတွာ ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတဗ္ဗော, အပဿေနဖလကံ ဩတာပေတွာ ပမဇ္ဇိတွာ အတိဟရိတွာ ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတဗ္ဗံ, ပတ္တစီဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ –

ပတ္တံ နိက္ခိပန္တေန ဧကေန ဟတ္ထေန ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဧကေန ဟတ္ထေန ဟေဋ္ဌာမဉ္စံ ဝါ ဟေဋ္ဌာပီဌံ ဝါ ပရာမသိတွာ ပတ္တော နိက္ခိပိတဗ္ဗော, န စ အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာ ပတ္တော နိက္ခိပိတဗ္ဗော, စီဝရံ နိက္ခိပန္တေန ဧကေန ဟတ္ထေန စီဝရံ ဂဟေတွာ ဧကေန ဟတ္ထေန စီဝရဝံသံ ဝါ စီဝရရဇ္ဇုံ ဝါ ပမဇ္ဇိတွာ ပါရတော အန္တံ ဩရတော ဘောဂံ ကတွာ စီဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, သစေ ပုရတ္ထိမာယ သရဇာ ဝါတာ ဝါယန္တိ, ပုရတ္ထိမာ ဝါတပါနာ ထကေတဗ္ဗာ, တထာ ပစ္ဆိမာ, တထာ ဥတ္တရာ, တထာ ဒက္ခိဏာ ဝါတပါနာ ထကေတဗ္ဗာ, သစေ သီတကာလော ဟောတိ, ဒိဝါ ဝါတပါနာ ဝိဝရိတဗ္ဗာ, ရတ္တိံ ထကေတဗ္ဗာ, သစေ ဥဏှကာလော ဟောတိ, ဒိဝါ ဝါတပါနာ ထကေတဗ္ဗာ, ရတ္တိံ ဝိဝရိတဗ္ဗာ, သစေ ပရိဝေဏံ ဥက္လာပံ ဟောတိ, ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ, သစေ ကောဋ္ဌကော ဥက္လာပော ဟောတိ, ကောဋ္ဌကော သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗော, သစေ ဥပဋ္ဌာနသာလာ ဥက္လာပါ ဟောတိ, ဥပဋ္ဌာနသာလာ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗာ, သစေ အဂ္ဂိသာလာ ဥက္လာပါ ဟောတိ, အဂ္ဂိသာလာ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗာ, သစေ ဝစ္စကုဋိ ဥက္လာပါ ဟောတိ, ဝစ္စကုဋိ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗာ, သစေ ပါနီယံ န ဟောတိ, ပါနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ, သစေ ပရိဘောဇနီယံ န ဟောတိ, ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ, သစေ အာစမနကုမ္ဘိယာ ဥဒကံ န ဟောတိ, အာစမနကုမ္ဘိယာ ဥဒကံ အာသိဉ္စိတဗ္ဗံ, သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ အနဘိရတိ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဝူပကာသေတဗ္ဗော ဝူပကာသာပေတဗ္ဗော ဝါ, ဓမ္မကထာ ဝါ တဿ ကာတဗ္ဗာ, သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဝိနောဒေတဗ္ဗံ ဝိနောဒါပေတဗ္ဗံ ဝါ, ဓမ္မကထာ ဝါ တဿ ကာတဗ္ဗာ, သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဝိဝေစေတဗ္ဗံ ဝိဝေစာပေတဗ္ဗံ ဝါ, ဓမ္မကထာ ဝါ တဿ ကာတဗ္ဗာ, သစေ ဥပဇ္ဈာယော ဂရုဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော ဟောတိ ပရိဝါသာရဟော, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဥဿုက္ကံ ကာတဗ္ဗံ "ကိန္တိ နု ခော သင်္ဃော ဥပဇ္ဈာယဿ ပရိဝါသံ ဒဒေယျာ"တိ, သစေ ဥပဇ္ဈာယော မူလာယပဋိကဿနာရဟော ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဥဿုက္ကံ ကာတဗ္ဗံ "ကိန္တိ နု ခော သင်္ဃော ဥပဇ္ဈာယံ မူလာယ ပဋိကဿေယျာ"တိ, သစေ ဥပဇ္ဈာယော မာနတ္တာရဟော ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဥဿုက္ကံ ကာတဗ္ဗံ "ကိန္တိ နု ခော သင်္ဃော ဥပဇ္ဈာယဿ မာနတ္တံ ဒဒေယျာ"တိ, သစေ ဥပဇ္ဈာယော အဗ္ဘာနာရဟော ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဥဿုက္ကံ ကာတဗ္ဗံ "ကိန္တိ နု ခော သင်္ဃော ဥပဇ္ဈာယံ အဗ္ဘေယျာ"တိ, သစေ သင်္ဃော ဥပဇ္ဈာယဿ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော ဟောတိ တဇ္ဇနီယံ ဝါ နိယဿံ ဝါ ပဗ္ဗာဇနီယံ ဝါ ပဋိသာရဏီယံ ဝါ ဥက္ခေပနီယံ ဝါ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဥဿုက္ကံ ကာတဗ္ဗံ "ကိန္တိ နု ခော သင်္ဃော ဥပဇ္ဈာယဿ ကမ္မံ န ကရေယျ, လဟုကာယ ဝါ ပရိဏာမေယျာ"တိ, ကတံ ဝါ ပနဿ ဟောတိ သင်္ဃေန ကမ္မံ တဇ္ဇနီယံ ဝါ နိယဿံ ဝါ ပဗ္ဗာဇနီယံ ဝါ ပဋိသာရဏီယံ ဝါ ဥက္ခေပနီယံ ဝါ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဥဿုက္ကံ ကာတဗ္ဗံ "ကိန္တိ နု ခော ဥပဇ္ဈာယော သမ္မာ ဝတ္တေယျ, လောမံ ပါတေယျ, နေတ္ထာရံ ဝတ္တေယျ, သင်္ဃော တံ ကမ္မံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေယျာ"တိ,

သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ စီဝရံ ဓောဝိတဗ္ဗံ ဟောတိ , သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဓောဝနံ ဉဿုက္ကကရဏံ တ ''ကိန္တိ နု ခေါ ဥပဇ္ဈာယဿ စီဝရံ ဓောဝိယေထာ''တိ, သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ စီဝရံ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ကရဏံ ဉဿုက္ကကရဏံ တ ''ကိန္တိ နု ခေါ ဥပဇ္ဈာယဿ စီဝရံ ကရိယေထာ''တိ, သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ ရဇနံ ပစိတဗ္ဗံ ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ပစနံ ဉဿုက္ကကရဏံ တ ''ကိန္တိ နု ခေါ ဥပဇ္ဈာယဿ ရဇနံ ပစိယေထာ''တိ, သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ စီဝရံ ရဇေတဗ္ဗံ ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ရဇနံ ဉဿုက္ကကရဏံ တ ''ကိန္တိ နု ခေါ ဥပဇ္ဈာယဿ စီဝရံ ရဇိယေထာ''တိ, စီဝရံ ရဇန္တေန သာဓုကံ သမ္ပရိဝတ္တကံ သမ္ပရိဝတ္တကံ ရဇနံ, န စ အစ္ဆိန္နေ ထေဝေ ပက္ကမနံ, ဥပဇ္ဈာယံ အနာပုစ္ဆာ န ဧကစ္စဿ ပတ္တဒာနံ, န ဧကစ္စဿ ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏံ, န ဧကစ္စဿ စီဝရဒာနံ, န ဧကစ္စဿ စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏံ, န ဧကစ္စဿ ပရိက္ခာရဒာနံ, န ဧကစ္စဿ ပရိက္ခာရပဋိဂ္ဂဟဏံ, န ဧကစ္စဿ ကေသစ္ဆေဒနံ, န ဧကစ္စေန ကေသာနံ ဆေဒာပနံ, န ဧကစ္စဿ ပရိကမ္မကရဏံ, န ဧကစ္စေန ပရိကမ္မဿ ကာရာပနံ, န ဧကစ္စဿ ဝေယျာဝစ္စကရဏံ, န ဧကစ္စေန ဝေယျာဝစ္စဿ ကာရာပနံ, န ဧကစ္စဿ ပစ္ဆာသမဏေန ဂမနံ, န ဧကစ္စဿ ပစ္ဆာသမဏဿ အာဒာနံ, န ဧကစ္စဿ ပိဏ္ဍပါတဿ နီဟရဏံ, န ဧကစ္စေန ပိဏ္ဍပါတနီဟရာပနံ, န ဥပဇ္ဈာယံ အနာပုစ္ဆာ ဂါမပ္ပဝေသနံ, န သုသာနဂမနံ, န ဒိသာပက္ကမနံ, သစေ ဥပဇ္ဈာယော ဂိလာနော ဟောတိ, ယာဝဇီဝံ ဥပဋ္ဌာနံ, ဝုဋ္ဌာနမဿ အာဂမေတဗ္ဗန္တိ တေသု ကာနိစိ ဝတ္တာနိ သဝိဘတ္တိကာနိ, ကာနိစိ အဝိဘတ္တိကာနိ, တေသု အဝိဘတ္တိကာနံ ဝိဘာဂေ ဝုစ္စမာနေ ယထာဝုတ္တဂဏနာယ အတိရေကတရာနိ ဟောန္တိ, တံ ပန ဝိဘာဂံ အနာမသိတွာ ပိဏ္ဍဝသေန ဂဟေတွာ ယထာ အယံ ဂဏနာ ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၄၇၆. **အကရောန္တဿာ** တိ ဧတ္ထ ''ဝတ္တ''န္တိ သေသော။ အနာဒရဝသေနေဝ ဝတ္တံ အကရောန္တဿ ဘိက္ခုနော တေန **ဝတ္တဘေဒေန** ဝတ္တာကရဏေန **သဗ္ဗတ္ထ** သတ္တတိံသာဓိကသတပ္ပဘေဒဋ္ဌာနေ တတ္တကံယေဝ **ဒုက္ကဋံ** ပကာသိတန္တိ ယောဇနာ။

ဥပဇ္ဈာယာစရိယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၄၇၇. ဧဝံ ဥပဇ္ဈာယာစရိယဝတ္တာနိ သင်္ခေပေန ဒဿေတွာ ဥပဇ္ဈာယာစရိယေဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကန္တေဝါသီနံ ကာတဗ္ဗဝတ္တာနိ ဒဿေတုမာဟ **''ဥပဇ္ဈာယဿ ဝတ္တာနီ''** တိအာဒိ။ **ဥပဇ္ဈာယဿ ဝတ္တာနီ** တိ ဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ယုတ္တပတ္တကာလေ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ဥပဇ္ဈာယာယတ္တဝတ္တာနီတိ အတ္ထော။ **တထာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေ**တိ ယထာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဥပဇ္ဈာယဿ ကာတဗ္ဗာနိ, တထာ ဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကေ ကာတဗ္ဗာနိ။

ဥပဇ္ဈာယာစရိယဝတ္တေသု ဂါမပ္ပဝေသေ ပစ္ဆာသမဏေန ဟုတွာ နာတိဒူရနစ္စာသန္နဂမနံ, န အန္တရန္တရာ ကထာဩပါတနံ, အာပတ္တိသာမန္တာ ဘဏမာနဿ နိဝါရဏံ, ပတ္တပရိယာပန္နပဋိဂ္ဂဟဏန္တိ စတ္တာရိ ဝတ္တာနိ, န ဧကစ္စဿ ပတ္တအနာဒိအနာပုစ္ဆာဒိသာပက္ကမနာဝသာနာနိ ဝီသတိ ပဋိက္ခေပ စေတိ တာနိ စတုဝီသတိ ဝတ္တာနိ ဌပေတွာ အဝသေသာနိ တေရသာဓိကသတဝတ္တာနိ သန္ဓာယာဟ **''သတံ တေရသ ဟောန္တေ''** တိ, တေရသာဓိကသတဝတ္တာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ အာစရိယေန အန္တေဝါသိကေပိ စ ကာတဗ္ဗဝတ္တာနိ တထာ တတ္တကာနေဝါတိ အတ္ထော။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကန္တေဝါသိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၄၇၈. ဥပဇ္ဈာယာစရိယေဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကန္တေဝါသိကာနံ နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပကာရံ ဒဿေတုမာဟ **''ပက္ကန္တေ တပိ''** တိအာဒိ။ ပက္ကန္တေ တပိ ဝိဗ္ဘန္တေ တပိ ပက္ခသင်္ကန္တေ တပိ မတေ တပိ အာဏတ္တိယာ တပိ ဧဝံ ပဉ္စဓာ ဥပဇ္ဈာယာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန ဂဟိတော **နိဿယော** ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ ယောဇနာ။ **ပက္ကန္တေ** တိ တဒဟု အပစ္စာဂန္တုကာမတာယ ဒိသံ ဂတေ။ **ဝိဗ္ဘန္တေ** တိ ဂိဟိဘာဝံ ပတ္တေ။ **ပက္ခသင်္ကန္တကေ** တိ တိတ္ထိယာယတနံ ဂတေ။ **မတေ**တိ ကာလကတေ။ **အာဏတ္တိယာ** တိ နိဿယပဏာမနေန။

၂၄၇၉-၈၀. အာစရိယမှာပိ အန္တေဝါသိကေန ဂဟိတနိဿယဿ ဘေဒနံ **ဆဓာ** ဆပ္ပကာရေန ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ကထန္တိ အာဟ **''ပက္ကန္တေ စာ''** တိအာဒိ။ တံ ဥပဇ္ဈာယတော နိဿယဘေဒေ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဝိသေသံ

ပန သယမေဝ ဝဏ္ဏေတိ **“အာဏတ္တိယ”** န္တိအာဒိနာ။ **အာဏတ္တိယ** န္တိ ဧတ္ထ ဝိသေသတ္ထဇောတကော ပန-သဒ္ဒော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ **ဥဘိန္နမ္ပိ ခုရနိက္ခေပနေပိ စာ** တိ အာစရိယဿ နိဿယပဏာမနေ ပန ဥဘိန္နံ အာစရိယန္တေဝါသိကာနံယေဝ အညမညနိရာလယဘာဝေ သတိ နိဿယဘေဒေါ ဟောတိ, န ကေဝလာတိ အတ္ထော။ တမေဝတ္ထံ ဗျတိရေကတော ဒဠှီကရောတိ **“ဧကေကဿာ”** တိအာဒိနာ။ ဧကေကဿ ဝါ ဥဘိန္နံ ဝါ အာလယေ သတိ န ဘိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ –

“အာဏတ္တိယံ ပန သစေပိ အာစရိယော မုဉ္စိတုကာမောဝ ဟုတွာ နိဿယပဏာမနာယ ပဏာမေတိ, အန္တေဝါသိကော စ ‘ကိဉ္စာပိ မံ အာစရိယော ပဏာမေတိ, အထ ခေါ ဟဒယေန မုဒုကော’တိ သာလယောဝ ဟောတိ, နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိယေဝ။ သစေပိ အာစရိယော သာလယော, အန္တေဝါသိကော နိရာလယော ‘န ဒါနိ ဣမံ နိဿာယ ဝသိဿာမီ’တိ ခုရံ နိက္ခိပတိ, ဧဝမ္ပိ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ဥဘိန္နံ သာလယဘာဝေ ပန န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိယေဝ။ ဥဘိန္နံ ခုရနိက္ခေပေန ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၈၃)။

အယံ ပန ဝိသေသော အာစရိယာဏတ္တိယာ နိဿယဘေဒေယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, န ဥပဇ္ဈာယာဏတ္တိယာ။ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ပန “သစေပိ အာစရိယော မုဉ္စိတုကာမောဝ ဟုတွာ နိဿယပဏာမနာယ ပဏာမေတီတိအာဒိ သဗ္ဗံ ဥပဇ္ဈာယဿ အာဏတ္တိယမ္ပိ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။

၂၄၈၁. ဧဝံ ပဉ္စ သာဓာရဏင်္ဂါနိ ဒဿေတွာ အသာဓာရဏင်္ဂံ ဒဿေတုမာဟ **“ဥပဇ္ဈာယသမောဓာန-ဂတဿာပိ စ ဘိဇ္ဇတီ”**တိ။ တတ္ထ သမောဓာနဂမနံ သရူပတော, ပဘေဒတော စ ဒဿေတုမာဟ **“ဒဿနံ သဝနဉ္စာတိ, သမောဓာနံ ဒွိဓာ မတ”**န္တိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန **သမန္တပါသာဒိကာယံ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၈၃) ဂဟေတဗ္ဗော။ ဂန္ထဝိတ္ထာရဘီရူနံ အနုဂ္ဂဟာယ ပန ဣဓ န ဝိတ္ထာရိတော။

၂၄၈၂-၃. သဘာဂေ ဒါယကေ အသန္တေ အဒ္ဓိကဿ စ ဂိလာနဿ စ “ဂိလာနေန မံ ဥပဋ္ဌဟာ”တိ **ယာစိတဿ** ဂိလာနုပဋ္ဌာကဿ စ နိဿယံ ဝိနာ ဝသိတုံ အဒေါသော နတ္ထီတိ ယောဇနာ ။ “ဂိလာနုပဋ္ဌာကဿာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဂာထာဗန္ဓဝသေန ရဿတ္တံ။ ဣမိနာ သဘာဂေ နိဿယဒါယကေ သန္တေ ဧကဒိဝသမ္ပိ ပရိဟာရော န လဗ္ဘတီတိ ဒီပေတိ။ **အတ္တနော ဝနေ ဖာသုဝိဟာရတံ ဇာနတာ**တိ အတ္တနော သမထဝိပဿနာပဋိလာဘဿ ဝနေ ဖာသုဝိဟာရံ ဇာနန္တေနပိ။ “သဘာဂေ ဒါယကေ အသန္တေ”တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ သဗ္ဗမေတံ ဝိဓာနံ အန္တောဝဿတော အညသ္မိံ ကာလေ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန **သမန္တပါသာဒိကာယ** ဂဟေတဗ္ဗော။

နိဿယပဋိပ္ပဿမ္ဘနကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၄၈၄. ကုဋ္ဌမဿ အတ္ထီတိ **ကုဋ္ဌီ,** တံ။ **“ဂဏ္ဍိ”** န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ရတ္တသေတာဒိဘေဒေန ယေန ကေနစိ ကုဋ္ဌေန ဝေဝဏ္ဏိယံ ပတ္တသရီရန္တိ အတ္ထော။ ယထာဟ –

“ရတ္တကုဋ္ဌံ ဝါ ဟောတု ကာဠကုဋ္ဌံ ဝါ, ယံ ကိဉ္စိ ကိဋိဘဒဒ္ဒုကစ္ဆုအာဒိပ္ပဘေဒမ္ပိ သဗ္ဗံ ကုဋ္ဌမေဝာတိ ဝုတ္တံ။ တဉ္စေ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏမ္ပိ ဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတံ ဟောတိ, န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ သစေ ပန နိဝါသနပါရုပနေဟိ ပကတိပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ အဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိ။ မုခေ, ပန ဟတ္ထပါဒပိဋ္ဌေသု ဝါ သစေပိ အဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတံ နခပိဋ္ဌိတော ခုဒ္ဒကပမာဏမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ တံ တိကိစ္ဆာပေတွာ ပဗ္ဗာဇေန္တေနာပိ ပကတိဝဏ္ဏေ ဇာတေယေဝ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၈၈)။

နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏန္တိ ဧတ္ထ “ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိနခပိဋ္ဌိ အဓိပ္ပေတာ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဍိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

ဂဏ္ဍိ န္တိ မေဒဂဏ္ဍာဒိဂဏ္ဍဘေဒဝန္တံ။ ယထာဟ “မေဒဂဏ္ဍော ဝါ ဟောတု အညော ဝါ, ယော ကောစိ ကောလဋ္ဌိမတ္တကောပိ စေ ဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတော ဂဏ္ဍော ဟောတိ, န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော”တိအာဒိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၈၈)။ **ကောလဋ္ဌီ**တိ ဗဒရဋ္ဌိ။ **ကိလာသိ** န္တိ ကိလာသဝန္တံ။ ယထာဟ – “ကိလာသောတိ နဘိဇ္ဇနကံ နပဂ္ဃရဏကံ ပဒုမပုဏ္ဍရီက

ပတ္တဝဏ္ဏံ ကုင်္ဂ, ယေန ဂုန္နံ ဝိယ သဗလံ သရီရံ ဟောတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၈၈)။ **စ**-သဒ္ဒော သဗ္ဗေဟိ ဥပယောဂ ဝန္တေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ **သောသိ**န္တိ ခယရောဂဝန္တံ။ ယထာဟ – ''သောသောတိ သောသဗ္ယာဓိ။ တသ္မိံ သတိ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၈၈)။ **အပမာရိက**န္တိ အပမာရဝန္တံ။ ယထာဟ – ''အပမာရောတိ ပိတ္တုမ္မာရော ဝါ ယက္ခုမ္မာရော ဝါ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗဝေရိကေန အမနုဿေန ဂဟိတော ဒုတ္တိကိစ္ဆော ဟောတိ, အပ္ပမတ္တကေပိ ပန အပမာရေ သတိ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော''တိ။

ရာဇဘဋ္ဋန္တိ ရညော ဘတ္တဝေတနဘဋံ္ဋ ဝါ ဌာနန္တရံ ပတ္တံ ဝါ အပ္ပတ္တံ ဝါ ရာဇပုရိသံ။ ယထာဟ – ''အမစ္စော ဝါ ဟောတု မဟာမတ္တော ဝါ သေဝကော ဝါ ကိဉ္စိ ဌာနန္တရံ ပတ္တော ဝါ အပ္ပတ္တော ဝါ, ယော ကောစိ ရညော ဘတ္တဝေတနဘဋ္ဋော။ သဗ္ဗော 'ရာဇဘဋ္ဋော'တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတီ''တိ။ **စောရ**န္တိ မနုဿေဟိ အပ္ပမာဒနံ ကမ္မဃာတပန္ထဃာတာဒိကမ္မေန ပာကဋံ စောရဥ္စ။ **လိခိတက**န္တိ ယံ ကဉ္စိ စောရိကံ ဝါ အညံ ဝါ ဂရုံ ရာဇာပရာဓံ ကတွာ ပလာတံ, ရာဇာ စ နံ ပဏ္ဏေ ဝါ ပေါတ္ထကေ ဝါ ''ဣတ္ထန္နာမော ယတ္ထ ဒိဿတိ, တတ္ထ ဂဟေတွာ မာရေတဗ္ဗော''တိ ဝါ ''ဟတ္ထပါဒါဒီနိဿ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာနိ''တိ ဝါ ''ဧတ္တကံ နာမ ဒဏ္ဍံ ဟရာပေတဗ္ဗော''တိ ဝါ လိခာပေတိ, ဧဝရူပံ လိခိတကံ။

''ကာရဘေဒက''န္တိ ကထာဗန္ဓဝသေန ရဒ္ဓော ကတော။ **ကာရဘေဒက**န္တိ အတဗ္ဗကရဿ ဝါ ကတစောရကမ္မဿ ဝါ ကာရဏာ ကာရာဃရေ ပက္ခိတ္တော ဝါ နိဂဠဗန္ဓနာဒီဟိ ဗဒ္ဓော ဝါ, တတော သော မုစ္စိတွာ ပလာယတိ, ဧဝရူပံ ကာရာဘေဒကဉ္စ။ ယထာဟ – ''ကာရာ ဝုစ္စတိ ဗန္ဓနာကာရံ, ဣဓ ပန အန္ဒုဗန္ဓနံ ဝါ ဟောတု သင်္ခလိကဗန္ဓနံ ဝါ ရဇ္ဇုဗန္ဓနံ ဝါ ကမဗန္ဓနံ ဝါ နိဂမဗန္ဓနံ ဝါ နဂရဗန္ဓနံ ဝါ ပုရိသဂုတ္တိ ဝါ ဇနပဒဗန္ဓနံ ဝါ ဒီပဗန္ဓနံ ဝါ, ယော ဧတေသု ယံ ကိဉ္စိ ဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတွာ ဘိန္ဒိတွာ မုဉ္စိတွာ ဝိဝရိတွာ ဝါ ပဿမာနာနံ ဝါ အပဿမာနာနံ ဝါ ပလာယတိ, သော 'ကာရာဘေဒကော'တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၉၂)။

၂၄၈၅. **ကသာဟတ**န္တိ ဣဏံ ဂဟေတွာ အတံ အသမတ္ထတ္တာ ''အယမေဝ တေ ဒဏ္ဍော ဟောတူ''တိ ကသာဒိနာ ဒိန္နပ္ပဟာရံ အဂူပသန္တဝဏံ။ ယထာဟ –

> ''ယော ဝစနပေသနာဒီနိ အကရောန္တော ဟညတိ, န သော ကတဒဏ္ဍကမ္မော။ ယော ပန ကေဏိယာ ဝါ အညထာ ဝါ ကိဉ္စိ ဂဟေတွာ ခါဒိတွာ ပုန အတံ အသက္ကောန္တော 'အယမေဝ တေ ဒဏ္ဍော ဟောတူ'တိ ကသာဟိ ဟညတိ, အယံ ကသာဟတော ကတဒဏ္ဍကမ္မော။ ယော စ ကသာဟိ ဝါ ဟတော ဟောတု အဒ္ဓဒဏ္ဍကာဒီနံ ဝါ အညတရေန, ယာဝ အလ္လဝဏော ဟောတိ, တာဝ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၉၄)။

လက္ခဏာဟတန္တိ ဧကံသံ ကတွာ ပာရုတေန ဥတ္တရာသင်္ဂေန အပ္ပဋိစ္ဆာဒနီယဋ္ဌာနေ တတ္တေန လောဟေန အာဟတံ အသဉ္ဆဝိဘူတလက္ခဏေန သမန္နာဂတံ။ ယထာဟ –

> ''ယဿ ပန နလာဋေ ဝါ ဥရာဒီသု ဝါ တတ္တေန လောဟေန လက္ခဏံ အာဟတံ ဟောတိ, သော သစေ ဘုဇိဿော, ယာဝ အလ္လဝဏော ဟောတိ, တာဝ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ သစေပိဿ ဝဏာ ရုဠှာ ဟောန္တိ ဆဝိယာ သမပရိစ္ဆေဒါ, လက္ခဏံ ပန ပညာယတိ, တိမဏ္ဍလံ နိဝတ္ထဿ ဥတ္တရာသင်္ဂေ ကတေ ပဋိစ္ဆန္နောကာသေ စေ ဟောတိ, ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အပ္ပဋိစ္ဆန္နောကာသေ စေ, န ဝဋ္ဋတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၉၅)။

ဣဏာယိကဉ္စ တိ မာတာပိတုပိတာမဟာဒီဟိ ဝါ အတ္တနာ ဝါ ဂဟိတဣဏံ။ ယထာဟ –

> ''ဣဏာယိကော နာမ ယဿ ပိတိပိတာမဟေဟိ ဝါ ဣဏံ ဂဟိတံ ဟောတိ, သယံ ဝါ ဣဏံ ဂဟိတံ ဟောတိ, ယံ ဝါ အာဌပေတွာ မာတာပိတူဟိ ကိဉ္စိ ဂဟိတံ ဟောတိ, သော တံ ဣဏံ ပရေသံ ဓာရေတီတိ ဣဏာယိကော။ ယံ ပန အညေ ဉာတကာ အာဌပေတွာ ကိဉ္စိ ဂဏှန္တိ, သော န ဣဏာယိကော။ န ဟိ တေ တံ အာဌပေတုံ လဘန္တိ။ တသ္မာ တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၉၆)။

အာသန္တိ အန္တောဇာတော, ခနက္ကိတော, ကရမရာနိတော, သယံ တ အာသယ္ဟံ ဥပဂတောတိ စတုန္နံ အာသာနံ အ
ညတရံ။ အာသဝိနိစ္ဆယော ပနေတ္ထ **သမန္တပာသာဒိကာယ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၉၇) ဝိတ္ထာရတော ဂဟေတဗ္ဗော။ **ပဗ္ဗာ
ဇေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ** “ကုဋ္ဌိ”န္တိအာဒီဟိ ဥပယောဂဝစနပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၂၄၈၆. **ဟတ္ထစ္ဆိန္န**န္တိ ဟတ္ထတလေ တ မဏိဗန္ဓေ တ ကပ္ပရေ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဆိန္နဟတ္ထံ။ **အဋ္ဌ
ဆိန္န**န္တိ ယထာ နခံ န ပညာယတိ, ဧဝံ စတူသု အင်္ဂုဋ္ဌကေသု အညတရံ တ သဗ္ဗေ တ ယဿ ဆိန္နာ ဟောန္တိ, ဧဝ
ရူပံ။ **ဟာဒစ္ဆိန္န**န္တိ ယဿ အဂ္ဂဟာဒေသု တ ကေပ္ပကေသု တ ဇင်္ဃာယ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဧကော တ ဒွေဝ တ
ဟာအာ ဆိန္နာ ဟောန္တိ။ ဟတ္ထဟာဒဆိန္နဿာပိ **ဟဋ္ဌိယံ** (မဟာဝ. ၁၁၉) အာဂတတ္တာ သောပိ ဣဓ ဝတ္တဗ္ဗော, ယ
ထာဝုတ္တနယေနေဝ တဿ ဒုက္ကဋဝတ္ထုတာ ပညာယတီတိ န ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကဏ္ဏနာသင်္ဂုလိစ္ဆိန္နန္တိ ဧတ္ထ “ကဏ္ဏစ္ဆိန္နံ နာသစ္ဆိန္နံ ကဏ္ဏနာသစ္ဆိန္နံ အင်္ဂုလိစ္ဆိန္န”န္တိ
ယောဇနာ။ **ကဏ္ဏစ္ဆိန္န**န္တိ ယဿ ကဏ္ဏမူလေ တ ကဏ္ဏသက္ခလိကာယ တ ဧကော တ ဒွေဝ တ ကဏ္ဏာ ဆိန္နာ
ဟောန္တိ။ ယဿ ပန ကဏ္ဏာဝဋ္ဋေ ဆိန္နာ ဟောန္တိ, သက္ကာ စ ဟောန္တိ သင်္ဃာဋေတုံ, သော ကဏ္ဏံ သင်္ဃာ
ဋေတွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ **နာသစ္ဆိန္န**န္တိ ယဿ အဇပဒကေ တ အဂ္ဂေ တ ဧကပုဋေ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ နာသာ
ဆိန္နာ ဟောတိ။ ယဿ ပန နာသိကာ သက္ကာ ဟောတိ သန္ဓေတုံ, သော တံ ဖာသုကံ ကတွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ **ကဏ္ဏ
နာသစ္ဆိန္န**န္တိ တဒုဘယစ္ဆိန္နံ။ **အင်္ဂုလိစ္ဆိန္န**န္တိ ယဿ နခသေသံ အဒဿေတွာ ဧကာ တ ဗဟူ တ အင်္ဂု
လိယော ဆိန္နာ ဟောန္တိ။ ယဿ ပန သုတ္တတန္တုမတ္တမ္ပိ နခသေသံ ပညာယတိ, တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ကဏ္ဍရ
စ္ဆိန္နမေဝ စာ**တိ ယဿ ကဏ္ဍရနာမကာ မဟာနှာရူ ပုရတော တ ပစ္ဆတော တ ဆိန္နာ ဟောန္တိ, ယေသု ဧကဿာ
ပိ ဆိန္နတ္တာ အဂ္ဂဟာဒေန တ စင်္ကမတိ, မူလေန တ စင်္ကမတိ, န တ ဟာဒံ ပတိဋ္ဌာပေတုံ သက္ကောတိ။

၂၄၈၇. **ကာဏ**န္တိ ပသန္နန္ဓော တ ဟောတု ပုပ္ဖာဒီဟိ တ ဥပဟတပသာဒော, ယော ဒွီဟိ တ ဧကေန တ အက္ခိနာ
န ပဿတိ, တံ ကာဏံ။ **ကုဏိ**န္တိ ဟတ္ထကုဏိ တ ဟာဒကုဏိ တ အင်္ဂုလိကုဏိ တ, ယဿ ဧတေသု ဟတ္ထာဒီသု ယံ
ကိဉ္စိ ဝင်္ကံ ပညာယတိ, သော ကုဏိ။ **ခုဇ္ဇ**န္တိ ယော ဥရဿ တ ပိဋ္ဌိယာ တ ပဿဿ တ နိက္ခန္တတ္တာ ခုဇ္ဇ
သရီရော, တံ ခုဇ္ဇံ။ ယဿ ပန ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ ဤသကံ ဝင်္ကံ, တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မဟာပုရိသော ဧဝ
ဟိ ဗြဟ္မုဇုဂတ္တော, အဝသေသော သတ္တော အခုဇ္ဇော နာမ နတ္ထိ။

တမနန္တိ ယော ဇင်္ဃတမနော တ ကဋိတမနော တ ဥဘယတမနော တ, တံ။ တတ္ထ ဇင်္ဃတမနဿ ကဋိတော ပ
ဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌိမကာယော ရဿော ဟောတိ, ဥပရိမကာယော ပရိပုဏ္ဏော။ ကဋိတမနဿ ကဋိတော ပဋ္ဌာယ ဥပရိ
မကာယော ရဿော ဟောတိ, ဟေဋ္ဌိမကာယော ပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ။ ဥဘယတမနဿ ဥဘောပိ ကာယာ ရဿာ
ဟောန္တိ။ ယေသံ ကာယရဿတ္တာ ဘူတာနံ ဝိယ ပရိဝဋုမော မဟာကုစ္ဆိဃဋသဒိသော အတ္တဘာတေ ဟောတိ။ တံ တိဝိ
ဓမ္ပိ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ဖဏဟတ္ထကန္တိ ယဿ ဝဂ္ဂုလိပက္ခကာ ဝိယ အင်္ဂုလိယော သမ္ဗဒ္ဓာ ဟောန္တိ, တံ။ ဧတံ ပဗ္ဗာဇေတုကာမေန
အင်္ဂုလန္တရိကာယော ဖာလေတွာ သဗ္ဗံ အန္တရစမ္မံ အပနေတွာ ဖာသုကံ ကတွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ယဿာပိ ဆ
အင်္ဂုလိယော ဟောန္တိ, တံ ပဗ္ဗာဇေတုကာမေန အဓိကံ အင်္ဂုလိံ ဆိန္ဒိတွာ ဖာသုကံ ကတွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ခဉ္ဇန္တိ ယော နတဇာဏုကော တ ဘိန္နဇင်္ဃော တ မဇ္ဈေ သံကုဋိတဟာဒတ္တာ ကုဏ္ဍဟာဒကော တ ပိဋ္ဌိဟာဒမဇ္
ဈေန စင်္ကမန္တော အဂ္ဂေ သံကုဋိတဟာဒတ္တာ ကုဏ္ဍဟာဒကော တ ပိဋ္ဌိဟာဒဂ္ဂေန စင်္ကမန္တော အဂ္ဂဟာဒေနေဝ စင်္
ကမနခဉ္ဇော တ ပဏှိကာယ စင်္ကမနခဉ္ဇော တ ဟာဒဿ ဗာဟိရန္တေန စင်္ကမနခဉ္ဇော တ ဟာဒဿ အဗ္ဘန္တရ
န္တေန စင်္ကမနခဉ္ဇော တ ဂေပ္ဖကာနံ ဥပရိ ဘဂ္ဂတ္တာ သကလေန ပိဋ္ဌိဟာဒေန စင်္ကမနခဉ္ဇော တ, တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ
န ဝဋ္ဋတိ။ ဧတ္ထ **နတဇာဏုကော**တိ အန္တောပဝိဋ္ဌဇာဏုကော။ **ပက္ခဟတ**န္တိ ယဿ ဧကော ဟတ္ထော တ ဟ
အော တ အမုသရီရံ တ သုခံ န ဝဟတိ။

သီပဒိန္တိ ဘာရဟာဒံ။ ယဿ ဟာအော ထူလော ဟောတိ သဉ္ဇာတပိဠကော ခရော, သော န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ယဿ
ပန န တာဝ ခရဘာဝံ ဂဏှာတိ, သက္ကာ ဟောတိ ဥပနာဟံ ဗန္ဓိတွာ ဥဒကအာတဋ္ဋေ ပဝေသေတွာ ဥဒကကဋလိ

ကာယ ပူရေတ္ဝာ ယထာ သိရာ ပညာယန္တိ, ဇင္ဃာ စ တေလနာဠိကာ ဝိယ ဟောန္တိ, ဧဝံ မိလာပေတုံ သက္ကာ, တဿ ဟာဒံ ဤဒိသံ ကတ္ဝာ တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပုန ဝမုတိ, ဥပသမ္ပာဒေန္တေနာပိ တထာ ကတ္ဝာဝ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ **ဟာပရောဂိနန္တိ** ယော အရိသဘဂန္ဒရပိတ္တသေမ္ဟကာသသောသာဒီသု ယေန ကေနစိ ရောဂေန နိစ္စာတုရော အတေကိစ္ဆရောဂေ ဇေဂုစ္ဆော အမနာပေ, တံ။

၂၄၈၈. **ဇရာယ ဒုဗ္ဗလ** န္တိ ယော ဇိဏ္ဏဘာဝေန ဒုဗ္ဗလော အတ္တနော စီဝရရဇနာဒိကမ္မမ္ပိ ကာတုံ အသမတ္ထော, တံ။ ယော ပန မဟလ္လကောပိ ဗလဝါ ဟောတိ အတ္တာနံ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ သက္ကောတိ, သော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ **အန္ဓန္တိ** ဇစ္စန္ဓံ။ **ပဓိရန္တေဝ** တိ ယော သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ န သုဏာတိ, တံ။ ယော ပန မဟာသဒ္ဒံ သုဏာတိ, တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **မမ္မနန္တိ** ယဿ ဝစီဘေဒော ဝတ္တတိ, သရဏဂမနံ ပရိပုဏ္ဏံ ဘာသိတုံ န သက္ကောတိ, တာဒိသံ မမ္မနမ္ပိ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယော ပန သရဏဂမနမတ္တံ ပရိပုဏ္ဏံ ဘာသိတုံ သက္ကောတိ, တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အထ ဝါ **မမ္မန** န္တိ ခလိတဝစနံ, ယော ဧကမေဝ အက္ခရံ စတုပဉ္စက္ခတ္တုံ ဝဒတိ, တဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ပီဌသပ္ပိ** န္တိ ဆိန္နိရိယာပထံ။ **မူဂ**န္တိ ယဿ ဝစီဘေဒော နပ္ပဝတ္တတိ။

၂၄၈၉. အတ္တနော ဝိရူပဘာဝေန ပရိသံ ဒူသေန္တေန ပရိသဒူသကေ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၉) ဒဿေတုမာဟ **“အတိဒီဃော”**တိအာဒိ။ **အတိဒီဃော**တိ အညေသံ သီသပ္ပမာဏနာဘိပ္ပဒေသော။ **အတိရဿော** တိ ဝုတ္တပ္ပကာရော ဥဘယ တမနော ဝိယ အတိရဿော။ **အတိကာဠော ဝါ**တိ ဈာပိတခေတ္တေ ခါဏုကော ဝိယ အတိကာဠဝဏ္ဏော။ မဋ္ဌတမ္ဗလော ဟနိဒဿနော အစ္စောဒာတောပိ ဝါတိ သမ္ဗန္ဓော, ဒဓိတက္ကာဒီဟိ မဇ္ဇိတမဋ္ဌတမ္ဗလောဟဝဏ္ဏော အတီဝ ဩဒာ တသရီရောတိ အတ္ထော။

၂၄၉၀. **အတိထူလော ဝါ**တိ ဘာရိယမံသော မဟောဒရော မဟာဘူတသဒိသော။ **အတိကိသော**တိ မန္ဒမံသလောဟိတော အဋ္ဌိသိရာစမ္မသရီရော ဝိယ။ အတိမဟာသီသော ဝါတိ ယောဇနာ။ **အတိမဟာသီသော ဝါ**တိ ပစ္ဆိံ သီသေ ကတ္ဝာ ဌိတော ဝိယ။ ‘‘အတိခုဒ္ဒကသီသေန အသဟိတေနာ’’တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **အသဟိတေနာ**တိ သရီရဿ အနနုရူပေန။ **“အတိခုဒ္ဒကသီသေနာ”** တိ ဧတဿ ဝိသေသနံ။ အသဟိတေန အတိခုဒ္ဒကသီသေန သမန္နာဂတောတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ – ‘‘အတိခုဒ္ဒကသီသော ဝါ သရီရဿ အနနုရူပေန အတိခုဒ္ဒကေန သီသေန သမန္နာဂတော’’တိ။

၂၄၉၁. **ကုဋကုဋကသီသော**တိ တာလဖလပိဏ္ဍိသဒိသေန သီသေန သမန္နာဂတော။ **သိခရသီသကော**တိ ဥဒ္ဓံ အနုပုဗ္ဗတနုကေန သီသေန သမန္နာဂတော, မတ္ထကတော သံကုဋိကော မူလတော ဝိတ္ထတော ဟုတ္ဝာ ဌိတပဗ္ဗတသိခရသ ဒိသသီသောတိ အတ္ထော။ **ဝေဠုနာဠိသမာနေနာ**တိ မဟာဝေဠုပဗ္ဗသဒိသေန။ **သီသေနာ**တိ ဒီဃသီသေန။ ယထာဟ – ‘‘နာဠိသီသော ဝါ မဟာဝေဠုပဗ္ဗသဒိသေန သီသေန သမန္နာဂတော’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၉)။

၂၄၉၂. **ကပ္ပသီသောပိ** တိ မဇ္ဈေ ဒိဿမာနအာတဋ္ဋေန ဟတ္ထိကုမ္ဘသဒိသေန ဒွိဓာဘူတသီသေန သမန္နာဂတော။ **ပဗ္ဘာရသီသော ဝါ** တိ စတူသု ပဿေသု ယေန ကေနစိ ပဿေန ဩဏတေန သီသေန သမန္နာဂတော။ **ဝဏသီသကော**တိ ဝဏေဟိ သမန္နာဂတသီသော။ **ကဏ္ဏိကကေသော ဝါ** တိ ပာဏကေဟိ ခါယိတကေဒါရေ သဿသဒိသေဟိ တဟိံ တဟိံ ဥဋ္ဌိတေဟိ ကေသေဟိ သမန္နာဂတော။ **ထူလကေသောပိ ဝါ**တိ တာလဟီရသဒိသေဟိ ကေသေဟိ သမန္နာဂတော။

၂၄၉၃. **ပူတိသီသော**တိ ဒုဂ္ဂန္ဓသီသော။ **နိလ္လောမသီသော ဝါ** တိ လောမရဟိတသီသော။ **ဇာတိပဏ္ဍုရကေသကော** တိ ဇာတိဖလိတေဟိ ပဏ္ဍုရကေသော ဝါ။ **ဇာတိယာ တမ္ဗကေသော ဝါ** တိ အာဒိတ္တေဟိ ဝိယ တမ္ဗဝဏ္ဏေဟိ ကေသေဟိ သမန္နာဂတော။ **အာဝဋ္ဋသီသကော** တိ ဂုန္နံ သရီရေ အာဝဋ္ဋသဒိသေဟိ ဥဒ္ဓဂ္ဂေဟိ ကေသာဝဋ္ဋေဟိ သမန္နာဂတော။

၂၄၉၄. **သီသလောမေကဗဒ္ဓေဟိ ဘမုကေဟိ ယုတောပိ** တိ သီသလောမေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓလောမေဟိ ဘမုကေဟိ သမန္နာဂတော။ **သမ္ဗဒ္ဓဘမုကော ဝါ** တိ ဧကာဗဒ္ဓဥဘယဘမုကော, မဇ္ဈေ သဉ္ဇာတလောမေဟိ ဘမုကေဟိ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **နိလ္လောမဘမုကောပိ ဝါ** တိ ဘမုလောမရဟိတော။ **နိလ္လောမဘမုကောပိ ဝါ** တိ ပိ-သဒ္ဒေန အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန မက္ကဋဘမုကော သင်္ဂဟိတော။

၂၄၉၅. **မဟန္တခုဒ္ဒနေတ္တော** တတိ ဧတ္ထ **နေတ္တ** -သဒ္ဒော မဟန္တခုဒ္ဒ-သဒ္ဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော, မဟန္တနေတ္တော တ ခုဒ္ဒကနေတ္တော တတိ အတ္ထော။ **မဟန္တနေတ္တော တ** တိ အတိမဟန္တေဟိ နေတ္တေဟိ သမန္နာဂတော။ **ခုဒ္ဒကနေတ္တော တ** တိ မဟိံသစမ္မေ တာလိကောဏေန ပဟရိတ္တတ ကတဆိဒ္ဒသဒိသေဟိ အတိခုဒ္ဒကက္ခီဟိ သမန္နာဂတော။ **ဝိသမလောစနော**တိ ဧကေန မဟန္တေန, ဧကေန ခုဒ္ဒကေန အက္ခိနာ သမန္နာဂတော။ **ကေကရော တပီ**တိ တိရိယံ ပဿန္တော။ ဧတ္ထ **အပိ**-သဒ္ဒေန နိက္ခန္တက္ခိ သမ္ပိဏ္ဍေတိ, ယဿ ကက္ကဋကဿေဝ အက္ခိတာရကာ နိက္ခန္တာ ဟောန္တိ။ **ဂမ္ဘီရနေတ္တော** တိ ယဿ ဂမ္ဘီရေ ဥဒပာနေ ဥဒကတာရကာ ဝိယ အက္ခိတာရကာ ပညာယန္တိ။ ဧတ္ထ စ **ဥဒကတာရကာ** နာမ ဥဒကပုဗ္ဗုဠံ။ **အက္ခိတာရကာ** တိ အက္ခိဂေဏ္ဍုကာ။ **ဝိသမစက္ကလော**တိ ဧကေန ဥဒ္ဓံ, ဧကေန အဓောတိ ဧဝံ ဝိသမဇာတေဟိ အက္ခိစက္ကေဟိ သမန္နာဂတော။

၂၄၉၆. **ဇတုကဏ္ဏော** တတိ အတိခုဒ္ဒိကာဟိ ကဏ္ဏသက္ခလီဟိ သမန္နာဂတော။ **မူသိကကဏ္ဏော တ** တိ မူသိကာနံ ကဏ္ဏသဒိသေဟိ ကဏ္ဏေဟိ သမန္နာဂတော။ **ဟတ္ထိကဏ္ဏောပိ တ** တိ အနနုရူပါဟိ မဟန္တာဟိ ဟတ္ထိကဏ္ဏသဒိသာဟိ ကဏ္ဏသက္ခလီဟိ သမန္နာဂတော။ **ဆိဒ္ဒမတ္တကကဏ္ဏော တ** တိ ယဿ ဝိနာ ကဏ္ဏသက္ခလီဟိ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒမေဝ ဟောတိ။ **အဝိဒ္ဓကဏ္ဏကော** တိ ကဏ္ဏဗန္ဓတ္ထာယ အဝိဒ္ဓေန ကဏ္ဏေန သမန္နာဂတော။

၂၄၉၇. **ဋင်္ကိတကဏ္ဏော တ** တိ ကေဘတ္တနာဠိကာယ အဂ္ဂသဒိသေဟိ ကဏ္ဏေဟိ သမန္နာဂတော, ကေဟာနုကောဋိသဏ္ဌာနေဟိ ကဏ္ဏေဟိ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **ပူတိကဏ္ဏောပိ တ** တိ သဒာ ပဂ္ဃရိတပုဗ္ဗေန ကဏ္ဏေန သမန္နာဂတော။ **ပူတိကဏ္ဏောပီ** တိ **အပိ**-သဒ္ဒေန ကဏ္ဏဘဂန္ဒရိကော ဂဟိတော။ **ကဏ္ဏဘဂန္ဒရိကော** တိ နိစ္စပူတိနာ ကဏ္ဏေန သမန္နာဂတော။ အဝိဒ္ဓကဏ္ဏော ပရိသဒူသကော ဝုတ္တော, ကထံ ယောနကဇာတီနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာတိ အာဟ **"ယောနကာဒိပ္ပဘေဒေအပိ, နာယံ ပရိသဒူသကော"** တိ, ကဏ္ဏာဝေဓနံ ယောနကာနံ သဘာတေ, အယံ ယောနကာဒိပ္ပဘေဒေ ပရိသဒူသကော န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၄၉၈. **အတိပိင်္ဂလနေတ္တော** တိ အတိသယေန ပိင်္ဂလေဟိ နေတ္တေဟိ သမန္နာဂတော။ မဓုပိင်္ဂလံ ပန ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **နိပ္ပခုမက္ခိ တ** တိ အက္ခိဒလရောမေဟိ ဝိရဟိတအက္ခိကော။ **ပခုမ**-သဒ္ဒော ဟိ လောကေ အက္ခိဒလရောမေသု နိရုဠ္ဟော။ **အဿုပဂ္ဃရနေတ္တော တ** တိ ပဂ္ဃရဏဿုဟိ နေတ္တေဟိ သမန္နာဂတော။ **ပက္ကပုပ္ဖိတလောစနော**တိ ပက္ကလောစနော ပုပ္ဖိတလောစနောတိ ယောဇနာ။ ပရိပက္ကနေတ္တော သဉ္ဇာတပုပ္ဖနေတ္တောတိ အတ္ထော။

၂၄၉၉. **မဟာနာသော**တိ သရီရဿ အနနုရူပါယ မဟတိယာ နာသာယ သမန္နာဂတော။ **အတိခုဒ္ဒကနာသိကော** တိ တထာ အတိခုဒ္ဒိကာယ နာသာယ သမန္နာဂတော။ **စိပိဋ္ဌနာသော တ**တိ စိပိဋ္ဌာယ အန္တော ပဝိဋ္ဌာယ ဝိယ အလ္လိနာသာယ သမန္နာဂတော။ **စိပိဋ္ဌနာသော တ**တိ အဝုတ္တဝိကပ္ပတ္ထေန **တ**-သဒ္ဒေန ဒီဃနာသိကော သင်္ဂယှတိ။ သော စ သုကတုဏ္ဍသဒိသာယ ဇိဝှာယ လေဟိတုံ သက္ကုဏေယျာယ နာသိကာယ သမန္နာဂတော။ **ကုဋိလနာသိကော**တိ မုခမဇ္ဈေ အပ္ပတိဋ္ဌဟိတွာ ဧကပဿေ ဌိတနာသိကော။

၂၅၀၀. **နိစ္စဝိဿဝနာသော တ** တိ နိစ္စပဂ္ဃရိတသိင်္ဃာဏိကနာသော တ။ **မဟာမုခော**တိ ယဿ ပဋင်္ဂမဏ္ဍူကဿေဝ မုခနိမိတ္တံယေဝ မဟန္တံ ဟောတိ, မုခံ ပန လာဗုသဒိသံ အတိခုဒ္ဒကံ။ **ပဋင်္ဂမဏ္ဍူကော** နာမ မဟာမုခမဏ္ဍူကော။ **ဝင်္ကဘိန္နမုခော တပီ** တိ ဧတ္ထ "ဝင်္ကမုခော တ ဘိန္နမုခော တပီ"တိ ယောဇနာ။ **ဝင်္ကမုခော** တိ ဘမုကဿ, နလာတဿ တ ဧကပဿေ နိန္နတာယ ဝင်္ကမုခော။ **ဘိန္နမုခော တ** တိ မက္ကဋဿေဝ ဘိန္နမုခော။ **မဟာဩဋ္ဌောပိ တ**တိ ဥက္ခလိမုခဝဋ္ဋိသဒိသေဟိ ဩဋ္ဌေဟိ သမန္နာဂတော။

၂၅၀၁. **တနုကဩဋ္ဌော တ** တိ ဘေရိစမ္မသဒိသေဟိ ဒန္တေ ပိဒဟိတုံ အသမတ္ထေဟိ ဩဋ္ဌေဟိ သမန္နာဂတော။ **ဘေရိစမ္မသဒိသေဟီ** တိ ဘေရိမုခစမ္မသဒိသေဟိ။ **တနုကဩဋ္ဌော တ** တိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒေန မဟာဓရောဋ္ဌော တ တနုကဥတ္တရောဋ္ဌော တ တနုကအဓရောဋ္ဌော တတိ တယော ဝိကပ္ပာ သင်္ဂဟိတာ။ **ဝိပုလုတ္တရဩဋ္ဌကော** တိ မဟာဥတ္တရောဋ္ဌော။ **ဩဋ္ဌဆိန္နော** တိ ယဿ ဧကော တ ဒွေဝ တ ဩဋ္ဌာ ဆိန္နာ ဟောန္တိ။ **ဥပ္ပက္ကမုခော** တိ ပက္ကမုခော။ **ဠေမုခောပိ တ**တိ နိစ္စပဂ္ဃရဏမုခော။

၂၅၀၂-၃. **သင္ခတုဏ္ဍကောပီ** တိ ဗဟိ သေတေဟိ အန္တော အတိရတ္တေဟိ ဩဋ္ဌေဟိ သမန္နာဂတော။ **ဒုဂ္ဂန္ဓမုခော** တိ ဒုဂ္ဂန္ဓကုဏပမုခော။ **မဟာဒန္တောပီ** တိ အဋ္ဌကဒန္တသဒိသေဟိ သမန္နာဂတော ။ **အစ္စန္တ** န္တိ အတိသယေန။ **“ဟေဋ္ဌာ ဥပရိတော တာပိ, ဗဟိ နိက္ခန္တဒန္တကော”** တိ က္ကဒံ “အသုရဒန္တကော”တိ တေသ္သ အတ္ထပဒံ။ **အသုရော**တိ အနတော။ “သိပ္ပိဒန္တော ဝါ ဩဋ္ဌဒန္တော ဝါ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** လိခိတော။ ယသ္သ ပန သက္ကာ ဟောန္တိ ဩဋ္ဌေဟိ ပိဒဟိတုံ, ကထေန္တသ္သေဝ ပညာယတိ, နော အကထေန္တသ္သ, တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အဒန္တော** တိ ဒန္တရဟိတော။ **ပူတိဒန္တော** တိ ပူတိဘူတေဟိ ဒန္တေဟိ သမန္နာဂတော။

၂၅၀၄. “အတိခုဒ္ဒကဒန္တကော”တိ က္ကမသ္သ **“ယသ္သာ”** တိအာဒိ အပဝါဒော။ ယသ္သ ဒန္တန္တရေ **ကာဋ္ဌကဒန္တသန္နိဘော** ကလန္ဒကဒန္တသဒိသော ဒန္တော သုခုမောဝ ဌိတော စေ, တံ တု ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **ပဗ္ဗာဇေတုမ္ပီ**တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒော တု-သဒ္ဒတ္ထော။

၂၅၀၅. ယော ဟေသောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မဟာဟနုကော**တိ ကေဟနုသဒိသေန ဟနုနာ သမန္နာဂတော။ **“ရသ္သေန ဟနုနာ ယုတော”**တိ က္ကဒံ “စိပိဋ္ဌဟနုကော ဝါ”တိ က္ကမသ္သ အတ္ထပဒံ။ ယထာဟ – “စိပိဋ္ဌဟနုကော ဝါ အန္တောပဝိဋ္ဌေန ဝိယ အတိရသ္သေန ဟနုကေန သမန္နာဂတော”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၉)။ **စိပိဋ္ဌဟနုကော ဝါပီ**တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒေန “ဘိန္နဟနုကော ဝါ ဝင်္ကဟနုကော ဝါ”တိ ဝိကပ္ပဒ္ဝယံ သင်္ဂဏှာတိ။

၂၅၀၆. **နိမ္မသ္သုဒာဌိကော ဝါပီ** တိ ဘိက္ခုနိသဒိသမုခော။ **အတိဒီဃဂလောပိ ဝါ**တိ ဗကဂလသဒိသေန ဂလေန သမန္နာဂတော။ **အတိရသ္သဂလောပိ ဝါ** တိ အန္တောပဝိဋ္ဌေန ဝိယ ဂလေန သမန္နာဂတော။ ဘိန္နဂလော ဝါ ဂဏ္ဍဂလောပိ ဝါတိ ယောဇနာ, ဘိန္နဂလဋ္ဌိကော ဝါ ဂဏ္ဍေန သမန္နာဂတဂလောပိ ဝါတိ အတ္ထော။

၂၅၀၇. **ဘဋ္ဌံသကူဋော ဝါ**တိ မာတုကမသ္သ ဝိယ ဘဋ္ဌေန အံသကူဋေန သမန္နာဂတော။ ဘိန္နပိဋ္ဌိ ဝါ ဘိန္နဥရောပိ ဝါတိ ယောဇနာ, သုဒီဃဟတ္ထော ဝါ သုရသ္သဟတ္ထော ဝါတိ ယောဇနာ, အတိဒီဃဟတ္ထော ဝါ အတိရသ္သဟတ္ထော ဝါတိ အတ္ထော။ **ဝါ**-သဒ္ဒေန အဟတ္ထကဧကဟတ္ထာနံ ဂဟဏံ။ ကစ္ဆုသမာယုတော ဝါ ကဏ္ဍုသမာယုတော ဝါတိ ယောဇနာ။ **ဝါ**-သဒ္ဒေန “ဒဒ္ဒုဂတ္တော ဝါ ဂေဓာဂတ္တော ဝါ”တိ က္ကမေ ဒ္ဝယံ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ **ဂေဓာဂတ္တော ဝါ** တိ ယသ္သ ဂေဓာယ ဝိယ ဂတ္တတော စုဏ္ဏာနိ ပတန္တိ။

၂၅၀၈. **မဟာနိသဒမံသော**တိ က္ကမသ္သ အတ္ထပဒံ “ဥဒ္ဓနဂ္ဂုပမာယုတော”တိ။ ယထာဟ – “မဟာအာနိသဒော ဝါ ဥဒ္ဓနကူဋသဒိသေဟိ အာနိသဒမံသေဟိ အစ္စုဂ္ဂတေဟိ သမန္နာဂတော”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၉)။ **မဟာနိသဒမံသော ဝါ**တိ ဧတ္ထ **ဝါ**-သဒ္ဒေန ဘဋ္ဌကဋိကော သင်္ဂဟိတော။ **ဝါတဏ္ဍိကော** တိ အဏ္ဍကောသေသု ဝုဍ္ဎိရောဂေန သမန္နာဂတော။ **မဟာဦရူ**တိ သရီရသ္သ အနနုရူပေဟိ မဟန္တေဟိ သတ္ထီဟိ သမန္နာဂတော။ **သင်္ဃဋ္ဋနကဇာဏုကော** တိ အညမညံ သင်္ဃဋ္ဋေဟိ ဇာဏူဟိ သမန္နာဂတော။

၂၅၀၉. **ဘိန္နဇာဏု** တိ ယသ္သ ဧကော ဝါ ဒ္ဝေ ဝါ ဇာဏူ ဘိန္နာ ဟောန္တိ။ **မဟာဇာဏူ**တိ မဟန္တေန ဇာဏုနာ သမန္နာဂတော။ **ဒီဃဇင်္ဃော** တိ ယဋ္ဌိသဒိသဇင်္ဃော။ **ဝိကဋော ဝါ**တိ တိရိယံ ဂမနပါဒေဟိ သမန္နာဂတော, ယသ္သ စင်္ကမတော ဇာဏုကာ ဗဟိ နိဂ္ဂစ္ဆန္တိ။ **ပဏှော ဝါ**တိ ပစ္ဆတော ပရိဝတ္တပါဒေဟိ သမန္နာဂတော, ယသ္သ စင်္ကမတော ဇာဏုကာ အန္တော ပဝိသန္တိ။ “ပဏှော”တိ စ “သဏှော”တိ စ တေသ္သေဝ ဝေဝစနာနိ။ **ဥဗ္ဗဒ္ဓပိဏ္ဍိကော** တိ ဟေဋ္ဌာ ဩရူဠှာဟိ ဝါ ဥပရိ အာရူဠှာဟိ ဝါ မဟတီဟိ ဇင်္ဃပိဏ္ဍိကာဟိ သမန္နာဂတော။

၂၅၁၀. **ယဋ္ဌိဇင်္ဃော** တိ ယဋ္ဌိသဒိသာယ ဇင်္ဃာယ သမန္နာဂတော။ **မဟာဇင်္ဃော** တိ သရီရသ္သ အနနုရူပါယ မဟတိယာ ဇင်္ဃာယ သမန္နာဂတော။ **မဟာပါဒောပိ ဝါ**တိ သရီရသ္သ အနနုရူပေဟိ မဟန္တေဟိ ပါဒေဟိ သမန္နာဂတော။ **အပိ**-သဒ္ဒေန ထူလဇင်္ဃပိဏ္ဍိကော သင်္ဂဟိတော, ဘတ္တပုဋသဒိသာယ ထူလာယ ဇင်္ဃပိဏ္ဍိကာယ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **ပိဋ္ဌိကပါဒော ဝါ** တိ ပါဒဝေမဇ္ဈတော ဥဋ္ဌိတဇင်္ဃော။ **မဟာပဏှိပိ ဝါ**တိ အနနုရူပေဟိ အတိမဟန္တေဟိ ပဏှီဟိ သမန္နာဂတော။

၂၅၁၁. **ဝဋ္ဋကဟာအော** တိ အန္တော တ ဗဟိ တ ပရိဝတ္တဟာဒဝသေန ဒုဝိဓော ဝဋ္ဋကဟာအော။ **ဂဏ္ဌိကင္ဂုလိကော** တိ သိင်္ဂိဝေရဖဏာသဒိသာဟိ အင်္ဂုလီဟိ သမန္နာဂတော။ **“အန္ဓနခော တပီ”**တိ တေသ္သ အတ္တပဒံ “ကာဠပူတိနခောပိ တာ”တိ။ ယထာဟ – “အန္ဓနခော တ ကာဠဝဏ္ဏေဟိ ပူတိနခေဟိ သမန္နာဂတော”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၉)။

၂၅၁၂. **ဣစ္စေဝ** န္တိ ယထာဝုတ္တဝစနီယနိဒ္ဒသ္သနတ္တောယံ နိပဟတသမုအယော။ အင်္ဂဝေကလ္လတာယ ဗဟုဝိဓတ္တာ အနဝသေသံ ဝေကလ္လပ္ပကာရံ သင်္ဂဏှာဟိတုမာဟ **“ဣစ္စေဝမာဒိက”** န္တိ။

ပရိသဒူသကကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၅၁၄. **ပတ္တစီဝရ** န္တိ တွေ “သာမဏေရဿာ”တိ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ။ **အန္တော နိက္ခိပတော** တိ သြဝရကာဒီနံ အန္တော နိက္ခိပန္တဿ။ **သဗ္ဗပယောဂေသူ**တိ ပတ္တစီဝရဿ အာမသနာဒိသဗ္ဗပယောဂေသု။

၂၅၁၅-၆. **ဒဏ္ဍကမ္မံ ကတ္တတ** တိ ဒဏ္ဍကမ္မံ ယောဇေတ္တတ။ ဒဏ္ဍေနှိ ဝိနေန္တိ တေနာတိ **ဒဏ္ဍော,** သောယေဝ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ကမ္မန္တိ ဒဏ္ဍကမ္မံ, အာဝရဏာဒိ။ **အနာစာရဿ** ဒုဗ္ဗစသာမဏေရဿ ကေဝလံ ဟိတကာမေန ဘိက္ခုနာ **ဒဏ္ဍကမ္မံ ကတ္တတ** ဒဏ္ဍကမ္မံ ယောဇေတ္တတ ယာဂုံ တ ဘတ္တံ တ **တ**-သဒ္ဒေန ပတ္တံ တ စီဝရံ တ ဒဿေ တ္တတ “ဒဏ္ဍကမ္မေ အာဟဋ္ဋေ တ္တဝံ ဣဒံ လစ္ဆသိ” ဣတိ ဘာသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **ကိရာ**တိ ပဒပူရဏတ္တေ နိပဟ တော။

၂၅၁၇. ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္တေရေဟိ ဌပိတဒဏ္ဍကမ္မံ ဒဿေတုမာဟ **“အပရာဓာနုရူပေနာ”**တိအာဒိ။ **တံ** အပရာ ဓာနုရူပဒဏ္ဍကမ္မံ နာမ တလိကာသလိလာဒီနံ အာဟရာပနမေတတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အရုအာဒီနံ အာဟရာပ နံ ဂဏှာတိ။ တဥ္စ ခော “သြရမိဿတီ”တိ အနုကမ္ပာယ, န “နဿိဿတိ ဝိဗ္ဘမိဿတီ”တိအာဒိနယပ္ပဝတ္ တေန ဟာပဇ္ဈာသယေန။

၂၅၁၈-၉. အကတ္တဗ္ဗံ ဒဏ္ဍကမ္မံ ဒဿေတုမာဟ **“သီသေ တ”**တိအာဒိ။ **သီသေ တ**တိ တွေ “သာမဏေရဿ သာ”တိ အဓိကာရတော လဗ္ဘတိ။ **ဟာသာဏာဒီနီ**တိ တွေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဣဋ္ဌကာဒီနံ ဂဟဏံ။ သာမဏေရံ ဥဏှေဟ ဟာသာဏေ နိပဇ္ဇာပေတုံ တ ဥဏှဟာယ ဘူမိယာ နိပဇ္ဇာပေတုံ တ ဥဒကံ ပဝေသေတုံ တ ဘိက္ခုနော န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

ဘဂဝတာ အနုညာတဒဏ္ဍကမ္မံ ဒဿေတုမာဟ **“ဣဓ”**တိအာဒိ။ **ဣဓ**တိ ဣမသ္မိံ ဒဏ္ဍကမ္မာဓိကာရေ။ **အာဝ ရဏမတ္တ**န္တိ “မာ ဣဓ ပဝိသီ”တိ နိဝာရဏမတ္တံ။ **ပကာသိတ**န္တိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယတ္ထ တ ဝသတိ, ယတ္ ထ တ ပဋိက္ကမတိ, တတ္ထ အာဝရဏံ ကာတု”န္တိ (မဟာဝ. ၁၀၇) ဘာသိတံ။

“ယတ္ထ တ ဝသတိ, ယတ္ထ တ ပဋိက္ကမတီတိ ယတ္ထ ဝသတိ တ ပဝိသတိ တ, ဥဘယေနာပိ အတ္တနော ပရိဝေ ဏဥ္စ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တသေနာသနဥ္စ ဝုတ္တ”န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၇) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တတ္တာ ယာဝ ယောဇိ တံ ဒဏ္ဍကမ္မံ ကရောန္တိ, တာဝ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကပရိဝေဏံ တ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တသေနာသနံ တ ပဝိသိတုံ အဒတ္တတ နိဝာရဏံ **အာဝရဏံ** နာမ။ **အဋ္ဌကထာယံ** “အတ္တနော”တိ ဝစနံ ယေ အာဝရဏံ ကရောန္တိ, တေ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ သန္ဓာ ယ ဝုတ္တန္တိ ဝိညာယတိ။ ကေစိ ပနေတ္ထ “အတ္တနော”တိ ဣဒံ ယဿ အာဝရဏံ ကရောန္တိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္ တိ ဂဟေတ္တတ တတ္ထ ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ဥဘယထာပိ အတ္ထံ ဂဟေတ္တတ ဥဘယတ္ထာပိ အာဝရဏံ ကာတဗ္ဗန္ တိ ဝဒန္တိ။ ဝီမံသိတ္တတ ယမေတ္ထ ယုတ္တတရံ, တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

နိဝာရဏကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၅၂၀. ပဏ္ဍော စ သြပက္ကမိကော စ အာသိတ္တော စာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ တွေ စ “အနုပဟသထေ ဥပဟသထံ က ရောတီ”တိအာဒီသု ယထာ ဥပဟသထဒိနေ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ “ဥပဟသထော”တိ ဝုစ္စတိ, တထာ မာသဿ ပဏ္ဍေ ပ ဏ္ဍကဘာဝမာပဇ္ဇန္တော **“ပဏ္ဍော”** တိ ဝုတ္တော။ အထ တ ပက္ခပဏ္ဍကော **ပဏ္ဍော** ဥတ္တရပဒလောပေန ယထာ “ဘီ

မသေနော ဘီမော’’တိ။ ဣဒဒ္ဓ ဟာပနုဘာဝေန ကဏှပပက္ခေယေဝ ပဏ္ဍကဘာဝမာပဇ္ဇန္တဿ အဓိဝစနံ။ ယထာဟ ‘‘အကုသလဝိပာကာနုဘာဝေန ကာဠပက္ခေ ကာဠပက္ခေ ပဏ္ဍကော ဟောတိ, ဇုဏှပက္ခေ ပနဿ ပရိဠာဟော ဝူပသမ္မတိ, အယံ ပက္ခပဏ္ဍကော’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၉)။

ယဿ ဥပက္ကမေန ဗီဇာနိ အပနီတာနိ, အယံ **ဩပက္ကမိကပဏ္ဍကော**။ ယဿ ပရေသံ အင်္ဂဇာတံ မုခေန ဂ ဟေတွာ အသုစိနာ အာသိတ္တဿ ပရိဠာဟော ဝူပသမ္မတိ, အယံ **အာသိတ္တပဏ္ဍကော။ ဥသူယကော** တိ ယဿ ပ ရေသံ အဇ္ဈာစာရံ ပဿတော ဥသူယာယ ဥပ္ပန္နာယ ပရိဠာဟော ဝူပသမ္မတိ, အယံ ဥသူယပဏ္ဍကော။ ယော ပဋိသန္ဓိ ယံယေဝ အဘာဝကော ဥပ္ပန္နော, အယံ **နပုံသကပဏ္ဍကော** ။

၂၅၂၁. **တေသူ**တိ တေသု ပဉ္စသု ပဏ္ဍကေသု။ ‘‘ပက္ခပဏ္ဍကဿ ယသ္မိံပက္ခေ ပဏ္ဍကော ဟောတိ, တသ္မိံယေ ဝဿ ပက္ခေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝါရိတာ’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၉) ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တတ္တာ **‘‘တိဏ္ဏံ နိဝါရိတာ’’** တိ ဣဒံ တ ဿ ပဏ္ဍကဿ ပဏ္ဍကပက္ခံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၂၅၂၂. **‘‘နာသေတဗ္ဗော’’** တိ ဣဒံ လိင်္ဂနာသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ ‘‘သောပိ လိင်္ဂနာသနေနေဝ နာသေတ ဗ္ဗော’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၉)။ သေ နယော ဥပရိပိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု။

ပဏ္ဍကကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၅၂၃. ထေနေတီတိ **ထေနော,** လိင်္ဂဿ ပဗ္ဗဇိတဝေသဿ ထေနော **လိင်္ဂထေနော** ။ သံဝါသဿ ဘိက္ခုဝဿ ဂဏနာဒိကဿ ထေနော **သံဝါသထေနော။ တဒုဘယဿ စာ** တိ တဿ လိင်္ဂဿ, သံဝါသဿ စ ဥဘယဿ ထေနောတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေ တိဝိဓောပိ ထေယျသံဝါသကော နာမ ပဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။

၂၅၂၄-၆. **တတ္ထ** တေသု တီသု ထေယျသံဝါသကေသု ယော သယမေဝ ပဗ္ဗဇိတွာ ဘိက္ခုဝဿာနိ န ဂဏှာတိ, ယထာဝုဍ္ဎံ ဝန္ဒနမ္ပိ နေဝ ဂဏှာတိ, **အပိ**-သဒ္ဒေန အာသနေန နေဝ ပဋိဗာဟတိ ဥပေါသထပဝါရဏာဒီသု နေဝ သန္ဒိဿ တီတိ သင်္ဂဏှာတိ, တဒုဘယမ္ပိ န ကရောတိ, အယံ **လိင်္ဂမတ္တဿ** ပဗ္ဗဇိတဝေသမတ္တဿ **ထေနတော** စောရိကာယ ဂဟဏတော လိင်္ဂတ္ထေနော သိယာတိ ယောဇနာ။

ယော စ ပဗ္ဗဇိတော ဟုတွာ ဘိက္ခုဝဿာနိ ဂဏှာတိ, သော ယထာဝုဍ္ဎဝန္ဒနာဒိကံ **သံဝါသံ** သာဒိယန္တောဝ သံဝါ သတ္ထေနကော မတောတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ – ‘‘ဘိက္ခုဝဿဂဏနာဒိကော ဟိ သဗ္ဗောပိ ကိရိယဘေဒော ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ‘သံဝါသော’တိ ဝေဒိတဗ္ဗော’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၀)။

ဝုတ္တနယောယေဝ တိ ဥဘိန္နံ ပစ္စေကံ ဝုတ္တလက္ခဏမေဝ ဧတဿ လက္ခဏန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ အယံ တိ ဝိဓောပိ ထေယျသံဝါသကော အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော, ပုန ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစန္တောပိ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ဗျတိရေကမုခေန ထေယျသံဝါသလက္ခဏံ နိယမေတုံ **အဋ္ဌကထာယ** (မဟာဝ. အ ဋ္ဌ. ၁၁၀) ဝုတ္တကထာဒွယံ ဥဒာဟရန္တော အာဟ **‘‘ယထာဟ စာ’’**တိ။ ယထာ အဋ္ဌကထာစရိယော ရာဇဒုဗ္ဘိက္ခာဒိက ထာဒွယမာဟ, တထာယမတ္ထော ဗျတိရေကတော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၅၂၇-၈. **ရာဇဒုဗ္ဘိက္ခကန္တာရ-ရောဂဝေရိဘယေဟိ တ** တိ ဧတ္ထ **ဘယ**-သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော ‘‘ရာဇဘယေန ဒုဗ္ဘိက္ခဘယေနာ’’တိအာဒိနာ။ **စီဝရာဟရဏတ္ထံ တ** တိ အတ္တနာ ပရိစ္စတ္တစီဝရံ ပုန ဝိဟာရံ အာဟရ ဏတ္ထာယ။ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **သံဝါသံ နာဓိဝါသေတိ, ယာဝ သော သုဒ္ဓမာနသော** တိ ရာဇဘယာဒီဟိ ဂဟိတလိ င်္ဂတာယ သော သုဒ္ဓမာနသော ယာဝ သံဝါသံ နာဓိဝါသေတီတိ အတ္ထော။

ယော ဟိ ရာဇဘယာဒီဟိ ဝိနာ ကေဝလံ ဘိက္ခူ ဝဉ္စေတွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဝသိတုကာမတာယ လိင်္ဂံ ဂဏှာတိ, သော အသုဒ္ဓစိတ္တတာယ လိင်္ဂဂ္ဂဟဏေနေဝ ထေယျသံဝါသကော နာမ ဟောတိ။ အယံ ပန တာဒိသေန အသုဒ္ဓစိ တ္တေန ဘိက္ခူ ဝဉ္စေတုကာမတာယ အဘာဝတော ယာဝ သံဝါသံ နာဓိဝါသေတိ, တာဝ ထေယျသံဝါသကော နာမ န

ဟောတိ။ တေနေဝ “ရာဇဘယာဒီဟိ ဂဟိတလိင်္ဂါနံ ‘ဂိဟီ မံ သမဏောတိ ဇာနန္တူ’တိ ဝဥ္စနာစိတ္တေ သတိပိ ဘိက္ခူနံ ဝဥ္စေတုကာမတာယ အဘာဝတ အဒေယျော န ဇာတော”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

ကေစိ ပန “ဝူပသန္တဘယတာ ဣဓ သုဒ္ဓစိတ္တတာ”တိ ဝဒန္တိ, ဝေဥ္စ သတိ သော ဝူပသန္တဘယော ယာဝ သံဝါသံ နာဓိဝါသေတိ, တာဝ ထေယျသံဝါသကော နာမ န ဟောတီတိ အယမတ္ထော ဝိညာယတိ။ ဣမသ္မိဥ္စ အတ္ထေ ဝိညာယမာနေ အဝူပသန္တဘယဿ သံဝါသသာဒိယနေပိ ထေယျသံဝါသကတာ န ဟောတီတိ အာပဇ္ဇေယျ, န စ **အဋ္ဌကထာယံ** အဝူပသန္တဘယဿ သံဝါသသာဒိယနေ အထေယျသံဝါသကတာ ဒဿိတာ။ “သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနိ ဘုဉ္ဇန္တော”တိ စ ဣမိနာ အဝူပသန္တဘယေနာပိ သံဝါသံ အသာဒိယန္တေနေဝ ဝသိတဗ္ဗန္တိ ဒီပေတိ။ တေနေဝ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ “ယသ္မာ ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ သင်္ဃိကံ ဂဏှန္တဿ သံဝါသံ ပရိဟရိတုံ ဒုက္ကရံ, တသ္မာ ‘သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနိ ဘုဉ္ဇန္တော’တိ ဣဒံ ဝုတ္တ”န္တိ။ တသ္မာ ရာဇဘယာဒီဟိ ဂဟိတလိင်္ဂတာ စေတ္ထ သုဒ္ဓစိတ္တတာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

တာဝ သေ ထေယျသံဝါသကော နာမ န ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန “တတ္ရာယံ ဝိတ္ထာရနယော”တိ **အဋ္ဌကထာယံ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၀) အာဂတနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

ထေယျသံဝါသကကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၅၂၉-၃၀. ယော ဥပသမ္ပန္နော ဘိက္ခု “အဟံ တိတ္ထိယော ဘဝိဿ”န္တိ **သလိင်္ဂေနေဝ** အတ္တနော ဘိက္ခုဝေသေနေဝ တိတ္ထိယာနံ ဥပဿယံ ယာတိ စေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တိတ္ထိယေသု ပက္ကန္တကော ပဝိဋ္ဌော **တိတ္ထိယပက္ကန္တကော။ တေသံ လိင်္ဂေ နိဿိတေ**တိ တေသံ တိတ္ထိယာနံ ဝေသေ ဂဟိတေ။

၂၅၃၁. “အဟံ တိတ္ထိယော ဘဝိဿ”န္တိ ကုသစီရာဒိကံ ယော သယမေဝ နိဝါသေတိ, သောပိ **ပက္ကန္တကော** တိတ္ထိယပက္ကန္တကော သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၅၃၂-၄. **နဂ္ဂေ** တေသံ အာဇီဝကာဒီနံ ဥပဿယံ ဂန္တွာတိ ယောဇနာ။ **ကေသေ လုဉ္စာပေတီ**တိ အတ္တနော ကေသေ လုဉ္စာပေတိ။ တေသံ ဝတာနိ အာဒိယတိ တတိ ယောဇနာ။ **ဝတာနိ အာဒိယတီ**တိ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနာဒီနိ တ ဝတာနိ အာဒိယတိ။ **တေသံ** တိတ္ထိယာနံ မောရပိဉ္ဆာဒိကံ **လိင်္ဂံ** သညာဏံ သစေ ဂဏှာတိ တ တေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဒ္ဓိမေဝ တ သာရတော တ **စေတိ** ဥပဂစ္ဆတိ တတိ ယောဇနာ။ “အယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ သေဋ္ဌာတိ သေဋ္ဌဘာဝံ တ ဥပဂစ္ဆတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၀ တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာ) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ သေ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတိ ဧဝ, **န ပန ဝိမုစ္စတိ** တိတ္ထိယပက္ကန္တဘာဝတော။ **နဂ္ဂဿ ဂစ္ဆတော** တိ “အာဇီဝကော ဘဝိဿ”န္တိ ကာသာယာဒီနိ အနာဒာယ နဂ္ဂဿ အာဇီဝကာနံ ဥပဿံဂစ္ဆတော။

၂၅၃၅. **ထေယျသံဝါသကော အနုပသမ္ပန္နဝသေန ဝုတ္တော,** နော ဥပသမ္ပန္နဝသေန။ ဣမိနာ “ဥပသမ္ပန္နော ဘိက္ခု ကူဋဝဿံ ဂဏှန္တောပိ အဿမဏော န ဟောတိ။ လိင်္ဂေ သဥဿာဟော ပာရာဇိကံ အာပဇ္ဇိတွာ ဘိက္ခုဝဿာဒီနိ ဂဏှန္တောပိ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတီ”တိ **အဋ္ဌကထာ**ဂတဝိနိစ္ဆယံ ဒီပေတိ။ တထာ ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။ **“ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခုနာ”** တိ ဣမိနာ အနုပသမ္ပန္နံ နိဝတ္တေတိ။ တေန စ “သာမဏေရော သလိင်္ဂေန တိတ္ထာယတနံ ဂတောပိ ပုန ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘတီ”တိ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာ** ဂတဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတိ။

တိတ္ထိယပက္ကန္တကဿ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ပဗ္ဗာဇိတောပိ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပာဒိတော စ ကာသာယာနိ အပနေတွာ သေတကာနိ ဒတွာ ဂိဟိဘာဝံ ဥပနေတဗ္ဗော။ အယမတ္ထော စ “တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဘိက္ခဝေ အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၁၁၀) **ဟဋ္ဌိတော** စ “သော န ကေဝလံ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, အထ ခော န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောပီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၀ တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာ) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၅၃၆. **ဣဏာတိ** ဣဏမသ္မိံ ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒါဓိကာရေ။ မနုဿဇာတိကတော အညဿ တိရစ္ဆာနဂတေဃေဝ အန္ တောဂဓတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **"ယက္ခော သက္ကောပိ တ"** တိ။ **တိရစ္ဆာနဂတော ဝုတ္တော** တိ ဋ္ဌေ ဣတိ-သဒ္ဒော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ "တိရစ္ဆာနဂတော, ဘိက္ခဝေ, အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ ဗော"တိ (မဟာဝ. ၁၁၁) ဝစနတော ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ ဥပလက္ခဏတော နိတရိတာယေတတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **"ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝ ဋ္ဋတီ"**တိ။ တေန တိရစ္ဆာနဂတော စ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယညူဟိ **အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ** န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ (မဟာ ဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၁) ဝုတ္တံ။

တိရစ္ဆာနကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၅၃၇. **ပဉ္စာနန္တရိကေ ပေသေ** တိ မာတုဃာတကော, ပိတုဃာတကော, အရဟန္တဃာတကော, လောဟိတုပ္ပာဒ ကော, သင်္ဃဘေဒကောတိ အာနန္တရိယကမ္မေဟိ သမန္နာဂတေ ပဉ္စ ပုဂ္ဂလေ။

တတ္ထ **မာတုဃာတကော** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၂) နာမ ယေန မနုဿိတ္ထိဘူတာ ဇနိကာ မာတာ သယမ္ပိ မနုဿ ဇာတိကေနေဝ သတာ သဉ္စိစ္စ ဇီဝိတာ ဝေရောပိတာ, အယံ အာနန္တရိယေန မာတုဃာတကကမ္မေန မာတုဃာတကော, ဧတဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒာ စ ပဋိက္ခိတ္တာ။ ယေန ပန မနုဿိတ္ထိဘူတာပိ အဇနိကာ ပေါသာဝနိကမာတာ တ စူ ဠမာတာ တ မဟာမာတာ တ ဇနိကာပိ တ နမနုဿိတ္ထိဘူတာ မာတာဃာတိတာ, တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ န တရိတာ, န စ အာန န္တရိယော ဟောတိ။ ယေန သယံ တိရစ္ဆာနဘူတေန မနုဿိတ္ထိဘူတာ မာတာ ဃာတိတာ, သောပိ အာနန္တရိယော န ဟောတိ, တိရစ္ဆာနဂတတ္တာ ပနဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပဋိက္ခိတ္တာဝ။ **ပိတုဃာတကေပိ** ဧသေဝ နယော။ သစေပိ ဟိ ဝေသိ ယာ ပုတ္တော ဟောတိ, "အယံ မေ ပိတာ"တိ န ဇာနာတိ, ယဿ သမ္ဘဝေန နိဗ္ဗတ္တော, သော စေ အနေန ဃာတိ တော, "ပိတုဃာတကော"တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, အာနန္တရိယဉ္စ ဖုသတိ။

အရဟန္တဃာတကောပိ မနုဿအရဟန္တဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ မနုဿဇာတိယဉ္ဟိ အန္တမသော အပဗ္ဗဇိ တမ္ပိ ခီဏာသဝံ အရကံ တ အရိကံ တ သဉ္စိစ္စ ဇီဝိတာ ဝေရောပေန္တော အရဟန္တဃာတကောဝ ဟောတိ, အာနန္တရိ ယဉ္စ ဖုသတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ စဿ တရိတာ။ အမနုဿဇာတိကံ ပန အရဟန္တံ, မနုဿဇာတိကံ တ အဝသေသံ အရိယပုဂ္ ဂလံ ဃာတေတွ္ဝာ အာနန္တရိယော န ဟောတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇာပိဿ န တရိတာ, ကမ္မံ ပန ဗလဝံ ဟောတိ။ တိရစ္ဆာနော မနု ဿအရဟန္တမ္ပိ ဃာတေတွ္ဝာ အာနန္တရိယော န ဟောတိ, ကမ္မံ ပန ဘာရိယံ။

ယော ဒေဝဒတ္တော ဝိယ ဒုဋ္ဌစိတ္တေန ဝဓကစိတ္တေန တထာဂတဿ ဇီဝမာနကသရီရေ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ ပိဝ နကမတ္တမ္ပိ လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေတိ, အယံ **လောဟိတုပ္ပာဒကော** နာမ, ဧတဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒာ စ တရိတာ။ ယော ပန ရောဂဝူပသမနတ္ထံ ဇီဝကော ဝိယ သတ္ထေန ဖာလေတွ္ဝာ ပူတိမံသဉ္စ လောဟိတဉ္စ နီဟရိတွ္ဝာ ဖာသုံ ကရော တိ, ဗဟုံ သော ပုညံ ပသဝတိ။

ယော ဒေဝဒတ္တော ဝိယ သာသနံ ဥဒ္ဒမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ ကတ္ဝာ စတုန္နံ ကမ္မာနံ အညတရဝသေန သင်္ဃံ ဘိန္ဒတိ, အယံ **သင်္ဃဘေဒကော** နာမ, ဧတဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒာ စ တရိတာ။ "မာတုဃာတကော, ဘိက္ခဝေ, အနုပသမ္ပ န္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော"တိအာဒိကာယ (မဟာဝ. ၁၁၂) **ဟဋ္ဌိယာ** ဥပသမ္ပဒာပဋိက္ ခေပေ ပဗ္ဗဇ္ဇာပဋိက္ခေပဿ ဥပလက္ခဏတ္တိ အာဟ **"ပဗ္ဗာဇေန္တဿ ဒုက္ကဋ"** န္တိ။

ဥဘတောဗျဉ္ဇနဉ္စေဝ ဘိက္ခုနိဒူသကဉ္စ တထာ ပဗ္ဗာဇေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥဘတောဗျဉ္ဇန** န္တိ က-ကာရလောပေန နိဒ္ဒေသော။ ဣတ္ထိနိမိတ္တုပ္ပာဒနကမ္မတော စ ပုရိသနိမိတ္တုပ္ပာဒနကမ္မတော စ ဥဘတော ဗျ ဉ္ဇနမဿ အတ္ထီတိ **ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော**။ သော ဒုဝိဓော ဟောတိ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော, ပုရိသဥဘ တောဗျဉ္ဇနကောတိ။

တတ္ထ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၆) ဣတ္ထိနိမိတ္တံ ပါကဋံ ဟောတိ, ပုရိသနိမိတ္တံ ပဋိစ္ဆန္နံ။ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ ပုရိသနိမိတ္တံ ပါကဋံ ဟောတိ, ဣတ္ထိနိမိတ္တံ ပဋိစ္ဆန္နံ။ ဣတ္ထိဥဘ တောဗျဉ္ဇနကဿ ဣတ္ထီသု ပုရိသတ္တံ ကရောန္တဿ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ ပဋိစ္ဆန္နံ ဟောတိ, ပုရိသနိမိတ္တံ ပါ

ကဋံ ဟောတိ။ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ ပုရိသာနံ ကတ္တိဘာဝံ ဥပဂစ္ဆန္တဿ ပုရိသနိမိတ္တံ ပဋိစ္ဆန္နံ ဟော တိ, ဣတ္ထိနိမိတ္တံ ပာကဋံ ဟောတိ။ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော သယမ္ပိ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတိ, ပရမ္ပိ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာ ပေတိ။ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကော သယံ န ဂဏှာတိ, ပရံ ဂဏှာပေတီတိ ဣဒမေတေသံ နာနာကရဏံ။ ဣမဿ ပန ဒုဝိဓဿာပိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿနေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အတ္ထိ, န ဥပသမ္ပဒာတိ ဣဒမိဓ သန္နိဋ္ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယော ပကတတ္တံ ဘိက္ခုနိံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၅) တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ အညတရသ္မိံ ဒူသေတိ, အယံ **ဘိက္ခုနိဒူသကော** နာမ, ဧတဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒာ စ ဝါရိတာ။ ယော ပန ကာယသံသဂ္ဂေန သီလဝိနာသံ ပာပေတိ, တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒာ စ န ဝါရိတာ။ ဗလက္ကာရေန ပန ဩဒာတဝတ္ထဝသနံ ကတွာ အနိစ္ဆမာနံယေဝ ဒူသေန္တောပိ ဘိက္ခုနိဒူ သကောယေဝ။ ဗလက္ကာရေန ပန ဩဒာတဝတ္ထဝသနံ ကတွာ ဣစ္ဆမာနံ ဒူသေန္တော ဘိက္ခုနိဒူသကော န ဟောတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ဂိဟိဘာဝေ သမ္ပဋိစ္ဆိတမတ္တေယေဝ သာ အဘိက္ခုနီ ဟောတိ။ သကိံ သီလဝိပန္နံ ပန ပစ္ဆာ ဒူသေန္တော နေဝ ဘိက္ခုနိဒူသကော ဟောတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇမ္ပိ ဥပသမ္ပဒမ္ပိ လဘတိ။

၂၅၃၈. ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာဝိမုတ္တံ အာစရိယပရမ္ပရာဘတဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"ကေတော"**တိအာဒိ။ **"ကေ တော"**တိ ဣမိနာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿာပိ ဂဟဏံ ဘဝေယျာတိ တံ ပရိဝဇ္ဇေတုံ **"ဘိက္ခုနီနံ တု သန္တိကေ"** တိ ဝုတ္တံ။ ဧ တေန တံဒူသကဿ ဘဗ္ဗတံ ဒီပေတိ။ သော နေဝ ဘိက္ခုနိဒူသကော သိယာ, "ဥပသမ္ပဒံ လဘတေဝ စ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, သာ စ နေဝ ပရာဇိတာ"တိ ဣဒံ ဒုတိယကထာယ ဣဏာနေတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ကေဝလံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာ နာမ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယယေနေဝ ဝုတ္တံ။ **"သာ စ နေဝ ပရာဇိတာ"**တိ ဣမိနာ တဿာ စ ပုန ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒာယ ဘဗ္ဗတံ ဒီပေတိ။ အယမတ္ထော အဋ္ဌကထာ**ဂဏ္ဌိပဒေပိ** ဝုတ္တောယေဝ "ဘိက္ခုနီနံ ဝသေန ဧကတောဥပသမ္ပန္နံ ဒူသေတွာ ဘိက္ခုနိဒူသကော န ဟောတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇာဒီနိ လဘတိ, သာ စ ပာရာဇိကာ န ဟောတီတိ ဝိနိစ္ဆယော"တိ။

၂၅၃၉. "သိက္ခမာနာသာမဏေရီသု စ ဝိပ္ပဋိပန္နော နေဝ ဘိက္ခုနိဒူသကော ဟောတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇမ္ပိ ဥပသမ္ပဒမ္ပိ လဘတီ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၅) **အဋ္ဌကထာ**ဂတဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"သစေ အနုပသမ္ပန္နဒူသကော"** တိ။ **"ဥ ပသမ္ပဒံ လဘတေဝ စ ပဗ္ဗဇ္ဇံ"**န္တိ ဣဒံ ယထာဌာနေပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သာ စ နေဝ ပရာဇိတာ**တိ ဣဒံ ပန **အဋ္ဌကထာ ယ** အနာဂတတ္တာ စ အနုပသမ္ပန္နာယ ဥပသမ္ပန္နဝိကပ္ပာဘာဝတ စ န ယောဇေတဗ္ဗံ။ အသတိ ဟိ ဥပသမ္ပန္နဝိကပ္ပေ ပေ ပရာဇိတဝိကပ္ပာသင်္ဂဟော ပဋိသေဓော နိရတ္ထကောတိ သာ ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒာနံ ဘဗ္ဗာယေဝတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဣမေ ပန ပဏ္ဍကာဒယော ဧကာဒသ ပုဂ္ဂလာ "ပဏ္ဍကော, ဘိက္ခဝေ, အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္န နော နာသေတဗ္ဗော"တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၁၀၉) အဘဗ္ဗာယေဝ, နေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒာ စ န ရုဟတိ, တ သ္မာ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ။ ဇာနိတွာ ပဗ္ဗာဇေန္တော, ဥပသမ္ပာဒေန္တော စ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ။ အဇာနိတွာပိ ပဗ္ဗာဇိ တာ, ဥပသမ္ပာဒိတာ စ ဇာနိတွာ လိင်္ဂနာသနာယ နာသေတဗ္ဗာ။

ဧကာဒသအဘဗ္ဗပုဂ္ဂလကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၅၄၀. နူပသမ္ပာဒနီယောတ တိ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ **အနုပဇ္ဈာယကော** တိ အသန္နိဟိတဥပဇ္ဈာယော တ အ ဂ္ဂဟိတဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏော တ။ **ကရောတော**တိ အနုပဇ္ဈာယကံ ဥပသမ္ပာဒယတော။ **ဒုက္ကဋံ ဟောတီ** တိ အာစရိယ ဿ စ ဂဏဿ စ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ဟောတိ။ **န ကုပ္ပတိ သစေ ကတ** န္တိ သစေ အနုပဇ္ဈာယကဿ ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ ကတံ ဘဝေယျ, တံ န ကုပ္ပတိ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန အကုပ္ပေန ဌာနာရဟေန ကတတ္တာ။

၂၅၄၁. ကေစီတိ အဘယဂိရိဝါသိနော။ **"န ဂဟေတဗ္ဗမေဝ"** တိ **အဋ္ဌကထာယ** ဒဠှံ ဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ တံ ဝ စနံ။ တွေ စ ဥပဇ္ဈာယေ အသန္နိဟိတေပိ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏေ အကတေပိ ကမ္မဝါစာယံ ပန ဥပဇ္ဈာယကိတ္တနံ က တံယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အညထာ "ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတီ"တိ ဝုတ္တာယ ကမ္မဝိပတ္တိယာ သမ္ဘဝတော ကမ္မံ ကုပ္ပေယျ ယ။ တေနေဝ "ဥပဇ္ဈာယံ အကိတ္တေတွာ"တိ အဝတွာ "ဥပဇ္ဈံ အဂ္ဂါဟာပေတွာ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၇) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ ယထာ စ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရဿ ဥပသမ္ပဒကာလေ ကမ္မဝါစာယံ "ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တ စီဝရ"န္တိ အသန္တံ ဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာ ကမ္မဝါစာယ ကတာယပိ ဥပသမ္ပဒာ ရုဟတိ, ဧဝံ "အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော အာယသ္မတော ဓမ္မရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော"တိ အသန္တံ ပုဂ္ဂလံ ကိတ္တေတွာ ကေဝလံ သန္တပဒနီဟာ

ရေန ကမ္မတစာယ ကတာယ ဥပသမ္ပဒာ ရုဟတိယေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေတဟ ''န ကုပ္ပတိ သစေ ကတ''န္တိ။ ''န, ဘိက္ခဝေ, အနုပဇ္ဈာယကော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၁၁၇) ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တတ ''သော စ ပုဂ္ဂလော အနုပသမ္ပန္နော''တိ အဝုတ္တတ္တာ, ကမ္မဝိပတ္တိလက္ခဏဿ စ အသမ္ဘဝတော ''န ဂဟေတဗ္ဗမေဝ တ''န္တိ ဝုတ္တံ။

သေသေသု သဗ္ဗတ္ထပိ တိ သင်္ဃဂဏပဏ္ဍကထေယျသံဝါသကတိတ္ထိယပက္ကန္တကတိရစ္ဆာနဂတမာတုပိတုအရဟန္တဃာတကဘိက္ခုနိဒူသကသင်္ဃဘေဒကလောဟိတုပ္ပာဒကဥဘတောဗျဉ္ဇနကသင်္ခါတေဟိ ဥပဇ္ဈာယေဟိ ဥပသမ္ပာဒိတေသု သဗ္ဗေသု တေရသသု ဝိကပ္ပေသု။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ဘဂဝတာ ''န, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃေန ဥပဇ္ဈာယေန ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိအာဒိ။ န ကေဝလံ ဧတေသုယေဝ တေရသသု, အထ ''အပတ္တကအစီဝရကအစီဝရပတ္တကယာစိတကပတ္တယာစိတကစီဝရယာစိတကပတ္တစီဝရကာ''တိ ဧတေသု ဆသု ဝိကပ္ပေသု အယံ နယော ယောဇေတဗ္ဗောတိ။ **သေသ**-ဂ္ဂဟဏေန ဧတေသမ္ပိ သင်္ဂဟော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ ''န, ဘိက္ခဝေ, အပတ္တကော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ အာဒိ (မဟာဝ. ၁၁၈)။ **အယံ နယော**တိ ''န ကုပ္ပတိ သစေ ကတ''န္တိ ဝုတ္တနယော။

၂၅၄၂. **ပဉ္စဝီသတီ**တိ စတုဝီသတိ ဟရာဇိကာ, ဦနဝီသတိဝဿော စာတိ ပဉ္စဝီသတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဇာနံ ဦနဝီသတိဝဿော ပုဂ္ဂလော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ, ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော''တိ (မဟာဝ. ၉၉)။ **ဩသာရဏာ**တိ ဥပသမ္ပဒာသင်္ခါတော ဩသာရဏော။ တေနေဝ **စမ္မေယျကက္ခန္ဓကေ** ''တဉ္စေ သင်္ဃော ဩသာရေတိ, ဧကစ္စော သောသာရိတော''တိအာဒိဟဒဿ (မဟာဝ. ၃၉၆) **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဩသာရေတီတိ ဥပသမ္ပဒာကမ္မဝသေန ပဝေသေတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၉၆) ဝုတ္တံ။ **''နာသနာရဟော''**တိ က္လမိနာ ''ပဏ္ဍကော, ဘိက္ခဝေ, အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော''တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၁၀၉) ဥပသမ္ပာဒိတဿာပိ သေတကာနိ ဒတွာ ဂိဟိဘာဝံ ဟာပေတဗ္ဗတံ ဒီပေတိ။

၂၅၄၃. ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိ ဗာတ္တိံသာတိ **စမ္မေယျကက္ခန္ဓကေ** –

''ဟတ္ထစ္ဆိန္နော, ဘိက္ခဝေ, အပ္ပတ္တော ဩသာရဏံ, တဉ္စေ သင်္ဃော ဩသာရေတိ, သောသာရိတော။ ဟာဒစ္ဆိန္နော။ပေ.။ ဟတ္ထပာဒစ္ဆိန္နော။ ကဏ္ဏစ္ဆိန္နော။ နာသစ္ဆိန္နော။ ကဏ္ဏနာသစ္ဆိန္နော။ အင်္ဂုလိစ္ဆိန္နော။ အဠစ္ဆိန္နော။ ကဏ္ဍရစ္ဆိန္နော။ ဖဏဟတ္ထကော။ ခုဇ္ဇော။ ဝါမနော။ ဂလဂဏ္ဍီ။ လက္ခဏာဟတော။ ကသာဟတော။ လိခိတကော။ သီပဒိကော။ ပာပရောဂီ။ ပရိသဒူသကော။ ကာဏော။ ကုဏီ။ ခဉ္ဇော။ ပက္ခဟတော။ ဆိန္နိရိယာပထော။ ဇရာဒုဗ္ဗလော။ အန္ဓော။ မူဂေါ။ ပဓိရော။ အန္ဓမူဂေါ။ အန္ဓပဓိရော။ မူဂပဓိရော။ အန္ဓမူဂပဓိရော, ဘိက္ခဝေ, အပ္ပတ္တော ဩသာရဏံ, တဉ္စေ သင်္ဃော ဩသာရေတိ, သောသာရိတော''တိ (မဟာဝ. ၃၉၆) ဗာတ္တိံသ။

ကုဋ္ဌိအာဒိ စ တေရသာ တိ **မဟာခန္ဓကေ** အာဂတာ –

''ကုဋ္ဌိ ဂဏ္ဍိ ကိလာသိဉ္စ, သောသိဉ္စ အပမာရိကံ။
တထာ ရာဇဘဋံ စောရံ, လိခိတံ ကာရဘေဒကံ။

''ကသာဟတံ နရဉ္စေဝ, ပုရိသံ လက္ခဏာဟတံ။
ဣဏာယိကဉ္စ ဒာသဉ္စ, ပဗ္ဗာဇေန္တဿ ဒုက္ကဋ''န္တိ။ –

ယထာဝုတ္တာ တေရသ။

ဧဝမေတေ ပဉ္စစတ္တာလီသ ဝုတ္တာ။ တေသု ကသာဟတလက္ခဏာဟတလိခိတကာနံ တိဏ္ဏံ ဥဘယတ္ထ အာဂတတ္တာ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ဒွာစတ္တာလီသေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

“ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိဗာဟတ္တိံသ , ကုဋ္ဌိအာဒိ စ တေရသာ”တိ ယေ ပုဂ္ဂလာ ဝုတ္တာ, **တေသံ။ ဩသာရော အပ္ပတ္တောတိ** ဥပသမ္ပဒာအနနုရူပတိ အတ္ထော။ **ကတော စေတိ** အကတ္တဗ္ဗဘာဝမသလ္လက္ခန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ယဒိ ဥပသမ္ပဒာသင်္ခာတော ဩသာရော ကတော ဘဝေယျ။ **ရူဟတီတိ** သိဇ္ဈတိ, တေ ပုဂ္ဂလာ ဥပသမ္ပန္နာယေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။ အာစရိယာဒယော ပန အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တိ။ ယထာဟ **စမ္မေယျက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** – “ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒယော ပန ဒွတ္တိံသ သုဩသာရိတာ, ဥပသမ္ပာဒိတာ ဥပသမ္ပန္နာဝ ဟောန္တိ, န တေ လဗ္ဘာ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ။ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ, ပန ကာရကသင်္ဃော စ သာတိသာရာ, န ကောစိ အာပတ္တိတော မုစ္စတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၉၆)။

၂၅၄၄-၅. “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ တယော ဧကာနုဿာဝနေ ကာတုံ, တဉ္စ ခေါ ဧကေန ဥပဇ္ဈာယေနာ”တိ (မဟာဝ. ၁၂၃) ဝစနတော သစေ တယော အာစရိယာ ဧကသီမာယံ နိသိန္နာ ဧကဿ ဥပဇ္ဈာယဿ နာမံ ဂဟေတွာ တိဏ္ဏံ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခာနံ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ ကမ္မဝါစံ ဧကက္ခဏေ ဝတွာ တယော ဥပသမ္ပာဒေန္တိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတုမာဟ **“ဧကူပဇ္ဈာယကော ဟောတီ”** တိအာဒိ။

“တယော”တိ ဣဒံ **အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ** “သမ္ဗဟုလာနံ ထေရာန”န္တိ (မဟာဝ. ၁၂၃) အာဂတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဧကတောတိ** ဧကက္ခဏေ။ **အနုသာဝနန္တိ** ကမ္မဝါစံ။ **ဩသာရေတွာတိ** ဝတွာ။ **ကမ္မန္တိ** ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ။ **န စ ကုပ္ပတီတိ** န ဝိပဇ္ဇတိ။ **ကပ္ပတီ** တိ အဝိပဇ္ဇနတော ဧဝံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၅၄၆-၇. “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ တယော ဧကာနုဿာဝနေ ကာတု”န္တိ (မဟာဝ. ၁၂၃) ဝစနတော သစေ ဧကော အာစရိယော “ဗုဒ္ဓရက္ခိတော စ ဓမ္မရက္ခိတော စ သင်္ဃရက္ခိတော စ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော”တိ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခာနံ ပစ္စေကံ နာမံ ဂဟေတွာ ကမ္မဝါစံ ဝတွာ ဒွေ တယောပိ ဥပသမ္ပာဒေတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတုမာဟ **“ဧကူပဇ္ဈာယကော ဟောတီ”** တိအာဒိ။

ဥပသမ္ပဒံ အပေက္ခန္တီတိ **“ဥပသမ္ပဒာပေက္ခာ”** တိ ဥပသမ္ပဇ္ဇနကာ ဝုစ္စန္တိ။ **တေသံ နာမန္တိ** တေသံ ဥပသမ္ပဇ္ဇန္တာနဉ္စေဝ ဥပဇ္ဈာယာနဉ္စ နာမံ။ အနုပုဗ္ဗေန သာဝေတွာတိ ယောဇနာ, “ဗုဒ္ဓရက္ခိတော”တိအာဒိနာ ယထာဝုတ္တနယေန ကမ္မဝါစာယံ သကဋ္ဌာနေ ဝတွာ သာဝေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တေနာတိ** ဧကေန အာစရိယေန။ **ဧကတောတိ** ဒွေ တယော ဇနေ ဧကတော ကတွာ။ **အနုသာဝေတွာတိ** ကမ္မဝါစံ ဝတွာ။ **ကတံ** ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ။

၂၅၄၈. **အညမညာနုသာဝေတွာတိ** အညမညဿ နာမံ အနုသာဝေတွာ, ဂဟေတွာတိ အတ္ထော, အညမညဿ နာမံ ဂဟေတွာ ကမ္မဝါစံ ဝတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၅၄၉. တံ ဝိဓိံ ဒဿေတုမာဟ **“သုမနော”**တိအာဒိ။ **သုမနောတိ** အာစရိယော။ **တိဿထေရဿ** ဥပဇ္ဈာယဿ။ **သိဿကံ** သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ။ **အနုသာဝေတီတိ** ကမ္မဝါစံ သာဝေတိ။ **တိဿော** တိ ပဌမံ ဥပဇ္ဈာယဘူတဿ ဂဟဏံ။ **သုမနထေရဿာ** တိ ပဌမံ အာစရိယတ္တေရမာဟ။ ဣမေ ဒွေ ဧကသီမာယံ နိသီဒိတွာ ဧကက္ခဏေ အညမညဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ ကမ္မဝါစံ ဝဒန္တာ အတ္တနော အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ ပဋိစ္စ ဥပဇ္ဈာယာပိ ဟောန္တိ, အန္တေဝာသိကေ ပဋိစ္စ အာစရိယာပိ ဟောန္တိ, အညမညဿ ဂဏပူရကာ စ ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ –

> “သစေ ပန နာနာစရိယာ နာနာဥပဇ္ဈာယာ ဟောန္တိ, တိဿတ္ထေရော သုမနတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ, သုမနတ္ထေရော တိဿတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အနုဿာဝေတိ , အညမညဉ္စ ဂဏပူရကာ ဟောန္တိ, ဝဋ္ဋတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၂၃)။

၂၅၅၀. **ဣဓာတိ** ဣမသ္မိံ ဥပသမ္ပဒာအဓိကာရေ။ **ပဋိက္ခိတ္တာ** တိ “န တွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေနာ”တိ (မဟာဝ. ၁၂၃) ပဋိသိဒ္ဓါ။ လောကိယေဟိ အာဒိစ္စပုတ္တော မနူတိ ယော ပဌမကပ္ပိကော မနုဿာနံ အာဒိရာဇာ ဝုစ္စတိ, တဿ ဝံသေ ဇာတတ္တာ အာဒိစ္စော ဗန္ဓု ဧတဿာတိ **အာဒိစ္စဗန္ဓု,** ဘဂဝါ, တေန။

ဥပေါသထက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၅၁-၂. ယာ ဧကာဒသဟိ သီမာဝိပတ္တီဟိ ဝဇ္ဇိတာ တိသမ္ပတ္တိသံယုတာ နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ ဃဋ္ဋေတွာ သမ္မတာ, သာ အယံ ဗဒ္ဓသီမာ နာမ သိယာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ အတိခုဒ္ဒကာ, အတိမဟတီ, ခဏ္ဍနိမိတ္တာ, ဆာယာနိမိတ္တာ, အနိမိတ္တာ, ဗဟိသီမေ ဌိတသမ္မတာ, နဒိယာ သမ္မတာ, သမုဒ္ဒေ သမ္မတာ, ဇာတဿရေ သမ္မတာ, သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တေန သမ္မတာ, သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တေန သမ္မတာတိ “ဣမေဟိ ဧကာဒသဟိ အာကာရေဟိ သီမတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တီ”တိ (ပရိ. ၄၈၆) ဝစနတော ဣမာ ဧကာဒသ **ဝိပတ္တိသီမာယော** နာမ, ဝိပန္နသီမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ **အတိခုဒ္ဒကာ** နာမ ယတ္ထ ဧကဝီသတိ ဘိက္ခူ နိသီဒိတုံ န သက္ကောန္တိ။ **အတိမဟတီ** နာမ ယာ အန္တမသော ကေသဂ္ဂမတ္တေနာပိ တိယောဇနံ အတိက္ကမိတွာ သမ္မတာ။ **ခဏ္ဍနိမိတ္တာ** နာမ အဃဋိတနိမိတ္တာ ဝုစ္စတိ။ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ နိမိတ္တံ ကိတ္တေတွာ အနုက္ကမေနေဝ ဒက္ခိဏာယ, ပစ္ဆိမာယ, ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ကိတ္တေတွာ ပုန ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ပုဗ္ဗကိတ္တိတံ ပဋိကိတ္တေတွာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ အခဏ္ဍနိမိတ္တာ ဟောတိ။ သစေ ပန အနုက္ကမေန အာဟရိတွာ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ နိမိတ္တံ ကိတ္တေတွာ တတ္ထေဝ ဌပေတိ, ခဏ္ဍနိမိတ္တာ နာမ ဟောတိ။ အပရာပိ **ခဏ္ဍနိမိတ္တာ** နာမ ယာ အနိမိတ္တုပဂံ တစသာရရုက္ခံ ဝာ ခာဏုကံ ဝာ ပံသုပုဉ္ဇဝါလိကာပုဉ္ဇာနံ ဝာ အညတရံ အန္တရာ ဧကံ နိမိတ္တံ ကတွာ သမ္မတာ။ **ဆာယာနိမိတ္တာ** နာမ ပဗ္ဗတစ္ဆာယာဒီနံ ယံ ကိဉ္စိ ဆာယံ နိမိတ္တံ ကတွာ သမ္မတာ။ **အနိမိတ္တာ** နာမ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နိမိတ္တာနိ အကိတ္တေတွာ သမ္မတာ။ **ဗဟိသီမေ ဌိတသမ္မတာ** နာမ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ နိမိတ္တာနံ ဗဟိ ဌိတေန သမ္မတာ။

နဒိယာ သမုဒ္ဒေ ဇာတဿရေ သမ္မတာ နာမ ဧတေသု နဒိအာဒီသု သမ္မတာ။ သာ ဟိ ဧဝံ သမ္မတာပိ “သဗ္ဗာ, ဘိက္ခဝေ, နဒီ အသီမာ, သဗ္ဗော သမုဒ္ဒော အသီမော, သဗ္ဗော ဇာတဿရော အသီမော”တိ (မဟာဝ. ၁၄၈) ဝစနတော အသမ္မတာဝ ဟောတိ။ **သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တေန သမ္မတာ** နာမ အတ္တနော သီမာယ ပရေသံ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တေန သမ္မတာ။ သစေ ဟိ ပောရာဏကဿ ဝိဟာရဿ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ အမ္ဗော စေဝ ဇမ္ဗူ စာတိ ဒွေ ရုက္ခာ အညမညံ သံသဋ္ဌဝိဋပါ ဟောန္တိ, တေသု အမ္ဗဿ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ ဇမ္ဗူ, ဝိဟာရသီမာ စ ဇမ္ဗုံ အန္တော ကတွာ အမ္ဗံ ကိတ္တေတွာ ဗဒ္ဓါ ဟောတိ, အထ ပစ္ဆာ တဿ ဝိဟာရဿ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဝိဟာရေ ကတေ သီမံ ဗန္ဓန္တာ ဘိက္ခူ တံ အမ္ဗံ အန္တော ကတွာ ဇမ္ဗုံ ကိတ္တေတွာ ဗန္ဓန္တိ, သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္နာ ဟောတိ။ **သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တေန သမ္မတာ** နာမ အတ္တနော သီမာယ ပရေသံ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တေန သမ္မတာ။ သစေ ဟိ ပရေသံ ဗဒ္ဓသီမံ သကလံ ဝာ တဿာ ပဒေသံ ဝာ အန္တော ကတွာ အတ္တနော သီမံ သမ္မန္နတိ, သီမာယ သီမာ အဇ္ဈောတ္ထရိတာ နာမ ဟောတီတိ။ ဣတိ ဣမာဟိ ဧကာဒသဟိ ဝိပတ္တိသီမာဟိ ဝဇ္ဇိတာတိ အတ္ထော။

တိသမ္ပတ္တိသံယုတာတိ နိမိတ္တသမ္ပတ္တိ, ပရိသာသမ္ပတ္တိ, ကမ္မဝါစာသမ္ပတ္တီတိ ဣမာဟိ တီဟိ သမ္ပတ္တီဟိ သမန္နာဂတာ။ တတ္ထ **နိမိတ္တသမ္ပတ္တိယုတ္တာ** နာမ “ပဗ္ဗတနိမိတ္တံ, ပါသာဏနိမိတ္တံ, ဝနနိမိတ္တံ, ရုက္ခနိမိတ္တံ, မဂ္ဂနိမိတ္တံ, ဝမ္မိကနိမိတ္တံ, နဒီနိမိတ္တံ, ဥဒကနိမိတ္တ”န္တိ (မဟာဝ. ၁၃၈) ဧဝံ ဝုတ္တေသု အဋ္ဌသု နိမိတ္တေသု တသ္မိံ တသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ ယထာလဒ္ဓါနိ နိမိတ္တုပဂါနိ နိမိတ္တာနိ “ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ? ပဗ္ဗတော, ဘန္တေ, ဧသော ပဗ္ဗတော နိမိတ္တ”န္တိအာဒိနာ နယေန သမ္မာ ကိတ္တေတွာ သမ္မတာ။

ပရိသာသမ္ပတ္တိယုတ္တာ နာမ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန စတူဟိ ဘိက္ခူဟိ သန္နိပတိတွာ ယာဝတိကာ တသ္မိံ ဂါမခေတ္တေ ဗဒ္ဓသီမံ ဝာ နဒိသမုဒ္ဒဇာတဿရေ ဝာ အနောက္ကမိတွာ ဌိတာ ဘိက္ခူ, တေ သဗ္ဗေ ဟတ္ထပါသေ ဝာ ကတွာ, ဆန္ဒံ ဝာ အာဟရိတွာ သမ္မတာ။

ကမ္မဝါစာသမ္ပတ္တိယုတ္တာ နာမ “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, ယာဝတာ သမန္တာ နိမိတ္တာ ကိတ္တိတာ”တိ အာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၃၉) နယေန ဝုတ္တာယ ပရိသုဒ္ဓါယ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ သမ္မတာ။ ဧဝံ ဧကာဒသ ဝိပတ္တိသီမာယော အတိက္ကမိတွာ တိဝိဓသမ္ပတ္တိယုတ္တာ နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ ဃဋ္ဋေတွာ သမ္မတာ သီမာ ဗဒ္ဓသီမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၅၃၃-၄. ခဏ္ဍသမာနသံဝါသအဝိပ္ပဝါသာ အာဒယော အာဒိဘူတာ, အာဒိမှိ ဝါ ယာသံ သီမာနံ တာ **ခဏ္ဍသမာနသံဝါသာဝိပ္ပဝါသာဒီ,** တာသံ, တာဟိ ဝါ ပဘေဒေါ ခဏ္ဍသမာနသံဝါသာဒိဘေဒေါ, တတော **ခဏ္ဍသမာနသံဝါသာဒိဘေဒတော,** ခဏ္ဍသီမာ, သမာနသံဝါသသီမာ, အဝိပ္ပဝါသသီမာတိ ဣမာသံ သီမာနံ ဘေဒတောတိ ဝါ ကရဏဘူတာဟိ, ဟေတုဘူတာဟိ ဝါ ဇာတဘေဒေန ဝိဘာဂေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သမာနသံဝါသာဝိပ္ပဝါသာနမန္တရေ ခဏ္ဍာ ပရိစ္ဆိန္နာ တာဟိ အသင်္ကရာ သီမာ **ခဏ္ဍသီမာ** နာမ။ သမာနသံဝါသေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဧကတော ဥပေါသထာဒိကော သံဝါသော ဧတ္ထ ကရီယတီတိ **သမာနသံဝါသာ** နာမ။ **အဝိပ္ပဝါသာယ** လက္ခဏံ ''ဗန္ဓိတွာ''တိအာဒိနာ ဝက္ခတိ။ **ဣတိ ဗဒ္ဓါ တိဓာ ဝုတ္တာ**တိ ဧဝံ ဗဒ္ဓသီမာ တိပ္ပဘေဒါ ဝုတ္တာ။

ဥဒကုက္ခေပါ တိ ဟေတုမှိ နိဿက္ကဝစနံ။ သတ္တန္နံ အဗ္ဘန္တရာနံ သမာဟာရာ **သတ္တဗ္ဘန္တရာ,** တတောပိ စ။ အဗဒ္ဓါပိ တိဝိဓာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တတ္ထာ** တိ တာသု တီသု အဗဒ္ဓသီမာသု။ **ကာမပရိစ္ဆေဒါ** တိ သဗ္ဗဒိသာသု သီမံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ''ဣမဿ ပဒေသဿ ဧတ္တကော ကရော''တိ ဧဝံ ကရေန နိယမိတော ကာမပ္ပဒေသော။ ယထာဟ – ''ယတ္တကေ ပဒေသေ တဿ ကာမဿ ဘောဇကာ ဗလိံ ဟရန္တိ, သော ပဒေသော အပ္ပော ဝါ ဟောတု မဟန္တော ဝါ, 'ကာမသီမာ'တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ယမ္ပိ ဧကသ္မိံယေဝ ကာမက္ခေတ္တေ ဧကံ ပဒေသံ 'အယံ ဝိသုံ ကာမော ဟောတူ'တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိ, သောပိ ဝိသုံကာမသီမာ ဟောတိယေဝ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇)။

''ကာမပရိစ္ဆေဒါ''တိ ဣမိနာ စ နဂရပရိစ္ဆေဒါ စ သင်္ဂဟိတော။ ယထာဟ – ''ကာမဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ နဂရမ္ပိ ဂဟိတမေဝ ဟောတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇)။ နိဂမသီမာယ ဝိသုံယေဝ ဝုတ္တတ္တာ တဿာ ဣဓ သင်္ဂဟော န ဝတ္တဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှိ **ဟဋ္ဌိယံ** ''ယံ ကာမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ ယာ တဿ ဝါ ကာမဿ ကာမသီမာ, နိဂမဿ ဝါ နိဂမသီမာ, အယံ တတ္ထ သမာနသံဝါသာ ဧကူပေါသထာ''တိ (မဟာဝ. ၁၄၇)။ ဣမိဿာ ဝိသုံယေဝ လက္ခဏဿ ဝုတ္တတ္တာ ကာမသီမာလက္ခဏေနေဝ ဥပလက္ခိတာ။

၂၅၅၅. **''ဇာတဿရေ''** တိအာဒီသု ဇာတဿရာဒီနံ လက္ခဏံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ယော ပန ကေနစိ ခဏိတွာ အကတော သယံဇာတော သောဗ္ဘော သမန္တတော အာဂတေန ဥဒကေန ပူရိတော တိဋ္ဌတိ, ယတ္ထ နဒိယံ ဝက္ခမာနပ္ပကာရေ ဝဿကာလေ ဥဒကံ သန္တိဋ္ဌတိ, အယံ **ဇာတဿရော** နာမ။ ယောပိ နဒိံ ဝါ သမုဒ္ဒံ ဝါ ဘိန္ဒိတွာ နိက္ခန္တဥဒကေန ခဏိတော သောဗ္ဘော ဧတံ လက္ခဏံ ပာပုဏာတိ, အယမ္ပိ **ဇာတဿရော** ယေဝ။ **သမုဒ္ဒေါ** ပာကဋောယေဝ။

ယဿာ ဓမ္မိကာနံ ရာဇူနံ ကာလေ အနွဍ္ဎမာသံ အနုဒသာဟံ အနုပဉ္စာဟံ အနတိက္ကမိတွာ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဝလာဟကေသု ဝိဂတမတ္တေသု သောတံ ပစ္ဆိဇ္ဇတိ, အယံ နဒိသင်္ချံ န ဂစ္ဆတိ။ ယဿာ ပန ဤဒိသေ သုဝုဋ္ဌိကာလေ ဝဿာနဿ စတုမာသေ သောတံ န ပစ္ဆိဇ္ဇတိ, ယတ္ထ တိတ္ထေန ဝါ အတိတ္ထေန ဝါ **သိက္ခာကရဏီယေ** အာဂတလက္ခဏေန တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အန္တရဝါသကံ အနုက္ခိပိတွာ ဥတ္တရန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ ဧကဒ္ဒေင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ အန္တရဝါသကော တေမိယတိ, အယံ သမုဒ္ဒံ ဝါ ပဝိသတု တဠာကံ ဝါ, ပဘဝတော ပဋ္ဌာယ **နဒီ** နာမ။

သမန္တတော တိ သမန္တာ။ **မဇ္ဈိမဿာ** တိ ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ။ **ဥဒကုက္ခေပေ** တိ ဝက္ခမာနေန နယေန ထာမပ္ပမာဏေန ခိတ္တဿ ဥဒကဿ ဝါ ဝါလုကာယ ဝါ ပတိတဋ္ဌာနေန ပရိစ္ဆိန္နေ အန္တောပဒေသော။ ယထာ အက္ခဓုတ္တာ အာရုဂုဠံ ခိပန္တိ, ဧဝံ ဥဒကံ ဝါ ဝါလုကံ ဝါ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ထာမမဇ္ဈိမေန ပုရိသေန သဗ္ဗထာမေန ခိပိတဗ္ဗံ, တတ္ထ ယတ္ထ ဧဝံ ခိတ္တံ ဥဒကံ ဝါ ဝါလုကာ ဝါ ပတတိ, အယံ **ဥဒကုက္ခေပေ** နာမာတိ။ **ဥဒကုက္ခေပသညိတော**တိ ''ဥဒကုက္ခေပေ''တိ သလ္လက္ခိတော။

၂၅၅၆. **အကာမကေ အရညေ**တိ ဝိဉ္ဈာဋဝိသဒိသေ ကာမရဟိတေ မဟာအရညေ။ **သမန္တတော သတ္တေဝဗ္ဘန္တရာ**တိ အတ္တနော ဌိတဋ္ဌာနတော ပရိက္ခိပိတွာ သတ္တေဝ အဗ္ဘန္တရာ ယဿာ သီမာယ ပရိစ္ဆေဒါ, အယံ သတ္တဗ္ဘန္တရနာမိကာ သီမာ နာမ။

၂၅၅၇. **ဂုဠုက္ခေပနယေနာ** တိ အက္ခဓုတ္တကာနံ အာရုဂုဠုက္ခိပနာကာရေန။ **ဥဒကုက္ခေပကာ** တိ ဥဒကုက္ခေပသဒိသာ ဝသေန။

၂၅၅၈. ဣမာယံ ဒ္ဝိန္နံ သီမာနံ ဝမုနက္ကမံ ဒဿေတုမာဟ **"အဗ္ဘန္တရူဒကုက္ခေပဟ, ဌိတောကာသာ ပရံ သိယု"**န္တိ။ **ဌိတောကာသာ ပရ**န္တိ ပရိသာယ ဌိတဋ္ဌာနတော ပရံ, ပရိသပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ သတ္တဗ္ဘန္တရာ စ မိနိတဗ္ဗာ, ဥဒကုက္ခေပေါ စ ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၂၅၅၉-၆၀. အန္တောပရိစ္ဆေဒေ တိ ဥဒကုက္ခေပေန ဝါ သတ္တဗ္ဘန္တရေဟိ ဝါ ပရိစ္ဆိန္နောကာသဿ အန္တော။ ဟတ္ထပါသံ ဝိဟာယ ဌိတော ဝါ ပရံ တတ္တကံ ပရိစ္ဆေဒံ အနတိက္ကမ္မ ဌိတော ဝါတိ ယောဇနာ, သီမန္တရိကတ္ထာယ ဌပေတဗ္ဗံ ဧကံ ဥဒကုက္ခေပံ ဝါ သတ္တဗ္ဘန္တရံ ဝါ ဧဝ ဝါ အနတိက္ကမ္မ ဌိတောတိ အတ္ထော။

ကမ္မံ ဝိကောပေတီ တိ အန္တော ဌိတော ကမ္မဿ ဝဂ္ဂဘာဝကရဏတော, ဗဟိ တတ္တကံ ပဒေသံ အနတိက္ကမိတွာ ဌိတော အညဿ သင်္ဃဿ ဂဏပူရဏဘာဝံ ဂစ္ဆန္တော သီမာယ သင်္ကရဘာဝကရဏေန ကမ္မံ ဝိကောပေတိ။ ဣတိ ယသ္မာ အဋ္ဌကထာနယော, **တသ္မာ သော** အန္တောသီမာယ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတော ဟတ္ထပါသေ ဝါ ကာတဗ္ဗော, သီမန္တရိကတ္ထာယ ပရိစ္ဆိန္နောကာသတော **ဗဟိ ဝါ** ကာတဗ္ဗော။ တတ္တကံ ပရိစ္ဆေဒံ အနတိက္ကမိတွာ ဌိတော ယထာဌိတောဝ သစေ အညဿ ကမ္မဿ ဂဏပူရကော န ဟောတိ, ကမ္မံ န ကောပေတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၂၅၆၁-၂. သဏ္ဌာန န္တိ တိကောဏဒိသဏ္ဌာနံ။ **နိမိတ္တ** န္တိ ပဗ္ဗတာဒိနိမိတ္တံ။ **ဒိသာကိတ္တန** န္တိ "ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ"န္တိအာဒိနာ ဒိသာကိတ္တနံ။ **ပမာဏ**န္တိ တိယောဇနပရမံ ပမာဏံ ။ **သောဓေတွာ**တိ ယသ္မိံ ကမကွာ ခေတ္တေ သီမံ ဗန္ဓတိ, တတ္ထ ဝသန္တေ ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခူ ဗဒ္ဓသီမဝိဟာရေ ဝသန္တေ သီမာယ ဗဟိ ဂန္တွာ အဒတွာ, အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရေ ဝသန္တေ ဟတ္ထပါသံ ဥပနေတဗ္ဗေ ဟတ္ထပါသံ နေတွာ အဝသေသေ ဗဟိသီမာယ ကတွာ သဗ္ဗမဂ္ဂေသု အာရက္ခံ ဝိဒဟိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သီမ**န္တိ ခဏ္ဍသီမံ။

ကီဒိသန္တိ အာဟ **"တိကောဏ"**န္တိအာဒိ။ **ပဏဝူပမ**န္တိ ပဏဝသဏ္ဌာနံ မဇ္ဈေ သံခိတ္တံ ဥဘယကောဋိယာ ဝိတ္ထတံ။ "ဝိတာနာကာရံ ဓနုကာကာရ"န္တိ **အာကာရ**-သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ **ဓနုကာကာရ**န္တိ အာရောပိတဓနုသဏ္ဌာနံ, "မုဒိင်္ဂူပမံ သကဋူပမ"န္တိ **ဥပမာ**-သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ **မုဒိင်္ဂူပမ** န္တိ မဇ္ဈေ ဝိတ္ထတံ ဥဘယကောဋိယာ တနုကံ တုရိယဝိသေသံ မုဒိင်္ဂန္တိ ဝဒန္တိ, တာဒိသန္တိ အတ္ထော။ သီမံ ဗန္ဓေယျာတိ ယောဇနာ။

၂၅၆၃. ပဗ္ဗတာဒိနိမိတ္တုပဂနိမိတ္တာနိ ဒဿေတုမာဟ **"ပဗ္ဗတ"** န္တိအာဒိ။ ဣတိ အဋ္ဌ နိမိတ္တာနိ ဒီပယေတိ ယောဇနာ။ တတ္ထေဝံ သင်္ခေပတော နိမိတ္တုပဂတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – သုဒ္ဓပံသုသုဒ္ဓပါသာဏဉဘယမိဿကဝသေန (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) တိဝိဓောပိ ဟိ **ပဗ္ဗတော** ဟတ္ထိပ္ပမာဏတော ပဋ္ဌာယ ဥဒ္ဓံ နိမိတ္တုပကော, တတော ဩမကတရော န ဝဋ္ဋတိ။ အန္တောသာရေဟိ ဝါ အန္တောသာရမိဿကေဟိ ဝါ ရုက္ခေဟိ စတုပဉ္စရုက္ခမတ္တမ္ပိ **ဝနံ** နိမိတ္တုပဂံ, တတော ဦနတရံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဟသာဏနိမိတ္တေ** အယဂုဠမ္ပိ ဟသာဏသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ ယော ကောစိ ဟသာဏော ဥက္ကံသေန ဟတ္ထိပ္ပမာဏတော ဩမကတရံ အာဒိံ ကတွာ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန ဒ္ဝတ္တိံသပလဂုဠပိဏ္ဍပရိမာဏော နိမိတ္တုပကော, န တတော ခုဒ္ဒကတရော။ ပိဋ္ဌိပါသာဏော ပန အတိမဟန္တောပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ရုက္ခော** ဇီဝန္တောယေဝ အန္တောသာရော ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတော အန္တမသော ဥဗ္ဗေဓတော အဋ္ဌင်္ဂုလော ပရိဏာဟတော သူစိဒဏ္ဍပ္ပမာဏောပိ နိမိတ္တုပကော, န တတော ဩရံ ဝဋ္ဋတိ။ **မဂ္ဂေါ** ဇင်္ဃမဂ္ဂေါ ဝါ ဟောတု သကဋမဂ္ဂေါ ဝါ, ယော ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဒ္ဝေ တီဏိ ကမဂ္ဂေတ္တာနိ ဂစ္ဆတိ, တာဒိသော ဇင်္ဃသကဋသတ္ထေဟိ ဝဠဉ္ဇိယမာနောယေဝ နိမိတ္တုပကော, အဝဠဉ္ဇော န ဝဋ္ဋတိ။ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန တံဒိဝသံ ဇာတော အဋ္ဌင်္ဂုလုဗ္ဗေဓော ကောဝိသာဏမတ္တောပိ **ဝမ္မိကော** နိမိတ္တုပကော, တတော ဩရံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဥဒကံ** ယံ အသန္ဒမာနံ အာတဋ္ဌဟောက္ခရဏီတဠာက ဇာတဿရလောဏိသမုဒ္ဒာဒီသု ဌိတံ, တံ အာဒိံ ကတွာ အန္တမသော တင်္ခဏံယေဝ ပထဝိယံ ခတေ အာတဋ္ဌေ ဃဋေဟိ အာဟရိတွာ ပူရိတမ္ပိ ယာဝ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနာ သဏ္ဌဟနကံ နိမိတ္တုပဂံ, ဣတရံ သန္ဒမာနကံ, ဝုတ္တပရိစ္ဆေဒ ကာလံ အတိဋ္ဌန္တံ, ဘာဇနဂတံ ဝါ န ဝဋ္ဋတိ။ ယာ အဗဒ္ဓသီမာလက္ခဏေ **နဒီ** ဝုတ္တာ, သာ နိမိတ္တုပကာ, အညာ န ဝဋ္ဋတီတိ။

၂၅၆၄. တေသူတိ နိဒ္ဒါရဏေ ဘုမ္မံ။ **တီဏီ**တိ နိဒ္ဒါရိတဗ္ဗဒဿနံ, ဣမိနာ ဧကံ ဝါ ဒ္ဝေ ဝါ နိမိတ္တာနိ န ဝဋ္ဋန္တီတိ ဒဿေတိ။ ယထာဟ – "သာ ဧဝံ သမ္မန္နိတွာ ဗဇ္ဈမာနာ ဧကေန, ဒ္ဝီဟိ ဝါ နိမိတ္တေဟိ အဗဒ္ဓာ ဟောတီ"တိ

(မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈)။ **သတေနာပီတိ** ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒေါ သမ္ပိဏ္ဍနာယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တေန ဝီသတိယာ, တိံသာယ တ နိမိတ္တ တေဟိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။

၂၅၆၅. တိယောဇနံ ပရံ ဥက္ကဋ္ဌော ပရိစ္ဆေဒော ဧတိဿာတိ **တိယောဇနပရာ**။ ''ဝီသတိ''တိအာဒီနံ သင်္ဃာနေ, သင်္ဃေယျေ စ ဝတ္တနတော ဣဓ သင်္ဃာနေ ဝတ္တမာနံ **ဝီသတိ**-သဒ္ဒံ ဂဟေတွာ **ဧကဝီသတိ ဘိက္ခူန** န္တိ ဘိန္န နာဓိကရဏနိဒ္ဒေသော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ''ဧကဝီသတိ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓဝသေန နိဂ္ဂဟီတလောပေဟ, ဝီ သတိဝဂ္ဂကရဏီယပရမတ္တာ သင်္ဃကမ္မဿ ကမ္မာရဟေန သဒ္ဓိံ ဘိက္ခူနံ ဧကဝီသတိံ ဂဏှနတ္တိတိ အတ္ထော, ဣဒ္ဓဋ္ဌ နိသိန္နာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဟေဋ္ဌိမန္တတော ဟိ ယတ္ထ ဧကဝီသတိ ဘိက္ခူ နိသီဒိတုံ သက္ကောန္တိ, တတ္တ ကေ ပဒေသေ သီမံ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

၂၅၆၆. ယာ ဥက္ကဋ္ဌာယပိ ယာ စ ဟေဋ္ဌိမာယပိ ကေသဂ္ဂမတ္တတောပိ အဓိကာ တ ဦနာ တ, **ဧတာ ဒွေပိ** သီမာ ယော ''အသီမာ''တိ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

၂၅၆၇. **သမန္တတော သဗ္ဗမေဝ နိမိတ္တံ ကိတ္တေတွာ** တိ ပုဗ္ဗဒိသာနုဒိသာဒီသု ပရိတော သဗ္ဗဒိသာသု ယထာလဒ္ဓံ နိမိတ္တောပဂံ သဗ္ဗနိမိတ္တံ ''ဝိနယဓရေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ 'ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ'န္တိ? 'ပဗ္ဗတော, ဘန္တေ'တိ။ ပုန ဝိနယဓရေန 'ဧသော ပဗ္ဗတော နိမိတ္တ''န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန နိ မိတ္တေန နိမိတ္တံ ဃဋေတွာ ကိတ္တေတွာ။ ဉတ္တိ ဒုတိယာ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော, ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင် ယော, ယာဝတာ သမန္တာ နိမိတ္တာ ကိတ္တိတာ''တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၃၉) **ပဒဘာဇနေ** ဝုတ္တေန ဉတ္တိဒုတိယေန ကမ္ မေနာတိ အတ္ထော။ **အရဟတိ** ပဟောတိ ဝိနယဓရောတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၅၆၈. **ဗန္ဓိတုံ** တိ ယထာဝုတ္တလက္ခဏနယေန သမာနသံဝာသသီမံ ပဋ္ဌမံ ဗန္ဓိတုံ။ **အနန္တရန္တိ** ကိစ္စန္တရေန ဗျဝဟိတံ အကတွာ, ကာလက္ခေပံ အကတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, သီမံ သမူဟနိတုကာမာနံ ပစ္စတ္ထိကာနံ ဩကာသံ အဒတွာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပစ္ဆာ** တိ သမာနသံဝာသသမ္မုတိတော ပစ္ဆာ။ စီဝရာဝိပ္ပဝါသကံ သမ္မန္နိတွာန ယာ ဗဒ္ဓာ, သာ ''အဝိပ္ပဝါသာ''တိ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။

တတ္ထ **စီဝရာဝိပ္ပဝါသကံ သမ္မန္နိတွာန ယာ ဗဒ္ဓာ** တိ ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, ယာ သာ သင်္ဃေန သီမာ သမ္မတာ သမာနသံဝာသာ ဧကုပေါသထာ။ပေ။ ဌပေတွာ ဂါမဉ္စ ဂါမူပစာရဉ္စ, ခမတိ သင်္ဃဿ, တသ္မာ တု ဏှီ, ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ''တိ (မဟာဝ. ၁၄၄) ဝုတ္တနယေန စီဝရေန အဝိပ္ပဝါသံ သမ္မန္နိတွာ ယာ ဗဒ္ဓာ။ **သာ အဝိပ္ပ ဝါသာတိ ဝုစ္စတီ**တိ တတ္ထ ဝသန္တာနံ ဘိက္ခူနံ စီဝရေန ဝိပ္ပဝါသနိမိတ္တာပတ္တိယာ အဘာဝတော တထာ ဝုစ္စတိ, ''အဝိပ္ပဝါသသီမာ''တိ ဝုစ္စတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၅၆၉. ''ယာ ကာစိ နဒိလက္ခဏပ္ပတ္တာ နဒီ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ 'ဧတံ ဗဒ္ဓသီမံ ကရောမာ'တိ ကတာပိ အသီ မာဝ ဟောတီ''တိအာဒိကံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇) **အဋ္ဌကထာ**နယံ ဒဿေတုမာဟ **''နဒီ။ပေ။ န ဧတ္ထရတီ''** တိ, န ပတ္ ထရတိ သီမာဘာဝေန ဗျာပိနီ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တေနေဝာ**တိ ယေန န ဧတ္ထရတိ, တေနေဝ ကာရဏေန။ **အဗ္ ရဝီ**တိ ''သဗ္ဗာ, ဘိက္ခဝေ, နဒီ အသီမာ, သဗ္ဗော သမုဒ္ဒော အသီမော, သဗ္ဗော ဇာတဿရော အသီမော''တိ (မဟာဝ. ၁၄၇) အဘာသိ။

သီမာကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၅၇၀. အဋ္ဌမိယာပိ ဥပေါသထတောဟာရတ္တာ ဒိနဝသေန ဥပေါသထာနံ အတိရေကတ္တေပိ ဣဓ အဓိပ္ပေတေ ယေဝ ဥပေါသထေ ဂဟေတွာ အာဟ **''နဝေတေ''**တိ။

၂၅၇၁-၃. တေ သရူပတော ဒဿေတုမာဟ **''စာတုဒ္ဒသော။ပေ။ ကမ္မေနုပေါသထာ''** တိ။ စတုဒ္ဒသန္နံ ပူရဏော **စာတုဒ္ဒသော** ။ ပန္နရသန္နံ ပူရဏော **ပန္နရသော** ။ ယဒါ ပန **ကောသမ္ဗက္ခန္ဓကေ** (မဟာဝ. ၄၅၁ အာဒယော) အာဂတန ယေန ဘိန္နေ သင်္ဃေ ဩသာရိတေ တသ္မိံ ဘိက္ခုသ္မိံ သင်္ဃော တဿ ဝတ္ထုဿ ဝူပသမာယ သင်္ဃသာမဂ္ဂိံ က

ရောတိ, တအ ‘‘တာဝဒေဝ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော, ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗ’’န္တိ (မဟာဝ. ၄၇၅) ဝစနတော ဧပေ တ္တတ စာတုဒ္ဒသပန္နရသေ အညောပိ ယော ကောစိ ဒိဝသော **သာမဂ္ဂီ ဥပေါသထော** တိ။ ဧတ္ထ ဣတိ-သဒ္ဒေါ လုတ္တ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ စာတုဒ္ဒသော, ပန္နရသော, သာမဂ္ဂီ စ ဥပေါသထောတိ ဧတေ တယောပိ ဥပေါသထာ **ဒိဝသေနေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ** ဒိဝသေနေဝ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

သင္ဃေဥပေါသထော တိ သင္ဃေန ကာတဗ္ဗဥပေါသထော။ **ဂဏေပုဂ္ဂလုပေါသထော** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ န ယော။ သာဓုသာဓနေလက္ခဏဿ သမ္ဗန္ဓဿ လဗ္ဘမာနတ္တာ ‘‘သင္ဃေ’’တိအာဒီသု သာမိဝစနပ္ပသင္ဂေ ဘုမ္မ နိဒ္ဒေသော။ ဥပေါသထော သာဓ္ဓော ကမ္မဘာဝတော, သင္ဃဂဏပုဂ္ဂလာ သာဓနံ ကာရကဘာဝတော။

သုတ္တဿ ဥဒ္ဒေသော **သုတ္တုဒ္ဒေသော,** သုတ္တုဒ္ဒေသောတိ အဘိဓာနံ နာမံ ယဿ သော **သုတ္တုဒ္ဒေသာ ဘိဓာနော။ ကမ္မေနာ**တိ ကိစ္စဝသေန။

၂၅၇၄. ‘‘အဓိဋ္ဌာန’’န္တိ တစ္စလိင်္ဂမပေက္ခိတ္တတ **‘‘နိဒ္ဒိဋ္ဌ’’** န္တိ နပုံသကနိဒ္ဒေသော။ တစ္စလိင်္ဂာ ဟိ တဗ္ဗာဒ ယောတိ ဟတိမောက္ခော နိဒ္ဒိဋ္ဌော, ဟာရိသုဒ္ဓိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ပုမိတ္ထိလိင်္ဂေန ယောဇေတဗ္ဗာ။

၂၅၇၅. **ဝုတ္တာ** တိ ‘‘ပဥ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ, နိဒာနံ ဥဒ္ဒိသိတ္တတ အဝသေသံ သုတေန သာဝေတ ဗ္ဗံ, အယံ ပဌမော ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသော’’တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၅၀) ဒေသိတာ, သယဥ္စ တေသဥ္စ ဥဒ္ဒေသေ သင္ခေပ တော ဒဿေတုမာဟ **‘‘နိဒာန’’**န္တိအာဒိ။ **သာဝေတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ ‘‘သုတေနာ’’တိ သေသော။ **သေသကန္တိ** အနုဒ္ဒိဋ္ဌ ဋ္ဌာနံ –

‘‘သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင္ဃော။ပေ။ အာဝိကတာ ဟိဿ ဖာသု ဟောတီတိ ဣမံ နိဒာနံ ဥဒ္ဒိသိတ္တတ ‘ဥ ဒ္ဒိဋ္ဌံ ခေါ အာယသ္မန္တော နိဒာနံ, တတ္ထာယသ္မန္တေ ပုစ္ဆာမိ ကစ္စိတ္ထ ပရိသုဒ္ဓာ, ဒုတိယမ္ပိ ပုစ္ဆာမိ။ပေ။ ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ’တိ ဝတ္တတ ‘ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ခေါ အာယသ္မန္တော နိဒာနံ။ သုတာ ခေါ ပနာယသ္မန္တေဟိ စတ္တာ ရော ဟာရာဇိကာ ဓမ္မာ။ပေ။ အဝိဝဒမာနေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗ’’န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၅၀) –

အဋ္ဌကထာယ ဝုတ္တနယေန အဝသေသံ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ။

၂၅၇၆. **သေသေသုပီ**တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာပေက္ခာယ သေသေသု ဟာရာဇိကုဒ္ဒေသာဒီသုပိ။ **‘‘အယမေဝ နယော ဉေယျ ယော’’**တိ သာမညေန ဝုတ္တေပိ ‘‘ဝိတ္ထာရေနေဝ ပဥ္စမော’’တိ ဝစနတော ဝိတ္ထာရုဒ္ဒေသေ ‘‘သာဝေတဗ္ဗံ တု သေသ က’’န္တိ အယံ နယော န လဗ္ဘတိ။ ‘‘သာဝေတဗ္ဗံ တု သေသက’’န္တိ ဝစနတော ဟာရာဇိကုဒ္ဒေသာဒီသု ယသ္မိံ ဝိပ္ပက တေ အန္တရာယော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန သဒ္ဓိံ အဝသေသံ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ။ နိဒာနုဒ္ဒေသေ ပန အနုဒ္ဒိဋ္ဌေ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ။ ဘိက္ခုနိဟတိမောက္ခေ အနိယတုဒ္ဒေသဿ ပရိဟီနတ္တာ **‘‘ဘိက္ခုနီနဉ္စ စတ္တာရော’’** တိ ဝုတ္တံ။ **ဥဒ္ဒေသာ နဝိမေ ပနာ** တိ ဘိက္ခူနံ ပဉ္စ, ဘိက္ခုနီနံ စတ္တာရောတိ ဥဘတောဟတိမောက္ခေ ဣမေ နဝ ဥဒ္ဒေသာ ဝုတ္တာတိ အတ္ထော။

၂၅၇၇. **ဥပေါသထေ**တိ သင္ဃုပေါသထေ။ **အန္တရာယ** န္တိ ရာဇန္တရာယာဒိကံ ဒသဝိဓံ အန္တရာယံ။ ယထာဟ – ‘‘ရာဇန္တရာယော စောရန္တရာယော အဂ္ဂျန္တရာယော ဥဒကန္တရာယော မနုဿန္တရာယော အမနုဿန္တရာယော ဝါဠန္တရာယော သရီသပန္တရာယော ဇီဝိတန္တရာယော ဗြဟ္မစရိယန္တရာယော’’တိ (မဟာဝ. ၁၅၀)။

တတ္ထ သစေ ဘိက္ခူသု ‘‘ဥပေါသထံ ကရိဿာမာ’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၅၀) နိသိန္နေသု ရာဇာ အာဂစ္ဆတိ, အယံ **ရာဇန္တရာယော** ။ စောရာ အာဂစ္ဆန္တိ, အယံ **စောရန္တရာယော** ။ ဒဝဒါဟော အာဂစ္ဆတိ တ, အာဝာသေ တ အ ဂ္ဂိ ဥဋ္ဌဟတိ, အယံ **အဂ္ဂျန္တရာယော** ။ မေဃော တ ဥဋ္ဌေတိ, ဩဃော တ အာဂစ္ဆတိ, အယံ **ဥဒကန္တရာယော** ။ ဗဟူ မနုဿာ အာဂစ္ဆန္တိ, အယံ **မနုဿန္တရာယော** ။ ဘိက္ခုံ ယက္ခော ဂဏှာတိ, အယံ **အမနုဿန္တရာယော** ။ ဗျဂ္ဃာဒယော စဏ္ဍမိဂါ အာဂစ္ဆန္တိ, အယံ **ဝါဠန္တရာယော** ။ ဘိက္ခုံ သပ္ပာဒယော ဍံသန္တိ, အယံ **သရီသပန္တရာ**

ယော။ ဘိက္ခု ဂိလာနော တ ဟောတိ, ကာလံ တ ကရောတိ, ဝေရိနော တ တံ မာရေတုံ ဂဏှန္တိ, အယံ **ဇီဝိတန္တရာယော**။ မနုဿာ ဇော တ ဗဟုံ တ ဘိက္ခုံ ဗြဟ္မစရိယာ စာဝေတုကာမာ ဂဏှန္တိ, အယံ **ဗြဟ္မစရိယန္တရာယော**။

"စေတ"တိ ဣမိနာ အန္တရာယေ၀ အန္တရာယသညိနာ ဝိတ္ထာရုဒ္ဒေသေ အကတေပိ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ **အနုဒ္ဒေသော**တိ ဝိတ္ထာရေန အနုဒ္ဒေသော။ **နိတရိတော**တိ "န, ဘိက္ခဝေ, အသတိ အန္တရာယေ သံခိတ္တေန ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ (မဟာ၀. ၁၅၀) ပဋိသိဒ္ဓေ။ ဣမိနာ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သတိ အန္တရာယေ သံခိတ္တေန ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတု"န္တိ (မဟာ၀. ၁၅၀) ဣဒမ္ပိ ဝိဘာဝိတံ ဟောတိ။

၂၅၇၈. **တသ္မာ** တိ ဟတိမောက္ခသ္မာ။ ဣသ္မရဏှာသ္မ ဟေတုမာဟ **"'ထေရာဓေယျ'န္တိ ဟဌတော"** တိ။ **ထေရာဓေယျ** န္တိ ထေရာဓီနံ, ထေရာယတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဟဌတော**တိ ဟဌိဝစနတော။ "ယော တတ္ထ ဘိက္ခု ဗျတ္တော ပဋိဗလော, တသ္သာဓေယျံ ဟတိမောက္ခ"န္တိ (မဟာ၀. ၁၅၅) ဝစနတော အာဟ **"အဝတ္တန္တေနာ"** တိ အာဒိ။ **အဝတ္တန္တေနာ** တိ အန္တမသော ဒွေဝပိ ဥဒ္ဒေသေ ဥဒ္ဒိသိတုံ အသက္ကောန္တေန။ ထေရေန ယော **အဇ္ဈိဋ္ဌော,** ဇေဝမဇ္ဈိဋ္ဌသ္သ **ယသ္သ ပန** ထေရသ္သ, နဝသ္သ, မဇ္ဈိမသ္သ တ **သော** ဟတိမောက္ခော **ဝတ္တတိ** ပဂုဏော ဟောတိ, သော ဣသ္သရောတိ သမ္ဗန္ဓော။

အဇ္ဈိဋ္ဌော တိ "တွံ, အာဝုသော, ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသာ"တိ အာဏတ္တော, ဣမိနာ အနာဏတ္တသ္သ ဥဒ္ဒိသိတုံ သာမတ္ထိယာ သတိပိ အနိဿရဘာဝတေ ဒီပိတော ဟောတိ။ ယထာဟ – "သစေ ထေရသ္သ ပဉ္စ တ စတ္တာရော တ တယော တ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ နာဂစ္ဆန္တိ, ဒွေ ပန အခဏ္ဍာ သုဝိသဒာ တစုဂ္ဂတာ ဟောန္တိ, ထေရာယတ္တော၀ ဟတိမောက္ခော။ သစေ ပန တ္တကမ္ပိ ဝိသဒံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ဗျတ္တသ္သ ဘိက္ခုနော အာယတ္တော ဟောတီ"တိ (မဟာ၀. အဋ္ဌ. ၁၅၅)။

၂၅၇၉. **ဥဒ္ဒိသန္တေ** တိ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တေ။ **သမာ တ**တိ အာတသိကေဟိ ဂဏနေန သမာ တ။ **အပ္ပာ တ** တိ ဦနာ တ။ **အာဂစ္ဆန္တိ သစေ ပနာ** တိ သစေ ပန အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ။ **သေသကန္တ**တိ အနုဒ္ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနံ။

၂၅၈၀. **ဥဒ္ဒိဋ္ဌမတ္တေ** တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌက္ခဏေယေဝ ကထာရမ္ဘတော ပုဗ္ဗမေဝ။ "တ"တိ ဣဒံ တ္တောပိ ယောဇေတဗ္ဗံ, ဣမိနာ အဝုတ္တံ "အဝုဋ္ဌိတာယ တ"တိ ဣမံ ဝိကပ္ပံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ **အဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယာ** တိ စ ဘိက္ခုပရိသာယ အညမညံ သုခကထာယ နိသိန္နာယယေဝတိ အတ္ထော။ **ပရိသာယာ**တိ တ္တေ "ဧကစ္စာယာ"တိ စ "သဗ္ဗာယာ"တိ စ သေသော။ ဘိက္ခူနံ ဧကစ္စာယ ပရိသာယ ဝုဋ္ဌိတာယ တ သဗ္ဗာယ ပရိသာယ ဝုဋ္ဌိတာယ တတိ ယောဇနာ။ **တေသန္တိ** ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ အာတသိကာနံ။ **မူလေ**တိ သန္တိကေ။ ဟရိသုဒ္ဓိ ကာတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။ "ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ အာဂစ္ဆန္တိ ဗဟုတရာ, တေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူဟိ ပုန ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တနယံ ဒဿေတုမာဟ **"သစေ ဗဟူ"**တိ။ တ္တေ "ပုန ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗ"န္တိ သေသော။ သဗ္ဗဝိကပ္ပေသု ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာ တ ပုန ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ အယံ ပနေတ္ထ သေသဝိနိစ္ဆယော –

"ပန္နရသောတသိကာနံ၊ ဣတရာနံ သစေတရော။
သမာနေတရေနုဝတ္တန္တု၊ ပုရိမာနံ သစေဓိကာ။
ပုရိမာ အနုဝတ္တန္တု၊ တေသံ သေသေသ္ပယံ နယော။

"ဟဋိပဒေတသိကာနံ ၊
ဣတရာနံ ဥပေါသထော။
သမထောကာနံ သာမဂ္ဂီ၊
မူလဋ္ဌာ ဒေန္တု ကာမတော။

ဗဟိ ဂန္တွာန ကာတဗ္ဗော၊
နော စေ ဒေန္တိ ဥပေါသထော။

ဒေယျာနိစ္ဆာယ သာမဂ္ဂီ၊
ဗဟူသု ဗဟိ တ ဝဇေ။

''ဟဋ္ဌိပဒေဂန္တုကာနံ၊ ဧဝမေဝ အယံ နယော။
သာဝေယျ သုတ္တံ သဥ္စိစ္စ၊ အဿာဝေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ။

၂၅၈၁. ဝိနိဒ္ဒိဋ္ဌဿာ တိ အာဏတ္တဿ, ဣမိနာ ဣတရေသံ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ ဣဓ ''အဂိလာနဿ သာ''တိ သေသော။ ထေရေန အာဏာပေန္တေန ''ကိဥ္စိ ကမ္မံ ကရောန္တော တ သအကာလမေဝ ဧကော တ ဘာရနိတ္ထ ရဏကော တ သရဘာဏကမေ္မကထိကာဒိသု အညတရော တ န ဥပေါသထာကရသမ္မဇ္ဇနတ္ထံ အာဏာပေတဗွော, အဝ သေသာ ပန တရေန အာဏာပေတဗ္ဗာ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၅၉) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တဝိဓိနာ အာဏာပေတဗွော။ သစေ အာဏတ္တော သမ္မဇ္ဇနိံ တာဝကာလိကမ္ပိ န လဘတိ, သာခာဘင်္ဂံ ကပ္ပိယံ ကာရေတွာ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ တမ္ပိ အလဘ န္တဿ လဒ္ဓကပ္ပိယံ ဟောတိ။

အာသနပညာပနာဏတ္တိယမ္ပိ ဝုတ္တနယေနေဝ အာဏာပေတဗွော။ အာဏာပေန္တေန စ သစေ ဥပေါသထာက ရေ အာသနာနိ နတ္ထိ, သဋ္ဌိကာတသတောပိ အာဟရိတွာ ပညပေတွာ ပုန အာဟရိတဗ္ဗာနိ။ အာသနေသု အသတိ ကဋ္ဌ သာရကေပိ တဋ္ဋိကာယောပိ ပညပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တဋ္ဋိကာသုပိ အသတိ သာခာဘင်္ဂါနိ ကပ္ပိယံ ကာရေတွာ ပညပေတဗ္ ဗာနိ, ကပ္ပိယကာရကံ အလဘန္တဿ လဒ္ဓကပ္ပိယံ ဟောတိ။

ပဒီပကရဏေပိ ဝုတ္တနယေနေဝ အာဏာပေတဗွော။ အာဏာပေန္တေန စ ''အသုကသ္မိံ နာမ ဩကာသေ တေလံ တ ဝဋ္ဋိ တ ကပလ္လိကာ တ အတ္ထိ, တံ ဂဟေတွာ ကရောဟီ''တိ ဝတ္တဗွော။ သစေ တေလာဒီနိ နတ္ထိ , ဘိက္ခာစာ ရေနပိ ပရိယေသိတဗ္ဗာနိ။ ပရိယေသိတွာ အလဘန္တဿ လဒ္ဓကပ္ပိယံ ဟောတိ။ အပိစ ကပာလေ အဂ္ဂိပိ ဇာလေတဗ္ ဗော။

၂၅၈၂. ဒီပန္တိ ဧတ္ထ ''ဇာလေတွာ''တိ သေသော။ အထ တ ''ကတွာ''တိ ဣမိနာ စ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဂဏဉတ္တိံ ဌပေတွာ**တိ ''သုဏာန္တု မေ, အာယသ္မန္တာ, အဇ္ဇုပေါသထော ပန္နရသော, ယဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, မယံ အညမညံ ပာရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကရေယျာမာ''တိ ဧဝံ ဂဏဉတ္တိံ နိက္ခိပိတွာ။ **ကတ္တဗွော တီဟုပေါသထော** တိ တီဟိ ဘိက္ခူဟိ ဥပေါသထော ကာတဗွော။ တီသု ထေရေန ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဒွေဝ ဧဝံ တိက္ခတ္တုမေဝ ဝတ္တဗွော ''ပရိသုဒ္ဓေါ အဟံ, အာဝုသော, 'ပရိသုဒ္ဓေါ'တိ မံ ဓာရေထာ''တိ (မဟာဝ. ၁၆၈)။ ဒုတိယေန, တတိယေန စ ယထာက္ကမံ ''ပရိသုဒ္ဓေါ အဟံ, ဘန္တေ, 'ပရိသုဒ္ဓေါ'တိ မံ ဓာရေထာ''တိ တိက္ခတ္တုမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၂၅၈၃. ပုဗ္ဗကိစ္စာဒီနိ ကတွာ ဉတ္တိံ အဋ္ဌပေတွာ ထေရေန နဝေ ဧဝံ တိက္ခတ္တုမေဝ ဝတ္တဗွော ''ပရိသုဒ္ ဓော အဟံ, အာဝုသော , 'ပရိသုဒ္ဓေါ'တိ မံ ဓာရေဟီ''တိ (မဟာဝ. ၁၆၈), နဝေန ထေရောပိ ''ပရိသုဒ္ဓေါ အဟံ, ဘန္တေ, 'ပရိသုဒ္ဓေါ'တိ မံ ဓာရေထာ''တိ (မဟာဝ. ၁၆၈) တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗွော။ ဣမသ္မိံ ပန တရေ ဉတ္တိယာ အဋ္ဌပနဥ္စ ''ဓာရေဟီ''တိ ဧကဝစနနိဒ္ဒေသော စာတိ ဗွေကောဝ ဝိသေသောတိ တံ အနာဒိယိတွာ ပုဂ္ဂလေန ကာတဗ္ဗံ ဥပေါသ ထဝိဓိံ ဒဿေတုမာဟ **''ပုဗ္ဗကိစ္စံ သမာပေတွာ, အဓိဋ္ဌေယျ ပနေကကော''** တိ။ **အဓိဋ္ဌေယျာ** တိ ''အဇ္ဇ မေ ဥ ပေါသထော, ပန္နရသော'တိ တ 'စာတုဒ္ဒသော'တိ တ အဓိဋ္ဌာမိ''တိ အဓိဋ္ဌေယျ။ **အဿာ** တိ အဝသာနေ ဝုတ္တပုဂ္ ဂလံ သန္ဓာယ ဧကဝစနနိဒ္ဒေသော။ ယထာဝုတ္တော သင်္ဃောပိ တယောပိ ဒွေဝပိ အတ္တနော အတ္တနော အနုညာတံ ဥပေ သထံ အန္တရာယံ ဝိနာ သစေ န ကရောန္တိ, ဧဝမေဝ အာပတ္တိမာပဇ္ဇန္တီတိ ဝေဒိတဗွော။

၂၅၈၄-၅. ဣတအနိ ''စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေါသထကမ္မာနိ, အဓမ္မေန ဝဂ္ဂံ ဥပေါသထကမ္မံ''န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၄၉) နယေန ဝုတ္တံ ကမ္မစတုက္ကံ ဒဿေတုမာဟ **''အဓမ္မေန စ ဝဂ္ဂေနာ''** တိအာဒိ။ အဓမ္မေန ဝဂ္ဂေန က မ္မံ, အဓမ္မတော သမဂ္ဂေန ကမ္မံ, ဓမ္မေန ဝဂ္ဂေန ကမ္မံ, ဓမ္မတော သမဂ္ဂေန ကမ္မန္တိ တောနိ စတ္တာရိ ဥပေါသထ ဿ ကမ္မာနီတိ ဇိနော အဗ္ရဝီတိ ယောဇနာ။ **စတူသွေဝပိ ပနေတေသူ**တိ ဧတေသု စတူသု ကမ္မေသု ပန။ **စတုတ္ထန္တိ** ''သ မဂ္ဂေန စ ဓမ္မတော''တိ ဝုတ္တံ စတုတ္ထံ ဥပေါသထကမ္မံ ''ဓမ္မကမ္မ''န္တိ အဓိပ္ပေတံ။

၂၅၈၆-၇. တာနိ ကမ္မာနိ ဝိဘာဝေတုမာဟ **“အဓမ္မေနိစာ”** တိအာဒိ။ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ သာသနေ **ဧတ္ထ** ဧတေသု စတူ
သု ဥပေါသထေသု။ အဓမ္မေန ဝဂ္ဂေ ဥပေါသထော ကတမောတိ ကထေတုကာမတာပုစ္ဆာ။ **ယတ္ထ** ယသ္မိံ ကေသီမာ
ယံ ဘိက္ခုနော စတ္တာရော ဝသန္တီတိ ယောဇနာ။

တတ္ရ ကေသ္ဘ ဟရိသုဒ္ဓိံ အာနယိတွ္တ တေ တယော ဇနာ **ဟရိသုဒ္ဓိံ** ဥပေါသထံ ကရောန္တိ စေ, ဧဝံ ကတော ဥ
ပေါသထော အဓမ္မော ဝဂ္ဂုပေါသထော နာမာတိ ယောဇနာ, ကေသီမဌေဟိ စတူဟိ သဃ္ဃုပေါသထေ ကာတဗ္ဗေ ဂဏု
ပေါသထဿ ကတတ္တာ **အဓမ္မော** စ သင်္ဃမဇ္ဈံ ဝိနာ ဂဏမဇ္ဈံ ဟရိသုဒ္ဓိယာ အဂမနတော တဿ ဟတ္ထပာသံ
အနုပဂမနေန **ဝဂ္ဂေ** စ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၅၈၈. **အဓမ္မေန သမဂ္ဂေ** တိ ဧတ္ထ “ဥပေါသထော ကတမော”တိ အနုဝတ္တေတဗ္ဗံ။ “ဘိက္ခုနော ကေ
တော”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ “ဟောတိ အဓမ္မိကော”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ စတူဟိ သမဂ္ဂေဟိ သဃ္ဃုပေါသထေ ကာတဗ္ဗေ ဂ
ဏုပေါသထကရဏံ **အဓမ္မော,** ဟတ္ထပာသုပဂမနတော **သမဂ္ဂေ** ဟောတိ။

၂၅၈၉-၉၀. ယော ဥပေါသထော ဓမ္မေန ဝဂ္ဂေ ဟောတိ, သော ကတမောတိ ယောဇနာ။ **ယတ္ထ** ယသ္မိံ ကေသီ
မာယံ စတ္တာရော ဘိက္ခုနော ဝသန္တိ, တတ္ရ ကေသ္ဘ ဟရိသုဒ္ဓိံ အာနယိတွ္တ တေ တယော ဇနာ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိ
သန္တေ စေ, ဓမ္မေန ဝဂ္ဂေ ဥပေါသထော ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ကေသီမဌေဟိ စတူဟိ သဃ္ဃုပေါသထဿ ကတ
တ္တာ **ဓမ္မော,** ကေသ္ဘ ဟတ္ထပာသံ အနုပဂမနေန **ဝဂ္ဂေ** စ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၅၉၁. ယော ဓမ္မတော သမဂ္ဂေ, သော ကတမောတိ ယောဇနာ။ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ သာသနေ စတ္တာရော ဘိက္ခုနော
ကေတော ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တိ စေ, အယံ ဓမ္မတော သမဂ္ဂေ ဥပေါသထောတိ **မတော** အဓိပ္ပေတောတိ ယောဇနာ။
စတူဟိ သဃ္ဃုပေါသထဿ ကတတ္တာ **ဓမ္မော,** ကေသ္ဘာပိ ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟနေန **သမဂ္ဂေ** တိ အဓိပ္ပာယော။

၂၅၉၂. **ဝဂ္ဂေ** သင်္ဃေ ဝဂ္ဂေတိ သညိနော, **သမဂ္ဂေ** စ သင်္ဃေ ဝဂ္ဂေတိ သညိနော ဥဘယတ္ထ ဝိမတိဿ တ
ဥပေါသထံ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋံ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၅၉၃. **ဘေအာဓိပ္ပာယတော** တိ “နဿန္တေတေ, ဝိနဿန္တေတေ, ကော တေဟိ အတ္ထော”တိ ဧဝံ ဘေဒပုရေ
က္ခာရတာယ “ဥပေါသထံ ကရောန္တဿာ”တိ အာနေတွ္တ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တဿ** ဘိက္ခုနော **ထုလ္လစ္စယံ ဟော
တိ** အကုသလဗလဝတာယ စ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတီတိ။ ယထာဟ – “ဘေဒပုရေက္ခာရပန္နရသကေ အကုသလဗလဝတာ
ယ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တ”န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၇၆)။ **ဝဂ္ဂေ တ သမဂ္ဂေ** တ သင်္ဃေ သမဂ္ဂေ ဣတိ သညိနော ဥပေါ
သထံ ကရောန္တဿ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ အဝသေသော ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗဝိနိစ္ဆယော ပတရဏဝိနိစ္ဆယာဝ
သာနေ “ဟရိသုဒ္ဓိပ္ပအနေနာ”တိအာဒီဟိ (ဝိ. ဝိ. ၂၆၄၂) ကေတော ဝတ္တုမိစ္ဆန္တေန န ဝုတ္တော။

၂၅၉၄-၅. **“ဥက္ခိတ္တေနာ”** တိအာဒိကာနိ ကရဏဝစနန္တာနိ ပအနိ “သဟာ”တိ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ “ဥပေါသထော န
ကာတဗ္ဗော”တိ ပဒေန ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ **ဥက္ခိတ္တေနာ** တိ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခိတ္တကော,
အာပတ္တိယာ အပ္ပဋိကမ္မေ ဥက္ခိတ္တကော, ပာပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ ဥက္ခိတ္တကောတိ တိဝိဓေန ဥက္ခိ
တ္တေန။ ဧတေသု ဟိ တိဝိဓေ ဥက္ခိတ္တကေ သတိ ဥပေါသထံ ကရောန္တော သင်္ဃော ပါစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတိ။

“ဂဟဋ္ဌေနာ” တိ ဣမိနာ တိတ္ထိယောပိ သင်္ဂဟိတော။ **သေသေဟိ သဟဓမ္မိဟီ** တိ ဘိက္ခုနီ, သိက္ခမာနာ, သာမဏေ
ရော, သာမဏေရီတိ စတူဟိ သဟဓမ္မိကေဟိ။ **စုတနိက္ခိတ္တသိက္ခေဟီ** တိ ဧတ္ထ စုတော စ နိက္ခိတ္တသိက္ခော စာ
တိ ဝိဂ္ဂဟော။ **စုတော** နာမ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နကော။ **နိက္ခိတ္တသိက္ခော** နာမ သိက္ခာပစ္စက္ခာတကော။

ကောဒသဟီတိ ပဏ္ဍကော, ထေယျသံဝါသကော, တိတ္ထိယပက္ကန္တကော, တိရစ္ဆာနဂတော, မာတုဃာတ
ကော, ပိတုဃာတကော, အရဟန္တဃာတကော, ဘိက္ခုနိဒူသကော, သင်္ဃဘေဒကော , လောဟိတုပ္ပာဒကော, ဥဘတောဗ္
ယဉ္ဇနကောတိ ဣမေဟိ ကောဒသဟိ အဘဗ္ဗေဟိ။

သဘာကပတ္တိကေန တ သဟ ဥပေါသထော န ကာတဗ္ဗော, ဟာရိဝုတ္တေန ဆန္ဒေန ဥပေါသထော န ကာတဗ္ဗော, ကရောတော ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ဧဝံ ဥက္ခိတ္တဝဇ္ဇိတေသု သဗ္ဗဝိကပ္ပေသု ဒုက္ကဋမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''ယံ ဒွေဝပိ ဇနာ ဝိကာလဘောဇနာဒိနာ သဘာဂဝတ္ထုနာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တိ, ဧဝရူပ ဝတ္ထုသဘာဂ 'သဘာက'တိ ဝုစ္စတိ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၉) ဝစနတော **''သဘာကပတ္တိ''** တိ ဝတ္ထုသဘာကပတ္တိယေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။

ဥပေါသထဒိဝသေ သဗ္ဗော သင်္ဃော သစေ သဘာကပတ္တိံ အာပန္နော ဟောတိ,

''ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, အညတရသ္မိံ အာဝါသေ တဒဟုပေါသထေ သဗ္ဗော သင်္ဃော သဘာဂံ အာပတ္တိံ အာပန္နော ဟောတိ, တေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူဟိ ဧကော ဘိက္ခု သာမန္တာ အာဝါသာ သဇ္ဇုကံ ပါဟေတဗ္ဗော 'ဂစ္ဆာဝုသော, တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိတွာ အာဂစ္ဆ, မယံ တေ သန္တိကေ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿာမာ'တိ။ ဧဝဉ္စေတံ လဘေထ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ လဘေထ, ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော – 'သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ သဗ္ဗော သင်္ဃော သဘာဂံ အာပတ္တိံ အာပန္နော, ယဒါ အညံ ဘိက္ခုံ သုဒ္ဓံ အနာပတ္တိကံ ပဿိဿတိ, တဒါ တဿ သန္တိကေ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿတီ''တိ (မဟာဝ. ၁၇၁) စ,

ဝေမတိကော စေ ဟောတိ,

''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ သဗ္ဗော သင်္ဃော သဘာကယ အာပတ္တိယာ ဝေမတိကော, ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော ဘဝိဿတိ, တဒါ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿတီ''တိ (မဟာဝ. ၁၇၁) စ,

ဝုတ္တနယေန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ **သဗ္ဗော သင်္ဃော** တိ တဒဟုပေါသထာဂမနတ္ထာယ။ **ဂဏုပေါသထာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။ ဝုတ္တဉှိ **အဋ္ဌကထာဂဏ္ဌိပဒေ** ''ယထာ သင်္ဃော သဘာဂံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ သုဒ္ဓံ အလဘိတွာ 'ယဒါ သုဒ္ဓံ ပဿိဿတိ, တဒါ တဿ သန္တိကေ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿတီ'တိ ဝတွာ ဥပေါသထံ ကာတုံ လဘတိ, ဧဝံ ဒွီဟိပိ အညမညံ အာရောစေတွာ ဥပေါသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧကေနာပိ 'ပရိသုဒ္ဓံ လဘိတွာ ပဋိကရိဿာမီ'တိ အာဘောဂံ ကတွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ ကိရာ''တိ။ **ကိရာ**တိ စေတ္ထ အနုဿဝတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, န ပနာရုစိယံ။

ဟာရိဝုတ္တေန ဆန္ဒေနာ တိ ဆန္ဒံ အာဟရိတွာ ကမ္မံ ကာတုံ နိသိန္နေနပိ ''အသုဘလက္ခဏတာဒိနာ ကေနစိ ကာရဏေန န ကရိဿာမီ''တိ ဝိဿဋ္ဌေ ဆန္ဒေ သစေ ပုန ကရိဿတိ, ပုန ဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိ အာဟရိတွာ ကာတဗ္ဗံ။ ယထာဟ – ''တေသ္မိံ ဟာရိတသိယေ ပုန ဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိ အနာနေတွာ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၇)။

၂၅၉၆. အဒေသေတွာ ပနာပတ္တိ န္တိ အာပန္နံ အာပတ္တိံ အဒေသေတွာ။ **နာဝိကတွာန ဝေမတိန္တိ** ''အဟံ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာသု အာပတ္တီသု ဝေမတိကော, ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော ဘဝိဿာမိ, တဒါ တာ အာပတ္တိယော ပဋိကရိဿာမီ''တိ ဝိမတိံ အနာရောစေတွာ။ **''ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော** တိ ဧတ္ထ သစေ ပနေသ နိဗ္ဗေမတိကော န ဟောတိ, ဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာဝ ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၉) **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ တတြာယံ ဒေသနာဝိဓိ – သစေ မေဃစ္ဆန္နေ သူရိယေ ''ကာလော နု ခေါ, ဝိကာလော''တိ ဝေမတိကော ဘုဉ္ဇတိ, တေန ဘိက္ခုနာ ''အဟံ, ဘန္တေ, ဝေမတိကော ဘုဉ္ဇိံ, သစေ ကာလော အတ္ထိ, သမ္ဗဟုလာ ဒုက္ကဋာ အာပတ္တိယော အာပန္နောမှိ။ နော စေ အတ္ထိ, သမ္ဗဟုလာ ပါစိတ္တိယာပတ္တိယော အာပန္နောမှီ''တိ ဧဝံ ဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာ ''အဟံ, ဘန္တေ, ယာ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ သမ္ဗဟုလာ ဒုက္ကဋာ တ ပါစိတ္တိယာ တ အာပတ္တိယော အာပန္နော, တာ တုမှမူလေ ပဋိဒေသေမီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗာပတ္တီသူတိ။

ဂဏ္ဌိပဒေသု ပနေဝံ ဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော – ''အဟံ, အာဝုသော, ဣတ္ထန္နာမာယ အာပတ္တိယာ ဝေမတိကော, ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော ဘဝိဿာမိ, တဒါ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿာမီ'တိ ဝတွာ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော, ဟာတိ

မောက္ခံ သောတဗ္ဗ”န္တိ (မဟာဝ. ၁၇၀) ဝစနတော ယာဝ နိဗ္ဗေမတိကော န ဟောတိ, တာဝ သဘာကပတ္တိံ ပဋိဂ္ဂဟေ တုံ န လဘတိ။ အညေသဉ္စ ကမ္မာနံ ပရိသုဒ္ဓော နာမ ဟောတိ။ “ပုန နိဗ္ဗေမတိကော ဟုတ္ဝာ ဒေသေတဗ္ဗမေတ”တိ (ကင်္ခာ. အဘိ. ဋီ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) နေဝ ဟဋ္ဌိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ အတ္ထိ, ဒေသိတေ ပန န ဒေသော။ “ဣတော ဝုဋ္ဌဟိတွ္ဝာ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿာမီ”တိ (မဟာဝ. ၁၇၀) ဧတ္တာပိ ဧသေဝ နယောတိ။

၂၅၉၇. ဥပေါသထေတိ ဒိနကာရကကတ္တဗ္ဗာကာရဝသေန ပန္နရသီ, သင်္ဃုပေါသထော, သုတ္တုဒ္ဒေသောတိ ဣမေဟိ တီဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတေ ဥပေါသထေ။ **သဘိက္ခုမ္ဟာ စ အာဝါသာ** တိ “ယသ္မိံ ဥပေါသထေ ကိစ္စံ”န္တိ အာဒိနာ ဝက္ခမာနပ္ပကာရာ သဘိက္ခုကာ အာဝါသာ။ ဣဓ “အနာဝါသာ”တိ သေသော။ **အာဝါသော ဝါ အနာဝါသော ဝါ**တိ ဧတ္ထ “အဘိက္ခုကော ဝါ နာနာသံဝါသကေဟိ သဘိက္ခုကော ဝါ”တိ စ **န ဂန္တဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ “အညတြ သင်္ဃေန အညတြ အန္တရာယာ”တိ စ သေသော။ **“အနာဝါသော”**တိ ဥဒ္ဒေသိတာဒယော ဝုတ္တာ။ ဘိက္ခုနာ ဥပေါသထေ သဘိက္ခုမှာ အာဝါသာ ဝါ အနာဝါသာ ဝါ အဘိက္ခုကော ဝါ နာနာသံဝါသကေဟိ သဘိက္ခုကော ဝါ အာဝါသော ဝါ အနာဝါသော ဝါ အညတြ သင်္ဃေန အညတြ အန္တရာယာ **ကုဒါစနံ** ကဒါစိပိ န ဂန္တဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။

၂၅၉၈. ယသ္မိံ အာဝါသေ ပန ဥပေါသထေ ကိစ္စံ သစေ ဝတ္တတိ, သော အာဝါသော “သဘိက္ခုကော နာမာ”တိ ပကာသိတောတိ ယောဇနာ, ဣမိနာ သစေ ယတ္ထ ဥပေါသထော န ဝတ္တတိ, သော သန္တေသုပိ ဘိက္ခူသု အဘိက္ခုကော နာမာတိ ဒီပေတိ။

၂၅၉၉. ဥပေါသထဿ ပယောဇနံ, တပ္ပသင်္ဂေန ပဝါရဏာယ စ နိဒ္ဒါရေတုကာမတာယာဟ **“ဥပေါသထော ကိမတ္ထာယာ”**တိအာဒိ။

၂၆၀၀. ပဋိက္ကောသေယ္ယာ တိ နိဝါရေယျ။ **အဒေန္တဿပိ ဒုက္ကဋံ** န္တိ ဧတ္ထ “ကောပေတုံ ဓမ္မိကံ ကမ္မ”န္တိ အာနေတွ္ဝာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။

၂၆၀၁. သော စာတိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) စတုဝဂ္ဂါဒိပ္ပဘေဒေန ပဉ္စဝိဓော သော သင်္ဃော စ။ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန **ကတ္တဗ္ဗကမ္မာနံ ဝသေန ပရိဒီပိတော,** န ဆဗ္ဗဂ္ဂါဒီနံ ကာတုံ အယုတ္တတာဒဿနဝသေန။

၂၆၀၂. စတုဝဂ္ဂါဒိဘေဒနိဗန္ဓနံ ကမ္မံ ဒဿေတုမာဟ **“ပဝါရဏာ”**န္တိအာဒိ။ ပဝါရဏဉ္စ တထာ အဗ္ဘာနဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ ဌပေတွ္ဝာ စတုဝဂ္ဂေန အကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ န ဝိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၂၆၀၃. မဇ္ဈဒေသေ ဥပသမ္ပဒာ **မဇ္ဈဒေသူပသမ္ပဒာ,** တံ။ အဗ္ဘာနံ, မဇ္ဈဒေသူပသမ္ပဒဉ္စ ဝိနာ ပဉ္စဝဂ္ဂေန **သဗ္ဗံ** ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၂၆၀၄. ကိဉ္စိပိ ကမ္မံ န န ကတ္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ, သဗ္ဗမ္ပိ ကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗမေဝါတိ အတ္ထော။ ဒွေ ပဋိသေ ဓာ ပကတတ္ထံ ဂမယန္တီတိ။ ဝီသတိဝဂ္ဂေန သင်္ဃေန သဗ္ဗေသမ္ပိ ကမ္မာနံ ကတ္တဗ္ဗဘာဝေ ကိမတ္ထံ အတိရေက ဝီသတိဝဂ္ဂဿ ဂဟဏန္တိ အာဟ **“ဦနေ ဒေသောတိ ဉာပေတုံ, နာဓိကေ အတိရေကတာ”**တိ။ ယထာဝုတ္တေ စတုဗ္ဗိ ဓေ သင်္ဃေ ဂဏနတော **ဦနေ ဒေသော** ဟောတိ, အဓိကေ ဒေသော န ဟောတီတိ ဉာပေတုံ **အတိရေကတာ ဒဿိတာ,** အတိရေကဝီသတိဝဂ္ဂသင်္ဃော ဒဿိတောတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၆၀၅. စတုဝဂ္ဂေန ကတ္တဗ္ဗေ ပကတတ္တာဝ စတ္တာရော ကမ္မပ္ပတ္တာတိ ဒီပိတာတိ ယောဇနာ။ သေသာ ပက တတ္တာ ဆန္ဒာရဟာတိ သေသော။ **ပကတတ္တာ** တိ အနုက္ခိတ္တာ စေဝ အန္တိမဝတ္ထုံ အနဇ္ဈာပန္နာ စ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **သေသေသု စာ**တိ ပဉ္စဝဂ္ဂါဒီသုပိ။

၂၆၀၆. စတုဝဂ္ဂါဒိကတ္တဗ္ဗကမ္မံ အသံဝါသပုဂ္ဂလံ ဂဏပူရံ ကတွ္ဝာ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ န ကေ ဝလံ ဒုက္ကဋမေဝ, ကတဉ္စ ကမ္မံ ကုပ္ပတီတိ ယောဇနာ။

၂၆၀၇. **ပရိတသာဒီ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မူလာယပဋိကဿနာဒီနံ ဂဟဏံ။ **တတ္ထ**န္တိ ပရိတသာဒီသု ဌိတံ။ **“တထာ”**တိ က္ကမိနာ ‘‘ကတံ ကုပ္ပတိ ဒုက္ကဋ”န္တိ က္ကဒံ အနုဝတ္တေတိ။ **သေသံ တူ**တိ ပရိတသာဒိကမ္မတော အညံ ပန ဥပေါသထာဒိကမ္မံ။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ တေ ဟာရိတသိကာဒယော ဂဏပူရကေ ကတ္ဝာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဥပေါသထက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၀၈. ဝဿူပနာယိကာ ဝုတ္တာတိ သေသော။ **ပစ္ဆိမာ စာ** တိ ဧတ္ထ **ကတိ**-သဒ္ဒော နိဒဿနေ။ **ဝဿူပနာယိကာ**တိ ဝဿူပဂမနာ။ အာလယော, ဝစီဘေဒော တ ကာတဗ္ဗော ဥပဂစ္ဆတာတိ ဣမိနာ ဝဿူပဂမနပ္ပကာရော ဒဿိတော။ ဥပဂစ္ဆတာ အာလယော ကတ္တဗ္ဗော, ဝစီဘေဒော တ ကတ္တဗ္ဗောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဥပဂစ္ဆန္တေန စ သေနာသနေ အသတိ “ဣဓ ဝဿံ ဝသိဿာမီ”တိ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တံ တ ကာတဗ္ဗံ, သေနာသနေ သတိ “ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမီ”တိ စ “ဣဓ ဝဿံ ဥပေမီ”တိ စ ဝစီဘေဒော တ ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၂၆၀၉. ဇာနံ ဝဿူပဂမနံ အနုပဂစ္ဆတော တပီတိ ယောဇနာ။ **တေမာသ**န္တိ ဧတ္ထ “ပုရိမံ တ ပစ္ဆိမံ တ”တိ သေသော။ **စရန္တဿာပိ** တိ ဧတ္ထ “စာရိက”န္တိ သေသော။ ပုရိမံ တ **တေမာသံ** ပစ္ဆိမံ တ **တေမာသံ** အဝသိတ္ဝာ စာရိကံ စရန္တဿာပိ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **တေမာသ**န္တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ ယထာဟ – “န, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပုရိမံ တ တေမာသံ ပစ္ဆိမံ တ တေမာသံ အဝသိတွာ စာရိကာ ပက္ကမိတဗ္ဗာ, ယော ပက္ကမေယ္ယ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၁၈၅)။

၂၆၁၀. **ရုက္ခဿ သုသိရေ**တိ ဧတ္ထ “သုဒ္ဓေ”တိ သေသော။ ယထာဟ – “ရုက္ခသုသိရေတိ ဧတ္ထ သုဒ္ဓေ ရုက္ခသုသိရေယေဝ န ဝဋ္ဋတိ, မဟန္တဿ ပန ရုက္ခသုသိရဿ အန္တော ပဒရစ္ဆဒနံ ကုဋိကံ ကတွာ ပဝိသနဒွာရံ ယောဇေတွာ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ **“ရုက္ခဿ သုသိရေ”** တိ ဣမိနာ ရုက္ခေကဒေသော ဝိဋပေဟာပိ သင်္ဂဟိတော, သောပိ သုဒ္ဓောဝ န ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ – “ရုက္ခဝိဋပဘိယာတိ ဧတ္ထာပိ သုဒ္ဓေ ဝိဋပမတ္တေ န ဝဋ္ဋတိ, မဟာဝိဋပေ ပန အဋ္ဋကံ ဗန္ဓိတွာ တတ္ထ ပဒရစ္ဆဒနံ ကုဋိကံ ကတွာ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၃)။

“ဆတ္တေတိ ဧတ္ထာပိ စတူသု ထမ္ဘေသု ဆတ္တံ ဌပေတွာ အာဝရဏံ ကတွာ ဒွာရံ ယောဇေတွာ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ဆတ္တကုဋိကာ နာမေသာ ဟောတိ။ **စာဋိယာ**တိ ဧတ္ထာပိ မဟန္တေန ကပလ္လေန ဆတ္တေ ဝုတ္တနယေန ကုဋိံ ကတွာဝ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ဧဝမကတာသု သုဒ္ဓဆတ္တစာဋီသု နိတရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဆဝကုဋီ** တိ ဋင်္ကိတမဉ္စာဒယော ဝုတ္တာ။ ယထာဟ – “ဆဝကုဋိကာ နာမ ဋင်္ကိတမဉ္စာဒိဘေဒာ ကုဋိ, တတ္ထ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၃)။

သုသာနေ ပန အညံ ကုဋိကံ ကတွာ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ “ဆဝသရီရံ ဈာပေတွာ ဆာရိကာယ, အဋ္ဌိကာနဉ္စ အတ္ထာယ ကုဋိကာ ကရီယတီ”တိ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ဆဝကုဋိ ဝုတ္တာ။ “ဋင်္ကိတမဉ္စောတိ ကသိကုဋိကာဟသာဏဃရန္တိ လိခိတ”န္တိ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂၀၃) **ဝဇိရဗုဒ္ဓိတ္ထေရော** ။ စတုန္နံ ပာသာဏာနံ ဥပရိ ပာသာဏံ အတ္ထရိတွာ က တော ဂေဟောပိ **“ဋင်္ကိတမဉ္စော”** တိ ဝုစ္စတိ။ ဒီဃေ မဉ္စပာဒေ မဇ္ဈေ ဝိဇ္ဈိတွာ အဋနိယော ပဝေသေတွာ မဉ္စံ က ရောန္တိတိ တဿ ဣဒံ ဥပရိ, ဣဒံ ဟေဋ္ဌာတိ နတ္ထိ, ပရိဝတ္တေတွာ အတ္ထတောပိ တာဒိသောဝ ဟောတိ, တံ သုသာနေ, ဒေဝဋ္ဌာနေ စ ဌပေန္တိ, အယမ္ပိ **ဋင်္ကိတမဉ္စော** နာမ။

၂၆၁၁. “သတိ ပစ္စယဝေကလ္လေ, သရီရာဖာသုတာယ တ”တိ အဝသေသန္တရာယာနံ ဝက္ခမာနတ္တာ **“အန္တရာယော”**တိ ဣမိနာ ရာဇန္တရာယာဒိ ဒသဝိဓော ဂဟေတဗ္ဗော။

၂၆၁၂-၄. “အနုဇာနာမိ , ဘိက္ခဝေ, သတ္တန္နံ သတ္တာဟကရဏီယေန အပ္ပဟိတေပိ ဂန္တုံ, ပဂေဝ ပဟိတေ ဘိက္ခုဿ ဘိက္ခုနိယာ သိက္ခမာနာယ သာမဏေရဿ သာမဏေရိယာ မာတုယာ စ ပိတုဿ စာ”တိ (မဟာဝ. ၁၉၈) ဝုတ္တနယံ ဒဿေတုမာဟ **“မာတာပိတူန”**န္တိအာဒိ။

မာတာပိတူနံ ဒဿနတ္ထံ, ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ ဒဿနတ္ထံ တ နေသံ အတ္ထေ သတိ တ နေသံ အန္တရေ ဂိလာနံ ဒဋ္ဌုံ တ တဒုပဋ္ဌာကာနံ ဘတ္တာဒိံ ပရိယေသနတ္ထံ တ နေသံ ဘတ္တာဒိံ ပရိယေသနတ္ထံ တ တထာ နေသံ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ အညတရံ **အနဘိရတံ** ဥက္ကဏ္ဌိတံ အဟံ ဂန္တွာ ဝူပကာသေဿံ တ ဝူပကာသာပေဿာမိ တ ဓမ္မကထမဿ ကရိဿာမီတိ တ **တဿ** ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ အညတရဿ **ဥပ္ပန္နံ** ဥပ္ပန္နံ ဒိဋ္ဌိံ ဝိဝေစေဿာမိ

တ ဝိဝေစာပေဿာမိ တ ဓမ္မကထမဿ ကရိဿာမီတိ တ တထာ ဥပ္ပန္နံ ကုက္ကုစ္စံ ဝိနောဒေဿာမီတိ တ ဝိနောဒာ ပေဿာမီတိ တ ဓမ္မကထမဿ ကရိဿာမီတိ တ ဧဝံ ဝိနယညုနာ ဘိက္ခုနာ သတ္တာဟကိစ္စေန အပေသိတေပိ ဂန္တဗ္ဗံ, ပဂေဝ ပဟိတေတိ ယောဇနာ။

ဘတ္တာဒီ တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဘေသဇ္ဇပရိယေသနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ ယထာဟ – “ဂိလာနဘတ္တံ တ ပရိယေသိဿာမိ, ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တံ တ ပရိယေသိဿာမိ, ဂိလာနဘေသဇ္ဇံ တ ပရိယေသိဿာမိ, ပုစ္ဆိဿာမိ တ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ တ”တိ။ **ဝူပကာသေဿ** န္တိ ယတ္ထ အနဘိရတိ ဥပ္ပန္နာ, တတော အညတ္ထ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီတိ အတ္ထော။

ဝိနောဒေဿာမဟန္တိ တ တိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒေန “ကြဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဂရုဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော ဟောတိ ပရိဝါသာရဟော, သော စေ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဒူတံ ပဟိဏေယျ ‘အဟညှိ ဂရုဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော ပရိဝါသာရဟော, အာဂစ္ဆန္တု ဘိက္ခူ, ဣစ္ဆာမိ ဘိက္ခူနံ အာဂတ’န္တိ။ ဂန္တဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာဟကရဏီယေန အပ္ပဟိတေပိ, ပဂေဝ ပဟိတေ ‘ပရိဝါသဒါနံ ဥဿုက္ကံ ကရိဿာမိ တ အနုဿာဝေဿာမိ တ ဂဏပူရကော တ ဘဝိဿာမီ”တိ အာဒိနယံ (မဟာဝ. ၁၉၃) သင်္ဂဏှာတိ။ ဧဝံ သတ္တာဟကိစ္စေန ဂစ္ဆန္တေန အန္တောဥပစာရသီမာယ ဌိတေနေဝ “အန္တောသတ္တာဟေ အာဂစ္ဆိဿာမီ”တိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ အာဘောဂံ အကတွာ ဥပစာရသီမံ အတိက္ကမတိ, ဆိန္နဝဿော ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။

၂၆၁၅. “အယံ ပနေတ္ထ ဟဋ္ဌိမတ္တကရတ္တိစ္ဆေဒဝိနိစ္ဆယော”တိ **အဋ္ဌကထာ**ဂတံ ရတ္တိစ္ဆေဒဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“ဝဿံ ဥပဂတေနေတ္ထာ”** တိအာဒိ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဣမသ္မိံ သတ္တာဟကိစ္စာဓိကာရေ။ အယံ ဟဋ္ဌိမတ္တကဝိနိစ္ဆယော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၂၆၁၆. **“အသုကံ နာမ ဒိဝသ”** န္တိအာဒိနာ နိမန္တနာကာရံ ဝက္ခတိ။ **ပုဗ္ဗန္တိ** ပဌမံ။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ သတ္တာဟကိစ္စေန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ – “သစေ ဧကသ္မိံ မဟာတသေ ပဌမံယေဝ ကတိကာ ကတာ ဟောတိ ‘အသုကဒိဝသံ နာမ သန္နိပတိတဗ္ဗ’န္တိ, နိမန္တိတောယေဝ နာမ ဟောတိ, ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၉၉)။ “ဥပာသကေဟိ ‘ဣမသ္မိံ နာမ ဒိဝသေ အနာဒီနိ ကရောမ, သဗ္ဗေ ဧဝ သန္နိပတန္တူ’တိ ကတိကာယပိ ကတာယ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, နိမန္တိတောယေဝ နာမ ဟောတီ”တိ ကေစိ။

၂၆၁၇. **ဘဏ္ဍက** န္တိ အတ္တနော စီဝရဘဏ္ဍံ။ **န ဝဋ္ဋတီ** တိ သတ္တာဟကိစ္စေန ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပဟိဏန္တိ** တိ စီဝရဓောဝနာဒိကမ္မေန ပဟိဏန္တိ။ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ အာဏတ္တိယာယေန ကေနစိ အနဝဇ္ဇကိစ္စေန သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဣမိနာဝ ဒီပိတံ ဟောတိ။

၂၆၁၈. **ဥဒ္ဒေသာဒီနမတ္ထာယာ** တိ ဟဋ္ဌိတစနာနိ သန္ဓာယ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပရိပုစ္ဆာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဂရူနန္တိ** အဂိလာနာနမ္ပိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ။ **ဂန္တုံ လဘတီ** တိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တုံ လဘတိ။ **ပုဂ္ဂလော** တိ ပကရဏာ တော ဘိက္ခုယေဝ ဂဏှာတိ။

၂၆၁၉. **အာစရိယော**တိ နိဒဿနမတ္တံ, ဥပဇ္ဈာယေန နိတရိတေပိ ဧသေဝ နယော။ “သစေ ပန နံ အာစရိယော ‘အဇ္ဇ မာ ဂစ္ဆာ’တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၉၉) **အဋ္ဌကထာ**နယံ ဒဿေတုမာဟ **“ရတ္တိစ္ဆေဒေ အနာပတ္တိ, ဟောတီတိ ပရိဒီပိတာ”**တိ။ **ရတ္တိစ္ဆေဒေ** တိ ဝဿစ္ဆေဒနိမိတ္တံ။ “ရတ္တိစ္ဆေဒေ”တိ သဗ္ဗတ္ထ ဝဿစ္ဆေဒေ အာပတ္တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝဒန္တိ, ဧဝံ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂတံ နံ အန္တောသတ္တာဟေယေဝ ပုန အာဂစ္ဆန္တံ သစေ အာစရိယော တ ဥပဇ္ဈာယော တ “အဇ္ဇ မာ ဂစ္ဆာ”တိ ဝဒတိ, သတ္တာဟာတိက္ကမေပိ အနာပတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော, ဝဿစ္ဆေဒော ပန ဟောတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ သတ္တာဟဿ ဗဟိဒ္ဓာ ဝီတိနာမိတတ္တာ။

၂၆၂၀. **ယဿ ကဿစိ ဉာတိဿာ** တိ မာတာပိတူဟိ အညဿ ဉာတိဇနဿ။ **“ဂစ္ဆတော ဒဿနတ္ထာယာ”**တိ ဣမိနာ သေသဉာတိကေဟိ “မယံ ဂိလာနာ ဘဒန္တာနံ အာဂမနံ ဣစ္ဆာမာ”တိ စ “ဥပဋ္ဌာကကုလေဟိ အာနံ ဒဿာမ, ဓမ္မံ သောဿာမ, ဘိက္ခူနံ ဒဿနံ ဣစ္ဆာမာ”တိ စ ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗံ နိဒ္ဒိသိတွာ ဒူတေ တ ပေသိတေ သတ္

တာဟာကရဏီယေန ဂစ္ဆတော ရတ္တိစ္ဆေဒေ စ ဒုက္ကဋ္ဌေ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ ''ကပ္ပတိ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုသ္သ ဉာတကော ဂိလာနော ဟောတိ။ပေ။ ဂန္တဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာဟကရဏီယေန ပဟိတေ, န တွေဝ အပ္ပဟိတေ''တိ (မဟာဝ. ၁၉၉) စ ''ကပ္ပတိ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဥပာသကေန သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဝိဟာရော ကာရာပိတော ဟောတိ။ပေ။ ကုဋ္ဋမဏ္ဍပ အနတ္တံ အတုံ ဓမ္မဋ္ဌ သောတုံ ဘိက္ခူ စ ပဿိတုန္တိ။ ဂန္တဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာဟကရဏီယေန ပဟိတေ, န တွေဝ အပ္ပဟိတေ''တိ (မဟာဝ. ၁၈၈) စ။

၂၆၂၁. ''အဟံ ကမကံ ဂန္တွာ အဇ္ဇေဝ အာဂမိဿာမီ''တိ **အာဂစ္ဆံ** အာဂစ္ဆန္တော သစေ ဟပုဏိတုံ န သက္ကောတေဝ, ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ''အဇ္ဇေဝ အာဂမိဿာမီ''တိ ဂန္တွာ အာဂစ္ဆန္တဿ အန္တရာမဂ္ဂေ သစေ အရုဏုဂ္ဂမနံ ဟောတိ, ဝဿစ္ဆေဒေပိ န ဟောတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒဒုက္ကဋ္ဌေ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၆၂၂. ဝဇေတိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၃) ဂေါပာလကာနံ နိဝါသနဋ္ဌာနေ။ **သတ္ထေ** တိ ဇင်္ဃသတ္ထသကဋသတ္ထာနံ သန္နိဝိဋ္ဌောကာသေ။ **တီသု ဌာနေသု ဘိက္ခုနော, ဝဿစ္ဆေဒေ အနာပတ္တိ** တိ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တဿေဝ နတ္ထိ အာပတ္တိ, တေဟိ ဝိယုဇ္ဇိတွာ ဂမနေ ပန အာပတ္တိယေဝ, ပဝာရေတုဉ္စ န လဘတိ။

ဝဇာဒီသု ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တေန ဝဿူပနာယိကာဒိဝသေ တေန ဘိက္ခုနာ ဥပာသကာ ဝတ္တဗ္ဗာ ''ကုဋိကာ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သစေ ကရိတွာ ဒေန္တိ, တတ္ထ ပဝိသိတွာ ''ကပ္ပ ဝဿံ ဥပေမီ''တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ နော စေ ဒေန္တိ, သာလာသင်္ခေပေန ဌိတသကဋဿ ဟေဋ္ဌာ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ တမ္ပိ အလဘန္တေန အာလယော ကာတဗ္ဗော။ သတ္ထေ ပန ကုဋိကာဒီနံ အဘာဝေ ''ကပ္ပ ဝဿံ ဥပေမီ''တိ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, အာလယကရဏမတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **အာလယော** နာမ ''ကပ္ပ ဝဿံ ဝသိဿာမီ''တိ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တံ။

သစေ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နေယေဝ သတ္ထေ ပဝာရဏာဒိဝသော ဟောတိ, တတ္ထေဝ ပဝာရေတဗ္ဗံ။ အထ သတ္ထော အန္တောဝဿေယေဝ ဘိက္ခုနာ ပတ္ထိတဋ္ဌာနံ ပတွာ အတိက္ကမတိ။ ပတ္ထိတဋ္ဌာနေ ဝသိတွာ တတ္ထ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပဝာရေတဗ္ဗံ။ အထာပိ သတ္ထော အန္တောဝဿေယေဝ အန္တရာ ဧကသ္မိံ ဂာမေ တိဋ္ဌတိ ဝါ ဝိပ္ပကိရတိ ဝါ, တသ္မိံယေဝ ဂာမေ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝသိတွာ ပဝာရေတဗ္ဗံ, အပ္ပဝာရေတွာ တတော ပရံ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။

နာဝါယ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တေနာပိ ကုဋိယံယေဝ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ ပရိယေသိတွာ အလဘန္တေ အာလယော ကာတဗ္ဗော ။ သစေ အန္တောတေမာသံ နာဝါ သမုဒ္ဒေယေဝ ဟောတိ, တတ္ထေဝ ပဝာရေတဗ္ဗံ။ အထ နာဝါ ကူလံ လဘတိ, သယဉ္စ ပရတော ဂန္တုကာမော ဟောတိ, ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ နာဝါယ လဒ္ဓဂါမေယေဝ ဝသိတွာ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပဝာရေတဗ္ဗံ။ သစေပိ နာဝါ အနုတီရမေဝ အညတ္ထ ဂစ္ဆတိ, ဘိက္ခု စ ပဌမံ လဒ္ဓဂါမေယေဝ ဝသိတုကာမော, နာဝါ ဂစ္ဆတု, ဘိက္ခုနာ တတ္ထေဝ ဝသိတွာ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပဝာရေတဗ္ဗံ။

ဣတိ ဝဇေ, သတ္ထေ, နာဝါယန္တိ တီသု ဌာနေသု နတ္ထိ ဝဿစ္ဆေဒေ အာပတ္တိ, ပဝာရေတုဉ္စ လဘတိ။

၂၆၂၃. **သတိ ပစ္စယဝေကလ္လေ** တိ ပိဏ္ဍပာတာဒီနံ ပစ္စယာနံ ဦနတ္တေ သတိ။ **သရီရာဖာသုတာယ** တတိ သရီရသ္သ အဖာသုတာယ အာဗာဓေ တ သတိ။ **ဝဿံ ဆေတွာပိ ပက္ကမေ** တိ ဝဿစ္ဆေဒံ ကတွာပိ ယထာဖာသုကဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆေယျ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန ဝဿံ အဆေတွာ ဝဿစ္ဆေဒကာရဏေ သတိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။

၂၆၂၄. **ယေန ကေနန္တရာယေနာ** တိ ရာဇန္တရာယာဒီသု ယေန ကေနစိ အန္တရာယေန။ **ယော** ဘိက္ခု ဝဿံ နောပဂတော, တေနာပိ ဆိန္နဝဿေန တပိ **ဒုတိယာ** ဝဿူပနာယိကာ ဥပဂန္တဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။

၂၆၂၅-၆. **သတ္တာဟ** န္တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **''ဝီတိနာမေတီ''**တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ဥပဂန္တွာ တပိ တ ဗဟိဒ္ဓာ ဧဝ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတိ စေ။ ယော ဂစ္ဆတိ, ယော စ ဝီတိနာမေတိ, **တဿ ဘိက္ခုဿ။ ပုရိမာပိ**

န ဝိဇ္ဇတီတိ အနုပဂတတ္တာ, ဆိန္နဝဿတ္တာ စ ပုရိမာပိ ဝဿူပနာယိကာ န ဝိဇ္ဇတိ န လဘတိ။ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ယထာက္ကမံ ဥပစာရာတိက္ကမေ, သတ္တာဟာတိက္ကမေ စ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဋိဿဝေ စ ဘိက္ခုဿ, ဟောတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋန္တိ ''ဣမံ ဝဿံ ဝသထာ''တိ ဝုတ္တေ ''သာဓူ''တိ ပဋိဿုဏိတ္ဝာ တဿ ဝိသံဝါဒေ အသုစ္စာပနေ အာပတ္တိ ဟောတိ။ ကတမာတိ အာဟ **''ဒုက္ကဋ''**န္တိ။ န ကေဝလံ တေဿဝ ဝိသံဝါဒေ အာပတ္တိ ဟောတိ, အထ ခေါ ဣတရေသမ္ပိ ပဋိဿဝါနံ ဝိသံဝါဒေ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယထာဟ – ''ပဋိဿဝေ စ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဧတ္ထ န ကေဝလံ 'ဣမံ တေမာသံ ဣဓ ဝဿံ ဝသထာ'တိ ဧတေဿဝ ပဋိဿဝဝသေ ဝိသံဝါဒေ အာပတ္တိ, 'ဣမံ တေမာသံ ဘိက္ခံ ဂဏှထ, ဥဘောပိ မယံ ဣဓ ဝဿံ ဝသိဿာမ, ဧကတော ဥဒ္ဒိသာပေဿာမာ'တိ ဧဝမာဒိနာပိ တဿ တဿ ပဋိဿဝဝသ ဝိသံဝါဒေ ဒုက္ကဋ''န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၇)။ တဉ္စ ခေါ ပဋိဿဝကာလေ သုဒ္ဓစိတ္တဿ ပစ္ဆာ ဝိသံဝါဒနပစ္စယာ ဟောတိ။ ပဌမံ အသုဒ္ဓစိတ္တဿ ပန ပဋိဿဝေ ပာစိတ္တိယံ, ဝိသံဝါဒေန ဒုက္ကဋန္တိ ပာစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋံ ယုဇ္ဇတိ။

၂၆၂၇. ''ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပန အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ တဒဟေဝ သတ္တာဟကရဏီယေန ပက္ကမန္တဿာပိ အန္တောသတ္တာဟေ နိဝတ္တန္တဿ အနာပတ္တီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၇) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော, ''ကော တအော ဝသိတွာ ဗဟိ ဂစ္ဆတော''တိ ဝက္ခမာနတ္တာ စ **''နုဋ္ဌာပေတွာ ပနာရုဏ''**န္တိ ဟဗ္ဗော ဂဟေတဗ္ဗော။ ကတ္ထစိ ပေါတ္ထကေသု ''ဥဋ္ဌာပေတွာ ပနာရုဏ''န္တိ ဟဗ္ဗော ဒိဿတိ, သော န ဂဟေတဗ္ဗော။

၂၆၂၈. **ဝသိတွာ**တိ ဒွိဟတီဟံ ဝသိတွာ။ ယထာ ဝဿံ ဝသိတွာ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာဝ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂစ္ဆတော အနာပတ္တိ, တထာ ဂတဋ္ဌာနတော အန္တောသတ္တာဟေ အာဂန္တွာ ပုနပိ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာဝ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂစ္ဆတော အနာပတ္တိ။ ''သတ္တာဟတရေန အရုဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၁) **အဋ္ဌကထာဝစနံ** သတ္တမာရုဏေန ပဋိဗဒ္ဓဝိသံ သတ္တမေန အရုဏေနေဝ သင်္ဂဟေတွာ သတ္တမအရုဏဗ္ဘန္တရေ အနာဂန္တွာ အဋ္ဌမံ အရုဏံ ဗဟိ ဥဋ္ဌာပေန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒဒဿနပရံ, န သတ္တမအရုဏဿေဝ တတ္ထ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗဘာဝဒဿနပရန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ **သိက္ခာဘာဇနအဋ္ဌကထာယ,** သီဟဠဂဏ္ဌိပဒေသု စ တထာ ဝိနိစ္ဆိတတ္တာ။

၂၆၂၉. ''နောပေတိ အသတိယာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော, **နောပေတီ**တိ ''ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမီ''တိ ဝစီဘေဒေန န ဥပဂစ္ဆတိ။

၂၆၃၀. ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သမတ္ထေတုမာဟ **''န ဒောသော ကောစိ ဝိဇ္ဇတီ''**တိ။

၂၆၃၁. ''ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမီ''တိ တိက္ခတ္တုံ ဝစနေ **နိစ္ဆာရိတေ** ဧဝ ဝဿံ ဥပဂတော သိယာတိ ယောဇနာ။ **''နိစ္ဆာရိတေဝ တိက္ခတ္တု''**န္တိ ဣဒံ ဥက္ကံသဝသေန ဝုတ္တံ, သကိံ, ဒွိက္ခတ္တုံ တ နိစ္ဆာရိတေပိ ဝဿူပဂတော နာမ ဟောတိတိ။ ယထာဟ – ''ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမီတိ သကိံ ဝာ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ ဝာ ဝါစံ နိစ္ဆာရေတွာဝ ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ''န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၈၄)။

၂၆၃၂. နဝမိတော ပဋ္ဌာယ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, အာဂစ္ဆတု ဝါ မာ ဝါ, အနာပတ္တီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၇) **အဋ္ဌကထာ**ယံ ဒဿေတုမာဟ **''အာဒိံ တု နဝမိံ ကတွာ''**တိအာဒိ။ နဝမိံ ပဘုတိ အာဒိံ ကတွာ, နဝမိတော ပဋ္ဌာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ သတ္တာဟကရဏီယေနေဝ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ပဝါရဏာဒိဝသေပိ တဒဟေဝ အာဂန္တုံ အသက္ကုဏေယျဋ္ဌာနံ ပဝါရဏတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တေန လဗ္ဘမာနေန သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ''ပဝါရေတွာ ပန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ ပဝါရဏာယ တံဒိဝသသန္နိဿိတတ္တာ''တိ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂၀၇) ဟိ **ဝဇိရဗုဒ္ဓိတ္ထေရော**။ သော ပစ္ဆာ အာဂစ္ဆတု ဝါ မာ ဝါ, ဒောသော န ဝိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

ဝဿူပနာယိကကထာဝဏ္ဏနာ။

ပတရဏကုလ္လနကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၃၃. **"ပတရဏာ"**တိ ဣဒံ "စာတုဒ္ဒသီ"တိအာဒီဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တသ္မိံ တသ္မိံ ဒိနေ ကာတဗ္ဗာ ပ
တရဏာ အဘေဒေပစာရေန တထာ ဝုတ္တာ။ **သာမဂ္ဂီ** ဥပောသထက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာယ ဝုတ္တသရူပာဝ။ သာမဂ္ဂိပ
တရဏံ ကရောန္တေဟိ စ ပဌမံ ပတရဏံ ဌပေတ္ဝာ ဟဋ္ဌီပဒတော ပဌာယ ယာဝ ကတ္တိကစာတုမာသိပုဏ္ဏမာ ဧတ္ထန္တ
တရေ ကာတဗ္ဗာ, တတော ပစ္ဆာ တ ပုရေ တ န ဝဋ္ဋတိ။ **တေတစီ ဒွေဝကတစီ**တိ "သုဏာတု မေ, ဘန္တေ။ပေ.။ တေတ
စိကံ ပတရေယျ, ဒွေဝတစိကံ ပတရေယျ, ဧကတစိကံ ပတရေယျာ"တိ တံ တံ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ကာတဗ္ဗာ ပတရ
ဏာ ဝုစ္စတိ။

၂၆၃၄. **တီဏိ ကမ္မာနိ မုဥ္စိတွာ, အန္တေနေဝ ပတရယေ** တိ "စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ပတရဏကမ္မာနိ, အဓမ္မ
မေန ဝဂ္ဂံ ပတရဏကမ္မံ။ပေ.။ ဓမ္မေန သမဂ္ဂံ ပတရဏကမ္မ"န္တိ (မဟာဝ. ၂၁၂) ဝတွာ "တတ္ရ, ဘိက္ခဝေ , ယဒိဒံ အ
ဓမ္မေန ဝဂ္ဂံ ပတရဏကမ္မံ, န, ဘိက္ခဝေ, ဧဝရူပံ ပတရဏကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ပေ.။ တတ္ရ, ဘိက္ခဝေ, ယဒိဒံ ဓမ္မေန သမ
ဂ္ဂံ ပတရဏကမ္မံ, ဧဝရူပံ, ဘိက္ခဝေ, ပတရဏကမ္မံ ကာတဗ္ဗ"န္တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၂၁၂) တီဏိ အကတ္တဗ္ဗ
ဗာနိ ပတရဏကမ္မာနိ မုဥ္စိတွာ ကာတုံ အနုညာတေန စတုတ္ထေန ပတရဏကမ္မေန ပတရေယျာတိ အတ္ထော။ တသ္
သ ဝိဘာဂေကဒေသံ "ပဉ္စ ယသ္မိံ ပနာတသေ"တိအာဒိနာ ဝက္ခတိ။

၂၆၃၅. **ပုဗ္ဗကိစ္စံ သမာပေတွာ** တိ –

"သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေါ စ၊ ဥဒကံ အာသနေန စ။
ပတရဏာယ ဧတာနိ၊ 'ပုဗ္ဗကရဏ'န္တိ ဝုစ္စတိ။

"ဆန္ဒပာရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ၊ ဘိက္ခုဂဏနာ စ ဩဝါဒော။
ပတရဏာယ ဧတာနိ၊ 'ပုဗ္ဗကိစ္စ'န္တိ ဝုစ္စတီ"တိ။ –

ဝုတ္တံ နဝဝိဓံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ။

ပတ္တကလ္လေ သမာနိတေ တိ –

"ပတရဏာ ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ၊
သဘာဂာပတ္တိယော စ န ဝိဇ္ဇန္တိ။
ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ န ဟောန္တိ၊
'ပတ္တကလ္လ'န္တိ ဝုစ္စတီ"တိ။ –

ဝုတ္တေ စတုဗ္ဗိဓေ ပတ္တကလ္လေ သမောဓာနိတေ ပရိသမာပိတေ။

ဉတ္တိံ ဌပေတွာ တိ "သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အဇ္ဇ ပတရဏာ, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္
ဃော ပတရေယျာ"တိ (မဟာဝ. ၂၁၀) ဧဝံ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝသေန စ "တေတစိကံ ပတရေယျာ"တိ စ အနာဒိကရဏေ
န ယေဘုယျေန ရတ္တိယာ ခေပိတာယ စ ရာဇာဒိအန္တရာယေ သတိ စ တဒနုရူပတော "ဒွေဝတစိကံ, ဧကတစိကံ, သ
မာနဝဿိကံ ပတရေယျာ"တိ စ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ , တာသံ ဝိသေသော **အဋ္ဌကထာယံ** ဒဿိတောယေဝ။ ယထာဟ –

"ဧဝဉ္စဟိ ဝုတ္တေ တေတစိကဉ္စ ဒွေဝတစိကဉ္စ ဧကတစိကဉ္စ ပတရေတုံ ဝဋ္ဋတိ, သမာနဝဿိကံ န ဝဋ္ဋ
ဋ္ဋတိ။ 'တေတစိကံ ပတရေယျာ'တိ ဝုတ္တေ ပန တေတစိကမေဝ ဝဋ္ဋတိ, အညံ န ဝဋ္ဋတိ, 'ဒွေဝတစိကံ ပတရေ
ယျာ'တိ ဝုတ္တေ ဒွေဝတစိကဉ္စ တေတစိကဉ္စ ဝဋ္ဋတိ, ဧကတစိကဉ္စ သမာနဝဿိကဉ္စ န ဝဋ္ဋတိ။ 'ဧက
တစိကံ ပတရေယျာ'တိ ဝုတ္တေ ပန ဧကတစိကဒွေဝတစိကတေတစိကာနိ ဝဋ္ဋန္တိ, သမာနဝဿိကမေဝ န ဝ
ဋ္ဋတိ။ 'သမာနဝဿိက'န္တိ ဝုတ္တေ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၁၀)။

ကာတဗ္ဗာ တိ ထေရေန ဘိက္ခုနာ ဇော်သံ ဥတ္တရာသင်္ဂ ကရိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော "သင်္ဃံ, အာဝုသော, ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန ဝါ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ အာဝုသော, သင်္ဃံ ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန ဝါ။ပေ.။ ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ"တိ (မဟာဝ. ၂၁၀) ဝုတ္တနယေန ကာတဗ္ဗာ။ နဝကေန ဘိက္ခုနာ ဇော်သံ ဥတ္တရာသင်္ဂ ကရိတွာ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ, ဘန္တေ, သင်္ဃံ ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန ဝါ။ပေ.။ ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီတိ (မဟာဝ. ၂၁၀) ဝုတ္တနယေန ကာတဗ္ဗာ။

၂၆၃၆. ထေရေသု ပဝါရေန္တေသု ယော ပန နဝေ, သော သယံ ယာဝ ပဝါရေတိ, တာဝ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒေယျာတိ ယောဇနာ။

၂၆၃၇. စတ္တာရော ဝါ တယော ပိ ဝါ **ကောတသေ** ကေသိမာယံ ဝသန္တိ စေ, **ဉတ္တိံ ဝတွာ** "သုဏန္တု မေ, အာယသ္မန္တော, အဇ္ဇ ပဝါရဏာ, ယဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, မယံ အညမညံ ပဝါရေယျာမာ"တိ (မဟာဝ. ၂၁၆) ဂဏဉတ္တိံ ဌပေတွာ ပဝါရေယျုန္တိ ယောဇနာ။

ပဝါရေယျု န္တိ ဧတ္ထ ထေရေန ဘိက္ခုနာ ဇော်သံ ဥတ္တရာသင်္ဂ ကတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ တေ တယော ဝါ ဒွေ ဝါ ဘိက္ခူ ဧဝမဿု ဝစနီယာ "အဟံ, အာဝုသော, အာယသ္မန္တေ ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန ဝါ သုတေန ဝါ ပရိသင်္ကာယ ဝါ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ အဟံ, အာဝုသော, အာယသ္မန္တေ ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန ဝါ သုတေန ဝါ ပရိသင်္ကာယ ဝါ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ"တိ (မဟာဝ. ၂၁၆) ပဝါရေတဗ္ဗံ။ နဝေနပိ "အဟံ, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တေ ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန ဝါ သုတေန ဝါ ပရိသင်္ကာယ ဝါ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ , ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ အဟံ, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တေ ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန ဝါ သုတေန ဝါ ပရိသင်္ကာယ ဝါ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ"တိ ပဝါရေတဗ္ဗံ။

၂၆၃၈. အညမညံ ပဝါရေယျုံ, ဝိနာ ဉတ္တိံ ဒုဝေ ဇနာ။ တေသု ထေရေန "အဟံ, အာဝုသော, အာယသ္မန္တံ ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန ဝါ သုတေန ဝါ ပရိသင်္ကာယ ဝါ, ဝဒတု မံ အာယသ္မာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ အဟံ, အာဝုသော, အာယသ္မန္တံ ပဝါရေမိ။ပေ.။ ပဋိကရိဿာမီ"တိ (မဟာဝ. ၂၁၇) ပဝါရေတဗ္ဗံ။ နဝေနပိ "အဟံ, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တံ ပဝါရေမိ။ပေ.။ ဝဒတု မံ အာယသ္မာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ အဟံ, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တံ ပဝါရေမိ။ပေ.။ ပဋိကရိဿာမီ"တိ ပဝါရေတဗ္ဗံ။

အဓိဋ္ဌေယျာ တိ ပုဗ္ဗကိစ္စံ သမာပေတွာ "အဇ္ဇ မေ ပဝါရဏာ စာတုဒ္ဒသီ"တိ ဝါ "ပန္နရသီ"တိ ဝါ ဝတွာ "အဓိဋ္ဌာမီ"တိ အဓိဋ္ဌေယျ။ ယထာဟ "အဇ္ဇ မေ ပဝါရဏာတိ ဧတ္ထ သစေ စာတုဒ္ဒသိကာ ဟောတိ, 'အဇ္ဇ မေ ပဝါရဏာ စာတုဒ္ဒသီ'တိ, သစေ ပန္နရသိကာ, 'အဇ္ဇ မေ ပဝါရဏာ ပန္နရသီ'တိ ဧဝံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ"န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၁၈), ဣမိနာ သဗ္ဗသင်္ဂဟာဒိဉတ္တိသု စ တသ္မိံ တသ္မိံ ဒိဝသေ သော သော ဝေါဟာရော ကာတဗ္ဗောတိ ဒီပိတမေဝ။

သေသာ သင်္ဃပဝါရဏာ တိ ပဉ္စဟိ, အတိရေကေဟိ ဝါ ဘိက္ခူဟိ ကတ္တဗ္ဗာ ပဝါရဏာ သင်္ဃပဝါရဏာ။

၂၆၃၉. ပဝါရိတေတိ ပဌမပဝါရဏာယ ပဝါရိတေ။ **အနာဂတော**တိ ကေနစိ အန္တရာယေန ပုရိမိကာယ စ ပစ္ဆိမိကာယ စ ဝဿူပနာယိကာယ ဝဿံ အနုပဂတော။ **အဝုတ္ထော** တိ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတော။ ဝုတ္တဉှိ **ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဝဏ္ဏနာယ** "အဝုတ္ထောတိ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတော အပရိနိဋ္ဌိတတ္တာ 'အဝုတ္ထော'တိ ဝုစ္စတီ"တိ။ ဟာရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကရေယျာတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ "တေသံ သန္တိကေ"တိ သေသော။

၂၆၄၀-၁. ယသ္မိံ ပနာဝါသေ ပဉ္စ ဝါ စတ္တာရော ဝါ တယော ဝါ သမဏာ ဝသန္တိ, တေ တတ္ထ ဧကေကဿ ပဝါရဏံ ဟရိတွာန သစေ အညမညံ ပဝါရေန္တိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

သေသန္တိ “အဓမ္မေန သမဂ္ဂ”န္တိအာဒိကံ ဝိနိစ္ဆယံ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ ပဝါရဏာဓိကာရေ။ **ဗုဓော**တိ ဝိနယဓရော။ **ဥပေါသထေ ဝုတ္တနယေနာ**တိ ဥပေါသထဝိနိစ္ဆယေ ဝုတ္တက္ကမေန။ **နယေ**တိ ဇာနေယျ။

၂၆၄၂. သမ္ပာဒေတတ္တနော သုစိန္တိ အတ္တနော ဥပေါသထံ သမ္ပာဒေတိ။ **သဗ္ဗံ သာဓေတီ**တိ ဥပေါသထာဒိသဗ္ဗံ ကမ္မံ နိပ္ဖာဒေတိ။ **နတ္တနော**တိ အတ္တနော ဥပေါသထံ န နိပ္ဖာဒေတိ။

၂၆၄၃. တသ္မာတိ ယသ္မာ အတ္တနော သုစိံ န သာဓေတိ, တသ္မာ။ **ဥဘိန္န**န္တိ အတ္တနော စ သင်္ဃဿ စ။ **ကိစ္စသိဒ္ဓတ္ထမေဝိဓာ**တိ ဥပေါသထာဒိကမ္မနိပ္ဖတ္တံ ဣဓ ဣမသ္မိံ ဥပေါသထကမ္မာဒိပကရဏေ။ **ပါရိသုဒ္ဓိပီ**တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒေန ပဝါရဏာ သင်္ဂဟိတာ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “ဆန္ဒံ ဝါ ပါရိသုဒ္ဓိံ ဝါ, ဂဟေတွာ ဝါ ပဝါရဏ”န္တိ။

ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ဒေန္တေန သစေ သာပတ္တိကော ဟောတိ, အာပတ္တိံ ဒေသေတွာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဆန္ဒာဒိဟာရကော ဘိက္ခု ဝတ္တဗ္ဗော “ဆန္ဒံ ဒမ္မိ, ဆန္ဒံ မေ ဟရ, ဆန္ဒံ မေ အာရောစေဟီ”တိ (မဟာဝ. ၁၆၅), “ပါရိသုဒ္ဓိံ ဒမ္မိ, ပါရိသုဒ္ဓိံ မေ ဟရ, ပါရိသုဒ္ဓိံ မေ အာရောစေဟီ”တိ (မဟာဝ. ၁၆၄), “ပဝါရဏံ ဒမ္မိ, ပဝါရဏံ မေ ဟရ, ပဝါရဏံ မေ အာရောစေဟိ, မမတ္ထာယ ပဝါရေဟီ”တိ (မဟာဝ. ၂၁၃)။

၂၆၄၄. “ဆန္ဒော ဧကေနာ”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ဧကေန ဗဟူနမ္ပိ ဆန္ဒော ဟာတဗ္ဗော, တထာ ပါရိသုဒ္ဓိ ဟာတဗ္ဗာ။ ပိ-သဒ္ဒေန ပဝါရဏာ ဟာတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။ **ပရမ္ပရာဟဋော ဆန္ဒော**တိ ဗဟူနံ ဝါ ဧကဿ ဝါ ဆန္ဒာဒိဟာရကဿ ဟတ္ထတော အန္တရာ အညေန ဂဟိတာ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိပဝါရဏာ။ **ဝိသုဒ္ဓိယာ န ဂစ္ဆတီ**တိ အနဝဇ္ဇဘာဝါယ န ပါပုဏာတိ ဗိဠာလသင်္ခလိကဆန္ဒာဒီနံ သင်္ဃမဇ္ဈံ အဂမနေန ဝဂ္ဂဘာဝကရဏတော။

ဧတ္ထ စ ယထာ ဗိဠာလသင်္ခလိကာယ ပဌမဝလယံ ဒုတိယဝလယံ ပါပုဏာတိ, န တတိယံ, ဧဝမိမေပိ ဆန္ဒာဒယော ဒါယကေန ယဿ ဒိန္နာ, တတော အညတ္ထ န ဂစ္ဆန္တီတိ ဗိဠာလသင်္ခလိကာသဒိသတ္တာ “ဗိဠာလသင်္ခလိကာ”တိ ဝုတ္တာ။ ဗိဠာလသင်္ခလိကာဂ္ဂဟဏဉ္စေတ္ထ ယာသံ ကာသဉ္စိ သင်္ခလိကာနံ ဥပလက္ခဏမတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၆၄၅-၆. ဆန္ဒံ ဝါ ပါရိသုဒ္ဓိံ ဝါ ပဝါရဏံ ဝါ ဂဟေတွာ ဆန္ဒာဒိဟာရကော သင်္ဃမပ္ပတွာ သစေ သာမဏေရာဒိဘာဝံ ပဋိဇာနေယျ ဝါ ဝိဗ္ဘမေယျ ဝါ မရေယျ ဝါ, တံ သဗ္ဗံ ဆန္ဒာဒိဘာဝံ နာဟဋံ ဟောတိ, သင်္ဃံ ပတွာ **ဧဝံ သိယာ** သာမဏေရာဒိဘာဝံ ပဋိဇာနန္တော, ဝိဗ္ဘန္တော, ကာလကတော ဝါ ဘဝေယျ, တံ သဗ္ဗံ **ဟဋံ** အာနီတံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

တတ္ထ **သာမဏေရာဒိဘာဝံ ဝါ ပဋိဇာနေယျာ**တိ “အဟံ သာမဏေရော”တိအာဒိနာ ဘူတံ သာမဏေရာဒိဘာဝံ ကထေယျ, ပစ္ဆာ သာမဏေရဘူမိယံ ပတိဋ္ဌဟေယျာတိ အတ္ထော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နော ဂဟိတော။

၂၆၄၇. သင်္ဃံ ပတွာတိ အန္တမသော တံတံကမ္မပ္ပတ္တဿ စတုဝဂ္ဂါဒိသင်္ဃဿ ဟတ္ထပါသံ ပတွာတိ အတ္ထော။ **ပမတ္တော**တိ ပမာဒံ သတိသမ္မောသံ ပတ္တော။ **သုတ္တော**တိ နိဒ္ဒံ ဥပဂတော။ **ခိတ္တစိတ္တကော**တိ ယက္ခာဒီဟိ ဝိက္ခေပမာပာဒိတစိတ္တော။ **နာရောစေတီ**တိ အတ္တနော ဆန္ဒာဒီနံ အာဟဋဘာဝံ ဧကဿာပိ ဘိက္ခုနော န ကထေတိ။ **သဉ္စိစ္စာ**တိ သဉ္စေတေတွာ ဇာနန္တောယေဝ အနာဒရိယော နာရောစေတိ, ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။

၂၆၄၈. ယေ တေတိ ယေ တေ ဘိက္ခူ ထေရာ ဝါ နဝါ ဝါ မဇ္ဈိမာ ဝါ။ **ဝိပဿနာ**တိ သဟာစရိယေန သမထောပိ ဂယ္ဟတိ။ သမထဝိပဿနာ စ ဣဓ တရုဏာယေဝ အဓိပ္ပေတာ, တသ္မာ **ဝိပဿနာယုတ္တာ**တိ ဧတ္ထ တရုဏာဟိ သမထဝိပဿနာဟိ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ **ရတ္တိန္ဒိဝ**န္တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **အတန္ဒိတာ**တိ အနလသာ။

‘‘ရတ္တိန္ဒိဝ’’န္တိ ဧတ္ထ **ရတ္တိ** -သဒ္ဒေန ရတ္တိယာယေဝ ဂဟဏံ, ဥဒာဟု ကေဒေသသ္သာတိ အာဟ **“ပုဗ္ဗရတ္တ တာပရရတ္တ”**န္တိ။ ပုဗ္ဗာ စ သာ ရတ္တိ စာတိ **ပုဗ္ဗရတ္တိ,** ပဌမယာမော, အပရာ စ သာ ရတ္တိ စာတိ **အပရရတ္တိ,** ပစ္ဆိမယာမော, ပုဗ္ဗရတ္တိ စ အပရရတ္တိ စာတိ သမာဟာရဒွန္ဒေ သမာသန္တေ အ-ကာရပစ္စယံ ကတွာ **“ပုဗ္ဗရတ္တာပ ရရတ္တ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဓာပိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ မဇ္ဈိမယာမေ ကာယဒရထဝူပသမနတ္ထာယ သုပနံ အနုညာတန္တိ တံ ဝဇ္ဇေတွာ ပုရိမပစ္ဆိမယာမေသု နိရန္တရဘာဝနာနုယောဂေ ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿနတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ။ ဝိပဿနာ ပရာယနာ သမထဝိပဿနာဝ ပရံ အယနံ ပတိဋ္ဌာ ဧတေသန္တိ **ဝိပဿနာပရာယနာ,** သမထဝိပဿနာယ ယုတ္တပယုတ္တာ ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၆၄၉. လဒ္ဓော ဖာသုဝိဟာရော ယေဟိ တေ **လဒ္ဓဖာသုဝိဟာရာ,** တေသံ။ **ဖာသုဝိဟာရော**တိ စ သုခဝိဟာရဿ မူလကာရဏတ္တာ တရုဏာ သမထဝိပဿနာ အဓိပ္ပေတာ, ပဋိလဒ္ဓတရုဏသမထဝိပဿနာနန္တိ အတ္ထော။ **သိယာ န ပရိဟာနီတိ** ပရိဟာနိ နာမ ဧဝံ ကတေ န ဘဝေယျ။

ကတ္တိကမာသကေ တိ စီဝရမာသသင်္ခာတေ ကတ္တိကမာသေ ပတရဏာယ သင်္ဂဟော ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။ ကထာဗန္ဓဝသေန **“သင်္ဂဟော”** တိ ဒီဃော ကတော, ပတရဏာသင်္ဂဟော ဝုတ္တောတိ အတ္ထော။ ယထာဟ –

‘‘ပတရဏာသင်္ဂဟော စ နာမာယံ ဝိဿဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနာနံ ထာမဂတသမထဝိပဿနာနံ သောတာပန္နာဒီနံ ဥ န အဒာတဗ္ဗော။ တရုဏသမထဝိပဿနာလာဘိနော ပန သဗ္ဗေ တ ဟောန္တု, ဥပမှာ တ, ကေပုဂ္ဂလော တ, ဧကဿပိ ဝသေန အဒာတဗ္ဗောယေဝ။ ဒိန္နေ ပတရဏာသင်္ဂဟေ အန္တောဝဿေ ပရိဟာရောဝ ဟောတိ, အာဂန္တုကာ တေသံ သေနာသနံ ဂဟေတုံ န လဘန္တိ။ တေဟိပိ ဆိန္နဝဿေဟိ န ဘဝိတဗ္ဗံ, ပတရေတွာ ပန အန္တရာပိ စာရိကံ ပက္ကမိတုံ လဘန္တီ’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၁)။

ပတရဏာသင်္ဂဟဿ အနုပ္ပကာရော ပန **ဟဋ္ဌိတော** ဂဟေတဗ္ဗော။

ပတရဏက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

စမ္မက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၅၀. ဋ္ဌေကာ စ အဇာ စ မိက စာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ပသူနံ ဒ္ဝန္ဒေ ဧကတ္တနပုံသကတ္တဿ ဝိဘာသိတတ္တာ ဗဟု ဝစနနိဒ္ဒေသော။ ဋ္ဌေကာနဉ္စ အဇာနဉ္စ မိကနံ ရောဟိတေဏီကုရုင္ဂါနဉ္စ။ ပသဒ အာ စ မိဂမာတာ စ **ပသဒမိဂမာတာ,** ''ပသဒမိဂမာတုယာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓဝသေန **''ပသဒ''**န္တိ နိဂ္ဂဟိတာဂမော။ ပသဒမိဂမာတုယာ စ စမ္မံ ဘိက္ခုနော ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ ''မိကန''န္တိ ဣမိနာ ဂဟိတာနမေဝေတ္ထ ဝိဘာဂဒဿနံ **''ရောဟိတေဏီ''**တိအာဒိ။ **ရောဟိတာဒ** ယော မိဂဝိဘာဂဝိသေသာ။

၂၆၅၁. **ဧတေသံ** ယထာဝုတ္တသတ္တာနံ စမ္မံ ဌပေတွာ အညံ စမ္မံ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိယာ ဝတ္ထုဘူတန္တိ အတ္ထော။ **အညန္တိ** စ –

''မက္ကဋော ကာဠသီဟော စ၊ သရဘော ကဒလီမိဂေါ။
ယေ စ တဌမိက ဟောန္တိ တေသံ စမ္မံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ။ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၉) –

အဋ္ဌကထာယ ပဋိက္ခိတ္တံ စမ္မမာဟ။ **မက္ကဋော** နာမ သာခမိဂေါ။ **ကာဠသီဟော** နာမ မဟာမုခတနရဇာတိကော။ **တဌမိက** နာမ သီဟဗျဂ္ဃာဒယော။ ယထာဟ – ''တတ္ထ တဌမိကတိ သီဟဗျဂ္ဃအစ္ဆတရစ္ဆာ, န ကေဝလဉ္စ ဧတေ ယေဝ, ယေသံ ပန စမ္မံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ, တေ ဌပေတွာ အဝသေသာ အန္တမသော ဂေမဟိံသဿမိဋ္ဌာရာဒယောပိ သဗ္ဗေ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ 'တဌမိက'တွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ။

ထဝိကာ စ ဥပဟာနာ စ **ထဝိကောပဟာနံ။ အမာနုသံ** မနုဿစမ္မရဟိတံ သဗ္ဗံ စမ္မံ ထဝိကောပဟာနေ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ **ထဝိကာ**တိ ဥပဟာနာဒိကောသကဿ ဂဟဏံ။ ယထာဟ ''မနုဿစမ္မံ ဌပေတွာ ယေန ကေနစိ စမ္မေန ဥပဟာနာ ဝဋ္ဋတိ။ ဥပဟာနာကောသကသတ္ထကကောသကကုဉ္စိကာကောသကေသုပိ ဧသေဝ နယော''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၉)။

၂၆၅၂. ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာန''န္တိ (မဟာဝ. ၂၅၉) ဝစနတော **''ဝဋ္ဋန္တိ မဇ္ဈိမေ ဒေသေ, န ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနာ''** တိ ဝုတ္တံ။ **မဇ္ဈိမေ ဒေသေ** တိ ''ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဂဇင်္ဂလံ နာမ နိဂမော''တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၂၅၉) ဝုတ္တသီမာပရိစ္ဆိန္နေ မဇ္ဈိမဒေသေ။ **ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနာ** တိ စတုပဋလတော ပဋ္ဌာယ ဗဟုပဋလာ ဥပဟာနာ။ ယထာဟ – ''ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနာတိ စတုပဋလတော ပဋ္ဌာယ ဝုစ္စတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၅)။ မဇ္ဈိမဒေသေ ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနာ န ဝဋ္ဋန္တီတိ ယောဇနာ။ **အန္တောအာရာမေ** တိ ဧတ္ထ ပကရဏတော ''သဗ္ဗေသ''န္တိ လဗ္ဘတိ, ဂိလာနာနမိတရေသဉ္စ သဗ္ဗေသန္တိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗတ္ထာပိ စာ** တိ အန္တောအာရာမေ, ဗဟိ စာတိ သဗ္ဗတ္ထာပိ။ **ရောဂိနော**တိ ဂိလာနဿ ဝဋ္ဋန္တီတိ ယောဇနာ။

၂၆၅၃. ပုဋဗဒ္ဓာ ခလ္လကဗဒ္ဓာစာတိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဝိသေသော ပနေတာသံ **အဋ္ဌကထာယမေဝ** ဝုတ္တော ''ပုဋဗဒ္ဓာတိ ယောနကဥပဟာနာ ဝုစ္စတိ, ယာ ယာဝဇင်္ဃတော သဗ္ဗပာဒံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ။ ခလ္လကဗဒ္ဓာတိ ပဏှိပိဓာနတ္ထံ တလေ ခလ္လကံ ဗန္ဓိတွာ ကတာ''တိ။ **ပာလိဂုဏ္ဌိမာ** စ ''ပလိဂုဏ္ဌိတွာ ကတာ, ယာ ဥပရိ ပာဒမတ္တမေဝ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, န ဇင်္ဃ''န္တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဒဿိတာဝ။ **တူလပုဏ္ဏာ** တိ တူလပိစုနာ ပူရေတွာ ကတာ။

သဗ္ဗာဝ နီလာ **သဗ္ဗနီလာ,** သာ အာဒိ ယာသံ တာ **သဗ္ဗနီလာဒယော။ အာဒိ**-သဒ္ဒေန မဟာနာမရတ္တပရိယန္တာနံ ဂဟဏံ။ တာသံ သရူပံ **အဋ္ဌကထာယမေဝ** ဝုတ္တံ ''နီလိကာ ဥမာပုပ္ဖဝဏ္ဏာ ဟောတိ, ပီတိကာ ကဏိကာရပုပ္ဖဝဏ္ဏာ, လောဟိတိကာ ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏာ, မဉ္ဇိဋ္ဌိကာ မဉ္ဇိဋ္ဌဝဏ္ဏာ ဧဝ, ကဏှာ အဒ္ဒာရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာ, မဟာရင်္ဂရတ္တာ သတပဒိပိဋ္ဌိဝဏ္ဏာ, မဟာနာမရတ္တာ သမ္ဘိန္နဝဏ္ဏာ ဟောတိ ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏာ။ **ကုရုန္ဒိယံ** ပန 'ပဒုမပုပ္ဖဝဏ္ဏာ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၆)။ **သဗ္ဗနီလာဒယောပိ စာ**တိ **အပိ**-သဒ္ဒေန နီလာဒိဝဒ္ဓိကာနံ ဂဟဏံ။

၂၆၅၄. **စိတ္ရာ** တိ ဝိစိတ္ရာ။ **မေဏ္ဍုဝိသာဏူပမဝဋ္ဋိကာ** တိ မေဏ္ဍာနံ ဝိသာဏသဒိသဝဋ္ဋိကာ, ကဏ္ဏိကဋ္ဌာနေ မေဏ္ဍုသိင်္ဂသဏ္ဌာနေ ဝဋ္ဋေ ယောဇေတွာ ကတာတိ အတ္ထော။ ''မေဏ္ဍုဝိသာဏူပမဝဋ္ဋိကာ''တိ ဣဒံ အဇဝိသာဏူပ မဝဋ္ဋိကာနံ ဥပလက္ခဏံ။ **မောရဿ ပိဉ္ဆေန ပရိသိဗ္ဗိတာ** တိ တလေသု တ ဝဋ္ဋေသု တ မောရပိဉ္ဆေဟိ သုတ္တက သဒိသေဟိ ပရိသိဗ္ဗိတာ။ ဥပာဟနာ န စ ဝဋ္ဋန္တီတိ ယောဇနာ။

၂၆၅၅. **မဇ္ဇာရာ** တိ ဗိဠာရာ။ **ကာဠကာ** ရုက္ခကဏ္ဋကာ။ **ဦလူကာ** ပက္ခိဗိဠာလာ။ **သီဟာ**တိ ကေသရသီဟာဒယော သီ ဟာ။ **ဥဒ္ဒာ** တိ စတုပ္ပဒဇာတိကာ။ **ဒီပီ** သဒ္ဒူလာ။ **အဇိနဿာ** တိ ဇိနာမိကဿ။ **ပရိက္ခဋာ** တိ ဥပာဟနပရိယန္တေ စိဝ ရေ အနုဝါတံ ဝိယ ဝုတ္တပ္ပကာရံ စမ္မံ ယောဇေတွာ ကတာ။

၂၆၅၆. သစေ ဤဒိသာ ဥပာဟနာ လဘန္တိ, တာသံ ဝဋ္ဋနပ္ပကာရံ ဒဿေတုမာဟ **''ပုဋာဒိံ အပနေတွာ''**တိ အာဒိ။ ပုဋာဒိံ သဗ္ဗသော ဆိန္ဒိတွာ တ အပနေတွာ တ ဥပာဟနာ ဓာရေတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။ ဧဝမကတွာ လဒ္ဓနီဟာရေ နေဝ ဓာရေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ ယထာဟ – ''တေသု ယံ ကိဉ္စိ လဘိတွာ သစေ တာနိ ခလ္လကာဒီနိ အပနေတွာ သက္ကာ ဟောန္တိ ဝဠဉ္ဇိတုံ, ဝဠဉ္ဇေတဗ္ဗာ, တေသု ပန သတိ ဝဠဉ္ဇန္တဿ ဒုက္ကဋ''န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၆)။

ဝဏ္ဏဘေဒံ တထာ ကတွာတိ တွေ ''ဧကဒေသေနာ''တိ သေသော။ ''သဗ္ဗသော တ''တိ အာဟရိတွာ သဗ္ဗသော တ ဧကဒေသေန တ ဝဏ္ဏဘေဒံ ကတွာ သဗ္ဗနီလာဒယော **ဥပာဟနာ** ဓာရေတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။ တထာ အကတွာ ဓာရေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ ယထာဟ ''တေသု ယံ ကိဉ္စိ လဘိတွာ ရဇနံ စောဠကေန ပုဉ္ဆိတွာ ဝဏ္ဏံ ဘိန္ဒိတွာ ဓာရေတုံ ဝ ဋ္ဋတိ။ အပ္ပမတ္တကေပိ ဘိန္နေ ဝဋ္ဋတိယေဝ''တိ။ နီလဝဋ္ဋိကာဒယောပိ ဝဏ္ဏဘေဒံ ကတွာ ဓာရေတဗ္ဗာ။

၂၆၅၇. **တတ္ထ** ဌာနေ ပဿာဝပာဒုကာ, ဝစ္စပာဒုကာ, အာစမနပာဒုကာတိ တိဿော ပာဒုကာယော ဌပေတွာ **သဗ္ဗာပိ ပာဒုကာ** တာလပတ္တိကာဒိဘေဒာ သဗ္ဗာပိ သင်္ကမနီယာ ပာဒုကာ ဓာရေတုံ န ဝဋ္ဋန္တီတိ ယောဇနာ။

၂၆၅၈. အတိက္ကန္တပမာဏံ ဥစ္စာသယနသညိတံ အာသန္ဒိဉ္စေဝ ပလ္လင်္ကဉ္စ သေဝမာနဿ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **အာသန္ဒီ** ဝုတ္တလက္ခဏာဝ။ **ပလ္လင်္ကော** တိ ပာဒေသု အာဟရိမာနိ ဝါဠရူပါနိ ဌပေတွာ ကတော, ဧကသ္မိံ ယေဝ အရုမ္ဟိ ကဋ္ဌကမ္မဝသေန ဆိန္ဒိတွာ ကတာနိ အသံဟာရိမာနိ တတ္ရဋ္ဌာနေဝ တဋ္ဌရူပါနိ ယဿ ပာဒေသု သန္တိ, ဧဝရူပေ ပလ္လင်္ကော ကပ္ပတီတိ ''အာဟရိမေနာ''တိ ဣမိနာဝ ဒီပိတံ။ ''အကပ္ပိယရူပကတော အကပ္ပိယမဉ္စော ပ လ္လင်္ကော''တိ ဟိ **သာရသမာသေ** ဝုတ္တံ။

၂၆၅၉. **ဂေါနကန္တိ** ဒီဃလောမကမဟာကောဇဝံ။ စတုရင်္ဂုလာဓိကာနိ ကိရ တဿ လောမာနိ, ကာဠဝဏ္ဏဉ္စ ဟောတိ။ ''စတုရင်္ဂုလတော ဦနကပ္ပမာဏလောမော ကောဇဝော ဝဋ္ဋတိ''တိ ဝဒန္တိ။ **ကုတ္တက** န္တိ သောဠသန္နံ နာဋက ကိတ္ထီနံ ဌတွာ နစ္စနယောဂ္ဂံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ **စိတ္တ** န္တိ ဘိတ္တိစ္ဆိဒ္ဒါဒိကဝိစိတ္တံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ **ပဋိက**န္တိ ဥဏ္ဏာမယံ သေတတ္ထရဏံ။ **ပဋလိက**န္တိ ဃနပုပ္ဖကံ ဥဏ္ဏာမယံ လောဟိတတ္ထရဏံ, ယော ''အာမလက ပတ္တော''တိပိ ဝုစ္စတိ။

ဧကန္တလောမိန္တိ ဥဘတော ဥဂ္ဂတလောမံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ **ဝိကတိ**န္တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒိရူပဝိစိတ္တံ ဥဏ္ဏာ မယတ္ထရဏံ။ ''ဧကန္တလောမီတိ ဧကတောဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏ''န္တိ ဒီဃနိကာ။ **တူလိက**န္တိ ရုက္ခတူလလတာတူ လပောဋကိတူလသင်္ခာတာနံ တိဏ္ဏံ တူလာနံ အညတရပုဏ္ဏံ ပကတိတူလိကံ။ **ဥဒ္ဒလောမိက** န္တိ ဧကတော ဥဂ္ဂတ လောမံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ ''ဥဒ္ဒလောမီတိ ဥဘတောဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ ဧကန္တလောမီတိ ဧကတောဒသံ ဥဏ္ ဏာမယတ္ထရဏ''န္တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၅) **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ **သာရသမာသေ** ပန ''ဥဒ္ဒလောမီတိ ဧက တော ဥဂ္ဂတပုပ္ဖံ။ ဧကန္တလောမီတိ ဥဘတော ဥဂ္ဂတပုပ္ဖ''န္တိ ဝုတ္တံ။

၂၆၆၀. **ကဋ္ဋိဿ** န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ ကောသေယျကဋ္ဋိဿမယံ ပစ္စတ္ထရဏံ။ ''ကောသေယျကဋ္ဋိဿ သမယန္တိ ကောသေယျကသဋမယ''န္တိ (ဒီ. နိ. ဋီ. ၁.၁၅) **အာစရိယဓမ္မပါလတ္ထေရေန** ဝုတ္တံ, ကန္တိတကောသေ ယျပုဋမယန္တိ အတ္ထော။ **ကောသေယျ** န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ ကောသိယသုတ္တမယံ ပစ္စတ္ထရဏံ။ ရတနပရိသိဗ္ ဗနရဟိတံ သုဒ္ဓကောသေယျံ ပန ဝဋ္ဋတိ။

ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ ပနေတ္ထ ''ဌပေတွာ တူလိကံ သဗ္ဗာနေဝ ဂေနကာဒီနိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ န ဝဋ္ဋန္တီ''တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၅) ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **''ဌပေတွာ တူလိက''**န္တိ ဧတေန ရတနပရိသိဗ္ဗနရဟိတာပိ တူလိကာ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ **''ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ န ဝဋ္ဋန္တီ''** တိ ဣမိနာ ပန ယာနိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ, တာနိ ဘူမတ္ထရဏဝသေန ယထာနုရူပံ မဉ္စာဒီသု စ ဥပနေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ ဝိနယပရိယာယံ ပတွာ ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗတ္တာ ဣဓ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုတ္တန္တိကဒေသနာယံ ပန ဂဟဋ္ဌာနမ္ပိ ဝသေန ဝုတ္တတ္တာ နေသံ သင်္ဂဏှနတ္ထံ ''ဌပေတွာ တူလိကံ။ပေ။ ဝဋ္ဋန္တီ''တိ ဝုတ္တ''န္တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၅) အပရေ။

ဟတ္ထိအတ္ထရဏတ္ထရ န္တိ ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ အတ္ထရိတံ အတ္ထရဏံ ဟတ္ထတ္ထတ္ထရဏံ နာမ။ အဿတ္ထရဏတ္ထရေပိ ဧသေဝ နယော။ **ကဒလိမိဂပဝရ-ပစ္စတ္ထရဏကမ္ပိ ဓာ** တိ ကဒလိမိဂစမ္မံ နာမ အတ္ထိ, တေန ကတံ ပဝရပစ္စတ္ထရဏန္တိ အတ္ထော။ တံ ကိရ သေတဝတ္ထဿ ဥပရိ ကဒလိမိဂစမ္မံ ပတ္ထရိတွာ သိဗ္ဗေတွာ ကရောန္တိ။ **ပိ**-သဒ္ဒေန အဇိနပ္ပဝေဏိ ဂဟိတာ။ **အဇိနပ္ပဝေဏီ** နာမ အဇိနစမ္မေဟိ မဉ္စပမာဏေန သိဗ္ဗေတွာ ကတာ ပဝေဏိ။ တာနိ ကိရ စမ္မာနိ သုခုမတရာနိ, တသ္မာ ဒုပဋ္ဋတိပဋ္ဋာနိ ကတွာ သိဗ္ဗန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ ''အဇိနပ္ပဝေဏီ''တိ။

၂၆၆၁. **ရတ္တဝိတာနဿ ဟေဋ္ဌာ** တိ ကုသုမ္ဘာဒိရတ္တဿ လောဟိတဝိတာနဿ ဟေဋ္ဌာ ကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏေဟိ အတ္ထတံ သယနာသနဉ္စ။ ကသာဝရတ္တဝိတာနဿ ပန ဟေဋ္ဌာ ကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏေန အတ္ထတံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''ဟေဋ္ဌာ အကပ္ပိယေ''တိအာဒိ။

ဒွိဝဓာ ရတ္တူပဓာနက န္တိ သီသပဿေ, ပာဒပဿေ စာတိ ဥဘတောပဿေ ပညတ္တရတ္တဗိမ္ဗောဟနဝန္တဉ္စ သယနာသနံ။ ဣဒံ သဗ္ဗံ အကပ္ပိယံ ပရိဘုဉ္ဇတော ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ ''ယံ ပန ဧကမေဝ ဥပဓာနံ ဥဘောသု ပဿေသု ရတ္တံ ဝါ ဟောတိ ပဒုမဝဏ္ဏံ ဝါ ဝိစိတ္တံ ဝါ, သစေ ပမာဏယုတ္တံ, ဝဋ္ဋတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၄) **အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယော** ဧတေနေဝ ဗျတိရေကတော ဝုတ္တော ဟောတိ။ ''ယေဘုယျရတ္တာနိပိ ဒွေဝ ဗိမ္ဗောဟနာနိ န ဝဋ္ဋန္တီ''တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ယေဘုယျေန ရတ္တဝိတာနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝိညာယတိ။

ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** ''အလောဟိတကာနိ ဒွေပိ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ, တတော ဥတ္တရိ လဘိတွာ အညေသံ ဒါတဗ္ဗာနိ, ဒါတုံ အသက္ကောန္တော မဉ္စေ တိရိယံ အတ္ထရိတွာ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ နိပဇ္ဇိတုမ္ပိ လဘတီ''တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၅) အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။ **သေနာသနက္ခန္ဓကသံဝဏ္ဏနာယံ** ပန ''အဂိလာနဿ သီသူပဓာနဉ္စ ပာဒူပဓာနဉ္စာတိ ဒွယမေဝ ဝဋ္ဋတိ, ဂိလာနဿ ဗိမ္ဗောဟနာနိ သန္ထရိတွာ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ နိပဇ္ဇိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၇) ဝုတ္တတ္တာ ဂိလာနောယေဝ မဉ္စေ တိရိယံ အတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇိတုံ လဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၆၆၂. ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ သေတဝိတာနမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ အကပ္ပိယေ ပစ္စတ္ထရဏေ သတိ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **တသ္မိံ** န္တိ အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏေ။

၂၆၆၃. **''ဌပေတွာ''**တိ ဣမိနာ အာသန္ဒာဒိတ္တယဿ ဝဋ္ဋနာကာရော နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။ **သေသံ သဗ္ဗ** န္တိ ဂေနကာဒိ ဒွိဝဓာရတ္တူပဓာနကပရိယန္တံ သဗ္ဗံ။ **ဂိဟိသန္တက** န္တိ ဂိဟီနံ သန္တကံ တေဟိယေဝ ပညတ္တံ, ဣမိနာ ပဉ္စသု သဟဓမ္မိကေသု အညတရေန ဝါ တဒေသံ အာဏတ္တိယာ ဝါ ပညတ္တံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ **လဘတေ**တိ နိသီဒိတုံ လဘတိ။

၂၆၆၄. တံ ကတ္ထ လဘတီတိ ပဒေသနိယမံ ဒဿေတုမာဟ **''ဓမ္မာသနေ''** တိအာဒိ။ **ဓမ္မာသနေ** တိ ဧတ္ထ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယဒိ ဓမ္မာသနေ သင်္ဃိကမ္ပိ ဂေနကာဒိ ဘိက္ခူဟိ အနာဏတ္တာ အာရာမိကာဒယော သယမေဝ ပညာပေန္တိ စေဝ နီဟရန္တိ စ, ဧတံ ဂိဟိဝိကတနီဟာရံ နာမ။ ဣမိနာ ဂိဟိဝိကတနီဟာရေန ဝဋ္ဋတီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၀; ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယကထာ ၅၆ အတ္ထတော သမာနံ) ဝုတ္တံ။ **ဘတ္တဂ္ဂေ ဝါ** တိ ဝိဟာရေ နိသီဒာပေတွာ ပရိဝေသနဋ္ဌာနေ ဝါ ဘောဇနသာလာယံ ဝါ။ အပိသဒ္ဒေန ဂိဟီနံ ဂေဟေပိ တေဟိ ပညတ္တေ ဂေနကာဒိမှိ နိသီဒိတုံ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ **ဓမ္မာသနာ** ဒိပဒေသနိယမနေန တတော အညတ္ထ ဂိဟိပညတ္တေပိ တတ္ထ နိသီဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဗျတိရေကတော ဝိညာယတိ။

ဘူမတ္ထရဏကေ တိ ဧတ္ထ “ကတေ”တိ သေသော။ **တတ္ထာ** တိ သဃ္ဃိကေ တ ဂိဟိသန္တကေ တ ကေနကာဒိမ္ဟိ သဟဓမ္မိကေဟိ အနာဏတ္တေဟိ ဂိဟီဟိ ဧဝ ဘူမတ္ထရဏေ ကတေ။ **သယိတုန္တိ** ဥပရိ အတ္တနော ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန နိသီဒိတုမ္ပိ တတိ သမုစ္စိနောတိ။ “ဘူမတ္ထရဏကေ”တိ ဣမိနာ ဂိဟီဟိ ဧဝ မဉ္စာဒီသု သယနတ္ထံ အတ္ထတေ ဥပရိ အတ္တနော ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ သယိတုံ တ နိသီဒိတုံ တ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။

စမ္မက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၆. ဂဟပတိဿ ဘူမိ, သမ္မုတိဘူမိ, ဥဿာဝနန္တိကာဘူမိ, ဂောနိသာဒိဘူမီတိ ကပ္ပိယဘူမိယော စတဿော ဟောန္တီတိ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာတိ ယောဇနာ။

၂၆၆. ကထံ ကပ္ပိယံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, စတဿော ကပ္ပိယဘူမိယော ဥဿာဝနန္တိကံ ဂောနိသာဒိကံ ဂဟပတိံ သမ္မုတိ"န္တိ (မဟာဝ. ၂၉၅) ဧဝံ စတဿော ဘူမိယော ဥဒ္ဒိသိတွာ တာသံ သာမညလက္ခဏံ ဒဿေတုမာဟ **"သင်္ဃဿာ"** တိအာဒိ။ သင်္ဃဿ သန္တကံ တသတ္တာယ ကတံ ဂေဟံ တ ဘိက္ခုနော သန္တကံ တ သတ္တာယ ကတံ ဂေဟံ တတိ ယောဇနာ။ **ကပ္ပိယံ ကတ္တဗ္ဗ** န္တိ ကပ္ပိယဋ္ဌာနံ ကတ္တဗ္ဗံ။ **သဟသေယ္ယပ္ပဟောနက** န္တိ သဗ္ဗစ္ဆန္နပရိစ္ဆန္နာဒိလက္ခဏေန သဟသေယ္ယာရဟံ။

၂၆၇. ဣအနိ စတဿောပိ ဘူမိယော သရူပတော ဒဿေတုမာဟ **"ဌပေတွာ"**တိအာဒိ။ ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ အညေဟိ ကပ္ပိယဘူမိယာ အတ္တာယ ဒိန္နံ တ တေသံ သန္တကံ တ ယံ ဂေဟံ, ဣဒံ ဧဝ **ဂဟပတိ**ဘူမိ နာမာတိ ယောဇနာ။

၂၆၈. **ယာ** ပန ကုဋိ သင်္ဃေန **သမ္မတာ** ဉတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ, သာ သမ္မုတိကာ နာမ။ တဿာ သမ္မန္ဓနကာလေ ကမ္မဝါစံ အဝတွာ အပလောကနံ တ ကာတုံ ဝဋ္ဋတေတတိ ယောဇနာ။

၂၆၉-၇၀. ပဌမက္ကဋ္ဌကာယ တ ပဌမပါသာဏဿ တ ပဌမတ္ထမ္ဘဿ တ **အာဒိ**-ဂ္ဂဟဏေန ပဌမဘိတ္တိပါဒဿ တ ဌပနေ **ပရေသု** မနုဿေသု ဥက္ခိပိတွာ ဌပေန္တေသု သမန္တတော ပရိတရေတွာ "ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ, ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမာ"တိ အဘိက္ခဏံ ဝဒန္တေဟိ အာမသိတွာ တ သယမေဝ ဥက္ခိပိတွာ တ ဣဋ္ဌကာ **ဌပေယျ** ဟသာဏော တ ထမ္ဘော တ ဘိတ္တိပါဒော တ ဌပေယျ ဌပေတဗ္ဗော, အယံ ဥဿာဝနန္တိကာ ကုဋီတိ ယောဇနာ။

၂၇၁. **ဣဋ္ဌကာဒိပတိဋ္ဌာန** န္တိ ပဌမိဋ္ဌကာဒီနံ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာနံ။ **ဝဒတ**န္တိ "ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ, ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမာ"တိ ဝဒန္တာနံ။ **သမကာလံ တု ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧကကာလံ ဝဋ္ဋတိ, ဣမိနာ "သစေ ဟိ အနိဋ္ဌိတေ ဝစနေ ထမ္ဘော ပတိဋ္ဌာတိ, အပ္ပတိဋ္ဌိတေ တ တသ္မိံ ဝစနံ နိဋ္ဌာတိ, အကတာ ဟောတိ ကပ္ပိယကုဋီ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၅) **အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယော** သူစိတော။

၂၇၂. အာရာမော သကလော အပရိက္ခိတ္တော တ ယေဘုယျတော အပရိက္ခိတ္တော တတိ ဒုဝိဓောပိ **ဝိညူဟိ** ဝိနယဓရေဟိ "ဂောနိသာဒီ"တိ ဝုစ္စတိ။ ပဝေသနိဝာရဏာဘာဝေန ပဝိဋ္ဌာနံ ဂုန္နံ နိသဇ္ဇာယောဂတော တထာ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။

၂၇၃. ပယောဇနံ ဒဿေတုမာဟ **"တတ္ထ ပက္ကဉ္စာ"** တိအာဒိ။ **အာမိသ**န္တိ ပုရိမကာလိကဒွယံ။ "အာမိသ"န္တိ ဣမိနာ နိရာမိသံ ဣတရကာလိကဒွယံ အကပ္ပိယကုဋိယံ ဝုတ္ထမ္ပိ ပက္ကမ္ပိ ကပ္ပတီတိ ဒီပေတိ။

၂၇၄-၅. ဣမာ ကပ္ပိယကုဋိယော ကဒာ ဇဟိတဝတ္ထုကာ ဟောန္တီတိ အာဟ **"ဥဿာဝနန္တိကာ ယာ သာ"** တိအာဒိ။ ယာ ဥဿာဝနန္တိကာ ယေသု ထမ္ဘာဒီသု အဓိဋ္ဌိတာ, သာ တေသု ထမ္ဘာဒီသု အပနီတေသု တဒညေသုပိ ထမ္ဘာဒီသု တိဋ္ဌတီတိ ယောဇနာ။

သဗ္ဗေသု ထမ္ဘာဒီသု အပနီတေသု သာ ဇဟိတဝတ္ထုကာ သိယာတိ ယောဇနာ။ ဂောနိသာဒိကုဋိ **ပရိက္ခိတ္တာ** ဝတိ အာဒီဟိ ဇဟိတဝတ္ထုကာ သိယာ။ **ပရိက္ခိတ္တာ** တိ စ "အာရာမော ပန ဥပဍ္ဎပရိက္ခိတ္တောပိ ဗဟုတရံ ပရိက္ခိတ္တောပိ ပရိက္ခိတ္တောယေဝ နာမာ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၅) **ကုရုန္ဒိမဟာပစ္စရိယာဒီသု** ဝုတ္တတ္တာ န ကေဝလံ သဗ္ဗပရိက္ခိတ္တာဝ, ဥပဍ္ဎပရိက္ခိတ္တာပိ ယေဘုယျပရိက္ခိတ္တာပိ ဂဟေတဗ္ဗာ။

သေသာတိ ဂဟပတိသမ္မုတိကုဋိယော။ ဆဒနနာသတော ဇဟိတဝတ္ထုကာ သိယုန္တိ ယောဇနာ။ **ဆဒနနာသတော**တိ ဧတ္ထ "ဂေဟနသိမတ္တံ ဌပေတွာ"တိ သေသော။ သစေ ဂေဟနသီနံ ဥပရိ ဧကမ္ပိ ပက္ခပါသမဏ္ဍလံ အတ္ထိ, ရ

က္ခတိ။ ယတ္ရ ပနိမာ စတသ္သောပိ ကပ္ပိယဘူမိယော နတ္ထိ, တတ္ထ ကိံ ကာတဗ္ဗံ? အနုပသမ္ပန္နဿ ဒတွာ တဿ သန္တကံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

၂၆၇၆. ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ အညေသံ ဟတ္ထတော ပဋိဂ္ဂဟော စ တေသံ သန္နိဓိ စ တေသံ အန္တောဝုတ္ထဥ္စ ဘိက္ခုဿ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၂၆၇၇. ဘိက္ခုဿ သန္တကံ သင္ဃိကမ္ပိ တ အကပ္ပိယဘူမိယံ သဟသေယ္ယပ္ပဟောနကေ ဂေဟေ အန္တောဝုတ္ထဥ္စ အန္တောပက္ကဉ္စ ဘိက္ခုဿ န ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခုနိယာ သန္တကံ သင္ဃိကမ္ပိ တ အကပ္ပိယဘူမိယံ သဟသေယ္ယပ္ပဟောနကေ ဂေဟေ အန္တောဝုတ္ထဥ္စ အန္တောပက္ကဉ္စ ဘိက္ခုနိယာ န ဝဋ္ဋတီတိ ဧဝံ **ဥဘိန္နံ** ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၂၆၇၈. **အကပ္ပကုဋိယာ** တိ အကပ္ပိယကုဋိယာ, ''အကပ္ပိယဘူမိယံ သဟသေယ္ယပ္ပဟောနကေ ဂေဟေ''တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တာယ အကပ္ပိယဘူမိယာတိ အတ္ထော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နဝနီတတေလမဓုဖာဏိတာနံ ဂဟဏံ။

၂၆၇၉. **တေဟေဝ** အန္တောဝုတ္ထေဟိ **သပ္ပိအာဒီဟိ** သတ္တာဟကာလိကေဟိ သဟ ဘိက္ခုနာ ပက္ကံ တံ ယာဝဇီဝိကံ နိရာမိသံ သတ္တာဟံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတေတတိ ယောဇနာ။

၂၆၈၀. **ပက္ကံ** သာမံပက္ကံ **တံ** ယာဝဇီဝိကံ သစေ အာမိသသံသဋ္ဌံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, အန္တောဝုတ္ထဥ္စ ဘုဉ္ဇတိ, ကိဉ္စ ဘိယ္ယော သာမံပက္ကဉ္စ ဘုဉ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ ယာဝဇီဝိကဿ အာမိသသံသဋ္ဌဿ အာမိသဂတိကတ္တာ **''အန္တောဝုတ္ထ''**န္တိ ဝုတ္တံ။

၂၆၈၂. ဥဒကံ **န ဟောတိ ကာလိကံ** စတူသု ကာလိကေသု အသင်္ဂဟိတတ္တာ။

၂၆၈၃. **တိကာလိကာ** ယာဝကာလိကာ ယာမကာလိကာ သတ္တာဟကာလိကာတိ တယော ကာလိကာ ပဋိဂ္ဂဟဝသေန ေနဝ အတ္တနော အတ္တနော ကာလံ အတိက္ကမိတွာ ဘုတ္တာ အေသကရာ ဟောန္တိ, တတိယံ သတ္တာဟာတိက္ကမေ နိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယဝတ္ထုတ္တာ အဘုတ္တမ္ပိ အေသကရန္တိ ယောဇနာ။

''ဘုတ္တာ အေသကရာ'' တိ ဣမိနာ ပုရိမကာလိကဒ္ဝယံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကာလာတိက္ကမနမတ္တေန အာပတ္တိယာ ကာရဏံ န ဟောတိ, ဘုတ္တမေဝ ဟောတိ။ သတ္တာဟကာလိကံ ကာလာတိက္ကမေန အပရိဘုတ္တမ္ပိ အာပတ္တိယာ ကာရဏံ ဟောတီတိ ဒီပေတိ။ တေသု သတ္တာဟကာလိကေယေဝ ဝိသေသံ ဒဿေတုမာဟ **''အဘုတ္တံ တတိယမ္ပိ စာ''**တိ။ **စ**-သဒ္ဒော တု-သဒ္ဒတ္ထော။ ယာဝဇီဝိကံ ပန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဘုဉ္ဇိယမာနံ ဣတရကာလိကသံသဂ္ဂံ ဝိနာ အေသကရံ န ဟောတီတိ န ဂဟိတံ။

၂၆၈၄. အမ္ဗာဒယော သတ္တ ရုက္ခာနံ နာမဘူတာ တံတံဖလေပိ ဝတ္တမာနာ ဣဓ ဥပစာရဝသေန တဇ္ဇေ ပာနကေ ဝုတ္တာ, တေနေတဟ **''ပာနကံ မတ''**န္တိ။ **စောစံ** အဋ္ဌိကကဒလိပာနံ။ **မောစံ** ဣတရကဒလိပာနံ။ **မဓူ**တိ မုဒ္ဒိကဖလာနံ ရသံ။ **မုဒ္ဒိကာ** တိ သီတောဒကေ မဒ္ဒိတာနံ မုဒ္ဒိကဖလာနံ ပာနံ။ ''သာလူကပာနန္တိ ရတ္တုပ္ပလနီလုပ္ပလာဒီနံ သာလူကေ မဒ္ဒိတွာ ကတပာန''န္တိ **ပာဠိယံ, အဋ္ဌကထာယ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၀) စ သာလူက-သဒ္ဒဿ ဒီဃဝသေန သံယောဂဒဿနတော **''သာလု ဖာရုသကဉ္စ''** တိ ကထာဗန္ဓဝသေန ရဿော ကတော။

သာလူကံ ကုမုဒုပ္ပလာနံ ဖလရသံ။ **ခုဒ္ဒသိက္ခာဝဏ္ဏနာယံ** ပန ''သာလူကပာနံ နာမ ရတ္တုပ္ပလနီလုပ္ပလာဒီနံ ကိဉ္ဇက္ခရေဏုဟိ ကတပာန''န္တိ ဝုတ္တံ။ ''ဖာရုသက'န္တိအာဒီသု ဧကော ရုက္ခော''တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ တဿ ဖလရသော **ဖာရုသကံ** နာမ။ ဧတေသံ အဋ္ဌန္နံ ဖလာနံ ရသော ဥဒကသမ္ဘိန္နော ဝဋ္ဋတိ, သီတုဒကေ မဒ္ဒိတော ပသန္နော နိက္ကသဋော ဝဋ္ဋတိ, ဥဒကေန ပန အသမ္ဘိန္နော ရသော ယာဝကာလိကော။

၂၆၈၅. **ဖလန္တိ** အမ္ဗာဒိဖလံ။ **သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟော** တိ ဟနဝတ္ထုကာနံ ဖလာနံ ပဋိဂ္ဂဟော။ ဝသတိ ဧတ္ထ ဟနန္တိ **ဝတ္ထု,** ဖလံ, ဝတ္ထုနာ သဟ ဝတ္တတီတိ **သဝတ္ထုကံ,** ဟနံ, သဝတ္ထုကဿ ပဋိဂ္ဂဟော သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟော။ သဝတ္ထုကဿ ပဋိဂ္ဂဟံ နာမ ဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏမေဝါတိ ကတွာ ဝုတ္တံ “ဟနဝတ္ထုကာနံ ဖလာနံ ပဋိဂ္ဂဟော”တိ။

၂၆၈၆. “သုကောဋ္ဋေတွာ”တိ ဝုစ္စမာနတ္တာ **“အမ္ဗပက္က”** န္တိ အာမကမေဝ အမ္ဗဖလံ ဝုစ္စတိ ။ **ဥဒကေ**တိ သီတောဒကေ။ **ပရိဿဝံ** ပရိဿာဝိတံ။ **ကတွာ**တိ မဓုအာဒီဟိ အဘိသင်္ခရိတွာ။ ယထာဟ – “တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေဟိ မဓုသက္ကရကပ္ပူရာဒီဟိ ယောဇေတွာ ကာတဗ္ဗ”န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၀)။ **ဟတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော “ဧဝံ ကတံ ပုရေဘတ္တမေဝ ကပ္ပတိ, အနုပသမ္ပန္နေဟိ ကတံ လဘိတွာ ပန ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပုရေဘတ္တံ သာမိသပရိဘောဂေနာပိ ဝဋ္ဋတိ, ပစ္ဆာဘတ္တံ နိရာမိသပရိဘောဂေန ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ဧသ နယော သဗ္ဗပာနေသူ”တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တော။

၂၆၈၇. **ဧသေဝ နယော သေသပါနေသု**ပီတိ ဇမ္ဗုပါနကာဒီသုပိ။

၂၆၈၈. ဥစ္ဆုရသော အနုလောမတ္တာ ကာလိကဝုတ္တော, န ပန ယာမကာလိကတ္တာ, သော ပန သတ္တာဟကာလိကောယေဝ။

၂၆၈၉. **မဓုကဿ ရသ** န္တိ မဓုကပုပ္ဖဿ ရသံ။ ဧတ္ထ မဓုကပုပ္ဖရသော အဂ္ဂိပါကော ဝါ ဟောတု အာဒိစ္စပါကော ဝါ, ပစ္ဆာဘတ္တံ န ဝဋ္ဋတိ။ ပုရေဘတ္တမ္ပိ ယံ ပါနံ ဂဟေတွာ မဇ္ဇံ ကရောန္တိ, သော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ န ဝဋ္ဋတိ။ မဓုကပုပ္ဖံ ပန အလ္လံ ဝါ သုက္ခံ ဝါ ဘဇ္ဇိတံ ဝါ တေန ကတဖာဏိတံ ဝါ ယတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဇံ န ကရောန္တိ, တံ သဗ္ဗံ ပုရေဘတ္တံ ဝဋ္ဋတိ။

ပက္ကဍာကရသ န္တိ ပက္ကဿ ယာဝကာလိကဿ ရသံ။ သဗ္ဗော ပတ္တရသော ယာမကာလိကော ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။ **အဋ္ဌကထာယံ** “ယာဝကာလိကပတ္တာနဉ္ဟိ ပုရေဘတ္တံယေဝ ရသော ကပ္ပတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၀) ဣမမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၂၆၉၀. သာနုလောမာနံ သတ္တန္နံ ဓညာနံ ဖလဇံ ရသံ ဌပေတွာ သဗ္ဗော ဖလဇော ရသော **ဝိကာလေ** ယာမသညိတေ အနုလောမတော ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုညာတောတိ ယောဇနာ။

၂၆၉၁. ယာဝကာလိကပတ္တာနံ သီတုဒကေ မဒ္ဒိတွာ ကတော ရသောပိ အပက္ကော, အာဒိစ္စပါကောပိ ဝိကာလေ ပန ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၂၆၉၂-၃. သတ္တဓညာနုလောမာနိ သရူပတော ဒဿေတုမာဟ **“တာလဉ္စ နာဠိကေရဉ္စာ”** တိအာဒိ။ **အပရဏ္ဏံ** မုဂ္ဂာဒိ။ **“သတ္တဓညာနုလောမိက”**န္တိ ဣမိနာ ဧတေသံ ရသော ယာဝကာလိကော ယာမကာလသင်္ခာတေ ဝိကာလေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။

၂၆၉၅. ဝေမာဒီနံ ခုဒ္ဒကာနံ ဖလာနံ ရသော ပန အဋ္ဌပါနာနုလောမတ္တာ **အနုလောမိကေ** ယာမကာလိကာနုလောမိကေ **နိဒ္ဒိဋ္ဌော** ကထိတောတိ ယောဇနာ။

၂၆၉၆. **ဣက္ခု** ဣက္ခုမဿိ လောကေ သာနုလောမဿ ဓညဿ ဖလဇံ ရသံ ဌပေတွာ အယာမကာလိကော အညော ဖလရသော နတ္ထီတိ ယောဇနာ, သဗ္ဗော ယာမကာလိကောယေဝါတိ ဒီပေတိ။

ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

ကထိနက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၉၇. **ဝုတ္ထဝဿာနံ** ပုရိမိကာယ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ယာဝ မဟာပဝါရဏာ, တာဝ ရတ္တိစ္ဆေဒံ အကတွာ ဝုတ္ထဝဿာနံ **ဘိက္ခူနံ** ဧကဿ ဝါ ဒွိန္နံ တိဏ္ဏံ စတုန္နံ ပဉ္စန္နံ အတိရေကာနံ ဝါ ဘိက္ခူနံ **ပဉ္စန္နံ အာနိသံသာနံ** ဝက္ခမာနာနံ အနာမန္တစာရာဒီနံ ပဉ္စန္နံ အာနိသံသာနံ ပဋိလာဘ**ကာရဏာ မုနိပုင်္ဂဝေ** သဗ္ဗေသံ အကရိကာဒိမုနီနံ သကလဂုဏဂဏေဟိ ဥတ္တမော ဘဂဝါ ကထိနတ္ထာရံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံဝုတ္ထာနံ ဘိက္ခူနံ ကထိနံ အတ္ထရိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၀၆) **အဗ္ရဝိ** ကထေသီတိ ယောဇနာ။

ဧတ္ထာယံ ဝိနိစ္ဆယော – “ကထိနတ္ထာရံ ကေ လဘန္တိ, ကေ န လဘန္တီတိ? ဂဏနဝသေန တာဝ ပစ္ဆိမကောဋိယာ ပဉ္စ ဇနာ လဘန္တိ, ဥဒ္ဓံ သတသဟဿမ္ပိ, ပဉ္စန္နံ ဟေဋ္ဌာ န လဘန္တီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) ဣဒံ **အဋ္ဌကထာယ** အတ္ထာရကဿ ဘိက္ခုနော သင်္ဃဿ ကထိနဒုဿဒါနကမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ “ဝုတ္ထဝဿဝသေန ပုရိမိကာယ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပဌမပဝါရဏာယ ပဝါရိတာ လဘန္တိ, ဆိန္နဝဿာ ဝါ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတာ ဝါ န လဘန္တိ။ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထဝဿာပိ န လဘန္တီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တ”န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) ဣဒံ **အဋ္ဌကထာယ** အာနိသံသလာဘံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ကမ္မံ။

ဣဒါနိ တဒုဘယံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတိ –

> “ပုရိမိကာယ ဥပဂတာနံ ပန သဗ္ဗေ ဂဏပူရကာ ဟောန္တိ, အာနိသံသံ န လဘန္တိ, အာနိသံသော ဣတရေသံယေဝ ဟောတိ။ သစေ ပုရိမိကာယ ဥပဂတာ စတ္တာရော ဝါ ဟောန္တိ, တယော ဝါ ဒွေ ဝါ ဧကော ဝါ, ဣတရေ ဂဏပူရကေ ကတွာ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ။ အထ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ဥပဂတာ, ဧကော ပရိပုဏ္ဏဝဿော သာမဏေရော, သော စေ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပသမ္ပဇ္ဇတိ, ဂဏပူရကော စေဝ ဟောတိ, အာနိသံသဉ္စ လဘတိ။ တယော ဘိက္ခူ ဒွေ သာမဏေရာ, ဒွေ ဘိက္ခူ တယော သာမဏေရာ, ဧကော ဘိက္ခု စတ္တာရော သာမဏေရာတိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ ပုရိမိကာယ ဥပဂတာ ကထိနတ္ထာရကုသလာ န ဟောန္တိ, အတ္ထာရကုသလာ ခန္ဓကဘာဏကတ္ထေရာ ပရိယေသိတွာ အာနေတဗ္ဗာ, ကမ္မဝါစံ သာဝေတွာ ကထိနံ အတ္ထရာပေတွာ ဒါနဉ္စ ဘုဉ္ဇိတွာ ဂမိဿန္တိ, အာနိသံသော ပန ဣတရေသံယေဝ ဟောတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆)။

ကထိနံ ကေန ဒိန္နံ ဝဋ္ဋတီတိ? ယေန ကေနစိ ဒေဝေန ဝါ မနုဿေန ဝါ ပဉ္စန္နံ ဝါ သဟဓမ္မိကာနံ အညတရေန ဒိန္နံ ဝဋ္ဋတိ။ ကထိနဒါယကဿ ဝတ္တံ အတ္ထိ, သစေ သော တံ အဇာနန္တော ပုစ္ဆတိ “ဘန္တေ, ကထံ ကထိနံ ဒါတဗ္ဗ”န္တိ, တဿ ဧဝံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ “တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရပ္ပဟောနကံ သူရိယုဂ္ဂမနသမယေ ဝတ္ထံ ‘ကထိနစီဝရံ ဒေမာ’တိ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ, တဿ ပရိကမ္မတ္ထံ ဧတ္တကာ နာမ သူစိယော, ဧတ္တကံ သုတ္တံ, ဧတ္တကံ ရဇနံ, ပရိကမ္မံ ကရောန္တာနံ ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ယာဂုဘတ္တဉ္စ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။

ကထိနတ္ထာရကေနာပိ ဓမ္မေန သမေန ဥပ္ပန္နံ ကထိနံ အတ္ထရန္တေန ဝတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ တန္တဝါယဂေဟတော ဟိ အာဘတသန္တာနေနေဝ ခလိမက္ခိတသာဋကောပိ န ဝဋ္ဋတိ, မလီနသာဋကောပိ န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ကထိနတ္ထာရသာဋကံ လဘိတွာ သုဒ္ဓံ ဓောဝိတွာ သူစိအာဒီနိ စီဝရကမ္မူပကရဏာနိ သဇ္ဇေတွာ ဗဟူဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ တဒဟေဝ သိဗ္ဗိတွာ နိဋ္ဌိတသူစိကမ္မံ ရဇိတွာ ကပ္ပဗိန္ဒုံ ဒတွာ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ။ သစေ တသ္မိံ အနတ္ထတေယေဝ အညော ကထိနသာဋကံ အတ္ထရိတဗ္ဗကံ အာဟရတိ, အညာနိ စ ဗဟူနိ ကထိနာနိသံသဝတ္ထာနိ ဒေတိ, ယော အာနိသံသံ ဗဟုံ ဒေတိ, တဿ သန္တကေနေဝ အတ္ထရိတဗ္ဗံ။ ဣတရော ယထာ တထာ ဩဝဒိတွာ သညာပေတဗ္ဗော။

ကထိနံ ပန ကေန အတ္ထရိတဗ္ဗံ? ယဿ သင်္ဃော ကထိနစီဝရံ ဒေတိ။ သင်္ဃေန ပန ကဿ ဒါတဗ္ဗံ? ယော ဇိဏ္ဏစီဝရော ဟောတိ။ သစေ ဗဟူ ဇိဏ္ဏစီဝရာ ဟောန္တိ, ဝုဍ္ဎဿ ဒါတဗ္ဗံ။ ဝုဍ္ဎေသုပိ ယော မဟာပရိဝါရော တဒဟေဝ စီဝရံ ကတွာ အတ္ထရိတုံ သက္ကောတိ, တဿ ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ ဝုဍ္ဎော န သက္ကောတိ, နဝကတရော သက္ကောတိ, တဿ ဒါတဗ္ဗံ။ အပိ စ သင်္ဃေန မဟာထေရဿ သင်္ဂဟံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ “တုမှေ, ဘန္တေ, ဂဏှထ, မယံ ကတွာ ဒဿာမာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

တီသု စီဝရေသု ယံ ဖိဏ္ဏံ ဟောတိ, တဒတ္ထာယ အာတဗ္ဗံ။ ပကတိယာ ဒုပဋ္ဋစီဝရဿ ဒုပဋ္ဋတ္ထာယေဝ အာတဗ္ဗံ။ သစေပိဿ ကောပဋ္ဋစီဝရံ ဃနံ ဟောတိ, ကထိနသာဋကော စ ပေလဝေ, သာရုပ္ပတ္ထာယ ဒုပဋ္ဋပ္ပဟောနကမေဝ အာတဗ္ဗံ။ "အဟံ အလဘန္တော ကောပဋ္ဋံ ဟာရုဟာမီ"တိ ဝဒန္တဿာပိ ဒုပဋ္ဋံ အာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယော ပန လောဘပကတိကော ဟောတိ, တဿ န အာတဗ္ဗံ။ တေနာပိ ကထိနံ အတ္ထရိတွာ "ပစ္ဆာ ဝိသိဗ္ဗိတွာ ဒွေ စီဝရာနိ ကရိဿာမီ"တိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

ယဿ ပန ဒိယ္ယတိ, တဿ –

"သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, ဣဒံ သင်္ဃဿ ကထိနဒုဿံ ဥပ္ပန္နံ, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဣမံ ကထိနဒုဿံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒဒေယျ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ, ဧသာ ဉတ္တိ။

"သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, ဣဒံ သင်္ဃဿ ကထိနဒုဿံ ဥပ္ပန္နံ, သင်္ဃော ဣမံ ကထိနဒုဿံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒေတိ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ, ယဿာယသ္မတော ခမတိ ဣမဿ ကထိနဒုဿဿ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော အာနံ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ, သော တုဏှဿ, ယဿ နက္ခမတိ, သော ဘာသေယျ။

"ဒိန္နံ ဣဒံ သင်္ဃေန ကထိနဒုဿံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ကထိနံ အတ္ထရိတုံ, ခမတိ သင်္ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ, ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ"တိ (မဟာဝ. ၃၀၇) –

ဧဝံ ဉတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ အာတဗ္ဗန္တိ ဧဝံ ဒိန္နံ။

၂၆၉၈-၉. န ဉလ္လိခိတမတ္တာဒိ-စတုဝီသတိဝဇ္ဇိတ န္တိ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတေဟိ "န ဉလ္လိခိတမတ္တေန အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိန"န္တိ (မဟာဝ. ၃၀၈) ဉလ္လိခိတမတ္တာဒီဟိ စတုဝီသတိယာ အာကာရေဟိ ဝဇ္ဇိတံ။ **စီဝရန္တိ** "အဟတေန အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိန"န္တိ (မဟာဝ. ၃၀၉) **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတာနံ သောဠသန္နံ အာကာရာနံ အညတရေန ယုတ္တံ ကတပရိယောသိတံ ဒိန္နံ ကပ္ပဗိန္ဒုံ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရစီဝရံ။ တေ ပန စတုဝီသတိ အာကာရာ, သောဠသာကာရာ စ **ဟဋ္ဌိတော** (မဟာဝ. ၃၀၈), **အဋ္ဌကထာတော** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၈) စ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဂန္ထဂရုပရိဟာရတ္ထမိဓ န ဝုတ္တာ။

ဘိက္ခုနာ ဝက္ခမာနေ အဋ္ဌဓမ္မေ ဇာနန္တေန အတ္ထရကေန **အာအယ** ဂဟေတွာ **ပုရာဏကံ** အတ္ထနာ ပရိဘုဉ္ဇိယမာနံ အတ္ထရိတဗ္ဗစီဝရေန ကေနာမကံ ပုရာဏစီဝရံ **ဥဒ္ဓရိတွာ** ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ **နဝံ** အတ္ထရိတဗ္ဗံ စီဝရံ **အဓိဋ္ဌဟိတွာ** ပုရာဏပစ္စုဒ္ဓဋ္ဌစီဝရဿ နာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာဝ တံ အန္တရဝါသကံ စေ, "ဣမိနာ အန္တရဝါသကေန ကထိနံ အတ္ထရာမိ"က္တိ ဝစသာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ သစေ ဉတ္တရာသင်္ဂော ဟောတိ, "ဣမိနာ ဉတ္တရာသင်္ဂေန ကထိနံ အတ္ထရာမိ", သစေ သင်္ဃာဋိ ဟောတိ, "ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၂၇၀၀-၁. ဣစ္စေဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တေ ကထိနံ အတ္ထတံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **တေန ပန ဘိက္ခုနာ** နဝကေန ကထိနစီဝရံ **အာအယ** သင်္ဃံ ဉပသင်္ကမ္မ "အတ္ထတံ, ဘန္တေ, သင်္ဃဿ ကထိနံ, ဓမ္မိကော ကထိနတ္ထာရော, အနုမောဒထ"က္တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၂၇၀၂. အနုမောဒကေသု စ ထေရေဟိ "အတ္ထတံ, အာဝုသော, သင်္ဃဿ ကထိနံ, ဓမ္မိကော ကထိနတ္ထာရော, အနုမောဒာမာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, နဝေန ပန "အတ္ထတံ, ဘန္တေ, သင်္ဃဿ ကထိနံ, ဓမ္မိကော ကထိနတ္ထာရော, အနုမောဒာမီ"တိ ဣတိ ပုန **ဤရယေ** ကထေယျာတိ ယောဇနာ။ ကထာယ ပန အနုမောဒနဟဋ္ဌဿ အတ္ထဒဿနမုခေန **"သုအတ္ထတံ တယာ ဘန္တေ"** တိ ဝုတ္တံ, န ဟဋ္ဌက္ကမဒဿနဝသေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အတ္ထာရကေသု စ အနုမောဒကေသု စ နဝေဟိ ဝုမှာနံ ဝစနက္ကမော ဝုတ္တော, ဝုဍ္ဎေဟိ နတာနံ ဝစနက္ကမော ပန တဒနုသာရေန ယထာရဟံ ယောဇေတွာ ဝတ္တဗ္ဗောတိ ကထာသု န ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အတ္ထာရကေန ထေရေ

န တ နဝေန တ ဂဏပုဂ္ဂလာနံ ဝစနက္កမော စ ဂဏပုဂ္ဂလေဟိ အတ္ထာရကသ္သ ဝစနက္ကမော စ ဝုတ္တာနယေန ယ ထာရဟံ ယောဇေတုံ သက္ကာတိ န ဝုတ္တော။

ဇဝံ အတ္ထတေ ပန ကထိနေ သစေ ကထိနစီဝရေန သဒ္ဓိံ အာဘတံ အာနိသံသံ ဒာယကာ "ယေန အမှာကံ ကထိနံ ဂဟိတံ, တသ္သေဝ စ ဒေမာ"တိ ဒေန္တိ, ဘိက္ခုသင်္ဃော အနိဿရော။ အထ အဝိစာရေတွာဝ ဒတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဘိက္ခုသင်္ဃော ဣဿရော။ တသ္မာ သစေ ကထိနတ္ထာရကဿ သေသစီဝရာနိပိ ဒုဗ္ဗလာနိ ဟောန္တိ, သင်္ဃေန အပလောကေတွာ တေသမ္ပိ အတ္ထာယ ဝတ္ထာနိ ဒါတဗ္ဗာနိ, ကမ္မဝါစာယ ပန ဧကာယေဝ ဝဋ္ဋတိ။ အဝသေသေ ကထိနာနိသံသေ ဗလဝဝတ္ထာနိ ဝဿာဝါသိကဌိတိကာယ ဒါတဗ္ဗာနိ, ဌိတိကာယ အဘာဝေ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ဒါတဗ္ဗာနိ, ဂရုဘဏ္ဍံ န ဘာဇေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဧကသီမာယ ဗဟူ ဝိဟာရာ ဟောန္တိ, သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ သန္နိပါတေတွာ ဧကတ္ထ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ, ဝိသုံ ဝိသုံ အတ္ထရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၂၇၀၃. **"ကထိနဿ စ ကိံ မူလ"** န္တိအာဒီနိ သယမေဝ ဝိဝရိဿတိ။

၂၇၀၆. အဋ္ဌဓမ္မဒ္ဒေသကထာယ ပုဗ္ဗကိစ္စံ **ပုဗ္ဗ**-ဝစနေနေဝ ဥတ္တရပဒလောပေန ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ "ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတီ"တိ။ "ပစ္စုဒ္ဓါရ"ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗေ **"ပစ္စုဒ္ဓရ"** ဣတိ ကထာဗန္ဓဝသေန ရဿော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ **"ပစ္စုဒ္ဓါရော"** တိ။ အဓိဋ္ဌဟနံ **အဓိဋ္ဌာနံ** ။ ပစ္စုဒ္ဓါရော စ အဓိဋ္ဌာနဉ္စ **ပစ္စုဒ္ဓရာဓိဋ္ဌာနာ** ။ ဣတရီတရယောဂေန ဒွန္ဒသမာသော။ **အတ္ထာရော** တိ ဧတ္ထ "ကထိနတ္ထာရော"တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။

"မာတိကာ"တိ ဣမိနာ "အဋ္ဌ ကထိနုဗ္ဘာရမာတိကာ"တိ ပကရဏတော ဝိညာယတိ။ ယထာဟ – "အဋ္ဌိမာ, ဘိက္ခဝေ, မာတိကာ ကထိနဿ ဥဗ္ဘာရာယာ"တိ (မဟာဝ. ၃၁၀)။ **မာတိကာ**တိ မာတရော ဇနေတ္တိယော, ကထိနုဗ္ဘာရံ တော အဋ္ဌ ဇနေန္တီတိ အတ္ထော။ **ဥဒ္ဓါရော** တိ ကထိနဿ ဥဒ္ဓါရော။ **အာနိသံသာ**တိ ဧတ္ထ "ကထိနဿာ"တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ ကထိနဿ အာနိသံသာတိ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ "အတ္ထတကထိနာနံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ကပ္ပိဿန္တီ"တိအာဒိ (မဟာဝ. ၃၀၆)။ **"အာနိသံသေနာ"**တိပိ ပာဌော။ အာနိသံသေန သဟ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မာတိ ယောဇနာ။

၂၇၀၇. "န ဥလ္လိခိတမတ္တာဒိ-စတုဝီသတိဝဇ္ဇိတ"န္တိအာဒိနာ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ ကတပရိယောသိတံ စီဝရံ စေ လဒ္ဓံ, တတ္ထ ပဋိပဇ္ဇနဝိဓိံ ဒဿေတွာ သစေ အကတသိဗ္ဗနာဒိကမ္မံ ဝတ္ထမေဝ လဒ္ဓံ, တတ္ထ ပဋိပဇ္ဇနဝိဓိံ ပုဗ္ဗကိစ္စဝသေန ဒဿေတုမာဟ **"ဓောဝန"**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဓောဝန**န္တိ ကထိနဒုဿဿ သေတဘာဝကရဏံ။ **ဝိစာရော**တိ "ပဉ္စကံ ဝါ သတ္တကံ ဝါ နဝကံ ဝါ ဧကာဒသကံ ဝါ ဟောတူ"တိ ဝိစာရဏံ။ **ဆေဒန**န္တိ ယထာဝိစာရိတဿ ဝတ္ထဿ ဆေဒနံ။ **ဗန္ဓန** န္တိ မောဃသုတ္တကာရောပနံ။ **သိဗ္ဗန** န္တိ သဗ္ဗသူစိကမ္မံ။ **ရဇန**န္တိ ရဇနကမ္မံ။ **ကပ္ပ** န္တိ ကပ္ပဗိန္ဒုဒါနံ။ **"ပုဗ္ဗကိစ္စ"န္တိ ဝုစ္စတိ** ဣဒံ သဗ္ဗံ ကထိနတ္ထာရဿ ပဌမမေဝ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ။

၂၇၀၈. **အန္တရတသကော** တိ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ သင်္ဃာဋိ, ဥတ္တရာသင်္ဂေါ, အထော အန္တရတသကောတိ သေမေဝ တု ပစ္စုဒ္ဓါရောပိ အဓိဋ္ဌာနမ္ပိ အတ္ထာရောပိ ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။

၂၇၀၉. အဋ္ဌမာတိကာ (မဟာဝ. ၃၁၀-၃၁၁; ပရိ. ၄၁၅; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၀-၃၁၁) ဒဿေတုမာဟ **"ပက္ကမနဉ္စာ"**တိအာဒိ။ ပက္ကမနံ အန္တော ဧတဿာတိ ပက္ကမနန္တိကာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဥတ္တရပဒလောပေန "ပက္ကမန"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **အဋ္ဌိမာ** တိ ဧတ္ထ "မာတိကာ"တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ ဣမာ အဋ္ဌ မာတိကာတိ ယောဇနာ။

၂၇၁၀. ဥဒ္ဒေသာနုက္ကမေန နိဒ္ဒိသိတုမာဟ **"ကတစီဝရမာဒါယာ"**တိအာဒိ။ **"ကတစီဝရမာဒါယာ"**တိ ဣမိနာ စီဝရပလိဗောဓုပစ္ဆေဒော ဒဿိတော။ **"အာဝါသေ နိရပေက္ခကော"** တိ ဣမိနာ ဒုတိယော အာဝါသပလိဗောဓုပစ္ဆေဒော ဒဿိတော။ ဧတ္ထ သဗ္ဗတ္ထေသု "အတ္ထတကထိနော ဟော ဘိက္ခု သစေ ပက္ကမတီ"တိ သေသော။ **အတိက္ကန္တာယ သီမာယာ**တိ ဝိဟာရသီမာယ အတိက္ကန္တာယ။ **ဟောတိ ပက္ကမနန္တိကာ** တိ ဧတ္ထ "တဿ ဘိက္ခုနော"တိ သေသော, တဿ ဘိက္ခုနော ပက္ကမနန္တိကာ နာမ မာတိကာ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၇၁၁-၂. **အာနိသံသံ** နာမ ဝုတ္တဝသ္သေန လဒ္ဓံ အကတသူစိကမ္မဝတ္ထံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''ကရောတီ''တိအာဒိ။ **''ဝိဟာရေ အနပေက္ခကော''** တိ ဣမိနာ တတ္ထ ပဌမံ အာတသပလိဗောဓုပစ္ဆေဒံ ဒဿိတော။ သုခဝိဟာရဏံ ပယောဇနမဿာတိ **သုခဝိဟာရိကော,** ဝိဟာရောတိ။ **တတ္ထ** တသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝိဟရန္တော ဝ တံ စီဝရံ ယဒိ ကရောတိ, တသ္မိံ စီဝရေ နိဋ္ဌိတေ **နိဋ္ဌာနန္တာ** နိဋ္ဌာနန္တိကာတိ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။ **''နိဋ္ဌိတေစီဝရေ''** တိ ဣမိနာ စီဝရပလိဗောဓုပစ္ဆေဒံ ဒဿိတော။

၂၇၁၃. **တမဿမ** န္တိ တံ ဝုတ္တဝဿာတသံ။ **ခုရနိက္ခေပေ** တိ ဥဘယခုရနိက္ခေပဝသေန စိတ္တုပ္ပဝတ္တက္ခဏေ။ **သန္နိဋ္ဌာနံ** နာမ ခုရနိက္ခေပော။ တတ္ထ ပလိဗောဓဒွေဝယဿ ဧကက္ခဏေယေဝ ဥပစ္ဆေဒံ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တော ''သန္နိဋ္ဌာနန္တိကေ ဒွေပိ ပလိဗောဓာ 'နေဝိမံ စီဝရံ ကာရေဿံ, န ပစ္စေဿ'န္တိ စိန္တိတမတ္တေယေဝ ဧကတော ဆိဇ္ဇန္တိ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၁)။

၂၇၁၄. **ကထိနစ္ဆာဒန** န္တိ ကထိနာနိသံသံ စီဝရဝတ္ထံ။ **န ပစ္စေဿ** န္တိ န ပစ္စာဂမိဿာမိ။ **ကရောန္တဿေ တတိ** တတ္ထ ''စီဝရ''န္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ **''ကထိနစ္ဆာဒန''** န္တိ ဣဒံ တ သမ္ဗန္ဓိနိယံ။ **ကရောန္တဿာ** တိ အနာဒရေ သာမိဝစနံ။ **နဋ္ဌ** န္တိ စောရေဟိ ဟဋ္ဌတ္တာ တ ဥပစိကာဒီဟိ ခာဒိတတ္တာ တ နဋ္ဌံ။ **ဒမုံ တ** တိ အဂ္ဂိနာ ဒမုံ တ။ **နာသနန္တိကာ** တိ ဧဝံ စီဝရဿ နာသနေ လဗ္ဘမာနာ အယံ မာတိကာ နာသနန္တိကာ နာမာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ''န ပစ္စေဿ''န္တိ ဣမိနာ ပဌမံ အာတသပလိဗောဓုပစ္ဆေဒံ ဒဿိတော။ ''ကရောန္တဿေတ''တိ ဣမိနာ ဒုတိယံ စီဝရပလိဗောဓုပစ္ဆေဒံ ဒဿိတော။

၂၇၁၅. **လဒ္ဓါနိသံသော** တိ လဒ္ဓကထိနာနိသံသစီဝရော။ အာနိသံသေ စီဝရေ **သာပေက္ခော** အပေက္ခတ **ဗဟိသီမဂတော** ဝဿံဝုတ္ထသီမာယ ဗဟိသီမဂတော တံ စီဝရံ ကရောတိ, **သော** ကတစီဝရော **အန္တရုဗ္ဘာရံ** အန္တရာ ဥဗ္ဘာရံ သုဏာတိ စေ, သဝနန္တိကာ နာမ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ''ဗဟိသီမဂတော''တိအာဒိနာ ဒုတိယပလိဗောဓုပစ္ဆေဒံ ဒဿိတော။ တတ္ထ ''ကတစီဝရော''တိ ဝုတ္တတ္တာ စီဝရပလိဗောဓုပစ္ဆေဒံ ပဌမံ ဟောတိ, ဣတရော ပန ''သဟ သဝနေန အာတသပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၁) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တတ္တာ ပစ္ဆာ ဟောတိ။

၂၇၁၆-၇. စီဝရာသာယ ဝဿံဝုတ္ထော အာတသတော **ပက္ကန္တော** ''တုယှံ စီဝရံ ဒဿာမီ''တိ ဧကေနစိ ဝုတ္တော ဗဟိသီမဂတော ပန သဝတိ, ပုန ''တဝ စီဝရံ အတုံ န သက္ကောမီ''တိ ဝုတ္တော **အာသာယ ဆိန္နမတ္တာယ** စီဝရေ ပစ္စာသာယ ဥပစ္ဆိန္နမတ္တာယ **အာသာဝစ္ဆေဒိကာ** နာမ မာတိကာတိ **မတာ** ဉာတာတိ ယောဇနာ။ အာသာဝစ္ဆာဒိကေ ကထိနုဗ္ဘာရေ အာတသပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ, စီဝရာသာယ ဥပစ္ဆိန္နာယ စီဝရပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ။

၂၇၁၈-၂၀. ယော ဝဿံဝုတ္ထဝိဟာရမှာ အညံ ဝိဟာရံ ဂတော ဟောတိ, သော **အာဂစ္ဆံ** အာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ကထိနုဗ္ဘာရံ အတိက္ကမေယျ, တဿ သော ကထိနုဗ္ဘာရော သီမာတိက္ကန္တိကော မတောတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ သီမာတိက္ကန္တိကေ ကထိနုဗ္ဘာရေ စီဝရပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ, တဿ ဗဟိသီမေ အာတသပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ။

တတ္ထ စ ''သီမာတိက္ကန္တိကော နာမ စီဝရကာလသီမာတိက္ကန္တိကော''တိ **ကေနစိ** ဝုတ္တံ။ ''ဗဟိသီမာယံ စီဝရကာလသမယဿ အတိက္ကန္တတ္တာ သီမာတိက္ကန္တိကော''တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝ. ၃၁၁) **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ဝုတ္တံ။ ''အာဂစ္ဆံ အန္တရာမဂ္ဂေ, တဒုဗ္ဘာရမတိက္ကမေ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန သဋ္ဌေန ကရိယမာနံ အန္တရုဗ္ဘာရံ အာဂစ္ဆန္တော ဝိဟာရသီမံ အသမ္ပတ္တေယေဝ ကထိနုဗ္ဘာရဿ ဇာတတ္တာ တံ န သမ္ပုဏေယျ, တဿေဝံ သီမမတိက္ကန္တဿေဝ သတော ပုန အာဂစ္ဆတော အန္တရာမဂ္ဂေ ဇာတော ကထိနုဗ္ဘာရော သီမာတိက္ကန္တိကောတိ အမှာကံ ခန္တိ။

ကထိနာနိသံသစီဝရံ အာဒာယ သစေ အာတသေ သာပေက္ခောဝ ဂတော ဟောတိ, ပုန အာဂန္တွာ **ကထိနုဗ္ဘာရံ** ကထိနဿ အန္တရုဗ္ဘာရမေဝ **သမ္ဘုဏာတိ စေ** ယဒိ ဟာပုဏေယျ, တဿ သော ကထိနုဗ္ဘာရော ဟောတိ, သော ''သဟုဗ္ဘာရော''တိ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။ သဟုဗ္ဘာရေ ဒွေဝ ပလိဗောဓာ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဆိဇ္ဇန္တိ။

၂၇၂၁. ‘‘သီမာတိက္ကန္တိကေနာ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဥတ္တရပဒလောပေန **‘‘သီမတော’’**တိ ဝုတ္တံ။ ပက္ကမနဉ္စ နိဋ္ဌာနဉ္စ သန္နိဋ္ဌာနဉ္စ **သီမတော** သီမာတိက္ကန္တိကေန သဟ ဣမေ **စတ္တာရော** ကထိနုဗ္ဘာရာ **ပုဂ္ဂလာဓီနာ** ပုဂ္ဂလာယတ္တာ သဟုဗ္ဘာရသင်္ခါတော **အန္တရုဗ္ဘာရော** သင်္ဃာဓီနောတိ ယောဇနာ။ **‘‘အန္တရုဗ္ဘာရော’’** တိ ကထာဗန္ဓဝသေန ရဿတ္တံ။

၂၇၂၂. **နာသန**န္တိ နာသနန္တိကော။ **သဝန**န္တိ သဝနန္တိကော။ အာသာဝစ္ဆေဒိကာပိ စာတိ တယောပိ ကထိနုဗ္ဘာရာ။ **န တု သင်္ဃာ န ဘိက္ခုတော** တိ သင်္ဃတောပိ န ဟောန္တိ, ပုဂ္ဂလတောပိ န ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ စီဝရဿ ဝိနာသော သင်္ဃဿ ဝါ စီဝရသာမိကဿ ဝါ ပယောဂေန န ဇာတောတိ နာသနကော တာဝ ကထိနုဗ္ဘာရော ဥဘတောပိ န ဟောတီတိ ဝုတ္တော။ သဝနဉ္စ ဥဘယေသံ ပယောဂတော န ဇာတန္တိ တထာ ဝုတ္တံ။ တထာ အာသာဝစ္ဆေဒိကာပိ။

၂၇၂၃. အာတသောယေဝ ပလိဗောဓောတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ပလိဗောဓော စ စီဝရေ**တိ ဧတ္ထ **စီဝရေ**တိ ဘေဒဝစနိစ္ဆာယ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ, စီဝရနိမိတ္တပလိဗောဓောတိ အတ္ထော, စီဝရသင်္ခါတော ပလိဗောဓောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သစ္စာဒိဂုဏယုတ္တံ မုသာဝါဒါဒိဒေါသဝိမုတ္တံ အတ္ထံ ဝဒတိ သီလေနာတိ **ယုတ္တမုတ္တတ္ထဝါဒီ,** တေန။

၂၇၂၄. **အဋ္ဌန္နံ မာတိကာန**န္တိ ဗဟိသီမဂတာနံ ဝသေန ဝုတ္တာ ပက္ကမနန္တိကာဒယော သတ္တ မာတိကာ, ဗဟိသီမံ ဂန္တွာ အန္တရုဗ္ဘာရံ သမ္ဘုဏန္တဿ ဝသေန ဝုတ္တော သဟုဗ္ဘာရောတိ ဣမာသံ အဋ္ဌန္နံ မာတိကာနံ ဝသေန စ။ **အန္တရုဗ္ဘာရတောပိ စ** တိ ဗဟိသီမံ အဂန္တွာ တတ္ထေဝ ဝသိတွာ ကထိနုဗ္ဘာရကမ္မေန ဥဗ္ဘာရကထိနာနံ ဝသေန လဗ္ဘနတော အန္တရုဗ္ဘာရတော စာတိ မဟေသိနာ ကထိနဿ ဒုဝေ ဥဗ္ဘာရာပိ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ ဗဟိသီမံ ဂန္တွာ အာဂတဿ ဝသေန သဟုဗ္ဘာရော, ဗဟိသီမံ အာဂတာနံ ဝသေန အန္တရုဗ္ဘာရောတိ ဧကောယေဝ ဥဗ္ဘာရော ဒွိဓာ ဝုတ္တော, တသ္မာ အန္တရုဗ္ဘာရံ ဝိသုံ အဂ္ဂဟေတွာ အဋ္ဌေဝ မာတိကာ **ပါဠိယံ** (မဟာဝ. ၃၁၀) ဝိဘတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၇၂၅. အနာမန္တစာရော ဥတ္တရပဒလောပဝသေန **‘‘အနာမန္တာ’’** တိ ဝုတ္တော။ ယာဝ ကထိနံ န ဥဒ္ဓရီယတိ, တာဝ အနာမန္တေတွာ စရဏံ ကပ္ပိဿတိ, စာရိတ္တသိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိ ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။

အသမာဒါနစာရော **‘‘အသမာဒါန’’**န္တိ ဥတ္တရပဒလောပေန ဝုတ္တော။ **အသမာဒါနစာရော**တိ တိစီဝရံ အသမာဒါယ စရဏံ, စီဝရဝိပ္ပဝါသော ကပ္ပိဿတီတိ အတ္ထော။

‘‘ဂဏတော’’တိ ဣမိနာ ဥတ္တရပဒလောပေန ဂဏဘောဇနံ ဒဿိတံ။ ဂဏဘောဇနမ္ပိ ကပ္ပိဿတိ, တံ သရူပတော ပါစိတ္တိယကဏ္ဍေ ဝုတ္တံ။

‘‘ယာဝဒတ္ထိက’’ န္တိ ဣမိနာ ယာဝဒတ္ထစီဝရံ ဝုတ္တံ။ **ယာဝဒတ္ထစီဝရ** န္တိ ယာဝတကေန စီဝရေန အတ္ထော, တာဝတကံ အနဓိဋ္ဌိတံ အဝိကပ္ပိတံ ကပ္ပိဿတီတိ အတ္ထော။

‘‘တတ္ထ ယော စီဝရုပ္ပာဒော’’ တိ ဣမိနာ ‘‘ယော စ တတ္ထ စီဝရုပ္ပာဒော’’တိ (မဟာဝ. ၃၀၆) ဝုတ္တော အာနိသံသော ဒဿိတော။ **ယော စ တတ္ထ စီဝရုပ္ပာဒော** တိ တတ္ထ ကထိနတ္ထတသီမာယံ မတကစီဝရံ ဝါ ဟောတု သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နံ ဝါ သင်္ဃိကေန တတြုပ္ပာဒေန အာဘတံ ဝါ, ယေန ကေနစိ အာကာရေန ယံ သင်္ဃိကံ စီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ တေသံ ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။ ဣမေ ပဉ္စ ကထိနာနိသံသာ စ ဝုတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော။

ကထိနက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

စီဝရက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၂၆-၇. စီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတာသူတိ **“ဥပ္ပာဒာ”** တိ ဇနိကာဝ ဝုစ္စန္တိ, စီဝရဝတ္ထုပရိလာဘက္ခေတ္တာနီတိ အတ္ထော။ ယထာဟ – ‘‘ယထာဝုတ္တာနံ စီဝရာနံ ပဋိလာဘာယ ခေတ္တံ ဒဿေတုံ အဋ္ဌိမာ ဘိက္ခဝေ မာတိကာတိအာဒိမာဟာ’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉)။ **စီဝရမာတိကာ**တိ စီဝရုပ္ပာဒဟေတုဘူတမာတရော။ တေနာဟ **ကထိနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ** ‘‘မာတိကာတိ မာတရော, ဇနေတ္တိယောတိ အတ္ထော’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၀)။ **မာတိကာ**တိ စေတ္ထ စီဝရအနမဓိပ္ပေတံ။ ယထာဟ ‘‘သီမာယ အနံ ဧကာ မာတိကာ, ကတိကာယ အနံ ဒုတိယာ’’တိအာဒိ။ သီမာယ ဒေတိ, ကတိကာယ ဒေတိ, ဘိက္ခာပညတ္တိယာ ဒေတိ, သင်္ဃဿ ဒေတိ, ဥဘတောသင်္ဃေ ဒေတိ, ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ ဒေတိ, အာဒိဿ ဒေတိ, ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ။ **“ဣမာ ပန အဋ္ဌ မာတိကာ”** တိ ဝုတ္တမေဝ နိဂမနဝသေန ဝုတ္တံ။

၂၇၂၈. **တတ္ထာ** တိ တာသု အဋ္ဌမာတိကာသု။ **သီမာယ ဒေတီ**တိ ‘‘သီမာယ ဒမ္မီ’’တိ ဧဝံ သီမံ ပရာမသိတွာ ဒေန္တော သီမာယ ဒေတိ, ဧဝံ ဒိန္နံ အန္တောသီမဂတေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဘာဇေတဗ္ဗန္တိ ဝဏ္ဏိတန္တိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **အန္တောသီမဂတေဟီ**တိ အယကော ယံ သီမံ အပေက္ခိတွာ ဧဝမာဟ, တဿာ သီမာယ အန္တောဂတေဟိ သဗ္ဗေဟိ။ **ဘာဇေတဗ္ဗန္တိ** တံ စီဝရံ ဘာဇေတဗ္ဗံ။ **ဝရဝဏ္ဏိနာ** တိ ‘‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟ’’န္တိအာဒိနာ သကလလောကဗျာပိဂုဏာတိသယယုတ္တေန ဗြဟ္မပ္ပဘာယ, ဆဗ္ဗဏ္ဏာနံ ရံသီနဉ္စ ဝသေန ဥတ္တမပ္ပဘာတိသယယုတ္တေန ဝရဝဏ္ဏိနာ **ဝဏ္ဏိတံ** ကထိတံ။ အယမေတ္ထ ပဒဝဏ္ဏနာ, အယံ ပန ဝိနိစ္ဆယော – **သီမာယ ဒေတီ**တိ ဧတ္ထ တာဝ ခဏ္ဍသီမာ ဥပစာရသီမာ သမာနသံဝာသသီမာ အဝိပ္ပဝါသသီမာ လာဘသီမာ ဂါမသီမာ နိဂမသီမာ နဂရသီမာ အဗ္ဘန္တရသီမာ ဥဒကုက္ခေပသီမာ ဇနပဒသီမာ ရဋ္ဌသီမာ ရဇ္ဇသီမာ ဒီပသီမာ စက္ကဝါဠသီမာ ဣတိ ပန္နရသ သီမာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ထ **ခဏ္ဍသီမာ** သီမာကထာယံ ဝုတ္တာ။ **ဥပစာရသီမာ** ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပေန, အပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနေန ပရိစ္ဆိန္နာ ဟောတိ။ အပိစ ဘိက္ခူနံ ဓုဝသန္နိပါတဋ္ဌာနတော ဝါ ပရိယန္တေ ဌိတဘောဇနသာလတော ဝါ နိဗဒ္ဓဝသနကအာဝါသတော ဝါ ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဒွိန္နံ လေဍ္ဍုပါတာနံ အန္တော ဥပစာရသီမာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ ပန အာဝါသေသု ဝဍ္ဎန္တေသု ဝဍ္ဎတိ, ပရိဟာယန္တေသု ပရိဟာယတိ။ **မဟာပစ္စရိယံ** ပန ‘‘ဘိက္ခူသုပိ ဝဍ္ဎန္တေသု ဝဍ္ဎတီ’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) ဝုတ္တံ။ တသ္မာ သစေ ဝိဟာရေ သန္နိပတိတဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓာ ဟုတွာ ယောဇနသတမ္ပိ ပူရေတွာ နိသီဒန္တိ, ယောဇနသတမ္ပိ ဥပစာရသီမာဝ ဟောတိ, သဗ္ဗေသံ လာဘော ပာပုဏာတိ။ **သမာနသံဝါသအဝိပ္ပဝါသသီမာ** ဒွယမ္ပိ ဝုတ္တမေဝ။

လာဘသီမာ နာမ နေဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အနုညာတာ, န ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ ဌပိတာ, အပိစ ခော ရာဇရာဇမဟာမတ္တာ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ ဂါဝုတံ ဝါ အဍ္ဎယောဇနံ ဝါ ယောဇနံ ဝါ သမန္တတော ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ‘‘အယံ အမှာကံ ဝိဟာရဿ လာဘသီမာ’’တိ နာမလိခိတကေ ထမ္ဘေ နိခဏိတွာ ‘‘ယံ ဧတ္ထန္တရေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဗ္ဗံ တံ အမှာကံ ဝိဟာရဿ ဒေမာ’’တိ သီမံ ဌပေန္တိ, အယံ လာဘသီမာ နာမ။ **ဂါမနိဂမနဂရအဗ္ဘန္တရဥဒကုက္ခေပသီမာပိ** ဝုတ္တာ ဧဝ။

ဇနပဒသီမာ နာမ ကာသိကောသလရဋ္ဌာဒီနံ အန္တော ဗဟူ ဇနပဒါ ဟောန္တိ, ဧတ္ထ ဧကေကော ဇနပဒပရိစ္ဆေဒော ဇနပဒသီမာ။ **ရဋ္ဌသီမာ** နာမ ကာသိကောသလာဒိရဋ္ဌပရိစ္ဆေဒော။ **ရဇ္ဇသီမာ** နာမ မဟာစောဠဘောဂေါ ကေရဠဘောဂေါတိ ဧဝံ ဧကေကဿ ရညော အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနံ။ **ဒီပသီမာ** နာမ သမုဒ္ဒန္တေန သမုစ္ဆိန္နမဟာဒီပါ စ အန္တရဒီပါ စ။ **စက္ကဝါဠသီမာ** နာမ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတေနေဝ ပရိစ္ဆိန္နာ။

ဧဝမေတာသု သီမာသု ခဏ္ဍသီမာယ ဧကေနစိ ကမ္မေန သန္နိပတိတံ သင်္ဃံ ဒိသွာ ‘‘ဧတ္ထေဝ သီမာယ သင်္ဃဿ ဒေမီ’’တိ ဝုတ္တေ ယာဝတိကာ ဘိက္ခူ အန္တောခဏ္ဍသီမဂတာ, တေဟိ ဘာဇေတဗ္ဗံ။ တေသံယေဝ ဟိ တံ ပာပုဏာတိ, အညေသံ သီမန္တရိကာယ ဝါ ဥပစာရသီမာယ ဝါ ဌိတာနမ္ပိ န ပာပုဏာတိ။ ခဏ္ဍသီမာယ ဌိတေ ပန ရုက္ခေ ဝါ ပဗ္ဗတေ ဝါ ဌိတဿ ဟေဋ္ဌာ ဝါ ပထဝိယာ ဝေမဇ္ဈံ ဂတဿ ပာပုဏာတိယေဝ။

“က္ကမိဿာ ဥပစာရသီမာယ သင်္ဃဿ ဒမ္မိ”တိ ဒိန္နံ ပန ခဏ္ဍသီမာသီမန္တရိကာသု ဌိတာနမ္ပိ ပာပုဏာတိ။ “သမာနသံဝါသသီမာယ ဒမ္မိ”တိ ဒိန္နံ ပန ခဏ္ဍသီမာသီမန္တရိကာသု ဌိတာနံ န ပာပုဏာတိ။ အဝိပ္ပဝါသသီမာလာဘသီမာသု ဒိန္နံ တာသု သီမာသု အန္တောဂတာနံယေဝ ပာပုဏာတိ။ ဂါမသီမာဒီသု ဒိန္နံ တာသံ သီမာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဗဒ္ဓသီမာယ ဌိတာနမ္ပိ ပာပုဏာတိ။ အဗ္ဘန္တရသီမာဥဒကုက္ခေပသီမာသု ဒိန္နံ တတ္ထ အန္တောဂတာနံယေဝ ပာပုဏာတိ။ ဇနပဒရဇ္ဇရဋ္ဌဒီပစက္ကဝါဠသီမာသုပိ ဂါမသီမာဒီသု ဝုတ္တသဒိသောယေဝ ဝိနိစ္ဆယော။

သစေ ပန ဇမ္ဗုဒီပေ ဌိတော “တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ သင်္ဃဿ ဒမ္မိ”တိ ဝဒတိ, တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပတော ဧကောပိ ဂန္တွာ သဗ္ဗေသံ ဂဏှိတုံ လဘတိ။ သစေပိ တတြေဝ ဧကော သဘာဂဘိက္ခု သဘာဂါနံ ဘာဂံ ဂဏှာတိ, န ဝါရေတဗ္ဗော။ ဧဝံ တာဝ ယော သီမံ ပရာမသိတွာ ဒေတိ, တဿ ဒါနေ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယော ပန “အသုကသီမာယာ”တိ ဝတ္တုံ န ဇာနာတိ, ကေဝလံ “သီမာ”တိ ဝစနမတ္တမေဝ ဇာနန္တော ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ “သီမာယ ဒမ္မိ”တိ ဝါ “သီမဋ္ဌကသင်္ဃဿ ဒမ္မိ”တိ ဝါ ဘဏတိ, သော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော “သီမာ နာမ ဗဟုဝိဓာ, ကတရံ သီမံ သန္ဓာယ ဘဏသီ”တိ, သစေ ဝဒတိ “အဟံ ‘အသုကသီမာ’တိ န ဇာနာမိ, သီမဋ္ဌကသင်္ဃော ဘာဇေတွာ ဂဏှာတူ”တိ, ကတရသီမာယ ဘာဇေတဗ္ဗံ? မဟာသီဝတ္ထေရော ကိရာဟ “အဝိပ္ပဝါသသီမာယာ”တိ။ တတော နံ အာဟံသု “အဝိပ္ပဝါသသီမာ နာမ တိယောဇနာပိ ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေ တိယောဇနေ ဌိတာ လာဘံ ဂဏှိဿန္တိ, တိယောဇနေ ဌတွာ အာဂန္တုကဝတ္တံ ပူရေတွာ အာရာမံ ပဝိသိတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, ဂမိကော တိယောဇနံ ဂန္တွာ သေနာသနံ အာပုစ္ဆိဿတိ, နိဿယပဋိပန္နဿ တိယောဇနာတိက္ကမေ နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘိဿတိ, ပာရိဝါသိကေန တိယောဇနံ အတိက္ကမိတွာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, ဘိက္ခုနိယာ တိယောဇနေ ဌတွာ အာရာမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, သဗ္ဗမ္ပေတံ ဥပစာရသီမာပရိစ္ဆေဒဝသေနေဝ ကတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ ဥပစာရသီမာယမေဝ ဘာဇေတဗ္ဗ”န္တိ။

၂၇၂၉. ယေ ဝိဟာရာ သင်္ဃေန ကတိကာယ **ဧကလာဘကာ** သမာနလာဘကာ **တွေ** ဧတေသု ဝိဟာရေသု **ဒိန္နံ** “ကတိကာယ ဒမ္မိ”တိ ဒိန္နံ **သဗ္ဗေဟိ** ဘိက္ခူဟိ သဟ **ဘာဇေတဗ္ဗံ** စီဝရံ ကတိကာယ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။

အယမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော – ကတိကာ နာမ သမာနလာဘကတိကာ, တတြေဝံ ကတိကာ ကာတဗ္ဗာ – ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ သန္နိပတိတေဟိ ဘိက္ခူဟိ ယံ ဝိဟာရံ သင်္ဂဏှိတုကာမာ သမာနလာဘံ ကာတုံ က္ကစ္ဆန္တိ, အဿ နာမံ ဂဟေတွာ “အသုကော နာမ ဝိဟာရော ပောရာဏကော”တိ ဝါ “ဗုဒ္ဓါဓိဝုတ္ထော”တိ ဝါ “အပ္ပလာဘော”တိ ဝါ ယံ ကိဉ္စိ ကာရဏံ ဝတွာ “တံ ဝိဟာရံ က္ကမိနာ ဝိဟာရေန သဒ္ဓိံ ဧကလာဘံ ကာတုံ သင်္ဃဿ ရုစ္စတီ”တိ တိက္ခတ္တုံ သာဝေတဗ္ဗံ။ တွောဝတာ တသ္မိံ ဝိဟာရေ နိသိန္နောပိ က္ကမ နိသိန္နောဝ ဟောတိ။ တသ္မိံ ဝိဟာရေပိ သင်္ဃေန ဧဝမေဝ ကာတဗ္ဗံ။ တွောဝတာ က္ကမ နိသိန္နောပိ တသ္မိံ ဝိဟာရေ နိသိန္နောဝ ဟောတိ။ ဧကသ္မိံ လာဘေ ဘာဇိယမာနေ က္ကတရသ္မိံ ဌိတဿ ဘာဂံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဧကေန ဝိဟာရေန သဒ္ဓိံ ဗဟူပိ အာဝါသာ ဧကလာဘာ ကာတဗ္ဗာတိ။

၂၇၃၀. စီဝရအာယကေန ဓုဝကာရာ ပာကဝတ္တာဒိနိစ္စသက္ကာရာ ယတ္ထ သင်္ဃဿ **ကရီယန္တိ** ကရီယန္တိ **တတ္ထ** တသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝေနေဝ အာယကေန သင်္ဃဿ **ဒိန္နံ** ဝိဟာရံ “ဘိက္ခာပညတ္တိယာ ဒိန္န”န္တိ မဟေသိနာ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

တတြာယံ ဝိနိစ္ဆယော – ယသ္မိံ ဝိဟာရေ က္ကမဿ စီဝရအာယကဿ သန္တကံ သင်္ဃဿ ပာကဝတ္တံ ဝါ ဝတ္တတိ, ယသ္မိံ ဝါ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူ အတ္တနော ဘာရံ ကတွာ သဒါ ဂဏေဟ ဘောဇေတိ, ယတ္ထ ဝါ တေန အာဝသော ကာရိတော, သလာကဘတ္တာဒီနိ ဝါ နိဗဒ္ဓါနိ, ယေန ပန သကလောပိ ဝိဟာရော ပတိဋ္ဌာပိတော, တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, က္ကမေ ဓုဝကာရာ နာမ။ တသ္မာ သစေ သော “ယတ္ထ မယှံ ဓုဝကာရာ ကရီယန္တိ, တွေ ဒမ္မိ”တိ ဝါ “တတ္ထ ဒေထာ”တိ ဝါ ဘဏတိ, ဗဟူသု စေပိ ဌာနေသု ဓုဝကာရာ ဟောန္တိ, သဗ္ဗတ္ထ ဒိန္နမေဝ ဟောတိ။

သစေ ပန ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ, တေဟိ ဝတ္တဗ္ဗံ “တုမ္ဟာကံ ဓုဝကာရေ ဧကတ္ထ ဘိက္ခူ ဗဟူ, ဧကတ္ထ အပ္ပကာ”တိ, သစေ “ဘိက္ခုဂဏနာယ ဂဏှထာ”တိ ဘဏတိ, တထာ ဘာဇေတွာ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တွေ စ ဝတ္ထဘေသဇ္ဇာဒိ အပ္ပကမ္ပိ သုခေန ဘာဇီယတိ, ယဒိ ပန မဉ္စော ဝါ ပီဌကံ ဝါ ဧကမေဝ ဟောတိ, တံ ပုစ္ဆိ

တတ္ထ ယသ္မာ တ ဝိဟာရသ္မာ ဧကဝိဟာရေပိ တ ယသ္မာ သေနာသနသ္မာ သော ဝိစာရေတိ, တတ္ထ အာပတ္တိ။ သစေ "အသုကဘိက္ခု ဂဏှာတူ"တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ။

အထ "မယှံ ခုဝကာရေ ဒေထာ"တိ ဝတ္တာ အဝိစာရေတ္တာဝ ဂစ္ဆတိ, သင်္ဃသ္သပိ ဝိစာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ပန ဝိစာရေတဗ္ဗံ – "သင်္ဃတ္ထေရသ္မာ ဝသနဋ္ဌာနေ ဒေထာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ တတ္ထ သေနာသနံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ။ ယတ္ထ နပ္ပဟောတိ, တတ္ထ အာပတ္တိ။ သစေ ဧကော ဘိက္ခု "မယှံ ဝသနဋ္ဌာနေ သေနာသနပရိဘောဂဘဏ္ဍံ နတ္ထီ"တိ ဝဒတိ, တတ္ထ အာပတ္တိ။

၂၇၃၁. သင်္ဃသ္သ ပန ယံ ဒိန္နံ တိ ဝိဟာရံ ပဝိသိတ္ဝာ "ဣမာနိ စီဝရာနိ သင်္ဃသ္သ ဒမ္မီ"တိ ယံ စီဝရံ ဒိန္နံ။ "သမ္မုခီဘူတေနာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓေန ရဿတ္တံ။ **သမ္မုခီဘူတေနာ** တိ စ ဥပစာရသီမာယ ဌိတေန။ **ဘာဇေတဗ္ဗံ** တိ ဃဏ္ဍိံ ပဟရိတ္ဝာ ကာလံ ဃောသေတ္ဝာ ဘာဇေတဗ္ဗံ။ ဣဒမေတ္ထ မုခမတ္တဒဿနံ။ ဝိနိစ္ဆယော **အဋ္ဌကထာယ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေယျထိဒံ – စီဝရအယကေန ဝိဟာရံ ပဝိသိတ္ဝာ "ဣမာနိ စီဝရာနိ သင်္ဃသ္သ ဒမ္မီ"တိ ဒိန္နေသု ဘာဇိယမာနေသု သီမဋ္ဌသ္သ အသမ္ပတ္တသ္သပိ ဘာဂံ ဂဏှန္တော န တရေတဗ္ဗော။ ဝိဟာရော မဟာ ဟောတိ, ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ဝတ္ထေသု ဒိယျမာနေသု အလသဇာတိကာ မဟာထေရာ ပစ္ဆာ အာဂစ္ဆန္တိ, "ဘန္တေ, ဝီသတိဝဿာနံ ဒိယျတိ, တုမှာကံ ဌိတိကာ အတိက္ကန္တာ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ, ဌိတိကံ ဌပေတွာ တေသံ ဒတွာ ပစ္ဆာ ဌိတိကာယ အာတဗ္ဗံ။

"အသုကဝိဟာရေ ကိရ ဗဟုံ စီဝရံ ဥပ္ပန္န"န္တိ သုတွာ ယောဇနန္တရိကဝိဟာရတောပိ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ, သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တာနံ ဌိတဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ အာတဗ္ဗံ။ အသမ္ပတ္တာနမ္ပိ ဥပစာရသီမံ ပဝိဋ္ဌာနံ အန္တေဝာသိကာဒီသု ဂဏှန္တေသု အာတဗ္ဗမေဝ။ "ဗဟိ ဥပစာရသီမာယ ဌိတာနံ ဒေထာ"တိ ဝဒန္တိ, န အာတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဥပစာရသီမံ ဩက္က န္တေဟိ ဧကာဗဒ္ဓာ ဟုတွာ အတ္တနော ဝိဟာရဒွါရေ တ အန္တောဝိဟာရေယေဝ တ ဟောန္တိ, ပရိသဝသေန ဝမ္မိတာ နာမ သီမာ ဟောတိ, တသ္မာ အာတဗ္ဗံ။ သင်္ဃနဝကသ္သ ဒိန္နေပိ ပစ္ဆာ အာဂတာနံ အာတဗ္ဗမေဝ။ ဒုတိယဘာဂေ ပန ထေရာသနံ အာရုဠှေ အာဂတာနံ ပဌမဘာဂေ န ဟာပုဏာတိ, ဒုတိယဘာဂတော ဝဿဂ္ဂေန အာတဗ္ဗံ။

ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ ဒသ ဘိက္ခူ ဟောန္တိ, ဒသ ဝတ္ထာနိ "သင်္ဃသ္သ ဒေမာ"တိ ဒေန္တိ, ဟာဋ္ဌေကံ ဘာဇေတဗ္ဗာနိ။ သစေ "သဗ္ဗာနေဝ အမှာကံ ပာပုဏန္တီ"တိ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဒုပ္ပာပိတာနိ စေဝ ဒုဂ္ဂဟိတာနိ စ, ဂတဂတ ဌာနေ သင်္ဃိကာနေဝ ဟောန္တိ။ ဧကံ ပန ဥဒ္ဓရိတွာ "ဣဒံ တုမှာကံ ပာပုဏာတီ"တိ သင်္ဃတ္ထေရသ္မာ ဒတွာ သေသာနိ "ဣမာနိ အမှာကံ ပာပုဏန္တီ"တိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဧကမေဝ ဝတ္ထံ "သင်္ဃသ္သ ဒေမာ"တိ အာဟရန္တိ, အဘာဇေတွာဝ "အမှာကံ ပာပုဏာတီ"တိ ဂဏှန္တိ, ဒုပ္ပာပိတဉ္စေဝ ဒုဂ္ဂဟိတဉ္စ, သတ္ထကေန, ပန ဟလိဒ္ဒိအာဒိနာ တ လေခံ ကတွာ ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ "ဣမံ ဌာနံ တုမှာကံ ပာပုဏာတီ"တိ သင်္ဃတ္ထေရသ္မာ ဟာပေတွာ သေသံ "အမှာကံ ပာပုဏာတီ"တိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ပန ဝတ္ထသ္သေဝ ပုပ္ဖံ တ ဝလိ တ, တေန ပရိစ္ဆေဒံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ဧကံ တန္တံ ဥဒ္ဓရိတွာ "ဣဒံ ဌာနံ တုမှာကံ ပာပုဏာတီ"တိ သင်္ဃတ္ထေရသ္မာ ဒတွာ သေသံ "အမှာကံ ပာပုဏာတီ"တိ ဂဏှန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ ခဏ္ဍံ ခဏ္ဍံ ဆိန္ဒိတွာ ဘာဇိယမာနံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

ဧကဘိက္ခုကေ ဝိဟာရေ သင်္ဃသ္သ စီဝရေသု ဥပ္ပန္နေသု သစေ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ သော ဘိက္ခု "သဗ္ဗာနိ မယှံ ပာပုဏန္တီ"တိ ဂဏှာတိ, သုဂ္ဂဟိတာနိ, ဌိတိကာ ပန န တိဋ္ဌတိ။ သစေ ဧကေကံ ဥဒ္ဓရိတွာ "ဣဒံ မယှံ ပာပုဏာတီ"တိ ဂဏှာတိ, ဌိတိကာ တိဋ္ဌတိ။ တတ္ထ ဌိတိကာယ အဋ္ဌိတာယ ပုန အညသ္မိံ စီဝရေ ဥပ္ပန္နေ သစေ ဧကော ဘိက္ခု အာဂစ္ဆတိ, မဇ္ဈေ ဆိန္ဒိတွာ ဒွီဟိပိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဌိတာယ ဌိတိကာယ ပုန အညသ္မိံ စီဝရေ ဥပ္ပန္နေ သစေ နဝကတရော အာဂစ္ဆတိ, ဌိတိကာ ဟေဋ္ဌာ ဩရောဟတိ။ သစေ ဝုဍ္ဎတရော အာဂစ္ဆတိ, ဌိတိကာ ဥဒ္ဓံ အာရောဟတိ။ အထ အညော နတ္ထိ, ပုန အတ္တနော ဟာပေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

"သင်္ဃသ္သ ဒေမာ"တိ တ "ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ ဒေမာ"တိ တ ယေန ကေနစိ အာကာရေန သင်္ဃံ အာမသိတွာ ဒိန္နံ ပန ပံသုကူလိကာနံ န ဝဋ္ဋတိ "ဂဟပတိစီဝရံ ပဋိက္ခိပာမိ, ပံသုကူလိကင်္ဂံ သမာဒိယာမီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ, န ပန အကပ္ပိ

ယတ္တာ။ ဘိက္ခုသင်္ဃေန အပလောကေတွာ ဒိန္နမ္ပိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယံ ပန ဘိက္ခု အတ္တနော သန္တကံ ဒေတိ, တံ ဘိက္ခု ဒတ္တိယံ နာမ ဝဋ္ဋတိ။ ပံသုကူလံ ပန န ဟောတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဓုတင်္ဂံ န ဘိဇ္ဇတိ။ ''ဘိက္ခုနံ ဒေမ, ထေရာနံ ဒေမာ''တိ ဝုတ္တေ ပန ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ''ဣဒံ ဝတ္ထံ သင်္ဃဿ ဒေမ, ဣမိနာ ဥပာဟနတ္ထဝိကပတ္တတ္ထဝိကအာ ယောဂအံသဗဒ္ဓကာဒီနိ ကရောထာ''တိ ဒိန္နမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

ပတ္တတ္ထဝိကာဒီနံ အတ္ထာယ ဒိန္နာနိ ဗဟူနိပိ ဟောန္တိ, စီဝရတ္ထာယပိ ပဟောန္တိ, တတော စီဝရံ ကတွာ ဟ ရုပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန သင်္ဃော ဘာဇိတာတိရိတ္တာနိ ဝတ္ထာနိ ဆိန္ဒိတွာ ဥပာဟနတ္ထဝိကာဒီနံ အတ္ထာယ ဘာ ဇေတိ, တတော ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သာမိကေဟိ ဝိစာရိတမေဝ ဟိ ဝဋ္ဋတိ, န ဣတရံ။

''ပံသုကူလိကသင်္ဃဿ ဓမ္မကရဏအံသဗဒ္ဓာဒီနံ အတ္ထာယ ဒေမာ''တိ ဝုတ္တေပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပရိက္ခာရော နာမ ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော။ ယံ တတ္ထ အတိရေကံ ဟောတိ, တံ စီဝရေပိ ဥပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သုတ္တံ သင်္ဃ ဿ ဒေန္တိ, ပံသုကူလိကေဟိပိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အယံ တာဝ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ''ဣမာနိ စီဝရာနိ သင်္ဃဿ ဒမ္မီ''တိ ဒိန္န နေသု ဝိနိစ္ဆယော။

သစေ ပန ဗဟိ ဥပစာရသီမာယ အဒ္ဓာနပဋိပန္နေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ''သင်္ဃဿ ဒမ္မီ''တိ သင်္ဃတ္ထေရဿ တ သင်္ဃနဝကဿ တ အာရောစေတိ, သစေပိ ယောဇနံ ဖရိတွာ ပရိသာ ဌိတာ ဟောတိ, ဧကာဗဒ္ဓာ စေ, သဗ္ဗေသံ ဟာပု ဏာတိ။ ယေ ပန ဒွါဒသဟိ ဟတ္ထေဟိ ပရိသံ အသမ္ပတ္တာ, တေသံ န ဟာပုဏာတီတိ။

၂၇၃၂. ဣဒါနိ ''ဥဘတောသင်္ဃေ ဒေတိ''တိ မာတိကံ ဝိဝရန္တော အာဟ **''ဥဘတောသင်္ဃမုဒ္ဒိဿာ''** တိအာဒိ။ **ဥဘတောသင်္ဃမုဒ္ဒိဿာ** တိ ဘိက္ခုသင်္ဃံ, ဘိက္ခုနိသင်္ဃဉ္စ ဥဒ္ဒိသိတွာ။ **ဒေတိ**တိ ''ဥဘတောသင်္ဃဿ ဒေမိ''တိ ဒေတိ။ **''ဗဟု တ''**တိ ဧတ္ထ ''ဗဟူ တ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓဝသေန ရဿတ္တံ။ ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူ ထောကာ တ ဟောန္တု ဗဟူ တ, ပုဂ္ဂလဂဏနေ အကတွာ ဥဘတောသင်္ဃဝသေန သမဘာဂမေဝ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

တတ္ရာယံ ဝိနိစ္ဆယော – ''ဥဘတောသင်္ဃဿ ဒမ္မီ''တိ ဝုတ္တေပိ ''ဒွေဓာသင်္ဃဿ ဒမ္မိ, ဒွိန္နံ သင်္ဃာနံ ဒမ္မိ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ စ ဒမ္မီ''တိ ဝုတ္တေပိ ဥဘတောသင်္ဃဿ ဒိန္နမေဝ ဟောတိ, ဒွေ ဘာ ဂေ သမေ ကတွာ ဧကော အတဗ္ဗော။

''ဥဘတောသင်္ဃဿ စ တုယှဉ္စ ဒမ္မီ''တိ ဝုတ္တေ သစေ ဒသ ဒသ ဘိက္ခူ, ဘိက္ခုနိယော စ ဟောန္တိ, ဧကဝီ သတိ ပဋိဝီသေ ကတွာ ဧကော ပုဂ္ဂလဿ အတဗ္ဗော, ဒသ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ, ဒသ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ။ ယေန ပုဂ္ဂ လိကော လဒ္ဓော, သော သင်္ဃတောပိ အတ္တနော ဝဿဂ္ဂေန ဂဟေတုံ လဘတိ။ ကသ္မာ? **ဥဘတောသင်္ဃ** ဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ။

''ဥဘတောသင်္ဃဿ စ စေတိယဿ စ ဒမ္မီ''တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ ဣဓ ပန စေတိယဿ သင်္ဃတော ဟာပုဏနကောဋ္ဌာသော နာမ နတ္ထိ, ဧကပုဂ္ဂလဿ ပတ္တကောဋ္ဌာသသမောဝ ကောဋ္ဌာသော ဟောတိ။

''ဥဘတောသင်္ဃဿ စ တုယှဉ္စ စေတိယဿ စာ''တိ ဝုတ္တေ ပန ဒွါဝီသတိ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဒသ ဘိက္ခူနံ, ဒသ ဘိက္ခုနီနံ, ဧကော ပုဂ္ဂလဿ, ဧကော စေတိယဿ အတဗ္ဗော။ တတ္ထ ပုဂ္ဂလော သင်္ဃတောပိ အတ္တ နော ဝဿဂ္ဂေန ပုန ဂဟေတုံ လဘတိ။ စေတိယဿ ဧကောယေဝ။

''ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဒမ္မီ''တိ ဝုတ္တေ ပန မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ န အတဗ္ဗံ, ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ ဂ ဏေတွာ အတဗ္ဗံ။

''ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ တုယှဉ္စာ''တိ ဝုတ္တေ ပန ပုဂ္ဂလော ဝိသုံ န လဘတိ, ဟာပုဏနဋ္ဌာနတော ဧကမေဝ လဘတိ။ ကသ္မာ? **ဘိက္ခုသင်္ဃ** ဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ။

“ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ တုယှဉ္စ ဟာဥ္စ စေတိယဿ စာ”တိ ဝုတ္တေပိ စေတိယဿ ကေပုဂ္ဂလပဋိဝိသော လဗ္ဘတိ, ပုဂ္ဂလဿ ဝိသုံ န လဗ္ဘတိ။ တသ္မာ ဧကံ စေတိယဿ ဒတွာ အဝသေသံ ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ ဂဏေတွာ ဘာဇေတဗ္ဗံ။

“ဘိက္ခူနဉ္စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တေပိ န မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ ဒာတဗ္ဗံ, ပုဂ္ဂလဂဏနာယ ဧဝ ဝိဘဇိတဗ္ဗံ။

“ဘိက္ခူနဉ္စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ တုယှဉ္စ ဟာဥ္စ စေတိယဿ စာ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ စေတိယဿ ကေပုဂ္ဂလပဋိဝိသော လဗ္ဘတိ, ပုဂ္ဂလဿ ဝိသုံ နတ္ထိ, ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ ဂဏေတွာ ဧဝ ဘာဇေတဗ္ဗံ။ ယထာ စ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာဒိံ ကတွာ နယော နီတော, ဧဝံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ အာဒိံ ကတွာပိ နေတဗ္ဗော။

“ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ တုယှဉ္စာ”တိ ဝုတ္တေ ပုဂ္ဂလဿ ဝိသုံ န လဗ္ဘတိ, ဝဿဂ္ဂေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

“ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ စေတိယဿ စာ”တိ ဝုတ္တေ ပန စေတိယဿ ဝိသုံ ပဋိဝိသော လဗ္ဘတိ။

“ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ တုယှဉ္စ စေတိယဿ စာ”တိ ဝုတ္တေပိ စေတိယဿေဝ လဗ္ဘတိ, န ပုဂ္ဂလဿ။

“ဘိက္ခူနဉ္စ တုယှဉ္စာ”တိ ဝုတ္တေပိ ဝိသုံ န လဗ္ဘတိ။

“ဘိက္ခူနဉ္စ စေတိယဿ စာ”တိ ဝုတ္တေ ပန စေတိယဿ လဗ္ဘတိ။

“ဘိက္ခူနဉ္စ တုယှဉ္စ စေတိယဿ စာ”တိ ဝုတ္တေပိ စေတိယဿေဝ ဝိသုံ လဗ္ဘတိ, န ပုဂ္ဂလဿ။ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ အာဒိံ ကတွာပိ ဧဝမေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ပုဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဥဘတောသင်္ဃဿ အဒံသု ဒေန္တိ, ဘဂဝါ မဇ္ဈေ နိသီဒတိ, ဒက္ခိဏတော ဘိက္ခူ, ဝါမတော ဘိက္ခုနိယော နိသီဒန္တိ, ဘဂဝါ ဥဘိန္နံ သင်္ဃတ္ထေရော, တဒါ ဘဂဝါ အတ္တနော လဒ္ဓပစ္စယေ အတ္တနာပိ ပရိဘုဉ္ဇတိ, ဘိက္ခူနမ္ပိ ဒါပေတိ။ ဧတရဟိ ပန ပဏ္ဍိတမနုဿာ သဓာတုကံ ပဋိမံ ဝါ စေတိယံ ဝါ ဌပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဥဘတော သင်္ဃဿ ဒါနံ ဒေန္တိ, ပဋိမာယ ဝါ စေတိယဿ ဝါ ပုရတော အာဓာရကေ ပတ္တံ ဌပေတွာ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ “ဗုဒ္ဓါနံ ဒေမာ”တိ တတ္ထ ယံ ပဌမံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ဒေန္တိ, ဝိဟာရံ ဝါ အာဟရိတွာ “ဣဒံ စေတိယဿ ဒေမာ”တိ ပိဏ္ဍပါတဉ္စ မာလာဂန္ဓာဒီနိ စ ဒေန္တိ, တတ္ထ ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ? မာလာဂန္ဓာဒီနိ တာဝ စေတိယေ အာရောပေတဗ္ဗာနိ, ဝတ္ထေဟိ ပဋာကာ, တေလေန ပဒီပါ ကာတဗ္ဗာ။ ပိဏ္ဍပါတမဓုဖာဏိတာဒီနိ ပန ယော နိဗဒ္ဓံ စေတိယဇဂ္ဂကော ဟောတိ ပဗ္ဗဇိတော ဝါ ဂဟဋ္ဌော ဝါ, တဿ ဒါတဗ္ဗာနိ။ နိဗဒ္ဓဇဂ္ဂကေ အသတိ အာဟဋပဋိပါဋိယာ ဌပေတွာ ဝတ္တံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥပကဋ္ဌေ ကာလေ ဘုဉ္ဇိတွာ ပစ္ဆာပိ ဝတ္တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

မာလာဂန္ဓာဒီသု စ ယံ ကိဉ္စိ “ဣဒံ ဟရိတွာ စေတိယဿ ပူဇံ ကရောထာ”တိ ဝုတ္တေ ဒူရမ္ပိ ဟရိတွာ ပူဇေတဗ္ဗံ။ “ဘိက္ခု သင်္ဃဿ ဟရာ”တိ ဝုတ္တေပိ ဟရိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန “အဟံ ပိဏ္ဍာယ စရာမိ, အာသနသာလာယ ဘိက္ခူ အတ္ထိ, တေ ဟရိဿန္တီ”တိ ဝုတ္တေ “ဘန္တေ, တုယှံယေဝ ဒမ္မီ”တိ ဝဒတိ, ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အထ ပန “ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဒဿာမီ”တိ ဟရန္တဿ ဂစ္ဆတော အန္တရာဝ ကာလော ဥပကဋ္ဌော ဟောတိ, အတ္တနော ဟာပေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၇၃၃. ယံ ပန စီဝရံ “ယသ္မိံ အာဝါသေ ဝဿံဝုတ္ထဿ သင်္ဃဿ ဒမ္မီ”တိ ဒေတိ, **တသ္မိံ** ယေဝ အာဝါသေ **ဝုတ္ထဝဿေန** သင်္ဃေန ဝါ ဂဏေန ဝါ ပုဂ္ဂလေန ဝါ **တံ** စီဝရံ ဘာဇေတဗ္ဗန္တိ **ဝဏ္ဏိတံ** ဒေသိတန္တိ ယောဇနာ။

တတြာယံ ဝိနိစ္ဆယော – ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ “ဣမာနိ စီဝရာနိ ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ ဒမ္မီ”တိ ဒေတိ, ယာဝတိကာ ဘိက္ခူ တသ္မိံ အာဝါသေ ဝဿံဝုတ္ထာ, ယတ္တကာ ဝဿစ္ဆေဒံ အကတွာ ပုရိမဝဿံဝုတ္ထာ, တေဟိ ဘာဇေတဗ္ဗံ, အညေသံ န ပါပုဏာတိ။ ဒိသာပက္ကန္တဿာပိ သတိ ဂါဟကေ ယာဝ ကထိနဿ ဥဗ္ဘာရာ ဒာတဗ္ဗံ။ အနတွ

ထတော ပန ကထိနေ အန္တောဟေမန္တေ ဧဝ္စ ဝတ္တတ ဒိန္နံ ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထာနမ္ပိ ဟပုဏာတီတိ လက္ခဏာညူ ဝဒန္တိ။ အဌကထာသု ပနေတံ အဝိစာရိတံ။

သစေ ပန ဗဟိ ဥပစာရသီမာယံ ဌိတော "ဝဿံဝုတ္ထသင္ဃဿ ဒမ္မီ"တိ ဝဒတိ, သမ္ပတ္တာနံ သဗ္ဗေသံ ဟပုဏာတိ။ အထ "အသုကဝိဟာရေ ဝဿံဝုတ္ထသင္ဃဿာ"တိ ဝဒတိ, တတ္ထ ဝဿံဝုတ္ထာနမေဝ ယာဝ ကထိနဿုဗ္ဘာရာ ဟပုဏာတိ။ သစေ ပန ဂိမှာနံ ပဌမဒိဝသတော ပဌာယ ဧဝံ ဝဒတိ, တတ္ထ သမ္မုခီဘူတာနံယေဝ သဗ္ဗေသံ ဟပုဏာတိ။ ကသ္မာ? ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ။ အန္တောဝဿေယေဝ "ဝဿံ ဝသန္တာနံ ဒမ္မီ"တိ ဝုတ္တေ ဆိန္နဝဿာ န လဘန္တိ, ဝဿံ ဝသန္တာဝ လဘန္တိ။ စီဝရမာသေ ပန "ဝဿံ ဝသန္တာနံ ဒမ္မီ"တိ ဝုတ္တေ ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿူပဂတာနံယေဝ ဟပုဏာတိ, ပုရိမိကာယ ဝဿူပဂတာနဉ္စ ဆိန္နဝဿာနဉ္စ န ဟပုဏာတိ။

စီဝရမာသတော ပဌာယ ယာဝ ဟေမန္တဿ ပစ္ဆိမော ဒိဝသော, တာဝ "ဝဿာဝာသိကံ ဒေမာ"တိ ဝုတ္တေ ကထိနံ အတ္ထတံ ဝါ ဟောတု အနတ္ထတံ ဝါ, အတီတဝဿံဝုတ္ထာနမေဝ ဟပုဏာတိ။ ဂိမှာနံ ပဌမဒိဝသတော ပဌာယ ဝုတ္တေ ပန မာတိကာ အာရောပေတဗ္ဗာ "အတီတဝဿာဝါသဿ ပဉ္စ မာသာ အတိက္ကန္တာ, အနာဂတော စာတုမာသစ္စယေန ဘဝိဿတိ, ကတရဝဿာဝါသဿ ဒေသီ"တိ။ သစေ "အတီတဝဿံဝုတ္ထာနံ ဒမ္မီ"တိ ဝဒတိ, တံ အန္တောဝဿံ ဝုတ္ထာနမေဝ ဟပုဏာတိ။ ဒိသာပက္ကန္တာနမ္ပိ သဘာဂါ ဂဏှိတုံ လဘန္တိ။

သစေ "အနာဂတေ ဝဿာဝါသိကံ ဒမ္မီ"တိ ဝဒတိ, တံ ဌပေတ္ဝာ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အထ "အဂုတ္တော ဝိဟာရော, စောရဘယံ အတ္ထိ, န သက္ကာ ဌပေတုံ, ဂဏှိတ္ဝာ ဝါ အာဟိဏ္ဍိတု"န္တိ ဝုတ္တေ "သမ္ပတ္တာနံ ဒမ္မီ"တိ ဝဒတိ, ဘာဇေတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ဝဒတိ "ဣတော မေ, ဘန္တေ, တတိယေ ဝဿေ ဝဿာဝါသိကံ န ဒိန္နံ, တံ ဒမ္မီ"တိ, တသ္မိံ အန္တောဝဿေ ဝုတ္ထဘိက္ခူနံ ဟပုဏာတိ။ သစေ တေ ဒိသာပက္ကန္တာ, အညော ဝိဿာသိကော ဂဏှာတိ, ဒါတဗ္ဗံ။ အထ ဧကောယေဝ အဝသိဋ္ဌော, သေသာ ကာလကတာ, သဗ္ဗံ ဧကဿေဝ ဟပုဏာတိ။ သစေ ဧကောပိ နတ္ထိ, သင်္ဃိကံ ဟောတိ, သမ္မုခီဘူတေဟိ ဘာဇေတဗ္ဗန္တိ။

၂၇၃၄. **ယာဂုယာ ပန** ပီတာယ ဝါ **ဘတ္တေ ဝါ** ဘုတ္တေ သစေ **ပန အာဒိဿ** "ယေန မေ ယာဂု ပီတာ, တဿ ဒမ္မိ, ယေန မေ ဘတ္တံ ဘုတ္တံ, တဿ ဒမ္မီ"တိ ပရိစ္စိန္ဒိတ္ဝာ စီဝရံ ဒေတိ, ဝိနယဓရေန တတ္ထ တတ္ထေဝ အနံ အတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ သေ နယော ဆာဒနီယစီဝရသေနာသနဘေသဇ္ဇာဒီသု။

တတ္ရာယံ ဝိနိစ္ဆယော – ဘိက္ခူ အဇ္ဇတနာယ ဝါ သွာတနာယ ဝါ ယာဂုယာ နိမန္တေတွာ တေသံ ဃရံ ပဝိဋ္ဌာနံ ယာဂုံ ဒေတိ, ယာဂုံ ဒတွာ ပီတာယ ယာဂုယာ "ဣမာနိ စီဝရာနိ ယေဟိ မယှံ ယာဂု ပီတာ, တေသံ ဒမ္မီ"တိ ဒေတိ, ယေဟိ နိမန္တိတေဟိ ယာဂု ပီတာ, တေသံယေဝ ဟပုဏန္တိ, ယေဟိ ပန ဘိက္ခာစာရဝတ္တေန ဃရဒွါရေန ဂစ္ဆန္တေဟိ ဝါ ဃရံ ပဝိဋ္ဌေဟိ ဝါ ယာဂု လဒ္ဓါ, ယေသံ ဝါ အာသနသာလတော ပတ္တံ အာဟရိတွာ မနုဿေဟိ နီတာ, ယေ ဝါ ထေရေဟိ ပေသိတာ, တေသံ န ဟပုဏန္တိ။

သစေ ပန နိမန္တိတဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ အညေပိ ဗဟူ အာဂန္တွာ အန္တောဂေဟဉ္စ ဗဟိဂေဟဉ္စ ပူရေတွာ နိသိန္နာ, အယကော စ ဧဝံ ဝဒတိ "နိမန္တိတာ ဝါ ဟောန္တု အနိမန္တိတာ ဝါ, ယေသံ မယာ ယာဂု ဒိန္နာ, သဗ္ဗေသံ ဣမာနိ ဝတ္ထာနိ ဟောန္တူ"တိ, သဗ္ဗေသံ ဟပုဏန္တိ။ ယေဟိ ပန ထေရာနံ ဟတ္ထတော ယာဂု လဒ္ဓါ, တေသံ န ဟပုဏန္တိ။ အထ သော "ယေဟိ မယှံ ယာဂု ပီတာ, သဗ္ဗေသံ ဟောန္တူ"တိ ဝဒတိ, သဗ္ဗေသံ ဟပုဏန္တိ။ ဘတ္တခါဒနီယေသုပိ ဧသေဝ နယော။

စီဝရေ ဝါတိ ပုဗ္ဗေပိ ယေန ဝဿံ ဝါသေတွာ ဘိက္ခူနံ စီဝရံ ဒိန္နပုဗ္ဗံ ဟောတိ, သော စေ ဘိက္ခူ ဘောဇေတွာ ဝဒတိ "ယေသံ မယာ ပုဗ္ဗေ စီဝရံ ဒိန္နံ, တေသံယေဝ ဣမံ စီဝရံ ဝါ သုတ္တံ ဝါ သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီနိ ဝါ ဟောန္တူ"တိ, သဗ္ဗံ တေသံယေဝ ဟပုဏာတိ။

သေနာသနေ ဝါတိ "ယော မယာ ကာရိတေ ဝိဟာရေ ဝါ ပရိဝေဏေ ဝါ ဝသတိ, တဿိဒံ ဟောတူ"တိ ဝုတ္တေ ဝါ ဿေဝ ဟောတိ။

ဘေသဇ္ဇေ တ တိ ''မယံ ကာလေန ကာလံ ထေရာနံ သပ္ပိအာဒီနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ဒေမ, ယေဟိ တာနိ လဒ္ဓာနိ, တေသံ ယေဝိဒံ ဟောတူ''တိ ဝုတ္တေ တေသံယေဝ ဟောတီတိ။

၂၇၃၅. ဒီယတေတိ **အနန္တိ** ကမ္မသာဓနေန စီဝရံ ဝုစ္စတိ။ **ယံ**-သဒ္ဒေန စီဝရဿ ပရာမဋ္ဌတ္တာ **တံ**-သဒ္ဒေနာပိ တဒေဝ ပရာမသိတဗ္ဗန္တိ။

တတြာယံ ဝိနိစ္ဆယော – ''ဣမံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ''တိ ဧဝံ ပရမ္မုခါ တ ''ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, တုမှာကံ ဒမ္မီ''တိ ဧဝံ သမ္မုခါ တ ဟဒမူလေ ဌပေတွာ တ ဒေတိ, တံ တဿေဝ ဟောတိ။ သစေ ပန ''ဣဒံ တုမှာကဉ္စ တုမှာကံ အန္တေဝါသိကာနဉ္စ ဒမ္မီ''တိ ဧဝံ ဝဒတိ, ထေရဿ စ အန္တေဝါသိကာနဉ္စ ပာပုဏာတိ။ ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတုံ အာဂတော ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော စ အတ္ထိ, တဿာပိ ပာပုဏာတိ။ ''တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ နိဗဒ္ဓစာရိကဘိက္ခူနံ ဒမ္မီ''တိ ဝုတ္တေ ဥဒ္ဒေသန္တေဝါသိကာနံ ဝတ္တံ ကတွာ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တာနံ သဗ္ဗေသံ ပာပုဏာတီတိ။

၂၇၃၇. **ဝဒတိစ္စေဝမေဝ** စေတိ ဣစ္စေဝံ ယထာဝုတ္တနယေန ဝဒတိ စေ။ **တန္တိ** တံ ပရိက္ခာရံ။ **တေသန္တိ** မာတုအာဒီနံ။ သဗ္ဗေသံ သန္တကံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၇၃၈. **''ပဉ္စန္နံ။ပေ။ ဟောတီ''** တိ ဣမိနာ ပုရိမကထာဒ္ဝယေန ဝိတ္ထာရိတမေဝတ္ထံ သံခိပိတွာ ဒဿေတိ။ **ပဉ္စန္နံ** သဟဓမ္မိကာနံ။ **အစ္စယေ** တိ ကာလကိရိယာယ။ **အနန္တိ** ''မယိ ကာလကတေ ဣမံ ပရိက္ခာရံ တုယှံ ဟောတု, တဝ သန္တကံ ကရောဟီ''တိအာဒိနာ ပရိစ္စဇနံ။ **ကိဉ္စိပိ** တိ အန္တမသော ဒန္တကဋ္ဌမ္ပိ။ ဂိဟီနံ ပန အနံ တထာ အဒယကာနံ ဂိဟီနမေဝ အစ္စယေ ရှုဟတီတိ ယောဇနာ။

၂၇၃၉. ဘိက္ခု တ သာမဏေရော တ ဘိက္ခုနိဥပဿယေ ကာလံ ကရောတိ, **အဿ** ဘိက္ခုဿ တ သာမဏေရဿ တ တ ပရိက္ခာရာ **ဘိက္ခုနီနံယေဝ သန္တကာ** ဘိက္ခုသင်္ဃဿေဝ သန္တကာတိ ယောဇနာ။ ဘိက္ခုသင်္ဃဿေဝ သန္တကာ ကာလကတဿ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိယာပန္နတ္တာ။

၂၇၄၀. **သာမဏေရီ တတိ** ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒေန ''သိက္ခမာနာ တ''တိ ဣဒံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဝိဟာရသ္မိံ** ဘိက္ခူနံ နိဝါသနဋ္ဌာနေ။ **တဿာ** တိ ဘိက္ခုနိယာ တ သာမဏေရိယာ တ သိက္ခမာနာယ တ ပရိက္ခာရာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တကာ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။ **သန္တကာ** တိ ဧတ္ထာပိ ဘိက္ခူသု ဝုတ္တနယေနေဝတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

၂၇၄၁. **ဒေဟိ နေတွာတိ** ဧတ္ထ ''ဣမံ စီဝရ''န္တိ ပကရဏတော လဗ္ဘတိ။ ''ဣမံ စီဝရံ နေတွာ အသုကဿ ဒေဟီ''တိ ယံ စီဝရံ ဒိန္နံ, တံ တဿ ပုရိမဿေဝ သန္တကံ ဟောတိ။ ''ဣဒံ စီဝရံ အသုကဿ ဒမ္မီ''တိ ယံ စီဝရံ ဒိန္နံ, တံ ယဿ ပဟိယျတိ, တဿ ပစ္ဆိမဿေဝ သန္တကံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၇၄၂. ယထာဝုတ္တဝစနပ္ပကာရာနုရူပေန သာမိကေ ဥတွာ သာမိကေသု ဝိဿာသေန တ တေသု မတေသု မတကစီဝရမ္ပိ ဂဏှာဟိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတုံ အာဟ **''ဧဝေ''**န္တိအာဒိ။ ''မတဿ တ အမတဿ တ''တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ **ဝိဿာသံ တပိ ဂဏှေဟယျာ**တိ ဇီဝန္တဿ သန္တကံ ဝိဿာသဂ္ဂါဟံ ဂဏှေဟယျ။ **ဂဏှေဟ မတကစီဝရန္တိ** မတဿ စီဝရံ မတကပရိက္ခာရနီဟာရေန ဟပေတွာ ဂဏှေဟယျ။

၂၇၄၃. ရဇတေ အနေနာတိ **ရဇနန္တိ** မူလာဒိသဗ္ဗမာဟ။ **ဝန္တအေသေနာ** တိ သတသနသမုဋ္ဌန္နရာကဒိအေသေန။ **တာဒိနာ**တိ ရှုဟဒီသု ဆဋ္ဌာရမ္မဏေသု ရာကဒီနံ အနုပ္ပတ္တိယာ အဋ္ဌသု လောကဓမ္မေသု နိဗ္ဗိကာရတာယ ဧကေသဒိသေန။

၂၇၄၄-၅. **''မူလေ''**တိအာဒီသု နိဒ္ဒါရဏေ ဘုမ္မံ။ **မူလ**ရဇနေ ဟလိဒ္ဒိံ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ မူလရဇနံ ဝဋ္ဋတိ။ **ခန္ဓေသု** ရဇနေသု မဉ္ဇေဋ္ဌဉ္စ တုင်္ဂဟာရကဉ္စ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ ခန္ဓရဇနံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပတ္တေသု** ရဇနေသု အလ္လိယာ ပတ္တံ တထာ နီလိယာ ပတ္တဉ္စ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ ပတ္တရဇနံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပုပ္ဖ** ရဇနေသု ကုသုမ္ဘဉ္စ ကိံသုကဉ္စ ဌပေတွာ သဗ္ဗ

ဗံ ပုပ္ဖရဇနံ ဝဠ္ရတိ။ **တစ**ရဇနေ လောဒ္ဒဥ္စ ကဏ္ဍုလဥ္စ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ တစရဇနံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဖလ**ရဇနံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

မဥ္ဇေဋ္ဌ န္တိ ဧကော သကဏ္ဋကရုက္ခော, ဝလ္လိဝိသေသော စ, ယဿ ရဇနံ မဥ္ဇေဋ္ဌဗီဇဝဏ္ဏံ ဟောတိ။ မဥ္ဇေဋ္ဌရုက္ခဿ ခန္ဓော သေတဝဏ္ဏောတိ သော ကူမ န ဂဟေတဗ္ဗော ရဇနာဓိကာရတ္တာ။ **တုင်္ဂဟာရကော** နာမ ဧကော သကဏ္ဋကရုက္ခော, ယဿ ရဇနံ ဟရိတာလဝဏ္ဏံ ဟောတိ။ **အလ္လီ** တိ စုလ္လတာပိဥ္ဆရုက္ခော, ယဿ ပဏ္ဏရဇနံ ဟလိဒ္ဒိဝဏ္ဏံ ဟောတိ။ **နီလီ**တိ ဂစ္ဆဝိသေသော, ယဿ ပန ရဇနံ နီလဝဏ္ဏံ ဟောတိ။ **ကိံသုကံ** နာမ ဝလ္လိကိံသုကပုပ္ဖံ, ယဿ ရဇနံ လောဟိတဝဏ္ဏံ ဟောတိ။

၂၇၄၆. **ကိလိဋ္ဌသာဋကံ** တ္တိ မလီနသာဋကံ။ **ခောဝိတုန္တိ** ဧကတရံ ခောဝိတုံ။ အလ္လိယာ ခောတံ ကိရ သမ္မဒေဝ ရဇနံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။

၂၇၄၇. **စီဝရာနံ ကထာ သေသာ**တိ ဘေဒကာရဏပ္ပကာရကထာဒိကာ ကူမ အဝုတ္တကထာ။ ပဌမေ ကထိနေ ဝုတ္တာတိ သေသော။ **ဝိဘာဝိနာ**တိ ခန္ဓကဘာဏကေန။

စီဝရက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

ကူတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

မဟာဝဂ္ဂဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စူဠဝဂ္ဂေါ

ဟာရိတသိက္ကက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၄၈. ဇဝံ မဟာဝဂ္ဂဝိနိစ္ဆယံ သင်္ခေပေန ဒဿေတွာ စူဠဝဂ္ဂါဂတဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"တဇ္ဇနီယ"** န္တိ
တိအာဒိ။ **တဇ္ဇနီယ** န္တိ ကလဟကာရကာနံ ဘိက္ခူနံ တတော ဝိရမနတ္ထာယ နိဂ္ဂဟဝသေန အနုညာတံ ဥတ္တိစတုတ္ထံ
တဇ္ဇနီယကမ္မဥ္စ။ **နိယဿ** န္တိ ဗာလဿ အဗျတ္တဿ အာပတ္တိဗဟုလဿ အနပဒာနဿ အနနုလောမိကေ
ဟိ ဂိဟိသံသဂ္ဂေဟိ သံသဋ္ဌဿ ဝိဟရတော ဘိက္ခုနော နိဂ္ဂဟဝသေန နိဿာယ ဝသနတ္ထာယ ကာတုံ အနုညာတံ ဥ
တ္တိစတုတ္ထံ နိယဿကမ္မဥ္စ။

ပဗ္ဗာဇ န္တိ ကုလဒူသကဿ ဘိက္ခုနော ယတ္ထ တေန ကုလဒူသနံ ကတံ, တတ္ထ န လဘိတဗ္ဗအာဝါသတ္ထာယ
နိဂ္ဂဟဝသေန အနုညာတံ ဥတ္တိစတုတ္ထံ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မဥ္စ။ **ပဋိသာရဏ** န္တိ သဒ္ဓဿ ဥပာသကဿ အဃကာသ
သ ကာရကဿ သင်္ဃုပဋ္ဌာကဿ ဇာတိအာဒီဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသကဿ ဘိက္ခုနော တံခမာပန
တ္ထာယ နိဂ္ဂဟဝသေန အနုညာတံ ဥတ္တိစတုတ္ထံ ပဋိသာရဏီယကမ္မဥ္စ။

တိဝိဓုက္ခေပန န္တိ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ, အာပတ္တိယာ အပ္ပဋိကမ္မေ, ပာပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂ
ဇေ စ တတော ဩရမိတုံ နိဂ္ဂဟဝသေန အနုညာတံ ဥတ္တိစတုတ္ထံ တိဝိဓံ ဥက္ခေပနီယကမ္မဥ္စာတိ။ **ဒီပယေတိ ဟဋ္ဌိ
ယာ, အဌကထာယ** စ ဝုတ္တနယေန ပကာသေယျာတိ အတ္ထော။

တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မာနံ ဩသာရဏနိဿာရဏဝသေန ပဝတ္တိကံ ဒုဝိဓတ္တေပိ တံ ဘေဒံ အနာမသိတွာ ကေဝလံ
ဇာတိဝသေန **"သတ္တ ကမ္မာနီ"** တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ ဒဿိတော ပနေတေသံ ဝိသေသော အတ္ထုပ္ပတ္တိဝသေနာ
တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝိတ္ထာရော ပနေသံ ကမ္မက္ခန္ဓကတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၇၄၉. **ခန္ဓကေ** ကမ္မသင်္ခါတေ ခန္ဓကေ အာဂတာနိ တေစတ္တာလီသ ဝတ္တာနိ။ **တဒနန္တရေ** တိ တဿ ကမ္မ
က္ခန္ဓကဿ အနန္တရေ။ **ခန္ဓကေ** တိ ဟာရိတသိက္ကက္ခန္ဓကေ။ နဝ အဓိကာနိ ယေသံ တေ **နဝာဓိကာနိ တိံသေဝ** ဝတ္တာ
နိ, ဧကူနစတ္တာလီသ ဝတ္တာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကမ္မက္ခန္ဓကေ တာဝ –

"အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခေပနီယကမ္မကတေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ တတြာ
ယံ သမ္မာဝတ္တနာ – န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ, န နိဿယော အတဗ္ဗော, န သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော, န
ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိ သာဒိတဗ္ဗာ, သမ္မတေနာပိ ဘိက္ခုနိယော န ဩဝဒိတဗ္ဗာ, ယာယ အာပတ္တိယာ သင်္
ဃေန အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ ကတံ ဟောတိ, သာ အာပတ္တိ န အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ, အညာ
တ တာဒိသိကာ, တတော တ ပာပိဋ္ဌတရာ, ကမ္မံ န ဂရဟိတဗ္ဗံ, ကမ္မိကာ န ဂရဟိတဗ္ဗာ, န ပကတတ္တဿ
ဘိက္ခုနော အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အဉ္ဇလိကမ္မံ သာမီစိကမ္မံ အာသနာဘိဟာရော သေယျာဘိဟာရော ပါဒေါဒ
ကံ ပါဒပီဌံ ပါဒကထလိကံ ပတ္တစီဝရပဋိဂ္ဂဟဏံ နဟာနေ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ သာဒိတဗ္ဗံ, န ပကတတ္တော ဘိက္ခု
သီလဝိပတ္တိယာ အနုဒ္ဓံသေတဗ္ဗော, န အာစာရဝိပတ္တိယာ အနုဒ္ဓံသေတဗ္ဗော, န ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယာ အနုဒ္ဓံ
သေတဗ္ဗော, န အာဇီဝဝိပတ္တိယာ အနုဒ္ဓံသေတဗ္ဗော, န ဘိက္ခု ဘိက္ခူဟိ ဘေဒေတဗ္ဗော, န ဂိဟိဒ္ဓဇော ဓာ
ရေတဗ္ဗော, န တိတ္ထိယဒ္ဓဇော ဓာရေတဗ္ဗော, န တိတ္ထိယာ သေဝိတဗ္ဗာ, ဘိက္ခူ သေဝိတဗ္ဗာ, ဘိက္ခုသိက္ခာယ
သိက္ခိတဗ္ဗံ, န ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေ ဝတ္ထဗ္ဗံ, န ဧကစ္ဆန္နေ အနာဝါသေ
ဝတ္ထဗ္ဗံ, န ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေ ဝါ အနာဝါသေ ဝါ ဝတ္ထဗ္ဗံ, ပကတတ္တံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ အာသနာ ဝုဋ္ဌာ
တဗ္ဗံ, န ပကတတ္တော ဘိက္ခု အာသာဒေတဗ္ဗော အန္တော ဝါ ဗဟိ ဝါ, န ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဥ
ပေါသထော ဌပေတဗ္ဗော, န ပဝါရဏာ ဌပေတဗ္ဗာ, န သဝစနီယံ ကာတဗ္ဗံ, န အနုဝါဒေါ ပဋ္ဌပေတဗ္ဗော, န
ဩကာသော ကာရေတဗ္ဗော, န စောဒေတဗ္ဗော, န သာရေတဗ္ဗော, န ဘိက္ခူဟိ သမ္ပယောဇေတဗ္ဗ"န္တိ (စူဠ
ဝ. ၅၁) –

ဧဝံ စေတာနိ တေစတ္တာလီသ ဝတ္တာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“တေစတ္တာလီသ ဝတ္တာနိ, ခန္ဓကေ ကမ္မသညိတေ”**တိ။

ဟာရိတသိကက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၇၆-၈၂) –

“ဟာရိတသိကေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ တတ္ရာယံ သမ္မာဝတ္တနာ – န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ, န နိဿယော အာတဗ္ဗော, န သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော, န ဘိက္ခုနောတဒကသမ္မုတိ သာဒိတဗ္ဗာ, သမ္မတေနပိ ဘိက္ခုနိယော န ဩဝဒိတဗ္ဗာ, ယာယ အာပတ္တိယာ သင်္ဃေန ပရိတသော ဒိန္နော ဟောတိ, သာ အာပတ္တိ န အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ, အညာ တ တာဒိသိကာ, တတော တ ဟပိဋ္ဌတရာ, ကမ္မံ န ဂရဟိတဗ္ဗံ, ကမ္မိကာ န ဂရဟိတဗ္ဗာ, န ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဥပောသထော ဌပေတဗ္ဗော, န ပတရဏာ ဌပေတဗ္ဗာ, န သဝစနီယံ ကာတဗ္ဗံ, န အနုတအော ပဋ္ဌပေတဗ္ဗော, န ဩကာသော ကာရေတဗ္ဗော, န စောဒေတဗ္ဗော, န သာရေတဗ္ဗော, န ဘိက္ခူဟိ သမ္ပယောဇေတဗ္ဗံ။

“န , ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော ပုရတော ဂန္တဗ္ဗံ, န ပုရတော နိသီဒိတဗ္ဗံ, ယော ဟောတိ သင်္ဃဿ အာသနပရိယန္တော သေယျာပရိယန္တော ဝိဟာရပရိယန္တော, သော တဿ ပအာတဗ္ဗော, တေန စ သော သာဒိတဗ္ဗော။

“န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော ပုရေသမဏေန တ ပစ္ဆာသမဏေန တ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗာနိ, န အာရညိကင်္ဂံ သမာအာတဗ္ဗံ, န ပိဏ္ဍဟတိကင်္ဂံ သမာအာတဗ္ဗံ, န စ တပ္ပစ္စယာ ပိဏ္ဍဟတော နီဟရာပေတဗ္ဗော ‘မာ မံ ဇာနိံသူ’တိ။

“ဟာရိတသိကေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ အာဂန္တုကေန အာရောစေတဗ္ဗံ, အာဂန္တုကဿ အာရောစေတဗ္ဗံ, ဥပောသထေ အာရောစေတဗ္ဗံ, ပတရဏာယ အာရောစေတဗ္ဗံ, သစေ ဂိလာနော ဟောတိ, ဒူတေနပိ အာရောစေတဗ္ဗံ။

“န , ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ အဘိက္ခုကော အာတသော ဂန္တဗ္ဗော အညတ္ရ ပကတတ္တေန အညတ္ရ အန္တရာယာ။

“န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ အဘိက္ခုကော အနာတသော ဂန္တဗ္ဗော အညတ္ရ ပကတတ္တေန အညတ္ရ အန္တရာယာ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ အဘိက္ခုကော အာတသော တ အနာတသော တ ဂန္တဗ္ဗော အညတ္ရ ပကတတ္တေန အညတ္ရ အန္တရာယာ။

“န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အနာတသာ အဘိက္ခုကော အာတသော ဂန္တဗ္ဗော အညတ္ရ ပကတတ္တေန အညတ္ရ အန္တရာယာ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အနာတသာ အဘိက္ခုကော အနာတသော ဂန္တဗ္ဗော အညတ္ရ ပကတတ္တေန အညတ္ရ အန္တရာယာ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အနာတသာ အဘိက္ခုကော အာတသော တ အနာတသော တ ဂန္တဗ္ဗော အညတ္ရ ပကတတ္တေန အညတ္ရ အန္တရာယာ။

“န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ တ အနာတသာ တ အဘိက္ခုကော အာတသော ဂန္တဗ္ဗော အညတ္ရ ပကတတ္တေန အညတ္ရ အန္တရာယာ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ တ အနာတသာ တ အဘိက္ခုကော အနာတသော ဂန္တဗ္ဗော အညတ္ရ ပကတတ္တေန အညတ္ရ အန္တရာယာ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ တ အနာတသာ တ အဘိက္ခုကော အာတသော တ အနာတသော တ ဂန္တဗ္ဗော အညတ္ရ ပကတတ္တေန အညတ္ရ အန္တရာယာ။

‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ သဘိက္ခုကော အာတသော ဂန္တဗ္ဗော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ နာနာသံတသကာ အညတ္ထ ပကတတ္တေန အညတ္ထ အန္တရာယာ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ သဘိက္ခုကော အနာတသော ဂန္တဗ္ဗော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ နာနာသံတသကာ အညတ္ထ ပကတတ္တေန အညတ္ထ အန္တရာယာ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ သဘိက္ခုကော အာတသော တ အနာတသော တ ဂန္တဗ္ဗော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ နာနာသံတသကာ အညတ္ထ ပကတတ္တေန အညတ္ထ အန္တရာယာ။

‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အနာတသာ သဘိက္ခုကော အာတသော ဂန္တဗ္ဗော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ နာနာသံတသကာ အညတ္ထ ပကတတ္တေန အညတ္ထ အန္တရာယာ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အနာတသာ သဘိက္ခုကော အနာတသော ဂန္တဗ္ဗော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ နာနာသံတသကာ အညတ္ထ ပကတတ္တေန အညတ္ထ အန္တရာယာ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အနာတသာ သဘိက္ခုကော အာတသော တ အနာတသော တ ဂန္တဗ္ဗော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ နာနာသံတသကာ အညတ္ထ ပကတတ္တေန အညတ္ထ အန္တရာယာ။

‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ တ အနာတသာ တ သဘိက္ခုကော အာတသော ဂန္တဗ္ဗော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ နာနာသံတသကာ အညတ္ထ ပကတတ္တေန အညတ္ထ အန္တရာယာ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ တ အနာတသာ တ သဘိက္ခုကော အနာတသော ဂန္တဗ္ဗော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ နာနာသံတသကာ အညတ္ထ ပကတတ္တေန အညတ္ထ အန္တရာယာ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ တ အနာတသာ တ သဘိက္ခုကော အာတသော တ အနာတသော တ ဂန္တဗ္ဗော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ နာနာသံတသကာ အညတ္ထ ပကတတ္တေန အညတ္ထ အန္တရာယာ။

‘‘ဂန္တဗ္ဗော, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ သဘိက္ခုကော အာတသော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ သမာနသံတသကာ ယံ ဇညာ ‘သက္ကောမိ အဇ္ဇေဝ ဂန္တု’န္တိ။

‘‘ဂန္တဗ္ဗော, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ သဘိက္ခုကော အနာတသော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ သမာနသံတသကာ ယံ ဇညာ ‘သက္ကောမိ အဇ္ဇေဝ ဂန္တု’န္တိ။

‘‘ဂန္တဗ္ဗော, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ သဘိက္ခုကော အာတသော တ အနာတသော တ ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ သမာနသံတသကာ ယံ ဇညာ ‘သက္ကောမိ အဇ္ဇေဝ ဂန္တု’န္တိ။

‘‘ဂန္တဗ္ဗော, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အနာတသာ သဘိက္ခုကော အာတသော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ သမာနသံတသကာ ယံ ဇညာ ‘သက္ကောမိ အဇ္ဇေဝ ဂန္တု’န္တိ။

‘‘ဂန္တဗ္ဗော, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အနာတသာ သဘိက္ခုကော အနာတသော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ သမာနသံတသကာ ယံ ဇညာ ‘သက္ကောမိ အဇ္ဇေဝ ဂန္တု’န္တိ။

‘‘ဂန္တဗ္ဗော, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အနာတသာ သဘိက္ခုကော အာတသော တ အနာတသော တ ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ သမာနသံတသကာ ယံ ဇညာ ‘သက္ကောမိ အဇ္ဇေဝ ဂန္တု’န္တိ။

‘‘ဂန္တဗ္ဗော, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ တ အနာတသာ တ သဘိက္ခုကော အာတသော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ သမာနသံတသကာ ယံ ဇညာ ‘သက္ကောမိ အဇ္ဇေဝ ဂန္တု’န္တိ။

‘‘ဂန္တဗ္ဗော, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ တ အနာတသာ တ သဘိက္ခုကော အနာတသော ယတ္ထသ္သု ဘိက္ခူ သမာနသံတသကာ ယံ ဇညာ ‘သက္ကောမိ အဇ္ဇေဝ ဂန္တု’န္တိ။

‘‘ဂန္တဗ္ဗော , ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာတသာ တ အနာတသာ တ သဘိက္ခုကော အာတသော တ အနာတသော တ ယတ္တသ္သု ဘိက္ခူ သမာနသံတသကာ ယံ ဇညာ ‘သက္ကောမိ အဇ္ဇေဝ ဂန္တု’န္တိ။

‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ကေစ္ဆန္နေ အာတသေ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ကေစ္ဆန္နေ အနာတသေ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ကေစ္ဆန္နေ အာတသေ တ အနာတသေ တ ဝတ္တဗ္ဗံ, ပကတတ္တံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ အာသနာ ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ပကတတ္တော ဘိက္ခု အာသနေန နိမန္တေတဗ္ဗော, န ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ကောသနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, န နီစေ အာသနေ နိသိန္နေ ဥစ္စေ အာသနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, န ဆမာယံ နိသိန္နေ အာသနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, န ကေစင်္ကမေ စင်္ကမိတဗ္ဗံ, န နီစေ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တေ ဥစ္စေ စင်္ကမေ စင်္ကမိတဗ္ဗံ, န ဆမာယံ စင်္ကမန္တေ စင်္ကမေ စင်္ကမိတဗ္ဗံ။

‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဟာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ ဟာရိတသိကေန ဝုမှတရေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ။ပေ။ မူလာယပဋိကဿနာရဟေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ။ပေ။ မာနတ္တာရဟေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ။ပေ။ မာနတ္တစာရိကေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ။ပေ။ အဗ္ဘာနာရဟေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ကေစ္ဆန္နေ အာတသေ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ကေစ္ဆန္နေ အနာတသေ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ကေစ္ဆန္နေ အာတသေ တ အနာတသေ တ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ကောသနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, န နီစေ အာသနေ နိသိန္နေ ဥစ္စေ အာသနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, န ဆမာယံ နိသိန္နေ အာသနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, န ကေစင်္ကမေ စင်္ကမိတဗ္ဗံ, န နီစေ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တေ ဥစ္စေ စင်္ကမေ စင်္ကမိတဗ္ဗံ, န ဆမာယံ စင်္ကမန္တေ စင်္ကမေ စင်္ကမိတဗ္ဗံ။

‘‘ဟာရိတသိကစတုတ္ထော စေ, ဘိက္ခဝေ, ပရိတသံ ဒဒေယျ, မူလာယ ပဋိကဿေယျ, မာနတ္တံ ဒဒေယျ, တံဝီသော အဗ္ဘေယျ, အကမ္မံ န စ ကရဏီယ’’န္တိ (စူဠဝ. ၇၆-၈၂) –

ဧဝံ ဟာရိတသိကာနံ စတုနဝုတိ ဝတ္တာနိ။

သာ စ နေသံ စတုနဝုတိသင်္ခာ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – နဥပသမ္ပာဒနာဒိနကမ္မိကဂရဟပရိယောသာနာနိ နဝ ဝတ္တာနိ, တတော ပကတတ္တဿ ဥပောသထပ္ပဝါရဏာဒိဘိက္ခုဟိသမ္ပယောဇနပရိယောသာနာနိ အဋ္ဌ, တတော နပုရေတောဂမနာဒီ ပဉ္စ, နပုရေဂမနာဒီ စတ္တာရိ, အာဂန္တုကေန အာရောစနာဒီ စတ္တာရီတိ တိံသ, သဘိက္ခုကာတသာဒိတော အဘိက္ခုကာတသာဒိဂမနပအသံယုတ္တာနိ တီဏိ နဝကာနိ စာတိ သတ္တပညာသ, တတော နပကတတ္တေန သဒ္ဓိံ ကေစ္ဆန္နတသာဒိပဋိသံယုတ္တာနိ ကောဒသ, တတော နဟာရိတသိကဝုမှတရမူလာယပဋိကဿနာရဟမာနတ္တာရဟမာနတ္တစာရိကအဗ္ဘာနာရဟေဟိ သဒ္ဓိံ ကေစ္ဆန္နတသာဒိပဋိသံယုတ္တာနိ ပစ္စေကံ ကောဒသ ကတွာ ပဉ္စပညာသာယ ဝတ္တေသု ဟာရိတသိကဝုမှတရမူလာယပဋိကဿနာရဟမာနတ္တာရဟာနံ တိဏ္ဏံ သမာနတ္တာ တေသု ဧကံ ကောဒသကံ, မာနတ္တစာရိကအဗ္ဘာနာရဟာနံ ဒွိန္နံ သမာနတ္တာ တေသု ဧကံ ကောဒသကန္တိ ဒွေ ကောဒသကာနိ, အန္တေ ဟာရိတသိကစတုတ္ထဿ သင်္ဃဿ ပရိတသာဒိအနစတုက္ကေ ဂဏပူရဏတ္တအေသတော နိဝတ္တိဝသေန စတ္တာရိ စတ္တာရီတိ စတုနဝုတိ ဝတ္တာနိ။ တာနိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ကျေနစတ္တာလီသဝတ္တာနိ နာမ။ အာဒိတော နဝ, ဥပောသထပ္ပဝါရဏာဒီနိ အဋ္ဌ, ပကတတ္တေန ကေစ္ဆန္နတသာဒီ စတ္တာရိ စာတိ ကေဝီသတိ ဝတ္တာနိ ကမ္မက္ခန္ဓကေ ဂဟိတတ္တာ က္လမ ဂဏနာယ အဂ္ဂဟေတွာ တတော သေသေသု တေသတ္တတိယာ ဝတ္တေသု ဟာရိတသိကဝုမှတရာဒီဟိ ကေစ္ဆန္နေ တသာဒိပဋိသံယုတ္တာနိ ဒွတဝီသတိ ဝတ္တာနိ ပကတတ္တေဟိ သမာနတ္တာ တာနိ စ ‘‘ဂန္တဗ္ဗော ဘိက္ခဝေ’’တိအာဒိကံ နဝကံ တထာ ဂစ္ဆန္တဿ အနာပတ္တိဒဿနပရံ, န အာတသတော ဂစ္ဆန္တဿ အာပတ္တိဒဿနပရန္တိ တဥ္စ အဂ္ဂဟေတွာ အဝသေသေသု ဒွတစတ္တာလီသဝတ္တေသု ဟာရိတသိကစတဥတ္တာဒိကမ္မစတုက္ကံ ဂရုကာပတ္တိဝုဋ္ဌာနာယ ဂဏပူရဏတ္တသာမညေန ဧကံ ကတွာ တယော အပနေတွာ ဂဏိတာနိ ကျေနစတ္တာလီသာနိ ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ ‘‘နတဓိကာနိ တိံသေဝ, ခန္ဓကေ တဒနန္တရေ’’တိ။

၂၇၅ဝ. က္လမာနိ ကျေနစတ္တာလီသ ဝတ္တာနိ ပုရိမေဟိ တေစတ္တာလီသဝတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ ဒွတသီတိ ဟောန္တီတိ အာဟ **‘‘ဧဝံ သဗ္ဗာနိ။ပေ။ ဂဟိတာဂဟဏေန တူ’’** တိ။

ဇဝံ ကမ္မက္ခန္ဓကပာရိတသိကက္ခန္ဓကေသု မဟေသိနာ ဝုတ္တာနိ ခန္ဓကဝတ္တာနိ ဂဟိတာဂဟဏေန ဒ္ဝာသီတိ ဇဝ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။ ဇဝမေတ္ထ ဒ္ဝာသီတိက္ခန္ဓကဝတ္တာနိ ဒဿိတာနိ။

အာဂမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာယံ ပန –

“ပာရိတသိကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝတ္တံ ပညပေဿာမီတိ (စူဠဝ. ၇၅) အာရဘိတ္ဝာ ‘န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ပေ.။ န ဆမာယံ စင်္ကမန္တေ စင်္ကမေ စင်္ကမိတဗ္ဗ’န္တိ (စူဠဝ. ၇၆-၈၁) ဝုတ္တာဝသာနာနိ ဆသဋ္ဌိ, တတော ပရံ ‘န, ဘိက္ခဝေ, ပာရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ ပာရိတသိကေန ဝုဍ္ဎတရေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ, မူလာယပဋိကဿနာရဟေန, မာနတ္တာရဟေန, မာနတ္တစာရိကေန, အဗ္ဘာနာရဟေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေ ဝတ္ထဗ္ဗ’န္တိအာဒီနံ (စူဠဝ. ၈၂) ပကတတ္တေ စရိတဗ္ဗေဟိ အနညတ္တာ ဝိသုံ တေ အဂဏေတ္ဝာ ပာရိတသိကဝုဍ္ဎတရာဒီသု ပုဂ္ဂလန္တရေသု စရိတဗ္ဗတ္တာ တေသံ ဝသေန သမ္ပိဏ္ဍေတ္ဝာ ဧကေကံ ကတ္ဝာ ဂဏိတာနိ ပဉ္စာတိ ဧကေ သတ္တတိ ဝတ္တာနိ, ဥက္ခေပနီယကမ္မကတဝတ္တေသု ဝတ္တပညာပနဝသေန ဝုတ္တံ ‘န ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော အဘိဝါဒနံ ။ပေ.။ နဟာနေ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ သာဒိတဗ္ဗ’န္တိ (စူဠဝ. ၅၁) ဣဒံ အဘိဝါဒနာဒီနံ အသာဒိယနံ ဇကံ, ‘န ပကတတ္တော ဘိက္ခု သီလဝိပတ္တိယာ အနုဒ္ဓံသေတဗ္ဗော’တိအာဒီနိ စ ဒသာတိ ဇဝမေတာနိ ဒ္ဝာသီတိ ဟောန္တိ။ ဇတေသွေဝ ကာနိစိ တဇ္ဇနီယကမ္မာဒိဝတ္တာနိ, ကာနိစိ ပာရိတသိကာဒိဝတ္တာနီတိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ဒ္ဝာသီတိ တေ”တိ (မ. နိ. ဋီ. ၂.၂၅; သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၃၉; ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၃၉) –

ဝုတ္တံ။ တောနိ ပန ဝတ္တာနိ ကအစိ တဇ္ဇနီယကမ္မကတာဒိကာလေ, ပာရိတသိကာဒိကာလေ စ စရိတဗ္ဗာနိ ခုဒ္ဒကဝတ္တာနီတိ ဂဟေတဗ္ဗာနိ အာဂန္တုကဝတ္တာဒီနံ စုဒ္ဒသမဟာဝတ္တာနံ ဝက္ခမာနတ္တာ။

၂၇၅၁. ဣအနိ ပာရိတသိကဿ ဘိက္ခုနော ရတ္တိစ္ဆေဒံ, ဝတ္တဘေဒဉ္စ ဒဿေတုမာဟ **“ပရိတသဉ္စ ဝတ္တဉ္စာ”**တိအာဒိ။ **ပရိတသဉ္စ ဝတ္တဉ္စ သမာဒိန္နဿာ** တိ “ပရိဝါသံ သမာဒိယာမီ”တိ ပရိဝါသဉ္စ “ဝတ္တံ သမာဒိယာမီ”တိ ဝတ္တဉ္စ ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတ္ဝာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဝစီဘေဒံ ကတ္ဝာ သမာဒိန္နဿ။ **ဘိက္ခုနော**တိ ပာရိတသိကဿ ဘိက္ခုနော။

၂၇၅၂. **သဟဝါသာ**ဒယော “ဧကစ္ဆန္နေ”တိအာဒိနာ သယမေဝ ဝက္ခတိ။ သဟဝါသော, ဝိနာဝါသော, အနာရောစနမေဝ စာတိ ဣမေဟိ တီဟိ ပာရိတသိကဘိက္ခုဿ ရတ္တိစ္ဆေဒော စ ဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၇၅၃. **ဥဒကပာတေန** သမန္တာ နိပ္ပတနကဿ ဥဒကပာတဋ္ဌာနေန။ **ဧကစ္ဆန္နေ** တိ ဧကစ္ဆန္နေ ပရိစ္ဆန္နေ တ အပရိစ္ဆန္နေ တ အာဝါသေ။ ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဟ ဥက္ခိတ္တဿ နိဝါသော နိဝါရိတောတိ ယောဇနာ။ **“နိဝါရိတော”**တိ ဣမိနာ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဒီပေတိ။

၂၇၅၄. **အန္တောယေဝ** တိ ဧကစ္ဆန္နဿ အာဝါသပရိစ္ဆေဒဿ အန္တောယေဝ။ **“န လဗ္ဘတီ”** တိ ဣမိနာ ရတ္တိစ္ဆေဒော စ ဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတီတိ ဒီပေတိ။

၂၇၅၅. **မဟာအဋ္ဌကထာဒိသူ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာဒိံ သင်္ဂဏ္ဟာတိ။ **ဥဘိန္နံ** န္တိ ဥက္ခိတ္တကပာရိတသိကာနံ။ ဣတိ အဝိသေသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ယောဇနာ။

၂၇၅၆. ဣမိနာ သဟဝါသေန ရတ္တိစ္ဆေဒဉ္စ ဒုက္ကဋဉ္စ ဒဿေတ္ဝာ ဝိနာဝါသေန ဒဿေတုမာဟ **“အဘိက္ခုကေ ပနာဝါသေ”**တိ။ **အာဝါသေ**တိ ဝသနတ္ထာယ ကတသေနာသနေ။ **အနာဝါသေ**တိ ဝါသတ္ထာယ အကတေ စေတိယဃရေ တ ဗောဓိဃရေ တ သမ္မဇ္ဇနိအဋ္ဋကေ တ အရုအဋ္ဋကေ တ ပာနီယမာဠေ တ ဝစ္စကုဋိယံ တ ဒွာရကောဋ္ဌကေ တ အညတ္ရ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဇဝရူပေ ဌာနေ။ **ဝိပ္ပဝါသံ ဝသန္တဿာ** တိ ပကတတ္တေန ဝိနာ ဝါသံ ကပ္ပေန္တဿ။ **ရတ္တိစ္ဆေဒော စ ဒုက္ကဋ** န္တိ ရတ္တိစ္ဆေဒော စေဝ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတိ။

၂၇၅၇. ဧဝံ ဝိပ္ပတသေန ရတ္တိစ္ဆေဒဒုက္ကဋ္ဌာနိ ဒဿေတွာ အနာရောစနေန ဒဿေတုမာဟ **“ဟရိတာသိက ဘိက္ခုဿာ”**တိအာဒိ။ **ဘိက္ခုံ ဒိသွာန** တိ အာကာသေနာပိ ဂစ္ဆန္တံ သမာနသံဝါသကံ အာဂန္တုကံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ။ **တ ဌ္ဌာဏော**တိ တသ္မိံ ဒိဋ္ဌက္ခဏေယေဝ။ “အနာရောစေန္တဿ ဧဝ တေဿာ”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဧဝ**ကာရေန ရတ္တိစ္ဆေဒော စ ဒုက္ကဋ္ဌဉ္စာတိ ဥဘယံ တေဿ ဟောတီတိ ဒီပေန္တေန အဒိဋ္ဌော စေ, ရတ္တိစ္ဆေဒောဝ ဟောတီတိ ဉာပေတိ။ ယထာဟ – “သောပိဿ ရတ္တိစ္ဆေဒံ ကရောတိ, အညာတတ္တာ ပန ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋံ နတ္ထီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၇၅)။ နာနာသံဝါသကေန သဟ ဝိနယကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တဿ အနာရောစနေပိ ရတ္တိစ္ဆေဒော န ဟောတိ။

၂၇၅၈-၉. **ဟရိတာသိကော** ဘိက္ခု ယတ္ထ သင်္ဃနဝကဋ္ဌာနေ ဌိတော, **တတ္ထေဝ** တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဌတွာ **ယထာဝုဍ္ဎံ** ပကတတ္တေဟိပိ သဒ္ဓိံ ဝုဍ္ဎပဋိပာဋိယာ **ပဉ္စ** ကိစ္စာနိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

တာနိ သရူပတော ဒဿေတုမာဟ **“ဥပောသထပဝါရဏာ”**န္တိအာဒိ။ ဥပောသထပဝါရဏံ ယထာဝုဍ္ဎံ ကာတုံ လဘတီတိ ယောဇနာ။ **ဒေန္တိ** တိ ဧတ္ထ “ဃဏ္ဍိံ ပဟရိတွာ”တိ သေသော။ **သင်္ဃဒာယကာ** တိ ကမ္မဓာရယသမာသော။ သင်္ဃဿ ဧကတောပိ ဂရုသု ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော။ **“ဒေတိ စေ သင်္ဃဒာယကော”** တိပိ ပါဌော။ တတ္ထ ဃဏ္ဍိံ ပဟရိတွာ ဘာဇေတွာ ဒေန္တော သင်္ဃော ဝဿိကသာဋိကံ ဒေတိ စေ, ဟရိတာသိကော **ယထာဝုဍ္ဎံ** အတ္တနော ပတ္တဋ္ဌာနေ လဘတီတိ ယောဇနာ။

ဩဏောဇနန္တိ ဝိဿဇ္ဇနံ, သင်္ဃတော အတ္တနော ပတ္တာနံ ဒွိန္နံ, တိဏ္ဏံ ဝါ ဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒီနံ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကဘတ္တပစ္စာသာယ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ “မယှံ အဇ္ဇ ဘတ္တပစ္စာသာ အတ္ထိ, သွေဝ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဝတွာ သင်္ဃဝိဿဇ္ဇနံ လဘတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘတ္တ** န္တိ အာဂတာဂတေဟိ ဝုဍ္ဎပဋိပာဋိယာ ဂဟေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ ဝိဟာရေ သင်္ဃဿ စတုဿာလဘတ္တံ။ တထာ ဟရိတာသိကော ယထာဝုဍ္ဎံ လဘတီတိ ယောဇနာ။ **ဣမေ ပဉ္စ** တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ နိဂမယတိ။

တတြာယံ ဝိနိစ္ဆယော (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၇၅) – **ဥပောသထပဝါရဏော** တာဝ ဟတိမောက္ခေ ဥဒ္ဒိဿမာနေ ဟတ္ထ ဟာသေ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **မဟာပစ္စရိယံ** ပန “ဟဋ္ဌိယာ အနိသီဒိတွာ ဟဋ္ဌိ ဝိဟာယ ဟတ္ထပာသံ အမုဉ္စန္တေန နိသီဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဟရိသုဒ္ဓိဥပောသထေ ကရိယမာနေ သင်္ဃနဝကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ တတ္ထေဝ နိသိန္နေန အတ္တနော ဟဋ္ဌိယာ ဟရိသုဒ္ဓိဥပောသထော ကာတဗ္ဗော။ ပဝါရဏာယပိ သင်္ဃနဝကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ တတ္ထေဝ နိသိန္နေန အတ္တနော ဟဋ္ဌိယာ ပဝါရေတဗ္ဗံ။ သင်္ဃေန ဃဏ္ဍိံ ပဟရိတွာ ဘာဇိယမာနံ ဝဿိကသာဋိကမ္ပိ အတ္တနော ပတ္တဋ္ဌာနေ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဩဏောဇနေ သစေ ဟရိတာသိကဿ ဒွေဝ တီဏိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒီနိ ဟာပုဏန္တိ, အညာ စဿ ပုဂ္ဂလိကဘတ္တပစ္စာသာ ဟောတိ, တာနိ ပဋိပာဋိယာ ဂဟေတွာ “ဘန္တေ, ဟေဋ္ဌာ ကဟေထ, အဇ္ဇ မယှံ ဘတ္တပစ္စာသာ အတ္ထိ, သွေဝဝ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဝတွာ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ, ဧဝံ တာနိ ပုနဒိဝသေသု ဂဏှိတုံ လဘတိ။ “ပုနဒိဝသေ သဗ္ဗပဌမံ ဧတဿ အာတဗ္ဗ”န္တိ **ကုရုန္ဒိယံ** ဝုတ္တံ။ ယဒိ ပန န ဂဏှာတိ န ဝိဿဇ္ဇေတိ, ပုနဒိဝသေ န လဘတိ။ ဣဒံ ဩဏောဇနံ နာမ ဟရိတာသိကဿေဝ ဩဒိဿ အနုညာတံ။ ကသ္မာ? တဿ ဟိ သင်္ဃနဝကဋ္ဌာနေ နိသိန္နဿ ဘတ္တဂ္ဂေ ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ဟာပုဏန္တိ တ န တ, တသ္မာ “သော ဘိက္ခာဟာရေန မာ ကိလမိတ္ထာ”တိ ဣဒမဿ သင်္ဂဟကရဏတ္ထာယ ဩဒိဿ အနုညာတံ။

ဘတ္တေ စတုဿာလဘတ္တံ ယထာဝုဍ္ဎံ လဘတိ, ဟဋ္ဌိယာ ပန ဂန္တွာ တ ဌာတုံ တ န လဘတိ။ တသ္မာ ဟဋ္ဌိတော ဩသက္ကိတွာ ဟတ္ထပာသေ ဌိတေန ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ယထာ သေနော နိပတိတွာ ဂဏှာတိ, ဧဝံ ဂဏှိတဗ္ဗံ။ အာရာမိကသမဏုဒ္ဒေသေဟိ အာဟရာပေတုံ န လဘတိ။ သစေ သယမေဝ အာဟရန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ ရညော မဟာပေဠဘတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ စတုဿာလဘတ္တေ ပန သစေ ဩဏောဇနံ ကတ္တုကာမော ဟောတိ, အတ္တနော အတ္ထာယ ဥက္ခိတ္တေ ပိဏ္ဍေ “အဇ္ဇ မေ ဘတ္တံ အတ္ထိ, သွေဝဝ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ “ပုနဒိဝသေ ဒွေဝ ပိဏ္ဍေ လဘတီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၇၅) **မဟာပစ္စရိယံ** ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒီနိပိ ဟဋ္ဌိတော ဩသက္ကိတွာဝ ဂဟေတဗ္ဗာနိ။

ယတ္ထ ပန နိသီဒာပေတွာ ပရိဝိသန္တိ, တတ္ထ သာမဏေရာနံ ဖေဌကေန ဘိက္ခူနံ သင်္ဃနဝကေန ဟုတွာ နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ။

ဟရိတသိကက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

သမထက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၆၀. က္လအနိ သမထဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုံ ယေသု အဓိကရဏေသု သန္တေသု သမထေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, တာနိ တာဝ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဝိတအာဓာရတာ”**တိအာဒိ။ **ဝိတအာဓာရတာ**တိ ဝိတအဓိကရဏံ။ **အာပတ္တာဓာရတာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧ သေဝ နယော။ **အာဓာရတာ**တိ အဓိကရဏပရိယာယော။ အာဓာရီယတိ အဘိဘုယ္ယတိ ဝူပသမ္မတိ သမထေဟီတိ **အာဓာ ရော,** ဝိတအော စ သော အာဓာရော စာတိ **ဝိတအာဓာရော,** သော ဧဝ **ဝိတအာဓာရတာ**။ ဧဝမာဓာရာဓိကရဏ-သဒ္ဒာနံ ဝိတအဒိ သဒ္ဒေဟိ သဟ ကမ္မဓာရယသမာသော ဒဠ္ဌဗ္ဗော။ အဓိကရီယတိ အဘိဘုယ္ယတိ ဝူပသမ္မတိ သမထေဟီတိ **အဓိကရဏ** န္တိ ဝိတအဒိစတုဗ္ဗိဓမေဝ ဟဋ္ဌိယံ ဒဿိတံ။ အယမတ္ထော “ဧတေသံ တု စတုန္နမ္ပိ, သမတ္တာ သမထာ မတာ”တိ ဝ က္ခမာနေန ဝိညာယတိ။

၂၇၆၁. **ဧတာနိ စတ္တာရိ** အဓိကရဏာနိ စ “က္လစ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဝိဝဒန္တိ ‘ဓမ္မော’တိ ဝ ‘အဓမ္မော’တိ ဝ”တိ (စူဠဝ. ၂၁၅) အဋ္ဌာရသ **ဘေဒကာရကဝတ္ထူနိ** စ မဟေသိနာ ဝုတ္တာနိ။ **တတ္ထ** ဧတေသု စတူသု အဓိကရဏေသု **ဝိတအော** အဓိကရဏသင်္ခါတော ဧတာနိ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ **နိဿိတော** နိဿာယ ပဝတ္တောတိ ယောဇနာ။

၂၇၆၂. **ဝိပတ္တိယော စတဿောတ** တိ “က္လစ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဘိက္ခုံ အနုဝဒန္တိ သီလဝိပတ္တိယာ ဝ အာစာရဝိပတ္တိယာ ဝ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယာ ဝ အာဇီဝဝိပတ္တိယာ ဝ”တိ (စူဠဝ. ၂၁၅) ဝုတ္တာ စတဿော ဝိပတ္တိ ယော။ ဒိဋ္ဌာဒီနံ အနုဂန္တွာ သီလဝိပတ္တိအာဒီဟိ ဝဒနံ စောဒနာ **အနုတအော။ ဥပာဂတော**တိ နိဿိတော, အနုတအော စ တဿော ဝိပတ္တိယော နိဿာယ ပဝတ္တောတိ အတ္ထော။ “တတ္ထ”တိ ပဌမမေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌအဓိကရဏဒွယ ဝုတ္တတ္တာ က္လစ ပုနဝစနေ ပယောဇနံ န ဒိဿတိ, “သမ္ဘတ”တိ ဝစနဿာပိ န ကောစိ အတ္ထဝိသေသော ဒိဿတိ။ တသ္မာ “အာပတ္တာဓာရတာ တတ္ထ, သတ္တအာပတ္တိသမ္ဘတ”တိ ပာဌော န ယုဇ္ဇတိ, **“အာပတ္တာဓာရတာ နာမ, သတ္တ အာပတ္တိယော မတာ”**တိ ပာဌော ယုတ္တတရော, **အာပတ္တာဓာရတာ နာမ** အာပတ္တာဓိကရဏံ နာမ **သတ္တ အာပတ္တိယော မတာ** သတ္တ အာပတ္တိယောဝ အဓိပ္ပေတာတိ အတ္ထော။

၂၇၆၃. **သင်္ဃကိစ္စာနိ နိဿာယာ** တိ အပလောကနကမ္မာဒီနိ စတ္တာရိ သင်္ဃကမ္မာနိ ဥပာဒာယ ကိစ္စာဓိကရ ဏာဘိဓာနံ သိယာ, ကိစ္စာဓိကရဏံ နာမ စတ္တာရိ သင်္ဃကမ္မာနီတိ အတ္ထော။ **ဧတေသံ တု စတုန္နမ္ပိ** တိ ဧတေသံ ပန စတုန္နမ္ပိ အဓိကရဏာနံ။ **သမတ္တာ** တိ ဝူပသမဟေတုတ္တာ။ **သမထာ မတာ**တိ သမ္မုခါဝိနယာဒယော သတ္တ အဓိကရဏ သမထာတိ အဓိပ္ပေတာ။ အဓိကရဏာနိ သမေန္တိ, သမ္မန္တိ ဝ ဧတေဟီတိ **“သမထာ”**တိ ဝုစ္စန္တီတိ “သမတ္တာ သမထာ မတာ”တိ က္လမိနာ **သမထ**-သဒ္ဒဿ အန္ဒတ္ထံ ဒီပေတိ။

၂၇၆၄-၅. တေ သရူပတော ဒဿေတုမာဟ **“သမ္မုခါ”** တိအာဒိ။ **“ဝိနယော”**တိ က္လဒံ **သမ္မုခါ** ဒိပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ “သမ္မုခါဝိနယော သတိဝိနယော အမူဠှဝိနယော”တိ။ **“ပဋိညာဝိနယော”**တိ စ ပဋိညာတကရဏံ ဝုတ္တံ။ **သတ္တမော ဝိနယော**တိ သမထော အဓိပ္ပေတော။ တိဏဝတ္ထာရကောတိ က္လမေ သတ္တ သမထာ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

၂၇၆၆. စတူသု အဓိကရဏေသု ယံ အဓိကရဏံ ယတ္တကေဟိ သမထေဟိ သမ္မတိ, တေ သင်္ဂဟေတွာ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဝိတအော”**တိအာဒိ။

၂၇၆၇-၉. “ဝိတအော”တိအာဒိနာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌမတ္ထံ နိဒ္ဒိသန္တော အာဟ **“ဆဠှေနာ”** တိအာဒိ။ **တွေ** ဧတေသု စတူသု အဓိကရဏေသု, သမထေသု စ ကိံ ကေန သမ္မတီတိ စေ? **ဝိတအော** ဝိတအဓိကရဏံ **ဆဠှေန** ယေဘုယ္ယသိကာယ, **ပဌ မေန** သမထေန သမ္မုခါဝိနယေန စာတိ ဒွီဟိ သမထေဟိ **သမ္မတိ** ။ ယဿာ ကိရိယာယ ဓမ္မဝါဒိနော ဗဟုတရာ, သော **ယေဘုယ္ယသိကာ** ။ “သင်္ဃသမ္မုခတာ, ဓမ္မသမ္မုခတာ, ဝိနယသမ္မုခတာ, ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာ”တိ (စူဠဝ. ၂၂၉, ၂၃၄, ၂၃၆, ၂၃၇, ၂၄၂) ဝုတ္တာနံ သင်္ဃာဒီနံ စတုန္နံ သန္နိဓာနေန ဝ ဂဏပုဂ္ဂလေဟိ သမိယမာနံ ဝိတအဓိကရဏံ သင်္ဃသမ္မုခတံ ဝိနာ က္လတရေဟိ တီဟိ ဝ သမ္မတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧတ္ထ စ ကာရကသင်္ဃဿ သင်္ဃသာမဂ္ဂိဝသေန သမ္မုခီဘာဝေ **သင်္ဃသမ္မုခတာ,** သမေတဗ္ဗဿ ဝတ္ထုနော ဘူတတာ **ဓမ္မသမ္မုခတာ,** ယထာ တံ သမေတဗ္ဗံ, တထေဝဿ သမနံ **ဝိနယသမ္မုခတာ,** ယော စ ဝိဝဒတိ, ယေန စ ဝိဝဒတိ, တေသံ ဥဘိန္နံ အတ္ထပစ္စတ္ထိကာနံ သမ္မုခီဘာဝေ **ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာ**။

''အနုတာအော စတူဟိပိ''တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ နိဒ္ဒိသန္တော အာဟ **''သမ္မုခါ''** တိအာဒိ။ **အနုပုဗ္ဗေနာ** တိ အနုပဋိပာဋိယာ။ **သမ္မုခါဝိနယာဒီဟိ တီဟိပီ**တိ သမ္မုခါဝိနယသတိဝိနယအမူဠ္ဟဝိနယေဟိ တီဟိပိ။ **တထေဝါ**တိ ယထာ တီဟိ, တထာ **ပဉ္စမေန** တဿပာပိယသိကာသမထေနာပိ အနုတာအော သမ္မတိ, ပဂေဝ စတူဟီတိ အတ္ထော။

ယော ပာပုဿန္နတာယ ပာပိယော ပုဂ္ဂလော, တဿ ကတ္တဗ္ဗတော **''တဿပာပိယသိကာ''** တိ ကမ္မံ ဝုစ္စတိ။ အာယသ္မတော ဒဗ္ဗဿ မလ္လပုတ္တဿ ဝိယ သတိဝေပုလ္လပ္ပတ္တဿ ခီဏာသဝဿ ကတာ အမူလိကာ သီလဝိပတ္တိစောဒနာ သမ္မုခါဝိနယေန, ဥတ္တိစတုတ္ထာယ ကမ္မဝါစာယ ဒိန္နေန သတိဝိနယေန စ သမ္မတိ။ ဥမ္မတ္တကဿ ဘိက္ခုနော ကတာ အာပတ္တိစောဒနာ သမ္မုခါဝိနယေန စ တထေဝ ဒိန္နေန အမူဠ္ဟဝိနယေန စ သမ္မတိ။ သင်္ဃမဇ္ဈေ အာပတ္တိယာ စောဒိယမာနဿ အဝဇာနိတွာ ပဋိဇာနနာဒိ ကရောန္တဿ ပာပဘိက္ခုနော ဗဟုလာပတ္တိ စောဒနာ သမ္မုခါဝိနယေန စေဝ တထေဝ ပကတေန တဿပာပိယသိကာကမ္မေန စ ဝူပသမ္မတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

''အာပတ္တိ ပန တီဟေဝ''တိ ဥဒ္ဒေသဿ နိဒ္ဒေသမာဟ **''သမ္မုခေနာ''** တိအာဒိ။ **သမ္မုခေန** သမ္မုခါဝိနယေန, **ပဋိညာယ** ပဋိညာတကရဏေန, တိဏဝတ္ထာရကေန တ က္လမေဟိ တီဟိ ဧဝ သမထေဟိ **သာ အာပတ္တိ** အာပတ္တာဓိကရဏံ ဥပသမံ ယာတီတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ **ပဋိညာတကရဏံ** နာမ အာပတ္တိံ ပဋိဂ္ဂဏှာဟန္တေန ''ပဿသီ''တိ ဝုတ္တေ အာပတ္တိံ ဒေသေန္တေန ''အာမ ပဿာမီ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။ **တိဏဝတ္ထာရကံ** ပန သယမေဝ ဝက္ခတိ။

တီဟေဝ သမထေဟီတိ ဧတ္ထ ဂရုကာပတ္တိ သမ္မုခါဝိနယေန, ပဋိညာတကရဏေန စာတိ ဒွီဟိ, လဟုကာပတ္တိ အာပဇ္ဇိတွာ သင်္ဃေ တ ဂဏေ တ ပုဂ္ဂလေ တ ဒေသနာယ သမ္မုခါဝိနယေန စေဝ ပဋိညာတကရဏေန စ, ကောသမ္ဗကာနံ ဝိဂ္ဂဟသဒိသံ မဟာဝိဂ္ဂဟံ ကရောန္တေဟိ အာပန္နာ အနေကဝိဓာ အာပတ္တိယော သစေ ဟောန္တိ, တာသု ဝက္ခမာနသရူပံ ထုလ္လဝဇ္ဇာဒိ ဌပေတွာ အဝသေသာ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော သမ္မုခါဝိနယေန, တိဏဝတ္ထာရကေန စ သမ္မန္တီတိ အတ္ထော။

ကိစ္စံ ကိစ္စာဓိကရဏံ **ဧကေန** သမ္မုခါဝိနယေနေဝ သမ္မတီတိ ယောဇနာ။

၂၇၇၀. **ယေဘုယျသိကကမ္မေ** တိ ဧတ္ထ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ။ **သလာကံ ကဟယေ**တိ ဝိနိစ္ဆယကာရကေ သင်္ဃေ ဓမ္မဝါဒီနံ ဗဟုတ္တံ တ အပ္ပတရတ္တံ တ ဇာနိတုံ ဝက္ခမာနေန နယေန သလာကံ ကဟာပေယျ။ **ဗုဓော**တိ ''န ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိ။ပေ။ ဂဟိတာဂဟိတဉ္စ ဇာနာတီ''တိ ဝုတ္တံ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ပုဂ္ဂလံ ဒဿေတိ။ **''ဂူဠ္ဟ ဟေနာ''**တိအာဒိနာ သလာကဂ္ဂဟပ္ပကာရော ဒဿိတော။ **ကဏ္ဏဇပ္ပေနာ** တိ ဧတ္ထ ကဏ္ဏေ ဇပ္ပော ယဿ္မိံ သလာကဂ္ဂဟပယောဂေတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဧတ္ထ **ဂူဠ္ဟကာသလာကဂ္ဂဟော** နာမ ဓမ္မဝါဒိသလာကာ စ အဓမ္မဝါဒိသလာကာ စ ဝိသုံ ဝိသုံ စီဝရကဏ္ဏော ပက္ခိပိတွာ ပုဂ္ဂလာနံ သန္တိကံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဥပသင်္ကမိတွာ သလာကာ ဝိသုံ ဝိသုံ ဒဿေတွာ ''က္လတော တဝ ရုစ္စနကံ ဂဏှာဟီ''တိ ရဟော ဌတွာ ကဟာပနံ။ **ဝိဝဋကံ** နာမ ဓမ္မဝါဒီနံ ဗဟုဘာဝံ ဥတွာ သဗ္ဗေသု ဇာနန္တေသု ပုဂ္ဂလာနံ သန္တိကံ ကဟာပနံ။ **ကဏ္ဏဇပ္ပနံ** နာမ ဧဝမေဝ ကဏ္ဏမူလေ ရဟော ဌတွာ ကဟာပနံ။

၂၇၇၁. **အလဇ္ဇုဿဒေ** တိ ဧတ္ထ ''သင်္ဃေ''တိ သေသော။ **လဇ္ဇီသု ဗာလေသူ** တိ ဧတ္ထာပိ ''ဥဿဒေသူ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၂၇၇၂. **သကေန ကမ္မုနာယေဝ** တိ အတ္တနော ယံ ကိစ္စံ, တေနေဝါတိ။

၂၇၇၃-၅. **''အာပဇ္ဇတီ''** တိအာဒိ ''အလဇ္ဇီ, လဇ္ဇီ, ဗာလော''တိ ဇာနနဿ ဟေတုဘူတကမ္မဒဿနံ။ **ဒုစ္စိန္တိတော** တိ အဘိဇ္ဈာဒိတိဝိဓမနောဒုစ္စရိတဝသေန ဒုဋ္ဌု စိန္တေန္တော။ **ဒုဗ္ဘာသီ** တိ မုသာဝါဒာဒိစတုဗ္ဗိဓဝစီဒုစ္စရိတဝသေန ဝစီ

ဒွတရေ ပညတ္တာနံ သိက္ခာပဒာနံ ဝီတိက္ကမဝသေန ဒုဋ္ဌု ဘာသနသီလော။ **ဒုက္ကဋ္ဌကာရိကော** တိ ဟဏာတိပာတာဒိတိဝိ ကောယဒုစ္စရိတဝသေန ကာယဒွတရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒာနံ ဝီတိက္ကမဝသေန ကုစ္ဆိတကမ္မဿ ကရဏသီလော။ **ဣတိ လက္ခဏေနေတ** တိ ယထာဝုတ္တံ အလဇ္ဇိလဇ္ဇိဗာလလက္ခဏံ နိဂမေတိ။

၂၇၇၆. ''ယေဘုယ္ယသိကာ''တိအာဒိကထာပိ နိဒ္ဒိဋ္ဌမေဝ အတ္ထံ နိဂမေတုမာဟ **''တိဏ''**တိအာဒိ။ **တိဏသလာက ကပဟေနာ**တိ တိဝိဓဿ သလာကကပဟဿ အညတရေန။ ဗဟုကာ ဓမ္မတဒိနော ယဒိ သိယုန္တိ ယောဇနာ။ **ကာတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ ''ဝိတအဓိကရဏဝူပသမန''န္တိ သေသော။

၂၇၇၇. ယော ပုဂ္ဂလော အလဇ္ဇီ စ ဟောတိ သာနုတအော စ **ကမ္မတော** ကာယကမ္မတော, ဝစီကမ္မတော စ အသုစိ စ သ မ္ဗဒ္ဓဇိဂုဋ္ဌနီယောတိ အတ္ထော။ **သော** ဝေဝိဓော ဟာပပုဂ္ဂလော တဿ ဟာပိယသိကကမ္မဿ ယောကေ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သာနုတအော**တိ ဧတ္ထ **အနုတအော** နာမ စောဒနာ, သဟ အနုတဒေန ဝတ္တတီတိ **သာနုတအော,** ဟာပဂရဟိတ ပုဂ္ဂလေဟိ ကာတဗ္ဗစောဒနာယ အနုရူပဟောတိ အတ္ထော။

၂၇၇၈-၉. **ဘဏ္ဍနေ** တိ ကလဟဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ။ **ကလဟေ**တိ ကာယဝစီဒွတရပ္ပဝတ္တေ ဟတ္ထပရာမသာဒိကေ ကလဟေ စ။ **ဝိတဒမ္ပဟိ အနပ္ပကေ** တိ ဗဟုဝိဓေ ဝိတဒေ ဇာတေ။ **ဗဟုအဿာမဏေ စိဏ္ဏေ** တိ သမဏာနံ အနနုစ္ဆဝိ ကေ နာနပ္ပကာရေ ကာယိကတစသိကဝီတိက္ကမေ စ ကတေ။ **အနဂ္ဂေ** တိ အနန္တေ။ **ဘဿကေ** တိ ကုစ္ဆိတေ အမနာပ ဝစနေ စိဏ္ဏေတိ ယောဇနာ, **ဘာသိတေ**တိ အတ္ထော။ **ဂဝေသန္တ** န္တိ ဂဝေသိယမာနံ, အာပတ္တာဓိကရဏန္တိ သေ သော။ **တဋ္ဌန္တိ** စဏ္ဍံ။ **ကက္ခဋ္ဌ** န္တိ အာသဇ္ဇံ။ **ကာတဗ္ဗ** န္တိ ဝူပသမေတဗ္ဗံ။

၂၇၈၀-၂. ယထာ စ ဝူပသမ္မတိ, တထာ တိဏဝတ္ထာရကေ သုဒ္ဓော ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

ထုလ္လဝဇ္ဇ န္တိ ဟာရာဇိကဍ္ဍေဝ သင္ဃာဒိသေသဥ္စ။ **ဂိဟီဟိ ပဋိသံယုတ**န္တိ ဂိဟီနံ ဇာတိအာဒီဟိ ဟဋ္ဌိယာ အာဂ တေဟိ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ, အဋ္ဌကထာဂတေဟိ စ တဒညေဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ ခုံသနဝမ္ဘနပစ္စယာ စ ဓမ္မိကပဋိဿဝဿ အသစ္စာပနပစ္စယာ စ အာပန္နာပတ္တိံ။ သော ဧဝ ဟိ အာပတ္တိ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တာ နာမ **ပရိတရေ** ''အတ္ထိ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တာ, အတ္ထိ နဂိဟိပဋိသံယုတ္တာ''တိ ဒုကံ နိက္ခိပိတွာ ''ဂိဟိပဋိသံယုတ္တာတိ သုဓမ္မတ္ထေရဿ အာပတ္တိ, ယာ စ ဓမ္မိကဿ ပဋိဿဝဿ အသစ္စာပနေ အာပတ္တိ။ အဝသေသာ နဂိဟိပဋိသံယုတ္တာ''တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) ဝစနတော။

သုဓမ္မတ္ထေရဿ အာပတ္တိ တိ စ တေန စိတ္တဿ ဂဟပတိနော ဇာတိံ ပဋိစ္စ ခုံသနဝမ္ဘနပစ္စယာ အာပန္နာ ဩမသတဒသိက္ခာပဒဝိဘာဂဂတာ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဣဒဥ္စ ဥပလက္ခဏမတ္တံ, တသ္မာ ဣတရေဟိပိ အ က္ကောသဝတ္ထူဟိ ဂိဟိံ ခုံသေန္တာနံ ဝမ္ဘေန္တာနံ ဣတရေသံ ဘိက္ခူနံ သာ အာပတ္တိ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တာတတိ ဝေဒိ တဗ္ဗံ။ တထာ အာပန္နံ အာပတ္တိံ ဒေသာပေန္တေန ဒဿနူပစာရံ အဝိဇဟာပေတွာ သဝနူပစာရံ ဇဟာပေတွာ ကော သေ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကာရာပေတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒာပေတွာ အဥ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှာပေတွာ သာ အာပတ္တိ ဒေသာပေ တဗ္ဗာ။

ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မိက န္တိ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မေ နိယုတ္တော ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မိကော, တံ, **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယေ ပန 'န မေတံ ခမ တီ'တိ အညမညံ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ ကရောန္တိ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၁၄) ယေ ပုဂ္ဂလာ ဒဿိတာ, တေသမညတရဿေဝ ဂ ဟဏံ။

ယောတိ ဘဏ္ဍနကာရကေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ မဟန္တံ ဝိဂ္ဂဟံ ကတွာ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အာပန္နော ယော ဘိက္ခု။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ တိဏဝတ္ထာရကသမထကာရကေ ဘိက္ခုသမူဟေ။ **န ဟောတီ**တိ ဆန္ဒံ ဒတွာ တံ ဘိက္ခုပရိသံ အနာဂတတ္တာ န သံဝိဇ္ဇတိ။ တဥ္စ ဌပေတွာတိ ယောဇနာ။

တိဏဝတ္ထာရကေ ကတေ သတိ ယာဝ ဥပသမ္ပဒမာဠတော ပဘုတိ အာပန္နာယ **သေသာယ အာပတ္တိယာ** နိရာပ တ္တိ ဟုတွာ **သုဒ္ဓော ဟောတိ** သင္ဃောတိ ယောဇနာ။

သမထက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၇၈၃. **ကုဋ္ဋေ** တိ ဣဋ္ဌကာသိလာအရုကုဋ္ဋာနံ အညတရသ္မိံ။ **အဋ္ဋာနေ** တိ ဧတ္ထ **အဋ္ဋာနံ** နာမ ရုက္ခေ ဖလကံ ဝိယ တစ္ဆေတွာ အဋ္ဌပဒာကာရေန ရာဇိယော ဆိန္ဒိတွာ နဟာနတိတ္ထေ နိခဏန္တိ, တတ္ထ စုဏ္ဏာနိ အာကိရိတွာ မနုဿာ ကာယံ ဃံသန္တိ။

၂၇၈၄. **ဂန္ဓဗ္ဗဟတ္ထေနာ** တိ နဟာနတိတ္ထေ ဌပိတေန အရုမယဟတ္ထေန။ တေန ကိရ စုဏ္ဏာနိ ဂဟေတွာ မနုဿာ သရီရံ ဃံသန္တိ။ **ကုရုဝိန္ဒကသုတ္တိယာ** တိ ကုရုဝိန္ဒကပာသာဏစုဏ္ဏာနိ လာခာယ ဗန္ဓိတွာ ကတဂုဠိကကလာပကော ဝုစ္စတိ, တံ ဥဘောသု အန္တေသု ဂဟေတွာ သရီရံ ဃံသန္တိ။ **မလ္လကေနာ** တိ မကရဒန္တကံ ဆိန္ဒိတွာ မလ္လကမူလသဏ္ဌာနေန ကတေန မလ္လကေန, ဣဒံ ဂိလာနဿာပိ န ဝဋ္ဋတိ။ **အညမညဉ္စ ကာယေနာ** တိ အညမညံ သရီရေန ဃံသေယျ။

၂၇၈၅. **အကတံ မလ္လကံ** နာမ မကရဒန္တေ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ကတံ, ဣဒံ အဂိလာနဿ န ဝဋ္ဋတိ။

၂၇၈၆. **ကပာလိဋ္ဌကခဏ္ဍာနီ** တိ ကပာလခဏ္ဍဣဋ္ဌကခဏ္ဍာနိ။ **သဗ္ဗဿာ** တိ ဂိလာနာဂိလာနဿ သရီရေ ဃံသိတုံ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **"ပုထုပာဏိက"**န္တိ ဟတ္ထပရိကမ္မံ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ သဗ္ဗဿ ဟတ္ထေန ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **"ဝတ္ထဝဋ္ဋီ"** တိ ဣဒံ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တဥက္ကာသိကဿ ပရိယာယံ, တသ္မာ နဟာယန္တဿ ယဿ ကဿစိ နဟာနသာဋကဝဋ္ဋိယာပိ ဃံသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၇၈၇. **ဖေဏကံ** နာမ သမုဒ္ဒဖေဏံ။ **ကထလန္တိ** ကပာလခဏ္ဍံ။ ပာဒဃံသနေ **ဝုတ္တာ** အနုညာတာ။ **ကတကံ** နာမ ပဒုမကဏ္ဏိကာကာရံ ပာဒဃံသနတ္ထံ ကဏ္ဍကေ ဥဋ္ဌာပေတွာ ကတံ, တံ နေဝ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ, န ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၇၈၈. **ယံ ကိဉ္စိပိ အလင်္ကာရ** န္တိ ဟတ္ထူပဂါဒိအလင်္ကာရေသု ယံ ကိဉ္စိ အလင်္ကာရံ။

၂၇၈၉. **ဩသဏ္ဌေယျာ** တိ အလင်္ကာရတ္ထံ သဏ္ဌရောန္တော နမေယျ။ **ဟတ္ထဖဏကေနာ** တိ ဟတ္ထေနေဝ ဖဏကိစ္စံ ကရောန္တာ အင်္ဂုလီဟိ ဩသဏ္ဌေန္တိ။ **ဖဏကေနာ**တိ ဒန္တမယာဒီသု ယေန ကေနစိ။ **ကောစ္ဆေနာ** တိ ဥသိရမယေန ဝါ မုဉ္စပဗ္ဗဇမယေန ဝါ ကောစ္ဆေန။

၂၇၉၀. **သိတ္ထတေလောဒတေလေဟီ** တိ သိတ္ထတေလဉ္စ ဥဒကတေလဉ္စာတိ ဝိဂ္ဂဟော, တေဟိ။ တတ္ထ **သိတ္ထတေလံ** နာမ မဓုသိတ္ထကနိယျာသာဒိ ယံ ကိဉ္စိ စိက္ကဏံ။ **စိက္ကဏံ** နာမ နိယျာသံ။ **ဥဒကတေလံ** နာမ ဥဒကမိဿကံ တေလံ။ ကတ္ထစိ ပောတ္ထကေသု "သိတ္ထ"တိ ပာဌော, သောယေဝတ္ထော။ **အနုလောမနိပာတတ္ထ** န္တိ နလာဋ္ဌာဘိမုခံ အနုလောမေန ပာတနတ္ထံ။ **ဥဒ္ဓလောမေနာ** တိ ဥဒ္ဓဂ္ဂံ ဟုတွာ ဌိတလောမေန။

၂၇၉၁. **ဟတ္ထံ တေလေန တေမေတွာ** တိ ကရတလံ တေလေန မက္ခေတွာ။ **သိရောရုဟာ** ကေသာ။ **ဥဏှာဘိတတ္တဿာ**တိ ဥဏှာဘိတတ္တရဇသိရဿ။ အလ္လဟတ္ထေန သိရောရုဟေ ပုဉ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၂၇၉၂. **အာဒါသေ ဥဒပတ္တေ တ** တိ ဧတ္ထ ကံသပတ္တာဒီနိပိ, ယေသု မုခနိမိတ္တံ ပညာယတိ, သဗ္ဗာနိ အာဒါသသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆန္တိ, ကဉ္ဇိယာဒီနိပိ စ ဥဒပတ္တသင်္ခမေဝ, တသ္မာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဩလောကေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။

၂၇၉၃. ယေန ဟေတုနာ မုခံ ဩလောကေန္တဿ အနာပတ္တိ, တံ ဒဿေတုမာဟ **"သဉ္ဆဝိ"** န္တိအာဒိ။ အာဗာဓပစ္စယာ "မေ မုခေ ဝဏော သဉ္ဆဝိ နု ခော, ဥဒာဟု န သဉ္ဆဝီ"တိ မုခံ ဒဋ္ဌုဉ္စ "အဟံ ဇိဏ္ဏော နု ခော, ဥဒာဟု နော"တိ အတ္တနော အာယုသင်္ခာရဇာနနတ္ထဉ္စ မုခံ ဒဋ္ဌုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၂၇၉၄. **နစ္စံ တ** တိ ယံ ကိဉ္စိ နစ္စံ အန္တမသော မောရနစ္စမ္ပိ။ **ဂီတ**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ နဋဂီတံ တ သာဓုဂီတံ တ အန္တမသော ဒန္တဂီတမ္ပိ, ယံ "ကယိဿာမာ"တိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဩကူဇန္တာ ကရောန္တိ, တေမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ **တဒိတ**န္တိ ယံ ကိ

ဥ္မ တဒိတံ။ **ဒဠှံ တ ပန သောတုံ တ** တိ နစ္စံ ဒဠှံ တ ဂီတံ တဒိတံ သောတုံ တ။

၂၇၉၅. သယံ နစ္စန္တဿ တ နစ္စာပေန္တဿ တ ကယန္တဿ တ ကယာပေန္တဿ တ တဒေန္တဿ တ တအာပေန္တဿ တ ဒုက္ကဋမေဝ **အဋ္ဌကထာယ** (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၈) ဝုတ္တန္တိ တဒေကဒေသံ ဒဿေတုမာဟ **"ဒဠှံ မန္တမသော"**တိအာဒိ။

၂၇၉၆. **သုဏာတီ**တိ ဂီတံ တ တဒိတံ တ။ **ပဿတီ** တိ နစ္စံ ပဿတိ။

၂၇၉၇. **ပဿိဿာမီ** တိ ဧတ္ထ "သုဏိဿာမီ"တိ သေသော။ "နစ္စံ ပဿိဿာမိ, ဂီတံ, တဒိတံ တ သုဏိဿာမီ"တိ ဝိဟာရတော ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတော တပိ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၇၉၈. **ဥဋ္ဌဟိတွာတန ဂစ္ဆတော** တိ "နစ္စံ ပဿိဿာမီ"တိ, "ဂီတံ, တဒိတံ တ သုဏိဿာမီ"တိ နိသိန္နဋ္ဌာနတော ဥဋ္ဌဟိတွာတ အန္တောဝိဟာရေပိ တံ တံ ဒိသံ ဂစ္ဆတော အာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ဝီထိယံ ဌတွာတ ဂီဝံ ပသာရေတွာတ ပဿတောပိ စ အာပတ္တီတိ ယောဇနာ။

၂၇၉၉. **ဒီဃာ**တိ ဒွင်္ဂုလတော ဒီဃာ။ **န ဓာရေယျာ** တိ န ဓာရေတဗ္ဗာ။ **ဒွင်္ဂုလံ တ ဒုမာသံ တ** တိ ဧတ္ထ ဒွေဝ အင်္ဂုလာနိ ပရိမာဏံ ဧတဿာတိ **ဒွင်္ဂုလော,** ကေသော။ ဒွေဝ မာသာ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ အဿာတိ **ဒုမာသော**။ ကေသံ ဓာရေန္တော ဒွင်္ဂုလံ တ ဓာရေယျ ဒုမာသံ တ။ **တတော ဥဒ္ဓံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ တတော ဒွင်္ဂုလတော တ ဒုမာသတော တ ကေသတော ဥဒ္ဓံ ကေသံ ဓာရေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

အထ တ ဒွေဝ အင်္ဂုလာနိ သမာဟဋာနိ **ဒွင်္ဂုလံ,** ဒွေဝ မာသာ သမာဟဋာ **ဒုမာသံ,** ဥဘယတ္ထ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ ကေသေ ဓာရေန္တော ဒွင်္ဂုလမတ္တံ တ ဓာရေယျ ဒုမာသမတ္တံ တ, **တတော** ကာလပရိမာဏတော ဥဒ္ဓံ ကေသေ ဓာရေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ သစေ ကေသေ အန္တောဒွေဝမာသေ ဒွင်္ဂုလေ ဟာပုဏန္တိ, အန္တောဒွေဝမာသေယေဝ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ။ ဒွင်္ဂုလေ ဟိ အတိက္ကမေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ န ဒီဃာ, ဒွေဝမာသတော ဧကဒိဝသမ္ပိ အတိက္ကမေတုံ န လဗ္ဘတိယေဝ။ ဧဝမယံ ဥဘယေနပိ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေနေဝ ဝုတ္တော, တတော ဩရံ ပန နဝဋ္ဋနဘာဝေ နာမ နတ္ထိ။

၂၈၀၀. ဒီဃေ နခေ, ဒီဃာနိ နာသိကလောမာနိ စ န ဓာရယေတိ ယောဇနာ, န ဓာရေယျ, ဆိန္ဒေယျာတိ အတ္ထော။ **ဝီသတိမဋ္ဌ** န္တိ ဝီသတိယာ နခါနံ မဋ္ဌံ လိခိတမဋ္ဌဘာဝံ ကာတုံ ဘိက္ခုနော န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ သတ္ထကေန တစ္ဆေတွာတ စုဏ္ဏကေန ပမဇ္ဇိတွာတ ဖလိကမဏိနံ ဝိယ ဥဇ္ဇလကရဏံ **လိခိတမဋ္ဌံ** နာမ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မလမတ္တံ အပကမိတု"န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၄) အနုညာတတ္တာ မုဂ္ဂဖလတစာဒီဟိ နခမလံ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၈၀၁. **ကပ္ပာပေယျ ဝိသုံ မဿု** န္တိ ယော ကေသစ္ဆိန္နော ဝိသုံ မဿုံ ကပ္ပာပေယျ။ **အဒ္ဒိကံ ဌပေယျာ** တိ ကေသေ ဆိန္ဒာပေတွာတ မဿုံ အကပ္ပာပေတွာတ ဝိသုံ ဌပေယျ။ **သမ္ဗာဓေ** တိ ဥပကစ္ဆကမုတ္တကရဏသင်္ခါတေ သမ္ဗာဓဋ္ဌာနေ။ **လောမံ သံဟရာပေယျတ** တိ သတ္တေန တ သဏ္ဍာသေန တ အညေန ယေန ကေနစိ ပရေန ဆိန္ဒာပေယျ, သယံ တ ဆိန္ဒေယျ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာဗာဓပစ္စယာ သမ္ဗာဓေ လောမံ သံဟရာပေတု"န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၅) အနုညာတတ္တာ ယထာဝုတ္တသမ္ဗာဓေ ဂဏ္ဍပိဠကဝဏာဒိကေ အာဗာဓေ သတိ လောမံ သံဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၈၀၂. အင်္ဂလာနဿ ဆိန္ဒတော ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ **အညေန** တ ပုဂ္ဂလေန တထာ ကတ္တရိယာ ဆိန္ဒာပေန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၈၀၃. **သေသင်္ဂဆေဒနေ** တိ အင်္ဂုလိယာဒိအဝသေသသရီရာဝယဝတနံ ဆေဒနေ။ **အတ္တဝဓေ**တိ အတ္တူပက္ကမေန တ အာဏတ္တိယာ ဥပက္ကမေန တ အတ္တနော ဇီဝိတနာသေ။

၂၈၀၄. **အင္ဂ** န္တိ အင္ဂဇာတတော အ၀သေသံ သရီရာဝယဝံ။ အဟိကီဠာဒိဒဿနတော တပ္ပဋိကာရဝသေန **အင္ဂံ ဆိန္ဒတော** န အဒေသော။ တာဒိသာဗာဓပစ္စယာ တပ္ပဋိကာရဝသေန **အင္ဂံ ဆိန္ဒတော** န အဒေသော။ လောဟိတံ မောစေန္တဿ သာပိ န အဒေသောတိ ယောဇနာ။

၂၈၀၅. **အပရိဿာဝနော** ဘိက္ခု သစေ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ, ဒုက္ကဋံ။ **မဂ္ဂေ** အဒ္ဓာနေ **တံ** ပရိဿာဝနံ ယာစမာနဿ ယော န ဒဒာတိ, တဿ **အဒဒတော** အဒေန္တဿာပိ တထေဝ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ယောဇနာ။ ယော ပန အတ္တနော ဟတ္ထေ ပရိဿာဝနေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ယာစတိ, တဿ န အကာမာ ဒာတဗ္ဗံ။

၂၈၀၆. **“နဂ္ဂေ”** တိ ပဒံ “န ဘုဉ္ဇေ”တိအာဒိ ကိရိယာပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **န ဘုဉ္ဇေ** တိ ဘတ္တာဒိံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ န ဘုဉ္ဇေယျ။ **န ပိဝေ**တိ ယာဂုအာဒိံ ဟာတဗ္ဗံ န ပိဝေယျ။ **န စ ခါဒေ**တိ မူလခါဒနီယာဒိကံ ခါဒနီယံ န ခါဒေယျ။ **န သာယယေ**တိ ဖာဏိတာဒိကံ သာယိတဗ္ဗံ န သာယေယျ န လိဟေယျ။ **န ဒဒေ**တိ အညဿ ဘတ္တာဒိံ ကိဉ္စိ န ဒဒေယျ။ **န ဂဏှေယျ** တိ တထာ သယံ နဂ္ဂေါ ဟုတွာ န ပဋိဂ္ဂဏှေယျ။ **အဉ္ဇသံ** မဂ္ဂံ။

၂၈၀၇. **ပရိကမ္မံ န ကာတဗ္ဗ** န္တိ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မာဒိပရိကမ္မံ န ကာတဗ္ဗံ။ **ကာရယေ**တိ သယံ နဂ္ဂေါ ဟုတွာ အညေန ပိဋ္ဌိပရိကမ္မာဒိပရိကမ္မံ န ကာရာပေယျာတိ အတ္ထော။

၂၈၀၈. ပိဋ္ဌိကမ္မာဒိကေ **ပရိကမ္မေ** ဇန္တာဃရာဒိကာ တိဿော ပဋိစ္ဆာဒီ **ဝုတ္တာ** “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိဿော ပဋိစ္ဆာဒိယော ဇန္တာဃရပဋိစ္ဆာဒိံ ဥဒကပဋိစ္ဆာဒိံ ဝတ္ထပဋိစ္ဆာဒိ”န္တိ (စူဠဝ. ၂၆၁) အနုညာတာတိ ယောဇနာ။ ပဋိစ္ဆာဒေတိ ဟိရိကောပိနန္တိ **ပဋိစ္ဆာဒိ,** ဇန္တာဃရမေဝ ပဋိစ္ဆာဒိ **ဇန္တာဃရပဋိစ္ဆာဒိ**။ ဥဒကမေဝ ပဋိစ္ဆာဒိ **ဥဒကပဋိစ္ဆာဒိ**။ ဝတ္ထမေဝ ပဋိစ္ဆာဒိ **ဝတ္ထပဋိစ္ဆာဒိ။ “သဗ္ဗတ္ထ ပန ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဣမိနာ ဣတရပဋိစ္ဆာဒိဒွယံ ပရိကမ္မေယေဝ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ **သဗ္ဗတ္ထ** တိ ဘောဇနာဒိသဗ္ဗကိစ္စေသု။

၂၈၀၉. **ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပေဋ္ဌာယ** န္တိ တမ္ဗလောဟဝဋ္ဋလောဟကံသလောဟကာဠလောဟသုဝဏ္ဏရဇတာဒီဟိ ကတာယ တ အရုမယာယ တ ယာယ ကာယစိ ပေဋ္ဌာယ အာသိတ္တကူပဓာနေ။ **ဘုဉ္ဇိတုံ န စ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဘာဇနံ ဌပေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ – “အာသိတ္တကူပဓာနံ နာမ တမ္ဗလောဟေန တ ရဇတေန တ ကတာယ ပေဋ္ဌာယ ဇေတံ အဓိဝစနံ, ‘န ဘိက္ခဝေ အာသိတ္တကူပဓာနေ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ သာမညေန ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ပန အရုမယာပိ န ဝဋ္ဋတီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၄)။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ မဠောရိက”န္တိ (စူဠဝ. ၂၆၄) အနုညာတတ္တာ မဠောရိကာယ ဌပေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **“မဠောရိကာ”**တိ စ ဒဏ္ဍာဓာရကော ဝုစ္စတိ, ယံ တယော, စတ္တာရော, ဗဟူ တ ဒဏ္ဍကေ ဥပရိ စ ဟေဋ္ဌာ စ ဝိတ္ထတံ မဇ္ဈေ သင်္ခိတ္တံ ကတွာ ဗန္ဓိတွာ အာဓာရကံ ကရောန္တိ။ ယဋ္ဌိအာဓာရကပဏ္ဏာဓာရကပစ္ဆိကပိဋ္ဌ ယဋ္ဌိကကတဋ္ဌကာဒိဘာဇနမုခဥဒုက္ခလာဒီနိပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ယဋ္ဌိအာဓာရကော** တိ ယဋ္ဌိယောဝ ဥဇုကံ ဌပေတွာ ဗန္ဓိကတအာဓာရကော။

ကေဘာဇနေ ဝိသုံ ဝိသုံ ဘောဇနဿာပိ သမ္ဘဝတော “ဘုဉ္ဇတော ကေဘာဇနေ”တိ ဧတ္တကေယေဝ ဝုတ္တေ တဿာပိ ပသင်္ဂေါ သိယာတိ တန္နိဝတ္တနတ္ထမာဟ **“ကေတော”**တိ။ **“ဘုဉ္ဇတော”** တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏံ။ ကေတော ကေဘာဇနေ ယာဂုအာဒိပါနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ – “န, ဘိက္ခဝေ, ဧကထာလကေ ပါတဗ္ဗ”န္တိ (စူဠဝ. ၂၆၄)။ အထ တ **ဘုဉ္ဇတော** တိ အဇ္ဈောဟာရသာမညေန ပါနမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော – သစေ ဧကော ဘိက္ခု ဘာဇနတော ဖလံ တ ပူဝံ တ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ, တဿ အပဂတေ ဣတရဿ သေသကံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣတရဿာပိ တသ္မိံ ခဏေ ပုန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

၂၈၁၀. ယေ ဒွေ ဝ တ တယော တ ဘိက္ခူ ဧကဟာဝုရဏာ တ ဧကတ္ထရဏာ တ ဧကတ္ထရဏပါဝုရဏာ တ နိပဇ္ဇန္တိ, တေသဉ္စ, ယေ ဧကမဉ္စေပိ ဧကတော နိပဇ္ဇန္တိ, တေသဉ္စ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၈၁၁. **သဃာဋိပလ္လတ္ထိကမုပဂတော** တိ ဧတ္ထ **သဃာဋိ** တိ သဃာဋိနာမေန အဓိဋ္ဌိတစီဝရမာဟ။ သဃာဋိပလ္လတ္ထိကံ ဥပဂတေန ယုတ္တော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **န နိသီဒေယျာ** တိ ဝိဟာရေ တ အန္တရဃရေ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ န နိသီဒေယျ။ “သဃာဋိတိ နာမေန အဓိဋ္ဌိတစီဝရတေဟာရပ္ပတ္တမဓိဋ္ဌိတစီဝရံ ‘သဃာဋိ’တိ ဝုတ္တ

တ''န္တိ **နိသ္သန္ဒေဟေ, ခုဒ္ဒသိက္ခာဝဏ္ဏနာယမ္ပိ** ''သင္ဃာဋိယာ န ပလ္လတ္ထေတိ အဓိဋ္ဌိတစီဝရေန ဝိဟာရေ ဝါ အန္တရဃရေ ဝါ ပလ္လတ္ထိကာ န ကာတဗ္ဗာ''တိ ဝုတ္တံ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန ''အန္တောကမ္မေ ဝါ သတ္တာဟဝုပဂတေန အဓိဋ္ဌိတံ သင္ဃာဋိံ ဝိနာ သေသစီဝရေဟိ ပလ္လတ္ထိကာယ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။

ကိဋ္ဌိ ကီဠံ န ကီဠေယ္ယာ တိ ဇုတကီဠာဒိကံ ယံ ကိဉ္စိ ကာယိကဝါစသိကကီဠိကံ န ကီဠေယ္ယ။ **န စ ကဟာယေ**တိ န စ ကဟာပေယ္ယ, န ဟာရာပေယ္ယာတိ အတ္ထော။

၂၈၁၂. **အဋ္ဌိကာယပီ**တိ မသ္သုမ္ပိ။ **ဥဂ္ဂတ** န္တိ ဝေတ္ထ ''ဗီဘစ္ဆ''န္တိ သေသော။ **အညန္တိ** အပလိတံ။ **တာဒိသန္** တိ ဗီဘစ္ဆံ။

၂၈၁၃. **''အဂိလာနော''**တိ ဣမိနာ ဂိလာနဿ အနာပတ္တိဘာဝံ ဒီပေတိ။ **''ဓာရေယ္ယာ''** တိ ဣမိနာ သုဒ္ဓကတ္တု နိဒ္ဒေသေန အဂိလာနဿပိ ပရံ ဓာရာပနေ, ပရဿ ဓာရဏသာဒိယနေ စ အနာပတ္တီတိ ဝိညာယတီတိ။ အတ္တနော ဂုတ္တံ, စီဝရာဒိနံ ဂုတ္တတ္ထဉ္စ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ တတ္ရာယံ ဝိနိစ္ဆယော (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၇၀) – ယဿ ကာယ အဟော ဝါ ပိတ္တကောဟော ဝါ ဟောတိ, စက္ခု ဝါ ဒုဗ္ဗလံ, အညော ဝါ ကောစိ အာဗာဓော ဝိနာ ဆတ္တေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ကာမေ ဝါ အရညေ ဝါ ဆတ္တံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝါဠမိဂစောရဘယေသု အတ္တဂုတ္တတ္ထံ, ဝဿေ ပန စီဝရဂုတ္တတ္ထ မ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဧကပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ ပန သဗ္ဗတ္ထေဝ ဝဋ္ဋတိ။ ''ဧကပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ နာမ တာလပတ္တ''န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တန္တိ။

၂၈၁၄. ဟတ္ထိသောဏ္ဍာကာရော အဘေဒေပစာရေန **''ဟတ္ထိသောဏ္ဍ''** န္တိ ဝုတ္တော။ ဧဝမုပရိပိ။ စီဝရဿ နာမဓေယ္ယံ **''ဝသန''**န္တိ ဣဒံ။ **''နိဝတ္ထသေန္တံသ ဒုက္ကဋ''** န္တိ ပဒဒ္ဒဝယဉ္စ ''ဟတ္ထိသောဏ္ဍ''န္တိအာဒီဟိ သဗ္ဗပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဝေလ္လိယ** န္တိ ဧတ္ထ ကထာဗန္ဓဝသေန သံ-သဒ္ဒလောပေဟ, သံဝေလ္လိယန္တိ အတ္ထော။

ဧတ္ထ **ဟတ္ထိသောဏ္ဍံ** (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၈၀) နာမ နာဘိမူလတော ဟတ္ထိသောဏ္ဍသဏ္ဌာနံ ဩလမ္ဗကံ ကတွာ နိဝတ္ထံ စောဠိကိတ္ထီနံ နိဝါသနံ ဝိယ။ **စတုက္ကဏ္ဏံ** နာမ ဥပရိတော ဒွေ, ဟေဋ္ဌတော ဒွေတိ ဧဝံ စတ္တာရော ကဏ္ဏေ ဒဿေတွာ နိဝတ္ထံ။ **မစ္ဆဝာဠကံ** နာမ ဧကတော ဒသန္တံ ဧကတော ပါသန္တံ ဩလမ္ဗေတွာ နိဝတ္ထံ။ **သံဝေလ္လိယန္တိ** မလ္လကမ္မကာရာဒယော ဝိယ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတွာ နိဝါသနံ။ **တာလဝဏ္ဋကံ** နာမ တာလဝဏ္ဋာကာရေန သာဋကံ ဩလမ္ဗေတွာ နိဝါသနံ။ စ-သဒ္ဒေန သတဝလိကံ သင်္ဂဏှာတိ။ **သတဝလိကံ** နာမ ဒီဃသာဋကံ အနေကက္ခတ္တုံ ဩဘဉ္ဇိတွာ ဩဝဋ္ဋိကံ ကရောန္တေန နိဝတ္ထံ, ဝါမဒက္ခိဏပဿေသု ဝါ နိရန္တရံ ဝလိယော ဒဿေတွာ နိဝတ္ထံ။ သစေ ပန ဇာဏုတော ပဋ္ဌာယ ဧကော ဝါ ဒွေ ဝါ ဝလိယော ပညာယန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ နိဝါသေတုံ ဂိလာနဿပိ မဂ္ဂပဋိပန္နဿပိ န ဝဋ္ဋတိ။

ယမ္ပိ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တာ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ကောဏေ ဥက္ခိပိတွာ အန္တရဝါသကဿ ဥပရိ လဂ္ဂေန္တိ, အန္တော ဝါ ဧကံ ကာသာဝံ တထာ နိဝါသေတွာ ဗဟိ အပရံ နိဝါသေန္တိ, သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဂိလာနော ပန အန္တောကာသာဝဿ ဩဝဋ္ဋိကံ ဒဿေတွာ အပရံ ဥပရိ နိဝါသေတုံ လဘတိ။ အဂိလာနေန ဒွေ နိဝါသေန္တေန သဂုဏံ ကတွာ နိဝါသေတဗ္ဗာနိ။ ဣတိ ယဉ္စ ဣဓ ပဋိက္ခိတ္တံ, ယဉ္စ သေခိယဝဏ္ဏနာယံ, တံ သဗ္ဗံ ဝဇ္ဇေတွာ နိဗ္ဗိကာရံ တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေန ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတဗ္ဗံ။ ယံ ကိဉ္စိ ဝိကာရံ ကရောန္တော ဒုက္ကဋာ န မုစ္စတိ။

၂၈၁၅. **ဂိဟိပါရုပနန္တိ** ''သေတပဋပါရုတံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၈၀) ပရိဗ္ဗာဇကပါရုတံ ဧကသာဋကပါရုတံ သောဏ္ဍပါရုတံ အန္တေပုရိကပါရုတံ မဟာဇေဋ္ဌကပါရုတံ ကုဋိပဝေသကပါရုတံ ဗြာဟ္မဏပါရုတံ ပါဠိကာရကပါရုတ''န္တိ ဧဝမာဒိပရိမဏ္ဍလလက္ခဏတော အညထာ ပါရုတံ, သဗ္ဗမေတံ ဂိဟိပါရုတံ နာမ။ တသ္မာ ယထာ သေတပဋာ အဍ္ဎပါလက နိဂဏ္ဌာ ပါရုပန္တိ, ယထာ စ ဧကစ္စေ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဥရံ ဝိဝရိတွာ ဒွီသု အံသကူဋေသု ပါဝုရဏံ ဌပေန္တိ, ယထာ စ ဧကသာဋကာ မနုဿာ နိဝတ္ထသာဋကဿ ဧကေနန္တေန ပိဋ္ဌိံ ပါရုပိတွာ ဥဘော ကဏ္ဏေ ဥဘောသု အံသကူဋေသု ဌပေန္တိ, ယထာ စ သုရာသောဏ္ဍာဒယော သာဋကေန ဂီဝံ ပရိက္ခိပန္တာ ဥဘော အန္တေ ဥဒရေ ဝါ ဩလမ္ဗေန္တိ, ပိဋ္ဌိယံ ဝါ ခိပန္တိ, ယထာ စ အန္တေပုရိကာယော အက္ခိတာရကမတ္တံ ဒဿေတွာ ဩဂုဏ္ဌိကံ ပါရုပန္တိ, ယထာ စ

မဟာဇေယျော ဒီဃသာဠှကံ နိတသေတ္တ တသ္သေဝ ကောနန္တေနေ သကလသရီရံ ဟာရုပန္တိ, ယထာ စ ကသ္သကာ ခေတ္တကုဋ္ဋိ ပဝိသန္တာ သာဠှကံ ပလိဝေဌေတွာ ဥပကစ္ဆကေ ပက္ခိပိတွာ တသ္သေဝ ကောနန္တေနေ သရီရံ ဟာရုပန္တိ, ယထာ စ ဗြာဟ္မဏာ ဥဘိန္နံ ဥပကစ္ဆကာနံ အန္တရေန သာဠှကံ ပဝေသေတွာ အံသကူဋ္ဌေသု ပက္ခိပန္တိ, ယထာ စ ဟတ္ထိကာရကော ဘိက္ခု ကေံသဟာရုပနေန ဟာရုတံ တမဗာဟံ ဝိဝရိတွာ စီဝရံ အံသကူဋ္ဌံ အာရောပေတိ, ဇဝံ အဟာရုပိတွာ သဗ္ဗေပိ တေ, အညေ စ ဝေရူပေ ဟာရုပနအေသေ ဝဇ္ဇေတွာ နိဗ္ဗိကာရံ ပရိမဏ္ဍလံ ဟာရုပိတဗ္ဗံ။ တထာ အဟာရုပိတွာ အာရာမေ တ အန္တရဃရေ တ အနာဒရေန ယံ ကိဉ္စိ ဝိကာရံ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ ပရိမဏ္ဍလတော ဝိမုတ္တလက္ခဏနိတသနဟာရုပနအေသေ ဝဇ္ဇေတွာ ပရိမဏ္ဍလဘာတေဟေဝ ဝုတ္တလက္ခဏော အဓိပ္ပေတောတိ အတ္ထော။

၂၈၁၆. **လောကာယတံ န တစေယျာ** တိ ''သဗ္ဗံ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ, သဗ္ဗံ အနုစ္ဆိဋ္ဌံ, သေတော ကာကော, ကာဠော ဗကော ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရဏေနာ''တိ ဝေမာဒိနိရတ္ထကကာရဏပဋိသံယုတ္တံ တိတ္ထိယသတ္ထံ အညေသံ န တစေယျ။ **န စ တံ ပရိယာပုဏေ**တိ တံ လောကာယတံ န စ ပရိယာပုဏေယျ န ဥဂ္ဂဏှေယျ။ **တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ** တိ ဟတ္ထိသိပ္ပအဿသိပ္ပဓနုသိပ္ပာဒိကာ ပရောပဃာတကရာ ဝိဇ္ဇာ စ။ ဘိက္ခုနာ န ပရိယာပုဏိတဗ္ဗာ, န တစေတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။

၂၈၁၇. **သဗ္ဗာစာမရိဗီဇနီ** တိ သေတာဒိဝဏ္ဏေဟိ သဗ္ဗေဟိ စမရတလေဟိ ကတာ ဗီဇနီ။ **န စာလိမ္ပေယျ အဿံ တ**တိ ဒဝဍာဟာဒိဥပဒ္ဒဝနိတရဏာယ အနုညာတံ ပဋ္ဋဂ္ဂိအနကာရဏံ ဝိနာ အရညံ အဂ္ဂိနာ န အာလိမ္ပေယျ။ ဒဝဍာဟေ ပန အာဂစ္ဆန္တေ အနုပသမ္ပန္နေ အသတိ ပဋ္ဋဂ္ဂိံ ဒာတုံ, အပ္ပဟရိတကရဏေန တ ပရိခါခဏနေန တ ပရိတ္တာဏံ ကာတုံ, သေနာသနံ ပတ္တံ တ အပ္ပတ္တံ တ အဂ္ဂိံ အလ္လသာခံ ဘဉ္ဇိတွာ နိဗ္ဗာပေတုဉ္စ လဘတိ။ ဥဒကေန ပန ကပ္ပိယေနေဝ လဘတိ, နေတရေန။ အနုပသမ္ပန္နေ ပန သတိ တေနေဝ ကပ္ပိယတေဟာရေန ကာရာပေတဗ္ဗံ။ **မုခံ န စ လဉ္ဆေ** တိ မနောသိလာဒိနာ မုခံ န လိမ္ပေယျ, တိလကေန အင်္ဂံ န ကရေယျာတိ အတ္ထော။

၂၈၁၈. **ဥဘတောကာဇ**န္တိ ဥဘတောကောဋိယာ ဘာရဝဟနကောဋ္ဋိကာဇံ။ **အန္တရကာဇက** န္တိ ဥဘယကောဋိယာ ဌိတတဟာကေဟိ ဝဟိတဗ္ဗံ မဇ္ဈေဘာရယုတ္တကာဇံ။ **သီသက္ခန္ဓကဋိဘာရာဒယော** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တလက္ခဏာဝ။

၂၈၁၉. ယော ဘိက္ခု ဝမုကိအင်္ဂုလေန အင်္ဂုလာဓိကံ တ တေနေဝ အင်္ဂုလေန စတုရင်္ဂုလပစ္ဆိမံ တ ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒတိ, ဇဝံ ခါဒတော တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၈၂၀. **ကိစ္စေ သတိပိ** တိ သုက္ခကဋ္ဌာဒိဂ္ဂဟဏကိစ္စေ ပန သတိ။ **ပောရိသ**န္တိ ပုရိသပ္ပမာဏံ, ဗျာမမတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာပဒာသု**တိ တဋ္ဌမိကဒယော တ ဒိသွာ မဂ္ဂမူဠှေဟာ တ ဒိသာ ဩလောကေတုကာမော ဟုတွာ ဒဝဍာဟံ တ ဥဒကောဃံ တ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ တ ဝေရူပာသု အာပဒာသု။ **ဝဋ္ဋတေတဘိရူဟိတု** န္တိ အတိဥစ္စမ္ပိ ရုက္ခံ အာရောဟိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။

၂၈၂၁. သစေ **အကလ္လကော** ဂိလာနော န သိယာ, **လသုဏံ** မာဂဓံ အာမကံ ဘဏ္ဍိကလသုဏံ **န စ ခါဒေယျ** နေဝ ပရိဘုဉ္ဇေယျာတိ ယောဇနာ။ **ဘဏ္ဍိကလသုဏံ** နာမ စတုမိဉ္ဇတော ပဉ္စာယ ဗဟုမိဉ္ဇံ။ ပလဏ္ဍုကဘဉ္ဇနကာဒိလသုဏေ မဂဓေသု ဇာတတ္တေပိ န အေသော။ လသုဏဝိဘာဂေ ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတောယေဝ။ ဂိလာနဿ ပန လသုဏံ ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ – ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာဗာဓပစ္စယာ လသုဏံ ခါဒိတု''န္တိ (စူဠဝ. ၂၈၉)။ **အာဗာဓပစ္စယာ**တိ ယဿ အာဗာဓဿ လသုဏံ ဘေသဇ္ဇံ ဟောတိ, တပ္ပစ္စယာတိ အတ္ထော။ **ဗုဒ္ဓဝစန**န္တိ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဠှဟာ ပိဋကတ္တယပာဠိ။ **အညထာ**တိ သက္ကဋ္ဌာဒိခလိတဝစနမယံ တစနာမဂ္ဂံ န ရောပေတဗ္ဗံ, တထာ န ဌပေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၈၂၂. **ခိပိတေ**တိ ယေန ကေနစိ ခိပိတေ။ ''ဇီဝ''တိ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ ဘိက္ခုနာ ခိပိတေ ဂိဟိနာ ''ဇီဝထာ''တိ ဝုတ္တေန ပုန ''စိရံ ဇီဝ''တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **''စိရ''**န္တိ ပဒေ သတိပိ ဝဋ္ဋတိ။

၂၈၂၃. **အာကောဋေန္တဿ** တိ ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓဒီဟိ တ ပဟရန္တဿ။ **ပုပ္ဖသံကိဏ္ဏေ** တိ ပုပ္ဖသန္ထတေ။

၂၈၂၄. နှာပိတာ ပုဗ္ဗကာ တဿာတိ **နှာပိတပုဗ္ဗကော,** နှာပိတဇာတိကောတိ အတ္ထော။ **ခုရဘဏ္ဍ**န္တိ နှာပိတပရိက္ခာရံ။ **န ဂဏှေယျာ**တိ န ပရိဟရေယျ။ သစေ ယော နှာပိတဇာတိကော ဟောတိ, သော ခုရဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ န ဟရေယျာတိ အတ္ထော။ အညဿ ဟတ္ထတော ဂဟေတွာ ကေသစ္ဆေဒါဒိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဥဏ္ဏီ**တိ ကေသကမ္ဗလံ ဝိနာ ဥဏ္ဏမယာ ပါဝုရဏဇာတိ။ “ဂေါနကံ ကုတ္တကံ စိတ္တက”မိစ္စာဒိနာ ဝုတ္တဘေဒါဝန္တတာယ အာဟ **“သဗ္ဗာ”**တိ။ ဥဏ္ဏမယံ အန္တောကရိတွာ ပါရုပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **“ဗာဟိရလောမိကာ”**တိ။ ယထာဟ – “န, ဘိက္ခဝေ, ဗာဟိရလောမိ ဥဏ္ဏိဓာရေတဗ္ဗာ”တိ (စူဠဝ. ၂၄၉)။ **သိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ** “ဥဏ္ဏလောမာနိ ဗဟိ ကတွာ ဥဏ္ဏပါဝါရံ ပါရုပန္တိ, တထာ ဓာရေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ လောမာနိ အန္တော ကတွာ ပါရုပိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၉)။

၂၈၂၅. **အင်္ဂရာဂံ** နာမ ကုင်္ကုမာဒိ။ **ကရောန္တဿာ**တိ အဗ္ဘဉ္ဇန္တဿ။ အကာယဗန္ဓနဿ ဂါမံ ပဝိသတောပိ ဒုက္ကဋံ သမုဒိရိတန္တိ ယောဇနာ။ တတ္ထ စ အသတိယာ အဗန္ဓိတွာ နိက္ခန္တေန ယတ္ထ သရတိ, တတ္ထ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ “အာသနသာလာယ ဗန္ဓိဿာမီ”တိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သရိတွာ ယာဝ န ဗန္ဓတိ, န တာဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ။

၂၈၂၆. သဗ္ဗံ အာယုဓံ ဝိနာ သဗ္ဗံ **လောဟဇံ** လောဟမယဘဏ္ဍဉ္စ ပတ္တံ, သင်္ကမနီယပါဒုကံ, ယထာဝုတ္တလက္ခဏံ ပလ္လင်္ကံ, အာသန္ဒိဉ္စ ဝိနာ သဗ္ဗံ **ဒါရုဇံ** ဒါရုမယဘဏ္ဍဉ္စ ဝုတ္တလက္ခဏမေဝ **ကတကံ, ကုမ္ဘကာရိကံ** ဓနိယဿေဝ သဗ္ဗမတ္တိကာမယံ ကုဋိဉ္စ ဝိနာ သဗ္ဗံ **မတ္တိကာမယံ** ဘဏ္ဍဉ္စ ကပ္ပိယန္တိ ယောဇနာ။

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

သေနာသနက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၂၇. **အာသန္ဒိကော** တိ စတုရဿပီဌံ။ **အတိက္ကန္တပမာဏော** တိ ဟေဋ္ဌာ အဋနိယာ ဝဍ္ဎကိဟတ္ထတော ဥစ္စတရပ္ပမာဏပါဒကော။ ဧကပဿတော ဒီဃော ပန ဥစ္စပါဒကော န ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ – "ဥစ္စကမ္ပိ အာသန္ဒိကန္တိ ဝစနတော ဧကတောဘာဂေန ဒီဃပီဌမေဝ ဟိ အဋ္ဌင်္ဂုလပါဒကံ န ဝဋ္ဋတိ, စတုရဿအာသန္ဒိကော ပန ပမာဏာတိက္ကန္တောပိ ဝဋ္ဋတီ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၇)။

တထာတိ ဣမိနာ "အတိက္ကန္တပမာဏော"တိ ဣဒံ ပစ္စာမသတိ။ **ပဉ္စင်္ဂပီဌ** န္တိ စတ္တာရော ပါဒါ, အပဿေနန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စင်္ဂေဟိ ယုတ္တပီဌံ။ **သတ္တင်္ဂ** န္တိ တီသု ဒိသာသု အပဿယေ ယောဇေတွာ ကတံ။ တဉှိ စတူဟိ ပါဒေဟိ, တီဟိ အပဿေဟိ စ ယုတ္တတ္တာ "သတ္တင်္ဂပီဌ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧသ နယော မဉ္စေပိ။ ယထာဟ – "သတ္တင်္ဂေါ နာမ တီသု ဒိသာသု အပဿယံ ကတွာ ကတမဉ္စော, အယမ္ပိ ပမာဏာတိက္ကန္တော ဝဋ္ဋတီ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၇)။

၂၈၂၈. **တူလောနဒ္ဓာ** တိ ဥပရိ တူလံ ပက္ခိပိတွာ ဗဒ္ဓာ။ **ဃရေယေတ**တိ ဂိဟီနံ ဂေဟေယေဝ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **"နိသီဒိတု"**န္တိ ဣမိနာဝ သယနံ ပဋိက္ခိတ္တံ။ **သီသပါဒူပဓာန**န္တိ သီသူပဓာနဉ္စေဝ ပါဒူပဓာနဉ္စ။ **စ**-သဒ္ဒေါ ပိ-သဒ္ဒတ္ထေ သော "အဂိလာနဿာ"တိ ဧတ္ထ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗော, ဧတေန အဂိလာနဿာပိ တာဝ ဝဋ္ဋတိ, ပဂေဝ ဂိလာနဿာတိ ဒီပေတိ။

၂၈၂၉. န ကေဝလံ ဂိလာနဿ သီသပါဒူပဓာနမေဝ ဝဋ္ဋတိ, အထ ခော ဣဒမ္ပီတိ ဒဿေတုမာဟ **"သန္ထရိတွာ"**တိအာဒိ။ **ဥပဓာနာနိ သန္ထရိတွာ** တိ ဗဟူ ဥပဓာနာနိ အတ္ထရိတွာ။ **တတ္ထ စာ** တိ တသ္မိံ ဥပဓာနသန္ထရေ။ **ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ**တိ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ အတ္ထရိတွာ။

၂၈၃၀. **တိရိယန္တိ** ဝိတ္ထာရတော။ **မုဋ္ဌိရတန** န္တိ ပကတိကမုဋ္ဌိကရတနံ။ တံ ပန ဝဍ္ဎကီနံ ဝိဒတ္ထိမတ္တံ။ **မိတန္**တိ ပါကဋ္ဌိတံ ပမာဏယုတ္တံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ကတ္ထစိ ပေါတ္ထကေသု **"မတ"**န္တိ ပါဌော ဒိဿတိ, သော န ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဒီဃတော**တိ ဗိမ္ဗောဟနဿ ဒီဃတော။ **ဒိယဍ္ဎ** န္တိ ဒိယဍ္ဎဟတ္ထံ ဝါ ဒွိဟတ္ထံ ဝါ ဟောတီတိ **ကုရုန္ဒိယံ** ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣဒမေဝ ဟိ "သီသပ္ပမာဏဗိမ္ဗောဟန"န္တိ အဓိပ္ပေတံ။ ယထာဟ –

> "သီသပ္ပမာဏံ နာမ ယဿ ဝိတ္ထာရတော တီသု ကဏ္ဏေသု ဒွိန္နံ ကဏ္ဏာနံ အန္တရံ မိနိယမာနံ ဝိဒတ္ထိ စေဝ စတုရင်္ဂုလဉ္စ ဟောတိ, မဇ္ဈဋ္ဌာနံ မုဋ္ဌိရတနံ ဟောတိ။ ဒီဃတော ပန ဒိယဍ္ဎရတနံ ဝါ ဒွိရတနံ ဝါ, **ကုရုန္ဒိယံ** ဝုတ္တံ။ အယံ သီသပ္ပမာဏဿ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒော, ဣတော ဥဒ္ဓံ န ဝဋ္ဋတိ, ဟေဋ္ဌာ ပန ဝဋ္ဋတီ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၇)။

၂၈၃၁. **စောဠ**န္တိ ပိလောတိကာ။ **ပဏ္ဏ** န္တိ ရုက္ခလတာနံ ပဏ္ဏံ။ **ဥဏ္ဏာ** တိ ဧဠကာဒီနံ လောမံ။ **တိဏ**န္တိ ဒဗ္ဗတိဏာဒိ ယံ ကိဉ္စိ တိဏံ။ **ဝါက**န္တိ ကဒလိအက္ကမကစိဝါကာဒိကံ။ ဧတေဟိ ပဉ္စဟိ ပူရိတာ ဘိသိယော **တူလာနံ ဂဏနာဝသာ** ဟေတုဂဗ္ဘာနံ ဧတေသံ ပဉ္စန္နံ ဂဗ္ဘာနံ ဂဏနာဝသေန ပဉ္စ ဘာသိတာတိ ယောဇနာ။

၂၈၃၂. ဗိမ္ဗောဟနဂတံ ဒဿေတုမာဟ **"ဘိသီ"**တိအာဒိ။ **ပဉ္စေဝ** တိ ယထာဝုတ္တစောဠာဒိပဉ္စေဝ။ **တထာ တူလာနိ တီဏိပီ**တိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တီဏိ တူလာနိ ရုက္ခတူလံ လတာတူလံ ပေါဋကိတူလ"န္တိ (စူဠဝ. ၂၉၇) အနုညာတာနိ တီဏိပိ တူလာနိ။ ဧတ္ထ စ **ရုက္ခတူလံ** နာမ သိမ္ဗလိရုက္ခာဒီနံ ယေသံ ကေသဉ္စိ ရုက္ခာနံ တူလံ။ **လတာတူလံ** နာမ ခီရဝလ္လိအာဒီနံ ယာသံ ကာသဉ္စိ ဝလ္လီနံ တူလံ။ **ပေါဋကိတူလံ** နာမ ပေါဋကိတိဏာဒီနံ ယေသံ ကေသဉ္စိ တိဏဇာတိကာနံ အန္တမသော ဥစ္ဆုနဠာဒီနမ္ပိ တူလံ။ **လောမာနိ မိဂပက္ခီန** န္တိ သီဟာဒိစတုပ္ပဒါနံ, မောရာဒိပက္ခီနံ လောမာနိ။ **ဣမေ**တိ ဘိသိဂဗ္ဘာဒယော ဣမေ ဒသ ဗိမ္ဗောဟနဿ ဂဗ္ဘာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၈၃၃. ဧဝံ ကပ္ပိယံ ဘိသိဗိမ္ဗောဟနဂ္ဂဟံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အကပ္ပိယံ ဒဿေတုမာဟ **“မနုဿလောမ”** န္တိ အာဒိ။ လောမေသု မနုဿလောမဉ္စ ပုပ္ဖေသု ဗကုလပိယင်္ဂုပုပ္ဖာဒိကံ သဗ္ဗံ ပုပ္ဖဉ္စ ပဏ္ဏေသု စ **သုဒ္ဓံ** ကေဝလံ တမာလပတ္တဉ္စ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **“သုဒ္ဓ”** န္တိ ဣမိနာ တမာလပတ္တံ သေသဂန္ဓေဟိ မိဿံ ဝဋ္ဋတီတိ ဗျတိရေကတော ဒီပေတိ။

၂၈၃၄. **မသူရကောတိ** စမ္မဆဝိဘိသိဗိမ္ဗောဟနေ။

၂၈၃၅. “သုဒ္ဓ”န္တိ ဣမိနာ ဗျတိရေကတော ဒဿိတမေဝတ္ထံ သရူပတော ဝိဘာဝေတုမာဟ **“မိဿ”** န္တိ အာဒိ။

၂၈၃၆. **တိရစ္ဆာနဂတဿ တ** တိ အန္တိမဿော ဂဏ္ဍုပ္ပာဒဿာပိ။ **ကာရေန္တဿာ** တိ စိတ္တကမ္မကဋကမ္မာဒိဝသေန ကာရာပေန္တဿ တ ကရောန္တဿ တ။

၂၈၃၇. **ဇာတကန္တိ** အပဏ္ဏကဇာတကာဒိဇာတကဉ္စ။ **ဝတ္ထုန္တိ** ဝိမာနဝတ္ထုအာဒိကံ ပသာဒဇနကံ တ ပေတဝတ္ထုအာဒိကံ သံဝေဂဇနကံ တ ဝတ္ထုံ။ **တ-**သဒ္ဒေန **အဋ္ဌကထာဂတံ** ဣမ ဒဿိတပကရဏံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပရေဟိ တ**တိ ဧတ္ထ **တ-**သဒ္ဒော အဝဓာရဏေ, တေန ပရေဟိ ကာရာပေတုမေဝ ဝဋ္ဋတိ, န သယံ ကာတုန္တိ ဒီပေတိ။ **သယံ ကာတုမ္ပိ** တိ ဧတ္ထ **အပိ-**သဒ္ဒော ပဂေဝ ကာရာပေတုန္တိ ဒီပေတိ။

၂၈၃၈. **ယော ပန** ဘိက္ခု ဒွီဟိ ဝဿေဟိ တ ဧကေန တ ဝဿေန ယဿ ဘိက္ခုနော ဝုမုတရော တ ဟောတိ ဒဟရတရော တ, သော တေန ဘိက္ခုနာ သမာနာသနိကော နာမ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၈၃၉. **“သတ္တဝဿေန ပဉ္စဝဿော”** တိ ဣဒံ ဒွီဟိ ဝဿေဟိ ဝုမုနဝကာနံ သမာနာသနိကတ္တေ ဥဒာဟရဏံ။ **“ဆ ဝဿေန ပဉ္စဝဿော”** တိ ဣဒံ ဧကဝဿေန ဝုမုနဝကာနံ သမာနာသနိကတ္တေ ဥဒာဟရဏံ။

၂၈၄၀. ယံ တိဏ္ဏံ နိသီဒိတုံ ပဟောတိ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဒီဃာသနံ နာမာတိ ယောဇနာ။ “သမာနာသနိကာ မဉ္စေ နိသီဒိတွာ မဉ္စံ ဘိန္ဒိံသု, ပီဌေ နိသီဒိတွာ ပီဌံ ဘိန္ဒိံသူ”တိ (စူဠဝ. ၃၂၀) အာရောပိတေ ဝတ္ထုမှိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝဂ္ဂဿ မဉ္စံ ဒုဝဂ္ဂဿ ပီဌ”န္တိ (စူဠဝ. ၃၂၀) အနုညာတတ္တာ **“ဒွေဝ”**တိ သမာနာသနိကေ ဒွေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၂၈၄၁. ဥဘတောဗျဉ္ဇနံ , ဣတ္ထိံ, ပဏ္ဍကံ ဌပေတွာ **သဗ္ဗေဟိပိ** ဂဟဋ္ဌေဟိ, ပဗ္ဗဇိတေဟိ တ ပုရိသေဟိ သဟ ဒီဃာသနေ နိသီဒိတုံ အနုညာတန္တိ ယောဇနာ။ ပေါတ္ထကေသု ပန ကတ္ထစိ “သဗ္ဗေသ”န္တိ သာမိဝစနန္တော ပာဌော ဒိဿတိ, တတော **“သဗ္ဗေဟိပိ”** တိ ကရဏဝစနန္တော ပာဌော ယုတ္တတရော။ ကရဏဝစနပ္ပသင်္ဂေ တ သာမိဝစနနိဒ္ဒေသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာဟ “ယံ တိဏ္ဏံ ပဟောတိ, တံ သံဟာရိမံ တ ဟောတု အသံဟာရိမံ တ, တထာရူပေ အပိ ဖလကခဏ္ဍေ အနုပသမ္ပန္နေနာပိ သဒ္ဓိံ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၀)။

၂၈၄၂. **ပုရိမိကော**တိ ဥတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝါစာယ သမ္မတေန “န ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆေယျ။ပေ.။ ဂဟိတာဂဟိတဉ္စ ဇာနေယျာ”တိ (စူဠဝ. ၃၁၇) ဝုတ္တေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ ပုရိမဝဿူပနာယိကဒိဝသေ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမံ ဘိက္ခူ ဂဏေတုံ, ပဌမံ ဘိက္ခူ ဂဏေတွာ သေယျာ ဂဏေတုံ, သေယျာ ဂဏေတွာ သေယျဂ္ဂေန ဂါဟေတု”န္တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၃၁၈) နယေန အနုညာတနိယာမေနေဝ သေနာသနဂ္ဂါဟာပနံ ပုရိမိကော နာမ သေနာသနဂ္ဂါဟော။ ဧဝမေဝ ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ သေနာသနဂ္ဂါဟာပနံ **ပစ္ဆိမိကော** နာမ။ ဧဝမေဝ မဟာပဝါရဏာဒိဝသဿ အနန္တရဒိဝသေ “ဘန္တေ, အန္တရာမုတ္တကံ သေနာသနံ ဂဏှထာ”တိ ဝတွာ ဝုတ္တပဋိပာဋိယာ သေနာသနဂ္ဂါဟာပနံ **အန္တရာမုတ္တကော** နာမ။ **ပကာသိတော** “အပရဇ္ဇုဂတာယ အာသာဠှိယာ ပုရိမိကော ဂဟေတဗ္ဗော, မာသဂတာယ အာသာဠှိယာ ပစ္ဆိမိကော ဂဟေတဗ္ဗော, အပရဇ္ဇုဂတာယ ပဝါရဏာယ အာယတိံ ဝဿာဝါသတ္ထာယ အန္တရာမုတ္တကော ဂဟေတဗ္ဗော”တိ (စူဠဝ. ၃၁၈) ဝုတ္တော။

၂၈၄၃. ဝုတ္တမေဝတ္ထံ နိယမေတွ တ ဒဿေတုမာဟ **"ပုဗ္ဗာရုဏာ"** တိအာဒိ။ ဣဓ **ဟဋ္ဌိပဒာ** နာမ ဒွေ ဝဿူပ နာယိကဒိဝသာ စေဝ မဟာပဝါရဏာယ အနန္တရဒိဝသော စ။ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ဟဋ္ဌိပဒဒိဝသာနံ အရုဏော **ပုဗ္ဗာရုဏော** နာမ။ တေ ဒိဝသေ အတိက္ကမ္မ ဒုတိယတိထိပဋ္ဌိပဗ္ဗော အရုဏော **ပုနာရုဏော** နာမ။ **ဣဒန္တိ** ဥဘယာရုဏာနန္တရံ။ **သေနာသနကပ္ပကဿာ**တိ တတ္ထ သကတ္တော က-ပစ္စယော, သေနာသနဂ္ဂါဟဿာတိ အတ္ထော။ ယထာဟ – "ဣဒဉှိ သေနာသနဂ္ဂါဟဿ ခေတ္တ"န္တိ။ **ဝဿူပဂတော** ဝဿူပဂမေ ကာတဗ္ဗေ သတိ, သာဓေတဗ္ဗပယောဇနေ ဘုမ္မံ။ **ဝဿူပဂတော** တိ တ နိမိတ္တတ္တေ ဘုမ္မံ။ ပုရိမိကာယ, ဟိ ပစ္ဆိမိကာယ စ ဝဿူပဂမနဿ တံ တဒဟု သေနာသနဂ္ဂါဟော နိမိတ္တံ, အန္တရာမုတ္တကော ပန အာဂမိနော ဝဿူပဂမနဿာတိ ဧဝံ တိဝိဓောပိ သေနာသနဂ္ဂါဟော ဝဿူပ ဂမနဿ နိမိတ္တံ ဟောတိ။

၂၈၄၄. ဟဋ္ဌိပဒဒိဝသဿ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေယေဝ သေနာသနေ ပန ကဟိတေ အညော ဘိက္ခု အာဂန္တွာ သစေ သေနာသနပညာပကံ သေနာသနံ **ယာစတိ,** သော ဘိက္ခု သေနာသနပညာပကေန "သေနာသနံ ကဟိတ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗော တိ ယောဇနာ။

၂၈၄၅. ဝဿာဝာသဿ ဣဒံ **ဝဿာဝာသိကံ,** ဝဿံဝုတ္ထာနံ အာဝာသဗ္ဗစီဝရံ, ကထာဗန္ဓဝသေန "ဝဿာဝါသိ က"န္တိ ရဿတ္တံ။ သင်္ဃိကံ အပလောကေတွ တ ဂဟိတံ **ဝဿာဝာသိကံ** စီဝရံ သစေ **တတ္ရဇံ** တတ္ရုပ္ပာဒံ ဟော တိ, အန္တောဝဿေ ဝိဗ္ဘန္တောပိ လဘတေတိ ယောဇနာ။ **"တတ္ရဇံ သစေ"** တိ ဣမိနာ စဿ အဓိကာနံ ဝဿာဝာ သိကပစ္စယဝသေန ကဟိတံ ပန န လဘတီတိ ဒီပေတိ။ ယထာဟ – "ပစ္စယဝသေန ကဟိတံ ပန န လဘတီတိ ဝဒန္တီ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈)။

၂၈၄၆-၈. သစေ ဝုတ္ထဝဿော ယော ဘိက္ခု အာဝါသိကဟတ္ထတော ကိဉ္စိ တိစီဝရာဒိကံ **ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ** အတ္တ နော ဂဟေတွ တ "အသုကသ္မိံ ကုလေ မယှံ ဂဟိတံ ဝဿာဝါသိကစီဝရံ ဂဏှ" ဣတိ ဧဝံ ဝတွ တ **တဿ** အာဝါသိ ကဿ ဒတွ တ ဒိသံ **ဂစ္ဆတိ** ပက္ကမတိ, သော တတ္ထ ဂတဋ္ဌာနေ သစေ **ဥပ္ပဗ္ဗဇတိ** ဂိဟီ ဟောတိ, **တဿ** ဒိသံဂ တဿ သမ္ပတ္တံ **တံ** ဝဿာဝါသိကံ တေန တထာ ဒိန္နမ္ပိ အာဝါသိကော ဘိက္ခု **ဂဟေတုံ န လဘတိ,** တဿ ဟပိတံ ဝဿာဝါသိကစီဝရံ **သင်္ဃိကံယေဝ** သိယာတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ – "ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံဝုတ္ထော ဘိက္ခု ဝိဗ္ဘမ တိ, သင်္ဃဿေဝေတ"န္တိ။

၂၈၄၉. တသ္မိံ ကုလေ အယကေ **မနုဿေ** သမ္မုခါ စေ ပဋိစ္ဆာပေတိ, တဿ ဒိသံဂမိဿ သမ္ပတ္တံ ဝဿာ ဝါသိကစီဝရံ အာဝါသိကော လဘတီတိ ယောဇနာ။

၂၈၅၀. တတ္ထ **အာရာမော** နာမ ပုပ္ဖာရာမော တ ဖလာရာမော တ။ **ဝိဟာရော** နာမ ယံ ကိဉ္စိ ဟာသာအဒိသေနာသနံ။ **ဝတ္ထုနိ ဒုဝိဓဿပိ** တိ အာရာမဝတ္ထု, ဝိဟာရဝတ္ထုတိ ဒုဝိဓဿ ဝတ္ထုနိ စ။ **အာရာမဝတ္ထု** နာမ တေသံယေဝ အာရာမာနံ အတ္ထာယ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွ တ ဌပိတောကာသော, တေသု တ အာရာမေသု ဝိနဋ္ဌေသု တေသံ ပောရာဏကဘူမိဘာဂေါ။ **ဝိဟာရဝတ္ထု** နာမ တဿ ပတိဋ္ဌာနောကာသော။ **ဘိသိ** နာမ ဥဏ္ဏာဘိသိအာဒီနံ ပဉ္စန္နံ အညတရာ။ **ဗိမ္ဗောဟနံ** နာမ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ ဗိမ္ဗောဟနာနံ အညတရံ။ **မဉ္စံ** နာမ မသာရကော ဗုန္ဒိကာဗဒ္ဓော, ကုဠီရပာဒကော, အာဟစ္စပာဒကော တိ ဣမေသံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာနံ စတုန္နံ မဉ္စာနံ အညတရံ။ **ပီဌံ** နာမ မသာရကာဒီနံယေဝ စတုန္နံ ပီဌာနံ အညတရံ။

၂၈၅၁. **လောဟကုမ္ဘီ** နာမ ကာဠလောဟေန တ တမ္ဗလောဟေန တ ယေန ကေနစိ လောဟေန ကတာ ကုမ္ဘီ။ **ကဋာဟော** ဟကဋ္ဌောဝ။ **"ဘာဏက"**န္တိ အလဉ္ဇရော ဝုစ္စတိ။ **အလဉ္ဇရော** တိ စ ဗဟုဥဒကဂဏှနိကာ မဟာစာဋိ, ဇလံ ဂဏှ ဟိတုံ အလန္တိ အလဉ္ဇရော။ "ဝဋ္ဋစာဋိ ဝိယ ဟုတွ တ ထောကံ ဒီဃမုခော မဇ္ဈေ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွ တ ကတော"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **တရကော**တိ ဃဋ္ဋော။ ကု ဝုစ္စတိ ပထဝီ, တဿာ အလနတော ဝိအရဏတော **"ကုအာလော"**တိ အ ယောမယဉ္စပကရဏဝိသေသော ဝုစ္စတိ။

၂၈၅၂. **ဝလ္လိဝေဠု** အာဒီသု **ဝေဠူ**တိ မဟာဝေဏု။ **တိဏ**န္တိ ဂေဟစ္ဆာဒနံ တိဏံ။ **ပဏ္ဏံ** တာလပဏ္ဏာဒိကံ။ **မုဉ္ဇ** န္တိ မုဉ္ဇတိဏံ။ **ပဗ္ဗဇ** န္တိ ပဗ္ဗဇတိဏံ, **မတ္တိကာ** ပကတိမတ္တိကာ တ ဂေရုကာဒိပဉ္စဝဏ္ဏာ တ မတ္တိကာ။ **အာဟ စ** အဋ္ဌကထာစရိယော။

၂၈၅၃. **ဒွေ**တိ ပဌမဒုတိယဂရုဘဏ္ဍာနိ။ **ဒွီဟိ သင်္ဂဟိတာနိ** “အာရာမော, အာရာမဝတ္ထု, ဣဒံ ပဌမံ။ ဝိဟာရော, ဝိဟာရဝတ္ထု, ဣဒံ ဒုတိယ”န္တိ (စူဠဝ. ၃၂၁-၃၂၂) ဝုတ္တတ္တာ။ **စတုသင်္ဂဟ** န္တိ စတူဟိ ဘိသိအာဒီဟိ သင်္ဂဟော ယဿ္မ သာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **နဝကောဋ္ဌာသ**န္တိ လောဟကုမ္ဘိအာဒယော နဝ ကောဋ္ဌာသာ အဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **အဋ္ဌဓာ** ဝလ္လိအာဒီဟိ အဋ္ဌဟိ ပကာရေဟိ။

၂၈၅၄. **ဣတီ**တိ နိဒဿနတ္ထေ။ ဧဝံ ဝုတ္တနယေန **ပဉ္စဟိ ရာသီဟိ** နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ ဂရုဘဏ္ဍဂဏနာနံ ပိဏ္ဍဝသေန ပဉ္စဝီသတိဝိဓံ ဂရုဘဏ္ဍံ ပဉ္စနိမ္မလလောစနော နာထော ပကာသယီတိ ယောဇနာ။ ပဉ္စ နိမ္မလာနိ လောစနာနိ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော, မံသဒိဗ္ဗဓမ္မဗုဒ္ဓသမန္တစက္ခုဝသေန ပဉ္စဝိဓဝိပ္ပသန္နလောစနောတိ အတ္ထော။

၂၈၅၅. **ဝိဿဇ္ဇေန္တော** တိ ဣဿရဝတာယ ပရဿ ဝိဿဇ္ဇေန္တော။ **ဝိဘာဇေန္တော** တိ ဝဿဂ္ဂေန ဟာပေတွာ ဝိဘာဇေန္တော။ ဣဒဉ္စ ဟိ သဗ္ဗမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍံ **သေနာသနက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၃၂၁) “အဝိဿဇ္ဇိယံ။ **ကိဋာဂိရိ ဝတ္ထုမှိ** (စူဠဝ. ၃၂၂) အဝေဘင်္ဂိယ”န္တိ စ ဝုတ္တံ။ ဥဘယတ္ထ အာဂတဝောဟာရဘေဒဒဿနမုခေန တတ္ထ ဝိပ္ပ ဋိပဇ္ဇန္တဿ အာပတ္တိံ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဘိက္ခု ထုလ္လစ္စယံ ဖုသေ”** တိ။ **ပရိဝါရေ** ပန –

အဝိဿဇ္ဇိယံ   အဝေဘင်္ဂိယံ၊ ပဉ္စ ဝုတ္တာ မဟေသိနာ။
ဝိဿဇ္ဇေန္တဿ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ။
ပဉှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာတိ။ (ပရိ. ၄၇၉) –

အာဂတံ။ တသ္မာ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန အဝိဿဇ္ဇိယံ, အဝေဘင်္ဂိယဉ္စ, ပရိဝတ္တနဝသေန ပန ဝိဿဇ္ဇေန္တဿ, ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ စ အနာပတ္တီတိ ဧဝမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

၂၈၅၆. **ဘိက္ခုနာ** ပုဂ္ဂလေန တ သင်္ဃေန တ ဂဏေန တ ဂရုဘဏ္ဍံ တု ဝိဿဇ္ဇိတံ အဝိဿဋ္ဌမေဝ ဟောတိ, ဝိ ဘတ္တဉ္စ အဝိဘာဇိတမေဝ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၈၅၇. **ဧတ္ထ** ဧတေသု ပဉ္စသု ဂရုဘဏ္ဍေသု ပုရိမေသု တီသု **အဂရုဘဏ္ဍကံ** ကိဉ္စိ န စ အတ္ထီတိ ယောဇနာ။ စ တုတ္ထေ ပန ဂရုဘဏ္ဍေ **အဋ္ဌကထာယ** “လောဟကုမ္ဘီ, လောဟဘာဏကံ, လောဟကဋာဟန္တိ ဣမာနိ တီဏိ မဟန္တာနိ တ ဟောန္တု ခုဒ္ဒကာနိ တ, အန္တမသော ပသတမတ္တဥဒကဂဏှနကာနိပိ ဂရုဘဏ္ဍာနိယေဝ”တိ ဝုတ္တနယံ ဒဿေ တုမာဟ **“လောဟကုမ္ဘီ”**တိအာဒိ။

၂၈၅၈. ဣဒံ တိဝိဓန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဟာဒဂဏှနကော**တိ ဧတ္ထ **ဟာအေ** နာမ မဂဓနာဠိယာ ပဉ္စနာဠိမတ္တဂဏှန ကော ဘာဇနဝိသေသော။ ဘာဇနာနံ ပမာဏံ ကရောန္တာ သီဟဠဒီပေ ယေဘုယျေန တေနေဝ ဟာဒေန မိနန္တိ။ တသ္မာ **အဋ္ဌကထာယံ** “သီဟဠဒီပေ ဟာဒဂဏှနကော ဘာဇေတဗ္ဗော”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) ဝုတ္တံ။ **လောဟတရကော**တိ ကာဠလောဟတမ္ဗလောဟဝဋ္ဋလောဟကံသလောဟာနံ ယေန ကေနစိ ကတော။ **ဘာဇိယော**တိ ဘာဇေတဗ္ဗော။

၂၈၅၉. **တတော ဥဒ္ဓ** န္တိ တတော ဟာဒဂဏှနကတရကတော ဥဒ္ဓံ အဓိကံ ဂဏှနကော။ ဧဝံ ဟဋ္ဌိအာဂတာနံ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာတ **အဋ္ဌကထာ**ဂတာနံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) ဒဿေတုမာဟ **“ဘိင်္ဂါရာဒီနိ”** တိအာဒိ။ **ဘိင်္ဂါရော** နာမ ဥ က္ခိတ္တဟတ္ထိသောဏ္ဍာကာရေန ကတဇလနိဂ္ဂမကဏ္ဏိကော ဥစ္စဂီဝေ မဟာမုခဥဒကဘာဇနဝိသေသော။ **အာဒိ-** သဒ္ဒေန **အဋ္ဌကထာ**ဂတာနိ “ပဋိဂ္ဂဟဥဠုင်္ကဒဗ္ဗိကဋစ္ဆုပာတိတဋ္ဋကသရကသမုဂ္ဂအင်္ဂါရကပလ္လဓူမကဋစ္ဆုအာ ဒီနိ ခုဒ္ဒကာနိ တ မဟန္တာနိ တ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) ဝုတ္တာနိ သင်္ဂဏှာတိ။ **သဗ္ဗာနီ** တိ ခုဒ္ဒကာနိ တ မဟန္တာနိ တ။

၂၈၆၀. တမ္ဗထာလကာ အယထာလကာ ဘာဇေတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။ **စ-**သဒ္ဒေန **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ “ဌပေတွာ ပန ဘာဇနဝိကတိံ အညသ္မိမ္ပိ ကပ္ပိယလောဟဘဏ္ဍေ အဉ္ဇနီ အဉ္ဇနိသလာကာ ကဏ္ဏမလဟရဏီ သူစိ ပဏ္ဏသူစိ ခု ဒ္ဒကော ပိပ္ဖလကော ခုဒ္ဒကံ အာရကဏ္ဍကံ ကုဉ္စိကာ တာဠံ ကတ္တရယဋ္ဌိဝေဓကော နတ္ထုဒာနံ ဘိန္ဒိဝါလော လော ဟကူဋော လောဟကုဋ္ဋိ လောဟဂုဠော လောဟပိဏ္ဍိ လောဟအရဏီ စက္ကလိကံ အညမ္ပိ ဝိပ္ပကတံ လောဟဘဏ္ဍံ

ဘာဇိယ”န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) ဝစနံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဓူမနေတ္တ**န္တိ ဓူမနာဠိကာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန “ဖာလဒီပရုက္ခဒီပကပလ္လကသြိလမ္ဗကဒီပကက္ကတ္တိပုရိသတိရစ္ဆာနဂတရူပကာနိ ပန အညာနိ တ ဘိတ္တိစ္ဆဒနကတဋ္ဌာဒီသု ဥပနေတဗ္ဗာနိ အန္တမသော လောဟခိလကံ ဥပာဒာယ သဗ္ဗာနိ လောဟဘဏ္ဍာနိ ဂရုဘဏ္ဍာနိယေဝ ဟောန္တီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) ဝုတ္တံ သင်္ဂဏှာတိ။

၂၈၆၁. **အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓ**န္တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော, အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓမ္ပီတိ အတ္ထော။ ဘိက္ခုနာ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓမ္ပိ တံ လောဟဘဏ္ဍံ ကိဉ္စိပိ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန န ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၂၈၆၂. ကံသဝဋ္ဋလောဟာနံ ဝိကာရဘူတာနိ တမ္ဗမယ **ဘာဇနာနိပိ** ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန သဗ္ဗသော ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋန္တီတိ ယောဇနာ။

၂၈၆၃. **ဧသေဝ နယော**တိ “န ပုဂ္ဂလိကဘောဂေနာ”တိအာဒိနာ ဒဿိတနယော။ သင်္ဃိကေသု တ **ဂိဟီနံ သန္တကေသု တ** ယထာဝုတ္တဘဏ္ဍေသု ပရိဘောဂပစ္စယာ **ဒောသော န အတ္ထိ** တိ ယောဇနာ။ “ကံသလောဟာဒိဘာဇနံ သင်္ဃဿ ဒိန္နမ္ပိ ဟရိဟာရိယံ န ဝဋ္ဋတိ, ဂိဟိဝိကတနီဟာရေနေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) **မဟာပစ္စရိယံ** ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ **ဟရိဟာရိယံ န ဝဋ္ဋတိ** အတ္တနော သန္တကံ ဝိယ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ **“ဂိဟိဝိကတနီဟာရေနေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ”**န္တိ ဣမိနာ သစေ အာရာမိကာဒယော ပဋိသာမေတွာ ပဋိဒေန္တိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။

၂၈၆၄. **ခီရပာသာဏ**န္တိ မုဒုကာ ပာဏဇာတိ။ ဝုတ္တဥ္ပဟိ မာတိကာဋ္ဌကထာ **ဂဏ္ဌိပဒေ** “ခီရပါသာဏော နာမ မုဒုကော ပါသာဏော”တိ။ **ဂရုက**န္တိ ဂရုဘဏ္ဍံ။ **တဋ္ဋကာဒိက**န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သရကာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **ဃဋ္ဋကော**တိ ခီရပါသာဏမယောယေဝ တရကော။ **“ပာဒဂဏှနကော ဥဒ္ဓ”**န္တိ ဣမိနာ ပာဒဂဏှနကော အဂရုဘဏ္ဍန္တိ ဒီပေတိ။

၂၈၆၅. “သုဝဏ္ဏရဇတဟာရကူဋဇာတိဖလိကဘာဇနာနိ ဂိဟိဝိကတာနိပိ န ဝဋ္ဋန္တိ, ပဂေဝ သင်္ဃိကပရိဘောဂေန တ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန တ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယံ ဒဿေတုမာဟ **“သိင်္ဂီ”**တိအာဒိ။ **သိင်္ဂီ**တိ သုဝဏ္ဏံ။ **သဇ္ဈု** ရဇတံ။ **ဟာရကူဋံ** နာမ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ လောဟဇာတံ။ ဖလိကေန ဥပ္ပန္နံ ဇာတံ, ဖလိကမယံ ဘာဇနန္တိ အတ္ထော။ **ဂိဟီနံ သန္တကာနိပိ** တိ **အပိ**-သဒ္ဒေန ဂိဟိဝိကတပရိဘောဂေနာပိ တာဝ န ဝဋ္ဋန္တိ, ပဂေဝ သင်္ဃိကပရိဘောဂေန တ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန တာတိ ဒီပေတိ။ သေနာသနပရိဘောဂေ ပန အာမာသမ္ပိ အနာမာသမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၈၆၆. **ခုဒ္ဒာ** တိ ယာယ တသိယာ ဌပေတွာ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနံ တ ဥစ္ဆုတစ္ဆနံ တ အညံ မဟာကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကာ, ဧဝရူပာ ခုဒ္ဒကာ တသိ ဘာဇနီယာ။ **မဟတ္တရီ** တိ ယထာဝုတ္တပ္ပမာဏာယ တသိယာ မဟန္တတရာ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ကတတသိ ဂရုဘဏ္ဍံ။ ဝေဇ္ဇာနံ သိရာဝေဓနကမ္ပိ စ ဖရသု တထာ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ ယောဇနာ။

၂၈၆၇. **ကုဌာရီ**တိ ဧတ္ထ ဖရသုသဒိသောဝ ဝိနိစ္ဆယော။ ယာ ပန အာဝုဓသင်္ခေပေန ကတာ, အယံ အနာမာသာ။ **ကုဒာလော** အန္တမသော စတုရင်္ဂုလမတ္တောပိ။ **သိခရ**န္တိ ဓနုရဇ္ဇုတော နာမေတွာ အရုအာဒီနံ ဝိဇ္ဈနကကဏ္ဍကော။ **တေနေတ**တိ နိခါဒနေနေဝ။

၂၈၆၈. နိခါဒနဿ ဘေဒဝန္တတာယ တံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုမာဟ **“စတုရဿမုခံ ဒောဏိမုခ”**န္တိ။ **ဒောဏိမုခ**န္တိ ဒောဏိ ဝိယ ဥဘယပဿေန နာမိတမုခံ။ **ဝင်္က**န္တိ အဂ္ဂတော နာမေတွာ ကတနိခါဒနံ။ ပိ-သဒ္ဒေန ဥဇုကံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တတ္ထ တာ** တိ တသ္မိံ နိခါဒနေ။ သဒဏ္ဍံ ခုဒ္ဒကဉ္စ နိခါဒနံ သဗ္ဗံ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ ယောဇနာ။ **“သဒဏ္ဍံ ခုဒ္ဒက”**န္တိ ဣမိနာ ဝိသေသနဒ္ဒဝယေန အဒဏ္ဍံ ဖလမတ္တံ သိပာဋိကာယ ဌပေတွာ ပရိဟရဏယောဂ္ဂံ သမ္မဇ္ဇနိဒဏ္ဍဝေဓနကံ နိခါဒနံ အဂရုဘဏ္ဍံ, တတော မဟန္တံ နိခါဒနံ အဒဏ္ဍမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ ဒီပေတိ။ ယေဟိ မနုဿေဟိ ဝိဟာရေ တသိအာဒီနိ ဒိန္နာနိ စ ဟောန္တိ, တေ စေ ဃရေ ဒဍ္ဍေ တ စောရေဟိ တ ဝိလုတ္တေ “ဒေထ နော, ဘန္တေ, ဥပကရဏေ ပုန ပာကတိကေ ကရိဿာမာ”တိ ဝဒန္တိ, ဒါတဗ္ဗာ။ သစေ အာဟရန္တိ, န တာရေတဗ္ဗာ, အနာဟရန္တာပိ န စောဒေတဗ္ဗာ။

၂၈၆၉. ''ကမ္မာရတဋ္ဌကာရစုန္ဒကာရနဋ္ဌကာရမဏိကာရပတ္တဗန္ဓကာနံ အဓိကရဏိမုဋ္ဌိကသဏ္ဍာသတုလာဒီနိ သဗ္ဗာနိ လောဟမယဉပကရဏာနိ သင္ဃေ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍာနိ။ တိပုကောဋ္ဋကသုဝဏ္ဏကာရစမ္မကာရ ဉပကရဏေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပန ဝိသေသော – တိပုကောဋ္ဋကဉပကရဏေသုပိ တိပုစ္ဆေဒနသတ္ထကံ, သုဝဏ္ဏ ကာရဉပကရဏေသု သုဝဏ္ဏစ္ဆေဒနသတ္ထကံ, စမ္မကာရဉပကရဏေသု ကတပရိကမ္မစမ္မဆိန္ဒနကံ ခုဒ္ဒကသတ္ထန္တိ ဣမာနိ ဘာဇနီယဘဏ္ဍာနီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) **အဋ္ဌကထာဂတံ** ဝိနိစ္ဆယမေကဒေသံ ဒဿေတုမာဟ **''မုဋ္ဌိက''** န္တိအာဒိ ။ **တုလာဒိကန္တိ** ဧတ္ထ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ကတ္တရိအာဒိဉပကရဏံ သင်္ဂဏှာတိ။

၂၈၇၀. ''နဟာပိတတုန္နကာရာနံ ဉပကရဏေသုပိ ဌပေတွာ မဟာကတ္တရိံ, မဟာသဏ္ဍာသံ, မဟာပိပ္ဖလကဉ္စ သဗ္ဗံ ဘာဇနီယံ။ မဟာကတ္တရိအာဒီနိ ဂရုဘဏ္ဍာနီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) **အဋ္ဌကထာဂတံ** ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **''နှာပိတကဿာ''** တိအာဒိ။ နှာပိတကဿ ဉပကရဏေသု သဏ္ဍာသော, မဟတ္တရိ ကတ္တရိ စ တုန္နကာရာနဉ္စ ဉပကရဏေသု မဟတ္တရိ ကတ္တရိ စ မဟာပိပ္ဖလကဉ္စ ဂရုဘဏ္ဍကန္တိ ယောဇနာ။

၂၈၇၁. ဇေတ္တာဝတာ စတုတ္ထဂရုဘဏ္ဍေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ ဣဒာနိ ပဉ္စမဂရုဘဏ္ဍေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာ ဟ **''ဝလ္လိ''** တိအာဒိ။ ဝေတ္တလတာဒိကာ **ဝလ္လိ** ဒုလ္လဘဋ္ဌာနေ သင်္ဃဿ ဒိန္နာ တ **တတ္ထ** သင်္ဃဿ ဘူမိယံ ဇာတာ, **ရက္ခိတာ** ဂောပိတာ တ အဍ္ဎဗာဟုပ္ပမာဏာ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ''အဍ္ဎဗာဟုတိ ကပ္ပရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အံသကူဋ္ဋ''န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ''အဍ္ဎဗာဟု နာမ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလ''န္တိပိ ဝဒန္တိ။ သစေ သာ ဝလ္လိ သင်္ဃကမ္မေ, စေတိယကမ္မေ စ ကတေ အတိရေကာ ဟောတိ, ပုဂ္ဂလိကကမ္မေပိ ဉပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အရက္ခိတာ ပန ဂရု ဘဏ္ဍမေဝ န ဟောတိ။

၂၈၇၂. **အဋ္ဌကထာယံ** ''သုတ္တမကစိတကနာဠိကေရဟီရစမ္မမယာ ရဇ္ဇုကာ တ ယောတ္တာနိ တ တကေ စ နာဠိ ကေရဟီရေ စ ဝဋ္ဋေတွာ ကတာ ဧကဝဋ္ဋာ တ ဒွိဝဋ္ဋာ တ သင်္ဃဿ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍံ။ သုတ္တံ ပန အဝဋ္ဋေတွာ ဒိန္နံ, မကစိတကနာဠိကေရဟီရာ စ ဘာဇနီယာ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) အာဂတဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတု မာဟ **''သုတ္တတကာဒိနိဗ္ဗတ္တာ''** တိအာဒိ။ **တကာဒီတိ အာဒိ-**သဒ္ဒေန မကစိတကနာဠိကေရဟီရစမ္မာနံ ဂဟဏံ။ နာတိ ဒီဃာ **ရဇ္ဇုကာ** ။ အတိဒီဃံ **ယောတ္တကံ** ။

၂၈၇၃. နာဠိကေရဿ ဟီရေ တ မကစိ**တကေ တ** ဝဋ္ဋေတွာ ကတာ ဧကဝဋ္ဋာပိ ဂရုဘဏ္ဍကန္တိ ယောဇနာ။ ယေ ဟိ ပနေတာနိ ရဇ္ဇုကယောတ္တာဒီနိ ဒိန္နာနိ ဟောန္တိ, တေ အတ္တနော ကရဏီယေန ဟရန္တာ န တရေတဗ္ဗာ။

၂၈၇၄. ဝါကဂိအင်္ဂုလေန **အဋ္ဌင်္ဂုလာယတော သူစိဒဏ္ဍမတ္တော** ပရိဏာဟတော သီဟဠဒီပေ လေခကာနံ လေခ နိသူစိဒဏ္ဍမတ္တော သင်္ဃဿ ဒိန္နော တ တတ္ထဇာတကော တ **ရက္ခိတော** ဂောပိတော ဝေဠု ဂရုဘဏ္ဍံ သိယာတိ ယောဇနာ။ ''ယံ မဇ္ဈိမပုရိသဿ ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိယာ အဂ္ဂပ္ပမာဏံ, ဣဒံ သီဟဠဒီပေ လေခကာနံ လေခနိသူစိယာ ပမာဏ''န္တိ ဝဒန္တိ။ သော စ သင်္ဃကမ္မေ စ စေတိယကမ္မေ စ ကတေ အတိရေကော ပုဂ္ဂလိကကမ္မေ အတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၈၇၅. ဒဏ္ဍော စ သလာကာ စ **ဒဏ္ဍသလာကာ,** ဆတ္တဿ ဒဏ္ဍသလာကာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဆတ္တဒဏ္ဍော** နာမ ဆတ္တပိဏ္ဍိ။ **ဆတ္တသလာကာ** တိ ဆတ္တပဉ္စရသလာကာ။ **ဒဏ္ဍော** တိ ဉပာဟနဒဏ္ဍကော။ **''ဒဏ္ဍော''** တိ သာ မညေန ဝုတ္တေပိ အဋ္ဌကထာဂတေသု သရူပေန ဣဓာဝုတ္တော ဉပာဟနဒဏ္ဍောယေဝ သာမညဝစနေန ဟရိသေသတော ဂဟေတဗ္ဗောတိ။ ဒဖုဂေဟမနုဿာ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆန္တာ န တရေတဗ္ဗာ။

၂၈၇၆. **မုဉ္ဇာဒီသု** ဂေဟစ္ဆဒနာရဟေသု တိဏေသု ယံ ကိဉ္စိ **မုဋ္ဌိမတ္တံ** တိဏံ တ ဂေဟစ္ဆဒနာရဟံ **တာလ ပဏ္ဏာဒိ** ဧကမ္ပိ သင်္ဃဿ ဒိန္နံ တ **တတ္ထ** သင်္ဃိကဘူမိယံ ဇာတံ တ ဂရုဘဏ္ဍံ သိယာတိ ယောဇေတဗ္ဗာ။ တတ္ထ **မုဋ္ဌိမတ္တံ** နာမ ကရဋ္ဌမတ္တံ။ ဣဒဉ္စ ကရဋ္ဌံ ကတွာ ဆာဒေန္တာနံ ဆဒနကရဋ္ဌဝသေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တာလပဏ္ဏာဒီတိ အာဒိ-**သဒ္ဒေန နာဠိကေရပဏ္ဏာဒိဂေဟစ္ဆဒနပဏ္ဏာနံ ဂဟဏံ။ တမ္ပိ မုဉ္ဇာဒိ သင်္ဃကမ္မေ စ စေတိယကမ္မေ စ ကတေ အတိရေကံ ပုဂ္ဂလိကကမ္မေ အတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဒဖုဂေဟမနုဿာ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, န တရေတဗ္ဗာတိ။

၂၈၇၇-၈. **အင်္ဂုလပ္ပမာဏော** တိ ဒီဃတော အင်္ဂုလမတ္တော။ ကေစိ ''ပုထုလတော''တိ ဝဒန္တိ။ **ရိတ္တပေါတ္ထကော**တိ လေခါဟိ သုညပေါတ္ထကော, န လိခိတပေါတ္ထကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''အင်္ဂုလပ္ပမာဏော''တိ ဣမိနာ အင်္ဂုလတော ဦနပ္ပမာဏော ဘာဇိယော, ''ရိတ္တပေါတ္ထကော''တိ ဣမိနာ အင်္ဂုလတော အတိရေကပ္ပမာဏောပိ လိခိတပေါတ္ထကော ဘာဇိယောတိ ဒဿေတိ။

''မတ္တိကာ ပကတိမတ္တိကာ တ ပေါတု ပဉ္စဝဏ္ဏာ တ သုဓာ တ သဇ္ဈုရသကင်္ဂုဋ္ဌသိလေသာဒီသု တ ယံ ကိဉ္စိ ဒုလ္လဘဋ္ဌာနေ အာနေတွာ တ ဒိန္နံ တတ္ထဇာတကံ တ ရက္ခိတဂေါပိတံ တာလဖလပက္ကမတ္တံ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) **အဋ္ဌကထာ**ဂတဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **''မတ္တိကာ''** တိအာဒိ။ ပကတိကာ တ သေတဂေရုကာဒိ**ပဉ္စဝဏ္ဏာ** တပိ မတ္တိကာတိ ယောဇနာ။ **သိလေသော** နာမ ကပိတ္ထာဒိသိလေသော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဇ္ဈုရသကင်္ဂုဋ္ဌာဒီနံ ဂဟဏံ။ **တာလပက္ကပမာဏ** န္တိ ကေဠိတာလဖလပမာဏာပိ။ တမ္ပိ မတ္တိကာဒိ သင်္ဃကမ္မေ, စေတိယကမ္မေ စ နိဋ္ဌိတေ အတိရေကံ ပုဂ္ဂလိကကမ္မေ အတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၈၇၉-၈၀. ''ဝေဠုအာဒိက''န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ရက္ခိတံ ဂေါပိတံ တပိ ဂဏှာတာ **သမကံ တ အတိရေကံ တ** ထာဝရံ အန္တမသော တံအဂ္ဃနကံ တလိကမေဝ တ ဒတွာ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

အဋ္ဌကထာယံ ပန ''ရက္ခိတဂေါပိတံ ဝေဠုံ ဂဏှန္တေန သမကံ တ အတိရေကံ တ ထာဝရံ အန္တမသော တံအဂ္ဃနကတလိကာယပိ ဖာတိကမ္မံ ကတွာ ဂဟေတဗ္ဗော။ ဖာတိကမ္မံ အကတွာ ဂဏှန္တေန တတ္ထေဝ ဝဠဉ္ဇေတဗ္ဗော, ဂမနကာလေ သင်္ဃိကေ အာဝါသေ ဌပေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ အသတိယာ ဂဟေတွာ ဂတေန ပန ပဟိဏိတွာ ဒါတဗ္ဗော။ ဒေသန္တရဂတေန သမ္ပတ္တဝိဟာရေ သင်္ဃိကာဝါသေ ဌပေတဗ္ဗော''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) ဝေဠုမှိယေဝ အယံ ဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော, ဣဓ ပန ''ဝလ္လိဝေဠာဒိကံ ကိဉ္စိ''တိ ဝလ္လိအာဒီနမ္ပိ သာမညေန ဝုတ္တတ္တာ တံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ ဝလ္လိအာဒီသုပိ ယထာရဟံ လဗ္ဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၈၈၁. **အဋ္ဌန** န္တိ သိလာမယော။ **ဇဝံ** ဟရိတာလမနောသိလာပိ။

၂၈၈၂. အရုဘဏ္ဍေ အယံ ဝိနိစ္ဆယော – ပရိဏာဟတော ယထာဝုတ္တ **သူစိဒဏ္ဍပ္ပမာဏကော** အင်္ဂုလဒီဃော **ယော ကောစိ အရုဘဏ္ဍကော** အရုဒုလ္လဘဋ္ဌာနေ သင်္ဃဿ ဒိန္နော တ တတ္ထဇာတကော တ ရက္ခိတဂေါပိတော ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၈၈၃. ဇဝံ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယ** အာဂတဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ **မဟာအဋ္ဌကထာယ** (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) အာဂတံ ဒဿေတုမာဟ **''မဟာအဋ္ဌကထာယ''**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **အာသန္ဒိကသတ္တင်္ဂါ** ဝုတ္တလက္ခဏာဝ။ **''ဘဒ္ဒပီဌ''** န္တိ ဝေတ္တမယံ ပီဌံ ဝုစ္စတိ။ **ပီဌိကာ**တိ ပိလောတိကာဗဒ္ဓပီဌမေဝ။

၂၈၈၄. **ဠေကဟာဒပီဌံ** နာမ အရုပဋ္ဋိကာယ ဥပရိ ပာဒေ ဌပေတွာ ဘောဇနပလ္လင်္ကံ ဝိယ ကတပီဌံ ဝုစ္စတိ။ ''အာမလကဝဋ္ဋကပီဌ''န္တိ တေသု **''အာမဏ္ဍကဝဋ္ဋက''** န္တိ ပရိယာယော, တသ္မာ ဥဘယေနာပိ အာမလကာကာရေန ယောဇိတံ ဗဟုပာဒကပီဌံ ဝုစ္စတိ။ ကေသုစိ ပေါတ္ထကေသု **''တထာမဏ္ဍကပီဌက''** န္တိ ပာဌော။ ကထာဗန္ဓဝသေန **မဏ္ဍက**-သဒ္ဒပယောဂေ။ **ကောစ္ဆံ** ဘူတကမဝင်္ဂေ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တသရူပံ။ **ပလာလပီဌ**န္တိ နိပဇ္ဇနတ္ထာယ ကတာ ပလာလဘိသိ, ဣမိနာ ကဒလိပတ္တာဒိမယပီဌမ္ပိ ဥပလက္ခဏတော ဒဿိတံ။ ယထာဟ – ''ပလာလပီဌေန စေတ္ထ ကဒလိပတ္တာဒိပီဌာနိပိ သင်္ဂဟိတာနီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁)။ **ဓောဝနေ ဖလက**န္တိ စီဝရဓောဝနဖလကံ, ဓောဝနာဒိသဒ္ဒာနံ ဝိယေတ္ထ ဝိဘတ္တိအလောပေါ။ ဣမေသု တာဝ ယံ ကိဉ္စိ ခုဒ္ဒကံ တ ပေါတု မဟန္တံ တ, သင်္ဃဿ ဒိန္နံ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓေဓမ္မသြန္နဒ္ဓမ္မိ တင်္ဂရူပပရိက္ခိတ္တံ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ ကောစ္ဆံ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။

၂၈၈၅. **ဘဏ္ဍိကာ** တိ ဒဏ္ဍကဋ္ဌစ္ဆေဒနဘဏ္ဍိကာ။ **မုဂ္ဂရော** တိ ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရော။ **ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရော** နာမ ယေန ရဇိတစီဝရံ ပေါထေန္တိ။ **ဝတ္ထဃဋ္ဋနမုဂ္ဂရော** တိ စီဝရဃဋ္ဋနမုဂ္ဂရော, ယေန အနုဝာတာဒိံ ဃဋ္ဋေန္တိ။ **အမ္ဗဏ**န္တိ ဖလကေဟိ ပေါက္ခရဏိသဒိသံ ကတပာနီယဘာဇနံ။ **မဉ္ဇူသာ** နာမ အဏိပေဋ္ဋာ။ **နာဝာ** ပေါတော။ **ရဇနအောဏိကာ** နာမ ယတ္ထ စီဝရံ ရဇန္တိ, ပက္ကရဇနံ တ အာကိရန္တိ။

၂၈၈၆. **ဥဋ္ဌုက္ကော** တိ နာဠိကေရဖလကဋာဟာဒိမယော ဥဋ္ဌုက္ကော။ ဥဘယံ ပိဓာနသမကော **သမုက္ကော** ။ “ခုဒ္ဒကော ပရိဝိဓနော ကရဏ္ဍော”တိ ဝဒန္တိ။ **ကရဏ္ဍော** စ ဟဒဂဏ္ဍုဟနကတော အတိရေကပ္ပမာဏော ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ **ကဋစ္ဆု** ဆူတိ ဒဗ္ဗိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟနီယသရာဝဟနီယသဋ္ဌာဒီနံ ဂဟဏံ။

၂၈၈၇. **ဂေဟသမ္ဘာရ**န္တိ ဂေဟောပကရဏံ။ ထမ္ဘတုလာသောပာနဖလကာဒိ အရုမယံ, ဟသာဏမယမ္ပိ ဣမိနာဝ ဂဟိတံ။ **ကပ္ပိယစမ္မ** န္တိ “ဧဠကာဇမိကန”န္တိအာဒိနာ (ဝိ. ဝိ. ၂၆၅၀) ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတံ ကပ္ပိယစမ္မံ။ တဗ္ဗိပရိယာယံ **အကပ္ပိယံ။ အဘာဇိယံ** ဂရုဘဏ္ဍတ္တာ။ ဘူမတ္ထရဏံ ကတ္ဝာ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၈၈၈. **အဋ္ဌကထာယံ** “ဧဠကစမ္မံ ပန ပစ္စတ္ထရဏဂတိကမေဝ ဟောတိ, တမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍမေဝာ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **“ဧဠစမ္မံ ဂရုံ ဝုတ္တ”** န္တိ။ **ကုရုန္ဒိယံ** ပန “သဗ္ဗံ မဉ္စပ္ပမာဏံ စမ္မံ ဂရုဘဏ္ဍ”န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ **“ပစ္စတ္ထရဏဂတိကမေဝ”** တိ ဣမိနာ မဉ္စပီဌေပိ အတ္ထရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ “ဟတရာဒိပစ္စတ္ထရဏမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍ”န္တိ ဧကေ, “နော”တိ အပရေ, ဝီမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **မဉ္စပ္ပမာဏ** န္တိ စ ပမာဏယုတ္တံ မဉ္စံ။ **ပမာဏယုတ္တမဉ္စော** နာမ ယဿ ဒီဃသော နဝ ဝိဒတ္ထိယော တိရိယဉ္စ တဒုပမံ။ ဥဒ္ဓံ မုခမဿာတိ **ဥဒုက္ခလံ။ အာဒိ**-သဒ္ဒေန မုသလံ, သုပ္ပံ, နိသဒံ, နိသဒပေါတော, ဟသာဏဒောဏိ, ဟသာဏကဋာဟဉ္စ သင်္ဂဟိတံ။ **ပေသကာရာဒီတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန စမ္မကာရာဒီနံ ဂဟဏံ။ တုရိဝေမာဒိ **ပေသကာရဘဏ္ဍဉ္စ** ဘတ္တာဒိ စမ္မကာရဘဏ္ဍဉ္စ **ကသိဘဏ္ဍဉ္စ** ယုဂနင်္ဂလာဒိ **သင်္ဃိကံ** သင်္ဃသန္တကံ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ ယောဇနာ။

၂၈၈၉. **“တထေဝ”**တိ ဣမိနာ “သင်္ဃိက”န္တိ ဣဒံ ပစ္စာမသတိ။ **အာဓာရကော**တိ ပတ္တာဓာရော။ **တာလဝဏ္ဋ** န္တိ တာလဝဏ္ဋေဟိ ကတံ။ ဝေဠုဒန္တဝိလီဝေဟိ တ မောရပိဥ္ဆေဟိ တ စမ္မဝိကတီဟိ တ ကတမ္ပိ တံသဒိသံ “တာလဝဏ္ဋ”န္တွေဝ ဝုစ္စတိ။ ဝင်္ဋဝိဓူပနာနံ တာလဝဏ္ဋေယေဝ အန္တောဂဓတ္တာ **“ဗီဇနီ”**တိ စတုရဿဝိဓူပနဉ္စ ကေတကဟရောဟကုန္တာလပဏ္ဏာဒိမယဒန္တမယဝိသာဏမယဒဏ္ဍကမကသဗီဇနီ စ ဝုစ္စတိ။ **ပစ္ဆိ** ဟာကဋာယေဝ။ ပစ္ဆိတော ခုဒ္ဒကော တာလပဏ္ဏာဒိမယော ဘာဇနဝိသေသော **စင်္ကောဋကံ။ သဗ္ဗာ သမ္မဇ္ဇနီ** တိ နာဠိကေရဟီရာဒီဟိ ဗဒ္ဓာ ယဋ္ဌိသမ္မဇ္ဇနီ, မုဋ္ဌိသမ္မဇ္ဇနီတိ ဒုဝိဓာ ပရိဝေဏင်္ဂဏာဒိသမ္မဇ္ဇနီ စ တထေဝ ဒုဝိဓာ ခဇ္ဇူရိနာဠိကေရပဏ္ဏာဒီဟိ ဗဒ္ဓာ ဂေဟသမ္မဇ္ဇနီ စာတိ သဗ္ဗာပိ သမ္မဇ္ဇနီ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။

၂၈၉၀. **စက္ကယုတ္တကယာန** န္တိ ဟတ္ထဝဋ္ဋကသကဋာဒိယုတ္တယာနဉ္စ။

၂၈၉၁. **ဆတ္တ** န္တိ ပဏ္ဏကိလဉ္ဇသေတစ္ဆတ္တဝသေန တိဝိဓံ ဆတ္တံ။ **မုဋ္ဌိပဏ္ဏ** န္တိ တာလပဏ္ဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝိသာဏဘာဇနဉ္စ တုမ္ဗဘာဇနဉ္စာတိ ဝိဂ္ဂဟော, ဧကဒေသသရူပေကသေသော, ကထာဗန္ဓဝသေန နိဂ္ဂဟိတာဂမော စ။ ဝိသာဏမယံ, ဘာဇနံ တုမ္ဗမယံ ဘာဇနဉ္စာတိ အတ္ထော။ ဣဓ “ဟဒဂဏ္ဍုဟနကတော အတိရိတ္တပ္ပမာဏ”န္တိ သေသော။ **အရဏီ** အရဏိသဟိတံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အာမလကတုမ္ဗံ အနုညာတတတသိယာ ဒဏ္ဍဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ **လဟု** အဂရုဘဏ္ဍံ, ဘာဇနီယန္တိ အတ္ထော။ ဟဒဂဏ္ဍုဟနကတော အတိရိတ္တပ္ပမာဏံ ဂရုဘဏ္ဍံ။

၂၈၉၂. **ဝိသာဏ**န္တိ ကေဝိသာဏာဒိ ယံ ကိဉ္စိ ဝိသာဏံ။ အတစ္ဆိတံ ယထာဂတမေဝ ဘာဇနီယံ။ အနိဋ္ဌိတံ မဉ္စပါဒါဒိ ယံ ကိဉ္စိ ဘာဇနီယန္တိ ယောဇနာ။ ယထာဟ – “မဉ္စပါဒော မဉ္စအဋနိ ပီဌပါဒော ပီဌအဋနိ တသိဖရသုအာဒီနံ ဒဏ္ဍော တိ ဧတေသု ယံ ကိဉ္စိ ဝိပ္ပကတတစ္ဆနကမ္မံ အနိဋ္ဌိတမေဝ ဘာဇနီယံ, တစ္ဆိတမဋ္ဌံ ပန ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁)။

၂၈၉၃. **နိဋ္ဌိတော တစ္ဆိတော တပီ** တိ တစ္ဆိတနိဋ္ဌိတောပိ။ **ဝိဓော**တိ ကာယဗန္ဓနေ အနုညာတဝိဓော။ **ဟိင်္ဂုကရဏ္ဍကော**တိ ဟိင်္ဂုမယော တ တအာဓာရော တ ကရဏ္ဍကော။ **အဉ္ဇနီ** တိ အဉ္ဇနနာဠိကာ စ အဉ္ဇနကရဏ္ဍကော စ။ **သလာကာယော**တိ အဉ္ဇနိသလာကာ။ **ဥဒပုဉ္ဆနီ** တိ ဟတ္ထိဒန္တဝိသာဏာဒိမယာ ဥဒကပုဉ္ဆနီ။ ဣဒံ သဗ္ဗံ ဘာဇနီယမေဝ။

၂၈၉၄. **ပရိဘောဂကရဟ**န္တိ မနုဿာနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂယောဂ္ဂံ။ **ကုလာလဘဏ္ဍ** န္တိ ဃဋပိဋရာဒိကုမ္ဘကာရဘဏ္ဍမ္ပိ။ **ပတ္တင်္ဂါရကဋာဟ** န္တိ ပတ္တကဋာဟံ, အင်္ဂါရကဋာဟဉ္စ။ **ဓူမဒာနံ** နာဠိကာ။ **ကပလ္လိကာ** တိ ဒီပကပလ္လ

လိကာ။

၂၈၉၅. ထုပိကာတိ ဟာသာအဒိထုပိကာ။ **ဒီပရုက္ခော** တိ ပဒီပာဓာရော။ **စယနစ္ဆဒနိဌကာ** တိ ဟကာရစေတိယာဒီနံ စယနိဌကာ စ ဂေဟာဒီနံ ဆဒနိဌကာ စ။ **သဗ္ဗမ္ပီ** တိ ယထာဝုတ္တံ သဗ္ဗမ္ပိ အနဝသေသံ ပရိက္ခာရံ။

၂၈၉၆. ကဋ္ဌနကော တိ သရကော။ **ဃဋ္ဋကော**တိ ဟဒဂဏ္ဍှာနကတော အနတိရိတ္တပ္ပမာဏော ဃဋ္ဋကော။ ''ယထာ စ မတ္တိကာဘဏ္ဍေ, ဇဝံ လောဟဘဏ္ဍေပိ ကုဏ္ဍိကာ ဘာဇနီယကောဋ္ဌာသမေဝ ဘဇတီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) **အဋ္ဌကထာနယံ** သင်္ဂဟေတုမာဟ **''လောဟဘဏ္ဍေပိ ကုဏ္ဍိကာပိ စ ဘာဇိယာ''** တိ။

၂၈၉၇. ဂရု နာမ ပစ္စိမံ ဂရုဘဏ္ဍတ္တယံ။ **ထာဝရံ** နာမ ပုရိမဒွယံ။ **သင္ဃဿာ** တိ သင္ဃေန။ **ပရိဝတ္တေတဗ္ဗတ** တိ ပုဂ္ဂလိကာဒီဟိ တာဒိသေဟိ တေဟိ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗတ။ တတြာယံ ပရိဝတ္တနနယော (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) – သင္ဃဿ သ နာဋ္ဌိကေရာရာမော ဒူရေ ဟောတိ, ကပ္ပိယကာရကာ တံ ဗဟုတရံ ခာဒန္တိ, တတော သကဋ္ဌဝေတနံ ဒတ္ဝာ အပ္ပမေဝ အာဟရန္တိ, အညေသံ ပန တဿ အာရာမဿ အဝိဒူရေ ဂေဟမတသီနံ မနုဿာနံ ဝိဟာရဿ သမီပေ အာရာမော ဟောတိ, တေ သင္ဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ သကေန အာရာမေန တံ အာရာမံ ယာစန္တိ, သင္ဃေန ''ရုစ္စတိ သင္ဃဿာ''တိ အပ လောကေတွာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗော။ သစေပိ ဘိက္ခူနံ ရုက္ခာသဟဿံ ဟောတိ, မနုဿာနံ ပဉ္စသတာနိ, ''နနု တုမှာကံ အာရာမော ခုဒ္ဒကော''တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ အယံ ခုဒ္ဒကော, အထ ခော ဣတရတော ဗဟုတရံ အာယံ ဒေတိ။ သစေပိ သမကမေဝ ဒေတိ, ဇဝမ္ပိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သက္ကာတိ ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။

သစေ ပန မနုဿာနံ ဗဟုတရာ ရုက္ခာ ဟောန္တိ, ''နနု တုမှာကံ ဗဟုတရာ ရုက္ခာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ ''အတိ ရေကံ အမှာကံ ပုညံ ဟောတု, သင္ဃဿ ဒေမာ''တိ ဝဒန္တိ, ဇာနာပေတွာ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခူနံ ရုက္ခာ ဖလဓာရိနော, မနုဿာနံ ရုက္ခာ န တာဝ ဖလံ ဂဏှန္တိ။ ကိဉ္စာပိ န ဂဏှန္တိ, န စိရသ္သေဝ ဂဏှိဿန္တီတိ သ မ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗမေဝ။ မနုဿာနံ ရုက္ခာ ဖလဓာရိနော, ဘိက္ခူနံ န တာဝ ဖလံ ဂဏှန္တိ။ ''နနု တုမှာကံ ရုက္ခာ ဖလဓာ ရိနော''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ ''ဂဏှထ, ဘန္တေ, အမှာကံ ပုညံ ဘဝိဿတီ''တိ ဝဒန္တိ, ဇာနာပေတွာ သမ္ပဋိစ္ဆိ တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဇဝံ အာရာမေန အာရာမော ပရိဝတ္တေတဗ္ဗော။ ဇတေနေဝ နယေန အာရာမဝတ္ထုပိ ဝိဟာရောပိ ဝိဟာရဝတ္ထုပိ အာရာမေန ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ။ အာရာမဝတ္ထုနာ စ မဟန္တေန တ ခုဒ္ဒကေန တ အာရာမအာရာမဝတ္ထုဝိဟာရဝိဟာရဝတ္ထူ နိ။

ကထံ ဝိဟာရေန ဝိဟာရော ပရိဝတ္တေတဗ္ဗော? သင္ဃဿ အန္တောဂါမေ ဂေဟံ ဟောတိ, မနုဿာနံ ဝိဟာရမ ဇ္ဈေ ပာသာဒေ, ဥဘောပိ အဂ္ဃေန သမကာ, သစေ မနုဿာ တေန ပာသာဒေန တံ ဂေဟံ ယာစန္တိ, သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခူနံ စေ မဟဂ္ဃတရံ ဂေဟံ ဟောတိ, ''မဟဂ္ဃတရံ အမှာကံ ဂေဟ''န္တိ ဝုတ္တေ စ ''ကိဉ္စာပိ မဟဂ္ဃတ ရံ, ပဗ္ဗဇိတာနံ ပန အသာရုပ္ပံ, န သက္ကာ တတ္ထ ပဗ္ဗဇိတေဟိ ဝသိတုံ, ဣဒံ ပန သာရုပ္ပံ, ဂဏှထာ''တိ ဝဒန္တိ, ဇဝ မ္ပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန မနုဿာနံ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ, ''နနု တုမှာကံ ဂေဟံ မဟဂ္ဃ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ''ဟောတု, ဘန္တေ, အမှာကံ ပုညံ ဘဝိဿတိ, ဂဏှထာ''တိ ဝုတ္တေ ပန သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဇဝံ ဝိဟာရေန ဝိဟာရော ပရိဝတ္တေတဗ္ဗော။ ဇတေနေဝ နယေန ဝိဟာရဝတ္ထုပိ အာရာမောပိ အာရာမဝတ္ထုပိ ဝိဟာရေန ပရိဝတ္တေတဗ္ ဗံ။ ဝိဟာရဝတ္ထုနာ စ မဟဂ္ဃေန တ အပ္ပဂ္ဃေန တ ဝိဟာရဝိဟာရဝတ္ထုအာရာမအာရာမဝတ္ထူနိ။ ဇဝံ တာဝ ထာဝရေန ထာဝရပရိဝတ္တနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဂရုဘဏ္ဍေန ဂရုဘဏ္ဍပရိဝတ္တနေ ပန မဉ္စပီဌံ မဟန္တံ တ ဟောတု ခုဒ္ဒကံ တ, အန္တမသော စတုရင်္ဂုလပာဒ ကံ ကာမအရကေဟိ ပံသုတကရကေသု ကီဋ္ဌန္တေဟိ ကတမ္ပိ သင္ဃဿ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ သစေပိ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော ဇကပ္ပဟာရေနေဝ မဉ္စသတံ တ မဉ္စသဟဿံ တ ဒေန္တိ, သဗ္ဗေ ကပ္ပိယမဉ္စာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗာ, သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဝုဍ္ဍပဋိပာဋိယာ ''သင္ဃိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇထာ''တိ အတဗ္ဗာ, ပုဂ္ဂလိကဝ သေန န အတဗ္ဗာ။ အတိရေကမဉ္စေ ဘဏ္ဍာဂါရာဒီသု ပညပေတွာ ပတ္တစီဝရံ နိက္ခိပိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

ဗဟိသီမာယ ''သင္ဃဿ ဒေမာ''တိ ဒိန္နမဉ္စော သင္ဃတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနေ အတဗ္ဗော။ တတ္ထ စေ ဗဟူ မဉ္စာ ဟောန္တိ, မဉ္စေန ကမ္မံ နတ္ထိ, ယဿ ဝသနဋ္ဌာနေ ကမ္မံ အတ္ထိ, တတ္ထ ''သင္ဃိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇ

ထာ”တိ အတဗ္ဗော။ မဟာဂ္ဃေန သတဂ္ဃနကေန, သဟဿဂ္ဃနကေန တ မဉ္စေန အညံ မဉ္စသတံ လဘတိ, ပရိဝတ္တေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ကေဝလံ မဉ္စေန မဉ္စောယေဝ, အာရာမအာရာမဝတ္ထုဝိဟာရဝိဟာရဝတ္ထုပီဌဘိသိဗိမ္ဗောဟနာနိပိ ပရိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။ သေ နယော ပီဌဘိသိဗိမ္ဗောဟနေသုပိ ဧတေသု ဟိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ဝုတ္တနယမေဝ။ တတ္ထ အကပ္ပိယံ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ကပ္ပိယံ သင်္ဃိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ အကပ္ပိယံ တ မဟဂ္ဃံ ကပ္ပိယံ တ ပရိဝတ္တေတွာ ဝုတ္တဝတ္ထူနိ ဂဟေတဗ္ဗာနိ, အဂရုဘဏ္ဍုပဂံ ပန ဘိသိဗိမ္ဗောဟနံ နာမ နတ္ထီတိ။

၂၈၉၈. ဘိက္ခု အဓောတေန ဟဒေန, အလ္လဟဒေန တ သေနာသနံ နက္ကမေတိ သမ္ဗန္ဓော။ သယန္တိ ဧတ္ထ, အာသန္တိ စာတိ **သယနာသနံ,** ပရိကမ္မကတဘူမတ္ထရဏာဒိ။ **အလ္လဟဒေန တ** တိ ယေန အက္ကန္တဋ္ဌာနေ ဥဒကံ ပညာယတိ, ဧဝရူပေန တိန္တဟဒေန။ ယထာဟ – “အလ္လေဟိ ဟဒေဟီတိ ယေဟိ အက္ကန္တဋ္ဌာနေ ဥဒကံ ပညာယတိ, ဧဝရူပေဟိ ဟဒေဟိ ပရိဘဏ္ဍကတဘူမိ တ သေနာသနံ တ န အက္ကမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဥဒကသိနေဟမတ္တမေဝ ပညာယတိ, န ဥဒကံ, ဝဋ္ဋတီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၄)။ **သဥပဟဟနော**တိ ဧတ္ထ “ဓောတဟဒက”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဟဒေ ပဋိမုက္ကာ ဟိ ဥပဟဟနာဟိ **သဥပဟဟနော** ဘိက္ခု ဓောတဟဒကံ ဓောတဟဒေဟိ အက္ကမိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ တထေဝ န အက္ကမေတီတိ ယောဇနာ။

၂၈၉၉. ပရိကမ္မကတာယာတိ သုဓာဒိပရိကမ္မကတာယ။ **နိဋ္ဌုဘန္တဿာ** တိ ခေဠံ ဟတေန္တဿ။ **ပရိကမ္မကတံ ဘိတ္တိံ**န္တိ သေတဘိတ္တိံ တ စိတ္တကမ္မကတံ တ ဘိတ္တိံ။ န ကေဝလဉ္စ ဘိတ္တိမေဝ, ဒွတရမ္ပိ တတဟနမ္ပိ အပဿေနဖလကမ္ပိ ဟသာဏတ္ထမ္ဘမ္ပိ ရုက္ခတ္ထမ္ဘမ္ပိ စီဝရေန တ ကေနစိ တ အပ္ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အပဿယိတုံ န လဘတိယေဝ။ “ဒွတရတတဟနာဒယော ပန အပရိကမ္မကတာပိ အပဋိစ္ဆာဒေတွာ န အပဿယိတဗ္ဗာ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

၂၉၀၁. နိဒ္ဒာယတော တဿ ကောစိ သရီရာဝယတေ ပစ္စတ္ထရဏေ သင်္ကုဋိတေ သဟသာ ယဒိ မဉ္စံ ဖုသတိ, ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၂၉၀၂. လောမေသု မဉ္စံ ဖုသန္တေသု။ ဟတ္ထဟအနံ တလေန အက္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ မဉ္စပီဌံ နီဟရန္တဿ ကာယေ ပဋိဟညတိ, အနာပတ္တိ။

“အယကေဟိ ‘ကာယေန ဖုသိတွာ ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇထာ’တိ ဒိန္နသေနာသနံ, မဉ္စပီဌာဒိဉ္စ အယကေန ဝုတ္တနိယာမေန ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ဒောသော နတ္ထီ”တိ မာတိကဋ္ဌကထာယ **သီဟဠဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တတ္တာ တထာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ။ “ဣမံ မဉ္စပီဌာဒိံ သင်္ဃဿ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တေ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ, န ဘာဇေတဗ္ဗံ သင်္ဃဿ ပရာမဋ္ဌတ္တာ။ “ဣမံ မဉ္စပီဌာဒိံ ဘဒန္တာနံ ဝဿဂ္ဂေန ဂဏှိတုံ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တေ သတိပိ ဂရုဘဏ္ဍဘာဝေ ကပ္ပိယဝတ္ထုံ ဘာဇေတွာ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အကပ္ပိယဘဏ္ဍမေဝ ဘာဇေတွာ ဂဟေတုံ န လဗ္ဘတိ။ “ဣမံ မဉ္စပီဌံ ဝဿဂ္ဂေန ဂဟေတုံ သင်္ဃဿ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တေ ဝဿဂ္ဂေန ဘာဇေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ ဝဿဂ္ဂေန ဘာဇနံ ပဌမံ ဝတွာ ပစ္ဆာ သင်္ဃဿ ပရာမဋ္ဌတ္တာ။ “သင်္ဃဿ ဣမံ မဉ္စပီဌံ ဝဿဂ္ဂေန ဂဏှိတုံ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တေ ပန ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ ပဌမံ သင်္ဃဿ ပရာမဋ္ဌတ္တာတိ အယမ္ပိ ဝိသေသော မာတိကဋ္ဌကထာ **ဂဏ္ဌိပဒေယေဝ** ဝုတ္တော။

၂၉၀၃-၄. ဥဒ္ဒေသဘတ္တဝိနိစ္ဆယေကဒေသံ ဒဿေတုမာဟ **“သဟဿဂ္ဃနကော”** တိအာဒိ။ သဟဿဂ္ဃနကော သစီဝရော ပိဏ္ဍုဟတော အဝဿိကံ ဘိက္ခုံ ပတ္တော, တသ္မိံ ဝိဟာရေ စ “ဧဝရူပေါ ပိဏ္ဍုဟတော အဝဿိကံ ဘိက္ခုံ ပတ္တော”တိ **လိခိတွာ ဌပိတော**ပိ စ ဟောတိ, တတော သဋ္ဌိဝဿာနမစ္စယေ **တာဒိသော** သဟဿဂ္ဃနကော သစီဝရော ကောစိ ပိဏ္ဍုဟတော သစေ ဥပ္ပန္နော ဟောတိ, တံ ပိဏ္ဍုဟတံ **ဗုဓော** ဝိနိစ္ဆယကုသလော ဘိက္ခု အဝဿိကဋ္ဌိတိကာယ အဒတွာ သဋ္ဌိဝဿိက**ဋ္ဌိတိကာယ** ဒဒေယျာတိ ယောဇနာ။

၂၉၀၅. ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ တိ ဥပသမ္ပန္နကာလေ အတ္တနော ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ။ **ဇာတော စေ သာမဏေရကော**တိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနာဒိဝသေန သစေ သာမဏေရော ဇာတော။ **တန္တိ** ဥပသမ္ပန္န

ကာလေ ဂဟိတံ တဒေဝ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ။ **သာမဏေရသ္သ ဟဋ္ဌိယာ** တိ သာမဏေရပဋ္ဋိဟဋ္ဌိယာ အတ္တနော ပတ္တံ ပဋ္ဌာ ဂဟေတုံ လဘတိ။

၂၉၀၆. **ယော** သာမဏေရော သမ္ပုဏ္ဏဝီသတိဝဿော ''သေ့ဝ ဥဒ္ဒေသံ လဘိဿတီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗော, အဇ္ဇ သော ဥပသမ္ပန္နော ဟောတိ, ဌိတိကာ အတီတာ သိယာတိ ယောဇနာ, သေ့ဝ ဟပေတဗ္ဗာ သာမဏေရဋ္ဌိတိကာ အဇ္ဇ ဥပသမ္ပန္နတ္တာ အတိက္ကန္တာ ဟောတီတိ အတ္ထော, တံ ဘတ္တံ န လဘတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၉၀၇. ဥဒ္ဒေသဘတ္တာနန္တရံ သလာကဘတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **''သစေ ပနာ''**တိအာဒိ။ သစေ သလာကာ လဒ္ဓာ, တံဒိနေ ဘတ္တံ န လဒ္ဓံ, ပုနဒိနေ တဿ ဘတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ, **န သံသယော** ''ဂဟေတဗ္ဗံ နု ခော, န ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ ဧဝံ သံသယော န ကာတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။

၂၉၀၈. ဥတ္တရိ ဥတ္တရံ အတိရေကံ ဘင်္ဂံ ဗျဉ္ဇနံ ဧတဿာတိ **ဥတ္တရိဘင်္ဂံ,** တဿ, အတိရေကဗျဉ္ဇနဿာတိ အတ္ထော။ **ကေစရဿာ** တိ ကေစာရိကဿ။ သလာကာယေဝ **သလာကိကာ**။

၂၉၀၉. ဥတ္တရိဘင်္ဂမေဝ **ဥတ္တရိဘင်္ဂကံ** ။

၂၉၁၀. **ယေန ယေန ဟီ**တိ ကပိတသလာကေန ယေန ယေန ဘိက္ခုနာ။ **ယံ ယန္တိ** ဘတ္တဗျဉ္ဇနေသု ယံ ယံ ဘတ္တံ တ ယံ ယံ ဗျဉ္ဇနံ တ။

၂၉၁၁. **သင်္ဃုဒ္ဒေသာဒိက** န္တိ သင်္ဃဘတ္တဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒိကံ။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန နိမန္တနံ, သလာကံ, ပက္ခိကံ, ဥပေါသထိကံ, ပာဋိပဒိကန္တိ ပဉ္စ ဘတ္တာနိ ဂဟိတာနိ။

တတ္ထ သဗ္ဗသင်္ဃဿ ဒိန္နံ **သင်္ဃဘတ္တံ** နာမ။ ''သင်္ဃတော ဧတ္တကေ ဘိက္ခူ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ ဒေထာ''တိ အာဒိနာ ဝတွာ ဒိန္နံ **ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ** ။ ''သင်္ဃတော ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ဘတ္တံ ဂဏှထာ''တိအာဒိနာ ဝတွာ ဒိန္နံ **နိမန္တနံ** နာမ။ အတ္တနော အတ္တနော နာမေန သလာကကဟာကာနံ ဘိက္ခူနံ ဒိန္နံ **သလာကဘတ္တံ** နာမ။ စာတုဒ္ဒသိယံ ဒိန္နံ **ပက္ခိကံ**။ ဥပေါသထေ ဒိန္နံ **ဥပေါသထိကံ**။ ပာဋိပဒေ ဒိန္နံ **ပာဋိပဒိကံ**။ တံတံနာမေန ဒိန္နမေဝ တထာ တထာ ဝေါဟရီယတိ။ ဧတေသံ ပန ဝိတ္ထာရကထာ ''အဘိလက္ခိတေသူ''တိအာဒိနာ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၅ ပက္ခိကဘတ္တာဒိကထာ) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အာဂန္တုကာဒီ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ဂမိကဘတ္တံ, ဂိလာနဘတ္တံ, ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တန္တိ တီဏိ ဂဟိတာနိ။ အာဂန္တုကာနံ ဒိန္နံ ဘတ္တံ **အာဂန္တုကဘတ္တံ** ။ ဧသေဝ နယော သေသေသု။

၂၉၁၂. **ဝိဟာရန္တိ** ဝိဟာရဘတ္တံ ဥတ္တရပဒလောပေန, ဝိဟာရေ တတ္ထုပ္ပာဒဘတ္တဿေတံ အဓိဝစနံ။ **တရဘတ္တ တန္တိ** ဒုဗ္ဘိက္ခသမယေ ''တရေန ဘိက္ခူ ဇဂ္ဂိဿာမာ''တိ ခုရဂေဟတော ပဋ္ဌာယ ဒိန္နံ။ **နိစ္စန္တိ** နိစ္စဘတ္တံ ဥတ္တရပဒလောပေန, တဥ္စ တထာ ဝတွာဝ ဒိန္နံ။ **ကုဋိဘတ္တံ** နာမ သင်္ဃဿ အာဝာသံ ကတွာ ''အမှာကံ သေနာသနတာသိနော အမှာကံ ဘတ္တံ ဂဏှန္တူ''တိ ဒိန္နံ။ ပန္နရသဝိဓံ သဗ္ဗမေဝ ဘတ္တံ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ သေနာသနက္ခန္ဓကေ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ** ကထိတံ။ ဧတေသံ ဝိတ္ထာရဝိနိစ္ဆယော အတ္ထိကေဟိ **သမန္တပာသာဒိကာယ** ဂဟေတဗ္ဗော။

၂၉၁၃. ပစ္စယဘာဇနေ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိယာ မဟာဒီနဝတ္တာ အပ္ပမတ္တေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ပစ္စယဘာဇနကံ အနုသာသန္တော အာဟ **''ဟဋ္ဌိ''**န္တိအာဒိ။

သေနာသနက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

ဝတ္တက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၁၄-၅. အာဂန္တုကော စ အာတသိကော စ ပိဏ္ဍစာရိကော စ သေနာသနဉ္စ အာရညကော စ အနုမောဒနာ စာတိ ဝိဂ္ဂဟော, တာသု ဝတ္တာနိ, ဣတရီတရယောဂဒွန္ဒသမာသဿ ဥတ္တရပဒလိင်္ဂတ္တာ ဣတ္ထိ လိင်္ဂနိဒ္ဒေသော။ **ဘတ္တေ** ဘတ္တဂ္ဂေ, ဥတ္တရပဒလောပော။ **“ဘတ္တေ”** တိအာဒီဟိ ပဒေဟိ “ဝတ္တာနီ”တိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

အာစရိယော စ ဥပဇ္ဈာယကော စ သိဿော စ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော စ, တေသံ ဝတ္တာနီတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **သဗ္ဗသော**တိ သဗ္ဗာဝယဝဘေဒေဟိ။ **စတုဒ္ဒသေတ** တိ အဝယဝဘေဒေဟိ ဗဟုဝိဓာနိပိ **ဝတ္တာနိ** ဝိသယဘေဒေန စုဒ္ဒသ ဧဝ ဝုတ္တာနိ။ **ဝိသုဒ္ဓစိတ္တေနာ** တိ သတသနသကလသံကိလေသပ္ပဟာနတော အစ္စန္တပရိသုဒ္ဓစိတ္တသန္တာနေန ။ **ဝိနာယကေနာ**တိ သတ္တေ ဝိနေတီတိ ဝိနာယကော, အနုတ္တရပုရိသဒမ္မသာရထိဘာဝေန ဒမ္မဒေဝဗ္ရဟ္မနာဂါဒိကေ သတ္တေ နာနာဝိဓေန ဝိနယနုပာယေန ဒမေတီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ ဝိဂတော နာယကော အဿာတိ **ဝိနာယကော,** တေန။

၂၉၁၆. အာရာမန္တိ ဧတ္ထ တံသမီပေ တဗ္ဗောဟာရော။ ယထာဟ “ဣဒါနိ ‘အာရာမံ ပဝိသိဿာမီ’တိ ဣမိနာ ဥပစာရသီမသမီပံ ဒဿေတိ, တသ္မာ ဥပစာရသီမံ ပတ္တဿ ဥပါဟနာဩမုဉ္စနာဒိ သဗ္ဗံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၅၇)။ “ပန အပနေတဗ္ဗ”န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **မုဉ္စိတဗ္ဗာတိ ဥပါဟနာ** ဟာဒတော အပနေတဗ္ဗာ။

၂၉၁၇. ဩဂုဏ္ဌန န္တိ သသီသပာရုပနံ။ သီသေ စီဝရမေဝ ဝါ န ကာတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေနာ**တိ အာဂန္တုကေန။ **ပါနီယတရိနာ**တိ ပါတဗ္ဗဇလေန။

၂၉၁၈. ပုစ္ဆိတဗ္ဗ တိ ဝဿဂဏနံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ဝိဟာရေ ဝုဍ္ဎဘိက္ခုနော အာဂန္တုကေန ဘိက္ခုနာ **ဝန္ဒိတဗ္ဗာဝ။ ကာလေ**တိ ကာလဿေဝ။ **တေန** အာဂန္တုကေန **ဘိက္ခုနာ** သေနာသနံ “မယှံ ကတရံ သေနာသနံ ပါပုဏာတီ”တိ **ပုစ္ဆိတဗ္ဗဉ္စာ**တိ ယောဇနာ။

၂၉၁၉. “ပုစ္ဆိတဗ္ဗ”န္တိ ဣဒံ **“ဝစ္စဋ္ဌာန”** န္တိအာဒိကေဟိ သဗ္ဗေဟိ ဥပယောဂန္တပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ပါနီယမေဝ စာ**တိ “ကိံ ဣမိဿာ ပောက္ခရဏိယာ ပါနီယမေဝ ပိဝန္တိ, ဥဒါဟု နဟာနာဒိပရိဘောဂမ္ပိ ကရောန္တီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၅၇) **အဋ္ဌကထာ**ဂတနယေန ပါနီယဉ္စ။ တထာ **ပရိဘောဇနီယဉ္စ။ သင်္ဃကတိက** န္တိ “ကေသုစိ ဌာနေသု တင္ခဏိက တ အမနုဿာ တ ဟောန္တိ, တသ္မာ ကံ ကာလံ ပဝိသိတဗ္ဗံ, ကံ ကာလံ နိက္ခမိတဗ္ဗ”န္တိ **အဋ္ဌကထာ**ဂတနယေန သင်္ဃဿ ကတိကသဏ္ဌာနဉ္စ။ **ဂေါစရာဒိက**န္တိ ဧတ္ထ စ “ဂေါစရော ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ ‘ဂေါစရဂါမော အာသန္နေ, ဥဒါဟု ဒူရေ, ကာလဿေဝ စ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ, ဥဒါဟု နော’တိ ဧဝံ ဘိက္ခာစာရော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၅၇) ဝုတ္တနယေန ဂေါစရဉ္စ။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန အဂေါစရံ ဂဏှာတိ။ “အဂေါစရော နာမ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာနံ ဝါ ဂါမော ပရိစ္ဆိန္နဘိက္ခော ဝါ ဂါမော, ယတ္ထ ဧကဿ ဝါ ဒွိန္နံ ဝါ ဘိက္ခာ ဒီယတိ, သောပိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၅၇) ဝုတ္တနယေန **အဂေါစရဉ္စ** ။

၂၉၂၀. ဧဝံ အာဂန္တုကဝတ္တံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အာတသိကဝတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **“ဝုဍ္ဎ”** န္တိအာဒိ။ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တဉ္စ စီဝရဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ စ-သဒ္ဒော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။

၂၉၂၁. တဿာ တိ အာဂန္တုကဿ။ **ပါဒောဒကဉ္စာ** တိ စ-သဒ္ဒေန ဓောတပါဒဋ္ဌပနကံ ယတ္ထ ဌပိယန္တိ, တံ ပါဒပီဌံ, ပါဒကထလိကဉ္စ ဥပနိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ ဧတံ ဂဏှာတိ။ **ပုစ္ဆိတဗ္ဗဉ္စ တရိနာ** တိ “ပါနီယေန ပုစ္ဆန္တေန သစေ သကိံ အာနီတံ ပါနီယံ သဗ္ဗံ ပိဝတိ, ‘ပုန အာနေမီ’တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗောယေဝ”တိ ဝုတ္တနယေန ပါနီယေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ ဣမိ စ-သဒ္ဒေန –

“အပိစ ဗီဇနေနပိ ဗီဇိတဗ္ဗော, ဗီဇန္တေန သကိံ ပါဒပိဋ္ဌိယံ ဗီဇိတွာ သကိံ မဇ္ဈေ, သကိံ သီသေ ဗီဇိတဗ္ဗံ, ‘အလံ ဟောတူ’တိ ဝုတ္တေန တတော မန္ဒတရံ ဗီဇိတဗ္ဗံ။ ပုန ‘အလ’န္တိ ဝုတ္တေန တတော မန္ဒတရံ ဗီဇိတဗ္ဗံ။

တတိယတရံ ဝုတ္တေန ဗီဇနီ ဌပေတဗ္ဗာ။ ဟဒအပိသ္သ ဆောဝိတဗ္ဗာ, ဆောဝိတ္ဝာ သစေ အတ္တနော တေလံ အတ္ထိ, တေန မက္ခေတဗ္ဗာ။ နော စေ အတ္ထိ, တဿ သန္တကေန မက္ခေတဗ္ဗာ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၅၉) –

ဝုတ္တဝတ္တာနိ သင်္ဂဏှာတိ။

၂၉၂၂-၃. **ဝန္ဒေယျော** တိ ဝုမှာဂန္တုကော ဝန္ဒိတဗ္ဗော။ **ပညပေတဗ္ဗ** န္တိ ''ကတ္ထ မယှံ သေနာသနံ ပါပုဏာတီ''တိ ပုစ္ဆိတေန သေနာသနံ ပညပေတဗ္ဗံ, ''ဧတံ သေနာသနံ တုမှာကံ ပါပုဏာတီ''တိ ဧဝံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ''ဝတ္တဗ္ဗော''တိ ဣဒံ **''အဇ္ဈာဝုတ္ထမဝုတ္ထ''** န္တိအာဒီဟိ ပဒေဟိ တံတံလိင်္ဂဝစနာနုရူပေန ပရိဝတ္တေတ္ဝာ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အဇ္ဈာဝုတ္ထ** န္တိ ပညတ္တသေနာသနဿ ဘိက္ခူဟိ ပဋ္ဌမံ ဝုတ္ထဘာဝံ။ **အဝုတ္ထံ တ** တိ စိရကာလံ တသ္မိံ ဘိက္ခူဟိ အနဇ္ဈာဝုတ္ထဘာဝံ တ။ **ကေစရာကေစရံ** ဝုတ္တမေဝ။

သေက္ခကုလာနိ စာ တိ လဒ္ဓသေက္ခသမ္မုတိကာနိ ကုလာနိ စ ဝတ္တဗ္ဗာနိ။ **''ပဝေသေ နိက္ခမေ ကာလော''** တိ ဣဒံ ''သင်္ဃကတိက''န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ဟနီယာဒိက**န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပရိဘောဇနီယကတ္တရယဋ္ဌိနံ အာစိက္ခနံ သင်္ဂဏှာတိ။

၂၉၂၄. **ယထာနိသိန္နေနေတ** တိ အတ္တနာ နိသိန္နဋ္ဌာနေယေဝ နိသိန္နေန။ **အဿာ** တိ နဝကဿ။

၂၉၂၅. ''အတ္ရ ပတ္တံ ဌပေဟိ, ဣဒမာသနံ နိသီဒါဟီ''တိ **ဣစ္စေဝံ** ဣမိနာ ပကာရေန သဗ္ဗံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ **ဒေယျံ သေနာသနမ္ပိ စာ** တိ သေနာသနဉ္စ အတဗ္ဗံ။ **စ**-သဒ္ဒေန ''အဝုတ္ထံ တ အဇ္ဈာဝုတ္ထံ တ အာစိက္ခိတဗ္ဗ''န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ မဟာအာတသေပိ အတ္တနော သန္တိကံ သမ္ပတ္တဿ အာဂန္တုကဿ ဝတ္တံ အကာတုံ န လဗ္ဘတိ။

၂၉၂၆. ''မာတိကာယ နိဒ္ဒိဋ္ဌက္ကမေနေဝ ဝတ္တာနိ ကာတဗ္ဗာနိ, ဥဒာဟု ယထာနုပ္ပတ္တိဝသေနာ''တိ ကောစိ မ ညေယျာတိ မာတိကာက္ကမေနေဝ ကာတဗ္ဗန္တိ နိယမော နတ္ထိ, ယထာနုပ္ပတ္တဝသေနေဝ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝိညာပေတုံ မာတိကာက္ကမမနာဒိယိတ္ဝာ ဂမိကဝတ္တံ အာရဒ္ဓံ။ အထ တ ဝတ္တိဉ္စာနုပုဗ္ဗကတ္တာ သဒ္ဒပယောဂဿ မာတိကာက္ကမမနာဒိယိတ္ဝာ ယထိစ္ဆံ နိဒ္ဒေသော ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ **အရုမတ္တိကဘာဇနာနိ** တိ မဋ္ဌပိဋ္ဌာဒီနိ စေဝ ရဇန ဘာဇနာနိ စ။ **ပဋိသာမေတွာတ**တိ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတ္ဝာ။ **အာဝသထမ္ပိ ထကေတွာတ** တိ အာဝသထေ ဒွာရကဝါဋာဒီနိ စ ထကေတ္ဝာ။

၂၉၂၇. **အာပုစ္ဆိတ္ဝာပိ** တိ ဘိက္ခုဿ တ သာမဏေရဿ တ အာရာမိကဿ တ ''ဣမံ ပဋိဇဂ္ဂါဟီ''တိ နိယျာဒေတ္ဝာ တ။ **ပုစ္ဆိတဗ္ဗေ အသန္တေပိ** တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒော ပန-သဒ္ဒတ္ထော။ **ကေပေတ္ဝာ တပိ သာစုက**န္တိ ''စတူသု ပာသာဏေသု မဉ္စံ ပညပေတ္ဝာ မဉ္စေ မဉ္စံ အာရောပေတ္ဝာ''တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၃၆၀) ဝုတ္တနယေန သမ္မာ ပဋိသာမေတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၂၉၂၈. ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **''သဟသာ''**တိအာဒိ။ ပိဏ္ဍစာရိကော ဘိက္ခု အန္တရဃရံ ပဝိသန္တော **သဟသာ န ပဝိသေ** သီဃံ န ပဝိသေယျ, နိက္ခမန္တော **သဟသာ န နိက္ခမေ** သီဃံ န နိက္ခမေယျ, ဘိက္ခုသာရုပ္ပေန ပဝိသေယျ, နိက္ခမေယျ စ။ **ပိဏ္ဍစာရိကာ** ဘိက္ခုနာ ဂေဟဒ္ဝာရံ သမ္ပတ္တေန **အတိဒူရေ န ဌာတဗ္ဗံ** နိဗ္ဗ ကောသတော အတိဒူရဋ္ဌာနေ န ဌာတဗ္ဗံ။ **အစ္စာသန္နေ န ဌာတဗ္ဗံ** နိဗ္ဗကောသတော အာသန္နတရေ ဌာနေ န ဌာတဗ္ဗံ။

၂၉၂၉. **ဥစ္စာရေတ္ဝာတ**တိ ဥပနာမေတ္ဝာ။ **ဘာဇန**န္တိ ပတ္တံ။ **ဒက္ခိဏေန ပဏာမေတ္ဝာတ** တိ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန ဥပနာမေတ္ဝာ။ **ဘိက္ခံ ဂဏှေယျာ** တိ ဧတ္ထ ''ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ''တိ သေသော။ ယထာဟ – ''ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ပတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဘိက္ခာ ဂဟေတဗ္ဗာ''တိ (စူဠဝ. ၃၆၆)။

၂၉၃၀. သူပံ အတုကာမာ တ အအာတုကာမာ တ ကြတိ မုဟုတ္တာကံ **သလ္လက္ခေယျ** တိဠေယျ။ **အန္တရာ** တိ ဘိက္ခာအနသမယေ။ **န ဘိက္ခာအယိကာ** တိ ကြတ္တိ တ ဟောတု ပုရိသော တ, ဘိက္ခာအနသမယေ မုခံ န ဩလောကေ တဗ္ဗန္တိ။

၂၉၃၁. ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တံ ဒဿေတုတ္တ အာရညိကဝတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **"ဟာနီယာဒီ"**တိအာဒိ။ **ဟာနီယာဒီတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပရိဘောဇနီယအဂ္ဂိအရဏိသဟိတကတ္တရယဋ္ဌိနံ ဂဟဏံ။ တတ္ထာယံ ဝိနိစ္ဆယော – **ဟာနီယံ ဥပဋ္ဌာ ပေတဗ္ဗန္တိ** သစေ ဘာဇနာနိ နပ္ပဟောန္တိ, ဟာနီယမေဝ ပရိဘောဇနီယမ္ပိ ကတ္တ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ။ ဘာဇနံ အလဘန္တေန ဝေဠုနာဠိကာယပိ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ။ တမ္ပိ အလဘန္တဿ ယထာ သမီပေ ခုဒ္ဒကအာတဋ္ဌော ဟောတိ, ဧဝံ ကာတဗ္ဗံ။ အရဏိသဟိတေ အသတိ အဂ္ဂိ အကာတုမ္ပိ စ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာ စ အာရညိကဿ, ဧဝံ ကန္တာရပဋိပန္နဿာပိ အရဏိသဟိတံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ဂဏဗဒ္ဓသိနော ပန တေန ဝိနာပိ ဝဋ္ဋတီတိ။

နက္ခတ္တ န္တိ အဿယုဇာဒိသတ္တဝီသတိဝိဓံ နက္ခတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ကထံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"တေန ယောဂေ စာ"**တိ, တေန နက္ခတ္တေန စန္ဒဿ ယောဂေ ဉာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ဇာနိတဗ္ဗာ ဒိသာပိ စာ** တိ အရညေ ဝိဟရန္တေန အဋ္ဌပိ ဒိသာ အသမ္မောဟတော ဇာနိတဗ္ဗာ။

၂၉၃၂. အညဝတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **"ဝစ္စပဿာဝတိတ္ထာနီ"** တိအာဒိ။ **ပဋိပာဋိယာ ဘဝန္တိ** တိ ဂတာနုက္ကမေ န သောဝိတဗ္ဗာ ဘဝန္တိ။ ယထာဟ – "ဝစ္စကုဋိယံ, ပဿာဝဋ္ဌာနေ, န္ဟာနတိတ္ထေတိ တီသုပိ အာဂတပဋိပါဋိယေဝ ပမာဏံ"န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၃)။ **ယထာဝုဍ္ဍံ ကရောန္တဿာ** တိ ဂတပဋိပါဋိံ ဝိနာ ဝုဍ္ဍပဋိပါဋိယာ ကရောန္တဿ။

၂၉၃၃. ဝစ္စကုဋိံ ပဝိသန္တော သဟသာ န ပဝိသေယျ။ **ဥက္ကာသိတ္တာ** တိ ဗဟိ ဥက္ကာသိတ္ဝာ။

၂၉၃၄. နိတ္ထုနန္တေန ဘိက္ခုနာ ဝစ္စံ န ကာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ "ဝစ္စဿ ဒုန္နိဂ္ဂမနေန ဥပဟတော ဟုတွာ နိတ္ထုနတိ စေ, န အဒေသော"တိ **သိက္ခာဘာဇနဝိနိစ္ဆယေ** ဝုတ္တံ။ ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒတော ဝစ္စံ **ကရောတော** ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၉၃၅. **ခရေနာ**တိ ဖရုသေန တ ဖာလိတကဋ္ဌေန တ ဂဏ္ဌိကေန တ ကဏ္ဍကေန တ သုသိရေန တ ပူတိနာ တ ဒဏ္ဍ ဋ္ဌေန **န အဝလေခေယျ** န ပုဉ္ဆေယျ။ **န ကဋ္ဌ ဝစ္စကူပကေ ဆဍ္ဍေယျာ** တိ တံ ကဋ္ဌ ဝစ္စကူပေ န ဆဍ္ဍေယျ။ ပဿာဝအောဏိယာ ခေဠံ န ဟာတေယျာတိ ယောဇနာ။

၂၉၃၇. **ဟာဒုကာသူ**တိ ဝစ္စပဿာဝပာဒုကာသု။ **နိက္ခမနေ** နိက္ခမနကာလေ။ **တတ္ထေဝ** တိ ဝစ္စပဿာဝပာဒုကာ သွေဝ။ **ပဋိစ္ဆာဒေယျာ** တိ ဥက္ကဋ္ဌံ စီဝရံ ဩတာရေတွာ သရီရံ ပဋိစ္ဆာဒေယျ။

၂၉၃၈. ယော ဝစ္စံ ကတ္ဝာ သလိလေ သတိ **သစေ နာစမေယျ** ဥဒကကိစ္စံ န ကရေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌ ဋ္ဌန္တိ ယောဇနာ။ **မောဟနာသိနာ**တိ သတတနဿ မောဟဿ, တေန သဟဇေကဋ္ဌပဟာနေကဋ္ဌာနံ သကလသံ ကိလေသာနဉ္စ ပဟာယိနာ အာသဝက္ခယဉာဏေန သမုဋ္ဌိတ္တတာ **မုနိနာ** သဗ္ဗညုနာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။ **"သလိလေ သတီ"**တိ ဣမိနာ အသတိ နိဒ္ဒေသတံ ဒီပေတိ။ ယထာဟ –

"သတိ ဥဒကေတိ ဧတ္ထ သစေ ဥဒကံ အတ္ထိ, ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနံ ပန နတ္ထိ, ဘာဇနေန နီဟရိတွာ အာစမိတဗ္ဗံ။ ဘာဇနေ အသတိ ပတ္တေန နီဟရိတဗ္ဗံ။ ပတ္တေပိ အသတိ အသန္တံ နာမ ဟောတိ။ 'ဣဒံ အတိဝိဝဋံ, ပုရ တော အညံ ဥဒကံ ဘဝိဿတီ'တိ ဂတဿ ဥဒကံ အလဘန္တဿေဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ ဟောတိ, ကဋ္ဌေန တ ကေနစိ တ ပုဉ္ဆိတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗံ, ဘုဉ္ဇိတုမ္ပိ အနုမောဒနမ္ပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၃)။

၂၉၃၉. **သသဒ္ဒ** န္တိ ဥဒကသဒ္ဒံ ကတွာ။ "ဟသာဏာဒိဋ္ဌာနေ ပဟရိတွာ ဥဒကံ သဒ္ဒာယတိ စေ, န အဒေသော"တိ **သိက္ခာဘာဇနဝိနိစ္ဆယေ** ဝုတ္တံ။ **စပု စပူတိ စာ**တိ တာဒိသံ အနုကရဏံ ကတွာ နာစမေတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ **အာစမိတွ**

တတိ ဥဒကကိစ္စံ ကတ္ဝာ။ **သရာဝေ** အာစမနဘာဇနေ ဥဒကံ န သေသေတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ, ဣဒံ ပန သဗ္ဗသာဓာရဏဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ **အဋ္ဌကထာယံ** –

> “အာစမနသရာဝကေတိ သဗ္ဗသာဓာရဏဋ္ဌာနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ အညေ အညေ အာဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ ဥဒကံ န သေသေတဗ္ဗံ။ ယံ ပန သင်္ဃိကေပိ ဝိဟာရေ ဧကဒေသေ နိဗဒ္ဓဂမနတ္ထာယ ကတံ ဌာနံ ဟောတိ ပုဂ္ဂလိကဋ္ဌာနံ တ, တသ္မိံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိရေစနံ ပိဝိတ္ဝာ ပုနပ္ပုနံ ပဝိသန္တဿာပိ ဝဋ္ဋတိယေဝါ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၄)။

၂၉၄၀. **ဦဟတမ္ပီ**တိ အညေန တ အတ္တနာ တ အသဉ္စိစ္စ ဦဟတံ မလေန ဒူသိတဋ္ဌာနံ။ **အဓောဝိတ္ဝါ**တိ ဇလေ သတိ အဓောဝေတ္ဝါ ဇလေ အသတိ ကဋ္ဌေန တ ကေနစိ တ ပုဉ္ဆိတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗံ။ ယထာဟ – “ဥဒကံ အတ္ထိ ဘာဇနံ နတ္ထိ, အသန္တံ နာမ ဟောတိ, ဘာဇနံ အတ္ထိ ဥဒကံ နတ္ထိ, တေမ္ပိ အသန္တံ, ဥဘယေ ပန အသတိ အသန္တမေဝ, ကဋ္ဌေန တ ကေနစိ တ ပုဉ္ဆိတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၄)။ **ဥက္လာပမ္ပိ သစေ ဟောန္တိ**တိ ဝစ္စပဿာဝဋ္ဌာနာနိ သစေ ကစဝရာကိဏ္ဏာနိ ဟောန္တိ။ **“အသေသတော သောဓေတဗ္ဗ”**န္တိ ဣမိနာ တတော ကဿစိ ကစဝရဿ အပနယနံ သောဓနံ နာမ န ဟောတိ, နိဿေသကစဝရာပနယနမေဝ သောဓနန္တိ ဒီပေတိ။

၂၉၄၁. **ပိဌရော**တိ အဝလေခနကဋ္ဌနိက္ခေပနဘာဇနံ။ **ကုမ္ဘီ စေ ရိတ္တာ**တိ အာစမနကုမ္ဘီ သစေ တုစ္ဆာ။

၂၉၄၂. ဧဝံ ဝစ္စကုဋိဝတ္တံ ဒဿေတ္ဝာ သေနာသနဝတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **“အနဇ္ဈိဋ္ဌော”**တိအာဒိ။ **အနဇ္ဈိဋ္ဌော**တိ အနနုညာတော။

၂၉၄၃. ဝုဍ္ဎံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ ကထေန္တဿာတိ ယောဇနာ။ **ဝုဍ္ဎတရာဂမေ**တိ ယံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ ကထေတုမာရဒ္ဓော, တတောပိ ဝုဍ္ဎတရဿ ဘိက္ခုနော အာဂမေ သတိ။

၂၉၄၄. **ဧကဝိဟာရသ္မိ**န္တိ ဧကသ္မိံ ဂေဟေ။ **“အနာပုစ္ဆာ”**တိ ဣဒံ ဝက္ခမာနေဟိ ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၂၉၄၅. ပဥ္စမံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝုဍ္ဎာနံ သန္တိကာဝေ ကတ္တဗ္ဗဝတ္တံ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ဣဒာနိ ဧကဝိဟာရေ ဝသန္တေနာပိ တဿ ကာတဗ္ဗတံ ဒဿေတုံ ပုနပိ **“န စ ဓမ္မော ကထေတဗ္ဗော”**တိ အာဟ။ **ဓမ္မစက္ကနော**တိ ဓမ္မလောစနေန ဓမ္မဂရုကေန, ဣမိနာ အတာဒိသဿ ကတော တရော နိရတ္ထကောတိ ဒီပေတိ။

၂၉၄၆. **ကာတဗ္ဗော**တိ ဇာလေတဗ္ဗော။ **သော**တိ ဒီပော။ “ဒွာရံ နာမ ယသ္မာ မဟာဝဠဉ္ဇံ, တသ္မာ တတ္ထ အာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၉) ဝစနတော တံ အဝတ္ဝာ အာပတ္တိက္ခေတ္တမေဝ ဒဿေတုမာဟ **“တတဟ နကတဋ္ဌာနိ, ထကေယျ ဝိဝရေယျ နော”**တိ။

၂၉၄၇. **ဝုဍ္ဎတော ပရိဝတ္တယေ** တိ ယေန ဝုဍ္ဎော, တတော ပရိဝတ္တယေ, ပိဋ္ဌိံ အဒဿေတ္ဝာ ဝုဍ္ဎာဘိမုခော ဧတေန ပရိဝတ္တယေတိ အတ္ထော။ စီဝရကဏ္ဏေန တ ကာယေန တ **တံ** ဝုဍ္ဎံ န စ ဃဋ္ဋယေ။

၂၉၄၈. ဧဝံ သေနာသနဝတ္တံ ဒဿေတ္ဝာ ဇန္တာဃရဝတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **“ပုရတော”**တိအာဒိ။ ထေရာနံ ပုရတော နေဝ နှာယေယျ, **ဥပရိ** ပဋိသောတေ န စ နှာယေယျ, **ဩတရန္တာနံ** ဝုဍ္ဎာနံ **ဥတ္တရံ** ဥတ္တရန္တော မဂ္ဂံ ဒဒေယျ, **န ဃဋ္ဋယေ** ကာယေန တ စီဝရေန တ န ဃဋ္ဋယေယျာတိ ယောဇနာ။

“တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေန ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတ္ဝာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတ္ဝာ”တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၃၆၄) နယေန ဝုတ္တာနံ ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တာနံ **သေခိယကထာယ** ဝုတ္တတ္တာ စ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တာဒီနံ **မဟာခန္ဓကကထာယ** ဝုတ္တတ္တာ စ အနုမောဒနဝတ္တာနံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဘတ္တဂ္ဂေ စတူဟိ ပဉ္စဟိ ထေရာနုထေရေဟိ ဘိက္ခူဟိ အာဂမေတု”န္တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၃၆၂) နယေန ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တေယေဝ အန္တောဂဓဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ စ နိဒ္ဒေသေ တာနိ န ဝုတ္တာနိ, တထာပိ တေသု အနုမောဒနဝတ္တံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၂) – သင်္ဃတ္ထေရေ အနုမောဒနတ္ထာ

ယ နိသိန္နေ ဟေဋ္ဌာ ပဋ္ဌိဟဋ္ဌိယာ စတူဟိ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ အနုထေရေ နိသိန္နေ မဟာထေရေန စ ဟေဋ္ဌာ စ တီဟိ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ပဉ္စမေ နိသိန္နေ ဥပရိ စတူဟိ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ သင်္ဃတ္ထေရေန ဟေဋ္ဌာ ဒဟရဘိက္ခုသ္မိံ အဇ္ဈိဋ္ဌေပိ သင်္ဃတ္ထေရတော ပဉ္စာယ စတူဟိ နိသီဒိတဗ္ဗမေဝ။ သစေ ပန အနုမောဒကော ဘိက္ခု "ဂစ္ဆထ, ဘန္တေ, အာဂမေတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထီ"တိ ဝဒတိ, ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ မဟာထေရေန "ဂစ္ဆာမ, အာဝုသော"တိ ဝုတ္တေ "ဂစ္ဆထာ"တိ ဝဒတိ, ဧဝမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ "ဗဟိကမေ အာဂမေဿာမာ"တိ အာဘောဂံ ကတွာပိ ဗဟိကမံ ဂန္တွာ အတ္တနော နိဿိတကေ "တုမှေ ပဟ တဿ အာဂမနံ အာဂမေထာ"တိ ဝတွာပိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ သစေ ပန မနုဿာ အတ္တနော ရုစိတေန ဧကေန အနုမောဒနံ ကာရေန္တိ, နေဝ တဿ အနုမောဒတော အာပတ္တိ, န စ မဟာထေရဿ ဘာရော ဟောတိ။ ဥပနိသိန္နကထာယမေဝ ဟိ မနုဿေသု ကထာပေန္တေသု မဟာထေရော အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော, မဟာထေရေန စ အနုမောဒနာယ အဇ္ဈိဋ္ဌောဝ အာဂမေတဗ္ဗောတိ ဣဒမေတ္ထ လက္ခဏန္တိ။

၂၉၄၉. **ဝတ္တ** န္တိ ယထာဝုတ္တံ အာဘိသမာစာရိကဝတ္တံ။ ယထာဟ – "အာဘိသမာစာရိကံ အပရိပူရေတွာ သီလံ ပရိပူရေဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ"တိ။ **န ဝိန္ဒတီ** တိ န လဘတိ။

၂၉၅၀. **အနေကဂ္ဂေ** တိ ဝိက္ခိတ္တတ္တာယေဝ အသမာဟိတစိတ္တော။ **န စ ပဿတီ** တိ ဉာဏစက္ခုနာ န ပဿတိ, ဒဋ္ဌုံ သမတ္ထော န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခာ** တိ ဇာတိဒုက္ခာဒိဒုက္ခတော။

၂၉၅၁. **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဒုက္ခာ န ပရိမုစ္စတိ, တသ္မာ။ ဩတဒံ ကတွာ ကိံ ဝိသေသံ ဟာပုဏာတီတိ အာဟ **"ဩတဒံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ, ကတွာ နိဗ္ဗာနမေဟိတီ"**တိ။ **ဧဟိတိ** ဟာပုဏိဿတိ။

ဝတ္တက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၅၂. **ဝိဝရိတွာတန** စီဝရံ အပနေတွာ။

၂၉၅၃. **ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပယောဇေန္တိယာ** တိ ယံ ကိဉ္စိ အနာစာရံ ကရောန္တိယာ။ **တတော**တိ တေန အနာစာရသင်္ခါတေန အသဒ္ဓမ္မေန။ **ဘာသန္တိယာ** တိ တစာယ ဘာသန္တိယာ။

၂၉၅၄-၆. **ဒီဃ**န္တိ ဧကပရိက္ခေပတော ဒီဃံ။ **ဝိလီဝေန စ ပဋ္ဋေနာ** တိ သဏှေဟိပိ ဝိလီဝေဟိ ကတပဋ္ဋေန။ **စမ္မပဋ္ဋေနာ**တိ စမ္မမယပဋ္ဋေန။ **ဒုသ္သပဋ္ဋေနာ** တိ သေတဝတ္ထေန။ **ဒုသ္သဝေဏိယာ** တိ ဒုသ္သေန ဂန္ထိတဝေဏိယာ။ **ဒုသ္သဝဋ္ဋိယာ**တိ ဒုသ္သေန ကတဝဋ္ဋိယာ ။ **န ဖာသုကာ နမေတဗ္ဗာ** တိ မဇ္ဈိမသ္သ တနုဘာဝတ္ထာယ ကမအာရိကာ ဝိယ ဖာသုလိကာ န နာမေတဗ္ဗာ။ **ဇဃန**န္တိ မုတ္တကရဏပ္ပဒေသံ။ **အဋ္ဌိကာဒိနာ** တိ ဂေါဇာဏုဋ္ဌိကာဒိနာ။ **န ဃံသာပေယျာ** တိ န ဃဋ္ဋာပေယျ။ ''အဋ္ဌိကာဒိနာ''တိ က္ကာဒံ ''န ဃံသာပေယျာ''တိ က္ကမိနာ စ ''ကောဋ္ဋာပေတိ''တိ က္ကမိနာ ကိရိယာပဒေန စ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။

၂၉၅၇. **''ကောဋ္ဋာပေတိ''** တိ က္ကာဒံ ''ဟတ္ထံ တ''တိအာဒီဟိ ဥပယောဂန္တပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဟတ္ထ**န္တိ အင်္ဂဇာတံ။ **ဟတ္ထကောစ္ဆ**န္တိ ပိဋ္ဌိဟတ္ထံ။ **ဟဒ**န္တိ ဇင်္ဃံ။

၂၉၅၈. **န မုခံ လိမ္ပိတဗ္ဗ**န္တိ ဆဝိပသာဒကရေန တိလသာသပကက္ကာဒိနာ အနေကဝိဓေန လိမ္ပနေန န လိမ္ပိတဗ္ဗံ။ **န စုဏ္ဏေတဗ္ဗ**န္တိ မုခစုဏ္ဏလေပနံ န ကာတဗ္ဗံ။ မနောသိလာယ မုခံ လဉ္ဆန္တိယာ အာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၉၅၉. **အင်္ဂရာဂေ န ကာတဗ္ဗော** တိ ဟလိဒ္ဒိကုင်္ကုမာဒီဟိ သရီရစ္ဆဝိရာဂေ န ကာတဗ္ဗော။ **အဝင်္ဂံ န စ ကာတဗ္ဗ**န္တိ အစ္ဆိနံ ဗဟိ အက္ခိကောဋိယာ လေခံ ဌပေတွာ န အဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ **န ကာတဗ္ဗံ ဝိသေသက**န္တိ ဂဏ္ဍပဒေသေ ဝိစိတ္ရသဏ္ဌာနံ ဝိသေသကံ ဝတ္တဘင်္ဂံ န ကာတဗ္ဗံ။

၂၉၆၀. **ဩလောကနကတော**တိ တတတဟနတော။ **ရာက**တိ ကာမရာဂေန။ **ဩလောကေတု**န္တိ အန္တရဝီထိံ ဝိလောကေတုံ, သာလောကေ န စ ဌာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ သာလောကေ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ဥပမုကာယံ ဒသ္သေန္တီဟိ န ဌာတဗ္ဗံ။ **သနစ္စ**န္တိ နဋ္ဌသမဇ္ဇံ။

၂၉၆၁. **ဂဏိကံ ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ** ဝေသိံ ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ။ **''ဝိက္ကိဏန္တိယာ''** တိ က္ကာဒံ ''သုရ''န္တိအာဒီဟိ ဥပယောဂန္တပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၂၉၆၂. **န စေဝုပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော** တိ အတ္တနော ဝေယျာဝစ္စံ နေဝ ကာရာပေတဗ္ဗော။ တိရစ္ဆာနဂတောပိ အသော တ အသီ တ တိရစ္ဆာနဂတောပိ ကမ္မကရော တ **န စေဝ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော** နေဝ အတ္တနော ဝေယျာဝစ္စံ ကာရာပေတဗ္ဗော။ **အပိ**-သဒ္ဒေန ပဂေဝ မနုသ္သဘူတောတိ ဒီပေတိ။

၂၉၆၃. **''သဗ္ဗနီလာဒိ''**န္တိ က္ကမိနာ –

''သဗ္ဗနီလကမဉ္ဇေဋ္ဌ-ကဏှလောဟိတပီတကေ။
မဟာနာမမဟာရင်္ဂ-ရတ္တေသု''တိ။ (ဝိ. ဝိ. ၅၉၈) –

ဝုတ္တာနိ အကပ္ပိယစီဝရာနိ သင်္ဂဟိတာနိ။ ''နမတကံ နာမ ဧဠကလောမေဟိ ကတံ အတယိမံ စမ္မခဏ္ဍပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၄) **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တတ္တာ, **ဂဏ္ဌိပဒေ** စ ''သန္ထရဏသဒိသော ပိလောတိကာဟိ ကတော ပရိက္ခာရဝိသေသော''တိ ဝုတ္တတ္တာ စ နိပဇ္ဇာယ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော ပရိက္ခာရဝိသေသော **နမတကံ** နာမ။

၂၉၆၅. ဆန္နမ္ပိ ပုရိသဿဥ္ဇနံ "ဗွော"တိ စိန္တေတ္ဝာ ရာဂစိတ္တေန ဩလောကေန္တိယာ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ **သဗ္ဗန္တိ** ဝုတ္တပ္ပကာရံ သဗ္ဗံ။

၂၉၆၆. ဘိက္ခုံ ဒူရတော ပဿိတွာ **တဿ** ဘိက္ခုနော ဒူရတော ဩက္ကမိတွာ န မဂ္ဂေ အဒတ္ဘောတိ ယောဇနာ။

၂၉၆၇. ဘိက္ခုံ **စရန္တိယာ** ဘိက္ခုနိယာ ဘိက္ခုံ ပဿိတွာ ပန ယေန ဘိက္ခုဿ စရတိ, **တံ** ပတ္တံ **နီဟရိတွာ** ဥပရိ ဆာဒေတွာ ဌိတံ သင်္ဃာဋိဥိတံ အပနေတွာ **ဥက္ကုဇ္ဇိ** ဥဒ္ဓံမုခံ ကတွာ ဘိက္ခုနော ဒဿေတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၂၉၆၈. **ဥတုနီနံ** ဘိက္ခုနီနံ **ဥတုကာလေ** သဉ္ဇာတပုပ္ဖေ ကာလေ **သံဝေလ္လိကံ ကာတုံ** ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတုံ မဟေသိနာ ကဋိသုတ္တကံ အနုညာတန္တိ ယောဇနာ, ဣမိနာ အညသ္မိံ ကာလေ ကဋိသုတ္တကံ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ ယထာဟ – "န, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနိယာ သဗ္ဗကာလံ ကဋိသုတ္တကံ ဓာရေတဗ္ဗံ, ယာ ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥတုနိယာ ကဋိသုတ္တက"န္တိ (စူဠဝ. ၄၂၂)။

၂၉၆၉. **ဣတ္ထိပေဟသယုတ** န္တိ ဣတ္ထိဟိ တ ပုရိသေဟိ တ ဣတ္ထိပုရိသေဟိ တ ယုတ္တံ။ ဣတ္ထိပေဟသယုတ္တံ ဟတ္ထဝဋ္ဋကမေဝ တ။ **ဟဋ္ဌက္ကီ** တိ ပဋ္ဌဟေဋ္ဌလိကံ။

၂၉၇၀. **ဂရုဓမ္မေ** တိ သင်္ဃာဒိသေသေ။ **မာနတ္တ** န္တိ ပက္ခမာနတ္တံ။ **သမ္မန္နိတွာ** တိ ဥတ္တိဒုတိယာယ ကမ္မဝာစာယ သမ္မန္နိတွာ။

၂၉၇၁. ယဿာ ဣတ္ထိယာ ပဗ္ဗဇိတကာလေ ဂဗ္ဘော **ဝုဋ္ဌာတိ** ဝိဇာယတိ ယဒိ, ပုတ္တော စေ, **တဿာပိ** အရကမာတု ယာဝ သော အရကော ဝိညုတံ ဟပုဏာတိ, ယာဝ ခာဒိတုံ, ဘုဉ္ဇိတုံ, နဟာယိတုဉ္စ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သက္ကော တိ, တာဝ ဒုတိယာ ဘိက္ခုနီ တထာ သမ္မန္နိတွာ အတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။

၂၉၇၂. **သာ ပန မာတာ** ဘိက္ခုနီ အတ္တနော ပုတ္တံ ဟယေတုံ, ဘောဇေတုံ, မဏ္ဍေတုံ, ဥရေ ကတွာ သယိတုဉ္စ လဘတီတိ ယောဇနာ။

၂၉၇၃. **ဒုတိယိကာယ** ဘိက္ခုနိယာ အရကေန **သဟသေယ္ယံ** ဌပေတွာ ယထာ အညေသု ပုရိသေသု **ဝတ္တိတဗ္ဗံ** ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, တထာ ဧဝ **တသ္မိံ** အရကေ ဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၂၉၇၄. **ဝိဗ္ဘမေနေတ** တိ အတ္တနော ရုစိယာ သေတဝတ္ထာနံ ဂဟဏေနေဝ။ ယထာဟ – "ယသ္မာ သာ ဝိဗ္ဘန္တာ အတ္တနော ရုစိယာ ခန္တိယာ ဩဒါတာနိ ဝတ္ထာနိ နိဝတ္ထာ, တသ္မာယေဝ သာ အဘိက္ခုနီ, န သိက္ခာပစ္စက္ခာနေနာ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၄၃၄)။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။

၂၉၇၅. **ဂတာယာ**တိ ဧတ္ထ "သကာတသာ"တိ သေသော။ ယထာဟ – "ယာ သာ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနီ သကာတသာ တိတ္ထာယတနံ သင်္ကန္တာ, သာ အာဂတာ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာ"တိ။ န ကေဝလံ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာ, ပဗ္ဗဇ္ဇမ္ပိ န လဘတိ။ ဩဒါတာနိ ဂဟေတွာ ဝိဗ္ဘန္တာ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာမတ္တံ လဘတိ။

၂၉၇၆. **ဝန္ဒန** န္တိ ဟာဒေ သမ္ပာဟေတွာ ဝန္ဒနံ။ **သာဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သာဒိတု"န္တိ (စူဠဝ. ၄၃၄) အနုညာတတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထေကေ အာစရိယာ "သစေ ကောတော တ ဥဘတော တ အဝဿုတာ ဟောန္တိ သာ ရတ္တာ, ယထာဝတ္ထုကမေဝာ"တိ ဝဒန္တိ။ ကေ အာစရိယာ "နတ္ထိ ဗွော အာပတ္တီ"တိ ဝဒန္တီတိ ဧဝံ အာစရိယဝါဒံ ဒဿေတွာ "ဣဒံ ဩဒိဿ အနုညာတံ ဝဋ္ဋတီ"တိ **အဋ္ဌကထာသု** ဝုတ္တံ, တံ ပမာဏံ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သာဒိတု"န္တိ (စူဠဝ. ၄၃၄) ဟိ ဝစနေနေဝ ကပ္ပိယံ။

၂၉၇၇. ယာယ ကာယစိ ဝစ္စကုဋိယာ ဝစ္စော န ကာတဗ္ဗော, ဟေဋ္ဌာ ဝိဝဋေ ဥဒ္ဓံ ပဋိစ္ဆန္နေ ပန ဝစ္စံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဟေဋ္ဌာ ဝိဝဋေ ဥပရိ ပဋိစ္ဆန္နေ** တိ **အဋ္ဌကထာယံ** "သစေ ကူပေ ခတော ဟောတိ, ဥပရိ ပန ပဒရမတ္တမေဝ သဗ္ဗဒိ

သာသု ပညာယတိ, ဧဝရူပေပိ ဝဋ္ဋတီ’’တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၄၃၅) ဝုတ္တံ။

၂၉၇၈. **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဘိက္ခုနိဥပဿယအန္တရဃရာဒိသဗ္ဗဋ္ဌာနေသု။ **ဂိလာနာယာ**တိ ယဿာ ဝိနာ ပလ္လင္ကံ န ဖာသု ဟောတိ။ **အဓုပလ္လင္က** န္တိ ဧကေဟဒံ အာဘုဇိတ္ဝာ ကတပလ္လင္ကံ။ သော ဧကံ ပဏ္ဍိံ ဦရုမူလာသန္နံ ကတ္ဝာ ကတရံ ဒူရေ ကတ္ဝာ အာဘုဇိတပလ္လင်္ကော နာမ။

၂၉၇၉. **နရတိတ္ထေ** တိ ပုရိသာနံ နဟာနတိတ္ထေ။ ယထာဟ – ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနိယာ ပုရိသတိတ္ထေ နဟာယိတဗ္ဗံ, ယာ နဟာယေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မဟိလာတိတ္ထေ နဟာယိတု’’န္တိ (စူဠဝ. ၄၃၆)။

၂၉၈၀. ယာ သမဏီ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန တ **တသိတမတ္တိယာ** တသိတကာယ မတ္တိကာယ တ ပဋိသောတေ တ နှာယေယျ, တဿာ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **တသိတ**ဝိသေသနေန အတသိတာ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ ယထာဟ – ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပကတိမတ္တိက’’န္တိ (စူဠဝ. ၄၃၆)။

၂၉၈၁. **အဘုတ္ဝတ**တိ တွေ အာမိသအဂ္ဂံ ဂဟဏမတ္တမ္ပိ အကတ္ဝာ, ပတ္တစီဝရံ ကတိပယဒိဝသာနိပိ အပရိဘု ဥ္ဇိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ သစေ အသပ္ပာယံ, သဗ္ဗမ္ပိ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၉၈၂. အနုပသမ္ပန္နေ အသန္တေ **သဗ္ဗံ** ဘိက္ခူဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ တ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ တ သန္နိဓိကတံ တ သဗ္ဗံ အဇ္ဈောဟရဏီယံ ဘိက္ခူဟိ ပဋိဂ္ဂဟာပေတ္ဝာ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဘိက္ခုနီနံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **‘‘ဘိက္ခုနီနံ ဝဋ္ဋတီ’’** တိ ဣဒံ ပကရဏဝသေန ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခုနီဟိပိ ပဋိဂ္ဂဟာပေတ္ဝာ ဘိက္ခူနမ္ပိ တထာဝိဓံ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ – ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ သန္နိဓိံ ဘိက္ခုနီဟိ ပဋိဂ္ဂဟာပေတ္ဝာ ပရိဘုဥ္ဇိတု’’န္တိ (စူဠဝ. ၄၂၁)။

ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ခန္ဓကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုဗ္ဗိဓကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၈၃. အပလောကနသညိတံ ကမ္မံ, ဉတ္တိကမ္မံ, ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ, ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မန္တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **စတ္တာရီ** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **ဣမာနီ**တိ အနန္တရမေဝ ဝက္ခမာနတ္တာ အာသန္နပစ္စက္ခဝစနံ။ **ကမ္မာနီ** တိ ပရိစ္ဆိန္နကမ္မနိဒ္ဒေသနံ။ **“အပလောကနသအဉတ”**န္တိအာဒိ တေသံ သရူပဒဿနံ။

တတ္ရာယံ သင်္ခေပတော ဝိနိစ္ဆယော (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၁၅; ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၂) – **အပလောကနကမ္မံ** နာမ သီမဋ္ဌက သင်္ဃံ သောဓေတွာ ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒံ အာဟရိတွာ သမဂ္ဂဿ သင်္ဃဿ အနုမတိယာ တံ တံ ဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာ “ရုစ္စတိ သင်္ဃဿာ”တိ တိက္ခတ္တုံ သာဝေတွာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ ဝုစ္စတိ။ **ဉတ္တိကမ္မံ** နာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ သင်္ဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယ ဉတ္တိယာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။ **ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ** နာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ သင်္ဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယ ဉတ္တိယာ, ဧကာယ စ အနုဿာဝနာယာတိ ဧဝံ ဉတ္တိဒုတိယာယ အနုဿာဝနာယ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။ **ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ** နာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ သင်္ဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယ ဉတ္တိယာ, တီဟိ စ အနုဿာဝနာဟီတိ ဧဝံ ဉတ္တိစတုတ္ထာဟိ တီဟိ အနုဿာဝနာဟိ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။ ဉတ္တိ ဒုတိယာ ယဿ အနုဿာဝနဿ တံ **ဉတ္တိဒုတိယံ,** တေန ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ **ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ**။ ဉတ္တိ စတုတ္ထာ ယဿ အနုဿာဝနတ္တယဿ တံ **ဉတ္တိစတုတ္ထံ,** တေန ကာတဗ္ဗံ ကမ္မံ **ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ**။

၂၉၈၄-၇. တေသံ ဌာနဝသေန ဘေဒံ ဒဿေတုမာဟ **“အပလောကနကမ္မ”**န္တိအာဒိ။ နဝန္နံ ဌာနာနံ သမာဟာရော **နဝဋ္ဌာနံ,** “ဂစ္ဆတီ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **ဉတ္တိကမ္မ** န္တိ ဂမနကိရိယာကတ္တုနိဒ္ဒေသနံ။ **နဝဋ္ဌာန** န္တိ ကမ္မနိဒ္ဒေသနံ။ **ဒုတိယ**န္တိ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ။ **သတ္တ** ဌာနာနိ ဂစ္ဆတီတိ ယောဇနာ။

ဣအာနိ တံ ဌာနဘေဒံ သရူပတော ဒဿေတုမာဟ **“နိဿာရဏဥ္စာ”** တိအာဒိ။ နိဿာရဏာဒိ ကမ္မဝိသေသာနံ သညာ။ အပလောကနကမ္မဥ္စ နိဿာရဏံ။ပေ။ ပဉ္စမံ ကမ္မလက္ခဏန္တိ ဣမာနိ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတီတိ ယောဇနာ။

ဧဝံ နာမဝသေန ဒဿိတာနိ နိဿာရဏာဒီနိ အတ္ထတော ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုမာဟ **“နိဿာရဏဥ္စာ”** တိ အာဒိ။ **သမဏုဒ္ဒေသတော** တိ ကဏ္ဍကသာမဏေရတော နိဿာရဏဉ္စ ဩသာရဏဉ္စ ဝဒေတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ ကဏ္ဍကသာမဏေရဿ နိဿာရဏာ တာဒိသာနံယေဝ သမ္မာဝတ္တံ ဒိသွာ ပဝေသနာ “ဩသာရဏာ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဗ္ဗဇန္တေန ဟေတုဘူတေန **ဘဏ္ဍုကံ** ဘဏ္ဍုကမ္မပုစ္ဆနံ ဝဒေယျာတိ အတ္ထော။ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခဿ ကေသစ္ဆေဒနပုစ္ဆနံ **ဘဏ္ဍုကမ္မံ** နာမ။ **ဆန္ဒေန** ဟေတုဘူတေန **ဗ္ရဟ္မဒဏ္ဍကံ** ကမ္မံ ဝဒေတိ ယောဇနာ။ **တထာရူပဿ** **သာ**တိ ဆန္ဒသဒိသဿ မုခရဿ ဘိက္ခုနော ဒုရုတ္တဝစနေန ဃဋ္ဋေန္တဿ။ **ကာတဗ္ဗော** တိ “ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု မုခရော ဘိက္ခူ ဒုရုတ္တဝစနေဟိ ဃဋ္ဋေန္တော ဝိဟရတိ, သော ဘိက္ခု ယံ ဣစ္ဆေယျ, တံ ဝဒေယျ။ ဘိက္ခူဟိ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု နေဝ ဝတ္တဗ္ဗော, န ဩဝဒိတဗ္ဗော, န အနုသာသိတဗ္ဗော။ သင်္ဃံ, ဘန္တေ, ပုစ္ဆာမိ ‘ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဗ္ရဟ္မဒဏ္ဍဿ အနံ ရုစ္စတိ သင်္ဃဿာ’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ပုစ္ဆာမိ။ တတိယမ္ပိ ပုစ္ဆာမိ ‘ဣတ္ထန္နာမဿ, ဘန္တေ, ဘိက္ခုနော ဗ္ရဟ္မဒဏ္ဍဿ အနံ ရုစ္စတိ သင်္ဃဿာ”တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၉၅-၄၉၆) ဧဝံ ဗ္ရဟ္မဒဏ္ဍော ကာတဗ္ဗော။

၂၉၈၈-၉. **“အာပုစ္ဆိတွာတနာ”** တိ ပုဗ္ဗကိရိယာယ “ဂဟိတာယာ”တိ အပရကိရိယာ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗာ, **“ရုစိယာ”**တိ ဧတဿ ဝိသေသနံ။ **ဒေတီ**တိ ဧတ္ထ “အစ္ဆိန္နစီဝရာဒီန”န္တိ သေသော။ သဗ္ဗော သင်္ဃော သန္နိပတိတွာ န **သဗ္ဗသော** သဗ္ဗေ သီမဋ္ဌေ အာဂတာဂတေ ဘိက္ခူ **အာပုစ္ဆိတွာတန** “ဣတ္ထန္နာမေန ပရိက္ခာရေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ရုစ္စတိ တဿ အန”န္တိ ဝိသုံ ပုစ္ဆိတွာ ဂဟိတာယ ဘိက္ခူနံ ရုစိယာ တိက္ခတ္တုံ အပလောကေတွာ စီဝရာဒိပရိက္ခာရံ အစ္ဆိန္နစီဝရာဒီနံ ဒေတိ, ယံ ဧဝံဘူတံ သင်္ဃဿ အနံ, တံ **တဿ** အပလောကနကမ္မဿ ကမ္မလက္ခဏံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ လက္ခီယတီတိ **လက္ခဏံ,** ကမ္မမေဝ လက္ခဏံ, န နိဿာရဏာဒီနီတိ **ကမ္မလက္ခဏံ** ။

၂၉၉၀-၁. ဧဝံ အပလောကနကမ္မဿ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသဝသေန ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဉတ္တိကမ္မဿ
ကမ္မလက္ခဏံ တာဝ ဒဿေတုမာဟ **“နိဿာရဏာ”** န္တိအာဒိ။ ဣတိ **“ဉတ္တိယာ နဝ ဌာနာနီ”** တိ အယမုဒ္ဒေသော ဝ
က္ခမာနေန “ဝိနိစ္ဆယေ”တိအာဒိနိဒ္ဒေသေနေဝ ဝိဘာဝီယတိ။

၂၉၉၂. ဝိနိစ္ဆယေ တိ ဥဗ္ဗာဟိကဝိနိစ္ဆယေ။ **အသမ္ပတ္တေ** တိ နိဋ္ဌံ အဂတေ။ **ထေရဿာ** တိ ဓမ္မကထိကဿ။
တေနေတဟ **“အဝိနယညုနော”**တိ။ **တဿ** “သုဏာန္တု မေ အာယသ္မန္တာ, အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ဓမ္မကထိ
ကော, ဣမဿ နေဝ သုတ္တံ အာဂစ္ဆတိ, နော သုတ္တဝိဘင်္ဂော, သော အတ္ထံ အသလ္လက္ခေတွာ ဗျဉ္ဇနစ္
ဆာယာယ အတ္ထံ ပဋိဗာဟတိ, ယဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, ဣတ္ထန္နာမံ ဘိက္ခုံ ဝုဋ္ဌာပေတွာ အဝသေသာ
ဣမံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေယျာမာ”တိ (စူဠဝ. ၂၃၃) ဧဝံ ဥဗ္ဗာဟိကဝိနိစ္ဆယေ ဓမ္မကထိကဿ ဘိက္ခုနော ယာ နိသ္
သရဏာ ဝုတ္တာ, သာ ဉတ္တိကမ္မေ “နိဿာရဏာ”တိ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

၂၉၉၃-၄. ဥပသမ္ပဒာပေက္ခဿ “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမဿ အာယ
သ္မတော ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော , အနုသိဋ္ဌော သော မယာ, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, ဣတ္ထန္နာမော အာဂစ္
ဆေယျာတိ။ အာဂစ္ဆာဟီ”တိ (မဟာဝ. ၁၂၆) ဝစနပဋိသံယုတ္တဿ သင်္ဃဿ သမ္မုခါနယနံ, သာ ဩသာရဏာ
နာမ။ “အာဂစ္ဆ ဩသာရဏာ”တိ ပဒစ္ဆေဒော။

ဥပောသထဝသေနာပိ, ပဝါရဏာဝသေနာပိ။ ဉတ္တိယာ ဌပိတတ္တာ တိ “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အဇ္ဇု
ပောသထော ပန္နရသော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဥပောသထံ ကရေယျ” (မဟာဝ. ၁၃၄), “သုဏာ
တု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အဇ္ဇ ပဝါရဏာ ပန္နရသီ, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ပဝါရေယျာ”တိ
(မဟာဝ. ၂၁၀) ဥပောသထပဝါရဏာဝသေန ဉတ္တိယာ ဌပိတတ္တာ ဥပောသထော, ပဝါရဏာ တတိ ဣမာနိ ဒွေဝ ဉတ္တိ
ကမ္မာနိ။

“ဥပသမ္ပဒာပေက္ခဉ္ဟိ, အနုသာသေယျဟန္တိ စာ” တိ ဣမိနာ “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, ဣတ္ထန္
နာမော ဣတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ ဣတ္ထန္နာမံ
အနုသာသေယျ”န္တိ (မဟာဝ. ၁၂၆) အယံ ဉာတ္တိ ဂဟိတာ။

၂၉၉၅. “ဣတ္ထန္နာမမဟံ ဘိက္ခုံ, ပုစ္ဆေယျံ ဝိနယန္တိ စာ” တိ ဣမိနာ “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော,
ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ ဣတ္ထန္နာမံ ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျ”န္တိ (မဟာဝ. ၁၅၁) အယံ ဉတ္တိ ဂဟိ
တာ။ **ဧဝမာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန “ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမံ အနုသာသေယ္
ယာ”တိ, “ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ ဣတ္ထန္နာမံ အန္တရာယိကေ ဓမ္မေ ပုစ္ဆေယျ”န္တိ (မဟာဝ.
၁၂၆), “ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမံ အန္တရာယိကေ ဓမ္မေ ပုစ္ဆေယျာ”တိ,
“ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမံ ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျာ”တိ (မဟာဝ. ၁၅၁), “ယဒိ သင်္
ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ ဣတ္ထန္နာမေန ဝိနယံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေယျ”န္တိ (မဟာဝ. ၁၅၂), “ယဒိ သင်္ဃဿ
ပတ္တကလ္လံ, ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမေန ဝိနယံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေယျာ”တိ – (မဟာဝ. ၁၅၂) ဣမာ ဆ ဉတ္
တိယော ဂဟိတာ။ ဧဝံ ပုရိမာ ဒွေဝ, ဣမာ စ ဆာတိ **ဒေသာ** ဣမာ အဋ္ဌ ဉတ္တိယော “သမ္မုတိ”တိ ဝုတ္တာ။

၂၉၉၆. နိဿဋ္ဌစီဝရာဒီနံ အဒာန န္တိ “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, ဣဒံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော နိ
ဿဂ္ဂိယံ သင်္ဃဿ နိဿဋ္ဌံ, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဣမံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော
ဒဒေယျာ”တိ (ပာရာ. ၄၆၄) ဧဝံ နိဿဋ္ဌစီဝရပတ္တာဒီနံ အနံ “အဒာန”န္တိ ဝုစ္စတိ။ **အာပတ္တီနံ ပဋိဂ္ဂဟော** တိ “သုဏာ
တု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု အာပတ္တိံ သရတိ ဝိဝရတိ ဥတ္တာနိံ ကရောတိ ဒေသေတိ, ယဒိ
သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော အာပတ္တိံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ”န္တိ (စူဠဝ. ၂၃၉), “ယ
ဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော အာပတ္တိံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ”န္တိ (စူဠဝ. ၂၃၉)။
တေန ဝတ္တဗ္ဗော “ပဿသိ”တိ။ “အာမ ပဿာမီ”တိ။ “အာယတိံ သံဝရေယျာသီ”တိ။ ဧဝံ အာပတ္တီနံ ပဋိဂ္ဂ
ဟော “ပဋိဂ္ဂဟော”တိ ဝုစ္စတိ။

၂၉၉၇. ပတရုက္ကမုနာ တိ ပတရဏုက္ကမုနာ။ ကထာဗန္ဓဝသေန ဏ-ကာရလောပေါ။ အထ တ ပတရဏံ ပတရောတိ ပတရဏ-သဒ္ဒပရိယာယော **ပတရ**-သဒ္ဒေါ။ **“ဣမံ ဥပေါသထံ ကတ္ဝာ, ကာဋ္ဌေ ပတရယာမိ”**တိ ဣမိနာ “သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တာ အာတသိကာ, ယဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, ဣအနိ ဥပေါသထံ ကရေယျာမ, ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျာမ, အာဂမေ ကာဋ္ဌေ ပတရေယျာမာ”တိ (မဟာဝ. ၂၄၀) အယံ ဉတ္တိ ဥပလက္ခဏတော ဒဿိတာ။ ဧဝံ ကတပတရဏာ “ပစ္စုက္ကမုနာ”တိ မတာ။ ဧတ္ထ စ **ကာဋ္ဌေ**တိ ပုဗ္ဗကတ္တိကမာသဿ ကာဋ္ဌပက္ခုပေါသထေ။ ဣမိနာ စ “အာဂမေ ဇုဏှေ ပတရေယျာမာ”တိ အယံ ဉတ္တိ စ ဥပလက္ခိတာ။ **ဇုဏှေ**တိ အပရကတ္တိကဇုဏှပက္ခဥပေါသထေ။

၂၉၉၈. တိဏဝတ္ထာရကေ တိ တိဏဝတ္ထာရကသမထေ။ **သဗ္ဗပဌမာ ဉတ္တိ** တိ သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကာ ဉတ္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဣတရာ စာ**တိ ဥဘယပက္ခေ ပစ္စေကံ ဌပိတာ ဒွေ ဉတ္တိယော စာတိ ဧဝံ တိဓာ ပဝတ္တံ **တော** ဉတ္တိကမ္မံ ကမ္မလက္ခဏံ **ဣတိ** ဧဝံ ဝုတ္တနယေန “ဝိနိစ္ဆယေ”တိအာဒိနာ ဉတ္တိယာ နဝ ဌာနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ ယောဇနာ။

၂၉၉၉-၃၀၀၀. ဧဝံ ဉတ္တိကမ္မေ နဝ ဌာနာနိ ဒဿေတွာ ဣအနိ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ သတ္တ ဌာနာနိ ဒဿေတုမာဟ **“ဉတ္တိဒုတိယကမ္မမ္ပိ”** တိအာဒိ။ **“ဉတ္တိဒုတိယကမ္မ”** န္တိအာဒိကာ ဥဒ္ဒေသကထာ ဥတ္တာနတ္ထာဝ။

နိဒ္ဒေသေ **ပတ္တနိက္ကုဇ္ဇနာဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပတ္တုက္ကုဇ္ဇနံ ဂဟိတံ။ **နိဿာရောသာရဏာ မတာ** တိ “နိဿာရဏာ, ဩသာရဏာ”တိ စ မတာ။ တတ္ထ ဘိက္ခုူနံ အလာဘာယ ပရိသက္ကနာဒိကေဟိ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ ဥပာသကဿ သင်္ဃေန အသမ္ဘောဂကရဏတ္ထံ ပတ္တနိက္ကုဇ္ဇနဝသေန နိဿာရဏာ စ တသ္သေဝ သမ္မာ ဝတ္တန္တဿ ပတ္တုက္ကုဇ္ဇနဝသေန ဩသာရဏာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကေ **ဝမ္မလိစ္ဆဝိဝတ္ထုသ္မိံ** (စူဠဝ. ၂၆၅) ဝုတ္တာ။

၃၀၀၁. သီမာဒိသမ္မုတိ သမ္မုတိ နာမ။ **သာ ပဉ္စဒသဓာ မတာ**တိ သီမာသမ္မုတိ တိစီဝရေနအဝိပ္ပဝါသသမ္မုတိ သန္ထတသမ္မုတိ ဘတ္တုဒ္ဒေသက သေနာသနဂ္ဂာဟာပက ဘဏ္ဍာဂါရိက စီဝရပဋိဂ္ဂါဟက ယာဂုဘာဇက ဖလဘာဇက ခဇ္ဇဘာဇက အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇက သာဋိယဂ္ဂာဟာပက ပတ္တဂ္ဂာဟာပက အာရာမိကပေသက သာမဏေရပေသကသမ္မုတီတိ ဧဝံ သာ သမ္မုတိ ပဉ္စဒသဝိဓာ မတာတိ အတ္ထော။ ကထိနဿ ဝတ္ထံ, တဿ။ မတောယေဝ **မတကော,** မတကဿ တသော မတကတသော, တဿ **မတကတသသော,** မတကစီဝရဿ။

၃၀၀၂. အာနိသံသခေတ္တဘူတပဉ္စမာသဗ္ဘန္တရေယေဝ ဥဗ္ဘာရော **အန္တရုဗ္ဘာရော** ။ ကုဋိဝတ္ထုဿ, ဝိဟာရဿ ဝတ္ထုနော စ ဒေသနာ ဒေသနာ နာမာတိ ယောဇနာ။

၃၀၀၃. တိဏဝတ္ထာရကေ ဒွိန္နံ ပက္ခာနံ သာဓာရဏဝသေန ဌပေတဗ္ဗဉတ္တိ စ ပစ္ဆာ ပက္ခဒွယေ ဝိသုံ ဝိသုံ ဌပေတဗ္ဗာ ဒွေ ဉတ္တိယော စာတိ တိဿော ဉတ္တိယော ကမ္မတာဓာယ အဘာဝေန ဉတ္တိကမ္မေ “ကမ္မလက္ခဏ”န္တိ ဒဿိတာ, ပစ္ဆာ ဝိသုံ ဝိသုံ ဒွိဓိသု ပက္ခေသု ဝတ္တဗ္ဗာ ဒွေ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မတာ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ “ကမ္မလက္ခဏ”န္တိ ဒဿိတာတိ တံ ဒဿေတုမာဟ **“တိဏဝတ္ထာရကေ ကမ္မေ”** တိ။ **“မောဟာရောပနတာဒိသု”**တိ ဣမိနာ ဟစိတ္တိယေသု ဒဿိတမောဟာရောပနကမ္မဉ္စ အညတဒကဝိဟေသကာရောပနကမ္မာဒိဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဧတ္ထာ**တိ ဣမသ္မိံ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ။ ကမ္မလက္ခဏမေဝ **ကမ္မလက္ခဏတာ** ။

၃၀၀၄-၅. ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန **ဣမေ သတ္တ** ဌာနဘေဒာ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဿ။ ဧဝံ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ သတ္တ ဌာနာနိ ဒဿေတွာ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေ ဌာနဘေဒံ ဒဿေတုမာဟ **“တထာ”**တိအာဒိ။

၃၀၀၆. တဇ္ဇနာဒီန န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နိယဿာဒီနံ ဂဟဏံ။ **တေသံ** သတ္တန္နံ ကမ္မာနံ။ **ပဿဒ္ဓိ** ဝူပသမော။

၃၀၀၇. “ဘိက္ခုနီနံ ဩဝါဒော”တိ ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိ ဖလူပစာရေန ဝုတ္တာ။

၃၀၀၈-၉. မူလပဋိက္ကသ္သော မူလာယ ပဋိကသ္သနာ, ကထာဗန္ဓဝသေန က-ကာရသ္သ ဒွေဝဘာဝေါ။ **ဥက္ခိတ္တ တသ္သာနုဝတ္တိကာ**တိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ ဧကာ ယာဝတတိယကာ, အဋ္ဌ သင်္ဃာဒိသေသာ, အနိယတ္တော စတ္တာကာ ဋ္ဌိ စ ဒွေ, ဣမေ ဧကာဒသ ယာဝတတိယကာ ဘဝန္တိ။ **ဣမေသံ ဝသာ**တိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာဒီနံ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေန ဝုတ္တာနံ, ဣမေသံ သမနုဘာသနကမ္မာနံ ဝသေန။ **ဒသေကာ**တိ ဧကာဒသ။

၃၀၁၁. ဧဝံ စတုန္နမ္ပိ ကမ္မာနံ ဌာနဘေဒံ ဒဿေတွာ အနုဝယတော, ဗျတိရေကတော စ ကာတဗ္ဗပ္ပကာရံ ဒဿေတုမာဟ **“အပလောကနကမ္မဉ္စာ”** တိအာဒိ။ ဉတ္တိယာပိ န ကာရယေ, ဉတ္တိဒုတိယေနပိ န ကာရယေတိ ယောဇနာ။

၃၀၁၂. အပလောကနကမ္မေ ဝုတ္တလက္ခဏေန ဉတ္တိကမ္မာဒီနမ္ပိ ကာတဗ္ဗပ္ပကာရော သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ တံ အဒဿေတွာ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ လဗ္ဘမာနဝိသေသံ ဒဿေတုမာဟ **“ဉတ္တိဒုတိယကမ္မာနီ”** တိအာဒိ။ အပလောကေတွာ ကာတဗ္ဗာနိ လဟုကာနိပိ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မာနိ အတ္ထီတိ ယောဇနာ။ တာနိ ပန ကတမာနီတိ အာဟ **“သဗ္ဗာ သမ္မုတိယော သိယု”**န္တိ။ ဧတ္ထ သီမာသမ္မုတိံ ဝိနာ သေသာ တိစီဝရေနအဝိပ္ပဝာသသမ္မုတိအာဒယော သဗ္ဗာပိ သမ္မုတိယောတိ အတ္ထော။

၃၀၁၃. သေသာနီတိ ယထာဝုတ္တေဟိ သေသာနိ သီမာသမ္မုတိအာဒီနိ ဆ ကမ္မာနိ။ **န ဝဋ္ဋတီ** တိ န ဝဋ္ဋန္တိ, ကထာဗန္ဓဝသေန န-ကာရလောပေါ။ ယထာဟ ‘‘သီမာသမ္မုတိ, သီမာသမူဟနနံ, ကထိနဒာနံ, ကထိနုဒ္ဓာရော, ကုဋိဝတ္ထုဒေသနာ, ဝိဟာရဝတ္ထုဒေသနာတိ ဣမာနိ ဆ ကမ္မာနိ ဂရုကာနိ အပလောကေတွာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ, ဉတ္တိဒုတိယကမ္မ တစံ သာဝေတွာဝ ကာတဗ္ဗာနီ’’တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၂)။ **“အပလောကေတွာ ကာတုံ ပန န ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ, ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝသေနာပိ ကာတုံ န ဝဋ္ဋန္တေဝ။ တေနေတမာ **“ယထာဝုတ္တနယေနေဝ, တေန တေနေဝ ကာရယေ”**တိ, ယော ယော နယော တံ တံ ကမ္မံ ကာတုံ ဝုတ္တော, တေနေဝ တေနေဝ နယေနာတိ အတ္ထော။

စတုဗ္ဗိဓကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ။

ကမ္မဝိပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၁၄. ကမ္မာနံ ဝိပတ္တိယာ ဒဿိတာယ သမ္ပတ္တိပိ ဗျတိရေကတော ဝိညာယတီတိ ကမ္မဝိပတ္တိံ တာဝ ဒဿေတုမာဟ **"ဝတ္ထုတော"**တိအာဒိ။ ဝသတိ ဧတ္ထ ကမ္မသင်္ခာတံ ဖလံ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ **ဝတ္ထု,** ကမ္မဿ ပဓာနကာရဏံ, တတော **ဝတ္ထုတော** စ။ **အနုဿာဝနသီမတော** တိ အနုဿာဝနတော, သီမတော စ။ **ပဋ္ဌေတ** တိ ဧဝကာရေန ကမ္မအေသာနံ ဓော်ပရမတံ ဒဿေတိ။

၃၀၁၅. ယထာနိက္ခိတ္တကမ္မအေသမာတိကာနုက္ကမေ ကမ္မဝိပတ္တိံ ဝိဘဇိတ္တ ဒဿေတုမာဟ **"သမ္မုခါ"** တိအာဒိ။ သင်္ဃဓမ္မဝိနယပုဂ္ဂလသမ္မုခါသင်္ခာတံ စတုဗ္ဗိဓံ သမ္မုခါဝိနယံ ဥပနေတ္တ ကာတဗ္ဗံ ကမ္မံ **သမ္မုခါကရဏီယံ** နာမ။

တတ္ထ ယာဝတိကာ ဘိက္ခူ ကမ္မပတ္တာ, တေ အာဂတာ ဟောန္တိ, ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အာဟဋော ဟောတိ, သမ္မုခိဘူတာ န ပဋိက္ကောသန္တိ, အယံ **သင်္ဃသမ္မုခတာ** ။ ယေန ဓမ္မေန ယေန ဝိနယေန ယေန သတ္ထုသာသနေန သင်္ဃော တံ ကမ္မံ ကရောတိ, အယံ **ဓမ္မသမ္မုခတာ, ဝိနယသမ္မုခတာ** ။ တတ္ထ **ဓမ္မော** တိ ဘူတံ ဝတ္ထု။ **ဝိနယော**တိ စောဒနာ စေဝ သာရဏာ စ။ **သတ္ထုသာသနံ** နာမ ဉတ္တိသမ္ပဒာ စေဝ အနုဿာဝနသမ္ပဒာ စ။ ယဿ သင်္ဃော တံ ကမ္မံ ကရောတိ, တဿ သမ္မုခဘာဝေါ **ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာ** ။ ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓေန သမ္မုခါဝိနယေန ယံ သင်္ဃကမ္မံ "ကရဏီယ"န္တိ ဝုတ္တံ, **တံ အသမ္မုခါ ကရောတိ** စတုဗ္ဗိဓလက္ခဏတော ဧကမ္ပိ ပရိဟာပေတ္တ ကရောတိ, တံ ကမ္မံ **ဝတ္ထုဝိပန္နံ** သမ္မုခါဝိနယသင်္ခာတေန ဝတ္ထုနာ ဝေကလ္လံ "အဓမ္မကမ္မ"န္တိ ပဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။

၃၀၁၆-၈. ဧဝံ သမ္မုခါကရဏီယေ ဝတ္ထုတော ကမ္မဝိပတ္တိံ ဒဿေတ္တ အသမ္မုခါကရဏီယံ ဝိဘဇိတ္တ ဒဿေတုမာဟ **"အသမ္မုခါ"** တိအာဒိ။

ဒေဝဒတ္တဿ ကတံ **ပကာသနီယကမ္မဥ္စ** ။ သေက္ခသမ္မုတိ ဥမ္မတ္တကသမ္မုတီတိ ယောဇနာ။ အဝန္ဒိယကမ္မံ ပုဂ္ဂလသီသေန **"အဝန္ဒိယော"** တိ ဝုတ္တံ။ အဓုကာသိယာ ဂဏိကာယ အနုညာတာ ဒူတေန ဥပသမ္ပဒာ **ဒူတူပသမ္ပဒာ** ။ ဣတိ ဣမာနိ အဋ္ဌ ကမ္မာနိ ဌပေတ္တန သေသာနိ ပန **သဗ္ဗသော** သဗ္ဗာနိ ကမ္မာနိ "သမ္မုခါကရဏီယာနီ"တိ သောဘန ဂမနာဒီဟိ **သုဂတော** သတ္ထာ **အဗ္ရဝိ** ကထေသီတိ ယောဇနာ။

၃၀၁၉-၂၀. ဧဝံ ဝတ္ထုတော ကမ္မဝိပတ္တိံ ဒဿေတ္တ ဉတ္တိတော ဒဿေတုမာဟ **"ဉတ္တိတော"** တိအာဒိ။ **ဝိပဇ္ဇနနယာ**တိ ဝိနယဝိပဇ္ဇနက္ကမာ။ **ဝတ္ထုံ န ပရာမသတိ** တိ ယဿ ဥပသမ္ပဒါဒိကမ္မံ ကရောတိ, တံ န ပရာမသတိ တဿ နာမံ န ဂဏှာတိ။ "သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ ဓမ္မရက္ခိတော အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော"တိ ဝဒတိ။ ဧဝံ ဝတ္ထုံ န ပရာမသတိ။

သင်္ဃံ န ပရာမသတီ တိ သင်္ဃဿ နာမံ န ပရာမသတိ တဿ နာမံ န ဂဏှာတိ။ "သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ ဓမ္မရက္ခိတော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, အယံ ဓမ္မရက္ခိတော"တိ ဝဒတိ။ ဧဝံ သင်္ဃံ န ပရာမသတိ။

ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတီတိ ယော ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ဥပဇ္ဈာယော, တံ န ပရာမသတိ တဿ နာမံ န ဂဏှာတိ။ "သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ ဓမ္မရက္ခိတော အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ ဓမ္မရက္ခိတော ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော"တိ ဝဒတိ။ ဧဝံ ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတိ။

ဉတ္တိံ န ပရာမသတီ တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဉတ္တိံ န ပရာမသတိ, ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ ဉတ္တိံ အဌပေတ္တ ဒွိက္ခတ္တုံ ကမ္မဝါစာယ ဧဝ အနုဿာဝနကမ္မံ ကရောတိ, ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေပိ ဉတ္တိံ အဌပေတ္တ စတုက္ခတ္တုံ ကမ္မ

မတစာယ ဝေ အနုသ္သာဝနကမ္မံ ကရောတိ။ ဝေံ ဉတ္တိံ န ပရာမသတိ။

ပစ္ဆာ တ ဉတ္တိံ ဌပေတီ တိ ပဌမံ ကမ္မတစာယ အနုသ္သာဝနကမ္မံ ကတွာ ''သော ဉတ္တိ''တိ ဝတွာ ''ခမတိ သင်္ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ, ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ''တိ ဝဒတိ။ ဧဝံ ပစ္ဆာ ဉတ္တိံ ဌပေတိ။ **ပဋ္ဌပေတောဟီ**တိ ဧတေဟိ ပဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ။

၁၀၂၁-၂. ဧဝံ ဉတ္တိတော ကမ္မဝိပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အနုသ္သာဝနတော ဒဿေတုမာဟ **''အနုသ္သာဝနတော''**တိအာဒိ။ အနုသ္သာဝနတော ကမ္မအေသာ ပဋ္ဌ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။ **''န ပရာမသတိ ဝတ္ထုံ တ''** တိအာဒီသု ဝတ္ထုအာဒီနိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧဝံ ပန နေသံ အပရာမသနံ ဟောတိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၅) – ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော''တိ ပဌမာနုသ္သာဝနေ တ ''ဒုတိယမ္ပိ ဧတမတ္ထံ ဝဒါမိ။ တတိယမ္ပိ ဧတမတ္ထံ ဝဒါမိ, ''သုဏာတု မေ ဘန္တေ သင်္ဃော''တိ ဒုတိယတတိယာနုသ္သာဝနေသု တ ''အယံ ဓမ္မရက္ခိတော အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာ''တိ ဝဒန္တော ဝတ္ထုံ န ပရာမသတိ နာမ။

''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ ဓမ္မရက္ခိတော''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, အယံ ဓမ္မရက္ခိတော''တိ ဝဒန္တော သင်္ဃံ န ပရာမသတိ နာမ။

''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ ဓမ္မရက္ခိတော အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ ဓမ္မရက္ခိတော ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော''တိ ဝဒန္တော ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတိ နာမ။

သာဝနံ ဟာပေတီတိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ကမ္မတစာယ အနုသ္သာဝနံ န ကရောတိ, ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ ဒွိက္ခတ္တုံ ဉတ္တိမေဝ ဌပေတိ, ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေ စတုက္ခတ္တုံ ဉတ္တိမေဝ ဌပေတိ။ ဧဝံ အနုသ္သာဝနံ ဟာပေတိ။ ယောပိ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ ဧကံ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ဧကံ ကမ္မတစံ အနုသ္သာဝေန္တော အက္ခရံ တ ဆဍ္ဍေတိ, ပဒံ တ ဒုရုတ္တံ ကရောတိ, အယမ္ပိ အနုသ္သာဝနံ ဟာပေတိယေဝ။ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေ ပန ဧကံ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ သကိမေဝ တ ဒွိက္ခတ္တုံ တ ကမ္မတစာယ အနုသ္သာဝနံ ကရောန္တောပိ အက္ခရံ တ ပဒံ တ ဆဍ္ဍေန္တောပိ ဒုရုတ္တံ ကရောန္တောပိ အနုသ္သာဝနံ ဟာပေတိယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒုရုတ္တံ ကရောတီ တိ ဧတ္ထ ပန အယံ ဝိနိစ္ဆယော (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၅) – ယော ဟိ အညသ္မိံ အက္ခရေ ဝတ္တဗ္ဗေ အညံ ဝဒတိ, အယံ ဒုရုတ္တံ ကရောတိ နာမ။ တသ္မာ ကမ္မတစံ ကရောန္တေန ဘိက္ခုနာ ယွတာယံ –

> ''သိထိလံ ဓနိတဥ္စ ဒီဃရဿံ။
> ဂရုကံ လဟုကဥ္စ နိဂ္ဂဟိတံ။
> သမ္ဗန္ဓံ ဝဝတ္ထိတံ ဝိမုတ္တံ။
> ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒေါ''တိ။ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၅) –

ဝုတ္တော , အယံ သုဋ္ဌု ဥပလက္ခေတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ ဟိ **သိထိလံ** နာမ ပဉ္စသု ဝဂ္ဂေသု ပဌမတတိယံ။ **ဓနိတံ** နာမ တေသွေဝ ဒုတိယစတုတ္ထံ။ **ဒီဃ**န္တိ ဒီဃေန ကာလေန ဝတ္တဗ္ဗံ အာကာရာဒိ ။ **ရဿ** န္တိ တတော ဥပမုကာလေန ဝတ္တဗ္ဗံ အာကာရာဒိ။ **ဂရုက**န္တိ ဒီဃမေဝ, ယံ တ ''အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတတ္ထေရဿ, ယဿ နက္ခမတီ''တိ ဧဝံ သံယောဂပရံ ကတွာ ဝုစ္စတိ။ **လဟုက**န္တိ ရဿမေဝ, ယံ တ ''အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတထေရဿ, ယဿ န ခမတီ''တိ ဧဝံ အသံယောဂပရံ ကတွာ ဝုစ္စတိ။ **နိဂ္ဂဟိတ** န္တိ ယံ ကရဏာနိ နိဂ္ဂဟေတွာ အဝိဿဇ္ဇေတွာ အဝိဝဋေန မုခေန အနုနာသိကံ ကတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **သမ္ဗန္ဓ** န္တိ ယံ ပရပဒေန သမ္ဗန္ဓိတွာ ''တုဏှဿာ''တိ တ ''တုဏှိဿာ''တိ တ ဝုစ္စတိ။ **ဝဝတ္ထိတ** န္တိ ယံ ပရပဒေန အသမ္ဗန္ဓံ ကတွာ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ''တုဏှီ အဿာ''တိ တ ''တုဏှ အဿာ''တိ တ ဝုစ္စတိ။ **ဝိမုတ္တ**န္တိ ယံ ကရဏာနိ အနိဂ္ဂဟေတွာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဝဋေန မုခေန အနုနာသိကံ အကတွာ ဝုစ္စတိ။

တတ္ထ ‘‘သုဏာတု မေ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ တ-ကာရဿ ထ-ကာရံ ကတွာ ‘‘သုဏာထု မေ’’တိ ဝစနံ **သိထိလဿ ဓနိတကရဏံ** နာမ, တထာ ‘‘ပတ္တကလ္လံ, ဧသာ ဉတ္တိ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ‘‘ပတ္ထကလ္လံ, ဧသာ ဉတ္ထိ’’တိအာဒိဝစနဉ္စ။ ‘‘ဘန္တေ သင်္ဃော’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဘကာရဃကာရာနံ ဗကာရဂကာရေ ကတွာ ‘‘ဗန္တေ သံဂေ’’တိ ဝစနံ **ဓနိတဿ သိထိလကရဏံ** နာမ။ ‘‘သုဏာတု မေ’’တိ ဝိဝဋေန မုခေန ဝတ္တဗ္ဗေ ပန ‘‘သုဏံတု မေ’’တိ ဝ ‘‘ဧသာ ဉတ္တိ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ‘‘ဧသံ ဉတ္တိ’’တိ ဝ အဝိဝဋေန မုခေန အနုနာသိကံ ကတွာ ဝစနံ **ဝိမုတ္တဿ နိဂ္ဂဟိတဝစနံ** နာမ။ ‘‘ပတ္တကလ္လ’’န္တိ အဝိဝဋေန မုခေန အနုနာသိကံ ကတွာ ဝတ္တဗ္ဗေ ‘‘ပတ္တကလ္လာ’’တိ ဝိဝဋေန မုခေန အနုနာသိကံ အကတွာ ဝစနံ **နိဂ္ဂဟိတဿ ဝိမုတ္တဝစနံ** နာမ။ ဣတိ သိထိလေ ကတ္တဗ္ဗေ ဓနိတံ, ဓနိတေ ကတ္တဗ္ဗေ သိထိလံ, ဝိမုတ္တေ ကတ္တဗ္ဗေ နိဂ္ဂဟိတံ, နိဂ္ဂဟိတေ ကတ္တဗ္ဗေ ဝိမုတ္တန္တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ ဗျဉ္ဇနာနိ အန္တောကမ္မဝါစာယ ကမ္မံ ဒူသေန္တိ။ ဧဝံ ဝဒန္တော ဟိ အညသ္မိံ အက္ခရေ ဝတ္တဗ္ဗေ အညံ ဝဒတိ, ဒုရုတ္တံ ကရောတီတိ ဝုစ္စတိ။

ဣတရေသု ပန ဒီဃရဿာဒီသု ဆသု ဗျဉ္ဇနေသု ဒီဃဋ္ဌာနေ ဒီဃမေဝ, ရဿဋ္ဌာနေ စ ရဿမေဝာတိ ဧဝံ ယထာဋ္ဌာနေ တံ တဒေဝ အက္ခရံ ဘာသန္တေန အနုက္ကမာဂတံ ပဝေဏိံ အဝိနာသေန္တေန ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ။ သစေ ပန ဧဝံ အကတွာ ဒီဃေ ဝတ္တဗ္ဗေ ရဿံ, ရဿေ ဝ ဝတ္တဗ္ဗေ ဒီဃံ ဝဒတိ , တထာ ဂရုကေ ဝတ္တဗ္ဗေ လဟုကံ, လဟုကေ ဝ ဝတ္တဗ္ဗေ ဂရုကံ ဝဒတိ, သမ္ဗန္ဓေ ဝ ပန ဝတ္တဗ္ဗေ ဝဝတ္ထိတံ, ဝဝတ္ထိတေ ဝ ဝတ္တဗ္ဗေ သမ္ဗန္ဓံ ဝဒတိ, ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ကမ္မဝါစာ န ကုပ္ပတိ။ ဣမာနိ ဟိ ဆ ဗျဉ္ဇနာနိ ကမ္မံ န ကောပေန္တိ။

ယံ ပန သုတ္တန္တိကတ္ထေရာ ‘‘ဒ-ကာရော တ-ကာရမာပဇ္ဇတိ, တ-ကာရော ဒ-ကာရမာပဇ္ဇတိ, စ-ကာရော ဇ-ကာရမာပဇ္ဇတိ, ဇ-ကာရော စ-ကာရမာပဇ္ဇတိ, ယ-ကာရော က-ကာရမာပဇ္ဇတိ, က-ကာရော ယ-ကာရမာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဒ-ကာရာဒီသု ဝတ္တဗ္ဗေသု တ-ကာရာဒိဝစနံ န ဝိရုဇ္ဈတီ’’တိ ဝဒန္တိ, တံ ကမ္မဝါစံ ပတွာ န ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ ဝိနယဓရေန နေဝ ဒ-ကာရော တ-ကာရော ကာတဗ္ဗော။ပေ.။ န က-ကာရော ယ-ကာရော။ ယထာပါဠိယာ နိရုတ္တိံ သောဓေတွာ ဒသဝိဓာယ ဗျဉ္ဇနနိရုတ္တိယာ ဝုတ္တဒောသေ ပရိဟရန္တေန ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ။ ဣတရထာ ဟိ သာဝနံ ဟာပေတိ နာမ။

အသမယေ သာဝေတီတိ သာဝနာယ အကာလေ အနဝကာသေ ဉတ္တိံ အဋ္ဌပေတွာ ပဌမံယေဝ အနုဿာဝနကမ္မံ ကတွာ ပစ္ဆာ ဉတ္တိံ ဌပေတိ။ ဣတိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ အနုဿာဝနတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တိ။ တေနာဟ – **‘‘ဧဝံ ပန ဝိပဇ္ဇန္တိ, အနုဿာဝနတောပိ စာ’’** တိ။

၁၀၂၃. ဧဝံ အနုဿာဝနတော ကမ္မဝိပတ္တိံ ဒဿေတွာ သီမတော ကမ္မဝိပတ္တိ ဥပောသထက္ခန္ဓကကထာယ ဝုတ္တနယာ ဧဝါတိ တမေဝ အတိဒိသန္တော အာဟ **‘‘ကောဒသဟိ။ပေ။ မယာ’’**တိ။ ကမ္မဒေါသောယေဝ **ကမ္မဒေါသတာ။ တာဝ** ပဌမံ။

၁၀၂၄-၇. ဧဝံ သီမတော ကမ္မဝိပတ္တိံ အတိဒေသတော ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပရိသဝသေန ဒဿေတုမာဟ **‘‘စတုဝဂ္ဂေနာ’’**တိအာဒိ။ **ကမ္မပတ္တာ**တိ ဧတ္ထ ‘‘စတ္တာရော ပကတတ္တာ’’တိ သေသော။ ယထာဟ – ‘‘စတုဝဂ္ဂကရဏေ ကမ္မေ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ပကတတ္တာ ကမ္မပတ္တာ’’တိ (ပရိ. ၄၉၇)။ ဧတ္ထ စ **ပကတတ္တာ** နာမ အနုက္ခိတ္တာ အနိဿာရိတာ ပရိသုဒ္ဓသီလာ စတ္တာရော ဘိက္ခူ။ **ကမ္မပတ္တာ** ကမ္မဿ အရဟာ အနုစ္ဆဝိကာ သာမိနော။ န တေဟိ ဝိနာ တံ ကမ္မံ ကရီယတိ, န တေသံ ဆန္ဒော ဧတိ ပါရိသုဒ္ဓိ ဧတိ။ **အနာဂတာ**တိ ပရိသာယ ဟတ္ထပါသံ အနာဂတာ။ **ဆန္ဒော** တိ ဧတ္ထ ‘‘ဆန္ဒာရဟာန’’န္တိ သေသော။ ယထာဟ ‘‘အဝသေသာ ပကတတ္တာ ဆန္ဒာရဟာ’’တိ။ ဣမိနာ အယမတ္ထော ဒီပိတော ဟောတိ – ‘‘အဝသေသာ ပန သစေပိ သဟဿမတ္တာ ဟောန္တိ, သစေ သမာနသံဝါသကာ, သဗ္ဗေ ဆန္ဒာရဟာဝ ဟောန္တိ, ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိံ ဒတွာ အာဂစ္ဆန္တု ဝါ မာ ဝါ, ကမ္မံ ပန တိဋ္ဌတီ’’တိ။ **သမ္မုခါ** တိ သမ္မုခီဘူတာ။

တိဝဂ္ဂိကော တိ ကမ္မပတ္တာနာဂမနဆန္ဒာနာဟရဏပဋိက္ကောသနသင်္ခါတအင်္ဂတ္တယယုတ္တော။ **ဒေါသော** ကမ္မဝိပတ္တိလက္ခဏော။ **ပရိသာယ ဝသာ သိယာ**တိ ပရိသဝသေန ဟောတိ။

ပဋိုသေဓန္တိ တိ ပဋိက္ကောသန္တိ။ **ဒုတိယေ စတုဝဂ္ဂိကေ** ကမ္မေ ဒုဝဂ္ဂိကော ဒေါသော ပရိသာယ ဝသာ သိယာ တိ ယောဇနာ။

ဧတ္ထ တေသိံ တတိယေ စတုဝဂ္ဂေ **ပဋိက္ကောသော အတ္ထိ,** န ဥတ္တရေ ပရိသအေသာတိ ကေဝဂ္ဂကော အေသော ပရိသာယ ဝသာ သိယာတိ ယောဇနာ။ ဒုဝဂ္ဂ ယုတ္တပရိသာအေသသ္သ ဒုတိယံ ဒေသိတတ္တာ ဒုဝဂ္ဂ ယုတ္တ ပရိသာအေသော ''ဒုတိယော''တိ ဝုတ္တော။ တထာ တတိယံ ဒေသိတတ္တာ ကေဝဂ္ဂယုတ္တော တတိယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဉ္ကမမေဝ နယံ ပဉ္စဝဂ္ဂါဒိသင်္ဃတ္တယသ္သ အတိဒိသန္တော အာဟ **"ဧဝံ။ပေ။ တိဝိဓေသုပိ"**တိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒသဝ ဂ္ဂဝီသတိဝဂ္ဂသင်္ဃာနံ ဂဟဏံ။

၃၀၂၈. ဧဝံ စတူသု သင်္ဃေသု စတုန္နံ တိကာနံ ဝသေန ပရိသတော ကမ္မဝိပတ္တိယာ ဒွတဒသဝိဓတံ ဒသ္သေတုမာ ဟ **"စတုတ္ထိကာ"** တိ။ အနုတဒေန **"ဒသ ဒွေဝ သိယု"**န္တိ ဝိဓိယတိ။ ပရိသာဝသာ စတုတ္ထိကာ အေသာ **ဒသ ဒွေဝ** ဒွတ ဒသ သိယုန္တိ ယောဇနာ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဧတေသု ''ဝတ္ထုတော''တိအာဒိနာ ဝုတ္တေသု ပဉ္စသု ကမ္မအေသေသု, နိဒ္ဒာရဏေ ဘုမ္မံ။ **"ပရိသာဝသာ"**တိ ဉ္ကဒံ နိဒ္ဒာရေတဗ္ဗံ။ **ကမ္မာနိ** တိ အပလောကနာဒီနိ စတ္တာရိ။ ဧတ္ထ စ စတုဝဂ္ဂါဒိကရဏီ ယေသု ကမ္မေသု ပကတတ္တေန ကမ္မတစံ သာဝေတဒွတ ကတမေဝ ကမ္မံ ကမ္မပတ္တေန ကတံ ဟောတိ။ ကမ္မပတ္တေ ပကတတ္တေ ဌပေတဒွတ အပကတတ္တေန ကေနစိ, ကေဝလေနေဝ ကမ္မတစံ သာဝေတဒွတ ကတံ အပကတတ္တကမ္မပတဒွ တလက္ခဏာဘာတ, ကမ္မပတ္တေန စ ကမ္မတစာယ အသ္သာဝိတတ္တာ အနုသ္သာဝနအေသေန ဝိပန္နံ ဟောတီတိ ဝေဒိ တဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဟေရာဏကဝိနယဓရတ္ထေရာ ကမ္မဝိပတ္တိသင်္ကာပရိဟာရတ္ထံ ဒွီဟိ တီဟိ ကေတော ကမ္မတစံ သာဝယန္တိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော, ဝိတ္ထာရော ပန ပရိတရာဝသာနေ **ဟဋ္ဌိယာ** (ပရိ. ၄၈၂ အာဒယော) တ **အဋ္ဌကထာယ** (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၂ အာဒယော) စ ဂဟေတဗ္ဗော။

ကမ္မဝိပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ။

ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၂၉. **ဆတ္တံ ပဏ္ဏမယံ ကိဉ္စီ**တိ တာလပဏ္ဏာဒိပဏ္ဏစ္ဆဒနံ ယံ ကိဉ္စိ ဆတ္တံ။ **ဗဟီ**တိ ဥပရိ။ **အန္တော**တိ ဟေဋ္ဌာ။ **သိဗ္ဗိတု**န္တိ ရူပံ ဒဿေတုံ သူစိကမ္မံ ကာတုံ။

၃၀၃၀. **ပဏ္ဏေ**တိ ဆဒနပဏ္ဏေ။ **အဍ္ဎစန္ဒ**န္တိ အဍ္ဎစန္ဒာကာရံ။ **မကရဒန္တက**န္တိ မကရဒန္တာကာရံ, ယံ "ဂိရိကူဋ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဆိန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ မုခဝဋ္ဋိယာ နာမေတွာ ဗဒ္ဓပဏ္ဏကောဋိယာ ဝါ မတ္ထကမဏ္ဍလကောဋိယာ ဝါ ဂိရိကူဋာဒိံ ကရောန္တိ, ဣမိနာ တံ ပဋိက္ခိတ္တံ။ **ဒဏ္ဍေ**တိ ဆတ္တဒဏ္ဍေ။ **ဃဋက**န္တိ ဃဋာကာရော။ **ဝါဠရူပံ ဝါ**တိ ဗျဂ္ဃာဒိဝါဠာနံ ရူပကံ ဝါ။ **လေခာ**တိ ဥက္ကိရိတွာ ဝါ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ စိတ္တကမ္မဝသေန ဝါ ကတရာဇိ။

၃၀၃၁. **ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ** သုတ္တာနံ အန္တရေ နီလာဒိ**ဧကဝဏ္ဏေန** သုတ္တေန ထိရတ္ထံ ဆတ္တံ အန္တော စ ဗဟိ စ **သိဗ္ဗိတုံ ဝါ** ဆတ္တဒဏ္ဍဂ္ဂါဟကသလာက**ပဉ္ဇရံ** ထိရတ္ထံ ဝိနန္ဓိတုံ ဝါ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **"ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ ဧကဝဏ္ဏေန ထိရတ္ထ"**န္တိ ဣမိနာ အနေကဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌတ္ထာယ သိဗ္ဗိတုဉ္စ ဝိနန္ဓိတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။

ပေါတ္ထကေသု ပန **"ပဉ္စဝဏ္ဏေန ဝါ"**တိ ပါဌော ဒိဿတိ, တဿ ဧကဝဏ္ဏေန, ပဉ္စဝဏ္ဏေန ဝါ သုတ္တေန ထိရတ္ထံ သိဗ္ဗိတုံ, ဝိနန္ဓိတုံ ဝါ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ ဟောတိ, သော ဧတ္ထေဝ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေန –

"ပဉ္စဝဏ္ဏေန သုတ္တေန၊ သိဗ္ဗိတုံ န စ ဝဋ္ဋတီ"တိ –

ပါဌေန စ "ကေစိ တာလပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ အန္တော ဝါ ဗဟိ ဝါ ပဉ္စဝဏ္ဏေန သုတ္တေန သိဗ္ဗန္တာ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ ကရောန္တိ, တံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဧကဝဏ္ဏေန ပန နီလေန ဝါ ပီတကေန ဝါ ယေန ကေနစိ သုတ္တေန အန္တော ဝါ ဗဟိ ဝါ သိဗ္ဗိတုံ ဆတ္တဒဏ္ဍဂ္ဂါဟကံ သလာကပဉ္ဇရံ ဝါ ဝိနန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တဉ္စ ခော ထိရကရဏတ္ထံ, န ဝဏ္ဏမဋ္ဌတ္ထာယာ"တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယ) **အဋ္ဌကထာ**ပါဌေန စ ဝိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ သော န ဂဟေတဗ္ဗော။

၃၀၃၂. **လေခာ ဝါ ပန ကေဝလာ**တိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ သလာကလေခာ ဝါ။ **ဆိန္ဒိတွာ**တိ ဥက္ကိရိတွာ ကတံ ဆိန္ဒိတွာ။ **ဃံသိတွာ**တိ စိတ္တကမ္မာဒိဝသေန ကတံ ဃံသိတွာ။

၃၀၃၃. **ဒဏ္ဍဗုန္ဒမှီ**တိ ဆတ္တဒဏ္ဍဿ ပဉ္ဇရေ ဂါဟဏတ္ထာယ ဖာလိတဗုန္ဒမှိ, မူလေတိ အတ္ထော။ အယမေတ္ထ **နိဿန္ဒေဟေ** ဝုတ္တနယော။ **ခုဒ္ဒသိက္ခာဂဏ္ဌိပဒေ** ပန "ဆတ္တပိဏ္ဍိယာ မူလေ"တိ ဝုတ္တံ။ **အဟိဆတ္တကသဏ္ဌာန**န္တိ ဖုလ္လအဟိဆတ္တာကာရံ။ ရဇ္ဇုကေဟိ ဂါဟာပေတွာ ဒဏ္ဍေ ဗန္ဓန္တိ, တသ္မိံ ဗန္ဓဋ္ဌာနေ ဝလယမိဝ **ဥက္ကိရိတွာ** ဥဋ္ဌာပေတွာ။ **ဗန္ဓနတ္ထာယာ**တိ ဝါတေန ယထာ န စလတိ, ဧဝံ ရဇ္ဇူဟိ ဒဏ္ဍေ ပဉ္ဇရဿ ဗန္ဓနတ္ထာယ။ ဥက္ကိရိတွာ ကတာ လေခာ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ – "ဝါတပ္ပဟာရေန အစလနတ္ထံ ဆတ္တမဏ္ဍလိကံ ရဇ္ဇုကေဟိ ဂါဟာပေတွာ ဒဏ္ဍေ ဗန္ဓန္တိ, တသ္မိံ ဗန္ဓနဋ္ဌာနေ ဝလယမိဝ ဥက္ကိရိတွာ လေခံ ဌပေန္တိ, သာ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ "သစေပိ န ဗန္ဓန္တိ, ဗန္ဓနာရဟဋ္ဌာနတ္တာ ဝလယံ ဥက္ကိရိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

၃၀၃၄. **သမံ သတပဒါဒီန**န္တိ သတပဒါဒီဟိ သဒိသံ, တုလျတ္ထေ ကရဏဝစနပ္ပသင်္ဂေ သာမိဝစနံ။

၃၀၃၅. **ပတ္တဿ ပရိယန္တေ ဝါ**တိ အနုဝါတဿ ဥဘယပရိယန္တေ ဝါ။ **ပတ္တမုခေပိ ဝါ**တိ ဒွိန္နံ အာရာမဝိတ္ထာရပတ္တာနံ သင်္ဃဋိတဋ္ဌာနေ ကဏ္ဏေပိ ဝါ, ဧကဿေဝ ဝါ ပတ္တဿ ဦနပူရဏတ္ထံ သင်္ဃဋိတဋ္ဌာနေပိ ဝါ။ **ဝေဏိ**န္တိ ကုဒ္ရူသသီသာကာရေန သိဗ္ဗနံ။ **ကေစိ** "ဝရကသီသာကာရေနာ"တိ ဝဒန္တိ။ **သင်္ခလိက**န္တိ ဗိဠာလဒါမသဒိသံ သိဗ္ဗနံ။ **ကေစိ** "သတပဒိသမ"န္တိ ဝဒန္တိ။

၃၀၃၆. **ပဋ္ဋ**န္တိ ပဋ္ဋမ္ပိ။ အဋ္ဌကောဏာဒိကော ဝိဓိ ပကာရော ဧတဿာတိ **အဋ္ဌကောဏာဒိကဝိဓိ,** တံ။ "အဋ္ဌကောဏာဒိက"န္တိ ကထာဗန္ဓဝသေန နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ **"အဋ္ဌကောဏာဒိကံ ဝိဓိ"**န္တိ ဧတံ "ပဋ္ဋ"န္တိ ဧတဿ သ

မာနာဓိကရဏဝသေန, ကိရိယာဝသေန တ, “ကရေန္တီ”တိ ကမ္မိနာ သမ္ဗန္ဓော။ အထ တ **ပဌ္ဍ** နွိ ထွေ ဘုမ္မ တွေ ဥပယောဂဝစနံ, ပဌ္ဌေတိ အတ္ထော။ ကြမသ္မိံ ပက္ခေ **“အဋ္ဌကောဏာဒိက”** နွိ ဥပယောဂဝစနံ။ **“ဝိဓိ”**နွိ ဧ တသ္သ ဝိသေသနံ။ ကြမ ဝက္ခမာနစတုကောဏသဏ္ဌာနတော အညံ အဋ္ဌကောဏာဒိကံ နာမံ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ပဌ္ဌဒ္ဒ ဝယေ။ **အဂ္ဃိယဂအရူပ** နွိ အဂ္ဃိယသဏ္ဌာနဋ္ဌေဝ ဂအသဏ္ဌာနဋ္ဌ သိဗ္ဗနံ။ **မုဂ္ဂရ** နွိ လဂုဋ္ဌသဏ္ဌာနသိဗ္ဗနံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန စေတိယာဒိသဏ္ဌာနာနံ ဂဟဏံ။

၃၀၃၇. **တတ္ထာ** တိ ပဌ္ဌဒ္ဒဝယေ တသ္မိံ ဌာနေ။ **ကက္ကဋ္ဌကက္ခိနိ** တိ ကုဋ္ဌိရအဋ္ဌိသဒိသာနိ သိဗ္ဗနဝိကာရာနိ။ **ဥဋ္ဌ ဌာပေန္တိ**တိ ကရောန္တိ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဂဏ္ဌိကဟာသကပဌ္ဌကေ။ **သုတ္တာ** တိ ကောဏတော ကောဏံ သိဗ္ဗိတသုတ္တာ စေဝ စတုရဿေ သိဗ္ဗိတသုတ္တာ စ။ **ပိဋ္ဌကာ**တိ တေသမေဝ သုတ္တာနံ နိဝတ္တေတွာ သိဗ္ဗိတကောဋ္ဌိယော စ။ **ဒုဝိညေယျာတ** တိ ရဇနကာလေ ဒုဝိညေယျရူပာ အနောဋ္ဌာရိကာ ဒီပိတာ ဝဋ္ဌန္တီတိ။ ယထာဟ – “ကောဏသုတ္တ ပိဋ္ဌကာ စ စီဝရေ ရတ္တေ ဒုဝိညေယျရူပာ ဝဋ္ဌန္တီ”တိ။

၃၀၃၈. **ဂဏ္ဌိဟာသကပဌ္ဌကာ** တိ ဂဏ္ဌိကပဌ္ဌကဟာသကပဌ္ဌကာတိ ယောဇနာ။ **ကဏ္ဏကောဏေသု သုတ္တာနီ**တိ စီဝရကဏ္ဏေသု သုတ္တာနိ စေဝ ဂဏ္ဌိကဟာသကပဌ္ဌာနံ ကောဏေသု သုတ္တာနိ စ ဆိန္ဒေယျ။ ထွေ စ စီဝရေ အာယာမတော, ဝိတ္ထာရတော စ သိဗ္ဗိတွာ အနုဝါတတော ဗဟိ နိက္ခန္တသုတ္တံ စီဝရံ ရဇိတွာ သုက္ခာပနကာလေ ရဇ္ဇ ဇုယာ တ စီဝရဗံသေ တ ဗန္ဓိတွာ ဩလမ္ဗိတုံ အနုတတော ဗဒ္ဓသုတ္တာနိ စ ကဏ္ဏသုတ္တာနိ နာမ။ ယထာဟ – “စီဝရ သ္သ ကဏ္ဏသုတ္တကံ န ဝဋ္ဌတိ, ရဇိတကာလေ ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ပန ‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကဏ္ဏသုတ္တက’နွိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဧဝံ အနုညာတံ, တံ အနုတတော ဟာသကံ ကတွာ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, ရဇနကာလေ လဂ္ဂနတ္ထာယာ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅ ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယ)။

၃၀၃၉. **သူစိကမ္မဝိကာရံ တ**တိ စီဝရမဏ္ဍနတ္ထာယ နာနာသုတ္တကေဟိ သတပဒိသဒိသံ သိဗ္ဗန္တာ အာဂန္တုကပဌ္ဌ ဋ္ဌံ ဌပေန္တိ, ဧဝရူပံ သူစိကမ္မဝိကာရံ တ။ **အညံ တ ပန ကိဋ္ဌိပိ** တိ အညမ္ပိ ယံ ကိဋ္ဌိ မာလာကမ္မမိဂပက္ခိပဟာအာဒိကံ သိဗ္ဗနဝိကာရံ။ **ကာတုန္တိ** သယံ ကာတုံ။ **ကာရာပေတုန္တိ** အညေန တ ကာရာပေတုံ။

၃၀၄၀. ယော ဘိက္ခု **ပရံ** ဥတ္တမံ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ **အဘိပတ္ထယံ** ပတ္ထယန္တော ကဋ္ဌိပိဋ္ဌခလိအလ္လိကာဒီသု စီဝရံ ပက္ခိပတိ, **တသ္သ ပန** ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋ္ဌာ မောက္ခော န ဝိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ **ကဋ္ဌိ** တိ တယနတန္တမက္ခနကဋ္ဌိသဒိသာ ထူလာကဋ္ဌိ။ **ပိဋ္ဌ** နွိ တဏ္ဍုလပိဋ္ဌံ။ တဏ္ဍုလပိဋ္ဌေဟိ ပက္ကာ **ခလိ။ အလ္လိကာ** တိ နိယျာသော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန လာခါဒီနံ ဂဟဏံ။

၃၀၄၁. စီဝရသ္သ **ကရဏေ** ကရဏကာလေ သမုဋ္ဌိတာနံ သူစိဟတ္ထမလာဒီနံ ခောဝနတ္ထံ, ကိလိဋ္ဌကာလေ စ ခောဝနတ္ထံ ကဋ္ဌိပိဋ္ဌခလိအလ္လိကာဒီသု ပက္ခိပတိ, ဝဋ္ဌတီတိ ယောဇနာ။

၃၀၄၂. **တတ္ထာ** တိ ယေန ကသာဝေန စီဝရံ ရဇတိ, တသ္မိံ ရဇနေ စီဝရသ္သ သုဂန္ဓဘာဝတ္ထာယ **ဂန္ဓံ တ** ဥဇ္ဇလ ဘာဝတ္ထာယ **တေလံ တ** ဝဏ္ဏတ္ထာယ **လာခံ တ။ ကိဋ္ဌိ** တိ ဧဝရူပံ ယံ ကိဋ္ဌိ။

၃၀၄၃. **မဏိနာ**တိ ပာသာဏေန။ **အညေနပိ စ ကေနစီ**တိ ယေန ဥဇ္ဇလံ ဟောတိ, ဧဝရူပေန မုဂ္ဂရာဒိနာ အညေနာပိ ကေနစိ ဝတ္ထုနာ။ **အောဏိယာ**တိ ရဇနမ္ဗဏေ။ **န ဃံသိတဗ္ဗံ** ဟတ္ထေန ကပေတွာ န ဃဋ္ဌေတဗ္ဗံ။

၃၀၄၄. ရတ္တံ စီဝရံ ဟတ္ထေဟိ **ကိဋ္ဌိ** ထောကံ ပဟရိတုံ ဝဋ္ဌတီတိ ယောဇနာ။ “ယတ္ထ ပက္ကရဇနံ ပက္ခိပန္တိ, သာ ရဇနအောဏိ, တတ္ထ အံသဗဒ္ဓကကာယဗန္ဓနာဒိံ ဃဋ္ဌေတုံ ဝဋ္ဌတီ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

၃၀၄၅. **ဂဏ္ဌိကေ** တိ ဝေဠုဒန္တဝိသာဏာဒိမယဂဏ္ဌိကေ။ **လေခာ တ**တိ ဝဋ္ဌာဒိဘေဒာ လေခာ တ။ **ပိဋ္ဌကာ တ**တိ သာသပဗီဇသဒိသာ ခုဒ္ဒကပုဗ္ဗုဠ္ဌာ တ။ **ဟဋ္ဌိကဏ္ဏိကဘေဒကော** တိ မဏိကာဝဋ္ဌိရူပပုပ္ဖကဏ္ဏိကရူပဘေဒကော။ ကပ္ပဗိန္ဒုဝိကာရော တ န ဝဋ္ဌတီတိ ယောဇနာ။

၂၀၄၆. **အာရဂ္ဂေန** တိ အာရကဏ္ဋကဂ္ဂေန, သူစိမုခေန တ။ **ကာစိပိ လေခါ**တိ ဝဋ္ဋကေမုတ္တာဒိသဏ္ဌာနာ ယာ ကာစိပိ ရာဇိ။

၂၀၄၇. **ဘမံ အာရောပေတွာ**တိ ဘမေ အလ္လိယာပေတွာ။

၂၀၄၈. **ပတ္တမဏ္ဍလကေ** တိ ပတ္တေ ဆဝိရက္ခနတ္ထာယ တိပုသီသာဒီဟိ ကတေ ပတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ အာဓာရာဒီနံ ဥပရိ ကာတဗ္ဗေ ပတ္တမဏ္ဍလကေ။ **ဘိတ္တိကမ္မ** န္တိ ဝိဘတ္တံ ကတွာ နာနာကာရရူပကကမ္မံ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ "န ဘိက္ခဝေ စိတ္တာနိ ပတ္တမဏ္ဍလာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ ရူပကာကိဏ္ဏာနိ ဘိတ္တိကမ္မကတာနီ"တိ (စူဠဝ. ၂၅၃)။ **တတ္ထ**တိ တသ္မိံ ပတ္တမဏ္ဍလေ။ **အဿာ** တိ ဘိက္ခုဿ။ **မကရဒန္တက** န္တိ ဂိရိကူဋာကာရံ။

၂၀၄၉. မုခဝဋ္ဋိယံ ယာ လေခါ ပရိဿာဝနဗန္ဓနတ္ထာယ အနုညာတာ, **တံ လေခံ** ဌပေတွာ ဓမ္မကရဏစ္ဆတ္တေ တ ကုစ္ဆိယံ တ ကာစိပိ လေခါ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၂၀၅၀. **တဟိံ တဟိ**န္တိ မတ္တိကာယ တတ္ထ တတ္ထ။ **တ**န္တိ တထာကောဋ္ဋိတဒိဂုဏသုတ္တကာယဗန္ဓနံ။

၂၀၅၁. အန္တေသု ဒဍ္ဍုဟတ္ထာယ ဒသာမုခေ ဒိဂုဏံ ကတွာ ကောဋ္ဋေန္တိ, ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **စိတ္တိကမ္မိ** တိ မာလာကမ္မလတာကမ္မစိတ္တယုတ္တမ္ပိ ကာယဗန္ဓနံ။

၂၀၅၂. **အက္ခီနိ** တိ ကုဉ္စရက္ခီနိ။ **တတ္ထာ** တိ ကာယဗန္ဓနေ ဝဋ္ဋတီတိ ကာ ကထာ။ **ဥဘောပေတု** န္တိ ဥက္ကိရိတုံ။

၂၀၅၃. **ဃဋ**န္တိ ဃဋသဏ္ဌာနံ။ **ဒေဍ္ဍုဘသီသံ တ** တိ ဥဒကသပ္ပသီသမုခသဏ္ဌာနံ တ။ ယံ ကိဉ္စိ ဝိကာရရူပံ ဒသာမုခေ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၂၀၅၄. **မစ္ဆကဏ္ဋ** န္တိ မစ္ဆကဏ္ဋကာကာရံ။ **ခဇ္ဇူရိပတ္တကာကာရ** န္တိ ခဇ္ဇူရိပတ္တသဏ္ဌာနံ။ မစ္ဆကဏ္ဋံ တ မဋ္ဌံ ပဋ္ဋိကံ တ ခဇ္ဇူရိပတ္တကာကာရံ တ ဥဇုကံ ကတွာ ကောဋ္ဋိတံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ စ ဥဘယပဿေ သု မစ္ဆကဏ္ဋကယုတ္တံ မဇ္ဈဿ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ ဝိယ ယဿ ပဋ္ဋိကာယ တယနံ ဟောတိ, ဣဒံ ကာယဗန္ဓနံ **မစ္ဆကဏ္ဋကံ** နာမ။ ယဿ ခဇ္ဇူရိပတ္တသဏ္ဌာနမိဝ တယနံ ဟောတိ, တံ **ခဇ္ဇူရိပတ္တကာကာရံ** နာမ။

၂၀၅၅. ပကတိဝီတာ **ပဋ္ဋိကာ** ။ **သူကရန္တံ** နာမ ကုဉ္စိကာကောသကသဏ္ဌာနံ။ **တဿ** ဒုဝိဓဿ ကာယဗန္ဓနဿ ဒသာ။ တတ္ထ ရဇ္ဇုကာ သူကရန္တာနုလောမိကာ, ဒုဿပဋ္ဋံ ပဋ္ဋိကာနုလောမိကံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မုဒ္ဒိကကာယဗန္ဓနံ ဂဟိတံ, တဉ္စ သူကရန္တာနုလောမိကံ။ ယထာဟ – "ကေရဇ္ဇုကံ, ပန မုဒ္ဒိကကာယဗန္ဓနဉ္စ သူကရန္တကံ အနုလောမေတီ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၇၈)။ တတ္ထ **ကေရဇ္ဇုကာ** နာမ ကေဝဋ္ဋာ။ ဗဟုရဇ္ဇုကဿ အကပ္ပိယဘာဝံ ဝက္ခတိ။ "မုဒ္ဒိကကာယဗန္ဓနံ နာမ စတုရဿံ အကတွာ သဇ္ဇိတ"န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

၂၀၅၆. **မုရဇံ** နာမ မုရဇဝဋ္ဋိသဏ္ဌာနံ ဝေဌေတွာ ကတံ။ **ဝေဌေတွာ**တိ နာနာသုတ္တေဟိ ဝေဌေတွာ။ **သိက္ခာဘာဇနဝိနိစ္ဆယေ** ပန "ဗဟုကာ ရဇ္ဇုယော ဧကတော ကတွာ ဧကာယ ရဇ္ဇုယာ ဝေဌိတံ မုရဇံ နာမာ"တိ ဝုတ္တံ။ **မဒ္ဒဝီဏံ** နာမ ပာမင်္ဂသဏ္ဌာနံ။ **ဒေဍ္ဍုဘကံ** နာမ ဥဒကသပ္ပသီသသဒိသံ။ **ကလာဗုကံ** နာမ ဗဟုရဇ္ဇုကံ။ **ရဇ္ဇုယော** တိ ဥဘယ ကောဋိယံ ဧကတော အဗဒ္ဓာ ဗဟူ ရဇ္ဇုယော, တထာ ဗဒ္ဓာ ကလာဗုကံ နာမ ဟောတီတိ။ **န ဝဋ္ဋန္တိ** တိ မုရဇာဒီနိ ဣမာနိ သဗ္ဗာနိ ကာယဗန္ဓနာနိ န ဝဋ္ဋန္တိ။ **ပုရိမာ ဒွေဝ**တိ မုရဇံ, မဒ္ဒဝီဏဉ္စာတိ ဒွေဝ။ "ဒသာသု သိယု"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ က ထာဗန္ဓဝသေန ဝဏ္ဏလောပေန **"ဒသာ သိယု"**န္တိ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ – "မုရဇံ မဒ္ဒဝီဏ'န္တိ ဣဒံ ဒသာသုယေဝ အနုညာတ"န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၇၈)။

၂၀၅၇. **ပာမင်္ဂသဏ္ဌာနာ** တိ ပာမင်္ဂအာမံ ဝိယ စတုရဿသဏ္ဌာနာ။

၂၀၅၈. **ကေရဇ္ဇုမယ** န္တိ နာနာဝဏ္ဏေ ဧကတော ဝဋ္ဋေတွာ ကတရဇ္ဇုမယံ ကာယဗန္ဓနံ။ ဝဏ္ဏံ ဝဋ္ဋတီတိ "ရဇ္ဇုကာ ဒုဿပဋ္ဋာဒီ"တိ တတ္ထ ကေဝဋ္ဋရဇ္ဇုကာ ဂဟိတာ, ဣမိ ပန နာနာဝဏ္ဏေ ဧကတော ဝဋ္ဋေတွာ ကတာဝ ကေရဇ္ဇု

ကာ ဂဟိတာ။ **တဋ္ဌာ** တိ တမ္ပိ ဝေရဇ္ဇကကာယဗန္ဓနံ။ **ဟမင်္ဂသဏ္ဌာနံ ဝေမ္ပိ န စ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဝေဝလမ္ပိ န ဝဋ္ဋ တိ။

၁၀၅၉. ဗဟူ ရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတွာတိ ယောဇနာ။ **ဝဋ္ဋတိ ဗန္ဓိတုံ** န္တိ မုရဇံ, ကလာဗုကံ တ န ဟောတိ, ရဇ္ဇု ကကာယဗန္ဓနမေဝ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ အယံ ပန ဝိနိစ္ဆယော ''ဗဟူ ရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတွာ ဧကေန နိရန္တ ရံ ဝေဌေတွာ ကတံ 'ဗဟုရဇ္ဇုက'န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ဟရော. အဋ္ဌ. ၁.၈၅ ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယ) **အဋ္ဌကထာ**ဂတောဝ ဣဓ ဝုတ္တော။ **သိက္ခာဘာဇနဝိနိစ္ဆယေ** ''ဗဟုကာ ရဇ္ဇုယော ဧကတော ကတွာ ဧကာယ ရဇ္ဇုယာ ဝေဌိတံ မုရဇံ နာမ''တိ ယံ ဝုတ္တံ, တံ ဣမိနာ ဝိရုဇ္ဈနတော န ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၀၆၀. ဒန္တ -သဒ္ဒေန ဟတ္ထိဒန္တာ ဝုတ္တာ။ **ဇတူ**တိ လာခါ။ **သင်္ခမယ** န္တိ သင်္ခနာဘိမယံ။ **ဝိခဏ္ဍာ မတာ**တိ ဧတ္ထ ''ဝေဌကာ''တိပိ ပာဌော ဝိခပရိယာယော။

၁၀၆၁. ကာယဗန္ဓနဝိဓေ တိ ကာယဗန္ဓနဿ ဒသာယ ထိရဘာဝတ္ထံ ကဋ္ဌဒန္တာဒီဟိ ကတေ ဝိဓေ။ **ဝိကာရော** အဋ္ဌမင်္ဂလာဒိကော။ **တတ္ထ တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ, ဥဘယကောဋိယန္တိ အတ္ထော။ **တု**-သဒ္ဒေန ဃဋ္ဋာ ကာရောပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။

၁၀၆၂. မာလာ ။ပေ။ ဝိစိတ္တိတာ တိ မာလာကမ္မလတာကမ္မေဟိ စ မိဂပက္ခိရူပာဒိနာနာရူပေဟိ စ ဝိစိတ္တိတာ။ **ဇန ရဥ္စနီ**တိ ဗာလဇနပလောဘိနီ။

၁၀၆၃. အဥ္ဇသာ တပီ တိ ဧတ္ထ **အပိ**-သဒ္ဒေန သောဏ္ဍသံသာဒီနံ ဂဟဏံ။ **ဝဏ္ဏမဋ္ဌာ** တိ မာလာကမ္မာဒိဝဏ္ဏမဋ္ဌာ။

၁၀၆၅. အဥ္ဇနိသလာကာပိ တထာ ဝဏ္ဏမဋ္ဌာ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ ''အဥ္ဇနိတ္ထဝိကာယ စ, နာနာဝဏ္ဏေဟိ သု တ္တေဟိ, စိတ္တကမ္မံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ပာဌော ယုဇ္ဇတိ။ **''ထဝိကာပိ စာ''**တိ ပာဌော ဒိဿတိ, သော န ဂဟေတဗ္ဗော။

၁၀၆၆. ရတ္တာဒိနာ **ယေန ကေနစိ ဧကဝဏ္ဏေန သုတ္တေန** ပိလောတိကာဒိမယံ ယံ ကိဉ္စိ သိဗ္ဗိတုံ သိဗ္ဗေတွာ ဝဋ္ဋတိ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၀၆၇. မဏိကန္တိ ထူလပုဗ္ဗုဠံ။ **ပိဠကန္တိ** သုခုမပုဗ္ဗုဠံ။ **ပိပ္ဖလေ** တိ ဝတ္ထစ္ဆေဒနသတ္ထေ။ **အာရကဏ္ဋကေ** တိ ပတ္တာဓာရဝလယာနံ ဝိဇ္ဈနကဏ္ဋကေ။ **ဌပေတုန္တိ** ဥဋ္ဌာပေတုံ။ **ယံ ကိဉ္စိ** တိ သေသံ ဝဏ္ဏမဋ္ဌမ္ပိ စ။

၁၀၆၈. ဒဏ္ဍကေ တိ ပိပ္ဖလဒဏ္ဍကေ။ ယထာဟ – ''ပိပ္ဖလကေပိ မဏိကံ ဝါ ပိဠကံ ဝါ ယံ ကိဉ္စိ ဥဋ္ဌာပေတုံ န ဝ ဋ္ဋတိ, ဒဏ္ဍကေ ပန ပရိစ္ဆေဒလေခာ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ **ပရိစ္ဆေဒလေခာမတ္တ**န္တိ အာဏိဗန္ဓနဋ္ဌာနံ ပတွာ ပရိစ္ဆိန္ဒနတ္ထံ ဧ ကာဝ လေခာ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝလိတွာ**တိ ဥဘယကောဋိယာ မုခံ ကတွာ မဇ္ဈေ ဝလိယော ကဟေတွာ။ နခစ္ဆေဒနံ ယသ္မာ ကရောန္တိ, တသ္မာ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၀၆၉. အရဏိသဟိတေ ကန္တကိစ္စကရော ဒဏ္ဍော **ဥတ္တရာရဏီ** နာမ။ **တပိ**တိ ပိ-သဒ္ဒေန အဓရာရဏိံ သင်္ဂဏှာ ဟာတိ, ဥဒုက္ခလဒဏ္ဍဿေတံ အဓိဝစနံ။ အဉ္ဇနကယန္တမေဒနေ **ဓနုကံ** နာမ။ မုသလမတ္တကပီဠနဒဏ္ဍကော **ပေလ္လဒ ဏ္ဍကော** နာမ။

၁၀၇၀. သဏ္ဍာသေ တိ အဂ္ဂိသဏ္ဍာသံ ဝဒန္တိ။ ကဋ္ဌ **စ္ဆေဒနတသိယာ** တထာ ယံ ကိဉ္စိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒ္ဝီသု ပဿေသု** တိ တသိယာ ဥဘောသု ပဿေသု။ **လောဟေနာ**တိ ကပ္ပိယလောဟေန ။ **ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဥဇုကမေဝ စတုရဿံ တ အဥ္ဇသံ တ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **''သဏ္ဍာသေ** တိ အဂ္ဂိသဏ္ဍာသေ''တိ **နိဿန္ဒေဟေ** ဝုတ္တံ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပနေတ္ထ သူစိသဏ္ဍာသော ဒဿိတော။

၁၀၇၁. ဟေဋ္ဌတော တိ ဟေဋ္ဌာ အယောပဋ္ဋဝလယဿ။ ''ဥပရိ အဟိစ္ဆတ္တမကုလမတ္တ''န္တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

၃၀၇၂. **ဝိသာဏေ**တိ တေလာသိဥ္စနကဂဝယမဟိံသာဒိသိင္ဂေ။ **နာဠိယံ တပီ**တိ ဝေဠုနာဠိကာဒိနာဠိယံ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန အလာဗုံ သင်္ဂဏှာတိ။ **အာမလကွာသာရကေ** တိ အာမလကစုဏ္ဏမယတေလဃဋေ။ **တေလဘာဇနကေ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာ ရေယေဝ တေလဘာဇနေ။ **သဗ္ဗံ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပုမိတ္ထိရူပရဟိတံ မာလာကမ္မာဒိ သဗ္ဗံ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ ဝဋ္ဋတိ။

၃၀၇၃-၅. **ဟနီယသ္သ ဥဠုင္ကေ** တိ ဟနီယဥဠုင္ကေ။ **အောဏိယံ ရဇနသ္သပိ** တိ ရဇနအောဏိယမ္ပိ။ **ဖလကပီဌေ**တိ ဖလကမယေ ပီဌေ။ **ဝလယာဓာရကာဒိကေ**တိ ဒန္တဝလယာဒိအာဓာရကေ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒဏ္ဍာဓာရကော သင်္ဂဟိ တော။ **ဟဒပုဉ္ဆနိယ** န္တိ စောဠာဒိမယဟဒပုဉ္ဆနိယံ။ **ပီဌေ**တိ ဟဒပီဌေ။ သဟာစရိယေန ဟဒကထလိကာယဥ္စ။ **စိတ္တံ သဗ္ဗမေဝ စ ဝဋ္ဋတီ**တိ ယထာဝုတ္တေ ဘိက္ခုပရိက္ခာရေ မာတုကမရူပရဟိတံ, ဘိက္ခုနိပရိက္ခာရေ ပုရိသရူပရဟိတံ အဝသေ သံ သဗ္ဗံ စိတ္တကမ္မံ။

၃၀၇၆. နာနာ စ တေ မဏယော စာတိ **နာနာမဏီ,** ဣန္ဒနီလာဒယော, နာနာမဏီဟိ ကတာ **နာနာမဏိမယာ,** ထမ္ဘာ စ ကတဋ္ဌာ စ ဒွါရာ စ ဘိတ္တိယော စ **ထမ္ဘကတဋ္ဌဒွါရဘိတ္တိယော,** နာနာမဏိမယာ ထမ္ဘကတဋ္ဌဒွါရဘိတ္တိယော ယသ္မိံ တံ တထာ ဝုတ္တံ။ **ကာ ကထာ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကေ** တိ မာလာကမ္မလတာကမ္မစိတ္တကမ္မာဒိဝဏ္ဏမဋ္ဌကေ ဝတ္တဗ္ဗမေ ဝ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

၃၀၇၇. ထာဝရဿ ရတနမယဟသာဒဿ ကပ္ပိယဘာဝံ ဒဿေတွာ သုဝဏ္ဏာဒိမယဿာပိ သဗ္ဗဟသာဒပရိ ဘောဂဿ ကပ္ပိယဘာဝံ ဒဿေတုမာဟ **"သောဝဏ္ဏယ"**န္တိအာဒိ။ **သောဝဏ္ဏယ**န္တိ သုဝဏ္ဏမယံ။ ဒွါရကဝါဋနံ အနန္တရကထာယ ဒဿိတတ္တာ "ဒွါရကဝါဋဗန္ဓ"န္တိ ဣမိနာ ဒွါရကဝါဋဗာဟာသင်္ဃာတံ ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋံ ဂဟိတံ။ ဒွါ ရဉ္စ ကဝါဋဉ္စ **ဒွါရကဝါဋာနိ,** ဒွါရကဝါဋနံ ဗန္ဓံ **ဒွါရကဝါဋဗန္ဓံ,** ဥတ္တရပာသကုမ္ဘာရသင်္ဃာတံ ပိဋ္ဌသင် ဃာဋန္တိ အတ္ထော။ နာနာ စ တေ မဏယော စာတိ **နာနာမဏီ** , သုဝဏ္ဏဉ္စ နာနာမဏီ စ **သုဝဏ္ဏနာနာမဏီ,** ဘိတ္တိ စ ဘူမိ စ **ဘိတ္တိဘူမိ** သုဝဏ္ဏနာနာမဏီဟိ ကတာ ဘိတ္တိဘူမိ **သုဝဏ္ဏနာနာမဏိဘိတ္တိဘူမိ** ။ **ဣတိ** ဣမေသု သေနာသနာဝ ယဝေသု။ **န ကိဉ္စိ ဧကမ္ပိ နိသေဓနီယ** န္တိ ဧကမ္ပိ သေနာသနပရိက္ခာရံ ကိဉ္စိ န နိသေဓနီယံ, သေနာသနမ္ပိ န ပဋိက္ခိပိ တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **သေနာသနံ ဝဋ္ဋတိ သဗ္ဗမေတ** တိ သဗ္ဗမေဝ သေနာသနပရိဘောဂံ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဟ –

> "သဗ္ဗံ ဟသာဒပရိဘောဂန္တိ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိဝိစိတ္ရာနိ ကဝါဋာနိ မဉ္စပီဌာနိ တာလဝဏ္ဋာနိ သုဝဏ္ဏရဇတ မယာနိ ဟနီယဃဋဟနီယသရာဝကာနိ ယံ ကိဉ္စိ စိတ္တကမ္မကတံ, သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ 'ဟသာဒဿ အာသိအာသံ ခေတ္တဝ တ္ထုံ ကေမဟိံသံ ဒေမာ'တိ ဝဒန္တိ, ဟဋ္ဋေဗ္ဗံ ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ, ဟသာဒေ ပဋိဂ္ဂဟိတေ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ ကေနကာဒီနိ သင်္ဃိကဝိဟာရေ တ ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရေ တ မဉ္စပီဌကေသု အတ္ထရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ။ ဓမ္မာသနေ ပန ဂိဟိဝိကတနီဟာရေန လဗ္ဘန္တိ, တတ္ရာပိ နိပဇ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၀)။

"သောဝဏ္ဏဒွါရကဝါဋဗန္ဓ" န္တိ တ ဟဌော, ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသော။ ဣမိနာ စ ဒုတိယပဒေန စ သေနာသနံ ဝိ သေသီယတိ။

၃၀၇၈. **န ဒဝံ ကရေ**တိ "ကိံ ဗုဒ္ဓေါ သိလကဗုဒ္ဓေါ? ကိံ ဓမ္မော ကေဓမ္မော အဇဓမ္မော? ကိံ သင်္ဃော ကေသင်္ဃော အဇသင်္ဃော မိဂသင်္ဃော"တိ ပရိဟာသံ န ကရေယျ။ တိတ္ထိယဗ္ဗတံ မူဂဗ္ဗတာဒိကံ နေဝ ဂဏှေယျာတိ ယောဇနာ။

၃၀၇၉. **တာ** ဘိက္ခုနိယော ဥဒကာဒိနာ တပိ န သိဉ္စေယျာတိ ယောဇနာ။

၃၀၈၀. **အညတ္ထ** အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝဿံဝုတ္ထော **အညတ္ထ** အညသ္မိံ ဝိဟာရေ **ဘာဂံ** ဝဿာဝာသိကဘာဂံ ဂဏှာတိ စေ, ဒုက္ကဋံ။ တသ္မိံ စီဝရေ နဋ္ဌေ တ **ဇဇ္ဇရေ** ဇိဏ္ဏေ တ ဂီတ ပုန အတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၃၀၈၁. **သော**တိ အညတ္ထ ဘာဂံ ဂဏှာနကော ဘိက္ခု။ **တေဟီ**တိ စီဝရသာမိကေဟိ။ **တန္တိ** တထာ ဂဟိတံ ဝဿာ ဝါသိကဘာဂံ။ **တေသ**န္တိ စီဝရသာမိကာနံ။

၃၀၈၂. **ကရောတောတိ** ကာရာပယတော။ **ဒတ သီလံ ပဝိဇ္ဈန္တော** တိ ပန္တိကီဋ္ဌာယ ကီဋ္ဌတ္တိကာနံ သိပ္ပဒဿနဝသေန သက္ခရံ တ နိန္နဋ္ဌာနံ ပဝဋ္ဋနဝသေန ဟသာဏံ တ ပဝိဇ္ဈန္တော။ န ကေဝလဉ္စ ဟသာဏံ, အညမ္ပိ ယံ ကိဉ္စိ အ ရုခဏ္ဍံ တ ကူဋ္ဌကခဏ္ဍံ တ ဟတ္ထေန တ ယန္တေန တ ပဝိဇ္ဈိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ စေတိယာဒီနံ အတ္ထာယ ဟသာဏာဒ ယော ဟသန္တာ ဟသန္တာ ပဝဋ္ဋေန္တိပိ ခိပန္တိပိ ဥက္ခိပန္တိပိ, ကမ္မသမယောတိ ဝဋ္ဋတိ။

၃၀၈၃. **ဂိဟိကေပကအနဒသိမ္ဘိ** န္တိ ဂိဟီနံ ဥယျာနကေပကာဒီဟိ အတ္ထနာ ကေပိတဥယျာနာဒိတော ဖလာဒီနံ အနေ ယာဝဒတ္ထံ ဒိယျမာနေပိ။ **န အေသော ကောစိ ဂဏှဟတော**တိ ပဋိဂ္ဂဏှဟတော ဘိက္ခုနော ကောစိ အေသော နတ္ထိ။ **သ ဋ္ဌစေတိယသန္တကေ** တာလဖလာဒိမ္ပိ ဥယျာနကေပကာဒီဟိ ဒိယျမာနေ **ပရိစ္စေဒနယော** တေသံ ဝေတနဝသေန ပ ရိစ္စိန္နာနံယေဝ ဂဟဏေ အနာပတ္တိနယော ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။

၃၀၈၄. **ပုရိသသံယုတ္တ** န္တိ ပရိဝိသကေဟိ ပုရိသေဟိ ဝုယှဟမာနံ။ **ဟတ္ထဝဋ္ဋက** န္တိ ဟတ္ထေနေဝ ပဝဋ္ဋေတဗ္ဗ ဗသကဋ္ဋံ။

၃၀၈၅. ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ **ကိဉ္စိပိ** အနာစာရံ **န သမ္ပယောဇေယျ** န ကာရေယျာတိ ယောဇနာ။ **"ကိဉ္စိ"** တိပိ ဟ ဘော, ဂဟဋ္ဌံ တ ပဗ္ဗဇိတံ တ ကိဉ္စိ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ အနာစာရဝသေန န သမ္ပယောဇေယျာတိ အတ္ထော။ **သိဘာ သေန္တဿာ**တိ ကာမာဓိပ္ပာယံ ပကာသေန္တဿ။

၃၀၈၆. **ဟဝေ**တိ ဧကံသတ္ထေ နိပါတော။

၃၀၈၇. **အတ္တနော ပရိဘောဂတ္ထံ ဒိန္န** န္တိ "တုမှေဟယေဝ ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ ဝတွာ ဒိန္နံ တိစီဝရာဒိံ။

၃၀၈၈. **အသပ္ပာယ** န္တိ ပိတ္တာဒိအေသာနံ ကောပနဝသေန အဖာသုကာရဏံ။ **အပနေတုမ္ပိ** ဇဟိတုမ္ပိ, ပဂေဝ အ တုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အဂ္ဂံ ဂဟေတွာ အတုံ တ** တိ တထာ ဂဟဏာရဟံ အန္နာဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ "ကတိပဟံ ဘုတွာ"တိ သေသော။ ပိဏ္ဍပာတာဒိတော အဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ပတ္တာဒိံ ကတိပဟံ ဘုတွာ အတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

၃၀၈၉. **ပဉ္စဝဂ္ဂူပသမ္ပဒာ** တိ ဝိနယဓရပဉ္စမေန သင်္ဃေန ကာတဗ္ဗဥပသမ္ပဒာ။ **နတာ**တိ အညေဟိ ဧကတရမ္ပိ အပ ရိဘုတ္တာ။ **ဂုဏင်္ဂုဏူပဟနာ** စတုပဋလတော ပဋ္ဌာယ ဗဟုပဋလဥပဟနာ။ **စမ္မတ္ထာရော** တိ ကပ္ပိယစမ္မတ္ထရဏ ဉ္စ။ **ဓုဝန္ဟာန**န္တိ ပကတိနဟာနံ။

၃၀၉၀. **သမ္မာဒဿော** တိ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂဒ္ဝယဿ သာမန္တာ ဒွဝင်္ဂုလာ အန္တော သတ္ထဝတ္တိကမ္မံ တရိတန္တိ ယောဇနာ။ သတ္ထေန အန္တမသော နခေနာပိ ဆေဒနဖာလနာဒိဝသေန **သတ္ထကမ္မဉ္စ** ဝတ္တီဟိ ဘေသဇ္ဇ ဇတေလဿ အန္တော ပဝိသနဝသေန ကာတဗ္ဗံ **ဝတ္ထိကမ္မဉ္စ** ထုလ္လစ္စယာပတ္တိဝိဓာနေန တရိတန္တိ အတ္ထော။ ပဿာဝမဂ္ဂဿ သာမန္တာ ဒွဝင်္ဂုလံ အင်္ဂဇာတဿ အဂ္ဂတော ပဋ္ဌာယ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၃၀၉၁. **"ဟကတ္ထာ"** န္တိ ဣမိနာ နိဗ္ဗာပေတုံ စလနေ နိဒ္ဒေသသဘာဝံ ဒီပေတိ။

၃၀၉၂. **ဥပဋ္ဌာလေတီ**တိ "ပတ္တစီဝရာဒိပရိက္ခာရံ တေ ဒမ္မီ"တိ ဝတွာ ပလောဘေတွာ ဂဏှာတိ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ။ **အာဒီနဝ**န္တိ အလဇ္ဇိတာဒိဘာဝံ ဒဿေတွာ တေန သဟ သမ္ဘောဂါဒိကရဏေ အလဇ္ဇိဘာဝပဇ္ဇ နာဒိအာဒီနဝံ။ **တဿာ** တိ တတော ဝိယောဇေတဗ္ဗဿ တဿ။

၃၀၉၃. အာဒီနဝဒဿနပ္ပကာရံ ဒဿေတုမာဟ **"မက္ခန"** န္တိအာဒိ။ "နဟာယိတုံ ဂတေန ဂူထမုတ္တေဟိ မက္ခ နံ ဝိယ ဒုဿီလံ နိဿာယ ဝိဟရတာ တယာ ကတ"န္တိ ဧဝံ တတ္ထ အာဒီနဝံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၃၀၉၄-၅. **ဘတ္တဂ္ဂေ** ဘောဇနသာလာယ ဘုဉ္ဇမာနော။ **ယာဂုပာနေ**တိ ယာဂုံ ပိဝနကာလေ။ **အန္တောကမေ** တိ အ န္တရဃရေ။ **ဝီထိယ**န္တိ နိဂမနဂရကမာဒီနံ ရထိကာယ။ **အန္ဓကာရေ**တိ အန္ဓကာရေ ဝတ္တမာနေ, အန္ဓကာရဂတောတိ အတ္ထော။ တဥဟိ ဝန္ဒန္တဿ မဉ္စဟာဒီသုပိ နလာဋံ ပဋိဟညေယျ။ **အနာဝဇ္ဇော** တိ ကိစ္စပသုတတ္တာ ဝန္ဒနံ အသမန္နာ

နာဟရန္တော။ **ကောဝတ္တော** တိ ကေတော အာဝတ္တော သပတ္တပက္ခေ ဌိတော ဝေရီ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလော။ အယဉှိ ဝန္ဒိယမာနော ဟဒေနပိ ပဟရေယျ။ **တဝဒ္ဓော**တိ သိဗ္ဗနကမ္မာဒိကိစ္စတ္တရပသုတော။

သုတ္တော တိ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တော။ **ခာဒန္တိ** ပိဋ္ဌကခဇ္ဇကာဒိနိ ခာဒန္တော။ **ဘုဉ္ဇန္တော** တိ ဩဒနာဒီနိ ဘုဥ္ဇန္တော။ **ဝစ္စံ မုတ္တမ္ပိ တ ကရ** န္တိ ဥစ္စာရံ တ ပဿာဝံ တ ကရောန္တော **ဣတိ** ဣမေသံ တေရသန္နံ ဝန္ဒနာ အယုတ္တ တ္တေန တရိတာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၀၉၆-၇. ကမ္မလဒ္ဓိသီမာဝသေန တီသု နာနာသံတသကေသု ကမ္မနာနာသံတသကဿ ဥက္ခိတ္တဂ္ဂဟဏေန ဂဟိ တတ္တာ, သီမာနာနာသံတသကဝုမှတရပကတတ္တဿ ဝန္ဒိယတ္တာ, ဟရိသေသညာယေန "နာနာသံတသကော ဝုမှ တရော အဓမ္မတဒီ အဝန္ဒိယော"တိ (ပရိ. ၄၆၇) ဝစနတော စ လဒ္ဓိနာနာသံတသကော ဣဓ **"နာနာသံတသကော"**တိ ဂ ဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဥက္ခိတ္တော** တိ တိဝိဓေနာပိ ဥက္ခေပနီယကမ္မေန ဥက္ခိတ္တကော။ **ဂရုကဋ္ဌာ စ ပဉ္စ** တိ ဟရိတသိကမူလာယပဋိကဿနာရဟမာနတ္တာရဟမာနတ္တစာရိကအဗ္ဘာနာရဟသင်္ခါတာ ပဉ္စ ဂရုကဋ္ဌာ စ။ ဣမေ ပန အညမညဿ ယထာဝုမှံ ဝန္ဒနာဒီနိ လဘန္တိ, ပကတတ္တေန အဝန္ဒိယတ္တာဝ အဝန္ဒိယေသု ဂဟိတာ။ **ဣမေ ဗာဝီ သတိ ပုဂ္ဂလေ**တိ နဂ္ဂဒယော ယထာဝုတ္တော။

၃၀၉၈. "ဓမ္မတဒီ" တိ ဣဒံ "နာနာသံတသဝုမှုကော"တိ တေဿ ဝိသေသနံ။ ယထာဟ "တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဝန္ဒိယာ။ ပစ္ဆာ ဥပသမ္ပန္နေန ပုရေဥပသမ္ပန္နော ဝန္ဒိယော, နာနာသံတသကော ဝုမှတရော ဓမ္မတဒီ ဝန္ဒိယော, သ ဒေဝကေ လောကေ, ဘိက္ခဝေ, သမာရကေ။ပေ။ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝန္ဒိယော"တိ (စူဠဝ. ၃၁၂)။

၃၀၉၉. "ဧတေဟေဝ ဝန္ဒိယာ, န အညေ"တိ နိယာမဿ အကတတ္တာ အညေသမ္ပိ ဝန္ဒိယာနံ သဗ္ဘာဝံ ဒဿေ တုမာဟ **"တဇ္ဇနာဒီ"** တိအာဒိ။ တ္တ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နိယဿပဗ္ဗာဇနီယပဋိသာရဏီယကမ္မေ သင်္ဂဏှာတိ။ **တေ့ ထာ**တိ တေသံ့ ဝန္ဒနီယာဓိကာရေ။ **ကမ္မ**န္တိ အပလောကနာဒိ စတုဗ္ဗိဓံ ကမ္မံ။

၃၁၀၀. သင္ဃေန အဓမ္မကမ္မေ ကရိယမာနေ တံ တရေတုံ အသက္ကောန္တေန, အသက္ကောန္တေဟိ စ ပဋိပဇ္ဇိတ ဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတုမာဟ **"အဓိဋ္ဌာန"** န္တိအာဒိ။ အဓိဋ္ဌာနံ ပနေကဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ယောဇနာ, အဓမ္မကမ္မံ ကရောန္တာနံ ဘိက္ခူနမန္တရေ နိသီဒိတွတ တံ "အဓမ္မ"န္တိ ဇာနိတွတပိ တံ တရေတုံ အသက္ကောန္တဿ ကေဿ "န မေတံ ခမ တီ"တိ စိတ္တေန အဓိဋ္ဌာနမုဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဒွိဝိန္နံ တ တိဏ္ဏာမေဝ စာ** တိ တမေဝ တရေတုံ အသက္ကောန္တာနံ ဒွိန္နံ တ တိဏ္ဏံ တ ဘိက္ခူနံ အညမညံ "န မေတံ ခမတီ"တိ **ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ** သကသကဒိဋ္ဌိယာ ပကာသနံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌ န္တိ အတ္ထော။ **တတော ဥဒ္ဓံ** တီဟိ ဥဒ္ဓံ စတုန္နံ ကမ္မဿ ပဋိက္ကောသနံ "ဣဒံ အဓမ္မကမ္မံ မာ ကရောထ"တိ ပဋိ က္ခိပနံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။

၃၁၀၁. ဝိဿာသဂ္ဂာဟလက္ခဏံ အင်္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ပဉ္စဝိဓန္တိ ဒဿေတုမာဟ **"သန္ဒိဋ္ဌော"** တိအာဒိ။ ယောဇနာ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – သန္ဒိဋ္ဌော စ ဟောတိ, ဇီဝတိ စ, ဂဟိတေ စ အတ္တမနော ဟောတိ, သမ္ဘတ္တော စ ဟောတိ, ဇီဝတိ စ, ဂဟိတေ စ အတ္တမနော ဟောတိ, အာလပိတော စ ဟောတိ, ဇီဝတိ စ, ဂဟိတေ စ အတ္တမနော ဟောတီ တိ ဧဝံ သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တအာလပိတာနံ တိဏ္ဏမေကေကဿ တီဏိ တီဏိ ဝိဿာသဂ္ဂာဟလက္ခဏာနိ ကတွတ နဝဝိဓံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝစနတ္တော, ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော စ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောဝ။

၃၁၀၂. သီလဝိပတ္တိ, ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိ စ အာစာရာဇီဝသမ္ဘတ ဒွေဝ ဝိပတ္တိယော စာတိ ယောဇနာ, အာစာရဝိပတ္တိ, အာဇီဝဝိပတ္တိ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၁၀၃. တတ္ထာ တိ တေသု စတူသု ဝိပတ္တီသု။ **အပ္ပဋိကမ္မာ** ဟရာဇိကာ **ဝုဋ္ဌာနကမိနီ** သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ ကာ ဒုဝေ အာပတ္တိယော သီလဝိပတ္တီတိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

၃၁၀၄. ယာ စ အန္တဂ္ဂဟိကာ ဒိဋ္ဌိ, ယာ ဒသဝတ္ထုကာ ဒိဋ္ဌိ, အယံ ဒုဝိဓာ ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တီတိ ဒီပိတာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **အန္တဂ္ဂဟိကဒိဋ္ဌိ** နာမ ဥစ္ဆေဒန္တသဿတန္တဂ္ဂဟဝသေန ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ။ "နတ္ထိ ဒိန္န"န္တိ

အာဒိနယပ္ပဝတ္တာ ဒသဝတ္ထုကာ ဒိဋ္ဌာ။

၁၁၀၅. ထုလ္လစ္စယာဒိကာ ဒေသနာကမိနိကာ **ယာ ပဋ္ဌ** အာပတ္တိယော, **အာစာရကုသလေန** ဘဂဝတာ သာ အာစာရဝိပတ္တီတိ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟာစိတ္တိယပာဋိဒေသနီယဒုက္ကဋ္ဌဒုဗ္ဘာသိတာနံ ဂဟဏံ။ **ယာ** တိ ပဋ္ဌာပတ္တိယော အပေက္ခိတ္ဘတ ဗဟုတ္တံ။ **သာ**တိ အာစာရဝိပတ္တိ သာမညမပေက္ခိတ္ဘတ ဧကတ္တံ။

၁၁၀၆. ကုဟနာဒီတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန လပနာ နေမိတ္တိကတာ နိပ္ပေသိကတာ လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနတာ ဂဟိတာ, ကုဟနာဒီနံ ဝိတ္ထာရော **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၆) ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာဇီဝေ ပစ္စယော ဟေတု ယဿာ အာပတ္တိယာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဆဗ္ဗိဓာ** တိ စတုတ္ထပာရာဇိကသဉ္စရိတ္တထုလ္လစ္စယပာစိတ္တိယပာဋိဒေသနီယဒုက္ကဋာပတ္တီနံ ဝသေန ဆဗ္ဗိဓာ။ **ပကာသိတာ** –

"အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ ပာပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော အသန္တံ အဘူတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတိ, အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿ။ အာဇီဝဟေတု။ပေ။ သဉ္စရိတ္တံ သမာပဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿ။ အာဇီဝဟေတု။ပေ။ 'ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော ဘိက္ခု အရဟာ'တိ ဘဏတိ, ပဋိဇာနန္တဿ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ အာဇီဝဟေတု။ပေ။ ဘိက္ခု ပဏီတဘောဇနာနိ အဂိလာနော အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ။ အာဇီဝဟေတု။ပေ။ ဘိက္ခုနီ ပဏီတဘောဇနာနိ အဂိလာနာ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ပာဋိဒေသနီယဿ။ အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ သူပံ ဝါ ဩဒနံ ဝါ အဂိလာနော အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (ပရိ. ၂၈၇) –

ဒေသိတာ။ ဣမိနာ အာဇီဝဝိပတ္တိ ဒီပိတာ။

၁၁၀၇. "ဥက္ခိတ္တော" တိအာဒိ ယထာက္ကမေန တေသံ တိဏ္ဏံ နာနာသံဝါသကာနံ သရူပဒဿနံ။ တတ္ထ တယော ဥက္ခိတ္တကာ ဝုတ္တာယေဝ။

၁၁၀၈-၉. "ယော သဒ္ဓေန ဥက္ခေပနီယကမ္မကတာနံ အဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ နိသိန္နော 'တုမှေ ဟ ကိံ ဘဏထာ'တိ တေသဉ္စ ဣတရေသဉ္စ လဒ္ဓိံ သုတွာ 'ဣမေ အဓမ္မဝါဒိနော, ဣတရေ ဓမ္မဝါဒိနော'တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတိ, အယံ တေသံ မဇ္ဈေ နိသိန္နောဝ တေသံ နာနာသံဝါသကော ဟောတိ, ကမ္မံ ကောပေတိ။ ဣတရေသမ္ပိ ဟတ္ထပာသံ အနာဂတတ္တာ ကောပေတီ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၄၅၅) အာဂတ **အဋ္ဌကထာ**ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **"အဓမ္မဝါဒိပက္ခသ္မိံ"**န္တိအာဒိ။

အဓမ္မဝါဒိပက္ခသ္မိံ န္တိ ဥက္ခေပနီယကမ္မေန နိဿာရိတာနံ အဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခသ္မိံ။ **နိသိန္နောတ** တိ ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟိတွာ ဂဏပူရကော ဟုတွာ နိသိန္နော၀။ **ဝိစိန္တယ** န္တိ "ဣမေ နု ခေါ ဓမ္မဝါဒိနော, ဥဒါဟု ဧတေ"တိ ဝိဝိခေနာကာရေန စိန္တယန္တော။ "ဧတေ ပန ဓမ္မဝါဒီ"တိ မာနသံ ဥပ္ပာဒေတိ, ဧဝံ **ဥပ္ပန္နေ ပန မာနသေ** ။ အဓမ္မဝါဒိပက္ခသ္မိံ နိသိန္နောဝ ဧဝံ မာနသံ ဥပ္ပာဒေန္တော **အယံ** ဘိက္ခု။ **လဒ္ဓိယာ** တိ ဧဝံ ဥပ္ပာဒိတမာနသသင်္ခာတာယ လဒ္ဓိယာ။ တေသံ အဓမ္မဝါဒီနံ **နာနာသံဝါသကော နာမ** ဟောတီတိ ပကာသိတော။

တတ္ရဋ္ဌော ပန သော တိ တသ္မိံ အဓမ္မဝါဒိပက္ခသ္မိံ နိသိန္နော၀ သော။ သဒ-ဓာတုယာ ဂတိနိဝတ္တိအတ္ထတ္တာ တတ္ထ နိသိန္နော "တတ္ရဋ္ဌော"တိ ဝုစ္စတိ။ **ဒွိန္နံ** န္တိ ဓမ္မဝါဒိအဓမ္မဝါဒိပက္ခာနံ ဒွိန္နံ သင်္ဃာနံ။ **ကမ္မ**န္တိ စတုဝဂ္ဂကာဒိသင်္ဃေန ကရဏီယကမ္မံ။ **ကောပေတီ**တိ အဓမ္မဝါဒီနံ အသံဝါသဘာဝံ ဂန္တွာ တေသံ ဂဏပူရဏတ္တာ, ဣတရေသံ ဧကသီမာယံ ဌတွာ ဟတ္ထပာသံ အနုပဂတတ္တာ, ဆန္ဒဿ စ အဒိန္နတ္တာ ကမ္မံ ကောပေတိ။ ယော ပန အဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ နိသိန္နော "အဓမ္မဝါဒိနော ဣမေ, ဣတရေ ဓမ္မဝါဒိနော"တိ တေသံ မဇ္ဈေ ပဝိသတိ, ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ ပက္ခေ နိသိန္နော "ဣမေ ဓမ္မဝါဒိနော"တိ ဂဏှာတိ, အယံ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ သမာနသံဝါသကံ ကရောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၁၁၀. **ဗဟိသီမာဂတော** ပကတတ္တော ဘိက္ခု သစေ ဟတ္ထပာသေ ဌိတော ဟောတိ, သော သီမာယ နာနာသံတာသ ကော မတောတိ ယောဇနာ။ တံ ဂဏပူရဏံ ကတ္ဂာ ကတကမ္မမ္ပိ ကုပ္ပတိ။ **ဧဝံ** ယထာဝုတ္တနိယာမေန တယော နာနာသံ တာသကာ မဟေသိနာ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

၃၁၁၁. **စုတော**တိ ဟရာဇိကာပန္နော သာသနတော စုတတ္တာ ''စုတော''တိ ဂဟိတော။ ''ဘိက္ခုနီ ကောဒသ အဘာဗ္ ဗာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဣမေ**တိ ဘေဒမနပေက္ခိတ္ဂာ သာမညေန သတ္တရသ ဇနာ။ **အသံတသာ**တိ န သံဝသိတဗ္ဗာ, နတ္ထိ တ ဧတေဟိ ပကတတ္တာနံ ဧကကမ္မာဒိကော သံတသောတိ **အသံတသာ** နာမ သိယုံ။

၃၁၁၂. **အသံတသဿ သဗ္ဗဿာ**တိ ယထာဝုတ္တဿ သတ္တရသဝိဓဿ သဗ္ဗဿ အသံတသဿ။ **တထာ ကမ္မာရဟဿ စာ**တိ ''ယဿ သင်္ဃော ကမ္မံ ကရောတိ, သော နေဝ ကမ္မပတ္တော, နာပိ ဆန္ဒာရဟော, အပိစ ကမ္ မာရဟော''တိ (ပရိ. ၄၈၈) ဧဝံ **ပရိတရေ** ဝုတ္တကမ္မာရဟဿ စ။ **ဥမ္မတ္တကာဒီန** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ခိတ္တစိတ္တာဒီနံ ဂဟဏံ။ **သင်္ဃေ** တဇ္ဇနီယာဒိနိ ကရောန္တေ။ **ပဋိက္ခေပေ** တိ ပဋိက္ကောသနာ။ **န ရူဟတီ**တိ ပဋိက္ကောသဋ္ဌာနေ န တိဋ္ဌတိ, ကမ္မံ န ကောပေတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၁၁၃. **သသံတသေက။ပေ။ ဘိက္ခုနော**တိ ဝုတ္တနယေန ကမ္မေန တ လဒ္ဓိယာ တ အသံတသိကဘာဝံ အနုပဂတ တ္တာ သမာနသံတသကဿ သီမာယ အသံတသိကဘာဝံ အနုပဂန္တ္ဂာ ဧကသီမာယ ဌိတဿ အန္တိမဝတ္ထုံ အနဇ္ဈာပ န္နတ္တာ ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။ **အနန္တရဿပိ** ဟတ္ထပာသေ **ဝစနေန** ဝစီဘေဒကရဏေန **ပဋိက္ခေပေ** ပဋိက္ ကောသော **ရုဟတိ** ပဋိက္ကောသနဋ္ဌာနေယေဝ တိဋ္ဌတိ, ကမ္မံ ကောပေတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၁၁၄. **ဆဟိ အာကာရေဟီ**တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄၃၈; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) လဇ္ဇိတာယ, အညာဏတာယ, ကုက္ကုစ္စပကတတာယ, သတိသမ္မောသာယ, အကပ္ပိယေကပ္ပိယသညိတာယ, ကပ္ပိယေအကပ္ပိယသညိတာယာတိ ဣမေဟိ ဆဟိ အာကာရေဟိ။ ပဥ္စ သမဏကပ္ပာ စ ဝုတ္တာ, ပဥ္စ ဝိသုဒ္ဓိယော စ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဥ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, အဂ္ဂိပရိစိတံ သတ္ထပရိစိတံ နခပရိစိတံ အဗီဇံ နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇညေဝ ပဥ္စမ''န္တိ (စူဠဝ. ၂၅၀) **ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကေ** အနုညာတာ **ပဥ္စ သမဏကပ္ပာ** နာမ။ **ပဥ္စ ဝိသုဒ္ဓိယော** တိ ပရိ တရေ **ကေဝုတ္တရေ** ''ပဥ္စ ဝိသုဒ္ဓိယော''တိ ဣမဿ နိဒ္ဒေသေ ''နိဒာနံ ဥဒ္ဒိသိတ္ဂာ အဝသေသံ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ, အယံ ပဌမာ ဝိသုဒ္ဓိ''တိအာဒိနာ (ပရိ. ၃၂၅) နယေန ဒဿိတာ ပဥ္စ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသသင်္ခာတာ ပဥ္စ ဝိသုဒ္ဓိယော စ ''သုတ္တုဒ္ဒေသော ပာရိသုဒ္ဓိဥပောသထော အဓိဋ္ဌာနုပောသထော ပဝါရဏာ သာမဂ္ဂိဥပောသထောယေဝ ပဥ္စမော''တိ (ပရိ. ၃၂၅) ဧဝံ ဝုတ္တာ ပဥ္စ ဝိသုဒ္ဓိယော စာတိ ဒွေဝပဥ္စဝိသုဒ္ဓိယော ''ဒွိပဥ္စဝိညာဏာနီ''တိအာဒီသု ဝိယ သာမညဝစနေန သင်္ဂဟိတာ။

၃၁၁၅-၇. နိဒ္ဒေသေသေန ဒီပယတိ ပညပီယတိ ဧတ္ထ သိက္ခာပဒန္တိ **နိဒာနံ,** တေသံ တေသံ သိက္ခာပဒာနံ ပညတ္တိယာ ဌာနဘူတံ ဝေသာလီအာဒိ။ ပုံ ဝုစ္စတိ နိရယော, တံ ဂလတိ မဒ္ဒတိ နေရယိကဒုက္ခံ အနုဘဝတီတိ **ပုဂ္ဂလော,** သတ္တော။ အရိယပုဂ္ဂလာ တံသဒိသတ္တာ, ဘူတပုဗ္ဗဂတိယာ တ ''ပုဂ္ဂလာ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣဓ ပနေတေ သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမဿ အာဒိကမ္မိကာ အဓိပ္ပေတာ။ ဣအနိ ပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသံ ဝက္ခတိ။ ဝသတိ ဧတ္ထ ဘဂဝတော အာဏာသင်္ခာတာ သိက္ခာ ပဒပညတ္တိ တံ ပဋိစ္စ ပဝတ္တတီတိ **ဝတ္ထု,** တဿ တဿ ပုဂ္ဂလဿ သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတုဘူတော အဇ္ဈာစာ ရော။

ဝိဓာနံ ဝိဘဇနံ **ဝိဓိ,** ပဘေဒော။ ပညာပီယတိ ဘဂဝတော အာဏာ ပကာရေန ဉာပီယတိ ဧတာယာတိ **ပညတ္တိ,** ပညတ္ တိယာ ဝိဓိ ပဘေဒော ''ပညတ္တိဝိဓိ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''ဝိဓိ ပညတ္တိယာ''တိ ကထာဗန္ဓဝသေန အသမတ္ထနိဒ္ဒေ သော။ သာ ပန ပညတ္တိဝိဓိ ပညတ္တိအနုပညတ္တိ အနုပ္ပန္နပညတ္တိ သဗ္ဗတ္ထပညတ္တိ ပဒေသပညတ္တိ သာဓာရ ဏပညတ္တိ အသာဓာရဏပညတ္တိ ဧကတောပညတ္တိ ဥဘတောပညတ္တိဝသေန နဝဝိဓာ ဟောတိ။

''ဝိပတ္တိ အာပတ္တိ အနာပတ္တီ''တိ ပဒစ္ဆေဒော, ဝိပဇ္ဇန္တိ ဧတာယ သီလာဒယောတိ **ဝိပတ္တိ** ။ သာ ပန သီလ အာစာရဒိဋ္ဌိအာဇီတနံ ဝသေန စတုဗ္ဗိဓာ။ သာ ပန ဥဒ္ဒေသဝသေန ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတာဝ။ အာပဇ္ဇန္တိ ဧတာယ အကုသ

လာဗ္ဘာကတဘူတာယ ဘဂဝတော အာဏာဝီတိက္ကမန္တိ **အာပတ္တိ** ။ သာ ပုဗ္ဗပယောဂဒိဝသေန အနေကပ္ပဘေဒာ အာပတ္တိ။ **အနာပတ္တိ** အဇာနနာဒိဝသေန အာဏာယ အနတိက္ကမနံ။ သမုဋ္ဌာတိ ဧတေဟိ အာပတ္တီတိ **သမုဋ္ဌာနာနိ,** ကာယာဒိဝသေန ဆဗ္ဗိဓာနိ အာပတ္တိကာရဏာနိ။ သမုဋ္ဌာနာနံ နယော **သမုဋ္ဌာနနယော,** တံ။

ဝဇ္ဇဉ္စ ကမ္မဉ္စ ကိရိယာ စ သညာ စ စိတ္တဉ္စ အာဏတ္တိ စ **ဝဇ္ဇကမ္မကိရိယာသညာစိတ္တာဏတ္တိယော,** တာသံ ဝိဓိ တထာ ဝုစ္စတိ, တံ။ **ဝဇ္ဇဝိဓိ** န္တိ ''ယဿာ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, အယံ လောကဝဇ္ဇာ, သေသာ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာ''တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ ဝဇ္ဇဝိဓိံ။ **ကမ္မဝိဓိ**န္တိ ''သဗ္ဗာ စ ကာယကမ္မဝစီကမ္မတဒုဘယဝသေန တိဝိဓာ ဟောန္တီ''တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဒဿိတံ ကမ္မဝိဓိံ ။ **ကိရိယာဝိဓိ** န္တိ ''အတ္ထာပတ္တိ ကိရိယတော သမုဋ္ဌာတိ, အတ္ထိ အကိရိယတော, အတ္ထိ ကိရိယာကိရိယတော, အတ္ထိ သိယာ ကိရိယတော သိယာ အကိရိယတော''တိအာဒိနာ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) နယေန ဒဿိတံ ကိရိယာဝိဓိံ။ **သညာဝိဓိ**န္တိ ''သညာဝိမောက္ခာ''တိအာဒိနာ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) နယေန ဒဿိတံ သညာဝိဓိံ။

စိတ္တဝိဓိ န္တိ ''သဗ္ဗာပိ စိတ္တဝသေန ဒုဝိဓာ ဟောန္တိ သစိတ္တကာ, အစိတ္တကာ စာ''တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ စိတ္တဝိဓိံ။ **အာဏတ္တိဝိဓိ** န္တိ ''သာဏတ္တိကံ အနာဏတ္တိက''န္တိ ဝုတ္တံ အာဏတ္တိဝိဓိံ။ **အင်္ဂဝိဓာန** န္တိ သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု အာပတ္တီနံ ဝုတ္တံ အင်္ဂဝိဓာနဉ္စ။ ဝေဒနာတ္တိကံ, ကုသလတ္တိကဉ္စာတိ ယောဇနာ။ တံ ပန ''အကုသလစိတ္တံ, ဒွိစိတ္တံ, တိစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနံ, ဒွိဝေဒနံ, တိဝေဒန''န္တိ တတ္ထ တတ္ထ ဒဿိတမေဝ။

သတ္တရသဝိဓံ ဧတံ လက္ခဏ န္တိ ယထာဝုတ္တနိဒာနာဒိသတ္တရသပ္ပဘေဒံ သဗ္ဗသိက္ခာပဒာနံ သာဓာရဏလက္ခဏံ။ ဒ **ဿေတ္ဝာ**တိ ပကာသေတွာ။ **ဗုဓော** ဝိနယကုသလော။ တတ္ထ တတ္ထ သိက္ခာပဒေသု ယထာရဟံ ယောဇေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၁၁၈. က္ကမေသု သတ္တရသသု လက္ခဏေသု နိဒာနပုဂ္ဂလေ တာဝ နိဒ္ဒိသိတုမာဟ **''နိဒာန''**န္တိအာဒိ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု သတ္တရသသု သာဓာရဏလက္ခဏေသု, နိဒ္ဒါရဏေ စေတံ ဘုမ္မံ။ **နိဒာန**န္တိ နိဒ္ဒါရိတဗ္ဗဒဿနံ။ **''ပုရ''**န္တိ က္ကဒံ ''ဝေသာလီ''တိအာဒိပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သက္ကဘဂ္ဂ** တိ ဧတေဟိ ဇနပဒတစီဟိ သဒ္ဒေဟိ ဌာနနိဿိတာ နာဂရာဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။ တာနိ စ ''သက္ကေသု ဝိဟရတိ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ, ဘဂ္ဂေသု ဝိဟရတိ သုသုမာရဂိရေ''တိ တတ္ထ တတ္ထ သိက္ခာပဒနိဒာနေ နိဒဿိတာနေဝ။

၃၁၁၉. **''ဒသ ဝေသာလိယာ''**တိအာဒီနံ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော **ဥတ္တရေ** အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **ဂိရိဗ္ဗဇေ** တိ ရာဇဂဟာန ဂရေ။ တဉှိ သမန္တာ ဌိတေဟိ က္ကသိဂိလိအာဒီဟိ ပဉ္စဟိ ပဗ္ဗတေဟိ ဝဇသဒိသန္တိ ''ဂိရိဗ္ဗဇ''န္တိ ဝုစ္စတိ။

၃၁၂၀. ဘိက္ခူနံ ဟတိမောက္ခသ္မိံ သုဒိန္နဓနိယာဒယော တေဝီသတိဝိဓာ အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂလာ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

၃၁၂၂. ဥဘယပါတိမောက္ခေ အာဂတာ **တေ သဗ္ဗေ** အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂလာ ပရိပိဏ္ဍိတာ တိံသ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။ **ဝတ္ထု**အာဒီနံ ဝိနိစ္ဆယော **ဥတ္တရေ** ဝက္ခမာနတ္တာ က္ကမ န ဝုတ္တော။ နနု စ နိဒာနပုဂ္ဂလဝိနိစ္ဆယမ္ပိ တတွ ထ ဝက္ခတီတိ သော က္ကမ ကသ္မာ ဝုတ္တောတိ? နာယံ ဒေသော, က္ကမဿ ပကရဏတ္တာ က္ကဓာပိ ဝတ္တဗ္ဗောတိ။ ယဒိ ဧဝံ ဝတ္ထုအာဒိဝိနိစ္ဆယောပိ က္ကမ ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ, သော ကသ္မာ န ဝုတ္တောတိ? ဧကေယောဂနိဒ္ဒိဋ္ဌဿ က္ကမ ဿ ဝစနေန သောပိ ဝုတ္တောယေဝ ဟောတီတိ ဧကဒေသဒဿနဝသေန သံခိတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၃၁၂၃. ယော ဓနံ့ တရုံ ဇာနာတိ, သော ပညတ္တိံ အသေသတော ဇာနာတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တ္တေ **''ဓနံ့ တရု''**န္တိ က္က မိနာ နိဒာနာဒိသတ္တရသပ္ပကာရံ သဗ္ဗသိက္ခာပဒသာဓာရဏလက္ခဏသမုဒာယံ ရူပကေန ဒဿေတိ။ ကိံ ဝိသိဋ္ဌံ တရုန္တိ အာဟ **''တိမူလ''**န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **တိမူလန္တိ** နိဒ္ဒနုပုဂ္ဂလဝတ္ထုသင်္ခါတာနိ တီဏိ မူလာနိ ဧတဿာတိ တိမူလံ။ **နဝပတ္တ** န္တိ နဝဝိဓပဏ္ဏ တ္တိသင်္ခါတာနိ ပတ္တာနိ ဧတဿာတိ နဝပတ္တံ။ **ဒ္ဝယင်္ကုရ** န္တိ လောကဝဇ္ဇပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသင်္ခါတာ ဒွေဝ အင်္ကုရာ ဧတဿာတိ ဒ္ဝယင်္ကုရံ။ ''ဒွိအင်္ကုရ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ က္က-ကာရဿ အယာဒေသံ ကတ္ဝာ ''ဒ္ဝယင်္ကုရ''န္တိ ဝုတ္တံ။ **သတ္တဖလန္တိ** အာဏတ္တိအာပတ္တိအနာပတ္တိဝိပတ္တိသညာဝေဒနာကုသလတ္တိကသင်္ခါတာနိ သတ္တ ဖလာနိ ဧတဿာတိ သတ္တဖလံ။ **ဆပုပ္ဖ** န္တိ ဆသမုဋ္ဌာနသင်္ခါတာနိ ပုပ္ဖာနိ ဧတဿာတိ ဆပုပ္ဖံ။ **ဒ္ဝိပ္ပဘဝ** န္တိ စိတ္တကမ္မသင်္ခါတာ ဒွေဝ ပဘဝ ဧတဿာတိ ဒ္ဝိပ္ပဘဝံ။ **ဒ္ဝိသာခန္တိ** ကိရိယအင်္ဂသင်္ခါတာ ဒွေဝ သာခာ ဧတဿာတိ ဒ္ဝိသာခံ။ **နံ့ တရုံ့ ယော ဇာနာတီ**တိ ယော ဝုတ္တော ဘိက္ခု ဝုတ္တသရူပသာဓာရဏသတ္တရသလက္ခဏရာသိဝိနိစ္ဆယသင်္ခာတတရုံ ဇာနာတိ။ **သောတိ** သော ဘိက္ခု။ **ပညတ္တိ** န္တိ ဝိနယပိဋကံ။ **အသေသတော**တိ သဗ္ဗသော။

၃၁၂၄. **ဣတိ** ဧဝံ မဓုရပဒတ္ထံ အနာကုလံ **ပရမံ** ဥတ္တမံ ဣမံ ဝိနိစ္ဆယံ ယော **ပဌတိ** တစုဂ္ဂတံ ကရောန္တော ပရိယာပုဏာတိ, ဂရုသန္တိကေ သာဓုကံ **သုဏာတိ, ပရိပုစ္ဆတေ စ** အတ္ထံ ပရိပုစ္ဆတိ စ, **သော** ဘိက္ခု ဝိနယ **ဝိနိစ္ဆယေ ဥပာလိသမော ဘဝတိ** ဝိနယဓရာနံ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနေ နိက္ခိတ္တေန ဥပါလိမဟာထေရေန သဒိသော ဘဝတီတိ ယောဇနာ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကမ္မဋ္ဌာနဝိဘာဝနာဝိဓာနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၂၅. ''အာဒိမှိ သီလံ ဒဿေယျ။

မဇ္ဈေ မဂ္ဂံ ဝိဘာဝယေ။
ပရိယောသာနေ စ နိဗ္ဗာနံ။
သော ကထိကသဏ္ဌိတီ''တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၉၀; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၉၁; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃.၆၄) –

ဝုတ္တံ ဓမ္မကထိကလက္ခဏံ သမနုဿရန္တော ယမာစရိယော ဟတိမောက္ခသံဝရသီလပရိဒီပကံ ဝိနိစ္ဆယံ နာတိသင်္ခေပဝိတ္ထာရမုခေန ဒဿေတွာ တံမူလကာနံ ဣတရေသဉ္စ တိဏ္ဏံ သီလာနံ တံဒဿနေနေဝ ဒဿိတဘာဝဉ္စ သီလဝိသုဒ္ဓိမူလိကာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအာဒိယော ပဉ္စဝိသုဒ္ဓိယော စ တံမူလိကဉ္စ အရိယမဂ္ဂသင်္ခာတံ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိံ တဒဓိဂမနီယံ နိဗ္ဗာနဉ္စ ဒဿေတွာ ယထာရဒ္ဓံ ဝိနယကထံ ပရိယောသာပေတုကာမော အာဟ **''ဟမောက္ခေ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဟမောက္ခေ** တိ သမာဓိအာဒီနံ အနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ ပတိဋ္ဌာဘာဝေန ဉတ္တမေ။ **မောက္ခပ္ပဝေသနေ** တိ အမတမဟာနိဗ္ဗာနနဂရဿ ပဝေသနနိမိတ္တေ။ **မုခေ** အာသဟာယဒွာရဘူတေ။ ယထာဟ –

''သဂ္ဂါရောဟဏသောပါနံ၊ အညံ သီလသမံ ကုတော။
ဒွါရံ ဝါ ပန နိဗ္ဗာန-နဂရဿ ပဝေသနေ''တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၉; ဗု. ဗံ. အဋ္ဌ. ၃.ဒီပင်္ကရဗုဒ္ဓဝံသဝဏ္ဏနာ)။

သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယေ တိ ဇာတိဒုက္ခာဒိသဗ္ဗဒုက္ခာနံ ခယဿ အရိယမဂ္ဂဿ အဓိဂမူပာယတ္တာ ဖလူပစာရေန သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယသင်္ခာတေ။ **''ဟမောက္ခေ''** တိ စ **''မောက္ခပ္ပဝေသနေ မုခေ''** တိ စ **''သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယေ''** တိ စ ''ဟတိမောက္ခသိမ္ဟိ''န္တိ တေသံ ဝိသေသနံ။ **ဝုတ္တေ** တိ ဟာရာဇိကတော ပဋ္ဌာယ နာနပ္ပကာရတော နိဒ္ဒိဋ္ဌေ သတိ။ ဣတရတ္တယံ ဝုတ္တမေတတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလအာဇီဝဟာရိသုဒ္ဓိသီလပစ္စယသန္နိဿိတသီလသင်္ခာတံ ဣတရံ သီလတ္တယံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ ''ရာဇာ အာဂတော''တိ ဝုတ္တေ ပရိသာယ အာဂမနံ ဝိယ, တသ္မာ တံ န ဝက္ခာမာတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၁၂၆. **ဣဒံ စတုဗ္ဗိဓံ သီလ** န္တိ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလာဒိံ စတုဟာရိသုဒ္ဓိသီလံ။ **ဉတ္တွာတ**တိ လက္ခဏာဒိတော, တေအနတော, ဟာနဘာဂိယဋ္ဌိတိဘာဂိယဝိသေသဘာဂိယနိဗ္ဗေဓဘာဂိယာဒိပ္ပကာရတော စ ဇာနိတွာ။ **တတ္ထာ** တိ စတုဗ္ဗိဓေသီလေ။ **ပတိဋ္ဌိတော** တိ အစ္ဆိဒ္ဒာဒိအင်္ဂသမန္နာဂတဘာဝမာပာဒနေန ပတိဋ္ဌိတော။ **သမာဓိ** န္တိ ဉပစာရပ္ပနာဘေဒလောကိယသမာဓိံ။ **ဘာဝေတွာတ**တိ သမစတ္တာလီသာယ ကမ္မဋ္ဌာနေသု ပုနပ္ပုနံ အနုယောဂဝသေန ဝဍ္ဎေတွာ။ **ပညာ ယာ**တိ တိလက္ခဏာကာရာဒိပရိစ္ဆေဒိကာယ လောကုတ္တရာယ ပညာယ ဟေတုဘူတာယ, ကရဏဘူတာယ စ။ **ပရိမုစ္စတီ** တိ သဗ္ဗကိလေသဗန္ဓနံ ဆေတွာ သံသာရစာရကာ သမန္တတော မုစ္စတိ, အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၁၂၇. ဧဝံ သမာသတော ဝုတ္တမေဝတ္ထံ နိဒ္ဒိသန္တော အာဟ **''ဒသာနုဿတိယော''** တိအာဒိ။ ဒသ အနုဿတိယော စ ဒသ ကသိဏာ စ ဒသ အသုဘာ စ စတဿော အပ္ပမညာယော စ တထာ စတ္တာရော အာရုပ္ပာ စ ဝုတ္တာ။ အပရံ ကမ္မဋ္ဌာနဒွယဉ္စ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

တတ္ထ **ဒသာနုဿတိယော** နာမ ''ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မာနုဿတိ, သင်္ဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ, ကာယဂတာသတိ, မရဏာနုဿတိ, အာနာပါနသတိ, ဉပသမာနုဿတိ''တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၇) ဧဝံ ဝုတ္တာ ဒသ အနုဿတိယော။

ဒသ ကသိဏာ နာမ ''ပထဝီကသိဏံ, အာပေါကသိဏံ, တေဇောကသိဏံ, ဝါယောကသိဏံ, နီလကသိဏံ, ပီတကသိဏံ, လောဟိတကသိဏံ, ဩဒါတကသိဏံ, အာလောကကသိဏံ, ပရိစ္ဆိန္နာကာသကသိဏ''န္တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၇) ဝုတ္တာ ဣမေ ဒသ ကသိဏာ။

ဒသ အသုဘာ နာမ ‘‘ဥဒ္ဓုမာတကံ, ဝိနီလကံ, ဝိပုဗ္ဗကံ, ဝိစ္ဆိဒ္ဒကံ, ဝိက္ခာယိတကံ, ဝိက္ခိတ္တကံ, ဟတဝိက္ခိတ္တကံ, လောဟိတကံ, ပုဠုဝကံ, အဋ္ဌိက’’န္တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၇) ဝုတ္တာ ဣမေ ဒသ အသုဘာ။

စတဿော အပ္ပမညာယော နာမ ‘‘မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ, ဥပေက္ခာ’’တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၇) ဝုတ္တာ ဣမေ အပ္ပမညာယော။

စတ္တာရော အာရုပ္ပာ နာမ ‘‘အာကာသာနဉ္စာယတနံ, ဝိညာဏဉ္စာယတနံ, အာကိဉ္စညာယတနံ, နေဝသညာနာသညာယတန’’န္တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၇) ဝုတ္တာ ဣမေ အာရုပ္ပာ။ **အပရံ ကမ္မဋ္ဌာနဒွယံ** နာမ ‘‘အာဟာရေပဋိက္ကူလသညာ, စတုဓာတုဝဝတ္ထာန’’န္တိ ဝုတ္တံ ဌာနဒွယံ။

၃၁၂၈. ဣစ္စေဝံ စတ္တာလီသဝိဓံ မနောဘုနော ကမ္မဋ္ဌာနံ သဗ္ဗမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ သမုဒ္ဒိဋ္ဌံ သိယာတိ ယောဇနာ။ ကမ္မဿ ယောဂသင်္ခါတဿ ဌာနံ အာရမ္မဏဘာဝေန ပဝတ္တိဋ္ဌာနန္တိ **ကမ္မဋ္ဌာနံ**။ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ ဖလံ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ **ဌာနံ,** ကာရဏံ, ကမ္မဿ ဝိပဿနာယ ဌာနံ ကာရဏံ **ကမ္မဋ္ဌာနံ,** ကဿာတိ အာဟ **‘‘မနောဘုနော’’**တိ။ မနော အဘိဘဝတီတိ မနောဘူ, တဿ **မနောဘုနော,** ကုသလစိတ္တပ္ပဝတ္တိနိဝာရဏေန တထာလဒ္ဓနာမဿ ကာမဒေဝဿာတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ကမ္မဋ္ဌာနဂဏနာပရိစ္ဆေဒော ဒဿိတော။

၃၁၂၉-၃၀. ဣမေသံ ကမ္မဋ္ဌာနာနံ ဘာဝနာမယံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ဒဿေတုံ မာတိကံ တာဝ ဒဿေန္တော အာဟ **‘‘ဥပစာရပ္ပနာတော’’** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဥပစာရပ္ပနာတော** တိ ‘‘ဧတ္တကာနိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ဥပစာရာဝဟာနိ, ဧတ္တကာနိ အပ္ပနာဝဟာနီ’’တိ ဧဝံ ဥပစာရပ္ပနာဝသေန စ။ **ဈာနဘေဒတော**တိ ‘‘ဧတ္တကာနိ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကာနိ, ဧတ္တကာနိ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနိကာနိ, ဧတ္တကာနိ ပဌမဇ္ဈာနိကာနီ’’တိအာဒိနာ ဈာနဘေဒာ စ။ **အတိက္ကမာ** တိ အင်္ဂါနံ, အာရမ္မဏာနဉ္စ အတိက္ကမတော။ **ဝဍ္ဎနာဝဍ္ဎနာ စာပိ** တိ အင်္ဂုလဒွင်္ဂုလာဒိဝသေန ဝဍ္ဎေတဗ္ဗာ, အဝဍ္ဎေတဗ္ဗာ စ။ **အာရမ္မဏဘူမိတော**တိ နိမိတ္တာရမ္မဏာဒိအာရမ္မဏတော စေဝ လဒ္ဓမာနာလဒ္ဓမာနဘူမိတော စ။

ဂဟဏာတိ ဒိဋ္ဌာဒိဝသေန ဂဟေတဗ္ဗတော။ **ပစ္စယာ**တိ တံတံဌာနာနံ ပစ္စယဘာဝတော စ။ **ဘိယျော** တိ ပုန-သဒ္ဒတ္ထနိပါတရတ္ထော။ **စရိယာနုကူလတော**တိ ရာဂစရိယာဒီနံ အနုကူလဘာဝတောတိ **အယံ ဝိသေသော** အယံ ဘေဒော။ **ဧတေသု** စတ္တာလီသာယ ကမ္မဋ္ဌာနေသု။

၃၁၃၁. ဧဝံ မာတိကံ နိဒ္ဒိသိတွာ ယထာက္ကမံ နိဒ္ဒိသန္တော ပဌမံ တာဝ ဥပစာရာဝဟာဒယော ဒဿေတုမာဟ **‘‘အဋ္ဌာနုဿတိယော’’** တိအာဒိ။ **တတ္ထာ** တိ တိဿံ မာတိကာယံ, ဧတေသု တ စတ္တာလီသာယ ကမ္မဋ္ဌာနေသု။ **အဋ္ဌာနုဿတိယော**တိ ကာယဂတာသတိအာနာပာနသတိဒွယဝဇ္ဇိတာ ဗုဒ္ဓာနုဿတိအာဒိကာ အဋ္ဌ အနုဿတိယော စ။ **သညာ** အာဟာရေပဋိက္ကူလသညာ စ။ **ဝဝတ္ထာနဉ္စ** စတုဓာတုဝဝတ္ထာနဉ္စာတိ **ဣမေ** ဒသ။ **ဥပစာရာဝဟာ**တိ ဗုဒ္ဓဂုဏာဒီနံ ပရမတ္ထဘာဝတော, အနေကဝိဓတ္တာ, ဧကဿာပိ ဂမ္ဘီရဘာဝတော စ ဧတေသု ဒသသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု အပ္ပနာဝသေန သမာဓိဿ ပတိဋ္ဌာတုမသက္ကုဏေယျတ္တာ အပ္ပနာဘာဝနာပ္ပတ္တော သမာဓိ ဥပစာရဘာဝေယေဝ ပတိဋ္ဌာတိ, တသ္မာ ဧတေ ဥပစာရာဝဟာ။

နနု စေတ္ထ ဒုတိယစတုတ္ထာရုပ္ပသမာဓိ, လောကုတ္တရော စ သမာဓိ ပရမတ္ထဓမ္မေ အပ္ပနံ ဟပုဏာတိ, တသ္မာ ‘‘ပရမတ္ထဘာဝတော’’တိ ဟေတု အပ္ပနမပဟုဏနေ ကာရဏဘာဝေန န ဝုစ္စတီတိ? န, တဿ ဘာဝနာဝိသေသေန ပရမတ္ထဓမ္မေ ပဝတ္တိသမ္ဘဝတော, ဣမဿ စ ရူပာဝစရစတုတ္ထဘာဝနာဝိသေသသမ္ဘဝတော စ။ တထာ ဟိ ဒုတိယစတုတ္ထာရုပ္ပသမာဓိ အပ္ပနာပတ္တဿ အရူပာဝစရသမာဓိဿ စတုတ္ထဇ္ဈာနဿ အာရမ္မဏသမတိက္ကမမတ္တဘာဝနာဝသေန သဘာဝတရမ္မဏေပိ အပ္ပနံ ဟပုဏာတိ။ ဝိသုဒ္ဓိဘာဝနာနုက္ကမဗလေန လောကုတ္တရော သမာဓိ အပ္ပနံ ဟပုဏာတီတိ။

၃၁၃၂. **တတ္ထာ** တိ ဧတေသု ဈာနာဝဟေသု တိံသကမ္မဋ္ဌာနေသု။ **အသုဘာ**တိ ဥဒ္ဓုမာတကာဒယော ဒသ အသုဘာ။ **ကာယဂတာသတီ**တိ ကာယဂတာသတိ စာတိ **ဣမေ** ကောဒသ။ **ပဌမဇ္ဈာနိကာ** တိ ဣမေသံ ပဋိက္ကူလာရမ္မဏတ္တာ, ပဋိက္ကူလာရမ္မဏေ စ စိတ္တဿ စဏ္ဍသောတာယ နဒိယာ အရိတ္တဗလေန နာဝါဌာနံ ဝိယ ဝိတက္ကဗလေနေဝ ပဝတ္တိ

သမ္ဘဝတော အဝိတက္ကာနံ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနံ အသမ္ဘဝတောတိ သဝိတက္ကဿ ပဌမဇ္ဈာနဿေဝ သမ္ဘဝတော ပဌမဇ္ဈာနိကာ။ အာနာပါနဉ္စ ကသိဏာ စာတိ **ဣမေ ကောဒသ စတုက္ကဇ္ဈာနိကာ** ရူပါဝစရစတုက္ကဇ္ဈာနိကာ စ စတုက္ကနယေန, ပဉ္စကဇ္ဈာနိကာ စ။

၁၁၃၃. တိဿောဝ အပ္ပမညာ တိ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာတိ အပ္ပမညာ တိဿောဝ။ သာမညနိဒ္ဒေသေ တေသမေဝ ဂဟဏံ ကထံ ဝိညာယတီတိ? **“အထ ပစ္ဆိမာ”** တိအာဒိနာ စတုတ္ထာယ အပ္ပမညာယ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဘာဝဿ ဝက္ခမာနတ္တာ ပါရိသေသတော တံ ဝိညာယတိ။ **တိကဇ္ဈာနာနီ** တိ တိကဇ္ဈာနိကာ။ “တိကဇ္ဈာနာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မေတ္တာဒီနံ ဒေါမနဿသဟဂတဗျာပါဒဝိဟိံသာနဘိရတီနံ ပဟာယကတ္တာ ဒေါမနဿပဋိပက္ခေန သောမနဿေနေဝ သဟဂတတာ ဝုတ္တာတိ စတုက္ကနယေန တိကဇ္ဈာနိကတာ ဝုတ္တာ, ပဉ္စကနယေန စတုက္ကဇ္ဈာနိကတာ စ။

“အထာ”တိ ဣဒံ “ပစ္ဆိမာ”တိ ပဒဿ “တိဿော”တိ ဣမိနာ ပုရိမပဒေန သမ္ဗန္ဓနိဝတ္တနတ္ထံ။ ပစ္ဆိမာ အပ္ပမညာ, စတ္တာရော အာရုပ္ပာ စ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကာ မတာ စတုက္ကနယေန, ပဉ္စမဇ္ဈာနိကာ စ။ “သဗ္ဗေ သတ္တာ သုခိတာ ဟောန္တု, ဒုက္ခာ မုစ္စန္တု, လဒ္ဓသုခသမ္ပတ္တိတော မာ ဝိဂစ္ဆန္တူ”တိ မေတ္တာဒိတိဝိဓဝသပ္ပဝတ္တံ ဗျာပါရတ္တယံ ပဟာယ ကမ္မဿကတာဒဿနေန သတ္တေသု မဇ္ဈတ္တာကာရပ္ပဝတ္တဘာဝနာနိဗ္ဗတ္တာယ တတြမဇ္ဈတ္တတောပေက္ခာယ ဗလဝတရတ္တာ အပ္ပနာပ္ပတ္တဿ ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရဿ သုခသဟဂတတာသမ္ဘဝတော ဥပေက္ခာသဟဂတတာ ဝုတ္တာ။

၁၁၃၄. အင်္ဂါရမ္မဏတော အတိက္ကမော ဒွိဓာ ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။ **စတုက္ကတိကဇ္ဈာနေသူ** တိ ဒသကသိဏာ, အာနာပါနသတီတိ ဧကာဒသသု စတုက္ကဇ္ဈာနိကေသု စေဝ မေတ္တာဒိပုရိမဗြဟ္မဝိဟာရတ္တယသင်္ခါတေသု တိကဇ္ဈာနိကေသု စ ကမ္မဋ္ဌာနေသု။ **အင်္ဂါတိက္ကမတာ** တိ ဧကေသ္မိံယေဝ အာရမ္မဏေ ဝိတက္ကာဒိဈာနင်္ဂ သမတိက္ကမေန ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ အာရမ္မဏေယေဝ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနံ ဥပ္ပတ္တိတော အင်္ဂါတိက္ကမော အဓိပ္ပေတောတိ အတ္ထော။ အင်္ဂါတိက္ကမောယေဝ **အင်္ဂါတိက္ကမတာ** ။

၁၁၃၅. အင်္ဂါတိက္ကမတော တိ တတိယဇ္ဈာနသမ္ပယုတ္တသောမနဿာတိက္ကမနတော။ **အာရမ္မဏမတိက္ကမ္မာ**တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသတဗ္ဗိသယပဌမာရုပ္ပဝိညာဏတဒဘာဝသင်္ခါတာနိ စတ္တာရိ အာရမ္မဏာနိ ယထာက္ကမံ အတိက္ကမိတွာ။ ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသတဗ္ဗိသယပဌမာရုပ္ပဝိညာဏတဒဘာဝတဗ္ဗိသယတတိယာရုပ္ပဝိညာဏသင်္ခါတေသု စတူသု အာရမ္မဏေသု **အာရုပ္ပာ** အာကာသာနဉ္စာယတနာဒီနိ စတ္တာရိ အရူပါဝစရဈာနာနိ **ဇာယရေ** ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

၁၁၃၆. ဧတ္ထ တိ ဧတေသု အာရမ္မဏေသု။ **ဝဍ္ဎေတဗ္ဗာနိ** တိ “ယတ္တကံ ဩကာသံ ကသိဏေန ဖရတိ, တဒဗ္ဘန္တရေ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သဒ္ဒံ သောတုံ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ရူပံ ပဿိတုံ, ပရသတ္တာနဉ္စ စေတသာ စိတ္တံ အညာတုံ သမတ္ထော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တပ္ပယောဇနံ သန္ဓာယ အင်္ဂဏာနာဒိဝသေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ယတ္တကံ ဣစ္ဆတိ, တတ္တကံ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗာနိ။ **သေသံ** အသုဘာဒိ **သဗ္ဗံ တံ** ကမ္မဋ္ဌာနံ ပယောဇနာဘာဝတော **န ဝဍ္ဎေတဗ္ဗမေဝ** တိ ယောဇနာ။

၁၁၃၇. တတ္ထ တေသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု ဒသ ကသိဏာ စ ဒသ အသုဘာ စ ကာယဂတာသတိ, အာနာပါနသတီတိ **ဣမေ ဗာဝီသတိ** ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ပဋိဘာဂါရမ္မဏာနီတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ **“ကသိဏာ”**တိအာဒိနာ တဒါရမ္မဏာနိ ဈာနာနိ ဂဟိတာနိ။

၁၁၃၈. ဓာတုဝဝတ္ထာန န္တိ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ, ကထာဗန္ဓဝသေန ရဿတ္တံ။ **ဝိညာဏဉ္စာ** တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ။ **နေဝသညာ**တိ နေဝသညာနာသညာယတနံ။ **ဒသ ဒွေဝ**တိ ဒွါဒသ။ **ဘာဝဂေါစရာ**တိ သဘာဝဓမ္မဂေါစရာ, ပရမတ္ထဓမ္မာလမ္ဗဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၁၃၉. ဒွေဝ စ အာရုပ္ပမာနသာ တိ အာကာသာနဉ္စာယတနအာကိဉ္စညာယတနသင်္ခါတာ အရူပာဝစရစိတ္တုပ္ပာဒာ ဒွေဝ စ။ ဆ က္ကမေ ဓမ္မာ နဝတ္တဗ္ဗကောစရာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ယောဇနာ စတုန္နံ အပ္ပမညာနံ သတ္တပညတ္တိယာ, ပဌမာရုပ္ပဿ ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသပညတ္တိယာ, တတိယာရုပ္ပဿ ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏာဘာဝပညတ္တိယာ စ အာရမ္မဏတ္တာ။

၁၁၄၀. ပဋိက္ကူလသညာ တိ အာဟာရေပဋိက္ကူလသညာ။ ကာယဂတာသတီတိ ဒွတ္တိံသာကာရဘူမိတော **ဒေဝေသု** ကာမာဝစရဒေဝေသု ကုဏပာနံ, ပဋိက္ကူလာရဟဿ စ အသမ္ဘဝတ **န ပဝတ္တန္တိ** တိ ယောဇနာ။

၁၁၄၁. တာနိ ဒွါဒသ စ။ **ဘိယျော** တိ အဓိကတ္တေ နိပါတော, တတော အဓိကံ အာနာပါနသတိ စာတိ တေရသ ရူပါရူပလောကေ အသ္သာသပဿာသာနဉ္စ အဘာဝတ သမ္ဘဝသော **န ဇာယရေ**တိ ယောဇနာ။

၁၁၄၂. အရူပါဝစရေ အရူပဘဝေ စတုရော အာရုပ္ပေ ဌပေတွာ **အညေ** ဆတ္တိံသ ဓမ္မာ ရူပသမတိက္ကမာဘာဝတ **န ဇာယန္တိ** တိ ယောဇနာ။ **သဗ္ဗေ** သမစတ္တာလီသ ဓမ္မာ **မာနုသေ** မနုဿလောကေ သဗ္ဗေသမေဝ လဗ္ဘမာနတ္တာ **ဇာယန္တိ**။

၁၁၄၃. စတုတ္ထကသိဏံ ဟိတွာတိ တယောကသိဏံ ဒိဗ္ဗဖုဋ္ဌေန ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ တံ ဝဇ္ဇေတွာ နဝ **ကသိဏာ စ** ဒသ အသုဘာ စာတိ **တေ** ဧကူနဝီသတိ ဓမ္မာ **ဒိဋ္ဌေနေဝ** စက္ခုဝိညာဏေန **ပုဗ္ဗဘာဂေ** ပရိကမ္မကာလေ ဂဟေတဗ္ဗာ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။ ပုဗ္ဗဘာဂေ စက္ခုနာ ဩလောကေတွာ ပရိကမ္မံ ကတံ, တေန ဥဂ္ဂဟိတနိမိတ္တံ တေသံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၁၄၄. ဖုဋ္ဌေနာ တိ နာသိကဂ္ဂေ, ဥတ္တရောဋ္ဌေ တ ဖုဋ္ဌဝသေန။ ကာယဂတာသတိယံ တစပဉ္စကံ ဒိဋ္ဌေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **မာလုတော**တိ တယောကသိဏံ ဒိဋ္ဌဖုဋ္ဌေန ဂဟေတဗ္ဗံ ဥစ္ဆုသဿာဒီနံ ပတ္တေသု စလမာနဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏမုခေန, ကာယပ္ပသာဒဃဋ္ဋနေန စ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ။ **ဧတ္ထ** ဧတေသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု။ **သေသကန္တိ** ဝုတ္တာဝသေသံ။ ဗုဒ္ဓာနုဿတိအာဒိကာ အဋ္ဌာနုဿတိယော, စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရာ, စတ္တာရော အာရုပ္ပာ, အာဟာရေပဋိက္ကူလသညာ, စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ, ကာယဂတာသတိယံ ဝက္ကပဉ္စကာဒီနိ စာတိ သဗ္ဗမေတံ ပရတော သုတွာ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ သုတေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။

၁၁၄၅. ဧတ္ထ ဧတေသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု အာကာသကသိဏံ ဌပေတွာ နဝ ကသိဏာ ပဌမာရုပ္ပစိတ္တဿ အာရမ္မဏဘူတကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသဿ ဟေတုဘာဝတော **ပစ္စယာ ဇာယရေ** ပစ္စယာ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။

၁၁၄၆. ဒသပိ ကသိဏာ **အဘိညာနံ** ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏာဒီနံ ပစ္စယာ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။ **စတုတ္ထဿာ** တိ စတုတ္ထဿ ဗြဟ္မဝိဟာရဿ။

၁၁၄၇. ဟေဋ္ဌိမဟေဋ္ဌိမာရုပ္ပ န္တိ အာကာသာနဉ္စာယတနာဒိကံ။ **ပရဿ စ ပရဿ စာ** တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနာဒိဥတ္တရဿ္စာနဿ ပစ္စယောတိ ပကာသိတန္တိ ယောဇနာ။ **နေဝသညာ**တိ နေဝသညာနာသညာယတနံ။ **နိရောဓဿာ** တိ သညာဝေဒယိတနိရောဓဿ, တာယ နိရောဓသမာပတ္တိယာ။

၁၁၄၈. သဗ္ဗေ တိ သမစတ္တာလီသကမ္မဋ္ဌာနဓမ္မာ။ **သုခဝိဟာရဿာ** တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရဿ။ **ဘဝနိဿရဏဿ စာ**တိ ဝိဘဝူပနိဿယတာယ ဝိပဿနာပာဒကတ္တေန အာသဝက္ခယဉာဏေန အဓိဂန္တဗ္ဗဿ နိဗ္ဗာနဿ စ။ **ဘဝသုခါနဉ္စာ** တိ ပရိကမ္မောပစာရဘာဝနာဝသပ္ပဝတ္တာနိ ကာမာဝစရကုသလစိတ္တာနိ ကာမသုဂတိဘဝသုခါနံ, ရူပါဝစရပ္ပနာဝသပဝတ္တာနိ ရူပါဝစရစိတ္တာနိ ရူပါဝစရဘဝသုခါနံ, က္ကတရာနိ အရူပါဝစရဘူတာနိ အရူပါဝစရဘဝသုခါနဉ္စ ပစ္စယာတိ ဒီပိတာ။

၁၁၄၉. ဒသ အသုဘာ, ကာယဂတာသတီတိ **က္ကမေ** ကောဒသ ရာဂစရိတဿ ဝိသေသတော အနုကူလာ ဝိညေယျာတိ ယောဇနာ။ **"ဝိသေသတော"**တိ က္ကမိနာ ရာဂဿ ဥဇုဝိပစ္စနီကဘာဝေန စ အတိသပ္ပာယတော စ ဝုတ္တော, က္ကတရေ

စ အပဋိက္ခိတ္တာတိ ဒီပေတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** "သဗ္ဗဉှေတံ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝသေန စ အတိသပ္ပာယဝသေန စ ဝုတ္တံ, ရာဂါဒီနံ ပန အဝိက္ခမ္ဘိကာ, သဒ္ဓါဒီနံ တ အနုပကာရာ ကုသလဘာဝနာ နာမ နတ္ထီ"တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၇)။

၃၁၅၀. သဝဏ္ဏကသိဏာတိ စတူဟိ ဝဏ္ဏကေဟိ ကသိဏေဟိ သဟိတာ။ စတဿော အပ္ပမညာယောတိ **ဣမေ** အဋ္ဌ အောသစရိတဿ အနုကူလာတိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

၃၁၅၁. မောဟပ္ပကတိနော တိ မောဟစရိတဿ။ "အာနာပာနသတိ စောတ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၃၁၅၂. မရဏူပသမေတိ မရဏဉ္စ ဥပသမော စ မရဏူပသမံ, တသ္မိံ မရဏူပသမေ။ **သတီ**တိ မရဏာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ စာတိ **ဧတေ** စတ္တာရော ဓမ္မာ။ **ပညာပကတိနော**တိ ဗုဒ္ဓိစရိတဿ။

၃၁၅၃. အာဒိအနုဿတိဆက္က န္တိ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃသီလစာဂဒေဝတာနုဿတိသင်္ခါတံ ဆက္ကံ။ **သဒ္ဓါစရိတဝဏ္ဏိတ**န္တိ သဒ္ဓါစရိတဿ အနုကူလန္တိ ကထိတံ။ **အာရုပ္ပာ** တိ စတ္တာရော အာရုပ္ပာ။ **သေသာ ကသိဏာ**တိ ဘူတကသိဏအာလောကာကာသကသိဏာနံ ဝသေန ဆ ကသိဏာတိ **သေသာ ဒသ** ဓမ္မာ။ **သဗ္ဗာနုရူပကာ** တိ သဗ္ဗေသံ ဆန္နံ စရိယာနံ အနုကူလာတိ အတ္ထော။

၃၁၅၄-၈. ဧဝံ ယထာနိက္ခိတ္တမာတိကာနုက္ကမေန ကမ္မဋ္ဌာနပ္ပဘေဒံ ဝိဘာဝေတွာ ဣဒါနိ ဘာဝနာနယံ ဒဿေတုမာဟ **"ဧဝ"**န္တိအာဒိ။ **ဧဝံ ပဘေဒတော ဉတွာ ကမ္မဋ္ဌာနာနီ** တိ ယထာဝုတ္တဘေဒနယမုခေန ဘာဝနာမယာရမ္မဘေဒဿနံ။ **ပဏ္ဍိတော** တိ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိပညာယ ပညာတ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလော။ **တေသူ**တိ နိဒ္ဒါရဏေ ဘုမ္မံ။ **မေဓာဝီ**တိ ဟာရိဟာရိယပညာယ သမန္နာဂတော။ **ဒဠှံ ဂဟေတွာ တနာ**တိအာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနေ သုဋ္ဌု သလ္လက္ခေန္တော ဒဠှံ အဋ္ဌိံ ကတွာ သက္ကစ္စံ ဥဂ္ဂဟေတွာ။ **ကလျာဏမိတ္တကော** တိ –

"ပိယော ဂရု ဘာဝနီယော။
ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။
ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ။
နော စဋ္ဌာနေ နိယောဇကော"တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၇; နေတ္တိ. ၁၁၃) –

ဝုတ္တလက္ခဏကော သီလသုတပညာဒိဂုဏသမန္နာဂတကလျာဏမိတ္တကော။

ပဥ္စမေဝ ပလိဗောဓာနံ ဥစ္ဆေဒံ ကတွာတိ ယောဇနာ။ **ပဥ္စမ**န္တိ ဘာဝနာရမ္ဘတော ပဥ္စမေဝ။ **ပလိဗောဓာနံ ဥစ္ဆေဒံ ကတွာ**တိ –

"အာဝါသော စ ကုလံ လာဘော။
ဂဏော ကမ္မဉ္စ ပဉ္စမံ။
အဒ္ဓါနံ ဉာတိ အာဗာဓော။
ဂန္ထော ဣဒ္ဓီတိ တေ ဒသာ"တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၁) –

ဝုတ္တာနံ ဒသမဟာပလိဗောဓာနံ, ဒီဃကေသနခလောမစ္ဆေဒနစီဝရရဇနပတ္တပစနာဒီနံ ခုဒ္ဒကပအဗောဓာနဉ္စာတိ ဥဘယေသံ ပလိဗောဓာနံ ဥစ္ဆေဒံ ကတွာ နိဋ္ဌာပနေန တ အာလယပရိစ္စာဂေန တ ဥစ္ဆေဒံ ကတွာ။ **ဣဒ္ဓိ** ပနေတ္ထ ဝိပဿနာယ ပလိဗောဓော ဟောတိ, န သမာဓိဘာဝနာယ။ ဝုတ္တဉှေတံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** "ဣဒ္ဓီတိ ပေထုဇ္ဇနိကာ ဣဒ္ဓိ။ သာ ဟိ ဥတ္တာနသေယ္ယကအရကော ဝိယ, တရုဏသဿံ ဝိယ စ ဒုပ္ပရိဟာရာ ဟောတိ, အပ္ပမတ္တကေနေဝ ဘိဇ္ဇတိ။ သာ ပန ဝိပဿနာယ ပလိဗောဓော ဟောတိ, န သမာဓိဿ သမာဓိံ ပတွာ ပတ္တဗ္ဗတ္တာ"တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၁)။

အောသဝဇ္ဇိတေ , အနုရူပေ စ ဝိဟာရေ ဝသန္တေနာတိ ယောဇနာ။ **အောသဝဇ္ဇိတေ** တိ –

‘‘မဟာတသံ နတတသံ၊ ဇရာတသဥ္စ ပဉ္စမိံ။
သောဏ္ဏိံ ပဏ္ဏာဥ္စ ပုပ္ဖဥ္စ၊ ဖလံ ပတ္ထိတမေဝ စ။

‘‘နဂရံ အရုနာ ခေတ္တံ၊ ဝိသဘာဂေန ပဥ္စနံ။
ပစ္စန္တသီမာသဟာယံ၊ ယတ္ထ မိတ္တော န လဗ္ဘတိ။

‘‘အဌာရသေတာနိ ဌာနာနိ၊ ဣတိ ဝိညာယ ပဏ္ဍိတော။
အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ မဂ္ဂံ ပဋိဘယံ ယထာ’’တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၂) –

အဌကထာသု ဝုတ္တေဟိ ဣမေဟိ အဌာရသဟိ အေသေဟိ ဂဇ္ဇိတော။

အနုရူပေ ဝသန္တော တိ –

‘‘ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ နာတိဒူရံ ဟောတိ နစ္စာသန္နံ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ, ဒိဝါ အပ္ပာကိဏ္ဏံ, ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ, အပ္ပဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿံ, တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ဝိဟရန္တဿ အပ္ပကသိရေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ, တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ယေ တေ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ ဗဟုဿုတာ အာဂတာဂမာ ဓမ္မဓရာ ဝိနယဓရာ မာတိကာဓရာ, တေ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆတိ ပရိပဉှတိ ‘ဣဒံ, ဘန္တေ, ကထံ, ဣမဿ ကော အတ္ထော’တိ, တဿ တေ အာယသ္မန္တော အဝိဝဋဉ္စေဝ ဝိဝရန္တိ, အနုတ္တာနီကတဉ္စ ဥတ္တာနိံ ကရောန္တိ, အနေကဝိဟိတေသု စ ကင်္ခဌာနိယေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခံ ပဋိဝိနောဒေန္တိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ ပဥ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဟောတီ’’တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၁) –

ဧဝံ ဘဂဝတာ ဝဏ္ဏိတေဟိ ပဥ္စဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ အနုရူပေ ဘာဝနာကမ္မာနုဂုဏေ ဝိဟာရေ ဝိဟရန္တော တိ အတ္ထော။ **ပဌမာဒီနီ**တိ ပဌမဒုတိယာဒီနိ ရူပာဝစရဈာနာနိ။ **သဗ္ဗသော ဘာဝေတွာ**တိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ‘‘သဗ္ဗံ ဘာဝနာဝိဓာနံ အပရိဟာပေန္တေန ဘာဝေတဗ္ဗော’’တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၁) နိက္ခိတ္တဿ မာတိကာပဒဿ ဝိတ္ထာရက္ကမေန ဘာဝေတွာ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိံ သမ္ပာဒေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သပ္ပညော တိ ကမ္မဇတိဟေတုကပဋိသန္ဓိပညာယ စေဝ ကမ္မဌာနမနသိကာရသဟာယာနိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အသပ္ဟာယံ ပရိဝဇ္ဇေတွာ သပ္ပာယသေဝနောပကာရာယ ပာရိဟာရိယပညာယ စ သမန္နာဂတော ယောဂာဝစရော။ **တတော**တိ နေဝသညာနာသညာယတနဝဇ္ဇိတရူပာရူပဈာနံ ဝိပဿနာပာဒကဘာဝေန သမာပဇ္ဇိတွာ အဌန္နံ ဝိပဿနာပာဒကဈ ဈာနမညတရတော ဈာနာ ဝုဌာယ။ တေနာဟ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ‘‘ဌပေတွာ နေဝသညာနာသညာယတနံ အဝသေသရူပာရူပာဝစရဈာနာနံ အညတရတော ဝုဌာယာ’’တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၆၆၃)။

နာမရူပဝဝတ္ထာနံ ကတွာ တိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ **ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသေ** ဝုတ္တနယေန ပဥ္စက္ခန္ဓာဒိမုခေသု ယထိစ္ဆိတေန မုခေန ပဝိသိတွာ နာမရူပံ ဝဝတ္ထပေတွာ ‘‘ဣဒံ နာမံ, ဣဒံ ရူပံ, ဣမမ္ဟာ နာမရူပတော ဗျတိရိတ္တံ အတ္တာ ဒိ ကိဥ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ’’တိ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ, ဣမိနာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဒဿိတာ။

ကင်္ခံ ဝိတီရိယာ တိ ယထာဒိဋ္ဌနာမရူပဓမ္မာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ **ကင်္ခာဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၆၇၈ အာဒယော) ဝုတ္တနယေန ပစ္စယေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ‘‘န တာဝိဒံ နာမရူပံ အဟေတုကံ, န အတ္တာဒိဟေတုက’’န္တိ ယာထာဝတော နာမရူပဿ ပစ္စယေ ဒဿနေန အဒ္ဓတ္တယဂတံ ‘‘အဟောသိံ နု ခော အဟံ အတီတမဒ္ဓာန’’န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀; မဟာနိ. ၁၇၄) သောဠသဝိဓံ ကင်္ခံ, ‘‘သတ္ထရိ ကင်္ခတီ’’တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ (ဓ. သ. ၁၀၀၈) အဌဝိဓဥ္စ ကင်္ခံ ဝီရိယေန တရိတွာ ပဇဟိတွာ, ဣမိနာ ကင်္ခာဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ဒဿိတာ ဟောတိ။

ဧဝံ ကင်္ခာဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိနိပ္ဖာဒနေန ဉာတပရိညာယ ဌိတော ယောဂာဝစရော သပ္ပာယံ နာမရူပံ လက္ခဏတ္တယံ အာရောပေတွာ ကင်္ခာဝူပသမဉာဏေန **မဂ္ဂာမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၆၉၂ အာဒယော) ဝုတ္တ

တနယေန သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော ဩဘာသော, ဉာဏံ, ပီတိ, ပဿဒ္ဓိ, သုခံ, အဓိမောက္ခော, ပဂ္ဂဟော, ဥပဋ္ဌာနံ, ဥပေက္ခာ, နိကန္တီတိ ဒသသု ဥပက္ကိလေသေသု ဟာတုဘူတေသု တထာ ဟာတုဘူတေ **ဩဘာသာဒယော ဒသ ဥပက္ကိလေသေ** ''အမဂ္ဂေ''တိ မဂ္ဂဝီထိပဋိပန္နံ **ဝိပဿနာဉာဏ** မေဝ ''မဂ္ဂေ''တိ **ပဏ္ဍိတော** ပညတ ယောကဝစရော ဇာနာတီတိ အတ္ထော, ဣမိနာ မဂ္ဂာမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ သင်္ခေပတော ဒဿိတာ ဟောတိ။

၂၁၅၉. တ္တော၀တာ တေသံ တိဏ္ဏံ ၀၀တ္ထာနေတိ ယောဇနာ။ **တ္တော၀တာ** တိ ''နာမရူပ၀၀တ္ထာနံ ကတံ တ''တိအာဒိနာ သင်္ခေပတော ဒဿိတနယေန။ **တေသံ တိဏ္ဏ** န္တိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ, ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ, မဂ္ဂာမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓီတိ တီဟိ ဝိသုဒ္ဓီဟိ သကသကဝိပဿနာနံ နာမရူပတပ္ပစ္စယမဂ္ဂာမဂ္ဂာနံ တိဏ္ဏံ။ **၀၀တ္ထာနေ ကတေ** နိယမေ ကတေ။ **တိဏ္ဏံ သစ္စာန** န္တိ ဒုက္ခသမုဒယမဂ္ဂသင်္ခါတာနံ တိဏ္ဏံ သစ္စာနံ။ **၀၀တ္ထာနံ ကတံ သိယာ** တိ ဉာတတီရဏပရိညာသင်္ခါတေန လောကိယေနေ၀ ဉာဏေန အနုဗောဓ၀သေန နိစ္ဆယော ကတော ဟောတီတိ အတ္ထော။ ကထံ? နာမရူပ၀၀တ္ထာနသင်္ခါတေန ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏေန ဒုက္ခသစ္စ၀၀တ္ထာနံ ကတံ ဟောတိ, ပစ္စယပရိဂ္ဂဟသင်္ခါတေန ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဉာဏေန သမုဒယသစ္စ၀၀တ္ထာနံ, မဂ္ဂာမဂ္ဂ၀၀တ္ထာနသင်္ခါတေန မဂ္ဂာမဂ္ဂဉာဏဒဿနေန မဂ္ဂသစ္စ၀၀တ္ထာနံ။

၂၁၆၀-၁. ဧဝံ ဉာတတီရဏပရိညာဒွ၀ယံ သင်္ခေပတော ဒဿေတွာ ပဟာနပရိညာယ သရီရဘူတာနိ နဝ ဉာဏာနိ ဒဿေတုမာဟ **''ဥဒယဗ္ဗယာ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဥဒယဗ္ဗယာ** တိ ဥပ္ပာဒဘင်္ဂါနုပဿနာ၀သပ္ပ၀တ္တာ ဥတ္တရပဒလောပေန ''ဥဒယဗ္ဗယာ''တိ ၀ုတ္တာ။ တတ္ထ ဥဒယံ မုဉ္စိတွာ ၀ယေ တ ပ၀တ္တာ ဘင်္ဂါနုပဿနာ **''ဘင်္ဂ''** တိ ၀ုတ္တာ။ ဘယဉ္စ အာဒီနတေ စ နိဗ္ဗိဒာ စ **ဘယာဒီနဝနိဗ္ဗိဒာ,** သင်္ခါရာနံ ဘယတော အနုပဿန၀သေန ပ၀တ္တာ ဘယာနုပဿနာ စ ဒိဋ္ဌဘယာနံ အာဒီန၀တော ပေက္ခန၀သေန ပ၀တ္တာ အာဒီနတနုပဿနာ စ ဒိဋ္ဌာဒီန၀ေသု နိဗ္ဗေဒ၀သေန ပ၀တ္တာ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ စ တထာ ၀ုတ္တာ။ နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ သင်္ခါရေဟိ မုစ္စိတုကာမတာ၀သေနေ၀ ပ၀တ္တံ ဉာဏံ **မုစ္စိတုကာမတာဉာဏံ** ။ မုစ္စနဿ ဥပာယသမ္ပဋိပာဒနတ္ထံ ပုန သင်္ခါရတ္တယပဋိဂ္ဂဟ၀သပ၀တ္တံ ဉာဏံ **ပဋိသင်္ခါနုပဿနာ**။

သင်္ခါရဓမ္မေ ဘယနန္ဒိဝိ၀ဇ္ဇန၀သေန အဇ္ဈုပေက္ခိတွာ ပ၀တ္တဉာဏံ **သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏံ,** သစ္စာနုလောမေ တဒဓိဂမာယ ဧကန္တပစ္စယော ဟောတီတိ **''သစ္စာနုလောမိက''**န္တိ စ ကလာပသမ္မသနဉာဏာဒီနံ ပုရိမာနံ နဝန္နံ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ, ဥပရိ စ သတ္တတိံသာယ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနဉ္စ အနုလောမနတော ''အနုလောမဉာဏ''န္တိ စ ၀ုတ္တံ **နဝမံ** ဉာဏဉ္စာတိ ယာ နတနုပုဗ္ဗဝိပဿနာသင်္ခါတာ ပဟာနပရိညာ ဒဿိတာ, အယံ **''ပဋိပဒာဉာဏဒဿန''** န္တိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

၂၁၆၂. **တတော** အနုလောမဉာဏတော ပရံ မဂ္ဂဿ အာ၀ဇ္ဇနဋ္ဌာနိယံ ဟုတွာ နိဗ္ဗာနမာလမ္ဗိတွာ ဥပ္ပန္နသ သ ပုထုဇ္ဇနကေတ္တဿ အဘိဘ၀နတော, အရိယကေတ္တဿ ဘာ၀နတော ၀ဇ္ဇနတော စ **''ကေတြဘူ''** တိ သင်္ခံ ဂတဿ **စိတ္တဿ** သမနန္တရမေ၀ စ။ **သန္တိမာရမ္မဏံ ကတွာ** တိ သဗ္ဗကိလေသဒရထာနဉ္စ သင်္ခါရဒုက္ခဂ္ဂိနော စ ၀ူပသမနိမိတ္တတ္တာ ''သန္တိ''န္တိ သင်္ခါတံ နိရောဓမာလမ္ဗိတွာ။ **ဉာဏဒဿန** န္တိ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ပရိညာဘိသမယာဒိ၀သေန ဇာနနဋ္ဌေန **ဉာဏံ,** စက္ခုနာ ဝိယ ပစ္စက္ခတော ဒဿနဋ္ဌေန **ဒဿန** န္တိ သင်္ခံ ဂတံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏသင်္ခါတံ သတ္တမဝိသုဒ္ဓိဉာဏံ **ဇာယတေ** ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

၂၁၆၃. **ပစ္စဝေက္ခဏပရိယန္တ** န္တိ ပစ္စဝေက္ခဏဇ၀နပရိယောသာနံ။ **တဿာ** တိ ဉာဏဒဿနသင်္ခါတဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ။ **ဖလန္တိ** ဖလစိတ္တံ **အနု** ပစ္ဆာ မဂ္ဂါနန္တရံ ဟုတွာ ဇာယတေ။

တတ္ထ ''ပစ္စဝေက္ခဏပရိယန္တ''န္တိ ဣဒံ ''ဖလ''န္တိ တေဿ ဝိသေသနံ, ကိရိယာဝိသေသနံ တ, ပစ္စဝေက္ခဏံ မရိယာဒံ ကတွာတိ အတ္ထော။ မဂ္ဂါနန္တရံ ဖလေ ဒွိတိက္ခတ္တုံ, တိက္ခတ္တုံ တ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓေ တဒနန္တရမေ၀ ဘ၀င်္ဂံ ဟောတိ, ဘ၀င်္ဂံ အာ၀ဋ္ဋေတွာ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ မဂ္ဂမာလမ္ဗိတွာ မနောဒွာရာ၀ဇ္ဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတော ပစ္စဝေက္ခဏဇ၀နာနိ။ ဧဝံ ဖလစိတ္တံ ဘ၀င်္ဂပရိယန္တမေ၀ ဟောတိ, န ပစ္စဝေက္ခဏပရိယန္တံ။ တထာပိ အညေန ဇ၀နေန အနန္တရိကံ ဟုတွာ ဖလဇ၀နာနမနန္တရံ ပစ္စဝေက္ခဏဇ၀နမေ၀ ပ၀တ္တတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဖလပစ္စ

ဝေက္ခဏဇဝနာနန္တရေ ဉပ္ပန္နာနိ ဘဝင်္ဂဝဇ္ဇနာနိ အဗ္ဗောဟာရိကာနိ ကတ္ဝာ ''ပစ္စဝေက္ခဏပရိယန္တံ ဖလံ တသ္သ သာနုဇာယတေ''တိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ပစ္စဝေက္ခဏဥ္စ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပဟီနကိလေသအဝသိဋ္ဌကိလေသာနံ ပစ္စဝေက္ခဏဝသေန ပဉ္စဝိဓံ ဟောတိ။ တေသု ဧကေကံ ဧကေကေန ဇဝနဝါရေန ပစ္စဝေက္ခတီတိ ပဉ္စ ပစ္စဝေက္ခဏဇဝနဝါရာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ပစ္စဝေက္ခဏဂ္ဂဟဏေန သာမညတော ဒဿိတာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။

၃၁၆၄. **တေနေဝ စ ဉပဟယေနာ**တိ ဉဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဒိဝိပဿနာနံ ပဌမံ မဂ္ဂေ အဓိဂတော, တေနေဝ ဉပဟ ယေန။ **သော ဘိက္ခူ** တိ သော ယောဂာဝစရော ဘိက္ခု။ **ပုနပ္ပုနံ ဘာဝေန္တော** တိ ပုနပ္ပုနံ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ။ ယထာ ပဌမမဂ္ဂဖလာနိ ပတ္တော, **တထာ။ သေသမဂ္ဂဖလာနိ စာ**တိ ဒုတိယာဒိမဂ္ဂဖလာနိ စ ဟာပုဏာတိ။

၃၁၆၅. **ဣစ္စေဝံ** ယထာဝုတ္တနယေန ဉပ္ပာဒဝယန္တာတီတကတ္တာ **အစ္စန္တံ** အမတံ **ဓမ္မံ အဝေစ္စ** ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ အသေသံ အကုသလံ **ဝိဒ္ဓံသယိတ္ဝာ** သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနေန ပဇဟိတ္ဝာ **တယော ဘဝေ** ကာမဘဝါဒီသု တီသု ဘဝေသု နိ ကန္တိယာ သောသနဝသေန တယော ဘဝေ ဝိသောသေန သောသယိတ္ဝာ **သော** အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော ခီဏာသဝေ ဘိက္ခု ပဌမံ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေ သောသိတဝိပာကက္ခန္ဓကဋတ္တာရူပသင်္ခါတဉပာဒိသေသရဟိတတ္တာ **နိရုပာဒိသေ သံ** နိဗ္ဗာနဓာတုံ **ဉပေတိ** အဓိဂစ္ဆတီတိ ယောဇနာ။

ဣစ္စေဝံ သင်္ခေပတော ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာနယော အာစရိယေန ဒဿိတောတိ ဂန္ထဘီရုဇနာနုဂ္ဂဟဝသေန ဝိတ္ထာရဝဏ္ဏနံ အနာမသိတ္ဝာ အနုပဒဝဏ္ဏနာမတ္တမေဝေတ္ထ ကတံ။ ဝိတ္ထာရဝဏ္ဏနာ ပနဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော, တဗ္ဗဏ္ဏ နတော စ ဂဟေတဗ္ဗာ။

၃၁၆၆-၇. **ဝိညာသက္ကမတော တပီ** တိ အက္ခရပဒတက္ကသင်္ခာတဂန္ထရစနက္ကမတော တ။ **ပုဗ္ဗာပရဝသေန တ**တိ ဝတ္တဗ္ဗာနမတ္ထဝိသေသာနံ ပဋိဟဋိဝသေန တ။ **အက္ခရဗန္ဓေ တ** တိ သဒ္ဒသတ္ထအလင်္ကာရသတ္ထဆန္ဒော ဝိစိတိသတ္ထာနုဟာတေန ကာတဗ္ဗာယ အက္ခရပဒရစနာယ, ကထာဗန္ဓေတိ အတ္ထော။ အယုတ္တံ ဝိယ ယဒိ ဒိဿတီ တိ ယောဇနာ။

တန္တိ တံ ''အယုတ္တ''န္တိ ဒိဿမာနဋ္ဌာနံ။ **တထာ န ဂဟေတဗ္ဗ** န္တိ ဒိဿမာနာကာရေနေဝ အယုတ္တန္တိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကထံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာဟ **''ဂဟေတဗ္ဗမဒေါသတော''** တိ။ တဿ ကာရဏမာဟ **''မယာ ဉပပရိက္ခိတ္ဝာ, ကတတ္တာ ပန သဗ္ဗသော''**တိ။ ယော ယော ပနေတ္ထ ဒေါသော ဒိဿတိ ခိတ္တဒေါသော တ ဟောတု ဝိပလ္လာသ ဂ္ဂဟဏဒေါသော တ, နာပရံ ဒေါသောတိ ဒီပေတိ။ တေနေတံ ပကရဏံ သဗ္ဗသော တိပိဋကပရိယတ္တိပ္ပဘေဒအယတနဗ ဟုဿုတာနံ သိက္ခာကာမာနံ ထေရာနံ အတ္တနော ပမာဏဘူတတံ သူစေတိ။ အတ္တနော ပမာဏသူစနေန အတ္တနာ ဝိရစိတဿ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဿာပိ ပမာဏတံ ဝိဘာဝေန္တော တဿ သဝနုဂ္ဂဟဏာဒီသု သောတုဇနံ နိယောဇေတီတိ ဒဋ္ဌ ဗ္ဗံ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနိယာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယ

ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာဝိဓာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၆၈-၇၈. ဧဝံ ''ဝိနယော သံဝရတ္ထာယ, သံဝရော အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာယ, အဝိပ္ပဋိသာရော ပါမောဇ္ဇတ္ထာယ, ပါမောဇ္ဇံ ပီတတ္ထာယ, ပီတိ ပဿဒ္ဓတ္ထာယ, ပဿဒ္ဓိ သုခတ္ထာယ, သုခံ သမာဓတ္ထာယ, သမာဓိ ယထာဘူတ ဉာဏဒဿနတ္ထာယ, ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ နိဗ္ဗိဒတ္ထာယ, နိဗ္ဗိဒါ ဝိရာဂတ္ထာယ, ဝိရာဂေါ ဝိမုတ္တတ္ထာယ, ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနတ္ထာယ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာ''တိ (ပရိ. ၃၆၅) ဒဿိတာနိသံသံ သပရမ္ပရာနိဗ္ဗာနဓာတုပရိယန္တံ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုပရိယန္တံ သာနိသံသံ ဝိနယကထံ ကထေတ္ဝာ တဿာ ပမာဏ

တတ္ထ ဝိဘာဝေတ္ဝာတ အတ္တနော သုတဗုဒ္ဓတ္တာ ''သနိအနံ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေမီ''တိ (အ. နိ. ၃.၁၂၆; ကထာ. ၈၀၆) ဝ စနတော ဘဂဝတော စရိတမနုဝတ္တန္တော တဿ ဒေသကာလာဒိဝသေန နိဒါနံ ဒဿေတုမာဟ **''သေဠဿာ''** တိ အာဒိ။

တတ္ထ **သေဠဿာ** တိ ဓနေညေဝတ္တာလင်္ကာရာဒိဥပဘောဂပရိဘောဂသမ္ပတ္တိယာ စေဝ ကမရာဇဓာနိခေတ္တဝတ္ထုန ဒိတဋ္ဌာကာရာမာဒိသမ္ပတ္တိယာ စ ပသတ္ထတရဿ။ **နာဘိဘူတေ**တိ မဇ္ဈဝတ္တိတာယ နာဘိသဒိသေ။ **နိရာကုလေ**တိ မဇ္ဈဝတ္တိတာယေဝ ပရိမဏ္ဍလာဒိသမ္ဘဝတော ဝိလောပာဒိအာကုလရဟိတေ။ **သဗ္ဗဿ ပန လောကဿ** ရာမဏီယ ကေ **သမ္ပိဏ္ဍိတေ ဝိယ** ရမဏီယတရေ ဘူတမင်္ဂလေ ကမေတိ သမ္ဗန္ဓော။

ပုနပိ ကိံဝိသိဋ္ဌေတိ အာဟ **''ကဒလီ''**တိအာဒိ။ ကဒလီ စ သာလဥ္စ တာလဥ္စ ဥစ္ဆု စ နာဠိကေရာ စ **ကဒလီ။ပေ။ နာဠိကေရာ,** တေသံ ဝနာနိ **ကဒလီ။ပေ။ နာဠိကေရဝနာနိ,** တေဟိ အာကုလေ အာကိဏ္ဏေတိ အတ္ထော။ ကမလာနိ စ ဥပ္ပလာနိ စ **ကမလုပ္ပလာနိ,** တေဟိ သဉ္ဆန္နာ **ကမလုပ္ပလသဉ္ဆန္နာ,** သလိလဿ အာသယာ **သလိလာသယာ,** ကမလုပ္ပလသဉ္ဆန္နာ စ တေ သလိလာသယာ စာတိ **ကမလ။ပေ။ သလိလာသယာ,** တေဟိ သောဘိတော **ကမလုပ္ပလသဉ္ဆန္န သလိလာသယသောဘိတော,** တသ္မိံ။

ကာဝေရိယာ ဇလံ **ကာဝေရိဇလံ,** ကာဝေရိဇလဿ သမ္ပာတော ပဝတ္တနံ **ကာဝေရိဇလသမ္ပာတော,** တေန ပရိ သ မန္တတော ဘူတံ ပဝတ္တိတံ မဟီတလံ ဧတဿာတိ **ကာဝေရိဇလသမ္ပာတပရိဘူတမဟီတလော,** တသ္မိံ။ **ဣဒ္ဓေ** တိ နာနာသမ္ပတ္တိယာ သမိဒ္ဓေ။ **သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နေ** တိ သဗ္ဗသုခောပကရဏသမ္ပန္နေ။ **မင်္ဂလေ** တိ ဇနာနံ ဣဒ္ဓိဝုဒ္ဓိကာရဏ ဘူတေ။ **ဘူတမင်္ဂလေ** တိ ဇဝံနာမကေ ကမေ။

ပဝရော တိရတာရိဏတလာဒိဂဏေဟိ ကုလာစလစက္ကဘောဂိနာ ဘောဂဝလယသိဒ္ဓရသာဂရာဒိ အာကာရော ဧ တာသန္တိ **ပဝရာကာရာ,** ပာကာရာ စ ပရိခာ စ **ပာကာရပရိခာ,** ပဝရာကာရာ စ တာ ပာကာရပရိခာ စာတိ **ပဝရာကာရပာကာရပရိခာ,** တာဟိ ပရိတရိတော **ပဝရာကာရပာကာရပရိခာပရိတရိတော,** တသ္မိံ။ **ဒဿနီယေ** တိ ဒဿနာရဟေ။ မနော ရမတိ ဧတ္ထာတိ **မနောရမော,** တသ္မိံ။

တီရဿ အန္တော **တီရန္တော,** တီရမေဝ တ အန္တော **တီရန္တော,** ဟောက္ခရဏိသောဗ္ဘဥဒကတဟာကပရိခာဒီနံ ကူလပ္ပဒေသော, တီရန္တေ ရုဟိံသု ဇာယိံသူတိ **တီရန္တရုဟာ,** တီရန္တရုဟာ စ တေ ဗဟုတ္တာ အတီရာ အပရိစ္ဆေဒ စာတိ **တီရန္တရုဟတတီရာ** ။ ဝ-ကာရော သန္ဓိဇော, တရူနံ ရာဇာနော **တရုရာဇာနော,** တီရန္တရုဟတတီရာ စ တေ တရု ရာဇာနော စာတိ **တီရန္တရုဟတတီရတရုရာဇာနော,** တေဟိ ဝိရာဇိတော **တီရန္တ။ပေ။ ဝိရာဇိတော,** တသ္မိံ, ပုပ္ဖူပဂဖလူ ပဂဆာယူပဂေဟိ မဟာရုက္ခေဟိ ပဋိမဏ္ဍိတေတိ အတ္ထော။ **''တီရန္တရုဟတနတရုရာဇိဝိရာဇိတေ''** တိ တ ဟဋ္ဌေ, တီ ရန္တရုဟာနံ တနတရူနံ ဝေတရူပရုက္ခာနံ ရာဇီဟိ ပန္တီဟိ ပဋိမဏ္ဍိတေတိ အတ္ထော။ ဒိဇာနံ ဂဏာ **ဒိဇဂဏာ,** နာနာ စ တေ ဒိဇဂဏာ စာတိ **နာနာဒိဇဂဏာ,** တေ တတော တတော အာဂန္တွာ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ **နာနာဒိဇဂဏာရာမော,** တသ္မိံ, သုကကောကိလမယူရာဒိသကုဏာနံ အာဂန္တွာ ရမနဋ္ဌာနဘူတေတိ အတ္ထော။ **နာနာရာမမနောရမေ**တိ နာနာ အနေကေ အာရာမာ ပုပ္ဖဖလာရာမာ **နာနာရာမာ,** တေဟိ မနောရမောတိ **နာနာရာမမနောရမော,** တသ္မိံ။

စာရူ စ တေ ပင်္ကဇာ စာတိ **စာရုပင်္ကဇာ,** ကမလုပ္ပလကုမုဒာဒယော, စာရုပင်္ကဇေဟိ သံကိဏ္ဏာ သဉ္ဆန္နာ **စာရုပင်္ကဇသံကိဏ္ဏာ,** စာရုပင်္ကဇသံကိဏ္ဏာ စ တေ တဋာကာ စေတိ **စာရုပင်္ကဇသံကိဏ္ဏတဋာကာ,** တေဟိ သမလ င်္ကတော ဝိဘူသိတော **စာရု။ပေ။ သမလင်္ကတော,** တသ္မိံ။ သုန္ဒရော မဓုရော ရသော အဿာတိ **သုရသံ,** သုရသဥ္စ တံ ဥဒကဉ္စာတိ **သုရသောဒကံ,** သုရသောဒကေန သမ္ပုဏ္ဏာ **သုရသောဒကသမ္ပုဏ္ဏာ,** ဝရာ စ တေ ကူပာ စာတိ **ဝရကူပာ,** သုရသောဒကသမ္ပုဏ္ဏာ စ တေ ဝရကူပာ စေတိ **သုရသောဒကသမ္ပုဏ္ဏဝရကူပာ,** တေဟိ ဥပသောဘိတော **သုရသော။ပေ။ ကူပသောဘိတော,** တသ္မိံ။

ဝိသေသေန စိတ္တာတိ **ဝိစိတ္တာ,** ဝိစိတ္တာ စ တေ ဝိပုလာ စာတိ **ဝိစိတ္တဝိပုလာ,** ဝိစိတ္တဝိပုလာ စ တေ မဏ္ဍပာ စာ တိ။ပေ။ မဏ္ဍပာ, အတိသယေန ဥဂ္ဂတာ **အစ္စုဂ္ဂတာ,** အစ္စုဂ္ဂတာ စ တေ ဝရမဏ္ဍပာ စာတိ **အစ္စုဂ္ဂဝရမဏ္ဍပာ,** က ထာဗန္ဓဝသေန ဝဏ္ဏလောပေ, ဝိစိတ္တဝိပုလာ စ တေ အစ္စုဂ္ဂဝရမဏ္ဍပာ စာတိ **ဝိစိတ္တဝိပုလအစ္စုဂ္ဂဝရမဏ္ဍပာ,**

တေဟိ မဏ္ဍိတော ဝိဘူသိတော **ဝိစိတ္ရ။ပေ။ မဏ္ဍိတော,** တသ္မိံ။ မဏ္ဍံ သူရိယရသ္မိံ ပါတိ ရက္ခတီတိ **မဏ္ဍပော**။ တတော တတော အာဂမ္မ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ **အာဝသော,** ပါသာဒဟမ္မိယမာဠာဒယော။ **အနေကေဟီ**တိ ဗဟူဟိ။ **အစ္စန္တ**န္တိ အတိသယေန။

ဓရဏီတလံ ဘေတွာ ဥဂ္ဂတေန ဝိယ, **ခရံ** ဖရုသံ ကေလာသသိခရံ ဇိတွာ အဝဟာသန္တေန ဝိယ ထူပေန စ ဥပသောဘိတေ ဝိဟာရေတိ ယောဇနာ။

အမ္ဗုံ ဒဒာတီတိ **အမ္ဗုဒော,** သရဒေ အမ္ဗုဒော **သရဒမ္ဗုဒော,** ထုလ္လနတမဟန္တဘာဝသာမညေန သရဒမ္ဗုဒေန သင်္ကာသော **သရဒမ္ဗုဒသင်္ကာသော,** တသ္မိံ။ သမ္မာ ဥဿိတော ဥဂ္ဂတောတိ **သမုဿိတော,** တသ္မိံ။ ဩလောကေန္တာနံ, ဝသန္တာနဉ္စ ပသာဒံ စိတ္တဿ တောသံ ဇနေတီတိ **ပသာဒဇနနံ,** တသ္မိံ။ ဧတ္တာဝတာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယကထာယ ပဝတ္တိတဒေသံ ဒဿေတိ, **“ဝသတာ မယာ”**တိ ကတ္တာရံ။

ဒေဝဒတ္တစိဉ္စမာဏဝိကာဒီဟိ ကတာပရာဓဿ, သီတုဏှာဟာဒိပရိဿယဿ စ သဟနတော, သသန္တာနဂတကိလေသာဒီနံ ဟနနတော စ သီဟော ဝိယာတိ **သီဟော,** ဗုဒ္ဓေါ စ သော သီဟော စာတိ **ဗုဒ္ဓသီဟော**။ သေဋ္ဌပရိယာယော ဝါ **သီဟ**-သဒ္ဒေါ, ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ **ဝုတ္တဿာ**တိ ဒေသိတဿ။ **ဝိနယဿာ**တိ ဝိနယပိဋကဿ။ **ဝိနိစ္ဆယော**တိ ပါဠာဂတော စေဝ အဋ္ဌကထာဂတော စ အာစရိယပရမ္ပရာဘတော စ ဝိနိစ္ဆယော။ **ဗုဒ္ဓသီဟ**န္တိ ဧဝံနာမကံ မဟာထေရံ။ **သမုဒ္ဒိဿာ**တိ ဥဒ္ဒိသိတွာ, တေန ကတအာယာစနံ ပဋိစ္စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမိနာ ဗာဟိရနိမိတ္တံ ဒဿိတံ။

အယံ ဝိနိစ္ဆယော မမ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ ဗုဒ္ဓသီဟံ သမုဒ္ဒိဿ ဘိက္ခူနံ ဟိတတ္ထာယ သမာသတော ဝရ **ပါသာဒေ ဝ**သတာ မယာ ကတောတိ ယောဇနာ။

ကိမတ္ထာယာတိ အာဟ **“ဝိနယဿာဝဗောဓတ္ထံ, သုခေနေဝါစိရေန စာ”** တိ, အနုပဒိသေသေန နိဗ္ဗာနပရိယန္တာနိသံသဿ ဝိနယပိဋကဿ ပကရဏဿ ဂန္ထဝသေန သမာသေတွာ အတ္ထဝသေန သုဋ္ဌု ဝိနိစ္ဆိတတ္တာ သုခေန စေဝ အစိရေန စ အဝဗောဓနတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘိက္ခူန**န္တိ ပဓာနနိဒဿနံ, ဧကသေသနိဒ္ဒေသော ဝါ ဟေဋ္ဌာ –

“ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဟိတတ္ထာယ သမာဟိတော။ ပဝက္ခာမိ”တိ (ဝိ. ဝိ. ဂန္ထာရမ္ဘကထာ ၂) –

အာရဒ္ဓတ္တာ။ ဣမိနာ ပယောဇနံ ဒဿိတံ။

၃၁၇၉. ဧဝံ ဒေသကတ္တုနိမိတ္တပယောဇနာနိ ဒဿေတွာ ကာလနိယမံ ဒဿေတုမာဟ **“အစ္စုတာ”** တိအာဒိ။ ဝိက္ကမနံ **ဝိက္ကန္တော,** ဝိက္ကမောတိ အတ္ထော။ အစ္စုတံ ကေနစိ အနဘိဘူတံ, တဉ္စ တံ ဝိက္ကန္တဉ္စာတိ **အစ္စုတဝိက္ကန္တံ,** အစ္စုတဿ နာရာယနဿ ဝိယ အစ္စုတဝိက္ကန္တံ ဧတဿာတိ **အစ္စုတစ္စုတဝိက္ကန္တော**။ ကော သော? ရာဇာ, တသ္မိံ။ ကလမ္ဗကုလံ နန္ဒယတီတိ **ကလမ္ဗကုလနန္ဒနော,** တသ္မိံ။ ဣမိနာ တဿ ကုလဝံသော နိဒဿိတော။ ကလမ္ဗကုလဝံသဇာတေ အစ္စုတစ္စုတဝိက္ကန္တနာမေ စောဠရာဇိနိ **မဟိံ** စောဠရဋ္ဌံ **သမနုသာသန္တေ** သမ္မာ အနုသာသန္တေ သတိ တသ္မိံ စောဠရာဇိနိ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ သတိ အယံ ဝိနိစ္ဆယော မယာ အာရဒ္ဓေါ စေဝ သမာပိတော စာတိ။ ဣမိနာ ကာလံ နိဒဿေတိ။

၃၁၈၀. ဣဒါနိ ဣမံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယပ္ပကရဏံ ကရောန္တေန အတ္တနော ပုညသမ္ပဒံ သကလလောကဟိတတ္ထာယ ပရိဏာမေန္တော အာဟ **“ယထာ”**တိအာဒိ။ **အယံ** ဝိနယဝိနိစ္ဆယော အန္တရာယံ ဝိနာ ယထာ **သိဒ္ဓိံ** နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော, တထာ သတ္တာနံ **ဓမ္မသံယုတာ** ကုသလနိဿိတာ **သင်္ကပ္ပာ** စိတ္တုပ္ပါဒာ, အဓိပ္ပေတတ္ထာ ဝါ သဗ္ဗေ အန္တရာယံ ဝိနာ **သိဇ္ဈန္တု** နိပ္ဖဇ္ဇန္တူတိ ယောဇနာ။

၃၁၈၁. တေနေဝ ပုညပ္ဖလဘာဝေန သကလလောကဟိတေကဟေတုနော ဘဂဝတော သာသနဿ စိရဋ္ဌိတိမာသီသန္တော အာဟ **“ယာဝ တိဋ္ဌတီ”** တိအာဒိ။ **“မန္ဒာရော”** တိ ဝုစ္စတိ သီတသိနိဒ္ဓကေပဗ္ဗတရာဇာ။ **ကံ** ဝုစ္စတိ ဥဒကံ, တေန အရိတော နိဂ္ဂမပ္ပဒေသော **“ကန္ဒရော”** တိ ဝုစ္စတိ။ သီတသိနိဒ္ဓဝိပုလပုလိနတလေဟိ, သန္ဒမာနသာတသီတလပသန္နသလိလေဟိ, ကီဠမာနနာနပ္ပကာရမစ္ဆဂုမ္ဗေဟိ, ဥဘယတီရပုပ္ဖဖလပလ္လတလင္ကတတရုလတာဝနေဟိ, ကူဇမာနသုကသာလိကကောကိလမယူရဟံသာဒိသကုန္တာဘိရုတေဟိ, တတ္ထ တတ္ထ ပရိဘမန္တဘမရာမဝဇ္ဇာဟိ စ စာရုမနုညာ ကန္ဒရာ ဧတဿာတိ **စာရုကန္ဒရော။** **ကလိ** ဝုစ္စတိ အပရာဓော, တံ သာသတိ ဟိံသတိ အပနေတီတိ **ကလိသာသနံ။** **“ကလုသာသန”**န္တိ ဝါ ပါဌော။ **ကလုသံ** ဝုစ္စတိ ပါပံ, တံ အသတိ ဝိက္ခိပတိ ဒူရမုဿာရယတီတိ **ကလုသာသနံ,** ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓသင်္ခာတံ တိဝိဓသာသနံ။

၃၁၈၂. ဧဝံ ဩကဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထဟိတသာဓကဿ သာသနဿ စိရဋ္ဌိတိံ ပတ္ထေတွာ တေနေဝ ပုညကမ္မာနုဘာဝေန လောကဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထဟေတုမာသီသန္တော အာဟ **“ကာလေ”**တိအာဒိ။ **ကာလေ** တိ သဿသမိဒ္ဓီနံ အနုရူပေ ကာလေ။ **သမ္မာ ပဝဿန္တု** တိ အဝုဋ္ဌိအတိဝုဋ္ဌိဒေါသရဟိတာ ယထာ သဿာဒီနိ သမ္ပဇ္ဇန္တိ, တထာ **ဝဿံ** ဝုဋ္ဌိဓာရံ ပဝဿန္တူတိ အတ္ထော။ **ဝဿဝလာဟကာ** တိ ဝဿဝလာဟကာဓိဋ္ဌိတာ ပဇ္ဇုန္နဒေဝပုတ္တာ။ **မဟီပါလာ**တိ ရာဇာနော။ **ဓမ္မတော**တိ ဒသရာဇဓမ္မတော။ **သကလံ မဟိ**န္တိ ပထဝိနိဿိတသဗ္ဗဇနကာယံ။

၃၁၈၃. ဧဝံ သဗ္ဗလောကဿ လောကိယလောကုတ္တရသမ္ပတ္တိသာဓနတ္ထာယ အတ္တနော ပုညပရိဏာမံ ကတွာ ဣဒါနိ ဝိဒိတလောကုတ္တရသမ္ပတ္တိနိပ္ဖာဒနဝသေနေဝ ပုညပရိဏာမံ ကရောန္တော အာဟ **“ဣမ”**န္တိအာဒိ။ ဣမိနာ အတ္တနော ဝိရစိတံ ပစ္စက္ခံ ဝိနိစ္ဆယမာဟ။ **သာရဘူတ**န္တိ သီလသာရာဒိတိဝိဓသိက္ခာသာရဿ ပကာသနတော ဟတ္ထသာရမိဝ ဘူတံ။ **ဟိတ**န္တိ တဒတ္ထေ ပဋိပဇ္ဇန္တာနံ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနာဝသာနဿ ဟိတဿ အာဝဟနတော, သံသာရဒုက္ခဿ စ ဝူပသမနတော အမတောသဓံ ဝိယ ဟိတံ။ **အတ္ထယုတ္တ** န္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထာနံ ဝိနယနာဒီဟိ ယုတ္တတ္တာ အတ္ထယုတ္တံ။ **ကရောန္တေနာ** တိ ရစယန္တေန မယာ။ **ယံ ပုညံ ပတ္တ** န္တိ ကာရကံ ပုနာတီတိ ပုညံ, ပုဇ္ဇဘဝဖလနိပ္ဖာဒနတော ဝါ **“ပုည”**န္တိ သင်္ခံ ဂတံ ယံ ကုသလကမ္မံ အပရိမေယ္ယဘာဝပရိယန္တံ ပသုတံ အဓိဂတံ။ **တေန** ပုညေန ဟေတုဘူတေန။ **အယံ လောကော**တိ အယံ သကလောပိ သတ္တလောကော။ **မုနိန္ဒပ္ပယာတ** န္တိ မုနိန္ဒေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္ပတ္တံ။ **ဝီတသောက**န္တိ ဝိဂတသောကံ။ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာဒီဟိ ဝိဂတတ္တာ, တေသံ နိက္ကမနနိမိတ္တတ္တာ စ အပဂတသောကာဒိသံသာရဒုက္ခံ။ **သိဝံ ပုရံ** နိဗ္ဗာနပုရံ **ပါပုဏာတု** သစ္ဆိကရောတု, ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန, အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ စ ပရိနိဗ္ဗာတူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣတိ တမ္ဗပဏ္ဏိယေနာတိအာဒိ ပကရဏကာရကဿ ပဘာဝသုဒ္ဓိဗာဟုသစ္စာဒိဂုဏမုခေန ပကရဏေ ဂါရဝံ ဇနေတုကာမေန ဧတဿ သိဿေန ဌပိတံ ဝါက္ယံ။

တတ္ထ **တမ္ဗပဏ္ဏိယေနာ** တိ တမ္ဗပဏ္ဏိမ္ဟိ ဇာတော, တတ္ထ ဝိဒိတော, တတော အာဂတောတိ ဝါ **တမ္ဗပဏ္ဏိယော,** တေန။ ဗ္ယာကရဏမဝေစ္စ အဓီတတာတိ **ဝေယ္ယာကရဏော,** ပရမော စ ဥတ္တမော စ သော ဝေယ္ယာကရဏော စာတိ **ပရမဝေယ္ယာကရဏော,** တေန။ တီဏိ ပိဋကာနိ သမာဟဋာနိ, တိဏ္ဏံ ပိဋကာနံ သမာဟာရော ဝါ **တိပိဋကံ,** နီယန္တိ ဗုဇ္ဈိယန္တိ သေယ္ယတ္ထိကေဟီတိ **နယာ,** နယန္တိ ဝါ ဧတေဟိ လောကိယလောကုတ္တရသမ္ပတ္တိံ ဝိသေသေနာတိ **နယာ,** ပါဠိနယအတ္ထနယကေတ္တနယာဒယော, တိပိဋကေ အာဂတာ နယာ **တိပိဋကနယာ,** ဝိဓာနံ ပဘာသနံ, ပဝတ္တနံ ဝါ **ဝိဓိ,** တိပိဋကနယာနံ ဝိဓိ **တိပိဋကနယဝိဓိ,** တိပိဋကနယဝိဓိမ္ဟိ ကုသလော **တိပိဋကနယဝိဓိကုသလော,** တေန။

ပရမာ စ တေ ကဝိဇနာ စာတိ **ပရမကဝိဇနာ,** ပရမကဝိဇနာနံ ဟဒယာနိ **ပရမကဝိဇနဟဒယာနိ,** ပဒုမာနံ ဝနာနိ **ပဒုမဝနာနိ,** ပရမကဝိဇနဟဒယာနိ စ တာနိ ပဒုမဝနာနိ စာတိ **ပရမကဝိဇနဟဒယပဒုမဝနာနိ,** တေသံ ဝိကာသနံ ဗောဓံ သူရိယော ဝိယ ကရောတီတိ **ပရမကဝိဇနဟဒယပဒုမဝနဝိကာသနကရော,** တေန။ ကဝီ စ တေ ဝရာ စာတိ **ကဝိဝရာ,** ကဝီနံ ဝရာတိ ဝါ **ကဝိဝရာ,** ကဝိဝရာနံ ဝသဘော ဥတ္တမော **ကဝိဝရဝသဘော,** တေန, ကဝိရာဇရာဇေနာတိ အတ္ထော။

ပရမာ စ သာ ရတိ စာတိ **ပရမရတိ,** ပရမရတိ ကရောန္တီတိ **ပရမရတိကရာနိ,** ဝရာနိ စ တာနိ မဓုရာနိ စာတိ **ဝရမဓုရာနိ,** ဝရမဓုရာနိ စ တာနိ ဝစနာနိ စာတိ **ဝရမဓုရဝစနာနိ,** ပရမရတိကရာနိ စ တာနိ ဝရမဓုရဝစနာနိ စာတိ **ပရမရတိကရဝရမဓုရဝစနာနိ,** ဥဂ္ဂိရဏံ ကထနံ **ဥဂ္ဂါရော,** ပရမရတိကရဝရမဓုရဝစနာနံ ဥဂ္ဂါရော ဧတဿာတိ **ပရမ။ပေ။ ဝစနုဂ္ဂါရော,** တေန။ ဥရဂပုရံ ပရမပဝေဏိကမော အဿ နိတသောတိ **ဥရဂပုရော,** တေန။ **ဗုဒ္ဓဒတ္တေနာ** တိ ဧဝံနာမကေန ထေရေန, အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေနာတိ အတ္ထော။ အယံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယော ရစိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။

နိဋ္ဌိတာ စာယံ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနီ နာမ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာ။

ဝိနယဝိနိစ္ဆယ-ဋီကာ သမတ္တာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယ-ဋီကာ

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ

(က) ဒေဝါတိဒေဝံ သုဂတံ၊ ဒေဝဗြဟ္မိန္ဒဝန္ဒိတံ။
ဓမ္မဉ္စ ဝဋ္ဋုပစ္ဆေဒံ၊ နတွာ ဝဋ္ဋာတီတံ ဂဏံ။

(ခ) ဝန္ဒနာမယပုညေန၊ ကမ္မေန ရတနတ္တယေ။
ဆေတွာ ဥပဒ္ဒဝေ သဗ္ဗေ၊ အာရဘိဿံ သမာဟိတော။

(ဂ) ထေရေန **ဗုဒ္ဓဒတ္တေန၊** ရစိတဿ သမာသတော။
သံဝဏ္ဏနမသံကိဏ္ဏံ၊ ဥတ္တရဿ ယထာဗလံ။

၁. အထာယမာစရိယော အတ္တနော ဝိရစိတေ ဝိနယေ တဿုပနိဿယေ ဝိနယပိဋကေ စ ဘိက္ခူနံ နာနပ္ပကာရကောသလ္လဇနနတ္ထံ ပရိတရဋ္ဌကထာယဉ္စ အာဂတဝိနိစ္ဆယံ သင်္ဂဟေတွာ ဥတ္တရပကရဏံ ဝဏ္ဏယိတုကာမော ပဌမံ တာဝ အန္တရာယနိဝာရဏေန ယထာဓိပ္ပေတသာဓနတ္ထံ ရတနတ္တယံ ဝန္ဒန္တော အာဟ **“သဗ္ဗသတ္တုတ္တမ”**န္တိ အာဒိ။

ပကရဏာရမ္ဘေ ရတနတ္တယဝန္ဒနာပယောဇနံ တတ္ထ တတ္ထ အာစရိယေဟိ ဗဟုဓာ ပပဉ္စိတံ, အမှေဟိ စ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာယံ သမာသတော ဒဿိတန္တိ န တံ ဣဓ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ ပကရဏာဘိဓေယျကရဏပ္ပကာရပယောဇနာနိပိ တတ္ထ ဒဿိတနယာနုသာရေန ဣဓာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သမ္ဗန္ဓာဒိဒဿနမုခေန အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနမေဝေတ္ထ ကရိဿာမိ။

ဇိနံ, ဓမ္မဉ္စ, ဂဏဉ္စ ဝန္ဒိတွာ ဥတ္တရံ အဟံ ကရိဿာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကိံဝိသိဋ္ဌံ ဇိနံ, ဓမ္မံ, ဂဏဉ္စ ဝန္ဒိတွာတိ အာဟ **“သဗ္ဗသတ္တုတ္တမ”**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **သဗ္ဗသတ္တုတ္တမ**န္တိ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု သတ္တာ အာသတ္တာ ဝိသတ္တာ လဂ္ဂိတာတိ **သတ္တာ,** ပရမတ္ထတော သတ္တပညတ္တိယာ ဥပါဒါနဘူတာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တေဟာရတော ခန္ဓသန္တတိံ ဥပါဒါယ ပညတ္တာ သမ္မုတိ “သတ္တာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ တေ ပန ကာမာဝစရာဒိဘူမိဝသေန, နိရယာဒိပဒေသဝသေန, အဟေတုကာဒိပဋိသန္ဓိဝသေနာတိ ဧဝမာဒီဟိ အနန္တပ္ပဘေဒါ။ တေသု ခီဏာသဝါနံ ယထာဝုတ္တနိဗ္ဗစနတ္ထေန သတ္တဝေဟာရော န လဗ္ဘတိ။ တထာပိ တေ ဘူတပုဗ္ဗဂတိယာ ဝါ တံသဒိသတ္တာ ဝါ “သတ္တာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ သဗ္ဗေ စ တေ သတ္တာ စာတိ **သဗ္ဗသတ္တာ**။ ဥဒ္ဓဋ္ဌတမတ္တာ, ဥဂ္ဂတတမတ္တာ, သေဋ္ဌတ္တာ စ **ဥတ္တမော,** သဗ္ဗသတ္တာနံ လောကိယလောကုတ္တရေဟိ ရူပါရူပဂုဏေဟိ ဥတ္တမော, သဗ္ဗသတ္တေသု ဝါ ဥတ္တမော ပဝရော သေဋ္ဌောတိ **သဗ္ဗသတ္တုတ္တမော။ “ဇိန”**န္တိ ဧတဿ ဝိသေသနံ။

ပုနပိ ကိံဝိသိဋ္ဌန္တိ အာဟ **“ဓီရ”**န္တိ။ **ဓီ** ဝုစ္စတိ ပညာ, တာယ ဤရတိ ဝတ္တတီတိ **ဓီရော,** တံ။ တာဒိဘာဝေန ဣန္ဒခီလသိနေရုအာဒယော ဝိယ အဋ္ဌလောကဓမ္မသင်္ခါတေန ဘုသဝါတေန အကမ္ပိယဋ္ဌေန, စတုဝေသာရဇ္ဇဝသေန သဒေဝကေ လောကေ ကေနစိ အကမ္ပနီယဋ္ဌေန စ **ဓီရံ,** ဓိတိသမ္ပန္နန္တိ အတ္ထော။ ဣဒမ္ပိ တဿေဝ ဝိသေသနံ။

ဝန္ဒိတွာတိ ကာယဝစီမနောဒွါရေဟိ အဘိဝါဒေတွာတိ အတ္ထော, ယထာဘုစ္စဂုဏသံကိတ္တနေန ထောမေတွာ။ **သိရသာ**တိ ဘတ္တိဘာဝနတုတ္တမင်္ဂေန ကရဏဘူတေန။ ဣမိနာ ဝိသေသတော ကာယပဏာမော ဒဿိတော, ဂုဏသံကိတ္တနေန ဝစီပဏာမော, ဥဘယပဏာမေဟိ နာန္တရိယကတာယ မနောပဏာမောပိ ဒဿိတော စ ဟောတိ။

ဇိနန္တိ ဒေဝပုတ္တကိလေသာဘိသင်္ခါရမစ္စုခန္ဓမာရသင်္ခါတေ ပဉ္စဝိဓေ မာရေ ဗလဝိဓမနသမုစ္ဆေဒပဟာနသဟာယဝေကလ္လနိဒါနောပစ္ဆေဒဝိသယာတိက္ကမဝသေန ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ ဇိတဝါတိ **ဇိနော,** တံ။

“ဓမ္မ”န္တိ တေသ္ဝ နိဗ္ဗာနဓာတုံတေသနေ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတောဝ။ **အဓမ္မဝိဒ္ဓံသ** န္တိ ဓမ္မသင်္ခါတဿ ကုသလဿ ပဋိပက္ခတ္တာ **အဓမ္မော** ဝုစ္စတိ အကုသလဓမ္မော, တံ အကုသလသင်္ခါတံ အဓမ္မံ ဝိဒ္ဓံသေတိ ဝိနာသေတိ ပဇဟတိ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနိဿရဏပ္ပဟာနေနာတိ **အဓမ္မဝိဒ္ဓံသော,** သပရိယတ္တိကော နဝလောကုတ္တရော ဓမ္မော။ ပရိယတ္တိ ဟိ ပဉ္စန္နံ ပဟာနာနံ မူလကာရဏတ္တာ ဖလူပစာရေန တထာ ဝုစ္စတိ, တံ အဓမ္မဝိဒ္ဓံသံ။ “ဓမ္မ”န္တိ တေသ္ဝ ဝိသေသနံ။

ဂဏန္တိ အဋ္ဌန္နံ အရိယပုဂ္ဂလာနံ သမူဟံ, သင်္ဃန္တိ အတ္ထော။ **အင်္ဂဏနာသန** န္တိ အတ္တနော နိဿယံ အင်္ဂန္တိ မဂ္ဂေန္တီတိ **အင်္ဂဏာ,** ကိလေသာ ရာဂဒေါသမောဟာ, တေ အင်္ဂဏေ နာသေတိ ယထာယောဂံ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနိဿရဏပ္ပဟာနေဟိ ပဇဟတီတိ **အင်္ဂဏနာသနော,** တံ။ “ဂဏ”န္တိ တေသ္ဝ ဝိသေသနံ။

၂. မယာ ဝိနယဿ ယော သာရော ဝိနိစ္ဆယော ရစိတော, **တဿ** ဝိနိစ္ဆယဿာတိ ယောဇနာ။ နတ္ထိ တဿ ဥတ္တရောတိ **အနုတ္တရော,** သဗ္ဗေသု ဝိနိစ္ဆယေသု, သဗ္ဗေသံ တ ဝိနိစ္ဆယာနံ အနုတ္တရော ဥတ္တမော ဝိနိစ္ဆယောတိ **သဗ္ဗာနုတ္တရော,** တံ။ **ဥတ္တရံ** ပကရဏံ ကြအနိ ကရိဿာမီတိ ယောဇနာ။

၃. **ဘဏတော**တိ ဘဏန္တဿ ပဂုဏံ တစ္စဂ္ဂတံ ကရောန္တဿ။ **ပဌတော**တိ ပဌန္တဿ တစ္စဂ္ဂတံ သဇ္ဈာယန္တဿ။ **ပယုဉ္ဇတော** တိ တတ္ထ ပကာရေန ယုဉ္ဇန္တဿ, တံ အညေသံ တစေန္တဿ တ။ **သုဏတော**တိ ပရေဟိ ဝုစ္စမာနံ သုဏန္တဿ။ **စိန္တယတော** တိ ယထာသုတံ အတ္ထတော, သဒ္ဒတော စ စိန္တေန္တဿ။ “အဗုဒ္ဓဿ ဗုဒ္ဓိဝဍ္ဍနံ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓဝသေန ဝိဘတ္တိလောပော။ **အဗုဒ္ဓဿ** ဗာလဿ ဝိနယေ အပ္ပကတညုနော ဘိက္ခုနိဇနဿ။ **ဗုဒ္ဓိဝဍ္ဍနံ** ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ ပညာဝုဒ္ဓိနိပ္ဖာဒကံ။ အထ တ **ဗုဒ္ဓဿ** ဝိနိစ္ဆယေ ကတပရိစယတ္တာ ပညဝတော ဇနဿ **ဗုဒ္ဓိဝဍ္ဍနံ** ဗုဒ္ဓိယာ ပညာယ တိက္ခဝိသဒဘာတဟာဒနေန ဘိယျောဘာဝသာဓကံ။ **ပရမံ** ဥတ္တမံ **ဥတ္တရံ** နာမ ပကရဏံ **ဝဒတော** ကထေန္တဿ **မေ** မမ သန္တိကာ **နိရတာ** ဝိနိစ္ဆယေ, တီသု သိက္ခာသု တ ဝိသေသေန ရတာ **နိဗောဓထ** ဇာနာထ သုတမယဉာဏံ အဘိနိပ္ဖာဒေထာတိ သောတုဇနံ သဝနေ နိယောဇေတိ။

မဟာဝိဘင်္ဂသင်္ဂဟကထာဝဏ္ဏနာ

၄. ဧဝံ သောတုဇနံ သဝနေ နိယောဇေတွာ ယထာပဋိညာတံ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုမာဟ **“မေထုန”**န္တိအာဒိ။ **“ကတိ အာပတ္တိယော”** တိ အယံ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ, အဒိဋ္ဌဇောတနာ, ဝိမတိစ္ဆေဒနာ, အနုမတိ, ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာတိ ပဉ္စန္နံ ပုစ္ဆာနံ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ။ **တိဿော အာပတ္တိယော ဖုသေ** တိ တဿာ သင္ခေပတော ဝိဿဇ္ဇနံ။

၅. ဧဝံ ဂဏနာဝသေန ဒဿိတာနံ **“ဘဝေ”**တိအာဒိ သရူပတော ဒဿနံ။ **ခေတ္တေ** တိ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ အညတရသ္မိံ အလ္လောကာသေ တိလဗီဇမတ္တေပိ ပဒေသေ။ မေထုနံ ပဋိသေဝန္တဿ ပါရာဇိကံ ဘဝေတိ သမ္ဗန္ဓော။ “ထုလ္လစ္စယ”န္တိ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။ **“ယေဘုယျက္ခာယိတေ”** တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ, ဥပဍ္ဎက္ခာယိတေပိ ထုလ္လစ္စယဿ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္တာ။ ဝဋ္ဋကတေ မုခေ အဖုသန္တံ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

၆. **“အဒိန္နံ အာဒိယန္တော”** တိအာဒယောပိ ဝုတ္တနယာဝ။

၇. **ပဉ္စမာသဂ္ဃနေ ဝါပိ** တိ ပေါရာဏကဿ နီလကဟာပဏဿ စတုတ္ထဘာဂသင်္ခါတေ ပဉ္စမာသေ, တဒဂ္ဃနကေ ဝါ။ **အဓိကေ ဝါ**တိ အတိရေကပဉ္စမာသကေ ဝါ တဒဂ္ဃနကေ ဝါ။ အဒိန္နေ ပဉ္စဝီသတိယာ အဝဟာရာနံ အညတရေန အဝဟရန္တေ ပါရာဇယော ဟောတီတိ အတ္ထော။ မာသေ ဝါ ဦနမာသေ ဝါ တဒဂ္ဃနကေ ဝါ ဒုက္ကဋံ။ **တတော မဇ္ဈေ** တိ ပဉ္စမာသကတော မဇ္ဈေ။ ပဉ္စ မာသာ သမာဟဋာ, ပဉ္စန္နံ မာသာနံ သမာဟာရောတိ ဝါ **ပဉ္စမာသံ,** ပဉ္စမာသံ အဂ္ဃတီတိ **ပဉ္စမာသဂ္ဃနံ,** ပဉ္စမာသဉ္စ ပဉ္စမာသဂ္ဃနဉ္စ **ပဉ္စမာသဂ္ဃနံ,** ဧကဒေသသရူပေကသေသောယံ, တသ္မိံ။ **မာသေ ဝါ**တိ ဧတ္ထာပိ မာသော စ မာသဂ္ဃနကဉ္စ မာသမာသဂ္ဃနကာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ “မာသေ”တိ ဧကဒေသသရူပေကသေသော, ဥတ္တရပဒလောပော စ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

“ပဉ္စမာသဂ္ဃနေ”တိ သာမညေန ဝုတ္တေပိ ပေါရာဏကဿ နီလကဟာပဏဿေဝ စတုတ္ထဘာဂဝသေန ပဉ္စမာသနိယမော ကာတဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ဘဂဝတာ ဒုတိယပါရာဇိကံ ပညာပေန္တေန ဘိက္ခူသု ပဗ္ဗဇိတံ ပုရာဏဝေါဟာရိကမဟာမတ္တံ ဘိက္ခူ “ကိတ္တကေန ဝတ္ထုနာ ရာဇာ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော စောရံ ဂဟေတွာ ဟနတိ ဝါ ဗန္ဓတိ ဝါ ပဗ္ဗာဇေတိ ဝါ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တေန “ပါဒေန ဝါ ပါဒါရဟေန ဝါ”တိ ဝုတ္တေ တေနေဝ ပမာဏေန အဒိန္နံ အာဒိယန္တဿ ပညတ္တံ။ **အဋ္ဌကထာယဉ္စ** –

> “ပဉ္စမာသကော ပါဒေါတိ ပါဒံ ဥလ္လိင်္ဂေတွာ ‘တဒါ ရာဇဂဟေ ဝီသတိမာသကော ကဟာပဏော ဟောတိ, တသ္မာ ပဉ္စမာသကော ပါဒေါ’။ ဧတေန လက္ခဏေန သဗ္ဗဇနပဒေသု ကဟာပဏဿ စတုတ္ထော ဘာဂေါ ‘ပါဒေါ’တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော စ ခေါ ပေါရာဏကဿ နီလကဟာပဏဿ ဝသေန, န ဣတရေသံ ရုဒ္ဒဒါမကာဒီနံ။ တေန ဟိ ပါဒေန အတီတာ ဗုဒ္ဓါပိ ပါရာဇိကံ ပညပေသုံ, အနာဂတာပိ ပညပေဿန္တိ။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနဉှိ ပါရာဇိကဝတ္ထုမှိ ဝါ ပါရာဇိကေ ဝါ နာနတ္တံ နတ္ထိ, ဣမာနေဝ စတ္တာရိ ပါရာဇိကဝတ္ထူနိ, ဣမာနေဝ စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိ, ဣတော ဦနံ ဝါ အတိရေကံ ဝါ နတ္ထိ။ တသ္မာ ဘဂဝါပိ ဓနိယံ ဝိဂရဟိတွာ ပါဒေနေဝ ဒုတိယပါရာဇိကံ ပညပေန္တော ‘ယော ပန ဘိက္ခု အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတ’န္တိအာဒိမာဟာ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၈) ဝုတ္တံ။

သာရတ္ထဒီပနိယဉ္စ –

> “စတုတ္ထော ဘာဂေါ ပါဒေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဣမိနာဝ သဗ္ဗဇနပဒေသု ကဟာပဏဿေဝ ဝီသတိမော ဘာဂေါ မာသကောတိ ဣဒဉ္စ ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပေါရာဏသတ္ထာနုရူပံ လက္ခဏသမ္ပန္နာ ဥပ္ပါဒိတာ နီလကဟာပဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ရုဒ္ဒဒါမေန ဥပ္ပါဒိတော ရုဒ္ဒဒါမကော။ သော ကိရ နီလကဟာပဏဿ တိဘာဂံ အဂ္ဃတီ’တိ ဝတွာ ‘ယသ္မိံ ပဒေသေ နီလကဟာပဏာ န သန္တိ, တတ္ထာပိ နီလကဟာပဏဝသေနေဝ ပရိစ္ဆေဒော ကာတဗ္ဗော။ ကထံ? နီလကဟာပဏာနံ ဝဠဉ္ဇနဋ္ဌာနေ စ အဝဠဉ္ဇနဋ္ဌာနေ စ သမာနအဂ္ဃဝ

သေန ပဝတ္တမာနံ ဘဏ္ဍံ နီလကဟာပဏောေန သမာနဠ္ဌံ ဂဟေတွ္တာ တဿ စတုတ္ထဘာဂဋ္ဌနကံ နီလကဟာပဏဿ ဟဒဠ္ဌနကန္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွ္တာ ဝိနိစ္ဆယော ကာတဗ္ဗော''တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၈၈) အယမတ္ထောဝ ဝုတ္တော။

ဧတ္ထ **ကဟာပဏံ** နာမ ကရောန္တော သုဝဏ္ဏောနပိ ကရောန္တိ ရဇတေနပိ တမ္ဗေနပိ သုဝဏ္ဏရဇတတမ္ဗမိဿကေနပိ ။ တေသု ကတရံ ကဟာပဏံ နီလကဟာပဏန္တိ? **ကေစိ** တာဝ ''သုဝဏ္ဏကဟာပဏ''န္တိ။ **ကေစိ** ''မိဿကကဟာပဏ''န္တိ။ တတ္ထ ''သုဝဏ္ဏကဟာပဏ''န္တိ ဝဒန္တာနံ အယမဓိပ္ပာယော – ဟရာဇိကဝတ္ထုနှာ ဟဒေန သဗ္ဗတ္ထ ဧကလက္ခဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ကာလဒေသပရိဘောဂါဒိဝသေန အဠ္ဌနာနတ္တံ ဟဒဿေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဘဂဝတာ ဟိ ဓမ္မိကရာဇူဟိ ဟနနဗန္ဓနပဗ္ဗာဇနာနုရူပေနေဝ အဒိန္နာအနေ ဟရာဇိကံ ပညတ္တံ, န ဣတရထာ။ တသ္မာ သော သဗ္ဗအ သဗ္ဗတ္ထ အဗ္ဘဝိတာရီတိ သုဝဏ္ဏမယဿ ကဟာပဏဿ စတုတ္ထေန ဟဒေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။

''မိဿကကဟာပဏ''န္တိ ဝဒန္တာနံ ပန အယမဓိပ္ပာယော –

အဋ္ဌကထာယံ –

''တအ ရာဇဂဟေ ဝီသတိမာသကော ကဟာပဏော ဟောတိ, တသ္မာ ပဉ္စမာသကော ဟဒေါ။ ဧတေန လက္ခဏေန သဗ္ဗဇနပဒေသု ကဟာပဏဿ စတုတ္ထော ဘာဂေ 'ဟဒေါ'တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော စ ခော ပောရာဏကဿ နီလကဟာပဏဿ ဝသေန, န ဣတရေသံ ဒုဒ္ဒအာမကာဒီန''န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၈) –

ဝုတ္တတ္တာ, **သာရတ္ထဒီပနိယဥ္စ** –

''ပောရာဏသတ္ထာနုရူပံ လက္ခဏသမ္ပန္နာ ဥပ္ပာဒိတာ နီလကဟာပဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၈၈) –

ဝုတ္တတ္တာ စ ''ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ ပတွ္တာ ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗ''န္တိ ဝစနတော စ မိဿကကဟာပဏောယေဝ နီလကဟာပဏော။ တတ္ထေဝ ဟိ ပောရာဏသတ္ထဝိဟိတံ လက္ခဏံ ဒိဿတိ။ ကထံ? ပဉ္စ မာသာ သုဝဏ္ဏဿ, တထာ ရဇတဿ, ဒသ မာသာ တမ္ဗဿာတိ ဧဝေ ဝီသတိ မာသေ မိဿေတွ္တာ ဗန္ဓနတ္ထာယ ဝီဟိမတ္တံ လောဟံ ပက္ခိပိတွ္တာ အက္ခရာနိ စ ဟတ္ထိအာဒီနမညတရဥ္စ ရူပံ ဒဿေတွ္တာ ကတော နိဒ္ဒေသတ္တာ နီလကဟာပဏော နာမ ဟောတီတိ။

သိက္ခာဘာဇနဝိနိစ္ဆယေ စ ကေသုစိ ပောတ္ထကေသု ''ဟဒေါ နာမ ပဉ္စ မာသာ သုဝဏ္ဏဿာ''တိ ပုရိမပက္ခတ ဒီနံ မတေန ဟဌော လိခိတော။ ကေသုစိ ပောတ္ထကေသု ဒုတိယပက္ခတဒီနံ မတေန ''ပဉ္စ မာသာ ဟိရညဿာ''တိ ဟ ဌော လိခိတော။ သီဟဠဘာသာယ ပောရာဏကေဟိ လိခိတာယ **သာမဏေရသိက္ခာယ** ပန –

''ပောရာဏကဿ နီလကဟာပဏဿာတိ ဝုတ္တ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနဿ, ပောရာဏကေ ရတနသုတ္တာဘိ ဓာနကသုတ္တေ ဝုတ္တကဟာပဏလက္ခဏဿ စ အနုရူပတော 'သုဝဏ္ဏရဇတတမ္ဗာနိ မိဿေတွ္တာ ဥဋ္ဌာပေ တွ္တာ ကတကဟာပဏံ ကဟာပဏံ နာမာ'တိ စ 'သာမဏေရာနမုပသမ္ပန္နာနဥ္စ အဒိန္နာအနဟရာဇိကဝတ္ထုမ္ပိ ကော ဝိသေသော'တိ ပုစ္ဆံ ကတွ္တာ 'သာမဏေရာနံ ဒသိကသုတ္တေနာပိ ဟရာဇိကော ဟောတိ, ဥပသမ္ပန္နာနံ ပန သုဝဏ္ဏဿ ဝီသတိဝီဟိမတ္တေနာ''တိ –

စ ဝိသေသော ဒဿိတော။

တံ ပန သုဝဏ္ဏမာသကဝသေန အမုတိယမာသကံ ဟောတိ, ပဉ္စမာသကေန စ ဘဂဝတာ ဟရာဇိကံ ပညတ္တံ။ တသ္မာ တဿ ယထာဝုတ္တလက္ခဏဿ ကဟာပဏဿ သဗ္ဗဒေသေသု အလဗ္ဘမာနတ္တာ သဗ္ဗဒေသသာဓာရဏေန တဿ မိဿကကဟာပဏဿ ပဉ္စမာသဟဒဠ္ဌနကေန သုဝဏ္ဏေနေဝ ဟရာဇိကဝတ္ထုမ္ပဟိ နိယမိတေ သဗ္ဗဒေသတ သီနံ ဥပကာရာယ ဟောတီတိ ဧဝံ သုဝဏ္ဏေနေဝ ဟရာဇိကဝတ္ထုပရိစ္ဆေဒေါ ကတော။ အယမေဝ နိယမော သီဟဠာစရိယ

တဒေဟိ သာရောတိ ဂဟိတော။ တသ္မာ သိက္ခာဂရုကေဟိ သဗ္ဗတ္ထ ပေသလေဟိ ဝိနယဓရေဟိ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗော။ ဟောန္တိ စေတ္ထ –

“ဟေမရဇတတမ္ဗေဟိ, သတ္တေ နိဒ္ဒိဋ္ဌလက္ခဏံ။
အဟာပေတွာ ကတော ဝီသ-မာသော နီလကဟာပဏော။

ဟေမဟာဒံ သဇ္ဈုဟာဒံ, တမ္ဗဟာဒဒွယဉ္စဟိ သော။
မိဿေတွာ ရူပမပ္ပေတွာ, ကာတုံ သတ္ထေသု ဒဿိတော။

‘လော’တိ ဝုစ္စတေ အေသော, နိဒ္ဒေသတ္တာ တထီရိတော။
တဿ ဟာအေ သုဝဏ္ဏဿ, ဝီသဝီဟဂ္ဃနော မတော။

ယသ္မိံ ပန ပဒေသေ သော, န ဝတ္တတိ ကဟာပဏော။
ဝီသသောဝဏ္ဏဝီဟဂ္ဃံ, တပ္ပာဒဂ္ဃန္တိ ဝေဒိယံ။

ဝီသသောဝဏ္ဏဝီဟဂ္ဃံ, ထေနေန္တော ဘိက္ခုတေ တတော။
စဝန္တိ သာမညဂုဏာ, ဣစ္စာဟု ဝိနယညုနော”တိ။

၉. **ဩဟတန္တိ** အာတဋ္ဌံ။ ဒုက္ကဋ္ဌ ဇာတေတိ ယောဇနာ။

၁၀. ဥတ္တရိံ ဓမ္မန္တိ ဧတ္ထ “ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိရုတ္တိနယေန မဇ္ဈပဒလောပံ, နိဂ္ဂဟီတာဂမဉ္စ ကတွာ “ဥတ္တရိံ ဓမ္မ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဈာယီနဉ္စေဝ အရိယာနဉ္စ ဓမ္မံ **ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ။ အတ္တုပနာယိကန္တိ** အတ္တနိ တံ ဥပနေတိ “မယိ အတ္ထီ”တိ သမုအာစရန္တော, အတ္တာနံ တ တတ္ထ ဥပနေတိ “အဟံ ဧတ္ထ သန္ဒိဿာမိ”တိ သမုအာစရန္တောတိ အတ္တုပနာယိကော, တံ အတ္တုပနာယိကံ, ဧဝံ ကတွာ ဝဒန္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၁. ပရိယာယေနာတိ “ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော ဘိက္ခု အရဟာ”တိအာဒိနာ (ပရိ. ၂၈၇) ပရိယာယဘဏနေ။ **ဉာတေ**တိ ယံ ဥဒ္ဒိဿ ဘဏတိ, တသ္မိံ ဝိညုမှိ မနုဿဇာတိကေ အစိရေန ဉာတေ။ **နော စေ**တိ နော စေ ဇာနာတိ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

ဟရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. စေတေတိ, ဥပက္ကမတိ, မုစ္စတိ, ဧဝံ အင်္ဂတ္တယေ ပုဏ္ဏေ ဂရုကံ ဝုတ္တံ။ **ဒွဝင်္ဂေ** စေတေတိ, ဥပက္ကမတိ ယဒိ န မုစ္စတိ, ဧဝံ အင်္ဂဒွယေ ထုလ္လစ္စယန္တိ ယောဇနာ။ **ပယောဂေ**တိ ပယောဇေတွာ ဥပက္ကမိတုံ အင်္ဂဇာတာမသနံ, ပရဿ အာဏာပနန္တိ ဧဝရူပေ သာဟတ္ထိကာဏတ္တိကပယောဂေ။

၁၄. ဝုတ္တနယေနေဝ ဥပရူပရိ ပဉ္ဟာပုစ္ဆန္နံ ဉာတုံ သက္ကာတိ တံ အဝတ္တုကာမော အာဟ **“ဣတော ပဋ္ဌာယာ”**တိအာဒိ။ မယမ္ပိ ယဒေတ္ထ ပုဗ္ဗေ အဝုတ္တမနုတ္တာနတ္ထဉ္စ, တဒေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

၁၅. ကာယေနာတိ အတ္တနော ကာယေန။ **ကာယန္တိ** ဣတ္ထိယာ ကာယံ။ ဧသ နယော “ကာယဗဒ္ဓ”န္တိ ဧတ္ထာပိ။

၁၆. အတ္တနော **ကာယေန ပဋိဗဒ္ဓေန** ဣတ္ထိယာ ကာယ **ပဋိဗဒ္ဓေ** ဖုဋ္ဌေ တု ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၁၇. တိဿော အာပတ္တိယော သိယုန္တိ ယောဇနာ။ **ဒွိန္နံ မဂ္ဂာန**န္တိ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂါနံ။

၁၈. **ဝဏ္ဏာဒိဘဏေ** တိ ဝဏ္ဏာဒိနာ ဘဏနေ။ ကာယပဋိဗဒ္ဓေ ဝဏ္ဏာဒိနာ ဘဏေ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။

၁၉. **အတ္တကာမစရိယာယာ**တိ အတ္တကာမပါရိစရိယာယ။

၂၀. ပဏ္ဍကသ္သ သန္တိကေပိ အတ္တကာမပါရိစရိယာယ ဝဏ္ဏံ ဝဒတော **တသ္သ** ဘိက္ခုနောတိ ယောဇနာ။ **တိရစ္ဆာနဂတသ္သာပိ သန္တိကေ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

၂၁. ဣတ္ထိပုရိသာနမန္တရေ **သဉ္စရိတ္တံ** သဉ္စရဏဘာဝံ **သမာပန္နေ** ဘိက္ခုမှိ **ပဋိဂ္ဂဏ္ဟနဝီမံသာပစ္စာဟရဏကတ္တိကေ** သမ္ပန္နေ တသ္သ ဗုဓော ဂရုကံ နိဒ္ဒိသေတိ ယောဇနာ။

၂၂. **ဒွင်္ဂသမာယောဂေ** တိ တီသွေတေသု ဒွိန္နံ အင်္ဂါနံ ယထာကထဉ္စိ သမာယောဂေ။ **အင်္ဂေ သတိ ပနေကသ္မိ**န္တိ တိဏ္ဏမေကသ္မိံ ပန အင်္ဂေ သတိ။

၂၄. **ပယောဂေ**တိ "အဒေသိတဝတ္ထုကံ ပမာဏာတိက္ကန္တံ ကုဋိံ, အဒေသိတဝတ္ထုကံ မဟလ္လကဝိဟာရဉ္စ ကာရေသ္သာမိ"တိ ဥပကရဏတ္ထံ အရညဂမနတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗပယောဂေ။ **ဧကပိဏ္ဍေ အနာဂတေ** တိ သဗ္ဗပရိယန္တိမံ ပိဏ္ဍံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၂၅. ဣဓ **ယော** ဘိက္ခု အမူလကေန ပါရာဇိကေန ဓမ္မေန အနုဒ္ဓံသေတီတိ ယောဇနာ။

၂၆. **ဩကာသံ န စ ကာရေတွာ**တိ "ကရောတု မေ, အာယသ္မာ, ဩကာသံ, အဟံ တေ ဝတ္တုကာမော"တိ ဧဝံ တေန ဘိက္ခုနာ ဩကာသံ အကာရာပေတွာ။

၂၈. **အညဘာဂိယေ**တိ အညဘာဂိယပဒေန ဥပလက္ခိတသိက္ခာပဒေ။ ဧဝံ အညတ္ရပိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၉. "သမနုဘာသနာယ တေ"တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ **န ပဋိနိသ္သဇ**န္တိ အပ္ပဋိနိသ္သဇန္တော။

၃၀. ဉတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ အာပန္နော သိယာ, ဒွီဟိ ကမ္မဝါစာဟိ ထုလ္လတံ အာပန္နော သိယာ, ကမ္မဝါစာယ ဩသာနေ ဂရုကံ အာပန္နော သိယာတိ ယောဇနာ။ **"ထုလ္လတ"** န္တိ ဣဒံ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိဥပလက္ခဏဝစနံ။

၃၁. စတူသု ယာဝတတိယကေသု ပဌမေ အာပတ္တိပရိစ္ဆေဒံ ဒသ္သေတွာ ဣတရေသံ တိဏ္ဏံ တေနပိ ဧကပရိစ္ဆေဒတ္တာ တတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ တေသု အတိဒိသန္တော အာဟ **"ဘေဒါနုဝတ္တကေ"** တိအာဒိ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

သင်္ဃာဒိသေသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃၂. **အတိရေကစီဝရ**န္တိ အနဓိဋ္ဌိတံ, အဝိကပ္ပိတံ ဝိကပ္ပနုပဂပမာဏံ စီဝရံ လဒ္ဓာ ဒသာဟံ အတိက္ကမန္တော ဧကမေဝ နိသ္သဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတိ။ တိစီဝရေန ဧကရတ္တိမ္ပိ **ဝိနာ ဝသန္တော** ဧကမေဝ နိသ္သဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတိ။ ဣဒဉ္စ ဇာတိဝသေန ဧကတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ဝတ္ထုဂဏနာယ အာပတ္တီနံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗတ္တာ။

၃၃. **ဂဟေတွာကာလစီဝရ**န္တိ အကာလစီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။ **မာသ**န္တိ သတိယာ ပစ္စာသာယ နိက္ခိပိတုံ အနုညာတံ မာသံ။ **အတိက္ကမန္တော** တိ သတိယာပိ ပစ္စာသာယ ဝီတိက္ကမန္တော အန္တောမာသေ အနဓိဋ္ဌဟိတွာ, အဝိကပ္ပေတွာ တ တိံသဒိဝသာနိ အတိက္ကမန္တော, စီဝရုပ္ပာဒဒိဝသံ အရုဏံ အာဒိံ ကတွာ ဧကတိံသမံ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေန္တောတိ အတ္ထော။ ဧကံ နိသ္သဂ္ဂိယံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ဥဒီရိတန္တိ ယောဇနာ။

၃၄. **အညာတိကာယ** ဘိက္ခုနိယာ။ **ယံကိဉ္စိ ပုရာဏစီဝရ** န္တိ ကေတရမ္ပိ ပရိဘုတ္တံ သင္ဃာဋိအာဒိနမညတရံ စီဝရံ။

၃၅. **ပယောဂသ္မိံ** န္တိ "ဓောတ"တိအာဒိကေ ဘိက္ခုနော အာဏတ္တိကပယောဂေ, ဧဝံ အာဏတ္တာယ စ ဘိက္ခုနိယာ ဥဒ္ဓနာဒိကေ သဗ္ဗသ္မိံ ပယောဂေ စ။ **"နိဿဂ္ဂိယာဝ ဟစိတ္တိ ဟောတိ"** တိ နိဿဂ္ဂိယာ ဟစိတ္တိ စ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၃၆. **ပဋိဂ္ဂဏှာတောတိ** တွေ "အညတ္ရ ဟရိဝတ္တကာ"တိ ယောဇနာ။

၃၈. **ပယောဂသ္မိံ** န္တိ ဝိညာပနပယောဂေ။ **ဝိညာပိတေ**တိ ဝိညာပိတစီဝရေ ပဋိလဒ္ဓေ။

၃၉. **ဘိက္ခု** တိ အစ္ဆိန္နစီဝရော တ နဋ္ဌစီဝရော တ ဘိက္ခု။ **တဒုတ္တရိ** န္တိ သန္တရုတ္တရပရမတော ဥတ္တရိံ။

၄၁. **ပယောဂေ**တိ ဝိကပ္ပနာပဇ္ဇနပယောဂေ။

၄၂. **ဒုဝေ**တိ ဒုက္ကဋ္ဌဟစိတ္တိယဝသေန ဒုဝေ အာပတ္တိယော ဖုသေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၄၄. **ပယောဂေ**တိ အနုညာတပယောဂတော အတိရေကာဘိနိပ္ဖာဒနပယောဂေ။ **လာဘေ**တိ စီဝရဿ ပဋိလာဘေ။

ကထိနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

၄၅. ကောသိယဝဂ္ဂဿ **အာဒီသု ပဉ္စသု** သိက္ခာပဒေသု ဒွေဝ ဒွေဝ အာပတ္တိယောတိ ယောဇနာ။ **ပယောဂေ**တိ ကရဏကာရာပနပယောဂေ။ **လာဘေ**တိ ကတ္ဝာ တ ကာရေတွာ တ ပရိနိဋ္ဌာပနေ။

၄၆. "ဂဟေတွာ ဌွေကလောမာနိ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **အတိက္ကမ** န္တိ အတိက္ကမန္တော။

၄၇. **အညာယာ**တိ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ။ "ဓောတပေတိ ဌွေလောမက"န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဌွေလောမကန္တိ** ဧဋ္ဌကလောမာနိ။ နိရုတ္တိနယေန က-ကာရဿ ဝိပရိယာယော။ **ပယောဂေ**တိ ဓောတပနပယောဂေ။

၄၈. **ပယောဂေ**တိ ပဋိဂ္ဂဏှာပနပယောဂေ။

၄၉. **နာနာကာရန္တိ** နာနပ္ပကာရံ။ **သမာပဇ္ဇ** န္တိ သမာပဇ္ဇန္တော ဘိက္ခု။ **သမာပန္နေ** တိ သံဝေဟာရေ သမာပန္နေ သတိ။ **ပယောဂေ**တိ သမာပဇ္ဇနပယောဂေ။

၅၀. **ပယောဂေ**တိ ကယဝိက္ကယာပဇ္ဇနပယောဂေ။ **တသ္မိံ ကတေ** တိ တသ္မိံ ဘဏ္ဍေ အတ္တနော သန္တကဘာဝံ နီတေ။

ကောသိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

၅၁. **အတိရေကကန္တိ** အနဓိဋ္ဌိတံ, အဝိကပ္ပိတံ တ ပတ္တံ။ ဒသာဟံ အတိက္ကမေန္တဿ တဿ ဘိက္ခုနော ဧကာဝ နိဿဂ္ဂိယာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၅၂-၃. နတ္ထိ ဧတဿ ပဉ္စ ဗန္ဓနာနီတိ **အပဉ္စဗန္ဓနော,** တသ္မိံ, ဦနပဉ္စဗန္ဓနေ ပတ္တေတိ အတ္ထော။ **ပယောဂေ**တိ ဝိညာပနပယောဂေ။ **တဿ** ပတ္တဿ **လာဘေ** ပဋိလာဘေ။

၅၄. **ဘေသဇ္ဇ** န္တိ သပ္ပိအာဒိကံ။

၅၅. **ပယောဂေ**တိ ပရိဘောဂနပယောဂေ။

၅၆. **ပယောဂေတိ** အစ္ဆိန္ဒနအစ္ဆိန္ဒာပနပယောဂေ။ **ဟဋ္ဌေတိ** အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဟိတေ။

၅၇. **ဒွေဝ ပနာပတ္တိယော ဖုသေ** တိ တယာပနပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမစီဝရပမာဏေန ဝိတေ နိဿဂ္ဂိယန္တိ ဒွေဝ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

၅၈-၉. ယော ပန ဘိက္ခု အပ္ပတရိတော အညာတကသ္သေဝ တန္တတယေ **သမေစ္စ** ဥပသင်္ကမိတွာ စီဝရေ ဝိကပ္ပံ အာပဇ္ဇန္တော ဟောတိ။ **သောတိ** သော ဘိက္ခု။ ဒွေဝ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ, န သံသယောတိ ယောဇနာ။ **ပယောဂေတိ** ဝိကပ္ပာပဇ္ဇနပယောဂေ။

၆၀. အစ္စေကသညိတံ စီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာတိ ယောဇနာ။ **ကာလန္တိ** စီဝရကာလံ။

၆၁. **တိဏ္ဏမညတရံ ဝတ္ထု** န္တိ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရံ။ **ဃရေတိ** အန္တရဃရေ။ **နိဒဟိတွာတိ** နိက္ခိပိတွာ။ **တေန** စီဝရေန ဝိနာ ဆာရတ္တတော **အဓိကံ** ဒိဝသံ ယဿ အာရညကဿ ဝိဟာရဿ ကေစရကမေ တံ စီဝရံ နိက္ခိတ္တံ, တမှာ ဝိဟာရာ အညတ္ထ ဝသန္တော နိဿဂ္ဂိယံ ဖုသေတိ ယောဇနာ။

၆၂. သင်္ဃိကံ လာဘံ ပရိဏတံ **ဇာနံ** ဇာနန္တော။

၆၃. **ပယောဂေတိ** ပရိဏာမနပယောဂေ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဟရာဇိကာဒီသု သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု။ **အပ္ပနာတရပရိဟာနီ**တိ ပရိတရေ ပဌမံ ဝုတ္တကတ္ထပညတ္တိတရဿ ပရိဟာပနံ, ဣခ အဝစနန္တိ အတ္ထော, တဿ တရဿ ပရိတရေ သဗ္ဗပဌမတ္တာ ပဌမံ ဝတ္တဗ္ဗဘာဝေပိ တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ ပစ္ဆာ ဂဏှိတုကာမေန မယာ တံ ဌပေတွာ ပဌမံ အာပတ္တိဒဿနတ္ထံ တဒနန္တရော ကတာပတ္တိတရော ပဌမံ ဝုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။

ပတ္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

တိံသနိဿဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆၄. **မနုဿုတ္တရိဓမ္မေ** တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ။ **အဘူတသ္မိံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ** သမုလ္လပိတေ **ပရာဇယော** ဟရာဇိကာပတ္တိ။

၆၅. **အမူလန္တိမဝတ္ထုနာ** အမူလကေန ဟရာဇိကေန ဓမ္မေန ဘိက္ခုံ စောဒနာယ **ဂရု** သင်္ဃာဒိသေသော ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **ပရိယာယဝစနေတိ** ''ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတီ''တိအာဒိနာ (ပရိ. ၂၈၇) ပရိယာယေန ကထနေ။ **ဉာတေတိ** ယဿ ကထေတိ, တသ္မိံ ဝစနာနန္တရမေဝ ဉာတေ။

၆၆. **နော စေ ပန ဝိဇာနာတီ**တိ အထ တံ ပရိယာယေန ဝုတ္တံ ဝစနာနန္တရမေဝ သစေ န ဇာနာတိ။ **သမုအာဟဋ္ဌန္တိ** ကထိတံ။

၆၇. ဩမသတော ဘိက္ခုဿ ဒုဝေ အာပတ္တိယော ဝုတ္တာ။ ဥပသမ္ပန္နံ ဩမသတော ဟာစိတ္တိ သိယာ။ **ဣတရံ** အနုပသမ္ပန္နံ ဩမသတော ဒုက္ကဋံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၆၈. ပေသုညဟရဏေပိ ဒွေဝ အာပတ္တိယော ဟောန္တိ။

၆၉. **ပယောဂေတိ** ပဒသော ဓမ္မံ တစေန္တဿ ဝစနကိရိယာရမ္ဘတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပအာဒိနံ ပရိသမာပနံ, တော ထန္တရေ အက္ခရုစ္စာရဏပယောဂေ ဒုက္ကဋံ။ ပအာနံ ပရိသမတ္တိယံ ဟာစိတ္တိယံ။

၇၀. “တိရတ္တာ အနုပသမ္ပန္နသဟသေယျာယာ”တိ ပဒဘာဇနေ။ အနုပသမ္ပန္နေန သဟသေယျာ **အနုပသမ္ပန္နသဟသေယျာ,** တာယ။ တိရတ္တာ ဥတ္တရိ အနုပသမ္ပန္နသဟသေယျာယာတိ ယောဇနာ။ **ပယောဂေ**တိ သယနတ္ထာယ သေယျာပညာပနကာယာဝဇ္ဇနာဒိပုဗ္ဗပယောဂေ။ **ပန္နေ** တိ ကာယပသာရဏလက္ခဏေန သယနေန နိပန္နေ။

၇၁. ယော ပန ဘိက္ခု **ကေရတ္တိယံ** မာတုဂါမေန သဟသေယျံ **ကပ္ပေတိ။ ဒုက္ကဋာဒယော** တိ “ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, နိပန္နေ ပါစိတ္တိယ”န္တိ ယထာဝုတ္တဒွေဝအာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၇၂. **ပယောဂေ**တိ ယထာဝုတ္တလက္ခဏပယောဂေ။

၇၃. **အနုပသမ္ပန္နေ** တိ သမီပတ္ထေ ဘုမ္မံ။ အနုပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ ဘူတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ယော သစေ **အာရောစေတီ**တိ ယောဇနာ။ **ဒုက္ကဋာဒယော** တိ ယဿ အာရောစေတိ, သော နပ္ပဋိဝိဇာနာတိ, ဒုက္ကဋံ, ပဋိဝိဇာနာတိ, ပါစိတ္တိယန္တိ ဧဝံ ဒွေ အာပတ္တိယော တဿ ဟောန္တိ။

၇၄. **အညတော** အညဿ ဥပသမ္ပန္နဿ ဒုဋ္ဌုလ္လဿ အာပတ္တိံ **အနုပသမ္ပန္နေ** အနုပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ **ဝဒံ** ဝဒန္တောတိ ယောဇနာ။ **ပယောဂေ**တိ အာရမ္ဘတော ပဋ္ဌာယ ပုဗ္ဗပယောဂေ ဒုက္ကဋံ အာဂစ္ဆတိ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ။ အာရောစိတေ ပါစိတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

၇၅. **ပယောဂေ**တိ “အကပ္ပိယပထဝိံ ခဏိဿာမီ”တိ ကုဒါလ ပရိယေသနာဒိသဗ္ဗပယောဂေတိ။

မုသာဝါဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

၇၆. **ဟနေန္တော** တိ ဝိကောပေန္တော။ **တဿာ** တိ ဘူတဂါမဿ။ **ဟနေ**တိ ဝိကောပနေ။

၇၇. အညဝါဒကဝိဟေသကာနံ ကေယောဂနိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိဟေသကေ စ ဉာတုံ သက္ကာတိ တတ္ထ ဝိသုံ အာပတ္တိဘေဒော န ဝုတ္တော။

၇၈. **ပရန္တိ** အညံ သင်္ဃေန သမ္မတသေနာသနပညာပကာဒိကံ ဥပသမ္ပန္နံ။ **ဥဇ္ဈာပေန္တော** တိ တဿ အယသံ ဥပ္ပာဒေတုကာမတာယ ဘိက္ခူဟိ အဝဇာနာပေတုံ “ဆန္ဒာယ ဣတ္ထန္နာမော ဣဒံ နာမ ကရောတီ”တိအာဒီနိ ဝတွာ အဝဉာယ ဩလောကာပေန္တော, လာမကတော ဝါ စိန္တာပေန္တော။ **ပယောဂေ**တိ ဥဇ္ဈာပနတ္ထာယ တဿ အဝဏ္ဏဘဏနာဒိကေ ပုဗ္ဗပယောဂေ။

၈၃. သင်္ဃိကေ ဝိဟာရေ ပုဗ္ဗုပဂတံ ဘိက္ခုံ **ဇာနံ** ဇာနန္တော အနုပခဇ္ဇ သေယျံ ကပ္ပေတိ, တဿေဝံ သေယျံ **ကပ္ပယတော** တိ ယောဇနာ။ **ပယောဂေဒုက္ကဋာဒယော** တိ ဧတ္ထ အလုတ္တသမာသော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သေယျာကပ္ပနေ ပါစိတ္တိယံ သင်္ဂဏှာတိ။

၈၄. **ပယောဂေ**တိ “နိက္ခမထ ဣမ”န္တိအာဒိကေ အာဏတ္တိကေ ဝါ “ယာဟိ ယာဟီ”တိအာဒိကေ ဝါစသိကေ ဝါ ဟတ္ထေန တဿ အင်္ဂပရာမသနာဒိဝသေန ကတေ ကာယိကေ ဝါ နိက္ခမနပယောဂေ။ **သေသန္တိ** ပါစိတ္တိယံ။

၈၅. “ဝေဟာသကုဋိယာ ဥပရိ”တိ ပဒဘာဇနေ။ **အာဟစ္စပါဒကေ** တိ ဧတ္ထ “မဉ္စေ ဝါ ပီဌေ ဝါ”တိ သေသော။ **သီဒန္တိ** နိသီဒန္တော။ **ဒုက္ကဋာဒယော** တိ ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, နိပဇ္ဇာယ ပါစိတ္တိယန္တိ ကမာ အာပတ္တိယော ဖုသေတိ အတ္ထော။

၈၆. အဿ ပဇ္ဇဿ ပဌမပါဒံ ဒသက္ခရပါဒကံ ဆန္ဒောဝိစိတိယံ ဝုတ္တကထာ, “ကထာဆန္ဒော အတီတဒွယ”န္တိ ကမိနာ ဆန္ဒောဝိစိတိလက္ခဏေန ကထာဆန္ဒတ္တာ **အဓိဋ္ဌိတွာ ဒွတ္တိပရိယာယေ** တိ ဧတ္ထ အက္ခရဒွယံ အဓိကံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပယောဂေ**တိ အဓိဋ္ဌာနပယောဂေ။ **အဓိဋ္ဌိတေ** တိ ဒွတ္တိပရိယာယာနံ ဥပရိ အဓိဋ္ဌာနေ ကတေ။

၈၇. **ပယောဂေတိ** သိဋ္ဌနသိဋ္ဌာပနပယောဂေ။ **သိတ္တေ** တိ သိဋ္ဌနကိရိယပရိယောသာနေ။

ဘူတကာမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

၈၈. ဒုက္ကဋံ ဖုသေတိ ယောဇနာ။ ဩဝဒိတေ ဟစိတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

၈၉. ဝိဘာဂေကေယေဝ **ဝိဘာဂတာ**။

၉၀. **အညာတိကာယ** ဘိက္ခုနိယာ အညတ္ထ ဟရိဝတ္တကာ စီဝရံ **ဒေန္တော** ဘိက္ခု **ဒုဝေ** အာပတ္တိယော ဖုသေတိ ယောဇနာ။ **ပယောဂေတိ** အနပယောဂေ။

၉၃. "နာဝံ ဧကေ"န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ပယောဂေတိ** အဘိရုဟဏပယောဂေ။ **ဒုက္ကဋာဒယော** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဘိရုဠှေ ဟစိတ္တိယံ သင်္ဂဏှာတိ။

၉၄. "ဒုဝိဓံ အာပတ္တိ"န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၉၆. ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ ရဟော နိသဇ္ဇံ ကပ္ပေန္တော ဘိက္ခု ပယောဂေဒုက္ကဋာဒယော **ဒွေဝပိ** အာပတ္တိယော ဖုသေတိ ယောဇနာ။

ဩဝါဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

၉၇. **တဒုတ္တရိ** န္တိ တတော ဘုဉ္ဇိတုံ အနုညာတကေဒိဝသတော ဥတ္တရိံ ဒုတိယဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ။ **အနန္တရသ္သ ဝဂ္ဂသ္သာ**တိ ဩဝါဒဝဂ္ဂသ္သ။ **နဝမေနာ**တိ ဘိက္ခုနိယာ ပရိပါစိတပိဏ္ဍပါတသိက္ခာပဒေန။

၉၉. **ဒွဝတ္တိပတ္တေ** တိ ဒွဝတ္တိပတ္တပူရေ။ **တဒုတ္တရိ** န္တိ ဒွဝတ္တိပတ္တပူရတော ဥတ္တရိံ။ **ပယောဂေတိ** ပဋိဂ္ဂဟဏပယောဂေ။

၁၀၀. **အဘိဟဋ္ဌု** န္တိ အဘိဟရိတွာ။

၁၀၂. **တသ္သာ** တိ အဘိဟရန္တသ္သ။ **ပိဋ္ဌကေတိ** ဝိနယပိဋ္ဌကေ။

၁၀၃. **ဒသမေပီ**တိ ဧတ္ထ "ဒသမေ အပိ"တိ ပဒစ္ဆေဒော။

ဘောဇနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

၁၀၄. **အစေလကာဒိနော**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန "ပရိဗ္ဗာဇကသ္သ တ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ တ"တိ (ပါစိ. ၂၇၀) ဝုတ္တေ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဘောဇနာဒိကန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ခာဒနီယံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပယောဂေတိ** သဟတ္ထာ အနပယောဂေ။

၁၀၅. **အပေတ္တ တ အအပေတ္တ တ** ကိစ္စံ အာမိသံ။ **ပယောဂေတိ** ဥယ္ယောဇနပယောဂေ။ **တသ္မိံ** န္တိ တသ္မိံ ဘိက္ခုမှိ။ ဥယ္ယောဇိတေ ဟစိတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

၁၀၉. **ဥမ္မာရာတိက္ကမေ** တိ က္ကန္ဒခီလာတိက္ကမေ။

၁၁၀. **တဒုတ္တရိ** န္တိ တတော ပရိစ္ဆိန္နရတ္တိပရိယန္တတော တ ပရိစ္ဆိန္နဘေသဇ္ဇပရိယန္တတော တ ဥတ္တရိံ။

၁၁၁. ဥယ္ယုတ္တံ ဒသ္သနတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တော ဒွေဝ အာပတ္တိယော ဖုသေတိ ယောဇနာ။

အစေလကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

၁၁၄. မေရေယ္ယ န္တိ မေရယံ။ နိရုတ္တိနယေန အ-ကာရဿ ဧ-ကာရော, ယ-ကာရဿ စ ဒ္ဝိတ္တံ။ မေရယ-သဒ္ဒ ဒပရိယာယော တ **မေရေယ္ယ** -သဒ္ဒော။ **မုနီ**တိ ဘိက္ခု။

၁၁၅. ''ဘိက္ခု အင္ဂုလိပတောဒေနာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ပယောဂေ**တိ ဟာသာပနပယောဂေ။ **တဿာ** တိ ဟာသာပေ န္တဿ။

၁၁၆. ကေပ္ဖကာ **ဟေဋ္ဌာ** ဥဒကေ ဒုက္ကဋံ။ ကေပ္ဖကတော ဥပရိ **ဥပရိကေပ္ဖကံ,** ဥဒကံ, တသ္မိံ, ကေပ္ဖကတော အဓိကပ္ပမာဏေ ဥဒကေတိ အတ္ထော။

၁၁၇. အနာဒရိယန္တိ ပုဂ္ဂလာနာဒရိယံ, ဓမ္မာနာဒရိယံ တ။ **ပယောဂေ**တိ အနာဒရိယဝသေန ပဝတ္တေ ကာယပ ယောဂေ တ ဝစီပယောဂေ တ။ **ကတေ** အနာဒရိယေ။

၁၁၈. ပယောဂေတိ ဘိံသာပနပယောဂေ။

၁၁၉. ဇောတိန္တိ အဂ္ဂိံ။ **သမာဒဟိတ္ဝာတနာ**တိ ဇာလေတွာတ။ **''ဝိသိဗ္ဗေန္တော''** တိ ဣမိနာ ဖလူပစာရေန ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ ဝိသိဗ္ဗနကိရိယာ ဟိ သမာဒဟနကိရိယာယ ဖလန္တိ ဝိသိဗ္ဗနကိရိယာတေဟာရေန သမာဒဟနကိရိယာဝ။ တသ္မာ **ဝိသိဗ္ဗေန္တော** တိ ဧတ္ထ သမာဒဟန္တောတိ အတ္ထော။ **ပယောဂေ**တိ သမာဒဟနသမာဒဟာပနပယောဂေ။ **ဝိသီဝိတေ** တိ ဝုတ္တနယေန သမာဒဟိတေတိ အတ္ထော။

၁၂၀. ပယောဂေတိ စုဏ္ဏမတ္တိကာဘိသင္ခရဏာဒိသဗ္ဗပယောဂေ။ **ဣတရန္တိ** ဟာစိတ္တိယံ။

၁၂၁. တိဏ္ဏံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏာန န္တိ ကံသနီလပတ္တနီလကဒ္ဒမသင္ခာတာနံ တိဏ္ဏံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏာနံ။ **ဧကံ** အညတရံ **အနာဒိယ** အဒတွာ။ **စီဝရန္တိ** နဝစီဝရံ။

၁၂၂. နတ္ထိ ဧတဿ ဥဒ္ဓာရန္တိ အနုဒ္ဓာရော, တံ အနုဒ္ဓာရန္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓဝသေန ရဿတ္တံ, အက တပစ္စုဒ္ဓာရန္တိ အတ္ထော။

၁၂၃. အပနိဓေန္တော တိ အပနေတွာတ နိဓေန္တော နိက္ခိပေန္တော။ **ပတ္တာဒိကန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန စီဝရနိသီဒနသူစိ ဃရကာယဗန္ဓနာနံ ဂဟဏံ။ **ပယောဂေ**တိ အပနိဓာနပယောဂေ။ **တသ္မိံ** ပတ္တာဒိကေ ပဋိဝိဓေ ပရိက္ခာရေ။ အပနိဟိတေ **သေ သာ** ဟာစိတ္တိယာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

သုရာပာနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

၁၂၄. တပောဓနောတိ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလသင္ခာတံ တပောဓနမဿာတိ တပောဓနော, ဘိက္ခု။

၁၂၅. တသ္မိံ ဩပတေ။

၁၂၆. မနုဿဝိဂ္ဂဟော မနုဿသရီရော။ **တိရစ္ဆာနဂတော** နာဂေ တ သုပဏ္ဏော တ။ **တဿ** ဩပတခဏ ကဿ။

၁၂၇. ပဉ္စုပုဒ္ဓိနာတိ သဗ္ဗေသု ဧဝ္ယုဓမ္မေသု နိပုနဉာဏေန ဘဂဝတာ။

၁၂၈. ပယောဂေတိ ပရိဘောဂတ္ထာယ ဂဟဏာဒိကေ ပယောဂေ။ **တဿာ** တိ ဘိက္ခုဿ။

၁၂၉. **ဥက္ကောဋ္ဌေန္တော** တိ ဥစ္စာလေန္တော ယထာဌာနေ ဌာတုံ အဒေန္တော။ **ပယောဂေ**တိ ဥက္ကောဋ္ဋနပယောဂေ။ ဥက္ကောဋိ္တေ ဟစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၁၃၀. **ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဝဇ္ဇက** န္တိ သင်္ဃာဒိသေသာဒိကေ။ ကေ ဟစိတ္တိယံ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇတိ ဣတိ ဒီပိတန္တိ ယောဇနာ။

၁၃၁. **ပယောဂေ**တိ ဂဏပရိယေသနာဒိပယောဂေ။ **ဒုက္ကဋံ့ ပတ္တော သိယာ** ဒုက္ကဋာပတ္တိံ အာပန္နော ဘဝေယ္ယာတိ အတ္ထော။ **သေသာ**တိ ဟစိတ္တိယာပတ္တိ ဥပသမ္ပာဒိတေ သိယာ။ ကထာဗန္ဓဝသေန ဥပသဂ္ဂလောပေ။

၁၃၂-၃. ဇာနံ ထေယျသတ္ထေန သဟ သံဝိဓာယ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇတော စ တထေဝ မာတုဂါမေန သဟ သံဝိဓာယ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇတော စာတိ ယောဇနာ။ **ပယောဂေ**တိ သံဝိဓာယ ဂန္တုံ ပဋိပုစ္ဆာဒိကရဏပယောဂေ။ **ပဋိပန္နေ** တိ မဂ္ဂပဋိပန္နေ။ **အနုန္တရန္တိ** အဒ္ဓယောဇနကမန္တရာတိက္ကမနာနန္တရံ။

၁၃၄. ဥတ္တိယာ သြသာနေ ဒုက္ကဋံ ဖုသေတိ ယောဇနာ။

၁၃၅. **အကတာနုဓမ္မေနာ** တိ **အနုဓမ္မော** ဝုစ္စတိ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ တ အပ္ပဋိကမ္မေ တ ဟပိကာယ ဒိဋ္ဌိ ယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ တ ဓမ္မေန ဝိနယေန သတ္ထုသာသနေန ဥက္ခိတ္တကဿ အနုလောမဝတ္တံ ဒိသွတ ကတ္တ သြသာရဏာ, သော သြသာရဏသင်္ခါတော အနုဓမ္မော ယဿ န ကတော, အယံ အကတာနုဓမ္မော နာမ, တာဒိသေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော။ **သမ္ဘုဥ္ဇန္တော** တိ အာမိသသမ္ဘောဂံ ကရောန္တော ဘိက္ခု။ **ပယောဂေ**တိ ဘုဥ္ဇိတုံ အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏာဒိပယောဂေ။ **ဘုတ္တေ** တိ သမ္ဘုတ္တေ, ဥဘယသမ္ဘောဂေ, တဒုဘယရေ တ ကတေတိ အတ္ထော။

၁၃၆. **ဥပလာပေန္တော** တိ ပတ္တစီဝရဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆနာဒိဝသေန သင်္ဂဏှန္တော။ **ပယောဂေ**တိ ဥပလာပနပယောဂေ။

သပ္ပာဏကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

၁၃၇. **သဟဓမ္မိက** န္တိ ကရဏတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ, ပဉ္စဟိ သဟဓမ္မိကေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗတ္တာ, တေသံ တ သန္တကတ္တာ "သဟဓမ္မိက"န္တိ လဒ္ဓနာမေန ဗုဒ္ဓပညတ္တေန သိက္ခာပဒေန ဝုစ္စမာနဿာတိ အတ္ထော။ **ဘဏတော**တိ "ဘိက္ခုဿာ"တိ ဣမိနာ သမာနာဓိကရဏံ။

၁၃၈. **ဝိဝဏ္ဏေန္တော** တိ "ကိံ ပနိမေဟိ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကေဟိ သိက္ခာပဒေဟိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေဟီ"တိအာဒိနာ ဂရဟန္တော။ **ပယောဂေ**တိ "ကိံ ဣမေဟီ"တိအာဒိနာ ဂရဟဏဝသေန ပဝတ္တေ ဝစီပယောဂေ။ **ဝိဝဏ္ဏိတေ** ဂရဟိတေ။

၁၃၉. **မောဟေန္တော** တိ "ဣဒာနေဝ ခေါ အဟံ, အာဝုသော, ဇာနာမီ"တိအာဒိနာ အတ္တနော အဇာနနဘာဝေန အာပန္နာပတ္တိံ ဒီပေတွာ ဘိက္ခုံ မောဟေန္တော, ဝဉ္စေန္တောတိ အတ္ထော။ **မောဟေ**တိ မောဟာရောပနကမ္မေ။ **အရောပိတေ** ကတေ။

၁၄၀. ဘိက္ခုဿ ကုပိတော ပဟာရံ ဒေန္တော ဖုသေတိ ယောဇနာ။ **ပယောဂေ**တိ ဒဏ္ဍာဒာနာဒိပယောဂေ။

၁၄၁. **ပယောဂေ**တိ ဥဂ္ဂိရဏပယောဂေ။ **ဥဂ္ဂိရိတေ** တိ ဥစ္စာရိတေ။

၁၄၂. **အမူလကေနေတ**တိ ဒိဋ္ဌာဒိမူလဝိရဟိတေနေဝ။ **ယောဂေ**တိ သြကာသကာရာပနာဒိပယောဂေ။ **ဥဒ္ဓံသိတေ** တိ စောဒိတေ။

၁၄၃. **ကုက္ကုစ္စံ ဇနယန္တော** တိ "ဦနဝီသတိဝဿော တွံ မညေ ဥပသမ္ပန္နော"တိအာဒိနာ ကုက္ကုစ္စံ ဥပဒဟန္တော။ **ယောဂေ**တိ ကုက္ကုစ္စုပ္ပာဒနပယောဂေ။ **ဥပ္ပာဒိတေ** တိ ကုက္ကုစ္စေ ဥပ္ပာဒိတေ။

၁၄၄. ‘‘တိဌန္တော ဥပသ္သုတိ’’န္တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ သုတိယာ သမီပံ **ဥပသ္သုတိ,** သဝနူပစာရေတိ အတ္ထော။

၁၄၅. **ဓမ္မိကာနံ တု ကမ္မာန** န္တိ ဓမ္မေန ဝိနယေန သတ္ထုသာသနေန ကတာနံ အပလောကနာဒီနံ စတုန္နံ ကမ္မာနံ။ **တတော ပုနာ**တိ ဆန္ဒအနုတော ပစ္ဆာ။ **ခီယနဓမ္မ**န္တိ အတ္တနော အဓိပ္ပေတဘာဝဝိဘာဝနမန္တနံ။ **ဒွေဝ ဖုသေ ဒုက္ကဋာ ဒယော**တိ ခီယနဓမ္မာပဇ္ဇနပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, ခီယနဓမ္မေ အာပန္နေ ပာစိတ္တိယန္တိ ဧဝံ ဒုက္ကဋာဒယော ဒွေဝ အာပ တ္တိယော အာပဇ္ဇေယျာတိ အတ္ထော။

၁၄၆. **သဌေ** သဋ္ဌမဇ္ဈေ။ **ဝိနိစ္ဆယေ** တိ ဝတ္ထုတော ဩတိဏ္ဏဝိနိစ္ဆယေ။ **နိဋ္ဌံ အဂတေ** တိ ဝတ္ထုမှိ အဝိ နိစ္ဆိတေ, ဥတ္တိံ ဌပေတွာ ကမ္မတစာယ တ အပရိယောသိတာယ။

၁၄၈. **သမဂ္ဂေန သဌေနာ** တိ သမာနသံဝါသကေန သမာနသီမာယံ ဌိတေန သဋ္ဌေန။

သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

၁၅၀. **အဝိဒိတော ဟုတ္ဝာ**တိ ရညော အဝိဒိတာဂမနော ဟုတွာ။

၁၅၂. **ရတန**န္တိ မုတ္တာဒိဒသဝိဓံ ရတနံ။ **ပယောဂေ**တိ ရတနဂ္ဂဟဏပယောဂေ။

၁၅၃. **ဝိကာလေ**တိ မဇ္ဈန္တိကာတိက္ကမတော ပဋ္ဌာယ အရုဏော။

၁၅၅. **အဋ္ဌိဒန္တဝိသာဏာဘိနိဗ္ဗတ္တ** န္တိ အဋ္ဌိဒန္တဝိသာဏမယံ။ **ပယောဂေ**တိ ကာရာပနပယောဂေ။

၁၅၆. တသ္မိံ မဥ္စာဒိမှိ **ကာရာပိတေ သေသာ** ပာစိတ္တိယာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။

ရတနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

ပာစိတ္တိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅၉. စတူသု ပာဋိဒေသနီယေသုပိ အဝိသေသေန အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ ဗုဒ္ဓေန ဒွိဓာ အာပတ္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ယောဇနာ။

၁၆၀. **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗေသု စတူသု။

ပာဋိဒေသနီယကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၁. သေခိယကထာ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ။

သေခိယကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၆၂. ပရိဝါရေ ပဌမံ ဒဿိတသောဠသတရပ္ပဘေဒေ မဟာဝိဘင်္ဂေ ‘‘ပဌမံ ပာရာဇိကံ ကတ္ထ ပညတ္တ’’န္တိ အာဒိပ္ပဘေဒေ (ပရိ. ၁) ကတ္ထပညတ္တိဝါရော , ‘‘မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော ကတိ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇ တီ’’တိအာဒိပ္ပဘေဒေ (ပရိ. ၁၅၇) ကတာပတ္တိဝါရော, ‘‘မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝနပ္ပစ္စယာ အာပတ္တိယော စတုန္နံ ဝိပ တ္တီနံ ကတိ ဝိပတ္တိယော ဘဇန္တီ’’တိအာဒိပ္ပဘေဒေ (ပရိ. ၁၈၂) ဝိပတ္တိဝါရော, ‘‘မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝနပ္ပစ္စယာ အာပတ္တိယော သတ္တန္နံ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ ကတိဟိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတာ’’တိအာဒိပ္ပဘေဒေ (ပရိ. ၁၈၂) သင်္ဂဟဝါရော, ‘‘မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝနပ္ပစ္စယာ အာပတ္တိယော ဆန္နံ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနံ ကတိဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌဟန္တီ’’တိအာဒိပ္ပဘေဒေ (ပရိ. ၁၈၄) သမုဋ္ဌာနဝါရော, ‘‘မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝနပ္ပစ္စယာ အာပတ္တိ

ယော စတုန္နံ အဓိကရဏာနံ ကတမံ အဓိကရဏ''န္တိအာဒိပ္ပဘေဒေ (ပရိ. ၁၈၅) အဓိကရဏတရော, ''မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ အာပတ္တိယော သတ္တန္နံ သမထာနံ ကတိဟိ သမထေဟိ သမ္မန္တိ''တိအာဒိပ္ပဘေဒေ (ပရိ. ၁၈၆) သမထတရော, တဒနန္တရော ဣမေဟိ သတ္တဟိ တရေဟိ မိဿော အင္ဂမော သမုစ္စယတရောတိ ဣမေသု အင္ဂသု တရေသု အာဒိဘူတေ ကတ္ထပညတ္တိနာမဓေယ္ယေ အပ္ပနာတရေ သင်္ဂဟေတဗ္ဗာနံ နိဒါနာဒိသတ္တရသလက္ခဏာနံ ဥဘယဝိဘင်္ဂသာဓာရဏတော ဥပရိ ဝက္ခမာနတ္တာ တံ တရံ ဌပေတွာ တဒနန္တရံ အသာဓာရဏံ ကတာပတ္တိတရံ သေခိယာဝသာနံ ဟဋ္ဌိက္ကမာနုရူပံ ဒဿေတွာ တဒနန္တရာ ဝိပတ္တိတရာဒယော ဆ တရာ ဥဘယဝိဘင်္ဂသာဓာရဏတော ဝက္ခမာနာတိ ကတွာ တေပိ ဌပေတွာ ဣမေ ပစ္စယသဒ္ဒေန အယောဇေတွာ ဒဿိတာ အင္ဂေ တရာ, ပုန ''မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝနပစ္စယာ ဟရာဇိကံ ကတ္ထ ပညတ္တ''န္တိအာဒိနာ (ပရိ. ၁၈၈) ပစ္စယ-သဒ္ဒံ ယောဇေတွာ ဒဿိတာ အပရေ အင္ဂ တရာ ယောဇိတာတိ တတ္ထာပိ ဒုတိယံ ကတာပတ္တိပစ္စယတရံ ဣမိနာ ကတာပတ္တိတရေန ဧကပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဒဿေတုမာဟ **''ပညတ္တာ''** တိအာဒိ။ **ပဋိသေဝနပစ္စယာ**တိ ပဋိသေဝနဟေတုနာ။

၁၆၃. အလ္လောကာသပ္ပဝေသနေ တိ ဇီဝမာနသရီရေ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ အညတရသ္မိံ မဂ္ဂေ အလ္လောကာသပ္ပဝေသနေ။ မတေ အက္ခာယိတေ တ **ပိ**-သဒ္ဒေန ယေဘုယ္ယအက္ခာယိတေ ပဝေသနေ ပဝေသနနိမိတ္တံ **မေထုနံ** ဓမ္မံ **ပဋိသေဝန္တော** ဘိက္ခု ဟရာဇိကံ ဖုသေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၆၄. တထာ ယေဘုယ္ယက္ခာယိတေ, ဥပမုက္ခာယိတေ စ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော ဘိက္ခု ထုလ္လစ္စယံ ဖုသေတိ ယောဇနာ။ ဝဋ္ဋကတေ မုခေ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဇတုမဋ္ဌကေ** တိ ဘိက္ခုနိယာ ဇတုမဋ္ဌကေ ဒိန္နေ ဟာစိတ္တိ ဝုတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၆၆. အဝဿုတဿာ တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန တိန္တဿ။ **ဟေသဿာ** တိ ဂဟဏကိရိယာသမ္ဗန္ဓေ သာမိဝစနံ။ **ဘိက္ခုနိယာ**တိ အတ္တသမ္ဗန္ဓေ သာမိဝစနံ။ ''အတ္တနော''တိ သေသော။ အဝဿုတေန ဟေသေန အတ္တနော အင္ဂေ ကာဒိဂဟဏံ သာဒိယန္တိယာ တထာ အဝဿုတာယ ဘိက္ခုနိယာ ဟရာဇိကန္တိ ယောဇနာ။

၁၆၇. ကာယေနာတိ အတ္တနော ကာယေန။ **ကာယန္တိ** မာတုကမဿ ကာယံ။ **ဖုသတော**တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဖုသတော။ **ကာယေန ကာယဗဒ္ဓ** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

၁၆၈. ကာယေန ပဋိဗဒ္ဓေနာ တိ အတ္တနော ကာယပဋိဗဒ္ဓေန။ **ပဋိဗဒ္ဓ** န္တိ ဣတ္ထိယာ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဖုသန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ **တဿ** ဘိက္ခုဿ။

''မဟာဝိဘင်္ဂသင်္ဂဟော နိဋ္ဌိတော''တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု သောဠသတရသင်္ဂဟေ မဟာဝိဘင်္ဂေ ကတာပတ္တိတရောယေဝေတ္ထ ဝုတ္တော, န ဣတရေ တရာတိ? သစ္စံ, အဝယဝေ ပန သမုအယောပစာရေန ဝုတ္တံ။ သာဓာရဏာသာဓာရဏာနံ မဟာဝိဘင်္ဂေ ဂတာနံ သဗ္ဗာပတ္တိပဘေဒာနံ ဒဿနောပစာရဘူတော ကတာပတ္တိတရော ဒဿိတောတိ တံဒဿနေန အပ္ပဓာနာ ဣတရေပိ တရာ ဥပစာရတော ဒဿိတာ ဟောန္တီတိ စ တထာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

မဟာဝိဘင်္ဂသင်္ဂဟဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ

၁၇၀. ဝိနယသ္မိ ဝိနိစ္ဆယေ ဘိက္ခုနံ ဟဋ္ဌဝတ္ထာယာ တိ ဘိက္ခုနီနံ ဟဋ္ဌဝသ္မာပိ တဒဓီနတ္တာ ပဓာနဒသ္သနဝသေန ဝုတ္တံ။ အထ တ ဒဿနလိင်္ဂေန္တရသာဓာရဏတ္တေ ကူစ္စိတေ ပုလ္လိင်္ဂေန, နပုံသကလိင်္ဂေန တ နိဒ္ဒေသော သဒ္ဒသတ္ထာနုယောဂတောတိ **"ဘိက္ခုန"** န္တိ ပုလ္လိင်္ဂေန ဝုတ္တံ။

၁၇၁. နန္ဒတ္တိ သာဒိယန္တိ။

၁၇၂. တိဿော အာပတ္တိယော ဖုသေတိ ယောဇနာ။ ဇာဏုဿ ဥဒ္ဓံ, အက္ခကဿ အဓော ဂဟဏံ သာဒိယန္တိ ယာ တဿာ ပာရာဇိကန္တိ ယောဇနာ။

၁၇၃. ကာယပဋိဗဒ္ဓေ တ ဂဟဏံ သာဒိယန္တိယာ ဒုက္ကဋံ။

၁၇၄. ဝဇ္ဇ န္တိ အညိဿာ ဘိက္ခုနိယာ ပာရာဇိကာပတ္တိံ။

၁၇၅. တံ လဒ္ဓိ န္တိ ဥက္ခိတ္တဿ ယံ လဒ္ဓိံ အတ္တနော ရောစေသိ, တံ လဒ္ဓိံ န နိဿဇ္ဇန္တီတိ ယောဇနာ။

၁၇၈. ''ကွမ အာဂစ္ဆာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ''ဝုတ္တာ အာဂစ္ဆတီ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၁၇၉. ဟတ္ထပာသပ္ပဝေသနေ တိ ဟတ္ထပာသူပဂမနေ။ **"ဟတ္ထဂတပ္ပဝေသနေ"** တိ တ ဟဋ္ဌော, သောယေဝ အတ္ထော။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ

ပာရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၈၀. ကေဿာ တိ အတ္တနော အတ္တနော အင်္ဂကာရဿ တ။ **အာရောစနေ**တိ ဝတ္ထုဗ္ဗဿ တေဟာရိကာနံ နိဝေဒနေ။

၁၈၁. ဒုတိယာရောစနေတိ ဒုတိယဿ, ဒုတိယံ ဇဝံ အာရောစနေ။

၁၈၂. ဒွဝီဟီတိ ဒွဝီဟိ ကမ္မတစာဟိ။ **ကမ္မတစောသာနေ** တိ ကမ္မတစာဩသာနေ။

၁၈၃. ပရိက္ခေပေ အတိက္ကန္တေ တိ အတ္တနော ကမတော ဂန္တဗ္ဗ ဣတရံ ကမံ ပဝိသန္တိယာ ပဌမေန ဟဒေန တ သ္မ ကမဿ ပရိက္ခေပေ အတိက္ကန္တေ, ပဌမဟဒေ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကမေတွတ အန္တောကမသင္ခေပံ ဂတောတိ အတ္ထော။

၁၈၄. ဒုတိယေနာတိ ကမပရိက္ခေပတော ဗဟိ ဌိတေန ဒုတိယဟဒေန။ **အတိက္ကန္တေ** တိ တသ္မိံ ကမပရိက္ခေပေ အတိက္ကန္တေ, တသ္မိံ ဟဒေ အန္တောကမံ ပဝေသိတေတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ

သင်္ဃာဒိသေသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၉၃. ဣဟ ဘိက္ခုနီ ပတ္တသန္နိစယံ ကရောန္တီ ဟောတိ, သာ ဇကံ နိဿဂ္ဂိယံ ဟစိတ္တိယံယေဝ ဖုသေတိ ယောဇနာ။

၁၉၄. **အကာလစီဝရံ ကာလစီဝရံ** ကတ္ဝာ ဘာဇာပေန္တိယာတိ ယောဇနာ။ **ပယောဂေတိ** ဘာဇနပယောဂေ။

၁၉၅. **ဆိန္နေ** တိ အစ္ဆိန္နေ။

၁၉၆. **တတော ပရန္တိ** တတော ပဌမတော အညံ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂ

နိဿဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၉၉. လသုဏံ ခာဒတိ စေ, **ဒွေ၀** အာပတ္တိယော ဖုဋ္ဌာတိ ယောဇနာ။

၂၀၀. **ပယောဂေတိ** သံဟာရာပနပယောဂေ။ **သံဟဋ္ဌေတိ** အတ္တနာ သံဟဋ္ဌေ, ပရေန သံဟရာပိတေ စ အာပတ္တိ **ဟာစိတ္တိ** ဟောတိ။

၂၀၁. **ကတေတိ** တလဃာတေ ကတေ။

၂၀၂. **ဇတုနာ မဋ္ဌက** န္တိ ဇတုနာ ကတံ မဋ္ဌဒဏ္ဍကံ။ ''ဒုက္ကဋံ အာဒိန္နေ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၂၀၄. ဘုဥ္စမာနဿ ဘိက္ခုဿ ဟတ္ထပာသေတိ ယောဇနာ။ **ဟိတ္ဝာ** ဟတ္ထပာသံ။

၂၀၅. **ဝိညာပေတ္ဝာတိ** အနန္တမသော မာတရမ္ပိ ယာစိတ္ဝာ။ အဇ္ဈောဟာရေ ဟစိတ္တိ ဒီပယေတိ ယောဇနာ။

၂၀၆. **ဥစ္စာရာဒိန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝိဃာသသင်္ကာရမုတ္တာနံ ဂဟဏံ။

လသုဏဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

၂၀၉. **ဣမေ** ဣမသ္မိံ ရတ္တန္ဓကာရဝဂ္ဂေ ပဌမေ, ဒုတိယေ, တတိယေ, စတုတ္ထေပိ ဝိနိစ္ဆယော လသုဏဝဂ္ဂဿ ဿ **ဆဋ္ဌေန** သိက္ခာပဒေန **တုလျော** သဒိသောတိ ယောဇနာ။

၂၁၀. **အာသနေတိ** ပလ္လင်္ကေ တသ္သောကာသဘူတေ။ **သာမိကေ အနာပုစ္ဆာတိ** တသ္မိံ ကုလေ ယံ ကိဉ္စိ ဝိညုမနုဿံ အနာပုစ္ဆာ။

၂၁၁. **အနောဝဿ** န္တိ ဘိတ္တိယာ ဗဟိ နိဗ္ဗကောသဗ္ဘန္တရံ။ **ဒုတိယာတိက္ကမေ** တိ ဒုတိယေန ပါဒေန နိဗ္ဗကောသဿ ဥဒကပာတဋ္ဌာနာတိက္ကမေ။

၂၁၂. **နိသီဒိတေတိ** နိသိန္နေ။

၂၁၃. **ပယောဂေတိ** ဥဇ္ဈာပနပယောဂေ။

၂၁၄. နိရယာဒိနာ အတ္တာနံ တ ပရံ တ **အဘိသပေန္တီ** သပထံ ကရောန္တီ ဒွေ၀ ဖုသေတိ ယောဇနာ။ **အဘိသပ္ပိတေတိ** အဘိသပိတေ။

၂၁၅. **ဝဓိတ္ဝာတိ** ဟတ္ထာဒီဟိ ပဟရိတ္ဝာ။ ''ကရောတိ ဧကေ''န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။

ရတ္တန္ဓကာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

၂၁၆. **နဂ္ဂာ** တိ အနိဝတ္ထာ တ အပာရုတာ တ။ **ပယောဂေတိ** စုဏ္ဏမတ္တိကာအဘိသင်္ခရဏာဒိပယောဂေ။

၂၁၇. **ပမာဏာတိက္ကန္တ**န္တိ "ဒီဃသောစတသ္သော ဝိဒတ္ထိယော သုဂတဝိဒတ္ထိယာ, တိရိယံ ဒ္ဝေ ဝိဒတ္ထိယော"တိ (ပါစိ. ၈၈၈) ဝုတ္တပမာဏမတိက္ကန္တံ။ **ပယောဂေ**တိ ကာရာပနပယောဂေ။

၂၁၈. **ဝိသိဗ္ဗေတွာ**တိ ဒုသ္သိဗ္ဗိတံ ပုန သိဗ္ဗနတ္ထာယ ဝိသိဗ္ဗေတွာ။

၂၁၉. ပဥ္စ အဟာနိ **ပဥ္စာဟံ,** ပဥ္စာဟမေဝ **ပဥ္စာဟိကံ** ။ သင်္ဃာဋိယာ စာရော **သင်္ဃာဋိစာရော,** ပရိဘောဂဝသေန ဝါ ဩတာပနဝသေန ဝါ သင်္ဃာဋိယာ ဂမနန္တိ **"သင်္ဃာဋိ"** တိ လဒ္ဓနာမာနံ "တိစီဝရံ, ဥဒကသာဋိကာ, သံကစ္စိကာ"တိ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ စီဝရာနံ ပရိဝတ္တနံ။ **အတိက္ကမေ** တိ ဘိက္ခုနီ အတိက္ကမေယ္ယ။ အသ္သာ ပန ကောဝ ဟာစိတ္တိ ပရိဒီပိတာ တိ ယောဇနာ။

၂၂၀. **သင်္ကမနီယ**န္တိ သင်္ကမေတဗ္ဗံ။ အညိသ္သာ သန္တကံ အနာပုစ္ဆာ ဂဟိတံ ပုန အတဗ္ဗံ ပဉ္စန္နံ အညတရံ။

၂၂၁. **ဂဏစီဝရလာဘသ္သာ** တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေန လဘိတဗ္ဗစီဝရသ္သ။ **အန္တရာယံ ကရောတီ** တိ ယထာ တေ အတုကာမာ န ဒေန္တိ, ဧဝံ ပရက္ကမတိ။

၂၂၂. **ဓမ္မိက**န္တိ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန သန္နိပတိတွာ ကရိယမာနံ။ **ပဋိဗာဟန္တီ** တိ ပဋိသေဓေန္တီ။ **ပဋိဗာဟိတေ** ပဋိသေဓိတေ။

၂၂၃. **အကရိကာဒိနော**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန "ပရိဗ္ဗာဇကသ္သ ဝါ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ဝါ"တိ (ပါရာ. ၉၁၇) ဝုတ္တေ သင်္ဂဏှာတိ။ **သမဏစီဝရ**န္တိ ကပ္ပကတံ နိဝာသနပါရုပနုပဂံ။ **ပယောဂေ**တိ အနပယောဂေ။

၂၂၄. **စီဝရေ ဒုဗ္ဗလာသာယာ** တိ ဒုဗ္ဗလစီဝရပစ္စာသာယ "သစေ သက္ကောမ, ဒသ္သာမာ"တိ ဧတ္တကမတ္တံ သုတွာ ဥပ္ပာဒိတာယ အာသာယာတိ အတ္ထော။ **ကာလ**န္တိ စီဝရကာလသမယံ။ **သမတိက္ကမေ** တိ ဘိက္ခုနီဟိ ကာလစီဝရေ ဘာဇိယမာနေ "အာဂမေထ, အယျေ, အတ္ထိ သင်္ဃသ္သ စီဝရပစ္စာသာ"တိ ဝတွာ တံ စီဝရဝိဘင်္ဂံ သမတိက္ကမေယ္ယ။

၂၂၅. **ဓမ္မိကံ ကထိနုဒ္ဓာရ**န္တိ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ကရိယမာနံ ကထိနသ္သ အန္တရုဗ္ဘာရံ။ **ပဋိဗာဟန္တိယာ** တိ နိဝာရေန္တိယာ။

နဟာနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

၂၂၆. **တုဝဋ္ဋေယျု**န္တိ နိပဇ္ဇေယျုံ။ **ဧကတရံ** ဟာစိတ္တိယံ။

၂၂၇. **ပယောဂေ**တိ ဘိက္ခုနိယာ အဖာသုကကရဏပယောဂေ ကရိယမာနေ။

၂၂၈. **ဒုက္ခိတ**န္တိ ဂိလာနံ။ **နုပဋ္ဌာပေန္တိယာ တပိ** တိ တသ္သာ ဥပဋ္ဌာနံ ပရေဟိ အကာရာပေန္တိယာ, သယံ ဝါ အကရောန္တိယာ။

၂၂၉. **ဥပသ္သယံ ဒတွာ** တိ ကတဥပဇ္ဈနံ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရံ ဒတွာ။ **ကဍ္ဎိတေ** တိ နိက္ကဍ္ဎိတေ။

၂၃၀. **သံသဋ္ဌာ** တိ ဂဟပတိနာ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တေန ဝါ သံသဋ္ဌဝိဟာရိနီ ဘိက္ခုနီ သင်္ဃေန သံသဋ္ဌဝိဟာရတော နိဝတ္တိယမာနာ။ **ဥတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ ဖုသေ** တိ သမနုဘာသနကမ္မဉတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇေယ္ယ။

၂၃၁. **အန္တောရဋ္ဌေ** တိ ယသ္သ ဝိဇိတေ ဝိဟရတိ, တသ္သ ရဋ္ဌေ။ **ပဋိပန္နာယာ** တိ စာရိကံ ကပ္ပေန္တိယာ။ **သေသကာ**န္တိ ဟာစိတ္တိယံ။

တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

၂၃၃. **ရာဇာကရာဒိကန္တိ** **အာဒိ-**သဒ္ဒေန စိတ္တာကရာဒီနံ ဂဟဏံ။

၂၃၅. **ပယောဂေ**တိ ကပ္ပာသဝိစာရဏံ အာဒိံ ကတ္ပာ သဗ္ဗပယောဂေ။ **ဥဇ္ဇုဝုဇ္ဇုဝနေ** တိ ယတ္တကံ ဟတ္ထေန အဉ္ဆိတံ ဟောတိ, တသ္မိံ တက္ကမှိ ဝေဠိတေ။

၂၃၇. **ပယောဂေ**တိ အကရိကဿ တ ပရိဗ္ဗာဇကဿ တ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ တ သဟတ္ထာ ဆာဒနီယာဒီနံ အနုပယောဂေ။

၂၃၈. ''သမံ အာပတ္တိပဘေဒတော''တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၂၃၉. **တိရစ္ဆာနဂတံ** **ဝိဇ္ဇ** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဗာဟိရကံ အနတ္ထသံဟိတံ ပရူပဃာတကရံ ဟတ္ထိသိက္ခာဒိသိပ္ပံ ။ **ပဠန္တိယာ**တိ သိက္ခန္တိယာ။ **ပယောဂေ**တိ ဒုရုပသင်္ကမနာဒိပယောဂေ။ **ပဒေ ပဒေ**တိ ပဒာဒိဝသေန ပရိယာပုဏန္တိယာ ပဒေ ပဒေ အက္ခရပဒာနံ ဝသေန။

၂၄၀. နဝမေ **''ပရိယာပုဏာတိ''**တိ ပဒံ, ဒသမေ **''တစေတိ''**တိ ပဒန္တိ ဇေံ ပဒမတ္တမေဝ ဥဘိန္နံ **ဝိသေသကံ** ဘေဒကံ။

စိတ္တာကရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

၂၄၁. **တမာရာမန္တိ** ယတ္ထ ဘိက္ခူ ရုက္ခမူလေပိ ဝသန္တိ, တံ သဘိက္ခုကံ ပဒေသံ။

၂၄၃. **အက္ကောသတိ** တိ ဒသန္နံ အက္ကောသဝတ္ထူနံ အညတရေန သမ္မုခာ တ ပရမ္မုခာ တ အက္ကောသတိ။ **ပရိဘာသတိ**တိ ဘယဒဿနေန တဇ္ဇေတိ။ ''ဟစိတ္တိ အက္ကောသိတေ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၂၄၄. **စဏ္ဍီကဘာဝေနာ** တိ ကောဓေန။ **ဂဏန္တိ** ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ။ **ပရိဘာသတိ**တိ ''ဗာလာ တော''တိအာဒီဟိ ဝစနေဟိ အက္ကောသတိ။ **ပယောဂေ**တိ ပရိဘာသနပယောဂေ။ **ပရိဘဋ္ဌေ** တိ အက္ကောသိတေ။ **ဣတရံ** ဟစိတ္တိယံ။

၂၄၅. **နိမန္တိတာ** တိ ဂဏဘောဇနေ ဝုတ္တနယေန နိမန္တိတာ။ **ပဝာရိတာ**တိ ပဝာရဏာသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေန တရိတာ။ **ခာဒနံ ဘောဇနမ္ပိ တ** တိ ယာဂုပူဝခဇ္ဇကံ, ယာဝကာလိကံ မူလခာဒနီယာဒိခါဒနီယံ, ဩဒနာဒိဘောဇနမ္ပိ တ ယာ ဘိက္ခုနီ **ဘုဉ္ဇန္တီ** ဟောတိ, သာ ပန ဒွေဝဓေဝ အာပတ္တိယော ဖုသေတိ ယောဇနာ။

၂၄၇. **မစ္ဆရာယန္တီ** တိ မစ္ဆရံ ကရောန္တီ, အတ္တနော ပစ္စယဒာယကကုလဿ အညေဟိ သာဓာရဏဘာဝံ အသဟန္တီတိ အတ္ထော ။ **ပယောဂေ**တိ တဒနုရူပေ ကာယဝစီပယောဂေ။ **မစ္ဆရိတေ** တိ မစ္ဆရဝသေန ကတပယောဂေ နိပ္ဖန္နေ။

၂၄၈. **အဘိက္ခုကေ ပနာတသေ**တိ ယတော ဘိက္ခုနုပဿယတော အဒ္ဓယောဇနဗ္ဘန္တရေ ဩဝါဒဒါယကာ ဘိက္ခူ န ဝသန္တိ, မဂ္ဂေ တ အခေမော ဟောတိ, န သက္ကာ အနန္တရာယေန ဂန္တုံ, ဧဝရူပေ အာဝါသေ။ **ပုဗ္ဗကိစ္စေသူ** တိ ''ဝဿံ ဝသိဿာမိ''တိ သေနာသနပညာပနပာနီယပရိဘောဇနီယဥပဋ္ဌာပနာဒိပုဗ္ဗကိစ္စေ ပန ကရိယမာနေ ဒုက္ကဋံ ဘဝေတိ ယောဇနာ။

၂၄၉. **ဝဿံဝုတ္ထာ** တိ ပုရိမံ တ ပစ္ဆိမံ တ တေမာသံ ဝုတ္ထာ။ **ဥဘတောသင်္ဃေ** တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ, ဘိက္ခုသင်္ဃေ စ။ **တီဟိပိ ဌာနေဟီ**တိ ''ဒိဋ္ဌေန တ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တေဟိ တီဟိ ကာရဏေဟိ။

၂၅၀. **ဩဝါဒတ္ထာယာ** တိ ဂရုဓမ္မောဝါဒနတ္ထာယ။ **သံဝါသတ္ထာယာ** တိ ဥပောသထပုစ္ဆနတ္ထာယ စေဝ ပဝါရဏတ္ထာယ စ။ **န ဂစ္ဆတိ** တိ ဘိက္ခုံ န ဥပဂစ္ဆတိ။

၂၅၁. **သြတဒမ္ပိ န ယာစန္တိ** တိ ဥပေါသထာဒိဝသေန သြတဒူပသင်္ကမနံ ဘိက္ခုံ န ယာစန္တိ န ပုစ္ဆန္တိ။ **ဥပေါသထ**န္တိ ဥပေါသထဒိဝသတော ပုရိမဒိဝသေ တေရသိယံ တ စာတုဒ္ဒသိယံ တ ဥပေါသထံ န ပုစ္ဆန္တိ။

၂၅၂. **အပုစ္ဆိတ္ဝာတဝ သင်္ဃံ တ** တိ သင်္ဃံ တ ဂဏံ တ အနပလောကေတွာတဝ။ **“ဘေအပေတီ”**တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ “ဖလာပေယျ တ ခေါတပေယျ တ အာလိမ္ပာပေယျ တ ဗန္ဓာပေယျ တ မောစာပေယျ တ”တိ ဣမေသမ္ပိ ကိရိယာဝိကပ္ပာနံ သင်္ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ။ **ပသာခဇ**န္တိ နာဘိယာ ဟေဋ္ဌာ, ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ ဥပရိ ပဒေသေ ဇာတံ ဂဏ္ဍံ တ ရုဓိတံ တ။ **ပယောဂေ**တိ ဘေအပနာဒိပယောဂေ။

အာရာမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

၂၅၃. **ဂဗ္ဘိနိ** န္တိ အာပန္နသတ္တံ သိက္ခမာနံ။ **ဝုဋ္ဌာပေန္တီ** တိ ဥပဇ္ဈာယာ ဟုတွာ ဥပသမ္ပာဒေန္တီ။ **ပယောဂေ** တိ ဂဏပရိယေသနာဒိပယောဂေ။ **ဝုဋ္ဌာပိတေ** တိ ဥပသမ္ပာဒိတေ, ကမ္မတစာပရိယောသာနေတိ အတ္ထော။

၂၅၅. **သဟဇီဝိနိ**န္တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိနိံ။ **နာနုဂ္ဂဏှာတိ** တိ ဥဒ္ဒေသအနာဒီဟိ န သင်္ဂဏှာတိ။

ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

၂၅၈. “အလံ ဝုဋ္ဌာပိတေနာ”တိ **ဝုစ္စမာနာ** ဘိက္ခုနီဟိ နိတရိယမာနာ။ **ခီယတီ**တိ အညာသံ ဗျတ္တာနံ လဇ္ဇီနံ ဝုဋ္ဌာနသမ္မုတိံ ဒီယမာနံ ဒိသွာ “အဟမေဝ နူန ဗာလာ”တိအာဒိနာ ဘဏမာနာ ခီယတိ။ **ပယောဂေ**တိ ခီယမာနပယောဂေ။ **ခီယိတေ**တိ ခီယနပယောဂေ နိဋ္ဌိတေ။

ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

၂၆၀. **ဆတ္တုပာဟန** န္တိ ဝုတ္တလက္ခဏံ ဆတ္တဉ္စ ဥပာဟနာယော စ။ **ပယောဂေ**တိ ဓာရဏပယောဂေ။

၂၆၁. **ယာနေနာ**တိ ဝယှာဒိနာ။ **ယာယန္တိ** တိ သစေ ယာနေန ဂတာ ဟောတိ။

၂၆၂. **သင်္ဃာဏိ** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ကဋူပဂံ။ **ဓာရေန္တိယာ** တိ ကဋိယံ ပဋိမုစ္စန္တိယာ။

၂၆၃. **ဂန္ဓဝဏ္ဏေနာ** တိ ယေန ကေနစိ ဝဏ္ဏေန စ ယေန ကေနစိ ဂန္ဓေန စ။ **ဂန္ဓော** နာမ စန္ဒနာလေပါဒိ။ **ဝဏ္ဏော** နာမ ကုင်္ကုမပလိဒ္ဒာဒိ။ **ပယောဂေ**တိ ဂန္ဓာဒိပယောဂေ ရစနတော ပဋ္ဌာယ ပုဗ္ဗပယောဂေ။

၂၆၆. **အနာပုစ္ဆာ**တိ “နိသီဒာမိ, အယျာ”တိ အနာပုစ္ဆိတွာ။ **နိသီဒိတေ** ဘိက္ခုဿ ဥပစာရေ အန္တမသော ဆမာယ နိသိန္နေ။

၂၆၇. **အနောကာသကတ**န္တိ “အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ ပုစ္ဆိဿာမိ”တိ ဧဝံ အကတသြကာသံ။

၂၆၈. **ပဝိသန္တိယာ** တိ ဝိနိစ္ဆယံ အာရာမဝဂ္ဂဿ **ပဌမေနေဝ** သိက္ခာပဒေန **သဒိသံ** ကတွာ ဝဒေယျာတိ ယောဇနာ။

ဆတ္တုပာဟနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ

ပာစိတ္တိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၆၉-၇၀. အင္ဂသု ဟဋ္ဌိဒေသနီယသိက္ခာပဒေသုပိ ဒုဝိဓာ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **တတောတိ** ဂဟဏဟေတု။ **သဗ္ဗေသူ** တိ ပာဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒေသု။

ပာဋိဒေသနီယကထာဝဏ္ဏနာ။

၂၇၁-၂. ဣမံ **ပရမံ** ဥတ္တမံ **နိရုတ္တရံ** ကေနစိ တ ဝတ္တဗ္ဗေန ဥတ္တရေန ရဟိတံ နိဒ္ဒေသံ **ဥတ္တရံ** ဇဝံနာမကံ **ဓီရော** ပညာတ ဘိက္ခု အတ္ထဝသေန ဝိဒိတ္တတ **ဒုရုတ္တရံ** ကိစ္ဆေန ဥတ္တရိတဗ္ဗံ **ပညတ္တမဟာသမုဒ္ဒံ** ဝိနယမဟာသာဂရံ သုခေနေဝ ယသ္မာ ဥတ္တရတိ, တသ္မာ **ကင္ခစ္ဆေဒေ** ဝိနယဝိစိကိစ္ဆာယ ဆိန္ဒနေ **သတ္တေ** သတ္တသဒိသေ **အသ္မိံ သတ္တေ** ဣမသ္မိံ ဥတ္တရပကရဏေ **ဥသ္မာယုတ္တော** ကမ္မဇတေဇောဓာတုယာ သမန္နာဂတော ဇီဝမာနော ဘိက္ခု **နိစ္စံ** နိရန္တရံ **သတ္တော** အဘိရတော **နိစ္စံ ယောဂံ** သတတာဘိယောဂံ ကာတုံ **ယုတ္တော** အနုရူပေါတိ ယောဇနာ။

ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေါ နိဋ္ဌိတော တိ ဧတ္ထာပိ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုဝိပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၃. ဣဒါနိ ဥဘယသာဓာရဏံ ကတ္တ ဝိပတ္တိတရာဒီနံ ဝိသိဋ္ဌတရာနံ သင်္ဂဟံ ကာတုမာဟ **"ကတိ အာပတ္တိယော"**တိအာဒိ။

၂၇၄. ဘိက္ခုနီ သစေ ဆာဒေတိ, စုတာ ဟောတိ။ သစေ ဝေမတိကာ ဆာဒေတိ, ထုလ္လစ္စယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၇၅. **သင်္ဃာဒိသေသ** န္တိ ပရဿ သင်္ဃာဒိသေသံ။

၂၇၆. "ကတိ အာစာရဝိပတ္တိပစ္စယာ"တိ ပဒဒွေဒော။

၂၇၇. **အာစာရဝိပတ္တိ** န္တိ အတ္တနော တ ပရဿ တ အာစာရဝိပတ္တိံ။

၂၇၉. **ဟပိကံ ဒိဋ္ဌိ** န္တိ အဟေတုကအကိရိယနတ္ထိကဒိဋ္ဌိအာဒိံ လာမိကံ ဒိဋ္ဌိံ။

၂၈၀. **မနုဿုတ္တရိဓမ္မ** န္တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ။

၂၈၂. အာဇီဝဟေတု သဥ္စရိတ္တံ သမာပန္နောတိ ယောဇနာ။ **ပရိယာယဝစနေ**တိ "ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော ဘိက္ခု အရဟာ"တိအာဒိကေ လေသဝစနေ။ ဉာတေတိ ယံ ဥဒ္ဒိဿ ဝဒတိ, တသ္မိံ မနုဿဇာတိကေ ဝစနသမနန္တရမေဝ ဉာတေ။

၂၈၃. **ဝတ္တတ**တိ အဂိလာနော အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတ္တ။ ဘိက္ခုနီ ပန သစေ ဇံ ဟောတိ, ဘိက္ခုနီ အဂိလာနာ အတ္တနော အတ္ထာယ ပဏီတဘောဇနံ ဝိညာပေတ္တ ဘုတ္တာဝိနီ သစေ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တဿာ ဟဋ္ဌိ ဒေသနီယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၂၈၄. **"အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတ္တနာ"** တိ ဣမိနာ ပရဿ ဉာတကပတရိတေ တဿေဝတ္ထာယ ဝိညာပေတ္တ တေန ဒိန္နံ တ တဿ ဝိဿာသေန တ ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ တေသံ အတ္တနော အညာတကအပ္ပတရိတေ သုဒ္ဓစိတ္တတာယ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

စတုဝိပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓိကရဏပစ္စယကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၅. **ဝိတအဓိကရဏမ္ဗဟာ**တိ ''အဓမ္မံ 'ဓမ္မော'တိ ဒီပေတီ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ အဋ္ဌာရသဘေဒကရဝတ္ထုနိဿိတာ ဝိတအဓိကရဏမ္ဗဟာ။

၂၈၆. ဥပသမ္ပန္နံ ဩမသတော ဘိက္ခုဿ ဟာစိတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၂၈၇. **အနုတအဓိကရဏပစ္စယာ**တိ စောဒနာပရနာမဓေယ္ယံ အနုတအဓိကရဏမေဝ ပစ္စယော, တသ္မာ, အနုတဒနာဓိကရဏဟေတူတိ အတ္ထော။

၂၈၉. **''တထာ''**တိ ဣမိနာ အမူလကတ္တံ အတိဒိသတိ။

၂၉၀. **အာပတ္တိပစ္စယာ** တိ အာပတ္တာဓိကရဏပစ္စယာ။

၂၉၃. **ကိစ္စာဓိကရဏပစ္စယာ** တိ အပလောကနာဒိစတုဗ္ဗိဓကမ္မသင်္ခာတကိစ္စာဓိကရဏဟေတု။

၂၉၄. **အစ္စဇန္တိတ** တိ အတ္တနော လဒ္ဓိံ အပရိစ္စဇန္တိ ဧဝ။

၂၉၇. **ဟပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ** ပရိစ္စဇနတ္ထာယ ကတာယ **ယာဝတတိယကံ သမနုဘာသနာယ** တံ ဒိဋ္ဌိံ အစ္စဇန္တိယာ **တဿာ** ဘိက္ခုနိယာ, တဿ ဘိက္ခုဿ စ **အစ္စဇတော** ဟာစိတ္တိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

အဓိကရဏပစ္စယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ခန္ဓကပုစ္ဆာကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၀. **သေသေသူ**တိ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလပရိဒီပကေသု သဗ္ဗပဒေသု။

၂၀၁. “နဿန္တု ဧတေ”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ပုရက္ခကာ**တိ ဧတ္ထ သာမိအတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ, ဘေဒပုရေက္ခကဿ, ဘေဒပုရေက္ခကာယာတိ အတ္ထော။

၂၀၂. **သေသေသူ**တိ အဝသေသေသု အသံဝာသကာဒိဒီပကေသု ပဋိက္ခေပပဒေသု။

၂၀၃. **ကောဝ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ဝုတ္တာ**တိ ဝဿံ အနုပဂမနာဒိပစ္စယာ ဇာတိတော ကောဝ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ဝုတ္တာ။

၂၀၅. **ဥပေါသထသမာ မတာ**တိ ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တသဒိသာ ဇာတာ အာပတ္တိယော မတာ အဓိပ္ပေတာ။

၂၀၆. **စမ္မေ**တိ စမ္မက္ခန္ဓကေ။ ဝဋ္ဋတရိံ ဂဟေတွာ **မာရေန္တာနံ** ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ ပါစိတ္တိ ဝုတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝဋ္ဋတရိ**န္တိ ဗလသမ္ပန္နံ တရုဏဂါဝိံ။ သာ ဟိ ဝဋ္ဋကဘာဝံ တရိတွာ အတိက္ကမိတွာ ဌိတတ္တာ “**ဝဋ္ဋတရီ**”တိ ဝုစ္စတိ။

၂၀၇. **အင်္ဂဇာတံ ဆုပန္တဿာ**တိ ကာဝီနံ အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော အင်္ဂဇာတေန ဗဟိ ဆုပန္တဿ။ **သေသေသူ**တိ ကာဝီနံ ဝိသာဏာဒီသု ဂဟဏေ, ပိဋ္ဌိအဘိရူဟဏေ စ။ ယထာဟ “ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ အစိရဝတိယာ နဒိယာ ကာဝီနံ တရန္တီနံ ဝိသာဏေသုပိ ဂဏှန္တိ”တိအာဒိ (မဟာဝ. ၂၅၂)။

၂၀၈. **တတ္ထ**တိ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ။ **သာမန္တာ ဒွင်္ဂုလေ**တိ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂါနံ သာမန္တာ ဒွင်္ဂုလမတ္တေ ပဒေသေ။ သတ္ထကမ္မံ ကာရေန္တဿ ထုလ္လစ္စယမုဒ္ဒိရိတန္တိ ယောဇနာ။ ယထာဟ – “န, ဘိက္ခဝေ, သမ္ဗာဓဿ သာမန္တာ ဒွင်္ဂုလေ သတ္ထကမ္မံ ဝါ ဝတ္ထိကမ္မံ ဝါ ကာရေတဗ္ဗံ, ယော ကာရေယျ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ (မဟာဝ. ၂၇၉)။ ဧတ္ထ စ “**သာမန္တာ ဒွင်္ဂုလေ**”တိ ဣဒံ သတ္ထကမ္မံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝတ္ထိကမ္မံ ပန သမ္ဗာဓေယေဝ ပဋိက္ခိတ္တံ။

“န, ဘိက္ခဝေ, အညတြ နိမန္တိတေန အညဿ ဘောဇ္ဇယာဂု ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ, ယော ပရိဘုဉ္ဇေယျ, ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၂၈၃) ဝုတ္တတ္တာ အာဟ “**ဘောဇ္ဇယာဂူသု ပါစိတ္တီ**”တိ။ ဧတ္ထ စ **ဘောဇ္ဇယာဂု** နာမ ဗဟလယာဂု။ “ပိဏ္ဍံ ဝဋ္ဋေတွာ ပါတဗ္ဗယာဂူ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **ပါစိတ္တီ**တိ ပရမ္ပရဘောဇနပဝါရဏာသိက္ခာပဒေဟိ ပါစိတ္တိ။ **သေသေသူ**တိ အန္တောဝုတ္ထအန္တောပက္ကသယံပက္ကပရိဘောဂါဒီသု။ ယထာဟ “န, ဘိက္ခဝေ, အန္တောဝုတ္ထံ အန္တောပက္ကံ သာမံပက္ကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ယော ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိအာဒိ (မဟာဝ. ၂၇၄)။

၂၁၀. **စီဝရသံယုတ္တေ**တိ စီဝရက္ခန္ဓကေ။

၂၁၁. **စမ္ပေယျကေ စ ကောသမ္ဗေ**တိ စမ္ပေယျက္ခန္ဓကေ စေဝ ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ စ။ “**ကမ္မသ္မိံ**”န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

၂၁၇. **ရောမန္ထေ**တိ ဘုတ္တဿ လပဟံ ဟာကတ္တာယ ကုစ္ဆိဂတံ မုခံ အာရောပေတွာ သဏှကရဏဝသေန အနုစာလနေ။

၂၁၈. **သေနာသနသ္မိ**န္တိ သေနာသနက္ခန္ဓကေ။ **ဂရုနော**တိ ဂရုဘဏ္ဍဿ။

၃၂၀. **သင္ဃဘေဒေ** တိ သင္ဃဘေဒကက္ခန္ဓကေ။

၃၂၁. **ဘေအနုဝတ္တကာန** န္တိ သင္ဃဘေဒအနုဝတ္တကာနံ။ **ဂဏဘောဂေ**တိ ဂဏဘောဇနေ။

၃၂၂. **သာ**တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗဝတ္ထေသု အနာဒရိယေန ဟောတီတိ သေသော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ကင်္ခါဝိတရဏီ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

ခန္ဓကပုစ္ဆာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမုဋ္ဌာနသီသကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၅-၆. မဟေသိနာ ဒွီသု ဝိဘင်္ဂေသု ပညတ္တာနိ **ယာနိ ဟရာဇိကာဒီနိ** သိက္ခာပဒါနိ ဥဟောသထေ ဥဒ္ဒိသန္တိ, **တေသံ** သိက္ခာပဒါနံ သမုဋ္ဌာနံ ဘိက္ခုနံ ဟဋ္ဌဝတ္ထာယ က္ကတော ပရံ ပဝက္ခာမိ, တံ သမာဟိတာ သုဏာထာတိ ယောဇနာ။

၃၂၇. ကာယော စ တစာ စ ကာယတစာ စာတိ အစိတ္တကာနိ ယာနိ တီဏိ သမုဋ္ဌာနာနိ, တာနေဝ စိတ္တေန ပစ္စေကံ ယောဇိတာနိ သစိတ္တကာနိ **တီဏိ** သမုဋ္ဌာနာနိ ဟောန္တီတိ ဧဝမေဝ သမုဋ္ဌာနံ ပုရိမာနံ ဒွိန္နံ ဝသေန **ဧကင်္ဂိကံ,** တတိယစတုတ္ထပဉ္စမာနံ ဝသေန **ဒွင်္ဂိကံ,** ဆဋ္ဌဿ ဝသေန **တိဝင်္ဂိကဉ္စ** တိ ဧဝံ ဆဓာ သမုဋ္ဌာနဝိဓိံ ဝဒန္တီတိ ယောဇနာ။ ကာယော, တစာတိ ဧကင်္ဂိကံ ဒွဝယံ, ကာယတစာ , ကာယစိတ္တံ, တစာစိတ္တန္တိ ဒုဝင်္ဂိကတ္တယံ, ကာယ တစာစိတ္တန္တိ အင်္ဂဘေဒေန တိဝိဓမ္ပိ အဝယဝဘေဒေန သမုဋ္ဌာနဘေဒဝိဓိံ ဆပ္ပကာရံ ဝဒန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၂၈. **တေသု** ဆသု သမုဋ္ဌာနေသု ဧကေန တ သမုဋ္ဌာနေန ဒွီဟိ တ တီဟိ တ စတူဟိ တ ဆဟိ တ သမုဋ္ဌာနေဟိ **နာနာ** အာပတ္တိယော ဇာယရေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၂၉. **တတ္ထ** တာသု နာနာပတ္တီသု။ ပဉ္စ သမုဋ္ဌာနာနိ ဧတိဿာတိ **ပဉ္စသမုဋ္ဌာနာ,** ဧဝရူပာ ကာစိ အာပတ္တိ န ဝိဇ္ဇတိ။ ဧကမေကံ သမုဋ္ဌာနံ ယာသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ပစ္ဆိမေဟေဝ တီဟိပိ** တိ သစိတ္တကေဟေဝ တီဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ, ယာ အာပတ္တိ ဧကသမုဋ္ဌာနာ ဟောတိ, သာ သစိတ္တကာနံ တိဏ္ဏမညတရေန ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၃၀-၁. **တတိယစ္ဆဋ္ဌတောပိ စာ** တိ ကာယတစတော, ကာယတစာစိတ္တတော စ။ **စတုတ္ထစ္ဆဋ္ဌတော စေတ** တိ ကာယစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ။ **ပဉ္စမစ္ဆဋ္ဌတောပိ စာ** တိ တစာစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ။ ''ကာယတော ကာယစိတ္တတော''တိ ပဌမံ ဒွိသမုဋ္ဌာနံ, ''တစတော တစာစိတ္တတော''တိ ဒုတိယံ, ''ကာယတစတော ကာယတစာစိတ္တတော''တိ တတိယံ, ''ကာယစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော''တိ စတုတ္ထံ, ''တစာစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော''တိ ပဉ္စမံ ဒွိသမုဋ္ဌာနန္တိ ဧဝံ ပဉ္စဓာ ဧဝ ဌိတေဟိ ဒွီဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ **သော** ဒွိသမုဋ္ဌာနာပ တ္တိ **ဇာယတေ** သမုဋ္ဌာတိ။ **န အညတော**တိ ကာယတော တစတောတိ ဧကံ, တစတော ကာယတစတောတိ ဧကန္တိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တက္ကမဝိပရိယာယေန ယောဇိတေဟိ အညေဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ န သမုဋ္ဌာတိ။

၃၃၂. **ပဌမေဟိ စ တီဟီ**တိ ''ကာယတော, တစတော, ကာယတစတော''တိ ပဌမံ နိဒ္ဒိဋ္ဌေဟိ တီဟိ အစိတ္တကသမု ဋ္ဌာနေဟိ။ **ပစ္ဆိမေဟိ စာ** တိ ''ကာယစိတ္တတော, တစာစိတ္တတော, ကာယတစာစိတ္တတော''တိ ဧဝံ ပစ္ဆာ ဝုတ္တေ ဟိ သစိတ္တကေဟိ တီဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ။ **န အညတော**တိ ''ကာယတော, တစတော, ကာယစိတ္တတော, တစတော, ကာ ယတစတော, ကာယစိတ္တတော''တိ ဧဝံ ဝုတ္တဝိပလ္လာသတော အညေဟိ တီဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ န သမုဋ္ဌာတိ။

၃၃၃-၄. ပဌမာ **တတိယာ စေဝ, စတုတ္ထစ္ဆဋ္ဌတောပိ စာ** တိ ကာယတော, ကာယတစတော, ကာယစိတ္တတော, ကာယတစာစိတ္တတောတိ ဧတေဟိ စတူဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ စေဝ။ **ဒုတိယာ။ပေ။ ဆဋ္ဌတောပိ စာ** တိ တစတော, ကာယတ စတော, တစာစိတ္တတော, ကာယတစာစိတ္တတောတိ က္ကမေဟိ စတူဟိ စာတိ စတုသမုဋ္ဌာနေနာပတ္တိ။

သာ ဧဝံ ဒွိဓာ ဌိတေဟိ စတူဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ ဇာယတေ။ **န ပနညတော**တိ ''ကာယတော, တစတော, ကာယတစ တော, ကာယစိတ္တတော''တိ ဧဝမာဒိနာ ဝိပလ္လာသနယေန ယောဇိတေဟိ စတူဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ န သမုဋ္ဌာတိ။ ဆ သမု ဋ္ဌာနာနိ ယဿာ သာ **ဆသမုဋ္ဌာနာ** ။ သစိတ္တကေဟိ တီဟိ, အစိတ္တကေဟိ တီဟီတိ ဆဟိ ဧဝ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ ဌာတီတိ။ ပကာရန္တရာဘာဝတ က္ကစ ''န အညတော''တိ န ဝုတ္တံ။

အာဟ စ အင်္ဂုကထာစရိယော မာတိကဋ္ဌကထာယံ။

၃၃၅. သမုဋ္ဌာတိ ဧတသ္မာတိ **သမုဋ္ဌာနံ,** ကာယာဒိ ဆဗ္ဗိဓံ, ဧကံ သမုဋ္ဌာနံ ကာရဏံ ယဿာ သာ **ဧကသမုဋ္ဌာ နာ**။ ပကာရန္တရာဘာဝတ **တိဓာ**။ ကထံ? သစိတ္တကာနံ တိဏ္ဏံ သမုဋ္ဌာနာနံ ဝသေန တိဝိဓာ။ ဒွီဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္

ဌိတာ **ဒွိဝိသမုဋ္ဌိတာ,** ဒွိဝိသမုဋ္ဌာနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ **ပဥ္စဓာ**တိ ဝုတ္တနယေန ပဉ္စပ္ပကာရာ။ တီဏိ သမုဋ္ဌာနာနိ ယဿာ သာ **တိသမုဋ္ဌာနာ,** စတ္တာရိ သမုဋ္ဌာနာနိ ယဿာ သာ **စတုရုဋ္ဌာနာ,** တိသမုဋ္ဌာနာ စ စတုရုဋ္ဌာနာ စ **တိစတုရုဋ္ဌာနာ**တိ ဧကဒေသသရူပေကသေသော, တိသမုဋ္ဌာနာ ဒွိဓာ ဝိဘတ္တာ, စတုသမုဋ္ဌာနာ စ ဒွိဓာ ဧဝ ဝိဘတ္တာတိ အတ္ထော။ ဆဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌိတာ **ဆသမုဋ္ဌိတာ,** ဆသမုဋ္ဌာနာတိ အတ္ထော။ **ဧကဓာ**တိ ပကာရန္တရာဘာဝတ ဧကဓာဝ ဌိတာတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၃၆. **သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော သမုဋ္ဌာနဝိသေသတော** ဧဝံ တေရသဓာ ဌိတာနံ သမုဋ္ဌာနဘေဒာနံ နာနတ္တတော တေဟိ သမုဋ္ဌိတာနံ ပဌမံ ပညတ္တတ္တာ သီသဘူတာနံ သိက္ခာပဒာနံ ဝသေန **တေရသေဝ နာမာနိ လဘန္တိ,** တာနိ ဣတော ပရံ ဝက္ခာမီတိ ယောဇနာ။

၃၃၇. **ပဌမန္တိမဝတ္ထုဉ္စ**တိ ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ။ **ဒုတိယန္**တိ အဒိန္နာဒာနသမုဋ္ဌာနံ။ **သဉ္စရိတ္တက**န္တိ သဉ္စရိတ္တသမုဋ္ဌာနံ။ **သမနုဘာသန**န္တိ သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနံ။ ''ကထိနံ ဧဠကလောမက''န္တိ ပဒစ္ဆေဒော, ကထိနသမုဋ္ဌာနံ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနဉ္စ။

၃၃၈. **ပဒသောဓမ္မ**န္တိ ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနံ။ **အဒ္ဓာနံ ထေယျသတ္ထ**န္တိ အဒ္ဓာနသမုဋ္ဌာနံ ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ။ **ဒေသနာ**တိ ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာနံ။ **ဘူတာရောစနက**န္တိ ဘူတာရောစနသမုဋ္ဌာနံ။ **စောရိဝုဋ္ဌာပန**န္တိ စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာနံ။

၃၃၉. **အနနုညာတကဉ္စာ**တိ အနနုညာတကသမုဋ္ဌာနဉ္စာတိ ဧတာနိ တေရသ တေဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌိတာနံ တေသံ သိက္ခာပဒာနံ ပဌမံ ပဌမံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ ပဌမပါရာဇိကာဒိသိက္ခာပဒသမုဋ္ဌာနာနံ ဣတရေသံ ပုဗ္ဗင်္ဂမဘာဝတော **''သီသာနီ''**တိ ဝုတ္တာနိ။ ယထာဟ **ပရိဝါရဋ္ဌကထာယံ** ''ပဌမပါရာဇိကံ နာမ ဧကံ သမုဋ္ဌာနသီသံ, သေသာနိ တေန သဒိသာနီ''တိအာဒိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၂၅၈)။ **တေရသေတေ သမုဋ္ဌာနနယာ**တိ ဧတေ သီသဝသေန ဒဿိတာ တေရသ သမုဋ္ဌာနနယာ။ **ဝိညူဟိ** ဥပလက္ခေတဗ္ဗာတိ ဟိ။

၃၄၀. **တတ္ထ** တေရသသု သမုဋ္ဌာနသီသေသု။ **ယာ**တိ ယာ ပန အာပတ္တိ။ **အာဒိပါရာဇိကုဋ္ဌာနာ**တိ ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနာ။

၃၄၁. အဒိန္နာဒာန-သဒ္ဒေ ပုဗ္ဗကော ပဌမော ဧတိဿာ တံသမုဋ္ဌာနာပတ္တိယာတိ **အဒိန္နာဒာနပုဗ္ဗကာ,** အဒိန္နာဒာနသမုဋ္ဌာနာတိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ယောဇနာ။

၃၄၂. **ဓာတူ**တိ ဧကံသေန။

၃၄၃. အယံ သမုဋ္ဌာနဝသေန ''သမနုဘာသနာသမုဋ္ဌာနာ''တိ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

၃၄၄. ကထိန-သဒ္ဒေ ဥပပဒေ ယဿာ တံသမုဋ္ဌာနာယ အာပတ္တိယာ သာ **ကထိနုပပဒ,** ကထိနသမုဋ္ဌာနာတိ **မတာ** ဉာတာ, အယံ သမုဋ္ဌာနဝသေန ''ကထိနသမုဋ္ဌာနာ''တိ ဉာတာတိ အတ္ထော။

၃၄၅. ဧဠကလောမ-သဒ္ဒေ အာဒိ ယဿာ တံသမုဋ္ဌာနာပတ္တိယာ သာ **ဧဠကလောမာဒိသမုဋ္ဌာနာ**တိ အတ္ထော။

၃၄၆. **ဧတ္ထ** သမုဋ္ဌာနေသု။

၃၄၇. ဘူတာရောစန-သဒ္ဒေ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဧတိဿာ တံသမုဋ္ဌာနာယ အာပတ္တိယာတိ **ဘူတာရောစနပုဗ္ဗကာ,** ဘူတာရောစနသမုဋ္ဌာနာတိ အတ္ထော။

၃၅၁. သမုဋ္ဌာနံ **သမုဋ္ဌိတံ,** စောရိဝုဋ္ဌာပနံ သမုဋ္ဌိတံ ယဿာ သာ **စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌိတာ,** စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာနာတိ အတ္ထော။

၃၅၃. **တတ္ထာ** တိ တေရသသမုဋ္ဌာနသီသေသု, **"သမုဋ္ဌာနံ သစိတ္တက"** န္တိ ဣဒံ "ပဌမ"န္တိအာဒီဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ပဌမံ သမုဋ္ဌာန** န္တိ ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ။ **ဒုတိယံ သမုဋ္ဌာန** န္တိ အဒိန္နာဒာနသမုဋ္ဌာနံ။ **စတုတ္ထံ သမုဋ္ဌာန**န္တိ သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနံ။ **နဝမံ သမုဋ္ဌာန** န္တိ ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ။ **ဒသမံ သမုဋ္ဌာန** န္တိ ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာနံ။ **ဒွါဒသမံ သမုဋ္ဌာန** န္တိ စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာနံ။

၃၅၄. **သမုဋ္ဌာနေ** တိ သမုဋ္ဌာနသီသေ။ **သဒိသာ**တိ တေန တေန သမုဋ္ဌာနသီသေန သမုဋ္ဌာနာ အာပတ္တိယော။ **ဣတရာ**တိ ဣတရသ္မိံ သမုဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယေ။ **ဒိဿရေ** တိ ဒိဿန္တေ, ဒိဿန္တီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **ဣတရေ ဒိဿရေ** တိ ဣတရေ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ ဇာတေသု တေရသသမုဋ္ဌာနေသု ဇာကေကသ္မိံ အညာနိပိ သဒိသာနိ သမုဋ္ဌာနာနိ ဒိဿန္တီတိ အတ္ထော။ ဣတအနိ တာနိ သရူပတော နိဒဿေတုမာဟ **"သုက္ကဉ္စာ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **သုက္က** န္တိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒံ။ သေ နယော **"ကာယသံသဂ္ဂေ"** တိအာဒီသုပိ။ ယဒေတ္ထ ဒုဝိညေယျံ, တံ ဝက္ခာမ။

၃၅၅. **ပုဗ္ဗုပပရိပါကော စာ** တိ "ဇာနံ ပုဗ္ဗုပဂတံ ဘိက္ခု"န္တိ (ပာစိ. ၁၂၀) သိက္ခာပဒဉ္စ "ဘိက္ခုနိပရိပါစိတ"န္တိ (ပာစိ. ၁၉၂, ၁၉၄) ပိဏ္ဍပါတသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ရဟော ဘိက္ခုနိယာသဟာ**တိ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ ရဟော နိသဇ္ဇသိက္ခာပဒဉ္စ။ **သဘောဇနေ, ရဟော ဒွေ စာ**တိ သဘောဇနေ ကုလေ အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဉ္စ ဒွေ ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒါနိ စ။ **အင်္ဂုလီ ဥဒကေ ဟာသ**န္တိ အင်္ဂုလိပတောဒဉ္စ ဥဒကဟာသဓမ္မသိက္ခာပဒဉ္စ။

၃၅၆. **ပဟာရေ ဥဂ္ဂိရေ စေတ** တိ ပဟာရဒါနသိက္ခာပဒဉ္စ တလသတ္တိဥဂ္ဂိရဏသိက္ခာပဒဉ္စ။ **တေပညာသာ စ သေခိယာ**တိ ပဉ္စသတ္တတိသေခိယာသု ဝက္ခမာနာနိ ဥဇ္ဇဂ္ဃိကာဒီနိ သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနာနိ ဒသ, ဆတ္တပာဏိအာဒီနိ ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာနာနိ ဧကာဒသ, ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ , သူပောဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဉ္စာတိ ဗာဝီသတိ သိက္ခာပဒါနိ ဌပေတွာ ပရိမဏ္ဍလနိဝါသနာဒီနိ ဣတရာနိ တေပညာသ သေခိယသိက္ခာပဒါနိ စ။ **အဓက္ခကုမ္ဘဇာဏုဉ္စာ** တိ ဘိက္ခုနီနံ အဓက္ခကဥဗ္ဘဇာဏုသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ကမန္တရမဝဿုတာ** တိ ကမန္တရဂမနံ, အဝဿုတဿ ဟတ္ထတော ခာဒနီယဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဉ္စ။

၃၅၇-၈. **တလမဋ္ဌုဒသုဒ္ဓိ စာ** တိ တလဃာတံ, ဇတုမဋ္ဌံ, ဥဒကသုဒ္ဓိကာဒိယနဉ္စ။ **ဝဿံဝုတ္ထာ** တိ "ဝဿံဝုတ္ထာ။ပေ။ ဆပ္ပဉ္စယောဇနာနီ"တိ (ပာစိ. ၉၇၄) သိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဩဝါဒာယ န ဂစ္ဆနီ** တိ ဩဝါဒါယ အဂမနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **နာနုဗန္ဓေ ပဝတ္တိနိ** န္တိ "ဝုဋ္ဌာပိတံ ပဝတ္တိနိံ ဒွေ ဝဿာနိ နာနုဗန္ဓေယျာ"တိ (ပာစိ. ၁၁၁၂) သိက္ခာပဒဉ္စာတိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဣမေ **ပဉ္စသတ္တတိ** ဓမ္မာ ကာယစိတ္တသမုဋ္ဌိတာ မေထုနေန သမာ ဧကသမုဋ္ဌာနာ မတာတိ ယောဇနာ။

ဧတ္ထ စ **ဟဋ္ဌိယံ** "ဆသတ္တတီ"တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေ သမုဋ္ဌာနသိက္ခာပဒေန သဟ ဒဿိတော။ ဣဓ ပန တံ ဝိနာ တံသဒိသာနမေဝ ဂဏနာ ဒဿိတာ။ တေနေဝ ပဌမံ သမုဋ္ဌာနသီသံ ဟဋ္ဌိယံ ဂဏနာယပိ ဒဿိတံ, ဣဓေဝ န ဒဿိတံ။ ဥပရိ ကတ္ထစိ သမုဋ္ဌာနသီသဿ ဒဿနံ ပနေတ္ထ ဝက္ခမာနာနံ တံသဒိသဘာဝဒဿနတ္ထံ, ဂဏနာယ ဝက္ခမာနာယ အန္တောဂဓဘာဝဒဿနတ္ထံ။ တေနေဝ တတ္ထပိ တံ ဝိနာ ဂဏနံ ဝက္ခတိ။

ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ။

၃၅၉. **ဝိဂ္ဂဟ** န္တိ မနုဿဝိဂ္ဂဟသိက္ခာပဒံ။ **ဥတ္တရိ စေဝ** တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဒုဋ္ဌုလ္လ** န္တိ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပဒံ။ **အတ္တကာမတာ**တိ အတ္တကာမပါရိစရိယသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဒုဋ္ဌဒေါသာ ဒုဝေ စေတ** တိ ဒွေ ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပဒါနိ စ။ **ဒုတိယာနိယတောပိ စာ**တိ ဒုတိယအနိယတသိက္ခာပဒဉ္စ။

၃၆၀. **အစ္ဆိန္ဒနဉ္စာ** တိ သာမံ စီဝရံ ဒတွာ အစ္ဆိန္ဒနဉ္စ။ **ပရိဏာမော**တိ သင်္ဃိကလာဘဿ အတ္တနော ပရိဏာမနဉ္စ။ **မုသာဩမသပေသုဏာ**တိ မုသာဝါဒော စ ဩမသဝါဒော စ ဘိက္ခုပေသုညဉ္စ။ **ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနဉ္စေတ** တိ ဒုဋ္ဌု

လ္လာပတ္တိအာရောစနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ပထဝီခဏနမ္ပိ စာ** တိ ပထဝီခဏနသိက္ခာပဒဉ္စ။

၃၆၁. **ဘူတကမဉ္စ တအေ စာ**တိ ဘူတကမသိက္ခာပဒံ, အညတဒကသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဥဇ္ဈာပနကမေဝ စာ** တိ ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒဉ္စ။ **နိက္ကမော သိဉ္စနဉ္စေတ** တိ ဝိဟာရတော နိက္ကမနဉ္စ ဥဒကေ တိဏာဒိသိဉ္စနဉ္စ။ **အာမိသဟေတု စာ**တိ အာမိသဟေတု ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒတိသိက္ခာပဒဉ္စ။

၃၆၂. **ဘုတ္တာဝိ** န္တိ ဘုတ္တာဝိံ အနတိရိတ္တေန ခါဒနီယာဒိနာ ပဝာရဏသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဟေနာဒရိန္တိ** "ဟောဝု သော, ကမံ တ"တိ (ပာစိ. ၂၇၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ အနာဒရိယသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဘိံသာပနမေဝ စာ**တိ ဘိက္ခုဘိံသနကဉ္စ။ **အပနိဓေယျာ** တိ ပတ္တာဒိအပနိဓာနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **သဉ္စိစ္စ ဟဏ** န္တိ သဉ္စိစ္စ ပာဏံ ဇီဝိတာဝေရောပနဉ္စ။ **သပ္ပာဏ ကမ္ပိ စာ**တိ ဇာနံ သပ္ပာဏကဥဒကသိက္ခာပဒဉ္စ။

၃၆၃. **ဥက္ကောဋနဉ္စ** တိ ပုနကမ္မာယ ဥက္ကောဋနဉ္စ။ **ဦနော**တိ ဦနဝီသတိဝဿသိက္ခာပဒဉ္စ။ **သံဝါသော**တိ ဥက္ခိတ္တကေန သဒ္ဓိံ သံဝါသသိက္ခာပဒဉ္စ။ **နာသနေ စာ**တိ နာသိတကသာမဏေရသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒဉ္စ။ **သဟဓမ္မိက** န္တိ သဟဓမ္မိကံ ဝုစ္စမာနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဝိလေခာ စာ**တိ "ဝိလေခာယ သံဝတ္တန္တီ"တိ (ပာစိ. ၄၃၉) အာဂတသိက္ခာပဒဉ္စ။ **မောဟနာ**တိ မောဟနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **အမူလကေန စာ**တိ အမူလကေန သင်္ဃာဒိသေသေန အနုဒ္ဓံသနသိက္ခာပဒဉ္စ။

၃၆၄. **ကုက္ကုစ္စံ ခီယနံ ဒတွာ** တိ ကုက္ကုစ္စဥပ္ပာဒနဉ္စ ဓမ္မိကာနံ ကမ္မာနံ ဆန္ဒံ ဒတွာ ခီယနဉ္စ စီဝရံ ဒတွာ ခီယနဉ္စ။ **ပရိဏာမေယျ ပုဂ္ဂလေ** တိ သင်္ဃိကံ လာဘံ ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏာမနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ကိံ တေ, အကာလံ, အစ္ဆိန္န ဒေ**တိ "ကိံ တေ, အယျေ, ဧသော ပုရိသပုဂ္ဂလော ကရိဿတီ"တိ (ပာစိ. ၇၀၅) အာဂတသိက္ခာပဒဉ္စ အကာလစီဝရံ "ကာလစီဝရ"န္တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဘာဇနသိက္ခာပဒဉ္စ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ စီဝရံ ပရိဝတ္တေတွာ အစ္ဆိန္နသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဒုဂ္ဂဟနိရယေန စာ** တိ ဒုဂ္ဂဟိတေန ဒုပဓာရိတေန ပရံ ဥဇ္ဈာပနသိက္ခာပဒဉ္စ နိရယေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ အဘိသပနသိက္ခာပဒဉ္စ။

၃၆၅. **ဂဏဿ စာ** တိ "ဂဏဿ စီဝရလာဘံ အန္တရာယံ ကရေယျာ"တိ (ပာစိ. ၉၀၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဝိဘင်္ဂဉ္စာ**တိ "ဓမ္မိကံ စီဝရဝိဘင်္ဂံ ပဋိဗာဟေယျာ"တိ (ပာစိ. ၉၁၂) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဒုဗ္ဗလာသာ တထေဝ စာ** တိ "ဒုဗ္ဗလစီဝရပစ္စာသာယ စီဝရကာလသမယံ အတိက္ကာမေယျာ"တိ (ပာစိ. ၉၂၂) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဓမ္မိကံ ကထိနုဒ္ဓာရ**န္တိ "ဓမ္မိကံ ကထိနုဒ္ဓာရံ ပဋိဗာဟေယျာ"တိ (ပာစိ. ၉၂၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **သဉ္စိစ္စာဖာသုမေဝ စာ** တိ "ဘိက္ခုနိယာ သဉ္စိစ္စ အဖာသုံ ကရေယျာ"တိ (ပာစိ. ၉၄၂) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။

၃၆၆. **သယံ ဥပဿယံ ဒတွာ** တိ "ဘိက္ခုနိယာ ဥပဿယံ ဒတွာ ကုပိတာ အနတ္တမနာ နိက္ကဍ္ဎေယျာ"တိ (ပာစိ. ၉၅၁) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **အက္ကောသေယျ စာ** တိ "ဘိက္ခုံ အက္ကောသေယျ ဝါ ပရိဘာသေယျ ဝါ"တိ (ပာစိ. ၁၀၂၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **စဏ္ဍီကာ** တိ "စဏ္ဍီကတာ ဂဏံ ပရိဘာသေယျာ"တိ (ပာစိ. ၁၀၃၄) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ကုလမစ္ဆရိနီ အဿာ** တိ "ကုလမစ္ဆရိနီ အဿာ"တိ (ပာစိ. ၁၀၄၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဂဗ္ဘိနိံ ဝုဋ္ဌာပေယျ စာ**တိ "ဂဗ္ဘိနိံ ဝုဋ္ဌာပေယျာ"တိ (ပာစိ. ၁၀၆၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။

၃၆၇. **ပာယန္တိံ** န္တိ "ပာယန္တိံ ဝုဋ္ဌာပေယျာ"တိ (ပာစိ. ၁၀၇၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဒွေ ဝ စ ဝဿာနိ** တိ "ဒွေ ဝဿာနိ ဆသု ဓမ္မေသု အသိက္ခိတသိက္ခံ သိက္ခမာနံ ဝုဋ္ဌာပေယျာ"တိ (ပာစိ. ၁၀၈၀) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **သင်္ဃေနာသမ္မတ**န္တိ "သိက္ခိတသိက္ခံ သိက္ခမာနံ သင်္ဃေန အသမ္မတံ ဝုဋ္ဌာပေယျာ"တိ (ပာစိ. ၁၀၈၆) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **တိဿော ဂိဟိဂတာ ဝုတ္တာ** တိ "ဦနဒွာဒသဝဿံ ဂိဟိဂတံ (ပာစိ. ၁၀၉၁), ပရိပုဏ္ဏဒွာဒသဝဿံ ဂိဟိဂတံ ဒွေ ဝဿာနိ ဆသု ဓမ္မေသု အသိက္ခိတသိက္ခံ (ပာစိ. ၁၀၉၇), ဒွေဝဿာနိ သိက္ခိတသိက္ခံ သင်္ဃေန အသမ္မတ"န္တိ (ပာစိ. ၁၁၀၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒါနိ စ။ **တိဿောယေဝ ကုမာရိကာ** တိ "ဦနဝီသတိဝဿံ ကုမာရိဘူတ"န္တိ အာဒိနာ (ပာစိ. ၁၁၂၀) နယေန ဝုတ္တာ တိဿော စ။

၃၆၈. **ဦနဒွာဒသဝဿာ ဒွေ** တိ "ဦနဒွာဒသဝဿာ ဝုဋ္ဌာပေယျ (ပာစိ. ၁၁၃၇), ပရိပုဏ္ဏဒွာဒသဝဿာ သင်္ဃေန အသမ္မတာ ဝုဋ္ဌာပေယျာ"တိ (ပာစိ. ၁၁၄၂) ဝုတ္တာနိ ဒွေ သိက္ခာပဒါနိ စ။ **အလံ တာဝ တေ**တိ "အလံ

တာဝ တေ, အယျေ, ဝုဋ္ဌာပိတေနာ''တိ (ဟစိ. ၁၁၄၇) ဝုတ္တသိက္ခာပဒ္ဓ။ **သောကာဝသ္သာ** တိ ''စဏ္ဍိံ သောကာဝသံ သိက္ခမာနံ ဝုဋ္ဌာပေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၁၅၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒ္ဓ။ **ဟရိတသိကစ္ဆန္ဒအနကတော** တိ ''ဟရိတသိကဆန္ဒ အနေန သိက္ခမာနံ ဝုဋ္ဌာပေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၁၆၇) ဝုတ္တသိက္ခာပဒ္ဓ။

၃၆၉. **အနုဝသ္သံ ဒုဝေ စာ** တိ ''အနုဝသ္သံ ဝုဋ္ဌာပေယျ (ဟစိ. ၁၁၇၁), ဧကံ ဝသ္သံ ဒွေ ဝုဋ္ဌာပေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၁၇၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒာနိ စာတိ **ကေူနသတ္တတိ** သိက္ခာပဒာနိ။ **အဒိန္နာအနတုလ္လတ္တာ** တိ အဒိန္နာအနေန သမာနသမုဋ္ဌာနတ္တာ။ **တိသမုဋ္ဌာနိကာ ကတာ** တိ သစိတ္တကေဟိ တီဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌဟန္တီတိ ဝုတ္တာ။

ဒုတိယပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ။

၃၇၀. **သဉ္စရိကုဋိမဟလ္လက** န္တိ သဉ္စရိတ္တံ, သညာစိကာယ ကုဋိကရဏံ, မဟလ္လကဝိဟာရကရဏဥ္စ။ **ဓောတပနဥ္စ ပဋိဂ္ဂဟော**တိ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ပုရာဏစီဝရဓောတပနဥ္စ စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏဥ္စ။ **စီဝရသ္သ စ ဝိညတ္တိ** န္တိ အညာတကံ ဂဟပတိံ ဝါ ဂဟပတာနိံ ဝါ စီဝရဝိညာပနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဂဟဏဥ္စ တဒုတ္တရိ** န္တိ တဒုတ္တရိသာဒိယနသိက္ခာပဒဥ္စ။

၃၇၁. **ဥပက္ခဋဒ္ဒွယဥ္စေဝ** တိ ''စီဝရစေတာပန္နံ ဥပက္ခဋံ ဟောတီ''တိ (ပာရာ. ၅၂၈) အာဂတသိက္ခာပဒဒွယဥ္စ။ **တထာ ဒူတေန စီဝရ**န္တိ ဒူတေနစီဝရစေတာပန္နပဟိတသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ကောသိယ**န္တိ ကောသိယမိသ္သကသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သုဒ္ဓကာဠာန**န္တိ ''သုဒ္ဓကာဠကာန''န္တိအာဒိသိက္ခာပဒဥ္စ (ပာရာ. ၅၄၈)။ **ဒွေ ဘာကအနမေဝ စာ**တိ ''ဒွေ ဘာကာ အာဒာတဗ္ဗာ''တိ (ပာရာ. ၅၅၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။

၃၇၂. **ဆဗ္ဗသ္သာနိ** တိ ဆဗ္ဗသ္သာနိ ဓာရဏသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ပုရာဏသ္သာ** တိ ''ပုရာဏသန္ထတသ္သာ''တိ (ပာရာ. ၅၆၇) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **လောမဓောတပနမ္ပိ စာ** တိ ဧဠကလောမဓောတပနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ရူပိယသ္သ ပဋိဂ္ဂဟော** တိ ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဥဘော နာနပ္ပကာရကာ** တိ ရူပိယသံဝောဟာရကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒာနိ စ။

၃၇၃. **ဦနဗန္ဓနပတ္တော စာ** တိ ဦနပဉ္စဗန္ဓနပတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဝသ္သသာဋိကသုတ္တက** န္တိ ဝသ္သိကသာဋိကသိက္ခာပဒဥ္စ သုတ္တံ ဝိညာပေတွာ စီဝရကာရာပနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဝိကပ္ပာပဇ္ဇန** န္တိ တန္တဝာယေ ဥပသင်္ကမိတွာ စီဝရေ ဝိကပ္ပာပဇ္ဇနဥ္စ။ **ယာဝ ဒွါရဒါနဥ္စ သိဗ္ဗန** န္တိ ''ယာဝ ဒွါရကောသာ အဂ္ဂဠဋ္ဌပနာယာ''တိ (ပာစိ. ၁၃၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ ''အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရံ ဒဒေယျ (ပာစိ. ၁၇၁), စီဝရံ သိဗ္ဗေယျာ''တိ (ပာစိ. ၁၇၆) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယဥ္စ။

၃၇၄. **ပူဝေဟီ**တိ ပူဝေဟိ ဝါ မန္ထေဟိ ဝါ အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရဏသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ပစ္စယော** တိ စတုမာသပစ္စယပဝါရဏသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဇောတီ**တိ ဇောတိယာ သမာဒဟနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ရတန**န္တိ ရတနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သူစိ။ပေ။ သုဂတသ္သ စာ** တိ သူစိဃရသိက္ခာပဒာဒီနိ သတ္တ သိက္ခာပဒာနိ စ။

၃၇၅. **အညဝိညတ္တိသိက္ခာ စာ** တိ ''အညံ ဝိညာပေယျာ''တိ (ပာစိ. ၇၄၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အညံ စေတာပနမ္ပိ စာ**တိ ''အညံ စေတာပေတွာ အညံ စေတာပေယျာ''တိ (ပာစိ. ၇၄၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သဃိကေန ဒုဝေ ဝုတ္တာ** တိ ''သင်္ဃိကေန အညံ စေတာပေယျ (ပာစိ. ၇၅၉), သင်္ဃိကေန သညာစိကေန အညံ စေတာပေယျာ''တိ (ပာစိ. ၇၆၄) ဝုတ္တာနိ ဒွေ သိက္ခာပဒာနိ စ။ **ဒွေ မဟာဇနိကေနာ**တိ ''မဟာဇနိကေန အညံ စေတာပေယျ (ပာစိ. ၇၆၉), မဟာဇနိကေန သညာစိကေန အညံ စေတာပေယျာ''တိ (ပာစိ. ၇၇၄) ဝုတ္တာနိ ဒွေ သိက္ခာပဒာနိ စ။

၃၇၆. **တထာ ပုဂ္ဂလိကေနေက** န္တိ ''ပုဂ္ဂလိကေန သညာစိကေန အညံ စေတာပေယျာ''တိ (ပာစိ. ၇၇၉) ဝုတ္တမေကသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဂရုပာဝုရဏ**န္တိ ဂရုပာဝုရဏစေတာပနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **လဟု**န္တိ လဟုပာဝုရဏစေတာပနသိက္ခာပဒံ။ ''ဝိဃာသာ ဥဒသာဋို စာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဒွေ ဝိဃာသာ**တိ ''ဥစ္စာရံ ဝါ ပဿာဝံ ဝါ သင်္ကာရံ ဝါ ဝိဃာသံ ဝါ တိရောကုဋ္ဋေ ဝါ တိရောပာကာရေ ဝါ ဆဍ္ဍေယျ ဝါ ဆဍ္ဍာပေယျ ဝါ (ပာစိ. ၈၂၅), ဟရိတေ ဆဍ္ဍေယျ ဝါ ဆဍ္ဍာပေယျ

ယ ဝါ”တိ (ပာစိ. ၈၂၉) ဧဝံ ဝုတ္တာနိ ဒွေ ဝိဃာသသိက္ခာပဒါနိ စ။ **ဥဒသာဋိ စာ**တိ ဥဒကသာဋိကသိက္ခာပဒဉ္စ။ **တထာ သမဏစီဝရ**န္တိ တထာ “သမဏစီဝရံ ဒဒေယျာ”တိ (ပာစိ. ၉၁၇) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စာတိ။

၂၇၇. ဣတိ ဧတေ ဧကူနပဏ္ဏာသ ဓမ္မာ **ဒုက္ကဋဒဿိနာ** ဘဂဝတာ ဆသမုဋ္ဌာနိကာ တေယေဝ **သဉ္စရိတ္တသမာ** သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပဒေန သမာ **ကတာ** အနုမတာ ပညတ္တာတိ ယောဇနာ။

သဉ္စရိတ္တသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ။

၂၇၈. **သင်္ဃဘေဒေ**တိ သင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဘေဒာနုဝတ္တဒုဗ္ဗစဒူသကာ**တိ ဘေဒာနုဝတ္တကဒုဗ္ဗစကုလဒူသကသိက္ခာပဒါနိ စ။ **ဒုဋ္ဌုလ္လစ္ဆာဒန**န္တိ ဒုဋ္ဌုလ္လပဋိစ္ဆာဒနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဒိဋ္ဌိ**တိ ဒိဋ္ဌိအပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဆန္ဒဥဇ္ဇဂ္ဃိကာ ဒုဝေ**တိ ဆန္ဒံအဒတွာဂမနသိက္ခာပဒဉ္စ ဥဇ္ဇဂ္ဃိကာယ အန္တရဃရေ ဂမနနိသီဒနသိက္ခာပဒဒွယဉ္စ။

၂၇၉. **အပ္ပသဒ္ဒါ ဒုဝေ ဝုတ္တာ**တိ “အပ္ပသဒ္ဒော အန္တရဃရေ ဂမိဿာမိ, နိသီဒိဿာမီ”တိ (ပာစိ. ၅၈၈, ၅၈၉) ဝုတ္တာနိ ဒွေ သိက္ခာပဒါနိ စ။ **န ဗျာဟရေ**တိ “န သကဗဠေန မုခေန ဗျာဟရိဿာမီ”တိ (ပာစိ. ၆၁၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဆမာ, နီစာသနေ, ဌာန**န္တိ “ဆမာယံ နိသီဒိတွာ (ပာစိ. ၆၄၅), နီစေ အာသနေ နိသီဒိတွာ (ပာစိ. ၆၄၇), ဌိတော နိသိန္နဿာ”တိ (ပာစိ. ၆၄၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ပစ္ဆတော ဥပ္ပထေန စာ**တိ “ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တော ပုရတော ဂစ္ဆန္တဿ (ပာစိ. ၆၄၉), ဥပ္ပထေန ဂစ္ဆန္တော ပထေန ဂစ္ဆန္တဿာ”တိ (ပာစိ. ၆၅၀) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယဉ္စ။

၂၈၀. **ဝဇ္ဇစ္ဆာဒာ**တိ ဝဇ္ဇတော ပဋိစ္ဆာဒနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **အနုဝတ္တာ စာ**တိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဂဟဏ**န္တိ “ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံ ဝါ သာဒိယေယျာ”တိ (ပာစိ. ၆၇၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဩသာရေယျ စာ**တိ “အနပလောကေတွာ ကာရကသင်္ဃံ အနညာယ ဂဏဿ ဆန္ဒံ ဩသာရေယျာ”တိ (ပာစိ. ၆၉၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ပစ္စက္ခာမီတိ သိက္ခာ စာ**တိ “ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ”တိ (ပာစိ. ၇၁၀) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **တထာ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ စာ**တိ “ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ အဓိကရဏေ ပစ္စာကတာ”တိ (ပာစိ. ၇၁၆) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။

၂၈၁. **သံသဋ္ဌာ ဒွေ စာ**တိ “ဘိက္ခုနိယော ပနေဝ သံသဋ္ဌာ ဝိဟရန္တီ”တိ (ပာစိ. ၇၂၂) စ “ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဧဝံ ဝဒေယျ သံသဋ္ဌာဝ, အယျေ, တုမှေ ဝိဟရထာ”တိအာဒိဝစနံ (ပာစိ. ၇၂၈) ပဋိစ္စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယဉ္စ။ **ဝဓိတွာ စာ**တိ “အတ္တာနံ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ ရောဒေယျာ”တိ (ပာစိ. ၈၈၀) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဝိသိဗ္ဗေတွာ စာ**တိ “ဘိက္ခုနိယာ စီဝရံ ဝိသိဗ္ဗေတွာ ဝါ ဝိသိဗ္ဗာပေတွာ ဝါ”တိ (ပာစိ. ၈၉၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဒုက္ခိတ**န္တိ “ဒုက္ခိတံ သဟဇီဝိနိ”န္တိ (ပာစိ. ၉၄၇) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ပုနဒေဝ စ သံသဋ္ဌာ**တိ “သံသဋ္ဌာ ဝိဟရေယျ ဂဟပတိနာ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တေန ဝါ”တိ (ပာစိ. ၉၅၆) ဧဝံ ပုန ဝုတ္တသံသဋ္ဌသိက္ခာပဒဉ္စ။ **နေဝ ဝူပသမေယျ စာ**တိ “‘ဧဟာယျေ, ဣမံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေဟီ’တိ (ပာစိ. ၉၉၅) ဝုစ္စမာနာ ‘သာဓူ’တိ ပဋိဿုဏိတွာ သာ ပစ္ဆာ အနန္တရာယိကိနီ နေဝ ဝူပသမေယျာ”တိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။

၂၈၂. **ဇာနံ သဘိက္ခုကာရာမ**န္တိ “ဇာနံ သဘိက္ခုကံ အာရာမံ အနာပုစ္ဆာ ပဝိသေယျာ”တိ (ပာစိ. ၁၀၂၄) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **တထေဝ န ပဝါရယေ**တိ “ဥဘတောသင်္ဃေ တီဟိ ဌာနေဟိ န ပဝါရေယျာ”တိ (ပာစိ. ၁၀၅၁) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **တထာ အန္ဝဍ္ဎမာသဉ္စာ**တိ “အန္ဝဍ္ဎမာသံ ဘိက္ခုနိယာ ဘိက္ခုသင်္ဃတော ဒွေ ဓမ္မာ ပစ္စာသီသိတဗ္ဗာ”တိ (ပာစိ. ၁၀၅၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **သဟဇီဝိနိယော ဒုဝေ**တိ “သဟဇီဝိနိံ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ဒွေ ဝဿာနိ နေဝ အနုဂ္ဂဏှေယျ (ပာစိ. ၁၁၀၈), သဟဇီဝိနိံ ဝုဋ္ဌာပေတွာ နေဝ ဝူပကာသေယျာ”တိ (ပာစိ. ၁၁၁၆) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယဉ္စ။

၂၈၃-၄. **သစေ မေ စီဝရံ အယျေ**တိ “သစေ မေ တွံ, အယျေ, စီဝရံ ဒဿသိ, ဧဝါဟံ တံ ဝုဋ္ဌာပေဿာမီ”တိ (ပာစိ. ၁၁၅၁) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **အနုဗန္ဓိဿသီ**တိ “သစေ မံ တွံ, အယျေ, ဒွေ ဝဿာနိ အနုဗန္ဓိဿသိ, ဧဝါဟံ တံ ဝုဋ္ဌာပေဿာမီ”တိ (ပာစိ. ၁၁၅၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ အသမေန သမ္ဗုဒ္ဓေန ပကာသိတာ ဣမေ သတ္တတိံသ ဓ

မ္ဟာ သဗ္ဗေ **ကာယတစာဒိတော** ကာယတစာဓိတ္တတော **ကေသမုဋ္ဌာနာ ကတာ သမနုဘာသနာ သိယုံ** သမုဋ္ဌာနတော သမနုဘာသနသိက္ခာပဒေန သဒိသာ သိယုန္တိ ယောဇနာ။

သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ။

၃၈၅. ကထိနာနိ စ တီဏီတိ “နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ”တိ (ပာရာ. ၄၆၂) ဝုတ္တာနိ အာဒိတော တီဏိ သိက္ခာပဒါနိ။ **ပတ္တော** တိ “ဒသာဟပရမံ အတိရေကပတ္တော”တိ (ပာရာ. ၆၀၁) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဘေသဇ္ဇမေဝ စာ**တိ “ပဋိသာယနီယာနိ ဘေသဇ္ဇာနီ”တိ (ပာရာ. ၆၂၂) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အစ္စေကမ္ပိ စာ** တိ အစ္စေကသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သာသင်္က** န္တိ တဒနန္တရမေဝ သာသင်္ကသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ပက္ကမန္တဒ္ဝယမ္ပိ စာ** တိ “တံ ပက္ကမန္တော နေဝ ဥဒ္ဓရေယျာ”တိ (ပာစိ. ၁၀၉, ၁၁၅) ဘူတဂါမဝဂ္ဂေ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒ္ဝယဥ္စ။

၃၈၆. တထာ ဥပဿယံ ဂန္တွာ တိ “ဘိက္ခုနုပဿယံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒေယျာ”တိ (ပာစိ. ၁၅၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ပရမ္ပရံ ဘောဇန** န္တိ “ပရမ္ပရဘောဇနေ ပာစိတ္တိယ”န္တိ (ပာစိ. ၂၂၁) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အနတိရိတ္တ** န္တိ “အနတိရိတ္တံ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ”တိ (ပာစိ. ၂၃၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သဘတ္တော** တိ “နိမန္တိတော သဘတ္တော သမာနော”တိ (ပာစိ. ၂၉၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဝိကပ္ပေတွာ တထေဝ စာ** တိ “စီဝရံ ဝိကပ္ပေတွာ”တိ (ပာစိ. ၃၇၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။

၃၈၇. ရညောတိ “ရညော ခတ္တိယဿာ”တိ (ပာစိ. ၄၉၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဝိကာလေ**တိ “ဝိကာလေ ဂါမံ ပဝိသေယျာ”တိ (ပာစိ. ၅၀၉-၅၁၂) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **တေသာသာ**တိ “တေသာသမာနရူပါ ဋ္ဌိတာ”တိ (ပာစိ. ၅၁၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ “အာရညကေ ဥဿယတဒိကာ”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **အာရညကေ**တိ “တထာရူပေသု အာရညကေသု သေနာသနေသု ပုဗ္ဗေ အပ္ပဋိသံဝိဒိတ”န္တိ (ပာစိ. ၅၇၀) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဥဿယတဒိကာ** တိ “ဥဿယတဒိကာ ဝိဟရေယျာ”တိ (ပာစိ. ၆၇၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ပတ္တသန္နိစယဉ္စေဝ** တိ “ပတ္တသန္နိစယံ ကရေယျာ”တိ (ပာစိ. ၇၃၄) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ပုရေ, ပစ္ဆာ, ဝိကာလကေ** တိ “ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ပုရေဘတ္တံ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိတွာ”တိ (ပာစိ. ၈၁၅) စ “ပစ္ဆာဘတ္တံ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိတွာ”တိ (ပာစိ. ၈၆၀) စ “ဝိကာလေ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိတွာ”တိ (ပာစိ. ၈၆၅) စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယဥ္စ။

၃၈၈-၉. ပဉ္စာဟိက န္တိ “ပဉ္စာဟိကံ သင်္ဃာဋိစာရံ အတိက္ကမေယျာ”တိ (ပာစိ. ၈၉၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သင်္ကမနိ**န္တိ “စီဝရသင်္ကမနီယံ ဓာရေယျာ”တိ (ပာစိ. ၉၀၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **တထာ အာဝသထဒ္ဝယ**န္တိ “အာဝသထစီဝရံ အနိဿဇ္ဇိတွာ ပရိဘုဉ္ဇေယျ (ပာစိ. ၁၀၀၄), အာဝသထံ အနိဿဇ္ဇိတွာ စာရိကံ ပက္ကမေယျာ”တိ (ပာစိ. ၁၀၀၉) ဧဝံ အာဝသထေန သဒ္ဓိံ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒ္ဝယဥ္စ။ **ပသာခေ**တိ “ပသာခေ ဇာတံ ဂဏ္ဍံ ဝါ”တိ (ပာစိ. ၁၀၆၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အာသနေ စာ**တိ “ဘိက္ခုဿ ပုရတော အနာပုစ္ဆာ အာသနေ နိသီဒေယျာ”တိ (ပာစိ. ၁၂၁၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စာတိ ဣမေ ပန ဧကူနတိံသ ဓမ္မာ ကာယတစတော, ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာနတော သဗ္ဗေ **ဒ္ဝိသမုဋ္ဌာနိကာ,** တတောယေဝ **ကထိနသမ္ဘဝာ** ကထိနသမုဋ္ဌာနာ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ။

၃၉၀. ဒွေဝ သေယျာ တိ ဒွေဝ သဟသေယျသိက္ခာပဒါနိ စ။ **အာဟစ္စပာဒကော စာ** တိ အာဟစ္စပာဒကသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ပိဏ္ဍဉ္စာ** တိ အာဝသထပိဏ္ဍဘောဇနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဂဏဘောဇန**န္တိ ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဝိကာလေ**တိ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သန္နိဓိဉ္စေဝ** တိ သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဒန္တပေါန** န္တိ ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အစေလက**န္တိ အစေလကသိက္ခာပဒဥ္စ။

၃၉၁. ဥယျုတ္တဉ္စာ တိ “ဥယျုတ္တံ သေနံ ဒဿနာယ ဂစ္ဆေယျာ”တိ (ပာစိ. ၃၁၁) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ “ဝသေ ဥယျောဓိ”န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဝသေ**တိ “သေနာယ ဝသေယျာ”တိ (ပာစိ. ၃၁၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဥယျောဓိ**န္တိ “ဥယျောဓိကံ ဝါ။ပေ။ အနီကဒဿနံ ဝါ ဂစ္ဆေယျာ”တိ (ပာစိ. ၃၂၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သုရာ**တိ သုရာပါနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဩရေန နှာယန**န္တိ ဩရေနဒ္ဓမာသနှာယနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏဉ္စေဝ** တိ “တိဏ္ဏံ

ဏံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏာန''န္တိ (ဟစိ. ၃၆၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဟဋ္ဌိဒေသနီယဒ္ဓဝယန္တိ** ဝုတ္တာဝသေသံ ဟဋ္ဌိဒေသနီယဒ္ဓဝယဥ္စ။

၃၉၂. လသုဏန္တိ လသုဏသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဥပတိဋ္ဌေယျာ** တိ ''ဘိက္ခုဉ္စ ဘုဥ္ဇန္တဿ ပာနီယေန တ ဝိဓူပနေန တ ဥပတိဋ္ဌေယျာ''တိ (ဟစိ. ၈၁၆) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **နစ္စဒဿနမေဝ စာ** တိ ''နစ္စံ တ ဂီတံ တ တဒိတံ တ ဒဿနာယ ဂစ္ဆေယျာ''တိ (ဟစိ. ၈၃၄) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **နဂ္ဂ** န္တိ ''နဂ္ဂာ နဟာယေယျာ''တိ (ဟစိ. ၈၈၄) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အတ္ထရဏ** န္တိ ''ဧကတ္ထရဏပာဝုရဏာ တုဝဋ္ဋေယျုံ''န္တိ (ဟစိ. ၉၃၇) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **မဉ္စေ** တိ ''ဧကမဉ္စေ တုဝဋ္ဋေယျုံ''န္တိ (ဟစိ. ၉၃၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အန္တောရဋ္ဌေ** တိ ''အန္တောရဋ္ဌေ သာသင်္ကသမ္မတေ''တိ (ဟစိ. ၉၆၂) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **တထာ ဗဟိ**တိ ''တိရောရဋ္ဌေ သာသင်္ကသမ္မတေ''တိ (ဟစိ. ၉၆၆) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။

၃၉၃. အန္တောဝဿ န္တိ ''အန္တောဝဿံ စာရိကံ စရေယျာ''တိ (ဟစိ. ၉၇၀) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အာကရဥ္စာ** တိ ''ရာဇာဂာရံ တ စိတ္တာဂာရံ တ။ပေ။ ပေါက္ခရဏိံ တ ဒဿနာယ ဂစ္ဆေယျာ''တိ (ဟစိ. ၉၇၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အာသန္ဒိ** န္တိ ''အာသန္ဒိံ တ ပလ္လင်္ကံ တ ပရိဘုဉ္ဇေယျာ''တိ (ဟစိ. ၉၈၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သုတ္တကန္တန** န္တိ ''သုတ္တံ ကန္တေယျာ''တိ (ဟစိ. ၉၈၇) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဝေယျာဝစ္စ** န္တိ ''ဂိဟိဝေယျာဝစ္စံ ကရေယျာ''တိ (ဟစိ. ၉၉၁) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သဟတ္ထာ စာ** တိ ''အာဂါရိကဿ တ ပရိဗ္ဗာဇကဿ တ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ တ သဟတ္ထာ ခါဒနီယံ တ ဘောဇနီယံ တ ဒဒေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၀၀၀) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ ။ **အာဝသထေ စ အဘိက္ခုကေ**တိ ''အဘိက္ခုကေ အာဝသထေ ဝဿံ ဝသေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၀၄၇) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။

၃၉၄. ဆတ္တ န္တိ ''ဆတ္တုပါဟနံ ဓာရေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၁၇၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ယာနဉ္စာ** တိ ''ယာနေန ယာယေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၁၈၆) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သင်္ဃာဏိ** န္တိ ''သင်္ဃာဏိံ ဓာရေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၁၉၁) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အလင်္ကာရ** န္တိ ''ဣတ္ထာလင်္ကာရံ ဓာရေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၁၉၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဂန္ဓဝါသိတ** န္တိ ''ဂန္ဓဝဏ္ဏကေန နဟာယေယျ (ဟစိ. ၁၁၉၉), ဝါသိတကေန ပိညာကေန နဟာယေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၂၀၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒ္ဓဝယဥ္စ။ **''ဘိက္ခုနီ။ပေ။ ဂိဟိနိယာ''**တိ ဧတေန ''ဘိက္ခုနိယာ ဥမ္မဒ္ဒာပေယျာ''တိအာဒီနိ (ဟစိ. ၁၂၀၇) စတ္တာရိ သိက္ခာပဒါနိ ဝုတ္တာနိ။

၃၉၅. တထာသံကစ္စိကာ တိ ''အသံကစ္စိကာ ဂာမံ ပဝိသေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၂၂၅) ဧဝံ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဣမေ ပန တေစတ္တာလီသ** ဓမ္မာ သဗ္ဗေ ကာယစိတ္တဝသေန **ဒွိဝိသမုဋ္ဌာနိကာ** ။ ဧဠကလောမေန သမုဋ္ဌာနတော **သမာ** ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။

ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ။

၃၉၆-၇. အညတ္ရာ တိ ''မာတုကမဿ ဥတ္တရိဆပ္ပဥ္စဝါစာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေယျ အညတြ ဝိညုနာ ပုရိသဝိဂ္ဂဟေနာ''တိ (ဟစိ. ၆၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အသမ္မတော စေဝ တ** တိ ''အသမ္မတော ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၄၆) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **တထာ အတ္ထင်္ဂတေန စာ** တိ ''အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၅၄) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ ဒွေဝ ဝုတ္တာ** တိ ''တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇံ ပရိယာပုဏေယျ, တစေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၀၁၄, ၁၀၁၈) ဧဝံ ဝုတ္တာနိ ဒွေဝ သိက္ခာပဒါနိ စ။ **အနောကာသကတမ္ပိ စာ** တိ ''အနောကာသကတံ ဘိက္ခုံ ပဉှံ ပုစ္ဆေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၂၂၀) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စာတိ ဣမေ ပန သဗ္ဗေ ဆ ဓမ္မာ တစတော, တစာစိတ္တတော စာတိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာနိကာ ဟောန္တိ။ **ပဒသောဓမ္မတုလျတာ** အယမေတေသံ ပဒသောဓမ္မေန သဒိသဘာဝေတိ ယောဇနာ။

ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ။

၃၉၈-၉. ဧကေ န္တိ ''ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ ဧကဒ္ဓာနမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၈၀) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **နာဝ** န္တိ ''ဧကနာဝံ အဘိရုဟေယျာ''တိ (ဟစိ. ၁၈၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ပဏီတဉ္စ** တိ ''ပဏီတဘောဇနာနိ အဂိ

လာနော အတ္တာနော အတ္တာယ ဝိညာပေတ္တတဘုဠ္ဌေယျာ''တိ (ပာစိ. ၂၅၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သံဝိဓာနဥ္စာ** တိ မာတု ကမေန သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ ဂမနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သံဟရေတိ** ''သမ္ဗာဓေ လောမံ သံဟရာပေယျာ''တိ (ပာစိ. ၇၉၉) ဝုတ္တ သိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဓညန္တိ** ''အာမကဓညံ ဝိညတ္တ တ''တိ (ပာစိ. ၈၂၁) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **နိမန္တိတာ စေတ** တိ ''နိမန္တိ တာ တ ပတရိတာ တ ခာဒနီယံ တ ဘောဇနီယံ တ ခာဒေယျ တ ဘုဥ္ဇေယျ တ''တိ (ပာစိ. ၁၀၃၈) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ပာဋိဒေသနိယဋ္ဌက** န္တိ ဘိက္ခုနီနံ ဝုတ္တာ အဋ္ဌ ပာဋိဒေသနီယာ စေတိ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌေန ပညတ္တာ တော စုဒ္ဒသ သိက္ခာ **စ တုသမုဋ္ဌာနာ** ကာယတော, ကာယတစတော, ကာယစိတ္တတော, တစာစိတ္တတော စာတိ စတူဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌ ဟန္တိ။ သမုဋ္ဌာနတော **အဒ္ဓာနေန** အဒ္ဓာနသိက္ခာပဒေန သမာ ဟောန္တီတိ မတာတိ ယောဇနာ။

အဒ္ဓာနသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ။

၄၀၀-၁. **သုတိန္တိ** ဥပဿုတိတိဋ္ဌနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **သူပာဒိဝိညတ္တိ** န္တိ သူပောဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဥ္စ။ **အန္ဓကာ ရေတိ** ''ရတ္တန္ဓကာရေ အပ္ပဒီပေ''တိ (ပာစိ. ၈၃၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **တထေဝ စ ပဋိစ္ဆန္နေ** တိ ''ပဋိစ္ဆန္နေ ဩ ကာသေ''တိ (ပာစိ. ၈၄၃) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဩကာသေတိ** ''အဇ္ဈောကာသေ ပုရိသေန သဒ္ဓိ''န္တိ (ပာစိ. ၈၄၇) ဧဝံ ဝု တ္တသိက္ခာပဒဥ္စ။ **ဗျူဟေ စာ** တိ တဒနန္တရမေဝ ''ရထိကာယ တ ဗျူဟေ တ သိင်္ဃာဋကေ တ ပုရိသေန သဒ္ဓိ''န္တိ (ပာစိ. ၈၅၁) အာဂတသိက္ခာပဒဥ္စာတိ ဣမေ သဗ္ဗေပိ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ ဒေသိတာ ဆ ဓမ္မာ **စတုတ္ထစ္ဆဋ္ဌတော** ကာယစိ တ္တတော, ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌဟန္တာ **ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနာ** ထေယျသတ္ထသိက္ခာပဒေန သ မာနသမုဋ္ဌာနာ သိယုန္တိ ယောဇနာ။

ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ။

၄၀၂. **ဆတ္တ, ဒဏ္ဍကရဿာပိ** တိ ''န ဆတ္တပာဏိဿ ဒဏ္ဍပာဏိဿာ''တိ (ပာစိ. ၆၃၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွ ဝယဥ္စ။ **သတ္ထာဝုဓကရဿာပိ** တိ ''န သတ္ထပာဏိဿ (ပာစိ. ၆၃၆), န အာဝုဓပာဏိဿာ''တိ (ပာစိ. ၆၃၇) ဝုတ္တ သိက္ခာပဒဒွယဥ္စ။ **ပာဒုကူပာဟနာ, ယာနန္တိ** ''န ပာဒုကာရုဠှဿ (ပာစိ. ၆၃၈), န ဥပာဟနာရုဠှဿ (ပာစိ. ၆၃၉), န ယာနဂတဿာ''တိ (ပာစိ. ၆၄၀) ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယဥ္စ။ **သေယျာ, ပလ္လတ္ထိကာယ စာ** တိ ''န သယနဂတဿ (ပာစိ. ၆၄၁), န ပလ္လတ္ထိကာယ နိသိန္နဿာ''တိ (ပာစိ. ၆၄၂) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယဥ္စ။

၄၀၃. **ဝေဌိတောဂုဏ္ဌိတော စာ** တိ ''န ဝေဌိတသီသဿ (ပာစိ. ၆၄၃), န ဩဂုဏ္ဌိတသီသဿာ''တိ (ပာစိ. ၆၄၄) ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယဥ္စာတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ **သဗ္ဗေ ဧကာဒသ** ဓမ္မာ တစာစိတ္တသင်္ခာတေန ဧကေန သမုဋ္ဌာနေန သမုဋ္ဌ ဠှိတာ ဓမ္မဒေသနသမုဋ္ဌာနာတိ သညိတာ သလ္လက္ခိတာတိ ယောဇနာ။

ဓမ္မဒေသနသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ။

၄၀၄. ဧဝံ တာဝ သမ္ဘိန္နသမုဋ္ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, နိယတသမုဋ္ဌာနံ တိဝိဓံ, တံ ဧကေဿဝ သိက္ခာပဒဿ ဟောတီ တိ ဝိသုံယေဝ ဒဿေတုမာဟ **''ဘူတာရောစနကဥ္စေတ''** တိအာဒိ။ **ဘူတာရောစနကဥ္စေတ** တိ တီဟိ အစိတ္တကသမုဋ္ဌ ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌိတံ ဘူတာရောစနသိက္ခာပဒဥ္စ။ **စောရိဝုဋ္ဌာပနမ္ပိ စာ** တိ တစာစိတ္တတော, ကာယတစာစိတ္တတော စာ တိ ဒွီဟိ သမုဋ္ဌိတံ စောရိဝုဋ္ဌာပနသိက္ခာပဒဥ္စ။ အနနုညာတမေဝ **အနနုညာတမတ္တံ။ အနနုညာတမတ္တ** န္တိ တစတော, ကာယတစတော, တစာစိတ္တတော, ကာယတစာစိတ္တတော စာတိ စတူဟိ သမုဋ္ဌိတံ အနနုညာတသိက္ခာပဒဥ္စာတိ။ **ဣဒံ တယ** န္တိ ဣဒံ သိက္ခာပဒတ္တယံ။ **အသမ္ဘိန္န** န္တိ ဧကေနစိ အညေန သိက္ခာပဒေန အသမ္ဘိန္နသမုဋ္ဌာနံ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

သမုဋ္ဌာနသီသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၅. အာဒိနာတိ ပဌမေန ကာယသင်္ခာတေန သမုဋ္ဌာနေန။

၄၀၆-၇. ဒုက္ကဋ္ဌာဒယော တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ထုလ္လစ္စယသင်္ဃာဒိသေသာ ဂဟိတာ။ ယထာဟ – ''ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ။ ဧကံ ပိဏ္ဍံ အနာဂတေ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ တသ္မိံ ပိဏ္ဍေ အာဂတေ အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿ''တိ (ပရိ. ၂၇၇)။ **ဝိကာလေ ပန ဟာစိတ္တိ** တိ ဝိကာလဘောဇနပါစိတ္တိ။ **အညာတိဟတ္ထတော** တိ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌာယ ဟတ္ထတော။ **ဂဟေတွာ**တိ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ သဟတ္ထာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။ ''ပဉ္စ ကမ္မာ အာပတ္တိယော''တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၄၀၈. ဒုတိယေနာတိ ဝါစာသင်္ခာတေန သမုဋ္ဌာနေန။

၄၀၉-၁၀. သမာဒိသတိ ကထေတိ စေ။ **သဗ္ဗထာ ဝိပန္န** န္တိ အဒေသိတဝတ္ထုကတာဒိနာ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ဝိပန္နပ္ပဒေသံ။ **ကုဋိန္တိ** သညာစိကာယ ကုဋိံ။ ယထာဟ **ပရိတရေ** ''တဿ ကုဋိံ ကရောန္တိ အဒေသိတဝတ္ထုကံ ပမာဏာတိက္ကန္တံ သာရမ္ဘံ အပရိက္ကမန''န္တိ (ပရိ. ၂၇၈)။ ပဒသောဓမ္မံ မူလံ သမုဋ္ဌာနံ ယဿ ဟာစိတ္တိယဿာတိ တထာ ဝုတ္တံ, တေန **ပဒသောဓမ္မမူလေန,** သဟာတ္တေ စေတံ ကရဏဝစနံ။

၄၁၁. တတိယေန သမုဋ္ဌာနေနာ တိ ကာယဝါစာသင်္ခာတေန သမုဋ္ဌာနေန။

၄၁၂. သံဝိဒဟိတွာနာတိ သဒ္ဓိံ ဝိဒဟိတွာ, ''ကုဋိံ ကရောမာ''တိ အညေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာတိ အတ္ထော။

၄၁၃. ဝတွာတိ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ။ **ဘိက္ခုနိန္တိ** ဘိက္ခုနံ ဘုဥ္ဇန္တာနံ ဌတွာ ''ဣဓ သူပံ ဒေထ, ဣဓ ဩဒနံ ဒေထာ''တိ ဝေသာသမာနံ ဥပာသကာနံ ဝတွာ အပေန္တိံ ဘိက္ခုနိံ။ **န နိဝါရေတွာ**တိ ''အပသက္က တာဝ, ဘဂိနိ, ယာဝ ဘိက္ခူ ဘုဥ္ဇန္တီ''တိ အနပသာဒေတွာ ဘုဥ္ဇတောတိ ယောဇနာ။

၄၁၄. စတုတ္ထေန ကာယစိတ္တ **သမုဋ္ဌာနေန ကတိ** အာပတ္တိယော သိယုန္တိ ယောဇနာ။

၄၁၇. ပဉ္စမေနာတိ ဝါစာစိတ္တသမုဋ္ဌာနေန။ **ဝဒန္တိ** ဝဒန္တော သမုဒာစရန္တော။

၄၁၈. ကုဋိန္တိ နိဒဿနမတ္တံ, အဒေသိတဝတ္ထုကံ ပမာဏာတိက္ကန္တံ သာရမ္ဘံ အပရိက္ကမနံ သေနာသနမ္ပိ ဂဟာဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၁၉. တစေတိ ပဒသော ဓမ္မန္တိ ထေယျ ''အနုပသမ္ပန္န''န္တိ သေသော။ ယထာဟ – ''ဘိက္ခု အကပ္ပိယသညီ အနုပသမ္ပန္နံ ပဒသော ဓမ္မံ ဝါစေတီ''တိ (ပရိ. ၂၈၁)။ **ဒဝကမ္မတာ ဝဒန္တဿာ** တိ ဇာတိအာဒီဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ ကီဠာဓိပ္ပာယေန ဝဒန္တဿ။ **ဒဝကမ္မတာ** တိ စ ''ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၂, ၂၄, ၄၂၂; အ. နိ. ၆.၅၈; ၈.၉; မဟာနိ. ၁၉၉, ၂၀၆; ခ. သ. ၁၃၅၅; ဝိဘ. ၅၁၈) ဝိယ ယ-ကာရလောပေန နိဒ္ဒေသော။

၄၂၀. ဆဋ္ဌေန ကာယဝါစာစိတ္တ **သမုဋ္ဌာနေန ။ သံဝိဒဟိတွာနာ**တိ သံဝိဓာယ, ''တွံဝဥ္စ အဟဥ္စ ဧကတော အဝဟရိဿာမာ''တိ သမ္မန္တနံ ကတွာ။ **ဘဏ္ဍံ ဟရတိ** တိ ''ဘာရိယံ တွံ ဧကံ ပဿံ ဂဏှ, အဟံ ဣမ''န္တိ ဝတွာ ဝေန သဟ ဌာနာ စာဝေတိ စေ။

၄၂၃. ဣမ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **ဝိမတူပရမံ ပရမန္တိ** ထေယျ ''ကပ္ပိယံ နု ခေါ, အကပ္ပိယ''န္တိ ဝါ ''အာပတ္တိ နု ခေါ, အနာပတ္တိ''တိ ဝါ ''ဓမ္မော နု ခေါ, အဓမ္မော''တိ ဝါ ဧဝမာဒိနာ နယေန ဝိဝိဓေနာကာရေန ပဝတ္တာ ဝိမတိ ဝိစိကိစ္ဆာ ဝိမတိ။ ဝိမတိ ဥပရမေတိ ဝိနာသေတီတိ **ဝိမတူပရမံ။ ပရမံ** ဥတ္တမံ။ **ဥတ္တရန္တိ** ဝိဘင်္ဂခန္ဓကာဂတာနံ နိဒါနာဒိဝိနိစ္ဆယာနံ ပဉှာဟဥတ္တရဘာဝေန ဌိတတ္တာ ဥတ္တရံ။ ဣမံ ဥတ္တရံ နာမ ပကရဏံ **ယော ဥတ္တရတိ** ပညာယ ဩကာဟေတွာ

တ ပရိယောသာပေတိ။ ဣမေ ''ဥတ္တရံ ဥတ္တရ''န္တိ ပဒဒ္ဝယေ ဇော ဂုဏနိဒ္ဒေသနံ, ဇော သတ္တနိဒ္ဒေသနန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သုနယေန ယုတော သော ပုဂ္ဂလော **ဝိနယံ** ပိဋကံ ဥတ္တရတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကိံ ဝိသိဋ္ဌန္တိ အာဟ **''သုနယ''**န္တိအာဒိ ။ သုဋ္ဌု စာရိတ္တဝာရိတ္တဒဠှီကရဏသိထိလကရဏဘေဒ ပညတ္တိအနုပညတ္တာဒိနယာ ဧတ္ထာတိ **သုနယော,** တံ။ သုဋ္ဌု နီယတိ ဝိနိစ္ဆယော ဧတေနာတိ **သုနယော,** ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယော, တေန။ ဝိနိစ္ဆယာဝဗောဓေန သံယုတ္တော သမန္နာဂတော။ ဒုက္ခေန ဥတ္တရီယတီတိ **ဒုတ္တရံ** ။ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလဒီပကတ္တေန သမာဓိပညာနိဗ္ဗာနသင်္ခာတဥတ္တရပ္ပတ္တိယာ ပတိဋ္ဌာဘာဝတော **ဥတ္တရံ ဥတ္တရတိ** ဩကဟေတုတ ပရိယောသာနံ ဟပုဏာတီတိ အတ္ထော။

ဣမေ ယော ဝိမတူပရမံ ပရမံ ဥတ္တရံ ဥတ္တရံ နာမ ပကရဏံ ဥတ္တရတိ, သုနယေန ယုတော သော ပုဂ္ဂလော သုနယံ ဒုတ္တရံ ဥတ္တရံ ဝိနယံ ဥတ္တရတီတိ ယောဇနာ။ စ-သဒ္ဒေန သတ္တန္တရသမုစ္စယတ္တေန ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ။ သေယ္ယထိဒံ, ဣမေ ယော သုနယံ ဒုတ္တရံ ဥတ္တရံ ဝိနယံ ဥတ္တရတိ, သုနယေန ယုတော သော ပုဂ္ဂလော ဝိမတူပရမံ ပရမံ ဥတ္တရံ ဥတ္တရံ နာမ ပကရဏံ ဥတ္တရတီတိ။ ဣမိနာ ယော ဥတ္တရံ ဇာနာတိ, သော ဝိနယံ ဇာနာတိ။ ယော ဝိနယံ ဇာနာတိ, သော ဥတ္တရံ ဇာနာတီတိ ဥတ္တရပကရဏဿ ဝိနယပိဋကဇာနနေ အစ္စန္တူပကာရိတာ ဝိဘာဝိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကေုတ္တရနယကထာဝဏ္ဏနာ

၄၂၄. **ဣတော ပရန္တိ** ဣတော သမုဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယကထာယ ပရံ။ **ပရန္တိ** ဥတ္တမံ။ **ကေုတ္တရံ နယ** န္တိ ဧကေက အင်္ဂါတိရေကတာယ ကေုတ္တရသင်္ခါတံ ဧကကဒုကာဒိနယံ။

၄၂၅-၇. **ကေ အာပတ္တိကရာ ဓမ္မာ။ပေ။ ကာ စာဒေသနကမိနီ** တိ ဧကေကပဉှာဝသေန ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ။

၄၂၈. **သမုဋ္ဌာနာနိ** တိ အာဒိကော ဝိသ္သဇ္ဇနသင်္ခါတော ဥတ္တရတအော။ တတ္ထ **သမုဋ္ဌာနာနိ။ပေ။ ဒီပိတာ** တိ ယသ္မာ တေသံ ဝသေန ပုဂ္ဂလော အာပတ္တိံ ကရောတိ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ **“အာပတ္တိကရာ”** တိ ဝုတ္တာ။

၄၂၉. **တတ္ထာ** တိ တာသု အာပတ္တီသု။ **လဟုကာ**တိ လဟုကေန ဝိနယကမ္မေန ဝိသုဇ္ဈနတော လဟုကာ။ ဂရုကေန ဝိနယကမ္မေန ဝိသုဇ္ဈနတော သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ, ကေနစိ အာကာရေန အနာပတ္တိဘာဝံ ဥပနေတုံ အသက္ကုဏေယ္ယတော ပာရာဇိကာပတ္တိ စ ဂရုကာပတ္တိ နာမ, တာ ပန လဟုကာသု ဝုတ္တာသု တဗ္ဗိပရိယာယတော ဉာတုံ သက္ကာတိ ဝိသ္သဇ္ဇနေ ဝိသုံ န ဝုတ္တာ။

၄၃၁. ဒုဋ္ဌုလ္လံ ကုစ္ဆိတဘာဝံ ပရမဇေဂုစ္ဆံ နိန္ဒနီယဘာဝံ ဥလတိ ဂစ္ဆတီတိ **ဒုဋ္ဌုလ္လံ,** ပာရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသံ။ တေနာဟ **“ဒုဝိဓာပတ္တိ အာဒိတော”** တိ။

၄၃၂. **ပဉ္စာနန္တရိယသံယုတ္တာ** တိ မာတုဃာတကပိတုဃာတကအရဟန္တဃာတကေဟိ အာပန္နာ မနုဿဝိဂ္ဂဟပာရာဇိကာပတ္တိ စ လောဟိတုပ္ပာဒကသင်္ဃဘေဒကာနံ အဘဗ္ဗတာဟေတုကာ ကာယဝစီဒွါရပ္ပဝတ္တာ အကုသလစေတနာသင်္ခါတာ ပာရာဇိကာ စ အနန္တရမေဝ အပာယုပ္ပတ္တိဟေတုတာယ ဣမေ ပဉ္စ အနန္တရသံယုတ္တာ နာမ။ တာ ပန မိစ္ဆတ္တနိယတေသု အန္တောဂဓတ္တာ **“နိယတာ”**တိ ဝုတ္တာ။

ပရိတရေ (ပရိ. ၃၂၁) ပန အညေပိ အန္တရာယိကာဒီ ဗဟူ ဧကကာ ဒဿိတာ, တေ ပန ဂန္ထဘီရုကဇနာနုဂ္ဂဟေန အာစရိယေန ဣဓ န ဒဿိတာ။ အတ္ထိကေဟိ **ပရိတရေယေဝ** (ပရိ. ၃၂၁) ဂဟေတဗ္ဗာ။ တွေ စ သတ္တပိ အာပတ္တိယော သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကန္တာ သဂ္ဂန္တရာယဉ္စေဝ မောက္ခန္တရာယဉ္စ ကရောန္တီတိ **အန္တရာယိကာ** ။ အဇာနန္တေန ဝီတိက္ကန္တာ ပန ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာပတ္တိ နေဝ သဂ္ဂန္တရာယံ, န မောက္ခန္တရာယံ ကရောတီတိ **အနန္တရာယိကာ**။ အန္တရာယိကံ အာပန္နဿပိ ဒေသနာကမိနိံ ဒေသေတွာ ဝုဋ္ဌာနကမိနိတော ဝုဋ္ဌာယ သုဒ္ဓိပတ္တဿ, သာမဏေရဘူမိယံ ဌိတဿ စ အတရိတော သဂ္ဂမဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂေတိ။

ကေကကထာဝဏ္ဏနာ။

၄၃၅. **အဒ္ဓဝိဟီနော** နာမ ဦနဝီသတိဝဿော။ **အင်္ဂဝိဟီနော** နာမ ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိဘေအော။ **ဝတ္ထုဝိပန္နော** နာမ ပဏ္ဍကော, တိရစ္ဆာနဂတော, ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော စ။ အဝသေသာ ထေယ္ယသံဝါသကာဒယော အဋ္ဌ အဘဗ္ဗဋ္ဌာနပ္ပတ္တာ ဒုက္ကဋကာရိနော နာမ, ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဒုက္ကဋေန အတ္တနော ကမ္မေန အဘဗ္ဗဋ္ဌာနပ္ပတ္တာတိ အတ္ထော။ **အပရိပုဏ္ဏော** တိ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရော။ **နော ယာစတီ**တိ ဥပသမ္ပန္နံ န ယာစတိ။ **ပဋိသိဒ္ဓါ** တိ “ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာ”တိအာဒိနာ (ပရိ. ၃၂၂) တရိတာ။

၄၃၆. **ဟဝေ**တိ ဧကံသတ္ထေ နိပါတော။ လဒ္ဓသမာပတ္တိဿ ဘိက္ခုနော ဒီပိတာ အာပတ္တိ **အတ္ထိ ဟဝေ** အတ္ထေဝ။ **နော လဒ္ဓသမာပတ္တိဿာ** တိ အလဒ္ဓသမာပတ္တိဿ ဒီပိတာ အာပတ္တိ အတ္ထေတတိ ယောဇနာ။

၄၃၇. **ဘူတဿာ** တိ အတ္တနိ သန္တဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ။ **အဘူတာရောစနာပတ္တီ** တိ စတုတ္ထပာရာဇိကာပတ္တိ။ အသမာပတ္တိလာဘိနော နိဒ္ဒိသေတိ ယောဇနာ။

၄၃၈. **“အတ္ထိ သဒ္ဒမ္မသံယုတ္တာ”** တိအာဒီသု **အတ္ထိ** -သဒ္ဒော ပစ္စတ္တေကဝစနန္တေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။

၄၃၉. **ပဒသောဓမ္မမူလာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ‘‘ဥတ္တရိဆပ္ပဉ္စဝါစာဓမ္မဒေသနာ’’တိ အာပတ္တိံ ဂဟာဏံ။

၄၄၀. **ဘောဂေ**တိ ပရိဘောဂေ။ **“သပရိက္ခာရသံယုတ္တာ”**တိ ဣဒဥ္စ နိဒဿနမတ္တံ။ ‘‘ပတ္တစီဝရာနံ နိဿဇ္ဇနေ, ကိလိဋ္ဌစီဝရာနံ အဓောဝနေ, မလဂ္ဂဟိတပတ္တဿ အပစနေ’’တိ ဝေမာဒိကာ အယုတ္တပရိဘောဂက အာပတ္တိယောပိ သကပရိက္ခာရသံယုတ္တာယေဝ။

၄၄၁. **မဉ္စပီဌာဒိ** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဘိသိအာဒီနံ ဂဟာဏံ။ **အဇ္ဈောကာသသတ္တရေပိ စာ** တိ အဇ္ဈောကာသေ အတ္ထရေ အတ္ထရာပနေ သတိ။ **အနာပုစ္ဆာဝ ဂမနေ**တိ အနာပုစ္ဆိတ္ဝာ တ ဂမနေ။ **တ**-သဒ္ဒေန အနုဒ္ဓရိတ္ဝာ တ အနုဒ္ဓရာပေတွာ တ ဂမနံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပရသန္တကသံယုတာ** တိ ပရပရိက္ခာရပဋိဗဒ္ဓာ။

၄၄၃. ‘‘သိခရဏီသီ’’တိ ယံ ဝစနံ သစ္စံ, တံ ဘဏာတော **ဂရုကံ** ဒုဋ္ဌုလ္လတစာသင်္ဃာဒိသေသော သိယာတိ ယောဇနာ။

၄၄၅. **ဂရုကာပတ္တီ** တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဟရာဇိကာပတ္တိ။ **ဘူတဿာရောစနေ** တိ ဘူတဿ ဥတ္တရိမနုဿ သဓမ္မဿ အနုပသမ္ပန္နဿ အာရောစနေ။ **သစ္စံ ဝဒတော** တိ သစ္စံ ဝစနံ ဝဒန္တဿ။ **လဟုကာ**တိ ဟာစိတ္တိယာပတ္တိ။

၄၄၇. **ဝိကောပေတု**န္တိ ဝဂ္ဂကရဏေန ဝိကောပေတုံ။ **ဟတ္ထပာသံ ဇဟေ** န္တိ အန္တောသီမာယ ဝေ ဟတ္ထပာသံ ဇဟန္တော, ဟတ္ထပာသံ ဇဟိတ္ဝာ ဧကမန္တံ နိသီဒန္တောတိ အတ္တော။ **ဖုသေ**တိ ဘူမိဂတော ဖုသေယ္ယ။

၄၄၈. ဝေဟာသကုဋိယာ ဥပရိ အာဟစ္စပာဒကံ မဉ္စံ တ ပီဌံ တ အဘိနိသီဒန္တော ဝေဟာသဂတော အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ သစေ တံ ဘူမိယံ ပညပေတွာ နိသဇ္ဇေယ္ယ, န အာပဇ္ဇေယ္ယ။ တေန ဝုတ္တံ **“န ဘူမိတော”**တိ။

၄၄၉. **ပဝိသန္တော** တိ အာရာမံ ပဝိသန္တော။ **နိက္ခမန္တိ** တတော ဝေ နိက္ခမန္တော။ **တ**န္တိ အာရာမံ။

၄၅၀. **ဝတ္တမပူရေတ္ဝာတနာ** တိ သီသတော ဆတ္တာပနယနံ, ဟဒတော ဥပာဟနာမုဉ္စနဝတ္တံ အကတွာ။ **နိက္ခမန္တိ** ဗဟိ နိက္ခမန္တော ဆတ္တုပာဟနံ ဓာရေန္တောပိ န အာပဇ္ဇတိ။

၄၅၁. **“နိက္ခမန္တော”** တိ ဣဒံ ‘‘နိက္ခမ’’န္တိ တေသ္ဿ အတ္ထပဒံ။ **ပဝိသံ န စာ**တိ ယံ အာရာမံ သန္ဓာယ ဂတော, တံ ပဝိသန္တော န အာပဇ္ဇေယ္ယ။

၄၅၃. ယာ ကာစိ ဘိက္ခုနီ အတိဂမ္ဘီရံ ဥဒကသုဒ္ဓိကံ အာဒိယန္တီ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၄၅၇. **ဝတ္တံ ပနတ္တနော** တိ ယံ အတ္တနော နေတ္တာရဝတ္တံ ဝုတ္တံ, သော တံ အသမာဒိယန္တော ဝ အာပဇ္ဇတိနာမာတိ ယောဇနာ။

၄၆၀. **ဣတရဿ** အာစရိယဿ, တထာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ စ။

၄၆၂. **ဒဒမာနော**တိ ဟရိဝတ္တကံ ဝိနာ ဒဒမာနော။

၄၆၃. **မုဒူ**တိ မုဒုပိဋ္ဌိကော။ ‘‘လမ္ဗီအာဒိနော’’တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ‘‘ဟတ္ထေန ဥပက္ကမိတွာ အသုစိံ မောစေန္တဿ, ဦရုနာ အင်္ဂဇာတံ ပေလ္လန္တဿ, အတ္တာနံ ဝမိတ္ဝာ ဝမိတ္ဝာ ရောဒန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ အာပတ္တီ’’တိ ဝေမာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **အတ္တာ** တိ ဧတ္ထ နိဿိတာတိ ဥတ္တရပဒလောပေ, ဝိဘတ္တိလောပေ စ နိရုတ္တိလက္

ခဏေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သေသာ**တိ မေထုနဓမ္မကာယသံသဂ္ဂပဟာရဒာနာဒီသု ဝုတ္တာပတ္တိ။ **ပရနိဒ္ဒိဋ္ဌာ** တိ ပရံ နိဒ္ဒိဿာ ယ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

၄၆၅. ''န , ဘိက္ခဝေ, ဩတအော န ဂဟေတဗ္ဗော''တိ ဝစနတော ဩတဒံ **န ဂဏှဟန္တော** န ပဋိဂ္ဂဏှဟန္တော ဝဇ္ဇတံ အာပဇ္ဇတိ နာမ။

၄၇၀. **အရုဏုဂ္ဂေ** တိ အရုဏုဂ္ဂမနေ။ **နအရုဏုဂ္ဂမေ** တိ အရုဏုဂ္ဂမနတော အညသ္မိံ ကာလေ။

၄၇၁. ကေရတ္တာတိက္ကမေ ဆာရတ္တာတိက္ကမေ သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဒသာဟာတိက္ကမေတိ ယောဇနာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မာသာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **ဝုတ္တမာပတ္တိ** န္တိ သဗ္ဗတ္ထ နိဿဂ္ဂိယေ ပာစိတ္တိယာပတ္တိံ။ ''အာပဇ္ဇ တိ အရုဏုဂ္ဂမေ''တိ ပဒသမ္ဗန္ဓော။

၄၇၃. ပရသန္တကံ ရုက္ခလတာဒိံ ဆေဒယ္ယာယ ဆိန္ဒန္တဿ ပာရာဇိကံ, ဆိန္ဒန္တဿ ပာစိတ္တိမတ္တံ ဟောတီ တိ အာဟ **''ဘူတကာမံ ဆိန္ဒန္တော ပာရာဇိကဥ္စ ပာစိတ္တိယဥ္စ ဖုသေ''** တိ။

၄၇၅. **ဆာဒေန္တော ပနာ** တိ ဧတ္ထ ''ကာ အာပတ္တိ''တိ သေသော။ တတ္ရ အာဟ **''အာပတ္တိံ ဆာဒေန္တော န ရော အာပဇ္ဇတီ''**တိ။

အစ္ဆိန္ဒန္တော တိ အစ္ဆိန္ဒန္တီဝရော။ **နစ္ဆာဒေန္တော** တိ တိဏေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ သာခါဘင်္ဂါဒိနာ ယေန ကေနစိ အတ္တနော ဟိရိကောပိနံ အပ္ပဋိစ္ဆာဒေန္တော။ ယထာဟ – ''တိဏေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အာဂန္တဗ္ဗံ, န တွေဝ နဂ္ဂေန အာဂန္တဗ္ဗံ။ ယော အာဂစ္ဆေယ္ယ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပာရာ. ၅၁၇)။

၄၇၆. **ကုသစီရာဒိန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တကစီရဖလကစီရာဒီနံ တိတ္တိယဓဇာနံ ဂဟဏံ။ ဓာရေန္တော ကောစိ အာပဇ္ဇ တီတိ သေသော။ တတ္ရာဟ – ''ကုသစီရာဒိနိ ဓာရေန္တော ဓာရေန္တော အာပဇ္ဇတီ''တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၂)။

၄၇၇. ယံ နိဿဋ္ဌပတ္တံ ''အယံ တေ ဘိက္ခု ပတ္တော ယာဝဘေဒနာယ ဓာရေတဗ္ဗော''တိ **ဒိန္နံ,** တံ သက္ကစ္စံ အဓာရေန္တော **စ အေသတ** ဟောတိ အာပဇ္ဇတိ အာပတ္တိံ။ သစိတ္တကာစိတ္တကဒုကဿ သညာဝိမောက္ခဒုကံ ယ ထာက္ကမံ ပရိယာယောတိ အာဟ **''သစိတ္တကဒုက''** န္တိအာဒိ။

ဒုကကထာဝဏ္ဏနာ။

၄၇၈. ယာ အာပတ္တိ နာထေ တိဋ္ဌန္တေ ဟောတိ, နော ပရိနိဗ္ဗုတေ, သာ အာပတ္တိ အတ္ထိ။ ယာ အာပတ္တိ နာ ထေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဟောတိ, န တု တိဋ္ဌန္တေ, သာပိ အတ္ထိ။ ယာ အာပတ္တိ နာထေ တိဋ္ဌန္တေပိ ဟောတိ ပရိနိဗ္ဗုတေပိ, သာ အာပတ္တိ အတ္ထီတိ ယောဇနာ။

၄၇၉. သာ ကတမာတိ အာဟ **''ရုဟိရုပ္ပာဒနာပတ္တီ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ထေရမာဝုသတဒေန, ဝဒတော ပရိနိဗ္ဗု တေ**တိ ''ယထာ ခေါ ပနာနန္ဒ, ဧတရဟိ ဘိက္ခူ အညမညံ အာဝုသောတဒေန သမုဒာစရန္တိ, န ခေါ မမစ္စယေန ဧဝံ သမု ဒာစရိတဗ္ဗံ။ပေ.။ နဝကတရေန ဘိက္ခုနာ ထေရတရော ဘိက္ခု 'ဘန္တေ'တိ ဝါ 'အာယသ္မာ'တိ ဝါ သမုဒာစရိတဗ္ဗော''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၆) ဝစနတော ထေရံ အာဝုသောတဒေန သမုဒာစရဏပစ္စယာ အာပတ္တိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ အာပဇ္ဇတိ, နော တိဋ္ဌန္တေတိ အတ္ထော။

၄၈၁. ကထံ ကာလေယေဝ အာပတ္တိ သိယာ, န ဝိကာလေ။ ကထံ ဝိကာလေယေဝ အာပတ္တိ သိယာ, ကာလေ န သိ ယာ။ ကထံ ကာလေ စေဝ ဝိကာလေ စာတိ **ဥဘယတ္ထ** သိယာတိ ပဉှော။

၄၈၂. ယထာက္ကမံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော အာဟ **''ဘုဥ္ဇတော''** တိအာဒိ။

၄၈၃. အဝသေသံ ပန သဗ္ဗံ အာပတ္တိံ ကာလဝိကာလေသု သဗ္ဗအာ အာပဇ္ဇတိ, တတ္ထ စ သံသယော နတ္ထီတိ ယောဇနာ။

၄၈၄. ''အတ္တာပတ္တိ ရတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, နော ဒိဝါ, အတ္တာပတ္တိ ဒိဝါ အာပဇ္ဇတိ, နော ရတ္တိံ, အတ္တာပတ္တိ ရတ္တိဉ္စေဝ အာပဇ္ဇတိ ဒိဝါ စာ''တိ (ပရိ. ၃၂၃) ဝုတ္တံ တိကံ ဒဿေတုမာဟ **''ရတ္တိမေဝာ''** တိအာဒိ။

၄၈၆. အတ္တာပတ္တိ ဒသဝဿော အာပဇ္ဇတိ, နော ဦနဒသဝဿော, သာ ကထံ သိယာ။ အတ္တာပတ္တိ ဦနဒသဝဿော အာပဇ္ဇတိ, နော ဒသဝဿော, သာ ကထံ ဟောတိ။ အတ္တာပတ္တိ ဒသဝဿောပိ အာပဇ္ဇတိ ဦနဒသဝဿောပီတိ **ဥဘယတ္ထာပိ** အာပတ္တိ ကထံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၄၈၇. တတ္ထ ဝိဿဇ္ဇနမာဟ **''ဥပဇ္ဈာပေတီ''** တိအာဒိ။ ''ဗာလော''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော ဟိ အတ္ထပဒံ **''အဗျတ္တော''**တိ။

၄၈၈. ဦနဒသဝဿော ဇဝံ ''အဟံ ပဏ္ဍိတော''တိ ပရိသံ ဂဏှာတိ, တထာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ ''ဒသဝဿော ဦနော''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ဒသဝဿော, ဦနဒသဝဿော စာတိ ဥဘောပေတေ ပရိသုပဋ္ဌာပနာပတ္တိတော အညံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ စ ''အာပဇ္ဇန္တေ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဂါထာဗန္ဓဝသေန န-ကာရလောပေါ။

၄၈၉. ကထံ ကာဠေ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, န ဇုဏှေ, ကထံ ဇုဏှေ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, န ကာဠသ္မိံ, ကထံ ကာဠေ စ ဇုဏှေ စာတိ **ဥဘယတ္ထာပိ** အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၄၉၀. ဝိဿဇ္ဇနမာဟ **''ဝဿ''** န္တိအာဒိ။ ''အာပဇ္ဇတေ အပ္ပဝါရေန္တော''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဇုဏှေ**တိ ပုရိမပက္ခေ။ **ကာဠေ**တိ အပရပက္ခေ။

၄၉၁. အဝိပတ္တိနာ တိ စတုဗ္ဗိဓဝိပတ္တိရဟိတတ္တာ အဝိပတ္တိနာ ဘဂဝတာ ပညတ္တံ။ **အဝသေသ**န္တိ ဝဿံ အနုပဂမနာပတ္တိယာ စ ပဝါရဏာပတ္တိယာ စ အဝသေသံ သဗ္ဗံ အာပတ္တိံ။

၄၉၂. ဝဿူပဂမနံ ကာဠေ ကပ္ပတိ, ဇုဏှေ နော ကပ္ပတိ, ပဝါရဏာ ဇုဏှေ ကပ္ပတိ, ကာဠေ နော ကပ္ပတိ, **သေသံ** အနုညာတံ သဗ္ဗံ သင်္ဃကိစ္စံ ကာဠေ စ ဇုဏှေ စာတိ **ဥဘယတ္ထာပိ** ကပ္ပတီတိ ယောဇနာ။

၄၉၃. အတ္ထာပတ္တိ ဟေမန္တေ ဟောတိ, **ဣတရဥတုဒ္ဒ္ဝယေ** ဂိမှဟာနဝဿာနသင်္ခါတေ န ဟောတိ, အတ္ထာပတ္တိ ဂိမှေဟယေဝ ဟောတိ, န **သေသေသု** ဝဿာနဟေမန္တသင်္ခါတေသု, အတ္ထာပတ္တိ ဝဿေ ဟောတိ, နော **ဣတရဒ္ဝယေ** ဟေမန္တဂိမှဟသင်္ခါတေတိ ယောဇနာ။

၄၉၄-၆. သာ တိဝိဓာပိ အာပတ္တိ ကတမာတိ အာဟ **''ဒိနေ ဟဋ္ဌိပဒက္ခာတေ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဒိနေ။ပေ။ ပုဏ္ဏမာသိယာ**တိ အပရကတ္တိကပုဏ္ဏမာသိယာ ကာဠပက္ခဟဋ္ဌိပဒဒိဝသေ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဝိကပ္ပေတ္ဝာ ဌပိတံ ပန တံ ဝဿိကသာဋိကစီဝရံ သစေ ဟေမန္တေ နိဝါသေတိ, ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

ပစ္ဆိမေ တိ ဧတ္ထ သာမိဝစနပ္ပသင်္ဂေ ဘုမ္မံ။ ပစ္ဆိမဿ ကတ္တိကဿ ယသ္မိံ ပုဏ္ဏမေ ဒိဝသေ ဝဿိကသာဋိကစီဝရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗံ, တသ္မိံ ဒိဝသေ တံ အပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာဝ ဟဋ္ဌိပဒေ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေန္တော အပစ္စုဒ္ဓရဏပစ္စယာ အာပတ္တိ ဟေမန္တေယေဝ အာပဇ္ဇတိ, **ဣတရေ** ဂိမှဟာနဝဿာနဥတုဒ္ဝယေ န အာပဇ္ဇတီတိ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၃) နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ယောဇနာ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿိကသာဋိကံ ဝဿာနံ စတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ, တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဝုတ္တဟဋ္ဌိယာ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာဝစနဿ အဝိရုဇ္ဈနတော ''တမ္ပိ သုဝုတ္တ''န္တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၃) **သမန္တပါသာဒိကာယ** ဝုတ္တတ္တာ ''ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတီ''တိ ဝစနဿ ဥဘယမ္ပိ အတ္ထော ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၄၉၇. ဂိမှာနမာသာနံ သမ္ဗန္ဓိနိ **ဂိမှိကေ** ဥတုမှိ။ မာသတော အတိရေကော အတိရေကမာသောတိ ကတွာ **အတိရေကမာသော** ကာလော သေသောတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကာလေ။ **ပရိယေသန္တော** တိ အညာတိကအပ္ပဝါရိတဋ္ဌာန တော သတုပ္ပါဒကရဏေန ဝဿိကသာဋိကံ ပရိယေသန္တော စ အတိရေကမာသော သေသောတိ ကတွာ နိဝါသေန္တော စ ဂိမှေဟ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ ''န တု ဧဝ ဣတရဉတုဒ္ဒယေ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ဂိမှေဟ ပရိယေသန္တော ပုရိမ မာသတ္တယေ အာပဇ္ဇတီတိ ကတွာ နိဝါသေန္တော အဗ္ဘမာသာဝိကေ ဂိမှာမာသတ္တယေ အာပဇ္ဇတိ။ **နိဿန္ဒေဟ** ''ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမမာသတော ပုရိမေသု သတ္တသု မာသေသူ''တိ ဝုတ္တံ, တဒယုတ္တံ ''ဂိမှာနေယေဝ အာပဇ္ဇတီ''တိ ဂိမှ ဟာပတ္တိယာ ဒဿိတတ္တာ, ''ဣတရဉတုဒ္ဒယေ''တိ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ စ။ ဧတ္ထ စ ကထာယ ပရိယေသနာပတ္တိယာ ယေဝ ဒဿနံ နိဒဿနမတ္တန္တိ ကတွာ နိဝါသနာပတ္တိယာ စ ဂိမှေဟယေဝ သမ္ဘဝေတိ သာပိ ဒဿိတာ။

၄၉၈. **ဣဓ** ပန ဣမသ္မိံ သာသနေ **ယော** ဘိက္ခု ဝဿိကသာဋိကစီဝရေ ဝိဇ္ဇမာနေ နဂ္ဂေ ကာယံ ဩဝဿာပေတိ, သော **ဟဝေ** ဇာံ့သေန **ဝဿေ** ဝဿာနဥတုမှိ အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၄၉၉. ''အတ္တာပတ္တိ သဋ္ဌော အာပဇ္ဇတိ, န ဂဏော န ပုဂ္ဂလော, အတ္တာပတ္တိ ဂဏော အာပဇ္ဇတိ, န သင ယော န ပုဂ္ဂလော, အတ္တာပတ္တိ ပုဂ္ဂလော အာပဇ္ဇတိ, န သဋ္ဌော န ဂဏော''တိ (ပရိ. ၃၂၃) ဝုတ္တတ္တိကံ ဒသ္ သေတုမာဟ **''အာပဇ္ဇတိ ဟိ သဋ္ဌောတ''** တိအာဒိ။

၅၀၀. ကထမာပဇ္ဇတီတိ အာဟ **''အဓိဋ္ဌာန''** န္တိအာဒိ။ **အဓိဋ္ဌာန** န္တိ အဓိဋ္ဌာနုပေါသထံ ကရောန္တော ဟာရိသုဒ္ ဓိဥပေါသထံ တတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣဓ အတ္တနော ယထာပတ္တမုပေါသထံ အကတွာ အပတ္တဥပေါသထကရဏံ အာပဇ္ဇိ တဗ္ဗာပတ္တိဒဿနသ္သ အဓိပ္ပေတတ္တာ, အတ္တကရဏအောသသ္သ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝက္ခမာနတ္တာ စ **န ဂဏော န စ ပုဂ္ ဂလော**တိ ဧတ္ထ အဓိဋ္ဌာနံ ကရောန္တော ပုဂ္ဂလော စ ဟာရိသုဒ္ဓိံ ကရောန္တော ဂဏော စ နာပဇ္ဇတီတိ ယထာလာဘာ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ယထာက္ကမံ ယောဇနံ ကရောမီတိ ဝိပရိယာယဝိကပ္ပော န ကာတဗ္ဗော။ ဝေမုပရိပိ ဝိပရိယာယဝိပ ကပ္ပံ ကတွာ ယထာလာဘယောဇနာဝ ကာတဗ္ဗာ။

၅၀၁. **''ဥပေါသထ''**န္တိ ဣဒံ ''သုတ္တုဒ္ဒေသမဓိဋ္ဌာန''န္တိ ပဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၅၀၂. **သုတ္တုဒ္ဒေသံ ကရောန္တော တ** တိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒေန ဟာရိသုဒ္ဓိ ဂဏှဟာတိ။ သုတ္တုဒ္ဒေသံ, ဟာရိသုဒ္ဓိ တ ဥပေါသထံ ကရောန္တော ပုဂ္ဂလော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, သုတ္တုဒ္ဒေသံ ကရောန္တော သဋ္ဌော စ နာပဇ္ဇတိ, ဟာရိသုဒ္ဓိံ ကရောန္တော ဂဏော စ န အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၅၀၃. ကထံ ပန ဂိလာနော၀ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, န အဂိလာနော, ကထံ အဂိလာနော၀ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, နော ဂိလာနော, ကထံ ဂိလာနော စ အဂိလာနော စ **ဥဘောပိ** အာပဇ္ဇန္တီတိ ယောဇနာ။

၅၀၄. ယော ပန **အကလ္လကော** ဂိလာနော အညေန ပန ဘေသဇ္ဇေန အတ္ထေ သတိ **တဒညံ** တတော အညံ ဘေသ ဇ္ဇံ ဝိညာပေတိ, **သော အာပဇ္ဇတိ** ဟာစိတ္တိယာပတ္တိန္တိ ယောဇနာ။

၅၀၅. ဘေသဇ္ဇေန အတ္ထေ အဝိဇ္ဇမာနေပိ သစေ ဘေသဇ္ဇံ ဝိညာပေတိ, အဂိလာနော၀ ဝိညတ္တိပစ္စယာ အာပတ္ တိံ **အာပဇ္ဇတိ။ သေသံ** ပန အာပတ္တိံ ဂိလာနအဂိလာနာ **ဥဘောပိ** အာပဇ္ဇန္တိ။

၅၀၆. အတ္တာပတ္တိ အန္တော၀ အာပဇ္ဇတိ, န ဗဟိဒ္ဓါ, တထာ အတ္တာပတ္တိ ဗဟိ ဧဝ အာပဇ္ဇတိ, န အန္ တော, အတ္တာပတ္တိ အန္တော, ဗဟိဒ္ဓါတိ **ဥဘယတ္ထာပိ** အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၅၀၇. ကေဝလံ အန္တောယေဝ အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၅၀၈. **မဉ္စာဒိ** န္တိ သင်္ဃိကမဉ္စာဒိံ။

၅၀၉. ''အန္တောသီမာယ ဝေ အာပတ္တိ''န္တိ ပဒန္တွေဒေါ။ ကထံ အန္တောသီမာယ ဝေ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, နေဝ ဗဟိသီမာယ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, ကထံ ဗဟိသီမာယ ဝေ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, နော အန္တောသီမာယ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, ကထံ အန္တောသီမာယ စ ဗဟိသီမာယ စာတိ **ဥဘယတ္ထာပိ** အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၅၁၀. **သဆတ္တုပဟာနော ဘိက္ခု** တိ ဆတ္တုပဟာနသဟိတော အာဂန္တုကော ဘိက္ခု။ **ပဝိသန္တော တပောဓနော** တိ အာဂန္တုကဝတ္တံ အဒဿေတွာတ သင်္ဃာရာမံ ပဝိသန္တော။

၅၁၁. ''ဥပစာရဿ အတိက္ကမေ''တိ ပဒန္တွေဒေါ။

၅၁၂. **သေသံ** သဗ္ဗံ အာပတ္တိံ အန္တောသီမာယ စ ဗဟိသီမာယ စ အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ ဇွေ စ ကိဉ္စာပိ ဝ သွန္တွေအာပတ္တိံ ဗဟိသီမာဂတော အာပဇ္ဇတိ, ဘိက္ခုနီအာရာမပဝေသနာပတ္တိံ အန္တောသီမာယ အာပဇ္ဇတိ, တဒု ဘယံ ပန အာဂန္တုကဂမိကဝတ္တဘေဒအာပတ္တိဟိ ဧကေပရိစ္ဆေဒန္တိ ဥပလက္ခဏတော ဧတေနေဝ ဝိညာယတီတိ ဝိသုံ န ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တိကကထာဝဏ္ဏနာ။

၅၁၅. **ဝစီဒွတရိကမာပတ္တိ** န္တိ မုသာတဒပေသုညဟရဏာဒိဝသေန ဝစီဒွတရေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိံ။ **ပရတစာယ သုဇ္ဈတီ**တိ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဧကတစိကာယ တိဏဝတ္ထာရကကမ္မတစာယ သုဇ္ဈတိ။

၅၁၆. ဝဇ္ဇမေဝ **ဝဇ္ဇတာ,** တံ, ဟာစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော။

၅၁၈-၉. **တံ ဒေသေတွတ ဝိသုဇ္ဈန္တော** တိ တံ ဒေသေတွတ ဝိသုဒ္ဓေ ဟောန္တော။ **ယာဝတတိယကံ ပနာ**တိ ယာဝတတိယေန သမနုဘာသနကမ္မေန အာပန္နံ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိံ ပန။ **ပရိတသာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မာနတ္တမူလာယပဋိကဿနအဗ္ဘာနာနိ ဂဟိတာနိ။

၅၂၂. **ကာယဒွတရိကမာပတ္တိ** န္တိ ကာယဒွတရေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ပဟာရဒာနာဒိအာပတ္တိံ။

၅၂၃. **ကာယေနေဝ ဝိသုဇ္ဈတီ** တိ တိဏဝတ္ထာရကံ ဂန္တွာ ကာယသာမဂ္ဂိံ ဒေန္တော ဝိသုဇ္ဈတိ။

၅၂၆. ယော သုတ္တော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, သော ကထံ ပဋိဗုဒ္ဓေါ ဝိသုဇ္ဈတိ။ ယော ပဋိဗုဒ္ဓေါဝ အာပန္နော, သော ကထံ သုတ္တော သုဇ္ဈတီတိ ယောဇနာ။

၅၂၈. **သကရသေယျကာဒိ** န္တိ မာတုကမေန သဟသေယျာဒိအာပတ္တိံ။

၅၂၉. **ဇဂ္ဂန္တော** တိ ဇာဂရန္တော နိဒ္ဒံ ဝိနောဒေန္တော။

၅၃၁. **ပဋိဗုဒ္ဓေါ**တိ အနိဒ္ဒာယန္တော။

၅၃၂. **အစိတ္တော** တိ ''သိက္ခာပဒံ ဝီတိက္ကမိဿာမီ''တိ စိတ္တာ ဘာဝေန အစိတ္တော။

၅၃၅. **သစိတ္တကာပတ္တိ** န္တိ ဝိကာလဘောဇနာဒိအာပတ္တိံ။ တိဏဝတ္ထာရေ **သယန္တော** နိဒ္ဒာယန္တော တိဏဝတ္ထာရကကမ္မေ ကရိယမာနေ ''ဣမိနာဟံ ကမ္မေန အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာမီ''တိ စိတ္တရဟိတော ဝုဋ္ဌဟန္တော အစိတ္တကော ဝိသုဇ္ဈတိ။

၅၃၆. **ပစ္ဆိမံ တု ပဒဒွယ** န္တိ –

''အာပဇ္ဇိတွတ အစိတ္တော၀, အစိတ္တော၀ ဝိသုဇ္ဈတိ။

အာပဇ္ဇိတ္ဝာ သစိတ္တော၀၊ သစိတ္တော၀ ဝိသုဇ္ဈတီ''တိ။ –

ပဒဒွယံ ။ **အမိဿေတွတ** တိ အစိတ္တသစိတ္တပဒေဟိ ဧ၀မေ၀ မိဿံ အကတွာ။ **ဇွော** တိ ပုရိမပဒဒွ၀ယေ။ **ဝုတ္တာနုသာရေနာ**တိ ဝုတ္တနယာနုသာရေန။

၅၃၉. **ကမ္မတောတ**ိ သမနုဘာသနကမ္မတော။

၅၄၀. **အာပဇ္ဇိတွတ အကမ္မတော** တိ သမနုဘာသနကမ္မံ ဝိနာ၀ အာပဇ္ဇိတွတ။

၅၄၁. သမနုဘာသနေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိံ **သမနုဘာသန**မာဟ ကာရဏူပစာရေန။

၅၄၂. **အဝသေသဉ္စ** မုသာဝါဒပါစိတ္တိယာဒိကံ။

၅၄၃. **ဝိသုဇ္ဈတိ အသမ္မုခါ** တိ သင်္ဃဿ အသမ္မုခါ ဝိသုဇ္ဈတိ။ ဣဒဉ္စ သမ္မုခါဝိနယေန စေ၀ ပဋိညာတကရဏေန စ သမေန္တံ အာပတ္တာဓိကရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာယ သဗ္ဗာဝေပိ သင်္ဃဿ အသမ္မုခတာယ အာပဇ္ဇတိ တ ဝိသုဇ္ဈတိ တတိ ''အသမ္မုခါ''တိ ဝုတ္တံ။

၅၅၁. ''အစိတ္တကစတုက္ကံ အဇာနန္တစတုက္က''န္တိ ကုသလတ္တိကဖဿပဉ္စကာဒိတေဟာရော ဝိယ အာဒိပဒ ဝသေန ဝုတ္တော။

၅၅၂-၃. အတ္ထာပတ္တိ အာဂန္တုကော အာပဇ္ဇတိ, န **စေတရော** အာဝါသိကော အာပဇ္ဇတိ, အတ္ထာပတ္တိ အာဝါသိကော၀ အာပဇ္ဇတိ, န **စေတရော** အာဂန္တုကော အာပဇ္ဇတိ, အတ္ထာပတ္တိ အာဂန္တုကော စ အာဝါသိကော စ တေ ဥဘောပိ အာပဇ္ဇန္တိ, ဥဘော သေသံ န အာပဇ္ဇန္တိ အတ္ထီတိ ယောဇနာ။

၅၅၅. **ဣတရော**တိ အာဝါသိကော။ **အာဝါသဝတ္တ** န္တိ အာဝါသိကေန အာဂန္တုကဿ ကာတဗ္ဗဝတ္တံ။ **အာဝါသီ**တိ အာဝါသိကော။

၅၅၆. **န စေတာဂန္တုကော** တိ တံ အာဝါသိကဝတ္တံ အကရောန္တော အာဂန္တုကော န စေ၀ အာပဇ္ဇတိ ။ **သေသံ** ကာယဝစီဒွါရိကံ အာပတ္တိံ။ **ဥဘောပိ** အာဂန္တုကအာဝါသိကာ။ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ **အသာဓာရဏံ အာပတ္တိံ** န အာပဇ္ဇန္တိ။

၅၅၇. **ဝတ္ထုနာနတ္တတာ** တိ ဝီတိက္ကမနာနတ္တတာ။ **အာပတ္တိနာနတ္တတာ** တိ ပာရာဇိကာဒီနံ သတ္တန္နံ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ အညမညနာနတ္တတာ။

၅၆၃. **''ပာရာဇိကာနံ။ပေ။ နာနဘာဝေ''**တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ သင်္ဃာဒိသေသာနံ အနိယတာဒီဟိ ဝတ္ထုနာနတာယ စေ၀ အာပတ္တိနာနတာယ စ လဗ္ဘမာနတ္တာ။

၅၆၅. **အယမေ၀ ဝိနိစ္ဆယော** တိ န ကေဝလံ ပာရာဇိကာပတ္တီသုယေ၀ သာဓာရဏာပတ္တိယော ကေတော စ ဝိသုဉ္စ အာပဇ္ဇန္တာနံ ယထာဝုတ္တဝိနိစ္ဆယော, အထ ခော အဝသေသသာဓာရဏာပတ္တိယောပိ ဝုတ္တနယေန အာပဇ္ဇတိ, အယမေ၀ ဝိနိစ္ဆယော ယောဇေတဗ္ဗော။

၅၇၇. **အာဒိယန္တော** ဂဏှန္တော။ **ပယောဇေန္တော**တိ ဂဏှာပေန္တော။

၅၇၉. **ဥဒ္ဒိနကံ ဟဒံ။ပေ။ လပဟံ ဖုသေ**တိ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုက္ကဋဉ္စ သန္ဓာယာဟ။

၅၈၀. ဧတေနေဝ ဥပာယေန, သေသကမ္မိ ပဒတ္တယ န္တိ ယော အယံ ပဌမဝိနိစ္ဆယေ ဝုတ္တနယော, ဧတေနေဝ နယေန ဉီနပာဒံ အာဒိယန္တော လဟုကာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, ပာဒံ တ အတိရေကပာဒံ တ ဂဟဏတ္ထံ အာဏာပေန္တော ဂရုံ ပာရာဇိကာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, ပာဒံ တ အတိရေကပာဒံ တ ဂဏှန္တော စ ဂဟဏတ္ထာယ အာဏာပေန္တော စ ဂရုကေ ပာရာဇိကာပတ္တိယံယေဝ တိဋ္ဌတိ, ဉီနပာဒံ ဂဏှန္တော စ ဂဟဏတ္ထာယ အာဏာပေန္တော စ လဟုကေ ထုလ္လစ္စယေ, ဒုက္ကဋေ တ တိဋ္ဌတီတိ ဧဝံ သေသကမ္မိ ဣမံ ပဒတ္တယံ။ **အတ္ထသမ္ဘဝတောယေတ** တိ ယထာဝုတ္တဿ အတ္ထဿ သမ္ဘဝဝသေနေဝ။

၅၈၁-၂. ကထံ ကာလေယေဝ အာပတ္တိ သိယာ, နော ဝိကာလေ, ဝိကာလေယေဝ အာပတ္တိ သိယာ, န စ ကာလေ, အတ္တာပတ္တိ ကာလေ စ ပကာသိတာ ဝိကာလေ စ, အတ္တာပတ္တိ နေဝ ကာလေ စ ပကာသိတာ နေဝ ဝိကာလေ စာတိ ယောဇနာ။

၅၈၆-၇. ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကိံ ကာလေ ကပ္ပတိ ဝိကာလေ တု နော ကပ္ပတိ, ဝိကာလေ ဂဟိတံ ကိံ ဝိကာလေ ကပ္ပတိ, နော ကာလေ ကပ္ပတိ, ကာလေ စ ဝိကာလေ စ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကိံ နာမ ကာလေ စ ဝိကာလေ စ ကပ္ပတိ, ကာလေ စ ဝိကာလေ စ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကိံ နာမ ကာလေ စ ဝိကာလေ စ န ကပ္ပတိ, ဝဒ ဘဒ္ဒမုခာတိ ယောဇနာ။

၅၈၉. ဝိကာလေယေဝ ကပ္ပတိ, အပရဇ္ဇု ကာလေပိ န ကပ္ပတီတိ ယောဇနာ။

၅၉၂. ကုလဒူသနကမ္မာဒိ န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဘူတာရောစနရူပိယသံဝေဟာရဝိညတ္တိကုဟနာဒီနံ သင်္ဂဟော။

၅၉၃-၄. ကတမာ အာပတ္တိ ပစ္စန္တိမေသု ဒေသေသု အာပဇ္ဇတိ, န မဇ္ဈိမေ, ကတမာ အာပတ္တိ မဇ္ဈိမေ ပန ဒေသသ္မိံ အာပဇ္ဇတိ, န စ ပစ္စန္တိမေသု, ကတမာ အာပတ္တိ ပစ္စန္တိမေသု စေဝ ဒေသေသု အာပဇ္ဇတိ မဇ္ဈိမေ စ, ကတမာ အာပတ္တိ ပစ္စန္တိမေသု စေဝ ဒေသေသု န အာပဇ္ဇတိ န မဇ္ဈိမေ စာတိ ယောဇနာ။

၅၉၆. ''သော ဂုဏင်္ဂုဏုပာဟန''န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **သော** ဘိက္ခုုတိ အတ္ထော။

၅၉၉. ဧဝံ ''အာပဇ္ဇတိ, နာပဇ္ဇတီ''တိ ပဒဝသေန ပစ္စန္တိမစတုက္ကံ ဒဿေတွာ ''နေဝ ကပ္ပတိ, န ကပ္ပတီ''တိ ပဒဝသေန ဒဿေတုမာဟ **''ပစ္စန္တိမေသူ''** တိအာဒိ။

၆၀၁. ဝုတ္တ န္တိ ''ဂဏေန ပဉ္စဝဂ္ဂေနာ''တိအာဒိကထာယ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ။

၆၀၃. ဧဝံ ဝတ္တုံ န္တိ ''န ကပ္ပတီ''တိ ဝတ္တုံ။ **ပဉ္စလောဏာဒိက** န္တိ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, လောဏာနီ''တိ အာဒိ။

၆၀၈. အနုညာတဋ္ဌာနဿ **အန္တော** နော အာပဇ္ဇတိ, တံ အတိက္ကမန္တော ဗဟိယေဝ စ အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

၆၁၂. သေက္ခပညတ္တီ တိ သေခိယပညတ္တိ။

၆၁၃. အဂဏာတိ အဒုတိယာ။ တ္တေ ဟိ ကောပိ ဂဏော နာမ။

၆၁၄. ဥဘယတ္ထပိ အသာဓာရဏမာပတ္တိ န္တိ ဘိက္ခုနီနံ နိယတာပညတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၆၁၆. ဂိလာနော စ နာပဇ္ဇတိ, အဂိလာနော စ နာပဇ္ဇတီတိ ဧဝံ ဥဘောပိ နာပဇ္ဇန္တီတိ ယောဇနာ။ တိကာဒီသု ဒဿိတာနံ ပဒာနံ စတုက္ကာဒိဒဿနဝသေန ပုနပ္ပုနံ ဂဟဏံ။

၆၁၈. ''အာပဇ္ဇတိ အဂိလာနောတ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။

စတုက္ကကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၂၀. ‘‘ဂရုထုလ္လစ္စယ’’န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ **‘‘ဂရု’’**န္တိ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။

၆၂၁. ပဉ္စ ကထိနာနိသံသာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာယေဝ။

၆၂၆. **အဂ္ဂိသတ္ထနခက္ကန္တ**န္တိ အဂ္ဂိသတ္ထနခေဟိ အက္ကန္တံ ဖုဋ္ဌံ, ပဟဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။ **အဗီဇ**န္တိ နောဗီဇံ။ **ဥဗ္ဗဋ္ဋဗီဇက**န္တိ နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇကံ။

၆၂၈. **ပတရဏာပီ**တိ ပဋိက္ခေပပတရဏာပိ။ **သြဒနာဒီဟီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သတ္တုကုမ္မာသမစ္ဆမံသာနံ ဂဟဏံ။ **ကာယာဒိဂဟဏေနာ**တိ ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ ဂဟဏေန။ ‘‘အတုကာမာဘိဟာရော စ, ဟတ္ထပာသေရဏက္ခမ’’န္တိ က္ကမေဟိ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သဒ္ဓိံ တေသံ ဒွိန္နမေကံ ဂဟေတွာ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဉ္စေဝ ဟောန္တိ။

၆၂၉-၃၀. **ဝိနယညုကသ္မိ**န္တိ ဝိနယဓရေ ပုဂ္ဂလေ။ **သကဉ္စ သီလ**န္တိ အတ္တနော ဟတိမောက္ခသံဝရသီလဉ္စ။ **သုရက္ခိတံ ဟောတီ**တိ အာပတ္တာနာပတ္တိကပ္ပိယာကပ္ပိယာနံ ဝိဇာနန္တတာယ အသေဝိတဗ္ဗံ ပဟာယ သေဝိတဗ္ဗံယေဝ သေဝနဝသေန သုဋ္ဌု ရက္ခိတံ ဟောတိ။ **ကုက္ကုစ္စမညဿ နိရာကရောတီ**တိ အညဿ သဗ္ရဟ္မစာရိနော ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝိသယေ ဥပ္ပန္နံ ကုက္ကုစ္စံ နိတရေတိ။ **ဝိသာရဒေ ဘာသတိ သင်္ဃမဇ္ဈေ**တိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယာနံ ဝိနိစ္ဆယက ထာယ ဥပ္ပန္နာယ နိရာသင်္ကော နိဗ္ဘယော တေဟရတိ။ **ဝေရိဘိက္ခူ**တိ အတ္တပစ္စတ္ထိကေ ပုဂ္ဂလေ။ **ဓမ္မဿ စေဝ ဋ္ဌိတိယာ ပဝတ္တော**တိ ‘‘ဝိနယော နာမ သာသနဿ အာယု, ဝိနယေ ဋ္ဌိတေ သာသနံ ဋ္ဌိတံ ဟောတီ’’တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ; ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ; ခု. ပာ. အဋ္ဌ. ၅.မင်္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာ; ထေရဂါ. အဋ္ဌ. ၁.၂၅၁) ဝစနတော သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ ပဋိပန္နော ဟောတိ။ **တသ္မာ** ကာရဏာ။ **တတ္ထ** ဝိနယညုဘာဝေ။ **ဓီရော** ပညတ ဘိက္ခု။

ပဉ္စကကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၃၁-၂. **ဆဋ္ဌာဘိညေနာ**တိ ဆ အဘိညာ တေဿာတိ ဆဋ္ဌာဘိညော, တေန။ အတိက္ကန္တပမာဏံ မဉ္စပီဌံ, အတိက္ကန္တပမာဏံ နိသီဒနဉ္စ တထာ အတိက္ကန္တပမာဏံ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိဝဿိကသာဋိကစီဝရဉ္စ သုဂတဿ စီဝရေ ပမာဏိကစီဝရန္တိ ဆ။

၆၃၃-၄. အညာဏဉ္စ ကုက္ကုစ္စဉ္စ **အညာဏကုက္ကုစ္စာ,** တေဟိ, အညာဏတာယ စေဝ ကုက္ကုစ္စပကတတာယ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝိပရီတာယ သညာယ** ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညာယ, အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညာယ။

တတ္ထ ကထံ အလဇ္ဇိတာယ အာပဇ္ဇတိ? အကပ္ပိယဘာဝံ ဇာနန္တောယေဝ မဒ္ဒိတွာ ဝီတိက္ကမံ ကရောတိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ)။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

‘‘သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။
အာပတ္တိံ ပရိဂူဟတိ။
အဂတိဂမနဉ္စ ဂစ္ဆတိ။
ဧဒိသော ဝုစ္စတိ အလဇ္ဇီ ပုဂ္ဂလော’’တိ။ (ပရိ. ၃၅၉)။

ကထံ အညာဏတာယ အာပဇ္ဇတိ? အညာဏပုဂ္ဂလော မန္ဒော မောမူဟော ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ အဇာနန္တော အကတ္တဗ္ဗံ ကရောတိ, ကတ္တဗ္ဗံ ဝိရာဓေတိ။ ဧဝံ အညာဏတာယ အာပဇ္ဇတိ။

ကထံ ကုက္ကုစ္စပကတတာယ အာပဇ္ဇတိ? ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ နိဿာယ ကုက္ကုစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ဝိနယဓရံ ပုစ္ဆိတွာ ကပ္ပိယံ စေ, ကတ္တဗ္ဗံ သိယာ, အကပ္ပိယံ စေ, န ကတ္တဗ္ဗံ, အယံ ပန ‘‘ဝဋ္ဋတီ’’တိ မဒ္ဒိတွာ ဝီတိက္ကမတိယေဝ။ ဧဝံ ကုက္ကုစ္စပကတတာယ အာပဇ္ဇတိ။

ကထံ ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညာယ အာပဇ္ဇတိ? သူကရမံသံ ''အစ္ဆမံသ''န္တိ ခါဒတိ, ကာလေ ဝိကာလသညာယ ဘုဉ္ဇတိ။ ဧဝံ ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညာယ အာပဇ္ဇတိ။

ကထံ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညာယ အာပဇ္ဇတိ? အစ္ဆမံသံ ''သူကရမံသ''န္တိ ခါဒတိ, ဝိကာလေ ကာလသညာယ ဘုဉ္ဇတိ။ ဧဝံ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညာယ အာပဇ္ဇတိ။

ကထံ သတိသမ္မောသာယ အာပဇ္ဇတိ? သဟသေယ္ယစီဝရဝိပ္ပဝါသာဒီနိ သတိသမ္မောသာယ အာပဇ္ဇတိ။

၆၃၅-၈. ''ဘိက္ခုနာ ဥပဋ္ဌပေတဗ္ဗော''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဓမ္မစက္ခုနာ**တိ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလသင်္ခါတော ပဋိပတ္တိဓမ္မော စက္ခု ဧတဿာတိ ဓမ္မစက္ခု, တေန ဆဟိ အင်္ဂေဟိ ယုတ္တေန ဓမ္မစက္ခုနာ ပန ဘိက္ခုနာ ဥပသမ္ပာဒနာ ကာတဗ္ဗာ, နိဿယော စေဝ ဒါတဗ္ဗော, သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဂရုံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, လဟုံ အာပတ္တိံ ဇာနာတီတိ ယောဇနာ။ **အဿ** ဘိက္ခုနော ဥဘယာနိ ဟတိမောက္ခာနိ ဝိတ္ထာရာ သွာဂတာနိ ဘဝန္တိ, အတ္ထတော သုဝိဘတ္တာနိ ဘဝန္တိ, သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော သုဝိနိစ္ဆိတာနိ ဘဝန္တိ, ဒသဝဿော ဝါ ဟောတိ, အတိရေကဒသဝဿော ဝါတိ ယောဇနာ။

ဆက္ကကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၃၉. **သတ္တ သာမီစိယော ဝုတ္တာ** တိ ''သော စ ဘိက္ခု အနုဗ္ဗန္တိတော, တေ စ ဘိက္ခူ ကရယ္ယဟာ, အယံ တတ္ထ သာမီစိ, ယုဉ္ဇန္တာယသ္မန္တော သကံ, မာ ဝေ သကံ ဝိနဿာတိ အယံ တတ္ထ သာမီစိ, အယံ တေ ဘိက္ခု ပတ္တော ယာဝ ဘေဒနာယ ဓာရေတဗ္ဗောတိ, အယံ တတ္ထ သာမီစိ, တတော နီဟရိတ္ဝာ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သံဝိဘဇိတဗ္ဗံ, အယံ တတ္ထ သာမီစိ, အညာတဗ္ဗံ ပရိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ပရိပဉ္ဟိတဗ္ဗံ, အယံ တတ္ထ သာမီစိ, ယဿ ဘဝိဿတိ, သော ဟရိဿတီတိ, အယံ တတ္ထ သာမီစီ''တိ ဆ သာမီစိယော ဘိက္ခုဟတိမောက္ခေ ဝုတ္တာ, ''သာ စ ဘိက္ခုနီ အနုဗ္ဗန္တိတာ, တာ စ ဘိက္ခုနိယော ကရယ္ယဟာ, အယံ တတ္ထ သာမီစီ''တိ ဘိက္ခုနိဟတိမောက္ခေ ဝုတ္တာယ သဒ္ဓိံ သတ္တ သာမီစိယော ဝုတ္တာ။ **သတ္တေဝ သမထာပိ စာ** တိ သမ္မုခါဝိနယာဒိသမထာပိ သတ္တေဝ ဝုတ္တာ။ **ပညတ္တာပတ္တိယော သတ္တာ** တိ ဟာရာဇိကာဒယော ပညတ္တာပတ္တိယော သတ္တ ဝုတ္တာ။ **သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂဒဿိနာ** တိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂာဒယော သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယာထာဝတော ပဿန္တေန ဘဂဝတာ။

သတ္တကကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၄၀-၁. ဣဓ ကုလဒူသကော ဘိက္ခု အာဇီဝဿေဝ ကာရဏာ ပုပ္ဖေန, ဖလေန, စုဏ္ဏေန, မတ္တိကာယ, ဒန္တကဋ္ဌေဟိ, ဝေဠုယာ, ဝေဇ္ဇိကာယ, ဇင်္ဃပေသနိကေနာတိ ဣမေဟိ အဋ္ဌဟိ အာကာရေဟိ ကုလာနိ ဒူသေတီတိ ယောဇနာ။ **''ပုပ္ဖေနာ''** တိအာဒိနာ ပုပ္ဖာဒိနာ အနမေဝ ဥပလက္ခဏတော ဒဿေတိ။ **ပုပ္ဖေနာ** တိ ပုပ္ဖအနေနာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ပုပ္ဖအနာဒယော ကုလဒူသနေ ဝုတ္တာ။

၆၄၂-၅. ''အဋ္ဌာနတိရိတ္တာပိ, အတိရိတ္တာပိ အဋ္ဌာ''တိဒ္ဝီသု အဋ္ဌကေသု အဋ္ဌ အနတိရိတ္တေ တာဝ ဒဿေတုမာဟ **''အကပ္ပိယကတဥ္စေဝ''** တိအာဒိ ။ ဂိလာနာနတိရိတ္တကန္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဣမေ အဋ္ဌေဝ အနတိရိတ္တကာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ယောဇနာ။ **အကပ္ပိယကတာဒယော** ပတရဏသိက္ခာပဒကထာဝဏ္ဏနာယ ဝုတ္တာ။

၆၄၆. **ဉာတဉတ္တိသူ** တိ ဉာတဒုက္ကဋ်, ဉတ္တိဒုက္ကဋေသု။ **ပဋိသာဝနေ**တိ ပဋိဿဝေ။ အဋ္ဌဒုက္ကဋာနံ ဝိနိစ္ဆယော ဒုတိယဟာရာဇိကကထာဝဏ္ဏနာယ ဝုတ္တော။

၆၄၈-၉. **ဗောဓိဘိက္ခူပသမ္ပဒာ** တိ ယသကုလပုတ္တာဒီနံ ''ဧဟိ ဘိက္ခူ''တိ ဝစနေန ဘဂဝတာ ဒိန္နဉပသမ္ပဒာ။ **သရဏဂမနေန စာ**တိ ပဉ္စမဗောဓိယံ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ အနုညာတဉပသမ္ပဒာ။ **ပဉ္ဟာဗျာကရဏောတဒာ** တိ သောပာကဿ ပဉ္ဟာဗျာကရဏောပသမ္ပဒာ, မဟာကဿပတ္ထေရဿ ဒိန္နဩဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏောပသမ္ပဒာ စ။ **ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟော**တိ မဟာပဇာပတိယာ ဂောတမိယာ အနုညာတဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏောပသမ္ပဒာ။

ဥတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေနာ တိ ဣအနိ ဘိက္ခုဥပသမ္ပဒါ။ **အဋ္ဌတစိကာ** တိ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ဥတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန, ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ဥတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေနာတိ အဋ္ဌဟိ ကမ္မတစာဟိ ဘိက္ခုနီနံ ဥပသမ္ပဒါ အဋ္ဌတစိကာ နာမ။ **ဒူတေန ဘိက္ခုနီနန္တိ** အဗ္ဘကာသိယာ ဂဏိကာယ အနုညာတာ ဘိက္ခုနီနံ ဒူတေန ဥပသမ္ပဒါ။

၆၅၀. သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိနာ တိ သုဋ္ဌု သတသနကိလေသာနံ ပဟာနေန ပရိသုဒ္ဓာ သမန္တစက္ခုသင္ခါတာ ဒိဋ္ဌိ ဧတဿာတိ သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ, တေန သမန္တစက္ခုနာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။

၆၅၁. ဟပိစ္ဆာ နာမ အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနိစ္ဆာ။

၆၅၂-၃. န စ မဇ္ဇဟေ သိယာ တိ မဇ္ဇဟေ န သိယာ မဇ္ဇံ ပိဝန္တော န ဘဝေယျ, မဇ္ဇံ န ပိဝေယျာတိ အတ္ထော။ **အဗ္ရဟ္မစရိယာ** တိ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃.၇၁) အသေဋ္ဌစရိယတော မေထုနာ ဝိရမေယျ။ **ရတ္တိံ န ဘုဉ္ဇေယျ ဝိကာလဘောဇနန္တိ** ဥပေါသထံ ဥပဝုတ္ထော ရတ္တိဘောဇနဉ္စ ဒိဝါဝိကာလဘောဇနဉ္စ န ဘုဉ္ဇေယျ။ **န စ ဂန္ဓမာစရေတိ** ဂန္ဓဉ္စ န ဝိလိမ္ပေယျ။ **မဉ္စေ ဆမာယံ ဝ သယေထ သန္ထတေ** တိ ကပ္ပိယမဉ္စေ တ သုဓာဒိပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ တ တိဏပဏ္ဏပလာလာဒီနိ သန္ထရိတ္ဝာ ကတေ သန္ထတေ တ သယေထာတိ အတ္ထော။ **ဧတဉ္ဟိ အဋ္ဌင်္ဂိကမာဟုပေါသထန္တိ** ဧတံ ဟဏာတိပါတာဒီနိ အသမာစရန္တေန ဥပဝုတ္ထံ ဥပေါသထံ အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ "အဋ္ဌင်္ဂိက"န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဒုက္ခန္တဂုနာ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ ဂတေန ပတ္တေန ဗုဒ္ဓေန ပကာသိတန္တိ ယောဇနာ။

၆၅၄. ဘိက္ခုနောဝါဒကဘိက္ခုနော အဋ္ဌင်္ဂါနိ ဘိက္ခုနောဝါဒကထာဝဏ္ဏနာယ ဒဿိတာနေဝ။

အဋ္ဌကကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၅၅. ဘောဇနာနိ ပဏီတာနိ နဝ ဝုတ္တာနီ တိ ပဏီတာနိ ဟိ ဘောဇနသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တာနိ။ ဒသသု အကပ္ပိယမံသေသု မနုဿမံသဝဇ္ဇိတာနိ **နဝ မံသာနိ** ခာဒန္တဿ ဒုက္ကဋံ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ယောဇနာ။

၆၅၆. ဟတိမောက္ခ။ပေ။ ပရိဒီပိတာ တိ ဘိက္ခုနံ ပဉ္စဒ္ဓေသာ, ဘိက္ခုနီနံ အနိယတုဒ္ဓေသေဟိ ဝိနာ စတ္တာရောတိ ဥဒ္ဒေသာ နဝ ဒီပိတာ။ **ဥပေါသထာ နဝေတ**တိ ဒိဝသဝသေန တယော, ကာရကဝသေန တယော, ကရဏဝသေန တယောတိ နဝ ဥပေါသထာ။ **ဗွ္တော** တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **သင္ဃော နဝဟိ ဘိဇ္ဇတီ** တိ နဝဟိ ပုဂ္ဂလေဟိ သင္ဃော ဘိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ –

> "ဧကတော , ဥပါလိ, စတ္တာရော ဟောန္တိ, ဧကတော စတ္တာရော, နဝမော အနုဿာဝေတိ, သလာကံ ကဟေတိ 'အယံ ဓမ္မော, အယံ ဝိနယော, ဣဒံ သတ္ထုသာသနံ, ဣမံ ဂဏှထ, ဣမံ ရောစေထာ'တိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, ဥပါလိ, သင်္ဃရာဇိ စေဝ ဟောတိ သင်္ဃဘေဒော စ။ နဝန္နံ ဝါ, ဥပါလိ, အတိရေကနဝန္နံ ဝါ သင်္ဃရာဇိ စေဝ ဟောတိ သင်္ဃဘေဒော စာ"တိ (စူဠဝ. ၃၅၁)။

နဝကကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၅၇. ဒသ အက္ကောသဝတ္ထူနိ ဝက္ခတိ။ ဒသ သိက္ခာပဒာနိ ဟာကဋာနေဝ။ မနုဿမံသာဒီနိ ဒသ အကပ္ပိယမံသာနိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနေဝ။ **သုက္ကာနိ ဝေ ဒသာ** တိ နီလာဒီနိ ဒသ သုက္ကာနိ။

၆၅၈. ရညော အန္တေပုရပ္ပဝေသနေ ဒသ အာဒီနဝါ ဧဝံ ဟင်္ဒိဟဒ္ဓေန ဝေဒိတဗ္ဗာ –

> "ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, အာဒီနဝါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။ ကတမေ ဒသ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ မဟေသိယာ သဒ္ဓိံ နိသိန္နော ဟောတိ, တတ္ထ ဘိက္ခု ပဝိသတိ, မဟေသီ ဝါ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ သိတံ ပါတုကရောတိ, ဘိက္ခု ဝါ မဟေသိံ ဒိသွာ သိတံ ပါတုကရောတိ, တတ္ထ ရညော ဧဝံ ဟောတိ 'အဒ္ဓာ ဣမေသံ ကတံ ဝါ ကရိဿ န္တိ ဝါ'တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ ဗဟုကိစ္စော ဗဟုကရဏီယော အညတရံ ဣတ္ထိံ ဂန္တွာ န သရတိ, သာ တေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတိ, တတ္ထ ရညော ဧဝံ ဟောတိ ‘န ခေါ ဣဓ အညော ကောစိ ပဝိသတိ အညတြ ပဗ္ဗဇိတေန, သိယာ နု ခေါ ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော အန္တေပုရေ အညတရံ ရတနံ နဿတိ, တတ္ထ ရညော ဧဝံ ဟောတိ ‘န ခေါ ဣဓ အညော ကောစိ ပဝိသတိ အညတြ ပဗ္ဗဇိတေန, သိယာ နု ခေါ ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, တတိယော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော အန္တေပုရေ အဗ္ဘန္တရာ ဂုယှမန္တာ ဗဟိဒ္ဓာ သမ္ဘေဒံ ဂစ္ဆန္တိ, တတ္ထ ရညော ဧဝံ ဟောတိ ‘န ခေါ ဣဓ အညော ကောစိ ပဝိသတိ အညတြ ပဗ္ဗဇိတေန, သိယာ နု ခေါ ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, စတုတ္ထော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော အန္တေပုရေ ပိတာ ဝါ ပုတ္တံ ပတ္ထေတိ, ပုတ္တော ဝါ ပိတရံ ပတ္ထေတိ, တေသံ ဧဝံ ဟောတိ ‘န ခေါ ဣဓ အညော ကောစိ ပဝိသတိ အညတြ ပဗ္ဗဇိတေန, သိယာ နု ခေါ ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ နီစဋ္ဌာနိယံ ဥစ္စေ ဌာနေ ဌပေတိ, ယေသံ တံ အမနာပံ, တေသံ ဧဝံ ဟောတိ ‘ရာဇာ ခေါ ပဗ္ဗဇိတေန သံသဋ္ဌော, သိယာ နု ခေါ ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဆဋ္ဌော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ ဥစ္စဋ္ဌာနိယံ နီစေ ဌာနေ ဌပေတိ, ယေသံ တံ အမနာပံ, တေသံ ဧဝံ ဟောတိ ‘ရာဇာ ခေါ ပဗ္ဗဇိတေန သံသဋ္ဌော, သိယာ နု ခေါ ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ အကာလေ သေနံ ဥယျောဇေတိ, ယေသံ တံ အမနာပံ, တေသံ ဧဝံ ဟောတိ ‘ရာဇာ ခေါ ပဗ္ဗဇိတေန သံသဋ္ဌော, သိယာ နု ခေါ ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ ကာလေ သေနံ ဥယျောဇေတွာ အန္တရာမဂ္ဂတော နိဝတ္တာပေတိ, ယေသံ တံ အမနာပံ, တေသံ ဧဝံ ဟောတိ ‘ရာဇာ ခေါ ပဗ္ဗဇိတေန သံသဋ္ဌော, သိယာ နု ခေါ ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, နဝမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော အန္တေပုရံ ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒံ အဿသမ္မဒ္ဒံ ရထသမ္မဒ္ဒံ ရဇနီယာနိ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗာနိ, ယာနိ န ပဗ္ဗဇိတဿ သာရုပ္ပာနိ, အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒသမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ အာဒီနဝါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ’’တိ (အ. နိ. ၁၀.၄၅; ပါစိ. ၄၉၇)။

တတ္ထ စ **ပိတာ ဝါ ပုတ္တံ ပတ္ထေတီ**တိ ပုတ္တံ မာရေတုမိစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ဧသေဝ နယော **ပုတ္တော ပိတရံ ပတ္ထေတီ**တိ။ **ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒ**န္တိ ဟတ္ထီနံ သမ္မဒ္ဒေါ သံသဋ္ဌော ဧတ္ထာတိ ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒံ။ ဧဝံ **“အဿသမ္မဒ္ဒ”**န္တိအာဒီသုပိ။

ဒသာကာရေဟီတိ –

‘‘အာပတ္တိနုက္ခိတ္တမနန္တရာယ-

ပဟုတ္တတာယော တထသညိတာ စ။
ဆာဒေတုကာမော အထ ဆာဒနာတိ။
ဆန္နာ ဒသင်္ဂေဟရုဏာဂုမ္မဟီတိ။ –

ဂဟိတေဟိ ဒသဟိ အင်္ဂေဟိ။

၆၆၀. **ဒသ ကမ္မပထာ ပုညာ**တိ ဟဏာတိပာတာဝေရမဏိအာဒယော ဒသ ကုသလကမ္မပထာ။ **အပုညာပိ တထာ ဒသာ**တိ ဟဏာတိပာတာဒယော ဒသ အကုသလကမ္မပထာ၀။ ဒသ အနဝတ္တူနိ ၀က္ခတိ။ **ဒသေ၀ ရတနာနိ စာ**တိ –

‘‘မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယာ စ သင်္ခာ။
သိလာ ပဝါဠံ ရဇတဉ္စ ဟေမံ။
လောဟိတင်္ကဉ္စာပိ မသာရဂလ္လာ။
ဒသ္သေတိ ဓီရော ရတနာနိ ဇညာ’’တိ။ –

နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ဒသ ရတနာနိ။

၆၆၂. မုနိန္ဒေန အဝန္ဒိယာ ဒသ ပုဂ္ဂလာ ဒီပိတာတိ ယောဇနာ။ ကထံ? ‘‘ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, အဝန္ဒိယာ။ ပုရေ ဥပသမ္ပန္နေန ပစ္ဆာ ဥပသမ္ပန္နော အဝန္ဒိယော, အနုပသမ္ပန္နော အဝန္ဒိယော, နာနာသံဝါသကော ဝုဍ္ဍတရော အဓမ္မဝါဒီ အဝန္ဒိယော, မာတုဂါမော အဝန္ဒိယော, ပဏ္ဍကော အဝန္ဒိယော, ပါရိဝါသိကော အဝန္ဒိယော, မူလာယပဋိကဿနာရဟော အဝန္ဒိယော, မာနတ္တာရဟော အဝန္ဒိယော, မာနတ္တစာရိကော အဝန္ဒိယော, အဗ္ဘာနာရဟော အဝန္ဒိယော။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ အဝန္ဒိယာ’’တိ (စူဠဝ. ၃၁၂)။

၆၆၃-၄. **သောသာနိက**န္တိ သုသာနေ ဆဍ္ဍိတံ။ **ဟပဏိက**န္တိ အာပဏဒွါရေ ဆဍ္ဍိတံ။ **ဥန္ဒူရက္ခာယိတ**န္တိ ဥန္ဒူရေဟိ ခါယိတံ ပရိစ္စတ္တံ ပိလောတိကံ။ **ကောခာယိတာ**ဒီသုပိ ဧသေ၀ နယော။ **ထူပစီဝရိက**န္တိ ဗလိကမ္မတ္ထာယ ဝမ္မိကေ ပရိက္ခိပိတွာ ပရိစ္စတ္တ၀တ္ထံ။ **အာဘိသေကိယ**န္တိ ရာဇူနံ အဘိသေကမဏ္ဍပေ ပရိစ္စတ္တ၀တ္ထံ။ **ဂတပစ္စာဂတဉ္စာ**တိ သုသာနဂတမနုဿေဟိ ပစ္စာဂန္တွာ နဟာယိတွာ ဆဍ္ဍိတံ ပိလောတိကံ။

၆၆၅. **သဗ္ဗနီလာဒယော ဝုတ္တာ, ဒသ စီ၀ရဓာရဏာ**တိ ‘‘သဗ္ဗနီလကာနိ စီ၀ရာနိ ဓာရေန္တီ’’တိ ဝုတ္တဝသေန ဒသာ’’တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၃၀) **ကုရုန္ဒိယံ** ဝုတ္တံ။ **ဧတ္ထ** ဣမသ္မိံ ဒသကေ သံကစ္စိကာယ တ ဥဒကသာဋိကာယ တ သဒ္ဓိံ တိစီ၀ရာနိ နာမေန အဓိဋ္ဌိတာနိ နဝ စီ၀ရာနိ ‘‘ဒသစီ၀ရဓာရဏာ’’တိ ဝုတ္တာနိ။ ယထာဟ – ‘‘နဝသု ကပ္ပိယစီ၀ရေသု ဥဒကသာဋိကံ တ သံကစ္စိကံ တ ပက္ခိပိတွာ ဒသာတိ ဝုတ္တ’’န္တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၃၀)။

ဒသကကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၆၆. ပဏ္ဍကာဒယော ကောဒသ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလာ ပန ဥပသမ္ပာဒိတာပိ အနုပသမ္ပန္နာ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။

၆၆၇. ‘‘အကပ္ပိယာ’’တိ ဝုတ္တာ ပတ္တာ ကောဒသ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။ **အရုဏေန ပတ္တေနာ**တိ အရုမယေန ပတ္တေန။ **ရတနုဗ္ဘဝ**တိ ရတနမယာ **ဒသ** ပတ္တာ ကောဒသ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။ **အရုဏေန စာ**တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒေန တမ္ဗလောဟမယပတ္တဿ သင်္ဂဟော။ ယထာဟ ‘‘ကောဒသ ပတ္တာတိ တမ္ဗလောဟမယေန တ အရုမယေန တ သဒ္ဓိံ ဒသ ရတနမယာ’’တိ။ ဣဓ **ရတနံ** နာမ မုတ္တာဒိဒသရတနံ။

၆၆၈. အကပ္ပိယာ ဟဒုကာ ကောဒသ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ ‘‘ကောဒသ ဟဒုကာတိ ဒသ ရတနမယာ, ကော ကဋ္ဌဟဒုကာ။ တိဏဟဒုကမုဉ္ဇဟဒုကပဗ္ဗဇဟဒုကာဒယော ပန ကဋ္ဌဟဒုကသင်္ဂဟမေဝ ဂစ္ဆန္တီ’’တိ။

၆၆၉-၇၀. အတိခုဒ္ဒကာ အတိမဟန္တာတိ ယောဇနာ။ ခဏ္ဍနိမိတ္တကာ ဆာယာနိမိတ္တကာတိ ယောဇနာ။ **ဗဟိဋ္ဌ ဌိတေန သမ္မတာ**တိ သီမာယ ဗဟိ ဌိတေန သမ္မတာ။ နဒိယံ, ဇာတဿရေ, သမုဒ္ဒေ တ တထာ သမ္မတာတိ ယောဇနာ။ သီ

မာယ သမ္ဘိန္နာ သီမာယ အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌာ သီမာတိ ယောဇနာ။ ဣမာ ကောဒသ အသီမာယော သိယုန္တိ ယောဇနာ။

၆၇၁. ကောဒသေဝ ပထဝီ ကပ္ပိယာ, ကောဒသေဝ ပထဝီ အကပ္ပိယာတိ ယောဇနာ။

တတ္ထ **ကောဒသ ကပ္ပိယပထဝီ** နာမ သုဒ္ဓဟာသာဏာ, သုဒ္ဓသက္ခရာ, သုဒ္ဓကထလာ, သုဒ္ဓမရုမ္ဗာ, သုဒ္ဓတလုကာ, ယေဘုယ္ယေနဟာသာဏာ, ယေဘုယ္ယေနသက္ခရာ, ယေဘုယ္ယေနကထလာ, ယေဘုယ္ယေနမရုမ္ဗာ, ယေဘုယ္ယေနတလုကာတိ ဣမာ ဒသ ဒဍ္ဎာယ ပထဝိယာ တ စတုမာသောဝဋ္ဌကပံသုပုဉ္ဇေန တ မတ္တိကာပုဉ္ဇေန တ သဒ္ဓိံ ဧကာဒသ။ ''အပ္ပပံသုကာ, အပ္ပမတ္တိကာ''တိ (ပာစိ. ၈၆) အပရာပိ ပထဝိယော ဝုတ္တာ, တာ ယေဘုယ္ယေနဟာသာဏာဒီသု ပဉ္စသုယေဝ သင်္ဂဟိတာ။

ကောဒသ အကပ္ပိယပထဝီ နာမ ''သုဒ္ဓပံသု သုဒ္ဓမတ္တိကာ အပ္ပဟာသာဏာ အပ္ပသက္ခရာ အပ္ပကထလာ အပ္ပမရုမ္ဗာ အပ္ပတလုကာ ယေဘုယ္ယေနပံသုကာ ယေဘုယ္ယေနမတ္တိကာ, အဒဍ္ဎာပိ ဝုစ္စတိ ဇာတာ ပထဝီ။ ယောပိ ပံသုပုဉ္ဇော တ မတ္တိကာပုဉ္ဇော တ အတိရေကစာတုမာသံ ဩဝဋ္ဌော, အယမ္ပိ ဝုစ္စတိ ဇာတပထဝီ''တိ (ပာစိ. ၈၆) ဝုတ္တာ ဧကာဒသ။

ဂဏ္ဌိကာ ကပ္ပိယာ ဝုတ္တာ, ကောဒသ စ ဝီဓကော တိ ဧတ္ထ ကပ္ပိယာ ဂဏ္ဌိကာ ဝိဓကော စ ကောဒသ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ တေ ပန –

''ဝေဠုဒန္တဝိသာဏဋ္ဌိ-ကဋ္ဌလာခာဖလာမယာ။
သင်္ခနာဘိမယာ သုတ္တ-နဠလောဟမယာပိ စ။
ဝိဓာ ကပ္ပန္တိ ကပ္ပိယာ၊ ဂဏ္ဌိယော စာပိ တမ္မယာ''တိ။ –

ဣမာယ ကထာယ သင်္ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၆၇၄-၅. ဥက္ခိတ္တဿာနုဝတ္တိကာ ဘိက္ခုနီ **ဥဘိန္နံ** ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ ဝသာ သင်္ဃာဒိသေသေသု **အဋ္ဌ** ယာဝတတိယကာတိ ဣမေ ကောဒသ ယာဝတတိယကာတိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

၆၇၆. နိဿယဿ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယော **ဒသေကာဝ** ကောဒသေဝ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ **ဆဓာစရိယတော ဝုတ္တာ**တိ –

''ပက္ကန္တေ ပက္ခသင်္ကန္တေ၊ ဝိဗ္ဘန္တေ စာပိ နိဿယော။
မရဏာဏတ္တုပဇ္ဈာယ-သမောဓာနေဟိ သမ္မတီ''တိ။ –

အာစရိယတော ဆဓာ နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယော ဝုတ္တာ။ **ဥပဇ္ဈာယာ တု ပဉ္စဓာ** တိ တာသု ဥပဇ္ဈာယသမောဓာနံ ဝိနာ အဝသေသာဟိ ပဉ္စဓာ ဥပဇ္ဈာယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယော ဝုတ္တာတိ ဣမေ ကောဒသ။

ကောဒသကကထာဝဏ္ဏနာ။

၆၇၇. တေရသေဝ ဓုတင်္ဂါနီ တိ ပံသုကူလိကင်္ဂါဒီနိ ဓုတင်္ဂါနိ တေရသေဝ ဟောန္တိ။

ပရမာနိ စ စုဒ္ဒသာ တိ ''ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗံ, မာသပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တံ စီဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, သန္တရုတ္တရပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တတော စီဝရံ သာဒိတဗ္ဗံ, ဆက္ခတ္တုပရမံ တုဏှီဘူတေန ဥဒ္ဒိဿ ဌာတဗ္ဗံ, နဝံ ပန ဘိက္ခုနာ သန္ထတံ ကာရာပေတွာ ဆဗ္ဗဿာနိ ဓာရေတဗ္ဗံ ဆဗ္ဗဿပရမတာ ဓာရေတဗ္ဗံ, တိယောဇနပရမံ သဟတ္ထာ ဟရိတဗ္ဗာနိ, ဒသာဟပရမံ အတိရေကပတ္တော ဓာရေတဗ္ဗော, သတ္တာဟပရမံ သန္နိဓိကာရကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ, ဆာရတ္တပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝသိတဗ္ဗံ, စတုက္ကံသပရမံ, အဍ္ဎတေယျကံသပရမံ, ဒွ

ဂ္ဂလပဗ္ဗပရမံ အာအာတဖ္ဖံ, အင္ဒုဂ္ဂလပရမံ မဇ္ဈပဋိဟာဒကံ, အင္ဒုဂ္ဂလပရမံ ဒန္တကဋ္ဌ”န္တိ ဣတိ ဣမာနိ စုဒ္ဒသ ပ
ရမာနိ။

သောဠသေဝ တု “ဓာန”န္တိ ပညတ္တာနီ တိ ‘‘ဓာန’’န္တိ ဇဝံ ဝတွတ ပညတ္တာနိ သောဠသ။ တေ ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ဓာနံ သင္ဃိကံ လာဘံ ပရိဏာတံ အတ္တနော ပရိဏာမေယျ, ဓာနံ ပုဗ္ဗုပဂတံ ဘိက္ခုံ အနုပခဇ္ဇ သေယျံ ကပ္ပေယျ, ဓာနံ သပ္ပာဏကံ ဥဒကံ တိဏာံ တ မတ္တိကံ တ သိဉ္စေယျ တ သိဉ္စာပေယျ တ, ဓာနံ ဘိက္ခုနိုပရိဟာစိတံ ပိဏ္ဍပာတံ ပ ရိဘုဉ္ဇေယျ, ဓာနံ အာသာဒနာပေက္ခော, ဘုတ္တသ္မိံ ပာစိတ္တိယံ, ဓာနံ သပ္ပာဏကံ ဥဒကံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, ဓာနံ ယ ထာဓမ္မံ နိဟတာဓိကရဏံ ပုန ကမ္မာယ ဥက္ကောဋေယျ, ဓာနံ ဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိံ ပဋိစ္ဆာဒေယျ, ဓာနံ ဦနဝီသတိဝ သ္သံ ပုဂ္ဂလံ ဥပသမ္ပာဒေယျ, ဓာနံ ထေယျသတ္ထေန သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ ဧကဒ္ဓာနမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇေယျ, ဓာနံ တထာ တဒိနာ ဘိက္ခုနာ အကတာနုဓမ္မေန, ဓာနံ တထာနာသိတံ သမဏုဒ္ဒေသံ, ဓာနံ သင္ဃိကံ လာဘံ ပရိဏာတံ ပုဂ္ဂလဿ ပရိ ဏာမေယျ, ဓာနံ ဟရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နံ ဘိက္ခုနိံ နေဝတ္တနာ ပဋိစောဒေယျ, ဓာနံ စောရိံ ဝုဋ္ဌာံ ဝိဒိတံ အနပလော ကေတွတ, ဓာနံ သဘိက္ခုကံ အာရာမံ အနာပုစ္ဆာ ပဝိသေယျာတိ။

၆၇၈. ဣဓ ဣမသ္မိံ သာသနေ **ယော** ဘိက္ခု အနုတ္တရံ **သဥတ္တရံ** ဥတ္တရပကရဏေန သဟိတံ သကလမ္ပိ ဝိနယဝိနိ စ္ဆယံ ဓာနာတိ, **မဟတ္တရေ** အတိဝိပုလေ **အနုတ္တရေ** ဥတ္တရဝိရဟိတေ ဥတ္တမေ **ဝိနယနယေ** ဝိနယာဂတေ အာပတွ တိအနာပတ္တိဂရုကလဟုကကပ္ပိယအကပ္ပိယာဒိဝိနိစ္ဆယကမ္မေ။ အထ တ **ဝိနယနယေ** ဝိနယပိဋ္ဌကေ ပဝတ္တမာနော **သော** ဘိက္ခု **နိရုတ္တရော ဘဝတိ** ပစ္စတ္ထိကေဟိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဥတ္တရံ အတိက္ကမိတွတ ဌိတော, သေဋ္ဌော တ ဘဝတိ, တဿ စေဝ ပရေသဉ္စ သံသယော န ကာတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ **ဓာနတီ**တိ ကထာဗန္ဓဝသေန ရဿော။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

ဧကုတ္တရနယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သေဒမောစနကထာဝဏ္ဏနာ

၆၇၉. **သုဏာတံ** သုဏန္တာနံ ဘိက္ခူနံ **ပဥ္စာဘာဝကရာ** ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ ပညာကောသလ္လသာဓိကာ တတောယေဝ **ဝရာ** ဥတ္တမာ။ **သေဒမောစနကထာယော**တိ အတ္ထပစ္စတ္ထိကာနံ, သာသနပစ္စတ္ထိကာနဉ္စ ဝိသ္သဇ္ဇေတုမသက္ကု ဏေယျဘာဝေန စိန္တယန္တာနံ ခိန္နသရီရာ သေဒေ မောစေန္တီတိ **သေဒမောစနာ**။ အတ္ထာနုဂတပဥှာ ဥပာလိတ္ထေရေန ဌပိတာ ပဥှကထာယော, တပ္ပဋိဗဒ္ဓာ ဝိသ္သဇ္ဇနကထာယော စ ဣတော ပရံ ဝက္ခာမီတိ ယောဇနာ။

၆၈၁. **ကဗန္ဓံ** နာမ အသီသံ ဥရသိ ဇာတအက္ခိမုခသရီရံ။ ယထာဟ – ''အသီသကံ ကဗန္ဓံ, ယဿ ဥရေ အက္ခီနိ စေဝ မုခဉ္စ ဟောတီ''တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၇၉)။ **မုခေန** ကရဏဘူတေန။ **ကတ္ဝတ**တိ သေဝိတ္ဝတ။

၆၈၂. **တဿ** ဘိက္ခုနော **ကထံ ပာရာဇိကော သိယာ** ပာရာဇိကဓမ္မော ကထံ သိယာ။

၆၈၄. **ကိဉ္စိ** တိ ဟဒံ တ ဟအရဟံ တ ပရသန္တကံ။ **ပရဉ္စ န သမာဒပေ** တိ ''အမုကဿ ဣတ္ထန္နာမံ ဘဏ္ဍံ အဝ ဟရာဟီ''တိ ပရံ န အာဏာပေယျ။

၆၈၅. ပရဿ ကိဉ္စိ နာဒိယန္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာဏတ္တိဉ္စ** တိ **စ**-သဒ္ဒေန သံဝိဓာနံ, သင္ကေတဉ္စ သင္ဂ ဏှာတိ။

၆၈၆. **ဂရုကံ ဘဏ္ဍ** န္တိ ဟာဒဂ္ဃနကဘာဝေန ဂရုဘဏ္ဍံ။ **''ပရိက္ခာရ''**န္တိ တေဿ ဝိသေသနံ။ **ပရဿ ပရိက္ခာရ** န္တိ ပရသန္တကံ ယံ ကိဉ္စိ ပရိက္ခာရံ။

၆၉၂. **မနုဿုတ္တရိကေ ဓမ္မေ** တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဝိသယေ။ **ကတိကံ ကတ္ဝတနာ**တိ ''ဇဝံ နိသိန္နေ ဇဝံ ဌိတေ ဇဝံ ဂမနေ အတ္တံ အာဝိကရောတီ''တိအာဒိံ ကတ္ဝတ။ **သမ္ဘာဝနာဓိပ္ပာယော** တိ ''အရဟာ''တိ ဂဟေတ္ဝတ မဟာသမ္ဘာဝနံ ကရောတီတိ အဓိပ္ပာယော ဟုတ္ဝတ။ **အတိက္ကမတိ စေ** တိ တထာ ကတံ ကတိကံ အတိက္ကမတိ စေ, တထာရူပံ နိသဇ္ဇံ တ ဌာနံ တ ဂမနံ တ ကရောတီတိ အတ္ထော။ **စုတော**တိ တထာရူပံ နိသဇ္ဇာဒိံ ဒိသ္ဝတ ကေနစိ မနုဿဇာတိကေန ''အရ ဟာ''တိ တင္ခဏေ ဉာတေ သော ပုဂ္ဂလော ပာရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ။

၆၉၃. ဧကဝတ္ထုကာ ကထံ ဘဝေယျုန္တိ ယောဇနာ။

၆၉၄. **ဣတ္ထိယာ** တိ ဧကိဿာ ဣတ္ထိယာ။ **ပဋိပဇ္ဇန္တော** တိ ဧကက္ခဏေ အဇ္ဈေန ပုရိသေန ဝုတ္တာသာသနံ ဝ တ္ဝတ, ဣမိနာ စ ''ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဝီမံသတီ''တိ အင္ဂဒ္ဝယဿ ပုရိမသိဒ္ဓတံ ဒီပေတိ ဣမဿ ပစ္စာဟရဏကတ္တဉ္စ။ ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇိတ္ဝတ ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဝတ္ဝတ အတ္တကာမပာရိစရိယာယ ဝဏ္ဏံ ဘဏန္တော။

၆၉၅. **ယထာဝုတ္တံ ဝတ္တံ အစရိတ္ဝတ** တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ ပရိဝာသာဒိဝတ္တံ အစရိတ္ဝတ။

၆၉၆. ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏသိက္ခာပဒတ္တာ အာဟ **''နတ္ထိ သင္ဃာဒိသေသတာ''** တိ။

၆၉၇. **ယေန ကုဒ္ဓော ပသံသိတော** တိ ဧတ္ထ ''နိန္ဒိတော စာ''တိ သေသော။

၆၉၈. တိတ္ထိယာနံ ဝဏ္ဏမ္ပိ ဘဏမာနေ ယော ကုဇ္ဈတိ, သော အာရာဓကောတိ ယောဇနာ, ပရိတောသိတော ပသံ သိတောတိ အဓိပ္ပာယော။ တိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣမဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘိတ္ဝတ တိတ္ထိယာနံ ဝဏ္ဏဿ ဘဏမာနေ သု တ္ဝတ သစေ ကုပ္ပတိ အနတ္တမနံ ကရောတိ, **အာရာဓကော** သင္ဃာရာဓကော သင္ဃံ ပရိတောသေန္တော ဟောတိ, သမ္ဗုဒ္ဓ ဿ ဝဏ္ဏမ္ပိ ဘဏမာနေ ယဒိ ကုဇ္ဈတိ, နိန္ဒိတောတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ **သမ္ဗုဒ္ဓဿ** တိ ဥပလက္ခဏံ။

၇၀၁. **ဂဟေတ္ဝတ**တိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝတ။

၇၅၁. **“န ရတ္တစိတ္တော”** တိအာဒိနာ ပုရိမာနံ တိဏ္ဏံ ဟာရာဇိကာနံ ဝီတိက္ကမစိတ္တုပ္ပာဒမတ္တသ္သာပိ အဘာဝံ ဒီပေတိ။ **မရဏာယာ**တိ တွေ “မနုဿဇာတိကဿာ”တိ ကြဒံ ဟာရာဇိကပကရဏတောဝ လဗ္ဘတိ။ **တဿာ** တိ ကိဋ္ဌိ ဒေန္တဿ။ **တန္တိ** တထာ ဒီယမာနံ။

၇၅၂. **“ပရာဇယော”**တိ ကြဒံ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေသု သင်္ဃဘေဒကဿ အန္တောဂဓတ္တာ ဝုတ္တံ။ သလာကဂ္ဂ ဟေနာပိ သင်္ဃံ ဘိန္ဒန္တော သင်္ဃဘေဒကောဝ ဟောတိ။

၇၅၃. အဒ္ဓယောဇနေ ယံ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရံ ဇော် **စီဝရံ** နိက္ခိပိတ္ဝာတနာတိ ယောဇနာ။

၇၅၄. သုပ္ပတိဋ္ဌိတနိဂြောဓသဒိသေ ရုက္ခမူလကေ တိစီဝရံ နိက္ခိပိတ္ဝာ အဒ္ဓယောဇနေ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေန္တဿ သာတိ ယောဇနာ။

၇၅၅. ကာယိကာ နာနာဝတ္ထုကာယော **သမ္ဗဟုလာ** အာပတ္တိယော အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဧကက္ခဏေ ကထံ ဖုသေတိ ယောဇနာ။

၇၅၇. တစသိကာ န ကာယိကာ နာနာဝတ္ထုကာယော သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဧကက္ခဏေ ကထံ ဖုသေတိ ယောဇနာ။

၇၅၈. **ဝိနယနသတ္တေ** တိ ဝိနယပိဋကေ။ **တဿ** ဘိက္ခုဿ။

၇၅၉. **“က္လတ္ထိယာ”** တိအာဒီသု သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ က္လတ္ထိယာ တ ပုရိသေန တ ပဏ္ဍကေန တ နိမိတ္တကေ မေထုနံ န **သေဝန္တော** န ပဋိသေဝန္တော မေထုနပစ္စယာ စုတောတိ ယောဇနာ။

၇၆၀. ကာယသံသဂ္ဂေယေဝ **ကာယသံသဂ္ဂတာ,** တံ အာပန္နာ။ **အဋ္ဌဝတ္ထုကံ ဆေဇ္ဇ** န္တိ ဇေံနာမကံ ဟာရာဇိကံ။

၇၆၂. **သမယေ ပိဋ္ဌိသညိတေ** တိ ဂိမ္ဟာနံ ပစ္ဆိမမာသဿ ပဌမဒိဝသတော ယာဝ ဟေမန္တဿ ပဌမဒိဝသော, ဧတ္ထန္တရေ သတ္တမာသမတ္တေ ပိဋ္ဌိသညိတေ သမယေ။ “မာတုယာပိ စာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ **“မာတရမ္ပိ စာ”** တိ ဝုတ္တံ။ သောယေဝ တ ဟာဌော။

၇၆၄. **“အဝဿုတဟတ္ထတော ဟိ ပိဏ္ဍံ ဂဟေတွတ”** တိ ကြမိနာ သင်္ဃာဒိသေသဿ ဝတ္ထုမာဟ, **လသုဏန္တိ** ဟာစိတ္တိယဿ ဝတ္ထုံ, **မနုဿမံသ** န္တိ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုံ, **အကပ္ပမည** န္တိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုံ။ **အကပ္ပမည** န္တိ ဧတ္ထ “မံသ”န္တိ သေသော။ “သဗ္ဗေ ဧကတော”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဧကတော**တိ တွေ “မဒ္ဒိတွတ”တိ သေသော, အကပ္ပိယမံသေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော မဒ္ဒိတွတ ခာဒတီတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗမေတံ “ဂဟေတွတ, မဒ္ဒိတွတ, ခာဒတီ”တိ ကိရိယာနံ ကမ္မဝစနံ။ **မနုဿမံသဉ္စာ** တိ တွေ **စ**-သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော ဟောတိ။ **တဿာ** တိ ဘိက္ခုနိယာ။ သင်္ဃာဒိသေသဟာစိတ္တိယဒုက္ကဋဟဋိဒေသနီယထုလ္လစ္စယာနိ ဧကက္ခဏေ ဟောန္တိ။

၇၆၅. “ပုဂ္ဂလော ဧကော”တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဒွေဝပိ စ ပုဏ္ဏဝဿာ** တိ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿာ စ ဒွေဝ သာမဏေရာ။ **ဧကာဝ တေသံ ပန ကမ္မတာစာ** တိ တေသံ ဥဘိန္နံ သာမဏေရာနံ ဧကေန အာစရိယေန ဧကာဝ ဥပသမ္ပဒကမ္မတာစာ ကတာ။ **ဧကဿာ** တိ ဧကဿာပိ သာမဏေရဿ။ **ကမ္မန္တိ** ဥပသမ္ပဒကမ္မံ။ **န ရူဟတေ**တိ န သမ္ပဇ္ဇတိ, ကိမေတ္ထ ကာရဏံ, ဝဒ ဘဒ္ဒမုခာတိ အဓိပ္ပာယော။

၇၆၆. **မဟိဒ္ဓိကေသူ** တိ ဒွိသု သာမဏေရေသု။ သစေ ပန ဧကော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ **အာကာသဂေ** အာကာသဋ္ဌော ဟောတိ , အာကာသဂတဿေဝ ကတံ တံ ဥပသမ္ပဒ **ကမ္မံ နေဝ ရူဟတိ** နေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, ဘူမိဂတဿ ရူဟတီ တိ ယောဇနာ။

၇၆၇. ဣဒ္ဓိယာ အာကာသေ ဌိတေန သင်္ဃေန ဘူမိဂတဿ သာမဏေရဿ ဥပသမ္ပဒကမ္မံ န ကာတဗ္ဗံ။ ယဒိ ကရောတိ, ကုပ္ပတီတိ ယောဇနာ။ ဣဒ္ဓိယာ သဗ္ဗကမ္မာနံ သာဓာရဏလက္ခဏံ။ ယထာဟ – ''သင်္ဃေနာပိ အာကာသေ နိသီဒိတ္ဝာ ဘူမိဂတဿ ကမ္မံ န ကာတဗ္ဗံ။ သစေ ကရောတိ, ကုပ္ပတီ''တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၁)။

၇၆၈. ဝတ္ထုံ ကပ္ပကတဥ္စ န ဟောတိ, ရတ္တဥ္စ န ဟောတိ, ကေသကမ္ဗလာဒိ အကပ္ပိယဥ္စ ဟောတိ, **နိဝတ္ထဿ** **သ ပနာပတ္တိ** တံ ပန နိဝတ္ထဿ ဘိက္ခုနော အာပတ္တိ ဟောတိ။ အနာပတ္တိ ကထံ သိယာ, ဝဒ ဘဒ္ဒမုခါတိ ယောဇနာ။

၇၆၉. **တွေ** တေသမ္ပိ အကပ္ပိယဝတ္ထုစ္ဆာရဏေ တန္နိမိတ္တံ။ အစ္ဆိန္နစီဝရဿ ဘိက္ခုနော အနာပတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။ **''ကိဥ္စိပိ''** တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သမတ္ထေတိ။ **အဿ** အစ္ဆိန္နစီဝရဿ ဘိက္ခုဿ အကပ္ပိယံ နာမ ကိဥ္စိပိ စီဝရံ န ဝိဇ္ဇတိ, တသ္မာ အနာပတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

၇၇၀. **ကုတောပိ စ** ပုရိသဿ ဟတ္ထတော ဘောဇနဿ **ကိဥ္စိ** န ဂဏှာတိ, ဘောဇနတော ကိဥ္စိပိ သယမ္ပိ ကဿစိ ပုရိသဿ န ဒေတိ, တထာပိ **ဂရုကံ ဝဇ္ဇံ** သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိံ **ဥပေတိ** အာပဇ္ဇတိ, တံ ကထမာပဇ္ဇတိ, တ္ဝံ ယဒိ ဝိနယေ ကုသလော အသိ, **မေ** မယှံ **ဝဒ** တေံ ကာရဏံ ကထေဟီတိ ယောဇနာ။ **ဟဝေ**တိ နိပါတမတ္တံ။

၇၇၁. **ယာ ပန** ဘိက္ခုနီ အညာယ ဘိက္ခုနိယာ ''ကိံ တေ, အယျေ, ယံ တေ ဧသော ပုရိသပုဂ္ဂလော ဒေတိ ခါဒနီယံ ဝါ''တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၇၀၅) သင်္ဃာဒိသေသမာတိကာယ ဝုတ္တနယေန ဥယျောဇိတာ **အဝဿုတမ္ဟာ** ပုရိသပုဂ္ဂလာ ယံ ကိဥ္စိ ဘောဇနံ **အာဒာယ** ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သစေ ဘုဥ္ဇတိ, သာ တထာ ဘုဥ္ဇိတ္ဝာ ယာယ ဥယျောဇိတာ ဘုဥ္ဇတိ, တဿာ ဥယျောဇိကာယ **ဓီရာ** ဝိနယဓရာ ပဏ္ဍိတာ **သင်္ဃာဒိသေသံ ကထယန္တိ** တဿာ ဥယျောဇိတာယ ဘောဇနပရိယောသာနေ ဥယျောဇိကာယ သင်္ဃာဒိသေသံ ဝဒန္တီတိ ယောဇနာ။ ယထာဟ – ''တဿာ ဟိ ဘောဇနပရိယောသာနေ ဥယျောဇိကာယ သင်္ဃာဒိသေသော ဟောတီ''တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၁)။

၇၇၂. တံ ကထံ ယဒိ **ဗုဇ္ဈသိ** ဇာနာသိ, သာဓုကံ **ဗြူဟိ** ကထေဟီတိ ယောဇနာ။

၇၇၃. **နိသေဝိတေ**တိ တာယ ဥယျောဇိတာယ ဘိက္ခုနိယာ တဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဟတ္ထတော ပဋိဂ္ဂဟိတေ တသ္မိံ ဒဿနေ ပရိဘုတ္တေ ဥယျောဇိကာ လဟုဝဇ္ဇံ အာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

၇၇၅. **''ဥက္ခိတ္တကော''** တိ ဣမိနာ အာပတ္တိဝဇ္ဇမာဟ။ ယထာဟ – ''တေန ဟိ သဒ္ဓိံ ဝိနယကမ္မံ နတ္ထိ, တသ္မာ သော သင်္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇိတွာ ဆာဒေန္တော ဝဇ္ဇံ န ဖုသတီ''တိ။

၇၇၆. **သပ္ပာဏာပ္ပာဏဇ** န္တိ သပ္ပာဏကေ စ အပ္ပာဏကေ စ ဇာတံ။ **နေဝ ဇင်္ဂမ** န္တိ ဟဒေဟိ ဘူမိယံ နေဝ စရန္တံ။ **န ဝိဟင်္ဂမ** န္တိ အာကာသေ ပက္ခီ ပသာရေတွာ န စရန္တံ။ **ဒ္ဝိဇ**န္တိ ဒ္ဝီဟိ ပစ္စယေဟိ, ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ တ ဇာတတ္တာ ဒ္ဝိဇံ။ **ကန္တ** န္တိ မနောဟရံ။ **အကန္တ** န္တိ အမနောဟရံ။

၇၇၇. သပ္ပာဏဇော သဒ္ဒော စိတ္တဇော ဝုတ္တော, အပ္ပာဏဇော ဥတုဇော သဒ္ဒော ဝုတ္တော, သော ပန **ဒ္ဝီဟေဝ** ပစ္စယေဟိ ဇာတတ္တာ ''ဒ္ဝိဇော''တိ မတောတိ ယောဇနာ။

၇၇၈. **''ဝိနယေ''**တိအာဒိကထာ ဝဏ္ဏိတတ္ထာယေဝ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

သေဒမောစနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာဓာရဏာသာဓာရဏကထာဝဏ္ဏနာ

၇၇၉-၈၀. **သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနန္တိ** ဥဘတောဝိဘင်္ဂါဂတာနံ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနံ။ **ဘိက္ခူပိ ဘိက္ခုနီပီ** တိ ဥဘယတ္ထ သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ ဘိက္ခူပိ ဘိက္ခုနီနဉ္စ, ဘိက္ခုနီပိ ဘိက္ခူနဉ္စာတိ ဥဘယတ္ထ အသာဓာရဏပညတ္တဉ္စ, **တထာ** ဘိက္ခူပိ ဘိက္ခုနီနဉ္စ, ဘိက္ခုနီပိ ဘိက္ခူနဉ္စာတိ ဥဘယတ္ထ သာဓာရဏသိက္ခာပဒဉ္စ အဟံ ဝက္ခာမီတိ ယောဇနာ။ **သမာဟိတာ**တိ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ။ **တံ** မယာ ဝုစ္စမာနံ နိဒါနာဒိနယံ။ **သုဏာထာ**တိ သောတုဇနံ သက္ကစ္စသဝနေ နိယောဇေတိ။

၇၈၁. **“နိဒါန”**န္တိအာဒိကထာ ဝုတ္တတ္ထာဝ။

၇၈၂-၃. **“ကတိ ဝေသာလိယာ”**တိအာဒိ ပုစ္ဆာကထာ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ။

၇၈၄. “ဒသ ဝေသာလိယာ”တိအာဒိဝိဿဇ္ဇနကထာနံ **“မေထုန”**န္တိအာဒယော နိဒ္ဒေသဝသေန ဝုတ္တာ။ **ဝိဂ္ဂဟော**တိ မနုဿဝိဂ္ဂဟံ ဟရာဓိကံ။ **စတုတ္ထန္တိမဝတ္ထုက**န္တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဟရာဓိကံ။ **အတိရေကစီဝရ**န္တိ ပဌမကထိနံ။ **သုဒ္ဓကာဠကေဠကလောမက**န္တိ ဧဠကလောမဝဂ္ဂေ ဒုတိယံ။

၇၈၇. **ဘူတ**န္တိ ပဌမေ မုသာဝါဒဝဂ္ဂေ အဋ္ဌမံ။ **ပရမ္ပရဘတ္တ**တိ ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒံ။ **မုခဒ္ဝါရ**န္တိ စတုတ္ထေ ဘောဇနဝဂ္ဂေ ဒသမံ။ **ဘိက္ခုနီသု စ အက္ကောသော**တိ ဘိက္ခုနိပါတိမောက္ခေ ဆဋ္ဌေ အာရာမဝဂ္ဂေ ဒုတိယံ။

၇၈၈. **ဒ္ဝေဝ အနုဒ္ဓံသနာနီ**တိ အဋ္ဌမနဝမသင်္ဃာဒိသေသာ။ **စီဝရဿ ပဋိဂ္ဂဟော**တိ စီဝရဝဂ္ဂေ ပဉ္စမံ။

၇၈၉. **ရူပိယ**န္တိ ဧဠကလောမဝဂ္ဂေ အဋ္ဌမံ။ **သုတ္တဝိညတ္တီ**တိ ပတ္တဝဂ္ဂေ ဆဋ္ဌံ။ **ဥဇ္ဈာပန**န္တိ ဒုတိယေ ဘူတဂါမဝဂ္ဂေ တတိယံ။ **ပရိပါစိတပိဏ္ဍော**တိ တတိယေ ဩဝါဒဝဂ္ဂေ နဝမံ။ **တထေဝ ဂဏဘောဇန**န္တိ စတုတ္ထေ ဘောဇနဝဂ္ဂေ ဒုတိယံ။

၇၉၀. **ဝိကာလေ ဘောဇနဉ္စေဝ**တိ တတ္ထေဝ သတ္တမံ။ **စာရိတ္တ**န္တိ အစေလကဝဂ္ဂေ ပဉ္စမေ ဆဋ္ဌံ။ **န္ဟာန**န္တိ သုရာပါနဝဂ္ဂေ ဆဋ္ဌေ သတ္တမံ။ **ဦနဝီသတိဝဿ**န္တိ သတ္တမေ သပ္ပာဏကဝဂ္ဂေ ပဉ္စမံ။ **ဒတ္ဝာ သင်္ဃေန စီဝရ**န္တိ အဋ္ဌမေ သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေ နဝမံ။

၇၉၁. **တေသာသန္တီ**တိ ဒုတိယံ ဘိက္ခုပါဋိဒေသနီယံ။ **နစ္စံ ဝါ ဂီတံ ဝါ**တိ ပဌမေ လသုဏဝဂ္ဂေ ဒသမံ။ **စာရိကဒ္ဝယ**န္တိ စတုတ္ထေ တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂေ သတ္တမဋ္ဌမာနိ။ **ဆန္ဒဒါနေနာ**တိ အဋ္ဌမေ ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂေ ဧကာဒသမံ။ **“ဆန္ဒဒါနေတီ”**တိ ဝါ ပါဌော။ “ဆန္ဒဒါနံ ဣတိ ဣမေ”တိ ပဒစ္ဆေဒော။

၇၉၂. **ကုဋီ**တိ ဆဋ္ဌော သင်္ဃာဒိသေသော။ **ကောသိယ**န္တိ နိဿဂ္ဂိယေသု ဒုတိယေ ဧဠကလောမဝဂ္ဂေ ပဌမံ။ **သေယျ**န္တိ မုသာဝါဒဝဂ္ဂေ ပဉ္စမံ။ **ပထဝီ**တိ မုသာဝါဒဝဂ္ဂေ ဒသမံ။ **ဘူတဂါမက**န္တိ ဘူတဂါမဝဂ္ဂေ ဒုတိယေ ပဌမံ။ **သပ္ပာဏကဉ္စ သိဉ္စန္တီ**တိ ဘူတဂါမဝဂ္ဂေ ဒသမံ။

၈၀၀. **ဆဦနာနိ တီဏေဝ သတာနီ**တိ ဆ ဟိ ဦနာနိ တီဏေဝ သတာနိ, စတုနဝုတာဓိကာနိ ဒ္ဝိသတာနီတိ အတ္ထော။ **သမစေတသာ**တိ –

> “ဝဓကေ ဒေဝဒတ္တမ္ဟိ, စောရေ အင်္ဂုလိမာလကေ။
> ဓနပါလေ ရာဟုလေ စ, သဗ္ဗတ္ထ သမမာနသော”တိ။ (မိ. ပ. ၆.၆.၅; ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၁၆ ဒေဝဒတ္တဝတ္ထု; ဣတိဝု. အဋ္ဌ. ၁၀၀) –

ဝစနတော သဗ္ဗေသု ဟိတာဟိတေသု, လာဘာလာဘာဒီသု စ အဋ္ဌသု လောကဓမ္မေသု နိဗ္ဗိကာရတာယ စ သမာနစိတ္တတေန တထာဂတေန။

ဝုတ္တာဝသေသာ တိ ဝေသာလိယာဒီသု ဆသု နဂရေသု ဝုတ္တေဟိ အဝသိဋ္ဌာနိ။ **ဣမေ သဗ္ဗေ** ဣမာနိ သဗ္ဗာနိ သိက္ခာပဒါနိ သာဝတ္ထိယံ ကတာနိ ဘဝန္တိ, ပညတ္တာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၈၀၁. ဟရာဇိကာနိ စတ္တာရိ တိ ဝေသာလိယံ ဝုတ္တံ မေထုနမနုဿဝိဂ္ဂဟဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ, ရာဇဂဟေ အဒိန္နာဒါနန္တိ စတ္တာရိ။ **သတ္တ သင်္ဃာဒိသေသကာ** တိ ရာဇဂဟေ ဝုတ္တာ ဒွေ အနုဒ္ဓံသနာ, ဒွေ စ ဘေဒါ, အာဠဝိယံ ကုဋိကာရော, ကောသမ္ဗိယံ မဟလ္လကဝိဟာရော, ဒွေဝစဿန္တိ သတ္တ။ **နိဿဂ္ဂိယာနိ အဋ္ဌေတ** တိ ဝေသာလိယံ အတိရေကစီဝရံ, ကာဋ္ဌကဋ္ဌေကလောမံ, ရာဇဂဟေ စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏံ, ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏံ, သုတ္တဝိညတ္တိ, အာဠဝိယံ ကောသိယမိဿကံ, ကပိလဝတ္ထုမှိ ဧဠကလောမဓောဝနံ, ဥဒိနပဋ္ဌဗန္ဓနန္တိ အဋ္ဌ။

ဒွ၀တ္တိံသေဝ စ ခုဒ္ဒကာ တိ ဝေသာလိယံ ဘူတာရောစနံ, ပရမ္ပရဘောဇနံ, အပ္ပဋိဂ္ဂဟဏံ, အစေလကံ, ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုံ အက္ကောသေယျာ''တိ ပဋ္ဌ, ရာဇဂဟေ ဥဇ္ဈာပနကံ, ဘိက္ခုနိပရိပာစိတပိဏ္ဍော, ဂဏဘောဇနံ, ဝိကာလဘောဇနံ, ''ယော ပန ဘိက္ခု နိမန္တိတော''တိအာဒိ စ, ''ဩရေနမုမာသံ နဟာယေယျာ''တိ, ဦနဝီသတိဝဿံ, ''သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန စီဝရံ ဒတွာ''တိ ဘိက္ခုနီနံ အဋ္ဌ, ဘိက္ခုနီနံ ပန ''နစ္စံ ဝါ ဂီတံ ဝါ''တိအာဒိ စ, ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အန္တောဝဿ''န္တိအာဒိ စ, ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဝဿံဝုတ္ထာ''တိအာဒိ စာတိ ဒွ၀ယံ, ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဟရိတသိကဆန္ဒအနေနာ''တိအာဒိ စာတိ စတ္တာရိ, အာဠဝိယံ အနုပသမ္ပန္နေန ဥတ္တရိ ဒိရတ္တတိရတ္တံ, ''ပထဝိံ ခဏေယျ ဝါ''တိအာဒိ, ဘူတဂါမပါတဗ္ဗတာယ, ''ဇာနံ သပ္ပာဏကံ ဥဒက''န္တိ စတ္တာရိ, ကောသမ္ဗိယံ အညဝါဒကေ ဝိဟေသကေ, ယာဝဒွတရကောသာ အင်္ဂုဋ္ဌပနာယ, သုရာမေရယပါနေ, အနာဒရိယေ, ''ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခူဟိ သဟဓမ္မိက''န္တိအာဒိ စာတိ ပဋ္ဌ, ကပိလဝတ္ထုမှိ ''ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ''တိအာဒိ, ''အဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ စာတုမာသ''န္တိအာဒိ, ''အဋ္ဌိမယံ ဝါ ဒန္တမယံ ဝါ''တိအာဒိ တီဏိ ဘိက္ခူနံ, ဘိက္ခုနီနံ ပန ''ဥဒကသုဒ္ဓိကံ ပနာ''တိအာဒိ, ''ဩဝါဒါယ ဝါ''တိအာဒီတိ ဒွေ, ဘဂ္ဂေသု ''အဂိလာနော ဝိသိဗ္ဗနာပေက္ခော''တိအာဒိ ဧကန္တိ တာနိ ဗာတ္တိံသေဝ ပါစိတ္တိယာနိ။

၈၀၂. ဒွေဝ ကရယွဟာတိ ''ဘိက္ခု ပနေဝ ကုလေသူ''တိအာဒိ, ''ယာနိ ခော ပန တာနိ အာရညကာနီ''တိအာဒိ စာတိ ဒွေ ပါဋိဒေသနီယာ။ **တယော သေခါ**တိ ကောသမ္ဗိယံ န သုရုသုရုကာရကံ, ဘဂ္ဂေသု န သာမိသေန ဟတ္ထေန ပါနီယထာလကံ, န သသိတ္ထကံ ပတ္တဓောဝနန္တိ တီဏိ သေခိယာနိ။ **ဆပ္ပညာသေဝ** သိက္ခာပဒါနိ ပိဏ္ဍိတာနိ ဝေသာလိယာဒီသု **ဆသု နဂရေသု** ပညတ္တာနိ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။

၈၀၃. သတ္တသု နဂရေသု ပညတ္တာနိ **တောနိ သဗ္ဗာနေဝ** သိက္ခာပဒါနိ ပန အမှုမှာနိ သတာနေဝ ဘဝန္တိ။ သာဝတ္ထိယံ ပညတ္တေဟိ စတုနဝုတာဓိကဒွိသတသိက္ခာပဒေဟိ သဒ္ဓိံ ဆသု နဂရေသု ပညတ္တာနိ ဆပညာသ သိက္ခာပဒါနိ ပညာသာဓိကာနိ တီဏိ သတာနိ ဘဝန္တီတိ အတ္ထော။ အမှေန စတုတ္တံ ယေသံ တာနိ **အမှုမှာနိ** ။

၈၀၄-၁၀. ဇဝံ နိဒါနဝသေန နဂရံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ နိဒါနမညမသေသေတွာ ဥဘတောဝိဘင်္ဂဂတာနံ သဗ္ဗေသံ သိက္ခာပဒါနံ ကေဝလံ ပိဏ္ဍဝသေန ဂဏနံ ဒဿေတုမာဟ **''သိက္ခာပဒါနိ ဘိက္ခူန''** န္တိအာဒိ။

၈၁၁. ဇဝံ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနံ နိဒါနဉ္စ ဂဏနဉ္စ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အသာဓာရဏာနိ ဒဿေတုမာဟ **''ဆစတ္တာလီသာ''**တိအာဒိ။ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏဘာဝံ မပေဟသိနာ ဂမိတာနိ သိက္ခာပဒါနိ ဆစတ္တာလီသေဝ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။ ဣမိနာ ဥဒ္ဒေသမာဟ။

၈၁၄. ''ဆ စ သင်္ဃာဒိသေသာ''တိအာဒီဟိ ဒွီဟိ ကထာဟိ နိဒ္ဒေသံ ဒဿေတွာ **''ဝိဿဋ္ဌိ''** တိအာဒိနာ ပဋိနိဒ္ဒေသမာဟ။

၈၁၅. ''နိဿဂ္ဂိယေ အာဒိဝဂ္ဂသ္မိံ''န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဓောဝနန္တိ** အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရဓောဝနံ။ **ပဋိဂ္ဂဟော**တိ တဿာယေဝ ဟတ္ထတော စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏံ။

၈၁၆. အာရညန္တိ ကေနူနတိံသတိမံ သိက္ခာပဒံ။

၁၇. ဘိက္ခုနံ, ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဝုတ္တာနိ သဗ္ဗာနိ ပာစိတ္တိယာနိ ဂဏနာဝသာ အဋ္ဌာသီတိသတံ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။ **အဋ္ဌာသီတိသတ**န္တိ ဘိက္ခုနိပာတိမောက္ခာဂတံ ဆသဋ္ဌိသတပာစိတ္တိယံ ဝက္ခမာနေဟိ ဘိက္ခုနိယတေဟိ ဗာဝီသတိပာစိတ္တိယေဟိ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌာသီတိသတံ ဟောတိ။ **တတော**တိ အဋ္ဌာသီတာဓိကသတပာစိတ္တိယတော နိဒ္ဓာရိတာနိ တာနိ ဒွါဝီသတိ ခုဒ္ဒကာနိ ဘိက္ခုနံ ပာတိမောက္ခေ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။

၁၈. ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂေတိ ဘိက္ခုနီနံ ဩဝါဒဝဂ္ဂေ။ ပရမ္ပရဘောဇနေ ပညတ္တံ သိက္ခာပဒံ **ပရမ္ပရဘောဇနံ,** ပရမ္ပရဘောဇနေန သဟ ဝတ္တတီတိ **သပရမ္ပရဘောဇနော** ။

၁၂. "ကေတော ပန ပညတ္တာ" တိအာဒိ နိဂမနံ။ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏတံ ဂတာ ကေတောဝ ပညတ္တာ **ဣမေ** ဣမာနိ သိက္ခာပဒာနိ ပိဏ္ဍိတာနိ ဆစတ္တာလီသ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။

၁၃. မဟေသိနာ ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏဘာဝံ ဂမိတာနိ ဘိက္ခုနီနံ သိက္ခာပဒာနိ ပရိပိဏ္ဍိတာနိ သတံ, တိံသ စ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။

၁၄. ဇဝံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနံ နိဒ္ဒေသမာဟ **"ပာရာဇိကာနီ"**တိအာဒိနာ။ **ပာရာဇိကာနိ စတ္တာရီ**တိ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလိကဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကအဋ္ဌဝတ္ထုကသင်္ခာတာနိ စတ္တာရိ ပာရာဇိကာနိ။

၁၆. ဒွီဟိ ကထာဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ ပဋိနိဒ္ဒေသော **"ဘိက္ခုနီနံ တု သင်္ဃာဒိသေသေသာဟိ"** တိအာဒိ။ စတုန္နံ ပာရာဇိကာနံ ဥဒ္ဒေသဝသေနေဝ ပာကဋတ္တာ ပဋိနိဒ္ဒေသေ အဂ္ဂဟဏံ။ **အာဒိတော ဆာ**တိ ဥဿယဝါဒိကာဒယော ဆ သင်္ဃာဒိသေသာ။ **"အာဒိတော"**တိ ဣဒံ "ယာဝတတိယကာ"တိ ဣမိနာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ, အဋ္ဌသု ယာဝတတိယကေသု ပုရိမာနိ စတ္တာရိ သိက္ခာပဒာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၇. သတ္တညဒတ္ထိကာဒီနီတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အညဒတ္ထိကသိက္ခာပဒတော ပစ္ဆိမာနိ စတ္တာရိ, ပုရိမာနိ "အညံ ဝိညာပေယျ, အညံ စေတာပေယျာ"တိ ဒွေဝ စ ဂဟိတာနိ။ **ပတ္တော စေတ**တိ ပဌမံ ပတ္တသန္နိစယသိက္ခာပဒမာဟ။ ဒုတိယဝဂ္ဂေ ပုရိမသိက္ခာပဒဒွယံ **"ဂရုံ လဟု"**န္တိ ဣမိနာ ဂဟိတံ။

၁၈. ဣဓ ဘိက္ခုနိပာတိမောက္ခေ တာနိ ပန ဒွါဒသေဝ နိဿဂ္ဂိယာနိ သတ္တာရာ ဘိက္ခုနီနံ ဝသေန ကေတော ပညတ္တာနီတိ ယောဇနာ။

၁၉-၂၀. "သဗ္ဗေဝ ဂဏနာဝသာ" တိအာဒိ နိဂမနံ။ ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏတံ ဂတာ ဘိက္ခုနီနံ ကေတော ပညတ္တာ သတံ, တိံသ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။

၂၁-၃. "အသာဓာရဏာ ဥဘိန္န"န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ဥဘိန္နံ အသာဓာရဏသိက္ခာပဒာနိ သတဉ္စ သတ္တတိ စ ဆ စ ဘဝန္တိ။ ဇဝမုဒ္ဒိဋ္ဌာနံ နိဒ္ဒေသော **"ပာရာဇိကာနိ စတ္တာရီ"** တိအာဒိ။ ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနီနံ **စတ္တာရိ ပာရာဇိကာနိ။ ဒသစ္ဆ စာ**တိ ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနီနံ သင်္ဃာဒိသေသာ ဒသ, ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနံ ဝိဿဋ္ဌိအာဒိကာ သင်္ဃာဒိသေသာ ဆ စာတိ သင်္ဃာဒိသေသာ သောဠသ။

အနိယတာ ဒုဝေ စေတတိ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနံ အနိယတာ ဒွေဝ စ။ **နိဿဂ္ဂိ စတုဝီသတိ**တိ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနံ ဒွါဒသ, ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနီနံ ဒွါဒသာတိ ဇဝံ နိဿဂ္ဂိယာ စတုဝီသတိ စ။ **သတံ အဋ္ဌာရသ ခုဒ္ဒကာ**တိ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနံ ဗာဝီသတိ, ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနီနံ ဆန္နဝုတီတိ အဋ္ဌာရသာဓိကသတံ ခုဒ္ဒကာနိ စ။ **ဒွါဒသ**တိ ဣမသ္မိံ အသာဓာရဏသင်္ဂဟေ။

ဒွါဒသေဝ စ ကရဏီယဟာတိ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနံ စတ္တာရိ, ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနီနံ အဋ္ဌာတိ ဇဝေ ပာဋိဒေသနီယာ စာတိ ဣမေ ဆသတ္တတိအဓိကာနိ သတသိက္ခာပဒါနိ ဥဘိန္နမ္ပိ အသာဓာရဏာနီတိ ယောဇနာ။

၈၃၄. ဥဘိန္နမ္ပိ သာဓာရဏာနိ သတ္တုန္နာ ပညတ္တာနိ သိက္ခာပဒါနိ သတဥ္စ သတ္တတိ စ စတ္တာရိ စ ဘဝန္တီတိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။

၈၃၅-၆. ဟရာဇိကာနိ စတ္တာရိ တိ မေထုနအဒိန္နာအနမနုဿဝိဂ္ဂဟဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဟရာဇိကာနိ စတ္တာရိ စ။ **သတ္တ သင်္ဃာဒိသေသကာ** တိ သဥ္စရိတ္တအမူလကအညဘာဂိယာ, စတ္တာရော ယာဝတတိယကာ စာတိ သင်္ဃာဒိသေသာ သတ္တ စ။ **အဋ္ဌာရသ စ နိဿဂ္ဂ** တိ နိဿဂ္ဂိယေသု ပဌမေ စီဝရဝဂ္ဂေ ဓောဝနပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဒ္ဝယဝဇ္ဇိတာနိ အဋ္ဌ, ဋ္ဌေကလောမဝဂ္ဂေ အဋ္ဌမနဝမဒသမာနီတိ တယော, ပတ္တဝဂ္ဂေ ပဌမပတ္တဝဿိကသာဋိကအာရညက သိက္ခာပဒတ္တယဿ ဝဇ္ဇိတာနိ သတ္တ စာတိ ဣမာနိ အဋ္ဌာရသ နိဿဂ္ဂိယသိက္ခာပဒါနိ စ။ **သမသတ္တတိ ခုဒ္ဒကာ** တိ –

"သမ္ပဇာ ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂေပိ။ပေ။ ဒုတဝီသတိ ဘဝန္တိ ဟိ"တိ။ (ဥ. ဝိ. ၈၁၈-၈၂၁) –

ဝုတ္တာ ဘိက္ခုနံ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာတိ ဣမေဟိ ဗာဝီသတိဟစိတ္တိယေဟိ ဝဇ္ဇိတာနိ အဝသေသာနိ သတ္တတိ ဟစိတ္တိယာနိ စ ဥဘယသာဓာရဏဝသေန ပညတ္တာနိ။ ပဥ္စသတ္တတိ သေခိယာပိ စာတိ **ဥဘိန္နံ** ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ **သမသိက္ခတာ** သာဓာရဏသိက္ခာပဒါနိ သဗ္ဗသော သတံ, သတ္တတိ, စတ္တာရိ စ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

သာဓာရဏာသာဓာရဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

လက္ခဏကထာဝဏ္ဏနာ

၈၃၇. **ဣတော**တိ သာဓာရဏာသာဓာရဏကထာယ ပရံ။ **သဗ္ဗဂန္တိ** သဗ္ဗသိက္ခာပဒသာဓာရဏံ။ **ဝဒတော မေ**တိ ဝဒတော မမ ဝစနံ။ **နိဗောဓထာ**တိ နိသာမေထ, ဧကဂ္ဂစိတ္တာ ဟုတွာ သက္ကစ္စံ သုဏာထာတိ အတ္ထော။

၈၃၈-၉. ''ဝိပတ္တိ အာပတ္တိ အနာပတ္တီ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ''အာဏတ္တိ အင်္ဂ''န္တိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဝဇ္ဇကမ္မပဘေဒကန္တိ** ဝဇ္ဇပဘေဒကံ ကမ္မပဘေဒကံ။ **တိကဒွယန္တိ** ကုသလတ္တိကဝေဒနာတ္တိကဒွယံ။ **သဗ္ဗတ္ထာ**တိ **ဣဒံ ပန** သတ္တရသဝိဓသဗ္ဗသာဓာရဏလက္ခဏံ။ **သဗ္ဗတ္ထ** သဗ္ဗေသု သိက္ခာပဒေသု။

၈၄၀. **ဣဓ** ဣမသ္မိံ သတ္တရသဝိဓေ ယံ လက္ခဏံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယံ, ယဉ္စ ဥတ္တာနံ, တံ သဗ္ဗံ ဝဇ္ဇေတွာ **အတ္ထဇောတနံ** အတ္ထပ္ပကာသနံ ကရိဿာမီတိ ယောဇနာ။

၈၄၁. နိဒာနံ နာမ ရာဇဂဟာဒိသိက္ခာပဒပညတ္တိဋ္ဌာနဘူတာနိ သတ္တ နဂရာနိ, တံ ပုဗ္ဗေ ဒဿိတန္တိ အဝသိဋ္ဌာနိ ဒဿေတုမာဟ **''ပုဂ္ဂလော''** တိအာဒိ။ **ပုဂ္ဂလော နာမ** ကတမော? ယံ ယံ ဘိက္ခုနိံ, ဘိက္ခုဉ္စ အာရဗ္ဘ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, **အယံ** ဘိက္ခုနီ စ ဘိက္ခု စ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ အာဒိကမ္မိကော ပုဂ္ဂလောတိ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။

၈၄၂. **ဓနိယာဒယော**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ, ဝဂ္ဂုမုဒာတီရိယာ ဘိက္ခူ, သေယျသကော, ဥဒာယီ, အာဠဝကာ ဘိက္ခူ, ဆန္နော, မေတ္တိယဘူမဇကာ, ဒေဝဒတ္တော, အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ ဘိက္ခူ, ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ, ဥပနန္ဒော သက္ယပုတ္တော, အညတရော ဘိက္ခု, ဟတ္ထကော သက္ယပုတ္တော, အနုရုဒ္ဓော, သတ္တရသဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ, စူဠပန္ထကော, ဗေလဋ္ဌသီသော, အာယသ္မာ အာနန္ဒော, သာဂတတ္ထေရော, အရိဋ္ဌော ဘိက္ခု, အာယသ္မာ အာနန္ဒောတိ ဣမေ ဧကဝီသတိ သင်္ဂဟိတာ။

၈၄၃. **ထုလ္လနန္ဒာဒယော** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သုန္ဒရီနန္ဒာ, ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခုနိယော, အညတရာ ဘိက္ခုနီ, စဏ္ဍကာဠီ, သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခုနိယော, ဒွေ ဘိက္ခုနိယောတိ ဆယိမေ သင်္ဂဟိတာ။ **သဗ္ဗေ** တိ ဥဘယပဟတိမောက္ခေ အာဒိကမ္မိကာ သဗ္ဗေ ပုဂ္ဂလာ။

၈၄၄. **ဝတ္ထု** တိ **ဝတ္ထု** နာမ သုဒိန္နာဒိနော တဿ တဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ မေထုနာဒိကဿ စ **ဝတ္ထုနော** သဗ္ဗပ္ပကာရေန **အဇ္ဈာစာရော** ဝီတိက္ကမော ပဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။

၈၄၅-၆. ဧကဝလာ မူလဘူတာ ပညတ္တိ။ အနု စ အနုပ္ပန္နော စ သဗ္ဗတ္ထ စ ပဒေသော စ **အနုဝနုပ္ပန္နသဗ္ဗတ္ထပဒေသာ,** တေယေဝ ပဒါနိ **အနုဝနုပ္ပန္နသဗ္ဗတ္ထပဒေသပဒါနိ,** တာနိ ပုဗ္ဗကာနိ ယာသံ ပညတ္တီနံ တာ **အနုဝနုပ္ပန္နသဗ္ဗတ္ထပဒေသပဒပုဗ္ဗိကာ**။ တထေဝ သာ ပညတ္တီတိ ယောဇနာ။ အနုပညတ္တိ အနုပ္ပန္နပညတ္တိ သဗ္ဗတ္ထပညတ္တိ ပဒေသပညတ္တိ ဟောတိ။ ဧကတော ဥဘတော ပုဗ္ဗာ ကထေဝ သာ ပညတ္တီတိ ယောဇနာ။ ဧကတောပဒံ ဥဘတောပဒဉ္စ ပုဗ္ဗမဿာတိ **ဧကတောဥဘတောပုဗ္ဗာ,** ဧကတောပညတ္တိ ဥဘတောပညတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၈၄၇. **တတ္ထ** နဝဓာသု ပညတ္တီသု။ ပညတ္တိ နာမ ကတမာတိ အာဟ **''ယော မေထုန''**န္တိအာဒိ။ ''ယော ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာ''တိ စ ''ယော ဘိက္ခု အဒိန္နံ အာဒိယေယျာ''တိ စ ဧဝမာဒိကာ သိက္ခာပဒဿ မူလဘူတာ **ပညတ္တိ** ဟောတီတိ ယောဇနာ။

၈၄၈. **ဣစ္စေဝမာဒိကာ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ''တိ စ ''ကမာ တ အရညာ တ''တိ စ ဧဝမာဒီနံ သင်္ဂဟော။

၈၄၉. ဝဇ္ဇကေ အနုပ္ပန္နေယေဝ ပညတ္တာ အနုပ္ပန္နပညတ္တိ, **သာ** အနုပ္ပန္နပညတ္တိ။

၈၅၀-၁. ဂုဏင်္ဂုဏူပဟနသိက္ခာပဒေန သဟ စမ္မတ္တရဏသိက္ခာပဒဒွ္ဓ **ခုဝန္တဟာနံ** ခုဝနဟာနသိက္ခာပဒံ, ပဋ္ဌဝဂ္ဂေန ဥပသမ္ပာဒနသိက္ခာပဒဋ္ဌာတိ **သော စတုဗ္ဗိဓာ** ပညတ္တိ ပဒေသပညတ္တိ နာမာတိ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ **မဇ္ဈိမဒေသသ္မိံယေဝ ဟောတီ**တိ မဇ္ဈိမဒေသသ္မိံယေဝ အာပတ္တိကရာ ဟောတိ။ **န အညတော**တိ န အညတ္ရ ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ဒေသန္တရေ ဌာနေ။

၈၅၂. **ဣတော**တိ စတုဗ္ဗိဓပဒေသပညတ္တိတော။ **ဧတ္ထော** တိ ဣမသ္မိံ ပညတ္တိဘေဒေ။ **သာဓာရဏဒုကာဒိကန္တိ** သာဓာရဏပညတ္တိ အသာဓာရဏပညတ္တိ, ဧကတောပညတ္တိ ဥဘတောပညတ္တီတိ ဒုကဒ္ဝယံ။ **အတ္ထတော ဧကမေဝ**တိ အတ္ထတော အညမညသမာနမေဝ။ ဝိပတ္တာပတ္တာနာပတ္တိဝိနိစ္ဆယော ဝိတ္ထာရိတောတိ ဣဓ န ဒဿိတော။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပော – **ဝိပတ္တီ** တိ သီလအာစာရဒိဋ္ဌိအာဇီဝဝိပတ္တီနံ အညတရာ။ **အာပတ္တီ** တိ ပုဗ္ဗပယောဂါဒိဝသေန အာပတ္တိဘေဒော။ **အနာပတ္တီ** တိ အဇာနနာဒိဝသေန အနာပတ္တိ။

၈၅၃. အာပတ္တိ ပန သာဏတ္တိကာပိ ဟောတိ, အနာဏတ္တိကာပိ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **"အာဏတ္တိတိ စ နာမေသာ အာဏာပနာ"**တိ ဣမိနာ အာဏတ္တိ-သဒ္ဒဿ သဘာဝသာဓာရဏတ္တာတိ ဣဓာဟ။

၈၅၄. သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသုပိ သဗ္ဗာသံ အာပတ္တီနံ သဗ္ဗော ပန အင်္ဂဘေဒောပိ ဝိဘာဝိနာ ဉာတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။

၈၅၆. ''သာ စ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ''တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ကာယေန, တစာယ တ ဒသာဟဗ္ဘန္တရေ အတိရေကစီဝရဿ အနဓိဋ္ဌာနေန နိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ **"ပဌမေ ကထိနေ ဝိယာ"**တိ ဥဒာဟရဏံ ကတံ။

၈၅၇. **ကိရိယာကိရိယတော ဟောတီ** တိ ကိရိယတော စ အကိရိယတော စ ဟောတိ။ တတ္ထ ဥဒာဟရဏမာဟ **"စီဝရဂ္ဂဟဏေ ဝိယာ"**တိ။ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထတော စီဝရဂ္ဂဟဏံ **ကိရိယာ,** ဟရိဝတ္တကဿ အဒါနံ **အကိရိယာ**တိ ဧဝံ ကိရိယာယ စေဝ အကိရိယာယ စ ဣမံ အာပဇ္ဇတိ။

၈၅၈. **သိယာ ပန ကရောန္တဿ အကရောန္တဿာ** တိ ယာ ပန အာပတ္တိ သိယာ ကရောန္တဿ, သိယာ အကရောန္တဿ ဟောတိ, အယံ သိယာ ကိရိယတော, သိယာ အကိရိယတော သမုဋ္ဌာတိ။ **သိယာ**တိ စ ကအာစိ-သဒ္ဒတ္ထေ နိပါတော။ အတ္ထောဒာဟရဏမာဟ **"ရူပိယောဂ္ဂဟဏေ ဝိယာ"** တိ။ ရူပိယဿ ဥဂ္ဂဟဏေ, ဥဂ္ဂဏှာပနေ သိယာ ကအာစိ ကိရိယတော သမုဋ္ဌာတိ, ဥပနိက္ခိတ္တဿ သာဒိယနေ ကာယတစာဟိ ကာတဗ္ဗဿ အကရဏေန ကအာစိ အကရောန္တဿ ဟောတီတိ။

၈၅၉. ယာ ကရောတော အကုဗ္ဗတော, ကအာစိ ကရောန္တဿ စ ဟောတိ, သာ အာပတ္တိ သိယာ ကိရိယာကိရိယတော, သိယာ ကိရိယတောပိ စ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ''ကုဋိကာရာပတ္တိ ဝိယာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သာ ဟိ ဝတ္ထုံ ဒေသာပေတွာ ပမာဏာတိက္ကန္တံ ကရောတော ကိရိယတော သမုဋ္ဌာတိ, အဒေသာပေတွာ ပမာဏာတိက္ကန္တံ, ပမာဏယုတ္တံ တ ကရောတော ကိရိယာကိရိယတော သမုဋ္ဌာတိ။

၈၆၁. **ယတော** အာပတ္တိတော။ **အယံ** အာပတ္တိ။ သညာယ ကရဏဘူတာယ ဝိမောက္ခော ဧတာယာတိ **သညာဝိမောက္ခာ**။ ဧတ္ထ စ ဝီတိက္ကမသညာ အဝိဇ္ဇမာနာပိ အာပတ္တိယာ ဝိမုစ္စနဿ သာဓကတမင်္ဂေန ဂဟိတာ။ ယထာ ဝုဋ္ဌိယာ အဘာဝေန ဇာတံ ဒုဗ္ဘိက္ခံ ''ဝုဋ္ဌိကတ''န္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အယံ** သစိတ္တကာပတ္တိ။

၈၆၂-၄. **ဣတရာ ပန** အစိတ္တကာပတ္တိ။ ဝီတိက္ကမသညာယ အဘာဝေန နတ္ထိ ဝိမောက္ခော ဧတာယာတိ **နောသညာဝိမောက္ခာ**။ **သုစိတ္တေန** သတတသနကိလေသပ္ပဟာနေန, သကလလောကိယလောကုတ္တရကုသလသမ္ပယောဂေန စ သုန္ဒရစိတ္တေန ဘဂဝတာ **ပကာသိတာ သဗ္ဗာဝ** အာပတ္တိ စိတ္တဿ ဝသေန ဒုဝိဓာ သိယုန္တိ ယောဇနာ။ **သစိတ္တကသမုဋ္ဌာနဝသေန ပနာ**တိ သစိတ္တကသမုဋ္ဌာနဝသေနေဝ။ သစိတ္တကမိဿကဝိဝဇ္ဇနတ္ထာယ ပန-သဒ္ဒော ဧဝကာရတ္ထော ဝုတ္တော။

ယာ သစိတ္တကေဟိ တ အစိတ္တကမိဿကသမုဋ္ဌာနဝသေန တ သမုဋ္ဌာတိ, အယံ အစိတ္တကာ။

၈၆၅. **သုဝိဇ္ဇေနော** တိ သောဘမာနာဟိ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ တ အဋ္ဌဟိ တ ဝိဇ္ဇာဟိ သမန္နာဂတတ္တာ သုဝိဇ္ဇေန။ **အနဝဇ္ဇေနာ**တိ သတသနကိလေသာဝဇ္ဇရဟိတတ္တာ အနဝဇ္ဇေန ဘဂဝတာ ။ **လောကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတော** လောကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇဝသေန သဗ္ဗာဝ အာပတ္တိယော ဝဇ္ဇဝသေန ဒုဝိဓာ ဒုကာ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

၈၆၆. **ယသ္သာ သစိတ္တကေ ပက္ခေ, စိတ္တံ အကုသလံ သိယာ** တိ ယသ္သာ သစိတ္တကာစိတ္တကသမုဋ္ဌာနာယ အစိတ္တကာယ သုရာပာနာဒိအာပတ္တိယာ သစိတ္တကသမုဋ္ဌာနပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, အယံ လောကဝဇ္ဇာ နာမာတိ အတ္ထော။ ယသ္သာ ပန သစိတ္တကသမုဋ္ဌာနာယ ပဌမပာရာဇိကာဒိအာပတ္တိယာ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တသ္သာ လောကဝဇ္ဇတာယ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ အစိတ္တကာပိ တ အာပတ္တိ သစိတ္တကပက္ခေ ကုသလစိတ္တေ သတိ လောကဝဇ္ဇတာယ သိဒ္ဓါယ အစိတ္တကပက္ခေပိ လောကဝဇ္ဇော ဟောတိ, ကိမင်္ဂ ပန အကုသလစိတ္တေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာယ အာပတ္တိယာ လောကဝဇ္ဇတာတိ သာ ဝိသုံ န ဝုတ္တာ။

ယသ္မာ ပန ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာယ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမဝဇ္ဇာ သိယာ ကုသလံ, သိယာ အဗျာကတံ, တသ္မာ တသ္သာ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ ကုသလမေဝာတိ အယံ နိယမော နတ္ထီတိ အာဟ **"သေသာ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇကာ"** တိ။ **"ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇကာ"**တိ ဣမိနာ စ လက္ခဏေန ဝတ္ထုဝိဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ သိယာ ကုသလံ, သိယာ အကုသလံ, သိယာ အဗျာကတံ, တသ္မာ တသ္သာ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝါတိ အယံ နိယမော နတ္ထီတိ အာဟ။

၈၆၇. ကာယဒ္ဝါရေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ **ကာယကမ္မံ** ။ ဥဘယတ္ထ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ **တဒုဘယံ** ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ။ မနောဒ္ဝါရေ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထီတိ မနောကမ္မံ န ဝုတ္တံ။ "မနောဒ္ဝါရေ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထီတိ စ ဣဒံ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနာဒီသု မနောဒ္ဝါရေပိ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော"တိ အာစရိယာ။

၈၆၈-၉. **ကုသလာဒိတိကဒ္ဝယန္တိ** ကုသလတ္တိကဉ္စေဝ ဝေဒနာတ္တိကဉ္စ။ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော ကုသလာကုသလစိတ္တော, တထာ အဗျာကတစိတ္တော တ ဟုတွာ အာပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

ဒုက္ခာဒိသံယုတော တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဥပေက္ခာဝေဒနာသမင်္ဂိနော သင်္ဂဟော။ ဇဝံ သန္တေပိ သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု အကုသလစိတ္တဝသေန ဧကံ စိတ္တံ, ကုသလာဗျာကတဝသေန ဒွေ စိတ္တာနိ, သဗ္ဗေသံ ဝသေန တီဏိ စိတ္တာနိ။ ဒုက္ခဝေဒနာဝသေန ဧကာ ဝေဒနာ, သုခဥပေက္ခာဝသေန ဒွေ, သဗ္ဗာသံ ဝသေန တိသ္သော ဝေဒနာတိ အယမေဝ ဘေဒေါ လဗ္ဘတိ, န အညော ဘေဒေါ။

ကုသလတ္တိကံ သစေပိ ဂဟိတံ, န ပန သဗ္ဗေသမေဝ စိတ္တာနံ ဝသေန လဗ္ဘတိ, အထ ခော အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကာနံ ဇာတ္တိံသစိတ္တာနမေဝ ဝသေန လဗ္ဘတိ။ ဇာတ္တိံသေဝ ဟိ စိတ္တာနိ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကာနိ။ ဒွာဒသ အကုသလာနိ, အဋ္ဌ ကာမာဝစရကုသလာနိ, ဒသ ကာမာဝစရကိရိယစိတ္တာနိ, ကုသလတော, ကိရိယတော စ ဒွေဝ အဘိညာစိတ္တာနိ စာတိ ဧဝံ ဇာတ္တိံသစိတ္တေဟိ သမုဋ္ဌိတာပိ အာပတ္တိ အကုသလာ တ ဟောတိ အဗျာကတာ တ, နတ္ထိ အာပတ္တိ ကုသလံ။ ယထာဟ **သမထက္ခန္ဓကေ** "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတံ, နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ"န္တိ (စူဠဝ. ၂၂၂; ပရိ. ၃၀၃)။ အယံ ပန ဟဋ္ဌော ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တော, န လောကဝဇ္ဇံ။ ယသ္မိဥ္ဟိ ပထဝိခဏနဘူတဂါမပါတဗျတာဒိကေ အာပတ္တာဓိကရဏေ ကုသလစိတ္တံ အင်္ဂံ ဟောတိ, တသ္မိံ့ သတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ "နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ"န္တိ။ တသ္မာ နယိဒံ အင်္ဂပဟောနကစိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယံ တာဝ အာပတ္တာဓိကရဏံ လောကဝဇ္ဇံ, တံ ဧကန္တတော အကုသလမေဝ။ တတ္ထ "သိယာ အကုသလ"န္တိ ဝိကပ္ပော နတ္ထိ။ ယံ ပန ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, တံ ယသ္မာ သဉ္စိစ္စ "ဣမံ အာပတ္တိံ ဝီတိက္ကမာမီ"တိ ဝီတိက္ကမန္တဿေဝ အကုသလံ ဟောတိ, အသဉ္စိစ္စ ပန ကိဉ္စိ အဇာနန္တဿ သဟသေယျာဒိဝသေန အာပဇ္ဇနတော အဗျာကတံ ဟောတိ, တသ္မာ တတ္ထ သဉ္စိစ္စာသဉ္စိစ္စဝသေန ဣမံ ဝိကပ္ပဘာဝံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတံ, နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ"န္တိ။ သစေ ပန "ယံ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ"န္တိ ဝဒေယျ, အစိတ္တကာနံ ဧဠကလောမပဒသောဓမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနာနမ္ပိ ကုသလစိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျ, န စ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကုသလစိတ္တံ အာပတ္တိယာ

အင်္ဂံ, ကာယဝိဉ္ဉတ္တိဝသေန ပန စလိတပဝတ္တာနံ ကာယတစာနံ အညတရမေဝ အင်္ဂံ, တဒွယ ရူပက္ခန္ဓပရိယာပန္နတ္တာ အဗျာကတန္တိ။

၈၇၀. ဣဒံ တု လက္ခဏ န္တိ ဣဒံ နိဒါနာဒိသာဓာရဏဝိနိစ္ဆယလက္ခဏံ။

၈၇၁. "တရု"န္တိအာဒိကထာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္ထာဝ။ အယံ ပန ဝိသေသော – တတ္ထ "ဒ္ဓဝယဋ္ဌေရ"န္တိ ဝုတ္တံ, ဣဓ "စတုဿဋ္ဌိ"န္တိ။ တတ္ထ "ဒ္ဓဝယဋ္ဌေရ"န္တိ လောကဝဇ္ဇပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနံ ဂဟဏံ , ဣဓ **စတုဿဋ္ဌိ** န္တိ စတုန္နံ ဝိပတ္တီနံ။ စတ္တာရော သီခာ အဋ္ဌေရာ ဓေဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ တတ္ထ ဝိပတ္တိ "သတ္တဖလ"န္တိ သတ္တဖလေသု အန္တောဂဓာ, ဣဓ ဝိပတ္တိဗ္ဗာနေ ဝဇ္ဇံ ဂဟေတ္ဝာ သတ္တဖလာနိ။

၈၇၂. အနုတ္တရတံ ဂတံ အတ္တနာ ဥတ္တရဿ ဥတ္တမဿ ကဿစိ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ **ဣမံ ဥတ္တရံ** ဥတ္တရံ နာမ ပကရဏံ **ယော** ထေရနဝမဇ္ဈိမေသု အညတရော **ပရိယာပုဏာတိ** ဟဒယဿ ပဂုဏတစုဂ္ဂတကရဏေန အဓိယတိ, **ပရိပုစ္ဆတိ** အတ္ထဒွယ အတ္ထဝဏ္ဏနံ သုတ္ဝာ သက္ကစ္စံ ဥဂ္ဂဟေတ္ဝာ မနသာ ပေက္ခိတ္ဝာ ပညာယ သုပ္ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဓာရေတိ, သော စ ဘိက္ခု **စ**-သဒ္ဒေန ဧဝမေဝ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ ယော ဘိက္ခု ယုတ္တော, သော စ **ကာယတစဝိနယေ** ကာယတစာဝီတိက္ကမာနံ ဝိနယနေ သံဝရဏေ **ဝိနယေ** ဝိနယပိဋကေ **အနုတ္တရတံ ဥပယာတိ** အတ္တနော ဥတ္တရိတရဿ အဝိဇ္ဇမာနတံ ဥပဂစ္ဆတိ။ ဧတ္ထ ကာရဏမာဟ **"ဥတ္တရတော"**တိ, ပဂုဏတစုဂ္ဂတကရဏေန အဓိတေန အတ္ထဝဏ္ဏနံ သုတ္ဝာ ဓာရဏေန သုဋ္ဌု ဓာရိတေန ဣမိနာ ဥတ္တရပကရဏေန ဟေတုဘူတေနာတိ အတ္ထော။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

လက္ခဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဗ္ဗသင်္ကလနနယကထာဝဏ္ဏနာ

၈၇၃. ပရိတရေ မုခာဂတာ ကတ္ထပညတ္တိတရာဒယော အဋ္ဌ တရာ, တေယေဝ ပစ္စယ-သဒ္ဒေန ယောဇေတွာ ဝုတ္တာ အဋ္ဌပစ္စယတရာတိ ဝိဘင်္ဂဒွယေ ဝိသုံ ဝိသုံ ဒဿိတာ သောဠသ ပရိတရာ အဿာတိ သောဠသပရိတရော, တဿ **သောဠသပရိတရဿ**။ **သဗ္ဗံ သင်္ကလနံ နယ** န္တိ သဗ္ဗေသံ ဝုတ္တာနံ သင်္ကလနနယာနံ သင်္ဂဟေတဗ္ဗတော သဗ္ဗံ သင်္ကလဘေဒနံ နယံ။

၈၇၅. **ကာယိကာ ဆဗ္ဗိဓာ** တိ ပဋ္ဌမပာရာဇိကာပတ္တိ, ကုဋိကရဏေ ပယောဂေ ဒုက္ကဋာပတ္တိ, ဧကံ ပိဏ္ဍံ အနာဂတေ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိ, တသ္မိံ အာဂတေ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ, ဝိကာလဘောဇနေ ပာစိတ္တိယာပတ္တိ, ပဋ္ဌမပာဋိဒေသနီယာပတ္တီတိ ဆဗ္ဗိဓာ။

တထာ တစသိကာပိ စာတိ စတုတ္ထပာရာဇိကာ, ကုဋိယာ ကာရာပနေ ပုဗ္ဗဂတိယော, ပဒသောဓမ္မပာစိတ္တိယံ, ဒဝကမ္ယတာယ ဟီနေန ခုံသနံ, တဿ ဒုဗ္ဘာသိတန္တိ တထာ ဆဗ္ဗိဓာ။

ဆာဒေန္တဿ စ တိဿော တိ ဘိက္ခုနိယာ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာယ ပာရာဇိကံ, ဘိက္ခုနော သင်္ဃာဒိသေသဆာဒနေ ပာစိတ္တိယံ, အတ္တနော ဒုဋ္ဌုလ္လစ္ဆာဒနေ ဒုက္ကဋန္တိ တိဿော စ။

ပဉ္စ သံသဂ္ဂပစ္စယာ တိ ကာယသံသဂ္ဂေ ဘိက္ခုနိယာ ပာရာဇိကံ, ဘိက္ခုနော သင်္ဃာဒိသေသော, ကာယေန ကာယပဋိဗဒ္ဓေ ထုလ္လစ္စယံ, နိဿဂ္ဂိယေန ကာယပဋိဗဒ္ဓေ ဒုက္ကဋံ, အင်္ဂုလိပတောဒကေ ပာစိတ္တိယန္တိ ကာယသံသဂ္ဂပစ္စယာ ပဉ္စ အာပတ္တိယော။

၈၇၇. ဘိက္ခုနိယာ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာယ ပာရာဇိကံ, ဘိက္ခုဿ သင်္ဃာဒိသေသပဋိစ္ဆာဒကဿ ပာစိတ္တိယန္တိ ဒုဋ္ဌုလ္လစ္ဆာဒနေ ဒုဝေ။

၈၇၉. **"ကမန္တရေ စတဿောတ"** တိအာဒိ ပဋိနိဒ္ဒေသတော စ ဝိညာယတိ။

၈၈၁. **ဝဇန္တိယာ** တိ ဂစ္ဆန္တိယာ။

၈၈၅. ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ရတ္တန္ဓကာရေ အပ္ပဒီပေ ဟတ္ထပာသေ ပုရိသေန သဒ္ဓိံ ယဒိ သလ္လပေယျ, တဿာ ပာစိတ္တိ။ **ဒူရေ ဌိတာ** ဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတာ ဝဒေယျ စေ, ဒုက္ကဋမေဝာတိ ယောဇနာ။

၈၈၆. **ယာ ပန** ဘိက္ခုနီ **ဆန္နေ** ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ဒိတ ပုရိသေန သဒ္ဓိံ **အဿ** ပုရိသဿ ဟတ္ထပာသေ ဌိတာ **ဝဒေယျ** သလ္လပေယျ, တဿာ ပာစိတ္တိ။ ဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတွာ ဝဒေယျ စေ, ဒုက္ကဋမေဝာတိ ယောဇနာ။

၈၉၁. **သနိဿဂ္ဂ စ ပာစိတ္တီ** တိ နိဿဇ္ဇနဝိနယကမ္မသဟိတာယေဝ ပာစိတ္တိ။

၈၉၃. **က္လဓ** က္လမသ္မိံ သာသနေ။

၈၉၆. **ဒုဝိန္န** န္တိ ဒွိန္နံ။

၈၉၈. **သမာနသံဝါသကဘူမိ** နာမ ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော သမာနလဒ္ဓိကဿ ဧကသီမာယံ ဌိတဘာဝေါ။ နာနာပဒံ ပုဗ္ဗံ ဧတိဿာတိ **နာနာပဒပုဗ္ဗိကာ,** နာနာသံဝါသကဘူမိတိ အတ္ထော ။ ဥက္ခိတ္တနာနာလဒ္ဓိကနာနာသီမဂတာ **နာနာသံဝါသကဘူမိ**။ က္လမာ ဒွေဝယေဝ သံဝါသကဘူမိယော ဟိ မဟေသိနာ ကာရဏံကေန ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။

၈၉၉. **ဒုဝိန္န** န္တိ ဟရိတသိကမာနတ္တစာရီနံ ဒ္ဝိန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ။ **ဒ္ဝယာတီတေနာ**တိ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ အတ္တကိလမထာနုယောဂသင်္ခါတံ အန္တဒ္ဝယံ အတိက္ကမ္မ မဇ္ဈိမာယ ပဋိပဒါယ ဌိတေန။ အထ တ သဿတုစ္ဆေဒဒ္ ဝယံ အတိက္ကန္တေန။

၉၀၀. ''ဒ္ဝင်္ဂုလပဗ္ဗပရမံ အာအာတဗ္ဗ''န္တိ စ တထေဝ ''ဒ္ဝင်္ဂုလံ တ ဒုမာသံ တ''တိ စ ဒ္ဝင်္ဂုလာ ဒုဝေ ပညတ္တာ တိ ယောဇနာ။

၉၀၅. အာဏတ္တိယာ မနုဿမာရဏံ, အာဏတ္တိယာ အဒိန္နာအနမ္ပီတိ ယောဇနာ။

၉၀၇. **တိဿော ဩဘာသနာယိမာ** တိ က္လမာ တိဿော မေထုနာဓိပ္ပာယပ္ပကာသနာ။

၉၀၈. သင်္ဃာဒိသေသော ဝေ **သင်္ဃာဒိသေသတာ** ။

၉၁၀. **ဝနပ္ပတိ** နာမ ပုပ္ဖံ ဝိနာ ဖလန္တိ နိဂ္ရောဓဥဒုမ္ဗရအဿတ္ထပိလက္ခကာဒိရုက္ခဇာတိ, က္လခ ပန ဝနဇေဋ္ဌော ရက္ခိတကေပိတစေတိယရုက္ခော ဝနပ္ပတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ထုလ္လတာ** တိ ထုလ္လစ္စယံ။

၉၁၂. **ဝိဿဋ္ဌိ** တိ ဝိဿဋ္ဌိ သမ္ဘဝဓာတု။ **ဆဍ္ဍနေ** တိ ဥပက္ကမိတ္ဝာ မောစနေ။ ''ဟရိတေ ဥစ္စာရံ ပဿာဝံ ဆ ဍ္ဍနေ''တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။

၉၁၃. ကိံ ပမာဏမေတာသန္တိ **ကိတ္တကာ** ။

၉၁၅. **ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိ** န္တိ တတ္ထ ဘိက္ခုတိ သာမိဝစနပ္ပသင်္ဂေ ပစ္စတ္တံ, ဘိက္ခုနောတိ အတ္ထော။ က ထာဗန္ဓဝသေန တ ဝဏ္ဏလောပေါ။

၉၁၈. ဒုတိယာယ ဟတ္ထဟာသကံ။

၉၂၂. ''ယာဝတတိယကေ တိဿော အာပတ္တိယော''တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၇၆ အတ္ထတော သမာနံ) ပဒဿ နိဒ္ဒေ သေ ''ထုလ္လစ္စယံ သိယာ သင်္ဃ-ဘေဒကဿာနုဝတ္တိနော''တိ ပဌန္တိ။ ''တိဏ္ဏံ သင်္ဃဘေဒအနုဝတ္တာကာနံ ကောကာလိကာဒီနံ သင်္ဃာဒိသေသော''တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ တထာ ဟဒ္ဓေါ န ဂဟေတဗ္ဗော။

၉၂၃. **ယာဝတတိယကေ**တိ တိဏ္ဏံ ပူရဏီ **တတိယာ,** ကမ္မတစာ, ယာဝတတိယာယ ကမ္မတစာယ ပရိယောသာနေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ အာပတ္တိ **ယာဝတတိယကာ** နာမ။

၉၂၆. **''အဝဿုတဿ။ပေ။ ကိဉ္စိ''** တိ က္လဒံ ဂရုကာပတ္တိယာ ဝတ္ထုဒဿနံ။ **''သဗ္ဗံ မံသံ အကပ္ပိယ''** န္တိ က္လဒံ ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋာနံ ဝတ္ထုဒဿနံ။

၉၂၇. **''ဝိညာပေတွတန။ပေ။ ဘောဇနမ္ပိ စာ''** တိ က္လဒံ ဟဋိဒေသနီယဝတ္ထုဒဿနံ။ **''လသုဏမ္ပိ စာ''** တိ က္လဒံ ဟာစိ တ္တိယဝတ္ထုဒဿနံ။ ''ကေတော အဇ္ဈောဟရန္တိယာ''တိ ပဒစ္ဆေဒေါ။

၉၃၀. ရတ္တစိတ္တေန က္လတ္ထိယာ အင်္ဂဇာတံ ဩလောကေန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။

၉၃၁. သမ္မာဝတ္တနာဝ **သမ္မာဝတ္တနကာ** ။ **တေစတ္တာလီသ ဝတ္တနာ** ဒ္ဝတာသီတိက္ခန္ဓကဝတ္တာနံ ပရိပူရဏဋ္ဌ ဌာနေ ဒဿိတာ။

၉၃၂. အဒဿနအပဋိကမ္မေ အာပန္နာပတ္တိယာ **ဒုဝေ** ပုဂ္ဂလာ, ဟာပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ အာပန္နာ ပတ္တိယာ ဧကောတိ က္လမေ တယော ဥက္ခိတ္တပုဂ္ဂလာ။

၉၃၄. **ဒူသကောတိ** ဘိက္ခုနိဒူသကော။ **ကဏ္ဍကော** တိ ကဏ္ဍကသာမဏေရော။

၉၃၇. **ဒဒေယ္ယစ္စေဝမာဒိကာ** တိ ဥတ္တိကာလေ ''သင်္ဃော ဒဒေယျာ''တိအာဒိဘေဒာ ဥတ္တိကပ္ပနာ, ဥတ္တိ ကိရိယာတိ အတ္ထော။ **ဒေတိ သင်္ဃော ကရောတီတိအာဒီ** တိ ကမ္မဝါစာကာလေ ''သင်္ဃော ဒေတီ''တိ စ ''ကရော တီ''တိ စ အာဒိဘေဒာ ဝစနကမ္မဿ အနိဋ္ဌိတတ္တာ ဝိပ္ပကတပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ သိယာ။

၉၃၈. **ဒိန္နံ ကတံ ပနိစ္စာဒီ** တိ ကမ္မဝါစာယ နိဋ္ဌိတာယ ''ဒိန္နံ သင်္ဃေနာ''တိ စ ''ကတံ သင်္ဃေနာ''တိ စာတိ အာဒိဝစနံ အတီတကရဏံ နာမ သိယာ။

၉၃၉. **သင်္ဃေ** တိ သင်္ဃမဇ္ဈေ။

''ကာရဏေဟိ ပန ဒွီဟိ, သင်္ဃော ဘိဇ္ဇတိ နညထာ''တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု ''ပဉ္စဟုပါလိ, အာကာရေဟိ သင်္ဃော ဘိဇ္ဇတိ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? ကမ္မေန, ဥဒ္ဒေသေန, ဝေါဟရန္တော, အနုဿာဝနေန, သလာကဂ္ဂါဟေနာ''တိ (ပရိ. ၄၅၈) ဝုတ္တတ္တာ, **အဋ္ဌကထာယဉ္စ** (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၅၈) ''ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟီ''တိ ဝစနတော စ ဣဓ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ဧဝ ကာရဏေဟိ သင်္ဃဘေဒကထနံ အယုတ္တန္တိ? ဝုစ္စတေ – နာယုတ္တံ ပုဗ္ဗပယောဂကာရကဝသေန ဝုတ္တတ္တာ။ တထာ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** –

> ''ကမ္မေနာတိ အပလောကနာဒီသု စတူသု ကမ္မေသု အညတရေန ကမ္မေန။ ဥဒ္ဒေသေနာတိ ပဉ္စသု ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေသု အညတရေန ဥဒ္ဒေသေန။ ဝေါဟရန္တောတိ ကထယန္တော, တာဟိ တာဟိ ဥပပတ္တီဟိ 'အဓမ္မံ ဓမ္မော'တိအာဒီနိ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ ဒီပေန္တော။ အနုဿာဝနေနာတိ 'နနု တုမှေ ဇာနာထ မယှံ ဥစ္စာကုလာ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ, ဗဟုဿုတဘာဝဉ္စ, မာဒိသော နာမ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထုသာသနံ ကရေယျာတိ စိတ္တေ ဥပ္ပါဒေတုံ တုမှာကံ ယုတ္တံ, ကိံ မယှံ အဝီစိ နီလုပ္ပလဝနမိဝ သီတလော, ကိမဟံ အပါယတော န ဘာယာမီ'တိအာဒိနာ နယေန ကဏ္ဏမူလေ ဝစီဘေဒံ ကတွာ အနုဿာဝနေန။ သလာကဂ္ဂါဟေနာတိ ဧဝံ အနုဿာဝေတွာ တေသံ စိတ္တံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ အနိဝတ္တိဓမ္မေ ကတွာ 'ဂဏှထ ဣမံ သလာက'န္တိ သလာကဂ္ဂါဟေန။
>
> ''ဧတ္ထ စ ကမ္မမေဝ, ဥဒ္ဒေသော ဝါ ပမာဏံ, ဝေါဟာရာနုဿာဝနသလာကဂ္ဂါဟာ ပန ပုဗ္ဗဘာဂါ။ အဋ္ဌာရသဝတ္ထုဒီပနဝသေန ဟိ ဝေါဟရန္တေ တတ္ထ ရုစိဇနနတ္ထံ အနုဿာဝေတွာ သလာကာယ ဂါဟိတာယပိ အဘိန္နောဝ ဟောတိ သင်္ဃော။ ယဒါ ပန ဧဝံ စတ္တာရော ဝါ အတိရေကေ ဝါ သလာကံ ဂဟေတွာ အာဝေဏိကံ ကမ္မံ ဝါ ဥဒ္ဒေသံ ဝါ ကရောတိ, တဒါ သင်္ဃော ဘိန္နော နာမ ဟောတီ''တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၅၈) –

ဝုတ္တတ္တာ သလာကဂ္ဂါဟကမ္မာနိ ဒွေဝ ပဓာနကာရဏာနီတိ ဣဓ တာနေဝ ဒဿိတာနိ။

နနု စ သလာကဂ္ဂါဟောပိ သင်္ဃဘေဒဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝုတ္တော, ဥဒ္ဒေသကမ္မာနေဝ ပဓာနဘာဝေန ဝုတ္တာနိ, တသ္မာ ကထမဿ သလာကဂ္ဂါဟဿ ပဓာနကာရဏဘာဝတောတိ? ဝုစ္စတေ – ဥဒ္ဒေသကမ္မာနိပိ သလာကဂ္ဂါဟေ သိဒ္ဓေ အဝဿမ္ဘာဝနတော အတ္ထသာဓနပယောဂေန ဝိနာ အသိဒ္ဓါနေဝ ဟောန္တီတိ သော ပဓာနဘာဝေန ဣဓ ဂဟိ တော, ဥဒ္ဒေသော ပန ပညတ္တကမ္မပုဗ္ဗင်္ဂမတ္တာ ကမ္မေနေဝ သင်္ဂဟိတောတိ ဣဓ ဝိသုံ န ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၉၄၁. **ပယုတ္တာယုတ္တတဝါစာယာ** တိ ပစ္စယုပ္ပါဒနတ္ထာယ ပယုတ္တာ စ သာ သက္ယပုတ္တိယဘာဝဿ အယု တ္တာ အနနုရူပာ ဝါတိ **ပယုတ္တာယုတ္တာ,** သာယေဝ တဝါတိ ပယုတ္တာယုတ္တတဝါ, တာယ။

၉၄၄. ယာ ဘိက္ခုနီ ဝိညာပေတွာ ဘုဥ္ဇတိ, တဿာ စ ဟဋ္ဌိဒေသနီယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၉၄၅. **အနာမယော**တိ အဂိလာနော။

၉၄၆. **“ဒသသတာနီ”**တိအာဒိကထာယ **ရတ္တီနန္တိ** ဧတ္ထ “သတ”န္တိ သေသော။ ဆာဒနကိရိယာယ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ ဒသသတာနိ အာပတ္တိယော ရတ္တိံ သတံ ဆာဒေတွာတိ ယောဇနာ။ ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗယောဇနာယံ –

> “ဒသ သတံ ရတ္တိသတံ၊ အာပတ္တိယော ဆာဒယိတွာန။
> ဒသ ရတ္တိယော ဝသိတွာန၊ မုစ္စေယျ ပါရိဝါသိကော”တိ။ (ပရိ. ၄၇၇) –

အယံ ပရိဝါရဂါထာပမာဏံ။ ဧတ္ထ ဒိဝသံ သတံသင်္ချာဒိသေသာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိတွာ ဒသဒိဝသေ ဆာဒနဝသေန သတံဒိဝသေ သဟဿသင်္ချာဒိသေသာပတ္တိယော ဆာဒယိတွာတိ အတ္ထော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ယော ဒသဒိဝသေ သတံ သင်္ချာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိတွာ ဒသဒိဝသေ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တေန ရတ္တိသတံ အာပတ္တိသဟဿံ ပဋိစ္ဆာဒိတံ ဟောတီတိ။ **ဒသ ရတ္တိယော ဝသိတွာန** တိ “သဗ္ဗာဝ တာ အာပတ္တိယော ဒသာဟပဋိစ္ဆန္နာ”တိ ပရိတသံ ယာစိတွာ ဒသ ရတ္တိယော ဝသိတွာတိ အတ္ထော။ **မုစ္စေယျ ပါရိဝါသိကော** တိ ပရိဝါသံ ဝသန္တော ဘိက္ခု အတ္တနာ ဝသိတဗ္ဗပရိဝါသတော မုစ္စေယျ, မုတ္တော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။

၉၄၇. **ဟရာဇိကာနိ အဋ္ဌေတ** တိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန။ **တေဝီသ ဂရုကာ**တိ ဘိက္ခုပ္ပဟိ အသာဓာရဏာ ဘိက္ခုနီနံ ဒသ, ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာ ဘိက္ခူနံ ဆ, ဥဘိန္နံ သာဓာရဏာ သတ္တာတိ ဧဝံ တေဝီသ သင်္ဃာဒိသေသာ။

၉၄၈. **ဝုတ္တာနိ** တိ ယထာဝုတ္တာနိ နိဿဂ္ဂိယာနိ။ **ဒွေဝစတ္တာလီသ ဟောန္တိ** တိ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂာဂတာ တိံသ, ဘိက္ခုပ္ပဟိ အသာဓာရဏာ ဘိက္ခုနီနံ အာဒိတော ဒွါဒသ စာတိ ဒွါစတ္တာလီသ နိဿဂ္ဂိယာနိ ဟောန္တိ။ အဋ္ဌာသီတိသတံ ဟာစိတ္တိယာ ပုဗ္ဗေ ဒဿိတာဝ။

၉၄၉. **သုသိက္ခေနာ** တိ သုဋ္ဌု သိက္ခိတအဓိသီလာဒိတိဝိဓသိက္ခေန ဘဂဝတာ။

၉၅၀. **သုပညေနာ**တိ သောဘဏာ ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇဆအသာဓာရဏာဒယော ပညာ ယဿ သော သုပညော, တေန။ **ယသဿိနာ** တိ အဋ္ဌအရိယပုဂ္ဂလသမူဟသင်္ခာတပရိဝါရယသာ စ သဗ္ဗလောကဗ္ဗာပကဂုဏဃောသသင်္ခာတကိတ္တိယသာ စ တေန သမန္နာဂတတ္တာ ယသဿိနာ။ **အဗျူဗျာနိ သတာနိ ဘဝန္တိ** တိ ယထာဒဿိတဂဏနာယ ပိဏ္ဍဝသေန ပညာသာဓိကာနိ တီဏိ သတာနိ ဘဝန္တီတိ အတ္ထော။ သုပညေန ယသဿိနာ ဧကတမေန **ပညတ္တာနိ သဗ္ဗာနိ** သိက္ခာပဒာနိ အဗျူဗျာနိ သတာနိ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။

၉၅၁. **ဧတေသု** သိက္ခာပဒေသု ယော သာရဘူတော ဝိနိစ္ဆယော ဝတ္တဗ္ဗော, သော သကလော မယာ သမာသေန **သဗ္ဗထာ** သဗ္ဗာကာရေန ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။

၉၅၂. **ဣဒံ** ဥတ္တရံ နာမ ပကရဏံ။

၉၅၃. **တသ္မာ** တိ မယာ ဝိစာရေတွာ ဝုတ္တတ္တာဝ။ **အတ္ထေ** တိ ဝစနတ္ထဘာဝတ္ထာဒိဘေဒေ အတ္ထေ တ။ **အက္ခရဗန္ဓေ တ**တိ အက္ခရသင်္ခာတပဒဗန္ဓေ တ။ **ဝိညာသဿ ကမေပိ တ** တိ ဥဒ္ဒေသဝသေန ဂန္ထနိက္ခေပဿ ကမေပိ။ **ကင်္ခာ န ကာတဗ္ဗာ** တိ “ယထာအဓိပ္ပေတဿ ဣဒံ တစကံ နု ခော, အတစက”န္တိ တ “ဣဒမယုတ္တံ နု ခော, ယုတ္တ”န္တိ တ “ဣဒမဓိကံ နု ခော, ဦန”န္တိ တ “ဣဒမဃဋိတက္ကမံ နု ခော, ဃဋိတက္ကမ”န္တိ တ “ဣဒံ ဝိရုဒ္ဓသမယံ နု ခော, အဝိရုဒ္ဓသမယ”န္တိ တ “ဣဒံ ဒုရုတ္တံ နု ခော, သုဝုတ္တ”န္တိ တ “ဣဒံ သတ္ထကံ နု ခော, နိရတ္ထက”န္တိ တ ကင်္ခာ ဝိမတိ ယေန ကေနစိ န ကာတဗ္ဗာ။ **ဗဟုမာနတာ**တိ “ဝိနယော သံဝရတ္ထာယာ”တိအာဒိနာ (ပရိ. ၃၆၆) နိဒ္ဒိဋ္ဌပယောဇနပရမ္ပရာယ မူလကာရဏတ္တာ မဟတီ သမ္မာနာ ကာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

၉၅၄. **ယော** ဘိက္ခု **သဥတ္တရံ** ဥတ္တရပကရဏေန သဟိတံ **ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယံ** နာမ ပကရဏံ **ဇာနာတိ** ဓမ္မတော စေဝ အတ္ထတော စ ဝိနိစ္ဆယတော စ သဗ္ဗထာ အဝဗုဇ္ဈတိ, **သော** ဘိက္ခု အတ္တနာ သိက္ခိတဗ္ဗာယ သိက္ခာယ သဗ္ဗသော ဝိညာတတ္တာ သိက္ခာပကေန အာစရိယေန ဝိနာပိ သိက္ခိတုံ သမတ္ထောတိ။ **နိဿယံ ဝိမုဉ္စိတွာ** တိ အာစရိယုပဇ္ဈာ

ယေ နိဿာယ တသံ မုဋ္ဌိတ္တတ။ **ယထာကာမင္ဂတော သိယာ** တိ ယာဒိသာ ယာဒိသာ အတ္တနာ ကမိတာ, တတ္ထ တတ္ထ ဂမနာရဟော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။

၉၅၅. နိဿယံ အတုကာမေန။ သဟ ဝိဘင္ဂေန **သဝိဘင်္ဂံ** ။ သဟ မာတိကာယ **သမာတိကံ။ ဣဒံ** သဉ္စတ္တရံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယပကရဏံ **သုဋ္ဌု တစုဂ္ဂတံ ကတ္တတ** ဂန္ထတော သုဋ္ဌု ပဂုဏံ တစုဂ္ဂတံ ကတ္တတ အတ္ထတော, ဝိနိစ္ဆယတော စ သမ္မာ ဇာနိတ္တတ ဇေ၀ံ အာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

၉၅၆-၇. ယော ဘိက္ခု **ဣမံ** သဉ္စတ္တရံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယပကရဏံ တစာယ **ပဌတိ,** မနသာ **စိန္တေတိ,** အညေဟိ ဝုစ္စမာနံ **သုဏာတိ,** အတ္ထံ **ပရိပုစ္ဆတိ,** ပရံ **တစေတိ,** နိစ္စံ **အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတိ** ယထာပရိပုစ္ဆိတမတ္ထံ ဟေတုဥဒာဟရဏပဝတ္တိဝသေန ဥပဂန္တ္တာ သမန္တတော ဣက္ခတိ ပညာယ နိယမေတိ ဝဝတ္ထပေတိ, တဿ ပန ဘိက္ခုနော **ဝိနယနိဿိတာ သဗ္ဗေ၀ အတ္ထာ** အာပတ္တာနာပတ္တိကပ္ပိယာကပ္ပိယာဒိပဘေဒာ သဗ္ဗေ အတ္ထာ **ဟတ္ထေ အာမလကံ ဝိယ** ကရတလေ အမလမဏိရတနံ ဝိယ **ဥပဋ္ဌဟန္တိ** ဟကဋ္ဌာ ဘဝန္တီတိ ယောဇနာ။ နတ္ထိ ဧတဿ မလန္တိ **အမလံ,** အမလမေ၀ **အာမလကန္တိ** မဏိရတနံ ဝုစ္စတိ။

၉၅၈. နတ္ထိ ဧတေသံ ဗုဒ္ဓီတိ **အဗုဒ္ဓီ,** အဗုဒ္ဓီ စ တေ ဇနာ စာတိ **အဗုဒ္ဓိဇနာ,** အဗုဒ္ဓိဇနာနံ သာရံ အ၀သာရံ ဩသီဒနံ ဒဒာတိ အာဒဒာတိ ကရောတီတိ **အဗုဒ္ဓိဇနသာရဒံ,** ဗုဒ္ဓိဝိရဟိတာနံ အကမ်ံ ဂမ္ဘီရံ။ ဧတေဟိ အလဒ္ဓပတိဋ္ဌံ **အမတသာဂရံ** သဒ္ဒတ္တ ထရသာမတဿ, နိဗ္ဗာနာမတဿ တ ပဋိလာဘကာရဏတ္တာ သာဂရသဒိသံ **ပရမံ** ဥတ္တမံ **ဣမံ ဥတ္တရံ သာဂရံ** အာသန္နပစ္စက္ခံ ဥတ္တရပကရဏသင်္ခာတံ သမုဒ္ဒသာဂရံ သာရအော ဟုတ္တတ **ဥတ္တရံ** ဥတ္တရန္တော ပရိယောသာပေန္တတော **နရော** ဘိက္ခု **ဟိ** ယသ္မာ **ဝိနယဟာရကော** ဝိနယပိဋကဿ ပရိယန္တံ ဂတော ဟုတ္တတ **ဟာရကော** ဟာရံ သံသာရဿ ဟာရသင်္ခာတံ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တော **သိယာ** ဘဝေယျာတိ ယောဇနာ။

၉၅၉. အတောတိ တသ္မာဒေဝ ကာရဏာ **အဝပူရတောရတော** ဟာပပူရတော နိရာသင်္ကတာယ ဩရတော နိ၀တ္တတော ဟာပဘီရုကော နရော **တမံ ဝိစူယ** ဟာပဘီရုကတာယ ဧဝ စိတ္တပရိယုဋ္ဌာနဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနကံ မောဟန္ဓကာရံ တဒင်္ဂပဟာနဝသေန ဝိဓမေတ္တတ။ **သဗ္ဗင်္ဂဏကမ္မဒံ** သဗ္ဗေသံ ရာကဒီနံ အင်္ဂဏာနံ ကမ္မံ တဒင်္ဂါဒိပဟာနံ ဒဒာတိ အာဝဟတီတိ "သဗ္ဗင်္ဂဏကမ္မဒ"န္တိ လဒ္ဓနာမံ **သုခဿ ပဒံ** လောကိယလောကုတ္တရဿ သုခဿ ကာရဏံ **ဂုဏာသံဟိတံ** သီလာဒီဟိ အတ္ထဘူတေဟိ ဂုဏေဟိ သံဟိတံ ယုတ္တံ ဂုဏပ္ပကာသကံ **ဟိတံ** အမတောသဓံ ဝိယ သဗ္ဗအောသသဗ္ဗဗ္ဗယာဓိရဟိတတာယ အဇရာအမတာဒိဂုဏာဝဟတ္တာ ဟိတံ **ဣမံ ဥတ္တရံ** နာမ ပကရဏံ **သက္ကစ္စံ** အာဒရော ဟုတ္တတ **နိစ္စံ** သတတံ **သိက္ခေ** "ဇေ၀ံ ပရိစယန္တံ ကရောမီ"တိ စိန္တေတ္တတ ဧကေန္တေန ယထာဝုတ္တပယောဇနသာဓနေယောဂ္ဂံ ကတ္တတ အဓ္ဈေနာဒိဝသေန သိက္ခေယျ ဧဝ, န အဇ္ဈုပေက္ခကော ဘဝေယျာတိ ယောဇနာ။

၉၆၀. ပဋ္ဌဘာဝကရေ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလပူရဏေ, သာသနပစ္စတ္ထိကာဘိဘဝနေ စ ပဋ္ဌဘာဝံ ဆေကတ္တံ ဝေသာရဇ္ဇံ ကရောတိ အတ္တာနံ ဓာရေန္တာနံ လဇ္ဇိပုဂ္ဂလာနန္တိ ပဋ္ဌဘာဝကရေ **ပရမေ** တတောယေ၀ ဥတ္တမေ **ပိဋကေ** ဝိနယပိဋကေ **ပဋ္ဌုတံ** ဟဋ္ဌုံ ပညာကောသလ္လံ အဘိပတ္ထယန္တေန ပဋ္ဌုနာ ယတိနာ နိမ္မလပ္ပဝတ္တိကေန **ပဋ္ဌုနာ ဝိဓိနာ** ဆေကေန သာရေန ဝိဓာနေန **ဣဒံ** သဉ္စတ္တရံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယပကရဏံ **သတတံ** နိရန္တရံ **ပရိယာပုဏိတဗ္ဗံ** ဥဂ္ဂဟဏဓာရဏပရိပုစ္ဆာစိန္တနာဒိဝသေန သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

ဣတိ ဥတ္တရေ လီနတ္ထပကာသနိယာ

သဗ္ဗသင်္ကလနနယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၉၆၁-၃. မဟေသိနော တိဝိဓဿာပိ **သာသနဿ သုစိရဋ္ဌိတိကာမေန** အတိစိရကာလပ္ပဝတ္တိံ ဣစ္ဆန္တေန **ဓီမတာ** ပသတ္ထတရဉာဏေန **သုဒ္ဓစိတ္တေန** လာဘသက္ကာရနိရပေက္ခတာယ ပရိသုဒ္ဓဇ္ဈာသယေန **ဗုဒ္ဓဒတ္တေန** ဗုဒ္ဓဒတ္တာဘိဓာနေန အာစရိယဝရေန ရစိတော။

ပဇ္ဇဝသေန **ဂန္တတော, အတ္ထတော စေဝ** ပရမုတ္တရော **ဥတ္တရော** ဝိနိစ္ဆယော **အန္တရာယံ အန္တရေန** အဇ္ဈတ္တိကံ, ဗာဟိရံ တ အန္တရာယံ ဝိနာ ယထာ **သိဒ္ဓိံ ဥပာဂတော** ပရိနိဋ္ဌာနံ ပတ္တော, တထာ သတ္တာနံ **ဓမ္မသံယုတာ** ကုသလူပသံဟိတာ **သင်္ကပ္ပာ** မနောရထာ **သိဇ္ဈန္တု** အန္တရာယံ ဝိနာ နိပ္ဖဇ္ဇန္တု, တေန ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယရစနာမယေန မဟတာ ပုညောဒယေန စတူပိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ဇနံ ရဉ္ဇေတီတိ **"ရာဇာ"**တိ သင်္ခံ ဂတော မဟီပာလော **မဟိံ** ပထဝိသန္နိဿိတံ ဇနကာယံ **သမ္မာ** ဉာယေန ဒသ ရာဇဓမ္မေ အကောပေန္တော ပာလေတု။ **ဒေဝေါ** ပဇ္ဇုန္နော **ကာလေ** ထာဝရဇင်္ဂမာနံ ဥပယောဂရဟကာလေ **သမ္မာ ပဝဿတု** အဝုဋ္ဌိအတိဝုဋ္ဌိကံ အကတွာ သမ္မာ ပဝဿတု။

၉၆၄. သေလိန္ဒော သိနေရုပဗ္ဗတရာဇာ **ယာဝ တိဋ္ဌတိ** ယာဝ လောကေ ပဝတ္တတိ, **စန္ဒော** သကလဇနပဒနယနသာယနော **ယာဝ ဝိရောစတိ** ယာဝ အတ္တနော သဘာဝံ ဇောတေတိ, တာဝ ယသဿိနော **ကေတုမဿ** အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ **သဒ္ဓမ္မော** ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဝသေန တိဝိဓော သဒ္ဓမ္မော **တိဋ္ဌတု** ပဝတ္တတု။

၉၆၅. သီဟာဒီနံ, အဟာဒီနဉ္စ ဗာဟိရဇ္ဈတ္တိကာနံ ပရိဿယာနံ ခမနံ သဟနံ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တနံ **ခန္တိ။ သောရစ္စန္တိ** သောဘနေ ရတောတိ **သုရတော,** သုရတဿ ဘာဝေါ သောရစ္စံ။ သုန္ဒရံ အခဏ္ဍာဒိဂုဏသမန္နာဂတံ သီလံ အဿာတိ **သုသီလော**။ သုသီလဿ ဘာဝေါ။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ ဝိနယတ္ထသာရသန္ဒီပနီ နာမ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာ,

လီနတ္ထပကာသနီ နာမ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာ စ

သမတ္တာ။

ပစ္ဆာ ဌပိတကထာယော

ထေရေန ထိရစိတ္တေန, သာသနုဇ္ဇောတနတ္ထိနာ။
ပုညတ ဉာဏတ သီလီ, သုဟဇ္ဇော မုဒုကော တထာ။

ယော သီဟဋ္ဌာရိမဒ္ဒေသု, စန္ဒိမာ သူရိယော ဝိယ။
ပာကဋော **သီဝလိ**တ္ထေရော, မဟာတေဇော မဟာယသော။

တေန နီတာ သီဟဋ္ဌာ ယာ, ဣခ ပတ္တာ သုဓိမတာ။
သော သံဝဏ္ဏနာ သီဟ-ဋ္ဌက္ခရေန သုလိက္ခိတာ။

ရေဝတော ဣတိ နာမေန, ထေရေန ထိရစေတသာ။
အရိမဒ္ဒိကေ ရက္ခန္တေန, ပရိဝတ္တေတွာန သာဓုကံ။

လိခါပိတာ ဟိတတ္ထာယ, ဘိက္ခူနံ အရိမဒ္ဒိကေ။
သော သံဝဏ္ဏနာ သုဋ္ဌု, သန္နိဋ္ဌာနမုပာဂတာ။
တထေဝ သဗ္ဗသတ္တာနံ, သဗ္ဗတ္ထော စ သမိဇ္ဈတူတိ။